G. HAMANGIU

CODEX
ROMANIAE

CULTURA NAȚIONALĂ

www.digibuc.ro

C. HAMANGIU
CONSILIER LA INALTA CURTE DE CASAȚIE
ȘI JUSTIȚIE

CODEX
ROMANIAE

CUPRINZÂND:

I. CONSTITUȚIA NOUĂ. — II. CODUL CIVIL. III. CODUL JUDECĂTORIILOR. — IV. LEGEA ACCELERĂRII JUDECĂȚILOR DIN 1925. V. CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ. — VI. CODUL COMERCIAL. — VII. DICȚIONAR JURIDIC LATIN-ROMÂN. — VIII. INDEXUL LEGII TIMBRULUI CU MODIFICĂRILE DIN 1925.—CODUL PENAL. — CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ. — CODUL SILVIC

URMATE DE UN
INDEX ALFABETIC GENERAL AL TUTUROR CODURILOR

CVLTVRA NAȚIONALĂ
BUCUREȘTI
1926

www.digibuc.ro

CONSTITUȚIUNEA

DIN 29 MARTIE 1923

www.digibuc.ro

CONSTITUȚIUNEA[1]

DIN 29 MARTIE 1923 ADNOTATĂ CU TRIMITERI LA ART. CONSTITUȚIUNEI DIN 1866 ȘI LA ART. DIN TEXTUL BELGIAN

TITLUL I
DESPRE TERITORIUL ROMÂNIEI

1. Regatul României este un Stat național unitar și indivizibil. *(Art. 1, Const. 1866 și 1884).*

2. Teritoriul României este nealienabil.

Hotarele Statului nu pot fi schimbate sau rectificate decât în virtutea unei legi. *(Art. 2, Const. 1866; Art. 3. Belg.).*

3. Teritoriul României nu se poate coloniză cu populațiuni de gintă străină. *(Art. 3, Const. 1866).*

4. Teritoriul României din punct de vedere administrativ se împarte în județe, județele în comune.

Numărul, întinderea și subdiviziunile lor teritoriale se vor stabili după formele prevăzute în legile de organizare administrativă. *(Art. 4, Const. 1866; Art. 1 și 2 Belg.).*

TITLUL II
DESPRE DREPTURILE ROMÂNILOR

5. Românii, fără deosebire de origină etnică, de limbă sau de religie, se bucură de libertatea conștiinței, de libertatea învățământului, de libertatea presei, de libertatea întrunirilor, de libertatea de asociație și de toate libertățile și drepturile stabilite prin legi. *(Art. 5, Const. 1866).*

6. Constituțiunea de față și celelalte legi relative la drepturile politice determină cari sunt, osebit de calitatea de român, condițiunile necesare pentru exercitarea acestor drepturi.

Legi speciale, votate cu majoritate de două treimi, vor determină condițiunile sub cari femeile pot avea exercițiul drepturilor politice.

Drepturile civile ale femeilor se vor stabili pe baza deplinei egalități a celor două sexe. *(Art. 6, Const. 1866; Art. 4, Belg.).*

7. Deosebirea de credințe religioase și confesiuni, de origină etnică și de limbă, nu constitue în România o piedecă spre a dobândi drepturile civile și politice și a le exercită.

Numai naturalizarea aseamănă pe străin cu românul

---

[1]) Prezenta *Constituțiune* a fost promulgată prin decret-regal la 28 Martie 1923 și publicată în «Monitorul Oficial» No. 282 din 29 Martie 1923. Ea este o modificare și completare a vechei Constituțiuni din 1866, modificată și aceasta

www.digibuc.ro

pentru exercitarea drepturilor politice.

Naturalizarea se acordă în mod individual de Consiliul de Miniștri, în urma constatărei unei comisiuni, compusă din: primul-președinte și președinții Curții de apel din Capitala Țării, că solicitantul îndeplinește condițiunile legale.

O lege specială va determină condițiunile și procedura prin care străinii dobândesc naturalizarea.

Naturalizarea nu are efect retroactiv. Soția și copiii minori profită, în condițiunile prevăzute de lege, de naturalizarea soțului sau tatălui. *(Decr.-lege, 30 Dec. 1918* și *Tratat. St. Germain* și *Trianon).*

8. Nu se admite în Stat nici o deosebire de naștere sau de clase sociale.

Toți românii, fără deosebire de origină etnică, de limbă sau de religie, sunt egali înaintea legii și datori a contribui fără osebire la dările și sarcinile publice.

Numai ei sunt admisibili în funcțiunile și demnitățile publice, civile și militare.

Legi speciale vor determină Statutul funcționarilor publici.

Străinii nu pot fi admiși în funcțiunile publice decât în cazuri excepționale și anume statornicite de legi. *(Art. 10, Const. 1866; Art. 6, Belg.).*

9. Toți străinii aflători pe pământul României se bucură de protecțiunea dată de legi persoanelor și averilor în genere. *(Art. 11, Const. 1866).*

10. Toate privilegiile de orice natură, scutirile și monopolurile de clasă sunt oprite pentru totdeauna în Statul Român.

Titlurile de nobleță sunt și rămân neadmise în Statul român.

Decorațiunile străine se vor purtă de români numai cu autorizarea Regelui. *(Art. 12, Const. 1866).*

11. Libertatea individuală este garantată.

Nimeni nu poate fi urmărit sau percheziționat, decât în cazurile și după formele prevăzute în legi.

Nimeni nu poate fi deținut sau arestat, decât în puterea unui mandat judecătoresc motivat, care trebuie să-i fie comunicat în momentul arestării sau cel mai târziu în 24 ore după deținere sau arestare.

In caz de vină vădită, deținerea sau arestarea se poate face imediat, iar mandatul se va emite în 24 ore și i se

---

în 1879, 1884 și 1917. Ea a fost redactată după modelul Constituției regatului belgian din 25 Februarie 1835. Înaintea vechei Constituțiuni din 1866, legea fundamentală a țărei a fost *Convenția dela Paris* din 19 August 1858, completată prin *Statutul* din 2 Iulie 1864.

www.digibuc.ro

va comunică conform aliniatului precedent. *(Art. 13, Const. 1866; Art. 7, Belg.).*

12. Nimeni nu poate fi sustras în contra voinței sale dela judecătorii ce-i dă legea. *(Art. 14, Const. 1866; Art. 8, Belg.).*

13. Domiciliul este neviolabil.

Nici o vizitare a domiciliului nu se poate face decât de autoritățile competente, în cazurile anume prevăzute de lege și potrivit formelor de ea prescrise. *(Art. 15, Const. 1866; Art. 10, Belg.).*

14. Nici o pedeapsă nu poate fi înființată, nici aplicată decât în puterea unei legi. *(Art. 16, Const. 1866; Art. 9, Belg).*

15. Nici o lege nu poate înființă pedeapsa confiscării averilor. *(Art. 17, Const. 1866; Art. 12, Belg.).*

16. Pedeapsa cu moarte nu se va puteă reînființă afară de cazurile prevăzute în codul penal militar în timp de războiu. *(Art. 18, Const. 1866; Art. 13, Belg.).*

17. Proprietatea de orice natură precum și creanțele asupra Statului sunt garantate.

Autoritatea publică, pe baza unei legi, este în drept a se folosi, în scop de lucrări de interes obștesc, de subsolul oricărei proprietăți imobiliare, cu obligațiunea de a desdăună pagubele aduse suprafeței, clădirilor și lucrărilor existente. In lipsă de învoială despăgubirea se va fixa de justiție.

Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică și după o dreaptă și prealabilă despăgubire stabilită de justiție.

O lege specială va determină cazurile de utilitate publică, procedura și modul exproprierii.

In afară de expropriere pentru căile de comunicație, salubritate publică, apărarea țării și lucrări de interes militar, cultural și acele impuse de interesele generale directe ale Statului și administrațiilor publice, celelalte cazuri de utilitate publică vor trebui să fie stabilite prin legi votate cu majoritate de două treimi.

Legile existente privitoare la alinierea și lărgirea străzilor de prin comune precum și la malurile apelor ce curg prin sau pe lângă ele, rămân în vigoare în tot cuprinsul Regatului. *(Art. 19, Const. 1866 și L. 29 Iunie 1917; Art. 11, Belg.).*

18. Numai românii și cei naturalizați români pot dobândî cu orice titlu și deține imobile rurale în România. Străinii vor avea drept numai la valoarea acestor imobile.

19. Zăcămintele miniere precum și bogățiile de orice natură ale subsolului sunt proprietatea Statului. Se exceptează masele de roci comune, carierele de materiale

www.digibuc.ro

de construcție și depozitele de turbă, fără prejudiciul drepturilor dobândite de Stat pe baza legilor anterioare.

O lege specială a minelor va determină normele și condițiunile de punere în valoare a acestor bunuri, va fixă redevența proprietarului suprafeței și va arătă totdeodată putința și măsura în care aceștia vor participă la exploatarea acestor bogății.

Se va ține seamă de drepturile câștigate, întrucât ele corespund unei valorificări a subsolului și după distincțiunile ce se vor face în legea specială.

Concesiunile *miniere* de exploatare, instituite sau date, conform legilor azi în vigoare, se vor respectă pe durata pentru care s'au acordat, iar exploatările miniere existente făcute de proprietari numai cât timp le vor exploată. Nu se vor puteă face concesiuni perpetue.

Toate concesiunile și exploatările prevăzute în alineatul precedent vor trebuì însă să se conformeze regulelor ce se vor stabilì prin lege, care va prevedeà și maximum de durată al acelor concesiuni și exploatări și care nu va trece de cincizeci *ani* dela promulgarea acestei Constituțiuni.

20. Căile de comunicație, spațiul atmosferic și apele navigabile și flotabile sunt de domeniul public.

Sunt bunuri publice apele ce pot produce forță motrice și acele ce pot fi folosite în interes obștesc.

Drepturile câștigate se vor respectà sau se vor răscumpără prin expropriere pentru caz de utilitate publică, după o dreaptă și prealabilă despăgubire.

Legi speciale vor determină limita în care toate drepturile de mai sus vor puteà fi lăsate în folosința proprietarilor, modalitățile exploatării, precum și despăgubirile cuvenite pentru utilizarea suprafeței și pentru instalațiile în ființă.

21. Toți factorii producțiunii se bucură de o egală ocrotire.

Statul poate *intervenì*, prin legi, în raporturile dintre acești factori pentru a preveni conflicte economice sau sociale.

Libertatea muncii va fi apărată.

Legea va regula asigurarea socială a muncitorilor, în caz de boală, *accidente* și altele.

22. Libertatea conștiinței este absolută.

Statul garantează tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecțiune, întrucât exercițiul lor nu aduce atingere ordinei publice, bunelor moravuri și legilor de organizare ale Statului.

Biserica creștină ortodoxă și cea greco-catolică sunt biserici românești.

Biserica ortodoxă română fiind religia marei majorități a românilor este biserică dominantă în Statul român; iar

www.digibuc.ro

cea greco-catolică are întâietatea față de celelalte culte.

Biserica ortodoxă română este și rămâne neatârnată de orice chiriarchie străină, păstrându-și însă unitatea cu biserica ecumenică a Răsăritului în privința dogmelor.

In tot regatul României biserica creștină ortodoxă va aveà o organizație unitară cu participarea tuturor elementelor ei constitutive, clerici și mireni.

O lege specială va statorniçi principiile fundamentale ale acestei organizații unitare, precum și modalitatea după care Biserica își va regulamentà, conduce și administrà, prin organele sale proprii și sub controlul Statului, chestiunile sale religioase, culturale, fundaționale și epitropești.

Chestiunile spirituale și canonice ale bisericii ortodoxe române se vor regulà de o singură autoritate sinodală centrală.

Mitropoliții și episcopii bisericii ortodoxe române se vor alege potrivit unei singure legi speciale.

Raporturile dintre diferitele culte și Stat se vor stabilì prin lege. *(Art. 21, Const. 1866; Art 14, Belg.).*

23. Actele stării civile sunt de atribuția legii civile.

Intocmirea acestor acte va trebuì să preceadă totdeauna binecuvântarea religioasă. *(Art. 22, Const. 1866; Art. 16, Belg.).*

24. Invățământul este liber în condițiunile stabilite prin legile speciale și întrucât nu va fi contrar bunelor moravuri și ordinei publice.

Invățământul primar este obligator. In școlile Statului acest învățământ se va da gratuit.

Statul, județele și comunele vor da ajutoare și înlesniri elevilor lipsiți de mijloace, în toate gradele învățământului, în măsura și modalitățile prevăzute de lege. *(Art. 23, Const. 1866; Art. 17, Belg.).*

25. Constituțiunea garantează tuturor libertatea de a comunicà și publicà ideile și opiniunile lor prin graiu, prin scris și prin presă, fiecare fiind răspunzător de abuzul acestor libertăți în cazurile determinate prin codicele penal, care nici într'un caz nu va puteà restrânge dreptul în sine.

Nici o lege excepțională nu se va puteà înființà în această materie.

Nici cenzura, nici o altă măsură preventivă pentru aparițiunea, vinderea sau distribuțiunea oricărei publicațiuni nu se va puteà înființa.

Nu este nevoie de autorizațiunea prealabilă a nici unei autorități pentru aparițiunea oricărei publicațiuni.

Nici o cauțiune nu se va cere dela ziariști, scriitori, editori, tipografi și litografi.

Presa nu va fi pusă nici-

www.digibuc.ro

odată sub regimul avertismentelor.

Nici un ziar sau publicațiune nu va puteà fi suspendat sau suprimat.

Orice publicațiune periodică de orice natură va trebui să aibă un director răspunzător, iar în absența acestuia, un redactor răspunzător. Directorul sau redactorul vor trebui să se bucure de drepturile civile și politice. Numele directorului și numele redactorului vor figurà vizibil și permanent în fruntea publicațiunii.

Inainte de apariținea publicațiunii periodice, proprietarul ei e obligat a declarà și înscrie numele său la tribunalul de comerț.

Sancțiunile acestor dispoziții se vor prevedeà prin legi speciale. *(Art. 24, Const. 1866 și 1884; Art. 18, Belg.).*

26. In ce privește publicațiunile neperiodice, răspunzător de scrierile sale este autorul, în lipsa acestuia editorul; patronul tipografiei răspunde când autorul și editorul nu au fost descoperiți.

La publicațiunile periodice responsabilitatea o au: autorul, directorul sau redactorul în ordinea enumerării.

Proprietarul în toate cazurile este solidar răspunzător de plata despăgubirilor civile.

Delictele de presă se judecă de jurați, afară de cazurile acì statornicite, cari se vor judecà de tribunalele ordinare, potrivit dreptului comun:

a) Delictele ce s'ar comite împotriva Suveranilor țării, Principelui Moștenitor, membrilor familiei regale și Dinastiei, șefilor Statelor străine și reprezentanților lor;

b) Indemnurile directe la omor și rebeliune, în cazurile când nu au fost urmate de execuțiune;

c) Calomniile, injuriile, difamațiile aduse particularilor sau funcționarilor publici oricari ar fi, atinși în viața lor particulară sau în cinstea lor personală.

Arestul preventiv în materie de presă este interzis. *(Art. 24, Const. 1866 și 1884; Art. 18, Belg.).*

27. Secretul scrisorilor, telegramelor și al convorbirilor telefonice este neviolabil.

O lege specială va stabilì cazurile în cari justiția, în interesul instrucțiunii penale, va puteà face excepțiune la dispoziținea de față.

Aceeaș lege va determinà responsabilitatea agenților Statului și a particularilor pentru violarea secretului scrisorilor, telegramelor și convorbirilor telefonice. *(Art. 25, Const. 1866; Art. 22, Belg.).*

28. Românii, fără deosebire de origină etnică, de limbă sau de religie, au dreptul de a se adunà pașnici și fără arme, conformându-se legilor cari regulează exercitarea acestui drept, pentru a tratà tot felul de chestiuni;

www.digibuc.ro

întru aceasta nu este trebuință de autorizare prealabilă.

Intrunirile sub cerul liber sunt permise, afară de pieţele şi căile publice.

Intrunirile, procesiunile şi manifestaţiile pe căile şi pieţele publice sunt supuse legilor poliţieneşti. *(Art. 26, Const. 1866; Art. 19, Belg.).*

29. Românii, fără deosebire de origină etnică, de limbă sau de religie, au dreptul a se asocià, conformându-se legilor cari regulează exerciţiul acestui drept.

Dreptul de liberă asociaţiune nu implică în sine dreptul de a creà persoane juridice.

Condiţiunile în cari se acordă personalitatea juridică se vor stabilì prin o lege specială. *(Art. 27, Const. 1866; Art. 20, Belg.).*

30. Fiecare are dreptul de a se adresà la autorităţile publice prin petiţiuni subscrise de către una sau mai multe persoane, neputând însă petiţionà decât în numele subscrişilor.

Numai autorităţile constituite au dreptul de a adresà petiţiuni în nume colectiv. *(Art. 28, Const. 1866; Art. 21, Belg.).*

31. Nici o autorizare prealabilă nu este necesară pentru a se exercità urmăriri contra funcţionarilor publici pentru faptele administraţiunii lor de părţile vătămate, rămânând însă neatinse regulele speciale statornicite în privinţa miniştrilor.

Cazurile şi modul urmăririi se vor regulà prin anume lege.

Dispoziţiuni speciale în codicele penal vor determinà penalităţile prepuitorilor. *(Art. 29, Const. 1866; Art. 24, Belg.).*

32. Nici un român, fără autorizarea guvernului, nu poate intrà în serviciul unui Stat străin, fără ca însuşi prin aceasta să-şi piardă cetăţenia.

Extrădarea refugiaţilor politici este oprită. *(Art. 30, Const. 1866).*

TITLUL III

DESPRE PUTERILE STATULUI

33. Toate puterile Statului emană dela naţiune, care nu le poate exercità decât numai prin delegaţiune şi după principiile şi regulele aşezate în Constituţiunea de faţă. *(Art. 31, Const. 1866; Art. 25, Belg.).*

34. Puterea legislativă se exercită colectiv de către rege şi Reprezentaţiunea naţională.

Reprezentaţiunea naţională se împarte în două Adunări:

Senatul şi Adunarea deputaţilor.

Orice lege cere învoirea a câtor trele ramuri ale puterii legiuitoare.

Nici o lege nu poate fi supusă sancţiunii regale decât

www.digibuc.ro

după ce se va fi discutat și votat liber de majoritatea ambelor Adunări. *(Art. 32, Const. 1866; Art. 26, Belg.).*

35. Inițiativa legilor este dată fiecăreia din cele trei ramuri ale puterii legislative.

Totuș orice lege relativă la veniturile și cheltuelile Statului sau la contingentul armatei trebuie să fie votată mai întâiu de Adunarea deputaților. *(Art. 33, Const. 1866; Art. 27, Belg.).*

37. Interpretațiunea legilor cu drept de autoritate se face numai de puterea legiuitoare. *(Art. 34, Const. 1866; Art. 28, Belg.).*

37. Promulgarea legilor, votate de ambele Adunări, se va face prin îngrijirea ministerului justiției, care va păstră unul din originalele legilor votate, iar al doilea original se păstrează de Arhivele Statului.

Ministrul justiției este și păstrătorul marelui sigiliu al Statului.

In fiecare an ministerul justiției va publică colecțiunea *legilor* și *regulamentelor*, în care legile vor fi inserate purtând numărul de ordine după data promulgării.

38. Nici o lege, nici un regulament de administrațiune generală, județeană sau comunală nu pot fi îndatoritoare decât după ce se publică în chipul hotărît de lege.

39. Puterea executivă este încredințată Regelui, care o exercită în modul regulat prin Constituțiune. *(Art. 35, Const. 1866; Art. 29, Belg.).*

40. Puterea judecătorească se exercită de organele ei.

Hotărîrile lor se pronunță în virtutea legii și se execută în numele Regelui. *(Art. 36. Const. 1866; Art. 30, Belg.).*

41. Interesele exclusiv județene sau comunale se regulează de către consiliile județene sau comunale după principiile așezate prin Constituțiune și prin legi speciale *(Art. 37, Const. 1866; Art. 31, Belg.).*

I. Despre reprezentarea națională

42. Membrii Adunărilor reprezintă națiunea. *(Art. 38, Const. 1866; Art. 32, Belg.).*

43. Ședințele Adunărilor sunt publice.

Regulamentele lor fixează cazurile și modul în cari aceste ședințe pot fi declarate secrete. *(Art. 39, Const. 1866; Art. 33, Belg.).*

44. Fiecare din Adunări verifică titlurile membrilor săi și judecă contestațiunile ce se ridic în această privință.

Nici o alegere nu poate fi invalidată decât cu două treimi din numărul membrilor prezenți. *(Art. 40, Const. 1866 și 1884; Art. 34, Belg).*

45. Nimeni nu poate fi totdeodată membru al uneia și al celeilalte Adunări. *(Art. 41, Const. 1866; Art. 35, Belg.).*

46. Deputații și senatorii

www.digibuc.ro

numiți de puterea executivă într'o funcțiune salariată, pe care o primesc, pierd de plin drept mandatul lor de reprezentanți ai națiunii.

Această dispoziție nu se aplică miniștrilor și subsecretarilor de Stat.

Legea electorală determină incompatibilitățile. *(Art. 42, Const. 1866; Art. 36, Belg.).*

47. La începutul fiecărei legislaturi și a fiecărei sesiuni ordinare, Adunarea deputaților și Senatul aleg din sânul lor pe președintele, vicepreședinții și membrii biurourilor, potrivit regulamentelor interioare. *(Art. 43 și 44, Const. 1866 și 1884; Art. 37, Belg.).*

48. Orice hotărîre se ia cu majoritate absolută a voturilor, afară de cazurile când prin Constituțiune, legi sau regulamentele Corpurilor legiuitoare se cere un număr superior de voturi.

În caz de paritate a voturilor, propunerea în deliberare este respinsă.

Adunările țin ședințe cu jumătate plus unul din numărul membrilor înscriși în apelul nominal. *(Art. 45. Const. 1866 și 1884; Art. 38, Belg.).*

49. Voturile se dau prin ridicare și ședere, prin viu graiu sau prin scrutin secret.

Un proiect de lege nu poate fi adoptat decât după ce s'a votat articol cu articol. *(Art. 46, Const. 1866; Art. 41, Belg.).*

50. Fiecare din Adunări are dreptul de anchetă. *(Art. 47, Const. 1866; Art. 40, Belg.).*

51. Adunările au dreptul de a amendă și de a despărți în mai multe părți articolele și amendamentele propuse. *(Art. 48, Const. 1866; Art. 42, Belg.).*

52. Fiecare membru al Adunărilor are dreptul a adresă miniștrilor interpelări, la care aceștia sunt obligați a răspunde în termenul prevăzut de regulament. *(Art. 49, Const. 1866).*

53. Oricine are dreptul a adresă petițiuni Adunărilor prin mijlocirea biuroului sau a unuia din membrii săi.

Fiecare din Adunări are dreptul de a trimite miniștrilor petițiunile ce-i sunt adresate. Miniștrii sunt datori a da explicațiuni asupra cuprinderii lor ori de câte ori adunarea o cere. *(Art. 50, Const. 1866; Art. 43, Belg.).*

54. Nici unul din membrii uneia sau celeilalte Adunări nu poate fi urmărit sau pigonit pentru opiniunile și voturile emise de dânsul în cursul exercițiului mandatului său. *(Art. 51, Const. 1866; Art. 44, Belg.).*

55. Nici un membru al uneia sau celeilalte Adunări nu poate, în timpul sesiunii, să fie nici urmărit, nici arestat în materie de represiune, decât cu autorizarea Adunării din care face parte, afară de cazul de flagrant delict.

Dacă a fost arestat preventiv sau urmărit în timpul

www.digibuc.ro

când sesiunea erà închisă, urmărirea sau arestarea trebuesc supuse aprobării Adunării din care face parte, îndată după deschiderea sesiunii Corpurilor legiuitoare.

Detenţiunea sau urmărirea unui membru al uneia sau celeilalte Adunări este suspendată în tot timpul sesiunii, dacă Adunarea o cere. *(Art. 52, Const. 1866; Art. 45, Belg.).*

56. Fiecare adunare determină, prin regulamentul său, modul după care ea își exercită atribuțiunile. *(Art. 53, Const 1866; Art. 46, Belg.).*

57. Fiecare din Adunări deliberează și ia hotărîri separat, afară de cazurile anume specificate în Constituțiunea de față. *(Art. 54, Const. 1866).*

58. Orice întrunire a unuia din Corpurile legiuitoare în afară de timpul sesiunii celuilalt este nulă de drept.

59. Fiecare din ambele adunări are dreptul exclusiv de a exercità propria sa poliție prin președintele ei, care singur, după încuviințarea Adunării, poate da ordin gardei de serviciu. *(Art. 55, Const. 1866).*

60. Nici o putere armată nu se poate pune la ușile sau în jurul uneia sau alteia din Adunări fără învoirea ei. *(Art. 56, Const. 1866).*

61. Legea electorală stabilește toate condițiunile cerute pentru a fi alegător la Adunarea deputaților și la Senat, incapacitățile și nedemnitățile precum și procedura electorală.

62. Membrii ambelor Corpuri legiuitoare sunt aleși pentru patru ani.

63. Diurnele deputaților și senatorilor se stabilesc prin lege.

1. Despre Adunarea deputaților

64. Adunarea deputaților se compune din deputați aleși de cetățenii români majori, prin vot universal, egal, direct, obligator și secret pe baza reprezentării minorității. *(Art. 57, Const. 1866;* și *L. 29 Iunie 1917*; *Art. 47, Belg.).*

65. Alegerea deputaților se face pe circumscripții electorale. Circumscripția electorală nu poate fi mai mare decât un județ.

Legea electorală stabilește numărul deputaților de ales în fiecare circumscripție proporțional cu populația.

66. Spre a fi eligibil la Adunarea deputaților se cere:

a) A fi cetățean român;

b) A avea exercițiul drepturilor civile și politice;

c) A avea vârsta de douăzeci și cinci ani împliniți;

d) A avea domiciliul în România.

Legea electorală va determină incapacitățile.

2. Despre Senat

67. Senatul se compune din senatori aleși și din senatori de drept. *(Art. 67, Const.1866* și *L. 29 Iunie 1917).*

www.digibuc.ro

68. Toți cetățenii români dela vârsta de 40 ani împliniți aleg, pe circumscripții electorale cari nu pot fi mai mari decât județul, prin vot obligator, egal, direct și secret, un număr de senatori.

Numărul senatorilor de ales în fiecare circumscripție, care nu poate fi mai mare decât un județ, se stabilește de legea electorală, proporțional cu populația.

69. Membrii aleși în consiliile județene și membrii aleși în consiliile comunale urbane și rurale, întruniți într'un singur colegiu, aleg, prin vot obligator, egal, direct și secret, câte un senator de fiecare județ.

70. Membrii Camerelor de comerț, de industrie, de muncă și de agricultură, întruniți în colegii separate, aleg din sânul lor câte un senator de fiecare categorie și pentru fiecare circumscripție electorală. Aceste circumscripții electorale speciale se fixează de legea electorală, numărul lor neputând fi mai mare de șase.

71. Fiecare universitate alege, din sânul său, prin votul profesorilor săi, câte un senator.

72. Sunt de drept membri ai Senatului, în virtutea Inaltei lor situațiuni în Stat și Biserică:

a) Moștenitorul Tronului dela vârsta de 18 ani împliniți; el însă nu va avea vot deliberativ decât la vârsta de 25 ani împliniți;

b) Mitropoliții țării;

c) Episcopii eparhioți ai Bisericilor ortodoxe române și greco-catolice, întrucât vor fi aleși conform legilor țării;

d) Capii confesiunilor recunoscute de Stat, câte unul de fiecare confesiune, întrucât sunt aleși sau numiți conform legilor țării și reprezintă un număr de peste 200.000 credincioși; precum și reprezentantul superior religios al musulmanilor din Regat;

e) Președintele Academiei Române.

Mandatul acestor senatori încetează odată cu calitatea sau demnitatea care le atribue dreptul. *(Art. 76, Const. 1866; Art. 58, Belg.).*

73. Devin senatori de drept:

a) Foștii Președinți de Consiliu, întrucât vor avea o vechime de patru ani ca Președinți de Consiliu titulari, și foștii miniștri având o vechime de cel puțin șase ani într'una sau mai multe guvernări;

b) Foștii Președinți ai Corpurilor Legiuitoare cari vor fi exercitat această demnitate cel puțin în cursul a opt sesiuni ordinare;

c) Foștii Senatori și Deputați aleși în cel puțin zece legislaturi independent de durata lor;

d) Foștii Primi-Președinți ai Inaltei Curți de Casație și Justiție cari au ocupat această funcțiune sau pe aceea de Președinte la Casație cinci ani;

www.digibuc.ro

e) Generalii de rezervă și în retragere:

1. Cari vor fi exercitat comanda unei armate în fața inamicului, ca titulari, cel puțin 3 luni.

2. Cari au îndeplinit funcțiunea de șef al marelui Stat-Major, sau de inspector general de armată (comandant de armată), în timp de pace, cel puțin patru ani.

Numărul celor din categoria a doua nu va fi mai mare de patru, luați în ordinea vechimii, la vacanțe existente;

f) Foștii Președinți ai Adunărilor Naționale din Chișinău, Cernăuți și Alba-Iulia, cari au declarat Unirea. *(Art. 76, Const. 1866; Art. 58, Belg.).*

74. Verificarea îndeplinirii condițiunilor senatorilor de drept se face de o comisiune compusă din Președinții secțiunilor Inaltei Curți de Casație și Justiție, sub președinția Primului-Președinte al acestei Inalte Curți.

Constatarea se face din oficiu, la cererea Președintelui Senatului sau a acelora cari au dreptul.

Președintele Senatului înscrie senatorii de drept pe baza încheierii Comisiunii.

Senatul poate discuta și semnală Comisiunii, spre rectificare, erorile constatate în stabilirea drepturilor.

75. Spre a fi eligibil la Senat se cere:

a) A fi cetățean român;

b) A avea exercițiul drepturilor civile și politice;

c) A avea vârsta de 40 ani împliniți;

d) A avea domiciliul în România.

Aceste condițiuni, afară de vârstă, se cer și senatorilor de drept. *(Art. 74, Const. 1866 și 1884; Art. 56, Belg.).*

3. Despre Consiliul legislativ

76. Se înființează un Consiliu legislativ, a cărui menire este să ajute în mod consultativ la facerea și coordonarea legilor, emanând fie dela puterea executivă, fie din inițiativă parlamentară, cât și la întocmirea regulamentelor generale de aplicarea legilor.

Consultarea Consiliului legislativ este obligatorie pentru toate proiectele de legi, afară de cele cari privesc creditele bugetare; dacă însă, într'un termen fixat de lege, Consiliul legislativ nu-și dă avizul său, Adunările pot procedà la discutarea și aprobarea proiectelor.

O lege specială va determinà organizarea și modul de funcționare al Consiliului legislativ. *(Art. 130, Const. 1866).*

II. Despre Rege și Miniștri

1. Despre Rege

77. Puterile constituționale ale Regelui sunt ereditare în linie coborâtoare directă și legitimă a Maiestății Sale Regelui Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen, din

www.digibuc.ro

bărbat în bărbat prin ordinul de primogenitură și cu exclusiunea perpetuă a femeilor și coboritorilor lor.

Coboritorii Maiestății Sale vor fi crescuți în religiunea ortodoxă a Răsăritului. *(Art. 82, Const. 1866; Art. 60, Belg.).*

78. In lipsă de coboritori în linie bărbătească ai Maiestății Sale Regelui Carol I de Hohenzollern Sigmaringen, succesiunea Tronului se va cuveni celui mai în vârstă dintre frații săi sau coboritorilor acestora, după regulele statornicite în articolul precedent.

Dacă nici unul dintre frații sau coboritorii lor nu s'ar-mai găsi în viață sau ar declară mai dinainte că nu primesc Tronul, atunci Regele va puteà indicà succesorul său dintr'o dinastie suverană din Europa cu primirea Reprezentațiunii naționale, dată în forma prescrisă de art. 79.

Dacă nici una, nici alta nu va aveà loc, Tronul este vacant. *(Art. 83, Const. 1866; Art. 61, Belg.).*

79. La caz de vacanță a Tronului, ambele Adunări se întrunesc de îndată într'o singură adunare, chiar fără convocare, și cel mai târziu până în opt zile dela întrunirea lor aleg un Rege dintr'o dinastie suverană din Europa occidentală.

Prezența a trei pătrimi din membrii cari compun fiecare din ambele adunări și majoritatea de două treimi a membrilor prezenți sunt necesare pentru a se puteà procede la această alegere.

La caz când adunarea nu se va fi făcut în termenul mai sus prescris, atunci în a noua zi la amiazi, Adunările întrunite vor păși la alegere oricare ar fi numărul membrilor prezenți și cu majoritatea absolută a voturilor.

Dacă Adunările s'ar află dizolvate în momentul vacanței Tronului, se va urmà după modul prescris la articolul următor.

In timpul vacanței Tronului, Adunările întrunite vor numì o locotenență regală, compusă din trei persoane, care va exercità puterile regale până la suirea Regelui pe Tron.

In toate cazurile mai sus arătate votul va fi secret. *(Art. 84, Const. 1866; Art. 85, Belg.).*

80. La moartea Regelui, Adunările se întrunesc chiar fără convocare cel mai târziu zece zile după declararea morții.

Dacă din întâmplare ele au fost disolvate mai înainte și convocarea lor a fost hotărîtă în actul de disolvare pentru o epocă în urma celor zece zile, atunci Adunările cele vechi se adună până la întrunirea acelora cari au a le înlocuì. *(Art. 85, Const. 1866; Art. 79, al. 1, Belg.).*

81. Dela data morții Regelui și până la depunerea

www.digibuc.ro

jurământului a succesorului său la Tron puterile constituționale ale Regelui sunt exercitate, în numele poporului român, de miniștri, întruniți în consiliu și sub a lor responsabilitate. *(Art. 86, Const. 1866; Art. 79, al. 2, Belg.).*

82. Regele este major la vârsta de optsprezece ani împliniți.

La suirea sa pe Tron, el va depune mai întâiu în sânul Adunărilor întrunite următorul jurământ:

«Jur a păzi Constituțiunea și legile poporului român, a menține drepturile lui naționale și integritatea teritoriului». *(Art. 87, Const. 1866; Art. 80, Belg.).*

83. Regele, în vieață fiind, poate numi o Regență, compusă din trei persoane, care, după moartea Regelui, să exercite puterile regale în timpul minorității succesorului Tronului. Această numire se va face cu primirea reprezentațiunii naționale, dată în forma prescrisă la art. 79 din Constituțiunea de față.

Regența va exercită totdeodată și tutela succesorului Tronului în timpul minorității lui.

Dacă, la moartea Regelui, Regența nu s'ar găsi numită și succesorul Tronului ar fi minor, ambele Adunări întrunite vor numi o Regență, procedând după formele prescrise la art. 79 din Constituțiunea de față.

Membrii Regenței nu intră în funcțiune decât după ce vor fi depus solemn înaintea ambelor Adunări întrunite jurământul prescris prin art. 82 din Constituțiunea de față. *(Art. 88, Const. 1866; Art. 81 și 83, Belg.).*

84. Dacă Regele se află în imposibilitate de a domni, miniștrii, după ce au constatat legalmente această imposibilitate, convoacă îndată Adunările.

Acestea aleg Regența, care va formă și tutela. *(Art. 89, Const. 1866; Art. 82, Belg.).*

85. Nici o modificare nu se poate face Constituțiunii în timpul Regenței. *(Art. 90, Const. 1866; Art. 84, Belg.).*

86. Regele nu va puteà fi totdeodată și șeful unui alt Stat fără consimțimântul Adunărilor.

Nici una din Adunări nu poate deliberà asupra acestui obiect dacă nu vor fi prezenți cel puțin două treimi din membrii cari le compun, și hotărîrea nu se poate luà decât cu două treimi din voturile membrilor de față. *(Art. 91, Const. 1866; Art. 62, Belg.).*

87. Persoana Regelui este inviolabilă. Miniștrii lui sunt răspunzători.

Nici un act al Regelui nu poate aveà tărie dacă nu va fi contrasemnat de un ministru, care prin aceasta chiar devine răspunzător de acel act. *(Art. 92, Const. 1866; Art. 63 și 64, Belg.).*

www.digibuc.ro

88. Regele numește și revoacă pe miniștrii săi.

El sancționează și promulgă legile.

El poate refuză sancțiunea sa.

El are dreptul de amnistie în materie politică.

Are dreptul de a iertă sau micșorà pedepsele în materii criminale, afară de ceeace se statornicește în privința miniștrilor.

El nu poate suspendà cursul urmăririi sau al judecății, nici a intervenì prin nici un mod în administrația justiției.

El numește sau confirmă în funcțiunile publice potrivit legilor.

El nu poate creà o nouă funcțiune fără o lege specială.

El face regulamente necesare pentru executarea legilor, fără să poată vreodată modificà sau suspendà legile și nu poate scutì pe nimeni de executarea lor.

El este capul puterii armate.

El conferă gradele militare în conformitate cu legea.

El va conferì decorațiunile române conform unei anume legi.

El are dreptul de a bate monetă conform unei legi speciale.

El încheie cu statele străine convențiunile necesare pentru comerț, navigațiune și alte asemenea; însă pentru ca aceste acte să aibă autoritate îndatoritoare, trebuie mai întâiu a fi supuse puterii legislative și aprobate de ea. *(Art 93, Const 1866; Art. 65—69 și 73, Belg.).*

89. Legea fixează lista civilă pentru durata fiecăreia domnii. *(Art. 94, Const. 1866; Art. 77, Belg.).*

90. La 15 Octomvrie a fiecărui an, Adunarea deputaților și Senatul se întrunesc fără convocare, dacă Regele nu le-a convocat mai înainte.

Durată fiecărei sesiuni este de cinci luni.

Regele deschide sesiunea prin un Mesaj, la care Adunările fac răspunsurile lor.

Regele pronunță închiderea sesiunii.

El are dreptul de a convocà în sesiune extraordinară Adunările.

El are dreptul de a disolvà ambele Adunări deodată sau numai una din ele.

Actul de disolvare trebuie să conțină convocarea alegătorilor până în două luni de zile și a Adunărilor până în trei luni.

Regele poate amânà Adunările; oricum, amânarea nu poate depăși termenul de o lună, nici a fi reînnoită în aceeaș sesiune fără consimțimântul Adunărilor. *(Art. 95 Const. 1866; Art. 70—72, Belg.).*

91. Regele nu are alte puteri decât acele date lui prin Constituțiune. *(Art.96, Const. 1866; Art. 78, Belg.).*

www.digibuc.ro

III. Despre miniștri

92. Guvernul exercită puterea executivă în numele Regelui, în modul stabilit prin Constituțiune.

93. Miniștrii întruniți alcătuesc Consiliul de Miniștri, care este prezidat, cu titlu de Președinte al Consiliului de Miniștri, de acela care a fost însărcinat de Rege cu formarea guvernului.

Departamentele ministeriale și subsecretariatele de Stat nu se pot înființă și desființa decât prin lege.

94. Nu poate fi ministru decât cel care este român sau cel care a dobândit naturalizarea. *(Art. 97, Const. 1866; Art. 86, Belg.).*

95. Nici un membru al Familiei Regale nu poate fi ministru. *(Art 98, Const. 1866; Art 87, Belg.).*

96. Dacă miniștrii nu ar fi membri ai Adunărilor, ei pot luă parte la desbaterea legilor, fără a aveă însă și dreptul de a votă.

La desbaterile Adunărilor prezența cel puțin a unui ministru e necesară.

Adunările pot exige prezența miniștrilor la deliberațiunile lor. *(Art. 99, Const. 1866; Art. 88, Belg.).*

97. In nici un caz ordinul verbal sau în scris al Regelui nu poate apără pe ministru de răspundere. *(Art. 100, Const. 1866; Art. 89, Belg.).*

98. Fiecare din ambeleAdunări, precum și Regele au dreptul de a cere urmărirea miniștrilor și a-i trimite înaintea Inaltei Curți de Casație și Justiție, care singură, în secțiuni-unite, este în drept a-i judecà, afară de cele ce se vor statornicì prin legi în ceeace privește exercițiul acțiunii civile a părții vătămate și în ceeace privește crimele și delictele comise de miniștri afară de exercițiul funcțiunii lor.

Punerea sub urmărire a miniștrilor de către Corpurile legiuitoare nu se poate rosti decât prin majoritate de două treimi a membrilor de față.

Instrucțiunea se va face de o comisiune a Inaltei Curți de Casație, compusă din cinci membri trași la sorți în secțiuni-unite. Această comisiune are și puterea de a califică faptele și de a decide sau nu urmărirea.

Acuzarea, înaintea Inaltei Curți de Casație și Justiție, se va susține prin ministerul public.

Legea responsabilității ministeriale determină cazurile de răspundere și pedepsele aplicabile miniștrilor. *(Art, 101, Const. 1866; Art. 90. Belg.).*

99. Orice parte vătămată de un decret sau o dispoziție semnată sau contrasemnată de un ministru care violează un text expres al Constituțiunii sau al unei legi, poate cere Statului, în conformitate cu dreptul comun,

www.digibuc.ro

despăgubiri bănești pentru prejudiciul cauzat.

Fie în cursul judecății, fie după pronunțarea hotărîrii, ministrul poate fi chemat după cererea Statului, în urma votului unuia din Corpurile leguitoare, înaintea instanțelor ordinare, la răspundere civilă pentru dauna pretinsă sau suferită de Stat.

Actul ilegal al ministrului nu descarcă de răspundere solidară pe funcționarul care a contrasemnat, decât în cazul când acesta a atras atenția ministrului, în scris.

100. Se vor puteà înființà subsecretariate de Stat.

Subsecretarii de Stat vor puteà luà parte la desbaterile Corpurilor legiuitoare sub responsabilitatea miniștrilor.

IV. Despre puterea judecătoreasca

101. Nici o jurisdicțiune nu se poate înființà decât numai în puterea unei anume legi. Comisiuni și tribunale extraordinare nu se pot creà sub nici un fel de numire și sub nici un fel de cuvânt în vederea unor anume procese, fie civile, fie penale, sau în vederea judecării unor anume persoane. *(Art. 104, Const. 1866; Art. 95, Belg.).*

102. Pentru întregul Stat român este o singură Curte de casație și justiție. *(Art. 104, al. 3, Const. 1866; Art. 95, Belg.).*

103. Numai Curtea de casație în secțiuni unite are dreptul de a judecà constituționalitatea legilor și a declarà inaplicabile pe acelea cari sunt contrarii Constituțiunii. Judecata asupra inconstituționalității legilor se mărginește numai la cazul judecat.

Curtea de casație se va rostì ca și în trecut asupra conflictelor de atribuțiuni.

Dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional.

104. Judecătorii sunt inamovibili în condițiunile speciale pe cari legea le va fixa.

105. Juriul este statornicit în toate materiile criminale și pentru delictele politice și de presă, afară de cazurile statornicite prin Constituțiunea de față.

Acțiunea pentru daune-interese rezultând din fapte și delicte de presă nu se poate intentà decât înaintea aceleeași jurisdicțiuni de competința căreia este delictul. *(Art. 24, Const. 1866 și L. 8, Iunie 1884; Art. 18, Belg.)*

106. Justiția militară se organizează prin osebită lege.

107. Autorități speciale de orice fel, cu atribuțiuni de contencios administrativ, nu se pot înființà.

Contenciosul administrativ este în căderea puterii judecătorești, potrivit legii speciale.

Cel vătămat în drepturile sale, fie printr'un act administrativ de autoritate, fie printr'un act de gestiune fă-

www.digibuc.ro

cut cu călcarea legilor și regulamentelor, fie prin rea voință a autorităților administrative de a rezolvă cererea privitoare la un drept, poate face cerere la instanțele judecătorești pentru recunoașterea dreptului său.

Organele puterii judiciare judecă dacă actul este ilegal, îl pot anulă sau pot pronunță daune civile până la data restabilirii dreptului vătămat, având și căderea de a judecă și cererea de despăgubire, fie contra autorității administrative chemate în judecată, fie contra funcționarului vinovat.

Puterea judecătorească nu are cădere de a judecă actele de guvernământ, precum și acele de comandament cu caracter militar. *(Art. 130, Const. 1866).*

V. Despre instituțiunile județene și comunale

108. Instituțiunile județene și comunale sunt regulate de legi.

Aceste legi vor avea de bază descentralizarea administrativă.

Membrii consiliilor județene și consiliilor comunale sunt aleși de către cetățenii români prin votul universal, egal, direct, secret, obligatoriu și cu reprezentarea minorității, după formele prevăzute de lege. La aceștia se vor puteă adăugă prin lege și membri de drept și membri cooptați. Intre membrii cooptați pot fi și femei majore. *(Art. 106 și 107, Const. 1866; Art. 108, Belg.).*

TITLUL IV

DESPRE FINANȚE

109. Nici un impozit de orice natură nu se poate stabili și percepe decât pe baza unei legi. *(Art. 109, Const. 1866; Art. 110 și 113, Belg.).*

110. Prin lege se pot creă impozite numai în folosul Statului, județelor, comunelor și instituțiunilor publice cari îndeplinesc servicii de Stat. *(Art. 108, Const. 1866; Art. 113, Belg.).*

111. Orice sarcină sau impozit județean sau comunal nu se poate așeză decât cu învoirea consiliilor județene sau comunale în limitele stabilite de lege. *(Art. 110, Const. 1866; Art. 110, Belg.).*

112. Nu se pot statornici privilegiuri în materii de impozite.

Nici o excepțiune sau micșorare de impozit nu se poate statornici decât prin o lege.

Monopoluri nu se pot constituì decât numai prin lege și exclusiv în folosul Statului, județelor și comunelor. *(Art. 111, Const. 1866; Art. 112, Belg.).*

113. Nici un fond pentru pensiuni sau gratificațiuni în sarcina tezaurului public nu se poate acordă decât în vir-

www.digibuc.ro

tutea unei legi. *(Art. 112, Const. 1866; Art. 114, Belg.)*

114. In fiecare an Adunarea deputaților încheie socotelile și votează bugetul.

Toate veniturile sau cheltuelile Statului trebuesc trecute în buget și în socoteli.

Dacă bugetul nu se votează în timp util, puterea executivă va îndestulă serviciile publice după bugetul anului precedent, fără a puteà merge cu acel buget mai mult de un an peste anul pentru care a fost votat. *(Art. 113, Const 1866; Art. 115, Belg.).*

115. Controlul preventiv și cel de gestiune a tuturor veniturilor și cheltuelilor Statului se va exercità de Curtea de Conturi, care supune în fiecare an Adunării deputaților raportul general rezumând conturile de gestiune al bugetului trecut, semnalând totdeodată neregulile săvârșite de miniștri în aplicarea bugetului.

Regularea definitivă a socotelilor trebuie să fie prezentată Adunării deputaților cel mai târziu în termen de doi ani dela încheierea fiecărui exercițiu. *(Art. 114, Const. 1866).*

116. Pentru toată Romînia este o singură Curte de Conturi. *(Art. 116, Const. 1866).*

117. Toate fondurile provenite din Case speciale, și de cari guvernul dispune sub diferite titluri, trebuie să fie cuprinse în bugetul general al veniturilor Statului. *(Art. 117, Const. 1866).*

118. Legile financiare se publică în *Monitorul Oficial* ca și celelalte legi și regulamente de administrațiune publică. *(Art. 116, Const. 1866).*

TITLUL V

DESPRE PUTEREA ARMATĂ

119. Tot românul, fără deosebire de origină etnică, de limbă sau de religie, face parte din unul din elementele puterii armate, conform legilor speciale.

Puterea armată se compune din: armata activă cu cadrele ei permanente, rezerva ei și miliția. *(Art. 118, Const. 1866 și 1884).*

120. Gradele, decorațiunile și pensiunile militarilor nu se pot luà decât numai în virtutea unei sentințe judecătorești și în cazurile determinate de legi. *(Art. 119, Const. 1866; Art. 124, Belg.).*

121. Contingentul armatei se votează pentru fiecare an de ambele Corpuri legiuitoare. *(Art. 120, Const. 1866; Art. 119, Belg.).*

122. Se va înființà un Consiliu superior al apărării țării, care va îngriji, în mod permanent, de măsurile necesare pentru organizarea apărării naționale.

123. Nici o trupă armată străină nu poate fi admisă în serviciul Statului, nici nu

www.digibuc.ro

poate intră sau trece pe teritoriul României. decât în puterea unei anume legi. *(Art. 122, Const. 1866 și 1884, Art. 121, Belg.).*

TILUL VI

DISPOZIȚIUNI GENERALE

124. Culorile drapelului României sunt: Albastru, Galben și Roșu. așezate vertical. *(Art. 123, Const. 1866: Art. 125, Belg.).*

125. Reședința guvernului este în Capitala țării. *(Art. 124. Const. 1866; Art. 126 Belg.).*

126. Limba românească este limba oficială a Statului român.

127. Nici un jurământ nu se poate impune cuiva decât în puterea unei legi, care hotărăște și formula lui. *(Art. 125, Const. 1866: Art. 127, Belg.).*

128. Constituțiunea de față nu poate fi suspendată nici în total, nici în parte.

In caz de pericol de Stat se poate prin lege instituî starea de asediu generală sau parțială. *(Art. 127, Const. 1866; Art. 130, Belg.).*

TITLUL VII

DESPRE REVIZUIREA CONSTITUȚIUNEI

129. Constituțiunea poate fi revizuită în total sau în parte din inițiativa Regelui sau oricărcia din Adunările legiuitoare.

In urma acestei inițiative ambele Adunări, întrunite separat, se vor rosti cu majoritate absolută, dacă este locul ca dispozițiunile constituționale să fie revizuite.

Indată ce necesitatea revizuirii a fost admisă, ambele Corpuri legiuitoare aleg din sânul lor o comisiune mixtă, care va propune textele din Constituțiune ce urmează a fi supuse revizuirii.

După ce raportul acestei comisiuni va fi cetit în fiecare Adunare, de două ori în interval de cincisprezece zile, ambele Adunări întrunite la un loc, sub președinția celui mai în vârstă dintre Președinți, în prezența a cel puțin două treimi din totalitatea membrilor ce le compun, cu majoritate de două treimi, stabilesc în mod definitiv cari anume articole vor fi supuse revizuirii.

In urma acestui vot Adunările sunt de drept disolvate și se va convocă corpul electoral în termenul prescris de Constituțiune. *(Art. 128, Const. 1866; Art. 131, Belg.).*

130. Adunările cele noui proced în acord cu Regele la modificarea punctelor supuse revizuirii.

In acest caz Adunările nu pot deliberă dacă cel puțin două treimi a membrilor din cari se compun nu sunt prezenți și nici o schimbare nu

www.digibuc.ro

se poate adoptă dacă nu va întruni cel puțin două treimi ale voturilor.

Adunările alese pentru revizuirea Constituțiunii au o durată constituțională obișnuită și, în afară de modificarea Constituțiunii, ele funcționează și ca Adunări legiuitoare ordinare.

Dacă adunările de revizuire nu-și pot îndeplini misiunea, noile adunări vor avea același caracter. *(Art. 128, Const. 1866; Art. 131, Belg.).*

TITLUL VIII

DISPOZIȚIUNI TRANSITORII ȘI SUPLIMENTARE

131. Sunt și rămân cu caracter constituțional dispozițiunile din legile agrare privitoare la pământurile cultivabile, pădurile și bălțile expropriabile în total sau în parte, la starea lor juridică, la subsol, la prețuire, la modul de plată, etc., așa precum sunt formulate în articolele de mai jos ale fiecăreia din legile agrare și cari articole, în întregul lor, fac parte integrantă din prezenta Constituțiune și ca atare nu se pot modifică decât cu formele prevăzute pentru revizuirea Constituțiunii, și anume:

a) Art. 1 (unu) alin. II, art. 2 (doi), 3 (trei) alin. I, art. 4 (patru), 6 (șase), 7 (șapte), 8 (opt), 9 (nouă), 10 (zece), 13 (treisprezece), 14 (patrusprezece), 16 (șasesprezece), 18 (optsprezece), 21 (douăzeci și unu), 23 (douăzeci și trei), 32 (treizeci și doi), 36 (treizeci și șase) și 69 (șasezeci și nouă) din legea pentru reforma agrară din Oltenia, Muntenia, Moldova și Dobrogea (vechiul Regat) din 17 Iulie 1921.

b) Art. 2 (doi), 4 (patru), 5 (cinci), 6 (șase), 7 (șapte), 8 (opt), 9 (nouă), 10 (zece), 11 (unusprezece), 12 (douăsprezece), 13 (treisprezece), 16 (șasesprezece), 45 (patruzeci și cinci), 46 (patruzeci și șase), 47 (patruzeci și șapte, 48 (patruzeci și opt), 49 (patruzeci și nouă), 50 (cinci zeci) și 53 (cincizeci și trei) din legea pentru reforma agrară din Basarabia din 13 Martie 1920;

c) Art 3 (trei), 4 (patru), 5 (cinci), 6 (șase), 7 (șapte), 8 (opt), 9 (nouă), 10 (zece), 11 (unsprezece), 12 (douăsprezece), 13 (treisprezece), 14 (patrusprezece), 16 (șasesprezece), 18 (optsprezece), 22 (douăzeci și doi), 24 (douăzeci și patru), 32 (treizeci și doi), 50 (cincizeci) și 85 (optzeci și cinci) din legea pentru reforma agrară din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș din 30 Iulie 1921;

d) Art. 2 (doi), 3 (trei), 4 (patru), 5 (cinci) punctul *a* alin. I, art. 6 (șase), 7 (șapte), 9 (nouă), 10 (zece), 12 (douăsprezece), 13 (treisprezece), 29 (douăzeci și nouă), 31 (treizeci și unu) și 55 (cincizeci și cinci) din legea pentru

www.digibuc.ro

reforma agrară din Bucovina din 30 Iulie 1921.

132. In scop de a se satisface trebuinţele normale de lemne de foc şi de construcţie ale populaţiei rurale din vechiul Regat, Basarabia şi Bucovina, Statul e dator ca din pădurile sale din câmpie, deal sau munte să destine suprafeţele necesare în acest scop.

In vechiul Regat şi în Bucovina, acolo unde Statul nu ar avea păduri, într'o rază de douăzeci kilometri de centrul comunei, pentru satisfacerea trebuinţelor mai sus arătate, el prin derogare dela art. 7 lit. *c* şi art. 8 lit. *a*, *b* şi *c* din legea pentru reforma agrară din Oltenia, Muntenia Moldova şi Dobrogea din 17 Iulie 1921 şi dela art. 5, punctul *a*, alin. IV şi dela art. 6 şi 7 din legea pentru reforma agrară din Bucovina din 30 Iulie 1921, va puteà exproprià din pădurile persoanelor juridice fie publice, fie private, cari s'ar află în această rază şi numai în lipsa acestora, va exproprià proporţional din pădurile tuturor proprietarilor particulari, aflate în această rază însă numai în limita acestor trebuinţe şi în toate cazurile cu respectul unei suprafeţe intangibile de una sută hectare de fiecare proprietate.

Nu sunt expropriabile, oricare ar fi proprietarul, pădurie replantate sau în curs de replantare.

Contractele de vânzare spre exploatare a pădurilor expropriabile cari vor fi în vigoare în momentul exproprierii, se vor respectà.

Pădurile astfel expropriate rămân în proprietatea Statului şi se vor administrà şi exploatà de dânsul spre a satisface potrivit legii şi în prima linie nevoile de mai sus.

Exproprierea acestor păduri se va face cu dreaptă şi prealabilă despăgubire fixată de justiţie.

Modul de expropriere va fi regulat prin lege specială.

133. Se ratifică decretele-legi: No. 3902 din 29 Decemvrie 1918, publicat în *Monitorul Oficial* No. 223 din 30 Decemvrie 1918, privitor a acordarea drepturilor cetăţeneşti; No. 2085 din 22 Maiu 1919, publicat în *Monitorul Oficial* No. 33 din 28 Maiu 1919, şi No. 3464 din 12 August 1919, publicat în *Monitorul Oficial* No. 93 din 13 August 1919, privitoare la încetăţenirea evreilor cari locuiau în vechiul Regat.

Deasemenea se ratifică şi toate decretele-legi de încetăţenire individuală, cari s'au făcut înaintea decretelor specificate mai sus.

Evreii, locuitori din vechiul Regat, cari nu-şi vor fi regulat încetăţenirea în termenul prevăzut de decretul-lege No. 3.464 din 12 August 1919, vor puteà face declaraţiunile de încetăţenire con-

www.digibuc.ro

form decretului-lege No. 2085 din 22 Maiu 1919, în termen de trei luni dela promulgarea acestei Constituţiuni. *(Vezi şi tratatele dela St. Germain şi Trianon).*

134. Până la facerea unei legi de organizarea Consiliului legislativ prevăzut în această Constituţiune, prezentarea proiectelor de legi înaintea Corpurilor legiuitoare va continuă să se facă în conformitate cu legile şi regulamentele azi în vigoare. *(Art. 130, Const. 1866).*

135. Până la promulgarea legii speciale bazată pe principiile din prezenta Constituţiune, legile relative la organizarea şi judecarea contenciosului administrativ rămân în vigoare. *(Art. 130, Const. 1866).*

136. O lege specială va fixă lista civilă a Intâiului Rege al României întregite. *(Art. 94, Const. 1866).*

137. Se vor revizuì toate codicile şi legile existente în diferitele părţi ale Statului român spre a se pune în armonie cu Constituţiunea de faţă şi asigură unitatea legislativă.

Până atunci ele rămân în vigoare.

Din ziua promulgării Constituţiunii, sunt însă desfiinţate acele dispoziţiuni din legi, decrete, regulamente şi orice alte acte contrarii celor înscrise în prezenta Constituţiune. *(Art. 131, Const. 1866).*

138. Actualele Adunări naţionale după promulgarea prezentei Constituţiuni pot funcţionà până la expirarea mandatului lor legal.

In acest timp ele vor trebuì să facă, pe baza principiilor din această Constituţiune, legea electorală.

Până la facerea acestei legi, decretele-legi electorale rămân în vigoare.

www.digibuc.ro

CODUL CIVIL

DIN 4 DECEMBRIE 1865
CU MODIFICARILE DIN 1906 ŞI 1924

www.digibuc.ro

CODUL CIVIL[1])

DIN 1 DECEMBRIE 1865
CU MODIFICARILE DIN 1906 ŞI 1924

TITLU PRELIMINAR

DESPRE EFECTELE ŞI APLICAREA LEGILOR IN GENERE

1. Legea dispune numai pentru viitor; ea n'are putere retroactivă. *(Fr. 2).*

2. Numai imobilele aflătoare în cuprinsul teritoriului României sunt supuse legilor române, chiar când ele se posedă de străini.

Legile relative la starea civilă şi la capacitatea persoanelor urmăresc pe români, chiar când ei îşi au reşedinţa în străinătate.

Forma exterioară a actelor e supusă legilor ţării unde se face actul. *(Fr. 3).*

3. Judecătorul care va refuză de a judecà, sub cuvânt că legea nu prevede, sau că este întunecată sau neîndestulătoare, va puteà fi urmărit ca culpabil de denegare de dreptate. *(Fr. 4).*

4. Este oprit judecătorului de-a se pronunţà, în hotărîrile ce dă, prin cale de dispoziţiuni generale şi reglementare, asupra cauzelor ce-i sunt supuse. *(Fr. 5).*

5. Nu se poate derogà prin

---

[1]) Codul civil român cuprinde 1914 articole, cari mai toate sunt traducere fidelă a dispoziţiunilor din «*Codul Napoleon*» dela 1807, care cuprinde 2281 de articole.

Legile în vigoare înaintea promulgării codului actual au fost: Dela 1652—1711, *Pravilele lui Vasile Lupu şi Matei Basarab*; la 1806, aşà numitul cod a lui *Toma Carra*, tradus din limba grecească; *Codul lui Andronachi Donici*, care avù putere de lege până la 1817. Tot până la 1817 fu în vigoare în Muntenia *Praviliceasca condică* a *domnului Alex. Ion Ipsilanti Voevod.* Dela 1817—1832, *Codurile Calimach* (în Moldova) şi *Caragea* (în Muntenia), iar dela 1832 încoace, *Regulamentul organic*, pentru ambele principate.

Codul nostru civil a suferit puţine modificări. Astfel, art. 7 din Constituţie, i-a modificat art. 8, 9 şi 16, relative la dobândirea calităţei de cetăţean român., modificări complectate prin Legea din 24 Febr. 1924 asupra dobândirii şi pierderii naţionalităţii române, care abrogă şi înlocueşte art. 6-20 din codul civil. Deasemenea, procedura civilă din 1900 i-a modificat art. 18 relativ la *cautio judicatum solvi* ce se cereà străinilor reclamanţi într'o acţiune civilă. Prin legea din 15 Martie 1906, i s'a modificat o serie de articole, unele suprimându-i-se, relative la căsătorie, legitimare, adopţiune şi divorţ, toate având de scop simplificarea vechilor formalităţi.

www.digibuc.ro

convenţiuni sau dispoziţiuni particulare, la legile care interesează ordinea publică şi bunele moravuri. *(Fr. 6).*

CARTEA I
DESPRE PERSOANE

TITLUL I
DESPRE DREPTURILE CIVILE ŞI DESPRE NATURALIZARE

Cap. I. Despre bucurarea de drepturile civile şi despre naturalizaţiune

(Abrogate prin Legea din 24 Februarie 1924).

Iată textul acestei Legi:

L E G E
PRIVITOARE LA DOBÂNDIREA ŞI PIERDEREA NAŢIONALITAŢEI ROMÂNE
din 24 Februarie 1924

DISPOZIŢIUNI GENERALE ŞI MIJLOACELE PRIN CARI SE DOBÂNDEŞTE NAŢIONALITATEA ROMÂNĂ

I

1. *Naţionalitatea română se dobândeşte în condiţiunile acestei legi, prin:*

1. Filiaţiune;

2. Faptul naşterii pe teritoriul României prevăzut la art. 3 din prezenta lege;

3. Căsătorie şi

4. Naturalizare.

2. *Sunt Români prin filiaţiune:*

a) Copii născuţi din căsătoria unui român, indiferent de locul naşterii lor;

b) Copiii naturali ai unei românce născuţi chiar în ţară străină.

Copiii legitimaţi de către un român se socotesc că au fost totdeauna români.

Adopţiunea nu produce efecte asupra naţionalităţii.

3. *Sunt socotiţi ca români copiii găsiţi pe teritoriul României fără tată şi mamă cunoscuţi.*

4. *Străina căsătorită cu un român devine română.*

5. *Străinii cari au dobândit naturalizarea devin români.*

6. *Străinii se bucură în deobşte în România de aceleaşi drepturi civile de cari se bucură şi românii, afară de cazurile unde legea ar fi hotărît altfel.*

www.digibuc.ro

Ei nu pot dobândi cetățenia română și prin efectul acesteia drepturile politice, decât prin vreunul din mijloacele prevăzute sub titlul de față.

II. *Naturalizarea*

§ 1. Condițiunile naturalizării

7. *Naturalizarea este individuală și nici un străin nu o poate dobândi decât întrunind condițiunile următoare:*

1. Să aibă vârsta de cel puțin 21 ani împliniți;

2. Să-și manifeste voința de a deveni român și să declare că se leapădă de cetățenia străină după formele prevăzute la art. 21;

3. Să fi locuit, în urma acestei manifestări de voință, neîntrerupt pe teritoriul României timp de zece ani;

4. Să fi avut și să aibă bune purtări;

5. Să aibă mijloace suficiente pentru întreținerea sa și a familiei sale, sau posibilitatea de a le câștigă;

6. Să fi pierdut naționalitatea străină sau să o piardă, potrivit legilor țării sale, prin efectul dobândirii naționalității române.

8. *Comisiunea de constatare a condițiunilor naturalizării poate avizà la reducerea sau la dispensa de stagiu:*

a) Pentru străini cari dovedesc ca sunt utili națiunii române;

b) Pentru străinii căsătoriți cu românce.

9. *Sunt dispensați de stagiu:*

a) Străinii născuți și crescuți în România până la vârsta de 21 ani, dacă cer naturalizarea în cursul unui an dela împlinirea acestei vârste;

b) Copiii cari aveau 21 ani împliniți în momentul când tatăl lor a dobândit naturalizarea.

10. *Românii de origină supuși unui Stat străin, indiferent de locul nașterii lor, lepădându-se de supușenia străină, pot dobândi naționalitatea română fără a mai îndeplini condițiunile cerute la No. 3, 5 și 6 din art. 7.*

In acest caz declarațiunea de manifestare de voință prevăzută la art. 7 No. 2 și art. 21 va cuprinde în mod expres renunțarea la supușenia străină.

§ 2. Organele și procedura naturalizării

11. *Naturalizarea se acordă de consiliul de miniștri în urma constatării comisiunii, compusă din prim-președintele și președinții Curții de apel din Capitala țării, că străinul solicitant întrunește condițiunile de sub art. 7 din legea de față.*

www.digibuc.ro

12. *Comisiunea pentru constatarea condițiunilor naturalizării funcționează pe lângă Ministerul de Justiție și este prezidată de prim-președintele Curții de apel din Capitală.*

In lipsa acestuia funcțiunile sale se vor îndeplini de cel mai vechiu dintre președinții cari compun comisiunea.

Directorul afacerilor judiciare din Ministerul de Justiție îndeplinește funcțiunea de secretar al comisiunii.

13. *In caz de vacanță a vreunuia din locurile de prim-președinte sau președinte, comisiunea va fi completată cu președintele sau consilierul care, după legea de organizare judecătorească, îndeplinește de drept funcțiunile de prim-președinte sau președinte.*

Această dispoziție se aplică și în cazul când președintele sau unul din membrii comisiunii este împiedecat de a luă parte la lucrările ei.

14. *Comisiunea se convoacă de președintele ei. Ea nu va pută lucrà, nici luà deciziuni, decât cu majoritatea absolută a membrilor cari o compun.*

Paritatea se interpretează în favoarea cererii.

15. *Incheierile comisiunii se vor da întotdeauna în scris și motivat.*

16. *Incheierea comisiunii constatând că străinul întrunește condițiunile cerute pentru naturalizare se înaintează, împreună cu dosarul respectiv, consiliului de miniștri prin mijlocirea ministerului de justiție.*

17. *Consiliul de miniștri acordă sau refuză naturalizarea.*

In cazul art. 8 el se pronunță și asupra reducerii sau dispensei de stagiu.

Cererile de reducere și de dispensă de stagiu respinse nu mai pot fi repetate, afară de cazul când cei cari au făcut cerere ar dovedì că au adus țării servicii excepționale după respingerea cererii.

18. *Jurnalul Consiliului de miniștri prin care se refuză naturalizarea nu va fi motivat.*

Jurnalul de admitere a naturalizării se va publicà în «Monitorul Oficial».

19. *Cererile de naturalizare constatate prin încheiere de comisiune că nu întrunesc condițiunile legii nu se vor mai înaintà consiliului de miniștri.*

20. *Cererea de naturalizare însoțită de declarația prevăzută la art. 7 No. 2 și de toate actele privitoare la naturalizare se adresează președintelui comisiunii prevăzute la art. 11 și se înregistrează la secretariatul acestei comisiuni.*

www.dacoromanica.ro

Stagiul prevăzut la art. 7 No. 3 va începe să curgă dela data înregistrării cererii de naturalizare.

21. *Declarațiunea de manifestare a voinței de naturalizare și de lepădare de cetățenia străină se va face în forma autentică.*

Tot astfel se va face și declararea de optiune privitoare la naționalitate.

22. *Indată după înregistrarea cererii de naturalizare președintele comisiunii va dispune, la stăruința și în contul petiționarului, publicarea ei în «Monitorul Oficial», într'una din publicațiunile periodice mai răspândite din țară de preferință într'unul din ziarele dela domiciliul petiționarului.*

Președintele va supune comisiunii cererea de naturalizare numai după ce petiționarul va fi prezentat «Monitorul Oficial» și ziarul în care s'a făcut publicația și va fi constatat că au trecut 30 zile libere dela data ultimei publicații.

Cererile românilor de origină se vor publică numai în «Monitorul Oficial», din oficiu și aceasta în mod gratuit; deasemenea și jurnalul consiliului de miniștri pentru acordarea naturalizării.

23. *In termenul prevăzut la art. 22 ministerul public, autoritățile administrative, centrale și locale, precum și orice persoană în măsură de a dovedi cu acte că solicitantul nu întrunește condițiunile cerute de lege, vor puteà să adreseze întâmpinările lor scrise înaintea comisiunii.*

Asemenea întâmpinări se pot adresà și consiliului de miniștri înainte ca acesta să se fi pronunțat asupra naturalizării.

24. *Comisiunea poate dispune:*

a) Ca petiționarul să completeze actele sau să dea explicațiuni orale sau scrise;

b) Ca prin unul din membrii săi, sau prin delegațiuni date membrilor parchetelor de orice grad, sau autorităților administrative, să culeagă informațiuni sau să facă cercetările ce va crede necesare;

c) Să cheme înaintea sa pe orice alte persoane ce ar crede că poate da informațiuni utile.

25. *Cererile de naturalizare respinse de comisiune pentru neîndeplinirea vârstei sau stagiului vor puteà fi reintroduse după împlinirea vârstei de 21 ani sau a stagiului cerut, fără a mai fi nevoie de o nouă declarație de manifestare a voinței.*

Cererile respinse pentru ne-

www.dacoromanica.ro

îndeplinirea condițiunilor prevăzute la art. 7 No. 4 nu mai pot fi reînnoite.

Cererea respinsă pentru neîndeplinirea condițiunii dela art. 7 No. 5 se poate reînnoi când prin acte noui se poate dovedi neîndoios că solicitantul îndeplinește și această condițiune.

26. *Jurnalul consiliului de miniștri pentru acordarea naturalizării se comunică ministerului de justiție, care îl va publică în «Monitorul Oficial» pe cheltuiala celui naturalizat, după ce acesta va prestă juramântul de credință.*

27. *Sub sancțiunea pierderii beneficiului jurnalului de naturalizare, solicitantul este obligat ca, în termen de 30 zile libere dela invitațiunea ministerului de justiție și după plata taxelor legale, să presteze înaintea delegatului ministerului de justiție jurământul de credință, în formula următoare:*

«Pe onoare și conștiință, jur credință M. S. Regelui Românieĭ și Dinastieĭ, Constituțieĭ și legilor țăriĭ, drepturilor și intereselor naționale ale poporului român».

28. *Naturalizarea se constată prin jurnalul de naturalizare publicat în «Monitor» și prin diploma de încetățenire ce se eliberează celui în drept de ministerul justiției.*

29. *In afară de condițiunile statornicite la art. 7, cetățenia română, sub titlul de cetățenie de onoare, pentru servicii excepționale aduse țării și națiunii, se poate acordă, la propunerea guvernului sau a inițiativei parlamentare, de Adunările legiuitoare cu majoritate de două treimi din numărul votanților.*

30. *Exercițiul drepturilor politice pe temeiul cetățeniei de onoare nu se poate dobândi decât cu autorizarea consiliului de miniștri, după ce beneficiarul dovedește că nu mai ocupă în țară străină nici o funcțiune publică și că s'a lepădat de supușenia Statului al cărui național era.*

31. *Cetățenia de onoare acordată străinilor de consiliile județene sau comunale n'are nici un efect asupra naționalității. Nici într'un caz ea nu poate fi acordată decât în condițiunile stabilite de legea administrativă și pentru servicii excepționale aduse județelor sau comunelor.*

§ 3. Efectele naturalizării

32. *Naturalizarea nu are efect retroactiv.*

Efectele ei se produc numai dela data publicării în «Monitorul Oficial» a jurnalului con-

www.digibuc.ro

siliului de miniştri prin care s'a acordat.

33. *Naturalizarea aseamănă pe străini cu românul atât în ce priveşte drepturile civile cât şi în ceeace priveşte drepturile politice.*

34. *Soţia profită de naturalizarea soţului, afară numai dacă dânsa printr'o declaraţiune autentică renunţă la naţionalitatea română, pentru a-şi conservă naţionalitatea dobândită prin căsătorie sau aceea care şi-a rezervat-o cu ocazia căsătoriei, în forma arătată la art. 40.*

Deasemenea şi copiii mai mici de 21 ani profită de naturalizarea tatălui lor.

35. *Copiii deveniţi români în condiţiunile art. 34, pot în termen de un an dela împlinirea vârstei de 21 ani să renunţe la naţionalitatea română printr'o declaraţiune făcută în formă autentică şi adresată în ţară ministerului de justiţie, iar în străinătate legaţiunilor sau consulatelor române.*

TITLUL II

DESPRE PIERDEREA ŞI DOBÂNDIREA NAŢIONALITĂŢII ROMÂNE

36. *Naţionalitatea română se pierde:*

a) prin naturalizare dobândită în ţară străină;

b) prin legitimarea copilului natural de naţionalitate română de către un străin;

c) prin căsătorie, în cazul art. 38;

d) prin primirea fără autorizaţia guvernului român a vreunei funcţiuni publice dela un guvern străin;

e) prin supunerea pentru oricât de puţin timp la vreo protecţiune străină, ori din care fapt ar rezultă aceasta;

f) prin retragerea naturalizării, în cazurile art. 41 şi 42;

g) în cazul prevăzut la art. 37.

37. *Românul care, fără autorizarea guvernului, va intră în serviciul militar la străini sau se va alătură pe lângă vreo corporaţiune militară străină va pierde calitatea de român.*

El nu va puteă redobândì calitatea de român decât conform art. 7.

Toate acestea fără a fi scutit de sancţiunile prevăzute de codul penal în contra românilor cari au purtat sau vor purtà arme în contra patriei lor.

38. *Românca devine străină prin căsătoria sa cu un străin, exceptându-se cazul când, după legea soţului, ea nu dobândeşte naţionalitatea acestuia, sau când şi-a rezervat naţionalitatea română prin contractul*

www.djgibuc.ro

matrimonial sau, în lipsa acestuia, printr'o declarație expresă făcută în formă autentică înainte sau cu prilejul contractării căsătoriei.

39. *Românca devenită străină prin căsătorie. redobândește calitatea de româncă prin încetarea căsătoriei, prin divorț sau decesul soțului, dacă își manifestă dorința printr'o declarațiune dată în formă autentică și adresată în țară ministerului de justiție, iar în străinătate legațiunilor sau consulatelor române.*

Acelaș drept îl a e și femeia în caz de separațiune de corp.

40. *Străina care a dobândit calitatea de româncă prin căsătorie, își menține această calitate și după desfacerea căsătoriei prin despărțenie sau separație de corp, sau prin decesul soțului, afară numai dacă nu și-a manifestat dorința contrarie printr'o declarațiune făcută în formă autentică și adresată în țară ministerului de justiție, iar în străinătate legațiunilor sau consulatelor române.*

41. *Naționalitatea română poate fi retrasă oricărui naturalizat român originar al unui Stat cu care România s'ar găsi în stare de războiu:*

a) Când se va constată că a săvârșit acte contrarii ordinei publice și siguranței interioare sau exterioare a Statului român;

b) Când se va constată că a părăsit țara pentru a se sustrage serviciului militar sau oricărui alt serviciu public obligator pentru români;

c) Când se va cionstată că în serviciul țării lui de origină sau al oricărei alte țări ar fi săvârșit acte de spionaj și ar fi ajutat acțiuni protivnice drepturilor și intereselor naționale ale Statului și poporului român.

In toate aceste cazuri, retragerea naturalizării se va face prin decret regal publicat în «Monitorul Oficial», dat după propunerea ministerului de justiție și pe baza unui jurnal al consiliului de miniștri.

Sub nici un cuvânt aceștia nu vor mai puteă redobândì calitatea de români.

42. *Retragerea naturalizării are efect individual. Ea nu se poate resfrânge asupra femeei și copiilor celui naturalizat, afară dacă aceasta se prevede expres în decretul de retragere a naturalizării.*

43. *Retragerea naturalizării se face independent de sancțiunile prevăzute în codul justiției militare sau alte legi pentru crimele și delictele săvârșite de cel naturalizat.*

www.digibuc.ro

44. *Românul care şi-a pierdut această calitate, în cazurile prevăzute sub lit. a şi b dela art. 36, nu o va puteà redobândì decât prin naturalizare.*

45. *Românul care şi-a pierdut această calitate prin acceptarea unei funcţiuni publice în ţară străină sau prin supuşenia temporară la o protecţiune străină, o va puteà redobândì dacă, renunţând formal la aceasta, va obţine autorizaţiunea consiliului de miniştri de a-şi stabilì domiciliul în România.*

46. *Copilul născut dintr'un român care ar fi pierdut calitatea de român, va redobândì totdeauna această calitate îndeplinind formalităţile prescrise la art. 45.*

TITLUL III

DESPRE OPŢIUNI ŞI RENUNŢĂRI LA NAŢIONALITATE

47. *Declaraţiunile de opţiune sau de renunţare la naţionalitate, în cazurile şi în termenele îngăduite de legi sau de convenţiunile internaţionale ratificate de corpurile legiuitoare, se vor face, dela data promulgării legii de faţă, în forma prevăzută la art. 21 şi înaintea autorităţilor prevăzute la art. 48, afară de cazul când acele legi şi convenţiuni statornicesc alte forme şi alte autorităţi.*

48. *Declaraţiunile de opţiune sau renunţare la naţionalitate se pot face pe teritoriul român, în orice comună rurală sau urbană, înaintea autorităţilor împuternicite după lege de a constată consimţământul şi a autentificà actul.*

Declaraţiunea se va face în 6 exemplare, din cari numai 3 vor fi cliberate declarantului.

Sub sancţiunea prevăzută la art. 53, atât autoritatea care a autentificat declaraţiunea, cât şi persoana care a făcut opţiunea sau renunţarea, sunt obligate fiecare din ele să trimită câte un exemplar autentificat primăriei comunei unde domiciliază declarantul şi prefecturii judeţului respectiv.

In străinătate declaraţiunea de opţiune pentru naţionalitatea română sau de renunţare la această naţionalitate se vor face tot în forma autentică, înaintea legaţiunilor sau consulatelor române.

49. *Autoritatea care primeşte declaraţiunea de opţiune sau renunţare va verificà identitatea declarantului, menţionând pe declaraţiune actele de identitate prezentate.*

50. *Opţiunea sau renun-*

www.digibuc.ro

fiarea soțului atrage după sine pe aceea a soției, iar renunțarea părinților atrage după sine pe aceea a copiilor mai mici de 21 ani.

Opțiunea și renunțarea pentru minorul fără părinți se va face de tutor.

51. *Declarațiunea de optare sau renunțare este definitivă. Ea nu mai poate fi retrasă.*

Se exceptează opțiunea sau renunțarea pentru persoanele prevăzute în art. 50, dacă au dreptul, după lege sau după convențiuni, de a opta sau renunță în numele lor propriu.

52. *Prefecturile județelor sunt obligate să comunice ministerului de interne toate declarațiunile de opțiune sau renunțare, care făcând cuvenitele tablourile va înaintă, prin ministerul de afaceri străine, guvernelor Statelor în favoarea cărora s'a optat.*

53. *Autoritățile și declaranții cari nu se vor conformă art. 48 și 49, se vor pedepsi cu amendă dela 5000 la 20.000 lei.*

TITLUL IV

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

54. *Se abrogă dispozițiunile art. 6—20 inclusiv de sub cartea I, titlul I, cap. I și II din codul civil român; paragrafele 18—38 inclusiv din codul civil în vigoare în Bucovina; art. 50 al colecției legilor din 1879 aplicabile în Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș; art. 819, 820, 824, 825, 826, 827, 836—857 inclusiv din tomul IX, cartea I, partea VI, cap. III din 1899 cu modificările ulterioare aplicabile în Basarabia, precum și orice alte dispoziții privitoare la aceleași materii cuprinse în legi, regulamente, ordonanțe, decrete și deciziuni ce s'ar găsi la data promulgării legii de față în vigoare în deosebite părți ale Statului român.*

55. *Cererile de naturalizare sau de recunoaștere adresate ministerului de justiție sau Corpurilor legiuitoare înainte de promulgarea legii de față, cu toate lucrările referitoare, se vor înaintă comisiunii dela art. 11, care le va examinà dacă întrunesc condițiunile legii de față, fără ca pentru aceasta să mai fie necesară declarațiunea de manifestare de voință prevăzută la art. 7 No. 2.*

In aceste cazuri stagiul se calculează dela data introducerii cererii de naturalizare.

Consiliul de miniștri se pronunță asupra încheierii co-

www.digibuc.ro

misiunii în condițiunile arătate la cap. II de sub § II al legii de față.

Cererile de naturalizare sau de recunoaștere, votate de unul din corpurile legiuitoare înainte de promulgarea prezentei legi, se vor trimite cu toate lucrările referitoare direct consiliului de miniștri, care va decide asupra lor fără a mai fi nevoie de constatarea comisiunii prevăzută de art. 11.

56. *Sunt și rămân cetățeni români, fără a fi obligați să îndeplinească vreo formalitate, locuitorii de mai jos cari, până la data promulgării legii de față, nu vor fi optat pentru o altă naționalitate:*

1. Toți locuitorii din Bucovina, Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș cari aveau indigenatul (apartenența) la 18 Noemvrie (1 Decemvrie) 1918;

2. Locuitorii din Basarabia cari la data de 27 Martie (9 Aprilie) 1918 aveau domiciliul administrativ după legile în vigoare în Basarabia;

3. Locuitorii din vechiul regat cari au dobândit naționalitatea română în condițiunile decretelor-legi ratificate prin art. 133 din Constituție;

4. Locuitorii din județele Caliacra și Durostor, cărora li s'a recunoscut naționalitatea română prin hotărîrile definitive ale comisiunilor prevăzute în art. 6 din legea dela 1 Aprilie 1914 și în art. 10 și următorii din legea dela 26 Iulie 1921 pentru organizarea Dobrogei-Noui;

5. Persoanele originare din Bucovina, Transilvania, Banat, Sătmar, Crișana și Maramureș, domiciliate la data unirei în vechiul regat, întrucât posedau indigenatul (aparținerea, apartenența sau competența) într'una din comunele din teritoriile menționate;

6. Persoanele cari la data unirii, deși nedomiciliate în vreuna din comunele din Bucovina, Basarabia, Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș, erau însă născute în acele comune din părinți domiciliați acolo;

7. Românii de origină din teritoriile fostului imperiu rus și din cele atribuite Statelor Serbo-Croato-Sloven, Cehoslovacia, Polonia. Italia, Austria și Ungaria, cari vor fi optat pentru naționalitatea română înaintea autorităților locale din aceste State sau a oricărei autorități române;

8. Locuitorii din comunele cari la stabilirea sau rectificarea fruntariilor trec de sub suveranitatea unui alt Stat sub suveranitatea Statului român,

www.digibuc.ro

întrucât întrunesc condițiunile cerute pentru categoriile de locuitori de sub No. 1 și 2.

57. *Dobândirea naționalității române în condițiunile prevăzute mai sus de către soț și părinte atrage după sine obținerea aceleĭ naționalități pentru soția și copiii aflați sub puterea părintească.*

58. *Vor puteà fi dispensați de stagiu în condițiunile art. 7 și 8 străinii majori născuți, crescuți și domiciliați în România, nesupuși unei protecțiuni străine, dacă cer naturalizarea în cursul unuĭ an dela promulgarea legii de față.*

59. *Copiii născuți în Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banat, Sătmar, Crișana și Maramureș, cari la data unirei nu se vor fi putut prevalà de o altă naționalitate, dobândesc naționalitatea română.*

60. *Sunt considerate a fi pierdut de drept naționalitatea română persoanele din categoriile de sub art. 56, cari se vor constatà că înainte de data promulgării legii de față au optat pentru o altă naționalitate.*

Ministerul de interne și autoritățile administrative și polițienești vor fi în drept de a luà măsurile necesare față de persoanele cari, optând pentru o altă naționalitate, nu vor fi părăsit țara în cele 12 luni acordate dela data opțiunii.

Aceste persoane vor puteà să-și ridice bunurile lor mobile de orice natură fără a fi impuse pentru aceasta la o taxă de ieșire.

Dela data autentificării declarațiunii, ele sunt obligate pentru tot timpul cât vor mai petrece în țară să se conformeze legilor și regulamentelor relative la străini.

61. *Opțiunile sau renunțările făcute înainte de promulgarea legii de față, fie că au rezultat dintr'o declarațiune autentică, fie că au rezultat din declarații sau acte sub semnătură privată, sau numai din fapte din cari se poate deduce neîndoelnic voința și hotărîrea de a opță, sunt și rămân valabile și au de efect pierderea naționalității române.*

62. *Autoritățile cari, până la data promulgării legii de față, au primit declarațiuni de opțiune pentru o naționalitate străină, precum și de renunțări la naționalitatea română, de persoane născute pe teritoriul Statului român, sunt obligate să le înainteze primăriilor comunelor unde s'au născut acele persoane.*

www.digibuc.ro

63. *Locuitorii din comunele cari la stabilirea sau rectificarea fruntariilor ar trece sub suveranitatea unui alt Stat, pierd naţionalitatea română din momentul retrocedării, afară dacă ei îşi strămută de fapt domiciliul pe teritoriul Statului român sau optează pentru naţionalitatea română.*

64. *Situaţia tuturor persoanelor de sub No. 1, 2, 4, 5, 6 şi 7 al art. 56 şi art. 57, 59, 60, 61 şi 63 se va constată din oficiu de autorităţile administrative, prevăzute în regulamentul pentru constatarea naţionalităţii, cu drept de apel pentru cei interesaţi, la comisiunile ce vor funcţionă în acest scop pe lângă fiecare Curte de apel.*

Fiecare comisiune de apel va fi compusă:

a) Dintr'un consilier al Curţii de apel respective, numit de ministerul de justiţie cu aprobarea consiliului de miniştri, cu titlu de preşedinte al comisiunii;

b) Din doi delegaţi, numiţi de ministerul de interne, deasemenea cu aprobarea consiliului de miniştri.

Apelul se declară la primăria locală în termen de 40 zile libere dela data afişării listelor prevăzute la art. 64 şi se va judecă fără opoziţie.

Acelaş drept îl are atât ministerul de interne cât şi ministerul public.

65. *Autorităţile administrative însărcinate cu operaţiunea constatării sunt obligate să întocmească pe comune liste de cetăţenie în cari vor cuprinde pe toţi acei cari se găsesc în vreuna din categoriile prevăzute la art. 56.*

Aceste liste se vor afişă după terminarea operaţiunilor în fiecare comună la localurile autorităţilor comunale.

Actele rămân definitive faţă de toţi aceea cari în termenul prescris la art. 64 n'au declarat apel.

Recursul împotriva hotărîrilor comisiunilor de apel se va declarà la grefa acestor comisiuni în termen de 20 zile libere dela pronunţare.

Curtea de casaţie va judecà aceste recursuri de urgenţă, în camera de consiliu, după memorii scrise fără citarea părţilor.

66. *Se acordă pentru această singură dată un termen de 3 luni dela data promulgării legii de faţă, locuitorilor din judeţele Durostor şi Caliacra, cari nu au făcut declaraţii la comunele prevăzute în art. 10 şi următoarele din legea dela 26 Iulie 1921, pentru organizarea Dobrogei-Noui, sau ale*

www.digibuc.ro

căror cereri pentru recunoaşterea cetăţeniei române au fost respinse pe motivul că declaraţiile au fost făcute după expirarea termenului prevăzut în art. 13 din acea lege. In acelaş termen îşi vor stabili cetăţenia română şi locuitorii cari nu pot face dovada cetăţeniei prin hotărîrile definitive ale comisiunilor de încetăţenire prevăzute în legea din 1 Aprilie 1914. Diplomele de încetăţenire eliberate potrivit dispoziţiunilor acelei legi sunt valabile.

Se prelungeşte în acest scop funcţionarea comisiunilor prevăzute în art. 10 din sus citata lege. Aceste comisiuni îşi vor termină lucrările cel mult în 3 luni dela data expirării termenului de mai sus.

67. *Toţi locuitorii cari nu vor fi cuprinşi în aceste liste, sau nu vor fi obţinut hotărîrea judecătorească potrivit art. 64, dela data promulgării legii de faţă, nu pot dobândi naţionalitatea română decât prin unul din mijloacele arătate la art. 7 şi următorii.*

Se exceptează locuitorii absenţi dela domiciliu, cari având dobândită de drept naţionalitatea română, potrivit art. 56, vor puteă oricând cere dela autoritatea comunală competentă, certificatul de naţionalitate, cu drept de apel la tribunal şi recurs la Curtea de casaţie, în termenele prevăzute de art. 64 şi 65, împotriva deciziunii acestei autorităţi.

68. *Pe temeiul listelor şi hotărîrilor definitive prevăzute la art. 65 şi 66 ministerul de interne va eliberă celor în drept, prin primării, certificate de naţionalitate.*

Orice alte acte sau certificate de naţionalitate sunt nule.

Decretele-legi de naturalizare individuală, hotărîrile judecătoreşti sau certificatele grefei instanţelor judecătoreşti constatând declaraţiunile prevăzute de decretele-legi, ratificate prin art. 133 din Constituţiune, fac dovada naţionalităţii pentru evreii din vechiul regat.

69. *Romînca de origină din Basarabia sau Bucovina care prin căsătorie constatată înainte de unirea acestor provincii a devenit străină, poate beneficiă de dispoziţiunile art. 40 din prezenta lege dacă căsătoria este desfăcută.*

70. *Un regulament special pentru constatarea naţionalităţii va stabili amănunţit condiţiunile de aplicare a dispoziţiunilor de sub art. 56 şi următorii din legea de faţă.*[1])

[1]) A se vedea acest *Regulament* în «Monitorul Oficial» No. 85 din 17 Aprilie 1924.

www.digibuc.ro

TITLUL II

DESPRE ACTELE STĂREI CIVILE

Cap. I. Dispoziţiuni generale

21. Actele stării civile vor cuprinde anul, luna, ziua şi ora când ele s'au făcut, pronumele (numele de botez), familia, vârsta, profesiunea, sau meseria şi domiciliul tuturor persoanelor înscrise în ele. *(Fr. 34).*

22. Ofiţerii stării civile nu vor puteà trece în aceste acte nici prin adnotaţiuni, nici prin alte adaose oarecare, decât numai ceeace trebuie a fi declarat de persoanele ce se înfăţişează înaintea lor. *(Fr. 35).*

23. In cazurile când părţile interesate nu vor fi obligate a se înfăţişà în persoană, ele vor puteà fi reprezentate de un procurator, cu procuraţiune specială şi autentică. *(Fr. 36).*

24. Martorii propuşi la actele stării civile nu vor puteà fi decât în vârstă de 21 de ani cel puţin, rude sau străini, şi vor fi aleşi de persoanele interesate. *(Fr. 37).*

25. Ofiţerul stării civile va ceti părţilor înfăţişate sau procuratorilor lor, precum şi martorilor actele, şi se va face menţiune despre îndeplinirea acestei formalităţi. *(Fr. 38).*

26. Aceste acte se vor subscrie de ofiţerul stării civile, de persoanele înfăţişate înaintea lui şi de martori, sau se va menţionà cauza ce a poprit pe aceştia de-a subscrie. *(Fr. 39).*

27. Actele stării civile vor fi înscrise în fiecare comună într'unul sau mai multe registre, ţinute în câte două exemplare. *(Fr. 40).*

28. Registrele vor fi numerotate, şnuruite şi parafate, pe fiecare pagină, de preşedintele tribunalului de întâia instanţă, sau de judecătorul ce-l va înlocui. *(Fr. 41)*

29. Actele se vor înscrie pe registre în şir, fără loc gol; răsăturile şi indicaţiunile, notiţele, vor fi aprobate şi subscrise, în acelaş mod ca şi textul actului.

Nu se va puteà scrie nimic în prescurtare, şi data nu se va scrie în cifre, ci în litere. *(Fr. 42).*

30. Registrele se vor încheià de ofiţerul stării civile la finitul fiecărui an, şi până într'o lună, unul din cele două exemplare se va depune la arhivele comunei; iar celălalt se va trimite la grefa tribunalului de întâia instanţă spre păstrare. *(Fr. 43).*

31. Procurile şi celelalte înscrisuri, care trebuie să rămână anexate la actele stării civile, se vor depune, după ce se vor parafà de persoanele care le-au depus şi de ofiţerul stării civile, la grefa tribunalului dimpreună cu registrele care trebuie să rămână în zisa grefă. *Fr. 44).*

32. Oricine are drept de-a cere dela păstrătorii registrelor stării civile extracte din

www.digibuc.ro

acele registre. Extractele date conform registrelor şi legalizate de preşedintele tribunalului de întâia instanţă, sau de judecătorul ce-l va înlocui, vor fi crezute, pe cât timp ele nu vor fi atacate prin inscripţiune de falş. *(Fr. 45).*

33. Când nu vor fi existat registre, sau se vor fi pierdut, lipsa sau pierderea lor se va puteà dovedì atât prin dovezì în scris cât şi prin martori, şi în asemenea cazuri, căsătoriile, naşterile şi încetările din vieaţă se vor puteà dovedì atât prin registre şi înscrisuri de ale tatălui şi ale mamei încetaţi din vieaţă cât şi prin martori. *(Fr. 46).*

34. Orice act al stărei civile privitor la români sau la străini, făcut fiind el în ţară străină, va fi vrednic de credinţă, dacă el se va fi făcut după formele păzite în acea ţară. *(Fr. 47).*

35. In toate cazurile, când urmează a se face menţiune despre un act privitor la starea civilă, pe marginea unui alt act dejà înscris în registre, acea menţiune se va face, după cererea părţei interesate, de către ofiţerul stărei civile pe registrele zilnice, sau pe acelea care vor fi fost depuse la arhivele comunei, şi de către grefierul tribunalului de întâia instanţă pe registrele depuse la grefă. Spre acest sfârşit, ofiţerul stărei civile va vestì, în termen de 3 zile, despre menţiunea de el făcută, pe procurorul tribunalului respectiv, care va priveghià ca menţiunea să se facă într'un mod uniform la ambele registre. *(Fr. 49).*

36. Oricare abatere din articolele precedente din partea funcţionarilor în ele arătate, va fi urmărită înaintea tribunalului de întâia instanţă şi pedepsită cu o amendă, care nu va puteà trece peste 100 de lei. *(Fr. 50)*

37. Vericare depozitar al registrelor menţionate va fi supus acţiunei civile a părţei vătămate pentru alteraţiunile ce s'ar săvârşì în ele, rămânând însă acestuia de va găsì de cuviinţă, dreptul de a se întoarce cu urmărire asupra adevăraţilor făptuitori ai sus ziselor alteraţiuni. *(Fr. 51).*

38. Orice alteraţiune, orice falşificare în actele stărei civile, orice înscriere a acestor acte, făcută pe vreo foaie liberă, şi nu în registrele destinate pentru ţinerea lor, va da drept părţilor interesate a-şi cere despăgubiri, şi aceasta fără prejudiţiul pedepselor prescrise de codul penal. *(Fr. 52).*

39. Procurorul tribunalului de întâia instanţă va fi dator a verificà starea registrelor, când ele se vor depune la grefă; el va încheià proces-verbal sumariu despre a sa verificare, va arătà abaterile sau vinele comise de ofiţerul stărei civile, şi va cere osândirea sa la amendele

www.digibuc.ro

prevăzute de lege. *(Fr. 53).*

40. Părţile interesate au dreptul de apelaţiune în contra hotărîrilor date de tribunalul de întâia instanţă asupra actelor stărei civile. *(Fr. 54).*

Cap. II. Despre actele de naştere

41. Declaraţiunea despre naşterea unui copil se va face la ofiţerul stărei civile al locului, în termen de trei zile după uşurarea femeii. Copilul i se va înfăţişà.

La caz de împiedicare de a se transportà copilul înaintea ofiţerului stărei civile, acesta va fi dator a merge însuşi, fără vreo plată, la locuinţă spre a constatà naşterea[1]). *(Fr. 55).*

42. Naşterea copilului se va declarà de către tatăl său; în lipsa acestuia, de către medici sau chirurgi, moaşe, sau de către orice alte persoane care vor fi fost faţă la naştere.

Iar dacă mama nu va fi născut la domiciliul ei, această declaraţiune se va face şi de persoana aceea la locuinţa căreia ea a născut.

Actul de naştere se va redige îndată faţă cu doi martori. *(Fr. 56).*

43. Actul de naştere va arătà cu deslușire ziua, ora, locul naşterei, sexul copilului, pronumele ce i se va da la botez, precum şi numele de familie, profesiunea sau meseria şi domiciliul tatălui, mamei şi al martorilor. *(Fr. 57).*

44. Vericine va găsi un copil nou născut, va fi dator a-l încredinţà ofiţerului stărei civile împreună cu toate hainele şi obiectele găsite la copil şi a declarà toate împrejurările timpului şi locului unde-l va fi găsit.

Ofiţerul stărei civile va întocmi îndată proces-verbal arătător de toate împrejurările, în care se va cuprinde vârsta copilului după aparenţă, sexul şi numele ce i se va da şi autoritatea civilă la care se va fi încredinţat.

Acest proces-verbal se va trece în registru. *(Fr. 58).*

45. Dacă se naşte un copil pe un vas român, călătorind pe mare, actul de naştere se va face până în 24 de ore în prezenţa tatălui, dacă se va fi aflat faţă şi a doi martori luaţi dintre ofiţerii vasului sau în lipsă dintre oamenii echipajului.

Acest act se va redige de căpitanul, stăpânul sau patronul vasului şi se va trece în rolul (lista oficială) persoanelor ce se află pe vas. *(Fr. 59).*

46. La cel întâiu port unde se va oprì vasul, de va fi un port român, căpitanul, stăpânul sau patronul vasului, sau oricine ar fi redijat actul de naştere, este dator a depune două copii autentice după act la autoritatea por-

[1]) In textul art. francez, lipseşte acest al 2-lea aliniat.

www.digibuc.ro

tului. Aceasta va oprì o copie în cancelaria sa, iar cealaltă o va trimite neîntârziat Ministerului de interne, care o va transmite autorităţei comunale a domiciliului tatălui copilului născut, sau, de nu s'ar cunoaşte tatăl, al mamei.

Autoritatea comunală va trece actul îndată în registrul stărei sale civile. *(Fr. 60).*

47. De va abordà vasul într'un port străin, căpitanul stăpânul sau patronul vasului va trimite, prin poşta locului, la Ministerul de Interne al României o copie legalizată de pe actul de naştere.

Ministerul şi autoritatea comunală vor urmà în acest caz după cum s'a prescris la art. precedent. *(Fr. 61).*

48. Actul de recunoaşterea [1]) unui copil se va înscrie în registrele stărei civile cu data sa şi se va menţionà recunoaşterea în marginea actului de naştere, dacă există asemenea act. *(Fr. 62).*

Cap. III. Despre actele de căsătorie

49. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* Căsătoria trebuie să fie precedată de o publicaţiune; viitorii soţi vor face declaraţiunea proiectului de căsătorie ofiţerului stărei civile, care îl va publicà înaintea uşei bisericii enoriei şi la uşa Casei comunale.

Această declaraţiune se va puteà face verbal sau în scris.

Această publicaţiune şi actul ce se va încheià întru aceasta vor cuprinde pronumele numele, profesiunea şi domiciliul ambilor viitori soţi, calitatea lor de majori sau minori şi pronumele, numele, profesiunea şi domiciliul taţilor şi mamelor. Acest act va mai cuprinde şi ziua, locul şi ora în cari s'au făcut publicaţiunile; el se va înscrie pe un singur registru, care va fi numerotat şi parafat, precum este prescris la art. 28, şi care, la finele anului urmează a se depune la grefa tribunalului de întâia instanţă *(Fr. 63).*

50. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* Un extract de pe actul de publicaţiune se va afişà pe uşa Casei comunei unde îşi au domiciliul viitorii soţi şi va rămâne afipt timp de 10 zile.

Căsătoria nu se va puteà celebra decât după 10 zile libere dela publicaţiune. *(Fr. 64).*

51. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* Dacă căsătoria nu s'a celebrat în cursul unui an dela publicaţiune, atunci se va face o nouă publicaţiune, după formele prescrise mai sus la art. 49. *(Fr. 65).*

52. Opoziţiunile la căsătorie se vor face în două

[1]) Acl vorba «*recunoaştere*» este improprie, deoarece codul nostru civil, spre deosebire de cel francez, nu admite recunoaşterea copiilor naturali; legiuitorul român admite *legitimarea* lor. A se vedeà şi dispoziţiunile art. 304 codul civil.

www.digibuc.ro

exemplare subsemnate amândouă de însăşi opozanţii, sau de împuterniciţii lor prin procuraţiune specială şi autentică. Unul din exemplare, dimpreună cu copie după procuraţiune, se va comunică părţilor în persoană şi în lipsă-le se va lăsă la domiciliul lor; iar celălalt exemplar, asemenea cu copie după procuraţiune, se va comunică ofiţerului stărei civile care va pune viza sa. *(Fr. 66)*.

53. Ofiţerul stărei civile va trece pe scurt, în registrul de publicaţiune, toate opoziţiunile. Dacă acele opoziţiuni se vor anulă prin vreo hotărîre judecătorească, sau prin vreun act de retragere din partea celor ce le dedese, acea hotărîre sau act se va trece, pe scurt, pe marginea aceluiaş registru. *(Fr. 67)*.

54. La caz de opoziţiune, ofiţerul stărei civile nu va puteă celebra căsătoria până ce nu i se face formal cunoscut anularea opoziţiunii prin retragerea celui ce a dat-o, sau prin hotărîre de judecată.

Ofiţerul stărei civile, care va urma împotrivă, va fi osândit la o amendă de 300 lei şi la despăgubirea de toate cheltuelile şi pagubele urmate părţilor. *(Fr. 68)*.

55. Dacă nu s'a ivit vreo opoziţiune, se va menţiona aceasta în actul de căsătorie şi dacă publicaţiunile au fost făcute în mai multe comune, părţile vor înfăţişa certificatele fieçărei comune la funcţionarul stărei civile, spre a constata neivirea de opoziţiune. *(Fr. 69)*.

56. *(Modif. L. 15 Martie 1906)*. Ofiţerul stărei civile va alătura la dosarul căsătoriilor extractele după actele de naştere, scoase din oficiu din registre, când soţii sunt născuţi în acea comună. Dacă ambii soţi, sau unul din ei, sunt născuţi în altă comună, sunt datori a prezenta ofiţerului stărei civile extracte de pe actele lor de naştere, sau vor îndeplini lipsa acestor acte prin alte dovezi dela domiciliul lor.

Tot aşa se va urma şi cu extractele de pe actele de moarte ale ascendenţilor viitorilor soţi, când au decedat în acea comună. *(Fr. 70)*.

57. *(Modif. L. 15 Martie 1906)*. Dovezile ce vor îndeplini lipsa actelor de naştere sau de moarte sunt: declaraţiunea a doi martori, bărbaţi sau femei, rude sau nu a viitorilor soţi, despre locul şi epoca naşterei sau a morţei.

Primarul comunei va redactă act despre această declaraţiune, care se va semnă de martori şi dacă veriunul din martori nu va şti sau nu va puteă subscrie, se va face menţiune despre aceasta în acel act.

58. *(Abrogat L. 15 Martie 1906)*.

59. *(Modif. L. 15 Martie 1906)*. Actul autentic despre consimţimântul tatălui, mâne mei sau tutorelui, va cuprinde

www.digibuc.ro

pronumele, numele, profesiunile şi domiciliul viitorilor soţi şi a tuturor acelora cari vor fi luat parte la acest act şi gradul înrudirei lor.

Autentificarea acestui act va putea fi făcută de judecătoriile de ocol şi de judecătoriile comunale. *(Fr. 73).*

60. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* Căsătoria se va celebra în comuna în care unul din soţi va avea domiciliul său.

Acest domiciliu, întrucât priveşte căsătoria, se va stabili prin o reşedinţă de şase luni continue într'o comună. *(Fr. 74).*

61. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* In ziua hotărîtă de părţile ce voiesc a se însoţi, după expirarea termenului de publicaţiune, ofiţerul stărei civile, în casa comunală, în prezenţa a doi martori, rude sau străini, va da cetire părţilor în persoană a actelor sus menţionate, relativ la statul civil al părţilor şi la formalităţile căsătoriei şi le va cetî art. 194, 195, 196 din capitolul VI al titlului «Despre căsătorie, despre drepturile şi datoriile respective ale soţilor»; el va întrebă pe viitorii soţi, precum şi persoanele cari autorizează căsătoria, de vor fi de faţă, să declare dacă s'a făcut veri-un contract de căsătorie, şi, la caz de afirmativă, data acestui contract precum şi numele şi reşedinţa autorităţii care l-a autentificat. Ofiţerul stărei civile va primî după aceasta declaraţiunea fiecărei părţi, una după alta, că voiesc a se căsători. El va pronunţă, în numele legii, că părţile sunt unite prin căsătorie şi va redactă îndată act despre aceasta.

Căsătoria poate fi celebrată în alt loc decât în Casa comunală, după atestarea medicală că unul dintre soţi este împiedicat de a părăsi casa pentru cauză de boală.

Intrarea publicului în acest local va fi lăsată liberă şi se va face menţiune despre aceasta în act. *(Fr. 76).*

62. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* In actul de căsătorie se va cuprinde:

1. Prenumele, numele, profesiunea, etatea, locul de naştere şi domiciliul fiecăruia din soţi;
2. De sunt majori sau minori;
3. Prenumele, numele, profesiunea şi domiciliul taţilor şi mamelor lor;
4. Consimţimântul taţilor şi al mamelor sau al tutorelui în cazurile cerute de lege;
5. Publicaţiunile din diferite domiciliuri;
6. Opoziţiunile, de ar urma, nişte asemenea, revocarea acestora sau menţiunea că nu s'a arătat opoziţiune;
7. Declaraţiunea părţilor contractante că se iau de soţi şi pronunţarea unirei lor de către ofiţerul public;
8. Prenumele, numele, etatea, profesiunea şi domiciliul fiecărui din martori, precum

www.digibuc.ro

şi declaraţiunea de sunt rude sau afini ai soţilor, de ce anume parte şi grad;

9. Declaraţiunea ce s'a făcut asupra interpelaţiunei prescrise de articolul precedent, că a urmat sau nu contract de căsătorie şi, pe cât se va puteà, data contractului, de există, precum şi numele şi locul reşedinţei autorităţei care l-a autentificat; toate acestea sub pedeapsă contra ofiţerului stărei civile de amenda prescrisă la art. 54. In caz când declaraţiunea s'ar fi omis sau greşit, rectificaţiunea actului, în ceeace priveşte omisiunea sau greşala, se va puteà cere de procurorul tribunalului, fără prejudiciul dreptului părţilor interesate, în conformitate cu art. 84 al acestui cod. *(Fr. 76).*

Cap. IV. Despre actele de încetare din vieaţă

63. Nici o îmmormântare nu se va face fără autorizaţiune. — Autorizaţiunea se dă de ofiţerul stărei civile, care nu o va puteà eliberà până ce mai întâiu nu va merge însuşi la locuinţa celui încetat din vieaţă, ca să se încredinţeze despre moartea sa şi până nu vor trece 36 ore dela încetarea din vieaţă, afară de cazurile prevăzute de regulamentele poliţieneşti.

In localităţile unde se vor fi aflând revizori de morţi, ofiţerul stărei civile îl va luà cu dânsul pentru a face constatare.

Autorizaţiunea de îmmormântare se va dà fără plată de vreo taxă.[1]) *(Fr. 77).*

64. Actul de încetare din vieaţă va fi redactat de către ofiţerul stărei civile, după declaraţiunea a 2 martori; aceşti martori vor fi, de se va puteà, din cele de mai aproape rude sau vecini. Iar când cineva va muri afară din domiciliul său, persoana în locuinţa căreia a murit, dimpreună cu ruda sau alte persoane, vor servì de martori. *(Fr. 78).*

65. Actul de încetare din vieaţă va cuprinde: prenumele, numele, vârsta, profesiunea şi domiciliul mortului; prenumele celuilalt soţ, dacă mortul erà căsătorit sau văduv; prenumele, numele, vârsta, profesiunea şi domiciliul celor ce au declarat moartea, şi de sunt rude, gradul înrudirei. Acelaş act va mai cuprinde, pe cât se va puteà şti, prenumele, numele, profesiunea şi domiciliul părinţilor mortului şi locul naşterei sale. *(Fr. 79).*

66. Dacă încetarea din vieaţă a vreunei persoane s'a întâmplat în spitalele militare, civile sau orice alte stabilimente publice sau parti-

[1]) In textul art. francez lipsesc ultimele două aliniate. In acelaş timp, textul francez prevede în primul aliniat 24 ore în loc de 36.

www.digibuc.ro

culare, superiorii, directorii, administratorii şi stăpânii acelor case vor fi datori a dà de ştire în 24 ore, ofiţerului stărei civile, care va merge îndată ca să se încredinţeze de moartea acelei persoane, după declaraţiunile ce i se vor fi făcut şi după ştiinţele ce va fi luat; se vor ţineà în zisele spitale şi stabilimente, registre destinate spre a se înscrie acele declaraţiuni şi ştiinţe.

Ofiţerul stărei civile va întocmì actul de încetare din vieaţă şi îl va trimite la locul unde încetatul din vieaţă va fi avut cel din urmă domiciliu, pentru a se înscrie în registre. *(Fr. 80).*

67. Când vor fi oarecari semne sau indicii de moarte violentă sau alte împrejurări bănuitoare, mortul nu se va puteà îngropà decât după încheierea unui proces-verbal de către un funcţionar poliţienesc, faţă cu un medic sau chirurg, spre a se constatà starea cadavrului şi a vericărei alte împrejurări relative la aceasta, precum şi orice informaţiuni ce se vor puteà lua despre prenumele, numele, vârsta, profesiunea, locul naşterei şi domiciliul acelui mort. *(Fr. 81).*

68. Funcţionarul poliţienesc va fi dator a trimite îndată ofiţerului stărei civile al locului unde va fi murit acea persoană, toate ştiinţele arătate în procesul său verbal, în conformitatea căruia se va redacţa actul de încetare din vieaţă.

Funcţionarul stărei civile va expedia o copie după acea comunicaţiune despre încetarea din vieaţă a acelei persoane la domiciliul său, de va fi cunoscut, şi această expediere se va înscrie în registre. *(Fr. 82).*

69. In caz de moarte în închisori se va încunoştinţà îndată ofiţerul stărei civile, de către îngrijitorul închisorii, spre a merge acolo după cuprinderea art. 66, spre a redijà actul de încetare din vieaţă. *(Fr. 84).*

70. In toate cazurile de moarte în închisori, nu se va face în registre nici o menţiune despre asemenea împrejurări şi actele încetărei din vieaţă se vor redactà numai după formele prescrise de art. 65. *(Fr. 85).*

71. In caz de moarte pe un vas român călătorind pe mare, moartea se va constata până în 24 ore prin un act în prezenţa a doi martori luaţi dintre ofiţerii vasului, sau, în lipsă, dintre oamenii echipajului. Acest act se va redijà de către căpitanul, stăpânul sau patronul vasului şi se va înscrie pe rolul echipajului. *(Fr. 86).*

72. La cel întâiu port unde va intrà vasul, de va fi portul român, căpitanul, stăpânul sau patronul vasului, care a redijat actul, va depune două copii încredinţate de el ale actului de încetare din

www.digibuc.ro

viață la autoritatea portului, care va urmă conform art. 46, iar de va intră vasul într'un port străin se va urmă conform art. 47. *(Fr 87).*

Cap. V. Despre actele stării civile privitoare la militarii ce se găsesc afară de teritoriul român, sau pe teritoriul român, în timp de resbel sau turburări

73. Actele stării civile, făcute afară de teritoriul român sau pe teritoriul român, în timp de răsbel sau turburări, și cari privesc la militari sau alte persoane în servicii pe lângă armată, vor fi redactate după formele prescrise după dispozițiunile de mai sus, afară de excepțiunile cuprinse în articolele următoare. *(Fr. 88).*

74. Cuartir-maestrul în fiecare corp de unul sau mai multe batalioane sau escadroane, ofițerul-contabil în celelalte corpuri, vor îndeplini funcțiunile de ofițeri ai stărei civile. Aceste funțiuni vor fi îndeplinite, pentru ofițerii fără trupe și pentru funcționarii armatei, de către intendentul atașat pe lângă armată sau pe lângă corpul de armată. *(Fr. 89).*

75. Se va păstră în fiecare corp al trupelor un registru al actelor stărei civile pentru oamenii din acel corp și altul la statul major al oștirei pentru actele civile relative la ofițerii fără trupe și la funcționarii atașați.

Aceste registre se vor păstră cât și celelalte registre ale corpurilor și ale statelor majore și se vor depune în arhivele ministerului de răsboiu la întoarcerea corpurilor sau armatelor în țară, sau la încetarea răsboiului sau a turburărilor în țară. *(Fr. 90).*

76. Registrele vor fi numerotate și parafate, în fiecare corp, de către ofițerul care îl comandă, și la statul major, de către capul statului major general. *(Fr. 91).*

77. Declarațiunile de naștere în oștire se vor face în 10 zile după naștere. *(Fr. 92).*

78. Ofițerul însărcinat cu ținerea registrelor stărei civile va fi dator, în 10 zile după trecerea unui act de naștere în registrul său, să adreseze un extract funcționarului stărei civile la locul unde și-a avut în urmă domiciliul tatăl copilului sau mama, când tatăl nu e cunoscut. *(Fr. 93).*

79. Publicările căsătoriei militarilor sau funcționarilor de lângă armată, se vor face la locul unde au avut cel din urmă domiciliu. Pe lângă aceasta, 25 de zile mai înainte de săvârșirea căsătoriei, publicațiunile se vor pune în ordinea zilei a corpului, pentru cei ce țin de un corp, și la ordinea zilei a armatei pentru ofițerii fără trupe și pentru funcționarii atașați pe lângă dânsele. *(Fr. 94).*

80. Îndată după înscrierea în registru a actului de serbarea căsătoriei, ofițerul în-

www.digibuc.ro

sărcinat cu ţinerea registrului va trimite o copie funcţionarului stării civile al locului unde căsătoriţii îşi vor fi avut cel din urmă domiciliu. *(Fr. 95)*.

81. Actele de încetare din viaţă se vor face în fiecare corp de către Cuartir-maestru şi, pentru ofiţerii fără trupe şi funcţionarii ataşaţi pe lângă armată, de către intendentul corpului, după încredinţarea a trei martori, şi extract după aceste registre se va trimite, în 10 zile, funcţionarului stării civile la locul unde şi-a avut cel din urmă domiciliu încetatul din viaţă *(Fr. 96)*.

82. La caz de moarte în spitalele militare ambulante sau statornice, actul se va redactă de directorul acelor spitale şi se va trimite la Cuartir-maestrul sau la intendentul corpului din care făceă parte încetatul din viaţă; aceşti ofiţeri vor trimite o copie funcţionarului stării civile al locului unde încetatul din viaţă şi-a avut domiciliul în urmă. *(Fr. 97)*.

83. Funcţionarul stării civile dela domiciliul părţilor, îndată ce va primi dela armată copia unui act al stării civile, va fi dator a-l trece în registru. *(Fr. 98)*.

Cap. VI. Despre rectificarea actelor stării civile

84. Când se va cere rectificarea unui act al stării civile, tribunalul competent va judecă, cu drept de apel, ascultând concluziunile procurorului[1]). Părţile interesate se vor chemă la judecată, de va fi trebuinţă. *(Fr. 99)*.

85. Hotărîrea asupra rectificării nu va puteă niciodată fi opusă părţilor interesate, cari n'au făcut cerere, sau cari n'au fost chemate la judecată. *(Fr. 100)*.

86. Hotărîrile asupra rectificării se vor trece în registre de către funcţionarul stării civile, îndată ce i se vor fi comunicat, şi totdeodată se va face menţiune despre aceasta pe marginea actului reformat. *(Fr. 101)*.

TITLUL III
DESPRE DOMICILIU

87. Domiciliul fiecărui român, încât priveşte exercitarea drepturilor sale civile, este acolo unde îşi are principala sa aşezare. *(Fr. 102)*.

88. Schimbarea de domiciliu se operează prin locuinţa în fapt într'un alt loc, unită cu intenţiunea de a-şi statornicî acolo principala aşezare. *(Fr. 103)*.

89. Dovada intenţiunei rezultă dinadins declaraţiune,

---

[1]) Prin art. 2 al legei din 29 Octomvrie 1877, asupra atribuţiunilor ministerului public, concluziunile procurorului în această materie nu mai sunt necesare. In acelaş sens este şi art. 81 din noua procedură civilă.

www.digibuc.ro

făcută atât la autoritatea comunală a locului ce se părăseşte, cât şi la aceea a locului unde şi-a strămutat domiciliul. *(Fr. 104).*

90. In lipsă de declaraţiune expresă, dovada intenţiunei va depinde de împrejurări. *(Fr. 105).*

91. Cetăţeanul chemat într'o funcţiune publică temporarie sau revocabilă, îşi va păstră domiciliul de mai înainte, de n'a manifestat o altă intenţiune. *(Fr. 106).*

92. Primirea unei funcţiuni pe vieaţă va trage după sine strămutarea nemijlocită a domiciliului funcţionarului în locul unde este chemat a exercită funcţiune. *(Fr. 107).*

93. Femeia măritată nu are alt domiciliu decât acela al bărbatului său. Minorele neemancipat va aveà domiciliul la părinţii sau tutorele său; majorele interzis va aveà pe al său la curatorele său. *(Fr. 103).*

94. Majorii cari servă sau lucrează obişnuit la altul, vor aveà acelaş domiciliu ca persoana pe care o servă sau la care lucrează, când vor locui în acelaş loc. *(Fr. 109).*

95. Domiciliul unei succesiuni este domiciliul cel din urmă al defunctului. *(Fr. 110).*

96. Domiciliul unei persoane juridice este acolo unde acea persoană juridică îşi are centrul administraţiunei sale.

97. Când părţile sau una din ele îşi va alege, pentru executarea unui act, domiciliul în altă parte decât unde este domiciliul real, citaţiunile, cererile şi urmările relative la acel act, se vor puteà face la domiciliul prevăzut prin zisul act şi înaintea judecătorului acestui domiciliu. *(Fr. 111).*

TITLUL IV

DESPRE ABSENŢI, ADICĂ CEI CARI LIPSESC DELA LOCUL LOR

Cap. I. Despre absenţa prezumată

98. De va fi trebuinţă a îngriji de administraţiunea totală sau a unei părţi a averii lăsate de către o persoană care se presupune a fi absentă, şi care n'are un împuternicit, tribunalul de prima instanţă va luà dispoziţiunile cuvenite, după cererea părţilor interesate. *(Fr. 112).*

99. Tribunalul, după cererea părţei celei mai stăruitoare, va însărcinà un curatore spre a reprezentà pe cei presupuşi absenţi, la inventare, socoteli, împărţeli şi desfaceri la cari s'ar află interesaţi. *(Fr. 113).*

100. Ministerul public este special însărcinat de a privegheà asupra intereselor persoanelor presupuse absente, şi va luà cuvântul în toate cererile privitoare la dânsele, *(Fr. 114).*

www.digibuc.ro

Cap. II. Despre declarațiunea absenței

101. Când o persoană nu se va mai arătă la locul domiciliului său, sau al reședinței sale, și nici n'a lăsat procură pentru administrațiunea averei sale[1]), și dacă în curs de 4 ani nu va aveà nimeni știință despre dânsa, părțile interesate se vor puteà adresà cu cerere la tribunalul de prima instanță spre a o declarà absentă.

Iar, dacă va fi existând o procură pentru administrațiunea averei sale, părțile interesate nu vor puteà cere a se declarà absența decât după 10 ani deplini de când a dispărut persoana sau dela primirea celor din urmă științe dela ea. *(Fr. 115).*

102. Spre a se constată absența, tribunalul, după înscrisuri și dovezi produse, va ordonà a se face o cercetare în ființa procuroruhui în ocolul domiciliului și acel al reședinței, de vor fi osebite[2]). *(Fr. 116).*

103. Tribunalul, statuind asupra cererei, va aveà în privire motivele absenței și cauzele cari au putut să împiedice de a aveà știință despre persoana presupusă absentă. *(Fr. 117).*

104. Îndată ce se va dà o hotărîre, fie pregătitoare, fie definitivă, procurorul va trimite copie după dânsa ministerului justiției spre a se publicà prin «Monitorul Oficial». *(Fr. 118).*

105. Hotărîrea declarațiunei de absență nu se va dà decât un an după hotărîrea care a ordonat cercetarea. *(Fr. 119).*

Cap. III. Despre efectele absenței
1. Despre efectele absenței în privința averei ce absentul posedà în ziua dispariției sale (lipsirei sale)

106. Dacă absentul nu va fi lăsat procură pentru administrarea averei sale, atunci acei cari ar fi moștenitorii săi, în ziua când el a dispărut (s'a făcut nevăzut) sau când s'a primit cele din urmă științe dela dânsul, (moștenitorii presumtivi) vor puteà cere, în virtutea hotărîrei judecătorești definitive, prin care se va fi declarat absența, punerea lor în posesiune provizorie pe averea ce absentul aveà în ziua pornirei sale, sau a primirei celor din urmă științe dela dânsul, cu îndatorire însă, pentru aceștia, de a dà cauțiune despre buna lor administrare. *(Fr. 120).*

107. Dacă absentul va fi lăsat procură, atunci moștenitorii săi presumptivi nu vor

---

[1]) În art. 115 francez, corespunzător, lipsesc cuvintele: «*și nici a lăsat procură pentru administrațiunea averei sale*». Deasemenea lipsește și întreg aliniatul 2, al cărui cuprins însă-l găsim în art. 121 francez, corespunzător cu art. 107 codul civil român.

[2]) Vezi nota de sub art. 84.

www.digibuc.ro

puteà cere dela tribunale punerea lor în posesiune provizorie decât după 10 ani deplini de când el a dispărut, sau dela primirea celor din urmă ştiinţe dela el. *(Fr. 121).*

108. Tot astfel se va urmà şi când termenul procurei ar expirà, şi, în asemenea caz, se va proceda la administrarea averei absentului potrivit regulelor statornicite prin capitolul I din acest titlu. *(Fr. 122).*

109. După ce moştenitorii presumptivi vor fi fost puşi în stăpânire provizorie, testamentul, dacă va există, se va deschide după cererea părţilor interesate, sau a procurorului tribunalului, şi legatarii, donatarii, precum şi toţi aceia, cari aveau asupra averei absentului, drepturi subordonate morţei absentului, le vor puteà exercità provizoriu cu îndatorire din parte-le de a dà cauţiune. *(Fr. 123).*

110. Posesiunea provizorie nu va fi considerată decât ca un depozit, care va dà celor ce au dobândit-o dreptul de a administrà averea absentului, cu îndatorire din parte-le de a da seama absentului, când s'ar arătà, sau se va probà existenţa sa. *(Fr. 125).*

111. Cei ce vor fi dobândit punerea în posesiune provizorie[1]), vor fi datori a stărui pentru facerea inventarului averei mişcătoare şi a înscrisurilor absentului în fiinţa procurorului tribunalului de prima instanţă.

Tribunalul va ordonà, în caz de trebuinţă, vânzarea averei întregi mişcătoare sau a unei părţi dintr'însa. In caz de vânzare, atât preţul ei cât şi veniturile se vor capitalizà în bani sau în pământ.

Cei ce vor fi dobândit punerea în posesiune provizorie, vor puteà, pentru propria lor siguranţă, cere dela tribunal orânduirea unui expert care să revizuiască averea nemişcătoare şi să descrie starea ei printr'un proces-verbal, care se va aprobà de tribunal în prezenţa procurorului[2]); cheltuelile acestei lucrări vor fi în sarcina averei absentului, *(Fr. 126).*

112. Cei cari, în puterea punerei lor în posesiune provizorie sau a administraţiunei legale, se vor fi folosit de averea absentului, nu vor fi datori a întoarce absentului decât a cincea parte din venit, dacă existenţa lui va fi dovedită înainte de 15 ani deplini din ziua când el a dis-

[1]) Art. 126 francez, corespunzător, adaugă imediat: *«ou l'époux qui aura opté pour la continuation de la communauté»*, aceasta în legătură cu suprimarea de către legiuitorul român a art. 124 francez, relativ la *comunitatea legală*, care n'a fost admisă de redactorii codului nostru civil

[2]) Vezi nota de sub art. 81.

www.digibuc.ro

părut, și a zecea parte când existența lui se va dovedi după 15 ani deplini.

Veniturile vor fi în întregime ale moștenitorilor presumptivi, când au trecut 30 ani deplini dela ziua declarațiunei absenței, sau 100 ani dela ziua nașterei absentului). *(Fr. 127).*

113. Cei cari se folosesc de averea absentului numai în virtutea punerii în posesiune provizorie, nu vor puteà înstrăinà, nici ipotecà, averea lui cea nemișcătoare. *(Fr. 128).*

114. Dacă absența se va prelungi 30 ani, din ziua punerei în posesiune provizorie sau dacă se vor fi împlinit 100 de ani deplini dela nașterea absentului, cauțiunile date se vor ridicà, toți cei îndrituiți vor puteà cere dela tribunalul de prima instanță împărțeala averei absentului și punerea în posesiune definitivă. *(Fr. 129).*

115. Moștenirea absentului va fi deschisă din ziua morței lui dovedită, în folosul moștenitorilor celor mai apropiați în ziua morței, și cei cari se vor fi folosit de averea absentului vor fi datori a o restituì acestora cu rezerva veniturilor ce li se cuvine lor, în virtutea art. 112. *(Fr. 130).*

116. Dacă absentul revine, sau dacă se dovedește existența lui în timpul punerei în posesiune provizorie, efectele hotărîrei prin care s'a declarat absența vor înceta, însă fără prejudițiul, dacă va fi trebuință, a măsurilor conservatorii prescrise de capitolul I din acest titlu, pentru administrarea averei. *(Fr. 131).*

117. Dacă absentul se ivește, sau dacă existența lui este dovedită, chiar și după punerea în stăpânirea definitivă, el își va primì averea în starea în care s'ar găsì, precum și prețul lucrurilor înstrăinate din ea, sau cele cumpărate cu prețul averei celei vândute, fără a puteà urmări acea avere, dacă va fi trecut la o a treia persoană[2]). *(Fr. 132).*

118. Copiii și descendenții în linie dreaptă ai absentului pot asemenea, în termen de 30 ani dela punerea în definitivă stăpânire, a cere restituirea averei absentului, după cum s'a zis în art. precedent. *(Fr. 133).*

119. După darea hotărîrei prin care s'a declarat absența, vericine ar aveà drepturi contra absentului, nu le va puteà exercità decât în

[1]) In art. 127 francez lipsesc cuvintele: «*sau 100 ani dela ziua nașterei absentului*», cuvinte pe cari, dealtfel, le găsim și în textul art. 114 Codul civil român.

[2]) In art. 132 francez lipsesc ultimele cuvinte: «*fără a puteà urmări aceà avere, dacă va fi trecut la o a treia persoană*».

www.digibuc.ro

contra celor ce vor fi fost puşi în posesiunea averei lui, sau în contra celor ce vor fi având administraţiunea legală. *(Fr. 134).*

2. Despre efectele absenţei în privirea drepturilor eventuale cari se pot cuveni absentului

120. Vericine va reclamă un drept deschis unei persoane, a cărei existenţă nu va fi recunoscută, este dator a dovedi, că aceà persoană există în timpul când dreptul s'a deschis pentru dânsa[1]). *(Fr 135).*

121. Dacă se va deschide o moştenire, care s'ar cuveni unui individ a căruia existenţă nu este cunoscută, ea se va da numai acelora cu cari individul s'ar fi găsit în drept de a concură, sau acelora ce aveau drept de a o dobândi în lipsă-i. *(Fr. 136).*

122. Dispoziţiile cuprinse în precedentele două articole îşi vor aveà puterea lor, fără prejudiţiul acţiunilor, pr n care se cere o moştenire sau alte drepturi ce se vor cuveni absentului ori reprezentanţilor săi, şi nu se vor pierde decât după trecerea termenului statornicit pentru prescripţiune. *(Fr. 137).*

123. Pe cât timp absentul nu se va arătà, sau acţiunile nu se vor exercità în numele său, cei ce vor fi primit moştenirea, vor dobândì în deplină proprietate veniturile luate de dânşii cu bună credinţă. *(Fr. 138).*

Cap. IV. Despre privegherea copiilor minori ai tatălui care a dispărut

124. Dacă tatăl dispărut a lăsat copii minori, făcuţi cu soţia sa înaintea plecărei sale, mama va aveà privegherea asupra lor şi va exercità toate drepturile bărbatului, în privinţa educaţiunei şi a administraţiunei averii lor. *(Fr. 141).*

125. Dacă mama va fi încetat din vieaţă în timpul de şase luni din ziua când tatăl a dispărut, sau dacă ea ar muri, mai înainte de a se declarà absenţa la tribunal, privegherea copiilor se va încredinţà de către consiliul de familie la ascendenţii cei mai apropiaţi, şi în lipsa lor unui tutore provizoriu. *(Fr. 142).*

126. Tot astfel se va urmà şi în cazul când unul din soţi dispărând, ar fi lăsat copii minori din altă căsătorie. *(Fr. 143).*

TITLUL V

DESPRE CĂSĂTORIE

Cap. I. Despre însuşirile şi condiţiunile necesare spre a se puteà săvârşi căsătoria

127. Nu este iertat bărbatului înainte de 18 ani şi fe-

[1]) In art. 135 francez se continuă articolul cu următorul adaus: *«jusqu'à cette preuve, il sera déclaré non recevable dans sa demande»*.

www.digibuc.ro

meiei înainte de 15 ani[1]) să se căsătorească. *(Fr. 144).*

128. Numai Domnul[2]) poate dà dispense de vârstă pentru motive grave. *(Fr. 145).*

129. Nu este căsătorie când nu este consimţimânt. *(Fr. 146).*

130. Nu este iertat a trece în a doua căsătorie fără ca cea dintâia să fie desfăcută. *(Fr. 147).*

131. *(Modif. L. 15 Martie 1906)* Băiatul, precum şi fata cari nu au vârsta încă de 21 ani împliniţi, nu se pot căsătorì fără consimţimântul tatălui şi al mamei.

La caz de desbinare între tată şi mamă consimţimântul tată ui este deajuns. *(Fr. 159).*

132. *(Modif. L. 15 Martie 1906).*

Dacă tatăl sau mama a murit, sau dacă unul din ei se găseşte în neputinţă de a manifestà voinţa sa, sau dacă reşedinţa sa este necunoscută, consimţimântul celuilalt este deajuns pentru săvârşirea căsătoriei.

133. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* Dacă tatăl şi mama sunt morţi, sau dacă se găsesc în neputinţă de a manifestà voinţa lor, atunci bunul şi buna despre tată, şi în lipsa lor. bunul şi buna despre mamă ţin locul acestora.

Dacă este desbinare, aceasta va fi considerată ca consimţimânt.

In lipsă şi de buni, minorii nu se pot căsătorì decât cu consimţimântul tutorelui.

134. *(Abrogat L. 15 Martie 1906).*

135. *(Abrogat L. 15 Martie 1906).*

136. *(Abrogat L. 15 Martie 1906).*

137. *(Abrogat L. 15 Martie 1906).*

138. *(Abrogat L. 15 Martie 1906).*

139. Ofiţerul stărei civile care va fi celebrat căsătoria băieţilor sau a fetelor neajunşi încă în vârsta prescrisă la art. 131, fără consimţimântul persoanelor îndrituite a-l dà după art. 131, 132 şi 133, va fi pedepsit, după cererea persoanelor interesate sau a ministerului public, conform art. 162 din codicele penale. *(Fr. 156).*

140. *(Abrogat L. 15 Martie 1906).*

141. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* Copilul natural care va fi pierdut pe mama sa, sau a cărui mamă se va află în neputinţă de a manifestà dorinţa sa, nu se va puteà căsătorì înainte de vârsta de 21 ani împliniţi, fără consimţimântul tutorelui său.

142. *(Abrogat L. 15 Martie 1906).*

[1]) In art. 114 francez, după cuvântul «*ani*», vine imediat vorba «*împliniţi*» (révolus).

[2]) A se ceti: *Regele.* Prin legea din 15 Martie 1881, titlul de *Domn* al capului Statului este schimbat în acela de *Rege.*

www.digibuc.ro

143. In linie directă este oprită căsătoria cu desăvârşire între ascendenţi şi descendenţi şi între afinii (cuscrii) de aceeaş linie, fără deosebirea înrudirei de legiuită sau nelegiuită însoţire. *(Fr. 161).*

144. In linie colaterală, căsătoria aste oprită până la a patra spiţă inclusiv. fără osebirea înrudirei de legiuită sau nelegiuită însoţire, şi între afinii (cuscrii) de aceeaş spiţă[1]). *(Fr. 162).*

145. La rudenia din Sf. Botez se opreşte căsătoria între naş şi fină, precum şi între naşă şi fin[2]).

146. Tatăl adoptiv nu poate să se căsătorească cu adoptata sa, nici cu fiica acesteia, nici cu femeia fiului său adoptiv[3]).

147. Adoptatul fiu nu se poate casători cu aceea ce a fost femeia înfiitorului tată, nici cu fiica lui, nici cu mama lui, nici cu sora mamei lui sau a tatălui său[4]),

148. Nu este slobod a se căsători cineva cu adoptata soră a tatălui său, a mamei, a bunului sau a *bunei* sale[5]).

149. Tutorele sau curatorele nu se poate căsători cu nevârstnica ce se află sub tutela sa.

Asemenea nici tatăl tutorelui, nici fratele acestuia care încă se află sub părinteasca putere, nici fiul tutorelui nu poate luà în căsătorie pe pupilă, fără de primirea şi înscrisa adeverinţă a tribunalului cuprinzătoare că acest tutore a dat pentru toate socoteală lămurită, şi că însoţirea minorei cu el, sau cu altul din numitele persoane, va fi spre folosul ei[6]).

150. Cu toate acestea Domnul[7]), pentru motive grave, va puteà acordà dispensă din prohibiţiunile cuprinse în art. 144 din acest cod, adică pentru căsătoriile dintre cumnaţi şi cumnate, şi pentru acele dintre veri şi vere. *(Fr. 164).*

Cap. II. Despre formalităţile relative la celebrarea căsătoriei

151. Căsătoria se va celebra în public înaintea ofiţerului stărei civile al domiciliului

---

[1]) Art. 16 francez corespunzător este astfel redactat: «*En ligne collatérale, le mariage est prohibé entre le frère et la soeur legitimes ou naturels, et les alliés au même degré*».

[2]) Acest art. este inspirat din Codul Calimach. § 94.

[3]) A se vedeà § 96 din codul Calimach, care a dat naştere acestui articol.

[4]) Idem, § 96 din codul Calimach.

[5]) Idem, § 97 din codul Calimach.

[6]) Idem, § 98 şi 99 al codului Calimach, care a inspirat pe legiuitor în alcătuirea acestui articol.

[7]) A se ceti «*Regele*». A se vedeà nota dela art. 128 cod. civ.

www.digibuc.ro

uneia din părţile cari se însoţesc. *(Fr. 165).*

152. Căsătoria săvârşită în ţară străină, între români sau între români şi străini, va fi puternică şi în ţară, dacă se va fi celebrat după formele uzitate în acea ţară, şi dacă românul nu va fi contravenit dispoziţiunilor cuprinse în capit. precedent. *(Fr. 170).*

Cap. III. Despre opoziţiuni la căsătorie

153. Dreptul de a formă opoziţiune la celebrarea căsătoriei îl are persoana legată prin căsătorie cu una din părţile contractante. *(Fr. 172).*

154. *(Modif. L. 15 Martie 1906).*

Tatăl şi, în lipsa tatălui mama, iar în lipsa şi a tatălui şi a mamei, bunul şi buna pot formă opoziţiune la căsătoria copiilor şi descedenţilor lor dacă aceştia nu vor avea vârsta de 25 ani împliniţi. *(Fr. 173).*

155. In lipsă de ascendenţi fratele sau sora, unchiul sau mătuşa, vărul sau vara primară, fiind în legiuită vârstă, pot formă opoziţiune, însă numai în cazurile următoare:

1. Când consimţimântul consiliului de familie, cerut de art. 142, nu s'a dobândit;

2. Când opoziţiunea este bazată pe starea de smintire a viitorului soţ; această opoziţiune a cărei anulare o poate pronunţă tribunalul fără nici o instrucţiune sau formalitate, nu se va primi decât numai cu îndatorire pentru oponent de a cere interdicţiunea şi de a dobândi, în privirea ei, hotărîre formală în termenul ce i se va dà de tribunal. *(Fr. 174).*

156. In cele 2 cazuri, prevăzute în articolul precedent, tutorele sau curatorul, nu va puteà în tot cursul tutelei sau curatelei formà opoziţiune fără a fi fost autorizat de către un consiliu de familie, pe care îl va puteà convocà. *(Fr. 175).*

157. Verice act de opoziţiune va arătà însuşirea, care dă opozantului drept de a o formà, alegerea de domiciliu [1]), locul unde căsătoria urmează a se celebrà, precum şi motivele opoziţiunei, afară numai dacă va fi fost cerută de către un ascendente. Toate acestea sub pedeapsă de nulitate a actelor şi sub interdicţiune pentru ofiţerul de stare civilă, care ar fi vizat actul ce cuprinde opoziţiunea conform art. 52. *(Fr. 176).*

158. Tribunalul de prima instanţă va hotărî până în 10 zile asupra cererei de anularea opoziţiunei. *(Fr. 177).*

159. Dacă urmează apel, ci-

[1]) După cuvântul «*domiciliu*» ar fi trebuit să urmeze prepoziţia «*în*», astfel cum este şi în textul art. 176 francez corespunzător. Înţelesul frazei chiar cere aceasta. Probabil din eroare de tipar sau de copist, în ediţia oficială lipseşte acest «*în*».

www.digibuc.ro

tațiunile se vor face până în 3 zile, dela primirea apelului, iar hotărîrea se va dà cel mai târziu până în 10 zile dela data citațiunei[1]). *(Fr.178).*

160. Dacă urmează recurs în casațiune, pricina se va tratà de urgență, și se va dà hotărîre cel mult până în termen de 1 lună dela data primirii recursului.

161. Respingându-se opoziținea, opozanții, dacă nu vor fi ascendenți, se pot osândì la despăgubire. *(Fr. 179).*

Cap. IV. Despre cereri de nulitate a căsătoriei

162. Căsătoria care se va fi făcut fără consimțimântul ambilor soți, sau a unuia din ei, se poate atacà numai de către soți, sau de acela din ei, al cărui consimțimânt nu a fost liber.

Dacă a urmat eroare asupra persoanei fizice, căsătoria se poate atacà numai de către acela din soți, care a fost amăgit. *(Fr. 180).*

163. In cazul prevăzut la articolul precedent cererea de anulare nu se mai poate primì, dacă a urmat împreună o viețuire în curs de 6 luni, cari se vor socotì de când soțul a dobândit deplina sa libertate, sau de când a recunoscut eroarea. *(Fr. 181).*

164. Căsătoria contractată fără consimțimântul tatălui sau al mamei, al ascendenților sau al consiliului de familie, în cazurile în cari acest consimțimânt este necesar, se poate atacà numai de către acei al căror consimțimânt este cerut. *(Fr. 182).*

165. Cererea de nulitate nu mai poate fi pornită de către ascendenții al căror consimțimânt era cerut, dacă căsătoria va fi aprobată anume sau prin tăcere de către acei al căror consimțimânt era necesar, sau dacă a trecut 1 an de când au cunoscut căsătoria fără reclamațiune din parte-le. *(Fr. 183).*

166. Orice căsătorie contractată în contra dispozițiunilor cuprinse la art. 127, 130, 143 și 144, poate fi atacată, atât de către însuși soții, cât și de către toți aceia cari au vreun interes la aceasta, precum și de către ministerul public. *(Fr. 184).*

167. Cu toate acestea căsătoria contractată de consoții cari n'aveau încă vârsta cerută pentru a puteà contractà căsătoria, sau din cari unul numai nu ajunsese încă în această vârstă, nu se mai poate atacà:

1. Dacă au trecut 6 luni de când acești consoți sau unul din ei au ajuns la vârsta competentă;

2. Dacă femeia care nu avea încă această vârstă, a devenit grea înaintea expirărei acelor 6 luni. *(Fr. 185).*

[1]) Art. 178 francez este astfel redactat: «*S'il y a appel, il y sera statué dans les dix jours de la citation*».

www.digibuc.ro

168. Tatăl, mama, ascendenții și familia cari au consimțit la căsătoria contractată, în cazul prevăzut prin articolul precedent, n'au dreptul de a cere nulitatea ei. *(Fr. 186).*

169. Persoanele cari intentează acțiune de nulitate contra unei căsătorii numai într'un interes pecuniar, nu o pot intentă decât când acel interes este un interes actual. *(Fr. 187).*

170. Soțul, în prejudițiul căruia s'a contractat o a doua căsătorie, poate cere nulitatea acestei din nou căsătorii[1]) *(Fr. 188).*

171. Dacă acei din urmă căsătoriți opun nulitatea căsătoriei celei dintâiu, se va judecă prealabil validitatea sau nulitatea acelei căsătorii. *(Fr. 189).*

172. Procurorul, în toate cazurile cărora s'a aplicat art. 166, însă cu modificațiunile prescrise la art. 167, poate și e dator să ceară nulitatea căsătoriei în timpul vieții ambilor soți și condamnarea lor la despărțire. *(Fr. 190).*

173. Orice căsătorie, care s'ar fi făcut în taină și nu s'a celebrat înaintea ofițerului competinte al stărei civile, se poate atacă de către însuși soțul, de către tatăl și de către toți aceia cari au la aceasta un interes actual[2]), precum și de către ministerul public. *(Fr. 191).*

174. Dacă căsătoria n'a fost precedată de cele 2 publicațiuni prescrise de lege, sau dacă intervalul timpului prescris pentru publicațiuni și celebrare nu s'a observat, procurorul va provocă în contra ofițerului stărei civile o amendă bănească, care nu va puteă trece peste 300 lei, și în contra părților contractante sau în contra acelora, sub puterea cărora ele au făcut această contravențiune, o globire proporționată cu averea lor. *(Fr. 192).*

175. La pedepsele pronunțate prin articolul procedent, se vor supune persoanele însemnate în el, pentru orice contravențiune la regulele prescrise în art. 151, chiar de nu s'ar consideră acele contravențiuni îndestulătoare pentru a se pronunță nulitatea căsătoriei. *(Fr. 193).*

176. Nimenea nu poate reclamă titlul de soț și efectele civile ale căsătoriei, dacă nu prezintă un act de celebrațiune a căsătoriei, înscris în registrul stărei civile, afară de cazurile prevăzute de art. 33 sub titlul «actele stărei civile». *(Fr. 194).*

177. Posesiunea de stat nu va puteà dispensă pe acei de

---

[1]) Art. 188 francez adaugă: «...*du vivant même de l'époux qui était engagé avec lui*».

[2]) Textul francez (art. 191) se exprimă astfel în partea finală: «*un intérêt né et actuel*».

www.dibiuc.ro

se pretind căsătoriți și o invoacă, de a înfățișă actul de celebrarea căsătoriei înaintea ofițerului stărei civile. *(Fr. 195).*

178. Când este posesiunea de stat, și când se înfățișează actul de celebrarea căsătoriei înaintea ofițerului stărei civile, soții nu pot fi primiți a contestă validitatea acestui act. *(Fr. 196).*

179. Cu toate acestea, dacă în cazurile prevăzute la art. 176 și 177, există copii făcuți de două persoane, cari au viețuit împreună în public ca bărbat și femeie, și cari amândoi au încetat din viață, legitimitatea copiilor nu se poate contestă sub singurul cuvânt că nu se prezintă actul de căsătorie, ori când această legitimitate se dovedește prin o posesiune de stat necontrazisă prin actul de naștere. *(Fr. 197).*

180. Când dovada celebrării legale a căsătoriei se află dobândită prin rezultatul vreunei proceduri criminale, înscrierea sentinței în registrele stărei civile, asigură căsătoriei, din ziua celebrării sale, toate efectele civile, atât în privirea consoților, cât și în privirea copiilor născuți din acea căsătorie. *(Fr. 198).*

181. Dacă soții, sau unul din ei a încetat din viață, fără a fi intentat vre-o acțiune, acțiunea civilă poate fi intentată de către reprezentanții lor, sau șinguri pentru sine, sau totodată cu acțiunea publică intentată de către procuror. *(Fr. 199).*

182. Dacă funcționarul stărei civile, sau oricare alt autor al fraudei a încetat din viață când s'a intentat acțiunea în contra sa, moștenitorii lui vor fi urmăriți înaintea tribunalului civil, pentru despăgubire, de către procuror în ființa părților interesate și după denunciațiunea făcută din parte-le. *(Fr. 200).*

183. Căsătoria care s'a declarat nulă totuși produce efectele sale civile, atât în privirea soților cât și în privirea copiilor, dacă ea s'a contractat cu bună credință. *(Fr. 201).*

184. Dacă buna credință există numai din partea unuia din ambii soți, căsătoria produce efectele sale civile numai în favoarea soțului celui cu bună credință și a copiilor născuți din acea căsătorie. *(Fr. 202).*

Cap. V. Despre obligațiunile ce izvorăsc din căsătorie

185. Căsătoriții contractează împreună, prin singurul fapt al căsătoriei, îndatorirea de a alimentă, a întreține și a-și educă copiii. *(Fr. 203).*

186. Copilul nu poate cere dela tată sau mamă vreo parte din averea lor spre a se căsătorî, sau a-și creă vreun stabiliment. *(Fr. 204).*

187. Copiii sunt datori a dă alimente tatălui și mamei lor, și celorlalți ascendenți cari se

www.digibuc.ro

vor află în lipsă. *(Fr. 205).*

188. Ginerii şi nurorile sunt datori asemenea şi în aceleaşi împrejurări a dà alimente socrului şi soacrei. Această îndatorire încetează însă:

1. Când soacra se căsătoreşte de a doua oară;

2. Când acela din soţi care produceà afinitatea (cuscria) şi copiii născuţi din căsătoria sa cu celalt soţ, au murit. *(Fr. 206).*

189. Obligaţiunile ce rezultă din aceste dispoziţiuni sunt reciproce. *(Fr. 207).*

190. Alimentele se dau în proporţiune cu trebuinţa acelora cari le reclamă şi cu starea aceluia care e dator să le întâmpine. *(Fr. 208).*

191. Când acela care dă, sau acela care primeşte alimentele ajunge într'o stare astfel, că unul nu le mai poate da sau celalt nu mai are nevoie de ele, în total sau în parte, se poate cere a fi apărat, sau a se face reducţiune din ceeace da. *(Fr. 209).*

192. Dacă persoana care e datoare a înlesni trebuinţele vieţuirei, va justificà că nu mai poate plăti pensiune de întreţinere, tribunalul poate, după ce va cercetà şi se va încredinţà de adevăr, să ordone ca să primească în locuinţa sa, să alimenteze şi să întreţină pe acela căruia erà dator a dà acea pensiune. *(Fr. 210).*

193. Tribunalul va hotărî asemenea dacă tatăl sau mama, care va oferì a primì să alimenteze şi să întreţină în casa sa pe copilul, căruia este dator a-i dà mijloace de vieţuire, va puteà fi scutit de plata pensiunei în bani. *(Fr. 211).*

Cap. VI. Despre drepturile şi datoriile respective ale soţilor

194. Soţii îşi datoresc unul altuia credinţă, sprijin şi ajutor. *(Fr. 212).*

195. Bărbatul e dator protecţiune femeei, femeea ascultare bărbatului. *(Fr. 213).*

196. Femeea este datoare să locuiască împreună cu bărbatul său şi să-l urmeze ori în ce loc va găsì el de cuviinţă să-şi stabilească locuinţa sa; bărbatul este dator a o primì şi a-i înlesnì tot pentru vieţuirea ei, după starea şi puterea sa. *(Fr. 214).*

197. Femeea nu poate porni judecată, fără autorizaţiunea bărbatului ei, chiar şi în cazul când e comerciantă publică[1]). *(Fr. 215).*

198. Autorizaţiunea bărbatului nu se cere când femeea va fi urmărită înaintea judecăţei în pricini criminale sau poliţieneşti. *(Fr. 216).*

199. Femeea având chiar

[1]) Femeea comerciantă, conform art. 16 codul de comerţ, nu mai are azi nevoie de autorizaţiunea bărbatului, pentru a sta în judecată.

www.digibuc.ro

parafernă[1]) nu o poate dà înstrăină, ipotecà, un poate dobândì avere cu titlu oneros sau gratuit, fără concursul bărbatului la facerea actului sau prin deosebit consimțimânt în scris. *(Fr. 217).*

200. Dacă bărbatul se opune a da femeei autorizațiunea de a porni judecată, tribunalul îi poate da această autorizațiune. *(Fr. 218).*

201. Dacă bărbatul se opune de a autorizà pe femee ca să facă vreun act, femeea poate să cheme deadreptul pe bărbat înaintea tribunalului de întâia instanță din districtul (județul) domiciliului comunei[2]) care poate să dea sau nu autorizațiunea sa, după ce va ascultà arătările bărbatului în camera de consiliu sau va fi dovadă despre chemarea sa. *(Fr. 219).*

202. Când femeea căsătorită care va avea parafernă, va face comerț conform art. 5 din codicele de comerț, ea se va puteà obligà, fără autorizațiunea bărbatului, pentru tot ce privește negoțul său.

Iar când femeea măritată, neavând parafernă, va face comerț, se va urmà după art. 6 din codicele de comerț[3]). *(Fr. 220).*

203. Când bărbatul este căzut sub o condamnațiune criminală, chiar la caz când deciziunea este dată în lipsă (contumace), femeia, chiar în vârstă legiuită, nu poate în timpul cât ține osânda să pornească judecată, nici să contracteze decât după autorizațiunea tribunalului, care poate în acest caz să dea autorizațiunea sa, fără ca să fi chemat sau ascultat pe bărbat. *(Fr. 221).*

204. Dacă bărbatul se află sub interdicțiune, sau absent, tribunalul poate, după aprecierea împrejurărilor, a autorizà pe femeie sau ca să steà la judecată, sau ca să contracteze. *(Fr. 222).*

205. Dacă bărbatul este minore, femeea trebuie să aibă autorizațiunea tribunalului sau ca să steà la judecată, sau ca să poată contractà. *(Fr. 224).*

206. Orice autorizațiune generală, chiar când este stipulată prin contractul de că-

---

[1]) «*Paraferna*», adică averea nedotală a femeei și a cărei administrațiune o are ea personal, se numià în codul Calimach și Caragea: «*exoprică*».

[2]) Din eroare se zice «*comunei*» în loc de «*comun*». Dealtfel, în textul francez corespunzător, se zice «*comun*».

[3]) Vezi art. 15, 16 și 18 din codul de comerț, care schimbă cu totul dispozițiunile art. 202 c. civ. In adevăr, conform acestor articole femeea măritată, chiar dacă nu are parafernă, poate face comerț, conformându-se celorlalte condițiuni cerute de codul comercial. In loc de art. 5 și 6 codul de comerț, a se ceti art. 15, 16 și urm. din actualul cod de comerț.

www.digibuc.ro

sătorie, nu este valabilă decât pentru administrațiunea bunurilor cari sunt parafernale. *(Fr. 223).*

207. Numai femeea, bărbatul sau moștenitorie lor pot cere anularea tocmelilor sau a pornirilor de judecată fără autorizațiune. *(Fr. 225).*

208. Femeea poate face testament, fără autorizațiunea soțului său. *(Fr. 226).*

Cap. VII. Despre desfacerea căsătoriei

209. Căsătoria se desface:

1. Prin moartea unuia din soți;

2. Prin despărțenia legal pronunțată[1]). *(Fr. 227).*

Cap. VIII. Despre a doua căsătorie

210. *(Modificat Legea din 15 Martie 1906).*

Văduva și femeea a cărei căsătorie a fost declarată nulă, nu pot trece în a doua căsătorie decât după 10 luni dela desfacerea prin moarte, sau anularea căsătoriei precedente, afară dacă a născut în acest interval. *(Fr. 228.)*

TITLUL VI

DESPRE DESPĂRȚENIE

Cap. I. Despre cauzele despărțeniei

211. Bărbatul sau femeea poate cere despărțenia pentru cauză de adulter. *(Fr. 229).*

212. Căsătoriții pot, fiecare în parte, cere desfacerea căsătoriei pentru excese, cruzimi sau insulte grave ce-și va fi făcut unul altuia. *(Fr. 231).*

213. Desființarea căsătoriei se poate cere și dobândi când unul din soți va fi osândit la muncă silnică sau la recluziune. *(Fr. 232).*

214. Consimțimântul mutual și stăruitor al soților, exprimat în chipul prescris de lege, în condițiunile și după cercările determinate de lege, va servi de dovadă îndestulă, că vieața în comun le este nesuferită și că, în privința lor, este o cauză peremptorie de despărțenie[2]). *(Fr. 233).*

215. Despărțenia se poate pronunță:

In contra soțului care a vrăjmășit vieața celuilalt soț, sau știind că alții o vrăjmășesc nu i-a făcut arătare îndată.

---

[1]) Art. francez corespunzător, 227, mai prevede și un al treilea motiv: «*Par la condamnation devenue définitive de l'un des époux, à une peine emportant mort civile*». A se vedeà și textul art. 213 cod civil român.

[2]) Legea franceză din 27 Iulie 1884, care restființează divorțul, nu admite cu toate acestea divorțul prin consimțimânt mutual. Astăzi deci, art. 214 cod. civ. român, nu mai are echivalentul său în codul civil francez.

www.digibuc.ro

Cap. II. Despre despărțenie pentru cauză determinată

1. Despre formalitățile despărțeniei pentru cauză determinată

216. Oricare ar fi natura faptelor sau a delictelor, cari ar provocă cererea de despărțenie pentru cauză determinată, o asemenea cerere nu se poate face decât numai la tribunalul civil al districtului, în care soții își au domiciliul. *(Fr. 234).*

217. Dacă vreuna din faptele imputate de soțul care cere desfacerea căsătoriei va fi de natură a da loc urmărirei criminale din partea ministerului public, acțiunea despărțeniei se va suspendă până ce se va da hotărîrea Curței cu jurați; atunci se va puteà reîncepe judecata, fără a fi permis a deduce din acea hotărîre vreo respingere sau excepțiune prejudiciabilă în contra soțului care a făcut cererea. *(Fr. 235).*

218. Orice cerere de despărțenie va arătà cu amănuntul faptele; cererea se va da dimpreună cu dovezile, de vor fi, președintelui tribunalului, sau judecătorului ce-i va ține locul, de către soțul ce cere desfacerea căsătoriei în persoană, afară numai dacă va fi împiedicat de boală, în care caz, după cererea sa și eliberarea unui certificat de boală a vreunui medic, magistratul se va duce la domiciliul reclamantului ca să primească acolo cererea sa. *(Fr. 236).*

219. Judecătorul după ce va fi ascultat pe reclamant, și îi va face observațiunile ce va socotì de trebuință, va parafà cererea și dovezile alăturate, și va încheià procesverbal pentru primirea lor.

Acest proces-verbal se va subscrie de judecător și de reclamant, afară numai dacă nu va ști a scrie, pentru care se va face mențiune în procesul-verbal. *(Fr. 237).*

220. Judecătorul va ordonà prin procesul-verbal ca părțile să se înfățișeze înaintea sa la ziua și ora ce va determinà. Spre acest sfârșit, se va trimite copie după ordonanța sa persoanei în contra căreia se cere desfacerea căsătoriei. *(Fr. 238).*

221. In ziua hotărîtă judecătorul va da ambilor soți, de se vor înfățișà, sau reclamantului, dacă numai singur se va înfățișà, consiliurile ce va găsì cu cale spre a săvârși împăciuirea. De nu va puteà izbuti, va încheià procesverbal și va ordonà a se comunicà cererea și dovezile ministerului public [1]) și va referì despre toate tribunalului. *(Fr. 239).*

222. După 3 zile tribunalul, după referatul președintelui sau al judecătorului ce

[1]) Această comunicare de acte este desființată prin art. 3 al legei din 29 Octomvrie 1877 asupra atribuțiunilor ministerului public, precum și prin art. 81 din procedură civilă.

www.digibuc.ro

ţi ţine locul şi după concluziunile ministerului public[1]) va acordà sau va suspendà permisiunea de a se face citaţiuni părţilor; suspendarea nu poate trece peste 20 de zile. *(Fr. 240).*

223. Reclamantul va cere dela tribunal a se citâ, după formele obişnuite, pârâtul, ca să se înfăţişeze în persoană în şedinţă secretă şi în termenul prescris de lege; se va trimite împreună cu citaţiunea părţei pârîte copie după cererea de despărţenie şi după actele doveditoare. *(Fr. 241).*

224. La expirarea termenului, dacă partea pârîtă se va înfăţişà sau nu, reclamantul în persoană, asistat de un sfătuitor, de va găsì de trebuinţă, va expune sau va face a se expune motivele cererei sale, va înfăţişà dovezile şi va spune numele martorilor ce va fi având. *(Fr. 242).*

225. In materie de despărţire de căsătorie părţile nu vor puteà să se înfăţişeze prin procuratori cari să pledeze.

226. Dacă pârîtul se va înfăţişà în persoană, va puteà propune observările sale atât asupra motivelor cererei, cât şi asupra actelor ce vor fi produse de reclamant şi asupra martorilor numiţi de reclamant. Pârîtul va numì pe martorii ce-şi propune a înfăţişà şi asupra cărora reclamantul va face şi el observaţiunile sale. *(Fr. 243).*

227. La a lor înfăţişare se va întocmì proces-verbal despre spusele şi observaţiunile părţilor, precum asemenea şi mărturisirile ce unul sau altul poate face.

Se va da cetire procesului-verbal persoanelor înfăţişate, cari se vor îndatorà a-l subscrie, şi se va face într'adins menţiune despre semnătura lor sau de declaraţiunea că n'au putut sau n'au voit să subscrie. *(Fr. 224).*

228. Tribunalul va soroci părţile pentru audienţă publică a cărei zi şi oră va fixà; va ordonà a se comunicà lucrările ministerului public[2]) şi va numì un raportor. *(Fr. 245).*

229. La ziua şi ora hotărîtă, asupra raportului judecătorului raportor, după ce se va ascultà Ministerul public, tribunalul va hotărî mai întâiu asupra neadmiterei cererei de despărţenie, de va fi fost propusă.

Când motivele neadmiterei se vor găsì temeinice, cererea de despărţenie se va respinge; în cazul contrariu, sau de nu se va fi făcut propunerea de neadmitere, cererea de despărţenie se va admite. *(Fr. 246).*

230. Indată după admiterea cererei de despărţenie,

[1]) Vezi nota de sub art. 84 şi 221.

[2]) A se vedeà nota dela art. 221 cod. civil.

www.digibuc.ro

asupra raportului judecătorului raportor, ascultându-se și Ministerul public[1]), tribunalul va hotărî asupra fondului, dacă va găsi cauza în stare de a fi judecată; la din contră, va admite pe reclamant a dovedi faptele, pe care-și fondează arătările și pe părît a dovedi contrariul. *(Fr. 247).*

231. Asupra fiecărui act al pricinei, părțile, după raportul judecătorului. și mai înainte de a vorbi Ministerul public, pot propune contestațiunile lor, mai întâiu asupra motivelor de admitere și apoi asupra fondului, dar în nici un caz asistentul reclamantului nu va fi admis, dacă reclamantul însuși nu se va înfățișa în persoană. *(Fr. 248).*

232. Indată ce se va pronunța hotărîrea care va ordonă a se face cercetări, grefierul tribunalului va ceti partea procesului-verbal care conține numele martorilor propuși, și pe cari părțile au cerut a fi ascultați.

Părțile vor fi vestite de către președinte că mai pot propune și alți martori; însă că după aceasta nu vor mai puteà fi primite a mai face și alte propuneri. *(Fr. 249).*

233. Părțile vor face propunerile lor îndată în contra acelor martori ce vor voi a se depărtà. Tribunalul va hotărî asupra acestor propuneri, după ce va ascultà pe Ministerul public[2]). *(Fr. 250).*

234. Rudele părților, afară de copii și descendenți, nu pot fi respinși ca martori, sub cuvânt de rudenie, precum asemenea nici slugile căsătoriților, sub cuvânt că sunt slugi; dar tribunalul va judecà și va aprecià după împrejurări depunerile rudelor și ale slugilor. *(Fr. 251).*

235. Orice hotărîre care ar admite vreo dovadă testimonială va denumi pe martorii ce urmează a fi ascultați, și va hotărî ziua și ora în cari părțile sunt datoare a-i aduce la tribunal. *(Fr. 252).*

236. Depunerile martorilor se vor primì la tribunal în ședință secretă de față cu Ministerul public[3]), cu părțile, sfătuitorii sau amicii lor, până la numărul de 3 din fiecare parte. *(Fr. 253).*

237. Părțile, prin sine sau prin organul sfătuitorilor, pot face martorilor observațiunile și interpelațiunile ce vor găsì de cuviință, fără însă ca să-i întrerupă în cursul depunerilor ce au a face. *(Fr. 254).*

238. Fiecare depunere se va face în scris, precum asemenea și toate zisele și observațiunile ce se vor face asupra acelor depuneri.

Procesul-verbal al cercetărei se va ceti atât martori-

---

[1]) A se vedeà nota dela art. 221 cod. civ.

[2]) A se vedeà nota dela art. 221 cod. civ.

[3]) A se vedeà nota de sub art. 84 și 221.

www.digibuc.ro

lor cât şi părţilor; şi unii şi alţii vor fi datori a-l subscrie. Se va face menţiune despre subscrierea lor. sau despre a lor declarare că nu pot sau nu voesc a subscrie. *(Fr. 265).*

239. După săvârşirea celor două cercetări sau a celei cerute de reclamant, dacă părîtul nu a adus martorii tribunalul va sorocì părţile pentru şedinţa publică a cărei zi şi oră o va determinà. Va ordonà a se comunicà lucrările Ministerului public[1]) şi va numì un raportor.

Ordonanţa de sorocire se va notificà părîtului în termenul ce se va hotărî prin aceà ordonaţă. *(Fr. 256).*

240. La ziua hotărîtă pentru judecata definitivă se va da cetire raportului de către judecătorul însărcinat cu el. Părţile vor puteà mai la urmă face prin ele înşi-le toate observaţiunile ce vor socotì folositoare pricinei lor. După aceasta Ministerul public va luà concluziunile sale[2]).

Hotărîrea definitivă se va pronunţà în şedinţă publică. *(Fr. 257, 258).*

241. Când cererea de despărţenie se va fi făcută pentru motiv de violenţă, asprime sau injurii grave, chiar după ce toate vor fi bine constatate, judecătorii au facultatea de a nu admite îndată despărţenia. In acest caz. mai înainte de a hotărî, vor autorizà pe femee a părăsì locuinţa bărbatului său, fără a fi datoare să-l primească la dânsa, dacă ea nu va voì; şi vor condamnà pe bărbat a-i plătì o pensiune de întreţinere în proporţiune cu mijloacele sale, dacă femeea însăşi nu va aveà venituri îndestulătoare pentru susţinerea trebuinţelor sale. *(Fr. 259).*

242. După un an de cercare, dacă părţile nu vor reveni la împreună vieţuire, soţul reclamant poate face a se citâ celălalt soţ înaintea tribunalului în termenul prescris de lege, pentru a ascultà definitiva hotărîre,care atunci va admite despărţenia *(Fr. 260).*

243. Când despărţenia se va cere pentru cuvântul că unul din soţi se află condamnat la osânda muncei silnice sau a recluziunei, singurele formalităţi de observat constă: a înfăţişà tribunalului de prima instanţă o copie legalizată după hotărîrea prin care s'a condamnat, cu un certificat dela Curtea cu juraţi, care să constate că acea hotărîre nu mai poate fi atacată prin nici o cale legală. *(Fr. 261).*

244. In caz de a se face apel în contra sentinţei de admisiune, sau a judecăţei definitive date de tribunalul de prima instanţă în materie de

[1]) A se vedeà nota dela art. 221 cod. civ.

[2]) A se vedeà nota dela art. 221 cod. civ.

www.digihuc.ro

despărțenie, cauza se va cercetă și se va judecă de urgență de către Curtea apelativă. *(Fr. 262).*

245. Apelul nu se va primi decât dacă va fi fost dat în cele 2 luni socotite din ziua din care s'a comunicat apelantului hotărîrea dată în ființa ambelor părți, sau în lipsă; termenul spre a face recurs de casațiune în contra unei hotărîri definitive, va fi de 3 luni din ziua comunicațiunei hotărîrei.

Recursul în casațiune va suspendă executarea hotărîrei. *(Fr. 263).*

246. In virtutea oricărei hotărîri dată în ultima instanță, sau care a dobândit putere de lucru judecat, și care va fi autorizat despărțenia, soțul ce a dobândit-o va fi dator a înfățișă ofițerului stărei civile, în termen de 2 luni, copie legalizată după acea hotărîre spre a se înscrie în registrul stărei civile, în care s'a înscris și actul de căsătorie. *(Fr. 264).*

247. Aceste 2 luni se vor socoti, în privința judecății dela prima instanță, după expirarea termenului de apel; în privința hotărîrilor date de Curtea de apel în lipsa părîtului, după expirarea termenului de opozițiune; și în privința judecății contradictorie în cea din urmă instanță după expirarea termenului pentru recursul în casațiune. *(Fr. 265).*

248. Soțul reclamant, care va fi lăsat să treacă cele 2 luni determinate mai sus fără a împlini formalitatea prescrisă la art. 246, va pierde beneficiul judecății ce câștigase și nu va mai puteă reîncepe acțiunea sa pentru despărțenie, decât numai pentru o altă cauză nouă, în care caz poate să se întemeieze înaintea judecății și pe cauzele cele vechi. *(Fr. 266).*

2. Despre măsurile provizorii ce se pot luă în urma cererei de despărțenie pentru cauză determinată

249. Ținerea provizorie a copiilor va rămâneà bărbatului, în procesul de despărțenie, afară numai dacă se va hotărî în alt fel de către tribunal, după cererea mamei, sau a familiei, sau a Ministerului public, spre folosul copiilor. *(Fr. 267).*

250. Femeea în procesul de despărțenie va puteà părăsi domiciliul bărbatului, în timpul cât va ținea procesul, și cere o pensiune de întreținere, în proporțiune cu mijloacele bărbatului.

Tribunalul, dacă va încuviința această cerere, va hotărî totodată și suma de bani ce bărbatul va fi dator a da femeei sale pentru întreținere. *(Fr. 268).*

3. Despre cauzele de respingere a cererei de despărțenie pentru cauză determinată

251. Cererea de despărțenie se va stinge prin împăcarea

www.digibuc.ro

soţilor urmată după întâmplarea faptelor cari ar fi putut sprijini aceă cerere, sau după pornirea cererei de despărţenie. *(Fr. 272).*

252. In ambele aceste cazuri, cel ce cere despărţenia va fi respins; el va puteà însă porni o nouă cerere de despărţenie pentru cauze provenite după împăcare, şi în asemenea caz el se va puteà servì întru sprijinirea cererei sale şi de cauzele cele vechi. *(Fr. 273).*

253. Dacă cel ce cere despărţenia tăgăueşte că ar fi urmat împăcare, celalt soţ poate dovedì că a urmat, atât prin înscris, cât şi prin martori, după forma prescrisă prin precedentul capitol[1]). *(Fr. 274).*

Cap. III. Despre despărţenia prin consimţimântul mutual[2])

254. Consimţimântul mutual al soţilor, nu va fi primit, dacă bărbatul are mai puţin de 25 ani, sau femeia mai puţin de 21 ani. *(Fr. 275).*

255. Consimţimântul mutual nu va fi primit decât după trecerea de 2 ani dela săvârşirea căsătoriei. *(Fr. 276).*

256. Consimţimântul mutual nu se va mai primì după 20 ani de căsătorie, nici după ce femeia va fi împlinit vârsta de 45 ani. *(Fr. 277).*

257. In nici un caz consimţimântul mutual al soţilor nu va fi îndestulător, dacă acel consimţimânt nu va fi autorizat de către tată sau mamă sau de către ceilalţi ascendenţi, în vieaţă fiind, potrivit regulelor prescrise la articolele 131, 132 şi 133 din titlul al V-lea pentru căsătorie. *(Fr. 278).*

258. Soţii hotărîţi a se despărţì, prin consimţimântul mutual, vor fi datori a face mai întâiu inventariu şi preţuire a întregei lor averi mişcătoare şi nemişcătoare şi a regulà drepturile lor respective, în privirea cărora sunt liberi de a face învoială. *(Fr. 279).*

259. Ei vor fi asemenea datori a face între dânşii înscrisă tocmeală asupra următoarelor puncte:

1. Cui urmează a fi încredinţaţi copiii ce vor fi avut din căsătoria lor, atât pentru timpul cercării, cât şi după pronunţarea despărţeniei.

2. Ce sumă va fi dator bărbatul a da femeei sale, în intervalul acela de timp, dacă ea nu va aveà venituri îndestule spre a întâmpinà trebuinţele ei. *(Fr. 280).*

[1]) Din greşeală se trimite acl la «*precedentul capitol*», care tratează despre cauzele despărţenieî, în loc de «*prezentul capitol*», cum este şi în txtul francez.

[2]) După cum am arătat şi în nota dela art. 214, legiuitorul francez, prin legea din 27 Iulie 1884, nu mai admite divorţul prin consimţimânt mutual. A se vedeà şi notele dela art. 214 şi urm. cod. civ.

www.dibuc.ro

260. Soţii se vor prezentà împreună şi în persoană înaintea preşedintelui tribunalului civil al districtului, unde îşi au domiciliul, sau la judecătorul care ţine locul preşedintelui, şi îşi vor declarà voinţa lor de a se despărţi, în prezenţa a doi martori aduşi de ei. *(Fr. 281).*

261. Judecătorul va face atât ambilor soţi întruniţi, cât şi fiecăruia din ei în parte, în prezenţa celor doi martori, sfaturile şi îndemnările ce el va găsì de cuviinţă; le va cetì capitolul IV din acest titlu care regulează efectele despărţeniei, şi le va arătà toate consecinţele faptei lor. *(Fr. 282).*

262. Dacă soţii şi după aceasta vor stărui în hotărîrea de ei luată, li se va da act de către judecător după cererea lor de despărţenie prin consimţimânt mutual, şi vor fi datori de a prezentà şi a depune îndată în tribunal pe lângă actele prescrise la art. 258 şi 259 şi următoarele:

1. Actul de naştere şi acel de căsătorie;

2. Actele de naştere şi de încetare din vieaţă a copiilor născuţi din căsătoria lor;

3. Declaraţiunea autentică din partea părinţilor lor şi[1]) a altor ascendenţi în vieaţă fiind, care să rostească că, pentru cauzele lor cunoscute, autorizează pe fiul sau pe fiica lor, pe nepotul de fiu sau pe nepoata de fiică căsătorit sau căsătorită cu cutare, de a cere despărţenie prin consimţimânt mutual şi de a consimţì la el.

Taţii, mamele[2]), bunele soţilor vor fi prezumaţi ca în vieaţă până se vor înfăţişà acte constatătoare încetărei lor din vieaţă *(Fr. 283).*

263. Tribunalul va încheià proces-verbal de tot ce se va fi rostit şi făcut în virtutea articolelor precedente; actele aduse de soţi vor rămânea în tribunal.

In procesul-verbal se va face menţiune despre autorizaţiunea ce va trebui a se da de judecător femeei, pentru a se retrage din casa conjugală. *(Fr. 284).*

264. Declaraţiunea de despărţenie a soţilor va trebui a fi repetată la a patra, la a şaptea şi la a zecea lună, observându-se aceleaşi formalităţi; la fiecare repetare, soţii vor fi datori a constatà formal cât tata şi mama sau alţi ascendenţi, în vieaţă fiind, perzistă în cea dintâiu a lor hotărîre. *(Fr. 285).*

265. In 15 zile, după expirarea unui an dela întâia declaraţiune, soţii asistaţi fiecare de două persoane notabile din comună, şi în vârstă

---

[1]) Din greşeală, în «Monitorul Oficial», figurează aci cuvântul «şi» în loc de «sau».

[2]) Din eroare, credem, că lipsesc la noi cuvintele «*bunii şi*», care se găsesc în art. 283 francez.

www.digibuc.ro

de 40 ani cel puțin, se vor prezentă împreună și în persoană, înaintea președintelui sau a judecătorului care-i ține locul, ți vor da copii adeverite după cele 4 procese-verbale cari cuprind consimțimântul mutual dimpreună cu toate actele anexate la ele, și vor cere la judecător, fiecare în parte, însă în prezența unui altuia și a notabililor de mai sus, admiterea despărțeniei. *(Fr. 286)*.

266. După ce judecătorul și asistenții vor fi făcut observațiunile lor soților, dacă aceștia vor stărui în hotărîrea lor, grefierul va încheiă proces-verbal care se va subscrie atât de către părți cât și de către persoanele asistente, sau se va face mențiune dacă nu au voit sau nu au putut a subscrie. *(Fr. 287)*.

267. Judecătorul va referi tribunalului despre toate împrejurările, pe lângă care referat se vor comunică și concluziunile Ministerului public în scris. *(Fr. 288)*.

268. Dacă ministerul public găsește în această[1]) dovadă că ambii soți erau în etate, bărbatul de 25 ani și femeia de 21 ani, când au făcut întâia lor declarare, că la această epocă erau căsătoriți de 2 ani, și că căsătoria nu e făcută de mai mult de 20 ani, că femeea avea mai puțin de 45 ani, că consimțimântul mutual a fost exprimat de 4 ori în curgerea anului, după toate formalitățile cerute de capitolul de față, și mai ales cu autorizațiunea tatălui sau a mamei soților, sau cu autorizațiunea colorlalți ascendenți, va face concluziunile sale în termenii următori: «*legea permite*», iar la caz contrariu concluziunile sale vor fi «*legea oprește*»[2]). *(Fr. 289)*.

269. Tribunalul asupra referatului nu va puteà face alte verificări decât cele arătate la articolul precedent. Dacă tribunalul va crede că părțile au satisfăcut condițiunile, și au îndeplinit formalitățile prescrise de lege, va admite divorțul[2]). La caz contrariu, tribunalul va declară că despărțenia nu se poate admite, arătând motivele sale. *(Fr. 290)*.

270. Apelațiunea în contra hotărîrei tribunalului, prin care se va fi refuzat despărțenia, nu va mai fi primită dacă ea nu va fi fost dată de către ambele părți prin act

[1]) Din eroare se zice «*aceasta*» în loc de «*acte*», după cum este în textul francez.

[2]) Aceste articole: 268, 271 și 272 cod. civ., sunt abrogate în mod implicit prin legea din 29 Octomvrie 1877, asupra atribuțiunilor Ministerului public.

[2]) Art. francez 290, corespunzător, adaugă: «*...et renverra les partis devant l'officier de l'état civil, pour le faire prononcer*».

www.digibuc.ro

separat, şi în termen de 20 zile dela data la care li s'a comunicat hotărîrea tribunalului. *(Fr. 291)*.

271. Apelul se va comunică Ministerului public de lângă întâia instanţă. *(Fr. 292)*.

272. În cele 10 zile dela comunicarea apelaţiunei, Ministerul public de [1]) lângă tribunal va supune concluziunile sale procurorului general dela Curtea de apel. *(Fr.293)*.

273. Procurorul Curţei de apel va fi dator a-şi da şi el concluziunile sale în scris, în urma cărora prezidentul Curţei de apel, sau judecătorul ce-i va ţineà locul, va face raportul său Curţei, până în 5 zile, şi Curtea va hotărî definitiv asupra apelaţiunii, cel mai târziu până în 10 zile dela primirea referatului. *(Fr. 293)*.

274. Dacă Curtea de apel prin hotărîrea sa nu va admite despărţenia, recursul în casaţiune nu va fi primit, dacă nu va fi fost dat de către ambele părţi în termen de 1 lună dela notificarea [2]) hotărîrii părţilor [3]).

275. În caz când Curtea va fi primit divorţul, fiecare din soţi poate face separat recurs [3]).

276. Indată ce se va pronunţà hotărîrea definitivă care admite despărţenia, şi după expirarea termenului de recurs în casaţiune [4]), părţile vor fi datoare a prezentà împreună şi în persoanà, până în termen de 2 luni, copie legalizată după acea hotărîre ofiţerului stărei civile, spre a o înscrie în registrul stărei civile, în care s'a înscris şi actul de căsătorie. Neîndeplinirea acestei formalităţi va trage după sine nulitatea hotărîrei. *(Fr. 294)*.

Cap. IV. Despre efectele despărţeniei

277. Soţii cari se vor despărţi nu vor mai puteà să se căsătorească împreună. *(Fr. 295)*.

278. *(Modif. L. 15 Martie 1906)*. Femeea despărţită nu va puteà trece în altă căsătorie decât după 10 luni dela despărţirea ei, sau dacă a făcut cererea de părăsire a domiciliului conjugal, după 10 luni dela data hotărîrei, care i-a admis această cerere, afară de cazul când femeea a născut în acest interval. *(Fr. 296)*.

279. *(Abrogat L. 15 Martie 1906)*.

280. Pentru orice motiv se va fi pronunţat despăr-

---

[1]) Din eroare se zice în textul oficial, «*ministerului*» în loc de «*ministerul*».

[2]) In textul oficial din greşeală se zice «*modificare*» în loc de «*notificare*».

[3]) Art. 274 şi 275 din cod. civ. român, n'au echivalentul lor în codul civil francez.

[4]) Art. 294 francez nu cuprinde dispoziţia: «*şi după expirarea termenului de recurs în casaţiune*».

www.digibuc.ro

ţenia, afară de cazul consimţimântului mutual, soţul în contra căruia s'a pronunţat despărţenia va pierde toate avantagiile stipulate în favoarea sa de către celalt soţ, fie prin contract de căsătorie, fie după săvârşirea căsătoriei.

Partea în favoarea căreia s'a pronunţat despărţenia, va conservà toate acele avantagiuri chiar şi dacă ele se vor fi stipulat cu clauză expresă de reciprocitate, fără ca acea reciprocitate să aibă loc. *(Fr. 299, 300).*

281. Dacă soţii nu-şi dăduseră nici un avantaj unul altuia, sau dacă acele avantagiuri nu vor fi îndestulătoare spre a asigurà subsistenţa soţului care a dobândit despărţenia, tribunalul va puteà ordonà şi luà măsuri[1]) pentru a se da acestuia o pensiune de întreţinere din averea celuilalt soţ, care nu va puteà trece peste o a treia parte din suma veniturilor; această pensiune se va puteà revocà când ea nu va mai fi necesară. *(Fr. 301).*

282. Copiii se vor încredinţà soţului care a dobândit despărţenia, afară numai când tribunalul după cererea familiei sau a Ministerului public, va regulà spre binele copiilor ca cu toţii sau în parte, să fie încredinţaţi soţului în contra căruia s'a pronunţat despărţenia sau unei a treia persoane. *(Fr. 302).*

283. Oricărei persoane se va încredinţà copiii, tatăl şi mama lor vor aveà fiecare dreptul de a privegheà asupra lor şi îndatorirea de a-i întreţine şi de a le da creştere, în proporţiune cu mijloacele lor. *(Fr. 303).*

284. Desfacerea căsătoriei prin despărţenie, nu va lipsì pe copiii născuţi din acea căsătorie, de nici unul din foloasele cari le-au avut asigurate de legi, sau de tocmelile căsătoriei încheiate între tată şi mamă, dar drepturile copiilor nu se vor deschide decât în modul şi condiţiunile în cari ele s'ar fi deschis dacă nu urmà despărţenia. *(Fr. 304).*

285. *(Modif. L. 15. Martie 1906).* In cazul de despărţenie prin consimţimântul mutual, jumătate din averea bărbatului şi jumătate parte din averea femeei va fi considerată ca deplină proprietate a copiilor născuţi din căsătorie chiar din ziua celei dintâi declaraţiuni de despărţenie. Tatăl şi mama, însă, vor aveà drept la venitul acelei părţi din avere, până la ajungerea copiilor în vârstă legiuită, cu îndatorire însă pentru ei de a întreţine şi a creşte pe copii după mijloacele şi după poziţiunea lor socială; toate acestea vor urmà fără prejudiciul celor-

[1]) In art. francez 301, corespunzător, lipsesc cuvintele *şi luà măsuri*.

www.digibuc.ro

lalte foloase ce ar fi fost asigurate zişilor copii prin tocmelile căsătoriei urmate între tatăl şi mama lor.

In caz de divorţ pentru cauză determinată, când prin cererea introductivă de instanţă se arată că soţii au copii, grefierul va fi dator a lipi în sala şedinţelor un extract după cererea de divorţ.

Acest extract va cuprinde:

1. Data cererii;

2. Numele, pronumele, profesia şi locuinţa soţilor;

Cine cere divorţul şi dacă sunt copii din căsătorie;

3. Menţiune despre estimaţiunea averei soţului pârît, pe care trebuie să o facă în mod amănunţit, soţul reclamant în cererea de divorţ.

Acest extract se va afişă la uşa tribunalului. la primăria domiciliului soţilor şi la Camera de comerţ. El se va publică cu cheltuiala soţului reclamant în *Monitorul Oficial* şi în unul din jurnalele din Bucureşti, ce se va hotărî de preşedinte.

In referatul, ce judecătorul va face conform art. 221, va constată că măsurile prescrise de paragraful precedent au fost îndeplinite.

O treime din averea soţului declarat vinovat prin hotărîrea de despărţenie pentru cauză determinată se cuvine copiilor ieşiţi din această căsătorie.

In cazul când prin sentinţa de divorţ s'ar recunoaşte drepturi în favoarea copiilor, preşedintele tribunalului, după îngrijirea copiilor, dacă sunt majori, a soţului reclamant, a tutorului sau a rudelor, va face ca un extract după hotărîrea de despărţenie să se afişă din trei în trei luni, în timp de un an, în sala şedinţelor tribunalului, care a pronunţat sentinţa, la Camera de comerţ, precum şi în sala primăriei comunei unde bărbatul îşi are domiciliul, publicându-se cel puţin odată în *Monitorul Oficial*.

Averea trece în proprietatea copiilor din momentul transcrierei sentinţei de divorţ, în ce priveşte averea mobilă şi din momentul transcrierei în registrele de mutaţiuni în ce priveşte imobilele, cu rezerva dreptului de anularea înstrăinărilor făcute în frauda copiilor în intervalul dela intentarea acţiunei până la transcrierea hotărîrei. Transcrierea se va face din oficiu de către grefa situaţiunei imobilului, după cererea procurorului de pe lângă tribunalul care a pronunţat desfacerea căsătoriei. Procurorul are dreptul să întindă cererea de transcriere şi asupra imobilelor cari ar fi fost omise în cererea de divorţ.

Soţul vinovat îşi păstrează pentru toată vieaţa uzufructul asupra averei trecute în patrimoniul copiilor, în baza dispoziţiunilor de mai sus.

Soţul condamnat va avea dreptul să ceară dela tribunal răscumpărarea porţiunie cu-

www.dibuc.ro

venită copiilor în nudă proprietate, oferind de 10 ori venitul acelei porțiuni. Acest capital se va depune la Cassa de Depuneri sau se va păstră de soț, luându-se pentru garantare o inscripțiune ipotecară.

Creditórii soțului condamnat, anteriori desfacerii căsătoriei, pot atacă mutațiunile de proprietate operate prin sentința de despărțenie în favoarea copiilor, până în termen de două luni dela ultima publicațiune a sentinței de despărțenie făcută potrivit arătărilor de mai sus, dacă aceste mutațiuni de proprietate prejudiciază acestor creditori și numai în măsura prejudiciului lor. Ei însă, nu vor puteà procedà la executări asupra treimei copiilor, decât după ce vor discută averea debitorului lor. Acțiunea ca și urmăririle, se vor îndreptă față de copii, cari, dacă sunt minori, vor fi reprezentați printr'un tutore *ad-hoc*. *(Fr. 305)*.

TITLUL VII
DESPRE PATERNITATE ȘI DESPRE FILIAȚIUNE

Cap. I. Despre filiațiunea copiilor legitim născuți sau concepuți în căsătorie

286. *(Modif. L. 15 Martie 1906)*. Bărbatul este tatăl copilului conceput (zămislit) în timpul căsătoriei.

Bărbatul însă va.puteà să nu recunoască de al său pe copil dacă dovedește că în cursul timpului cuprins între a 300-a zi și între acea a 180-a mai înaintea nașterei copilului, a fost în imposibilitate fizică de a coabità cu soția sa fie din cauză de depărtare, fie din orice alt accident.

In caz când s'a făcut cererea de divorț, bărbatul va puteà să nu recunoască de al său pe copilul născut după 300 de zile dela intentarea acțiunei de divorț, sau mai înainte de 180 zile dela revenirea soției la domiciliul conjugal, sau împăcarea soților.

Acțiunea nu este admisă dacă în fapt a existat coabitare între soți. *(Fr. 312)*.

287. Bărbatului nu-i va fi iertat să nu recunoască de al său pe copil, sub cuvânt de neputință trupească; nu va puteà a nu-l recunoaște nici chiar pentru cauză de adulteriu (preacurvie), afară numai când nașterea i se va fi tăinuit, la care caz va fi admis a propune toate faptele proprii a justificà că el nu este tatăl copilului.

Nerecunoașterea nu va puteà fi primită când a existat în faptă întrunirea între soți[1]). *(Fr. 313)*.

---

[1]) In art. francez 313 există și dispoziția relativă la *acțiunea în nerecunoaștere*, adăugată prin legea din 6 Decemvrie 1850, «*action en désaveu*», care însă n'a fost admisă de legislația noastră. Legiuitorul

www.digibuc.ro

288. Bărbatul nu va puteà tăgădui paternitatea copilului născut mai înainte de 180 zile dela data căsătoriei în următoarele cazuri:

1. Dacă a ştiut mai înainte de căsătorie că femeia e însărcinată.

2. Dacă a asistat când s'a făcut actul de naştere şi dacă acest act este subscris de el, sau conţine declaraţiunea sa că nu ştie subscrie[1]). *(Fr. 314).*

289. Legitimitatea copilului născut după 300 de zile dela desfacerea căsătoriei va puteà fi contestată. *(Fr. 315).*

290. In deosebitele cazuri. în cari bărbatul este autorizat a reclamà, el trebuie să-şi facă reclamaţiunea în termen de 1 lună, de se află acolo unde s'a născut copilul; în termen de 2 luni dela întoarcerea sa, dacă la epoca naşterei erà absent; în termen de 2 luni, după ce a descoperit frauda, de i se va fi ascuns naşterea copilului. *(Fr. 316).*

291. Dacă bărbatul a murit mai înainte de a reclamà, dar în timpul pe când erà încă primit a o face, moştenitorii vor aveà 2 luni spre a contestà legitimitatea copilului, socotite din ziua când acel copil ar fi intrat în posesiunea averei bărbatului, sau din epoca când ar fi atacat posesiunea moştenitorilor asupra acelei averi. *(Fr. 317).*

Cap. II. Despre dovedirea filiaţiunei copiilor legitimi

292. Filiaţiunea copiilor legitimi se dovedeşte prin actele de naştere trecute în registrele stărei civile. *(Fr. 319).*

293. In lipsă de un asemenea titlu este îndestulătoare posesiunea constantă a statului de copil legitim. *(Fr. 320).*

294. Posesiunea de stat se statorniceşte prin întrunirea de fapte îndestulătoare, ce arată legămîntul de filiaţiune şi rudenie între un individ şi familia din care pretinde a face parte.

Cele mai de căpetenie din aceste fapte sunt: că acel individ a purtat întotdeauna numele părintelui al cărui fiu se pretinde a fi; că tatăl l-a tratat ca pe fiul său şi a îngrijit, în această calitate, de creşterea, de întreţinerea şi de stabilirea sa.

Că a fost recunoscut în această calitate întotdeauna în societate.

Că a fost recunoscut în această calitate de către familie. *(Fr. 321).*

295. Nimeni nu poate reclamà o stare civilă contrarie aceleia ce-i dă titlul său de

---

român a luat din legea din 1850 numai partea finală, care formează al doilea aliniat al art. nostru 287.

[1]) Art. francez 314 cuprinde şi un al treilea caz: «*si l'enfant n'est pas déclaré viable*», care lipseşte la noi.

www.digibuc.ro

naştere, şi posesiunea de stat, conform[1]) acestui titlu.

Şi vice-versa, nimeni nu poate contestà starea civilă a celui ce are o posesiune de stat, conform[2]) titlului său de naştere. *(Fr. 322).*

296. In lipsă de titlu şi de posesiune de Stat statornică, ori dacă copilul a fost înscris, sau sub nume mincinoase, sau ca născut din tată şi mamă necunoscuţi, dovada filiaţiunei se poate face prin martori.

Cu toate acestea, dovada aceasta nu poate fi primită decât atunci când există un început de dovadă în scris, ori când presumpţiunile sau indiciurile ce rezultă din fapte constante sunt de o astfel de gravitate, încât să se poată primi admiterea dovezii prin martori. *(Fr. 323).*

297. Inceputul de dovadă în scris rezultă din titlurile de familie, registre şi hârtii casnice ale tatălui sau ale mamii, din acte publice sau chiar private, emanate dela una din părţile ce figurează în contestaţiune, sau care ar avea vreun interes în cestiune dacă ar fi în vieaţă. *(Fr. 324).*

298. Dovada contrarie se va puteà face prin toate mijloacele proprii de a statorniciì, că reclamantul nu e copilul mamei ce pretinde că are, sau, chiar fiind maternitatea dovedită, că nu e copilul bărbatului mamei. *(Fr. 325).*

299. Tribunalele civile vor fi singure competente a hotărî asupra reclamaţiilor privitoare la starea civilă. *(Fr. 326).*

300. Acţiunea criminală în contra unui delict pentru suprimarea stărei civile, nu va puteà începe decât după ce s'a dat hotărîrea definitivă asupra chestiunii stărei civile. *(Fr. 327).*

301. Acţiunea pentru reclamarea stărei civile, este neprescriptibilă în privirea copilului. *(Fr. 328).*

302. Acţiunea pentru reclamarea stărei civile nu se va puteà porni de către moştenitorii copilului, cari n'au reclamat decât când acesta ar fi murit minor, sau în termen de 5 ani după împlinirea etăţei majore. *(Fr. 329).*

303. Moştenitorii pot urmări acţiunea deschisă de către copil, afară numai dacă acesta se va fi lepădat formal, sau ar fi lăsat să treacă 3 ani fără a o mai urmări însuş, socotindu-se dela cel din urmă act de procedură. *(Fr. 330).*

Cap III. Despre copiii naturali 1. Despre legitimarea copiilor naturali[3])

304. *(Modif. L. 16 Martie 1906).* Copiii născuţi sau

[1] şi [2]) In loc de «*conform*» ar trebui cetit «*conformă*» fără virgulă înainte, după cum este şi în textul francez corespunzător.

[3]) In codul civil francez există şi o *a doua secţiune*, în-

www.digibuc.ro

concepuți afară din căsătorie, vor fi legitimați prin căsătoria făcută după naștere între tatăl și mama lor, când aceștia îi vor fi recunoscut fie prin actul de naștere, fie prin act autentic anterior căsătoriei, fie prin actul chiar de căsătorie.

Această regulă se aplică cu putere interpretativă a legei actuale.

Copie după actul autentic de recunoaștere va fi trimisă de grefierul tribunalului, unde a fost autentificat, la ofițerul stării civile, care a înscris nașterea copilului, spre a se face mențiune pe marginea actului.

Grefierul și ofițerul stării civile cari vor neglija îndeplinirea acestor forme, vor fi pedepsiți cu amendă până la 100 lei. *(Fr. 331).*

305. Legitimarea se poate face chiar în folosul copiilor încetați din viață, cari au lăsat după dânșii descendenți și atunci aceștia se bucură de efectele ei. *(Fr. 332).*

306. Copiii legitimați prin căsătoria urmată după nașterea lor, vor avea aceleași drepturi ca și cum ar fi fost născuți din această căsătorie. *(Fr. 333).*

307. Cercetarea paternității este oprită. La caz de răpire, când epoca răpirei va corespunde cu aceea a zămislirei copilului, răpitorul va puteà fi declarat, după cererea părților interesate, de părinte al copilului. *(Fr. 340).*

308. Cercetarea maternității este primită.

Copilul ce își va reclamà pe mama sa va fi dator a dovedì că el este acelaș copil pe care ea l-a născut.

Nu va fi primit a dovedì aceasta prin martori, decât numai atunci când va fi un început de dovadă înscris. *(Fr. 341).*

TITLUL VIII

DESPRE ADOPȚIUNE

Cap. I. Adopțiunea și efectele sale

309. Nu pot adoptà decât persoanele de ambele sexe, și cari la epoca adopțiunei nu vor aveà nici copii, nici descendenți legitimi; pe lângă aceasta trebuie să fie cel puțin 18 ani mai mare decât acela pe care își propun a adoptà. *(Fr. 343).*

310. Nimeni nu poate fi adoptat de mai multe persoane, afară numai de doi consorți.

Un soț nu poate adoptà fără consimțimântul celuilalt soț. *(Fr. 344).*

311. *(Modificat, Legea din 15 Martie 1906).* Când părintele și mama adoptatului sau numai unul din ei este în viață, și dacă adoptatul

---

titulată: «*Despre recunoașterea copiilor naturali*», secțiune ce a fost suprimată de legiuitorul român. A se vedeà și nota art. 48 cod. civ.

www.digibuc.ro

nu a împlinit 21 de ani, el este dator a aduce consimțimântul dat la adopțiune de părinții săi, sau de acela din ei care trăește.

In cazul când adoptatul n'are ascendenți se va cere consimțimântul primarului domiciliului adoptatorului.

In ambele cazuri, adoptatul are dreptul să ceară desființarea adopțiunei în timp de un an dela ajungerea la majoritate. *(Fr. 346)*.

312. Adopțiunea va da celui adoptat numele (de familie) adoptatorului, pe care îl va adăugà la adevăratul său nume, putând însă pune numele de familie al adoptatorului și înainte de adevăratul său nume de familie, dacă astfel va urmà tocmeala *(Fr. 347)*.

313. Cel adoptat va rămâneà în familia sa firească, în care își va păstrà și toate drepturile sale; cu toate acestea căsătoria este oprită:

Intre adoptatorii și cel adoptat și descendenții acestuia.

Intre copiii adoptivi ai aceluiaș individ.

Intre cel adoptat și copiii ce ar puteà aveà mai în urmă adoptatorul.

Intre cel adoptat și soțul adoptatorului, precum și între adoptator și soțul celui adoptat. *(Fr. 348)*.

314. Indatorirea naturală ce va continuà a existà între cel adoptat și tatăl și mama sa, de a-și da unul altuia alimente, în cazurile hotărîte de lege, va aveà aceeaș urmare între adoptator și cel adoptat[1]), unul către altul. *(Fr. 349)*.

315. Cel adoptat nu va dobândì nici un drept de moștenire asupra bunurilor rudelor adoptatorului, dar va aveà asupra moștenirei adoptatorului aceleași drepturi ca și copiii născuți din căsătorie, chiar dacă în urma adopțiunei s'ar naște asemenea copii din căsătorie. *(Fr. 350)*.

316. Murind adoptatul, fără descendenți legitimi, lucrurile date lui de către adoptator prin dar sau prin moștenire, ce se vor găsì în natură în vremea morței adoptatului, se vor întoarce la adoptator sau la descendenții săi, cu îndatorirea de a contribuì la datorii, și fără prejudiciul drepturilor unor a treia persoane.

Prisosul bunurilor adoptatului va fi al părinților[2]) săi firești și aceștia vor exclude totdeauna, pentru obiectele specificate în acest articol, pe toți moștenitorii adoptatoru-

---

[1]) In «Monitorul Oficial» din eroare se zice aci: «*între cel adoptator unu către altul*».

[2]) Legiuitorul român a tradus aci impropriu cuvântul francez «*parents*» prin vorba «*părinți*», care ar însemnà părinții propriu ziși, adică tatăl și mama. Legiuitorul francez a voit să înțeleagă pe «*rudele*» de orice fel.

www.digibuc.ro

lui afară de descendenții săi. *(Fr. 351).*

317. Dacă trăind adoptatorul, și după moartea adoptatului, copiii sau descendenții lăsați de aceștia[1]) din urmă, vor muri și ei fără posteritate, adoptatorul va moșteni lucrurile date de dânsul, după cum s'a zis în art. precedent, dară acest drept se va mărgini numai la persoana adoptatorului și nu se va transmite și la moștenitorii săi, chiar de ar fi descendenți direcți. *(Fr. 352).*

21. Despre formele adopțiunei

318. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* Persoana ce își va propune de a adoptă și aceea ce va voi a fi adoptată, se vor înfățișa, în orașele reședințe de județ, la tribunal, iar în celelalte localități, la judecătoria adoptatorului, spre a face declarațiune că aceasta este cu consimțimântul amândurora.

In cazul când adoptatul va fi minor, se vor prezentă pe lângă acesta și persoanele al căror consimțimânt se cere i vor declară în numele minorului că consimt la adopțiune[2]).

Această declarațiune de consimțimânt se poate face și prin act autentificat de judecătoria de ocol sau de judecătoria comunală[3]). *(Fr. 353).*

319. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* Tribunalul sau judecătorul, după ce vor luă științele trebuincioase, vor verificà în camera de consiliu:

1. De sunt îndeplinite toate condițiile cerute de lege;

2. Dacă persoana care voește a adoptà se bucură de o bună reputațiune. *(Fr. 355).*

320. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* Hotărîrea se va da printr'un proces-verbal nemotivat, în acești termeni: «Se încuviințează sau nu se încuviințează adopțiunea». *(Fr. 356).*

321. *(Abrogat, L. 15 Martie 1905).*

322. *(Abrogat. L. 15 Martie 1906).*

323. *(Modif. L. 15 Martie 1906).* Hotărîrea de adopțiune, cum și aceea de revocarea ei, se vor înscrie în registrul actelor civile ale locului unde își va aveà domiciliul adoptatorul.

In acest scop, grefierii tribunalului și al judecătoriei re-

[1]) Ar trebui cetit *«acesta»* în loc de *«aceștia»*, după cum este și în textul francez, fiind vorba de copiii sau descendenții lăsați de adoptat.

[2]) Conform art. 50 din Legea jud. de ocoale (1907), aceste judecătorii sunt competente de a pronunță adopțiunea locuitorilor din comunele rurale.

[3]) Noua *Lege a judecătoriilor de ocoale* din 1907 desființând judecătoriile comunale, aceste declarațiuni de consimțimânt nu se mai pot face decât numai la judecătoriile de ocol.

www.dreptuc.ro

spective sunt obligaţi de a trimite în termen de 10 zile un extract după procesul-verbal de adopţiune ofiţerului stărei civile competent.

Grefierii cari vor contraveni obligaţiunei de mai sus, precum şi ofiţerii stărei civile cari vor fi omis de a înscrie de îndată adopţiunea în registrele actelor civile, se vor pedepsi cu amendă până la 100 lei.

Inscrierea se va puteà face după cererea uneia sau alteia din părţi, care va prezentà şi o copie legalizată după hotărîrea de adopţiune. *(Fr. 359).*

324. *(Abrogat, L. 15 Martie 1906).*

TITLUL IX

DESPRE PUTEREA PĂRINTEASCĂ

325. La orice vârstă copilul este dator să onoreze şi să respecteze pe tatăl şi pe mama sa. *(Fr. 371).*

326. Copilul rămâne sub a lor autoritate până la majoritate sau emancipare. *(Fr. 372).*

327. In timpul căsătoriei tatăl singur exercită această autoritate. *(Fr. 373).*

328. Copilul nu poate părăsì casa părintească fără voia tatălui său [1]). *(Fr. 374).*

329. Tatăl care va aveà motive de nemulţumire foarte grave asupra purtărei copilului său, va aveà-următoarele mijloace de îndreptare: *(Fr. 375).*

330. Dacă copilul are mai puţin de 16 ani, tatăl îl va puteà pune în o casă de arest pentru o lună cel mult, drept care preşedintele tribunalului de district, după cererea tatălui, va trebui a liberà ordinul de arestare. *(Fr. 376).*

331. Dela vârsta de 16 ani până la majoritate, sau emancipaţiune, tatăl va puteà numai să ceară arestarea copilului său pe timp cel mult de 6 luni, adresându-se pentru aceasta la preşedintele tribunalului, care, după ce se va înţelege cu procurorul, va liberà sau va refuzà ordinul de arestare, şi liberând ordinul de arestare, va puteà scurtà termenul arestărei cerut de tatăl. *(Fr. 377).*

332. In ambele aceste cazuri nu se va face nici o procedură în scris şi nici o formalitate judecătorească, afară numai întrucât priveşte ordinul de arestare, care nu va cuprinde motivele pentru cari el s'a dat; tatăl va fi numai dator de a subscrie îndatorirea de a plăti toate cheltuelile şi de a da arestatului alimentele cuviincioase. *(Fr. 378).*

333. Tatăl poate scurtà oricând va voì termenul arestărei de el reclamat în cazurile prevăzute de precedentele

[1]) Art. francez 374 continuă: *«...si ce n'est pour enrôlement volontaire, après l'âge de dix-huit ans».*

www.digibuc.ro

trei articole. Dacă după ieşirea copilului din arest el va face din nou alte necuviinţe, arestarea lui se va puteà ordonà din nou, cu modul prevăzut în articolele precedente. *(Fr. 379).*

334. Dacă tatăl se va căsătorì din nou, nu va puteà arestà pe copilul său din precedenta căsătorie, chiar de ar aveà mai puţin de 16 ani, decât conformându-se celor prescrise de art. 331. *(Fr. 380).*

335. Mama văduvă, care nu se va fi măritat din nou, nu va puteà arestà pe fiul ei, decât cu concursul a două din cele mai apropape rude despre tată, şi numai prin cererea adresată tribunalului conform art. 331. *(Fr. 381).*

336. Când copilul va aveà avere proprie a lui, sau când el va exercità vreo profesiune sau meserie, nu va puteà fi arestat, chiar de va aveà mai puţin de 16 ani, decât prin cerere adresată tribunalului conform art. 331. Copilul arestat va puteà adresà un memoriu procurorului general de lângă Curtea de apel. Acesta va ordonà procurorului pe lângă tribunalul de prima instanţă ca să cerceteze împrejurările, şi va face apoi el însuşi raport preşedintelui Curţei apelative, care după ce va înştiinţà pe părinte şi după ce va fi adunat toate ştiinţele putincioase, va puteà revocà sau modificà ordinul de arestare liberat de preşedintele tribunalului de prima instanţă. *(Fr. 382).*

337. Mama are drepturi de corecţiune asupra copiilor săi naturali, legalmente recunoscuţi. *(Fr. 383).*

338. Tatăl în timpul căsătoriei, şi, după desfacerea căsătoriei, acel din doi soţi rămas în vieaţă, conservă dreptul de folosinţă asupra averei copiilor până la vârsta de 20 ani deplini, sau până la emanciparea lor, dacă se va face înainte de această etate. *(Fr. 384).*

339. Dreptul acesta de folosinţă impune următoarele sarcini:

1. Sarcinile cari privesc pe uzufructuari;

2. Alimentele, întreţinerea şi creşterea copiilor în proporţiune cu averea lor;

3. Plata rentelor sau a dobânzilor capitalurilor ce datoresc copiii;

4. Cheltuelile îngropărei şi acele ale boalei din urmă. *(Fr. 385).*

340. Acest drept de folosinţă nu va aveà loc pentru tatăl sau mama, în contra căreia se va fi pronunţat despărţenia. Mama care va trece în altă căsătorie, nu va mai aveà acest drept de folosinţă. *(Fr. 386).*

341. Dreptul de folosinţă nu se va întinde asupra averei ce copiii ar puteà câştigà prin deosebită lor muncă şi industrie, precum nici asupra averei, ce s'ar fi dat prin donaţiune sau legat copiilor, cu

www.digibuc.ro

condiţiune expresă ca tatăl şi mama să nu se folosească de ea. *(Fr. 387).*

TITLUL X

DESPRE MINORITATE, DESPRE TUTELĂ ŞI DESPRE EMANCIPAŢIUNE

Cap. I. Despre minoritate

342. Minor este acela care nu are încă etatea de 21 ani împliniţi, fie parte bărbătească sau femeească. *(Fr. 388).*

Cap. II. Despre tutelă

1. Tutela tatălui şi a mamei

343. Tatăl, în timpul căsătoriei, administrează averea personală a copiilor săi minori, dă seama despre fondul şi veniturile averei, asupra căreia n'are dreptul de folosinţă. Dă seama numai despre fondul averei asupra căreia legea îi dă dreptul de folosinţă. *(Fr. 389).*

344. După moartea unuia din soţi, tutela asupra minorilor copii revine de drept soţului rămas în vieaţă. *(Fr. 390).*

345. Tatăl poate să oranduiască un consiliu îngrijitor pe lângă rămasa în vieaţă mamă a copiilor, în care caz ea nu va puteà face nici un act atingător de tutelă, fără ştirea şi învoirea consilierului. *(Fr. 391).*

346. Mama nu este îndatorată a fi neapărat tutrice. La întâmplare, când nu va primì tutela, este datoare a face această declaraţiune la tribunal în 40 zile[1]) după moartea soţului şi a îndeplinì datoriile tutelei, până când se va oranduì un tutore după formele prescrise de lege. *(Fr. 394).*

347. Dacă mama tutrice va voì a trece în a doua căsătorie, este datoare, mai înainte de a se căsătorì, a cere dela judecătoria competentă adunarea consiliului de familie, ca acesta să hotărască de se cuvine a se lăsà tot asupra ei tutela sau nu; în lipsa acestei formalităţi, ea va pierde de drept tutela şi noul ei soţ dimpreună cu dânsa vor fi răspunzători solidari pentru toate urmările tutelei ce ea a ţinut în contra legei. *(Fr. 395).*

2. Despre tutela numită de tată sau mamă

348. Când consiliul de familie, adunat după lege, va lăsà tutela asupra mamei, ce voeşte a trece în a doua căsătorie, el atunci va trebuì să numească ca tutore[2]) pe cel de al doilea bărbat, care îm-

---

[1]) Spre diferenţă de textul art. francez 394, legiuitorul român *fixează termenul de 40 zile pentru ca mama să declare că nu primeşte tutela*, dispoziţie care lipseşte în textul francez.

[2]) Din eroare se zice «*ca tutore*» în loc de «*cotutore*», după cum este şi în textul francez.

www.digibuc.ro

preună cu soţia sa, vor fi răspunzători solidari despre administrarea acelei tutele; iar când bărbatul de al doilea nu va voi să fie co-tutore, atunci nici femeia nu va puteà fi tutrice şi consiliul familiei va alege alt tutore[1]). *(Fr. 395).*

349. Dreptul personal de a alege prin testament sau prin un act autentic, un tutore rudenie sau străin nu-l are decât cel din urmă dintre părinţi, care încetează din vieaţă. *(Fr. 397).*

350. Mama căsătorită din nou căreia nu i s'a lăsat tutela fiilor din însoţirea dintâiu, nu poate să rânduiască tutore asupra lor. *(Fr. 399).*

351. Când mama cea din nou căsătorită, căreia i s'a lăsat tutela, ar orândui prin testament, un tutore pentru copiii din căsătoria de mai înainte, aceá orânduire nu se va ţine în seamă decât numai când va fi întărită de către consiliul de familie. *(Fr. 400).*

3. Despre tutela ascendenţilor

352. Când cel din urmă dintre părinţi, care va încetà din vieaţă, n'a ales tutore asupra minorilor săi copii, tutela revine deadreptul bunului său după tată, iar în lipsa acestuia, bunului său după mamă, şi aşà suindu-se după spiţe, astfel că ascendenţii după tată să fie totdeauna preferaţi înaintea ascendenţilor în aceeaşi linie după mamă. *(Fr. 402).*

353. Dacă în lipsa bunului după tată şi a bunului după mamă a minorilor, s'ar aflà doi ascendenţi de un grad mai sus, cărora se cuvine tutela şi cari amândoi ar fi din linia despre tată a minorului, atunci tutela revine de drept aceluia care s'ar găsì a fi bunul după tată al tatălui minorului. *(Fr. 403).*

354. Dacă o asemenea concurenţă s'ar găsì între doi buni al doilea din linia despre mamă, numirea se va face de către consiliul de familie, care va fi însă dator a alege pe unul din acei ascendenţi. *(Fr. 404).*

4. Despre tutela aleasă de către consiliul de familie

355. Când un copil minor şi ne-emancipat ar rămâneà fără tată şi mamă, fără tutore ales de către tatăl sau mama sa, şi fără ascendenţi de sex bărbătesc, precum şi la întâmplare când tutorele fiind unul din cei pomeniţi mai sus, s'ar găsì sau în starea excluziunei de care se va vorbì mai jos, sau după lege apărat de tutelă, atunci consiliul de fa-

[1]) Din art. francez 396 lipseşte ultima frază care începe în textul român cu cuvintele: «*iar când bărbatul de al doilea...*» Din art. francez nu sunt traduse cuvintele finale: «*postérieure au mariage*». După textul român, bărbatul poate refuzà a fi tutor, ceeace nu se poate după art. francez.

www.digibuc.ro

milie va îngriji pentru numirea unui alt tutore. *(Fr. 405).*

356. Consiliul familiei se va adunà, sau prin cererea şi stăruinţa oricăreia din rudeniile minorului, sau a creditorilor lui, sau a altor părţi interesate, sau ex officio, prin îngrijirea judecătoriei competente.

E liber oricare a da de ştire tribunalului, despre cauzele ce reclamă numirea unui tutore. *(Fr. 406).*

357. Consiliul de familie se va compune cel puţin de 5 rude, din cari 3 vor fi despre partea tatălui, şi 2 despre partea mamei, iar când despre partea unuia din părinţi nu ar fi rudenii, ca să se poată îndeplinì acest număr, lipsa să se îndeplinească cu rude de partea celuilalt părinte [1]), păzindu-se rânduiala de a se preferà totdeauna cele mai de aproape rudenii despre fiecare linie. Rudenia se va preferà înaintea afinelui (cuscru) de acelaş grad şi între rudeniile de asemenea grad, cel mai în vârstă se va preferà. *(Fr. 407).*

358. Fraţii buni (adică fraţi de un tată şi mamă) ai minorului şi bărbaţii surorilor bune sunt de drept membri ai consiliului de familie, fără a fi mărginit numărul lor, de vor fi însă mai puţini la număr decât 5, alte rudenii vor fi chemate spre completarea consiliului. *(Fr. 408).*

359. Când în districtul unde s'a deschis tutela nu se vor găsì rudenii de aproape, în număr. îndestulător spre completarea consiliului, atunci tribunalul [2]) districtului va chemà pe rudele celemai de aproape ale mortului din cuprinsul ţărei; iar la caz de necompletarea consiliului cu rudele cele mai de aproape ale mortului, atunci se vor chemà alte persoane dintre cetăţenii din aceeaş comună, cunoscuţi că au avut legătură de amiciţie neîntreruptă cu tatăl sau mama minorilor. *(Fr. 409).*

360. Tribunalul va puteà chiar în cazul când se găseşte în cuprinsul districtului un număr îndestulător de rudenii sau afini (cuscri) pentru a formà consiliul de familie, să cheme pe alte rudenii, mai apropiate în grad sau tot de acelaş grad ca şi rudeniile şi afinii prezenţi, domiciliate în alte districte, pentru a formà sau a completà consiliul familiei. *(Fr. 410).*

361. Termenul pentru întrunire se va regulà de către

[1]) Din art. francez 407 lipseşte fraza intermediară: *«...iar când despre partea unuia din părinţi nu ar fi rudenii ca să se poată îndeplini acest număr, lipsa să se împlinească cu rude de partea celuilalt părinte...».*

[2]) Prin art. 89 al Legii judecătoriilor de ocoale din 1907 regularea tutelelor, până la suma de 40.000 lei, este dată în competinţa judecătoriilor de pace.

www.digibuc.ro

tribunal în zi anume hotărîtă, potrivit cu apropierea sau depărtarea locuinţei persoanelor ce au a fi chemate. *(Fr. 411)*.

362. Rudeniile, afinii sau amicii adunaţi astfel vor fi datori a merge în persoană, sau a fi înfăţişaţi fiecare de procuratori anume şi înadins rânduiţi pentru aceasta. Un procurator nu poate înfăţişa mai mult decât o singură persoană. *(Fr. 412)*.

363. De va urmà legiuită apărare din partea chemaţilor, şi de se va găsi de cuviinţă ori a se aşteptà membrii ce lipsesc, ori a se îndeplinì cu alte persoane, la un asemenea caz, precum şi la oricare altul când interesul minorelui ar cere, tribunalul va puteà hotărî adunarea pentru o altă zi. *(Fr. 414)*.

364. Orice rudă, cuscru sau amic, convocat, şi care fără scuză legitimă, nu va venì la adunare, se va supune la o amendă care nu va trece peste 200 lei, şi se va pronunţà de către tribunal fără apel. *(Fr. 413)*.

365. Consiliul de familie format după lege, se va adunà la tribunalul [1]) judeţului, sau aiurea unde va decide preşedintele tribunalului; aflarea de faţă a 5 membri cel puţin este obligatorie spre a puteà păşì în lucrare. *(Fr. 415)*.

366. Consiliul se va prezidà de către cel mai în vârstă din membrii prezenţi. Chibzuirile se vor încheià după majoritatea voturilor, adică cel puţin cu un glas mai mult peste jumătatea glasurilor persoanelor aflate de faţă, înţelegându-se că numărul persoanelor de faţă să fie totdeauna fără soţ. *(Fr 416)*.

367. Spre a nu se compromite interesele minorilor prin întârziere, când consiliul de familie, convocat după lege, nu se va adunà în termenul prescris, afară de cazul arătat de art. 373 [2]), tribunalul districtului va păşì cu lucrarea ex officio, şi va îndeplinì datoria ce are consiliul de familie după lege, arătând aceasta anume în jurnalul ce va încheià. După o asemenea lucrare, orice propunere s'ar face din partea consiliului de familie, nu va fi primită.

368. La toate întâmplările mai sus arătate, tribunalele de judeţe sunt datoare, sub a lor răspundere, a se îngriji despre îndeplinirea la vreme a legiuitelor formalităţi, spre a nu se vătămà interesele orfanilor, rămâind ele răspunzătoare pentru orice încuviinţare a nelegalelor măsuri propuse de consiliul familiei, şi membrii consiliului vor fi răspunzători pentru frauduloasele lucrări din parte-le,

[1]) A se vedea nota de sub art. 369.

[2]) Din eroare se trimite la art. 373 în loc de 363.

www.digibuc.ro

prin care s'ar cauzà pagubà pupilului[1]).

369. Tutela este o însărcinare personală care nu poate trece la moştenitorii tutorelui. Aceştia vor fi numai răspunzători despre administraţiunea acelei tutele şi dacă vor fi majori, vor fi datori a continuà cu tutela până se va numì alta. *(Fr. 419).*

5. Despre cauzele cari apără de tutelă

370. Pot să se apere de tutelă presoanele cari fac parte din cler; cei ce se află în serviciu public, şi cei cari au o cărmuire superioară în ramurile ce le sunt încredinţate, precum:

a) Miniştrii;

b) Membrii Curţei de Casaţiune;

c) Membrii Consiliului de Stat[2]);

d) Preşedinţii tribunalelor şi Curţilor;

e) Prefecţii;

f) Subprefecţii;

g) Directorii ministerelor;

h) Directorii prefecturilor;

i) Grefierii;

l) Militarii în serviciu;

m) Directorii de diferite servicii publice;

n) Cei trimişi în misiune în ţară străină, şi toţi cei cari au o funcţiune publică în alt district decât acela unde se deschide tutela. *(Fr. 427, 428).*

371. Cu toate acestea, cei ce au primit tutela, aflându-se în serviciile mai sus arătate, nu vor fi în urmă îngăduiţi a se lepădà de dânsa din cauza acelor servicii. *(Fr. 430).*

372. Iar la din contra, acei cari ar fi intrat în unul din serviciile mai sus arătate, în urma primirei unei tutele, vor puteà, dacă nu voesc a ţine acea tutelă, să ceară în termen de 1 lună adunarea consiliului de familie, spre a alege un alt tutore în locu-le. *(Fr. 431).*

373. Tot acel ce nu este nici rudă, nici afin (cuscru) cu pupilul, nu poate fi silit a primì tutela fără voinţa sa, afară de cazul când în tot cuprinsul districtului unde este domiciliat minorele nu se află nici o rudă sau afin în stare de a-i administrà tutela. *(Fr. 432).*

374. Persoanele în vârstă de 65 ani, pot a se apărà de primirea tutelei; iar acela ce ar fi fost numit tutore, mai înainte de această vârstă, va puteà la 70 ani să ceară lepădarea sa din tutelă. *(Fr. 433).*

375. Persoanele supuse unei infirmităţi grave, legalmente dovedită, sunt apărate de tutelă; dacă aceà infirmitate li s'a întâmplat în urma primirii vreunei tutele, pot cere desărcinarea lor. *(Fr. 434).*

376. O tutelă primită este pentru aceaşi persoană o le-

[1]) Articolele 376 şi 368 nu au echivalentul lor în Codul civil francez. Ele sunt o inovaţiune a legiuitorului român, fără urme în legislaţiile anterioare: Caragea sau Calimach.

[2]) Consiliul de Stat a fost desfiinţat prin legea din 12 Iulie 1866 şi prin Constituţiune.

www.digibuc.ro

giuită apărare de a nu primi şi o a doua tutelă. *(Fr. 435)*

377. Cei ce au 5 copii legiuiţi sunt apăraţi de oricare altă tutelă străină; copiii morţi nu vor fi număraţi, decât numai atunci când şi aceştia vor fi lăsat copii vii. *(Fr. 436)*.

378. Copiii născuţi în cursul tutelei nu pot fi o cauză spre a se cere desărcinarea din tutelă. *(Fr. 437)*.

379. Dacă tutorele ales este faţă la deliberarea consiliului de familie, care pune asupra lui sarcina tutelei, el este dator îndată să propuie, spre apărarea sa, oricare din împrejurările mai sus arătate, iar nefiind faţă, va fi îndatorat în 15 zile cel mult, după ce i se va face cunoscută numirea sa, să împărtăşească tribunalului cuvintele apărărei sale; iar nepăzind aceste formalităţi, nu va fi în urmă primit a mai face propuneri de apărare. *(Fr. 438, 439)*.

380. Când tribunalul districtului va cunoaşte că împrejurările de apărare propuse de alesul tutore nu au fiinţa lor, îl va îndatorà a primi tutela.

In tot cazul însă, până la deciziunea tribunalului oricare ar fi acea deciziune, va fi dator a administrà provizoriu tutela. *(Fr. 440)*.

381. Dacă va izbuti a rămâneà apărat de tutelă, aceia cari se vor fi împotrivit apărărei, pot fi condamnaţi la despăgubiri.

Dacă nu va fi apărat, va fi însuş condamnat la cheltueli. *(Fr. 441)*.

382. Acei cari, fără a înfăţişà legiuite cuvinte de apărare şi după formele prescrise de lege, nu vor voi a primi cârmuirea unei tutele ce li s'a oferit după legi, vor fi răspunzători de toate pagubele cauzate prin refuzul lor în averea minorelui[1]).

6. Despre necapacitatea, excluziunea şi destituirea din tutelă

383. Nu pot fi tutori nici membrii unui consiliu de familie:

1. Minorii afară de tatăl şi mama;
2. Interzişii;
3. Femeile, afară de mamă şi de femeile ascendente;
4. Toţi aceia cari înşişi, sau ai căror tată şi mamă au cu minorul un proces în care este compromisă starea civilă a acestuia, sau averea lui, sau o parte însemnată din ea. *(Fr. 442)*.

384. Osânda la o pedeapsă criminală aduce cu sine de drept excluziunea dela tutelă, precum şi destituirea din o tutelă primită mai dinainte. *(Fr. 443)*.

385. Sunt asemenea opriţi de a fi tutori şi destituibili:

[1]) Art. 382 din Codul civil român, nu are echivalentul său în Codul civil francez. El este o inovaţiune a legiuitorului nostru.

www.digibuc.ro

1. Persoanele cu purtare rea în deobște cunoscută;

2. Persoanele cari dau dovezi de rea credință sau incapacitate în îndeplinirea sarcinei de tutore. *(Fr. 444)*.

386. Vericare va fi exclus sau destituit din o tutelă, nu mai poate fi niciodată membru la vreun consiliu de familie. *(Fr. 445)*.

387. Destituirea tutorelui se va face de către consiliul de familie, convocat fiind el de tribunal.

Tribunalul nu va puteà refuzà convocarea consiliului de familie, când cererea de convocare se va face formal de către unul sau mai multe rude sau afini ai minorului, până la gradul de vër primar, sau în mai de aproape spiță. *(Fr. 446)*.

388. Incheierea consiliului de familie, prin care se va pronunță excluderea sau destituirea tutorelui, va trebui a fi motivată și dată după ce va fi chemat și ascultat înaintea lui și tutorele. Dacă tutorele nu se va fi conformat chemărei, excluderea sau depărtarea se va încheià de consiliu și în lipsă. *(Fr 447)*.

389. Dacă tutorele se va mulțumì cu excluderea sau depărtarea lui, atunci se va numì alt tutore, care va intrà îndată în funcțiunea sa.

Dacă va urmà plângere din partea tutorelui, asupra excluderei sau a destituirei sale, până în 5 zile cel mult, de când i se va fi încunoștiințat excluderea sau destituirea, când ea s'ar fi încheiat în neființa lui, tribunalul va hotărî de urgență asupra plângerei, rămânând dreptul de apelațiune, în caz de nemulțumire, atât rudelor sau afinilor cari au provocat excluderea sau destituirea, cât și tutorelui.

Din momentul când tribunalul va încuviințà excluderea sau destituirea tutorelui, acesta va fi suspendat și se va numì o altă persoană ca tutore provizoriu *(Fr. 448, 449)*.

7. *Despre administrațiunea tutorilor*

390. Tutorele va purtà grijă de persoana minorului și îl va reprezentà în toate actele civile; el va administrà bunurile minorului ca un bun părinte de familie, și va fi răspunzător pentru daune interese ce s'ar puteà întâmplà din reaua lor administrare; el nu poate nici a cumpărà bunurile minorului nici a le luà în arendă, nici a primì cesiunea vreunui drept sau a vreunei creanțe în contra pupilului său. *(Fr. 450)*.

391. Consiliul familiei, sau în lipsa acestuia tribunalul ținutului, va regulà facerea catagrafiei averei minorului, spre a o încredințà tutorelui numit, fără de care tutorele

www.digibuc.ro

nu va puteà intrà în funcţiune).

392. La orice întâmplare care motivează după legi nuirea unui tutore, tribunalul[1]) districtului unde se institue tutela, va numì îndată un delegat, care, în unire cu procurorul, vor pune îndată sigiliul pe toate lucrurile minorelui, şi vor încheià jurnal; un exemplar se va depune la tribunal subscris de cei ce au fost faţă la punerea sigiliilor; în caz de a fi şi rudenii de faţă, să se cheme şi dânsele să pună sigiliile lor şi în lipsă de rude să se cheme din cetăţenii cei mai bine notaţi ca să fie prezenţi la această operaţiune[2]).

393. Ridicarea sigiliilor se va face după aceleaşi forme ca şi punerea lor, prin încheiere de jurnal.

394. Tribunalul districtului, îndată după săvârşirea lucrărei cuprinse în articolele de mai sus, este dator să convoace consiliul de familie, spre a numi tutore[2]).

395. In urma lucrărilor prescrise la art. 402, 403 şi 404, delegatul tribunalului, însoţit de procuror şi de tutore, vor catagrafisì şi averea minorelui, şi o vor încredinţà tutorelui prin un jurnal care se va subscrie de acesta.

Dacă minorele datoreşte ceva tutorelui, acesta va trebui să declare aceasta în inventariu, sub pedeapsă de a pierde creanţa sa, şi aceasta se va face după rechizitiunea procurorului sau a delegatului tribunalului, menţionându-se şi în jurnal. *(Fr. 451)*.

396. In curgere de o lună dela facerea inventarului, tutorele va vinde prin licitaţiune, care se va face prin îndeplinirea tuturor formalităţilor la tribunal, toate averile mişcătoare, afară de acelea pe care consiliul familiei l-ar fi autorizat a le păstrà în natură. *(Fr. 452)*.

397. Tatăl şi mama, în cât timp au folosinţa legală a bunurilor minorelui, sunt scutiţi de a vinde averea mişcătoare, dacă ei preferesc a o păstrà şi a o restitui în natură.

In acest caz ei vor face, cu cheltuelile lor, o estimaţiune dreaptă prin un expert, care se va numì de tribunal, după

---

[1]) Art. 391—394 Codul civil român sunt introduse de legiuitorul nostru în scopul păstrărei averii minorilor, până la îndeplinirea tuturor formalităţilor prevăzute în capitolul «*Despre tutelă*». Ele lipsesc în Codul civil francez. Ele trebuesc puse în legătură cu art. 730—732 din Codul civil şi 654 şi următorii din Procedura civilă.

[2]) Prin Legea judecătoriilor de ocoale din 1907, art. 39, regularea tutelelor, până la suma de 40.000 lei, este dată în competinţa judecătoriilor de ocoale.

[2]) Din eroare se trimite la aceste articole; acele cari trebuiau citate sunt art. 392, 393. şi 394.

www.digibuc.ro

ce va depune jurământ. *(Fr. 453)*

398. La începerea oricărei tutele, afară de aceea a tatălui și a mamei, consiliul de familie va regulă, după starea averei, suma cât s'ar socoti de cuviință pentru cheltuelile minorelui cele de peste an, precum și cheltuelile administrațiunei averei; acelaș act va cuprinde anume dacă tutorele este împuternicit ca, în lucrarea sa, să fie ajutat de unul sau de mai mulți administratori și procuratori cu leafă; aceștia vor gerà sub răspunderea tutorelui. *(Fr. 454)*.

399. Consiliul familiei va hotărî suma din excedentele veniturilor asupra cheltuelilor, dela care va începe pentru tutore obligațiunea de a o da cu dobândă; o asemenea întrebuințare urmează a se face prin asigurare cu garanție potrivit legilor și în soroc de 6 luni, după expirarea cărui termen tutorele va fi obligat a plăti dobândă pentru sumele neîntrebuințate, de nu va dovedì că i-a fost cu neputință a întrebuința acele sume[1]) *(Fr. 455)*.

400. Dacă tutorele n'a făcut a se determinà de consiliul de familie suma la care începe pentru dânsul obligarea de a o întrebuința, el va fi dator după trecerea termenului expres prin art. precedent, a plăti dobânzile pentru orice sumă neîntrebuințată, oricât de mică ar fi aceasta. *(Fr. 456)*.

401. Tutorele, fie chiar tatăl sau mama, nu poate luà împrumut pentru minore, nici a ipotecà, nici a înstrăinà averile lui cele nemișcătoare mai înainte de a fi împuternicit de către consiliul de familie; o așà împuternicire nu se va puteà da decât pentru cauza de mare nevoie, sau de un folos învederat; la întâmplarea dintâiu, consiliul de familie nu va da împuternicirea sa, decât numai după ce se va constatà prin o socoteală în scurt înfățișată de tutore, cum că banii, lucrurile mișcătoare și veniturile minorelui sunt neîndestulătoare; consiliul familiei va însemnà în toate cazurile anume averile nemișcătoare, cari ar trebuì să se vândă mai întâiu, precum și condițiunile ce ar socotì mai avantajoase pentru vânzarea lor. *(Fr. 457)*.

402. Hotărîrile consiliului de familie atingătoare de acest obiect, nu se vor pune în lucrare decât după ce tutorele va fi cerut și dobândit aprobarea tribunalului, care va decide în camera secretă, ascultând și concluziunile procurorului. *(Fr. 458)*.

403. Vânzarea se va face publică prin licitațiune în tri-

[1]) In art. francez 455 lipsesc ultimele cuvinte: «...de nu va dovedì că i-a fost cu neputință a întrebuința acele sume». Fr).

www.digibuc.ro

bunal în fiinţa tutorelui şi după ce se vor face legiuitele publicaţiuni.

La caz când vânzarea nu s'ar puteà face înaintea tribunalului, atunci el va orândui pe un judecător supleant sau pe subprefectul respectiv spre a o săvârşi la faţa locului. *(Fr. 459).*

404. Formele cerute prin art. 401 şi 402, pentru înstrăinarea bunurilor minorelui, nu se vor aplicá nicidecum la cazul când o asemenea vânzare prin licitaţiune va fi fost ordonată prin o sentinţă judecătorească, după cererea unui co-proprietar.

Insă, în acest caz, licitaţiunea nu se va puteà face decât după formele stabilite prin art. precedent; străinii vor fi neapărat admişi la licitaţiune. *(Fr. 460).*

405. Tutorele nu va puteà primi nici refuză o moştenire căzută minorelui, fără a aveà mai întâiu autorizarea consiliului de familie; primirea nu se va face decât cu beneficiu de inventar[1]). *(Fr. 461).*

406. La caz când succesiunea refuzată în numele minorelui nu s'a primit de o altă persoană, ea se va puteà reluà, sau de tutorele autorizat prin o nouă deliberaţiune a consiliului de familie, sau de minore ajuns la majoritate, însă în starea în care succesiunea s'ar găsì la reluare, şi fără a se puteà atac à vânzările sau alte acte, cari s'ar fi făcut legiuit în timpul vacanţei. *(Fr. 462).*

407. Donaţiunea făcută unui minor nu se poate primi decât cu autorizaţiunea consiliului de familie.

Ea va aveà în privinţa minorului acelaş efect ca şi în privinţa majorului. *(Fr. 463).*

408. Nici un tutore nu va puteà intentă acţiune în numele minorului, având de obiect un drept asupra vreunui imobil, nici a încuviinţà[2]) la o asemenea cerere făcută în contra minorului, fără autorizarea consiliului de familie. *(Fr. 464).*

409. Asemenea autorizare va fi trebuitoare tutorelui pentru facere de o împărţeală pornită în contra minorelui. *(Fr. 465).*

410. In ambe cazurile art. precedente, tutorele va fi dator a consultà consiliul de familie în privinţa mijloacelor de apărare.[3])

411. O împărţeală atingătoare de averea minorului, ca să poată aveà tărie legiuită, trebuie să se facă prin judecătorie, în urma unei preţuiri făcută prin experţi numiţi de către tribunal şi după înde-

[1]) Asupra *«beneficiului de inventar»* a se vedeà dispoziţiunile art. 713 Codul civil.

[2]) In textul francez: *«acquiescer»*.

[3]) Acest art. 410, nu are echivalentul său în Codul civil francez. El este o inovaţiune a legiuitorului român.

www.digibuc.ro

plinirea tuturor formelor legiuite. *(Fr. 466).*

412. Experţii, după ce vor depune jurământ înaintea preşedintelui tribunalului sau a judecătorului care îi ţine locul, că îşi vor îndeplini cu credinţă misiunea, vor procede la diviziunea lucrului de împărţeală şi formarea loturilor, cari se vor trage la sorţi în prezenţa unui membru al tribunalului. Orice altă împărţeală se va considerà ca nelegală. *(Fr. 466, § 2).*

413. Tutorele nu va puteà precurmà prin transigere pricini atingătoare de interesul minorului decât numai cu autorizarea consiliului de familie, şi după avizul a 3 jurisconsulţi, arătaţi de procurorul tribunalului, aprobat de către tribunal, după ce va fi ascultat şi concluziunile procurorului. *(Fr. 467).*

414. Tutorele, ce ar aveà cuvinte de nemulţumire însemnătoare pentru purtările minorului, va puteà să arate plângerile sale consiliului de familie, şi dacă el va fi autorizat de consiliu, va puteà cere punerea la popreală a minorelui conform cu regulele stabilite la titlul IX, «Despre puterea părintească». *(Fr. 468).*

8. Despre socotelile tutelei

415. Fiecare tutore este dator a da seamă despre administraţiunea sa. *(Fr. 469).*

416. Fiecare tutore, afară de tată şi mamă, şi aceştia numai pe timpul cât au uzufructul legal asupra bunurilor minorului, este dator în cursul tutelei sale a arătà în scris la tribunalul[1]) ţinutul, la finele fiecărui an, starea administraţiunei sale; iar tribunalul, la întâmplare când tutorele este ales de către consiliul de familie, va fi dator a împărtăşi mai întâiu copie întăritâ de starea acestei administraţiuni consiliului de familie, care având a face luări aminte asupra împrejurărilor administraţiunei tutelei, le va adresà tribunalului în termen de 15 zile, după primirea copiei; trecând însă acest termen, atunci tribunalul, fără a mai aşteptà sus-zisele luări aminte va regulà cele de cuviinţă în privirea dării de seamă din partea tutorelui. *(Fr. 470).*

417. Tutorele care nu va depune în tribunal socotelile până în 15 zile după finitul anului, va puteà fi executat pentru predarea lor de către tribunal[2]).

418. La ieşirea sa din tutelă, tutorele este dator a da socoteli obşteşti pentru toată durata tutelei sale; spre acest sfârşit el este dator a întocmi două deopotrivă exemplare cari trecând prin consiliul de familie, se vor supune tribu-

[1]) Vezi nota de sub art. 392.
[2]) Acest articol lipseşte la francezi. Cuprinsul său este inspirat din art. 318 Codul Calimach.

www.digibuc.ro

nalului cu observaţiunile ce va fi făcut, rămânând tribunalului a le încuviinţă sau nu, după împrejurări. Numai după predarea socotelilor obştești şi încuviinţarea lor de către tribunal, se va considerà tutorele desfăcut de tutela sa, fără jignirea dreptului rezervat pupilului devenit majore de a cere seama tutorelui de administrarea tutelei[1]).

419. Orice convenţiune săvârşită între tutore şi între pupilul ajuns în majoritate, va fi fără tărie dacă ea va fi fost făcută înaintea expirărei unei luni dela desfacerea definitivă a tutorelui. *(Fr. 472).*

420. Dacă, după socoteli, tutorele va rămâneà dator cu vreo sumă minorelui, aceà sumă va purtà dobândă din ziua chiar a încheierei socotelilor tutelei.

Dobânzile pentru sumele cu cari ar rămâneà dator minorele către tutore, nu vor curge decât din ziua după încheierea socotelilor definitive în care se va fi făcut somaţiune de plată. *(Fr. 474).*

Cap. III Despre emancipaţiune.

421. Minorele se emancipează de drept prin căsătorie. *(Fr. 476).*

422. Minorele, chiar necăsătorit, va puteà fi emancipat de către tatăl său, sau în lipsa tatălui, de către mama sa, când va fi împlinit 18 ani ai vârstei sale.

Această emancipare se va face prin singura declaraţiune a tatălui sau a mamei, la tribunal, care se va publică. *(Fr. 477).*

423. Minorele ai cărui tată şi mamă au încetat din vieaţă, va puteà asemenea fi emancipat, însă numai după ce va fi împlinit vârsta de 20 ani, şi dacă consiliul de familie va găsì de cuviinţă.

In acest caz, emancipaţiunea va rezultà din deliberaţiunea consiliului de familie şi din declaraţiunea ce tribunalul dimpreună cu consiliul de familie va fi făcut în acelaş act, că minorele este emancipat.

Incuviinţarea emancipaţiunii se va publică[2]). *(Fr. 478).*

424. Dacă tutorele nu va fi făcut nici o cerere de emancipaţiune a minorelui, de care s'a vorbit în art. precedent, şi dacă una sau mai multe rude sau cuscri ai acestui minore în gradul de văr primar, sau în grade mai de aproape îl vor găsì destoinic, de a fi emancipat, vor puteà cere dela tribunal de a convocà consiliul de familie ca să de-

[1]) Acest art. 418, ca şi cel precedent 417, nu există în Codul civil francez. El este o inovaţiune a legiuitorului român, inspirată de grija unei bune administraţiuni a averei minorilor.

[2]) Art. 478 francez nu cuprinde dispoziţia finală a publicităţii încuviinţării emancipaţiunei.

www.digibuc.ro

libereze despre această emancipare. *(Fr. 479)*.

425. Minorele emancipat va avea un curatore până la etatea majoră, care se va numi de consiliul de familie. *(Fr. 480)*,

426. Socoteala tutorelui se va da emancipatului minore, în ființa curatorului său. *(Fr. 480)*.

427. Minorele emancipat nu va puteà arendà sau închirià nemișcătoarea sa avere mai mult decât pe 5 ani.

El își va strânge veniturile, va da chitanță de a lor primire, și va face orice act privitor numai la o pură administrare a averei sale, întocmai ca un majore, fără să poată atacà asemenea acte în toate cazurile în cari, nici majore fiind, nu le-ar puteà atacà. *(Fr. 481)*.

428. Nu va puteà porni nici un proces privitor la vreo avere nemișcătoare, nici chiar de a se apără, nici a primi nici a ridicà capitaluri, nici a dà chitanță pentru ele, fără asistența curatorelui său. *(Fr. 482)*.

429. Minorele emancipat nu se va puteà împrumutà sub nici un cuvânt, fără deliberațiunea consiliului de familie, adeverită de tribunal, după ce va ascultà pe procuror. *(Fr. 483)*.

430. Nu va puteà vinde, nici înstrăinà vreun lucru nemișcător, nici a face vreun alt act, decât numai de acele privitoare la o simplă administrațiune, fără îndeplinirea formelor prescrise pentru minorii ne-emancipați.

Obligațiunile de dânsul contractate, prin cumpărare sau prin alt mod, se vor reduce la prețurile cuvenite când vor fi peste măsură încărcate. Tribunalele la asemenea împrejurări vor luà în considerațiune averea minorelui, buna sau reaua credință a persoanelor ce vor fi contractat cu dânsul, precum și folosul sau nefolosul acelor cheltueli. *(Fr. 484)*.

431. Oricare minore emancipat, ale cărui tocmeli se vor fi scăzut în virtutea art. precedent, va pierde beneficiul emancipațiunei, care i se va ridicà cu păzirea acelorași forme, cu care i s'a și dat. *(Fr. 485)*.

432. Din ziua în care se va publicà revocarea emancipațiunei minorelui, minorele va intrà din nou sub tutelă, și nu va mai puteà ieși, până la ajungerea sa la majoritate. *(Fr. 486)*.

433. Minorele emancipat care va face comerț, se socotește ca major pentru faptele câte privesc la comerțul său. *(Fr. 487)*.

TITLUL XI

DESPRE MAJORITATE, DESPRE INTERDICȚIUNE ȘI DESPRE CONSILIUL JUDICIAR

Cap. I. Despre majoritate

434. Majori se socotesc atât bărbatul cât și femeea cari au

www.digibuc.ro

îndeplinit 21 ani[1]); la această vârstă fiecare este capabil a face toate actele privitoare la viața civilă, afară de restricțiunile prevăzute la titlul căsătoriei. *(Fr. 488).*

Cap. II. Despre interdicțiune

435. Majorele care este în o stare obișnuită de imbecilitate, de sminteală, sau de nebunie cu furie, trebuie a fi interzis, chiar și când are intervale lucide. *(Fr. 489).*

436. Orice rudă este primită a provocă interdicțiunea rudei sale. Asemenea și unul din soți în privința celuilalt. *(Fr. 490).*

437. In caz de nebunie cu furie, dacă interdicțiunea nu este provocată nici de soț, nici de rude, ea trebuie să fie provocată de procuror, care în cazuri de imbecilitate sau de smintire poate asemenea a o cere în contra unei persoane, însă numai când n'are soț, nici soție, nici rude cunoscute. *(Fr. 491).*

438. Orice cerere de interdicțiune se va face către tribunalul de prima instanță. *(Fr. 492).*

439. Faptele de imbecibilitate, de smintire, sau de nebunie cu furie vor fi arătate prin scris; cei ce vor cere interdicțiunea vor înfățișà martori și înscrisuri sprijinitoare cererei lor. *(Fr. 493).*

440. Tribunalul va ordonà ca consiliul de familie, format după modul determinat la secțiunea IV a capitolului II dela titlul X: «Despre minoritate, despre tutelă și despre emancipațiune», să-și dea părerea asupra stărei în care se află persoana a cărei interdicțiune se cere. *(Fr. 494).*

441. Aceia cari vor fi provocat interdicțiunea, nu vor puteà face parte din consiliul de familie; cu toate acestea soțul sau soția, și copiii persoanei, chiar cerând interdicțiunea, vor puteà fi admiși în consiliul familiei, fără a luà parte la vot. *(Fr. 495).*

442. După ce va primì părerea consiliului de familie și opiniunea medicilor competenți, tribunalul va face interogatoriu pârîtului, și de nu va fi în stare a se înfățișà în camera de chibzuire, se va face la locuință, de unul din judecători însărcinat cu aceasta, însoțit de grefier. In toate cazurile, procurorul va fi față la interogatoriu. *(Fr. 496).*

443. După cel dintâiu interogatoriu, tribunalul va orândui, de va găsì de cuviință, un administrator provizoriu spre a îngriji de persoana și averea pârîtului. *(Fr. 497).*

[1]) Conform art. 82 din Constituție, Regele este declarat major la etatea de 18 ani împliniți. Moștenitorul tronului, conform art. 72 din Constituție, este de drept senator la 18 ani, dar fără vot deliberativ. In Codul Caragea și Calimach, majoritatea era fixată la 25 ani.

www.digibuc.ro

444. Hotărîrea asupra unei cereri de interdicţiune, după ce s'au ascultat părţile, sau se vor fi chemat legal, nu va puteà fi dată, decât în şedinţă publică. *(Fr. 498).*

445. De va respinge cererea de interdicţiune, tribunalul va puteà, după împrejurări, ordonà ca pârîtul să nu mai fie liber a pledà, a se învoi, a se împrumutà, a primi un capital, nici a da chitanţă de primirea lui, a înstrăinà, nici a ipotecà averea sa, fără asistenţa unui consiliu, ce-i va fi orânduit prin aceà hotărîre, la care caz se va face publicaţiune prin «Monitor». *(Fr. 499).*

446. In caz de apelaţiune în contra hotărîrei de prima instanţă, Curtea de apel va puteà, de va găsì de cuviinţă, a supune la un nou interogatoriu persoana în privinţa căreia s'a cerut interdicţiunea sau a orândui un judecător spre a face acel interogatoriu *(Fr. 500).*

447. Hotărîrea Curţei de apel sau a tribunalului de prima instanţă care va pronunţà interdicţiunea sau numirea unui consiliu, va fi, după stăruinţa reclamanţilor, scoasă afară, comunicată părţilor şi înscrisă în registre. In termen de 10 zile va fi afiptă în sala audienţei, precum şi publicată prin «Monitor». *(Fr. 501).*

448. Pronunţarea interdicţiunei sau a numirei consiliului, îşi vor aveà efectele lor din ziua de când s'a publicat hotărîrea.

Toate actele făcute în urma publicaţiunei de interdicţiune sau fără asistenţa consiliului judiciar vor fi de drept socotite ca fără fiinţă. *(Fr. 502).*

449. După moartea unei persoane, actele săvârşite de ea nu vor mai puteà fi atacate pentru motiv de smintire de minte, decât în cazul când interdicţiunea acelei persoane va fi fost pronunţată sau cerută înaintea morţei sale, afară de cazul când dovada smintirei minţei rezultă chiar din cuprinderea actului ce se atacă. *(Fr. 504).*

450. De nu va fi apel în contra hotărîrei de interdicţiune dată de tribunalul de prima instanţă, sau dacă Curtea de apel va confirmà aceà hotărîre, se va orândui un tutore interzisului, potrivit regulelor prescrise la titlul despre minoritate, tutelă şi emancipaţiune; administratorul provizoriu va încetà din funcţiunile sale şi va da socoteală tutorelui, de nu va fi chiar el însuşi tutore orânduit. *(Fr. 505).*

451. Bărbatul este de drept tutore al femeei sale, când va fi pusă sub interdicţiune. *(Fr. 506).*

452. Femeea va fi tutrice

---

[1]) In art. francez 499 lipsesc ultimele cuvinte: «...*la care caz se va face publicaţiune prin Monitor*».

www.digibuc.ro

bărbatului său interzis şi în asemenea caz consiliul de familie va regulă forma şi condiţiunile administraţiunei, rămâind femeei dreptul a reclamă înaintea tribunalelor, de se va socoti nedreptăţită prin regularea consiliului. *(Fr. 507).*

453. Nimeni, afară de soţi, de ascendenţi şi de descendenţi, nu va fi dator a ţinea tutela unui interzis mai mult de 5 ani. După acest termen, tutorele va puteă cere a fi înlocuit şi cererea sa trebuie a fi primită. *(Fr. 508).*

454. Interzisul se aseamănă cu minorele întru ceeace priveşte persoana şi averea sa; legile relative la tutela minorilor se vor aplică şi la tutela interzişilor. *(Fr. 509).*

455. Veniturile unui interzis trebuesc a fi mai cu osebire întrebuinţate spre a-i îmbunătăţi soarta şi a-i grăbi vindecarea, potrivit cu caracterul boalei şi după averea ce va fi având. Consiliul de familie va puteă hotărî de trebuie să fie îngrijit în casa sa, sau de trebuie să fie aşezat în vreun stabiliment privat sau în vreun spital. *(Fr. 510).*

456. Când va sosi timpul de a se căsătorî copilul unui interzis, zestrea şi toate celelalte convenţiuni privitoare la stabilirea sau căsătoria lui, se vor regulă de către consiliul de familie, după încuviinţarea tribunalului, care va ascultă concluziunile procurorului. *(Fr. 511).*

457. Interdicţiunea încetează deodată cu cauzele ce au determinat-o; cu toate acestea nu se va puteà pronunţà desfiinţarea ei decât observându-se formalităţile prescrise pentru a ei pronunţare şi interzisul nu va puteà reintrà în exercitarea drepturilor sale, dacât după ce se va pronunţà şi publicà[1]) hotărîrea pentru a ei desfiinţare *(Fr. 512).*

Cap. III. Despre consiliile judiciare

458. Se pot oprì risipitorii de a pledà, a face transacţiuni, a se împrumutà, a primì un capital şi de a da chitanţă de primire, de a înstrăinà şi ipotecà averea lor, fără asistenţa unui consiliu orânduit de tribunal. O asemenea oprire se va publicà[2]). *(Fr. 513).*

459. Oprirea de a lucrà fără asistenţa unui consiliu, va puteà fi provocată de către acei ce au dreptul de a provocà interdicţiunea; cererea lor trebuie a fi cercetată şi judecată tot în acelaş chip; această oprire nu se va puteà desfiinţà decât observându-se aceleaşi formalităţi. *(Fr. 514).*

460. Nici o hotărîre în materie de interdicţiune sau de

---

[1]) In art. 512 francez lipsesc cuvintele: «şi publică».

[2]) In art. francez 513 lipsesc ultimele cuvinte: «*O asemenea oprire se va publică*».

www.digibuc.ro

numire de consiliu nu va puteà fi dată, sau de tribunalul de primă instanţă sau de Curtea de apel, decât după ce ministerul public îşi va pronunţà concluziunile sale. *(Fr. 515)*.

CARTEA II

DESPRE BUNURI ŞI DESPRE OSEBITELE MODIFICAŢIUNI ALE PROPRIETAŢEI

TITLUL I

DESPRE DISTINCŢIUNEA BUNURILOR

461. Toate bunurile sunt mobili sau imobili. *(Fr. 516)*.

Cap. I. Despre imobili

462. Bunurile sunt imobili sau prin natura lor, sau prin destinaţiunea lor, sau prin obiectul la care ele se aplică. *(Fr. 517)*.

463. Fondurile de pământ şi clădirile sunt imobili prin natura lor. *(Fr. 518)*.

464. Morile de vânt, sau de apă, aşezate pe stâlpi, sunt imobili prin natura lor. *(Fr. 519)*.

465. Recoltele cari încă se ţin de rădăcini, şi fructele de pe arbori, neculese încă, sunt asemenea imobili.

Indată ce recoltele se vor tăià şi fructele se vor culege, sunt mobili. *(Fr. 520)*.

466. Arborii ce se taie, devin mobili. *(Fr. 521)*.

467. Animalele ce proprietarul fondului dă arendaşului pentru cultură, sunt imobili pe cât timp li se păstrează destinaţiunea lor. *(Fr. 522)*.

468. Obiectele ce proprietarul unui fond a pus pe ele[1]) pentru serviciul şi exploatarea acestui fond, sunt imobili prin destinaţiune.

Astfel sunt imobili prin destinaţiune, când ele s'au pus de proprietar pentru serviciul şi exploatarea fondului:

Animalele afectate la cultură;

Instrumentele arătoare;

Seminţele date arendaşilor sau colonilor parţiari[2]);

Porumbii din porumbărie;

Lapinii[3]) ţinuţi pe lângă casă;

Stupii cu roi;

Peştele din iaz (heleştaie);

Teascurile, căldările, alambicurile, lăzile[4]) şi vasele;

Instrumentele necesare pentru exploatarea fierăriilor, fabricilor de hârtie şi altor uzine;

---

[1]) Din eroare se zice «*ele*» în loc de «*el*».

[2]) «*Coloni parţiari*» se numesc arendaşii cari cultivă pământul, plătind proprietarului arenda în natură, adică în parte din fructe.

[3]) Adică: iepuri de casă.

[4]) Din eraore se zice «*lăzile*», în loc de «*căzile*», în art. francez: «*cuves*».

www.digibuc.ro

Paiele și gunoaiele;

Mai sunt imobili prin destinațiune toate efectele mobiliare ce proprietarul a așezat către fond în perpetuu. *(Fr. 524).*

469. Proprietarul se presupune că a așezat către fond în perpetuu efecte mobiliare, când acestea sunt întărite cu ghips, var sau ciment, sau când ele nu se pot scoate fără a se strică sau deteriorà, sau fără a strică sau deteriorà partea fondului către care sunt așezate.

Oglinzile unui apartament se presupun așezate în perpetuu, când parchetul pe care ele stau, este una cu boaseria[1]) camerei.

Aceasta se aplică și la tablouri și alte ornamente.

Statuetele sunt imobili când ele sunt așezate înadins, chiar când ele s'ar puteà scoate fără fractură sau deteriorațiune. *(Fr. 525).*

470. Urloaiele sau țevile ce servesc pentru conducerea apelor la un fond de pământ, sau la vreo casă, sunt imobili și fac parte din proprietățile la cari servesc. *(Fr. 523).*

471. Sunt imobili prin obiectul la care se aplică: uzufructul lucrurilor imobili, servitudinile, acțiunile cari tind a revendicà un imobil. *(Fr. 526).*

Cap. II. Despre mobili

472. Bunurile sunt mobili prin natura lor, sau prin determinațiunea legei. *(Fr. 527).*

473. Sunt mobili prin natura lor, corpurile cari se pot transportà dela un loc la altul, atât acele cari se mișcă de sine, precum sunt animalele, precum și cele cari nu se pot strămutà din loc decât prin o putere străină, precum sunt lucrurile nemsufletite. *(Fr. 528).*

474. Sunt mobili prin determinațiunea legei, obligațiunile și acțiunile cari au de obiect sume exigibile sau efecte mobiliare, acțiunile sau interesele în companii de finanțe, de comerț sau de industrie, chiar și când capitalul acestor companii constă în imobili.

Aceste acțiuni sau interese se socot ca mobili numai în privința fiecărui din asociați și pe cât timp ține asociațiunea.

Sunt asemenea mobili prin determinațiunea legei, veniturile perpetue sau pe vieață asupra Statului sau asupra particularilor. *(Fr. 529).*

Cap. III. Despre bunuri în raportul lor cu cel ce le posedă

475. Vericine poate dispune liber de bunurile ce sunt ale lui, cu modificațiunile stabilite de legi.

Bunurile cari nu sunt ale particularilor sunt administrate și nu pot fi înstrăinate decât după regulele și for-

[1]) Adică: lemnăria.

www.digibuc.ro

mele prescrise anume pentru ele. *(Fr. 537).*

476. Drumurile mari, drumurile mici şi uliţele cari sunt în sarcina Statului, fluviile şi râurile navigabile sau plutitoare, ţărmurile, adăugirile către mal şi locurile de unde s'a retras apa mării, porturile naturale sau artificiale, malurile unde trag vasele şi în deobşte toate părţile din pământul României cari nu sunt proprietate particulară, sunt considerate ca dependinţe ale domeniului public. *(Fr. 538).*

477. Toate averile vacante şi fără stăpâni, precum şi ale persoanelor cari mor fără moştenitori, sau a căror moşteniri sunt lepădate, sunt ale domeniului public. *(Fr. 539).*

478. Porţile, zidurile, şanţurile, întăriturile pieţelor de răsboiu şi ale fortăreţelor, fac şi ele parte din domeniul public.

Aceste lucruri reintră în comerţ când nu mai servesc la uzul public[1]). *(Fr. 540).*

479. Poate avea cineva asupra bunurilor, sau un drept de proprietate, sau un drept de folosinţă, sau numai servitute. *(Fr. 543).*

TITLUL II
DESPRE PROPRIETATE

480. Proprietatea este dreptul ce are cineva de a se bucură şi a dispune de un lucru în mod exclusiv şi absolut, însă în limitele determinate de lege. *(Fr. 544).*

481. Nimeni nu poate fi silit a cedă proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică şi primind o dreaptă şi prealabilă despăgubire. *(Fr. 545).*

482. Proprietatea unui lucru mobil sau imobil dă drept asupra tot ce produce lucrul şi asupra tot ce se uneşte, ca accesoriu, cu lucrul, într'un mod natural sau artificial. Acest drept se numeşte: *drept de accesiune. (Fr. 546).*

Cap. I. Despre dreptul de accesiune asupra celor produse de lucru

483. Fructele naturale sau industriale ale pământului.

Fructele civile.

Sporul animalelor (prăsila).

Se cuvine proprietarului, în puterea dreptului de accesiune. *(Fr. 547).*

484. Fructele produse din vre-un lucru nu se cuvin proprietarului, decât cu îndatorire din parte-i de a plăti semănăturile. arăturile şi munca pusă de alţii. *(Fr. 548).*

485. Posesorul nu câştigă proprietatea fructelor decât când posedă cu bună credinţă; la cazul contrariu, el este dator de a înapoiă productele, împreună cu lucrul, proprietarului care-l revendică. *(Fr. 549).*

486. Posesorul este de bună

[1]) In art. francez 540 lipseşte acest ultim aliniat.

www.digibuc.ro

credință când posedă ca proprietar în puterea unui titlu translativ de proprietate, a cărui viciuri nu-i sunt cunoscute. *(Fr. 550, § 1).*

487. El încetează de a fi cu bună credință din momentul când aceste viciuri îi sunt cunoscute. *(Fr. 550, § 2).*

Cap. II. Despre dreptul de accesiune asupra celor unite și încorporate de lucru

488. Tot ce se unește și se încorporează cu lucrul se cuvine proprietarului lucrului, potrivit regulelor statornicite mai jos. *(Fr. 551).*

1. Despre dreptul de accesiune relativ la lucrurile imobile

489. Proprietatea pământului cuprinde în sine proprietatea suprafeței și a subfeței lui. *(Fr. 552, § 1).*

490. Proprietarul poate face asupra pământului toate plantațiunile și clădirile ce găsește de cuviință, afară de excepțiunile statornicite la capul[1]) care tratează despre servitudini. *(Fr. 552, § 2).*

491. Proprietarul poate face sub fața pământului toate construcțiunile și săpăturile ce găsește de cuviință, și trage din el toate foloasele ce acestea ar produce, afară de modificațiunile prescrise de legi și regulamentele privitoare la mine, precum și de legile și regulamentele polițienești. *(Fr. 552, § 3).*

492. Orice construcțiune, plantațiune sau lucru făcut în pământ sau asupra pământului, sunt presumpte a fi făcute de către proprietarul acelui pământ cu cheltuiala sa și că sunt ale lui, până ce se dovedește din contră. *(Fr. 553).*

493. Proprietarul pământului care a făcut construcțiuni, plantațiuni și lucrări cu materialuri străine, este dator să plătească valoarea materialurilor. El mai poate fi osândit după împrejurări pentru o asemenea urmare și la plata de daune-interese. Dar proprietarul materialurilor n'are drept a le ridică. *(Fr. 554).*

494. Dacă plantațiunile, construcțiunile și lucrările au fost făcute de către o a treia persoană cu materialurile ei, proprietarul pământului are dreptul de a le ține pentru dânsul, sau de a îndatora pe aceà persoană să le ridice.

Dacă proprietarul pământului cere ridicarea plantațiunilor și a construcțiunilor, ridicarea va urmà cu cheltuiala celui ce le-a făcut, el poate chiar după împrejurări fi condamnat la daune-interese pentru prejudiciile sau vătămările ce a putut suferi proprietarul locului. Dacă proprietarul voește a păstra

[1]) Legiuitorul a voit să zică «*la titlul*» în loc de «*la capul*», deoarece materia servitudinilor formează în codul nostru civil, ca și în cel francez, un titlu aparte.

www.digibuc.ro

pentru dânsul acele plantaţiuni şi clădiri, el este dator a plăti valoarea materialurilor şi preţul muncii, fără ca să se ia în consideraţiune sporirea valoarei fondului, ocazionată prin facerea unor asemenea plantaţiuni şi construcţiuni. Cu toate acestea, dacă plantaţiunile, clădirile şi operile au fost făcute, de către o a treia persoană de bună credinţă, proprietarul pământului nu va puteà cere ridicarea sus ziselor plantaţiuni, clădiri şi lucrări, dar va aveà dreptul sau de a înapoià valoarea materialurilor şi preţul muncei, sau de a plăti o sumă de bani egală cu aceea a creşterii valoarei fondului *(Fr. 555)*.

495. Creşterile de pământ ce se fac succesiv şi pe nesimţite la malurile fluviului şi ale râurilor, se numesc *aluviune*. Aluviunea este în folosul proprietarului riveran când e vorba de un fluviu sau râu navigabil, plutitor sau neplutitor[1]), cu îndatorire însă pentru proprietar de a lăsà, pe pământul său, drumul trebuitor pentru conducerea vaselor. *(Fr. 556)*.

496. Tot ale proprietarului riveran sunt şi pământurile lăsate de apele curgătoare, când ele se retrag pe nesimţite dela unul din ţărmuri şi se îndreaptă către celalt ţărm; proprietarul ţărmului de unde apa s'a retras profită de aluviune, fără ca proprietarul ţărmului opus să poată reclamà pământul cel pierdut.

Acest drept nu are loc în privirea pământurilor părăsite de apa mării. *(Fr. 557)*.

497. Aluviunea nu are loc în privirea lacurilor, eleşteurilor şi a iazurilor; proprietarul lor conservă totdeauna pământul acoperit de apă, când ea este la înălţimea scurgerii eleşteului, iazului, chiar dacă câtimea apei ar scădeà în urmă; şi viceversa, proprietarul iazului nu câştigă nici un drept asupra pământului riveran ce se acoperă de apa iazului, când urmează vărsături extraordinare. *(Fr. 558)*.

498. Dacă un fluviu sau râu navigabil sau nu, rupe deodată o parte mare, şi care se poate recunoaşte, de pământ, şi o lipeşte la pământul unui alt proprietar, acea parte rămâne a cui a fost pământul dela care s'a rupt; însă dacă se va reclamà în termen de 1 an. *(Fr. 559)*.

499. Insulele şi prunturile cari se formează în albia fluviilor şi a râurilor navigabile sau plutitoare, sunt ale Statului, dacă nu i se opune titlu sau prescripţiune. *(Fr. 560)*.

500. Insulele şi prunturile cari se formează în râurile nenavigabile şi neplutitoare,

[1]) Art. francez 556 se exprimă astfel: «...*flottable ou non; à la charge, dans le premier cas, de laisser...*».

www.digibuc.ro

sunt ale proprietarului ţăr mului pe care ele s'au format, dacă insula formată trece peste jumătatea râului, atunci fiecare proprietar riveran are dreptul de proprietate asupra părţei de insulă ce se întinde spre el, pornind dela jumătatea râului. *(Fr. 561)*.

501. Dacă un râu sau fluviu formându-şi un braţ nou, taie şi înconjoară pământul unui proprietar riveran, şi face prin acest chip o insulă, proprietarul nu pierde pământul ce s'a transformat în insulă. chiar dacă el s'a făcut de un fluviu sau de un râu navigabil sau plutitor. *(Fr. 562)*.

502. Dacă un fluviu sau un râu îşi face un nou curs părăsind vechea sa albie, această albie se împarte între proprietarii mărginari. *(Fr. 563)*.

503. Orice animale sau sburătoare sălbatice[1]) trec în cuprinsul nostru, se fac ale noastre, pe cât timp rămân la noi, afară numai dacă asemenea trecere s'a ocazionat prin fraude sau prin artificie. *(Fr. 564)*.

2. Despre dreptul de accesiune relativ la lucrurile mişcătoare

504. Dacă două lucruri a doui deosebiţi stăpâni s'au unit împreună, încât amândouă formează un singur tot, dar se pot despărţi şi conservă fiecare în parte după despărţire, atunci totul format este al proprietarului lucrului care constituie partea principală, rămâind el dator a plăti celuilalt proprietar preţul lucrului ce a fost unit cu principalul. *(Fr. 566)*.

505. Este principal acela din două lucruri, pentru uzul sau pentru ornamentul, pentru completarea cărui, a servit unirea celuilalt lucru. *(Fr. 567)*.

506. Când însă lucrul unit este mult mai de preţ decât lucrul principal, şi când el s'a unit fără ştirea proprietarului, acesta poate cere despărţirea şi restituirea lucrului unit, chiar dacă ar rezultă din despărţire oarecare vătămare lucrului către care el a fost unit. *(Fr. 568)*.

507. Dacă din cele două lucruri unite pentru a formă un singur tot, nici unul nu poate fi privit ca accesoriu al celuilalt, atunci acela este considerat ca principal care va fi mai mare în valoare. Dacă valoarea ambelor lucruri ar fi mai tot aceeaş, atunci lucrul cel mai mare în volum va fi considerat ca principal. *(Fr. 569)*.

508. Dacă un meşter sau altcineva a întrebuinţat materia care nu erà a sa şi a făcut un lucru nou, atunci proprietarul materiei întrebuinţate are dreptul de a reclamà lucrul format din ea, plătind preţul muncii, atât

[1]) Textul francez nu prevede animalele şi păsările sălbatice, ci numai pe acele domestice.

www.digibuc.ro

când acel obiect ar puteà cât și când el n'ar puteà reveni în starea primitivă. *(Fr. 570).*

509. Dacă însă manopera ar fi atât de importantă încât ar întrece cu mult valoarea materiei întrebuințate, atunci munca lucrătorului va fi considerată ca parte principală, și lucrătorul va aveà dreptul de a reține lucrul format, plătind proprietarului prețul materiei. *(Fr. 571).*

510. Când cineva a întrebuințat în parte materia care erà a sa, și în parte materie străină, pentru a formà un lucru nou, fără ca nici o parte din materie să-și fi pierdut cu totul ființa, și dacă acele materii nu se mai pot despărți fără vătămare sau pagubă, atunci lucrul format se cuvine ambilor proprietari, celui dintâiu în proporțiune cu materia ce erà a sa, și celuilalt în proporțiune cu materia sa și cu prețul muncei sale. *(Fr. 572).*

511. Când un lucru s'a format din amestecarea mai multor materii cu diferiți stăpâni, din cari nici una nu poate fi considerată ca materie principală, atunci proprietarul, în neștiința cărui a urmat amestecarea, poate cere desfacerea lor, dacă ea este cu putință a se desface.

Dacă materiile amestecate nu se mai pot despărți fără vătămare sau pagubă, atunci lucrul format se cuvine tuturor stăpânilor, fiecărui însă în proporțiune cu câtimea, calitatea și valoarea materiilor lui, întrebuințate la facerea acelui lucru. *(Fr. 573).*

512. Dacă materia unui din proprietari ar covârși[1]) pe cealaltă materie prin valoare și cantitate, atunci proprietarul materiei mai cu preț va puteà cere lucrul format prin amestecare, plătind însă celuilalt proprietar prețul materiei sale. *(Fr. 574).*

513. Când lucrul format rămâne comun între proprietarii materiilor din cari s'a format, atunci lucrul se va vinde prin licitațiune și prețul se va împărți. *(Fr. 575).*

514. In toate cazurile în cari proprietarul materiei întrebuințate fără știrea lui la formarea unui lucru nou, este în drept de a reclamà lucrul format, el are și voia de a cere în loc de lucrul format o materie de aceeaș natură, câtime, greutate, mărime și calitate, sau valoarea aceleiași materii *(Fr 576)*

515. Vericari vor fi întrebuințat materii străine fără știrea proprietarului lor, vor puteà, după împrejurări, fi osândiți și la plată de daune-interese, și aceasta fără prejudiciul urmăririlor prin canal extraordinar. *(Fr. 577).*

516. Principiile regulelor de mai sus vor servì judecători-

[1]) Art. francez 574 se exprimă astfel: «...*était de beaucoup supérieure à l'autre...*».

www.digibuc.ro

lor şi în deciziunea cazurilor analoge ca cele precedente[1]).

TITLUL III

DESPRE UZUFRUCT, DESPRE UZ ŞI DESPRE ABITAŢIUNE

Cap. I. Despre Uzufruct

517. Uzufructul este dreptul de a se bucurà cineva de lucrurile ce sunt proprietatea altuia, întocmai ca însuşi proprietarul lor, însă cu îndatorire de a le conservà substanţa. *(Fr. 578).*

518. Uzufructul se stabileşte prin lege sau prin voinţa omului. *(Fr. 579).*

519. Uzufructul se poate stabilì sau pur, sau cu termen, sau cu condiţiuni. *(Fr. 580).*

520. Uzufructul se poate stabilì pe tot felul de bunuri mobili şi imobili. *(Fr. 581).*

1. Despre drepturile uzufructuarului

521. Uzufructuarul are drept de a se bucurà de tot felul de fructe ce poate produce obiectul asupra cărui are uzufruct, fie naturale, fie industriale, fie civile. *(Fr. 582).*

522. Fructele naturale sunt acelea ce pământul produce dela sine; producţiunea şi prăsila (sporul animalelor) sunt asemenea fructe naturale. Fructele industriale ale unui fond sunt acelea ce se dobândesc prin cultură. *(Fr. 583).*

523. Fructele civile sunt chiriile caselor, dobânzile sumelor exigibile, venitul rentelor; arendele intră în clasa fructelor civile. *(Fr. 584).*

524. Fructele naturale şi industriale neculese în momentul când se deschide dreptul de uzufruct, sunt ale uzufructuarului. Acelea ce se găsesc în aceeaşi stare când se sfârşeşte dreptul de uzufruct, sunt ale proprietarului, fără de a puteà pretinde unul dela altul despăgubire de cheltuelile urmate pentru arături şi semănături. Drepturile colonului parţiar[2]) ce vor fi existat la începutul, sau la finele uzufructului, nu pot fi vătămate de dispoziţiunea precedentă. *(Fr. 585).*

525. Fructele civile se socotesc dobândite zi cu zi, şi se cuvin uzufructuarului în proporţiune cu durata uzufructului său. Această regulă se aplică la arenzi[3]) şi la chiriile caselor şi la alte fructe civile. *(Fr. 586).*

526. Dacă uzufructul cuprinde lucruri cu cari nu se

---

[1]) Dispoziţiunile art. 516 Codul civil român nu există în Codul civil francez.

[2]) A se vedeà nota art. 468 Cod. civ. cu privire la colonii parţiari.

[3]) Din eroare în textul ediţiunei oficiale lipseşte vorba «ca», corespunzătoare lui «comme» din art. francez respectiv.

www.digibuc.ro

poate cineva servi fără a le consumă, precum bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu îndatorire de a le înapoiă în aceeaşi cantitate, calitate şi valoare, sau preţul la sfârşitul uzufructului. *(Fr. 587).*

527. Uzufructul unei rente pe vieaţă dă uzufructuarului, pe durata uzufructului său, dreptul de a percepe veniturile, fără de a fi obligat la nici un fel de restituţiune. *(Fr. 588).*

528. Dacă uzufructul cuprinde lucruri cari, fără a se consumă îndată, se strică după vreme prin întrebuinţarea lor, precum rufele, mobilele casei, uzufructuarul are dreptul de a se sluji cu dânsele pentru întrebuinţarea la care ele sunt destinate, şi nu este obligat de a le înapoiă la sfârşitul uzufructului, decât în starea ce se vor află, însă nestricate din dol sau culpă. *(Fr. 589).*

529. Dacă uzufructul cuprinde păduri destinate de proprietarul lor la tăieri periodice, uzufructuarul este dator a păstră ordinea şi cătăţimea tăierei în conformitate cu regulile stabilite de proprietar, sau cu uzul locului, fără a puteă pretinde vreo despăgubire nici uzufructuarul, nici moştenitorii săi, pentru părţile lăsate netăiate în timpul uzufructului său.

Arborii cari se pot scoate dintr'un seminariu[1]) de pomi fără degradaţiunea acestuia, nu vor face parte din uzufruct, decât cu îndatorire, pentru uzufructuar, de a se conformă obiceiului local în privirea înlocuirei lor. *(Fr. 590).*

530. Uzufructuarul se mai bucură, conformându-se cu epocile şi uzul vechiu al proprietarului, de părţile de păduri înalte cari au fost puse în tăiere regulată, sau că aceste tăieri se fac periodice pe o întindere de pământ determinată, sau că se fac numai de o câtime oarecare de arbori aleşi pe toată suprafaţa domeniului. *(Fr. 591).*

531. In toate celelalte cazuri, uzufructuarul nu se poate atinge de arborii înalţi; va puteà însă întrebuinţà, spre a face reparaţiunile la care este obligat, arborii desrădăcinaţi sau sfărâmaţi din accidente; poate chiar a tăià pentru acest sfârşit, arborii trebuincioşi cu îndatorire însă a constatà în fiinţa proprietarului această trebuinţă. *(Fr. 592).*

532. Uzufructuarul poate luà din păduri araci pentru vii, poate asemenea luà de pe pomi producte anuale sau periodice, însă toate acestea după obiceiul locului şi al proprietarului. *(Fr. 593).*

533. Pomii roditori cari se usucă şi chiar acei ce sunt desrădăcinaţi sau dărâmaţi

[1]) Adică: «*pepinieră*».

www.digibuc.ro

din accidente, se cuvin uzufructuarului cu îndatorire a-i înlocui prin alţii. *(Fr. 594)*.

534. Uzufructuarul se poate bucura el însuşi, sau închiria[1]) altuia sau cedă exerciţiul dreptului său. De va închiria, urmează a se conformă pentru epocile când se preînnoesc contractele şi pentru durata lor, regulelor întocmite pentru bărbat, în privinţa averei femeei sale la titlul Despre contractul de căsătorie. *(Fr. 595; Ital. 492)*.

535. Uzufructuarul se foloseşte de adăugirile făcute prin aluviune la obiectul asupra căruia are uzufruct. *(Fr. 596)*.

536. El se foloseşte de drepturile de servitudine şi în genere de toate drepturile de cari se poate folosi proprietarul, şi se foloseşte întocmai ca însuşi proprietarul. *(Fr. 597)*.

537. Uzufructuarul se foloseşte asemenea întocmai ca proprietarul de minele, pietrăriile şi nisipurile ce sunt în exploatăţiune la deschiderea dreptului de uzufruct.

Dacă însă se atinge de o exploatăţiune, care nu s'ar puteà face fără o concesiune, uzufructuarul nu se va puteà bucură de ea fără a dobândi mai întâiu învoirea guvernului. *(Fr. 598, § 1)*.

[1]) Art. francez 595 zice: «...ou même vendre ou céder son droit à titre gratuit».

538. Uzufructuarul nu are nici un drept asupra minelor şi pietrăriilor nedeschise, încă[2]) nici asupra nisipurilor a căror exploatăţiune nu e încă începută, nici asupra comoarei care s'ar puteà găsi în cursul uzufructului său. *(Fr. 598, § 2)*.

539. Proprietarul nu poate prin faptul său nici cu orice chip vătămà drepturile uzufructuarului.

Uzufructuarul nu poate, la încetarea uzufructului, cere vreo despăgubire pentru îmbunătăţirea ce ar pretinde că a făcut, chiar când printr'însele ar fi sporit valoarea lucrului. El sau moştenitorii săi pot însă ridică oglinzi, tablouri şi alte ornamente, pe cari le-ar fi aşezat, cu îndatorire de a restabilì localul în starea ce a fost mai înainte. *(Fr. 599)*.

2. Despre obligaţiunile uzufructuarului

540. Uzufructuarul ia lucrurile în starea în care se află; el însă nu poate intrà în folosinţa lor, decât după ce va face în prezenţa proprietarului, sau după ce-l va chemà formal, inventariul lucrurilor mişcătoare şi constatarea stărei în care se vor

[2]) Virgula ar fi trebuit să fie după cuvântul «încă», după cum este şi în art. francez corespunzător. Astfel cum este pusă înaintea lui «încă», schimbă înţelesul frazei.

www.digibuc.ro

află cele nemişcătoare, supuse uzufructului. *(Fr. 600).*

541. Este dator a da cauţiune, că se va folosi ca un bun părinte de familie, de nu va fi scutit prin actul constitutiv al uzufructului; cu toate acestea taţii, mamele ce vor avea uzufruct legal al averei copiilor lor, vânzătorul sau donatorul cari şi-au rezervat uzufructul, nu sunt obligaţi a da cauţiune. *(Fr. 601).*

542. Dacă uzufructuarul nu găseşte cauţiune, nemişcătoarele se dau cu arendă[1]), sumele de bani cuprinse în uzufruct se pun la dobândă, productele se vând şi preţul lor se pune asemenea la dobândă; dobânzile acestor sume şi preţul arendelor se cuvin uzufructuarului. *(Fr. 602).*

543. In lipsă de cauţiune din partea uzufructuarului, proprietarul poate cere ca mobilele supuse periciunei prin întrebuinţare să se vânză spre a se pune preţul la dobândă, şi uzufructuarul se foloseşte de dobânzi în cursul uzufructului; cu toate acestea, uzufructuarul va puteà cere şi judecătorii vor puteà ordonà după împrejurări, ca o parte din lucrurile mişcătoare necesare pentru propriele sale trebuinţe, să i se lase sub simpla sa depunere de jurământ şi cu îndatorire de a le predà la curmarea uzufructului. *(Fr. 603).*

544. Intârzierea de a da cauţiune nu ridică uzufructuarului dreptul de a se folosì de fructele la cari el aveà drept; ele i se cuvin din momentul de când s'a deschis uzufructul. *(Fr. 604).*

545. Uzufructuarul nu este obligat decât la reparaţiunile de întreţinere. Reparaţiunile cele mari rămân în sarcina proprietarului, afară numai dacă aceste s'ar fi cauzat din lipsa reparaţiunilor de întreţinere dela deschiderea uzufructului, în care caz uzufructuarul este obligat a le face şi pe aceste. *(Fr. 605).*

546. Reparaţiunile cele mari sunt acele ale zidurilor celor mari şi ale boltelor, restabilirea grinzilor şi acoperişului întreg, acelea ale zăgazelor şi ale zidurilor de sprijinire şi de împrejmuire în total; toate celelalte reparaţiuni sunt de întreţinere. *(Fr. 606).*

547. Nici proprietarul, nici uzufructuarul nu sunt obligaţi a recläді ceeace a căzut de vechime sau s'a distruit[2]) din caz fortuit. *(Fr. 607).*

548. Uzufructuarul este obligat în cursul folosinţei sale, la toate sarcinile anuale ale fondului, precum contribuţiunile şi altele ce după obiceiu sunt considerate ca sarcine ale fructelor. *(Fr. 608).*

[1]) Art. francez 602 adaugă: «...*ou mis en séquestre*».

[2]) Adică: «*dărâmat*».

www.digibuc.ro

549. In privința sarcinelor ce pot fi impuse pe proprietate în cursul uzufructului, proprietarul și uzufructuarul contribuesc după modul următor: proprietarul este obligat a le plăti și uzufructuarul a-i răspunde dobânzile, iar dacă uzufructuarul le-a plătit, el are dreptul a cere capetele plătite dela proprietar la expirarea uzufructului. *(Fr. 609).*

550. Acel ce câștigă cu titlu gratuit un uzufruct universal, sau cu titlu universal, este dator a achită în proporțiune cu folosința sa și fără nici un drept de repetițiune, legăturile[1]), pensiunile alimentare și veniturile rentelor perpetue sau pe viață cari privesc asupra patrimoniului. *(Fr. 610).*

551. Uzufructuarul cu titlu particular nu se obligă la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat și de va fi silit să le plătească, are acțiune în contra proprietarului. *(Fr. 611).*

552. Uzufructuarul fie universal, fie cu titlu universal, trebuie să contribuiască împreună cu proprietarul la plata datoriilor, după cum urmează: se prețuește valoarea fondului supus uzufructului, se defige în urmă câtimea cu care urmează a contribui la plata datoriilor în proporțiune cu valoarea zisului fond. Dacă uzufructuarul voește să avanseze suma pentru care trebuie fondul să contribuie, capitalul i se înapoiază la sfârșitul uzufructului fără nici o dobândă. Iar de nu va voi uzufructuarul a face acest avans, proprietarul poate, după a sa voință, sau să plătească dânsul acea sumă, și atunci uzufructuarul îi plătește dobânzile în tot cursul uzufructului, sau să pună în vânzare o parte din averea supusă uzufructului până se va dobândi un preț analog sumei datorite. *(Fr. 612).*

553. Uzufructuarul e dator a plăti numai cheltuelile proceselor ce privesc folosința și ale acelorlalte[2]) condamnațiuni la cari procesele arătate pot da naștere. *(Fr. 613).*

554. Dacă în cursul uzufructului, o a treia persoană face vreo uzurpațiune asupra fondului, sau vreo altă încercare spre a călcà drepturile proprietarului, uzufructuarul este ținut a-l denunță proprietarului, căci la din contră uzufructuarul rămâne răspunzător pentru toate daunele ce ar puteà rezultà pentru proprietar, precum ar fi răspunzător pentru orice stricăciune s'ar face de el însuși. *(Fr. 614).*

555. Dacă uzufructul are de obiect un animal și dacă acesta va pieri fără culpa

[1]) Din eroare se zice «*legăturile*» în loc de «*legaturile*».

[2]) Ar trebui zis: «*celelalte*» în loc de: «*ale acelorlalte*».

www.digibuc.ro

uzufructuarului, el nu este obligat a da proprietarului alt animal în loc, nici de a-i plăti preţul. *(Fr. 615).*

556. Dacă turma pe care un uzufruct a fost constituit, din întâmplare sau din boală, va pieri cu totul şi fără culpa uzufructuarului, acesta nu este obligat decât a-i da seama de piei sau de valoarea lor.

Dacă turma nu va pieri cu totul, uzufructuarul este dator de a înlocui numărul vitelor pierdute, prin vitele ce dă sporul. *(Fr. 616).*

3. Despre stingerea uzufructului

557. Uzufructul se stinge prin moartea uzufructuarului, prin expiraţiunea termenului pentru care uzufructul a fost acordat, prin consolidarea sau întrunirea asupra aceleiaş persoane a ambelor calităţi de proprietar şi de uzufructuar;

Prin neuzul dreptului de uzufructuar în curs de 30 ani;

Prin totala desfiinţare a lucrului asupra cărui uzufructul era constituit. *(Fr. 617).*

558. Uzufructul poate înceta asemenea prin abuzul ce face uzufructuarul de folosinţa sa, sau aducând stricăciuni fondului, sau lăsându-l să se degrade din lipsă de întreţinere. Creditorii uzufructuarului pot interveni în contestaţiunile pornite în contră-i pentru conservarea drepturilor lor, ei pot propune repararea degradaţiunilor făcute şi a da garanţii pentru viitor.

Judecătorii pot, după gravitatea împrejurărilor, sau a hotărî stingerea uzufructului, sau a lăsà pe proprietar să se bucure de fructele obiectului supus la uzufruct, cu îndatorire de a plăti pe fiecare an uzufructuarului sau celor ce prezintă drepturile sale, o sumă hotărîtă până în ziua când uzufructul urmà să înceteze. *(Fr. 618).*

559. Uzufructul care nu e acordat particularilor, nu poate trece peste 30 ani. *(Fr. 619).*

560. Uzufructul constituit până ce o altă persoană va ajunge la o vârstă hotărîtă, ţine până la acea epocă. chiar de ar muri zisa persoană înaintea vârsteĭ hotărîte. *(Fr. 620).*

561. Vânzarea lucrului supus la uzufruct nu aduce nici o schimbare dreptului uzufructuarului; el continuă a se folosì de uzufructul său, de nu a renunţat la dânsul în mod formal. *(Fr. 621).*

562. Creditorii uzufructuarului pot să ceară a se anulà renunţarea făcută în paguba lor. *(Fr. 622).*

563. Dacă o parte numai a lucrului supus la uzufruct s'a distruit[1]), uzufructul se

[1]) A se vedeà nota art. 517 Codul civil.

www.digibuc.ro

păstrează asupra părţei rămase. *(Fr. 623).*

564. De va fi uzufructul constituit numai asupra unei clădiri, şi această clădire va arde sau se va distrui din altă întâmplare, sau se va dărâmă de vechime, uzufructuarul nu va avea drept a se folosi de pământul pe care a fost clădirea, nici de materialurile rămase. Dacă uzufructul s'ar află constituit asupra unui domeniu din care făceà parte şi clădirea, uzufructuarul se va folosi de pământ[1]). *(Fr. 624).*

Cap. II. Despre uz şi abitaţiune

565. Drepturile de uz şi de abitaţiune se stabilesc şi se pierd în acelaş chip ca şi uzufructul. *(Fr. 625).*

566. Ca şi în cazul de uzufruct, nu se poate folosi cineva de aceste drepturi, fără a da mai întâiu cauţiune şi fără a face inventariu. *(Fr. 626).*

567. Uzuarul şi cel ce are dreptul de abitaţiune, trebuie să se folosească de ele ca un bun părinte de familie. *(Fr. 627).*

568. Drepturile de uz şi de abitaţiune se regulează prin titlul care le-a înfiinţat şi primesc după cuprinderea lui mai multă sau mai puţină întindere. *(Fr. 628).*

569. Dacă titlul nu se explică asupra întinderii acestor drepturi, ele se regulează precum urmează. *(Fr. 629).*

570. Cel ce are uzul unui loc[2]), nu poate pretinde mai multe fructe din acest loc decât se cuvine pentru trebuinţele sale şi ale familiei sale.

Poate pretinde şi pentru trebuinţele copiilor ce va aveà în urma constituirei dreptului de uz. *(Fr. 630)*

571. Uzuarul nu poate cedà, nici închirià dreptul său altuia. *(Fr. 631).*

572. Cel ce are un drept de abitaţiune pe o casă poate şedeà într'însa cu familia sa, chiar de n'ar fi fost însurat la epoca când i s'a dat acest drept.

Cel ce are dreptul de abitaţiune poate închirià partea casei ce nu locueşte[3]). *(Fr. 632).*

573. Dreptul de abitaţiune nu poate fi nici cesionat, nici închiriat, afară de excepţiunea adusă la art. 572[4]). *(Fr. 634).*

574. Dacă uzuarul absoarbe toate fructele fondu-

[1]) Art. francez 624 adaugă: «*et des matériaux*».

[2]) Art. francez zice: «*cel ce are uzul fructelor unui loc*».

[3]) Acest al doilea aliniat lipseşte în textul art. francez corespunzător.

[4]) In art. francez 634 lipsesc cuvintele ultime: «*afară de excepţiunea adusă de art. 572*», care lipsă îşi are explicarea sa prin adausul ce legiuitorul român a făcut art. precedent 572.

www.digibuc.ro

lui, sau dacă ocupă toată casa, e dator să facă cheltuelile de cultură, reparaţiunile de întreţinere şi să plătească contribuţiunile ca şi uzufructuarul. Dacă nu ia decât o parte din fructe sau dacă nu ocupă decât o parte din casă, el contribueşte în proporţiune cu lucrul de care se foloseşte. *(Fr. 635).*

575. Uzul pădurilor se va regulà prin legi particulare. *(Fr. 636).*

TITLUL IV

DESPRE SERVITUDINI

576. Servitudinea este o sarcină impusă asupra unui imobil pentru uzul şi utilitatea unui imobil având un alt stăpân. *(Fr. 637).*

577. Servitudinile izvorăsc sau din situaţiunea naturală a locuitorilor, sau din obligaţiunea impusă de lege, sau din convenţiunea dintre proprietari. *(Fr. 639).*

Cap. I. Despre servitudini ce se nasc din situaţiunea locurilor

578. Locurile inferioare sunt supuse a primi apele ce curg firește din locurile superioare fără ca mâna omului să fi contribuit la aceasta.

Proprietarul inferior nu poate ridicà stavile ca să oprească această scurgere.

Proprietarul superior nu poate face nici o lucrare spre agravarea servitudinii fondului inferior. *(Fr. 640).*

579. Cel ce are un izvor pe proprietatea sa poate face orice întrebuinţare cu dânsul, fără însă a vătămà dreptul ce proprietarul fondului inferior are dobândit sau prin vreun titlu sau prin prescripţiune asupra acelui izvor. *(Fr. 641).*

580. In acest caz prescripţiunea nu se poate dobândì decât prin o folosinţă neîntreruptă în timp de 30 ani, socotiţi din ziua când proprietarul fondului inferior a făcut şi a săvârşit lucrări aparente destinate a înlesnì trecerea şi scurgerea apei în proprietatea sa. *(Fr. 642).*

581. Proprietarul izvorului nu-i poate schimbà cursul când izvorul dă apa trebuincioasă locuitorilor unei comune, unui sat sau unui cătun. *(Fr. 643).*

582. Acela, a cărui proprietate este pe marginea unei ape curgătoare, afară de apele cari sunt declarate dependente de domeniul public prin art. 476, la titlul *Despre distincţiunea bunurilor*, poate luà apă pentru irigaţiunea proprietăţilor sale, fără însă a o abate de tot[1]).

Acela prin al cărui fond trece apa, o poate chiar întrebuinţà în toată întinderea prin care ar aveà curgere, cu îndatorire numai a-i lăsa cursul firesc la ieşirea din proprietatea sa. *(Fr. 644).*

---

[1]) In art. francez 644 lipsesc cuvintele: *«fără însă a o abate de tot»*.

www.digibuc.ro

583. De se ridică vreo contestaţiune între proprietarii căror aceste ape pot fi trebuincioase, tribunalele, la darea hotărârei, sunt datoare să caute a împăca interesul agriculturii cu respectul cuvenit proprietăţei, observând întotdeauna regulamentele particulare şi locale asupra curgerei şi uzului apelor. *(Fr. 645).*

584. Orice proprietar poate îndatorà pe vecinul său la grăniţuirea proprietăţei lipite cu a sa; cheltuelile grăniţuirei se vor face pe jumătate. *(Fr. 646).*

585. Tot proprietarul îşi poate îngrădi proprietatea, afară de excepţiunea ce se face la art. 615[1]). *(Fr. 647).*

Cap. II. Despre servitudini stabilite de lege

586. Servitudinile stabilite de lege au de obiect utilitatea publică, sau a comunelor, ori aceea a particularilor. *(Fr. 649).*

587. Acele stabilite pentru utilitatea publică sau comunală, au de obiect cărarea sau poteca pe lângă marginea râurilor navigabile sau flotabile, construcţiunea sau reparaţiunea drumurilor, sau alte lucrări publice sau comunale.

Tot ce priveşte acest fel de servitudini se determină de către legile sau regulamentele particulare. *(Fr. 650).*

588. Legea supune pe proprietari la osebite obligaţiuni unul către altul, fără chiar să existe vreo convenţiune între dânşii. *(Fr. 651).*

589. Parte din aceste obligaţiuni e regulată de către legile asupra poliţiei rurale.

Celelalte sunt relative la zidul sau la şanţul comun între vecini, la cazul când se poate înălţà un contrazid, la privirea asupra proprietăţei vecinului, la scurgerea streşinilor, la drumul de trecere. *(Fr. 652).*

1. Despre zidul şi şanţul comun

590. In oraşe şi la ţară, orice zid care serveşte de despărţire între clădiri, sau între curte şi grădină, şi între ogrăzi la ţară, se socoteşte comun, dacă nu există titlu sau semn care ar probà contrariul. *(Fr. 653).*

591. Este semn de necomunitate când culmea zidului este dreaptă şi perpendiculară despre păretele de o parte, iar despre cealaltă parte înfăţişează un plan înclinat; în acest caz zidul se presupune că aparţine exclusiv proprietarului despre care există planul înclinat. *(Fr. 654).*

592. Reparaţiunea şi reclădirea zidului comun sunt în sarcina tuturor devălmaşilor, şi în proporţiune cu dreptul fiecărui. *(Fr. 655).*

[1]) Acl e o greşeală de tipar, căci art. 616 trebuie citat, după cum este şi în art. francez corespunzător.

www.digibuc.ro

593. Cu toate acestea, fiecare co-proprietar al unui zid comun poate fi apărat de a contribui la reparaţiuni şi reclădiri, renunţând la dreptul său, dacă însă zidul comun nu ar sprijini vreo clădire a sa. *(Fr. 656).*

594. Fiecare co-proprietar poate să zidească în contra unui zid comun şi să bage grinzi sau legături în toată grosimea zidului, lăsând 54 milimetre despre vecin, fără prejudiţiul dreptului ce are vecinul ca să scurteze acele grinzi până în jumătatea zidului, în caz când şi el ar voi a pune grinzi tot în acele locuri, sau a lipi un coş. *(Fr. 657).*

595. Orice co-proprietar poate să înalţe zidul comun, dară e dator a face[1]) singur cheltueala înălţărei, reparaţiunile de întreţinere pentru partea înălţată, şi totodată păgubirile pentru sarcina cauzată zidului comun în proporţiune cu înălţimea. *(Fr. 658).*

596. Dacă zidul comun nu e în stare a purtà greutatea înălţărei, cel ce vrea să-l înalţe e dator a-l face din întreg din temelie cu cheltueala sa, şi orice adaus în grosime să-l facă pe locul său. *(Fr. 659).*

597. Vecinul care n'a contribuit la înălţare, poate câştigà dreptul de comunitate plătind cheltueala jumătate, precum şi preţul pe jumătate al locului, ce s'ar fi întrebuinţat pentru îngroşarea zidului. *(Fr. 660).*

598. Orice vecin al unui zid poate să-l facă comun în parte sau tot, plătind stăpânului zidului jumătate din valoarea sa, sau jumătate din valoarea părţei ce vrea să facă cumună, precum şi jumătate din valoarea locului pe care este clădit zidul. *(Fr. 661).*

599. Unul din vecini nu poate găuri zidul comun, nici să alăture sau să sprijine de dânsul vreo lucrare, fără consimţimântul celuilalt.

In caz de împotrivire, el nu poate face aceasta fără a regulà mai întâiu prin experţi mijloacele necesare pentru ca acea lucrare să nu vateme drepturile celuilalt. *(Fr. 662).*

600. Fiecare poate în oraşe şi suburbii a îndatorà pe vecinul său, a contribui la clădirea şi repararea îngrădirei ce desparte casele, curţile şi grădinile lor; înălţimea îngrădirei se va hotărî după reglementele particulare, sau după obiceiul obştesc, şi în lipsă de reglemente şi de obiceiu, înălţimea zidului va fi cel mult de 2 metri, socotindu-se şi coama. *(Fr. 663).*

601. Când se reclădeşte un zid comun sau casă, toate

---

[1]) Aci lipseşte vorba «*a plăti*», după cum este, de altfel, în textul francez. Legiuitorul român a tradus cuvântul francez «*payer*» prin «*a face*».

www.digibuc.ro

servituţile active şi pasive se perpetuă în privirea noului zid sau a nouei case, fără a se puteà însă îngreună dacă reclădirea s'a făcut mai înainte de împlinirea prescripţiunei. *(Fr. 665).*

602. Toate şanţurile între două proprietăţi se socotesc comune de nu va fi titlu sau semn contrariu. *(Fr. 666).*

603. Este semn de necomunitate când pământul e înălţat sau aruncat numai de o parte a şanţului. *(Fr. 667).*

604. Şanţul se socoteşte a fi exclusiv al acelui în partea căruia pământul e aruncat. *(Fr. 668).*

605. Şanţul comun trebuie întreţinut cu cheltueala comună. *(Fr. 669).*

606. Orice gard ce desparte două proprietăţi, se socoteşte comun, afară dacă numai una singură din două proprietăţi va fi îngrădită, sau de nu va fi un titlu sau posesiune îndestulătoare care să constate din contră. *(Fr. 670).*

607. Nu e iertat a sădì arbori cari cresc înalţi decât în depărtarea hotărîtă de reglementele *particulare*[1]) sau de obiceiurile constante şi recunoscute şi în lipsă de reglemente şi de obiceiuri, în depărtare de 2 metri, dela linia despărţitoare a celor două proprietăţi pentru arborii înalţi şi de o jumătate metru pentru celelalte plantaţiuni şi garduri vii. *(Fr. 671).*

608. Vecinul poate cere ca arborii şi gardurile vii puşi la o distanţă mai mică să se scoată.

Acela pe a cărui proprietate se întind crăcile arborilor vecinului, poate să-l îndatoreze a le tăià.

Dacă rădăcinile se întind pe pământul său, are drept a le tăià singur. *(Fr. 672).*

609. Arborii ce se află în gardul comun sunt comuni ca şi gardul şi fiecare din ambii proprietari e în drept a cere să-i taie. *(Fr. 673).*

2. Despre distanţa şi lucrările intermediare cerute pentru oarecari construcţiuni

610. Cel ce face un puţ sau o privată lângă un zid fie comun sau nu;

Cel ce vrea să clădească un cămin sau vatră, o fierărie, un cuptor sau sobă, să-i alăture un ocol de vite sau cel ce vrea să puie lângă zid un magazin de sare, sau grămezi de materii corosive;

E îndatorat să lase depărtarea prescrisă de reglemente şi obiceiurile particulare asupra unor asemenea obiecte, sau să facă lucrările prescrise de aceleaşi legi şi reglemente spre a nu aduce vătămare vecinului. *(Fr. 674).*

3. Despre vederea în proprietatea vecinului

611. Unul din vecini nu poate face, fără consimţi-

[1]) In art. francez 671, se zice imediat: «*actuellement existants*».

www.digibuc.ro

mântul celuilalt, nici într'un chip, fereastră sau deschidere într'un zid comun. *(Fr. 675).*

612. Nimeni nu poate avea vedere[1]) sau ferestre spre vedere, nici balcoane sau alte asemenea asupra proprietăţei îngrădite sau neîngrădite a vecinului său, de nu va fi o distanţă de 19 decimetre între zidul pe care se deschid aceste vederi şi proprietatea vecină. *(Fr. 678).*

613. Nimeni nu poate avea vederi piezişe pe proprietatea vecinului de nu va fi o distanţă de 6 decimetre. *(Fr. 679).*

614. Distanţa de care este vorba în cele două articole precedente se socoteşte dela faţa zidului, pe care s'a deschis vederea, şi, de vor fi balcoane sau alte asemenea, dela linia lor cea din afară, până la linia de despărţire a celor două proprietăţi. *(Fr. 680).*

4. Despre picătura streşinilor

615. Tot proprietarul este dator a-şi face streşina casei sale astfel încât apele din ploi să se scurgă pe tărâmul său, sau pe uliţe, iar nu pe locul vecinului său. *(Fr. 681).*

5. Despre dreptul de trecere

616. Proprietarul al cărui loc este înfundat, care nu are nici o ieşire la calea publică, poate reclamă o trecere pe locul vecinului său pentru exploatarea fondului, cu îndatorire de a-l despăgubi în proporţiune cu pagubele ce s'ar puteà ocazionà. *(Fr. 682).*

617. Trecerea trebuie regulat făcută pe partea ce ar scurtà calea proprietarului fondului închis, ca să iasă la drum. *(Fr. 683).*

618. Cu toate acestea trebuie a se alege trecerea prin locul ce ar pricinui o mai puţină pagubă acelui pe al cărui loc trecerea urmează a fi deschisă. *(Fr. 684).*

619. Acţiunea de despăgubire, în cazul prevăzut prin art. 616 este prescriptibilă; iară trecerea trebuie să urmeze după prescripţiune, deşi acţiunea de indemnitate nu s'ar mai puteá admite. *(Fr. 685).*

Cap. III. Despre servitudinile stabilite prin faptul omului

1. Despre osebite feluri de servituţi ce se pot stabili asupra bunurilor

620. Este iertat proprietarilor a stabili pe proprietăţile lor, sau în folosul proprietăţilor lor, verice servitute vor găsi de cuviinţă, pe cât timp aceste servituţi nu vor impune persoanei proprietarului fondului servient[2]) obli-

[1]) Art. francez 678 completează: «*vues dorites*» spre deosebire de: «*vues par côté*» din art. 679, «*vederi piezişe*» din art. 613 român.

[2]) Adică: a fondului care sufere servitutea.

www.digibuc.ro

gaţiunea unui fapt personal şi pe cât timp, aceste servituţi nu vor fi contrarii ordinei publice.

Uzul şi întinderea servitudinilor stabilite astfel se regulează prin titlul ce le constitue, şi în lipsă de titlu, după regulele următoare. *(Fr. 686).*

621. Servituţile sunt stabilite sau în folosul clădirilor sau în folosul pământului. Cele de felul dintâiu se numesc urbane, chiar când clădirile pentru cari servituţile sunt instituite se vor află nu numai în oraş, dar şi la ţară; cele de al doilea fel se numesc rurale. *(Fr. 687)*

622. Servituţile sunt sau continue sau necontinue.

Servituţile continue sunt acelea al căror exerciţiu este sau poate fi continuu, fără să aibă trebuinţă de faptul actual al omului; astfel sunt apăducele, scursurile apelor ferestrelor şi altele asemenea. Servituţile necontinue sunt acelea cări au trebuinţă de faptul actual al omului spre a fi exercitate, astfel este dreptul de trecere, de a luà apă din fântână, de a paşte vite şi alte asemenea.

Servituţile sunt aparente sau neaparente. Servituţile aparente sunt acelea cari se cunosc prin lucrări exterioare precum: o uşă, o fereastră, o apăducere; servituţile neaparente sunt acelea ce n'au semn exterior de existenţa lor, precum spre exemplu, proibiţiunea de a zidì pe un fond, sau de a nu zidì decât până la o înălţime determinată. *(Fr. 688, 689).*

2. Despre modul cu care se stabilesc servituţile

623. Servituţile continue şi aparente se dobândesc prin titlu sau prin posesiune de 30 ani. *(Fr. 690).*

624. Servituţile continue neaparente, şi servituţile necontinue şi neaparente[1]), nu se pot stabilì decât prin titluri. *(Fr. 691).*

625. Destinaţiunea proprietarului ţine loc de titlu în privinţa servituţilor continue şi aparente. *(Fr. 692).*

626. Nu poate fi destinaţiune a proprietarului decât numai când se va dovedì că cele două fonduri acum despărţite au fost averea aceluiaşi proprietar, şi că printr'însul s'au pus lucrurile în starea din care a rezultat servitutea. *(Fr. 693).*

627. Dacă proprietarul a două proprietăţi, între care există un semn văzut de servitute, înstrăinează una din proprietăţi, fără ca contractul să conţină nici o convenţine atingătoare de servitute, ea urmează de a există într'un mod activ sau pasiv în favoarea fondului înstrăinat,

---

[1]) Textul francez se exprimă: «*şi servituţile necontinue aparente sau neaparente*».

www.digibuc.ro

sau asupra fondului neînstrăinat[1]). *(Fr. 694).*

628. Titlul constitutiv la servituții, în privința servituților ce nu se pot dobândi prin prescripțiune, nu poate fi înlocuit decât prin un titlu de recunoașterea servituței și dat din partea proprietarului locului servit[2]). *(Fr. 695).*

629. Când se stabilește o servitute se înțelege că se acordă totdeodată și toate mijloacele spre întrebuințarea ei. Astfel, servitutea de a luă apă din fântâna altuia atrage cu sine și dreptul de trecere. *(Fr. 696).*

3. Despre drepturile proprietarului fondului cărui se cuvine servitutea

630. Acelui[3]) cărui se cuvine o servitute are dreptul a face toate lucrările trebuincioase spre a se sluji cu dânsa și spre a o păstră *(Fr. 697).*

631. Aceste lucrări se fac cu cheltueala sa, iară nu cu cheltueala proprietarului fondului supus, afară numai când se va stabilì altfel în titlul de stabilirea servituței, *(Fr. 698).*

632. În cazul chiar unde proprietarul fondului supus este însărcinat prin titlu a face cu cheltueala sa lucrările trebuincioase pentru a se servi de servitute sau a o păstrà, el poate totdeauna a se scutì de această sarcină, lăsând fondul supus în dispoziținea proprietarului fondului cărui se cuvine servitutea. *(Fr. 699).*

633. Dacă proprietatea pentru care s'a stabilit[4]) s'ar împărți, servitutea rămâne tot aceeaiș pentru fiecare parte, fără ca fondul supus să se îngreuneze. Astfel, de va fi un drept de trecere, toți devălmașii vor fi îndatorați a-l exercità prin acelaș loc. *(Fr. 700).*

634. Proprietarul fondului supus servituții nu poate face nimic spre a-i scădeà întrebuințarea sau a i-o îngreunà. Astfel nu poate schimbà starea locurilor, nici strămutà exercitarea dintr'un loc într'altul, decât acela unde servitutea a fost din început stabilită. Cu toate aceste, dacă acea stabilire primitivă a devenit mai împovărătoare proprietarului fondului supus, sau dacă îl oprește a-și face pe dânsul reparațiuni folositoare, va puteà oferì proprietarului celuilalt fond un loc ce ar aveà aceeași înlesnire pentru exercitarea drepturilor sale, și acesta nu va puteà refuzà. *(Fr. 701).*

635. Însă și acela ce are

---

[1]) Din eroare se zice «*neînstrăinat*» în loc de «*înstrăinat*», cum este și în textul art. francez 694 corespunzător.

[2]) Din eroare se zice «*servit*» în loc de «*aservit*».

[3]) Din eroare se zice acl «*acelui*» în loc de «*acela*», cum este și în textul francez.

[4]) Acl, din greșeală de tipar lipsește cuvântul «*servitutea*».

www.digibuc.ro

un drept de servitute nu-l poate întrebuința decât după cuprinderea titlului său, fără a puteà face nici în fondul supus servituței nici în fondul pentru care servitutea este înființată, vreo schimbare împovărătoare celui din tâiu fond. *(Fr. 702).*

4. Despre modul stingerei servituților

636. Servituțile încetează când lucrurile se găsesc în astfel de stare, încât servitudinea nu se mai poate exercità. *(Fr. 703).*

637. Ele renasc dacă lucrurile sunt restabilite într'un chip încât servituțile să se poată exercità, afară numai de nu ar fi trecut un spațiu de timp îndestulător spre a se puteà presupune că s'a desființat servitutea, după cum se zice la art. 640. *(Fr. 704).*

638. Orice servitute este stinsă, când fondul către care este datorită și acela ce o datorește cad în același mână. *(Fr. 705).*

639. Servitutea este stinsă prin ne uz în curs de treizeci ani. *(Fr. 706).*

640. Acești treizeci de ani se numără după osebite feluri de servituți, sau din ziua de când[1]) a încetat de a se folosì de dânsa când este vorba de servituți necontinue, sau din ziua de când s'a făcut un act contrariu servituței continue. *(Fr. 707).*

641. Modul servituței se poate prescrie ca și servitutea, și cu același chip. *(Fr. 708).*

642. Dacă proprietatea în folosul cărei s'a stabilit servitutea este a mai multor co-proprietari, întrebuințarea din partea unuia oprește prescripțiunea în privința celorlalți. *(Fr. 709).*

643. Dacă dintre coproprietari se găsește unul în contra cărui prescripțiunea nu s'a putut aplicà, precum un minor, acela păstrează dreptul tuturor celorlalți coproprietari. *(Fr. 710).*

CARTEA III

DESPRE DIFERITELE MODURI PRIN CARE SE DOBÂNDEȘTE PROPRIETATEA

644. Proprietatea bunurilor se dobândește și se transmite prin succesiune, prin legate, prin convențiune și prin tradițiune. *(Fr. 711).*

645. Proprietatea se mai dobândește prin accesiune[2]) sau incorporațiune, prin pre-

[1]) Cuvântul «l'on» din textul art. francez corespunzător, n'a fost tradus de legiuitorul nostru.

[2]) A se vedeà art. 482 Codciv. în privința «accesiunei».

www.digibuc.ro

scripţiune, prin lege şi prin ocupaţiune[1]). *(Fr. 712).*

646. Bunurile fără stăpân sunt ale Statului. *(Fr. 713).*

647. Sunt bunuri cari nu aparţin nimănui şi al căror uz e comun tuturor. Legi de poliţie regulează felul întrebuinţării lor. *(Fr. 714).*

648. Facultatea de a vână sau de a pescui este regulată prin legi particulare. *(Fr. 715).*

649. Proprietatea unui tezaur este a acelui ce l-a găsit în propriul său fond; dacă tezaurul este găsit în fond străin, se împarte pe din două între cel ce l-a descoperit şi între proprietarul fondului.

Tezaurul este orice lucru ascuns sau îngropat, pe care nimeni nu poate justifică că este proprietar şi care este descoperit printr'un pur efect al azardului. *(Fr. 716).*

TITLUL I

DESPRE SUCCESIUNI

650. Succesiunea se deferește sau prin lege, sau după voinţa omului prin testament *(It. 720, § 1)*[2]).

Cap. I. Despre deschiderea succesiunilor

651. Succesiunile se deschid prin moarte. *(Fr. 718).*

652. Legea regulează ordinea succesiunilor între moştenitorii legitimi.

Copiii naturali, în privinţa succesiunei mamei lor şi a colateralilor săi, sunt asimilaţi copiilor legitimi şi viceversa. In lipsă de moştenitori legitimi sau naturali, bunurile se moştenesc de soţul supravieţuitor. In lipsă de soţ, Statul devine moştenitor. *(Fr. 723).*

653. Descendenţii şi ascendenţii au de drept posesiunea succesiunei din momentul morţei defunctului.

Ceilalţi moştenitori intră în posesiunea succesiunei cu permisiunea justiţiei. *(Fr. 724).*

Cap. II. Despre calităţile cerute pentru a succede

654. Pentru a succede trebuie neapărat ca persoana ce succede să existe în momentul deschiderei succesiunii.

Copilul conceput este considerat că există.

Copilul născut mort este considerat că nu există. *(Fr. 725).*

655. Sunt nedemni de a succede şi prin urmare excluşi dela succesiune:

1. Condamnatul pentru că a omorît sau a încercat să omoare pe defunct;

2. Acela care a făcut în contra defunctului o acuza-

[1]) In textul art. francez corespunzător, lipsesc cuvintele: «*prin lege şi prin ocupaţiune*»

[2]) Textul art. 720, al. 1 Cod. civ. ital. «*La successione si devolve per lege o per testamento*».

www.digibuc.ro

ţiune capitală, declarată de judecată calomnioasă;

3. Moştenitorul major care având cunoştinţă de omorul defunctului nu a denunţat aceasta justiţiei. *(Fr. 727).*

656. Lipsa de denunţare nu poate vătămă în drepturile lor pe ascendenţii şi descendenţii omorîtorului, pe afinii săi de acelaş grad, pe soţul sau soţia sa, pe fraţii sau surorile sale, pe unchii sau mătuşile sale, pe nepoţii sau nepoatele sale. *(Fr. 728).*

657. Moştenitorul depărtat dela succesiune ca nedemn, este obligat a întoarce toate fructele şi veniturile a căror folosinţă a avut-o dela deschiderea succesiunei. *(Fr. 729).*

658. Copiii nedemnului viind la succesiune, în virtutea dreptului lor propriu, fără ajutorul reprezentaţiunii, nu sunt depărtaţi pentru greşeala tatălui lor; acesta însă nu poate nici într'un caz, reclamă uzufructul bunurilor succesiunei, pe care legea îl acordă taţilor şi mamelor asupra bunurilor copiilor lor. *(Fr. 730).*

Cap. III. Despre deosebite ordine de succesiune

I. Dispoziţiuni generale

659. Succesiunile sunt deferite copiilor şi descendenţilor defunctului, ascendenţilor şi rudelor sale colaterale, în ordinea şi după regulele mai jos determinate. *(Fr. 731.)*

660. Proximitatea rudeniei se stabileşte prin numărul generaţiunilor; fiecare generaţiune numără un grad. *(Fr. 735).*

661. Şirul gradelor formează linia: se numeşte linie dreaptă şirul gradelor între persoanele ce se cobor una dintr'alta; linie colaterală şirul gradelor între persoanele ce nu se cobor unele din altele, dar care se cobor dintr'un autor comun.

Linia dreaptă se împarte în linie dreaptă descendentă şi în linie dreaptă ascendentă.

Întâia este aceea ce leagă pe capul neamului cu acei ce se coboară dela el; a doua este aceea ce leagă o persoană cu acei din cari ea se coboară. *(Fr. 736).*

662. In linie dreaptă se numără atâtea graduri câte sunt şi generaţiuni între persoane; astfel, fiul este către tatăl său în cel dintâiu grad; nepotul de fiu în cel de al doilea, şi vice-versa, tatăl şi bunul către fiii lor şi nepoţii lor de fiu. *(Fr. 737).*

663. In linie colaterală gradurile se numără după generaţiuni, începând dela una din rude până la autorele comun, şi dela acesta până la cealaltă rudă.

Fraţii dar sunt în gradul al doilea; unchiul şi nepotul în al treilea, verii primari în al patrulea şi c. l. *(Fr. 738).*

2. Despre reprezentaţiune

664. Reprezentaţiunea este

www.digibuc.ro

o ficțiune a legei, care are de efect de a pune pe reprezentanți în locul, în gradul și în dreptul reprezentantului[1]). *(Fr. 739).*

665. Reprezentațiunea se întinde nemărginit în linie directă descendentă.

Ea este admisă în toate cazurile, concure copiii defunctului cu descendenții unui copil mort mai dinainte, întâmple-se ca toți copiii defunctului fiind morți înaintea lui, descendenții zișilor copii să se găsească între ei în graduri egale sau neegale. *(Fr. 740).*

666. În linie colaterală reprezentațiunea este admisă[2]) în privința copiilor și descendenților, fraților sau surorilor defunctului, vie ei la succesiunea sa în concurs cu unchi sau mătușe, întâmple-se ca toți frații și surorile defunctului, fiind morți mai dinainte, succesiunea să se găsească trecută la descendenții lor, în graduri egale sau neegale. *(Fr. 742).*

667. În toate cazurile în cari reprezentațiunea este admisă, partajul se face pe tulpină *(souche* [3]), dacă acea tulpină a produs mai multe ramuri, subdivizia se face iarăși pe tulpină în fie-care ramură, și membrii aceleiaș ramuri se împart egal între dânșii. *(Fr. 743).*

668. Nu se reprezintă de cât persoanele moarte.

Poate cineva reprezentà pe acela la a cărui succesiune a renunțat. *(Fr. 744).*

3. Succesiunile deferite descendenților

669. Copiii sau descendenții lor succed tatălui, mamei, moșilor, moașelor[4]) și vericărui alt ascendent, fără deosebire de sex și chiar de a fi născuți din deosebite căsătorii. Ei succed în părți egale când se găsesc toți în gradul dintâiu și sunt chemați după propriul lor drept; ei succed pe tulpină când sunt chemați toți sau unul din ei prin reprezentațiune. *(Fr. 745)*

4. Despre succesiunile deferite ascendenților

670. Dacă defunctul n'a lăsat posteritate, nici frate, nici surori, nici descendenți dintr'aceștia, succesiunea se cuvine ascendenților din gradul de rudenie cel mai aproape.

Ascendenții de acelaș grad,

---

[1]) Din eroare se zice «*reprezentantului*» în loc de «*reprezentatului*».

[2]) Din eroare de tipar în ediția oficială se află pusă după vorba «*admisă*» o virgulă care ar puteà schimbà înțelesul frazei.

[3]) Din eroare, credem, s'a pus aci virgulă, în loc de punct și virgulă, după cum este și în textul articolului francez corespunzător.

[4]) Adică: *unchilor, mătușilor.*

www.digibuc.ro

moştenesc părţi egale[1]). *(Fr. 746).*

671. Dacă tatăl şi mama unei persoane moarte fără descendenţi, i-au supravieţuit, lăsând acea persoană fraţi, surori, sau descendenţi ai acestora, succesiunea se divide în două porţiuni egale, din cari jumătate numai se cuvine tatălui şi mamei şi se împarte deopotrivă între dânşii. *(Fr. 748).*

5. Despre succesiunile colaterale

672. In caz de a muri mai dinainte tatăl şi mama unei persoane moarte fără posteritate, fraţii, surorile sau descendenţii lor sunt chemaţi la succesiune, depărtând pe ascendenţi şi pe ceilalţi colaterali. Ei succed sau după propriul lor drept, sau prin reprezentaţiune în modul regulat în secţiunea II a acestui cap. *(Fr. 750).*

673. Dacă tatăl şi mama persoanei moarte fără posteritate îi au supravieţuit, fraţii, surorile sau reprezentanţii lor iau jumătate succesiunea. Dacă numai tatăl sau numai mama i-a supravieţuit, fraţii, surorile sau reprezentanţii lor iau trei pătrimi ale succesiunei. *(Fr. 751).*

674. Partagiul jumătăţei sau celor trei pătrimi cuvenite fraţilor sau surorilor, după conţinerea art. precedent, se face între ei în porţiuni egale, dacă sunt toţi dintr'aceeaş căsătorie; de sunt din căsătorii diferite diviziunea se face pe jumătate între cele două linii paternă şi maternă a defunctului; fraţii primari, iau parte în amândouă liniile. uterinii[2]) sau consângenii[2]), fiecare în linia sa numai. Dacă sunt fraţi sau surori numai într'o linie, ei succed în total, excluzând pe toate rudele din cealaltă linie. *(Fr. 752).*

675. In lipsă de fraţi sau surori sau de descendenţi dintr'ânşii şi în lipsă de ascendenţi, succesiunea se dă rudelor colaterale din gradul de rudenie cel mai apropiat.

Când sunt mai multe rude colaterale în acelaş grad, succesiunea se împarte egal între dânsele. *(Fr. 753).*

676. *(Mod. l. timbr. 1921).* Dreptul de moştenire ab intestat dela al 4-a grad în sus, se desfiinţează, iar patrimoniile defuncţilor fără testament şi fără rude până la al 4-a grad inclusiv, trec în folosul fiscului. Patrimoniile defuncţilor care nu lasă rude dela al 5-a până la al 12-a

[1]) La redactarea acestui art. 670, s'a avut în vedere pe lângă art. francez 746 şi vechile noastre legiuiri: Caragea, partea IV, cap. 3, art. 18 şi mai ales Codul Calimachi §§ 927, 928 şi 929.

[2]) Prin «*fraţi uterini*» se înţeleg fraţii din aceeaş mamă şi tată deosebit, iar prin «*fraţi consângeni*» fraţi din acelaş tată şi mame deosebite.

www.digibuc.ro

grad trec în folosul Casei meseriilor[1]).

Cap. IV. Despre succesiunile neregulate

1. Despre drepturile copiilor naturali asupra bunurilor mamei lor şi despre succesiunea copiilor naturali morţi fără posteritate

677. Copiii naturali, chiar când căsătoria ar fi proibită între mama şi tatăl lor, succed mamei lor, ascendenţilor şi colateralilor mamei, ca şi copiii legitimi.

678. Succesiunea copilului natural, mort fără posteritate, se cuvine mamei sale şi în lipsa mamei, rudelor ei celor mai de aproape.

2. Despre succesiunea soţului supraviefuitor şi despre a Statului

679. Când defunctul nu are nici rude în gradul succesibil, nici copii naturali, bunurile succesiunei trec la soţul în viaţă nedespărţit. *(Fr 767).*

680. In lipsă de soţ supraviefuitor, succesiunea trece la Stat. *(Fr. 768).*

681. Soţul în viaţă şi Statul care cer succesiunea sunt obligaţi a face să se pună peceţi, a pretinde să se facă inventariu, după formele prescrise pentru acceptarea succesiunilor sub beneficiu de inventar. *(Fr. 769).*

682. Soţul în viaţă este încă dator a transformă în numerariu lucrurile mişcătoare sau a da cauţiune solvabilă pentru restituirea succesiunei, în caz când s'ar prezintă moştenitori ai defunctului în termen de 3 ani. După acest termen cauţiunea este liberată. *(Fr. 771).*

683. Soţul în viaţă sau Statul, care n'au îndeplinit formalităţile la care sunt respectiv îndatoraţi, pot să fie supuşi la daune-interese către moştenitorii ce s'ar arătă. *(Fr. 772).*

3. Despre dreptul de moştenire al femeei când se află în concurenţă cu descendenţi sau alte rude chemate după legi la succesiunea soţului ei mort

684. Când bărbatul moare şi văduva sa n'are avere, dânsa ia o porţiune virilă în uzufruct, din succesiunea bărbatului dacă acesta are descendenţi.

Când bărbatul lasă un singur descendent, porţiunea femeei în succesiune va fi numai de a treia parte. Acest drept începe dela epoca încetărei uzufructului legal.

Când bărbatul lasă rude de sus sau de alături, atunci femeea succede la o pătrime în plină proprietate din averea mortului[1]).

---

[1]) *Textul art. 676. anterior:* «Rudele succed pânăla al 12 a grad inclusiv.»

[1]) A se vedeă şi Codul Caragea, partea IV, cap. 3, art.

www.digibuc.ro

Cap. V. Despre acceptaţiunea şi repudierea moştenitorilor[1]).

1. Despre acceptaţiune

685. Succesiunea poate fi acceptată curat şi simplu, sau sub beneficiu de inventariu. *(Fr. 774).*

686. Nimeni nu este obligat de a face acceptaţiunea unei moşteniri ce i se cuvine. *(Fr. 775).*

687. Femeile măritate nu pot face valabil acceptaţiunea unei succesiuni, decât cu autorizaţiunea bărbatului sau a justiţiei.

Minorii şi interzişii nu pot face valabilă acceptaţiunea unei moşteniri decât conform dispoziţiunilor titlului dela minoritate, tutelă şi emancipaţiune. *(Fr. 776).*

688. Efectul acceptaţiunei se suie până la ziua deschiderei succesiunii. *(Fr. 777).*

689. Acceptaţiunea poate fi sau expresă sau tacită. Este expresă când se însuşeşte titlul sau calitatea de erede într'un act autentic sau privat; este tacită când eredele face un act, pe care n'ar puteà să-l facă decât în calitatea sa de erede, şi care lasă a se presupune neapărat intenţiunea sa de acceptare. *(Fr. 778).*

690. Actele curat conservatorii, de îngrijire şi de administraţiune provizorie nu sunt acte de primirea moştenirei, dacă cel ce le-a făcut n'a luat titlu sau calitate de erede. *(Fr. 779).*

691. Donaţiunea, vinderea sau transportul drepturilor succesive[2]), făcute de un erede, trage după sine acceptaţiunea succesiunei.

Tot asemenea se întâmplă:

1. Când unul din erezi renunţă chiar gratuit în folosul unui sau a mai mulţi din co-erezi.

2. Când renunţarea se face în folosul tuturor co-erezilor fără deosebire, şi se primeşte de renunţător preţul renunţărei. *(Fr. 780).*

692. Când acela cărui se cuvine o succesiune a murit fără să se fi lepădat de dânsa, sau fără să o fi acceptat expres sau tacit, erezii săi pot da dreptul să accepteze sau să se lepede de dânsa. *(Fr. 781).*

693. Dacă erezii săi nu se învoesc pentru acceptarea sau pentru lepădarea succesiunei, succesiunea se va acceptà sub beneficiu de inventariu. *(Fr. 782).*

694. Majorele nu poate să-şi atace acceptaţiunea expresă sau tacită a unei suc-

---

17, 18 şi 23, precum şi Codul Calimach, §§ 941, 857—961. Acest drept al femeei în succesiunea bărbatului erà prevăzut şi în *novela* 53, C. 2, § 2, a Codului Justinian.

[1]) Din eroare se zice aci «*moştenitorilor*» în loc de «*moştenirilor*», cum de altfel este şi în textul francez.

[2]) Legiuitorul a voit să zică «*succesorale*».

www.digibuc.ro

cesiuni decât în cazul când această acceptaţiune a fost urmarea unei viclenii ce s'a întrebuinţat în privinţă-i. El nu poate reclamă în contra acceptaţiunei[1]) pentru cuvinte de vătămare, decât în cazul în care succesiunea ar fi absorbită sau micşorată cu mai mult de jumătate, prin descoperirea unui testament necunoscut în momentul acceptaţiunei. *(Fr. 783).*

2. Despre renunţarea la succesiune

695. Renunţarea la succesiune nu se presupune; ea nu se poate face decât la grefa tribunalului de prima instanţă a districtului în care succesiunea s'a deschis, şi pe un registru ţinut anume pentru aceasta. *(Fr. 784).*

696. Eredele ce renunţă, este considerat că n'a fost niciodată erede. *(Fr. 785).*

697. Partea renunţătorului profită co-erezilor săi; dacă este singur, succesiunea trece la gradul următor. *(Fr. 786).*

698. Eredele renunţător nu poate fi reprezentat niciodată. Dacă renunţătorul este singur în gradul său, sau dacă toţi co-erezii săi renunţă, copiii lor vin la succesiune în virtutea propriului lor drept, pentru părţi egale. *(Fr. 787).*

699. Creditorii acelui ce renunţă în paguba lor pot să ia autorizaţiunea justiţiei ca să accepte succesiunea pentru debitorele lor, în locul şi rândul său.

Intr'acest caz renunţarea este anulată numai în favorul creditorilor şi numai până în concurenţa creanţelor lor. Acceptarea nu se face în folosul eredelui care a renunţat. *(Fr. 788).*

700. Facultatea de a acceptă, sau de a se lepădă de o succesiune se prescrie prin acelaş timp ce se cere pentru prescripţiunea cea mai lungă a drepturilor imobiliare. *(Fr. 789).*

701. In tot timpul în care prescripţiunea dreptului de a acceptă nu este dobândită în contra erezilor ce au renunţat, ei au încă facultatea de a acceptă succesiunea, dacă succesiunea nu este deja acceptată de alţi erezi. Nu se pot vătămă însă drepturile cari ar fi dobândite de alte persoane asupra bunurilor succesiunei, sau prin prescripţiune, sau prin acte valabile, făcute de curatorele succesiunei vacante. *(Fr.790)*

702. Nici chiar prin contractul căsătoriei nu se poate renunţă la succesiunea unui om în vieaţă, nici se pot înstrăină drepturile eventuale ce s'ar puteă dobândi asupra succesiunei. *(Fr. 791).*

703. Erezii cari au dat la o parte, sau au ascuns lucruri ale unei succesiuni, nu mai au facultatea de a se lepădă de dânsa; cu toată renunţa-

[1]) In textul francez lipsesc cuvintele: «*în contra acceptaţiunei*».

www.digibuc.ro

rea lor, ei rămân erezi şi nu pot luă nici o parte din lucrurile date la o parte sau ascunse. *(Fr. 792).*

3. Despre beneficiul de inventar, despre efectele sale şi despre obligaţiunile eredelui beneficiar

704. Declaraţiunea unu erede că ia această calitate sub beneficiu de inventariu, trebuie să fie făcută la grefa tribunalului de prima instanţă a districtului în care succesiunea este deschisă; ea trebuie să fie înscrisă pe registrul destinat pentru trecerea actelor de renunţare. *(Fr 793).*

705. Această declaraţiune n'are efect decât fiind precedată sau urmată de un inventariu fidel şi exact al bunurilor succesiunei, făcut după formele cerute de legile de procedură şi în termenele mai jos hotărîte. *(Fr. 794).*

706. Se dă eredelui din ziua deschiderei succesiunii 3 luni pentru facerea inventariului.

I se mai acordă pentru a deliberà asupra acceptărei sau repudierei succesiunii, un termen de 40 zile, care va începe a curge din ziua expirărei celor 3 luni date pentru inventariu, sau din ziua încheierei inventariului, dacă s'a terminat mai înainte de expirarea celor 3 luni. *(Fr. 795).*

707. Dacă cu toate acestea sunt în succesiune obiecte supuse stricăciunei, sau obiecte a căror conservare ar costà mult, eredele poate în calitatea sa de persoană în drept a succede şi fără să se poată zice că s'a făcut acceptaţiune din parte-i, să iea autorizarea justiţiei ca să se vânză acele obiecte.

Această vânzare trebuie să se facă cu forma vânzărilor publice. *(Fr. 796).*

708. In timpul termenelor pentru facerea inventariului şi pentru deliberare, eredele nu poate fi silit a se pronunţà şi nu se poate obţine o condamnaţiune în contră-i. Dacă el renunţă după expirarea termenelor, sau înaintea expirărei lor, cheltuelile ce legiuit s'au făcut de dânsul până la acea epocă privesc succesiunea. *(Fr. 797).*

709. După expirarea termenelor arătate, eredele urmărit poate cere un nou termen, pe care tribunalul ce se află în cercetarea urmărirei îl acordă sau îl refuză după circumstanţe. *(Fr. 798).*

710. Cheltuelile urmărirei în cazurile articolelor precedente, privesc succesiunea, dacă eredele justifică, sau că n'a cunoscut evenimentul morţei sau că termenele i-au fost neîndestulătoare, din cauza situaţiunei bunurilor, sau din cauza contestaţiunilor ivite. Dacă el nu poate justificà, cheltuelile îl privesc. *(Fr. 799).*

711. Eredele conservă cu

www.digibuc.ro

toate acestea după expirarea termenelor acordate de art. 706, chiar după expirarea termenelor date de judecător, conform art. 709, facultatea de a face încă inventariu şi de a se declară eredele beneficiar; aceasta însă în caz când dânsul n'a făcut acte de erede sau în caz când nu este dat în contră-i o hotărîre judecătorească, desăvârşită, care să-l condamne ca erede curat şi simplu. *(Fr. 800).*

712. Eredele oare a ascuns obiecte de ale succesiunei, sau care cu ştiinţă şi rea credinţă n'a trecut în inventariu efecte dintr'însa, nu se poate folosî de beneficiul de inventariu. *(Fr. 801).*

713. Beneficiul de inventariu dă eredelui avantajul:

1. De a plăti datoriile succesiunei numai până în concurenţa valorei bunurilor ce el a primit; de a se scutî chiar de plata datoriilor, predând toate bunurile succesiunei creditorilor şi legatarilor;

2. De a nu amestecă bunurile sale proprii cu acelea ale succesiunei, şi de a conservă în contra succesiunei dreptul de a cere plata creanţelor sale. *(Fr. 802).*

714. Eredele beneficiar administrează bunurile succesiunei şi este dator să dea socoteală de administraţiunea sa creditorilor şi legatarilor. El nu devine răspunzător cu bunurile sale proprii, decât după ce i se va fi cerut darea socotelilor şi el nu va fi îndestulat această îndatorire.

După lămurirea socotelilor el nu poate fi răspunzător cu bunurile sale proprii, decât până la concurenţa sumelor ce rămâne dator. *(Fr. 803).*

715. El nu răspunde pentru administraţia sa, decât de greşeli grave. *(Fr. 804).*

716. El nu poate vinde obiectele mobile ale succesiunei, decât prin formele legiuite pentru vânzările publice.

Dacă el reprezintă în natură obiectele mişcătoare, nu răspunde decât de depreciarea sau deteriorarea lor cauzată din neglijenţa sa. *(Fr. 805).*

717. El nu poate vinde imobilele decât după formele prescrise de procedură. El dă mandat creditorilor ipotecari, cari au făcut cererea, a primi preţul. *(Fr. 806).*

718. El este dator, dacă creditorii sau alte persoane interesate o cer, să dea cauţiune solvabilă pentru preţul mişcătoarelor cuprinse în inventariu şi pentru porţiunea preţului imobilelor nedelegată creditorilor ipotecari.

De nu se va da această cauţiune, se vor vinde mişcătoarele şi preţul lor se va depune ca şi porţiunea nedelegată din preţul imobilelor, spre a se întrebuinţă la desfacerea sarcinelor succesiunei. *(Fr. 807).*

719. Dacă unii din credi-

www.digibuc.ro

tori se opun, eredele beneficiar nu poate plăti decât după ordinea şi chipul regulat de judecător.

Dacă creditorii nu se opun eredele plăteşte creditorilor, şi legatarilor, după rândul cererei. *(Fr. 808).*

720. Creditorii ce nu se opun şi cari se prezintă, după lămurirea socotelilor şi plata reliquatelor, nu au recurs decât în contra legatarilor; aceia cari se prezintă înaintea lămurirei socotelilor şi plăţei reliquatelor, vor avea recurs şi în contra creditorilor plătiţi înaintea lor[1]). *(Fr. 809).*

721. Creditorii ce se opun vor avea recurs şi în contra eredelui[2]).

722. In toate cazurile prevăzute de art. 719 şi 720, recursul se prescrie după expirarea termenului de 3 ani, care începe din ziua lămuririi socotelilor şi a plăţei reliquatului. *(Fr. 809 § 2).*

723. Cheltuelile pentru peceţi, pentru facerea inventariului şi pentru darea socotelilor, privesc succesiunea. *(Fr. 810).*

5. Despre succesiunile vacante

724. Dacă după expirarea termenelor pentru facerea inventariului şi pentru deliberaţiune, nu se prezintă nimeni ca să reclame succesiunea şi dacă nu este nici un erede cunoscut, sau dacă erezii cunoscuţi s'au lepădat de succesiune, succesiunea este privită ca vacantă. *(Fr. 811)*

725. Tribunalul de întâia instanţă din districtul în care succesiunea este deschisă, numeşte un curatore după cererea persoanelor interesate, sau după aceea a procurorului. *(Fr. 812).*

726. Curatorele unei succesiuni vacante, trebuie înainte de toate să constate printr'un inventariu, succesiunea; el exercită şi urmăreşte drepturile ei; răspunde la cererile făcute în contră-i; administrează sub îndatorire de a vărsă numerariul succesiunei, ca şi sumele adunate din vânzarea mobilelor şi imobilelor, în casa de consemnaţiuni şi depozite şi în fine sub aceea de a da socoteli. *(Fr. 813).*

727. Dispoziţiunile secţiunei III-a din acest cap. asupra formelor cerute pentru facerea inventariului, asupra modului de administraţiune şi asupra socotelilor ce eredele beneficiar este dator să dea, sunt îndatoritoare şi pentru curatorii succesiunilor vacante. *(Fr. 814).*

Cap. VI. Despre împărţire şi despre reporturi

1. Despre împărţirea succesiunei

728. Nimeni nu poate fi obligat a rămâneă în indivi-

[1]) Ultima frază a acestui articol lipseşte în textul francez.

[2]) In codul francez lipseşte acest articol.

www.digibuc.ro

ziune[1]). Un co-erede poate ori când cere împărțeala succesiunei, chiar când ar există convențiuni sau proibițiuni contrarii.

Se poate face învoire pentru suspendarea diviziunei pe termen de 5 ani. După trecerea acestui timp, învoirea se poate reînoi. *(Fr. 815).*

729. Diviziunea poate fi cerută chiar când unul sau mai mulți din erezi au posedat părți separate din succesiune, dacă nu a fost act de împărțeală sau dacă nu se poate opune prescripțiunea[2]). *(Fr. 816).*

730. Dacă toți erezii sunt prezenți și majori, se pot împărți între dânșii, ori cum ar voi, fără îndeplinirea vreunei formalități.

Dacă toți erezii nu sunt prezenți sau dacă între dânșii sunt minori sau interzișî, atunci se vor pune peceți pe efectele succesiunei în cel mai scurt termen, sau după cererea erezilor sau după aceea a procurorului tribunalului de prima instanță. *(Fr. 819).*

731. Creditorii pot și ei să ceară punerea de peceți în virtutea unui titlu executoriu, sau a unei permisiuni judecătorești. *(Fr. 820).*

732. După punerea peceților, creditorii pot face opoziție și fără a avea titluri executorii sau permisiunea justiției. *(Fr. 821).*

733. Dacă vreunul din coerezi nu consimte la facerea împărțelei, sau dacă se ivesc contestațiuni, ori în privința modului de procedare, sau asupra chipului de-a o termină, tribunalul se pronunță în mod sumariu sau numește, de cere trebuința, pentru operațiunile împărțelei, pe unul din judecători, după raportul căruia judecă contestațiunile. *(Fr. 823).*

734. Estimațiunea imobilelor se face de experți aleși de părțile interesate; de experți numiți din oficiu când părțile refuză a-i alege.

Procesul-verbal al experților trebuie să arate bazele estimațiunei; să indice dacă obiectul estimat poate să fie comod împărțit și în ce chip; să fixeze, în fine, în caz de împărțire, fiecare din părțile ce se pot formă, precum și valoarea lor. *(Fr. 824).*

735. Estimațiunea imobilelor trebuie să se facă de oameni cunoscători și după adevăratul lor preț. *(Fr. 825).*

736. Fiecare din co-erezi poate cere partea sa în natură din mobilele sau imobilele succesiunei. Cu toate acestea, de sunt creditori sequestranți sau oponenți, sau dacă majoritatea co-erezilor socotesc necesară vinderea mobilelor pentru plata da-

---

[1]) In vechile legiuiri starea de «*indiviziune*» se numia «*devălmășie*».

[2]) Art. francez 816 se exprimă astfel: «*ou possession suffisante pour acquérir la prescription*».

www.digibuc.ro

toriilor succesiunei, ele se vând public după formele obişnuite.

Dacă mobilele nu se pot împărţi, se vor vinde la tribunal prin licitaţiune.

Dacă toate părţile sunt majore, ele pot conveni să facă vânzarea în faţa unui arbitru, numit de dânsele. *(Fr. 826, 827).*

737. După ce mobilele şi imobilele s'au estimat, şi s'au vândut, judecătorul, de cere trebuinţa, trimite pe părţi la un arbitru, numit cu consimţimântul lor, sau numit de-adreptul de dânsul, când părţile nu se unesc pentru numirea lui.

Se procede înaintea acestui arbitru, la facerea socotelilor ce co-părţitorii pot fi datori a-şi da unii altora, la formarea activului şi pasivului eredităţei, la compunerea părţilor, şi la restituţiunile ce erezii ar trebui a-şi face între dânşii. *(Fr. 828).*

738. Fiecare erede reportă la masa succesiunei, conform cu regulile mai jos prescrise, donaţiunile ce a primit şi sumele ce este dator către succesiune. *(Fr. 829).*

739. Dacă reportul nu se face în natură, co-erezii căror li se datoreşte, iau mai întâiu o parte egală din masa succesiunei.

Aceste preluări se fac, pe cât este posibil, în obiecte de aceeaşi natură şi calitate cu acelea ce erà să fie date în natură. *(Fr. 830).*

740. După preluări, se formează din restul mesei succesiunei, atâtea părţi egale câţi sunt şi erezi sau *stirpe* împărţitoare. *(Fr. 831).*

741. La formarea şi compunerea părţilor, trebuie să se dea în fiecare parte, pe cât se poate, aceeaşi cantitate de mobile, de imobile, de drepturi sau de creanţe de aceeaşi natură şi valoare.

Se va evità însă, cât va stà prin putinţă, îmbucătăţirea peste măsură a eritajelor[1]) şi diviziunea exploataţiunilor. *(Fr. 832).*

742. Inegalitatea părţilor date în natură se compensă prin bani. *(Fr. 833).*

743. Părţile se formează de unul dintre co-erezi sau de altă persoană, dacă toţi erezii sunt de acord în alegere şi dacă cel ce a fost ales acceptă însărcinarea; în caz contrariu, părţile se formează de un expert numit de judecător.

Părţile apoi se trag la sorţi. Dacă însă erezii vin la moştenire cu părţi inegale, autoritatea judecătorească decide de trebuie să se procedă prin tragerea la sorţi în parte, sau prin darea părţilor în total. *(Fr. 834*; Ital. *996)*[2]).

---

[1]) Adică: a fondurilor nemişcătoare, imobiliare.

[2]) Textul art. 996 § 2, Cod. civ. ital.: «*Se pero gli eredi non concorrono in parti eguali, l'autorità giudiziaria decide se si débba procedere per estrazione o per attribuzione in tutto o in parte*».

www.digibuc.ro

744.. Mai înainte de a procede la tragerea părţilor la sorţi, fiecare compărţitor este admis a propune reclamările sale, în contra formărei părţilor. *(Fr. 835)*.

745. Regulile stabilite pentru împărţirea mesei de moştenire, se vor observà în subdiviziunile ce se vor face între stirpele compărţitoare. *(Fr. 836)*.

746. Dacă asupra operaţiunilor trimise înaintea arbitrului, se fac contestaţiuni. arbitrul încheie proces-verbal pentru dificultăţile şi zisele părţilor, şi le trimite înaintea judecătorului pentru împărţeală. *(Fr. 837)*.

747. Dacă toţi co-erezii nu sunt prezenţi sau de sunt între ei interzişi sau minori, fie şi emancipaţi,împărţirea trebuie să se facă înaintea tribunalului, observând regulele prescrise în art. precedente din această secţiune.

Dacă sunt mai mulţi minori cu interese contrarii la împărţeală, se va da fiecărui dintr'înşii un tutore special. *(Fr. 838)*.

748. In cazul articolelor precedente, licitaţiunea, de este trebuinţă, nu se va puteà face decât înaintea tribunalului cu formele prescrise pentru înstrăinarea bunurilor minorilor. Străinii vor fi totdeauna admişi. *(Fr. 839)*.

749. Impărţirile făcute conform cu regulele mai sus prescrise, sau de tutori cu autorizaţiunea consiliului de familie, sau de minori emancipaţi, asistaţi de curatorii lor, sau în numele absenţilor, sunt definitive. *(Fr. 840)*.

750. După împărţeală se va remite fiecărui din compărţitori titlurile particulare obiectelor ce i s'au dat.

Titlurile unei proprietăţi împărţite se ţin de acela ce a luat partea cea mai mare, cu îndatorire de a le reprezentà când compărţitorii, având trebuinţă de ele, i le vor cere.

Titlurile eredităţei întregi se ţin de acel erede pe care toţi l-au ales ca depozitar, cu îndatorire de a le reprezentà la orice cerere.

Dacă nu este unire pentru această alegere, atunci titlurile se depun în arhiva Statului şi judecătorul liberează de pe dânsele fiecăruia din erezi câte o copie legalizată[1]). *(Fr. 842)*.

2. Despre reporturi

751. Fiul sau descendentele care vine la succesiune, chiar sub beneficiu de inventariu, împreună cu fraţii ori surorile sale, sau cu descendenţii acestora, trebuie a reportà co-erezilor săi, tot ce a primit dela defunct prin dar, atât direct cât şi indirect, afară de cazul când donato-

[1]) Art. francez 842 nu cuprinde acest al 4-lea alineat decât în fraza următoare: «s'il y a difficulté sur ce choix, il est réglé par le juge».

www.digibuc.ro

rele a dispus altfel[1]). *(Fr. 843; Ital. 1001).*

752. Eredele ce renunță la succesiune poate popri darul, sau a cere legatul ce i s'a făcut, în limitele părții disponibile. *(Fr. 845).*

753. Donatarul care nu va avea[2]) calitatea de a moșteni în momentul donațiunei, dar care avea[2]) această calitate la epoca deschiderei succesiunei, este obligat de a face report, dacă donatorele nu l-a dispensat de aceasta. *(Fr. 846).*

754. Donațiunile și legaturile făcute fiului unei persoane, care are calitatea de erede în momentul deschiderei succesiunei, sunt presumpte că s'au făcut cu scutirea de report. *(Fr. 847).*

755. Fiul care vine cu dreptul său propriu la succesiunea donatorului, nu este obligat a reportà darul făcut părintelui său, chiar când ar primì succesiunea acestuia; dar când fiul vine la succesiune cu dreptul de reprezentațiune, atunci este dator să reporte aceea ce s'a dăruit părintelui său, chiar în cazul când ar fi renunțat la succesiunea părintelui. *(Fr. 848).*

756. Donațiunile și legaturile făcute soțului unui descendente succesibil, sunt socotite ca făcute cu scutirea de report.

Dacă darurile sau legaturile s'au făcut la doi soți împreună, din care numai unul este descendinte[3]) cu drept de succesiune, partea dăruită acestuia din urmă este supusă reportului. *(Fr. 849; Ital. 1006).*

757. Reportul nu se poate face decât numai la succesiunea donatorului. *(Fr. 850).*

758. Co-eredele este dator a reportà aceea ce părintele a cheltuit cu dânsul dotându-l[4]), procurându-i vreo carieră, sau plătindu-i datoriile. *(Fr. 851; Ital. 1007).*

759. Cheltuelile de nutriment, întreținere, educațiune, de învățătura unui meșteșug, cheltuelile ordinare pentru îmbrăcăminte și alte obiecte trebuincioase la intrarea în armată, cheltuelile de nuntă și prezenturile obișnuite nu sunt supuse reportului. *(Fr. 852).*

760. Imobilul care s'a pier-

[1]) Acest art. 751, deși împrumută ceva din cuprinsul art. francez 843, este mai mult reproducerea art. 1001 din proiectul Codului civil italian al ministrului Pisanelli din 1863, promulgat tocmai în 1866. A se vedeà și notele dela art. 1, 828 și 1718.

[2]) Cuvintele «*va avedà*» și «*avedà*», din eroare sunt puse invers unul în locul altuia, așa că întunecă înțelesul frazei.

[3]) In art. francez 849, lipsește cuvântul «*descendinte*». Vezi și nota art. 751 și 828.

[4]) Cuvântul «*dotându-l*» din art. 758 nu există în art. corespunzător 851 francez. El este luat după art. 1007 Cod. italian. Vezi și nota dela art. 751 și 828.

www.digibuc.ro

dut din caz fortuit şi fără greşeala donatorului[1]) nu este supus reportului. *(Fr. 855).*

761. Dacă înzestrătorul ascendente plăteşte bărbatului zestrea fără asigurări suficiente, fiica înzestrată va fi datoare a reportă numai acţiunea în contra bărbatului[2]). *(Ital. 1007, § 2).*

762. Fructele şi interesele lucrurilor supuse reportului, nu sunt debite decât în[3]) ziua deschiderei succesiunei. *(Fr. 856).*

763. Legatarii şi creditorii nu pot pretinde ca erezii să facă report. *(Fr. 857).*

764. Reportul se face sau în natură, sau scăzându-se valoarea sa din partea celui obligat a face report. *(Fr. 858).*

765. Reportul se poate pretinde în natură pentru imobile; când cel ce a primit imobilul, l-a înstrăinat sau ipotecat[4]) înaintea deschiderei succesiunei, reportul în natură nu este obligator.

Reportul în acest caz, se preţueşte după valoarea ce imobilul a avut în momentul deschiderei succesiunei. *(Fr. 859, 860).*

766. In orice caz trebuie să se ţină socoteală donatarului de cheltuelile necesare şi utile. *(Fr. 861, 862).*

767. Donatarul este răspunzător de toate degradările şi deteriorăţiunile cari au micşorat valoarea imobilului prin faptul, culpa sau neglijenţa sa. *(Fr. 863).*

768. Când imobilul s'a înstrăinat de dator[5]), ameliorăţiunile şi degradările făcute de cel ce l-a dobândit, se vor ţineà în seamă, conform cu dispoziţiunile celor două articole precedente. *(Fr. 864).*

769. Când reportul se face în natură, bunurile intră în masa succesiunei libere de toate sarcinele create de donatar; creditorii ipotecari însă, pot să intervină la împărţeală spre a nu se face reportul cu frauda drepturilor lor. *(Fr. 865).*

770. Când un succesibil primeşte, cu dispensă de report, un dar care excede porţiunea disponibilă[6]), reportul escedentului se face în natură, dacă întoarcerea escedentului este posibilă.

In caz contrariu, dacă escedentele trece peste jumătatea valoarei imobilului, do-

---

[1]) Din eroare se zice *«donatorului»* în loc de *«donatarului»*.

[2]) In Codul civil francez nu există dispoziţiunile acestui articol. Ele sunt luate din art. 1007 Cod. civ. italian. Vezi şi nota art. 751 şi 828.

[3]) Din eroare se zice aci *«în»* în loc de *«din»*.

[4]) In art. 765, ouvintele *«sau ipotecat»* nu figurează în art. francez corespunzător. Ele sunt luate din art. 1006 Codul italian.

[5]) Din eroare se spune *«dator»* în loc de *«donatar»*.

[6]) A se vedeà art. 841 Cod. civ. în privinţa porţiunei disponibile.

www.digibuc.ro

natoriul[1]) reportă imobilul în întregimea lui şi prelevă asupra massei valoarea porţiunei disponibile; dacă această porţiune trece jumătate valoarea imobilului, donatoriul[2]) poate ţinea imobilul în întregimea lui, ia însă mai puţin din celelalte bunuri ale succesiunei, şi recompensă pe co-erezii săi, sau în bani, sau oricum altfel. *(Fr. 866).*

771. Co-eredele care reportează imobilul în natură, poate să reţină posesiunea până la plata efectivă a sumelor ce-i sunt datorite pentru cheltueli sau ameliorăţiuni. *(Fr. 867).*

772. Reportul mobilelor se face, luându-se mai puţin din celelalte bunuri ale succesiunei. El se calculă pe valoarea ce mobilele aveau în momentul facerei darului, după statul estimaţiunei anexat actului de dar; în lipsa acestui stat după estimaţiunea experţilor, făcută pe preţul cel mai just. *(Fr. 868).*

773. Succesibilul care a primit bani face reportul luând mai puţin din numerarul succesiunei.

La neajungere, donatoriul[1]) poate să nu reporteze numerarul dând echivalentul în imobile, şi, în lipsa acestora, în imobilele succesiunei. *(Fr. 869).*

3. Despre plata datoriilor

774. Co-erezii contribuesc la plata datoriilor şi sarcinelor succesiunei fiecare în proporţiune cu ce ia. *(Fr. 870).*

775. Legatarul cu titlul universal contribueşte deopotrivă cu erezii, în proporţiune cu emolumentul său. Cel particular nu contribueşte. *(Fr. 871).*

776. Când imobilele unei succesiuni sunt ipotecate special, pentru plată de rendite, fiecare din co-erezi poate pretinde ca renditele să fie plătite şi imobilele liberate înaintea formărei părţilor.

Dacă co-erezii împart succesiunea în starea în care se găseşte, imobilele ipotecate[3]) se estimă după aceeaş normă ca şi celelalte imobile; capitalul renditei însă se scade din preţul imobilului. Eredele, în partea căruia s'a dat imobilele, rămâne singur dator a plăti rendita şi garantează pe co-erezii săi pentru această plată. *(Fr. 872).*

777. Co-erezii plătesc datoriile şi sarcinile succesiunei fiecare în proporţiune cu partea sa ereditară. *(Fr. 873).*

778. Co-eredele sau succesorele cu titlu universal care, din cauza ipotecei, a plătit din datoria comună mai mult decât partea, sa, are recurs, în contra celorlalţi co-erezi

[1]) Din eroare se zice «*donatoriul*» în loc de «*donatariul*».

[2]) Din eroare se zice «*donatoriul*» în loc de «*donatariul*».

[3]) Din eroare se zice aici: «*imobilele ipotecate*» în loc de «*imobilul ipotecat*», la singular, după cum este dealtfel şi în textul francez.

www.digibuc.ro

sau succesori cu titlu universal, numai pentru partea ce fiecare din ei era obligat a plăti, chiar când co-eredele ce a desfăcut datoria ar fi fost subrogat în drepturile creditorilor. Co-eredele însă ce a acceptat succesiunea sub beneficiu de inventar, conservă facultatea de a cere plata creanţelor sale personale, ca orice alt creditor al succesiunei. *(Fr. 875).*

779. Când unul din co-erezi sau succesori cu titlu universal este insolvabil, partea lui din datoria ipotecară se împarte între toţi ceilalţi în proporţiune cu ce ia fiecare din succesiune. *(Fr. 876).*

780. Titlurile executorii, obţinute în contra defunctului, sunt personal executorii şi în contra eredelui. Cu toate acestea creditorii nu pot urmări execuţiunea decât după 8 zile dela notificarea acestor titluri făcută persoanei, sau la domiciliul eredelui. *(Fr. 877).*

781. Ei pot cere, în orice caz şi în contra oricărui creditor, separaţiunea patrimoniului defunctului de acela al eredelui. *(Fr. 878).*

782. Acest drept nu poate fi exercitat când, acceptându-se eredele de debitore, s'a făcut astfel novaţiune[1]) în privinţa creanţei contra defunctului. *(Fr. 879).*

783. In privinţa mobilelor după trecere de 3 ani, dreptul este prescris. In privinţa imobilelor, acţiunea se poate exercită în tot timpul în care imobilele se găsesc în mâna eredelui. *(Fr. 880).*

784. Creditorii eredelui nu pot cere separaţiunea patrimoniilor, în contra creditorilor succesiunei. *(Fr. 881).*

785. Creditorii unuia din compărţitori, ca nu cumva împărţeala să se facă cu viclenie în vătămarea drepturilor lor, pot pretinde să fie prezenţi la împărţeală, pot dar să intervină cu spesele lor; nu pot însă să atace o împărţeală săvârşită, afară numai de s'a făcut în lipsa-le, şi fără să se ţină seamă de opoziţiunea lor. *(Fr. 882, 974).*

4. Despre efectele împărţelei şi despre garanţia părţilor

786. Fiecare co-erede este presumpt că a moştenit singur şi imediat toate bunurile cari compun partea sa, sau cari i-au căzut prin licitaţie. şi că n'a fost niciodată proprietar pe celelalte bunuri ale succesiunei. *(Fr. 883).*

787. Co-erezii sunt datori garanţi unul către altul numai despre turburările şi evicţiunile[2]) ce proced dintr'o cauză anterioară împărţelei.

Garanţia încetează când o evicţiune a fost exceptată anume, printr'o clauză expresă a actului de împărţeală,

[1]) Asupra novaţiunii, a se vedeà art. 1128 Cod. civ.

[2]) Asupra evicţiunei, a se vedeà art. 1337 Cod. civ.

www.digibuc.ro

sau când evicțiunea a fost cauzată din greșeala eredelui. *(Fr. 884).*

788. Fiecare din erezi este obligat, în proporțiune cu partea sa ereditară, a despăgubi pe co-eredele său de paguba ce a suferit din cauza evicțiunei.

Când unul din co-erezi va fi insolvabil, partea ce el este dator a contribui, se va împărți între eredele garantat, și între ceilalți co-erezi. *(Fr. 885).*

789. Garanția pentru solvabilitatea debitorului unei rendite durează numai 5 ani dela împărțeală. Această creanță[1]) încetează când nesolvabilitatea a luat naștere în urma împărțelei. *(Fr. 886).*

5. Despre desființarea sau resciziunea împărțelei

790. Impărțelile pot fi desființate pentru violență sau dol[2]).

Pentru o simplă omisiune a unuia din obiectele succesiunei nu se strică împărțeala; se face numai un supliment de împărțeală pentru obiectul omis. *(Fr. 887).*

791. Orice act, sub orice titlu, în urmarea cărui a încetat indiviziunea între erezi, este supus la acțiunea de resciziune din articolul precedent.

După împărțeală, sau după actul care-i ține locul, acțiunea de resciziune nu mai este admisă în contra transacțiunei făcute asupra dificultăților reale, ce prezintă primul act, chiar când nu ar fi fost proces început asupra obiectului transacțiunei. *(Fr. 888)*

792. Acela în contra căruia s'a făcut cererea de resciziune poate popri desființarea împărțelei, dând reclamantului suplimentul din partea sa ereditară în numerar sau în natură. *(Fr. 891).*

793. Co-eredele care a înstrăinat porțiunea sa ereditară în tot sau în parte, nu poate intenta acțiunea de resciziune pentru dol sau violență, dacă înstrăinarea s'a făcut în urma descoperirei dolului sau încetărei violenței. *(Fr. 892).*

6. Despre împărțeala făcută de tată, de mamă sau de alți ascendenți între descendenții lor

794. Tatăl, mama și ceilalți ascendenți pot face împărțeala bunurilor lor între fii și ceilalți descendenți. *(Fr. 1075).*

795. Această împărțeală se poate face prin acte între vii sau prin testament cu formele, condițiunile și regulele pre-

---

[1]) Din eroare se zice aci «creanță» în loc de «garanție», cum dealtfel este și în textul francez.

[2]) Art. francez corespunzător 887, adaugă: «*Il peut aussi y avoir lieu à rescision, lorsqu'un des cohéritiers établit, à son préjudice, une lésion de plus d'un quart*».

www.digibuc.ro

scrise pentru donațiuni între vii și pentru testamente.

Impărțeala făcută prin acte între vii nu poate aveà de obiect decât bunurile prezente. *(Fr. 1076).*

796. Dacă toate bunurile, ce ascendentele a lăsat la moartea sa, nu au fost cuprinse în împărțeală, bunurile necuprinse se vor împărți conform cu legea. *(Fr. 1077).*

797. Este nulă împărțeala în care nu s'a cuprins toți copiii în viață la deschiderea moștenirei, și descendenții fiilor premuriți.

Acțiunea de nulitate se poate exercità de toți erezii, fără distincțiune. *(Fr. 1078).*

798. Impărțeala făcută de ascendente se poate atacà, când ar rezultà dintr'însa sau dintr'alte acte, că prin dispoziționea făcută de ascendente vreunul din acei între care s'au împărțit bunurile, s'ar găsì vătămat în partea legitimă. *(Fr. 1079).*

799. Copilul care, pentru causa arătată la articolele precedente[1]) atacă împărțeala făcută de ascendente, este dator a plăti înainte cheltuelile estimațiunei. Dacă reclamațiunea nu este fondată, cheltuelile estimațiunei și ale judecății vor fi în sarcina sa. *(Fr. 1080).*

[1]) Din eroare se zice aci «*articolele precedente*» în loc de «*articolul precedent*», după cum dealtfel se află și în textul francez.

TITLUL II

DESPRE DONAȚIUNI INTRE VII ȘI DESPRE TESTAMENTE[1])

800. Nimeni nu va puteà dispune, de avutul său, cu titlu gratuit, decât cu formele prescrise de lege pentru donațiuni între vii sau prin testament. *(Fr. 893).*

801. Donațiunea este un act de liberalitate, prin care donatorele dă irevocabil un lucru donatarului care-l primește. *(Fr. 894).*

802. Testamentul este un act revocabil prin care testatorele dispune, pentru timpul încetărei sale din viață, de tot sau parte din avutul său. *(Fr. 895).*

803. Substituțiunile sau fidei-comisele[2]) sunt proibite; orice dispoziționea prin care donatarul, eredele instituit sau legatarul, va fi însărcinat de a conservà și a remite la o a treia persoană, va fi nulă chiar în privirea donatarului, a eredelui numit, sau a legatarului. *(Fr. 896).*

804. Este permisă dispoziționea prin care o a treia persoană ar fi chemată a lua darul, ereditatea sau legatul,

[1]) In textul francez urmează imediat mențiunea: «*Capitolul I: Dispoziționi generale*».

[2]) «*Fidei-comisele*» sunt clauzele dintr'un testament, prin care se lasă cuiva un legat, sub condițiunea de a-l păstrà și a-l încredința în urmă altei persoane.

www.digibuc.ro

în cazul când donatarul, eredele numit, sau legatarul nu ar primì sau nu ar puteà primì. *(Fr. 898).*

805. Este permisă asemenea dispoziţiune între vii sau testamentară, prin care uzufructul se dă la o persoană şi proprietatea nudă la alta. *(Fr. 899).*

Cap. II. Despre capacitatea de a dispune sau de a primì prin donaţiune între vii sau prin testament

806. Minorele mai mic de 16 ani nu poate dispune, nici într'un fel, afară de excepţiunile regulate la capitolul IX[1]) al acestui titlu. *(Fr. 903).*

807. Minorele de 16 ani poate dispune prin testament şi numai pentru jumătate din bunurile de cari după lege poate dispune majorele. *(Fr. 904).*

808. Este capabil de a primì prin donaţiune între vii oricine este conceput în momentul donaţiunei.

Este capabil de a primì prin testament oricine este conceput la epoca morţei testatorului[2]). *(Fr. 906).*

809. Minorele de şasesprezece ani nu poate prin testament dispune în favoarea tutorelui său.

Minorele, ajuns la majoritate nu poate dispune nici prin donaţiune între vii, nici prin testament, în favoarea fostului său tutore, dacă socotelile definitive ale tutelei n'au fost prealabil date şi primite.

Sunt exceptaţi în amândouă cazurile de mai sus ascendenţii minorilor, cari sunt sau au fost tutori ai lor. *(Fr. 907).*

810. Doctorii în medicină, sau în chirurgie, ofiţerii de sănătate şi spiţerii care au tratat pe o persoană în boala din care moare, nu pot profità de dispoziţiunile între vii sau testamentare, ce dânşii au făcut în favoare-le în cursul acestei boale.

Sunt exceptate:

1. Dispoziţiunile remuneratorii făcute cu titlul particular; se va ţine însă seamă de starea dispunătorului şi de serviciile făcute;

2. Dispoziţiunile universale, în caz de rudenie până la al patrulea grad inclusiv, afară numai dacă mortul va aveà erezi în linie dreaptă şi dacă acela în profitul cărui s'a făcut dispoziţiunea, nu este el chiar erede în linie dreaptă.

Aceleaşi regule sunt aplicabile în privinţa preoţilor. *(Fr. 909).*

811. Dispoziţiunile între vii sau prin testament, făcute în favoarea ospiciilor, săracilor

[1]) Capitolul ce trebuie citat aci e capitolul VII, iar nu IX, după cum este şi în textul francez.

[2]) Art. francez corespunzător 906, continuă: «*Néanmoins la donation ou le testament n'auront leur effet qu'autant que l'enfant sera né viable*».

www.digibuc.ro

dintr'o comună, sau stabilimentelor de utilitate publică, nu pot avea efect decât de sunt autorizate prin ordonanțe domnești în urma avizului Consiliului de Stat [1]). *(Fr. 910).*

812. Dispozițiunile în favoarea unui incapabil sunt nule, fie ele deghizate sub forma unui contract oneros, fie făcute în numele unor persoane interpuse. Sunt reputate ca persoane interpuse tatăl și mama, copiii și descendenții și soțul persoanei incapabile. *(Fr. 911).*

Cap. III. Despre donațiunile între vii

1. Despre forma și efectele donațiunilor între vii

813. Toate donațiunile se fac prin act autentic. *(Fr. 931).*

814. Donațiunea nu obligă pe donatore și nu va produce nici un efect decât din ziua în care va fi fost acceptată [2]).

Acceptațiunea poate fi făcută sau în act, sau printr'un act autentic posterior, mai înainte însă de moartea celui ce dăruește [3]); în acest din urmă caz, donațiunea n'are efect decât din ziua în care se va fi comunicat donatorelui actul de acceptațiune. *(Fr. 932).*

815. Donațiunile făcute unor minori ne emancipați sau unui interzis, se acceptă de tutore sau de părinte.

Minorele emancipat poate acceptă cu asistența curatorelui.

Mama, cu toate că tatăl ar fi în viață, și ceilalți ascendenți, cu toate că genitorii ar fi în viață, vor puteà asemenea să accepteze donațiunea făcută minorelui emancipat sau neemancipat și interzisului, deși ei n'ar avea calitatea de tutori. *(Fr. 935).*

816. Surdo-mutul ce nu știe să scrie, nu poate acceptă o donațiune decât cu asistarea unui curatore special numit de autoritatea judiciară, după regulele stabilite pentru minori. *(Fr. 936).*

817. Donațiunile făcute persoanelor morale, nu pot fi acceptate decât prin ordonanță domnească, dată în urma avizului consiliului de Stat [4]). *(Fr. 937).*

818. Când se dăruesc bunuri ce pot fi ipotecate, transcripțiunea actului ce conține donațiunea, și acceptațiunea, ca și notificațiunea acceptațiunei făcută prin act separat, se va face

[1]) Consiliul de Stat a fost desființat prin legea din 12 Iulie 1866, astfel că astăzi este suficientă autorizarea dată printr'un decret regal.

[2]) Art. francez corespunzător 932 continuă: «*en termes exprès*».

[3]) In art. francez corespunzător, 932, lipsesc cuvintele: «*mai înainte însă de moartea celui ce dăruește*», care au fost adăugate de legiuitorul român.

[4]) A se vedea «*Legea pentru persoanele juridice (morale)*» din 15 Februarie 1924.—Vez și nota de sub art. 811, pag. 144.

www.dacilibuc.ro

la tribunalul districtului unde sunt situate bunurile. *(Fr. 939).*

819. Lipsa transcripţiunei poate să fie invocată de orice persoane au interes la aceasta; se exceptă însă persoanele obligate a stărui să se facă transcripţiunea, sau reprezentanţii lor, asemenea şi donatorele. *(Fr. 941).*

820. Minorii interzişi [1]), femeile măritate, în lipsă de acceptaţiunea sau transcripţiunea donaţiunei, nu pot cere obiectele dăruite; au însă, de se cuvine, recurs în contra tutorilor sau bărbaţilor. *(Fr. 942).*

821. Donaţiunea între vii pentru bunurile viitoare este revocabilă. *(Fr. 943).*

822. Este nulă orice donaţiune făcută cu condiţiuni a căror îndeplinire atârnă numai de voinţa donatorelui. *(Fr. 944).*

823. Este asemenea nulă, dacă s'a făcut sub condiţiunea de a se satisface datorii sau sarcine cari nu existau la epoca donaţiunei, sau cari nu erau arătate în actul de donaţiune. *(Fr. 945).*

824. Când donatorele şi-a rezervat dreptul de a dispune de un obiect cuprins în donaţiune, sau de o sumă determinată din bunurile dăruite, dacă moare fără să fi dispus de dânsele, un asemenea obiect sau asemenea sumă rămâne erezilor donatorelui. *(Fr. 946).*

825. Donatorele poate stipulà întoarcerea bunurilor dăruite, atât în cazul când donatarul ar muri înaintea lui, cât şi în cazul când donatarul şi descendenţii săi ar muri înaintea sa.

Aceste stipulaţiuni însă nu se pot face, decât în favoarea donatorelui. *(Fr. 951).*

826. Dispoziţiunile art. 821 822, 823, 824 şi 825, nu se aplică la donaţiunea din Capitolul VIII şi IX [2]) dintr'acest titlu. *(Fr. 947).*

827. Orice act de donaţiune de mobili este valabil numai pentru obiectele trecute într'un act estimativ subsemnat de donatare [3]) şi donatar. *(Fr. 948).*

828. Donatorele nu este responsabil de evicţiune [4]) către donatar pentru lucrurile dăruite.

Donatorele este responsabil de evicţiune când el a prol mis expres garanţia.

Este asemenea responsabil când evicţiunea provine din faptul său, când este în chestiune o donaţiune care impune sarcini donatarului; în-

[1]) Din eroare se zice: «*minorii interzişi*» în loc de: «*minorii, interzişii*», cum este şi în textul francez.

[2]) Capitolul VI şi VII trebuiau citate aci, corespunzătoare cu Capitolele VIII şi IX din textul francez.

[3]) «*Donatore*» a voit să zică aci legiuitorul, după cum este şi în textul francez.

[4]) In privinţa evicţiunei, a se vedeà art. 1337 Codul civil.

www.digibuc.ro

tr'acest caz însă garanţia este obligatorie, numai până la suma sarcinelor [1]). *(Ital. 1047 1077).*

2. Despre cazurile în cari donaţiunile se pot revocà

829. Donaţiunea între vii se revoacă, pentru neîndeplinirea condiţiunilor cu cari s'a făcut, pentru ingratitudine şi pentru naştere de copii în urma donaţiunei. *(Fr. 953).*

830. Când donaţiunea este revocată pentru neîndeplinirea condiţiunilor, bunurile reintră în mâna donatorului, libere de orice sarcină şi ipotecă. *(Fr. 954).*

831. Donaţiunea între vii se revoacă pentru ingratitudine în cazurile următoare;

1. Dacă donatarul a atentat la viaţa donatorelui;

2. Dacă este culpabil în privinţă-i de delicte, cruzimi sau injurii grave;

3. Dacă fără cuvânt îi refuză alimente. *(Fr. 955).*

832. Revocarea pentru neîndeplinirea condiţiunilor şi pentru ingratitudine, nu se face de drept niciodată. *(Fr. 956).*

833. Cererea de revocare pentru ingratitudine, trebuie făcută în termen de un an din ziua faptului, sau din ziua când donatorele a cunoscut faptul.

Acţiunea de revocare nu se poate intentà, în contra erezilor donatarului, nici de erezii donatorelui în contra donatarului, afară numai dacă în acest caz acţiunea s'a intentat de donatore, sau donatorele a murit în anul în care se puteà intenta acţiunea. *(Fr. 957).*

834. Revocarea pentru ingratitudine nu poate infirma nici înstrăinările făcute de donatar, nici ipotecile sau alte sarcini reale cu cari ele ar fi putut grevà obiectul dăruit; este neapărat însă ca acestea să se fi făcut înaintea inscripţiunei extractului cererei de revocaţiune pe marginea transcripţiunei prescrisă prin art. 818.

In caz de revocaţiune, donatarul se condamnă a întoarce valoarea obiectelor înstrăinate, după estimaţiunea ce li s'ar face în timpul cererei; se condamnă asemenea a întoarce veniturile din ziua cererei. *(Fr. 958).*

835. Donaţiunile făcute în favoarea maritajului, nu sunt revocabile pentru ingratitudine. *(Fr. 959).*

836. Orice donaţiuni prin acte între vii făcute de persoane ce n'au copii sau descendenţi existenţi în timpul facerei lor, oricare ar fi valoarea acestor donaţiuni şi sub orice titlu s'ar fi făcut, fie chiar donaţiunea mutuală

---

[1]) Acest art. 828 Codul civil român, este copia art. 1047 din proiectul italian (art. 1077) din Cod. civ. italian). Tot aşà sunt şi alte articole, despre cari am făcut la locul cuvenit menţiunea necesară.

www.digibuc.ro

sau remuneratorie, fie în fine donațiune în favoarea maritajului făcută soților de oricare altă persoană, afară de ascendenții lor, sunt revocate de drept, dacă donatorele, în urma donațiunei, dobândește un copil legitim, un postum [1]) sau chiar când a legitimat pe un copil natural, prin maritaj subsequent [2]). *(Fr. 960).*

837. Revocațiunea se face și când copilul donatarului, sau al donatricei ar fi fost conceput în timpul donațiunei. *(Fr. 961).*

838. Donațiunea rămâne revocată chiar când donatarul ar fi intrat în posesiunea lucrurilor dăruite și ar fi lăsat în posesiunea acelor lucruri după nașterea fiului donatorului; donatarul posesor nu va fi obligat a restitui fructele de orice natură luate de el, decât din ziua în care i se va fi notificat nașterea fiului sau legitimațiunea sa prin căsătorie subsequentă. *(Fr. 962).*

839. Orice clauze sau convenționi, prin care donatorele ar renunță la revocarea donațiunei pentru naștere de fiu, este nulă și fără nici un efect. *(Fr. 965).*

840. Prescripțiunea acțiunei de revocațiune se împlinește după 30 de ani dela nașterea fiului. *(Fr. 966).*

Cap. IV. Despre partea disponibilă a bunurilor și despre reducțiune

1. Despre partea disponibilă a bunurilor

841. Liberalitățile, fie făcute prin acte între vii, fie făcute prin testament, nu pot trece peste jumătatea bunurilor dispunătorului, dacă la moarte-i lasă un copil legitim; peste o a treia parte, dacă lasă doi copii; peste a patra parte dacă lasă trei sau mai mulți. *(Fr. 913).*

842. Sunt cuprinși în articolele precedente [3]) sub nume de copii, descendenții de orice grad. *(Fr. 914).*

843. Liberalitățile prin acte între vii, sau prin testament, nu pot trece peste jumătatea bunurilor dacă, în lipsă de copii, defunctul lasă tată și mamă, sau numai pe unul dintr'înșii. *(Fr. 915).*

844. Dacă dispoziționea prin acte între vii sau prin testament, constitue un uzufruct sau o rendită viageră, a căreia valoare trece peste cantitatea disponibilă, erezii

[1]) Copil postum, adică copil născut în urma morței tatălui său.

[2]) Maritaj subsecvent este căsătoria efectuată în urma nașterei copilului. A se vedea și notele dela art. 18 și 304 Codul civil. Art. francez corespunzător 960, adaugă după cuvântul «*subsequent*»: «*s'il est né depuis la donation*».

[3]) Din eroare se zice «*articolele precedente*» în loc de «*articolul precedent*».

www.digibuc.ro

rezervatari[1]) au facultatea de a executà aceste dispoziţiuni sau de a abandonà proprietatea cantităţei disponibile. *(Fr. 917).*

845. Valoarea bunurilor înstrăinate unui succesibil în linie dreaptă, cu sarcina unei rendite viagere sau cu rezervă de uzufruct va fi socotită în porţiunea disponibilă şi exceden tele de este, se va trece în massa succesiunei. Imputaţiunea şi reportul nu pot fi cerute de succesibilul în linie dreaptă care a consimţit la aceste înstrăinări[2]). *(Fr. 918).*

846. Cantitatea disponibilă poate fi dată în tot sau în parte, sau prin acte între vii sau prin testament, copiilor sau altor succesibili ai donatorelui, fără ca donatarul sau legatarul, ce vine la sucesiune, să fie supus la report, dacă în dispoziţiune se zice expres, că ceeace s'a dat este peste partea sa.

Declaraţiunea că darul sau legatul este peste partea succesibilului, se poate face sau în actul ce conţine dispoziţiunea, sau în urmă cu formele dispoziţiunilor între vii, sau testamentare. *(Fr. 919).*

2. Despre reducţiunea donaţiunilor şi a legatelor

847. Liberalităţile prin act sau între vii sau prin testament, când vor trece peste partea disponibilă, vor fi reduse la această parte. *(Fr. 920).*

848. Reducţiunea liberalităţilor între vii nu va putea fi cerută decât numai de erezii rezervatari, de erezii acestora, sau de cei cari înfăţişează drepturile lor. *(Fr. 921).*

849. Partea disponibilă se calculă cu chipul următor: pe lângă bunurile ce a lăsat donatorele sau testatorele în momentul morţei sale, se adaugă prin calcul şi bunurile de cari a dispus prin donaţiuni între vii, după starea lor, din momentul donaţiunei şi după valoarea ce au avut în momentul morţei donatorelui. Din această masă de bunuri, scăzându-se datoriile, pe ceeace va rămâneà se calculă partea disponibilă, după numărul şi calitatea erezilor. *(Fr. 922).*

850. Intâiu se vor reduce dispoziţiunile testamentare; când bunuri cuprinse în aceste dispoziţiuni nu vor mai fi, atunci numai se va face reducţiunea donaţiunilor.

Reducţiunea va începe dela

[1]) Erezii rezervatari sunt moştenitorii cari au dreptul la partea din avere de care defunctul nu puteà dispune în mod liber, cum sunt copiii şi părinţii săi. Partea din avere de care defunctul poate dispune în mod liber, fiind stăpân a o lăsà oricui va crede de cuviinţă, se numeşte *parte sau quotitate disponibilă*, după cum se prevede la art. 841 şi 843 de mai sus.

[2]) Art. francez corespunzător, 918, continuă: «ni, *dans aucun cas, par les successibles en ligne collatérale*»

www.digibuc.ro

cea din urmă donaţiune, după săvârşirea acesteia se va trece îndată la cea a doua după dânsa, şi aşă pe rând până la cea mai veche donaţiune. *(Fr. 923).*

851. Când donaţiunea între vii supusă la reducţiune s'a făcut la unul din cei cu drept de moştenire, acesta va puteà să scădea partea cu care ar trebuì să se reducă donaţiunea, din partea ce i s'ar cuvenì ca erede în bunurile nedisponibile, dacă aceste bunuri sunt de aceeaşi natură cu cele dăruite. *(Fr. 924).*

852. Se vor reduce cu analogie atât legatele universale cât şi cele particulare fără distincţiune. *(Fr. 926).*

853. Când testatorele va declarà ca un legat să fie plătit, preferindu-se celorlalte, acest legat nu va fi supus la reducţiune, decât după ce valoarea celorlalte legate nu va împlinì rezerva legală. *(Fr. 927).*

854. Donatarul va restituì fructele porţiunei ce trece peste partea disponibilă, din momentul morţei donatorelui. *(Fr. 928).*

855. Donatorul[1]) este obligat, dacă a alienat bunurile dăruite, să facă în urmă reportul excedentului peste porţiunea disponibilă, după valoarea lucrurilor din timpul morţei disponentului. *(Fr. 930).*

Cap. V. Despre dispoziţiunile testamentare

1. Reguli generale pentru forma testamentelor

856. Orice persoană este capabilă de a face testament, dacă nu este poprită de lege. *(Fr. 967).*

857. Două sau mai multe persoane nu pot testà prin acelaş act, una în favoarea celeilalte, sau în favoarea unei a treia persoane. *(Fr. 968).*

858. Un testament poate fi sau olograf, sau făcut prin act autentic, sau în formă mistică. *(Fr. 969).*

859. Testamentul olograf nu este valabil decât când este scris în tot, datat şi subsemnat de mâna testatorelui. *(Fr. 970).*

860. Testamentul autentic este acela care s'a adeverit de judecătoria competentă. *(Fr. 971).*

861. Judecătoria, înainte de a face adeverirea, va cetì din cuvânt în cuvânt testamentul în auzul şi în faţa testatorului; când testatorele nu va puteà venì înaintea judecătoriei din cauză de boală, atunci cetirea testamentului, după cum s'a zis mai sus, se va face de judecătorul numit de tribunal, spre a se duce la domiciliul testatorelui. *(Fr. 972 § 3).*

862. Indeplinirea formalităţei cetirei din articolul pre-

[1]) Din eroare se zice «*donatorul*» în loc de «*donatarul*», de oarece reportul nu se poate face decât de donatar la succesiunea defunctului donator.

www.digibuc.ro

cedent, cât şi declaraţiunea testatorelui că testamentul este al său, iscălit de el şi făcut din libera sa voinţă, se va menţionă sub pedeapsă de nulitate a testamentului, atât în raportul ce va face judecătorul, când este numit, cât şi în adeverirea tribunalului[1]). *(Fr. 972 § 4).*

863. Testamentul trebuie să fie iscălit de testatore; dacă el declară că nu ştie, sau că nu poate iscăli, se va face menţiune despre declaraţiunea testatorelui şi cauza ce-l împiedecă de a iscăli, atât în raportul judecătorului numit, cât şi în adeverirea tribunalului. *(Fr. 973).*

864. Când testatorele va voi să facă un testament mistic sau secret, trebuie neapărat să-l iscălească, sau că l-a scris el însuşi, sau că a pus pe altul a-l scrie.

Hârtia în care s'a scris dispoziţiunile testatorelui, sau hârtia care serveşte de plic, de va fi, se va strânge şi se va sigilă.

Testatorele va prezentă tribunalului competinte testamentul strâns şi pecetluit, precum s'a zis, sau îl va strânge şi-l va pecetlui înaintea tribunalului.

Testatorele va declară că dispoziţiunile din acea hârtie este testamentul său, scris şi iscălit de el însuşi, sau scris de altul şi iscălit de testatore.

Când testatorele, din cauză de boală, va fi în neposibilitate fizică de a se prezentă înaintea tribunalului, atunci prezentarea testamentului, pecetluirea lui şi declaraţiunea sus menţionată, se vor face înaintea judecătorului, numit de tribunal pentru acest sfârşit.

Tribunalul, sau judecătorul numit, va face actul de subscripţiune[2]) pe hârtia în care s'a scris testamentul, sau pe hârtia care serveşte de plic.

Acest act se va subscrie atât de testatore, cât şi de tribunal sau judecător.

Toată lucrarea de mai sus nu va puteă fi întreruptă de nici o altă operaţiune; când testatorele, din cauză posterioară subsemnărei testamentului, va declară că nu poate subsemnă subscripţiunea, aceastâ declaraţiune se va trece în subscripţiune. *(Fr. 976).*

865. Acei cari nu ştiu, sau cari nu pot ceti şi scrie nu pot face testament în formă mistică. *(Fr. 978).*

866. Când testatorele nu poate vorbi, dară ştie a scrie, atunci declaraţiunea că te-

[1]) Art. 860, 861 şi 862 Cod. civ. corespund cu art. 971 şi 972 din Codul Napoleon, cu diferenţa că la francezi aceste formalităţi se fac de notari în prezenţa martorilor, în loc să se facă de judecătoriile de ocol sau de tribunale, ca la noi.

[2]) Textul art. francez zice: «*suscription*», pe care legiuitorul nostru l-a tradus «*subscripţiune*» în loc de «*suscripţiune*».

www.digibuc.ro

stamentul este al său o va face în scris, în capul actului de subscripţiune înaintea judecătorului numit, sau înaintea tribunalului.

Tribunalul sau judecătorul numit va constată în actul de subscripţiune declaraţiunea testatorelui. *(Fr. 979).*

867. În cazurile când se numeşte un judecător, el va comunica procesul său verbal tribunalului, care va legaliza actul de subscripţiune sau testamentul. *(Fr. 980).*

2. Despre regulele speciale asupra formelor câtorva testamente

868. Testamentele militarilor şi ale indivizilor întrebuinţaţi în armată, sunt în orice ţară valabile făcute în prezenţa unui cap de batalion sau de escadron, sau în prezenţa oricărui alt ofiţer superior, asistat de doi martori, sau în prezenţa a doi comisari de resbel, sau în prezenţa unui din comisari asistat de doi martori. *(Fr. 981).*

869. Sunt asemenea, dacă testatorele este bolnav sau rănit, valabile făcute în prezenţa capului ofiţerului de sănătate, asistat de comandantul militar, însărcinat cu poliţia ospiciului. *(Fr. 982).*

870. Dispoziţiunile articolelor precedente, nu sunt admisibile decât în privinţa acelor ce sunt în expediţiune militară, sau în cuartier, sau în garnizoană afară de teritoriul român, sau prizonieri la inamici, fără ca acei ce sunt în cuartier, sau în garnizoană înăuntrul ţării să poată profită de această latitudine, de nu se găsesc în o cetate asediată, sau în alte locuri ale căror porţi[1]) să fie închise şi comunicaţiunile întrerupte din cauza resbelului. *(Fr. 983).*

871. Testamentul făcut în forma mai sus arătată este nul după 6 luni dela întoarcerea testatorului într'un loc unde are libertatea de a testà cu formele ordinare. *(Fr. 984).*

872. Testamentul făcut într'un loc care este scos din comunicaţiune din cauza ciumei sau altei boale contagioase, se poate face înaintea unui membru al consiliului municipal, asistat de doi martori. *(Fr. 985).*

873. Testamentele menţionate în cele două articole precedente, sunt nule[2]) după trecerea de 6 luni dela deschiderea comunicaţiunilor cu locul unde se găseşte testatorele, sau după 6 luni dela trecerea sa într'un loc unde co-

[1]) În textul oficial din eroare ce zice *«părţi»* în loc de *«porţi»*, cum este dealtfel şi în textul francez.

[2]) Aci este o inadvertinţă a legiuitorului nostru, care ar fi trebuit să zică: *«testamentul menţionat în articolul pecedent este nul»*, deoarece unul din art. Codului civil francez (art. 986) a fost suprimat de legiuitorul român.

www.digibuc.ro

municaţiunile nu sunt întrerupte. *(Fr. 987).*

874. Testamentele făcute pe mare în timp de voiaj sunt valabile:

Pe corăbii şi alte bastimente ale ţărei, când sunt făcute în prezenţa ofiţerului comandant al bastimentului, sau în lipsă-i, în prezenţa acelui ce-l înlocueşte după ordinea serviciului, însă şi unul şi altul asistaţi de ofiţerul de administraţiune, sau de ofiţerul ce îndeplineşte funcţiunile acestuia.

Pe bastimentele de comerţ, când sunt făcute în prezenţa scribului bastimentului sau în prezenţa acelui ce-l înlocueşte, însă şi unul şi altul asistaţi de căpitanul sau de patronul, sau în lipsă-le, de acei ce-i înlocuesc.

In toate cazurile, funcţionarii în prezenţa căror se fac aceste testamente, vor fi asistaţi de câte doi martori. *(Fr. 988).*

875. Pe bastimentele Statului, testamentul căpitanului, sau acela al ofiţerului însărcinat cu administraţiunea, pe bastimentele de comerţ, testamentul căpitanului, al patronului, sau al scribului, se pot face, în prezenţa acelora ce, în ordinea serviciului vin după dânşii, conformându-se pentru celelalte formalităţi cu dispoziţiunile articolului precedent. *(Fr. 989).*

876. In toate cazurile testamentele menţionate în cele două articole precedente se vor face fiecare în două exemplare originale. *(Fr. 990).*

877. Dacă bastimentul intră într'un port străin, unde se găseşte un agent d'ai ţării, funcţionarii în prezenţa cărora s'a făcut testamentul sunt datori să depună unul din exemplarele originale, închis şi pecetluit, în mâinile acestui agent, care-l va trimite Ministerului de Interne, spre a fi înaintat la grefa tribunalului domiciliului testatorelui. *(Fr. 991).*

878. După întoarcerea bastimentului în ţară, fie în portul armamentului, fie în orice alt port, cele două exemplare originale ale testamentului închise şi pecetluite, sau exemplarul original rămas, dacă după articolul precedent celălalt a fost depus în cursul voiajului, vor fi date la biuroul comandantului de port, care le va trimite fără întârziere Ministerului de Interne, ce va face depozitul conform art. precedent. *(Fr. 992).*

879. Se va înscrie pe marginea rolului bastimentului numele testatorului, menţionându-se despre remiterea originalelor testamentului în mâinile agentului, sau la biuroul comandantului de port. *(Fr. 993).*

880. Testamentul nu va fi reputat ca făcut pe mare, deşi s'ar fi făcut în cursul voiajului, dacă în timpul în care s'a fost făcut, bastimentul s'ar fi apropiat de un ţărm străin unde s'ar află un agent al

www.digibuc.ro

României. In acest caz testamentul nu este valabil decât dacă s'a făcut după formele prescrise de legea României, sau după acelea întrebuinţate în ţara unde a fost făcut. *(Fr. 994).*

881. Dispoziţiunile de mai sus se aplică şi la testamentele pasagerilor, cari nu fac parte din echipaj. *(Fr. 995).*

882. Testamentul făcut pe mare cu formele articolului 874, nu este valabil decât dacă testatorele moare pe mare, sau după 3 luni dela întoarcerea lui pe uscat, într'un loc unde ar fi putut să-l refacă cu formele ordinare. *(Fr. 996).*

883. Testamentul făcut pe mare nu va puteà cuprinde nici o dispoziţiune în favoarea ofiţerilor bastimentului, dacă dânşii nu sunt rude cu testatorele. *(Fr. 997).*

884. Testamentele cuprinse în articolele precedente ale prezentei secţiuni, vor fi subscrise de testatori şi de ofiţerii publici, în prezenţa căror s'au făcut.

Dacă testatorele declară că nu ştie sau nu poate subscrie, se face menţiune de declaraţiunea sa, şi de cauza ce l-a împiedecat de a subscrie.

În cazurile în care se cere asistenţa de doi martori, testamentul va fi subscris cel puţin de unul dintr'înşii, şi se va face menţiune de cauza ce a împiedecat pe celălalt de a subscrie. *(Fr. 998).*

885. Românul ce s'ar află în ţară străină, va puteà face testamentul său, sau în forma olografă, sau în formă autentică, întrebuinţată în locul unde se face testamentul. *(Fr. 999).*

886. Formalităţile la cari sunt supuse deosebitele testamente prin dispoziţiunile prezentei secţiuni şi acelea ale secţiunei precedente se vor observà sub pedeapsă de nulitate. *(Fr. 1001).*

3. Despre instituţiunea de moştenitori şi despre legaturi în genere

887. Se poate dispune prin testament de toată sau de o fracţiune din starea cuiva, sau de unul sau mai multe obiecte determinate. *(Fr. 1002).*

4. Despre legatul universal

888. Legatul universal este dispoziţiunea prin care testatorele lasă după moarte-i, la una sau mai multe persoane, universalitatea bunurilor sale *(Fr. 1003).*

889. Când testatorele are erezi rezervatari, legatarul universal va cere dela aceştia punerea în posesiune a bunurilor cuprinse în testament. *(Fr. 1004).*

890. Legatarul universal are drept a pretinde fructele bunurilor cuprinse în testament, din ziua cererei în judecată, sau din ziua în care eredele a consimţit a-i da legatul. *(Fr. 1005).*

891. Când testatorele nu a

www.digibuc.ro

lăsat erezi rezervatari[1]), legatarul universal va cere dela justiție[2]) posesiunea bunurilor cuprinse în testament. *(Fr. 1006).*

892. Testamentul olograf sau mistic[3]), înainte de a fi executat, se va prezentà tribunalului de județ în ocolul căruia s'a deschis succesiunea.

Președintele va constatà prin proces-verbal deschiderea testamentului și starea în care l-a găsit, și va ordonà depunerea lui la grefa tribunalului. *(Fr. 1007).*

893. Legatarul universal care va veni la moștenire, în concurs cu un erede rezervatar, este obligat la datoriile și sarcinele succesiunei personal până în concurența părței sale, și ipotecar pentru tot[4]). *(Fr. 1009).*

5. Despre legaturile unei fracțiuni de moștenire

894. Acest legat poate avea de obiect o fracțiune a moștenirei, precum jumătate, a treia parte, sau toate imobilele sau toate mobilele, asu o fracțiune din imobile sau mobile.

Orice alt legat este singular. *(Fr. 1010).*

895. Legatarul unei fracțiuni de ereditate va cere posesiunea dela erezii rezervatari[5]), în lipsa acestora dela legatarii universali, iar în lipsa și acestora din urmă, dela ceilalți erezi legitimi. *(Fr. 1011).*

896. Legatarul unei fracțiuni din ereditate este obligat la sarcinele și datoriile succesiunei testatorului, personal în proporțiune cu partea sa, și ipotecar pentru tot. *(Fr. 1012).*

897. Legatarul universal, sau acela al unei fracțiuni a succesiunei, nu se poate pune în posesiunea legatului, fără a se face, după cererea lui, un inventar al bunurilor ce compun legatul, de judecătoria în ocolul căreia s'a deschis succesiunea.

Legatarul care va primì a intrà în posesiunea bunurilor fără inventar, va fi obligat a plătì toate debitele succesiunei, chiar de ar fi mai mari decât averea lăsată de testator[6]).

898. Legatarul unei fracțiuni de moștenire poate pretinde fructele din ziua cererei

---

[1]) Erezii rezervatari sunt moștenitorii cari au dreptul la partea din avere de care defunctul nu puteà dispune în mod liber, cum sunt copiii și părinții săi.

[2]) Codul francez, prin art. 1007, nu prevede această cerere făcută prin justiție.

[3]) In textul francez lipsesc cuvintele: «*sau mistic*».

[4]) Art. francez corespunzător, 1009, continuă: «*et il sera tenu d'acquitter tous les legs sauf le cas de réduction, ainsi qu'il est expliqué aux articles 926 et 927*» (adică art. 852 și 853 din Codul civil român).

[5]) Vezi nota 1, pag. 153.

[6]) In Codul civil francez lipsește textul acestui art. 897, fără a se ști de unde l-a împrumutat legiuitorul român.

www.digibuc.ro

în judecată, sau din ziua în care i s'a oferit de bună voie darea legatului[1]). *(Ital. 874).*

6. Despre legatele singulare

899. Orice legat pur şi simplu dă legatarului, din ziua morţei testatorului, un drept asupra lucrului legat, drept transmisibil erezilor şi reprezentanţilor săi.

Cu toate acestea, legatarul singular nu va puteă intră în posesiunea lucrului legat, nici a pretinde fructele sau interesele, decât din ziua în care a făcut cererea în judecată sau din ziua în care predarea legatului i s'a încuviinţat de bunăvoie. *(Fr. 1014).*

900. Interesele şi fructele lucrului legat devin ale legatarului din momentul morţei testatorului, şi dacă dânsul n'a făcut cerere înaintea justiţiei[2]):

I. Când testatorele a declarat expres în testament că voeşte a urmă astfel;

II. Când s'a legat drept alimente o rendită viageră sau o pensiune. *(Fr. 1015).*

901. Cheltuelile cererei pentru predare sunt în sarcina succesiunei, fără ca cu aceasta să se poată reduce rezerva legală.

In caz când testatorele ar ordonă altfel prin testament, se va urmă după voinţa lui. *(Fr. 1016).*

902. Erezii testatorelui sau orice altă persoană obligată a plăti un legat, sunt personal datori a-l achită, fiecare în proporţiune cu partea ce ia din succesiune.

Sunt datori ipotecar pentru tot, până în concurenţa valoarei imobilelor ce deţin. *(Fr. 1017).*

903. Lucrul legat se va predă cu accesoriile necesare în starea în care se găsiă la moartea donatorelui. *(Fr. 1018).*

904. Când cel ce a dat legat un imobil, a mărit în urmă acest imobil prin alte achiziţiuni, aceste achiziţiuni şi de ar fi alăturea cu imobilele, nu pot fi socotite ca parte a legatului, de nu se face o nouă dispoziţiune pentru aceasta.

Infrumuseţările şi construcţiunile noui, făcute asupra fondului legat, fac parte dintr'însul.

Asemenea face parte din legat adausul ce testatorele a făcut unui loc închis întinzând îngrădirile sale. *(Fr. 1019).*

905. Dacă înaintea testamentului sau în urmă, lucrul legat a fost ipotecat pentru datoria succesiunei, sau chiar pentru altă datorie, sau supus dreptului de uzufruct, acela ce este dator a da legatul, nu este ţinut a libera lucrul de această sarcină,

---

[1]) Acest articol lipseşte în Codul francez; el este reproducerea parţială a art. 890 Codul civil român.

[2]) Textul francez zice: «şi fără ca dânsul să fi făcut cererea înaintea justiţiei».

www.digibuc.ro

afară numai dacă testatorele l-a obligat expres la aceasta. *(Fr. 1020).*

906. Când testatorele, știind, a dat legat lucrul altuia, însărcinatul cu acel legat este dator a da sau lucrul în natură, sau valoarea lui din epoca morței testatorului[1]). *(Fr. 1021; Ital. 837 § 1).*

907. Când testatorele, neștiind, a legat un lucru străin, legatul este nul. *(Fr. 1021).*

908. Când legatul dat este un lucru nedeterminat, însărcinatul cu legatul nu este obligat a da un lucru de calitatea cea mai bună, nu poate oferi însă nici lucrul cel mai rău. *(Fr. 1022).*

909. Legatarul singular nu este obligat a plăti datoriile succesiunei[2]). *(Fr. 1024).*

7. Despre executori testamentari

910. Testatorele poate numi unul sau mai mulți executori testamentari. *(Fr. 1025).*

911. El poate să le dea de drept în posesiune, toată sau parte numai din averea sa mobilă, pentru un timp care nu va trece peste un an dela moartea sa. *(Fr. 1026).*

912. Eredele poate să-i scoată din posesiune, oferindu-le sume îndestulătoare pentru plata legatelor de lucruri mobile sau justificând că a plătit aceste legaturi. *(Fr. 1027).*

913. Acela ce nu se poate obligă nu poate fi nici executor testamentar. *(Fr. 1028)*

914. Femeea măritată nu poate fi executoare testamentară, decât cu consimțământul bărbatului.

Dacă ea este separată de bunuri, sau prin contractul de maritaj, sau prin sentință judecătorească, va puteà deveni executoare testamentară cu consimțimântul bărbatului sau cu autorizațiunea justiției în caz de refuz din parte-i *(Fr. 1029).*

915. Minorele nu poate fi executor testamentar, chiar cu autorizațiunea tutorelui sau curatorelui său. *(Fr. 1030).*

916. Executorii testamentari vor cere punerea peceților, dacă sunt și erezi minori, interziși sau absenți.

Ei vor stărui a se face inventariul bunurilor succesiunei în prezența eredelui presumtiv, sau în lipsă-i după ce i s'a făcut chemările legiuite.

Ei vor cere vinderea mișcătoarelor în lipsă de sumă îndestulătoare pentru plata legaturilor.

Ei vor îngriji ca testamentul să se execute și în caz de contestațiune asupra exe-

---

[1]) Acest articol nu are echivalentul său în Codul civil francez. El e luat din proiectul Codului civil italian din 1863.

[2]) Art. francez corespunzător, 1024, continuă: «*sauf la réduction du legs ainsi qu'il est dit ci-dessus, et sauf l'action hypotécaire des créanciers*».

www.digibuc.ro

cuţiunei, ei pot să intervină ca să susţină validitatea lor.

Ei sunt datori, după trecere de un an dela moartea testatorului, a da socoteală despre gestiunea lor. *(Fr. 1031).*

917. Dreptul executorului testamentar nu trece la erezii săi. *(Fr. 1032).*

918. Dacă sunt mai mulţi executori testamentari care au primit această sarcină, unul singur va puteà lucrà în lipsă-le.

Ei vor fi responsabili solidari de a da socoteală de mişcătoarele ce li s'au încredinţat, afară numai dacă testatorele a despărţit funcţiunile lor şi dacă fiecare din ei s'a mărginit în ceeace i s'a încredinţat. *(Fr. 1033).*

919. Cheltuelile făcute de executorele testamentar pentru punerea peceţilor, pentru inventar, pentru socoteli, şi alte cheltueli relative la funcţiunile sale sunt în sarcina succesiunei. *(Fr. 1304).*

8. Despre revocaţiunea testamentelor şi despre caducitatea lor

920. Un testament nu poate fi revocat, în tot sau în parte, decât sau prin un act legalizat de tribunalul competinte, care act va cuprinde mutarea voinţei testatorului, sau prin un testament posterior. *(Fr. 1035).*

921. Testamentul posterior[1]) nu revoacă anume pe cel anterior, nu desfiinţează din acesta, decât numai acele dispoziţiuni cari sunt necompatibile sau contrarii cu acelea ale testamentului posterior. *(Fr. 1036).*

922. Revocaţiunea făcută prin testamentul posterior va avea toată validitatea ei, cu toate că acest act a rămas fără efect din cauza necapacităţei eredelui, sau a legatarului, sau din cauză că aceştia nu au voit a primì ereditatea. *(Fr. 1037).*

923. Orice înstrăinare a obiectului legatului, făcută cu orice mod sau condiţiune[2]) revoacă legatul pentru tot ce s'a înstrăinat, chiar când înstrăinarea va fi nulă, sau când obiectul legat va fi reintrat în starea testatorului. *(Fr. 1038).*

924. Orice dispoziţiune testamentară devine caducă, când acela în favoarea căruia a fost făcută, a murit înaintea testatorelui. *(Fr. 1039),*

925. Orice dispoziţiune te-

[1]) Aci, din greşeală de tipar, l'a uitat cuvântul «care», în textul oficial, cuvânt aflător în textul articolului francez corespunzător.

[2]) Art. francez 1038, în loc de cuvintele: «*făcută cu orice mod sau condiţiune*» din textul art. român 923, are următoarea redacţiune: «Toute aliénation, *celle même par vente avec faculté de rachat ou par échange, que fera le testateur de tout ou de partie de la chose léguée, emportera la révocation...*» etc».

www.digibuc.ro

stamentară, făcută sub condiţiune suspensivă, cade, când eredele sau legatarul a murit înaintea îndeplinirei condiţiunie. *(Fr. 1040).*

926. Dispoziţiunea testamentară făcută dela un timp înainte, nu opreşte pe eredele numit sau pe legatar de a avea un drept dobândit din momentul morţei testatorelui. *(Fr. 1041).*

927. Legatul va fi caduc, dacă lucrul legat a pierit de tot în vieaţa testatorului. *(Fr. 1042).*

928. Orice dispoziţiune testamentară cade, când eredele numit sau legatarul nu va primi-o sau va fi necapabil a o primi. *(Fr. 1043).*

929. Când din dispoziţiunile testamentare va rezultà că cugetul testatorului a fost de a da legatarilor drept la totalitatea obiectului legat, atunci acela din legatari care vine la legat, ià totalitatea; iar de primesc mai mulţi legatari, legatul se împarte între ei, fără a se scădeà părţile legatarilor necapabili, sau ale acelora cari n'au primit legatul, sau cari au murit înaintea testatorelui. *(Fr. 1044, 1045).*

930. Aceleaşi cauze cari după art. 830 şi după cele dintâi două dispoziţiuni ale art. 831 autorizà cererea de revocaţiune a donaţiunilor între vii, vor fi primite şi la cererea revocaţiunei dispoziţiunilor testamentare. *(Fr. 1046).*

931. Dacă cererea de revocaţiune este întemeiată pe o injurie gravă, făcută memoriei testatorului, acţiunea va trebui să fie intentată în curs de un an din ziua delictului. *(Fr. 1047).*

Cap. VIII[1]. *Despre donaţiunile făcute soţilor prin contractul de maritagiu*

932. Donaţiunile făcute soţilor sau unuia dintr'înşii, prin contractul de maritagiu, nu sunt supuse la nici o formalitate[2]). *(Fr. 1081).*

933. Donatorele poate, în cazul art. precedent, să dea donaţiunea şi bunurile sale viitoare.

Donatorele în asemenea caz nu mai poate dispune gratuit de bunurile sale.

Când donatorele supravieţueşte soţilor, sau soţului donatar, donaţiunea este revocabilă[2]). *(Fr. 1082, 1083).*

934. Prin contractul de maritagiu se poate face cumulativ donaţiunea bunurilor prezente şi viitoare, sau a unei părţi numai dintr'aceste bunuri, cu îndatorire însă de a se anexà actului un stat de datoriile şi sarcinele existente, la care este supus donatorele în momen-

[1]) Din greşeală acest capitol poartă No. VIII, când ar trebui să poarte No. VI.

[2]) Art. 932 şi 933 Cod. civ. deşi inspirate din art. 1081, 1082 şi 1083 Codul civil francez, diferă mult ca fond şi redacţiune de text.

www.digibuc.ro

tul donaţiunei. In acest caz donatarul este liber să se lepede la moartea donatorelui de bunurile viitoare şi să oprească numai pe cele prezente. *(Fr. 1084).*

935. Dacă statul de care se face menţiune în articolele precedente [1]), nu s'a anexat actului ce conţineà donaţiunea bunurilor prezente şi viitoare, donatarul nu poate decât, sau a accepta sau a se lepăda de donaţiune în întregul ei.

Când acceptă, nu poate cere decât bunurile existente la moartea donatorelui, şi este supus la toate datoriile şi sarcinele succesiunei. *(Fr. 1085).*

Cap. IX. [2]) *Despre dispoziţiunile dintre soţi, făcute sau în contractul de maritagiu, sau în timpul maritagiului*

936. Soţii pot prin contractul de maritagiu să-şi facă reciproc, sau numai unul altuia, orice donaţiune vor voi. *(Fr. 1091).*

937. Orice donaţiune făcută între soţi, în timpul maritagiului, este revocabilă.

Revocarea se poate cere de femee, fără nici o autorizaţiune.

O asemenea donaţiune nu este revocabilă pentrucă în urmă s'au născut copii. *(Fr. 1096).*

938. Soţii nu pot, în timpul maritagiului, să-şi facă, nici prin acte între vii, nici prin testament, vreo donaţiune mutuală şi reciprocă printr'unul şi acelaş act. *(Fr. 1097).*

939. Bărbatul sau femeea care, având copii dintr'alt maritagiu, va trece în al doilea sau subsequente maritagiu, nu va puteà dărui soţului din urmă decât o parte egală cu partea legitimă a copilului ce a luat mai puţin, şi fără ca, nici într'un caz, donaţiunea să treacă peste cuartul bunurilor. *(Fr. 1098)*

940. Soţii nu pot să-şi dăruiască indirect mai mult decât s'a arătat mai sus.

Orice donaţiune, deghizată sau făcută unei persoane interpuse, este nulă. *(Fr. 1099)*

941. Sunt reputate persoane interpuse copiii ce soţul donatar are din alt maritagiu, asemenea sunt reputate şi rudele soţului donatar la a căror ereditate acesta este chemat în momentul donaţiunei. *(Fr. 1100).*

TITLUL III

DESPRE CONTRACTE SAU CONVENŢIUNI

Cap. I. Dispoziţiuni preliminare

942. Contractul este acordul între două sau mai multe

---

[1]) Din eroare se zice aci: «*articole precedente*» în loc de «*articolul precedent*», cum de altfel este şi în textul francez.

[2]) Din eroare acest capitol este clasat al IX-lea, când el nu este decât al VII-lea al acestui titlu.

www.digibuc.ro

persoane spre a constitui, sau a stinge între dânșii un raport juridic. *(Fr. 1101; Ital. 1098).*

943. Contractul este bilateral sau sinalagmatic când părțile se obligă reciproc una către alta. *(Fr. 1102).*

944. Contractul este unilateral când una sau mai multe persoane, se obligă către una sau mai multe persoane, fără ca acestea din urmă să se oblige. *(Fr. 1103).*

945. Contractul oneros [1]), este acela în care fiecare parte voește a-și procură un avantagiu. *(Fr. 1106).*

946. Contractul gratuit sau de binefacere este acela în care una din părți voește a procură, fără echivalent, un avantaj celeilalte. *(Fr. 1105).*

947. Contractul cu titlu oneros este comutativ, atunci când obligațiunea unei părți este echivalentul obligațiunei celeilalte.

Contractul este aleatoriu [2]) când echivalentul depinde pentru una sau toate părțile de un eveniment incert. *(Fr 1104).*

Cap. II. Despre condițiunile esențiale pentru validitatea convențiunilor

948. Condițiunile esențiale pentru validitatea unei convențiuni sunt:

1. Capacitatea de a contracta;
2. Consimțimântul valabil al părței ce se obligă;
3. Un obiect determinat;
4. O cauză licită. *(Fr. 1108).*

1. Despre capacitatea părților contractante

949. Poate contractă verice persoană ce nu este declarată necapabilă de lege. *(Fr. 1123).*

950. Necapabili de a contracta sunt:

1. Minorii.
2. Interzișii.
3. Femeile măritate, în cazurile determinate de lege.
4. In genere toți acei căror legea le-a prohibit oarecare contracte. *(Fr. 1124).*

951. Minorele [3]) nu poate ataca angajamentul său pentru cauză de necapacitate, decât în caz de leziune [4]). *(Fr. 1125 § 1).*

952. Persoanele capabile de a se obliga nu pot opune minorului, interzisului, femeiei măritate, necapacitatea lor. *(Fr. 1125).*

II. Despre consimțimânt

953. Consimțimântul nu este valabil, când este dat

---

[1]) Art. francez 1106, zice: *«à titre onéreux».*

[2]) In privința contractelor aleatorii, a se vedeà art. 1635 Cod. civ.

[3]) Art. francez 1125, spune: *«Le mineur, l'interdit et la femme mariée...»*

[4]) Art. francez 1125, în loc de a zice: *«decât în caz de leziune»*, ca în textul român, se exprimă astfel: *«que dans les cas prévus par la loi».*

www.digibuc.ro

prin eroare, smuls prin violenţă, sau surprins prin dol. *(Fr. 1109).*

954. Eroarea nu produce nulitate decât când cade asupra substanţei obiectului convenţiunei.

Eroarea nu produce nulitate când cade asupra persoanei cu care s'a contractat, afară numai când consideraţiunea persoanei este cauza principală, pentru care s'a făcut convenţiunea. *(Fr. 1110).*

955. Violenţa în contra celui ce s'a obligat este cauză de nulitate, chiar când este exercitată de altă persoană decât aceea în folosul căreia s'a făcut convenţiunea. *(Fr. 1111).*

956. Este violenţă totdeauna când, spre a face pe o persoană a contracta, i s'a insuflat temerea, raţionabilă după dânsa, că va fi expusă persoana sau averea sa unui rău considerabil şi prezinte.

Se ţine cont în această materie de etate, de sex şi de condiţiunea persoanelor. *(Fr. 1112).*

957. Violenţa este cauză de nulitate a convenţiunei şi când s'a exercitat asupra soţului sau a soţiei, asupra descendenţilor şi ascendenţilor. *(Fr. 1113).*

958. Simpla temere reverenţiară[1]) fără violenţă, nu poate anulă convenţiunea. *(Fr. 1114).*

959. Convenţiunea nu poate fi atacată pentru cauză de violenţă dacă, după încetarea violenţei, convenţiunea s'a aprobat, expres sau tacit, sau dacă a trecut timpul defipt de lege pentru restituţiune. *(Fr. 1115).*

960. Dolul este o cauză de nulitate a convenţiunei când mijloacele viclene, întrebuintate de una din părţi, sunt astfel, încât este evident că, fără aceste maşinaţiuni, cea laltă parte n'ar fi contractat.

Dolul nu se presupune. *(Fr. 1116).*

961. Convenţiunea făcută prin eroare, violenţă sau dol, nu este nulă de drept, ci dă loc numai acţiunei de nulitate[2]). *(Fr. 1117).*

III. Despre obiectul convenţiunilor

962. Obiectul convenţiunilor este acela la care părţile sau numai una din părţi se obligă. *(Fr. 1126).*

963. Numai lucrurile ce sunt în comerţ pot fi obiectul unui contract. *(Fr. 1128).*

964. Obligaţiunea trebuie să aibă de obiect un lucru de terminat, cel puţin în specia sa.

Cantitatea obiectului poate

[1]) Art. francez 1114, completează: *«envers le père, la mère ou autre ascendent».*

[2]) Art. francez 1117, continuă: *«ou en rescision, dans les cas et de la manière expliqués à la section VII du chapitre V du présent titre».*

www.digibuc.ro

fi necertă, de este posibilă, determinarea sa. *(Fr. 1129).*

965. Lucrurile viitoare pot fi obiectul obligaţiunei.

Nu se poate face renunţare la o succesiune ce nu este deschisă, nici nu se pot face învoiri asupra unei astfel de succesiuni, chiar de s'ar da consimţimântul acelui a căruia succesiune este în chestiune. *(Fr. 1130).*

IV. Despre cauza convenţiunilor

966. Obligaţiunea fără cauză sau fondată pe o cauză falşă, sau nelicită, nu poate aveà nici un efect. *(Fr. 1131)*

967. Convenţiunea este valabilă, cu toate că cauza nu este expresă.

Cauza este presumptă până la dovadă contrarie[1]). *(Fr. 1132; Ital. 1120, 1121)*[2]).

968. Cauza este nelicită când este prohibită de legi, când este contrarie bunelor moravuri şi ordinei publice *(Fr. 1133).*

Cap III. Despre efectul convenţiunilor

1. Dispoziţiuni generale

969. Convenţiunile legal fă cute au putere de lege între părţile contractante.

Ele se pot revocà prin consimţimântul mutual sau din cauze autorizate de lege. *(Fr. 1134, § 1 si 2).*

970. Convenţiunile trebuesc executate cu bună credinţă.

Ele obligă nu numai la ceeace este expres într'însele, dar la toate urmările ce echitatea, obiceiul sau legea dă obligaţiunei, după natura sa *(Fr. 1134 § 3, 1135).*

971. In contractele ce au de obiect translaţiunea proprietăţei, sau a unui alt drept, real, proprietatea sau dreptul se transmite prin efectul consimţimântului părţilor, şi lucrul rămâne în rizico-pericolul dobânditorului, chiar când nu i s'a făcut tradiţiunea lucrului. *(Fr. 1138 Ital. 1125.)*

972. Dacă lucrul, ce cineva s'a obligat succesiv a da la două persoane, este mobil, persoana pusă în posesiune este preferită şi rămâne proprietară, chiar când titlul său este cu dată posterioară, numai posesiunea să fie de bună credinţă. *(Fr. 1141).*

II. Despre efectul convenţiunilor în privinţa persoanelor a treia

973. Convenţiunile n'au efect decât între părţile contractante[3]). *(Fr. 1165).*

974. Creditorii pot exercità toate drepturile şi acţiu-

---

[1]) Aliniatul al 2-lea lipseşte în textul art. francez 1132.

[2]) Art. 967 îşi are echivalentul său în art. 1132 Codul civil francez şi în art. 1120 şi 1121 Codul civil italian. A se vedeà şi nota dela art. 828 şi 1003.

[3]) Art. francez 1165, continuă: «*elles ne nuisent point au tiers, et elle ne lui profitent que dans le cas prévu par l'art. 1121*».

www.digibuc.ro

nile debitorelui lor, afară de acelea care îi sunt exclusiv personale. *(Fr. 1166).*

975. Ei pot asemenea, în numele lor personal, să atace actele viclene, făcute de debitor în prejudiţiul drepturilor lor. *(Fr. 1167, § 1).*

976. Cu toate acestea sunt datori, pentru drepturile enunciate la titlul succesiunei, acela al contractelor de maritaj şi drepturilor respective ale soţilor, să se conforme cu regulele cuprinse într'însele. *(Fr. 1167, § 2).*

III. Despre interpretaţiunea convenţiunilor

977. Interpretaţiunea contractelor se face după intenţiunea comună a părţilor contractante, iară nu după sensul literal al termenilor. *(Fr. 1156).*

978. Când o clauză este primitoare de două înţelesuri, ea se interpretă în sensul ce poate avea un efect, iar nu în acela ce n'ar puteà produce nici unul. *(Fr. 1157).*

979. Termenii susceptibili de două înţelesuri, se interpretă în înţelesul ce se potriveşte mai mult cu natura contractului. *(Fr. 1158).*

980. Dispoziţiunile îndoioase se interpretă după obiceiul locului unde s'a încheiat contractul. *(Fr. 1159).*

981. Clauzele obişnuite într'un contract se subînţeleg, deşi nu sunt exprese într'însul. *(Fr. 1160).*

982. Toate clauzele convenţiunilor se interpretă unele prin altele, dându-se fiecăreia înţelesul ce rezultă din actul întreg. *(Fr. 1161).*

983. Când este îndoială, convenţiunea se interpretă, în favoarea celui ce se obligă. *(Fr. 1162).*

984. Convenţiunea nu cuprinde decât lucrurile, asupra cărora se pare că părţile şi-au propus a contracta, oricât de generali ar fi termenii cu cari s'a încheiat. *(Fr. 1163).*

985. Când într'un contract s'a pus anume un caz pentru a se explica obligaţiunea, nu se poate susţine că printr'aceasta s'a restrâns întinderea ce angajamentul ar avea de drept în cazurile neexprese. *(Fr. 1164).*

Cap. IV. Despre quasi-contracte

986. Quasi-contractul este un fapt licit şi voluntar, din care se naşte o obligaţiune către o altă persoană sau obligaţiuni reciproce între părţi. *(Fr. 1371; Ital. 1140)*[1])

987. Acela care, cu voinţă-gere[2]) interesele altuia, fără cunoştinţa proprietarului, se obligă tacit a continua gestiunea ce a început şi a o săvârşi, până ce proprietarul va puteà îngriji el însuşi. *(Fr. 1372).*

988. Gerantele este obligat, cu toate că stăpânul a

[1]) A se vedeà nota dela art. 828.

[2]) «Gere» adică: *administrează, conduce.*

www.digibuc.ro

murit înaintea săvârşirei afacerei, a continuă gestiunea până ce eredele va puteà luà direcţiunea afacerei. *(Fr. 1373).*

989. Gerantele este obligat a da gestiunei îngrijirea unui bun proprietar. *(Fr. 1374).*

990. Gerantele nu răspunde decât numai de dol. dacă, fără intervenţiunea lui, afacreea s'ar fi putut compromite[1]).

991. Stpânul ale cărui afaceri au fost bine administrate, este dator a îndeplinì obligaţiunile contractate în numele său de gerante, a-l indemniza de toate acele ce el a contractat personalmente, şi a-i plătì toate cheltuelile utile şi necesare ce a făcut. *(Fr. 1375).*

992. Cel ce, din eroare sau cu ştiinţă, primeşte aceea ce nu-i este debit, este obligat a-l restituì aceluia dela care l-a primit. *(Fr. 1376).*

993. Acela care, din eroare crezându-se debitor, a plătit o datorie, are drept de repetiţiune[2]) în contra creditorelui.

Acest drept încetează când creditorele, cu bună credinţă, a desfiinţat titlul său de creanţă; dar atunci cel ce a plătit are recurs în contra adevăratului debitor. *(Fr. 1377).*

994. Când cel ce a primit plata a fost de rea credinţă, este dator a restituì atât capitalul, cât şi interesele sau fructele din ziua plăţei. *(Fr. 1378).*

995. Când lucrul plătit nedebit eră un imobil sau un mobil corporal, cel care l-a primit cu rea credinţă, este obligat a-l restituì în natură, dacă există, sau valoarea lucrului dacă a pierit sau s'a deteriorat[3]) chiar din cazuri fortuite, afară numai de va proba, că la aceste cazuri ar fi fost expus lucrul fiind şi în posesiunea proprietarului.

Cel care a primit lucrul cu bună credinţă, este obligat a-l restituì, dacă există, dar este liberat prin pierderea lui, şi nu răspunde de deteriorări[4]). *(Fr. 1379).*

996. Când cel ce a primit lucrul cu rea credinţă, l-a înstrăinat, este dator a întoarce valoarea lucrului din ziua cererei în restituţiune[5]).

Când cel care l-a primit eră de bună credinţă, nu este obligat a restituì decât nu-

[1]) Art. 990 Cod. civ. român, nu are corespunzătorul său în Codul Napoleon.

[2]) *Drept de repetiţiune*, adică dreptul de a luà îndărăt, de a i se restituì.

[3]) In art. francez 1379, după cuvântul acesta «*deteriorat*», urmează: «*par sa faute; il est même garant de sa perte par cas fortuit, s'il l'a reçue de mauvaise foi*».

[4]) Aliniatul al 2-lea din art. 995 lipseşte în art. francez 1379.

[5]) In textul art. francez 1380 lipseşte acest întâiu alineat.

www.digibuc.ro

mai prețul cu care a vândut lucrul. *(Fr. 1380).*

997. Acela cărui se face restituțiunea, trebuie să despăgubească pe posesorul chiar de rea credință de toate cheltuelile făcute pentru conservațiunea lucrului, sau care au crescut prețul lui. *(Fr. 1381).*

Cap. V. Despre delicte și quasi-delicte

998. Orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudițiu, obligă pe acela din a cărui greșeală s'a ocazionat, a-l repara. *(Fr. 1382).*

999. Omul este responsabil nu numai de prejudițiul ce a cauzat prin fapta sa, dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sau prin imprudența sa. *(Fr. 1383).*

1000. Suntem asemenea responsabili de prejudiciul cauzat prin fapta persoanelor pentru cari suntem obligați a răspunde sau de lucrurile ce sunt sub paza noastră.

Tatăl și mama după moartea bărbatului, sunt responsabili de prejudițiul cauzat de copiii lor minori ce locuesc cu dânșii.

Stăpânii și comitenții, de prejudițiul cauzat de servitorii și prepușii lor în funcțiunile ce li s'au încredințat.

Institutorii și artizanii, de prejudițiul cauzat de elevii și ucenicii lor, în tot timpul ce se găsesc sub a lor priveghere.

Tatăl și mama, institutorii și artizanii sunt apărați de responsabilitatea arătată mai sus, dacă probează că n'au putut împiedica faptul prejudițiabil. *(Fr. 1384).*

1001. Proprietarul unui animal, sau acela care se servește cu dânsul, în cursul serviciului, este responsabil de prejudițiul cauzat de animal, sau că animalul se află sub paza sa, sau că a scăpat. *(Fr. 1385)*

1002. Proprietarul unui edificiu este responsabil de prejudițiul cauzat prin ruina edificiului, când ruina este urmarea lipsei de întreținere, sau a unui vițiu de construcțiune. *(Fr. 1386).*

1003. Când delictul sau quasi-delictul este imputabil mai multor persoane, aceste persoane sunt ținute solidar pentru despăgubire[1]). *(Ital. 1156).*

Cap. VI. Despre deosebitele specii de obligațiuni

I. Despre obligațiunile condiționale

§ 1. Despre condițiune în genere și despre deosebitele sale specii

1004. Obligațiunea este condițională, când perfecțiunea ei depinde de un eveniment viitor și necert. *(Fr. 1168).*

[1]) Art. 1003 Cod. civ. lipsește în codul francez; el este împrumutat de legiuitorul român din proiectul codului italian, art. 1156. A se vedea și nota dela art. 828 Cod. civ. *1156).*

www.digibuc.ro

1005. Condiţiunea cauzală este aceea ce depinde de azard şi care nu este nici în puterea creditorului, nici în aceea a debitorului. *(Fr. 1169).*

1006. Condiţiunea potestativă este aceea care face să depindă perfectarea convenţiunei de un eveniment, pe care şi una şi alta din părţile contractante poate să-l facă a se întâmpla, sau poate să-l împiedice. *(Fr. 1170).*

1007. Condiţiunea mixtă este aceea care depinde totdeodată de voinţa uneia din părţile contractante şi de aceea a unei alte persoane. *(Fr. 1171).*

1008. Condiţiunea imposibilă sau contrarie bunelor moravuri, sau proibită de lege, este nulă, şi desfiinţează convenţiunea ce depinde de dânsa. *(Fr. 1172).*

1009. Condiţiunea de a nu face un lucru imposibil, nu face ca obligaţiunea contractată sub această condiţiune să fie nulă. *(Fr. 1173.*

1010. Obligaţiunea este nulă când s'a contractat sub o condiţiune potestativă, din partea acelui ce se obligă. *(Fr. 1174).*

1011. Împlinirea condiţiunei trebuie să se facă astfel cum au înţeles părţile să fie făcută. *(Fr. 1175).*

1012. Când obligaţiunea este contractată, sub condiţiunea că un eveniment oarecare se va întâmplà, într'un timp fixat, condiţiunea este considerată ca neîndeplinită dacă timpul a expirat, fără ca evenimentul să se întâmple.

Când timpul nu este fixat, condiţiunea nu este considerată ca căzută, decât când este sigur că evenimentul nu se va mai întâmplà. *(Fr. 1176).*

1013. Când obligaţiunea este contractată sub condiţiunea că un eveniment n'are să se întâmple într'un timp defipt, această condiţiune este îndeplinită, dacă timpul a expirat, fără ca evenimentul să se fi întâmplat; este asemenea îndeplinită, dacă înaintea termenului este sigur că evenimentul nu se va mai întâmplà; dacă nu este timp determinat, condiţiunea este îndeplinită numai când va fi sigur, că evenimentul n'are să se mai întâmple. *(Fr. 1177).*

1014. Condiţiunea este reputată ca îndeplinită, când debitorul obligat, sub această condiţiune, a împiedicat îndeplinirea ei. *(Fr. 1178).*

1015. Condiţiunea îndeplinită are efect din ziua în care angajamentul s'a contractat. Dacă creditorul a murit înaintea îndeplinirei condiţiunei, drepturile sale trec erezilor săi. *(Fr. 1179).*

1016. Creditorul poate, înaintea îndeplinirei condiţiunei, să exercite toate actele conservatoare dreptului său. *(Fr. 1180).*

www.digibuc.ro

§ 2. Despre condiţiunea suspensivă

1017. Obligaţiunea, sub condiţiune suspensivă, este aceea care depinde de un eveniment viitor şi necert. Obligaţiunea condiţională nu se perfectă decât după îndeplinirea evenimentului. *(Fr. 1181).*

1018. Când obligaţiunea este contractată sub o condiţiune suspensivă, obiectul convenţiunei rămâne în rizico-pericolul debitorului, care s'a obligat a-l da, în caz de îndeplinire a condiţiunei.

Dacă obiectul a pierit, în întregul său, fără greşeala debitorului, obligaţiunea este stinsă.

Dacă obiectul s'a deteriorat, fără greşeala debitorului, creditorul este obligat a-l luà în starea în care se găseşte fără scădere în preţ.

Dacă obiectul s'a deteriorat, prin greşeala debitorului creditorul are dreptul sau să ceară desfiinţarea obligaţiunei, sau să ia lucrul în starea în care se găseşte, cu daune interese. *(Fr. 1182).*

§ 3. Despre condiţiunea rezolutorie

1019. Condiţiunea rezolutorie este aceea care supune desfiinţarea obligaţiunei la un eveniment viitor şi necert.

Ea nu suspendă execuţiunea obligaţiunei, ci numai obligă pe creditor a restitui aceea ce a primit, în caz de îndeplinirea evenimentului prevăzut prin condiţiune. *(Fr. 1183).*

1020. Condiţiunea rezolutorie este subînţeleasă totdeauna, în contractele sinalagmatice, în caz când una din părţi nu îndeplineşte angajamentul său. *(Fr. 1184).*

1021. Intr'acest caz, contractul nu este desfiinţat de drept. Partea în privinţa căreia angajamentul nu s'a executat, are alegerea sau să silească pe cealaltă a executa convenţiunea, când este posibil, sau să-i ceară desfiinţarea cu daune interese. Desfiinţarea trebuie să se ceară înaintea justiţiei, care, după circumstanţe, poate acordà un termen părţei acţionate. *(Fr. 1148).*

II. Despre obligaţiunea cu termen

1022. Termenul se deosibeşte de condiţiune, pentrucă el nu suspendă angajamentul, ci numai amână execuţiunea. *(Fr. 1185).*

1023. Aceea ce se datoreşte cu termen, nu se poate cere înaintea termenului, dar ceeace se plăteşte înainte, nu se mai poate repeti[1]). *(Fr. 1186).*

1024. Termenul este presupus totdeauna că s'a stipulat în favoarea debitorului, dacă nu rezultă din stipulaţiune sau din circumstanţe.

[1]) «A repeti», adică: a cere înapoi.

www.digibuc.ro

că este primit și în favorul creditorului. *(Fr. 1187).*

1025. Debitorul nu mai poate reclamă beneficiul termenului, când este căzut în deconfitură[1]), sau când cu fapta sa a micșorat siguranțele ce prin contract dedese creditorului său. *(Fr. 1188).*

III. Despre obligațiunile alternative

1026. Debitorul unei obligațiuni alternative, este liberat prin predarea unui din două lucruri, ce erau cuprinse în obligațiune. *(Fr. 1189).*

1027. Alegerea o are debitorul, dacă nu s'a acordat expres creditorului. *(Fr.1190).*

1028. Debitorul se poate libera predând sau pe unul sau pe altul din lucrurile promise; nu poate însă sili pe creditor a primi parte dintr'unul și parte dintr'altul. *(Fr. 1191).*

1029. Obligațiunea este simplă, deși contractată cu mod alternativ, dacă unul din două lucruri promise, nu poate fi obiectul obligațiunei. *(Fr. 1192).*

1030. Obligațiunea alternativă devine simplă, dacă unul din lucrurile promise piere, sau nu mai poate fi predat din orice altă cauză, și chiar când aceasta s'a întâmplat din greșeala debitorului. Prețul acestui lucru nu poate fi oferit în locu-i.

Dacă amândouă lucrurile au pierit, însă unul dintr'însele prin greșeala debitorului, el va plăti prețul celui care a pierit în urmă. *(Fr. 1193).*

1031. Când, în cazul prevăzut de articolele precedente[2]) alegerea este prin convențiune lăsată creditorului și numai unul din lucruri a pierit: dacă lucrul a pierit prin[3]), greșeala debitorului, creditorul va luă pe cel rămas; dacă a pierit prin greșeala debitorului, creditorul poate cere sau lucrul rămas, sau prețul aceluia ce a rămas[4]); dacă amândouă lucrurile au pierit prin greșeala debitorului, creditorul, după alegerea sa, poate să ceară prețul unuia din ele; dacă însă numai unul din ele a pierit prin greșeala debitorului, creditorul nu poate cere decât prețul acestui lucru. *(Fr. 1194).*

1032. Dacă amândouă lucrurile au pierit, fără greșeala debitorului[5]), obligațiunea este stinsă. *(Fr. 1195).*

---

[1]) *Deconfitura* este insolvabilitatea unui necomerciant, adică aceea ce este falimentul pentru un comerciant.

[2]) Din eroare se zice aci «*articolele precedente*» în loc de «*articolul precedent*».

[3]) In loc de «*prin*», ar trebui zis «*fără*», ca în textul francez.

[4]) Din eroare se zice aci «*rămas*» în loc de «*pierit*», cum este dealtfel și în textul francez.

[5]) In art. francez 1195, după aceste cuvinte urmează imediat: «*et avant qu'il soit en demeure, l'obligation est éteinte, conformément à l'art. 1302* (1156, Cod. civ. român).

www.digibuc.ro

1033. Aceleași principii se aplică, când obligațiunea alternativă cuprinde mai mult de două lucruri. *(Fr. 1196).*

VI. Despre obligațiunile solidare

§ 1. Despre solidaritatea între creditori

1034. Obligațiunea este solidară între mai mulți creditori, când titlul creanței dă anume drept fiecărui din ei a cere plata în tot a creanței, și când plata făcută unuia din creditori liberă pe debitor. *(Fr. 1197).*

1035. Poate debitorul plăti la oricare din creditorii solidari, pe cât timp nu s'a făcut împotrivă-i cerere în judecată din partea unui din creditori.

Cu toate acestea remisiunea[1]) făcută de unul din creditorii solidari, nu liberă pe debitor decât pentru partea acelui creditor. *(Fr. 1198).*

1036. Actul care întrerupe prescripțiunea în privința unuia din creditorii solidari, profită la toți creditorii. *(Fr. 1199).*

1037. Creditorul solidar, care a primit toată datoria, este ținut a împărți cu ceilalți co-creditori, afară numai de va proba că obligațiunea este contractată numai în interesul său[2]).

1038. Creditorul solidar reprezintă pe ceilalți co-creditori, în toate actele care pot avea de efect conservarea obligațiunei[3]).

§ 2. Despre obligațiunea solidară între debitori

1039. Obligațiunea este solidară din partea debitorilor, când toți s'au obligat la acelaș lucru, astfel că fiecare poate fi constrâns pentru totalitate, și că plata făcută de unul din debitori liberă și pe ceilalți către creditor. *(Fr. 1200).*

1040. Debitorii solidari se pot obliga sub diferite modalități, adică: unii pur, alții sub o condițiune și alții cu termen. *(Fr. 1201).*

1041. Obligațiunea solidară nu se presumă, trebuie să fie stipulată expres; această regulă nu încetează decât numai când obligațiunea solidară are loc de drept, în virtutea legei. *(Fr. 1202).*

1042. Creditorul unei obligațiuni solidare, se poate adresa la acela care va voi dintre debitori, fără ca debitorul să poată opune beneficiul de diviziune[3]). *(Fr. 1230).*

---

[1]) «*Remisiunea*» unei datorii are loc atunci când un creditor descarcă pe debitorul său de obligațiunea ce avea. A se vedea și art. 1138 și urm. Cod. civ. cu privire la «*remiterea datoriei*».

[2]) Cuprinsul art. 1037 și 1038 nu există în codul civil francez. Ele sunt o inovație a legiuitorului nostru.

[3]) «*Beneficiu de diviziune*» este facultatea ce o are un creditor de a-și împărți cererea sa, încât fiecare din cei

www.digibuc.ro

1043. Acțiunea intentată contra unuia din debitori, nu poprește pe creditor de a exercita asemenea acțiune și în contra celorlalți debitori *(Fr. 1204)*.

1044. Dacă lucrul debit a pierit din culpa unuia sau mai multor debitori solidari, ceilalți debitori nu rămân liberați de obligațiunea de a plăti prețul lucrului, dar nu sunt răspunzători pentru daune.

Debitorii care au întârziat de a plăti, sunt în culpă[1]).

Creditorul nu poate cere daune decât numai în contra debitorilor în culpă. *(Fr. 1205)*.

1045. Acțiunea intentată în contra unuia din debitori întrerupe prescripțiunea în contra tuturor debitorilor. *(Fr. 1206)*.

1046. Cererea de dobândă făcută în contra unui din debitorii solidari, face a curge dobândă în contra tuturor debitorilor. *(Fr. 1207)*.

1047. Co-debitorul solidar, în contra cărui creditorul a intentat acțiune, poate opune toate excepțiunile cari îi sunt personale, precum și acelea cari sunt comune tuturor debitorilor.

Debitorul acționat nu poate opune acele excepțiuni, cari sunt curat personale ale vreunui din ceilalți co-debitori. *(Fr. 1208)*.

1048. Când unul din debitori devine erede unic al creditorului, sau când creditorul devine unic erede al unuia din debitori, confuziunea nu stinge creanța decât pentru partea debitorului sau a creditorului. *(Fr. 1209)*.

1049. Creditorul care consimte a se împărți datoria în privința unuia din co-debitori, conservă acțiunea solidară în contra celorlalți debitori, dar cu scăzământul părței debitorului, pe care l-a liberat de solidaritate. *(Fr. 1210)*.

1050. Creditorul care primește separat partea unuia din debitori, fără ca în chitanță să-și rezerve solidaritatea sau drepturile sale în genere, nu renunță la solidaritate decât în privința acestui debitor.

Nu se înțelege că creditorul a renunțat la solidaritate în favoarea unui debitor, când primește dela el o sumă egală cu partea ce e dator, dacă chitanța nu zice că acea sumă este primită pentru partea debitorului.

Asemenea din simpla cecere în judecată formată în contra unuia din debitori pentru partea sa, dacă acesta n'a

---

obligați să poată plăti numai partea ce datorește fiecare personal.

[1]) In art. francez 1205. lipsește acest al 2-lea aliniat, iar aliniatul al 3-lea este mai complet redactat, adăugând că creditorul poate cere daune și dela debitorii cari ar fi în întârziere, idee cuprinsă de-altfel în aliniatul al 2-lea din textul român. A se compară art. 1044 Cod. civ. român cu art. 1205 Cod. civ. francez.

www.dreptuc.ro

aderat la cerere, sau dacă nu s'a dat o sentinţă de condamnaţiune, nu se presumă renunţiaţiunea la solidaritate în favoarea acelui debitor. *(Fr. 1211)*.

1051. Creditorul, care primeşte separat şi fără rezerva solidarităţei porţiunea unuia din co-debitori din venitul renditei sau în dobânzile unei datorii solidare, nu pierde solidaritatea decât pentru venitul şi dobânda trecută, iar nu şi pentru cele viitoare, nici pentru capital, afară dacă plata separată nu s'a urmat în curs de 10 ani consecutivi. *(Fr. 1212)*.

1052. Obligaţiunea solidară, în privinţa creditorului se împarte de drept între debitori; fiecare din ei nu este dator unul către altul decât numai partea sa. *(Fr. 1213)*.

1053. Co-debitorul solidar care a plătit debitul în totalitate, nu poate repeti dela ceilalţi decât numai dela fiecare partea sa.

Dacă unul dintre co-debitori este nesolvabil, atunci pierderea cauzată de nesolvabilitatea acestuia, se împarte cu analogie, între ceilalţi co-debitori solvabili şi între acela care a făcut plata. *(Fr. 1214)*.

1054. Când creditorul a renunţat la solidaritate, în favoarea unuia sau mai mulţi din debitori, dacă unul sau mai mulţi din ceilalţi co-debitori devin nesolvabili, partea acestora se va împărţi cu analogie între toţi ceilalţi co-debitori, cuprinzându-se şi acei cari au fost descărcaţi de solidaritate. *(Fr. 1215)*.

1055. Dacă datoria solidară erà făcută numai în interesul unuia din debitorii solidari, acesta în faţă cu ceilalţi co-debitori răspunde pentru toată datoria, căci în raport cu el, ei nu sunt priviţi decât ca fidejusori[1]). *(Fr. 1216)*.

1056. Co-debitorul[2]) solidar reprezintă pe ceilalţi co-debitori în toate actele, cari pot aveà de efect stingerea sau împuţinarea obligaţiunei.

V. Despre obligaţiunile divizibile şi nedivizibile

1057. Obligaţiunea este nedivizibilă, când obiectul ei, fără a fi denaturat, nu se poate face în părţi nici materiale, nici intelectuale. *(Fr. 1217)*.

1058. Obligaţiunea este încă nedivizibilă, când obiectul este divizibil, dar părţile contractante l-au privit sub un raport de nedivizibilitate. *(Fr. 1218)*.

1059. Solidaritatea contractată, nu dă unei obligaţiuni caracterul de nedivizibilitate. *(Fr. 1219)*.

---

[1]) Adică: *garanţi, chezaşi*.

[2]) Acest art. 1056 lipseşte în Cod. civ. francez. In textul oficial, din eroare, se zice: «*creditorul solidar*». A se vedeà şi cuprinsul art. 1038.

www.digibuc.ro

§ 1. Despre efectele obligaţiunei divizibile

1060. Obligaţiunea primitoare de diviziune, trebuie să se execute între creditor şi debitor ca cum ar fi nedivizibilă. Divizibilitatea nu se aplică decât în privinţa erezilor lor, cari nu pot cere creanţa, sau cari nu sunt ţinuţi de a o plăti decât în proporţiune cu părţile lor ereditare. *(Fr. 1220).*

1061. Principiul din art. precedent nu se aplică în privinţa erezilor debitorului:

1. Când debitul are de obiect un corp cert;

2. Când unul din erezi este însărcinat singur, prin titlu, cu executarea obligaţiunei;

3. Când rezultă sau din natura obligaţiunei, sau din aceea a lucrului ce ea are de obiect, sau din scopul ce părţile îşi au propus prin contract, că intenţiunea lor a fost ca debitorul să nu se poată achită în părţi.

In cel dintâiu caz, eredele, care posedă lucrul debit, poate fi acţionat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra celorlalţi erezi.

In cel de-al doilea caz, numai eredele însărcinat cu plata debitului, şi în cel de-al treilea caz, fiecare erede poate fi acţionat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra erezilor[1]) săi. *(Fr. 1221).*

[1]) Din eroare se zice, *erezilor* în loc de *co-erezilor* cum este de altfel şi în textul francez.

§ 2. Despre efectele obligaţiunei nedivizibile

1062. Fiecare din cei cari au contractat împreună un debit nedivizibil, este obligat pentru totalitate, cu toate că obligaţiunea nu este contractată solidar. *(Fr. 1222).*

1063. Sunt obligaţi asemenea în tot şi erezii aceluia care a contractat obligaţiunea nedivizibilă. *(Fr. 1223).*

1064. Fiecare din erezii creditorului poate pretinde în totalitate executarea obligaţiunei nedivizibile.

Un singur erede nu poate face remisiunea[2]) totalităţei debitului, nu poate primi preţul în locul lucrului.

Dacă unul din erezi a remis singur debitul sau a primit preţul lucrului, co-eredele său nu poate pretinde lucrul nedivizibil decât cu scăderea părţei eredelui, care a făcut remisiunea sau care a primit preţul. *(Fr. 1224).*

1065. Eredele debitorului, fiind chemat în judecată pentru totalitatea obligaţiunei, poate cere un termen ca să pună în cauză şi pe co-erezii săi, afară numai dacă debitul va fi de natură a nu putea fi achitat decât de eredele tras în judecată, care atunci poate să fie osândit singur, rămâ-

[2]) A se vedeà nota art. 1035 Cod. civ. cu privire la sensul cuvântului *«remisiune»*.

A se vedeà şi art. 1138 şi urm. cu privire la *«remiterea datoriei»*.

www.digibuc.ro

nându-i recurs în contra coerezilor săi. *(Fr. 1225).*

VI. Despre obligaţiunile cu clauză penală[1])

1066. Clauza penală este aceea, prin care o persoană, spre a da asigurare pentru execuţiunea unei obligaţiuni se leagă a da un lucru în caz de neexecutare din parte-i[1]). *(Fr. 1226).*

1067. Nulitatea obligaţiunei principale atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu atrage pe aceea a obligaţiunei principale. *(Fr. 1227).*

1068. Creditorul are facultatea de a cere dela debitorul care n'a executat la timp, sau îndeplinirea clauzei penale, sau aceea a obligaţiunei principale. *(Fr. 1228).*

1069. Clauza penală este o compensaţiune a daunelor interese, ce creditorul sufere din neexecutarea obligaţiunei principale.

Nu poate dar creditorul cere deodată şi penalitatea şi obiectul obligaţiunei principale, afară dacă penalitatea nu s'a stipulat pentru simpla întârziere a executărei. *(Fr. 1229).*

1070. Penalitatea poate fi împuţinată de judecător, când obligaţiunea principală a fost executată în parte. *(Fr. 1231.*

1071. Când obligaţiunea principală, contractată cu o clauză penală, este nedivizibilă, penalitatea este debită prin contravenţiunea unui singur din erezi, şi se va putea cere sau în totalitate, în contra aceluia care a comis contravenţiunea, sau dela fiecare erede în proporţiune cu partea sa ereditară, iar ipotecar pentru tot.

Acela din erezi, care a plătit, are recurs în contra eredelui din faptul căruia s'a îndeplinit condiţiunea penalităţei. *(Fr. 1232).*

1072. Când obligaţiunea principală contractată cu o

[1]) *Legea din 20 Februarie 1879, pentru anularea clauzei penale din oarecari contracte şi pentru adausul unui aliniat la art. 1089 din Codul civil, spune:*

Art. 1. Clauza penală aflată în contracte de împrumuturi sau de prestaţiuni în natură, este şi va rămâne anulată, oricare va fi data actului a căruia executare se cere, însă numai dacă termenul exigibilităţei creanţei va cădea în urma promulgărei acestei legi.

Judecătorul, în caz de împrumut, va puteà condamna numai la plata dobânzei prevăzută de art. 1589 din Codul civil, sau, în caz de alte obligaţiuni, la daune-interese, conform art. 1084 din Codul civil.

Art. 2. Dacă clauza penală nu va fi stipulată direct, ci va fi deghizată sub o altă formă, sau va rezulta din condiţiunile actului, judecătorul va aprecia şi va putea anula din contract aceea ce ar avea caracterul de clauză penală, putând aplica, după cazuri, art. 1589 sau art. 1084 din Codul civil.

Art. 3. A se vedea în însuşi textul art. 1089 Codul civil.

www.digibuc.ro

clauză penală, este divizibilă, nu rămâne supus la penalitate decât eredele acelui debitor[1]), care a călcat legământul, şi acesta numai pentru partea la care este ţinut în obligaţiunea principală, fără a avea creditorul vreo acţiune în contra acelora cari au executat obligaţiunea principală.

Această regulă primeşte excepţiune în cazul când cugetul părţilor a fost ca plata obligaţiunei principale să nu poată fi făcută în părţi, şi unul din co-erezi a împiedicat execuţiunea obligaţiunei pentru totalitate. În acest caz creditorul poate cere dela acesta penalitatea întreagă, iar dela ceilalţi co-erezi numai pentru partea lor ereditară, rămânând recursul ce au în contra eredelui care a împiedicat executarea obligaţiunei. *(Fr. 1233).*

Cap. VII. Despre efectele obligaţiunilor

1073. Creditorul are dreptul de a dobândi îndeplinirea exactă a obligaţiunei, şi în caz contrar are dreptul la desdaunare[2]). *(Ital. 1218).*

1074. Obligaţiunea de a da, cuprinde pe aceea de a predà lucrul, şi de a-l conservà până la predare.

Lucrul este în rizico-pericolul creditorului, afară numai când debitorul este în întârziere; în acest caz rizico-pericolul este al debitorului. *(Fr. 1136).*

1075. Orice obligaţiune de a face sau de a nu face se schimbă în desdaunări, în caz de neexecuţiune din partea debitorului. *(Fr. 1142).*

1076. Creditorul poate cere a se distruì[3]) ceeace s'a făcut, călcându-se obligaţiunea de a nu face şi poate cere a fi autorizat a distruì el însuşi cu cheltuiala debitorului, afară de desdaunări. *(Fr. 1143).*

1077. Nefiind îndeplinită obligaţiunea de a face, creditorul poate asemenea să fie autorizat a o aduce el la îndeplinire cu cheltuiala debitorului. *(Fr. 1144).*

1078. Dacă obligaţiunea consistă în a nu face, debitorul, care a călcat-o, este dator a da despăgubire pentru simplul fapt al contravenţiunei. *(Fr. 1145).*

1079. Dacă obligaţiunea consistă în a da sau în a face, debitorul se va pune în întârziere prin o notificaţiune ce i se va face prin tribunalul domiciliului său.

Debitorul este de drept în întârziere:

1. In cazurile anume determinate de lege;

[1]) In textul francez se zice: «*celui des héritiers du débiteur*». Ar fi trebuit şi la noi a se traduce: «*eredele acela a debitorului*» în loc de: «*eredele acelui debitor*».

[2]) Art. 1073 Cod. civ. nu are echivalentul său în Codul civil francez.

[3]) Adică: *a se dărâmà, a se desfiinţà, a se distruge.*

www.digibuc.ro

2. Când s'a contractat expres, că debitorul va fi în întârziere la împlinirea termenului, fără a fi necesitate de notificaţiune;

3. Când obligaţiunea nu putea fi îndeplinită decât în un timp determinat, ce debitorul a lăsat să treacă. *(Fr. 1139).*

1080. Diligenţa ce trebuie să se pună în îndeplinirea unei obligaţiuni este totdeauna aceea a unui bun proprietar.

Această regulă se aplică cu mai mare sau mai mică rigoare în cazurile anume determinate de această lege[1]).

1081. Daunele nu sunt debite decât atunci, când debitorul este în întârziere de a îndeplini obligaţiunea sa, afară numai de cazul când lucrul ce debitorul era obligat de a da sau a face, nu puteà fi dat nici făcut decât într'un timp oarecare ce a trecut. *(Fr. 1146).*

1082. Debitorul este osândit, de se cuvine, la plata de daune-interese, sau pentru ne execuţia obligaţiunei, sau pentru întârzierea execuţiunei, cu toate că nu este rea credinţă din parte-i, afară numai dacă nu va justifică că neexecutarea provine din o cauză străină, care nu-i poate fi imputată. *(Fr. 1147)*

1083. Nu poate fi loc la daune-interese, când, din o forţă majoră sau din un caz fortuit, debitorul a fost oprit de a da sau a face aceea la care se obligase, sau a făcut aceea ce îi era oprit. *(Fr. 1148).*

1084. Daunele-interese, ce sunt debite creditorului, cuprind în genere pierderea ce a suferit şi beneficiul de care a fost lipsit, afară de excepţiunile şi modificaţiunile mai jos menţionate. *(Fr. 1149).*

1085. Debitorul nu răspunde decât de daunele-interese cari au fost prevăzute, sau cari au putut fi prevăzute la facerea contractului, când neîndeplinirea obligaţiunei nu provine din dolul său. *(Fr. 1150).*

1086. Chiar în cazul când neexecutarea obligaţiunei rezultă din dolul debitorului, daunele-interese nu trebuie să cuprindă decât aceea ce este o consecinţă directă şi necesară a neexecutărei obligaţiunei. *(Fr. 1151).*

1087. Când convenţiunea cuprinde, că partea care nu va executà, va plătì o sumă oarecare drept daune-interese[2]), nu se poate acordà celeilalte părţi o sumă nici mai mare, nici mai mică. *(Fr. 1152).*

1088. La obligaţiunile cari au de obiect o sumă oarecare, daunele-interese pentru neexecutare nu pot cuprinde

[1]) Art. 1080 Cod. civ. nu are echivalentul său în Codul civil francez.

[2]) Vezi sub art. 1066 Cod. civ. în notă, legea din 20 Februarie 1879 asupra clauzei penale.

www.digibuc.ro

decât dobânda legală, afară de regulile speciale în materie de comerţ, de fidejusiune [1]) şi societate.

Aceste daune-interese se cuvin fără ca creditorul să fie ţinut a justifica despre vreo pagubă; nu sunt debite decât din ziua cererei în judecată, afară de cazurile în cari, după lege, dobânda curge de drept. *(Ital. 1231).*

1089. Dobânda pe timpul trecut poate produce dobândă, sau prin cerere în judecată, sau prin convenţiune specială, numai ca, sau în cerere sau în convenţiune, să fie chestiune de dobândă debită cel puţin pentru un an întreg. **(Ad. Leg. 20 Febr. 1879)** [2]). Clauza prin care, de mai înainte şi în momentul formării unei convenţiuni alta decât o convenţiune comercială, se va stipula dobândă la dobânzile datorite pentru un an, sau pentru mai puţin, ori mai mult de un an, sau la alte venituri viitoare, se va declara nulă. *(Fr. 1154).*

1090. Cu toate acestea, veniturile, pe timpul trecut, precum: arenzi, chirii, venituri de rendite perpetue sau pe viaţă, produc dobândă din ziua cererei, sau a convenţiunei.

Aceeaş regulă se aplică la restituţiuni de fructe, şi la dobânzile plătite de o a treia persoană creditorului, în contul debitorului. *(Fr. 1155).*

Cap. VIII. Despre stingerea obligaţiunilor

1091. Obligaţiunile se sting prin plată, prin novaţiune, prin remitere voluntară, prin compensaţiune, prin confuziune, prin predarea [3]) lucrului, prin anulare sau resciziune, prin efectul condiţiunei rezolutorie şi prin prescripţiune. *(Fr. 1234).*

I. Despre plată

§ *I.* Despre plată în genere

1092. Orice plată presupune o datorie; ceeace s'a plătit fără să fie debit, este supus repetiţiunei.

Repetiţiunea nu este admisă în privinţa obligaţiunilor naturale, cari au fost achitate de bună voie. *(Fr. 1235).*

1093. Obligaţiunea poate fi achitată de orice persoană interesată, precum de un coobligat sau de un fidejusor.

Obligaţiunea poate fi achitată chiar de o persoană neinteresată; această persoană trebuie însă să lucreze în numele şi pentru achitarea debitorului, sau de lucrează în numele ei propriu, să nu se subroage în

---

[1]) Adică: garanţie, chezăşie şi societate.

[2]) Legea din 20 Februarie 1879: *Art. 3.* La art. 1089 din Codul civil se adaugă următorul alineat: (urmează textul de mai sus, care formează alineatul al 2-lea al art. 1089).

[3]) Din eroare se zice aci: «predare» în loc de «pierdere», cum este dealtfel şi în textul francez.

www.dacoromanica.ro

drepturile creditorului. *(Fr. 1236).*

1094. Obligaţiunea de a face nu se poate achită de altă persoană în contra voinţei creditorului, când acesta are interes ca debitorul chiar s'o îndeplinească. *(Fr. 1237).*

1095. Plata, ca să fie valabilă, trebuie făcută de proprietarul capabil de a instrăina lucrul dat în plată.

Cu toate acestea, plata unei sume în bani, sau altor lucruri ce se consumă prin întrebuinţare, nu poate fi repetită contra creditorului, care le-a consumat de bună credinţă, deşi plata s'a făcut de o persoană, ce nu erà proprietar, sau care nu erà capabilă de a înstrăina. *(Fr. 1238).*

1096. Plata trebuie să se facă creditorului sau împuternicitului său, sau aceluia ce este autorizat de justiţie sau de lege a primì pentru dânsul.

Plata dată aceluia ce n'are împuternicire de a primì pentru creditor, este valabilă, dacă acest din urmă o ratifică sau profită de dânsa. *(Fr. 1239).*

1097. Plata făcută cu bună credinţă acelui ce are creanţa în posesiunea sa, este valabilă chiar dacă în urmă posesorul ar fi evins[1]). *(Fr. 1240).*

[1]) Adică dacă posesorul a fost scos din posesiune de către adevăratul proprietar.

1098. Dacă creditorul este necapabil de a primì, plata ce i se face nu este valabilă, afară numai dacă debitorul probă că lucrul plătit a profitat creditorului. *(Fr. 1241).*

1099. Plata făcută de debitor creditorului său în urma unui sechestru sau opoziţiuni, nu este valabilă în privinţa creditorilor sechestranţi şi oponenţi; aceştia pot, în virtutea dreptului lor, să-l silească a plăti din nou; debitorul însă, în acest caz, are recurs în contra creditorului. *(Fr. 1242).*

1100. Creditorul nu poate fi silit a primì alt lucru decât acela ce i se datoreşte, chiar când valoarea lucrului oferit ar fi egală sau mai mare. *(Fr. 1243).*

1101. Debitorul nu poate sili pe creditor a primì parte din datorie, fie datoria divizibilă chiar.

Cu toate acestea judecătorii pot, în consideraţiunea poziţiunei debitorului, să acorde mici termene pentru plată şi să oprească execuţiunea urmăririlor, lăsând lucrurile în starea în care se găsesc.

Judecătorii însă nu vor uzà de această facultate decât cu mare rezervă. *(Fr. 1244).*

1102. Debitorul unui corp cert şi determinat este liberat prin trădarea lucrului în starea în care se găsià la predare, dacă deteriorările ulterioare nu sunt ocazionate prin faptul sau greşeala sa, nici prin aceea a persoanelor pen-

www.digibuc.ro

tru cari este responsabil, sau dacă înaintea acestor deteriorări n'a fost în întârziere. *(Fr. 1245).*

1108. Dacă datoria este un lucru determinat numai prin specia sa, debitorul, ca să se libereze, nu este dator a-l da de cea mai bună specie, nici însă de cea mai rea. *(Fr. 1246).*

1104. Plata trebuie a se face în locul arătat în convenţiune.

Dacă locul nu este arătat, plata, în privinţa lucrurilor certe şi determinate, se va face în locul în care se găsia obiectul obligaţiunei în timpul contractărei.

In orice alt caz, plata se face la domiciliul debitorului. *(Fr. 1247).*

1105. Cheltuelile pentru efectuarea plăţei sunt în sarcina debitorului. *(Fr. 1248).*

§ 2. Despre plata prin subrogaţiune [1])

1106. Subrogaţiunea în drepturile creditorului, făcută în folosul unei a treia persoane ce îi plăteşte, este sau convenţională sau legală *(Fr. 1249).*

1107. Această subrogaţiune este convenţională:

1. Când creditorul primind plata sa dela o altă persoană, dă acestei persoane drepturile, acţiunile, privilegiile sau ipotecile sale în contra debitorului; această subrogaţiune trebuie să fie expresă şi făcută tot într'un timp cu plata;

2. Când debitorul se împrumută cu o sumă spre a-şi plăti datoria şi subrogă pe împrumutător în drepturile creditorului. Ca să fie valabilă această subrogaţiune, trebuie să se facă actul de împrumutare şi chitanţa înaintea tribunalului, să se declare în actul de împrumutare că suma s'a luat pentru a face plata, şi în chitanţă să fie declarat că plata s'a făcut cu banii daţi pentru aceasta de noul creditor. Această subrogaţiune se operă fără concursul voinţei creditorului. *(Fr. 1250).*

1108. Subrogaţiunea se face de drept:

1. In folosul aceluia care, fiind el însuşi creditor, plăteşte altui creditor ce are preferinţă;

2. In folosul aceluia care, dobândind un imobil plăteşte creditorilor căror acest imobil era ipotecat;

3. In folosul acelui care, fiind obligat cu alţii sau pentru alţii la plata datoriei, are interes de a o desface;

4. In folosul eredelui beneficiar, care a plătit din starea sa datoriile succesiunei. *(Fr. 1251).*

[1]) Prin «*subrogaţiune*» se înţelege transmiterea drepturilor de către un creditor, unei a treia persoane care i-a plătit creanţa ce avea contra debitorului său. A se vedea şi textul art. 1107 şi 1108 Cod. civ.

www.digibuc.ro

1109. Subrogaţiunea stabilită prin articolele precedente se operă atât în contra fidejusorelui, cât şi în contra debitorului. Ea nu poate desfiinţa dreptul creditorului, când plata i s'a făcut numai pentru parte din datorie; în acest caz el poate exercită pentru ce are a mai lua, aceleaşi drepturi, ce exercită şi subrogatul pentru partea plătită, celui cui a făcut o plată parţială. *(Fr. 1252).*

§ 3. Despre imputaţiunea plăţei [1]

1110. Debitorul, având mai multe datorii, al căror obiect este de aceeaşi speţă [2], are dreptul a declara, când plăteşte, care este datoria ce voeşte a desface. *(Fr. 1253).*

1111. Debitorul unei datorii, pentru care se plăteşte dobândă sau o rendită, nu poate, fără consimţimântul creditorului, să impute plata ce face pe capital cu preferinţă asupra renditei sau a dobândei. Plata parţială făcută pe capital şi dobândă, se impută mai întâiu asupra dobândei. *(Fr. 1254).*

1112. Când debitorul unor deosebite datorii a primit o chitanţă prin care creditorul impută aceea ce a luat special asupra unei din aceste datorii, debitorul nu mai poate cere ca imputaţiunea să se facă asupra unei alte datorii, afară numai dacă creditorul l-a amăgit, sau l-a surprins. *(Fr. 1255).*

1113. Când în chitanţă nu se zice nimic despre imputaţiune, plata trebuie să se impute asupra acelei din datorii ajunse la termen, pe care debitorul, în acel timp, aveà mai mare interes a o desface. In caz de o datorie ajunsă la termen şi alta neajunsă, deşi aceasta din urmă ar fi mai puţin [3] oneroasă, imputaţiunea se face asupra celei ajunse la termen.

Dacă datoriile sunt de egală natură, imputaţiunea se face asupra celei mai vechi; dacă datoriile sunt în toate egale, imputaţiunea se face proporţional asupra tuturora. *(Fr. 1256).*

§ 4. Despre ofertele de plată şi despre consemnaţiune [4]

1114. Când creditorul unei sume de bani refuză de a

[1]) Prin *«imputaţiunea»* unei plăţi se înţelege determinarea, arătarea, ce face debitorul care are mai multe datorii, a creanţei, a datoriei, ce voeşte a plăti anume.

[2]) In art. francez corespunzător, 1253, lipsesc cuvintele: *«al căror obiect este de aceeaşi speţă»*.

[3]) Cuvântul *«puţin»* credem că s'a strecurat aci din eroare. In articolul francez 1256, partea finală a primului aliniat are următoarea redacţiune, mai clară decât a articolului român: *«sinon, sur la dette échue, quoique moins onéreuse que celles qui ne le sont point»*. In urmă vine aliniatul al 2-lea care este echivalent cu cel român.

[4]) A se vedeà textul art.

www.digibuc.ro

primi plata, debitorul poate să-i facă oferte reale, şi refuzând creditorul de a primi, să consemne suma.

Ofertele reale, urmate de consemnaţiune, liberează pe debitor; ele, în privinţă-i, ţin loc de plată, de sunt valabil făcute, şi suma consemnată, cu acest mod, este în rizico-pericolul creditorului. *(Fr. 1257).*

1115. Pentru ca ofertele să fie valabile trebuie:

1. Să fie făcute creditorului, ce are capacitatea de a primi, sau acelui ce are drept de a primi pentru dânsul;

2. Să fie făcute de o persoană capabilă de a plăti;

3. Să fie făcute pentru toată suma exigibilă, pentru rendite şi dobânzi datorite, pentru cheltueli lichidate şi pentru o sumă oarecare în privinţa cheltuelilor nelichidate, sumă asupra căreia se poate reveni, după lichidarea acestor cheltueli;

4. Termenul să fie împlinit dacă a fost stipulat în favoarea creditorului;

5. Condiţiunea sub care datoria s'a contractat să se fi îndeplinit;

6. Ofertele să fie făcute în locul ce s'a hotărît pentru plată, şi dacă locul pentru plată nu s'a determinat prin o convenţiune specială, să fie făcute sau creditorului în persoană, sau la domiciliul său, sau la domiciliul ales pentru execuţiunea convenţiunei;

7. Ofertele să fie făcute prin un ofiţer public, ce erà competinte pentru astfel de acte;

8. Procesul-verbal încheiat de ofiţerul public, să indice numărul şi calitatea monetelor oferite, să facă menţiune de răspunsul creditorului şi să arate dacă creditorul a subscris, a refuzat, sau a declarat că nu poate subscrie[1]). *(Fr. 1258).*

1116. Nu este necesar pentru validitatea consemnaţiunei ca ea să fi fost autorizată de judecător; e destul:

1. Să fi fost precedată de o somaţiune significată creditorului, în care să se arate ziua, ora şi locul unde suma oferită are să fie depusă;

2. Ca debitorul să depună suma oferită în casa de depozite şi consemnaţiuni, cu dobânda ei până în ziua depunerei;

3. Să se facă proces-verbal de ofiţerul public despre natura momentelor oferite despre refuzul creditorului de a le primi, sau despre nevenirea sa, şi în fine despre depunere[2]);

4. In caz de nevenirea creditorului, să i se semnifice procesul-verbal al depunerei,

---

604, 605, 606, 607 şi 608 din Procedura Cod. civil.

[1]) Aliniatul al 8-lea nu există în textul art. francez corespunzător. El dealtfel a fost suprimat prin art. 609 Proc. civilă.

[2]) Vezi nota 1 din pag 155.

www.digibuc.ro

cu somaţiune de a veni să-şi ia suma depusă[1]). *(Fr. 1259).*

1117. Cheltuelile ofertelor reale şi ale consemnaţiunei, sunt în sarcina creditorului, de sunt făcute valabil. *(Fr. 1260).*

1118. Pe cât timp consemnaţiunea nu s'a primit de creditor, debitorul poate să ia înapoi suma depusă, şi într'a cest caz co-debitorii, sau fidejusorii săi nu sunt liberaţi. *(Fr. 1261).*

1119. Când debitorul a dobândit o hotărîre ce are puterea lucrului judecat, prin care ofertele sau consemnaţiunea s'au declarat bune şi valabile, el nu mai poate, chiar cu consimţimântul creditorului, să-şi retragă suma depusă în prejudiciul codebitorilor sau fidejusorilor săi. *(Fr. 1262).*

1120. Creditorul, care a consimţit ca debitorul să-şi retragă consemnaţiunea, după ce aceasta s'a declarat valabilă printr'o hotărîre ce dobândise puterea lucrului judecat, pierde dreptul de privilegii sau ipoteci ce ar fi avut pentru plata creanţei sale. *(Fr. 1263).*

1121. Dacă lucrul debit este un corp cert care trebuie a se trăda în locul unde se găseşte, debitorul este obligat a soma pe creditor să-l ia, printr'un act ce i se va notifica sau în persoană, sau la domiciliul său, sau la domiciliul ales pentru executarea convenţiunei. După această somaţiune, dacă creditorul nu-şi ia lucrul şi debitorul are trebuinţă de locul unde este pus, acesta din urmă poate luă permisiunea justiţiei ca să-l depună în altă parte. *(Fr. 1264).*

§ 5. Despre cesiunea bunurilor

1122. Cesiunea bunurilor este abandonarea stărei sale întregi, făcută de debitorul ce nu poate plăti creditorului, sau creditorilor săi. *(Fr. 1265).*

1123. Cesiunea bunurilor e voluntară sau judiciară. *(Fr. 1266).*

1124. Cesiunea bunurilor voluntară este aceea ce se acceptă de creditori de bună voie şi care n'are alt efect decât acela ce rezultă chiar din stipulaţiunile convenţiunei încheiate între ei şi debitor. *(Fr. 1267).*

1125. Cesiunea[2]) bunurilor este un beneficiu pe care legea îl acordă debitorului nefericit şi de bună credinţă, căruia, ca să-şi poată redo-

[1]) Aliniatele 3 şi 4 din art. 1116 au fost suprimate prin art. 609 din Proc. Civilă, al cărui cuprins este următorul: «Se vor aplică celelalte rânduieli ale Codului Civil, privitoare la ofertele de plată şi la consemnaţii, cuprinse în art. 1114—1121 inclusiv, *afară de aliniatul 8 din art. 1115 şi aliniatele 3 şi 4 din art. 1116*».

[2]) Aci, din eroare credem că s'a omis cuvântul «*judiciară*» care există în textul francez.

www.digibuc.ro

bândi libertatea[1]), îi se permite să dea creditorilor săi înaintea justiției toate bunurile sale, și chiar în caz de stipulațiune contrarie. *(Fr. 1268).*

1126. Cesiunea judiciară nu transmite creditorilor proprietatea; ea le dă numai dreptul de a face să se vândă bunurile în folosul lor și de a le lua venitul până la vânzare. *(Fr. 1269).*

1127. Creditorii nu pot refuza cesiunea judiciară decât în cazurile excepțate de lege. Ea descarcă pe debitor de constrângerea corporală[1]); nu-l liberează însă decât până la concurență cu valoarea bunurilor lăsate în dispoziținea creditorilor. Când bunurile nu sunt îndestulătoare, el este obligat, de va dobândi altele, să le lase și pe acestea în dispoziținea creditorilor până la plata datoriei întregi. *(Fr. 1270).*

II. Despre novațiune[2])

1128. Novațiunea se operă în trei feluri:

1. Când debitorul contractă în privința creditorului său o datorie nouă ce se substitue celei vechi care este stinsă;

2. Când un nou debitor este substituit celui vechiu, carele este descărcat de creditor;

3. Când, prin efectul unui nou angajament, un nou creditor este substituit celui vechiu, către care debitorul este descărcat. *(Fr. 1271).*

1129. Novațiunea nu se operă decât între persoane capabile de a contracta. *(Fr. 1272).*

1130. Novațiunea nu se presumă. Voința de a o face trebuie să rezulte evident din act. *(Fr. 1273).*

1131. Novațiunea, prin substituirea unui nou debitor, poate să se opere fără concursul primului debitor. *(Fr. 1274).*

1132. Delegațiunea, prin care un debitor dă creditorului un alt debitor ce se obligă către dânsul, nu operă novațiune, dacă creditorul n'a declarat expres, că descarcă pe debitorul ce a făcut delegațiunea. *(Fr. 1275).*

1133. Creditorul, ce a descărcat pe debitorul de care s'a făcut delegațiunea, n'are recurs în contra acestui debitor, dacă debitorul delegat devine nesolvabil, afară de cazul când prin act se rezervă expres acest drept, sau când delegatul este declarat falit sau căzut în deconfitură[4]), în

[1]) și [1]) Vezi legea constrângerei corporale din 12 Sept. 1864, care însă nu s'a pus niciodată în aplicare.

Legiuitorul, prin art. 1125 Cod. civ., presupune ca fiind în vigoare această lege.

[2]) «*Novațiunea*» este un *mijloc* de stingerea unei obligațiuni, care se face prin înlocuirea unei creanțe vechi prin alta nouă.

[4]) Asupra «*deconfiturei*» a se vedea nota art. 1025 Cod. civ.

www.digibuc.ro

momentul delegaţiunei *(Fr. 1276)*.

1134. Privilegiile şi ipotecile creanţei celei vechi nu le are şi creanţa ce-i este substituită, afară de cazul când debitorul le-a rezervat expres. *(Fr. 1278)*.

1135. Când novaţiunea se operă prin substituirea unui nou debitor, privilegiile şi ipotecile primitive ale creanţei nu pot trece asupra bunurilor noului debitor. *(Fr. 1279)*.

1136. Când novaţiunea se operă între creditor şi unul din debitorii solidari, privilegiile şi ipotecile vechei creanţe nu se pot rezerva decât asupra bunurilor aceluia care contractă noua datorie. *(Fr. 1280)*.

1137. Co-debitorii sunt liberaţi, prin novaţiunea făcută între creditor şi unul din debitorii solidari

Novaţiunea făcută în privinţa debitorului principal liberează cauţiunile. *(Fr. 1281)*.

III. Despre remiterea datoriei

1138. Remiterea voluntară a titlului original[1]) făcută de creditor debitorului, dă proba liberaţiunei.

Remiterea voluntară a copiei legalizate a titlului lasă a se presupune remiterea datoriei sau plata, până la proba contrarie. *(Fr. 1282, 1283)*.

[1]) Art. francez corespunzător, după cuvântul «*original*» adaugă: «*sous signature privée*».

1139. Remiterea lucrului dat ca siguranţă nu este de ajuns ca să facă a se presupune remiterea datoriei. *(Fr. 1286)*.

1140. Remiterea titlului original[2]) sau a copiei legalizate a titlului făcută unuia din debitori, are acelaş, efect în folosul co-debitorilor. *(Fr. 1248)*.

1141. Remiterea sau descărcarea expres făcută[3]) în folosul unuia din co-debitorii solidari, liberează pe toţi ceilalţi, afară numai dacă creditorul şi-a rezervat anume drepturile sale în contra acestor din urmă.

In cazul din urmă creditorul nu poate cere plata datoriei decât scăzând partea acelui cărui a făcut remitere. *(Fr. 1285)*.

1142. Remisiunea sau descărcarea expres făcută[4]) debitorului principal liberă cauţiunile.

Aceea acordată cauţiunei nu liberă pe debitorul principal.

Aceea acordată uneia din cauţiuni, nu liberă în totul pe celelalte.

Aceea acordată unei cauţiuni dată în urmă prin act

[2]) Art. francez corespunzător, şi acl ca şi la art. precedent român 1138, după cuvântul «*original*» adaugă: «*sous signature privée*».

[3]) In textul francez în loc de cuvintele: «*descărcarea expres făcută*» se zice: «*décharge conventionelle*».

[4]) In textul francez lipsesc cuvintele: «*în totul*».

www.digibuc.ro

separat, nu liberă în nimic pe celelalte[1]).

Aceeace creditorul a primit dela o cauţiune pentru a o descărca din chezăşia sa, trebuie să se impute asupra datoriei, şi să descarce pe debitorul principal şi pe celelalte cauţiuni. *(Fr. 1287, 1283 Ital. 1282—1284).*

IV. *Despre compensaţiune*

1143. Când două persoane sunt datoare una alteia, se operează între dânsele o compensaţie care stinge amândouă datoriile în felul şi în cazurile exprese mai jos. *(Fr. 1279).*

1144. Compensaţiunea se operă de drept, în puterea legei, şi chiar când debitorii n'ar şti nimic despre aceasta; cele două datorii se sting reciproc în momentul când ele se găsesc existând deodată şi până la concurenţa cotităţilor lor respective. *(Fr. 1290).*

1145. Compensaţiunea n'are loc decât între două datorii care deopotrivă au de obiect o sumă de bani, o cantitate oarecare de lucruri fungibile de aceeaşi specie şi cari sunt deopotrivă lichide şi exigibile.

Prestaţiunile în fructe, al căror preţ este regulat prin mercuriale[2]) se compensă cu sumele lichide şi exigibile. *(Fr. 1291).*

1146. Termenul de graţie nu împiedică compensaţiunea. *(Fr. 1292).*

1147. Compensaţiunea se operă, oricare ar fi cauzele unei sau celeilalte datorii, afară de cazurile:

1. Unei cereri pentru restituţiunea unui lucru ce pe nedrept s'a luat dela proprietar;

2. Unei cereri pentru restituţiunea unui depozit neregulat[3]);

3. Unei datorii declarate nesesizabile[4]). *(Fr. 1293).*

1148. Compensaţiunea se operă în privinţa cauţiunei pentru ceeace creditorul datoreşte debitorului principal,

Compensaţiunea n'are loc, în privinţa debitorului principal, pentru ceeace creditorul datoreşte cauţiunei. *(Fr. 1294).*

1149. Debitorul care a acceptat pur şi simplu ca un creditor să facă cesiunea drepturilor sale unei alte persoane nu mai poate invoca în contra cesionarului compensaţiunea care ar fi avut loc în privinţa cedentului, înaintea acceptaţiunei.

Când cesiunea s'a notificat debitorului, dar nu s'a acceptat de dânsul, nu se împiedică decât compensaţiunea

---

[1]) Acest al 4-lea aliniat lipseşte în textul francez.

[2]) «*Mercuriale*» sunt nişte tablouri oficiale cari arată preţurile curente ale grânelor şi ale altor producte.

[3]) Art. francez 1293 continuă: «*et du prêt à usage*».

[4]) Art. francez 1293 continuă: «*qui a pour cause des aliments déclarés insaisissables*».

www.digibuc.ro

nea posterioară acestei notificaţiuni. *(Fr. 1296).*

1150. Când cele două datorii nu sunt platnice într'acelaş loc, nu se poate opera compensaţiunea, decât plătind cheltuelile remiterei.

1151. Când sunt mai multe datorii compensabile, datorite de aceeaşi persoană, se urmează, pentru compensaţiune, regulele stabilite pentru imputaţiune de art. 1113. *(Fr. 1297).*

1152. Compensaţiunea n'are loc în prejudiciul drepturilor dobândite de altă persoane. Astfel, cel ce fiind debitor, a devenit creditor în urma sechestrului ce i s'a făcut de o altă persoană, nu poate invoca compensaţiunea, în prejudiciul sechestratului. *(Fr. 1298).*

1153. Acel ce a plătit o datorie stinsă, de drept, prin compensaţiune, nu mai poate, repetind plata creanţei pentru care n'a invocat compensaţiunea, să pretindă în prejudiciul altor persoane, privilegiile sau ipotecile acestei creanţe, afară numai dacă este o cauză evidentă ce l-a făcut să nu cunoască creanţa care trebuiă să compense datoria sa. *(Fr. 1299).*

V. *Despre confuziune*

1154 Când calităţi necompatibile se întâlnesc pe capul aceleiaşi persoane, se face o confuziune, care stinge amândouă drepturile, activ şi pasiv. *(Fr. 1300).*

1155. Confuziunea ce se operă prin concursul calităţilor de creditor şi debitor principal, liberă cauţiunile;

Aceea ce se operă prin concursul calităţilor de creditor sau debitor şi cauţiune, nu aduce stingerea obligaţiunei principale; aceea ce se operă prin concursul calităţilor de creditor şi debitor, nu profită co-debitorilor săi solidari, decât pentru porţiunea datorită de dânsul. *(Fr. 1301).*

VI. Despre pierderea lucrului datorit şi despre diferitele cazuri în cari îndeplinirea obligaţiunei este imposibilă

1156. Când obiectul obligaţiunei este un corp cert şi determinat, de piere, de se scoate din comerţ, sau se pierde, astfel încât absolut să nu se ştie de existenţa lui, obligaţiunea este stinsă, dacă lucrul a pierit sau s'a pierdut, fără greşeala debitorului şi înainte de a fi pus în întârziere.

Chiar când debitorul este pus în întârziere, dacă nu a luat asupră-şi cazurile fortuite, obligaţiunea se stinge, în caz când lucrul ar fi pierit şi la creditor, dacă i s'ar fi dat.

Debitorul este ţinut de a proba cazurile fortuite ce alegă. Ori în ce chip ar pieri sau s'ar pierde lucrul furat, pierderea sa nu liberă pe cel ce l-a sustras de a face restituţiunea preţului.

www.digibuc.ro

Obligaţiunea se stinge totdeauna când printr'un eveniment oarecare, ce nu se poate imputà debitorului, se face imposibilă îndeplinirea acestei obligaţiuni[1]). *(Fr. 1302).*

VII. Despre acţiunea de anulaţiune sau resciziune

1157. Minorul ne-emancipat poate exercità acţiunea în resciziune pentru simpla leziune în contra oricărei convenţiuni; minorul emancipat, în contra oricărei convenţiuni ar trece peste capacitatea sa ce este determinată la titlul minorităţei, tutelei şi emancipaţiunei. *(Fr. 1305).*

1158. Când leziunea rezultă dintr'un eveniment cazual şi neaşteptat, minorul n'are acţiunea în resciziune. *(Fr. 1306).*

1159. Minorul ce face o simplă declaraţiune că este major, are acţiunea în resciziune. *(Fr. 1307).*

1160. Minorul comerciant, bancher, sau artizan, n'are acţiunea în resciziune contra angajamentelor ce a luat pentru comerţul sau arta sa. *(Fr. 1308).*

1161. Minorul n'are acţiunea în resciziune contra convenţiunilor făcute în contractul de căsătorie, dacă acesta s'a făcut cu consimţimântul şi asistenţa acelora al căror consimţimânt este cerut pentru validitatea căsătoriei sale. *(Fr. 1309).*

1162. Minorul n'are acţiunea în resciziune contra obligaţiilor ce rezultă din delictele sau quasi-delictele sale. *(Fr. 1310).*

1163. Minorul nu mai poate exercita acţiune în resciziune în contra angajamentului făcut în minoritate, dacă l-a ratificat după ce a devenit major, şi aceasta şi în cazul când angajamentul este nul în forma sa, şi în acèla când produce numai leziune. *(Fr. 1311).*

1164. Când minorii, interzişii, sau femeile măritate sunt admişi, în această calitate, a exercita acţiune de resciziune în contra angajamentelor lor, ei nu întorc aceea ce au primit, în urmarea acestor angajamente, în timpul minorităţei, interdicţiunei, sau maritajului, decât dacă se probă că au profitat de aceea ce li s'a dat. *(Fr. 1312).*

1165. Majorul nu poate pentru leziune să exercite acţiunea în resciziune. *(Fr. 1313).*

1166. Când formalităţile cerute în privinţa minorilor sau interzişilor, atât pentru înstrăinarea imobilelor, cât şi pentru împărţirea unei succesiuni, s'au îndeplinit, ei sunt relativ la aceste acte, consideraţi ca cum le-ar fi făcut în majoritate sau înaintea interdicţiunei. *(Fr. 1314)*

[1]) Ultimul alineat al art. 1156 Cod. civ. nu există în textul francez corespunzător.

www.digibuc.ro

1167. In lipsa unui act de confirmaţiune sau de ratificaţiune, este destul ca obligaţiunea să se execute voluntar, după epoca în care obligaţiunea putea fi valabilă, confirmată sau ratificată.

Confirmaţiunea, ratificaţiunea sau execuţiunea voluntară, în forma şi în epoca determinată de lege, ţine loc de renunţare în privinţa mijloacelor şi excepţiunilor ce puteau fi opuse acestui act, fără a se vătăma însă drepturile persoanelor a treia

Confirmaţiunea sau ratificaţiunea, sau execuţiunea voluntară a unei donaţiuni, făcute de către erezi sau reprezentanţii donatorului, după moartea sa, ţine loc de renunţare atât în privinţa viţiurilor de formă, cât şi în privinţa oricărei alte excepţiuni[1]). *(Fr. 1338, 1340).*

1168. Donatorul nu poate repara, prin nici un act confirmativ, viţiurile unei donaţiuni între vii; nulă în privinţa formei, ea trebuie să se refacă cu formele legiuite. *(Fr. 1339).*

Cap. IX. Despre probaţiunea obligaţiunilor şi a plăţei

1169. Cel ce face o propunere înaintea judecăţei trebuie să o dovedească. *(Fr. 1315).*

1170. Dovada se poate face prin înscrisuri, prin martori, prin presumpţiuni, prin mărturisirea uneia din părţi şi prin jurământ. *(Fr. 1316).*

1. Despre înscrisuri

§ 1. Despre titlu autentic [2])

1171. Actul autentic este acela ce s'a făcut cu solemnităţile cerute de lege, de un funcţionar public, care are drept de a funcţiona în locul unde actul s'a făcut. *(Fr. 1317).*

1172. Actul care nu poate fi autentic din cauza necompetinţei sau a necapacităţei funcţionarului, sau din lipsă de forme, ecte valabil ca scriptură sub semnătură privată, dacă s'a iscălit din[3]) părţile contractante. *(Fr. 1318).*

1173. Actul autentic are deplină credinţă în privirea oricărei persoane despre dispoziţiunile şi convenţiunile ce constată.

Executarea actului autentic, care este învestit cu formula executorie, va fi suspensă prin punerea în acuzaţiune, când se intentă o

---

[1]) Acest articol 1167 este format din ultimele două alineate ale art. francez 1338 şi din textul art. 1340. Primul alineat al art. francez 1338 formează cuprinsul art. 1190 Cod. civ. român. A se vedea şi nota dela art. 1190.

[2]) A se vedea Legea pentru autentificarea actelor din 1 Septemvrie 1886, cu modif. din 1887 şi 1904.

[3]) Din eroare se spune aci «din» în loc de «de».

www.digibuc.ro

acțiune criminală în contra pre insului autor al actului. Iar când în cursul unei instanțe civile actul se atacă de falș, tribunalele pot, după împrejurări, a suspenda provizoriu executarea actului. *(Fr. 1319)*.

1174. Actul cel autentic, sau cel sub semnătură privată are tot efectul între părți despre drepturile și obligațiunile ce constată. precum și despre aceea ce este menționat în act, peste obiectul principal al convențiunei, când menționarea are un raport oarecare cu acest obiect.

Dacă menționările cari au de[1]) obiect un fapt cu totul străin de acela al convențiunei, nu pot servì decât numai la un început de dovadă. *(Fr. 1319)*.

1175. Actul secret, care modifică un act public, nu poate aveà putere decât între părțile contractante și succesorii lor universali[2]); un asemenea act nu poate aveà nici un efect în contra altor persoane. *(Fr. 1321; Ital. 1319)*.

§ 2. Despre actele sub semnătură privată

1176. Actul sub semnătură privată, recunoscut de acela cărui se opune, sau privit după lege ca recunoscut, are acelaș efect ca actul autentic, între acei cari l-au subscris și între cei cari reprezintă drepturile lor. *(Fr. 1322)*.

1177. Acela, cărui se opune un act sub semnătură privată, este dator a-i recunoaște, sau a tăgădui curat scriptura sau subsemnătura sa.

Moștenitorii săi[3]), cei ce reprezintă drepturile aceluia al cărui a se pretinde că ar fi actul, pot declara că nu cunosc scriptura sau subsemnătura autorului lor. *(Fr. 1323)*.

1178. Când cineva nu recunoaște scriptura și subsemnătura sa, sau când succesorii săi[4]) declară că nu le cunosc, atunci justiția ordonă verificarea actului. *(Fr. 1324)*

1179. Actele sub semnătură privată, cari cuprind convențiuni sinalagmatice[5]) nu sunt valabile dacă nu s'au făcut în atâtea exemplare originale câte sunt părți cu interes contrariu. Este de ajuns un singur exemplar ori-

[1]) Cuvântul «de», din eroare, lipsește în ediția oficială.

[2]) În art francez corespunzător 1321, lipsesc cuvintele: «și *succesorii lor universali*», cari au fost adause de legiuitorul român.

[3]) Acl, din eroare, s'a omis cuvântul «*sau*», punându-se în locu-i o virgulă.

[4]) Art. francez 1324 adaugă după aceste cuvinte: «*ou ayant cause*».

[5]) Prin «*convențiuni sinalagmatice*» se înțeleg acele convențiuni sau învoiri, cari cuprind îndatoriri reciproce pentru fiecare din părțile contractante.

www.digibuc.ro

ginal pentru toate persoanele cari au acelaș interes.

Fiecare exemplar trebuie să facă menționare de numărul originalelor ce s'au făcut.

Cu toate acestea, lipsa de mențiune că originalele s'au făcut în număr îndoit, întreit ș. c. l., nu poate fi opusă de acela care a executat din parte-i convențiunea constatată prin act. *(Fr. 1325)*.

1180. Actul sub semnătură privată, prin care o parte se obligă către alta a-i plăti o sumă de bani sau o câtime oarecare, trebuie să fie scris în întregul lui de acela care l-a subscris, sau cel puțin acesta înainte de-a subsemna să adaoge la finele actului cuvintele *bun* și[1] *aprobat*, arătând totdeauna în litere suma sau câtimea lucrurilor și apoi să iscălească.

Nu sunt supuși la această regulă comercianții, industriașii, plugarii, vierii, slugile și oamenii cari muncesc cu ziua. *(Fr. 1326)*.

1181. Când suma arătată în act este deosebită de aceea ce este arătată în *bun*, obligațiunea se presumă că este pentru suma cea mai mică, chiar când actul precum și *bunul* sunt scrise în întreg de mâna acelui care s'a obligat, afară numai de nu se va proba în care parte este greșeala. *(Fr. 1327)*.

[1]) Art. francez 1326 se exprimă: «*bun sau aprobat*».

1182. Data scripturei private nu face credință în contra persoanelor a treia interesate, decât din ziua în care s'a înfățișat la o dregătorie publică, din ziua în care s'a înscris într'un registru public, din ziua morței acelui sau unui din acei cari l-au subscris, sau din ziua în care va fi fost trecut, fie și în prescurtare[2]) în acte făcute de ofițerii publici, precum procese-verbale pentru punerea peceței sau pentru facerea de inventare. *(Fr. 1328)*.

1183. Registrele comercianților nu fac credință despre vânzările ce cuprind în contra persoanelor necomerciante. Dar judecătorul poate da jurământ la una sau la alta din părți[3]). *(Fr. 1329)*.

1184. Registrele comercianților se cred în contra lor, dar cel care voește a profita de ele nu poate despărți cuprinderea lor, lăsând aceea ce poate a-i fi contrariu. *(Fr. 1330)*.

1185. Registrele, cărțile sau hârtiile domestice, nu fac credință în favoarea acelui care

[2]) In art. francez 1328, lipsesc cuvintele «*fie și în prescurtare*».

[3]) Art. francez corespunzător 1329 nu cuprinde fraza din urmă: «*dar judecătorul poate dà jurământ la una sau la alta din părți*». Insă, la finitul primei fraze dela începutul art. 1183 român, art. francez 1329 adaugă: «*sauf ce qui sera dit à l'égard du serment*».

www.digibuc.ro

le-a scris, dar au putere în contra lui:

1. Când cuprind curat primirea unei plăţi;

2. Când cuprind menţiunea expresă că nota sau scrierea din ele s'a făcut ca să ţină loc de titlu în favoarea creditorului. *(Fr. 1331).*

1186. Orice anotaţiune făcută de creditor în josul, pe marginea, sau pe dosul unui titlu de creanţă[1]), este crezută, cu toate că nu este semnată nici datată de el, când tinde a proba liberaţiunea debitorului.

Aceeaşi putere doveditoare are şi scriptura făcută de creditor, pe dosul, marginea sau în josul duplicatului unui act sau chitanţe, dar numai când duplicatul va fi în mâinile debitorului. *(Fr. 1332).*

§ 3. Despre răboaje

1187. Răboajele, când crestăturile după amândouă bucăţile sunt egale şi corelative, sunt un mijloc de probare între persoanele carî au obiceiu a se servi cu un asemenea mijloc de probaţiune. *(Fr. 1333).*

§ 4. Despre copiile titlurilor autentice

1188. Când originalul există, copia legalizată nu poate face credinţă decât despre ceeace se cuprinde în original, înfăţişarea cărui se poate cere totdeauna.

Când originalul nu există, copiile legalizate de ofiţerii publici competenţi se cred, după distincţiunile următoare:

1. Copiile scoase din ordinea magistratului, părţile fiind faţă sau chemate, cu formele legale, precum şi copiile scoase, fără intervenţiunea magistratului, dar de faţă cu părţile cari au asistat de bună voia lor, au aceeaşi credinţă ca şi titlurile originale;

2. Copiile cari se vor fi dat de ofiţerii publici competenţi, fără intervenţiunea magistratului sau consimţământul părţilor, fac asemenea credinţă după 30 ani, socotiţi din ziua în care s'au dat aceste copii. Când asemenea copii vor fi date de mai puţin de 30 ani, nu fac decât un început de dovadă;

3. Copiile legalizate de un ofiţer public necompetinte, nu pot face decât un simplu început de dovadă;

4. Copiile copiilor nu au nici o putere probătoare. *(Fr. 1334; 1335).*

§ 5. Despre acte recognitive[2])

1189. Actul de recunoaşterea unei datorii constatate prin un titlu precedent, nu face probă despre datorie şi nu dispensă pe creditor de

[1]) Art. francez 1332 adaugă imediat după cuvântul «creanţă»: «*qui est toujours resté en sa possession*».

[2]) Adică: acte de recunoaştere a unei datorii.

www.digibuc.ro

a prezentă titlul original decât în următoarele cazuri:

1. Când actul de recunoaştere cuprinde cauza şi obiectul datoriei, precum şi data titlului primordial, sau,

2. Când actul recognitiv, având o dată de 30 ani, este ajutat de posesiune şi de unul sau mai multe acte de recunoaştere conforme cu dânsul.

Actul recognitiv, în cele două cazuri menţionate, nu poate avea nici un efect despre ceeace cuprinde mai mult decât titlul primordial, sau despre ceeace nu este în asemănare cu acest titlu. *(Fr. 1337).*

§ 6. Despre actele confirmative

1190. Actul de confirmaţiunea sau ratificaţiunea unei obligaţiuni, în contra căreia legea admite acţiunea în nulitate, nu este valabil de cât atunci când cuprinde obiectul, cauza şi natura obligaţiunei, şi când face menţiune de motivul acţiunei în nulitate, precum şi despre intenţiunea de a repară viţiul pe care se întemeiă acea acţiune[1]). *(Fr. 1338).*

[1]) Art. francez 1338 are trei aliniate, din cari numai cel dintâiu formează textul art. 1190 Cod. civ. român. Celelalte două aliniate finale ale art. 1338 francez sunt trecute în cuprinsul art. 1167 Cod. civ. român. A se vedeà şi nota dela art. 1167.

II. Despre martori

§ 1. Despre cazul când dovada prin martori nu este primită[1])

1191. Dovada despre un lucru oarecare de o sumă sau de o valoare mai mare de 150 lei[2]), chiar pentru depozit voluntar, nu se poate face decât sau prin un act autentic, sau prin un act sub semnătură privată.

Nu se va primi niciodată o dovadă prin martori, în contra, sau peste ceeace cuprinde actul, nici despre ceeace s'ar pretinde că s'ar fi zis înaintea, la timpul, sau în urma confecţiunei actului, cu toate că ar fi chestiune de o sumă sau o valoare mai mică de 150 lei[3]) *(Fr. 1341).*

1192 Articolul precedent se aplică şi în cazul când capitalul unit cu dobânda cuvenită trece peste suma de 150 lei[4]). *(Fr. 1342).*

1193. Cel care a format cecere în judecată, pentru o sumă mai mare de 150 lei[5]), chiar de va voi a-şi restrânge cererea la 150 lei, nu va fi primit a înfăţişa dovadă prin martori. *(Fr. 1343).*

[1]) Acest paragraf nu are nici o raţiune de a fi, întru cât această secţiune nu e subdivizată în paragrafe. De altfel nici în Codul Napoleon nu există.

[2],[3],[4],[5]) Aceşti lei sunt *«lei vechi»* conform sistemului monetar în vigoare în timpul promulgărei Codului civil. Transformaţi în *«lei noui»*, suma de 150 lei vechi ne dă 55 lei noui şi 55 bani.

www.digihuc.ro

1194. Dovada prin martori nu se poate admite nici în cazul când cererea în judecată este pentru o sumă mai mică de 150 lei, dar care este un rest din o creanță mai mare, neconstatată. *(Fr. 1344).*

1195. Când în aceeaș instanță o parte face mai multe cereri, pentru cari nu are înscrisuri, dacă toate aceste cereri, unindu-se, trec peste suma de 150 lei, dovada prin martori nu poate fi admisă, chiar când creditorul ar pretinde că aceste creanțe provin din diferite cauze, și că s'au născut în diferite epoci, afară numai dacă creditorul a dobândit aceste drepturi dela alte persoane, prin succesiune, donațiune sau cu un mod oarecare. *(Fr. 1345).*

1196. Toate cererile, sub orice titlu, cari nu sunt[1]) justificate prin înscris, se vor face prin aceeași petițiune. Orice alte pretențiuni posterioare neprobate prin înscris și cari se puteau face la darea petițiunei, nu vor mai fi primite. *(Fr. 1346).*

1197. Regulile mai sus prescrise nu se aplică în cazul când există un început de dovadă scrisă.

Se numește început de dovadă orice scriptură a celui în contra căruia s'a format petițiunea, sau a celui ce el reprezintă, și care scriptură face a fi de crezut faptul pretins. *(Fr. 1347).*

1198. Acele reguli nu se aplică însă[2]) totdeauna când creditorului nu i-a fost cu putință a-și procura o dovadă scrisă despre obligațiunea ce pretinde, sau a conserva dovada luată, precum[3]):

1. La obligațiunile cari se nasc din quasi-contracte și din delicte sau quasi-delicte;

2. La depozitul necesar, în caz de incendiu, ruină, tumult sau naufragiu, și la depozitele ce fac călătorii în ospătăria unde trag; despre toate acestea judecătorul va avea în vedere calitatea persoanelor și circumstanțele faptului;

3. La obligațiunile contractate în caz de accidente neprevăzute când nu erà cu putință părților de a face înscrisuri;

4. Când creditorul a pierdut titlul ce-i servia de dovadă scrisă, din o cauză de forță majoră neprevăzută. *(Fr. 1348).*

III. Despre presumpțiuni

1199. Presumțiunile sunt consecințele, ce legea sau ma-

[1]) Textul francez adaugă cuvântul «*entièrement*».

[2]) In art. francez în loc de «*însă*» este pus cuvântul «*encore*». De sigur că în art. român e o eroare de tipar.

[3]) In art. francez 1848, în loc de cuvântul «*precum*», se zice: «*cette seconde exception s'applique*», urmând apoi cele 4 cazuri aflate și în textul român. Dela textul francez

www.digibuc.ro

gistratul trage din un fapt cunoscut la un fapt necunoscut. *(Fr. 1349).*

§ 1. Despre presumpţiunile stabilite de lege

1200. Sunt presumţiuni legale acelea cari sunt determinate special prin lege, precum:

1. Actele ce legea le declară nule, pentrucă le priveşte făcute în frauda dispoziţiunilor sale;

2. In cazurile când legea declară că dobândirea dreptului de proprietate, sau liberaţiunea unui debitor rezultă din oarecari împrejurări determinate;

3. Puterea doveditoare ce legea dă mărturisirei sau jurământului, ce face o parte;

4. Puterea ce legea acordă autorităţei lucrului judecat. *(Fr. 1350).*

1201. Este lucru judecat atunci când a doua cerere în judecată are acelaş obiect, este întemeiată pe aceeaş cauză şi este între aceleaşi părţi, făcută de ele şi în contra lor în aceeaşi calitate. *(Fr. 1351)*

1202. Presumţiunea legală dispensă de orice dovadă pe acela în favoarea căruia este facută.

Nici o dovadă nu este primită împotriva presumţiunii legale, când legea, în puterea unei asemenea presumţiuni, anulă un act oarecare, sau nu dă drept de a se reclamă în judecată, afară numai de cazurile când legea a permis dovada contrarie şi afară de aceea ce se va zice în privinţa jurământului şi mărturisirei ce ar face o parte în judecată. *(Fr. 1352).*

§ 2. Despre presumpţiunile care nu sunt stabilite de lege

1203. Presumţiunile cari nu sunt stabilite de lege, sunt lăsate la luminile şi înţelepciunea magistratului; magistratul nu trebuie să se pronunţe decât întemeindu-se pe presumţiuni, cari să aibă o greutate şi puterea de a naşte probabilitate; presumţiunile nu sunt permise magistratului decât numai în cazurile când este permisă şi dovada prin martori, afară numai dacă un act nu este atacat că s'a făcut prin fraudă, vol sau violenţă. *(Fr. 1353).*

IV. Despre mărturisirea unei părţi

1204. Se poate opune unei părţi mărturisirea ce a făcut sau înaintea începerei judecăţei, sau în cursul judecăţei[1]). *(Fr. 1354).*

---

lipsesc însă cuvintele dela fiinitul primului alineiat: «*sau a conservă dovada luată*».

[1]) Art. francez 1354, are următoarea redacţiune: «*L'aveu qui est opposé à une partie, est ou extrajudiciaire ou judiciaire*». Mărturisirea este *extrajudiciară* atunci când este făcută *înaintea începerei judecăţei*, după cum se arată în acest art. 1204; mărturisirea este *judiciară* când este făcută în faţa judecăţei.

www.digibuc.ro

1205. Mărturisirea extrajudiciară verbală nu poate servi de dovadă când obiectul contestațiunei nu poate fi dovedit prin martori. *(Fr. 1355).*

1206. Mărturisirea judiciară se poate face înaintea judecătorului de însuși; partea prigonitoare, sau de un împuternicit special al ei spre a face mărturisire.

O asemenea mărturisire face deplină dovadă în contra acelui care a mărturisit; nu se poate despărți în contră-i și nu poate fi revocată de el, afară numai de va probă că a făcut-o din eroare de fapt[1]). *(Fr. 1356).*

V. Despre jurământ

1207. Jurământul judiciar este de două specii:

1. Acela ce o parte prigonitoare dă celeilalte; acest jurământ se numește decizoriu;

2. Acela care judecătorul, dela sine, dă la una sau cealaltă din părțile prigonitoare. *(Fr. 1357).*

§ 1. Despre jurământul decizoriu

1208. Jurământul decizoriu poate fi dat în orice fel de contestațiune. *(Fr. 1357).*

1209. Jurământul nu poate fi dat decât asupra unei fapte personale a acelui căruia se propune a jură. *(Fr. 1359).*

1210. Acest jurământ poate fi dat în tot cursul procesului, cu toate că nu există nici un început de dovadă despre cererea sau excepțiunea asupra căreia se propune jurarea[2]). *(Fr. 1360).*

1211. Acela căruia se dă jurământul, dacă nu-l primește sau nu-l referește adversarului său, ori adversarul, care refuză jurământul ce i s'a referit, vor cădea în pretențiunea sau în propunerile lor de apărare. *(Fr. 1361).*

1212. Acela, cărui se dă jurământ, nu poate a-l referi când obiectul jurământului este un fapt personal al lui, iar nu și al celeilalte părți. *(Fr. 1362).*

1213. Când o parte a jurat, cealaltă nu mai este primită a probă falșitatea jurământului. *(Fr. 1363).*

1214. Partea care a dat sau care a referit jurământul nu mai poate a-l retrage, dacă adversarul a declarat că este gata a jură. *(Fr. 1364).*

1215. Jurământul făcut sau refuzat nu dă o dovadă decât în favoarea sau în contra acelui care l-a dat, sau în favoarea ori în contra erezilor săi și acelor care îl înfățișează. *(Fr. 1365 § 1).*

1216. Jurământul dat debitorului de unul din credi-

[1]) Art. francez 1356 continuă: «*Il ne pourrait être révoqué sous prétexte d'une erreur de droit*».

[2]) A se vedeà art. 237 și următoarele din noua procedură civilă, relative la jurământul judiciar.

www.digibuc.ro

torii solidari şi făcut, nu liberă pe debitor decât pentru partea acelui creditor. *(Fr. 1365 § 2).*

1217. Jurământul dat de debitor unuia din creditorii solidari şi refuzat de acesta, liberă pe debitor numai pentru partea creditorului care a refuzat a jurà[1]).

1218. Jurământul dat de unul din creditorii solidari şi refuzat de debitor, sau jurământul făcut de creditor, după propunerea debitorului profită la toţi creditorii solidari[2]). Jurământul dat debitorului principal şi făcut de el, liberă şi pe fide-jusor (chezaş).

Jurământul dat unuia din debitorii solidari, şi făcut, profită şi celorlalţi debitori.

Jurământul dat fide-jusorului şi făcut, profită debitorului principal.

In aceste din urmă două cazuri, jurământul co-debitorului solidar sau al fide-jusorului, nu profită celorlalţi debitori sau debitorului principal, decât atunci când jurământul a fost dat asupra fiinţei datoriei, iar nu asupra existenţei solidarităţei sau a cauţiunei. *(Fr. 1366).*

§ 2. Despre jurământul dat din oficiu

1219. Judecătorul poate da jurământ la una sau la alta din părţile prigonitoare. Acest jurământ se dă, sau spre a se completà conştiinţa magistratului, în deciziunea cauzei, sau spre a se puteà determinà suma condemnaţiunei. *(Fr. 1366).*

1220. Judecătorul nu poate da din oficiu jurământ, sau asupra cererei, sau asupra excepţiunei opuse, decât sub următoarele două condiţiuni:

1. Ca cererea sau excepţiunea să nu fie pe deplin justificată;

2. Ca cererea sau excepţiunea să nu fie cu totul lipsită de probe.

Afară de aceste două cazuri, judecătorul nu poate decât sau a adjudecà sau a respinge curat cererea sau excepţiunea. *(Fr. 1367).*

1221. Jurământul dat din oficiu unei părţi, nu poate fi referit de această parte celeilalte. *(Fr. 1368).*

1222. Jurământul asupra valoarei obiectului reclamat nu poate fi dat de judecătorul[3]) reclamantului, decât atunci, când constatarea acelei valori va fi imposibilă de a se face cu alt mijloc; chiar în acest caz, judecătorul este dator a determinà suma până la care reclamantul va fi crezut pe jurământul său. *(Fr. 1369).*

---

[1]) Art. 1217 Cod. civ. nu există în Codul civil francez.

[2]) Deasemenea, şi prima parte a art. 1218 Cod. civ. lipseşte în Codul civil francez.

[3]) Din eroare se zice aci «judecătorul» în loc de «judecător».

www.digibuc.ro

TITLUL IV

DESPRE CONTRACTUL DE CĂSĂTORIE ŞI DESPRE DREPTURILE RESPECTIVE ALE SOŢILOR

Capitolul I [1])

1223. Legea guvernează asociaţiunea conjugală în privinţa averilor, conform regulelor prescrise în capul următor, dacă părţile n'au făcut convenţiuni speciale. *(Fr. 1387).*

1224. Verice convenţiuni matrimoniale sunt libere între soţi, întrucât acelea nu vatămă drepturile bărbatului de cap al familiei, sau de cap al asociaţiunei conjugale, şi întrucât nu deroagă la dispoziţiunile prohibitive ale acestui codice. *(Fr. 1388).*

1225. Nu pot soţii, în contractul lor de căsătorie, să modifice drepturile ce dă legea, la titlul IX şi X din Cartea I, acelui dintre soţi care supravieţueşte celuilalt. *(Fr. 1388).*

1226. Nu vor puteà asemenea să facă nici o convenţiune sau renunţare, care ar aveà de obiect să schimbe ordinea legală a succesiunilor între dânşii şi descendenţii lor. *(Fr. 1389).*

1227. Când părţile declară în contractul lor de căsătorie că adoptă regimul dotal, asociaţiunea conjugală, în privinţa averilor se va regulà întru toate după cele prescrise la capitolul următor. *(Fr. 1391).*

1228. Convenţiunile matrimoniale vor fi făcute prin tribunal, mai înainte de celebrarea căsătoriei, după formele stabilite în codicele de procedură, sub pedeapsă de nulitate. *(Fr. 1394).*

1229. Schimbările ce s'ar face la acele convenţiuni, mai înainte de celebrarea căsătoriei, sunt supuse la aceleaşi formalităţi, ca şi convenţiunile matrimoniale.

Deosebit de aceasta, ele nu vor fi valabile, dacă nu se vor face în prezenţa şi cu consimţimântul simultaneu al tuturor persoanelor cari au figurat ca părţi la contractul de căsătorie. *(Fr. 1396).*

1230. Schimbările făcute conform regulelor cuprinse în precedentul articol, nu vor fi valabile în privinţa unei a treia persoane, dacă nu vor fi trecute în josul contractului de căsătorie.

La caz de contravenţiune, tribunalul şi grefierul vor fi supuşi la acţiune recursorie civilă pentru daune-interese, deosebit de alte pedepse, dacă va fi un asemenea caz. *(Fr. 1397).*

1231. Minorele care este capabil de a se căsătorì, este capabil a face şi orice fel de

[1]) S'a omis de a se intitulà acest capitol: «*Dispoziţiuni generale*», ca unul ce guvernează întreaga materie şi după cum este intitulat şi în codul francez.

www.digibuc.ro

convenţiuni [1]) relative la contractul său de căsătorie. Acele convenţiuni de dânsul făcute sunt valabile dacă a fost asistat, la facerea lor, de persoanele al căror consimţimânt este necesar pentru validitatea căsătoriei. *(Fr. 1398).*

1232. Regimul căsătoriei, fie legal, fie convenţional, începe din ziua celebrărei căsătoriei înaintea ofiţerului stărei civile; nu se poate stipulă că el va începe după un termen oarecare, sau la împlinirea vreunei condiţiuni [2]). *(Fr. 1399).*

Cap. II. Despre regimul dotal

1233. Dota este averea ce se aduce bărbatului, din partea sau în numele [3]), femeei, spre a-l ajută să susţină sarcinele căsătoriei. *(Fr. 1540).*

1234. Este dotal tot ceeace femeea îşi constitue drept dotă.

Este asemenea dotal, în lipsă de declarare contrarie, tot ceeace se dă femeei, în contractul său de căsătorie, sau de un al treilea sau de viitorul ei bărbat. *(Fr. 1541).*

1. Despre constituţiunea dotei

1235. Constituţiunea de dotă cuprinde toată averea prezentă şi viitoare a femeei, sau numai toată averea prezentă ori viitoare, sau numai o parte din averea prezentă ori viitoare, sau chiar numai un obiect individual.

Constituţiunea, făcută în termeni generali, de toată averea femeei, nu cuprinde averea sa viitoare. *(Fr. 1542).*

1236. Dota nu poate fi constituită nici adăogită în timpul căsătoriei. *(Fr. 1543).*

1237. Dacă tatăl şi mama constituesc împreună o dotă, fără a distinge partea fiecărui, dota se consideră constituită în porţiuni egale.

Dacă dota este constituită numai de tată pentru partea sa şi a mamei, aceasta, chiar prezinte de ar fi fost la facerea contractului şi chiar de ar fi subscris [4]), nu va fi de loc îndatorată, ci dota va rămâneă întreagă în sarcina tatălui. *(Fr. 1544).*

1238. Deşi fiica dotată de tatăl sau [5]) şi de mamă sa ar aveă averea sa proprie de care se bucură, dota se va luă din averea constituitorilor, dacă nu este stipulaţiune contrarie. *(Fr. 1546).*

1239. Când cel rămas în vieaţă dintre soţi constitue o dotă din bunuri paterne şi

---

[1]) In art. francez 1398, după cuvântul «*convenţiuni*» urmează imediat: «*et donations*».

[2]) In art. francez 1399, fraza se termină astfel: «*on ne peut stipuler qu'elle commencera à une autre époque*».

[3]) In art. francez lipsesc cuvintele: «*sau în numele*».

[4]) In art. francez 1544 lipsesc cuvintele: «*şi chiar de l-ar fi subscris*», cari au fost adause de legiuitorul român.

[5]) Credem că din eroare se zice aici «*sau*» în loc de «*său*». Textul francez zice: «*par ses père et mère*».

www.digibuc.ro

materne, fără a specifică porțiunea fiecăruia, dota se va luà mai întâiu din partea ce are viitorul soț în averea defunctului și, la neajungere, din averea soțului constituitor. *(Fr. 1545)*.

1240. Cei ce constituesc o dotă sunt datori să răspundă de evicțiunea[1]) și de vițiile obiectelor constituite, după regulele stabilite la titlul pentru vânzare. *(Fr. 1547)*.

1241. Dota care consistă în capital, produce de drept dobândă, din ziua căsătoriei, în contra celor ce au promis-o, chiar de ar fi un termen pentru plată, dacă nu este stipulațiune contrarie. *(Fr. 1548)*.

II. Despre condițiunea averei dotale în timpul căsătoriei

1242. Numai bărbatul are administrațiunea averei dotale în timpul căsătoriei.

El singur are drept de a urmări pe debitorii și pe deținătorii averei dotale, de a luà fructele și dobânzile și de a primì capitalurile.

Cu toate acestea, se poate stipulà în contractul de căsătorie, că femeea va primì ea însăși pe fie care an și sub ohitanțele ei singure, o parte din veniturile sale, pentru întreținerea și trebuințele sale personale. *(Fr. 1549)*.

1243. Bărbatul este supus, în privința averei dotale, la toate obligațiunile unui uzufructuar.

El este răspunzător de toate prescripțiunile câștigate asupra averei dotale, precum și de stricăciunile întâmplate în aceeași avere din a sa neglijență. *(Fr. 1562)*.

1244. Bărbatul nu este dator să dea cauțiune pentru primirea dotei mișcătoare[2]) a femeei, dacă nu s'a supus la această îndatorire prin contractul de căsătorie. *(Fr. 1550)*.

1245. Dacă dota sau parte din dotă consistă în obiecte mișcătoare, prețuite prin contractul de căsătorie, bărbatul se face proprietar acelor obiecte, rămânând debitor de prețul lor, afară dacă s'a cuprins în contractul căsătoriei declarațiunea că prețuirea nu face vânzare. *(Fr. 1551)*.

1246. Prețuirea nemișcătoarelor, făcută prin contractul de căsătorie, nu strămută proprietatea lor la bărbat, dacă nu este declarațiune expresă de aceasta. *(Fr. 1552)*.

1247. Nemișcătorul, câștigat în timpul căsătoriei prin bani dotali, nu devine dotal dacă nu s'a stipulat în contractul de căsătorie asemenea întrebuințare a banilor dotali.

Deasemenea, nu devine dotal imobilul ce s'ar da spre plata dotei care a fost constituită în bani. *(Fr. 1553)*.

[1]) «Evicțiunea», adică «deposedarea».

[2]) În textul francez lipsește cuvântul «mișcătoare».

www.digibuc.ro

1248. Nici bărbatul, nici femeea, nici amândoi împreună nu pot, în timpul căsătoriei, a înstrăina, nici a ipoteca imobilul dotal, afară de cazurile prevăzute prin art. 1249[1]), 1250, 1252, 1253, 1254. *(Fr. 1554).*

1249. Dota mobiliară[1]) care după distincţiunea art. 1245 şi 1246 este proprietate a femeei, nu poate fi alienată de aceasta decât cu autorizaţiunea bărbatului său, la caz de refuz din partea acestuia, cu permisiunea judecăţei. *(Fr. 1555).*

1250. Femeea poate, observând formalităţile prescrise prin articolul precedent, să dea imobilul său dotal:

1. Pentru căpătuirea copiilor săi dintr'o căsătorie anterioară;

2. Pentru căpătuirea copiilor comuni ambilor soţi[1]). *(Fr. 1555, 1556).*

1251. Când femeea înstrăinează o avere dotală cu permisiunea justiţiei, în caz de refuz de autorizare din partea bărbatului, acesta conservă de drept folosinţa lucrului înstrăinat[2]). *(Fr. 1556).*

1252. Imobilul dotal poate fi înstrăinat, când înstrăinarea sa este permisă prin contractul de căsătorie. *(Fr. 1557).*

1253. Imobilul dotal poate asemenea, consimţind femeia[3]) a se înstrăină cu permisiunea justiţiei şi după formele vânzărilor publice:

1. Spre a scoate dela închisoare pe bărbat sau pe femee;

2. Spre a procură alimente familiei în cazurile prevăzute prin art. 185, 187 şi 188 dela titlul despre căsătorie;

3. Spre a plăti datoriile femeei sau ale celor ce au constituit dota, când acele datorii au dată anterioară căsătoriei;

4. Spre a face reparaţiuni mari neapărate pentru conservarea imobilelor dotale;

5. In fine, când acel imobil se stăpâneşte în indiviziune cu alţii şi este recunoscut că nu se poate împărţi.

In caz când licitaţiunea pentru cauza aici expresă ar fi provocată de o a treia persoană, în puterea art. 728 şi 1388, consimţimântul femeei pentru înstrăinarea imobilului dotal nu este neapărat[4]).

---

[1]) Din eroare se citează aci art. 1249, care tratează despre dota mobiliară, iar nu de cea imobiliară. In art. francez 1554, fraza se termină cu următoarele cuvinte: «*sauf les exceptions qui suivent*».

[2]) Art. francez 1555, are o redacţiune diferită de a textului român şi cuprinsul său intră în textul art. 1250 şi 1251 român, în loc de «*dota mobiliară*» din art. 1249 român, în textul francez se zice: «*biens dotaux*». A se compară art. francez 1555 cu art. 1249, 1250 şi 1251 Cod. civ. român.

[3]) In textul francez lipsesc cuvintele: «*consimţind femeea*».

[4]) Acest al doilea alineat dela § 5 lipseşte în textul francez.

www.digibuc.ro

In toate cazurile, ceeace prisoseşte din preţul vânzărei peste trebuinţele recunoscute, va rămâneà dotal şi se va ntrebuinţà spre cumpărare de alt imobil, de se poate. *(Fr. 1558).*

1254. Imobilul dotal poate fi schimbat cu consimţimântul femeei, pe alt imobil, de valoare cel puţin de 4 cincimi din valoarea sa, justificându-se de utilitatea schimbului, dobândindu-se autorizaţiunea justiţiei, şi după o preţuire prin experţi numiţi din oficiu de tribunal.

In acest caz, imobilul primit în schimb va fi dotal; adausul în bani ce s'ar puteà luà pe lângă imobilul primit, va fi asemenea dotal, şi se va întrebuinţà spre cumpărare de imobile, de se poate. *(Fr. 1559).*

1255. Dacă, afară de cazurile excepţionale mai sus, arătate, femeea sau amândoi soţii împreună înstrăinează imobilul dotal, femeea sau moştenitorii săi poate face a se revocà înstrăinarea, în curs de 10 ani după desfacerea căsătoriei.

Femeea va aveà acelaş drept în curs de 10 ani după separaţiunea patrimoniilor. Bărbatul va puteà şi el însuşi să facă a se revocà alienaţiunea în timpul căsătoriei rămânând cu toate acestea supus la daune-interese către cumpărător, dacă nu va fi declarat în contract că imobilul vândut este dotal. *(Fr. 1560).*

1256. Dacă dota este în pericol de a se pierde şi desordinea daraverilor bărbatului este ajunsă la aşà grad, încât este îndoios că averea sa ar puteà fi îndestulă pentru verice acţiune ce femeea ar puteà să aibă la timpul cuvenit, în contra averei bărbatului, ea va puteà urmări separarea patrimoniilor. *(Fr. 1443).*

1257. Numai femeea poate să ceară separaţiunea patrimoniilor[1]). Creditorii personali ai femeei nu o pot cere decât cu consimţimântul său.

Cu toate acestea, în caz de faliment sau de nesolvabilitate a bărbatului, creditorii femeei pot exercità drepturile acesteia până la suma la care se ridică creanţele lor. *(Fr. 1446).*

1258. Separaţiunea patrimoniilor nu se poate face decât prin judecată; verice separaţiune de patrimoniu între bărbat şi femee, făcută de bună voie în timpul căsătoriei, este nulă. *(Fr. 1443).*

1259. Cererea pentru separaţiunea patrimoniilor nu se va socoti formată decât după ce o va fi autorizat preşedintele tribunalului[2]).

Atât acea cerere, când ar fi autorizată, cât şi hotărîrea ce ar interveni, vor trebui să

---

[1]) Prima frază a art. 1257: *numai femeea poate să ceară separaţiunea patrimoniilor*, lipseşte în textul art. francez corespunzător.

[2]) Primul aliniat al art. 1259 lipseşte în textul francez.

www.digibuc.ro

fie publicate, după formele şi la epocele prescrise în codicele de procedură, sub pedeapsa de nulitate, care va puteà fi opusă atât de creditorii bărbatului, cât şi de însuşi bărbatul. *(Fr. 1445).*

1260. Confesiunea bărbatului nu va puteà face probă, chiar dacă nu s'ar aflà creditori[1]). *(Fr. 870).*

1261. Creditorii bărbatului pot interveni în instanţă spre a constatà cererea pentru separaţiunea patrimoniilor. *(Fr. 1447).*

1262. Separaţiunea patrimoniilor, deşi pronunţată de judecată, va fi nulă, dacă în curs de o lună dela pronunţarea hotărîrei, şi în urma publicărilor de cari se face menţiune la art. 1259, nu se va fi început executarea hotărîrei.

Acea executare se va face prin plata reală a drepturilor femeei, în măsura averei bărbatului constatată prin act autentic, sau prin urmăriri începute şi neîntrerupte. *(Fr. 1444).*

1263. Hotărîrea care a pronunţat separarea patrimoniilor, are efect din ziua de când s'a format cererea, fără însă ca aceasta să se întindă la actele de administraţiune ale bărbatului, făcute în urma cererei şi mai înainte de hotărâre. *(Fr. 1445 § 2).*

1264. Creditorii bărbatului pot atacà separaţiunea de patrimonii pronunţată şi chiar executată[2]) cu fraudă în contra drepturilor lor. *(Fr. 1447)*

1265. Femeea care a câştigat separaţiunea de patrimonii, dobândeşte libera administraţiune a avutului său. Ea poate dispune de averea sa mobilă şi chiar a o înstrăină; dar nu poate înstrăină imobilul fără consimţimântul bărbatului său, sau, la caz de refuz, fără autorizaţiunea judecăţei. *(Fr. 1449).*

1266. După separaţiunea patrimoniilor, femeea este datoare să contribue, după puterea mijloacelor sale şi ale bărbatului, la sarcinele casei şi la creşterea copiilor comuni. Ea este datoare să întâmpine aceste sarcine în tot numai cu al său, dacă bărbatului nu i-a mai rămas nimic. *(Fr. 1448).*

1267. In caz de separaţiune de patrimonii, bărbatul nu este răspunzător pentru întrebuinţarea ce ar puteà face femeea cu preţul imobilului său înstrăinat prin autorizaţiunea judecăţei, afară numai dacă a luat parte la contract sau dacă este probat că preţul a fost primit de dânsul, sau s'a întrebuinţat în folosul său.

Dacă însă vânzarea imobilului femeei s'a făcut cu consimţimântul său, ori nu-

[1]) Acest art. 1260 Cod. civ. este luat după art. 870 Procedura civilă franceză. El nu există în Codul civil francez.

[2]) In textul art. francez lipsesc cuvintele: «şi chiar executată».

www.digibuc.ro

mai în prezența sa, el este răspunzător de neîntrebuințarea prețului, dar nu răspunde niciodată de utilitatea întrebuințării lui. *(Fr. 1450).*

1268. Închirierea sau arendarea ce face bărbatul de averile dotale ale femeei pe mai mult de cinci ani, nu sunt obligatoare, în caz de separațiune de patrimonii sau de desfacerea căsătoriei, pentru femee sau pentru moștenitorii săi, decât până la împlinirea de cinci ani de la începutul lor, sau până la împlinirea fiecărui period cincinal următor în care se află părțile, la epoca separațiunei de patrimonii sau a desfacerei căsătoriei. *(Fr. 1429).*

1269. Reînoirea de arendare sau de închiriere a averilor dotale, făcută de bărbat înaintea expirărei contractului cu mai mult de doi ani pentru bunurile rurale și cu mai mult de un an pentru case, rămâne fără efect pentru femee sau moștenitorii săi, dacă, în momentul separațiunei de patrimonii sau al desfacerei căsătoriei, încă n'a început a se pune în lucrare. *(Fr. 1430).*

1270. Separațiunea de patrimonii între bărbat și femee poate încetă, și regimul creat prin contractul de căsătorie poate fi restabilit, cu consimțimântul ambelor părți.

Această restabilire nu se poate face decât prin tribunal, după formele prescrise în codicele de procedură.

In acest caz toate sunt puse în starea de mai înainte, ca și cum n'ar fi fost separațiune, fără însă a se atinge întru nimic efectul actelor făcute de femee, în urmarea art. 1265, 1266 și 1267.

Orice convențiune, prin care soții ar modifică regimul creat prin contractul lor de căsătorie, este nulă, *(Fr. 1451).*

II. Despre restituțiunea dotei

1271. Obligațiunea de a restitui dota ia naștere sau prin desfacerea căsătoriei, sau prin separațiunea de patrimonii, sau prin absența unui dintre soți [1].

1272. Dacă dota consista în imobili, sau în mobili, cari după cele legiuite în art. 1245 și 1246, au fost rămase în proprietatea femeei, bărbatul sau moștenitorii săi pot fi constrânși a o restitui îndată ce obligațiunea de restituire a luat naștere. *(Fr. 1564).*

1273. Dacă dota consistă în bani sau în alte imobile [2] cari au fost trecute în pro-

---

[1] Textul acestui articol, 1271, nu există în Codul civil francez.

[2] In art. francez se zice «*mobile*», iar nu «*imobile*», cum este în textul român. D-nul Șerbescul însă, în colecția sa: «Codicii români», crede cu drept cuvânt că aci e mai mult o scăpare din vedere și că art. 1273 ar trebui redactat: «dacă dota consistă în bani, sau în *mobile sau imobile* cari...» etc.

www.digibuc.ro

prietatea bărbatului, conform art. 1245 şi 1246, obligaţiunea de restituire are termen de un an din momentul de când a luat naştere.

Acea obligaţiune, în caz de separaţiune de patrimonii, va trebui să fie plătită sau asigurată îndată fără nici o distincţiune[1]). *(Fr. 1565).*

1274. Dacă mobilele, a căror proprietate a rămas a femeei, au pierit prin uz şi fără culpa bărbatului, acesta nu va fi dator să întoarcă decât pe cele rămase şi în starea în care se vor află.

Cu toate acestea, femeea va avea facultatea în ceeace priveşte rufele, vestmintele şi alte obiecte de întrebuinţarea sa personală, să ia pe cele ce servesc la uzul său actual, fără a distinge dacă chiar acelea au fost constituite ca dotă sau dacă au fost făcute în timpul căsătoriei.

Asemenea şi în cazul când acelea au fost constituite estimate, femeea va avea facultatea a luà în natură lucrurile cari servesc la uzul său actual sau a cere estimaţiunea celor constituite ca dotă, rămânând să se prinză aceà sumă în restul dotei de restituit[2]). *(Fr. 1566).*

1275. Dacă dota cuprinde obligaţiuni sau constituţiuni de rendită cari au pierit, în tot sau în parte, fără neglijenţa bărbatului, acesta nu va fi răspunzător, ci se va liberà restituind contractele. *(Fr. 1567).*

1276. Dacă dota cuprinde un uzufruct, bărbatul sau moştenitorii săi, vor fi obligaţi să restituie numai dreptul de uzufruct, nu şi fructele din timpul căsătoriei. *(Fr. 1568).*

1277. Dacă căsătoria a ţinut zece ani dela împlinirea termenelor puse pentru plata dotei, femeea sau moştenitorii săi o vor puteà repetì dela bărbat, la epoca restituţiunei, fără să fie datori a probà că el a primit-o. Bărbatul nu se va puteà apărà de îndatorirea de a o restituì, decât dacă va probà că a făcut cuvenitele diligenţe spre a şi-o procurà şi că acelea au rămas fără efect. *(Fr. 1569).*

1278. Dobânzile şi fructele dotei sunt de drept datorite de bărbat sau de moştenitorii săi, din ziua evenimentului care a dat naştere la obligaţiunea restituţiunei. *(Fr. 1570).*

1279. Dacă căsătoria se desface prin moartea bărbatului, femeea are alegerea de a cere, pentru cursul anului de doliu, sau dobânzile ori fructele dotei sale, sau alimente din succesiunea bărbatului său.

In toate cazurile, abitaţiunea în cursul acelui an şi vestmintele de doliu trebuesc

[1]) Acest al dollea aliniat al art. 1273 lipseşte în codul francez.

[2]) Ultimul aliniat al art. 1274 nu există în Cod. civ. francez.

www.digibuc.ro

a se procură femeei din succesiunea bărbatului său. *(Fr. 1570).*

1280. Când sarcinele căsătoriei încetează pentru bărbat, fructele imobilelor dotale se împarte între bărbat şi femeie, sau între moştenitorii lor, în proporţiunea timpului cât a durat bucurarea bărbatului de dotă în cursul celui de pe urmă an.

Anul începe în ziua în când s'a celebrat căsătoria. *(Fr. 1571).*

1281. Femeea are ipotecă legală, supusă cu toate acestea la inscripţiune, asupra imobilelor bărbatului său, pentru dota cea alienabilă. În nici un caz femeea nu va puteà renunţà la această ipotecă, sub pedeapsă de nulitate [1]).

1282. Dacă, în momentul când tatăl sau mama a constituit fiicei sale o dotă, bărbatul erà deja nesolvabil şi nu aveà nici artă, nici profesiune, fiica dotată nu va fi datoare să raporteze la succesiunea tatălui său sau mamei sale decât acţiunea ce are sau ar puteà aveà în contra bărbatului pentru restituţiunea dotei.

Dacă bărbatul a devenit nesolvabil în timpul căsătoriei, sau dacă aveà o artă sau o profesiune care îi ţineà loc de avere, pierderea dotei cade numai asupra femeei. *(Fr. 1573).*

4. Despre averea parafernală

1283. Toată averea femeei care nu este dotală este parafernă sau avere extra-dotală. *(Fr. 1574).*

1284. Dacă toată averea femeei este parafernală şi dacă, în contractul de căsătorie, nu este convenţiune care să determine porţiunea contributivă a femeei la sarcinele căsătoriei, femeea va contribui cu a treia parte din veniturile sale. *(Fr. 1575).*

1285. Femeea are administrarea şi folosinţa averei sale parafernale. Ea nu poate alienà acea avere, nici a stà în judecată pentru dânsa, decât cu autorizaţiunea bărbatului, sau la caz de refuz din partea acestuia, cu permisiunea judecăţei. *(Fr. 1576).*

1286. Dacă femeea dă bărbatului său procuraţiune ca să administreze averea parafernală, bărbatul va aveà către femeea sa toate obligaţiunile unui mandatar. *(Fr. 1577).*

Dispoziţiuni particulare

1287. Supunându-se regimului dotal, soţii pot cu toate acestea să stipuleze o societate de achiziţiuni, ale cărei efecte sunt cele următoare. *(Fr. 1581).*

1288. Soţii cari stipulează,

[1]) Art. 1281 lipseşte în Cod. civ. francez. El este inspirat din art. 67 şi 71 din legea belgiană din 1851, de care s'a servit mai mult legiuitorul nostru în regulamentarea ipotecilor şi a privilegiilor.

www.digibuc.ro

în contractul lor de căsătorie, o societate de achiziţiuni, păstrează, fiecare pe seama sa, datoriile sale actuale şi viitoare, şi mobilele respective prezente şi viitoare[1]) *(Fr. 1498)*.

1289. Dacă mobilele, existente la epoca căsătoriei, sau cari au căzut unui dintre soţi mai în urmă, n'au fost constatate prin inventariu regulat, ele vor fi socotite ca achiziţiuni. *(Fr. 1499)*.

1290. Toate câte soţii vor câştigă prin industria lor, sau amândoi împreună sau fiecare în parte; toate fructele şi veniturile averei dotale şi ale celei parafernale cari se vor economisi, vor formă fondul comun al acestei societăţi[1]). *(Fr. 1498)*.

1291. La încetarea sarcinelor căsătoriei, fondul comun de care se face menţiune în articolul precedent, se va împărţi pe jumătate între soţi sau între moştenitorii lor, după regulile şi cu urmările stabilite pentru împărţirea succesiunilor[2]). *(Fr. 1474 şi 1476)*.

1292. Impărţeala nu se va face decât după restituţiunea dotei, şi după ce amândoi soţii vor luà din fondul comun sumele ce-şi datoresc reciproc. *(Fr. 1498)*.

1293. In caz când amândoi soţii vor avea, pentru drepturi ale lor personale, a preluà valori din fondul comun, femeea sau moştenitorii săi vor trece înaintea bărbatului. *(Fr. 1471)*.

TITLUL V

DESPRE VINDERI

Cap. I. Despre natura şi forma vânzărei

1294. Vinderea este o convenţiune prin care două părţi se obligă între sine, una a transmite celeilalte proprietatea unui lucru şi aceasta a plăti celei dintâi preţul lui. *(Fr. 1582)*.

1295. Vinderea este perfectă între părţi şi proprietatea este de drept strămutată la cumpărător, în privinţa vânzătorului, îndată ce părţile s'au învoit asupra lucrului şi asupra preţului, deşi lucrul încă nu se va fi predat şi preţul încă nu se va fi numărat.

In materie de vindere de imobile, drepturile cari rezultă prin vinderea perfectă între părţi, nu pot a se opune, mai înainte de transcripţiunea actului, unei a treia persoane care ar avea şi ar fi conservat după lege oarecari drep-

---

[1]) Art. române 1288, 1290 şi 1292 sunt alcătuite din cuprinsul art. francez 1498, modificat în unele părţi. A se compară art. francez 1498 cu art. 1288, 1290 şi 1292 Cod. civ. român.

[2]) Art. 1291 român este format, cu modificări, din contopirea art. franceze 1474 şi 1476.

www.digibuc.ro

turi asupra imobilului vândut[1]). *(Fr. 1583).*

1296. Vinderea se poate face sau pur sau sub condiţiune.

Ea poate avea de obiect două sau mai multe lucruri alternative.

In toate cazurile efectele sale sunt regulate după principiile generale ale convenţiunilor. *(Fr. 1584).*

1297. In caz de vindere făcută prin dare de arvună, convenţiunea accesorie a arvunei nu va puteà avea nici un efect:

1. Dacă convenţiunea principală a vinderei este nulă;

2. Dacă vinderea se execută;

3. Dacă vinderea se reziliază prin comun consimţimânt;

4. Dacă executarea vinderei a devenit imposibilă fără culpa nici uneia din părţi.

Arvuna în aceste cazuri se va înapoià sau se va prinde în prestaţiunile reciproce, după împrejurări. *(Fr. 1590).*

1298. Dacă vinderea nu s'a executat prin culpa uneia din părţile contractante, aceasta va pierde arvuna dată sau o va întoarce îndoită având-o primită, dacă partea care nu este în culpă nu ar alege mai bine să ceară executarea vinderei. *(Ital. 1217, § 2[1])).*

1299. Dacă s'au vândut marfe cu grămada, vinderea este perfectă, deşi marfele n'au fost încă cântărite, numărate sau măsurate. *(Fr. 1586).*

1300. Dacă însă marfele nu s'au vândut cu grămada, ci după greutate, după număr, sau după măsură, lucrurile vândute rămân în riziculpericol al vânzătorului până ce vor fi cântărite, numărate sau măsurate; dar aceasta nu împiedică pe cumpărător de-a cere şi a dobândi la caz de neexecutare, sau predarea lucrurilor vândute sau daune-interese, dacă se cuvine. *(Fr. 1585).*

1301. In privinţa vinului a oliului şi a altor asemenea lucruri cari după obiceiu, se gustă mai înainte de a se cumpărà, vinderea nu există până ce cumpărătorul nu le-a gustat şi n'a declarat că-i convin. *(Fr. 1587).*

1302. Vinderea făcută pe încercate este totdeauna presupusă condiţională până la încercare. *(Fr. 1588).*

---

[1]) In acest art. 1295, legiuitorul român a împrumutat dispoziţiuni şi din legea franceză din 23 Martie 1855, în ceeace priveşte transcripţiunea actelor, după cum a făcut şi în materia ipotecară. Alineatul al 2-lea lipseşte în Cod. civ. francez.

[1]) Textul art. 1298 Cod. civ. nu există în Cod. civ. francez.

Textul art. 1217, § 2, Cod. civ. italian: «*La parte che non è in colpa, se non preferisce di ottenere l'adempimento della convenzione...*»

www.digibuc.ro

1308. Preţul vânzărei trebuie să fie serios şi determinat de părţi. *(Fr. 1591).*

1304. Cu toate acestea, determinarea preţului poate fi lăsată la arbitrariul unei a treia persoane[1]). *(Fr. 1592).*

1305. Spesele vânzărei sunt în sarcina cumpărătorului în lipsă de stipulaţiune contrarie. *(Fr. 1593).*

Cap. II. Cine poate cumpără sau vinde

1306. Pot cumpără şi vinde toţi cărora nu le este oprit prin lege. *(Fr. 1594).*

1307. Vânzarea nu se poate face între soţi decât pentru cauză de lichidaţiune, şi anume:

1. Când, în caz de separaţiune de patrimonii, unul dintre soţi dă celuilalt, drept plata unei datorii, o avere a sa;

2. Când bărbatul cedă femeei, chiar neseparată, din averea sa, pentru o cauză legitimă, precum pentru un imobil ce erà dator să-i cumpere cu bani dotali, sau pentru o sumă ce-i datorà;

3. Când femeia cedă bărbatului său, din avutul său propriu, drept plata unei sume promise bărbatului ca dotă.

In toate cazurile moştenitorii rezervatari ai părţilor contractante au drept de-a atacà asemenea operaţiuni dacă ele ascund beneficii indirecte. *(Fr. 1595).*

1308. Sub pedeapsă de nulitate, nu se pot face adjudecatari nici direct, nici prin persoane interpuse:

1. Tutorii, ai averei celor de sub a lor tutelă;

2. Mandatarii, ai averei ce sunt însărcinaţi să vânză;

3. Administratorii, ai averei comunelor sau stabilimentelor încredinţate îngrijirei lor;

4. Oficianţii publici, ai averilor Statului ale căror vânzări se fac printr'înşii. *(Fr. 1596).*

1309. Judecătorii şi supleanţii, membrii ministerului public şi advocaţii nu se pot face cesionari de drepturi litigioase, care sunt de competinţa Curţei de apel în a cărei circumscripţiune îşi exercită funcţiunile lor, sub pedeapsă de nulitate, spese şi daune-interese. *(Fr. 1597).*

Cap. III. Despre lucrurile cari se pot vinde

1310. Toate lucrurile cari sunt în comerţ pot să fie vândute, afară numai dacă vreo lege a oprit aceasta. *(Fr. 1598).*

1311. Dacă în momentul vânzărei, lucrul vândut erà pierit în tot, vinderea este

[1]) Art. francez corespunzător 1592, continuă: «*Si le tiers ne veut ou ne peut faire l'estimation, il n'y a point de vente*».

www.digibuc.ro

nulă. Dacă eră pierit numai în parte, cumpărătorul are alegerea între a se lăsă de contract, sau a pretinde reducerea preţului. *(Fr. 1601).*

Cap. IV. Despre obligaţiunile vânzătorului

1. Dispoziţiuni generale

1312. Vânzătorul este dator să explice curat îndatoririle ce înţelege a lua asupră-şi.

Verice clauză obscură sau îndoioasă se interpretă în contra vânzătorului. *(Fr. 1602).*

1313. Vânzătorul are două obligaţiuni principale: a preda lucrul şi a răspunde de dânsul. *(Fr. 1603).*

II. Despre predarea lucrului

1314. Predarea este strămutarea lucrului vândut în puterea şi posesiunea cumpărătorului. *(Fr. 1604).*

1315. Obligaţiunea de a preda imobilele se îndeplineşte, din partea vânzătorului, prin remiterea cheilor, dacă e vorba de o clădire, sau prin remiterea titlului de proprietate. *(Fr. 1605).*

1316. Predarea lucrurilor mobile se face:

Sau prin tradiţiune reală, sau prin remiterea cheilor clădirei, în care se află puse, sau prin simplul consimţimânt al părţilor, dacă strămutarea nu se poate face în momentul vânzărei, sau dacă cumpărătorul le aveà în puterea sa, la facerea vânzărei, cu vreun alt titlu. *(Fr. 1606).*

1317. Spesele predărei sunt în sarcina vânzătorului, şi ale ridicărei în sarcina cumpărătorului dacă nu este stipulaţiune contrarie. *(Fr. 1608).*

1318. Tradiţiunea lucrurilor necorporale se face, sau prin remiterea titlurilor, sau prin uzul ce face cumpărătorul de dânsele, cu consimţimântul vânzătorului. *(Fr. 1607).*

1319. Predarea trebuie să se facă la locul, unde se află lucrul vândut în timpul vânzărei, dacă părţile nu s'au învoit altfel. *(Fr. 1609).*

1320. Dacă vânzătorul nu face predarea în timpul determinat de ambele părţi, cumpărătorul va aveà facultatea de-a alege între a cere rezoluţiunea vânzărei sau punerea sa în posesiune, dacă întârzierea nu provine decât din faptul vânzătorului. *(Fr. 1610).*

1321. In toate cazurile, vânzătorul trebuie să fie condemnat la daune-interese dacă urmează vreo vătămare pentru cumpărător din nepredarea lucrului la timp. *(Fr. 1611).*

1322. Vânzătorul nu este dator să predeà lucrul, dacă cumpărătorul nu plăteşte preţul şi nu are dat de vânzător un termen pentru plată. *(Fr. 1612).*

1323. El nu va fi dator să facă predarea, chiar de ar fi şi dat un termen pentru plată dacă dela vânzare încoa cumpărătorul a căzut în faliment,

www.digibuc.ro

sau în nesolvabilitate, încât vânzătorul se află în pericol de a pierde preţul, afară numai dacă cumpărătorul va da cauţiune că va plăti la termen. *(Fr. 1613).*

1324. Lucrul trebuie să fie predat în starea în care se află în momentul vânzărei. Din acea zi toate fructele sunt ale cumpărătorului. *(Fr. 1614).*

1325. Obligaţiunea de a preda lucrul cuprinde accesoriile sale şi tot ce a fost destinat la uzul său perpetuu. *(Fr. 1615).*

1326. Vânzătorul este dator să predeà cuprinsul lucrului vândut în măsura determinată prin contract, însă cu modificările mai jos arătate. *(Fr. 1616).*

1327. Dacă vânzarea unui imobil s'a făcut cu arătare de cuprinsul său, şi pe atât măsura, vânzătorul este dator să predea cumpărătorului, dacă acesta cere, cuprinsul arătat în contract. Neputând sau cumpărătorul necerând, vânzătorul este dator să sufere o scădere proporţională la preţ. *(Fr. 1617).*

1328. Dacă, din contră în, cazul art. precedent, s'ar găsi că cuprinsul lucrului e mai mare decât cel arătat în contract, cumpărătorul poate sau a complini preţul după numărul măsurilor aflate, sau, dacă excedentele cuprinsului aflat se ridică la o a douăzecea parte a cuprinsului declarat în contract, a strică vânzarea. *(Fr. 1618).*

1329. In toate cazurile de vânzare făcută altfel decât pe atât măsura, fie vânzarea de un corp cert şi limitat, fie de mai multe fonduri distincte şi separate, fie concepută cu expresiunea măsurei înaintea desemnărei obiectului sau din contră, nici vânzătorul n'are drept la adaos de preţ pentru excedent, nici cumpărătorul, la scădere, pentru lipsă, decât în cazul când excedentul sau lipsa preţueşte o a douăzecea parte din preţul total al vânzărei. *(Fr. 1619).*

1330. Dispoziţiunile celor trei articole precedente nu se vor aplică decât în lipsă de stipulaţiune contrarie între părţi [1]).

1331. Când, după art. 1328 şi 1329 este caz de a se adăugi preţul pentru excedent de măsuri, cumpărătorul are facultatea de a alege, între a strică vânzarea şi [2]) a împlini preţul. Suplimentul preţului se răspunde cu dobândă dacă cumpărătorul a păstrat imobilele. *(Fr. 1620).*

1332. In toate cazurile când cumpărătorul are drept de a strica vânzarea, vânzătorul este dator să-i restituiască, deosebit de preţ, dacă l-a primit, spesele contractului. *(Fr. 1621).*

1333. Dacă, s'au vândut două fonduri printr'un singur contract, drept un singur

[1]) Textul acestui art. lipseşte în Cod. civ. francez.

[2]) In loc de «şi» art. francez zice: «*sau*».

www.digibuc.ro

preț, cu arătare de măsura fiecăruia și cuprinsul unuia este mai mic decât cel declarat, iar al celuilalt mai mare, se va face compensațiune între prețul excedentului și prețul lipsei, și acțiunea vânzătorului pentru adăogire sau a cumpărătorului pentru scădere de preț va fi supusă regulelor mai sus stabilite. *(Fr. 1623).*

1334. Acțiunea vânzătorului pentru complinirea prețului, și a cumpărătorului pentru scăderea prețului sau pentru stricarea contractului, se prescriu printr'un an din ziua contractului. *(Fr. 1622).*

1335. Pericolul total sau parțial al lucrului vândut mai înainte de predare, se judecă după regulele generale ale obligațiunilor convenționale. *(Fr. 1624).*

III. Despre răspunderea vânzătorului

1336. Vânzătorul răspunde către cumpărător:

1. De liniștita posesiune a lucrului, și

2. De vițiile aceluiaș lucru. *(Fr. 1625).*

§ 1.. Răspunderea de evicțiune[1])

1337. Vânzătorul este de drept obligat, după natura contractului de vânzare, a răspunde către cumpărător de evicțiunea totală sau parțială a lucrului vândut, sau de sarcinile la cari s'ar pretinde supus acel obiect și care n'ar fi fost declarate la facerea contractului. *(Fr. 1626).*

1338. Părțile pot, prin convențiune, să adauge, să micșoreze sau să șteargă obligațiunea de a răspunde de evicțiune. *(Fr. 1627).*

1339. In nici un mod vânzătorul nu se poate sustrage dela răspunderea pentru evicțiunea care ar rezulta dintr'un fapt personal al său; verice convențiune contrarie este nulă. *(Fr. 1628).*

1340. Stipulațiunea prin care vânzătorul se descarcă de răspunderea pentru evicțiune, nu-l scutește de a restitui prețul, în caz de evicțiune, afară numai dacă cumpărătorul a cunoscut, la facerea vânzărei, pericolul evicțiunei, sau dacă a cumpărat pe răspunderea sa proprie. *(Fr. 1629).*

1341. Când vânzătorul este răspunzător de evicțiune, cumpărătorul, dacă este evins, are dreptul a cere dela vânzător:

1. Restituțiunea prețului;

2. Fructele, dacă este dator a le întoarce proprietarului care l-a evins;

3. Spesele instanței deschise de dânsul în contra vânzătorului și ale celei deschise de evingător[2]) în contra sa;

[1]) «*A răspunde de evicțiune*» însemnează a răspunde de liniștita posesiune a lucrului vândut.

[2]) «*Evingător*» este acela ce a făcut cerere (acțiune) de a

www.digibuc.ro

4. Daune-interese şi spesele contractului de vindere. *(Fr. 1630).*

1342. Dacă, la epoca evicţiunei, lucrul vândut se află de o valoare inferioară sau a suferit deteriorăţiuni ori prin neglijenţa cumpărătorului, ori prin evenimentele independente de cumpărător, vânzătorul nu se poate apăra de a restitui preţul întreg. *(Fr. 1631)*

1343. Dar dacă cumpărătorul a tras foloase din stricăciunile ce a făcut lucrului, vânzătorul are dreptul a opri din preţ o sumă egală cu acele foloase. *(Fr. 1632).*

1344. Dacă lucrul vândut se află, la epoca evicţiunei, de o valoare mai mare, din orice cauză, vânzătorul este dator să plătească cumpărătorului, pe lângă preţul vânzărei, excedentele valoarei în timpul evicţiunei. *(Fr. 1633).*

1345. Vânzătorul este dator să întoarcă cumpărătorului, el însuşi, sau prin evingător, toate spesele necesare, utile şi de întreţinere ale aceluia. *(Fr. 1634).*

1346. Dacă vânzătorul a vândut cu rea credinţă fondul altuia, el va fi dator să întoarcă cumpărătorului toate spesele ce va fi făcut, chiar şi cele de simplă plăcere. *(Fr. 1635).*

1347. Dacă cumpărătorul este evins [1]) numai de o parte a lucrului şi acesta are, în privinţa totului, o aşa însemnătate încât cumpărătorul n'ar fi cumpărat lucrul fără acea parte, el poate strică vânzarea. *(Fr. 1636).*

1348. Dacă, în caz de evicţiunea unei părţi a fondului vândut nu se strică vânzarea, cumpărătorul are dreptul a cere valoarea, în momentul evicţiunei, a părţei de care a fost evins, iar nu o parte proporţională din preţ, ori de au crescut sau de au scăzut imobilele în valoare dela vindere încoa. *(Fr. 1637).*

1349. Dacă imobilul vândut se află însărcinat de servituţi neaparente, nedeclarate de vânzător şi de o aşa importanţă, încât se poate presupune că cumpărătorul n'ar fi cumpărat de le-ar fi cunoscut, el poate cere, sau stricarea contractului sau o indemnitate. *(Fr. 1638).*

1350. Chestiunile de daune interese ce ar rezultă din neexecutarea vinderei, şi care nu sunt prevăzute aici, se vor decide după regulile generale ale convenţiunilor. *(Fr. 1639)*

1351. Dacă cumpărătorul s'a judecat până la ultima instanţă cu evingătorul său, fără să cheme în cauză pe vânzător, şi a fost condemnat, vânzătorul nu mai răspunde de evicţiune, de va probă că erau mijloace să se câştige judecata. *(Fr. 1640).*

§ 2. Răspunderea de viţiile lucrului vândut

1352. Vânzătorul este su-

[1]) «Evins», adică «deposedat» de lucrul ce a cumpărat.

www.digibuc.ro

pus la răspundere pentru viţiile ascunse ale lucrului vândut, dacă, din cauza acelora, lucrul nu este bun de întrebuinţat, după destinarea sa, sau întrebuinţarea sa e atât de micşorată, încât se poate presupune că cumpărătorul nu l-ar fi cumpărat, sau n'ar fi dat pe dânsul ceeace a dat, de i-ar fi cunoscut viţiile. *(Fr. 1641).*

1358. Vânzătorul nu e răpunzător de viţiile aparente şi despre cari cumpărătorul a putut singur să se convingă. *(Fr. 1642).*

1354. El este răspunzător de viţiile ascunse, chiar şi când nu le-a cunoscut, afară numai dacă, în cazul acesta, nu se va fi învoit cu cumpărătorul ca să nu răspundă de viţii. *(Fr. 1643).*

1355. In cazurile art. 1352 şi 1354 cumpărătorul poate sau a întoarce lucrul şi a-şi reprimi preţul, sau a opri lucrul şi a cere înapoiarea unei părţi din preţ arbitrată prin experţi. *(Fr. 1644).*

1356. Dacă vânzătorul cunoşteà viţiile lucrului, el este dator, pe lângă restituţiunea preţului, de toate daunele-interese către cumpărător. *(Fr. 1645).*

1357. Dacă vânzătorul nu cunoşteà viţiile lucrului, el nu poate fi apucat decât pentru restituţiunea preţului şi pentru spesele făcute de cumpărător cu ocaziunea vânzărei. *(Fr. 1646).*

1358. Dacă lucrul a pierit din cauza viţiilor sale, vanzătorul e dator a întoarce cumpărătorului preţul şi a-l desdăună, conform celor două articole precedente.

Dar predarea [1]) lucrului prin caz fortuit va fi pe seama cumpărătorului. *(Fr. 1647).*

1359. Acţiunea pentru viţii redibitorii [2]) trebuie să fie intentată de cumpărător în scurt termen, după natura viţiului, obiceiul din partea loculuì şi distanţă [3]). *(Fr. 1648).*

1360. Această acţiune nu există în vânzările publice. *(Fr. 1649).*

Cap. V. Despre obligaţiunile cumpărătorului

1361. Principala obligaţiune a cumpărătorului este de a plăti preţul la ziua şi la locul determinat prin contract. *(Fr. 1650).*

1362. Dacă nu s'a determinat nimic în privinţa aceasta prin contract, cumpărătorul este dator a plăti la locul şi la timpul în care se face predarea lucrului. *(Fr. 1651).*

1363. Cumpărătorului [4]) da-

[1]) Din eroare se zice aici «*predarea*» în loc de «*pierderea*», cum este dealtfel şi în textul francez.

[2]) «*Viţii redibitorii*», adică viţii ascunse.

[3]) In textul francez lipsesc vorbele «*şi distanţă*».

[4]) Din eroare se zice aici «*cumpărătorului*» în loc de «*cumpărătorul*», cum este şi în textul francez.

www.digibuc.ro

toreşte dobânda preţului vânzărei până la plătirea capitalului, în cele trei următoare cazuri:

Dacă acesta s'a cuprins anume în contract;

Dacă lucrul vândut şi predat produce fructe sau alte venituri;

Dacă cumpărătorul a fost interpelat a plăti.

In acest după urmă caz dobânda nu curge decât din momentul interpelărei. *(Fr. 1652).*

1364. Dacă cumpărătorul este turburat, sau are cuvânt de a se teme că ar fi turburat prin vreo acţiune, sau ipotecară, sau de revendicaţiune, el poate suspendă plata preţului până ce vânzătorul va face să înceteze turbarea sau va da cauţiune, afară numai dacă se va fi stipulat că plata să se facă chiar de ar urmă turburare. *(Fr. 1653).*

1365. Dacă cumpărătorul nu plăteşte preţul, vânzătorul poate cere rezoluţiunea vânzărei. *(Fr. 1654).*

1366. Rezoluţiunea vânzărei de imobile se pronunţă îndată, dacă vânzătorul este în pericol de a pierde lucrul şi preţul.

Dacă asemenea pericol nu există, judecătorul poate da cumpărătorului un termen mai mult sau mai puţin lung, după împrejurări, fără să poată da în nici un caz al doilea termen [1]).

Trecând acel termen, fără ca cumpărătorul să plătească se va pronunţă rezoluţiunea vânzărei. *(Fr. 1655).*

1367. Când la o vânzare de imobile, s'a stipulat că, în lipsă de plata preţului în termenul defipt, vânzarea va fi de drept rezolvată, cumpărătorul poate plăti după expirarea termenului, pe cât timp nu este pus de vânzător în întârziere printr'o interpelaţiune, judecătorul nu-i poate da termen. *(Fr, 1656).*

1368. Acţiunea vânzătorului pentru rezoluţiunea vânzărei este reală. Cu toate acestea, vânzătorul nu se va puteà prevalidà de dreptul, său, în contra autorităţei publice, nici în contra adjudecărilor în vânzări silite, decât conformându-se, pentru acest după urmă caz, regulelor prescrise în procedură [2]).

1369. Acţiunea rezolutorie creată prin art. 1365 este supusă la acelaş mod de conservare ca şi privilegiul vânzătorului. Ea nu poate fi excitată, după stingerea acestui privilegiu, cu vătămarea unei a treia persoane, care a câştigat dela cumpărător drepturi asupra imobilului vândut, şi care s'a conformat legilor ca să păstreze acele drepturi [3]).

---

[1]) In art. francez 1655 lipsesc cuvintele: *«fără să poată dà în nici un caz al doilea termen»*.

[2]) Textul art. 1368 Cod. civ. lipseşte în Codul francez.

[3]) A se vedeà nota art. 1295.

www.digibuc.ro

1370. La vânzări de denariate[1]) şi de lucruri mobile, vânzarea se va rezolvi de drept şi fără interpelaţiune în folosul vânzătorului, după expirarea termenului pentru ridicarea lor. *(Fr. 1657).*

Cap. VI. Despre rezoluţiunea vânzărei prin răscumpărare

1371. Deosebit de cauzele de anulare sau de rezoluţiune cuprinse în acest titlu, şi de cele comune la toate convenţiunile, contractul de vânzare se poate rezolvi şi prin facultatea de rescumpărare ce-şi poate rezervă vânzătorul. *(Fr. 1658).*

1372. Facultatea de rescumpărare este un pact prin care vânzătorul îşi rezervă dreptul a luă înapoi lucrul vândut, restituind preţul principal şi plătind cele aici mai jos legiuite prin articolul 1377. *(Fr. 1659).*

1373. Facultatea de rescumpărare nu poate fi stipulată cu termen mai lung de cinci ani, sub pedeapsă de a fi redus la 5 ani. *(Fr. 1660).*

1374. Termenul odată defipt de părţi nu se mai poate prelungi nici de ele însăşi[2]), nici de judecător. *(Fr. 1661).*

1375. Dacă vânzătorul, în termenul prescris, nu începe a exercită dreptul său de rescumpărare, cumpărătorul rămâne proprietar nerevocabil. *(Fr. 1662).*

1376. Termenul curge în contra tuturor persoanelor, chiar în contra minorului, care va puteà aveà acţiune recursorie în contra cui se va cuveni. *(Fr. 1663).*

1377. Vânzătorul care voeşte a exercită pactul său de răscumpărare, trebuie să întoarcă preţul în capete, spesele contractului vânzărei, spesele reparaţiunilor necesarii, spesele reparaţiunilor utile până la suma adaosului de valoare produsă printr'însele.

El nu poate intrà în posesiune decât după ce a îndeplinit toate aceste obligaţiuni. *(Fr. 1673).*

1378. Cumpărătorul cu pact de răscumpărare, exercită toate drepturile vânzătorului său. El poate prescrie atât în contra adevăratului proprietar, cât şi în contra celor ce ar pretinde că au drepturi şi ipotece asupra lucrului vândut. *(Fr. 1665).*

1379. El poate opune cerditorilor vânzătorului său beneficiul de ordine sau discuţiune[3]). *(Fr. 1666).*

Ca şi acesta, art. 1869 este luat din legea franceză asupra transcripţiilor, din 23 Martie 1855.

[1]) *«Denariate»*, adică *«producte»*.

[2]) In textul francez lipsesc cuvintele: *«nici de ele însăşi»*.

[3]) Asupra *«beneficiului de discuţiune»* a se vedeà şi art. 1662 Cod. civ.

www.digibuc.ro

1380. Când vânzătorul reintră, în urmarea pactului de răscumpărare, în drepturile sale de mai înainte asupra imobilului, acesta îi revine liber de toate sarcinele și ipotecile de care cumpărătorul l-ar fi încărcat.

El este dator însă să execute contractul de închiriere sau de arendă ce ar fi făcut cumpărătorul fără fraudă. *(Fr. 1673).*

1381. Vânzătorul cu pact de rescumpărare poate exercită acțiunea sa în contra unui al doilea cumpărător, chiar și când facultatea de rescumpărare n'ar fi fost declarată în cel de-al doilea contract. *(Fr. 1664).*

1382. Dacă cel ce a cumpărat, cu pact de rescumpărare, o parte nedivizâ a unui imobil, s'a făcut adjudecatar al tuturor celorlalte părți ale aceluiaș imobil, la licitațiunea provocată în contra sa, va puteà obligà pe vânzător, când acesta va voi a exercità dreptul său de răscumpărare. să ia imobilul întreg. *(Fr, 1667).*

1383. Dacă mai mulți au vândut în unire, printr'un singur contract, un imobil comun, acțiunea de rescumpărare nu se va puteà exercita de fiecare decât pentru partea sa. *(Fr. 1668).*

1384. Se va urmà tot asemenea când cel ce a vândut singur un imobil, a lăsat mai mulți moștenitori: nu va puteà fiecare moștenitor a exercità acțiunea de rescumpărare decât pentru partea ce ia în succesiune. *(Fr. 1669).*

1385. Dar în cazul celor două articole precedente, cumpărătorul poate cere ca toți co-vânzătorii sau toți co-moștenitorii să se înțeleagă spre a luà imobilul întreg; dacă aceștia nu se înțeleg, cumpărătorul va fi scutit de a da numai parte din imobil. *(Fr. 1670).*

1386. Dacă vânzarea unui imobil al mai multora nu s'a făcut în unire și pentru tot imobilul deodată, ci numai fiecare a vândut partea sa, fiecare va puteà exercità separat acțiunea de rescumpărare, pentru partea ce aveà.

Și cumpărătorul nu va puteà constrânge pe cel ce o exercită ca să ia imobilul întreg. *(Fr. 1671).*

1387. Dacă cumpărătorul a lăsat mai mulți moștenitori, acțiunea de răscumpărare nu se va puteà exercita în contra fiecăruia decât pentru partea sa, în caz când lucrul cumpărat este încă neîmpărțit, sau împărțit între toți.

Dar dacă la împărțeala moștenirei, lucrul cumpărat a căzut numai în partea unuia dintre moștenitori, acțiunea de răscumpărare poate fi intentată în contra acelui pentru tot. *(Fr. 1672).*

Cap. VII. Despre licitațiune

1388. Dacă un lucru comun al mai multora nu se

www.digibuc.ro

poate împărți ușor și fără pierdere;

Sau dacă într'o împărțeală de bună voie, s'ar află lucruri pe cari nici unul din împărțitori n'ar puteà, sau n'ar voi a luà;

Vânzarea unor asemeni lucruri se va face cu licitațiune și prețul se va împărți între co-proprietari. *(Fr. 1686).*

1389. Fiecare din proprietari poate cere a se chemà la licitațiune străini; vor trebui de neapărat să se cheme dacă unul din co-proprietari este minor. *(Fr. 1687).*

1390. Modul și formalitățile pentru licitațiune sunt arătate la titlul «*despre succesiuni*» și în Codicele de procedură. *(Fr. 1688).*

Cap. VIII. Despre strămutarea creanțelor și altor lucruri necorporale[1])

1391. La strămutarea unei creanțe, a unui drept sau a unei acțiuni, predarea între cedente și cesionar se face prin remitérea titlului. *(Fr. 1689).*

1392. Cel ce vinde o creanță, sau verice alt lucru necorporal, este dator să răspundă de existența sa valabilă în folosul său, în momentul vânzărei deși vânzarea n'ar cuprinde această îndatorire de răspundere. *(Fr. 1693).*

1393. Cesionarul nu poate opune dreptul său la o a treia persoană decât după ce a notificat debitorului cesiunea.

Acelaș efect va aveà acceptațiunea cesiunei făcută de debitor într'un act autentic. *(Fr. 1690).*

1394. Cu toate acestea orice act sau hotărîre care constată o cesiune sau o chitanță de chirie sau arendă pe doi ani viitori, va trebui să fie transcris pe registrele oficiului ipotecar [2]).

1395. Dacă mai înainte de notificarea cesiunei făcută de cedent sau de cesionar debitorelui, acesta plătise cedentului, liberarea sa va fi valabilă. *(Fr. 1691).*

1396. Vinderea sau cesiunea unei creanțe cuprinde accesoriile creanței, precum cauțiunea, privilegiul și ipoteca. *(Fr. 1692).*

1397. Vânzătorul, sau cedentul unei creanțe nu răspunde de solvabilitatea debitorului, decât dacă s'a îndatorat anume la aceasta și numai până la suma prețului de dânsul primit. *(Fr. 1694).*

1398. Când a primit asupră-și răspunderea pentru solvabilitatea debitorului, această îndatorire se înțelege contractată numai în ceeace pri-

[1]) A se vedeà în legătură cu aceasta, art. 409 și 410 din «*Noua procedură civilă*».

[2]) A se vedeà notele dela art. 1295 și 1369. Acest articol, ca și cele precedente, este luat din legea franceză asupra transcripțiunilor din 23 Martie 1855.

www.digibuc.ro

veşte solvabilitatea actuală a debitorului, nu şi cea viitoare, afară de cazul când se stipulează anume contrariul. *(Fr. 1695).*

1399. Cel ce vinde o moştenire, fără a specifica cu deamănuntul obiectele într'însa cuprinse, nu răspunde decât de calitatea sa de moştenitor. *(Fr. 1696).*

1400. Dacă s'a folosit de fructele vreunui fond, sau a primit plata vreunei creanţe ereditare, sau a vândut lucruri de ale succesiunei, este dator să întoarcă toate acestea cumpărătorului, dacă nu şi le-a rezervat anume la vânzare. *(Fr. 1697).*

1401. Cumpărătorul este dator şi el să întoarcă vânzătorului sumele plătite de acesta pentru datoriile şi sarcinele succesiunei, şi să-i ţină seama de sumele de care era el însuşi creditor al succesunei, dacă nu e stipulaţiune contrarie *(Fr. 1698).*

1402. Cel în contra căruia există un drept litigios vândut, se va puteà libera de cesionar numărându-i preţul real al cesiunei, spesele contractului şi dobânda din ziua când cesionarul a plătit preţul cesiunei. *(Fr. 1699).*

1403. Lucrul se socoteşte litigios când există proces sau[1]) contestaţiune asupra fondului dreptului. *(Fr. 1700).*

1404. Dispoziţiunile art. 1402 încetează:

1. Când cesiunea s'a făcut la un co-moştenitor sau coproprietar al dreptului cedat;
2. Când s'a făcut la un creditor, spre plata creanţei sale;
3. Când s'a făcut către posesorul fondului asupra căruia există dreptul litigios. *(Fr. 1701).*

TITLUL VI

DESPRE SCHIMB

1405. Schimbul este un contract prin care părţile îşi dau respectiv un lucru pentru altul. *(Fr. 1702).*

1406. Schimbul se face prin singurul consimţimânt, întocmai ca şi vânzarea. *(Fr. 1703).*

1407. Dacă unul din copermutanţi[2]) a primit lucrul lui dat în schimb, şi în urmă probează că celălalt contractant nu este proprietar al acelui lucru, nu poate fi constrâns a preda pe cel de dânsul promis, ci numai a întoarce pe cel primit. *(Fr. 1704).*

1408. Co-permutantul evins de lucrul primit în schimb, poate cere daune-interese sau întoarcerea lucrului său. *(Fr. 1705)*

1409. Toate celelalte reguli prescrise pentru vânzare, se aplică şi la contractul de schimb. *(Fr. 1707).*

---

1) In textul francez 1700 se zice «şi» în loc de «sau».

2) Adică aceia cari fac schimbul.

www.digibuc.ro

TITLUL VII

DESPRE CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE

Cap. I. Dispoziții generale

1410. Obiectul contractului de locațiune este un lucru sau o lucrare. *(Fr. 1708).*

1411. Locațiunea lucrurilor este un contract prin care una din părțile contractante se îndatorește a asigura celeilalte folosința unui lucru pentru un timp determinat, drept un preț determinat. *(Fr. 1709).*

1412. Locațiunea lucrărilor este un contract prin care una din părți se îndatorește drept un preț determinat, a face ceva pentru cealaltă parte. *(Fr. 1710).*

1413. Locațiunile sunt de mai multe feluri și au regulele lor proprii.

Se chiamă închiriere, locațiunea edificiilor și aceea a mișcătoarelor;

Arendare, locațiunea fondurilor rurale;

Prestațiunea lucrărilor, locațiunea muncei și a serviciului;

Antrepriză, luarea săvârșirei unei lucrări drept un preț determinat, când materialul se dă de acela pentru care se execută o lucrare. *(Fr. 1711).*

1414. Se consideră ca o locațiune orice concesiune temporară a unui imobil drept o prestațiune anuală, ori sub ce titlu ar fi făcută.

O asemenea concesiune nu trece către cesionar nici o proprietate, chiar când s'ar fi stipulat contrariul, ceeace va fi fără nici un efect[1]).

1415. Locațiunile ereditare astăzi în ființă cunoscute sub nume de enfiteuse, ori embatic (besman) se păstrează. Ele se vor regula după legile sub care s'au născut.

Pe viitor ele nu se mai pot înființa[1]).

Cap. II. Regule comune la locațiunea edificiilor și a fondurilor rurale

1416. Dacă contractul făcut verbal n'a primit nici o punere în lucrare, și una din părți îl neagă, nu se poate primi proba prin martori, oricât de mic fie prețul și chiar când s'ar zice că s'a fost dat arvună.

Numai celui ce neagă contractul se poate deferi jurământ. *(Fr. 1715).*

1417. Urmând contestațiuni asupra prețului contractului verbal, a căruia punere în lucrare a început, și nefiind nici o chitanță, proprietarul jurând, va fi crezut, dacă locatarul nu preferește a cere o estimațiune prin experți. In cazul din urmă, spesele experțizei cad în sarcina lui, dacă estimațiunea întrece

[1]) Articolele 1414 și 1415 nu au echivalentul lor în Codul civil francez. Ele sunt inspirate din § 1506 și urm. din Codul Calimach (Cap. 28, partea 2) și din partea 3, Cap. 5 a Codului Caragea.

www.dreptbuc.ro

preţul ce-l reclamă. *(Fr. 1716).*

1418. Locatarul are dreptul de a subînchiria ori a subarenda şi de a ceda contractul său către altul, dacă o asemenea facultate nu i-a fost interzisă.

Ea poate fi interzisă în tot ori în parte; această interzicere nu se presumă[1]), ci trebuie să rezulte din o stipulaţiune specială. *(Fr. 1717).*

1419. Dispoziţiunile articolelor relative la contractele de arendare a averilor dotale ale femeilor măritate, se vor aplica şi la contractele de arendă ale averilor minorilor. *(Fr. 1718).*

1420. Locatorul este dator, prin însăşi natura contractului, fără să fie trebuinţă de nici o stipulaţiune specială

1. De a trăda locatarului lucrul închiriat sau arendat;

2. De a-l menţine în stare de a putea servi la întrebuinţarea pentru care a fost închiriat sau arendat;

3. De a face ca locatarul să se poată folosi neîmpiedicat în tot timpul locaţiunei. *(Fr. 1719).*

1421. Locatorul trebuie să trădea lucrul în aşa stare, încât să poată fi întrebuinţat.

In cursul locaţiunei, trebuie să facă toate acele reparaţiuni ce pot fi necesare, afară de micile reparaţiuni (reparaţiuni locative) cari prin uz sunt în sarcina locatarului. *(Fr. 1720).*

1422. Locatarul trebnie să fie grantat pentru toate stricăciunile şi viţiile lucrului închiriat ori arendat ce-i împiedică întrebuinţarea, chiar deşi nu au fost cunoscute locatarului[2]), la timpul locaţiunei.

Dacă din aceste viţii şi defecte derivă pentru locatar o daună oarecare, locatorul este dator a-l desdăuna. *(Fr. 1721).*

1423. Dacă în timpul locaţiunei, lucrul închiriat ori arendat se strică în totalitate prin caz fortuit, contractul este de drept desfăcut. Dacă însă se distribueşte în parte, locatarul poate, după împrejurări, să ceară o scădere din preţ, ori desfiinţarea contractului.

In amândouă cazurile nu i se dă nici o desdăunare. *(Fr. 1722).*

1424. Locatarul[3]) nu poate în cursul locaţiunei să schimbe forma lucrului închiriat sau arendat. *(Fr. 1723).*

1425. Dacă în cursul locaţiunei, lucrul închiriat sau arendat are nevoie de repa-

[1]) In art. francez 1717, în locul cuvintelor *«această interzicere nu se prezumă»*, se zice: *«Cette clause est toujours de rigueur»*.

[2]) Din eroare se zice aci *«locatarului»* în loc de *«locatorului»*, cum este dealtfel şi în textul francez.

[3]) Din eroare, credem, se zice aci *«locatarul»* în loc de *«locatorul»*, cum este şi în textul francez.

www.digibuc.ro

raţiuni urgente, ce nu se pot amâna până la finele contractului, locatarul trebuie să sufere strâmtoarea ce i se căşunează orice fel fie ea, şi fiind lipsit chiar, pe timpul facerei lor, de întrebuinţarea a o parte din lucrul închiriat sau arendat.

Dacă însă aceste reparaţiuni continuesc mai mult decât 40 de zile, preţul locaţiunei se va scădea în proporţiunea timpului în care, şi a părţei lucrului închiriat de a cărei întrebuinţare a rămas lipsit.

Dacă reparaţiunile sunt de aşa fel încât locatarul şi familia sa se află în neputinţă de a locui, el va puteà cere anularea contractului. *(Fr. 1724).*

1426. Locatorul nu este respunzător către locatar de turburarea căşunată lui prin faptul unei a treia persoane, care persoană nu-şi sprijină acel fapt pe un drept asupra lucrului închiriat sau arendat; locatarul are însă facultatea de a reclamà în contră-le în numele său personal. *(Fr. 1725).*

1427. Dacă din contră, locatarul a fost turburat în folosinţa sa, în urmarea unei acţiuni relative la proprietatea lucrului, are drept la o scădere în proporţiune cu dreptul închirierei sau arendărei, întrucât însă a înştiinţat pe locator de această molestare şi împiedicare. *(Fr. 1726).*

1428. Dacă acei ce au căşunat turburarea cu dela sine putere, pretind a aveà vreun drept asupra lucrului, ori dacă locatarul este chemat în judecată pentru a fi condamnat a pierde lucrul în totalitate sau în parte, sau pentru a suferì exerciţiul unei servituţi, el trebuie să înştiinţeze pe locator spre a fi garantat contra unei asemenea turburări şi, dacă vrea, poate să fie scutit de orice chemare în judecată, arătând însă pe locatorul în al căruia nume posedă. *(Fr. 1727).*

1429. Locatarul are două îndatoriri principale:

1. Trebuie să întrebuinţeze lucrul închiriat sau arendat ca un bun proprietar şi numai la destinaţiunea determinată prin contract; iar în lipsă de stipulaţiune specială, la destinaţiunea presumptă după circumstanţe;

2. Trebuie să plătească preţul locaţiunei la termenele statornicite. *(Fr. 1728).*

1430. Dacă locatarul uză de lucrul închiriat sau arendat în altfel de cum se arată în contract, sau în un mod din care ar puteà să rezulte o vătămare pentru locatar, acesta, după împrejurări, poate cere desfiinţarea contractului *(Fr. 1729).*

1431. Locatarul trebuie să restitue lucrul în starea în care l-a primit, conform inventariului, dacă s'a fost făcut un asemenea între dânsul şi locator; nu este răspunză-

www.digibuc.ro

tor de pierderea sau deteriorarea provenită din cauza vechimei sau a unei forțe majore. *(Fr. 1730)*.

1432. În lipsă de inventar se presumă că locatarul a primit lucrul închiriat ori arendat în starea în care locatorul ară dator a-l trădă și trebuie să-l restituie în aceeași condițiune, afară numai când ar putea proba contrariul. *(Fr. 1731)*.

1433. Locatarul e dator a apără lucrul închiriat contra usurpațiunilor.

Urmând usurpațiune, este dator a înștiință pe locator în termenul ce s'ar fi pus spre cercetare, Călcând această datorie rămâne răspunzător de daune și spese. *(Fr. 1768)*.

1434. Locatarul este răspunzător de stricăciunile și pierderile întâmplate în cursul folosinței sale, întrucât nu probă că au urmat fără culpa sa.

Asemenea este răspunzător și de stricăciunile și pierderile căsunate de persoanele familiei sale sau de sublocatar. *(Fr. 1732, 1735)*.

1435. Este răspunzător de incendiu, dacă nu probează că incendiul s'a întâmplat prin caz fortuit sau forță majoră, sau prin defect de construcțiune, sau că focul a venit dela o casă vecină. *(Fr. 1733)*.

1436. Locațiunea făcută pentru un timp determinat încetează dela sine cu trecerea termenului [1]), fără să fie trebuință de o prealabilă înștiințare.

Dacă contractul a fost fără termen [2]), concediul trebuie să se dea dela o parte la alta, observându-se termenele deripte de obiceiul locului. *(Fr. 1736, 1737)*.

1437. După expirarea termenului stipulat prin contractul de locațiune, dacă locatarul rămâne și e lăsat în posesiune, atunci se consideră locațiunea ca reînoită, efectele ei însă se regulează după dispoziținile articolului relativ la locațiune fără termen [3]). *(Fr. 1738)*.

1438. Când s'a notificat concediul, locatarul, chiar dacă ar fi continuat a se servi de obiectul închiriat sau arendat, nu poate opune relocațiunea tăcută. *(Fr. 1739)*.

1439. Contractul de locațiune se desființează când lucrul a pierit în total sau s'a făcut netrebnic spre obișnuita întrebuințare [4]).

[1]) In art. francez corespunzător, după cuvântul «*termenului*», urmează cuvintele: «*lorsqu'il a été par écrit*», cari au fost înlăturate de legiuitorul român.

[2]) In art. francez corespunzător se zice «*sans écrit*» în loc de «*fără termen*».

[3]) In art. francez corespunzător se zice «*sans écrit*» în loc de «*fără termen*», iar după cuvântul «*locațiune*» din rândul al 2-lea al art. 1437, se adaugă cuvântul «*écrit*».

[4]) In textul francez lipsesc cuvintele: «*sau s'a făcut ne-*

www.digibuc.ro

In caz când una din părți nu împlinește îndatoririle sale principale cealaltă parte poate cere desființarea contractului *(Fr. 1741)*.

1440. Contractul de locațiune nu se desființează prin moartea locatarului, nici prin acea a locatorului. *(Fr. 1742)*

1441. Dacă locatorul vinde lucrul închiriat sau arendat, cumpărătorul este dator să respecte locațiunea făcută înainte de vânzare, întrucât a fost făcută printr'un act autentic, sau prin un act privat, dar cu dată certă, afară numai când desființarea ei din cauza vânzărei s'ar fi prevăzut în însuși contractul de locațiune. *(Fr. 1743)*.

1442. Dacă în contractul de locațiune s'a prevăzut desființarea lui din cauza vânzărei, atunci locatarul are drept a cere desdăunarea dela locator, afară numai când s'ar fi stipulat contrariul. *(Fr. 1744)*.

1443. Cumpărătorul ce voește să facă întrebuințare de facultatea rezervată prin contractul de locațiune de a da concediu, trebuie să vestească mai întâiu pe locator. Chiriașul va fi vestit mai înainte cu timpul cerut de obiceiul locului; arendașul cel puțin cu un an. *(Fr. 1748)*.

1444. Arendașii ori locatarii nu pot fi dați afară mai înainte de a fi desdăunați de către locator, iar când acesta nu o face, de către cumpărător. *(Fr. 1749)*.

1445. Cumpărătorul cu pact de răscumpărare nu poate să dea afară pe locatar mai înainte de a fi devenit proprietar nerevocabil prin trecerea termenului răscumpărărei. *(Fr. 1751)*.

Cap. III. Despre regulile particulare la închiriere

1446. Contractul de închiriere se poate desființa când locatarul nu mobilează în deajuns casa, afară numai dacă dă garanție suficientă pentru plata chiriei. *(Fr. 1752)*.

1447. Reparațiunile mici, numite locative, ce rămân în sarcina locatarului, dacă nu s'a stipulat din contră, sunt acele pe care obiceiul locului le consideră de astfel, și între altele sunt următoarele:

Reparațiunea vetrei sobelor, a gurelor, a capacelor, ș. c. l., a stricărei tencuelei din partea de jos a pereților camerilor și a altor locuri de locuință până la înălțimea de un metru;

La parchet și dușumele, întrucât numai unele bucăți sunt stricate;

A geamurilor, întrucât fărâmarea lor nu ar fi urmat din cauza unei întâmplări extraordinare ori forțe majore, de care nu poate fi responsabil locatarul;

A ușilor, ferestrelor, broa-

---

trebnic spre obișnuita întrebuințare».

www.digibuc.ro

stelor, verigelor şi altfel de încuietori. *(Fr. 1754).*

1448. Nici una din reparaţiunile reputate locative nu cad în sarcina locatarului când stricăciunile au fost cauzate prin vechime sau forţă majoră. *(Fr. 1755).*

1449. Curăţirea puţurilor şi a plimbătorilor este în sarcina locatorului[1]). *(Fr. 1756).*

1450. Închirierea mobilelor destinate pentru mobilarea unei case întregi, a unui apartament ori magazin se considera făcută pentru durata ordinară a închirierei caselor, apartamentelor, magazinelor, după obiceiul locului. *(Fr. 1757).*

1451. Închirierea unui apartament mobilat se va considera făcută pe un an, când s'a stipulat atâta chirie pe an; de[2]) o lună, când s'a stipulat atâta chirie pe lună; De o zi, când s'a stipulat atâta chirie pe zi.

Dacă nu există nici o împrejurare din care să se probe[3]) că în chirierea s'a făcut pe un an, pe o lună sau pe o zi, se va considera făcută conform obiceiului locului. *(Fr. 1758).*

1452. Dacă locatarul, şi după expirarea termenului locaţiunei, continuă a rămâneà în casa sau apartamentul închiriat, fără nici o împiedicare din partea locatorului, el se consideră că voeşte a le ocupa sub aceleaşi condiţiuni şi pentru un timp determinat de obiceiul locului, şi nu poate nici să iasă, nici să fie concediat înainte de a se fi făcut vestirea în[4]) termenul obişnuit în localitate. *(Fr. 1759).*

1453. Dacă contractul de închiriere se desfiinţează pentru culpa chiriaşului, acesta e dator de a plăti chiria pe tot timpul necesar pentru o nouă închiriere, şi daunele ce ar fi provenit din reaua întrebuinţare a lucrului închiriat. *(Fr. 1760).*

Cap. IV. Despre regulile particulare la arendare

I. Arendare pe bani

1454. Dacă, prin contractul de arendare, se arată o întindere mai mică sau mai mare decât are fondul în realitate, arenda nu se va scădeà şi nu se va spori decât în cazurile şi după regulile cuprinse la titlul vinderei, articolul 1327[5]). *(Fr. 1765).*

1455. Dacă arendaşul nu înzestrează moşia cu vitele şi instrumentele necesare pentru exploatarea; dacă nu o cultivă de fel, dacă nu o

[1]) Art. francez 1756 adaugă: «s'il n'y a clause contraire».

[2]) In textul oficial din eroare se zice «de» în loc de «pe», cum este şi în textul francez.

[3]) In loc de «probeze».

[4]) In ediţiunea oficială din eroare lipseşte cuvântul «în», care există în art. francez corespunzător.

[5]) In textul francez lipseşte menţiunea: «art. 1327».

www.digibuc.ro

cultivă ca un bun proprietar, dacă face din moşia arendată o întrebuinţare diferită de aceea ce a fost destinată, sau în genere dacă nu îndeplineşte clauzele arendării aşa încât din aceasta să derive o daună pentru locator, acesta poate, după împrejurări să ceară desfiinţarea contractului.

In toate cazurile sus zise, arendaşul este răspunzător de daunele provenite din neîndeplinirea contractului. *(Fr. 1766).*

1456. Fiecare arendaş este dator să-şi strângă recolta numai în locurile obişnuite spre acest finit, întrucât nu a urmat o stipulaţiune diferită [1]). *(Fr. 1767).*

1457. Dacă arendarea s'a făcut pe mai mulţi ani şi dacă în cursul ei s'a pierdut prin caz fortuit toată recolta unui an, sau cel puţin jumătate din ea, arendaşul poate să ceară un scăzământ din arendă, afară numai când s'a compensat prin precedentele recolte.

Acest scăzământ nu se va putea determină decât la finele contractului de arendare; atunci însă se va face compensaţiunea prin recoltele tuturor anilor de arendare.

Până atunci însă, judecătorul poate după arbitrul său, să facă un scăzământ provizoriu, în proporţiunea daunei suferite. *(Fr. 1769).*

1458. Dacă arendarea nu s'a făcut decât pe un an şi toată recolta sau cel puţin jumătate din ea s'a pierdut, arendaşul va căpătă un scăzământ proporţional cu arenda [2]). *(Fr. 1770).*

1459. Nu se va face scăzământ când pierderea fructelor se va fi întâmplat după culegerea lor [3]). *(Fr. 1771).*

1460. Arendaşul poate prin o clauză expresă, să ia asupră-şi cazurile fortuite. *(Fr. 1772).*

1461. Sub stipulaţiunea articolului precedent, nu se cuprind decât cazurile fortuite ordinare, cum: grindină, brumă, ş. c. l.

Nu se cuprind sub dânsa cazurile fortuite extraordinare, cum: devastaţiunile din resbel, inundaţiune neobişnuită în ţară, afară numai când s'ar fi lepădat de dreptul de scăzământ din motivul cazurilor fortuite, prevăzute şi neprevăzute. *(Fr. 1773).*

1462. Arendarea fără termen [4]) a unei moşii se consideră făcută pentru tot timpul necesar ca arendaşul să

[1]) In textul francez lipsesc cuvintele: «*întrucât nu a urmat o stipulaţiune diferită*», adause de legiuitorul român.

[2]) Art. francez 1770 adaugă: «*Il ne pourra prétendre aucune remise, si la perte est moindre de moitié*».

[3]) Art. francez 1771 are un cuprins mult mai complet; a se vedeà textul francez.

[4]) In art. francez 1774 şi 1775, în loc de cuvintele «*fără termen*» se zice «*sans écrit*».

www.digibuc.ro

culeagă toate fructele[1]). *(Fr. 1774).*

1463. Contractul de arendare fără termen[1]) încetează dela sine cu expirarea timpului pentru care se consideră făcut, după dispoziţiunea articolului precedent. *(Fr. 1775).*

1464. Dacă după expirarea arendărei făcute cu termen[2]), arendaşul continuă şi se lasă în posesiune, atunci se formează o nouă arendare cu efectul arătat la articolul 1462. *(Fr. 1776).*

1465. Arendaşul ce iese, trebuie să dea, celui ce vine după dânsul, încăperile cuviincioase şi alte înlesniri pentru muncile anului următor, şi vice-versa, arendaşul ce vine trebuie să lase celui ce iese încăperile cuviincioase şi alte înlesniri pentru consumarea furajelor şi pentru strângerea recoltelor ce ar fi mai rămas a se face [3]). *(Fr. 1777).*

II. Arendare pe fructe[4])

1466. Dispoziţiunile în genere pentru locaţiunea lucrurilor şi în particular pentru arendarea pe bani se aplică şi la arendarea pe fructe, cu modificaţiunile, următoare [5]). *(Ital. 1647).*

1467. Dacă arendându-se moşia s'a stipulat ca arendaşul să se plătească în o parte din fructe, orice sub-arenduire este oprită, dacă nu s'a permis anume. *(Fr. 1763).*

1468. Urmând subarendarea nepermisă, proprietarul are drept de a-şi lua îndărăt folosinţa moşiei sale şi a fi satisfăcut de daune-interese, ce ar proveni dela neîndeplinirea contractului. *(Fr 1764).*

1469. Pierderea recoltei, prin cazuri fortuite, în tot ori în parte, cade în sarcina ambelor părţi, fără a da drept nici uneia din ele a trage la răspundere pe cealaltă.

Nu va privi însă pe proprietar pierderea recoltei după strângerea ei, dacă arendaşul s'a fost pus în întârziere cu trădarea părţei cuvenite acelui. *(Fr. 1771).*

Cap. V. Despre locaţiunea lucrărilor

1470. Există trei feluri de locaţiuni a lucrărilor:

1. Aceea prin care persoa-

---

[1]) Art. francez 1774 are un cuprins mai complet, diferind în partea finală de art. român. A se compară textele ambelor articole, român şi francez, spre a se vedea mai bine diferenţa.

[2]) In art. francez 1776, în loc de cuvintele: «*cu termen*» se zice: «*par écrit*».

[3]) Art. francez 1777 adaugă: «*dans l'un et l'autre cas, on doit se conformer à l'usage des lieux*».

[4]) In ediţiunea oficială din eroare se zice aci «*adunare de*», în loc de «*arendare pe*» ceeace schimbă sensul textului.

[5]) Textul acestui art. 1466 nu-şi are echivalentul său în Codul civil francez.

www.digibuc.ro

nele se obligă a pune lucrările lor în serviciul altora;

2. Aceea a cărăuşilor şi a căpitanilor de corăbii, cari se însărcinează cu transportul persoanelor sau a lucrurilor[1];

3. Aceea a întreprinzătorilor de lucrări. *(Fr. 1779).*

1471. Nimeni nu poate pune în serviciul altuia lucrările sale decât pentru o întreprindere determinată sau pe un timp mărginit. *(Fr. 1780).*

1472. Patronul se crede pe cuvântul său:

Pentru cătimea salariului;

Pentru plata salariului anului expirat şi pentru acomodările date pe anul curgător. *(Fr. 1781).*

1473. Dispoziţiunile din capul despre depozit şi sechestru relative la stăpânii de hoteluri se vor aplică şi la cărăuşii şi căpitanii de corăbii, întrucât priveşte paza şi conservaţiunea lucrurilor încredinţate lor. *(Fr. 1782).*

1474. Cărăuşii şi căpitanii de corăbii sunt răspunzători nu numai pentru lucrurile ce au încărcat în bastimentul sau carul lor, dar şi pentru acelea ce li s'au remis în port sau în magazinele de depozit, spre a fi încărcate în bastimentul sau carul lor. *(Fr. 1783).*

1475. Ei sunt răspunzători de pierderea şi stricăciunea lucrurilor încredinţate lor, când ei nu probă că s'au pierdut ori s'au stricat din cauză de forţă majoră sau cazuri fortuite. *(Fr. 1784).*

1476. Intreprinzătorii de transporturi publice pe uscat şi pe apă trebuie să ţină un registru de bani, de efectele şi pachetele cu cari se însărcinează. *(Fr. 1785).*

1477. Intreprinzătorii de transporturi şi de trăsuri publice, cum şi patronii bastimentelor mai sunt supuşi şi la regulamentele particulare cari au putere de lege între dânşii şi ceilalţi cetăţeni. *(Fr. 1786).*

1478. Când se comite[2] cuiva facerea unui lucru, să poate stipula ca el să pună numai lucrul său, sau meseria sa, sau să procure şi materia. *(Fr. 1787).*

1479. Când lucrătorul dă materia, dacă lucrul piere fie în orice chip, înainte însă de a se fi trădat, dauna rămâne în sarcina sa, afară numai dacă comitentele a întârziat de a-l primi. *(Fr. 1788).*

1480. Când meseriaşul pune numai lucrul său, sau indu-

[1] In ediţiunea oficială din eroare se zice «*lucrărilor*» în loc de «*lucrurilor*», cum este şi în textul art. 1627 italian, de unde este împrumutat art. 1470. A se vedeà şi nota art. 828 Cod. civ. Deasemenea şi în textul art. francez 1779 se zice «*lucrurilor*» în loc de «*lucrărilor*», adăugându-se imediat: «*tant par terre que par eau*».

[2] Acl «*a comite*» are înţelesul de «*a dà*».

www.digibuc.ro

stria sa, dacă lucrul piere, dauna nu cade în sarcina lui decât numai dacă va fi urmat din culpa sa. *(Fr. 1789).*

1481. In cazul art. precedent, dacă lucrul piere, deşi fără culpa lucrătorului, înainte însă de a fi fost trădat şi fără ca comitentul să fi întârziat de a-l verifică, meseriaşul nu are nici un drept de a pretinde salariul său, afară numai când lucrul a pierit din cauza unui viţiu al materiei. *(Fr. 1790).*

1482. Când e vorba de un lucru ce se măsoară, sau care are mai multe bucăţi verificaţiunea se poate face în părţi, şi se presumă făcută pentru toate părţile, dacă comitentul plăteşte lucrătorului în proporţiunea lucrului făcut. *(Fr. 1791).*

1483. Dacă, în curs de zece ani, număraţi din ziua în care s'a isprăvit clădirea unui edificiu sau facerea unui alt lucru însemnător, unul ori altul se dărîmă în tot ori în parte, sau ameninţă învederat dărâmare, din cauza unui viţiu de construcţiune sau a pământului, întreprinzătorul şi arhitectul rămâne răspunzător de daune[1]). *(Fr. 1792).*

1484. Intreprinzătorul sau arhitectul care s'a însărcinat a da gata un edificiu după un plan statornicit şi desbătut cu comitentul, nu poate cere nici o sporire de plată, nici sub pretext de scumpire a muncei manuale ori a materialelor, nici sub pretext că s'a făcut la planul zis schimbări şi adăogiri, dacă aceste adăugiri şi schimbări n'au fost în scris aprobate şi preţul lor defipt cu comitentul. *(Fr. 1793).*

1485. Contractul de locaţiune a lucrărilor se desfiinţează cu moartea meseriaşului, architectului, sau întreprinzătorului. *(Fr. 1795).*

1486. Comitentul însă [2]) este dator să plătească erezilor lor, în proporţiunea preţului defipt prin convenţiune, valoarea lucrărilor făcute şi aceea a materialelor pregătite, întrucât însă acele lucrări şi materiale pot fi folositoare pentru dânsul. *(Fr. 1796).*

1487. Intreprinzătorul răspunde de lucrările persoanelor ce a întrebuinţat. *(Fr. 1797).*

1488. Zidarii, lemnarii şi ceilalţi lucrători întrebuinţaţi la clădirea unui edificiu sau la facerea unei alte lucrări date în apalt [3]), pot reclama plata lor dela comitent, pe atât pe cât acesta ar datori întreprinzătorului în momentul reclamaţiunei. *(Fr. 1798*

1489. Zidarii, lemnarii şi

[1]) Art. francez 1792, are o redacţiune diferită. A se compară textul român cu cel francez.

[2]) Din eroare, în ediţiunea oficială, se zice «încă» în loc de «însă», cum este şi în textul francez.

[3]) «*In apalt*», adică «*în întreprindere*».

www.digibuc.ro

cu ceilalţi lucrători cari contractează direct cu un preţ hotărît, sunt priviţi ca întreprinzători pentru partea de lucru ce iau asupră-le. *(Fr. 1799).*

1490. Dispoziţiunile articolelor precedente din acest capitol se aplică şi la dânşii. *(Fr. 1799).*

TITLUL VIII

DESPRE CONTRACTUL DE SOCIETATE

Cap. I. Dispoziţiuni generale

1491. Societatea este un contract prin care două sau mai multe persoane se învoesc să pună ceva în comun, cu scop de a împărţi foloasele ce ar puteà deriva. *(Fr. 1832).*

1492. Orice societate trebuie să aibă de obiect un ce licit şi să fie contractată spre folosul comun al părţilor.

Fiecare membru al unei societăţi trebuie să pună în comun sau bani, sau alte lucruri, sau industria sa. *(Fr. 1833).*

Cap. II. Despre diversele feluri de societăţi

1493. Societăţile sunt universale sau particulare. *(Fr. 1835).*

§ 1. Despre societăţile universale

1494. Societăţile universale pot fi de două feluri:

Societatea tuturor bunurilor a membrilor ei; şi societatea universală a câştigurilor. *(Fr. 1836).*

1495. Societatea tuturor bunurilor prezente este aceea prin care membrii ei pun la mijloc toate averile mobile şi imobile ce posed, şi toate câştigurile ce ar puteà rezulta din ele.

In contractul societăţei, ei pot cuprinde orice altfel de câştiguri ,bunurile însă ce vor puteà dobândì prin succesiune sau donaţiune nu vor intrá. *(Fr. 1837).*

1496. Societatea universală a câştigurilor este aceea prin care membrii ei pun la mijloc câştigurile din industria lor, ce cu orice titlu ar dobândì în cursul societăţei.

Averea mobilă, ce posedă fiecare din asociaţi în momentul contractului, intră în societate; imobilele lor însă personale nu intră decât pentru folosinţă numai. *(Fr. 1838)*

1497. Făcându-se un simplu contract de societate universală, fără nici o altă declaraţiune, atunci se înţelege că s'a format numai o societate universală de câştiguri. *(Fr. 1839).*

1498. Contractul de societate universală se poate face numai între persoanele capabile de a da sau a primì una dela alta, şi care au facultatea de a se avantajà reciproc în prejudiţiul altor persoane [1] *(Fr. 1840).*

---

[1] In textul francez se zice: «şi cari nu sunt oprite de a se

www.digibuc.ro

II. Despre societatea particulară

1499. Societatea particulară este aceeace are de obiect oarecari lucruri determinate sau uzul lor, ori fructele lor. *(Fr. 1841).*

1500. Asemenea, societate particulară este şi aceea formată prin un contract, prin care mai multe persoane se alcătuesc, sau pentru o întreprindere determinată, sau pentru exerciţiul unei meserii sau a unor profesiuni. *(Fr. 1842).*

Cap. III. Despre obligaţiunile asociaţilor între ei înşişi şi în privinţa altora

1. Despre îndatoririle asociaţilor între ei înşişi

1501. Societatea începe în momentul facerei contractului, dacă nu se stipulează un alt timp. *(Fr. 1843).*

1502. Dacă nu s'a stipulat nimic în privinţa duratei societăţei, atunci ea se prezumă contractată pentru toată vieaţa asociaţilor, cu singura mărginire cuprinsă în articolul 1527.

Dacă însă ea are de obiect o afacere ce nu dură decât un timp determinat, atunci se prezumă contractată pentru tot timpul cât va ţinea acea afacere. *(Fr. 1844).*

1503. Fiecare asociat, în privinţa societăţei, se consideră ca un debitor de tot ceeace a promis de a pune în comun.

Dacă s'a promis un obiect determinat de care societatea s'a evins, asociatul, ce l-a pus în comun, e răspunzător către societate în felul precum vânzătorul este către cumpărător. *(Fr. 1845).*

1504. Asociatul care era dator a pune în comun o sumă de bani, şi care n'a făcut-o, de drept şi fără nici o cerere, rămâne debitor de dobânda acestei sume, din ziua în care trebuiă să o plătească, fără a fi scutit şi de plata de daune interese, dacă s'ar cuveni.

Asemenea se va urma şi în privinţa acelor sume ce ar fi luat din casa societăţei, a căror dobândă va începe a se socoti din ziua luărei lor pentru un folos al său particular. *(Fr. 1846).*

1505. Asociaţii cari s'au îndatorat a pune în comun industria lor, vor trebui să dea seamă de toate câştigurile făcute prin acel fel de industrie ce este obiectul societăţei. *(Fr. 1847).*

1506. Când un asociat este pe seama sa creditor de o sumă exigibilă al unei persoane, debitoare asemenea şi către societate cu o sumă exigibilă, atunci aceéa ce primeşte dela un aşa debitor, va trebui să se socotească atât în creditul societăţei, cât şi în al său propriu, în proporţiunea ambelor credite, chiar când prin chitanţa dată

avantajà în paguba altor persoane în loc de: *şi cari au facultatea de a se avantajà...*, cum este în textul român.

www.digibuc.ro

s'ar specifică că primirea s'a făcut numai pe seama creditului său particular.

Dacă însă prin chitanța dată s'ar specifică că primirea s'a făcut numai în contul creditului societății, atunci se va urmă după această declarațiune. *(Fr. 1848).*

1507. Când unul din asociați și-a primit partea sa întreagă din creditul comun, și debitorul a devenit apoi nesolvabil, acest asociat va trebui să pună în comun ceea ce-a primit, chiar când ar fi dat o chitanță, anume pentru partea sa. *(Fr. 1849).*

1508. Fiecare asociat rămâne răspunzător către societate de daunele căsunate prin culpa sa. Aceste daune nu pot să se compense cu foloasele aduse societății prin industria sa în alte afaceri. *(Fr. 1850).*

1509. Lucrările[1]), a căror folosință numai a fost pusă în comun, dacă sunt corpuri certe și determinate ce nu se consumă prin întrebuințare, rămân în pericolul asociatului proprietar.

Dacă aceste lucruri se consumă, sau conservându-le se deteriorează, dacă au fost destinate spre vânzare, sau s'au pus în comun în urma unei estimațiuni înscrise într' un inventariu, atunci ele rămân în pericolul societății.

Dacă lucrul a fost prețuit, asociatul nu poate pretinde alt decât prețullui *(F.r. 1851).*

1510. Un asociat are acțiune contra societății nu numai pentru restituțiunea capitalelor cheltuite în contul ei, dar încă pentru obligațiunile contractate de bună credință pentru afacerile sociale, și pentru pericolele nedespărțite de administrațiunea lor. *(Fr. 1852).*

1511. Când prin contractul de societate nu se determină partea de câștig sau pierdere a fiecărui asociat, atunci acea parte va fi proporționată cu suma pusă în comun de fiecare.

In privința acelui ce n'a pus în comun decât industria sa, partea de câștig sau pierdere se va regulă ca partea acelui ce ar fi pus în comun valoarea cea mai mică. *(Fr. 1853).*

1512. Dacă asociații, pentru determinarea părților, s'au învoit a se raportă la judecata unuia din ei sau a unui al treilea, atunci nu se va admite nici o reclamațiune contra unei asemenea determinări, afară numai când va fi învederat contrarie echității.

In această privință nu se va admite nici o reclamațiune după trecerea de nouăzeci zile pline numărate din ziua în care asociatul ce se pretinde dăunat, a aflat despre o asemenea determinare, ori când din partea sa a început a o executa. *(Fr. 1854).*

[1]) Din eroare se zice aci «lucrările» în loc de «lucrurile», cum este și în textul francez.

www.digibuc.ro

1513. Este nul contractul prin care un asociat își stipulează totalitatea câștigurilor.

Asemenea nulă este convenţiunea prin care s'a stipulat ca unul sau mai[1]) mulţi asociaţi să fie scutiţi de a participă la pierdere. *(Fr. 1855).*

1514. Asociatul însărcinat cu administraţiunea în puterea unei clauze speciale a contractului de societate, poate să facă, şi fără învoirea celorlalţi asociaţi, toate actele ce depind dela administraţiunea sa, întrucât le face fără dol.

Această facultate nu i se poate revocă în cursul societăţei fără o cauză legitimă; dacă însă i s'a acordat aceasta prin un act posterior contractului de societate, atunci se poate revoca ca un simplu mandat. *(Fr. 1856).*

1515. Când mai mulţi asociaţi sunt însărcinaţi cu administraţiunea, fără ca să fie determinate funcţiunile lor, ori fără ca să fie stipulat că unul nu poate să facă nici un act fără celălalt, atunci fiecare din ei poate face în deosebi toate actele dependinte de această administraţiune. *(Fr. 1857).*

1516. Dacă s'a stipulat că unul din administratori să nu poată face nimic fără celălalt, atunci unul singur nu va puteă, fără o nouă convenţiune, face nimic în absenţa celuilalt, chiar când acesta ar fi în neposibilitate de a lua parte la administraţiune. *(Fr. 1858).*

1517. In lipsă de stipulaţiuni speciale în privinţa modului de administraţiune, se vor observa următoarele reguli:

1. Se presumă că asociaţii şi au dat reciproc facultatea de a administra unul pentru altul. Fapta unuia obligă şi pe ceilalţi asociaţi, fără ca ei să fi fost întrebaţi; aceştia însă sau unul din ei pot întotdeauna a se opune la o aşa operaţiune înainte de a fi fost făcută.

2. Fiecare asociat poate să se serve de lucrurile societăţei, întrucât le întrebuinţează la destinaţiunea lor statornică prin uz, întrucât nu face daună societăţei, şi întrucât nu împiedică şi pe ceilalţi asociaţi în exerciţiul dreptului lor.

3. Fiecare asociat are dreptul de a obliga pe co-asociaţi să contribuie la cheltuelile necesare pentru păstrarea lucrurilor societăţei.

4. Unul din asociaţi nu poate face nici o inovaţiune asupra imobilelor societăţei, chiar când o ar crede abantajoasă ei, dacă ceilalţi asociaţi nu se învoesc la aceasta. *(Fr. 1859).*

1518. Asociatul ce nu este şi administrator, nu poate nici vinde, nici obliga lucru-

[1]) Cuvântul «*mai*» din eroare lipseşte în ediţiunea oficială, întunecând astfel sensul frazei.

www.dacilex.ro

rile, chiar mobile, ale societăţei. *(Fr. 1860).*

1519. Fiecare asociat poate fără învoirea asociaţilor, să-şi asocieze o a treia persoană în privinţa părţei ce are în societate; nu poate însă, fără învoirea aceasta, a-l asocia şi la societate, chiar când ar avea administraţiunea ei. *(Fr. 1861).*

II. Despre obligaţiunile asociaţilor către a treia persoană

1520. In orice societăţi, afară de cele comerciale, asociaţii nu sunt solidari răspunzători pentru debitele sociale, şi nici poate unul să oblige pe ceilalţi dacă aceştia nu i-ar fi dat împuternicire. *(Fr. 1862).*

1521. Când mai mulţi asociaţi s'au îndatorat către un creditor, fiecare rămâne răspunzător către acesta cu o sumă şi parte egală, oricare ar fi capitalul, afară numai când anume s'a stipulat că fiecare rămâne răspunzător în proporţiunea capitalului pus în societate. *(Fr. 1863).*

1522. Stipulaţiunea anume rostită că s'a contractat o obligaţiune pe seama societăţei, îndatoreşte numai pe asociatul contractant şi nu pe ceilalţi, afară numai când aceştia l-ar fi împuternicit la aceasta, sau când ar fi rezultat un profit pentru societate. *(Fr. 1864).*

Cap. IV. Despre diversele moduri după cari încetează societatea

1523. Societatea încetează:

1. Prin trecerea timpului pentru care a fost contractată;

2. Prin desfiinţarea obiectului sau desăvârşirea afacerei;

3. Prin moartea unuia din asociaţi;

4. Prin interdicţiunea sau nesolvabilitatea unuia din ei.

5. Prin voinţa expresă de unul sau mai mulţi asociaţi de a nu voi a continuă societatea. *(Fr. 1865).*

1524. Prorogaţiunea unei societăţi contractate pentru un timp determinat, nu poate fi probată decât prin aceleaşi mezii, prin care poate fi probat însuşi contractul societăţei. *(Fr. 1866).*

1525. Când unul din asociaţi a promis de a pune în comun proprietatea unui lucru, dacă acesta a pierit înainte de a fi fost în faptă conferit, societatea încetează în privinţa tuturor asociaţilor.

Asemenea încetează societatea în orice caz prin pierderea lucrului, când numai folosinţa a fost pusă în comun.

Nu se desface însă societatea prin pierderea lucrului a căruia proprietate s'a fost pus deja în comun. *(Fr. 1867).*

1526. Dacă s'a stipulat că, în caz de moarte a unuia din asociaţi, societatea trebuie să continuiască cu eredele său, sau că trebuie să continuiască numai între asociaţii rămaşi în vieaţă, se va urmă întocmai. In cazul al doilea, eredele defunctului nu are drept

www.dacoromanica.ro

decât la împărţirea societăţei după starea în care a fost în momentul morţei asociatului, participând şi la toate drepturile ulterioare, însă numai întrucât sunt o consecinţă necesară a operaţiunilor făcute înaintea morţei asociatului care [1]) succede. *(Fr. 1868).*

1527. Desfacerea societăţei prin voinţa unei părţi urmează numai atunci când durata ei este nemărginită; ea se efectuiază prin renunţare notificată a [2]) tuturor părţilor, întrucât se face cu bună credinţă şi la timp. *(Fr. 1869).*

1528. Renunţarea nu este de bună credinţă când asociatul o face în scop de a-şi însuşi singur profitul ce asociaţii speră a-l dobândi în comun.

Este făcută fără timp, când lucrurile nu se mai află în toată întregimea lor, şi interesul societăţei cere amânarea desfacerei. *(Fr. 1870).*

1529. Desfacerea societăţei făcute pentru un timp determinat nu se poate cere de unul din asociaţi înainte de expirarea termenului pus, afară numai când există juste motive; cum: în cazul când unul din asociaţi nu-şi îndeplineşte îndatoririle sale, sau când o infirmitate de toate zilele îl împiedică dela îngrijirea afacerilor sociale, sau în alte cazuri analoage.

Apreciaţiunea unor aşa motive e lăsată la prudenţa judecătorilor. *(Fr. 1871).*

1530. La împărţirea averei societăţei între asociaţi, se aplică regulele relative la împărţirea eredităţei, la forma acestei împărţiri şi la obligaţiunile ce rezultă între erezi. *(Fr. 1872).*

1531. Dispoziţiunile titlului prezent se aplică la societăţile comerciale, întrucât nu sunt contrarie legilor şi uzurilor comerciale. *(Fr. 1873).*

TITLUL IX

DESPRE MANDAT

Cap. I. Despre natura mandatului

1532. Mandatul este un contract în puterea căruia o persoană se obligă, fără plată, de a face ceva pe seama unei alte persoane dela care a primit însărcinarea. *(Fr. 1984).*

1533. Mandatul poate fi expres sau tacit.

Şi primirea mandatului poate să fie tacită şi să rezulte din executarea lui din partea mandatarului. *(Fr. 1985).*

1534. Mandatul este fără plată când nu s'a stipulat contrariul. *(Fr. 1986).*

1535. Mandatul este special pentru o afacere, sau pentru oarecari anume afaceri, ori este general pentru

---

[1]) Din eroare se zice aci «*care*» în loc de «*căruia*», acesta fiind sensul, frazei şi astfel fiind şi în textul francez.

[2]) Particula «*a*» din eroare figurează aci, întunecând sensul frazei. Ea trebuie înlăturată.

www.digibuc.ro

afacerile mandantului. *(Fr. 1987).*

1536. Mandatul conceput în termeni generali cuprinde numai actele de administraţiune.

Când e vorba de înstrăinare ipotecară [1]), sau de facerea unor acte ce trec peste administraţiunea ordinară, *mandatul trebuie să fie special. (Fr. 1988).*

1537. Mandatarul nu poate face nimic afară din limitele mandatului său; facultatea de a face o transacţiune [2]) cuprinde pe aceea de a face un compromis. *(Fr. 1989).*

1538. Femeile şi minorii emancipaţi pot fi aleşi mandatari; mandatul însă nu are o acţiune contra mandatarului minor decât după regulele generale relative la obligaţiunile minorilor; iar în contra femeei măritate care a primit mandatul fără autorizaţiunea bărbatului, decât după regulele stabilite la titlul despre contractul de căsătorie şi drepturile respective ale soţilor. *(Fr. 1990).*

Cap. II. Despre îndatoririle mandatarului

1539. Mandatarul este îndatorit a execută mandatul atât timp cât este însărcinat, şi este răspunzător de daune-interese ce ar puteà deriva din cauza neîndeplinirei lui.

Este asemenea îndatorit a terminà afacerea începută la moartea mandantului, dacă din întârziere ar puteà urmà pericol. *(Fr. 1991).*

1540. Mandatarul este răspunzător nu numai de dol, dar încă şi de culpa comisă în executarea mandatului.

Pentru culpă, când mandatul este fără plată, răspunderea se aplică cu mai puţină rigurozitate decât în caz contrariu. *(Fr. 1992).*

1541. Mandatarul este dator, oricând i se va cere, a da seama mandantului de lucrările sale, şi de a-l remite tot aceeace ar fi primit în puterea mandatului, chiar când ceeace ar fi primit nu s'ar fi cuvenit mandantului. *(Fr. 1993).*

1542. Mandatarul este răspunzător pentru acela pe care a substituit în gestiunea sa:

1. Când nu i s'a conces facultatea de a-şi substituì pe cineva;

2. Când i s'a conces o atare

---

[1]) Din eroare se zice acl *«instrăinare ipotecară»* în loc de *«înstrăinare, ipotecare»*, adică despărţite prin virgulă amândouă cuvintele, după cum este şi sensul din textul francez, care zice: *«S'il s'agit d'aliéner ou d'hypothéquer»*...

[2]) In textul art. francez 1989, se găseşte pusă înaintea cuvântului *«cuprinde»* negaţiunea *«nu»*, care nu există în nici unul din textele oficiale ale Codului civil român. Această omisiune schimbă cu desăvârşire sensul art. 1537 Cod. civ. român, după care *«transacţiunea»* implică *«compromisul»*, pe când la francezi este contrariul.

www.digibuc.ro

facultate fără arătarea persoanei, și cea aleasă de dânsul eră cunoscută de necapabilă și nesolvabilă.

În toate cazurile, mandantul poate să intenteze direct acțiunea contra persoanei ce mandatarul și-a substituit. *(Fr. 1994).*

1543. Când prin un act s'au constituit mai mulți mandatari sau procuratori, nu există solidaritate între dânșii, afară numai când anume s'a stipulat. *(Fr. 1995).*

1544. Mandatarul e dator a plăti dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul său, din ziua întrebuințărei lor; iar dobânzile sumelor rămase, din ziua când i s'au cerut acele sume. *(Fr. 1996).*

1545. Mandatarul care a dat părței cu care a contractat în asemenea calitate, o îndestulă notiță de puterile primite, nu e ținut a garanta aceea ce s'a făcut afară din marginile mandatului, afară numai când s'a obligat pe sine însuși în numele său. *(Fr. 1997).*

Cap. III. Despre obligațiunile mandantului

1546. Mandantul este îndatorat a îndeplini obligațiunile contractate de către mandatar în limitele puterilor date.

Nu este îndatorat pentru tot aceeace mandatarul ar fi făcut afară din limitele puterilor sale, afară numai când a ratificat expres sau tacit. *(Fr. 1998).*

1547. Mandantul trebuie să desdăuneze pe mandatar de anticipațiunile și spesele făcute pentru îndeplinirea mandatului și să-i plătească onorarul, dacă i s'a promis. *(Fr. 1999).*

1548. Când nu se poate impută mandatarului nici o culpă, mandantul nu poate să se scutească de asemenea desdăunare și plată, chiar când afacerea n'a reușit, nici să reducă suma cheltuelilor sau a anticipațiunilor pe cuvânt că ar fi putut fi mai mică. *(Fr. 1999).*

1549. Mandantul trebuie asemenea să desdăuneze pe mandatar de pierderile suferite cu ocaziunea îndeplinirei însărcinărilor sale, dacă nu i se poate impută nici o culpă. *(Fr. 2000).*

1550. Mandantul trebuie să plătească mandatarului dobânda sumelor anticipate socotită din ziua plăților probate. *(Fr. 2001).*

1551. Când mai multe persoane, pentru o afacere comună, au numit un mandatar, fiecare din ele este răspunzătoare solidar pentru toate efectele mandatului. *(Fr. 2002)*

Cap. IV. Despre diferitele moduri după cari mandatul încetează

1552. Mandatul se stinge:
1. Prin revocația mandatarului;

www.digibuc.ro

2. Prin renunţarea mandatarului la mandat;

3. Prin moartea, interdicţiunea, nesolvabilitatea şi falimentul ori a mandantului, ori a mandatarului. *(Fr.2003)*.

1553. Mandantul poate, când voeşte, revocă mandatul, şi constrânge, la caz, pe mandatar de a-i remite înscrisul de împuternicire. *(Fr. 2004)*.

1554. Revocaţiunea mandatului, notificată numai mandatarului, nu se poate opune unei alte persoane care în neştiinţă de aceasta, a contractat cu dânsul cu bună credinţă; în acest caz mandantul are recurs contra mandatarului său. *(Fr. 2005)*.

1555. Numirea unui nou mandatar pentru aceeaşi afacere, cuprinde în sine revocaţiunea mandatului dât celui întâi, din ziua în care i s'a notificat. *(Fr. 2006)*.

1556. Mandatarul poate renunţă la mandat notificând mandantului renunţarea sa.

In aşa caz mandatarul rămâne către mandante răspunzător de daune, dacă renunţarea sa le căşunează, afară, numai când el se află în neputinţă de a-şi continua mandatul fără o daună însemnătoare. *(Fr. 2007)*.

1557. E valid aceeace face mandatarul în numele mandantului, atât timp cât nu cunoaşte moartea lui, sau existenţa unei din cauzele ce desfiinţează mandatul. *(Fr. 2008)*.

1558. In cazurile arătate în articolul precedent, sunt valide contractările mandatarului cu al treilea persoane cari sunt de bună credinţă. *(Fr. 2009)*.

1559. In caz de moarte a mandatarului, erezii lui trebuie să înştiinţeze pe mandant, şi până atuncia să îngrijească de ceeace împrejurările reclamă pentru interesele acestuia. *(Fr. 2010)*.

TITLUL X

DESPRE COMODAT

Cap. I. Despre natura comodatului

1560. Comodatul este un contract prin care cineva împrumută altuia un lucru spre a se servi de dânsul, cu îndatorire de a-l înapoiă. *(Fr. 1875)*.

1561. Comodatul este esenţial gratuit. *(Fr. 1876)*.

1562. Imprumutătorul rămâne proprietar lucrului dat împrumut. *(Fr. 1877)*.

1563. Obligaţiunile ce se formează în puterea comodatului trec la erezii comodantului şi ai comodatarului.

Dacă însă împrumutarea s'a făcut în privinţa numai a comodatarului şi numai persoanei lui, erezii lui nu pot să continue a se folosi de lucrul împrumutat. *(Fr.1879)*

Cap. II. Despre obligaţiunile comodatarului

1564. Comodatarul este dator să îngrijească, ca un bun

www.dacoromanica.ro

proprietar, de conservarea lucrului împrumutat, şi nu poate să se servească decât la trebuinţa determinată prin natura lui, sau prin convenţiune, sub pedeapsă de a plăti daune-interese, de se cuvine. *(Fr. 1880)*.

1565. Dacă comodatarul se serveşte de lucru la o altă trebuinţă, ori pentru un timp mai îndelungat decât se cuvine, atunci rămâne răspunzător de pierderea căsunată, chiar prin caz fortuit. *(Fr. 1881)*.

1566. Dacă lucrul împrumutat piere prin un caz fortuit dela care comodatarul l-ar fi putut sustrage, subrogându-i un lucru al său [1], dacă el neputând scăpa unul din două lucruri, a preferit [1]) pe al său, atunci este răspunzător de pierderea celuilalt. *(Fr. 1882)*.

1567. Dacă lucrul s'a pretuit când s'a împrumutat, atunci, pentru pierderea lui, căşunată chiar prin caz fortuit, rămâne răspunzător comodatarul, întrucât nu s'a stipulat contrariul. *(Fr. 1883*

1568. Dacă lucrul se deteriorează cu ocaziunea întrebuinţărei pentru care s'a dat cu împrumutare, şi fără culpă din partea comodatarului, acesta nu e răspunzător. *(Fr. 1884)*.

1569. Comodatarul, făcând spese necesare la uzul lucrului împrumutat, nu poate să le repete [2]). *(Fr. 1886)*.

1570. Comodatarul nu [3]) poate să reţină lucrul sub cuvânt de compensaţiune pentru creanţa ce are asupra comodantului. *(Fr. 1886)*.

1571. Dacă mai multe persoane au luat împreună cu împrumut tot acelaş lucru, ele sunt solidar obligate către comodant. *(Fr. 1887)*.

Cap. III. Despre obligaţiunile comodantului

1572. Comodantul nu poate să ia îndărăt lucrul împrumutat, înainte de trecerea termenului cuvenit [4]), sau, în lipsă de convenţiune, înainte de a fi servit la trebuinţa,

---

[1]) Credem că *din* eroare de copist fraza s'a alcătuit astfel cum figurează în acest articol; ea ar fi trebuit să fie astfel: *sau*, dacă el neputând scăpa, *decât* unul din două lucruri, *a preferit* pe al său», cum e în textul francez şi în acel italian corespunzător.

[2]) Cuvântul «*a repeti*» însemnează «*a cere înapoi*», «*a cere îndărăt*».

[3]) In colecţiile de legi Boerescu şi Ghetu, acest «*nu*» lipseşte, schimbând sensul art. 1570. El există însă atât în textul publicat în «Monitorul Oficial», cât şi în ediţiunea oficială, precum şi în colecţiunea Şerbescul; de altfel, textul art. 1885 francez, după care e luat, cuprinde această particulă: «*L'emprunteur ne peut pas retenir la chose par compensation de ce que le prêteur lui doit*».

[4]) Din eroare se zice «*cuvenit*» în loc de «*convenit*», după cum este şi în textul francez.

www.digibuc.ro

pentru care s'a dat cu împrumut. *(Fr. 1888).*

1573. Dacă însă în curgerea termenului sau mai înainte de a se fi îndestulat trebuința comodatarului, comodantul însuși ar cădea în o trebuință mare și neprevăzută de acel lucru, judecătorul poate după împrejurări să oblige pe comodatar la restituțiune. *(Fr. 1889).*

1574. Dacă în curgerea termenului, împrumutatul a fost silit, pentru păstrarea lucrului, să facă oarecari spese extraordinare, necesare și așă de urgente încât să nu fi putut preveni pe comodant, acesta va fi dator a i le înapoia. *(Fr. 1890).*

1575. Dacă lucrul împrumutat are așă defect încât să poată dăuna pe acel ce se servește de dânsul, comodantul rămâne răspunzător de daune, dacă cunoscând acele defecte nu a prevestit pe comodatar. *(Fr. 1891).*

TITLUL XI

DESPRE IMPRUMUT

Cap. I. Despre natura împrumutului

1576. Imprumutul este un contract prin care una din părți dă celeilalte oarecare câtime de lucruri cu îndatorire pentru dânsa de-a restitui tot atâtea lucruri de acceaș specie și calitate. *(Fr. 1892).*

1577. In puterea împrumutului, împrumutatul devine proprietarul lucrului primit care, pierind, fie în orice mod, piere în contul său. *(Fr. 1893).*

1578. Obligațiunea ce rezultă dintr' un împrumut în bani este totdeauna pentru aceeași sumă numerică arătată în contract.

Intâmplându-se o sporire sau o scădere a prețului monetelor, înainte de a sosi epoca plății, debitorul trebuie să restituească suma numerică împrumutată și nu este obligat a restitui această sumă decât în speciile aflătoare în curs în momentul plății. *(Fr. 1895).*

1579. Regula cuprinsă în art. precedent nu se va aplică la împrumuturi de vergi metalice sau producte [1]).

In acest caz debitorul nu trebuie să restitulască, decât aceeași calitate și cantitate, oricare ar fi suirea sau scăderea prețului lor.

Asemenea când s'a făcut împrumutul în monete de aur ori argint și s'a stipulat o restituțiune în aceeași specie și calitate, sau se va alterà valoarea intrinsecă a monetelor, sau nu se vor puteà găsi, sau vor fi scoase din curs, se va restitui echivalentul prețului intrinsec ce acele monete avuseseră în timpul în care au fost împrumutate [2]). *(Fr. 1896, 1897, Ital 1822).*

[1]) In textul art. francez lipsesc cuvintele: «*sau producte*».

[2]) In textul art. francez lipsește acest ultim aliniat. Cu-

www.digibuc.ro

Cap. II. Despre obligaţiunea împrumutătorului

1580. Imprumutătorul este supus la răspunderea prevăzută la art. 1575 pentru comodat. *(Fr. 1898).*

1581. Imprumutătorul nu poate, mai înainte de termen, să ceară lucrul împrumutat, *(Fr. 1899).*

1582. Nefiind defipt termenul restituţiunei, judecătorul poate să dea împrumutatului un termen, potrivit cu împrejurările. *(Fr. 1900).*

1583. Dacă însă s'a stipulat numai ca împrumutatul să plătească când va putea, sau când va avea mezii, judecătorul va prescrie un termen de plată după împrejurări. *(Fr. 1901).*

Cap. III. Despre obligaţiunea împrumutatului

1584. Imprumutatul este dator să restituiască lucrurile împrumutate în aceeaşi cantitate şi calitate, şi la timpul stipulat. *(Fr. 1902).*

1585. Când este în neposibilitate de a îndeplini datoria prescrisă prin art. precedent, va plăti valoarea lor, calculată după timpul şi locul în care urma a se face restituţiunea.

Dacă nu s'a determinat nici timpul, nici locul plăţei împrumutului, plata urmează a se face de către împrumutat după valoarea curentă din timpul în care şi în locul unde s'a contractat. *(Fr. 1903).*

1586. Dacă împrumutatul nu întoarce la timpul stipulat lucrurile împrumutate sau valoarea lor, trebuie să plătească, şi dobânzi déla ziua *cererei prin judecată* a împrumutului. *(Fr. 1904).*

Cap. IV. Despre împrumutul cu dobândă

1587. Se poate stipulà dobânzi pentru un împrumut de bani, de denariate (zaharele) sau de alte lucruri mobile. *(Fr. 1905).*

1588. Imprumutatul care a apucat de a plăti dobânzi ce nu s'au stipulat, sau mai mari decât s'au stipulat, nu mai poate a le repetì, nici a le imputà[1]) asupra capitalului. *(Fr. 1906).*

1589. (Modif. L. 10 Dec. 1882). Se defige o dobândă de cinci la sută pe an pentru afacerile civile, şi de şase la sută pe an pentru cele comerciale, în toate cazurile unde nu s'a hotărît de părţi cuantumul ei.

Dobânzile legale începute, cerute, precum şi cele consacrate prin hotăriri definitive, se vor calculà conform legei până în momentul promulgărei legei de faţă. *(Fr. 1907).*

1590. Adeverinţa dată pentru capital fără rezervă a dobânzilor este o presumţiune be plata lor şi scuteşte de dânsa. *(Fr. 1098).*

---

prinsul lui este luat din § 1328 şi 1329 din Codul Calimach.

[1]) «*A le imputà*», adică «*a le scădeà*».

www.digibuc.ro

TITLUL XII
DESPRE DEPOZIT ŞI DESPRE SECHESTRU

Cap. I, Despre depozit în genere

1591. Depozitul în genere este un act prin care se primeşte lucrul altuia spre a-l păstră şi a-l restitui în natură. *(Fr. 1915).*

1592. Depozitul este de două feluri: depozit propriu zis şi sechestru. *(Fr. 1916).*

Cap. II. Despre depozitul propriu zis

I. Despre natura depozitului

1593. Depozitul este un contract esenţial gratuit, care nu poate avea de obiect decât lucruri mobile.

El nu este perfect decât când s'a făcut tradiţiunea lucrului [1]).

Tradiţiunea se înlocueşte prin singurul consimţimânt, dacă lucrul ce este a se lăsà în depozit se află dejà în mâna depozitarului sub orice alt titlu. *(Fr. 1917—1919).*

1594. Depozitul este voluntar sau necesar. *(Fr. 1920).*

II. Despre depozitul voluntar

1595. Depozitul voluntar se formează prin consimţimântul celui ce dă şi celui ce primeşte lucrul în depozit. *(Fr. 1921).*

1596. Depozitul voluntar se face întotdeauna numai de către proprietarul lucrului depozit, sau prin consimţimântul său expres ori tacit. *(Fr. 1922).*

1597. Depozitul voluntar nu se poate face decât prin înscris [2]). *(Fr. 1923).*

1598. Dacă depozitul s'a făcut de către o persoană capabilă către una necapabilă, aceea ce a făcut depozitul are numai acţiune de revendicaţiunea lucrului depozit, pe cât timp se află în mâna depozitarului, sau acţiune de restituţiune pe cât acesta s'a folosit. *(Fr. 1926).*

III. Despre îndatoririle depozitarului

1599. Depozitarul trebuie să îngrijească de paza lucrului depozit, întocmai precum îngrijeşte de paza lucrului său. *(Fr. 1927).*

1600. Dispoziţiunea articolului precedent trebuie să se aplice cu mai mare rigoare:

1. Când depozitarul s'ar fi oferit a primi un depozit;
2. Când s'ar fi stipulat vreo plată pentru paza depozitului;
3. Când depozitul s'a făcut numai în folosul depozitarului;
4. Când s'ar fi alcătuit expres ca depozitarul să fie răspunzător de ori şi ce culpă. *(Fr. 1928).*

---

[1]) Art. francez 1919, se exprimă astfel: *«la tradition réelle ou feinte de la chose déposée»*.

[2]) Art. francez 1923, adaugă: *«La preuve testimoniale n'en est point reçue pour valeur excédant cent cinquante francs»*.

www.digibuc.ro

1601. Depozitarul nu răspunde niciodată de stricăciunile provenite din forță majoră; afară de cazul când a fost pus în întârziere pentru restituțiunea lucrului depozit. *(Fr. 1929).*

1602. El nu poate să se servească de lucrul depus fără permisiunea expresă sau tacită a deponentului. *(Fr. 1930).*

1603. Nu poate de fel să caute a vedea lucrurile ce i s'au depozitat, dacă i s'au încredințat în o ladă închisă sau sub o copertă sigilată. *(Fr. 1931).*

1604. Depozitarul trebuie să înapoeze tot acel lucru ce a primit.

Un depozit de bani când depozitarul, conform art. 1602 făcuse întrebuințare de dânsul[1]), trebuie să se restituiască în acele monete în care s'a făcut, atât în cazul de sporire cât și în acela de scădere a valorii lor. *(Fr. 1932).*

1605. Depozitarul nu este dator de a restitui lucrul depozitat decât în starea în care se află la timpul înapoerei. Stricăciunile survenite fără faptul său, rămân în sarcina deponentului. *(Fr. 1933).*

1606. Depozitarul căruia s'a luat prin forță majoră lucrul depozitat, și care a primit în locu-i o sumă de bani, sau orice alt lucru, trebuie să restituiască aceea ce a primit. *(Fr. 1934).*

1607. Eredele depozitarului care a vândut în bună credință lucrul ce n'a știut că este depozitat, este dator numai să restituiască prețul primit, sau să cedeze acțiunea sa contra cumpărătorului, dacă prețul nu ar fi fost plătit. *(Fr. 1935).*

1608. Depozitarul trebuie să restituiască fructele produse de lucrul depozitat și culese de dânsul.

El nu este dator de a plăti nici o dobândă pentru banii ce i s'au depozitat, afară numai din ziua de când a fost pus în întârziere de a-i restitui. *(Fr. 1936).*

1609. Depozitarul nu trebuie să restituiască lucrul depozitat decât aceluia ce i l-a încredințat, sau aceluia în al cărui nume s'a făcut depozitul, sau persoanei arătate spre a-l primi. *(Fr. 1937).*

1610. Depozitarul nu poate pretinde ca deponentul să probe că lucrul depozitat este proprietatea sa.

Cu toate acestea, dacă descopere că lucrul este de furat și cine este adevăratul proprietar, trebuie să vestească acestuia depozitul ce i s'a făcut, interpelându-l a-l reclamă în un termen determinat și îndestulător, fără prejudiții dispozițiunilor codicelui penal[2]).

---

[1]) Întextul art. francez lipsesc cuvintele: *«când depozitarul, conform art. 1602, făcuse întrebuințare de dânsul».*

[2]) În textul art. francez lipsesc cuvintele: *«fără prejudiciul dispozițiunilor codicelui penal».*

www.digibuc.ro

Dacă acela care a fost vestit de aceasta, neglije reclamarea depozitului, depozitarul este bine liberat prin trădarea depozitului în mâna aceluia dela care s'a primit. *(Fr. 1938).*

1611. In caz de moarte a deponentului, lucrul depus nu se poate restitui decât eredelui.

Dacă sunt mai mulţi erezi, lucrul depozitat trebuie să se restituiască, fiecăruia din ei o parte pe cât i se cuvine.

Dacă lucrul nu se poate împărţi, erezii trebuie să se uniască între dânşii asupra modului primirei lui. *(Fr. 1939).*

1612. Dacă deponentul, prin schimbarea statului său, a pierdut administraţiunea bunurilor sale, după facerea depozitului, acesta nu se poate restitui decât persoanei însărcinate cu administraţiunea averei deponentului. *(Fr. 1940).*

1613. Dacă depozitul a fost făcut de către un tutor sau administrator în asemenea însuşire, şi administraţiunea sa a fost încetată în momentul restituţiunei, aceasta nu se poate face decât către persoana ce a fost reprezentată sau către noul ei reprezentator. *(Fr. 1941).*

1614. Dacă prin contractul de depozit s'a stipulat locul unde trebuie să se facă restituţiunea, depozitarul trebuie să transporteze acolo lucrul depozitat; spesele însă ce s'ar face sunt în greutatea deponentului *(Fr. 1942).*

1615. Restituţiunea trebuie să se facă, dacă prin contract nu se arată locul, acolo unde se află lucrul depozitat. *(Fr. 1943).*

1616. Depozitul trebuie să se restituiască deponentului îndată ce s'a reclamat, chiar când s'ar fi stipulat prin contract un anume termen pentru restituţiunea lui; se excepţă însă cazul când, în formele legale s'a notificat depozitarului un act de sechestru sau de opoziţiune la restituţiunea sau la strămutarea lucrului depozitat. *(Fr. 1944).*

1617. Se stinge orice îndatorire a depozitarului, dacă se descopere şi se probează că el este însuşi proprietarul lucrului depozitat, *(Fr.1946).*

IV. Despre îndatoririle deponentului

1618. Deponentul este îndatorit a întoarce depozitarului toate spesele făcute pentru păstrarea lucrului depozitat, şi a-l desdăună de toate pierderile căşunate lui din cauza depozitului *(Fr.1947).*

1619. Depozitarul poate să oprească depozitul până la plata integrală cuvenită lui din cauza depozitului. *(Fr. 1948).*

V. Despre depozitul necesar

1620. Depozitul necesar este acela ce se face sub sila unei întâmplări, cum: un foc, o ruină, o prădare, un nau-

www.digibuc.ro

fragiu sau alt eveniment neprevăzut de forță majoră. *(Fr. 1949).*

1621. Proba prin martori este admisă pentru depozitul necesar și chiar în cazul când valoarea depozitului ar trece peste 150 lei [1]). *(Fr. 1950).*

1622. Depozitul necesar este supus la toate regulele depozitului voluntar, și fără prejudiciul dispozițiunilor art. 1198 [2]). *(Fr. 1951).*

1623. Ospătătorii ori hangiii răspund, ca depozitari, pentru toate lucrurile aduse în localul lor de un călător; depozitul unor așà lucruri trebuie să se considere ca un depozit necesar. *(Fr. 1952).*

1624. Ei răspund de furtul sau stricăciunea lucrurilor călătorului, în caz când furtul sau stricăciunea s'a comis de servitori, ori de cei însărcinați cu direcțiunea ospătăriilor, ori de străinii ce le frecuentează. *(Fr. 1953).*

1625. Ei nu sunt răspunzători de furturile comise cu mâna înarmată sau în altfel cu forță majoră. *(Fr. 1954).*

Cap. III. Despre sechestru

1. Despre diversele feluri de sechestre

1626. Sechestrul este convențional sau judiciar. *(Fr. 1955).*

II. Despre sechestru convențional

1627. Sechestrul convențional este depozitul unui lucru în litigiu, făcut de una sau mai multe persoane, unui al treilea, care ia asupră-și îndatorirea de a-l restitui, după terminarea procesului, celui cărui va declarà judecătorul că se cuvine. *(Fr. 1956).*

1628. Sechestrul poate să nu fie gratuit. *(Fr. 1957).*

1629. Când este gratuit, se aplică asupră-i regulile depozitului propriu zis, cu deosebirile ce se vor arătà mai jos. *(Fr. 1958).*

1630. Obiectul sechestrului poate fi bunuri mobile sau imobile. *(Fr. 1959).*

1631. Depozitarul, însărcinat cu un sechestru, nu poate fi liberat de dânsul înainte de terminarea procesului, decât atunci când toate părțile interesate vor consimți sau când va urmà o cauză ce se va judecà de legitimă. *(Fr. 1960).*

III. Despre sechestru judiciar [3])

1632. Afară de cazurile statornicite de codicele de

[1]) Acești lei sunt «*lei vechi*», conform sistemului monetar în vigoare în timpul promulgărei Codului civil. Transformați în «*lei noui*», suma de 150 lei vechi ne dă 55 lei noui și 55 bani.

[2]) In textul art. francez lipsesc cuvintele: «*și fără prejudiciul dispozițiunilor art. 1198*».

[3]) A se vedeà și art. 610—618 din procedura civilă, relative la sechestrul asigurător și judiciar.

www.digibuc.ro

procedură civilă [1]), judecătorul poate ordonă sechestrul:

1. A unui imobil sau a unui lucru mobil pentru a cărui proprietate ori posesiune se judecă două sau mai multe persoane;

2. A lucrurilor oferite de un debitor spre liberarea sa. *(Fr. 1961).*

1633. Depozitul judiciar dă naștere la obligațiuni reciproce între sechestranți și depozitari.

Depozitarul trebuie să îngrijească de păstrarea lucrului sechestrat ca un bun proprietar.

Trebuie să-l dea de față pentru vânzare spre îndestularea sechestrantului, ori spre a-l restitui părței dela care s'a sechestrat, în caz de revocațiune a sechestrului.

Sechestrantul este dator să plătească depozitarului salariul statornicit de lege, sau în lipsă, pe cât îl va hotărî judecătorul [2]). *(Fr. 1962).*

1634. Sechestrul judiciar se dă sau persoanei asupra cărei s'au învoit ambele părți interesate, sau unei persoane numite din oficiu de autoritatea judiciară.

Și într'un caz și într'altul, acel ce a luat în păstrare lucrul, este supus tuturor îndatoririlor ce nasc din sechestru convențional. *(Fr. 1963).*

TITLUL XIII

DESPRE CONTRACTELE ALEATORII

Cap. I. Despre contractele aleatorii în genere

1635. Contractul aleatoriu este convențiunea reciprocă ale cărei efecte în privința beneficiilor și a pierderilor pentru toate părțile, sau pentru una sau mai multe din ele, depind de un eveniment necert.

Astfel sunt:

1. Contractul de asigurare;
2. Împrumutul nautic [3]);
3. Jocul și prinsoarea;
4. Și contractul de rentă pe viață.

Cele două dintâiu se regulează după legile comerțului maritim. *(Fr. 1964).*

Cap. II. Despre joc și prinsoare

1636. Legea nu dă nici o acțiune spre plata unui debit din joc sau din prinsoare. *(Fr. 1965).*

1637. Sunt exceptate jocurile ce contribuesc la exercițiul corporal, cum: armele, cursele cu piciorul, călare sau cu carul și alte asemenea.

Cu toate acestea, judecă-

[1]) In textul francez lipsesc primele cuvinte: «*Afară de cazurile statornicite de codicele de procedură civilă*», și articolul începe cu vorbele: «*Judecătorul poate ordonă sechestrul*».

[2]) In textul art. francez lipsesc cuvintele finale: «*sau în lipsă, pe cât îl va hotărî judecătorul*».

[3]) In privința «*împrumutului nautic sau maritim*» a se vedea mai pe larg art. 601—615 Codul comercial.

www.digibuc.ro

torul poate să respingă cererea, când suma pusă în joc sau la prinsoare ar fi excesivă. *(Fr. 1966).*

1638. Pierzătorul nu poate în nici un caz repeti ceeace a plătit de bunăvoie, afară numai în cazul când câştigătorul a întrebuinţat *dol*, înşelăciune sau amăgire. *(Fr. 1967).*

Cap. III. Despre contractul de rendită pe vieaţă

1. Despre natura contractului de rendită pe vieaţă

1639. Rendita pe vieaţă se poate înfiinţa cu titlu oneros. *(Fr. 1968).*

1640. Ea se poate constitui şi cu titlu gratuit, prin donaţiune între vii sau prin testament;

Trebuie însă atunci să fie revestită de formele cerute de legi pentru asemenea acte. *(Fr. 1969).*

1641. Rendita pe vieaţă înfiinţată prin donaţiune sau testament este supusă la reducţiune, dacă întrece porţiunea disponibilă; este nulă dacă se face în favoarea unei persoane necapabile de a primi. *(Fr. 1970).*

1642. Rendita pe vieaţă se poate înfiinţa în favoarea persoanei ce a plătit preţul, sau a altei a treia ce n'are nici un drept la rendită.

In cazul din urmă, deşi întruneşte însuşirile unei liberalităţi, totuşi nu este supusă formelor stabilite pentru donaţiune; însă este în totul supusă dispoziţiunilor articolului precedent. *(Fr. 1971)*

1643. Ea se poate înfiinţa în favoarea uneia sau mai multor persoane. *(Fr. 1972).*

1644. Este fără lucrare orice contract de rendită pe vieaţă, înfiinţat în favoarea unei persoane care era deja moartă în momentul facerei contractului. *(Fr. 1974).*

1645. Contractul de rendită pe vieaţă, în favoarea unei persoane afectate de o boală de care a murit în interval de 20 zile dela data contractului, este nul. *(Fr. 1975).*

II. Despre efectele contractului de rendită pe vieaţă între părţile contractante

1646. Acela în a căruia favoare s'a înfiinţat cu titlu oneros, o rendită pe vieaţă, poate cere sfărâmarea contractului, dacă înfiinţătorul ei nu dă asigurările stipulate pentru executare. *(Fr. 1977).*

1647. Singura neplată a termenelor expirate a rentei nu dă drept celui în a căruia favoare este înfiinţată, să ceară întoarcerea capitalului, sau reintrarea în posesiunea fondului înstrăinat. El are numai dreptul de a face să se sechestreze şi să se vânză averea debitorului său, şi a cere ca, neconsimţind debitorul, să se regulieze, din produsul vinderei, o sumă suficientă spre plata termenelor. *(Fr. 1978).*

www.digibuc.ro

1648. Înființătorul renditei nu poate să se libereze de plata ei, oferind înapoierea capitalului și renunțând la repetițiunea anuităților plătite, oricât de lungă fie vieața acelor în a căror favoare s'a înființat rendita, și oricât de oneroasă fie prestațiunea renditei. *(Fr. 1979).*

1649. Rendita pe vieață se dobândește de proprietarul ei în proporțiunea zilelor ce a trăit.

Dacă însă s'a stipulat ca termenii ei să se plătească anticipat, atunci se consideră de câștigat fiecare termen din ziua în care a venit plata lui. *(Fr. 1980).*

1650. Numai în cazul în care rendita pe vieață s'a înființat cu titlu gratuit, se poate și stipulà ca dânsa să nu fie supusă sechestrărei. *(Fr. 1981).*

1651. Proprietarul renditei pe vieață nu poate să ceară termenele expirate decât justificând existența sa, ori existența persoanei în favoarea căreia s'a înființat. *(Fr. 1983).*

TITLUL XIV

DESPRE FIDEJUSIUNE (CAUȚIUNE)

Cap. I. Despre natura și întinderea fidejusiunei

1652. Cel ce garantează o obligațiune, se leagă către creditor de a îndeplini însuși obligațiunea pe care debitorul nu o îndeplinește. *(Fr. 2011).*

1653. Fidejusiunea nu poate există decât pentru o obligațiune validă.

Cu toate acestea se poate face cineva fidejusorele unei obligațiuni ce poate fi anulată în virtutea unei excepțiuni personale debitorului, cum de pildă în cazul de minoritate. *(Fr. 2012).*

1654. Fidejusiunea nu poate întrece datoria debitorelui, nici poate fi făcută sub condițiuni mai oneroase.

Poate fi însă numai pentru o parte a datoriei și sub condițiuni mai puțin grele.

Cauțiunea ce întrece datoria sau care este contractată sub condițiuni mai oneroase e validă numai până în măsura obligațiunei principale. *(Fr. 2013).*

1655. Oricine poate să se facă fidejusore fără ordinea și chiar fără știința acelui pentru care se obligă.

Asemenea se poate face nu numai pentru debitorul principal, dar și pentru fidejusorul acestuia. *(Fr. 2014).*

1656. Fidejusiunea trebuie să fie expresă și nu se poate întinde peste marginile în care s'a contractat. *(Fr. 2015).*

1657. Fidejusiunea nedeterminată a unei obligațiuni principale, se întinde la toate accesoriile unei datorii, și încă și la spesele primei reclamațiuni, și la toate cele posterioare notificări[1]) făcute fidejusorului. *(Fr. 2016).*

[1]) Din eroare se zice aci

www.digibuc.ro

1658. Îndatoririle fidejusorului trec la erezi, afară de constrângerea corporală, chiar dacă îndatorirea erà asigurată prin constrângere corporală[1]). *(Fr. 2017).*

1659. Debitorul obligat a da siguranță, trebuie să prezinte o persoană capabilă de a contractà, care să poseadă avere îndestulă, spre a garantà o obligațiune, și care să aibă domiciliul în teritoriul juridicțional al Curței apelative la care trebuie să se dea. *(Fr. 2018).*

1660. Solvabilitatea unui garant se măsoară numai după nemișcătoarele ce pot fi ipotecate, afară de cazul când datoria este mică sau afacerea este comercială. Spre acest finit nu se pot luà în considerațiune nemișcătoarele în litigiu, nici acelea situate la o așà depărtare încât să devină foarte dificile lucrările executive asupră-le. *(Fr. 2019).*

1661. Dacă fidejusorul, căpătat de creditor de bunăvoie sau judecătorește, a devenit apoi nesolvabil, trebuie să se dea un altul.

Această regulă nu se aplică în singurul caz în care fidejusorele s'a dat numai în puterea unei convențiuni prin care creditorele a cerut de fidejusor o anume persoană. *(Fr. 2020).*

Cap. II. Despre efectele fidejusiunei

1. Despre efectele fidejusiunei între creditor și cauționator (fidejusor)

1662. Fidejusorul nu este ținut a plăti creditorului, decât când nu se poate îndestulà dela debitorul principal asupra averei căruia trebuie mai întâi să se facă discuțiune, afară numai când însuși a renunțat la acest beneficiu, sau s'a obligat solidar cu datornicul. În cazul din urmă efectul obligațiunei sale se regulează după principiile statornicite în privința datoriilor solidare. *(Fr. 2021).*

1663. Creditorul nu este îndatorat să discute averea debitorului principal, dacă garantul nu o cere dela cele dintâi lucrări îndreptate contra sa. *(Fr. 2022).*

1664. Fidejusorele care cere discuțiunea trebuie să indice creditorului averea debitorului principal și să anticipeze spesele cuviincioase pentru punerea în lucrare a executărei.

Nu se va ține seamă arătarea bunurilor debitorului principal situate afară din teritoriul juridicțional al Curței apelative în care trebuie să se efectueze plata, sau a bunurilor în litigiu, ori a bunu-

«*notificări*» în loc de «*notificării*». Textul francez zice: «*postérieurs à la dénonciation*».

[1]) Cu privire la legea constrângerei corporale din 12 Sept. 1864, care nu s'a pus niciodată în aplicare, a se vedeà mai pe larg nota dela art. 1125 Cod. civ.

www.digibuc.ro

rilor deja ipotecate pentru siguranța datoriei, care nu mai sunt în posesiunea debitorului. *(Fr. 2023).*

1665. De câte ori cauționatorul va arătă bunuri în cuprinderea articolului precedent și va anticipă și spesele cuviincioase pentru discuțiune, creditorul rămâne către garant răspunzător până la valoarea bunurilor arătate, în caz de nesolvabilitate a debitorului principal survenită prin amânarea urmăririi. *(Fr. 2024).*

1666. Când mai multe persoane au garantat unul și același creditor pentru una și aceeași datorie, fiecare din ele rămâne obligată pentru datoria întreagă. *(Fr. 2025).*

1667. Cu toate acestea fiecare din persoanele arătate în articolul precedent, întrucât n'a renunțat la beneficiul diviziunei, poate cere ca creditorul să dividă mai întâiu acțiunea sa și să o reducă la proporțiunea fiecăruia.

Dacă unii din garanți erau nesolvabili în timpul în care unul din ei obținuse diviziunea, acesta rămâne obligat în proporțiunea unei asemenea nesolvabilități; dacă însă nesolvabilitatea a supravenit după diviziune, atunci nu mai poate fi răspunzător pentru aceasta. *(Fr. 2026).*

1668. Dacă creditorul însuși de bună voie a împărțit acțiunea sa, nu mai poate să se lepede de această diviziune deși, mai înainte de timpul în care a primit-o, unii din cauționatori au fost nesolvabili. *(Fr. 2027).*

II. Despre efectele fidejusiunei între debitor și cauționator (fidejusor)

1669. Cauționatorul ce a plătit are regres [1]) contra debitorului principal, atât când a garantat cu știința debitorului cât și pe neștiința lui.

Regresul se întinde atât asupra capitalului, cât și asupra dobânzilor și a speselor; cu toate acestea garantul nu are regres decât pentru spesele făcute de dânsul după ce a notificat debitorului principal reclamațiunea pornită asupră-i.

Fidejusorul are regres și pentru dobânda sumei ce a plătit, chiar când datoria nu produce dobândă [2]), și încă și pentru daune-interese dacă se cuvine.

Cu toate acestea dobânzile ce ar fi fost datorite creditorului nu vor merge în favoarea garantului decât din ziua în care s'a notificat plata. *(Fr. 2028).*

1670. Cauționatorul ce a plătit datoria intră în dreptul ce aveà creditorul contra datornicului. *(Fr. 2029).*

---

[1]) «*Are regres*», adică are dreptul de a urmări.

[2]) In textul art. francez lipsesc cuvintele: «*și pentru dobânda sumei...*» până la cuvintele: «*pentru daune...*». Deasemenea lipsește în textul francez și ultimul aliniat al acestui art. 1669.

www.digibuc.ro

1671. Când sunt mai mulți debitori principali solidari pentru una și aceeași datorie, fidejusorul ce a garantat pentru ei toți, are regres în contra fiecăruia din ei, pentru repetițiunea sumei totale ce a plătit. *(Fr. 2030).*

1672. Fidejusorul ce a plătit prima dată, nu are regres contra debitorului, principal ce a plătit de-a doua oară [1]), are însă acțiunea de repetițiune contra creditorului.

Când fidejusorul a plătit, fără să fi fost urmărit și fără să fi înștiințat pe datornicul principal, nu va aveà nici un regres contra acestuia în cazul când în timpul plății, datornicul ar fi avut mezin de a declarà stinsă datoria sa; îi rămâne însă dreptul de a cere înapoi dela creditor banii dați. *(Fr. 2031).*

1673. Fidejusorul, și fără a fi plătit, poate să reclame desdăunare dela debitor:

1. Când este urmărit în judecată pentru a plăti;

2. Când debitorul se află falit sau în stare de nesolvabilitate;

3. Când debitorul s'a îndatorat de a-l liberà de garanție într'un termen determinat și acesta a expirat [2]);

4. Când datoria a deveni exigibilă prin sosirea scadent ței stipulate;

5. După trecerea de zece ani, când obligațiunea principală nu are un termen determinat de scadență, întrucât însă obligațiunea principală nu ar fi fost de așă fel încât să nu poată a se stinge înaintea unui termen determinat, cum de exemplu tutela, ori întrucât nu s'a stipulat contrariul [3]). *(Fr. 2032).*

III. Despre efectele fidejusiunei între mai mulți garanți

1674. Când mai multe persoane au garantat pentru unul și acelaș debitor și pentru una și aceeași datorie, garantul ce a plătit datoria, are regres contra celorlalți garanți pentru porțiunea ce privește pe fiecare.

Cu toate acestea nu are loc regresul decât când garantul a plătit în unul din cazurile arătate în articolul precedent. *(Fr. 2033).*

Cap. III. Despre fidejusiunea legală și cea judecătorească

1675. De câte ori o persoană este obligată de lege sau de judecător a da o garanție, garantul ce se oferește, trebuie să aibă condițiunile prescrise de art. 1659 și 1660. Fidejusiunea judecătorească trebuie încă să poată

[1]) În art. francez 2031, după cuvintele: «*de a doua oară*» urmează imediat: «*lorsqu'elle ne l'a point averti du payement par elle fait*».

[2]) În textul art. francez lipsesc cuvintele: «*și acesta a expirat*».

[3]) În textul art. francez lipsesc ultimele cuvinte: «*ori întrucât nu s'a stipulat contrariul*».

www.digibuc.ro

fi supusă la constrângere corporală [1]). *(Fr. 2040).*

1676. Cel ce e dator să dea garanţie, e liber să dea un amanet sau altă asigurare care să se găsească suficientă pentru asigurarea creanţei. *(Fr. 2041).*

1677. Garantul judecătoresc nu poate cere discuţiunea averei debitorelui principal. *(Fr. 2042).*

1678. Cel ce s'a făcut garant numai pentru fidejusorul judecătoresc, nu poate să ceară discuţiunea averei debitorului principal şi a fidejusorelui. *(Fr. 2043).*

Cap. IV. Despre stingerea fidejusiunei

1679. Obligaţiunea ce naşte din fidejusiune se stinge prin acele cauze prin care se sting şi celelalte obligaţiuni *(Fr. 2034).*

1680. Confuziunea urmată între datornicul principal şi fidejusorul său, prin erezirea unuia de către altul, nu stinge acţiunea creditorului contra acelui ce a garantat pentru fidejusor. *(Fr. 2035).*

1681. Garantul se poate servi în contra creditorului de toate excepţiunile datornicului principal inerente datoriei; însă nu-i poate opune acele ce sunt curat personale datornicului. *(Fr. 2036).*

1682. Cauţionatorul se liberează de garanţia sa, când nu poate să intre în drepturile, privilegiile şi ipotecile creditorului din cauza acestuia. *(Fr. 2037).*

1683. Dacă creditorul primeşte de bunăvoie un imobil sau alt lucru în plata datoriei principale, cauţionatorul rămâne liberat chiar când creditorul a fost evins din acel lucru. *(Fr. 2038).*

1684. Prelungirea termenului acordat de creditor în favoarea datornicului principal, nu liberează pe fidejusor de garanţia sa, care poate în acest caz să urmărească pe debitor pentru plată. *(Fr. 2039).*

TITLUL XV

DESPRE AMANET

1685. Amanetul este un contract prin care datornicul remite creditorului său un lucru mobil [2]) spre siguranţa datoriei. *(Ital. 1878; Fr. 2071).*

1686. Amanetul dă creditorului dreptul de a fi plătit din lucrul amanetului cu preferinţă înaintea altor creditori.

Ca să rezulte preferinţă se cere un act înregistrat în regulă ce să enunţe suma datorită, specia şi natura lucrurilor amanetate sau o descripţiune de calitatea, greutatea şi măsura lor.

Facerea unui act înscris

[1]) A se vedeà notele dela art. 1125 şi 1658 Cod. civ., cu privire la legea constrângerei corporale din 12 Sept. 1864.

[2]) In textul art. francez lipseşte denumirea de «*mobil*».

www.digibuc.ro

şi înregistrat nu este neapărat decât când datoria trece peste 150 lei[1]). *(Fr. 2073, 2074).*

1687. Preferinţa arătată în art. precedent nu se poate înfiinţă în privinţa mobililor necorporali, cum creanţele mobiliare, decât prin un act în regulă înregistrat şi notificat debitorului creanţei date în amanet. *(Fr. 2075).*

1688. In toate cazurile însă acest privilegiu nu subzistă asupra amanetului decât când s'a dat şi a rămas în posesiunea creditorului sau unui al treilea ales de părţi. *(Fr. 2076).*

1689. Creditorul, la caz de neplată, nu poate să dispună de amanet; are dreptul însă că ceară dela judecător ca amanetul să-i rămână lui, drept plată, şi până la suma datoriei, cu ale ei dobânzi, de se cuvine, după o estimaţiune făcută de experţi, ori să se vânză la licitaţiune.

E nulă orice stipulaţiune prin care creditorul s'ar autorizâ sau a-şi apropriă amanetul sau a dispune de dânsul fără formalităţile sus arătate. *(Fr. 2078).*

1690. Până la expropriaţiunea debitorului, de este să se facă, el rămâne proprietarul amanetului. *(Fr. 2079).*

1691. Creditorul răspunde după regulile stabilite la titlul: *Despre contracte si obligatiuni în genere*, de pierderea sau stricăciunea amanetului provenită din culpa sa.

Asemenea şi debitorul trebuie să întoarcă creditorului toate spesele utile şi cele necesare făcute pentru conservarea amanetului. *(Fr. 2080)*

1692. Dacă s'a dat drept amanet o creanţă ce produce dobânzi, creditorul trebuie să ţină în seamă aceste dobânzi asupra dobânzilor ce ar fi datorite

Dacă datoria, pentru a cărei siguranţă s'a dat amanet o creanţă, nu produce ea însăşi dobânzi, atunci dobânzile creanţei amanetate se ţin în seamă asupra capitalului datoriei. *(Fr. 2081).*

1693. Dacă creditorul abuză de amanet, debitorul poate să ceară ca acel amanet să se pună sub sechestru[2]).

1694. Debitorul nu poate pretinde restituţiunea amanetului decât după ce a plătit în întreg capitalul, dobânzile şi spesele datoriei pentru a cărei siguranţă s'a fost dat amanetul. Dacă acelaş debitor ar fi făcut o altă datorie către acelaş creditor după tradiţiunea amanetului şi o asemenea datorie ar fi devenit exigibilă înainte de plata primei datorii, creditorul nu va puteà fi constrâns să libereze amanetul mai îna-

[1]) E vorba de *«lei vechi»*, adică 55 lei noui şi 55 bani. A se vedeà şi nota art. 1621 Cod. civ.

[2]) Textul acestui articol nu are echivalentul său în Codul civil francez.

www.digibuc.ro

inte de a se fi plătit ambele creanțe, chiar când nu s'ar fi stipulat de a subordonà amanetul la plata datoriei a doua, *(Fr. 2082)*.

1695. Amanetul este nedivizibil, deși datoria este divizibilă între erezii debitorelui, ori între aceia ai creditorului.

Eredele debitorului ce nu [1] și-a plătit partea sa de datorie, nu poate cere restituirea ținuea părței sale de amaneatât timp cât datoria nu este plătită în întregul ei.

Și vice-versa, eredele creditorului care și-a primit partea sa de datorie, nu poate să restituiască amanetul cu dăunarea co-erezilor săi încă neplătiți. *(Fr. 2083)*.

1696. Dispozițiunile precedente nu se aplică în materie de comerț, nici la casele de împrumut pe amanet, în privința cărora se va urma după legile și regulamentele relative la dânsele. *(Fr. 1084)*.

TITLUL XVI

DESPRE ANTICHRESĂ

1697. Antichresa este un contract, prin care creditorul dobândește dreptul de a-și apropriă fructele unui imobil remis lui de datornic, cu îndatorire de a le imputà [2] pe fiecare an asupra dobânzilor, de sunt datorite, și apoi asupra capitalului creanței sale. *(Fr. 2085)*.

1698. Acest contract trebuie să fie făcut în scris și transcris, întrucât este o datorie mai mare de 150 lei [3]. *(Fr. 2085)*.

1699. Creditorul, dacă nu s'a stipulat contrariul, este dator să plătească dările și sarcinele anuale ale imobilului ce posedă în antichresă. Asemenea trebuie să îngrijească de întreținere și să facă reparațiunile necesare și utile ale imobilului; la din contră, rămâne răspunzător de daune-interese.

Toate spesele relative la obiectele sus arătate se vor prelevà asupra fructelor. *(Fr. 2086)*.

1700. Debitorul nu poate reclamà folosința imobilului dat în antichresă, mai înainte de a fi plătit toată datoria. Creditorul însă ce voește a se liberà de îndatoririle enumărate în articolul precedent, poate totdeauna, întrucât n'a renunțat expres la acest drept, sili pe debitor

---

[1] Particula «*nu*», care face acest articol neînțeles, credem că din eroare figurează în textul oficial. In textul francez *ea nu există*, după cum nu trebuie să existe nici în textul român, ca una ce schimbă înțelesul logic al frazei.

[2] A «*imputà*», adică «*a scădeà*».

[3] E vorba de «*lei vechi*», adică 55 lei noui și 55 bani. E de notat că *în textul francez nu se spune că acest contract trebuie să fie transcris*, cum cere textul român al art. 1698 Cod. civ.

www.digibuc.ro

să-şi primească îndărăt folosinţa imobilului. *(Fr. 2087).*

1701. Creditorul nu devine proprietar al imobilului prin singura neplată a datoriei la termenul stipulat; orice clauză contrarie este nulă.

La neplată, poate să ceară expropriaţiunea debitorului după formele legale. *(Fr. 2088).*

1702. Dispoziţiunile art. 1695 se aplică la antichrese întocmai ca la amanet. *(Fr. 2090).*

1703. Creditorul antichresist conservă asupra fondului şi celelalte privilegii şi ipotece, legal formate şi conservate. *(Fr. 2091*[1]*).*

TITLUL XVII

DESPRE TRANSACŢIUNE

1704. Transaţiunea este un contract prin care părţile termină un proces început sau preîntâmpină un proces ce poate să nască. *(Fr. 2044).*

1705. Transacţiunea trebuie să fie constatată prin act scris. *(Fr. 2044)*

1706. Transacţiune pot fac numai acei ce pot dispune de obiectul cuprins în ea.

Acei însă ce nu pot dispune de obiectul cuprins în transacţiune, nu pot transige decât în formele stabilite de legi speciale. *(Fr. 2045).*

[1]) Art. francez 2091, are un cuprins mult mai complet şi întrucâtva diferit; tot astfel şi art. 2045 (1706 român).

1707. Se poate transige asupra unei acţiuni civile ce derivă din o infracţiune. *(Fr. 2046).*

1708. In transacţiune se poate stipulă o penalitate contra celui ce nu se va ţinea de dânsa. *(Fr. 2047).*

1709. Transacţiunile se mărginesc numai la obiectul lor; renunţarea, făcută în[2]) toate pretenţiile şi acţiunile cuprinde numai aceeace se reportă la pricinele, asupra cărora a urmat transacţiune. *(Fr. 2048).*

1710. Transacţiunea nu se întinde decât asupra pricinelor de cari tratează, fie intenţiunea părţilor manifestată prin expresiuni speciale sau generale, ori rezulte ea ca o consecinţă necesară din ceeace s'a expres. *(Fr. 2049).*

1711. Transacţiunile au între părţile contractante puterea unei sentinţe neapelabile. *(Fr. 2052).*

1712. Este admisibilă acţiunea de nulitate contra unei transacţiuni, pentru eroarea asupra persoanei sau obiectului în proces. *(Fr. 2530).*

1713. Asemenea se poate atacă transacţiunea făcută spre executarea unui titlu nul, afară numai când părţile ar fi tratat expres despre nulitate. *(Fr. 2054).*

1714. Transacţiunea făcută

[2]) In textul francez se zice «la» în loc de «în».

www.digibuc.ro

pe documente dovedite în urmă de false, este nulă. *(Fr. 2055).*

1715. E asemenea nulă transacțiunea asupra unui proces finit prin sentință neapelabilă, despre care părțile sau una din ele, nu aveau cunoștință.

Când sentința necunoscută părților ar fi încă apelabilă, transacțiunea va [1]) fi validă. *(Fr. 2056).*

1716. Când părțile au transigeat în genere asupra tuturor afacerilor ce ar puteà să existe între dânsele, documentele ce le-ar fi fost necunoscute lor în timpul transacțiunei, și care s'ar fi descoperit în urmă, nu constituesc un titlu de anularea transacțiunei, afară numai atunci când ar fi fost ascunse prin fapta uneia din părțile contractante.

Insă transacțiunea va fi nulă, când ea nu ar cuprinde decât un singur obiect și s'ar dovedì din documentele în urmă descoperite, că una din părți nu aveà nici un drept asupra acelui obiect. *(Fr. 2057).*

1717. Invederata greșeală în socoteli, urmată la facerea transacțiunei, nu păgubește pe nici una din părți, și trebuie să se repareze. *(Fr. 2058).*

[1]) In ediținea oficială din croare se zice aci «ar» în loc de «va», cum este și în textul francez.

TITLUL XVIII

DESPRE PRIVILEGII ȘI IPOTECI [2])

Cap. I. Dispoziținni generale

1718. Oricine este obligat personal, este ținut de a îndeplini îndatoririle sale cu toate bunurile sale mobile și imobile, prezente și viitoare. *(L. Belg. 7; Fr. 2092).*

1719. Bunurile unui debitor servesc spre asigurarea comună a creditorilor săi, și prețul lor se împarte între ei prin analogie, afară de cazul când există între creditori cauze legitime de preferință. *(L. Belg. 8; Fr. 2093).*

1720. Cauzele legitime de preferință sunt privilegiile și ipotecile. *(L. Belg. 9; Fr. 2094).*

1721. Când un imobil, recolte, sau alte bunuri mobile vor fi fost asigurate în contra incendiului, sau în contra oricărui alt caz fortuit, suma ce se va datorà de către asigurător, va trebuì, dacă nu va fi fost cheltuită în reparațiunea obiectului asigurat,

[2]) In această materie a privilegiilor și ipotecilor vom indică atât articolele corespunzătoare din legea belgiană dela 16 Dec. 1851, cât și articolele corespunzătoare ale Codului francez căci, după cum am arătat în nota dela început, legiuitorul român a avut în vedere la alcătuirea codului nostru civil, pe lângă codul francez al lui Napoleon, și legea belgiană din 1851, asupra regimului ipotecar.

www.digibuc.ro

să fie afectată la plata creanţelor privilegiate şi ipotecare, după rangul fiecărei din ele.

Asemenea se va urmă şi cu orice despăgubire va fi datorită de către o a treia persoană, pentru pierderea totală sau deteriorăţiunea obiectului însărcinat de un privilegiu sau ipotecă. *(L. Belg. 10).*

Cap. II. Despre privilegii

1722. Privilegiul este un drept, ce dă unui creditor calitatea creanţei sale de a fi preferit celorlalţi creditori, fie chiar ipotecari. *(L. Belg. 12; Fr. 2095).*

1723. Intre creditorii privilegiaţi preferinţa se regulează după diferitele calităţi ale privilegiilor. *(L. Belg. 13; Fr. 2096).*

1724. Creditorii privilegiaţi cari au acelaş rang, au deopotrivă drept la plată. *(L. Belg. 14; Fr. 2097).*

1725. Privilegiile tezaurului public şi ordinea în care se e ercită ele, sunt regulate prin legi speciale [1]).

Tezaurul public nu poate obţine un privilegiu în contra drepturilor persoanelor al treilea dobândite mai înainte. *(L. Belg. 15; Fr. 2098).*

1726. Privilegiile pot fi atât asupra mobilelor, cât şi asupra imobilelor. *(L. Belg. 16; Fr. 2099).*

I. Despre privilegiile cari se întind asupra mobilelor şi imobilelor

1727. Cheltuelile de judecată sunt privilegiate atât asupra mobilelor, cât şi asupra imobilelor, în privinţa tuturor creditorilor în interesul căror au fost făcute. *(L. Belg. 17).*

II. Despre privilegii asupra mobilelor

1728. Privilegiile sunt sau generale, sau speciale asupra unor mobile. *(L. Belg. 18; Fr. 2100).*

§ 1. Despre privilegii generale asupra mobilelor

1729. Creanţele privilegiate asupra tuturor mobilelor sunt cele mai jos arătate, şi se exercită în ordinea următoare:

1. Cheltuelile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor;

2. Cheltuelile îngropărei în raport cu condiţiunea şi starea defunctului;

3. Cheltuelile boalei celei după urmă făcute în curs de un an;

4. Salariile oamenilor de serviciu pentru un an trecut şi restul datoriei din anul curent;

Salariul de şase luni al calfelor de prăvălie, şi salariul pe o lună al lucrătorilor cu ziua;

[1]) A se vedeà art. 27 din «*Legea contabilităţei generale a Statului*» din 21 Martie 1903, cu modificările din 1906, 1908, 1910 şi 1911, precum şi «*Legea de urmărire*» din 24 Martie 1877 (art. 8).

www.digibuc.ro

5. Preţul obiectelor de subzistenţă date debitorului şi familiei sale în curs de şase luni.

Când valoarea imobilelor n'a fost absorbită de creanţele privilegiate şi ipotecare, partea din preţul lor ce mai rămâne se va afectă cu preferinţă la plata creanţelor arătate prin prezentul articol[1]). *(L. Belg. 19; Fr. 2101).*

§ 2. Despre privilegii asupra oarecăror mobile

1730. Creanţele privilegiate asupra oarecăror mobile sunt:

1. Chiriile şi arenzile. Când contractul este autentic, sau are o dată certă, proprietarul are privilegiu pentru toată chiria sau arenda pe anul curent, precum şi pe tot timpul ce rămâne a curge până la expirarea contractului.

Când contractul nu e autentic, sau nu are dată certă, proprietarul are privilegiu numai pentru chiria sau arenda pe anul curent şi pe anul viitor.

In cazul dintâi, dacă prin contractul de arendare sau închiriere nu va fi fost expres prohibită subarendarea sau subînchirierea, ceilalţi creditori ai debitorului pot reînchirià casa sau rearendà moşia pentru timpul oe mai rămâne a ourge după contract; dar sunt obligaţi de a plăti proprietarului tot ce-i este datorit.

Obiectele asupra căror se *exercită privilegiul* sunt:

Pentru casă, toate mobilele din ea.

Pentru moşie, toată recolta anului curent. precum şi tot ce serveşte la exploatarea moşiei.

Acelaş privilegiu are loc pentru reparaţiunile locative şi pentru tot ce priveşte execuţiunea contractului.

Proprietarul poate sechestrà mobilele care se află în casa sa sau pe moşia sa, când ele au fost duse în alt loc, fără consimţimântul său, şi proprietarul conservă privilegiul său pe aceste mobile, întrucât timp le-a revendicat, adică, când sunt în chestiune mobilele unei moşii, dacă a făcut cererea sa în termen de patruzeci zile, şi când sunt în chestiune mobilele unei case, în termen de cincisprezece zile.

2. Sumele datorite pentru seminţe sau pentru cheltuiala recoltei anului curent, asupra preţului acestei recolte, şi sumele datorite pentru instrumente de exploataţiune, pe preţul acestor instrumente; în ambe aceste cazuri, cu preferinţă chiar înaintea proprietarului moşiei pentru privilegiul arendei.

3. Creanţa pe amanetul ce

[1]) Acest ultim aliniat lipseşte în textul art. francez 2101. A se compară art. român 1729 cu art. francez 2101 şi art. 19 al Legei belgiene din 1851 asupra privilegiilor şi ipotecilor, fiind multe diferenţe.

www.digibuc.ro

este în posesiuhea creditorului.

4. Cheltuelile făcute pentru conservarea lucrului.

5. Preţul pentru lucruri mobile neplătite, dacă se află încă în posesiunea debitorului, chiar şi în cazul când a cumpărat cu termen de plată.

Dacă vânzarea s'a făcut fără termen de plată, vânzătorul poate chiar să revendice obiectele vândute, pe cât timp se află în posesiunea cumpărătorului, şi poate să împiedice revinderea acelor lucruri, dacă însă s'a făcut cererea sa în termen de opt zile după trădarea lucrurilor, şi dacă lucrurile se află încă tot în starea în care se găsiau la timpul trădării lor.

Pierderea acţiunei de revendicare aduce cu sine şi pierderea acţiunei rezolutorie [1]) a contractului vânzării în privinţa celorlalţi creditori.

6. Creanţele ce are un hangiu în această calitate asupra efectelor voiajorilor, ce se află în ospătăria sa.

7. Creanţa cheltuelilor de transport şi a cheltuelilor accesorii asupra lucrului transportat, întrucât timp acela ce l-a transportat, îl are în posesiunea sa, şi în cele douăzeci şi patru ore ce vor urmà trădărei lucrului la destinatarul său, dacă acesta din urmă a conservat posesiunea lucrului.

8. Creanţele rezultând din abuzuri şi prevaricaţiuni ale funcţionarilor publici, în exerciţiul funcţiunai lor, asupra cauţionamentului lor, precum şi asupra dobândirilor [2]), ce ar fi produs acel cauţionament. *(L. Belg. 20; Fr. 2102)* [3]).

§ 3. Despre rangul privilegiilor asupra mobilelor la caz de concurs între ele

1731. Cheltuelile de judecată vin înaintea tuturor creanţelor în interesul cărora au fost făcute. *(L. Belg. 21).*

1732. Cheltuelile făcute pentru conservarea lucrului trec înaintea privilegiilor anterioare.

Ele trec, în toate cazurile, chiar înaintea privilegiilor cuprinse la numerile 3, 4 şi 5 ale articolului 1729. *(L. Belg. 22).*

1733. Creditorul amanetar, hangiul şi cărăuşul sunt preferiţi vânzătorului unui obiect mobiliar care le serveşte de siguranţă, afară de cazul când ei, primind lucrul, au ştiut că preţul erà încà datorit.

[1]) «*Acţiunea rezolutorie*» în specie este acţiunea ce se poate face spre a cere desfiinţarea contractului de vânzare.

[2]) Din eroare se zice aci «*dobândirilor*» în loc de «*dobânzilor*», cum este şi în textul francez. A se vedèa şi art. 409 şi 410 din procedura civilă.

[3]) A se face comparaţiune între textul art. 1730 român şi art. 2102 francez şi arţ. 20 al Legei belgiene din 1851, multe diferenţe de text, fiind

www.digibuc.ro

Privilegiul vânzătorului nu se exercită decât după acel al proprietarului casei sau moşiei, afară de cazul când vânzătorul, la transportarea lucrurilor în locurile închiriate, a făcut cunoscut proprietarului că preţul încă nu i s'a plătit. *(L. Belg. 23).*

1734. Sumele datorite pentru seminţe sau pentru cheltuelile recoltei de peste an se plătesc din preţul acestei recolte; şi sumele datorite pentru ustensile, cari servesc la exploatăţiunea moşiei, din preţul acestor ustensile, cu preferinţă în ambele aceste cazuri înaintea privilegiului proprietarului moşiei. *(L. Belg. 24).*

1735. Privilegiul cheltuelilor de îngropare trece înaintea tuturor celorlalte privilegii[1]). *(L. Belg. 25).*

1736. Celelalte privilegii generale sunt primate de către privilegiile speciale. *(L. Belg. 26).*

III. Despre privilegii asupra imobilelor

1737. Creditorii privilegiaţi asupra imobilelor sunt:

1. Vânzătorul[2]) pe imobilul vândut pentru plata preţului. Dacă s'au făcut mai multe vânzări succesive pentru care a rămas datorit preţul în total sau în parte, întâiul vânzător se preferează celui de al doilea, cel de al doilea celui de al treilea şi aşă înainte.

2. Acei ce au dat banii cari au servit la achiziţiunea unui imobil. Trebuie însă să fie constatat într'un mod autentic, prin actul de împrumutare, că suma era destinată a fi întrebuinţată la aceasta; asemenea trebuie să fie constatat prin chitanţa vânzătorului că plata preţului s'a făcut cu banii împrumutaţi.

3. Co-erezii asupra imobilelor succesiunei pentru garanţia împărţelei făcute între ei şi a sumelor cu care a rămas dator unul către altul.

4. Arhitecţii, antreprenorii, pietrarii şi alţi lucrători întrebuinţaţi pentru a zidi, a reconstrui, sau a repară edificii, canaluri sau alte opere, cu condiţiune însă ca prealabilmente să se fi încheiat un proces-verbal de către un expert numit de tribunalul de prima instanţă în circumscripţiunea căruia sunt situate edificiile, constătător stărei şi felului lucrărilor ce proprietarul va declară că

[1]) Art. 25 belgian prevede şi o serie de excepţiuni, cari trec înaintea acestor, cheltueli, ca: privilegiul cheltuelilor de justiţie pentru conservarea lucrurilor etc., cari dealtfel sunt trecute şi în codul nostru civil înaintea acestora, în art. precedente, 1731 şi următoarele.

[2]) In ediţiunea oficială din eroare se zice acl *«vânzătorului»* în loc de *«vânzătorul»*, cum este şi în textul francez.

www.digibuc.ro

are de gând a face, și numai în cazul când acele lucrări ar fi fost primite cel mult în curs de șase luni, după terminarea lor, de către expert asemenea numit de tribunal. Dar privilegiul acesta nu poate trece niciodată peste valorile constatate prin al doilea proces-verbal, ci se va reduce la adaosul de valoare ce va fi existând la epoca alienării imobilului ca rezultat al lucrărilor executate.

5. Acei ce au împrumutat bani pentru a îndemnizà pe lucrători, se bucură de acelaș privilegiu, în-că numai la cazul când întrebuințarea acelor bani va fi constatată într'un mod autentic prin actul de împrumutare, și prin chitanța lucrătorilor, în modul în care s'a vorbit mai sus despre acei cari au împrumutat bani pentru achiziționarea unui imobil. *(Fr. 2103).*

IV. Cum se conservă privilegiile

1738. Intre creditori, privilegiile nu produc nici un efect, în privința imobilelor, decât atunci când ele s'au adus la cunoștința publică, prin inscripțiune, și numai dela data acelei inscripțiuni în registrele tribunalelor de prima instanță destinate pentru aceasta, după modul determinat de lege, afară de singurele excepțiuni ce urmează. *(A. Belg. 29 Fr. 2106).*

1739. Sunt scutite de formalitatea inscripțiunei, creanțele arătate la articolul 1729. *(Fr. 2107).*

1740. Vânzătorul privilegiat conservă privilegiul său prin transcripțiunea titlului care a transferat proprietatea cumpărătorului, și care titlu constată că i se datorește întregul preț sau parte din el; asemenea și acela care a dat bani pentru cumpărarea unui imobil, conform alineatului 2 dela art. 1737 conservă privilegiul său prin transcripțiunea titlului care constată destinațiunea împrumutării și trecerea asupra sa a tuturor drepturilor vânzătorilor[1]). *(Fr. 2108).*

1741. Co-eredele sau co-părtașul la o împărțeală conservă privilegiul său asupra bunurilor cuprinse în fiecare lot, sau asupra lucrului pus în licitațiune, pentru tot ce are drept a reclamà în această calitate, prin inscripțiunea acestui privilegiu în termen de șasezeci zile socotite dela data actului de împărțeală sau dela data adjudecațiunei prin licitațiune; în cursul

[1]) Din eroare se zice aci «*vânzătorilor*» în loc de «*vânzătorului*», cum este și în textul francez. Textul român cuprinde numai prima parte a art. francez 2108, eliminând chiar din această primă parte cuvintele: «*à l'effet de quoi la transcription du contrat faite par l'acquéreur vaudra inscription pour le vendeur et pour le prêteur*».

www.digibuc.ro

acestui timp nici o ipotecă nu poate fi constituită în prejudiciul co-eredelui sau copărtaşului creditor asupra nici unui bun care se găseşte cuprins în massa comună. *(Fr. 2109).*

1742. Arhitecţii, antreprenorii, pietrarii şi alţi lucrători întrebuinţaţi pentru a zidi, a reconstrui, sau a repară edificii, canaluri sau alte opere, şi acei care au împrumutat, pentru a îndemniză pe persoanele de mai sus, cu banii a căror întrebuinţare se constată conform aliniatului 5 dela articolul 1737, conservă privilegiul lor prin înscripţiunea proceselor verbale ale experţilor menţionate la aliniatul 4 al articolului 1737. *(Fr. 2110).*

1743. Creditorii şi legatarii, cari cer separaţiunea patrimoniului defunctului, conservă privilegiul lor asupra imobilelor succesiunei în faţa creditorilor[1]), erezilor sau reprezentanţilor defunctului, prin inscripţiunea acestui privilegiu în termen de şase luni dela data deschiderei succesiunei.

Inaintea expirărei acestui termen, nici o ipotecă stabilită de către erezii sau reprezentanţii defunctului asupra acelor bunuri spre prejudiciul creditorilor sau legatarilor succesiunei, nu poate aveà efect. *(Fr. 2111).*

1744. Cesionarii acestor diverse creanţe privilegiate, exercită întru toate aceleaşi drepturi, care le aveau şi acei ce le-au cedat aceste creanţe. *(Fr. 2112).*

1745. Toate creanţele privilegiate supuse la formalitatea inscripţiunei, în privinţa căror nu s'ar fi îndeplinit condiţiunile prescrise pentru conservarea privilegiului, nu încetează cu toate acestea de a fi creanţe ipotecare; însă ipoteca în privinţa tuturor persoanelor al treilea nu datează decât dela epoca inscripţiunilor care vor trebui făcute, după cum mai jos seva arătà. *(Fr. 2113).*

Cap. III. Despre ipoteci

1746. Ipoteca este un drept real asupra imobilelor afectate la plata unei obligaţiuni.

Ipoteca este din natura ei nedivizibilă, şi subzistă în întregimea ei asupra tuturor imobilelor afectate, asupra fiecărui, şi asupra fiecărei porţiuni din acele imobile.

Dreptul de ipotecă se conservă asupra imobilelor în orice mâna va trece. *(Fr. 2114).*

[1]) Credem că din eroare s'a intercalat aci această virgulă, care nu există în textul francez şi a cărei existenţă schimbă sensul textului, dându-i o altă direcţiune şi făcând a se înţelege că ar fi vorba de creditorii defunctului, iar nu de creditorii erezilor sau reprezentanţilor defunctului, după cum în adevăr a înţeles legiuitorul şi după cum se înţelege şi din textul francez, unde lipseşte această virgulă.

www.digibuc.ro

1747. Dreptul de ipotecă nu se poate constitui decât în cazurile şi cu formele prescrise de lege. *(Fr. 2115).*

1748. Ipoteca este sau legală sau convenţională[1]). *(L. Belg. 43; Fr. 2116).*

1749. Ipoteca legală este aceea care ia naştere în virtutea unei dispoziţiuni speciale a legei.

Ipoteca convenţională este aceea care ia naştere din convenţiunea părţilor, cu formele prescrise de lege. *(L. Belg. 44; Fr. 2117).*

1750. Se pot ipoteca:

1. Imobilele care sunt în comerţ cu accesoriile lor, ce după lege se privesc ca imobile;

2. Uzufructul asupra acestor imobile şi accesorii. *(Fr. 2118).*

1751. Mobilele nu pot fi ipotecate. *(Fr. 2119).*

1752. Nu se aduce nici o modificaţiune prin acest codice dispoziţiunilor legilor maritime în privinţa navelor şi bastimentelor de mare. *(Fr. 2120).*

1. Despre ipotecile legale

1753. Drepturile şi creanţele cari se asigură de lege prin o ipotecă sunt:

1. Ale femeilor măritate asupra bunurilor bărbatului[2])

2. Ale minorilor şi interzişilor asupra bunurilor tutorelui.

3. Ale Statului, ale comunelor şi stabilimentelor publice asupra bunurilor perceptorilor şi administratorilor centrali[3]). *(Fr. 2121).*

§ 1. Despre siguranţele femeilor măritate[4])

1754. Femeea va avea o ipotecă specială asupra bunurilor ce sunt afectate prin contractul de căsătorie, pentru asigurarea dotei alienabile.

Ipoteca se va înscrie de bărbat înaintea celebrărei căsătoriei, şi nu va avea efect decât dela data acelei inscripţiuni.

Inscripţiunea va puteà fi cerută şi de femee. *(L. Bel. 64).*

1755. Prin contractul de căsătorie se vor specializà imobilele ipotecate, obiectele dotale garantate şi suma până în concurenţa căreia se va puteà luà inscripţiunea ipotecară. *(L. Bel. 65).*

1756. In lipsă de stipulaţiuni exprese[5]) de ipotecă în contractul de căsătorie sau

---

[1]) Art. francez 2116, adaugă şi «*ipoteca judiciară*».

[2]) A se vedeà, în legătură cu aceste articole, notele dela articolele 1256, 1281 şi 1283 Cod. civ.

[3]) Din eroare se zice aci «*centrali*» în loc de «*contabili*», cum este şi în textul francez.

[4]) A se vedeà, în legătură cu aceste articole, notele dela art. 1256, 1281 şi 1283 Cod. civ.

[5]) Art. belgian corespunzător, 66, nu cuprinde expresiunea «*expreselor*», care nu se găseşte nici în textul francez.

www.digihuc.ro

când garanţiile determinate prin acest contract nu vor fi îndestulătoare, femeea va puteà în timpul căsătoriei, în virtutea autorizaţiunei date de către preşedintele tribunalului domiciliului său, şi până la concurenţa sumei dotei alienabile, să ceară inscripţiunea ipotecară asupra unuia sau mai multe imobile anume determinate ale bărbatului său. *(L. Bel. 66)*[1]).

1757. Femeea va putea încă, chiar în caz de convenţiune contrarie, dar cu autorizaţiunea preşedintelui tribunalului domiciliului său, să ceară în timpul căsătoriei inscripţiuni ipotecare asupra imobilelor bărbatului său, pentru orice pretenţiuni ar putea avea în contra lui în virtutea foaiei sale dotale. *(L. Bel. 67)*[2]).

1758. Inscripţiunile luate în virtutea articolelor 1756, 1757 vor arătà special fiecare imobil, şi vor determinà sumele pentru care sunt cerute acele inscripţiuni. *(L. Bel. 68)*.

1759. In toate cazurile determinate mai sus în cari femeea măritată are drept de a cere inscripţiunea de ipotecă asupra bunurilor imobile ale bărbatului, dacă ea nu va exercità acest drept, îl va puteà exercita în numele ei acel ce a constituit dota, şi în lipsa acestuia, chiar procurorul[3]) tribunalului de prima instanţă a domiciliului femeei. *(L. Bel. 69, 70)*[4]).

1760. Femeea nu va puteà renunţà nici într'un caz în favoarea bărbatului său la inscripţiunile luate în virtutea articolelor precedente. *(L. Bel. 71)*.

1761. Bărbatul va puteà contesta valoarea dotei alienabile, pentru care s'a luat inscripţiune de femee după săvârşirea căsătoriei. In cazul acesta, tribunalul va decide într'un mod sumar asupra contestaţiunei, numind experţi pentru estimaţiunea dotei alienabile, şi ascultând raportul lor, precum şi cobcluziunile procurorului[5]). *(L. Bel. 72)*.

§ 2. Despre garanţiile ce sunt obligaţi a da tutorii în interesele minorilor şi interzişilor

1762. Inaintea intrărei tutorilor în administraţiunea

[1]) A se comparà art. 1756 român cu art. 66 din legea belgiană dela 1851.

[2]) A se comparà art. 1757 român cu art. 67 din legea belgiană din 1851.

[3]) Credem că exerciţiul acestui drept nu-l mai are procurorul, în urma legei din 20 Octomvrie 1877 asupra atribuţiunilor ministerului public. A se vedcà şi dispoziţiunile art. 80 şi urm. din noua procedură civilă.

[4]) A se comparà art. 1759 român cu art. 69 şi 70 din legea belgiană din 1851.

[5]) Conform legei din 20 Octomvrie 1877 asupra atribuţiunilor ministerului public, aceste concluziuni astăzi nu

www.digibuc.ro

tutelei, consiliul de familie va defige suma pentru care se va luà inscripţiunea ipotecară, va arătà anume imobilele tutorelui asupra căror această inscripţiune se va cere.

La determinarea sumei inscripţiunei, consiliul de familie va aveà în vedere starea minorului sau a interzişilor, natura valorilor de care se compune această stare şi eventualităţile de responsabilitate la care poate fi supus tutorul.

Consiliul de familie, după împrejurări, poate decide ca suma inscripţiunei să nu fie mai mare decât venitul pe un an al stărei minorului sau al interzisului. *(L. Bel. 49).*

1763. Deliberaţiunea consiliului de familie va fi motivată şi dată după ce tutorul va fi ascultat sau chemat. *(L. Bel. 50).*

1764. Tutorul va puteà contesta valoarea venitului pentru care s'a cerut inscripţiune la tribunalul de prima instanţă, la care caz tribunalul va urmà întocmai ca la articolul 1761. *(L. Bel. 51).*

1765. Inscripţiunea va fi luată de tutor în virtutea deliberaţiunei consiliului de familie. *(L. Bel. 52).*

1766. Consiliul de familie va puteà numi special pe unul din membrii săi sau orice persoană pentru luarea inscripţiunei. *(L. Bel. 53).*

1767. Când tutorele este tatăl sau mama rămasă în vieaţă, ipoteca legală nu va aveà loc[1],.

§ 3. Despre garanţiile ce sunt obligaţi a dà Statului, comunelor şi stabilimentelor publice, perceptorii şi administratorii contabili

1768. Ipoteca legală a Statului, a comunelor şi a stabilimentelor publice asupra bunurilor perceptorilor şi administratorilor publici, nu se poate stabilì decât asupra bunurilor prezente, iar nu şi a celor viitoare[2]).

II. Despre ipotecile convenţionale

1769. Cine are capacitatea de a înstrăina un imobil, poate a-l şi ipoteca. *(Fr. 2124).*

1770. Acei, cari au asupra unui imobil un drept suspens prin o condiţiune, sau rezolu-

---

mai sunt necesare. A se compară art. 1761 român cu art. 72 din legea belgiană dela 1851.

[1]) Acest art. 1767, nu-şi are echivalentul său nici în Codul civil francez, nici în legea belgiană din 1851. El este o inovaţie a legiuitorului român. A se vedeà şi art. 54 din legea belgiană dela 1851.

[2]) A se vedeà art. 27 din «*Legea contabilităţei generale a Statului*» din 21 Martie 1903 (cu mod. din 1906, 1908, 1910 şi 1911), precum şi «*Legea de urmărire*» din 24 Martie 1877 (art. 8); deasemenea şi art. 1726 Cod. civ.

www.digibuc.ro

bil[1]) în oarecari cazuri, sau supus la o acţiune de rescisiune[2]), nu pot consimţî decât o ipotecă supusă aceloraşi condiţiuni sau aceloraşi rescisiuni. *(Fr. 2125).*

1771. Bunurile minorilor şi ale interzişilor, nu pot fi ipotecate decât pentru cauzele şi cu formele prescrise de legi. *(Fr. 2126).*

1772. Ipoteca convenţională nu va puteà fi constituită decât prin act autentic. *(Fr. 2127).*

1773. Ipotecile consimţite în ţară străină nu pot avea efect în România decât după ce actele prin care s'a consimţit ipoteca, se vor fi vizat de preşedintele tribunalului civil al situaţiunei bunurilor şi se va fi luat inscripţiune.

Acest magistrat va verificà dacă actele de constituţiunea ipotecei unesc toate condiţiunile cerute de legile locului unde s'au făcut spre a fi autentice *(L. Belg. 77; Fr. 2128).*

1774. Ipoteca convenţională nu este valabilă dacă prin actul de constituţiune al ipotecei nu se specifică anume natura şi situaţiunea fiecărui imobil al debitorului, asupra cărui se consimte ipoteca creanţei. *(L. Belg. 78; Fr. 2129).*

[1]) «*Rezolubil*»: drept care se poate desfiinţà.

[2]) «*Acţiunea de resciziune*» însemnează o «*acţiune în anulare*».

1775. Bunurile viitoare ale debitorului nu pot fi obiectul unei ipoteci. *(L. Belg. 78; Fr. 2129).*

1776. Ipoteca convenţională nu poate fi valabilă decât atunci când suma, pentru care ipoteca este constituită, va fi determinată prin act.

Dacă creanţa este condiţională, se va menţionà condiţiunea în inscripţiune. *(L. Bel. 80; Fr. 2132).*

1777. Ipoteca se întinde asupra tuturor ameliorăţiunilor survenite în urma constituirei[3]) imobilului ipotecat. *(Fr. 2133).*

III. Despre rangul ipotecilor între ele

1778. Între creditori, ipoteca, fie legală, fie convenţională, nu are rang decât din ziua inscripţiunei sale în registre. *(L. Belg. 81; Fr.2134)*

1779. Ipotecile înscrise în registre în aceeaş zi, au acelaş rang. *(L. Belg. 81; Fr. 2147).*

Cap. IV. Despre modul inscripţiunei privilegiilor şi ipotecilor

1780. Inscripţiunile se fac la grefa tribunalului districtului în care sunt situate bunurile ipotecate.

Drepturile de privilegii şi ipoteci care nu s'ar fi înscris înaintea morţei debitorului,

[3]) In textul francez lipsesc cuvintele: «*în urma constituirei*».

www.digibuc.ro

nu vor mai puteà fi înscrise decât după trei luni dela deschiderea succesiúnei. Inscripţiunile nu vor produce nici un efect când vor fi fost luate în intervalul de timp în cursul cărui actele făcute înaintea deschiderei falimentelor sunt declarate, de lege, nule. *(L. Belg. 82; Fr. 2146).*

1781. Spre a operà inscripţiunea, creditorul şi debitorul, în persoană sau prin mandatari cu procure autentice, vor prezentà preşedintelui tribunalului actul autentic al convenţiunei prin care se constitue ipoteca. Totodată, creditorul va face şi alegere de domiciliu la vreun loc din circumscripţiunea tribunalului. *(L. Belg. 83; Fr. 2148).*

1782. Preşedintele găsind actul învestit cu toate formele cerute de lege pentru, inscripţiune, va ordonà inscripţiunea sa, după care se va certificà pe actul original data şi numărul de ordine, sub care s'a înscris în registru[1]).

1783. In toate cazurile de inscripţiune a unei ipoteci egale sau a unui privilegiu, este destul ca creditorul sau mandatarul său singur să se prezinte înaintea preşedintelui tribunalului şi să ceară inscripţiunea ipotecei sau a privilegiului său, în virtutea titlului din care decurge aceà ipotecă sau acel privilegiu[2]).

1784. Inscripţiunile asupra bunurilor unei persoane moarte, pot fi cerute numai de creditor[3]). *(L. Belg. 86; Fr. 2149).*

1785. Creditorul privilegiat sau ipotecar, înscris pentru un capital sau pentru o rendită care produce interese, are drept ca interesele datorite pe trei ani să aibă acelaş rang ca şi capitalul, fără prejudiciul inscripţiunilor ce poate luà pentru interese după trei ani, şi care vor aveà rang din ziua inscripţiunei lor. *(L. Belg. 87; Fr. 2151).*

1786. Inscripţiunile conservă dreptul de privilegiu şi de ipotecă în curs de cincispreceze ani[4]) din ziua în care s'au făcut inscripţiunile. Efectul lor încetează dacă

---

[1]) Textul acestui articol, 1782, şi acel al art. 1783 şi 1789, nu are echivalentul său nici în Codul civil francez, nici în legea belgiană din 16 Decemvrie 1851.

[2]) A se vedeà nota art. 1782 Cod. civ. Şi acest art. 1783 lipseşte în Codul civil francez ca şi în legea belgiană din 1851. Această lipsă se explică prin excepţia introdusă de legiuitorul român în art. 1781 Cod. civ., spre diferenţă de textul francez asupra ipotecilor legale.

[3]) In art. francez 2149, ca şi în cel belgian 86, în locul cuvintelor: «*pot fi cerute numai de creditor*» se zice: «*pourront être faites sur la simple désignation du défunt*».

[4]) In art. francez 2154, termenul acesta este numai de *zece ani*.

www.digibuc.ro

inscripţiunile nu au fost reînoite înaintea expirărei acestui termen.

Cu toate acestea inscripţiunile luate în favoarea minorilor, interzişilor, a femeilor măritate, a Statului, comunelor şi celorlalte stabilimente publice, sunt dispensate de a fi reînoite până după un an dela încetarea tutelei, disoluţiunea căsătoriei sau încetarea din funcţiune a funcţionarului[1]). *(L. Belg. 90; Fr. 2154).*

1787. Inscripţiunea reînoită trebuie să indice inscripţiunea primitivă ce se reînoeşte. În lipsă de o asemenea indicaţiune, creanţa ipotecară va avea rang dela inscripţiunea din urmă. *(L. Belg. 90).*

Cap. V. Despre ştergerea şi reducţiunea inscripţiunilor

1788. Inscripţiunile vor fi şterse sau reduse prin consimţimântul părţilor interesate, capabile de a consimţi la aceasta, sau în virtutea unei sentinţe date în ultimă instanţă, sau care a dobândit puterea lucrului judecat. Mandatul dat spre a face o ştergere sau reducţiune, trebuie să fie expres şi autentic[2]). *(L. Belg. 92; Fr. 2157, 2165).*

1789. Actele făcute în ţară străină care constată consimţimântul pentru ştergerea sau reducţiunea unei inscripţiuni, nu sunt executorii în România, decât după ce s'au vizat de preşedintele tribunalului situaţiunei bunurilor, care va verifică autenticitatea acelor acte[3]).

Cap. VI. Despre efectul privilegiilor şi ipotecilor în contra persoanelor al treilea cari deţin imobilul

1790. Creditorii cari au privilegiu sau ipotecă înscrisă asupra unui imobil, îl urmăresc în orice mână ar trece. *(Fr. 2166).*

1791. Dacă persoana a treia, care deţine imobilul, nu îndeplineşte formalităţile mai jos stabilite pentru a purgà[4]) proprietatea sa, ea rămâne îndatorată, prin singurul efect al inscripţiunilor, în calitatea sa de detentor a imobilului, la toate datoriile ipotecare, şi se bucură de toţi termenii de plată ce îi aveà şi debitorul primitiv. *(Fr. 2167).*

1792. Detentorul este ţinut în acelaş caz sau de a plăti toate capitalurile şi in-

[1]) A se compară textul art. român 1786 cu art. francez 2154 şi belgian 90, fiind importante diferenţe de text.

[2]) A se compară textul art. român 1788 cu art. francez 2165 şi belgian 92, fiind importante diferenţe de text.

[3]) A se vedeà notele art. 1782 şi 1783 Cod. civ.

[4]) Cu privire la purgarea proprietăţilor ipotecate, a se vedeà şi nota dela Cap. *VIII* ce urmează, precum şi art. 1805 Cod. civ.

www.digibuc.ro

teresele exigibile, la orice sumă s'ar urcà, sau de a lăsà imobilul ipotecat fără nici o rezervă. *(Fr. 2168).*

1793. Când detentorul nu îndeplineşte una din aceste obligaţiuni pe deplin, fiecare creditor ipotecar are dreptul de a cere vânzarea imobilului ipotecat pentru creanţa sa. *(Fr. 2169).*

1794. Cu toate acestea, detentorul care nu este personal obligat pentru creanţa ipotecară a creditorului, poate să se opună la vânzarea imobilului ipotecat ce i-a fost transmis, dacă au mai rămas alte imobile ipotecate pentru această datorie în posesiunea principalului sau principalilor debitori, şi poate să ceară discuţiunea prealabilă după forma regulată la titlul *Despre cauţionament* In timpul acestei discuţiuni se va oprì vânzarea imobilului ipotecat. *(Fr. 2170).*

1795. Cât pentru lăsarea mobilului ipotecat, ea poate să fie făcută de către orice detentor care nu este personal obligat la datorie şi care are capacitatea de a înstrăinà *(Fr. 2172).*

1796. Detentorul poate să lase imobilul chiar după ce a recunoscut obligaţiunea sau după ce a fost condamnat în această calitate; lăsarea imobilelor nu împiedică nici pe detentor, până la adjudecaţiune, de a luà imobilul înapoi plătind toată datoria şi cheltuelile. *(Fr. 2173).*

1797. Lăsarea imobilului ipotecat se face prin declaraţiune la grefa tribunalului situaţiunei imobilului.

Tribunalul va încheià act despre aceasta.

După cererea celui mai diligent dintre cei interesaţi, se va numì un curator imobilului părăsit, şi se va urmări vânzarea sa după formele prescrise pentru expropriaţiuni. *(Fr. 2174).*

1798. Servituţile şi drepturile reale ce aveà asupra imobilului detentorul înaintea posesiunei sale, renasc după părăsirea sau adjudecaţiunea imobilului. *(Fr. 2177)*

1799. Detentorul care a plătit datoria ipotecară, sau care a lăsat imobilul ipotecat, sau care a suferit expropriaţiunea acestui imobil, are recurs în garanţie, de drept, în contra debitorului principal. *(Fr. 2178).*

Cap. VII. Despre stingerea privilegiilor şi a ipotecilor

1800. Privilegiile şi ipotecile se sting:

1. Prin stingerea obligaţiunei principale;

2. Prin renunţarea creditorului la ipotecă;

3. Prin îndeplinirea formalităţilor şi condiţiunilor prescrise detentorilor pentru purgarea[1]) bunurilor dobândite de ei;

[1]) A se vedeà nota dela art. 1791 şi cea dela Cap. *VIII* ce urmează, precum şi art. 1805 Cod. civ.

www.digibuc.ro

4. Prin prescripţiune.

Prescripţiunea este câştigată debitorului, pentru bunurile care se află în posesiunea sa, prin expirarea timpului defipt pentru prescripţiunea acţiunilor ce rezultă din ipotecă sau din privilegiu.

Cât pentru bunurile cari se găsesc în mâinile unui al treilea detentor, prescripţiunea îi este câştigată prin expirarea timpului regulat pentru prescripţiunea proprietăţei în favoarea sa; în cazul când prescripţiunea presupune un titlu, ea nu începe a curge decât din ziua când detentorul s'a înscris în registrele tribunalului ca nou proprietar.

Inscripţiunile luate de creditori nu întrerup cursul prescripţiunei stabilite prin lege în favoarea debitorului, sau în favoarea unei a treia persoane detentoare a imobilului[1]). *(L. Belg. 108; Fr. 2180).*

Cap. V III. Despre modul de a purgă[2]) proprietăţile de privilegii şi ipoteci

1801. Toate actele translative de bunuri şi drepturi cari se pot ipoteca, se vor transcrie pe registre ce se vor ţineà spre acest sfârşit la grefa tribunalului în ocolul căruia sunt bunurile situate[3]). *(L. Belg. 1 Fr. 2181)*

1802. Orice act de înstrăinare a drepturilor menţionate în art. precedent, nu se va puteà opune persoanelor al treilea de nu se va fi făcut transcripţiunea cerută prin acel articol. *(L. Belg. 1).*

1803. Transcripţiunea prescrisă prin articolul 1801, transmite dobânditorului drepturile ce înstrăinătorul aveà asupra proprietăţei imobilului, dar cu privilegiile şi ipotecile cu care imobilul erà însărcinat. *(Fr. 2182).*

1804. Dacă noul proprietar voeşte a fi apărat de urmăririle autorizate prin Cap. VI al prezentului titlu, este ţinut, în cursul lunei dela transcripţiunea actului de transmisiunea proprietăţei, de a notifica creditorilor la domiciliile ce şi-au ales când au luat inscripţiunile ipotecare:

1. Contractul de dobândirea imobilului;

2. Un certificat de transcripţiunea lui;

3. O tabelă în trei coloane, din care cea dintâi va cuprinde data ipotecilor şi aceea a inscripţiunilor; cea de a doua, numele creditorilor, şi cea de a de a treia sumele creanţelor înscrise. *(Fr.2183).*

---

[1]) A se comparà art. 1800 Cod. civ. român cu art. 108 din legea belgiană din 1851, fiind importante diferenţe de text între ele.

[2]) «*A purgà*» o proprietate, însemnează a o liberà de privilegiile şi ipotecile ce o grevează.

[3]) A se comparà art. 1804 Cod. civ. român cu art. 2181 francez şi art. 1 legea belgiană din 1851, fiind diferenţe de text.

www.digibuc.ro

1805. Noul proprietar[1]) va declară prin acea notificaţiune că este gata a plăti îndată datoriile şi sarcinele ipotecare numai până la concurenţa preţului stipulat prin actul de înstrăinare sau până la valoarea la care va preţui imobilul[2]), dacă este dăruit, fără distincţiune între datoriile exigibile sau neexigibile. *(Fr. 2184).*

1806. După ce noul proprietar a făcut notificaţiunea prescrisă în termenul defipt prin articolul 1804, şi dacă preţul stipulat nu poate acoperi toate datoriile privilegiate şi ipotecare, orice creditor al cărui titlu este înscris, poate cere punerea imobilului în vânzare prin licitaţiune publică, cu îndatorire:

1. De a comunica astă cerere noului proprietar în curs de patruzeci zile dela notificaţiunea ce acesta i-a făcut;

2. De a se supune a sui preţul imobilului cu a zecea parte mai mult peste preţul stipulat în actul de înstrăinare.

Toate acestea se vor comunica, după cererea în scris a creditorului, atât noului proprietar cât şi înstrăinătorului imobilului, prin tribunalul unde s'a făcut transcripţiunea actului de înstrăinarea imobilului.

Toate acestea sub pedeapsă de nulitate. *(Fr. 2185).*

1807. Dacă creditorii nu vor cere punerea în licitaţiune în termenul şi cu formele prescrise în articolele precedente, valoarea imobilului va rămâneà definitiv defiptă la preţul stipulat prin contract, sau la suma estimaţiunei în caz de donaţiune, şi noul proprietar va rămâneà liberat de orice privilegiu şi ipotecă, plătind preţul creditorilor după ordinea inscripţiunei lor, sau depunându-l la cassa de depozite şi consemnaţiuni. *(Fr. 2186).*

1808. In caz de vânzare, ea se va face cu formele prescrise pentru expropriaţiunile forţate, după stăruinţa sau a creditorului care a cerut vânzarea sau a noului proprietar.

Acela din aceştia care va stărui pentru vânzare, va îngriji a se pune în afiptele de publicaţiune preţul stipulat prin contract sau declarat după estimaţiune, şi suma cu care creditorele s'a obligat a sui acest preţ. *(Fr. 2187).*

1809. Adjudecatarul este dator, peste preţul adjudecaţiunei, a restitui dobânditorului imobilului sau donatorelui[3]) deposedat toate chel-

[1]) In articolul francez 2184, se zice: «*l'acquéreur ou le donataire*» în loc de expresiunea: «*noul proprietar*».

[2]) In textul art. francez 2184 lipsesc cuvintele: «*stipulat prin actul de înstrăinare sau până la valoarea la care va preţui imobilul*», cari au fost intercalate de legiuitorul român.

[3]) Din eroare se zice aici «*donatorului*» în loc de «*donatarului*», cum este şi în textul francez.

www.digibuc.ro

tuelile ce acesta a făcut cu formarea contractului său, pentru transcripţiunea lui, acelea ale notificaţiunei, şi cele făcute de el la vânzarea prin licitaţiune. *(Fr. 2188).*

1810. Dacă imobilele în urmarea licitaţiunei s'au adjudecat asupra dobânditorului imobilului sau a donatorului [1]), acesta nu e te obligat de a transcrie jurnalul de adjudecaţiune. *(Fr. 2189).*

1811. Retragerea creditorului care va fi cerut punerea în licitaţiune, nu va puteà stabilì sub nici un cuvânt adjudecaţiunea publică, dacă nu vor consimţì toţi ceilalţi creditori privilegiaţi [2]) sau ipotecari. *(Fr. 2190).*

1812. Dacă adjudecaţiunea se va face asupra aceluia care cumpărase imobilul, atunci va aveà recurs în contra vânzătorului, spre a fi desdăunat de suma care excedę preţul stipulat prin actul de vânzare şi pentru dobânda acestui excedent. *(Fr. 2191).*

1813. In cazul când titlul noului proprietar ar cuprinde imobile şi mobile, sau mai multe imobile, din care unele ipotecate şi altele neipotecate situate în aceeaşi sau în diferite circumscripţiuni de tribunale, toate înstrăinate, cu un singur preţ sau pentru preţuri deosebite şi separate, sau că aceste imobile sunt cuprinse sau că nu sunt cuprinse în aceeaşi exploataţiune în acest caz preţul imobilului asupra căruia sunt luate inscripţiuni se va determinà cu analogie după preţul total, şi va fi declarat în notificaţiunea ce noul proprietar este obligat a face conform cu art. 1804.

Creditorele care a cerut punerea în licitaţiune nu este dator, în nici un caz, a face suirea preţului cerut prin art. 1806 pentru mobile sau pentru alte imobile decât cele ipotecate creanţei sale [3]).

Noului proprietar îi rămâne totdeauna recurs în contra autorului său, spre a fi desdăunat de vătămarea ce ar suferì, sau din cauza diviziunei achiziţiunei sale sau din cauza diviziunei exploataţiunilor. *(Fr. 2192).*

1814. Nici un imobil nu poate fi liberat de ipotecile legale, decât supunându-se ipotecei un alt imobil de aceeiaşi valoare, sau depunându-se, la cassa de depozite şi consemnaţiuni, o sumă egală cu valoarea creanţei asigurate prin ipotecă.

---

[1]) Din eroare se zice aci «*donatorului*» în loc de «*donatarului*», cum este şi în textul francez.

[2]) In textul francez, de unde este luat acest art., lipseşte cuvântul «*privilegiaţi*», care nu se găseşte nici în legea belgiană din 16 Decemvrie 1851.

[3]) Art. francez 2192. adaugă: imediat după acest aliniat «*et situés dans le même arrondissement*».

www.digibuc.ro

Formele ce urmează a se observa la mutarea ipotecei de pe un imobil pe altul, se vor determină prin legea de procedură[1]).

Dispoziţiune tranzitorie

1815. Femeile căsătorite până la promulgarea acestei legi, vor fi datoare în curs de un an dela această epocă, a cere inscripţiune asupra imobilelor bărbaţilor pentru asigurarea dotei lor, conform regulelor prescrise prin acest codice [2]).

Cap. IX. Despre publicitatea registrelor şi despre responsabilitatea grefierilor de tribunale, însărcinaţi cu ţinerea registrelor

1816. Grefierii tribunalelor sunt ţinuţi de a eliberă tuturor acelor ce cer, copie de pe actele transcrise în registrele lor, şi de pe inscripţiunile existente, sau certificat că nu există nici o inscripţiune. *(Fr. 2196).*

1817. Ei sunt responsabili pentru orice prejudiciu ar rezultă:

1. Din omisiunea pe registrele lor a transcripţiunilor luate în biurourile tribunalului;

2. Din lipsa de menţiune în certificatele lor a unei sau mai multor inscripţiuni existente, afară de cazul când eroarea provine din arătări nesuficiente care nu pot să se fie imputate. *(Fr. 2197).*

1818. Imobilul în privinţa căruia grefierul ar fi omis în certificatele sale una sau mai multe sarcine înscrise, rămâne cu toate acestea încărcat cu toate sarcinele înscrise, rămânând însă noului cumpărător care a fost indus în eroare, recurs în contra grefierului pentru daunele ce i s'au cauzat prin omisiune, precum şi recurs contra vânzătorului pentru întoarcerea preţului şi daunelor-interese[3]) *(Fr. 2198).*

1819. În nici un caz, grefierii tribunalelor nu pot refuza, nici întârzia transcripţiunea actelor de mutaţiune ale proprietăţilor, inscripţiunea privilegiilor şi drepturilor ipotecare, nici eliberarea de certificate ce se cer de părţi, nici, prezentarea registrelor originale când se cer de părţi; sub pedeapsă de răspundere de daune-interese către părţi drept care, la caz de refuz sau întârziere nemotivată, se

---

[1]) Acest art. lipseşte în Codul civil francez ca şi în legea belgiană, în special aliniatul din urmă. A se vedea art. 725—728 din procedura civilă relativ la înscrierea ipotecilor şi privilegiilor. A se vedea şi notele dela art. 1782 şi 1783 din Codul civil cu privire la lipsa acestui articol din Codul civil francez şi belgian.

[2]) Acest art. 1815 Cod. civ. român, lipseşte atât în Codul civil francez cât şi în legea belgiană din 1851.

[3]) Textul acestui articol nu-şi are echivalentul căci nici în codul Napoleon, nici în legea belgiană din 16 Dec. 1851 asupra ipotecilor.

www.digibuc.ro

va încheiă îndată asupra cererei părţilor proces-verbal despre aceasta de către procurorul tribunalului respectiv. *(Fr. 2199).*

1820. Grefierii tribunalelor vor fi ţinuţi de a avea un registru pe care vor înscrie zi cu zi şi în ordine numerică depunerile ce li se vor fi făcut de actele de mutaţiune ale proprietăţilor destinate de a fi transcrise; ei vor eliberă deponentului un bilet de recunoaştere care va purtă numărul de ordine sub care s'a înscris depunerea în registru şi ei nu vor puteà transcrie în registrele destinate pentru aceasta, actele de mutaţiune ale proprietăţilor decât cu data şi după ordinea în care s'a făcut depunerea acelor acte la grefă. (*Fr. 2200*).

1821. Toate registrele de transcripţiune şi inscripţiune vor fi şnuruite, numerotate şi parafate de fiecare pagină de către preşedintele tribunalului. *(Fr. 2201).*

1822. Grefierii sunt ţinuţi de a se conforma în exerciţiul funcţiunei lor, tuturor dispoziţiunilor capitolului prezent, sub pedeapsă de amendă dela 500 până la 3000 lei [1]) pentru întâia contravenţiune, şi de destituire pentru a doua contravenţiune, fără prejudiţiul daunelor-interese către părţi care vor fi plătite înaintea amendei. *(Fr. 2202).*

1823. Menţiunile de depozit, inscripţiunile şi transcripţiunile se vor face în registre, în şir, fără nici un loc alb, nici interlinii, sub pedeapsă în contra grefierului de o amendă dela 1500 până la 5000 lei [2]) şi de daune-interese către părţi, care vor fi plătite înaintea amendei. *(Fr. 2203).*

TITLUL XIX

DESPRE EXPROPRIAŢIUNEA SILITĂ

1824. Creditorele poate urmări expropriaţiunea:

1. A bunurilor imobile şi a accesoriilor reputate imobile care sunt proprietatea debitorului său;

2. A uzufructului ce are debitorul asupra bunurilor de aceeaşi natură. *(Fr. 2204).*

1825. Cu toate acestea, partea nedivizâ [3]) a unui coerede în imobilele unei succesiuni nu poate fi pusă în vânzare de către creditorii săi personali înaintea împărţelei sau a licitaţiunei ce pot provocà creditorii, dacă vor găsi de cuviinţă, sau în care au dreptul de a interveni. *(Fr. 2205).*

1826. Imobilul unui minor, chiar emancipat, sau unui in-

[1]) E vorba de *«lei vechi»*, de oare-ce Codul civil a fost promulgat la 1865, înaintea legei pentru înfiinţarea noului sistem monetar, care a fost promulgată la 22 Aprilie 1867.

[2]) Vezi nota dela art. 1822.

[3]) In vechile legiuiri se ziceà *«partea în devălmăşie»*.

www.digibuc.ro

terzis, nu poate fi pus în vânzare înaintea vânzărei mobilelor sale. *(Fr. 2206)*.

1827. Discuţiunea prealabilă a mobilelor nu este cerută la expropriaţiunea imobilelor posedate în nediviz de către un majore şi un minore sau interzis, dacă datoria le este comună; asemenea discuţiunea nu se cere nici în cazul când urmăririle au fost începute în contra unui majore sau înaintea pronunţărei interdicţiunei. *(Fr. 2207)*.

1828. Creditorul nu poate urmări vânzarea imobilelor care nu-i sunt ipotecate decât la cazul când bunurile ce-i sunt ipotecate nu ajung spre plata creanţei sale. *(Fr. 2209)*.

1829. Vânzarea silită a bunurilor situate în diferite districte nu poate fi provocată decât succesiv, afară de cazul când acele bunuri fac parte din una şi aceeaşi exploataţiune.

Vânzarea se urmăreşte înaintea tribunalului în circumscripţiunea căruia se găseşte centrul exploataţiunei, sau în lipsa unui asemenea centru, partea bunurilor ce prezintă cel mai mare venit. *(Fr. 2210)*.

1830. Dacă bunurile ipotecate creditorelui şi bunurile ce nu-i sunt ipotecate sau bunurile situate în diferite districte, fac parte din una şi aceiaşi exploataţiune, vânzarea unuia şi altora se va urmări la un loc, dacă o cere debitorul[1]). *(Fr. 2211)*.

1831. Dacă debitorul justifică, prin contracte de arendă autentice, că venitul curat al imobilelor sale pe timp de un an este de ajuns pentru plata capitalului datoriei, dobânzilor şi cheltuelilor, şi dacă el dă delegaţiune creditorelui de a percepe acel venit, tribunalul poate suspendă urmăririle, cari urmăriri pot fi însă continuate, dacă se prezintă vreun obstacol sau vreo opoziţiune la plata datoriei. *(Fr. 2212)*.

1832. Vânzarea silită a imobilelor nu poate fi provocată şi urmărită decât în virtutea unui titlu autentic şi executoriu pentru o datorie certă şi lichidă.

Dacă datoria consistă în sume nelichidate, urmăririle sunt valabile, dar adjudecaţiunea nu se va puteă face decât după lichidaţiune. *(Fr. 2213)*.

1833. Cesionarul unui titlu executoriu nu poate urmări expropriaţiunea decât după significaţiunea făcută debitorului despre cesiunea titlului. *(Fr. 2214)*.

1834. Adjudecaţiunea nu se poate face decât după o sentinţă definitivă în ultimă instanţă sau trecută în putere de lucru judecat. *(Fr. 2215)*.

[1]) Art. francez 2211 continuă: *«et ventilation se fait du prix de l'adjudication s'il y a lieu»*.

www.digibuc.ro

1835. Urmăririle nu pot fi anulate sub pretext că creditorele ar fi început a cere urmărire pentru o sumă mai mare decât ceeace este datorită. *(Fr. 2216).*

1836. Orice urmărire de expropriaţiune trebuie să fie precedată de o somaţiune de plată, făcută din partea creditorului, debitorului în persoană sau mandatarului său. *(Fr. 2217).*

TITLUL XX

DESPRE PRESCRIPŢIUNE

Cap. I. Dispoziţiuni preliminare

1837. Prescripţiunea este un mijloc de a dobândi proprietatea sau de a se liberă de o obligaţiune, sub condiţiunile determinate prin această lege. *(Fr. 2219).*

1838. Nu se poate renunţă la prescripţiune decât după împlinirea ei. *(Fr. 2220).*

1839. Renunţarea la prescripţiune este sau expresă sau tacită.

Renunţarea tacită rezultă dintr'un fapt care presupune delăsarea dreptului câştigat. *(Fr. 2221).*

1840. Cel ce nu poate înstrăina, nu poate renunţa la prescripţiune. *(Fr. 2222).*

1841. In materie civilă, judecătorii nu pot aplică prescripţiunea dacă cel interesat nu va fi invocat acest mijloc. *(Fr. 2223).*

1842. Prescripţiunea poate fi opusă în cursul unei instanţe până în momentul când Curtea de apel va pronunţă definitiva sa deciziune, asupra căreia nu mai poate reveni după lege, afară numai de cazul când cei în drept a o opune, ar trebui să se presume, după împrejurări, că a renunţat la dânsa. *(Fr. 2224).*

1843. Creditorii şi orice altă persoană interesată pot să opună prescripţiunea căştigată debitorului sau co-debitorului lor, ori proprietarului, chiar şi dacă acel debitor, co-debitor sau proprietar renunţă la dânsa. *(Fr. 2225).*

1844. Nu se poate prescrie domeniul lucrurilor care din natura lor proprie, sau printr'o declaraţiune a legei, nu pot fi obiecte de proprietate privată, ci sunt scoase afară din comerţ. *(Fr. 2226).*

1845. Statul, stabilimentele publice şi comunele, în ceeace priveşte domeniul lor privat, sunt supuse la aceleaşi prescripţiuni ca particularii, şi, ca şi aceştia, le pot opune. *(Fr. 2227).*

Cap. II. Despre posesiunea cerută pentru a prescrie

1846. Orice prescripţiune este fondată pe faptul posesiunei[1]).

Posesiunea este deţinerea unui lucru sau folosirea de

---

[1]) Primul aliniat al art. 1846 Cod. civ. lipseşte în textul art. francez corespunzător.

www.digibuc.ro

un drept, exercitată, una sau alta, de noi înşi-ne sau de altul în numele nostru. *(Fr. 2228).*

1847. Ca să se poată prescrie, se cere o posesiune continuă, neîntreruptă, neturburată, publică[1]) şi sub nume de proprietar, după cum se explică în următoarele articole. *(Fr. 2229).*

1848. Posesiunea este discontinuă când posesorul o exercitează în mod neregulat, adică cu intermitenţe anormale[1]).

1849. Posesiunea este întreruptă prin modurile şi după regulele prescrise în articolele 1863—1873[1]).

1850. Continuitatea şi neîntreruperea posesiunei sunt dispensate de probă din partea celui ce invoacă prescripţiunea, în acest sens că, posesorul actual care probează că a posedat într'un moment dat mai înainte, este presupus că a posedat în tot timpul intermediar, fără însă ca acesta să împiedice proba contrarie[2]).

1851. Posesiunea este turburată când este fundată sau conservată prin acte de violenţă în contra sau din partea adversarului. *(Fr. 2233).*

1852. Posesiunea este clandestină când posesorul o exercitează în ascuns de adversarul său, încât acesta nu este în stare de a puteà să o cunoască. *(Fr. 2234).*

1853. Actele ce exercităm sau asupra unui lucru al altuia, sub nume precariu, adică în calitate de locatari, depozitari, uzufructuari, etc., sau asupra unui lucru comun, în puterea destinaţiunei legale a aceluia, nu constituesc o posesiune sub nume de proprietar.

Tot asemenea este posesiunea ce am exercità asupra unui lucru al altuia, prin simpla îngăduinţă a proprietarului său. *(Fr. 2232, 2236).*

1854. Posesorul este presupus că posedă pentru sine, sub nume de[3]) proprietar, dacă nu este probat că a început a posedà pentru altul *(Fr. 2230).*

1855. Când posesorul a început a posedà pentru altul, se presupune că a conservat aceiaşi calitate, dacă nu este probă contrarie. *(Fr. 2231).*

1856. Posesiunea viţiată prin vreuna din cauzele arătate în art. 1847, devine posesiune utilă, îndată ce acel viţiu încetează în vreun mod oarecare. *(Fr. 2233).*

1857. Posesorul care posedă nu sub nume de proprietar, nu poate să schimbe el însuşi, fie prin sine singur, fie prin alte persoane interpuse, calitatea unei asemenea posesiuni. *(Fr. 2240).*

[1]) In art. francez 2229, se zice: «*et non équivoque*».

[2]) Textul art. 1848, 1849 şi 1850 Cod. civ. nu există în Codul civil francez.

[3]) Din eroare cuvântul «*de*» lipseşte în textul oficial; în textul francez el există.

www.digibuc.ro

1858. Posesiunea care se exercitează un sub nume de proprietar, nu se poate schimbă în posesiune utilă, decât prin vreunul din următoarele patru moduri:

1. Când deținătorul lucrului primește cu bună credință dela o a treia persoană, alta decât adevăratul proprietar, un titlu translativ de proprietate în privința lucrului ce deține;

2. Când deținătorul lucrului neagă dreptul celui dela care ține posesiunea prin acte de rezistență la exercițiul dreptului său.

3. Când deținătorul strămută posesiunea lucrului, printr'un act cu titlul particular translativ de proprietate, la altul care este de bună credință;

4. Când transmisiunea posesiunei din partea deținătorului la altul se face printr'un act cu titlu universal, dacă acest succesor universal este de bună credință[1]). *(Fr. 2237—2239).*

1859. In toate cazurile când posesiunea aceluiaș lucru trece pe rând în mai multe mâini, fiecare posesor începe, în persoana sa, o nouă posesiune, fără a distinge dacă strămutarea posesiunei s'a făcut în mod singular sau universal, lucrativ sau oneros. *(Fr. 2235).*

1860. Orice posesor posterior are facultatea, spre a puteà opune prescripțiunea, să unească posesiunea sa cu posesiunea autorului său. *(Fr. 2235).*

1861. Dispozițiunile celor două articole precedente nu derogă la cele prescrise prin articolul 1858, în ultimul său aliniat[2]).

1862. Dacă vițiul posesiunei consistă în discontinuitatea, în întrerupțiunea sau în precaritatea sa, oricine are interes ca să nu fie prescripțiunea împlinită, îl poate opune.

Dară clandestinitatea și turburarea posesiunei sunt viții numai relative, și nu pot fi prin urmare opuse decât numai de cei în privința căror posesiunea a avut asemenea caracter.

Cap. III. Despre cauzele care întrerup sau cari suspendă cursul prescripțiunie

1. Despre cauzele cari întrerup prescripțiunea

1863. Prescripțiunea poate fi întreruptă sau în mod natural sau în mod civil. *(Fr. 2242).*

1864. Este întrerupere naturală:

1. Când posesorul este și rămâne lipsit, în curs mai mult de un an, de folosința lucrului, sau de către vechiul

[1]) Aliniatul al 4-lea din textul art. 1858 nu există în Codul civil francez.

[2]) Art. 1861 și 1862 nu au echivalentul lor în Codul civil francez.

www.dreptbuc.ro

proprietar sau de către o a treia persoană;

2. Când lucrul este declarat neprescriptibil în urmarea unei transformări legale şi naturei sau destinaţiunei sale. *(Fr. 2243).*

1865. Intreruperea civilă se operă:

1. Printr'o cerere făcută în judecată, fie introductivă de instanţă sau numai incidentă într'o instanţă deja începută;

2. Printr'un act începător de executare, precum sechestrul *(saisie)* sau cererea execuţiunei unui titlu căruia legea recunoaşte puterea executorie;

3. Prin recunoaşterea de către debitor sau posesor a dreptului celui în contra căruia prescrie. *(Fr. 2244, 2248).*

1866. Efectele întreruperei prescripţiunei prin vreunul din modurile naturale sunt absolute; întreruperea civilă afară de excepţiunile cuprinse în articolele 1872 şi 1873 şi altele asemenea, nu foloseşte decât celuia ce o face şi nu vatămă decât celui contra căruia se face[1]).

1867. Intreruperea fie civilă fie naturală şterge cu totul orice prescripţiune începută înaintea sa; în nici un caz acea prescripţiune nu mai poate fi continuată. Posesorul sau debitorul pot începe o nouă prescripţiune după ce actele constitutive de întrerupţiune încetează conform naturei lor şi regulilor aci mai jos stabilite.

1868. Cererea făcută în judecată nu va puteà întrerupe prescripţiunea, decât dacă va fi încuviinţată de judecătorie prin hotărîre de nerevocabilă autoritate. *(Fr. 2247).*

In cazul acesta nici o prescripţiune nu poate curge dela formarea cererei în judecată şi până la pronunţarea unei asemenea hotărîri[1]).

1869. Dacă cel ce a format cererea în judecată lasă să se perimeze acea acţiune a sa prin nelucrare; dacă se dezistă de acea cerere pentru oricare alt motiv, afară de nulităţi de formă sau de necompetinţa instanţei către care a fost făcut, nici o întrerupere de prescripţiune nu poate fi. *(Fr. 2247).*

1870. Cererea în judecată întrerupe prescripţiunea, după regulele cuprinse în articolul 1868 şi 1869, chiar în cazul când este adresată la o instanţă judecătorească necompetinte, şi chiar dacă este nulă pentru lipsă de forme. *(Fr. 2246).*

1871. In cazurile prevăzute în articolul precedent, prescripţiunea nu va fi întreruptă decât dacă cel interesat va fi făcut, mai înainte de hotărîrea de peremţiune, ce ar puteà fi pronunţată în contra sa, o nouă cerere

[1]) Textul art. 1866, 1867, 1868 şi 1871 nu există în Codul civil francez.

www.dacibuc.ro

în bună și cuvenită formă, și dacă această după urmă cerere se va fi încuviințat, după cum se arată la art. 1868[1]).

1872. Întreruperea civilă a prescripțiunei, făcută în contra unuia din debitorii solidari, are efect în contra tuturor celorlalți co-debitori ai săi.

Întreruperea civilă făcută în contra unuia din moștenitorii unui debitor solidar[2]) nu are efect în contra celorlalți co-moștenitori, chiar dacă creanța ar fi ipotecară, dacă obligațiunea nu este nedivizibilă. Asemenea întrerupere nu are efect în contra co-debitorilor debitorului defunct, decât în măsura părței de obligațiune a moștenitorului contra căruia s'a făcut întreruperea.

Spre a întrerupe prescripțiunea în contra acelor co-debitori, trebuie o întreruptiune făcută în contra tuturor moștenitorilor debitorului defunct[3]). *(Fr. 2249.*

1873. Întreruptiunea civilă a prescripțiunei făcută în contra debitorului principal[4]), are efecte și în contra cauțiunei.

Întreruperea făcută în contra cauțiunei nu poate opri cursul prescripțiunei datoriei principale[5]). *(Fr. 2250).*

2. Despre cauzele cari suspendă cursul prescripțiunei

1874. Suspensiunea oprește cursul prescripțiunei pe timpul cât durează, fără însă a o șterge pentru timpul trecut.

1875. Prescripțiunea curge în contra oricărei persoane care n'ar puteà invocà o excepțiune anume stabilită prin lege. *(Fr. 2251).*

1876. Prescripțiunea nu curge în contra minorilor și interdicților, afară de cazurile determinate prin lege[6]) *(Fr. 2252).*

1877. Prescripțiunea curge în contra femeei măritate, în privința averei sale parafernale, chiar și dacă aceea ce se află sub administrațiunea bărbatului, cu rezervă însă, pentru cazul acesta, de acțiune recursorie a femeei în contra bărbatului. *(Fr. 2254).*

1878. Prescripțiunea nu curge pe cât timp ține căsătoria, în contra femeei măritate, în privința imobilelor dotale care n'au fost decla-

[1]) Vezi nota din pag. 277.

[2]) Art. francez 2249, al. II, adaugă: «*ou la reconnaissance de cet héritier*».

[3]) Art. francez 2249, al. IV, adaugă: «*ou la reconnaissance de tous ces héritiers*».

[4]) Art. francez 2250 adaugă: «*ou sa reconnaissance*».

[5]) Textul ultimului aliniat al art. 1873 lipsește în Codul civil francez.

[6]) In art. francez corespunzător 2252, se zice: «*sauf ce qui est dit à l'art. 2278* (1908 Cod. civ. român) *et à l'exception des autres cas déterminés par la loi*», în loc de «*afară de cazurile determinate prin lege*», cum este în textul român.

www.digibuc.ro

rate alienabile prin contractul de căsătorie, decât dacă va fi început a curge mai înainte de căsătorie sau din momentul separaţiunei patrimoniilor, conform articolului 1256—1270, oricare ar fi epoca în care a început posesiunea. *(Fr. 2255).*

1879. Nu este supusă prescripţiunei, pe cât timp ţine căsătoria, acţiunea de nulitate a femeei contra actelor făcute de dânsa fără autorizaţiunea bărbatului sau a judecăţei în cazurile în care legea declară obligatorie acea autorizare.

1880. Nu este asemenea supusă prescripţiunei, pe cât timp ţine căsătoria, nici o acţiune a femeei care ar putea să se răsfrângă cumva în contra bărbatului, de ar fi exercitată de femee contra unei a treia persoane. *(Fr. 2256).*

1881. Prescripţiunea nu curge între soţi, pe cât timp ţine căsătoria. *(Fr. 2253).*

1882. Prescripţiunea nu curge în contra moştenitorului beneficiar în respectul creanţelor sale asupra succesiunei.

Ea nu curge în contra succesiunei, nici în privinţa creanţelor, nici în privinţa drepturilor reale[1]). *(Fr. 2258 § 1).*

1883. Regulile prescrise prin articolul precedent se aplică şi la prescripţiunea dintre administratorul legal al averei unei persoane şi acea persoană, precum dintre o succesiune vacantă şi persoana numită curator al ei. *(Fr. 2258 § 2).*

1884. Prescripţiunea curge atât în folosul cât şi în contra unei succesiuni vacante, chiar şi dacă n'are curator, şi chiar în timpul termenelor de trei luni pentru facerea inventarului şi de patruzeci zile pentru deliberare. *(Fr. 2258, § 2, 2259).*

1885. Prescripţiunea unei creanţe condiţionale sau cu termen nu poate începe decât din momentul când s'a împlinit condiţiunea sau a expirat termenul.

Acţiunile reale ale creditorului sau proprietarului sunt, prin excepţiune, supuse prescripţiunei în folosul celui ce deţine lucrul, chiar şi mai înainte de realizarea condiţiunilor sau de expirarea termenelor la care acele acţiuni pot fi subordonate. *(Fr. 2257).*

Cap. IV. Despre timpul cerut pentru a prescrie

1. Dispoziţiuni generale

1886. Nici o prescripţiune nu poate începe a curge mai înainte de a se naşte acţiunea supusă acestui mod de stingere[2]).

---

[1]) Ultimul aliniat al art. 1882 nu există în textul art. francez corespunzător.

[2]) Textul art. 1886, 1888, 1891 şi 1892 Cod. civ. nu există în Codul civil francez.

www.digibuc.ro

1887. Termenul prescripţiunei se calculă pe zile, şi nu pe ore. Prin urmare ziua în cursul cărei prescripţiunea începe, nu intră în acel calcul[1]). *(Fr. 2260).*

1888. Ziua se împarte în 24 de ore. Ea începe la miezul nopţei şi se fineşte la miezul nopţei următoare[2]).

1889. Prescripţiunea nu se socoteşte câştigată, decât după împlinirea celei după urmă zile a termenului defipt prin lege. *(Fr. 2261).*

II. Despre prescripţiunea de 30 de ani

1890. Toate acţiunile atât reale cât şi personale, pe care legea nu le-a declarat neprescriptibile şi pentru care n'a defipt un termen de prescripţiune[3]) se vor prescrie prin treizeci de ani, fără ca cel ce invoacă această prescripţiune să fie obligat a produce vreun titlu, şi fără să i se poată opune reaua credinţă. *(Fr. 2262)*

1891. Instanţele începute şi delăsate se vor prescrie, în lipsă de cerere de peremţiune, prin treizeci ani socotiţi dela cel după urmă act de procedură, oricare ar fi termenul de prescripţiune al acţiunilor în urma căror se vor fi început acele instanţe[4]).

1892. Renditele sau creanţele ale căror capete nu sunt niciodată exigibile şi care produc în folosul creditorului interese periodice sau în perpetuu sau pe vieaţă, se prescriu prin treizeci de ani începând dela data titlului lor constitutiv.

1893. După 28 de ani dela data titlului constitutiv sau a celui de pe urmă titlu, debitorul poate fi constrâns să procure un nou titlu creditorului sau reprezentanţilor său. *(Fr. 2263).*

1894. Regulile prescripţiunei relative la alte obiecte decât cele cuprinse în acest titlu şi care sunt expuse la locurile respective din acest Codice, exclud aplicarea dispoziţiunilor acestui titlu în toate cazurile când sunt contrarii lor. *(Fr. 2264).*

III. Despre prescripţiunile de 10 până la 20 de ani

1895. Cel ce câştigă cu bună credinţă şi printr'o justă cauză un nemişcător determinat, va prescrie proprietatea aceluia prin zece ani, dacă adevăratul proprietar locueşte în circumscripţiunea Curţei de apel unde se află nemişcătorul, şi prin douăzeci de ani dacă locueşte afară din acea circumscripţiune. *(Fr. 2265).*

[1]) şi 4). Vezi nota 2 din pag. 279.

[2]) In art. francez 2260 lipseşte ultima frază, împreună cu întreg textul art. 1888 Cod. civ. român.

[3]) In art. francez 2262, lipseşte fraza: *«pe care legea nu le-a declarat neprescriptibile şi pentru care n'a defipt un termen de prescripţiune»*, care a fost intercalată de legiuitorul nostru în art. 1890 Cod. civ. român.

www.digibuc.ro

1896. Dacă adevăratul proprietar a locuit, în diferite timpuri, în circumscripţiunea Curţei de apel unde se află nemişcătorul, şi afară dintr'însa, prescripţiunea se va completă adăogându-se, la anii de prezenţă, un număr de ani de absenţă îndoit decât cel ce lipseşte la anii de prezenţă pentru ca să fie zece. *(Fr. 2266).*

1897. Justa cauză este orice titlu translativ de proprietate, precum vinderea, schimbul, etc.

Un titlu nul nu poate servi de bază prescripţiunei de zece până la douăzeci de ani. *Fr. 2267).*

Un titlu anulabil nu poate fi opus posesorului care a invocat prescripţiunea de zece până la douăzeci de ani, decât de cel ce ar fi avut dreptul de a cere anularea sa, sau de reprezentanţii dreptului său, dacă posesorul n'a cunoscut cauza anulabilităţei [1]).

1898. Buna credinţă este credinţa posesorului că, cel dela care a dobândit imobilul aveà toate însuşirile cerute de lege spre a-i puteà transmite proprietatea [2]).

Este destul ca buna credinţă să fi existat în momentul câştigărei imobilului [3]). *(Fr. 2269).*

1899. Justa cauză trebuie să fie totdeauna probată de cel ce invoacă prescripţiunea de zece până la douăzeci ani [4]).

Buna credinţă se presupune totdeauna şi sarcina probei cade asupra celui ce aleagă rea credinţă [5]). *(Fr. 2268).*

1900. Acţiunea pentru nulitatea sau pentru stricarea unei convenţiuni, se prescrie prin zece ani, în toate cazurile când legea nu dispune altfel.

Această prescripţiune nu începe a curge, în caz de violenţă, decât din ziua când violenţa a încetat; în caz de eroare sau de dol, din ziua când eroarea sau dolul s'a descoperit; pentru actele făcute de femei măritate neautorizate, din ziua desfacerei căsătoriei; în contra minorilor din ziua majorităţei, iar în respectul interdicţilor din ziua când s'a ridicat interdicţiunea. *(Fr. 1304).*

1901. Orice acţiune a mi-

[1]) Art. 1897 Cod. civ. român nu are echivalentul său în Codul civil francez. Singur aliniatul II este tradus după art. 2267 codul francez.

[2]) Primul aliniat al art. 1898 Cod. civ. român nu are echivalentul său în Codul civil francez. Aliniatul II numai este inspirat de art. 2269 francez.

[3]) Acest al II-lea liniat al art. 1899 este asemănător art. 2269 Codul civil francez.

[4]) Primul aliniat al art. 1899 nu-şi are echivalentul său în Codul civil francez. Singur aliniatul II este luat din art. 2268 Codul civil francez.

[5]) Acest al II-lea aliniat al art. 1898 român este asemănător art. 2268 francez.

www.digibuc.ro

norului contra tutorelui, relativă la faptele tutelei, se prescrie prin zece ani, începând dela majoritatea sa. *(Fr. 475).*

1902. După zece ani, arhitecții și întreprinzătorii de lucrări sunt desărcinați de răspunderea la care sunt supuși pentru stricăciunea în tot sau în parte a construcțiunei prin viițiile de construire sau prin viițiile pământului *(Fr. 2270).*

IV. Despre câteva prescripțiuni particulare

1903. Acțiunea maeștrilor și institutorilor de științe sau de arte, pentru lecțiunile ce dau cu luna;

A ospătătorilor și găzduitorilor, pentru nutrirea și locuirea ce procură, și a oamenilor cu ziua, pentru plata zilelor, a materiilor de dânșii procurate și a simbriilor;

Se prescriu prin șase luni. *(Fr. 2271).*

1904. Acțiunea medicilor a chirurgilor și a apotecarilor, pentru vizite, operațiuni și medicamente;

A negustătorilor pentru mărfele ce vând la particularii cari nu sunt negustători;

A directorilor de pensionate, pentru prețul pensiunei școlarilor lor, și a altor maeștri, pentru prețul uceniciei.

A servitorilor cari se tocmesc cu anul, pentru plata simbriei lor;

Se prescriu printr'un an. *(Fr. 2272).*

1905. Prescripțiunea, în cazurile mai sus arătate, se va împlini, chiar dacă ar urmă serviciile, lucrările și predările acolo menționate.

Ea nu încetează de a curge decât când s'a încheiat socoteala, s'a dat un bilet sau adeverință, ori s'a format cerere în judecată. *(Fr. 2274).*

1906. Cu toate acestea, cei căror vor fi opuse aceste prescripțiuni, pot deferi celor ce li se opun, jurământ asupra chestiunei de a se ști dacă lucrul s'a plătit în adevăr. Jurământul va puteă fi deferit văduvelor și moștenitorilor sau tutorilor acestor după urmă, când sunt minori, pentru ca să aibă a declara dacă nu știu că lucrul este încă datorit. *(Fr. 2275).*

1907. Veniturile renditelor perpetue sau pe vieață;

Prestațiunile periodice ale pensiunilor alimentare, chiriile caselor și arenzile bunurilor rurale;

Dobânzile sumelor împrumutate și în genere tot ce se plătește cu anul sau la termene periodice mai scurte;

Se prescriu prin cinci ani. *(Fr. 2277).*

1908. Prescripțiunile prezentei secțiuni curg în contra minorilor și interdicților, rămânând acestora recurs în contra tutorilor lor. *(Fr. 2278).*

1909. Lucrurile mișcătoare se prescriu prin faptul posesiunei lor, fără să fie trebuință de vreo curgere de timp.

www.dacoromanica.ro

Cu toate acestea, cel ce a pierdut sau cel căruia s'a furat un lucru, poate să-l revendice în curs de trei ani din ziua când l-a pierdut sau când i s'a furat, dela cel la care îl găsește, rămânând acestuia recurs în contra celui dela care îl are. *(Fr. 2279)*.

1910. Dacă posesorul actual al lucrului furat sau pierdut l-a cumpărat la bâlciu sau la târg, sau la o vindere publică, sau dela un negustător care vinde asemenea lucruri, proprietarul original nu poate să ia lucrul înapoi decât întorcând posesorului prețul ce l-a costat. *(Fr. 2280)*.

1911. Prescripțiunile începute la epoca publicărei acestui codice, se vor regulà după legile cele vechi. *(Fr. 2281)*.

Dispoziții generale

1912. Codicii Domnilor Calimach și Caragea, și orice alte legi civile anterioare, ordonanțele Domnești și instrucțiunile ministeriale din ambe Principatele-Unite, sunt abrogate în tot ce nu este conform regulelor prescrise în prezentul Codice.

1913. Acest Codice civil se va pune în lucrare la 1 Iulie, anul 1865[1]).

1914. Fiica dotată înaintea promulgărei acestei legi, de voește a veni la o ereditate deschisă în urma promulgărei acestei legi, va fi obligată a raporta dota.

[1]) *Decret pentru amânarea punerei în lucrare a Codicelui civil* (publ. 2 Iulie 1865):

Art. 1. «Punerea în lucrare a noului Codice civil Alexandru Ion I, este amânată până la 1 Decemvrie viitor» (1865).

www.digibuc.ro

CUPRINSUL

TITLUL PRELIMINAR

	Articolul
Despre efectele şi aplicarea legilor în genere . .	1—5

CARTEA I

DESPRE PERSOANE

Tit. I. — Despre drepturile civile şi despre naturalizaţiune	6—20
Tit. II. — Despre actele stării civile	21—86
Tit. III. — Despre domiciliu	87—97
Tit. IV. — Despre absenţi	98—126
Tit. V. — Despre căsătorie	127—208
Tit. VI. — Despre despărţenie	211—285
Tit. VII. — Despre paternitate şi despre filiaţiune	286—308
Tit. VIII. — Despre adopţiune	309—324
Tit. IX. — Despre puterea părintească	325—341
Tit. X. — Despre minoritate, despre tutelă şi despre emancipaţiune	342—433
Tit. XI. — Despre majoritate, despre interdicţiune şi despre consiliul judiciar	434—460

CARTEA II

DESPRE BUNURI ŞI DESPRE OSEBITELE MODIFICAŢIUNI ALE PROPRIETĂŢEI

Tit. I. — Despre distincţiunea bunurilor	461—479
Tit. II. — Despre proprietate	480—516
Tit. III. — Despre uzufruct, despre uz şi despre abitaţiune	517—575
Tit. IV. — Despre servitudini	576—643

CARTEA III

DESPRE DIFERITE MODURI PRIN CARE SE DOBÂNDEŞTE PROPRIETATEA

Tit. I. — Despre succesiuni	650—799
Tit. II. — Despre donaţiuni între vii şi despre testamente	800—941
Tit. III. — Despre contracte sau convenţiuni .	942—1222
Tit. IV. — Despre contractul de căsătorie şi drepturile respective ale soţilor	1223—1293

www.digibuc.ro

	Articolul
Tit. V. — Despre vinderi	1294—1404
Tit. VI. — Despre schimb	1405—1409
Tit. VII. — Despre contractul de locaţiune	1410—1490
Tit. VIII. — Despre contractul de societate	1491—1531
Tit. IX. — Despre mandat	1532—1559
Tit. X. — Despre comodat	1560—1575
Tit. XI. — Despre împrumut	1576—1590
Tit. XII. — Despre depozit şi despre sechestru	1591—1634
Tit. XIII. — Despre contractele aleatorii	1635—1651
Tit. XIV. — Despre fidejusiune (cauţiune)	1652—1684
Tit. XV. — Despre amanet	1685—1696
Tit. XVI. — Despre antichreză	1697—1703
Tit. XVII. — Despre transacţiune	1704—1717
Tit. XVIII. — Despre privilegii şi ipoteci	1718—1823
Tit. XIX. — Despre expropriaţiunea silită	1824—1836
Tit. XX. — Despre prescripţiune	1837—1911
Dispoziţiuni generale	1912—1914

www.digibuc.ro

PROCEDURĂ CIVILĂ

LEGE PENTRU JUDECĂTORIILE DE OCOALE DIN 30 DECEMBRIE 1907 CU MODIFICĂRILE DIN 1913, 1919, 1920 ȘI 1921

www.digibuc.ro

LEGE

PENTRU ACCELERAREA JUDECĂȚILOR [1]
DIN 19 MAIU 1925

[1]) Această *Lege* cunoscută mai mult sub denumirea de *Lege asupra accelerării judecăților*, a fost votată de Senat la 15 Mai 1925 iar de *Cameră* la 16 Maiu 1925, fiind publicată în «*Monitorul Oficial*» No. 108 din 19 Maiu 1925. *Ea modifică părți importante din procedura civilă și comercială, scurtând termenele de apel și recurs, modifirând și unele articole din Legea timbrului.*

www.digibuc.ro

LEGE

PENTRU ACCELERAREA JUDECĂȚILOR [1])

DIN 19 MAIU 1925

Unificarea unor dispoziţiuni de *procedură civilă* şi *comercială* şi a *competenţei judecătoriilor*.

CAP. 1.

Condiţiuni generale pentru intentareaa acţiunilor

Art. 1. — Cererea de chemare în judecată va cuprinde:

a) Numele, pronumele, domiciliul sau reşedinţa, atât ale reclamantului, cât şi ale pârîtului;

b) Calitatea juridică în care figurează părţile în proces;

c) Obiectul cererii şi valoarea lui, după aprecierea reclamantului, atunci când este susceptibil de evaluare.

Pentru imobile se va arătà strada şi numărul, iar în lipsă, vecinătăţile, comuna şi judeţul în care se află imobilul sau indicaţiunea lui după registrele funciare dacă există;

d) Indicaţiunea lămurită a tuturor motivelor de fapt şi de drept pe cari se întemeiază cererea;

e) Indicaţiunea probelor pe cari se sprijină fiecare capăt de cerere.

Când proba consistă în acte, se va alătură la cerere atâtea copii, certificate de reclamant pentru conformitate cu originalul, câţi pârîţi sunt, în plus câte o copie de fiecare act pentru tribunal.

Dacă actele sunt scrise în limbă străină sau cu literele latine, certificate pentru conformitate de o autoritate competinte sau de un traducător autorizat de tribunal.

Când reclamantul voeşte a-şi dovedi acţiunea sau vreunul din capetele cererii sale, prin interogatorul sau jurământul pârîtului, va cere în acest scop înfăţişarea în persoană a acestuia.

Când se va invocà dovada cu martori, se va arătà numele, pronumele şi adresa martorilor.

Art. 2. — Cererea de chemare în judecată se va face

[1]) Publicată în „*Mon. Of.*“ No. 108 din 19 Maiu 1925.

www.digibuc.ro

în atâtea exemplare câți pârîți sunt, mai mult un exemplar pentru tribunal, semnate de reclamant sau de mandatar. In acest din urmă caz, se va depune la dosar o copie de pe mandat.

Art. 3.— Neîndeplinirea dispozițiunilor prevăzute la art. 1 dela litera *a* până la litera *d* inclusiv, atrage nulitatea cererii.

Reclamantul nu se va puteà servì înaintea primei instanțe de alte acte și probe decât de acele invocate prin cerere, afară de cazul când din desbaterile procesului se va fi ivit necesitatea administrării unor dovezi noui, pe cari reclamantul nu puteà să le prevadă și fără de cari procesul nu poate fi soluționat.

CAP. II.

Întâmpinarea pârîtului.— Cererea reconvențională

Art. 4.— Președintele, îndată ce primește cererea de chemare în judecată și constată plata taxelor de înmânare, ordonă să se comunice pârîtului un exemplar depe acțiune, împreună cu copiile depe acte, cu invitațiunea scrisă ca, în termen de cel mult treizeci zile dela primire, sub sancțiunea dela art. 3 și 7, să răspundă la acțiunea reclamantului printr'o întâmpinare scrisă, care se va face în atâtea exemplare și atâtea rânduri de copii de pe acte câți reclamanți sunt, plus un exemplar semnat de pârît și un rând de cópii de pe acte pentru tribunal. Întâmpinarea va trebuì depusă înlăuntrul acestui termen, sub luare de dovadă, la registratura tribunalului respectiv. Ea nu se comunică reclamantului decât în cazul când acesta nu domiciliază în orașul de reședință al tribunalului; în acest caz exemplarul destinat reclamantului împreună cu cópiile de pe acte se vor introduce în plicul depus în acest scop de pârît cu adresa reclamantului și se vor expedià prin poștă în cel mult 24 ore de către grefă.

Atestarea oficiului de depunerea plicului la biuroul postal face dovada de înmânare.

In afacerile declarate urgente, de lege, sau prin încheierea președintelui, termenul de mai sus va puteà fi redus fără să poată fi mai scurt de opt zile.

Dacă pârîtul locuește în străinătate, termenul de treizeci zile poate fi prelungit.

Art. 5.— Întâmpinarea pârîtului va cuprinde:

a) Toate excepțiunile ce opune acțiunii reclamantului;

b) Răspunsul la toate punctele de fapt și de drept ale acțiunii;

c) Toate mijloacele și probele cu cari se apără față de

www.digibuc.ro

fiecare capăt din cererea reclamantului, conformându-se în această privință, sub sancțiunea dela art. 3, alin. 2, prescripțiunilor de sub art. 1, lit. *e*;

d) Mențiune despre cererea reconvențională, chemare în garanție, sau orice altă cerere care are de scop introducerea unui terțiu în proces.

Când pârîtul nu va face această mențiune în întâmpinare, cererile de mai sus se vor judecà separat.

Art. 6. — Când sunt mai mulți pârîți, ei pot răspunde fiecare separat prin câte o întâmpinare, sau colectiv, cu toții sau o parte din ei, printr'o întâmpinare comună.

Întâmpinarea unuia sau unora dintre pârîți profită și celorlalți în măsura interesului comun.

Art. 7. — Pârîtul care nu a făcut întâmpinarea ori nu a depus-o în termen, sau, deși a făcut-o, nu a invocat nici o probă, pierde în tot cursul primei instanțe dreptul de a se servi de vreo dovadă. In asemenea caz el păstrează numai dreptul să se apere, discutând în fapt și în drept temeinicia susținerilor și probelor reclamantului.

Când în urma desbaterilor reclamântul a cerut și i s'a admis o probă nouă în prevederile art. 3, alin. 2, pârîtul va avea dreptul la contraprobă numai asupra acelui punct și sub condiția de a o invocà în aceeaș ședință.

Pârîtul care a făcut întâmpinarea va avea dreptul ca, pe lângă dovezile cerute prin aceasta, să invoace sau să combată și probele noui rezultate din desbateri în prevederile și sub condițiunile arătate de art. 3, alin. 2.

Art. 8. — Cererea reconvențională trebuie să îndeplinească toate condițiunile cerute de art. 1 și 2.

Ea nu se poate face decât odată cu întâmpinarea și, în caz când pârîtul nu crede necesar a face întâmpinare, în termenul defipt pentru aceasta.

Cererea reconvențională se va comunicà în cazurile, condițiunile și formele prevăzute la art. 4 pentru întâmpinare.

Toate sancțiunile prevăzute în dispozițiunile de mai sus, precum și acele de sub cap. I, se aplică și atunci când se face o cerere reconvențională.

Cererea reconvențională care nu s'a depus în termenul de mai sus, se va judecà separat.

CAP. III.

Înfățișări și desbateri

§ 1. Ședința preliminară

Art. 9. — După depunerea întâmpinării sau expirarea termenului în care trebuià depusă, reclamantul sau pârîtul are dreptul a cere președintelui tribunalului fixarea termenului pentru ședere

www.digibuc.ro

dința preliminară, dovedind plata citațiilor.

Președintele va fixă ziua și ora, ordonând citarea părților cu mențiunea ca partea sau părțile chemate la interogator și jurământ să se înfățișeze în persoană.

Acest termen nu va puteà fi mai scurt de cinci zile dela expirarea aceluia stabilit pentru depunerea întâmpinării.

Art. 10. — Ședința preliminară este destinată pentru:

a) Incercarea de împăcare a părților;

b) Primirea declarațiunilor de recunoașteri sau de renunțări, și pronunțarea hotărîrii pe baza lor;

c) Rezolvarea cererilor de nulitate și a tuturor excepțiunilor relative la timbru, incompetință, litispendență, conexitate, lipsă de calitate, autoritate de lucru judecat și a oricăror alte excepțiuni;

d) Discuțiunea asupra admisibilității probelor, cercetări locale, expertize, verificări de scripte, interogatorii, jurământ, martori, etc., precum și administrarea acelora în stare a fi efectuate;

e) Discuțiunea asupra admisibilității în principiu a cererii reconvenționale, a chemării în garanție, a indicării autorului sau a disjungerii lor, și

f) Eventual judecarea fondului, dacă e în stare de judecată.

Art. 11. — Desbaterile orale ale ședinței preliminare vor fi sumare. Ele vor avea de obiect numai punctele ce se constată din acțiune și întâmpinare că au rămas în discuțiunea părților.

Art. 12. — Reclamantul este dator, sub sancțiunea decăderii în cursul primei instanțe, să arate oral la această ședință preliminară excepțiunile și probele la cari a fost provocat prin întâmpinarea pârîtului sau cererea reconvențională.

Aceeaș îndatorire, sub aceeaș sancțiune, o are și pârîtul pentru combaterea acestor susțineri orale ale reclamantului.

Art. 13. — Recunoașterea în total sau în parte a pretențiunilor reclamantului se va face de către pârît în persoană sau de către mandatarul său autorizat special pentru aceasta.

Aceeaș regulă se aplică și reclamantului pentru renunțarea totală sau parțială la pretențiunile sale.

Recunoașterile sau renunțările vor fi semnate de partea care le-a făcut sau de împuternicitul ei.

Art. 14. — Când reclamantul își modifică acțiunea, se va fixà o altă ședință preliminară, afară numai dacă pârîtul consimte să se judece în aceeaș ședință.

Art. 15. — Dacă la termenul fixat pentru ședința preliminară se prezintă numai una din părți, instanța, după ce va examinà toate lucrările

www.digibuc.ro

din dosar și va ascultă concluziunile orale ale părții prezente, se va pronunță, putând admite și excepțiunile, probele, cererile sau pretențiunile relative la fond, chiar ale părții absente, dacă le va găsi întemeiate.

Art. 16. — In cazurile în cari judecata se suspendă din cauza neprezentării părților, ea nu va puteà fi redeschisă decât după trecere de trei luni din ziua suspendării.

Dacă la redeschiderea admisă, după expirarea termenului de mai sus, părțile nu se vor prezentà, atunci judecata se va suspendà din nou și nu va puteà fi redeschisă decât după șase luni din ziua suspendării.

Părțile vor puteà, totuș, cere redeschiderea procesului și înainte de aceste termene dacă vor declarà că s'au împăcat și vor cere o hotărîre de expedient sau dacă vor plătì prin anulare de coli timbrate sau prin depunere la administrația financiară a unei noui taxe proporționale de o pătrime din valoare taxei proporționale ce s'a plătit pentru acțiune; iar în acțiunile cu caracter nepatrimonial întreitul taxei plătite.

Art. 17. — Dacă judecata admite ca cererea reconvențională a pârîtului să se judece odată cu acțiunea principală, reclamantul va propune oral, în aceeaș ședință, excepțiunile și probele ce invoacă în combaterea ei, pentru ca judecata ascultând obiecțiunile pârîtului să poată hotărî asupra admisibilității lor.

Art. 18. — Dacă reclamantul declară că pentru combaterea întâmpinării sau cererii reconvențională a pârîtului înțelege să se servească de alte acte pe cari nu și le-a putut procurà până la ședința preliminară, judecătorul, dacă constată ca întemeiată această împiedecare, va puteà acordà un singur termen, apreciat suficient, înlăuntrul căruia reclamantul este dator a le depune la registratura tribunalului sub luare de dovadă.

Pârîtul va aveà deasemenea dreptul a depune la grefă noui acte în lăuntrul termenului de mai sus, pentru combaterea actelor produse de reclamant, în condițiunile alineatului precedent.

Atât reclamantul cât și pârîtul iau cunoștință dela dosar de actele depuse.

Reclamantul sau pârîtul care nu se va fi conformat dispozițiunilor de mai sus, pierd dreptul de a se mai servì de aceste acte noui în cursul instanței.

Art. 19. — Dacă la ședința preliminară s'a admis o descindere locală, martori sau experți, partea propunătoare este datoare ca în termen de cinci zile dela admitere să plătească citațiile martorilor propuși sau a expertului nu-

www.digibuc.ro

mit și să depună totdeodată suma fixată de judecată pentru cheltuielile de descindere, transportul și despăgubirea martorilor, atunci când ei nu sunt din localitate, sau onorariul expertului. Toate acestea sub sancțiunea decăderii de a se mai folosî de aceste dovezi în tot cursul instanței.

Dacă s'a admis o cercetare locală ea se va efectuà înainte de termenul fixat pentru judecarea fondului.

Deasemenea dacă s'a admis dovada cu martori, aceștia vor puteà fi ascultați și înainte de judecarea fondului de un judecător delegat.

Expertul numit este dator, sub sancțiunile prevăzute de lege, să-și depună raportul cu cel puțin zece zile înainte de termenul fixat pentru judecata fondului și va trebui să fie prezent la acel termen, pentru a da explicațiunile ce eventual i se vor cere de judecată sau de părți.

Onorariul depus se va eliberà expertului numai după terminarea lucrării și prezentarea sa la prima înfățișare.

Art. 20. — In contra celor hotărîte de judecată în ședința preliminară nu există altă cale de atac decât apelul odată cu fondul, atât pentru părțile cari au fost de față, cât și pentru cele cari au lipsit.

Art. 21. — Oricare din părți are dreptul să ceară înfățișarea actelor în original.

Părțile cari se servesc de acte în còpii conform art. 1, alin. *e* și art. 4 și nu au depus originalele la grefă, sunt obligate să le aibă asupra lor, sub sancțiunea dela art. 3, alin. II, atât la ședința preliminară cât și la ședința pentru judecata fondului.

In afară de cazuri excepționale, apreciate de justiție ca bine întemeiate, părțile nu vor mai puteà cere în prima instanță, amânarea pentru producerea actelor originale.

§ 2. Judecarea procesului în fond

Art. 22. — Când în ședința preliminară n'a avut loc judecarea fondului, instanța va fixà ziua și ora pentru judecarea lui, prin chiar încheierea acelei ședințe preliminare.

Ședința fixată pentru judecarea fondului este destinată:

a) administrării probelor rezervate acestei ședințe;

b) desbaterilor orale ale părților și concluziunilor lor asupra fondului;

c) pronunțarea hotărîrii.

Art. 23. — Când instanța a admis părților vreo dovadă nouă, rezultând din desbateri, conform art. 3, alin. 2 și art. 7, alin. 2 și 3, va fixà un termen scurt, potrivit împrejurărilor, înlăuntru

www.digibuc.ro

căruia partea este obligată a depune la dosar còpii de pe actele invocate, certificate pentru conformitate de părți iar originalele în păstrarea grefii, afară de cazul când partea având asupraşi actul invocat, instanța va aprecià că adversarul său poate luà cunoştință de actul produs, fără amânare.

Când proba admisă consistă din ascultarea de martori, partea este obligată să depună lista lor în termenul prevăzut de art. 19, conformându-se în totul şi celorlalte dispoziţiuni prevăzute de acest text.

Partea care nu se va conformà dispoziţiunilor de mai sus este decăzută din dreptul de a se mai folosì în tot cursul instanței de această dovadă.

Art. 24. — Dacă la termenul fixat pentru judecată se înfăţişează numai una dintre părți, instanța, după ce va examinà toate lucrările din dosar şi va ascultà concluziunile orale ale părții prezente, se va pronunță, putând admite chiar pretenţiunile părții absente, dacă le va găsì întemeiate.

Art. 25. — Dacă nici una din părți nu se prezintă, se vor aplicà dispoziţiunile articolului 16.

Art. 26. — Judecătorii sunt în drept să pună întrebări părților spre a desluşì punctele nelămurite ale procesului.

Se va pune din oficiu, în desbaterea părților orice chestiune care poate duce la soluţiunea procesului şi ordonà, în marginele dispoziţiunilor legale pentru dovezi, toate măsurile cari pot lămurì judecata.

Dispoziţiunile de mai sus se aplică si la şedinţa preliminară.

CAP. IV

Participarea terților la proces

§ 1. Chemarea în garanție

Art. 27. — Cererea de chemare în garanție se va face, odată cu întâmpinarea, în condiţiunile dela art. 1 şi 2, şi, când pârîtul nu crede necesar să facă întâmpinare, în termenul defipt pentru aceasta.

Cererea de chemare în garanție va fi însoțită de copie de pe acţiunea reclamantului, còpii de pe actele depuse de acesta, precum şi còpii de pe întâmpinarea şi actele pârîtului.

Întâmpinarea se va comunicà în cazurile şi după formele prevăzute la art. 4 de mai sus.

Art. 28. — Dacă la şedinţa preliminară s'a admis ca cererea de chemare în garanție să se judece odată cu acţiunea principală, această cerere împreună cu citaţia se va comunicà chematului în garanție, care este obligat să depună întâmpinarea sa,

www.digibuc.ro

în termen de cincisprezece zile dela primire, la registratura tribunalului, sub luare de dovadă.

Întâmpinarea chematului în garanție trebuie să fie făcută în forma și condițiunile stabilite pentru întâmpinarea pârîtului, sub aceleași sancțiuni. Tot astfel se va proceda și în caz de indicare a autorului.

Art. 29. — Cererea de chemare în garanție care nu va fi fost depusă în termenul prevăzut la art. 27 se va judecă separat, potrivit competenței.

Art. 30. — Când chematul în garanție formulează, la rândul său, o cerere de chemare în garanție, se va conformă dispozițiunilor de sub acest capitol.

Sancțiunile de sub cap. I și II se aplică și în materie de chemare în garanție.

§ 2. Intervenția

Art. 31. — Cererea de intervenție, sub sancțiunea prevăzută de art. 3, trebuie să îndeplinească toate condițiunile cerute de art. 1 și 2.

Când cererea de intervenție este principală, ea nu poate fi făcută decât în cursul primei instanțe; când ea este accesorie, poate fi făcută în tot cursul procesului.

Intervenientul trebuie să ia procesul în starea în care se găsește în momentul intervenției.

Art. 32. — Discuțiunea admisibilității în principiu a cererii de intervenție se va face în chiar ședința în care a fost introdusă.

Art. 33. — După admiterea în principiu a cererii de intervenție principală, dacă una dintre părțile procesului principal cere amânarea spre a luă cunoștință de intervenția și probele invocate, instanța va puteă amână cauza și fixă totodată, potrivit împrejurărilor, termenul înlăuntrul căruia aceă parte va trebuî să-și formuleze și să depună întâmpinarea, conform art. 4 și 5, afară de cazul când partea poate să invoace dovezile sale imediat.

Termenul nu va puteă fi în orice caz mai mic decât zece zile.

Întâmpinarea se va comunică după formele și în cazurile prevăzute în art. 4 de mai sus.

La intervenția accesorie se va procede ca mai sus, dar numai după cererea acelei părți din procesul principal în contra căreia este îndreptată intervenția.

CAP. V

Apelul

Art. 34. — Sentințele tribunalului în primă instanță se pronunță numai cu drept de apel.

Art. 35. — Cererea de apel va cuprinde:

www.digibuc.ro

a) Numele, pronumele, domiciliul sau reședința atât ale apelantului cât și ale intimatului;

b) Arătarea hotărîrii care se apelează;

c) Motivele de fapt și de drept pe cari se întemeiază apelul.

In cazul când apelul s'a făcut înainte de comunicarea hotărîrii, apelantul va puteà depune motivele până la ziua judecății, în nici un caz nu mai târziu de cincisprezece zile de la comunicarea hotărîrii;

d) Arătarea probelor pe cari se întemeiază în susținerea apelului, conformându-se în totul dispozițiunilor dela lit. *e*, art. 1.

Art. 36. — Cererea de apel se va face în atâtea exemplare câți intimați sunt, mai mult un exemplar, semnat de apelant, pentru Curte.

La cerere se va alătură în copie legalizată sentința apelată.

Cererea de apel se va depune, sub luare de dovadă, la registratura tribunalului care a pronunțat sentința atacată cu apel.

Art. 37. — Neîndeplinirea dispozițiunilor prevăzuite la art. 35, lit. *a b* și *c*, afară de indicarea numelui intimatului, atrage nulitatea apelului,

Apelantul nu se va puteà servì înaintea instanței de apel de alte probe decât acele invocate prin cererea de apel, afară de cazul prevăzut la art. 3, alin. 2.

Art. 38. — Președintele tribunalului, îndată ce primește cererea de apel, ordonă să se comunice intimatului un exemplar de pe apel, împreună cu copiile de pe acte, cu invitațiunea scrisă ca, în termen de douăzeci de zile dela primire, sub sancțiunea dela art. 40, alin. 1, să răspundă la apel printr'o întâmpinare scrisă, care se va face în atâtea exemplare câți apelanți sunt, plus un exemplar semnat de intimat pentru Curte, și care va trebui depusă împreună cu actele în atâtea rânduri de copii câți apelanți sunt, plus un rând pentru Curte, înăuntrul acestui termen, sub luare de dovadă, la registratura tribunalului.

Intâmpinarea se va comunicà în cazurile și după formele prevăzute la art 4.

In afacerile declarate urgente prin lege, sau prin încheierea președintelui, termenul de mai sus va puteà fi redus, fără să poată fi mai scurt de opt zile.

Dacă intimatul locuește în străinătate, termenul de două zeci de zile poate fi prelungit.

Art. 39. — Intâmpinarea intimatului va cuprinde toate cerințele dela art. 2.

Când sunt mai mulți intimați se aplică art. 6.

Art. 40. — Intimatul nu se va puteà servì în apel de-

www.digibuc.ro

cât de probele ce a invocat în întâmpinare, afară de cazul prevăzut de art. 7.

Dacă sentința tribunalului va fi reformată de Curte, în urma prezentării unor dovezi cari din vina apelantului n'au fost prezentate la prima instanță, în acest caz apelantul va fi lipsit de dreptul de a avea cheltueli de judecată în apel, dacă partea potrivnică o va cere.

Art. 41. — Termenul de apel în materie civilă și comercială este de cinsprezece zile.

Acest termen curge în ambele cazuri dela comunicare.

Art. 42. — Când prima instanță a ordonat execuția provizorie, partea interesată va puteà face apel înainte de comunicare, conform art. 35, lit. *a* și *b*, alăturând copie legalizată de pe dispozitivul hotărîrii și va puteà cere suspendarea execuțiunii provizorii în tot cursul instanței de apel.

Cererea de suspendare se va depune la tribunal sau la curtea de apel, dacă dosarul se află la Curte.

In acest din urmă caz, apelantul este obligat ca, după comunicarea hotărîrii apelate, să se conformeze lit. *c* și *d* dela art. 35.

Asemenea și partea care nu va fi obținut execuția provizorie cerută la prima instanță o va puteà cere în apel, conformându-se dispozițiunilor de mai sus.

Art. 43. — Desbaterile și judecata se vor face și în apel potrivit dispozițiunilor de sub capitolul III.

Deciziunile Curții, precum și sentințele tribunalelor ca instanțe de apel se dau fără drept de opoziție.

CAP. VI

Dispozițiuni comune

Art. 44. — Apelul nominal la începutul ședinței se suprimă pentru Curțile de apel și tribunale.

Părțile pot cere instanței la începutul ședinței amânarea proceselor cari nu sunt în stare a fi judecate și nu dau loc la discuțiuni.

Art. 45. — Amânarea proceselor prin acordul comun al părților nu se poate admite decât o singură dată în cursul unei instanțe.

Art. 46. — Partea care a fost prezentă la o înfățișare, în persoană sau prin procurator, indiferent dacă procuratorul ar avea sau nu drept a luà cunoștință de termen, nu va mai fi citată în tot cursul instanței chiar dacă la termenele ulterioare ar absentà, ea fiind presupusă a cunoaște termenele fixate și aceasta și în cazul când a fost chemată la interogator sau jurământ.

Art. 47. — Prezența părții în instanță acoperă orice viciu al procedurii.

Art. 48. — Judecătorii nu vor puteà reduce cheltuelile

www.digibuc.ro

de timbru, taxe de portărei, onorar de expert. indemnizația martorilor, precum și orice alte cheltueli pe cari partea care a dobândit câștig de cauză le va dovedi ca făcute.

Onorariile advocaților sunt lăsate la aprecierea instanței, care va ține seamă de importanța procesului și durata lui. Aceste onorarii nu vor fi nici într'un caz reduse sub tarifele minimale întocmite de comisiunea permanentă a uniunii advocaților aprobate de Ministerul de Justiție și publicate în *Monitorul Oficial*.

Art. 48. — Procentele legale se vor calculà după scontul Băncii Naționale augmentat cu 4% în materie civilă și 6% în materie comercială.

Art. 50. — Toate termenele în zile prevăzute în legea de față se consideră pe zile libere, adică nu se socotește nici ziua când s'o început, nici ziua când se sfârșește termenul.

Art. 51. — Contra martorului și expertului care lipsește la prima citare, instanța va emite, din oficiu, mandat de aducere.

Art. 52. — Termenul de recurs la înalta Curte de casație și justiție, în materie civilă și comercială, este de treizeci zile.

Acest termen curge dela comunicarea hotărîrii sau deciziunii ce se atacă.

Odată cu cererea în Casație se vor depune și motivele de casare, lămurit desvoltate.

Deciziunile înaltei Curți de casație se dau fără opoziție.

CAP. VII

Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 53. — Legea de față formează, în materie civilă și comercială, de natură contencioasă, înaintea tribunalelor ca prima instanță și ca instanță de apel și de recurs, precum și înaintea Curților de apel, procedura unificată de drept comun pe întreg teritoriul țării.

Ea nu se aplică:

a) Materiilor pentru cari prin legi s'a instituit o procedură specială, decât în măsura în care și sub regimul procedurilor anterioare acestei legi se completau prin dispozițiunile dreptului comun.

Deasemenea termenele și căile de atac din acele proceduri speciale rămân nemodificate;

b) In materie grațioasă;

c) In materii de execuțiune silită.

Art. 54. — Sunt supuse la taxele de timbru mai jos specificate următoarele cereri și acte de procedură cuprinse în legea de față:

1. Citațiunile, precum și dovezile și procesele-verbale,

www.digibuc.ro

sau certificatele de înmânarea lor:

a) la tribunale . . 10 lei.
b) la Curți . . . . 20 lei.

2. Intâmpinarea scrisă a pârîtului:

a) la tribunale . . 5 lei.
b) la Curți . . . . 20 lei.

3. Propunerile de chemare la interogator:

a) la tribunale . . 20 lei.
b) la Curți . . . . 50 lei.

4. Propunerile de martori:

a) la tribunale . . 5 lei.
b) la Curți . . . . 20 lei.

5. Cererile de redeschiderea judecăților:

a) la tribunale . . 5 lei.
b) la Curți . . . . 20 lei.

Taxele de timbru la cari sunt impuse actele prevăzute la aliniatele 3 și 4 se vor percepe prin coli timbrate, cari se vor anulă de către judecătorul respectiv după normele prevăzute de art. de mai jos.

6. Incheierile de amânarea proceselor prin acordul comun al părților:

a) la tribunale . . 20 lei.
b) la Curți . . . . 50 lei.

Art. 55. — Cererile introductive de instanță și actele de procedură netimbrate sau insuficient timbrate, vor fi valabile numai dacă partea care le-a prezentat, ori aceea în interesul căreia au fost îndeplinite, ori partea adversă, va justificâ înaintea instanței la prima zi de înfățișare plata taxelor de timbru datorite după lege, sau a diferenței pentru completare.

Judecata, la cerere, va încuviința părții interesate, un singur termen pentru plata acestor taxe; în acest din urmă caz partea va fi îndatorată și la plata unei amenzi egală cu îndoitul valorii lor.

Dacă nici la acest termen partea interesată nu va justificâ plata, judecata va pronunță nulitatea cererii sau actului de procedură făcută fără respectarea legii timbrului.

In caz când nulitatea cererii sau actului de procedură din cauza netimbrării sau neplata timbrului proporțional n'a fost ridicată la termen, fie din oficiu, fie de partea potrivnică, se vor aplica aceleași norme pentru satisfacerea drepturilor fiscului și aceasta în orice stare a procesului.

In caz când taxele au fost achitate de partea care nu le datorâ, judecata, la cererea acesteia, va obligâ printr'o încheiere sau prin hotărîrea finală, la plata lor pe partea care erâ ținută să le achite.

In toate aceste cazuri taxele de timbru fix și proporțional cuvenite și amenzile datorate se pot percepe, fie prin viză, fie prin depuneri de coli timbrate, cari se vor anulâ prin scrierea pe timbru a cuvântului «anulat» și specificându-se cererea pentru care s'a anulat.

Tot odată hârtia se va

www.digibuc.ro

perforà în mijlocul ei cu maşina sau cu mâna.

Art. 56. — Când una din părţi se va servì ca mijloc de probă în justiţie de vreun act la care nu s'au achitat taxele de timbru şi înregistrare, conform prescripţiilor legii, instanţa de judecată va reţine şi înaintà de îndată actul vizat la autoritatea fiscală în drept a constatà contravenţia şi a luà măsurile prescrise de lege, în care scop va acordà părţii contravenionte un termen. La ziua fixată partea va fi ţinută să justifice satisfacerea drepturilor fiscului. Dacă la termenul fixat contravenientul nu va face această justificare de plată sau nu va prezentà dovada că a făcut apel contra procesului-verbal de contravenţie, el nu se va mai puteà servì de acel act în acea instanţă.

Art. 57. — Dela data punerii în aplicare a legii de faţă se abrogă dispoziţiunile din procedurile civile şi comerciale în vigoare pe întreg teritoriul ţării, contrarii dispoziţiunilor de mai sus.

Art. 58. — Acţiunile introduse până la punerea în vigoare a prezentei legi se vor judecà după vechea procedură numai înaintea instanţei unde se găsesc, urmând ca în instanţa de apel să se judece după prezenta lege.

Deasemenea apelurile ce se vor găsi introduse la instanţele de apel, până la 15 Septemvrie 1925 exclusiv se vor judecà după procedura sub care s'au introdus.

Recursurile contra sentinţelor definitive ale tribunalelor date în competinţa Curţilor de apel din: Braşov, Cluj, Tg.-Mureş, Timişoara şi Oradea-Mare, prin legile de procedură în vigoare în acele circumscripţii, vor continuà a fi judecate de acele Curţi până la unificarea completă a legilor de procedură cu privire la competenţă şi căile de atac.

Art. 59. — Art. 27, 31, 33, 34, 39 şi 40 din legea din 4 August 1921, privitoare la competenţa judecătoriilor din circumscripţia Curţilor de apel din Craiova, Bucureşti Galaţi, Iaşi şi Constanţa, se modifică în sensul că competenţa acestor instanţe se ridică până la valoarea de cinci mii lei în prima şi ultima instanţă, inclusiv capital şi procente reclamate şi până la valoarea de cincizeci mii lei în prima instanţă inclusiv capital şi procente reclamate.

Competenţa judecătoriilor în materie de tutelă se ridică până la valoarea de una sută mii lei.

Celelalte dispoziţiuni ale textelor sus menţionate rămân neschimbate.

Art. 60. — Art. 1 din legea din 9 Iulie 1924, relativ la stabilirea competenţei judecătoriilor din circumscripţia Curţii de apel din Chi-

www.digibuc.ro

șinău, se modifică în sensul că competența acestor instanțe se ridică până la valoarea de cinci mii lei în prima și ultima instanță, inclusiv capital și procente reclamate și până la valoarea de cincizeci mii lei în prima instanță inclusiv capital și procente reclamate. Competența judecătoriilor din circumscripțiunea sus menționatei Curți în materie de tutelă se ridică până la valoarea de una sută mii lei.

Celelalte dispoziții ale textelor sus arătate rămân neatinse.

Art. 61. — Dispozițiunile legii din 4 August 1921, privitoare la majorarea competinței civile a autorităților judecătorești din Bucovina, se modifică în sensul că judecătoriile din circumscripția Curții de apel din Cernăuți vor avea competința a judeca în primă și ultimă instanță afacerile mărunte (bagatelare) până la valoarea de cinci mii lei, inclusiv capital și procente reclamate și până la valoarea de cincizeci mii lei în primă instanță inclusiv capital și procente reclamate.

Art. 62. — Articolul unic al legii din 4 August 1921 privitor la competența autorităților judecătorești din circumscripția Curților de apel din Brașov, Cluj, Timișoara, Oradea-Mare și Tg-Mureș se modifică în sensul că competența acestor instanțe se majorează astfel: sumele prevăzute în cele 11 alineate ale articolului din sus citata lege, care reprezintă limitele de valoare privitoare la competință, se vor socoti în viitor înmulțite cu 5, afară de suma arătată la art. 476 procedura civilă, alin. II, care se majorează la suma de cinci mii lei, inclusiv capital și procente reclamate.

Art. 63. — Procesele și tutelele pendinte la tribunale și cari la promulgarea legii de față, prin efectul dispozițiunilor de mai sus, ar deveni de competența judecătoriilor, vor continuă a fi judecate de acele tribunale.

Art. 64. — Hotărîrile pronunțate de judecătorii în ultima instanță în condițiunile art. 61 și 62 vor fi supuse recursului la tribunalele respective.

Recursurile pe întreg teritoriul țării se vor declară în termenul și după formele prevăzute de art. 106 din legea judecătoriilor din Vechiul Regat.

Tribunalele vor judecă aceste recursuri conform art. 107 și 108 din menționala lege.

Art. 65. — Se abrogă art. 40 din legea de unificare a corpului de advocați.

Cererile în curs de judecată aflate înaintea instanțelor judecătorești, necontrasemnate de advocat, sunt declarate valabile.

www.digibuc.ro

Cauzele pendinte la înalta Curte de casație, la cererea părții interesate, se vor casă și se vor trimite spre o nouă judecată în fond.

Art. 66. — Reconstituirea cărților funciare distruse se va face de șeful instanței respective, sub direcțiunea și supravegherea prim-președinților și președinților de tribunale. Cheltuelile ce necesită reconstituirea se vor puteà acoperi prin cotizațiunile părților interesate.

Cotizațiunile se vor stabili prin regulamentul ce se va întocmi de ministerul de Justiție.

Art. 67. — Un regulament va fixà condițiunile de capacitate și de funcționare ale persoanelor cari vor puteà fi autorizate a face oficiu de traducători, respectându-se drepturile câștigate.

Art. 68. — Cópiile de pe acte cari, conform art. 1, alin. *e*, trebuie comunicate părtîtului împreună cu acțiunea, în caz când procedurile în vigoare nu conțin dispozițiuni speciale în această privință, pentru cei lipsă dela domiciliu, vor fi restituite grefei odată cu procesul-verbal de constatarea modului îndeplinirii procedurii, iar pentru cei cu domiciliul necunoscut, și a căror citare se face prin publicitate, vor rămâne la dosar.

Art. 69. — Toate dispozițiunile din diferitele legi de timbru, contrarii dispozițiunilor art. 54, 55 și 56 de mai sus, se abrogă.

Art. 70. — Legea de față se pune în aplicare pe ziua de 15 Septemvrie 1925, afară de dispozițiunile art. 44, 45, 47, 48, 49, 51, 55, 56 și 65, cari se aplică dela data promulgării ei.[1])

[1]) Această *Lege* cunoscută mai mult sub denumirea de *Lege asupra accelerării judecăților*, a fost votată de *Senat* la 15 Maiu 1925 iar de *Cameră* la 16 Maiu 1925, fiind publicată în «*Monitorul Oficial*» No. 108 din 19 Maiu 1925. *Ea modifică părți importante din procedura civilă și comercială, scurtând termenele de apel și recurs, modificând și unele articole ale Legea timbrului.*

www.digibuc.ro

PROCEDURĂ CIVILĂ

LEGE PENTRU JUDECĂTORIILE DE OCOALE [1]) DIN 30 DECEMBRIE 1907 CU MODIFICĂRILE DIN 1913, 1919 1920 ŞI 1921

CARTEA I
DISPOZIŢIUNI GENERALE

TITLUL I

INTOCMIREA JUDECĂTORIILOR DE OCOALE

1. In fiecare judeţ se înfiinţează ocoale judecătoreşti compuse:

în oraşe, din întregul oraş sau din părţi din oraş, la care, la trebuinţă, se vor adăugă şi comune rurale, după întindere şi populaţiune;

în afară din oraşe, din comune rurale alăturate.

In fiecare ocol se înfiinţează o judecătorie.

2. Numărul, întinderea ocoalelor şi reşedinţele judecătoriilor se vor determină, la punerea legii în aplicare, printr'un decret regal, în urma avizului Consiliului de miniştri.

Modificările lor mai târziu nu se vor puteà face decât prin lege.

3. (Abrogat art. 218 L. Org. Judecătoreşti 1913)[1]).

4. (Abrogat art. 218. L. Org. Judecătoreşti 1913)[2]).

5. Grefierii, arhivarii şi copiştii judecătoriilor se numesc prin deciziune ministerială.

6. Judecătorii de ocoale rurale vor locui în comuna de reşedinţă a ocolului lor.

Ori de câte ori va fi nevoie, şi în mod obişnuit la zile fixate, şi cel mai puţin

[1]) Această lege formează Cartea I a Procedurei civile care urmează. Ea abrogă vechile legi ale «*Judecătoriilor de pace comunale şi de ocoale*» din 1879, 1894 şi 1896. Ea a suferit modificări prin legile din 1913, 1919, 1920 şi 1921, modificări ce noi le-am introdus în corpul legii.

[1]) Art. 3 şi 4 din L. Jud. Oc. au fost înlocuite cu art. 3 din Legea de organizare judecătorească. A se vedea şi Decret-Lege din 5 Febr. 1919 şi 8 Maiu 1920, cari modifică în mod provizoriu condiţiunile de vârstă şi compunerea judecătoriilor.

www.digibuc.ro

de două ori pe lună, judecătorii vor merge în comunele din ocolelе lor pentru a-şi exercità funcţiunile ce le aparţin.

7. (Abrogat art. 218. L. Org. Judecătoreşti 1913)[1]).

8. (Abrogat art. 218. L. Org. Judecătoreşti 1913)[1]).

9. Judeţele sunt datoare ca în anul care urmează după punerea în aplicaţiune a legii de faţă să construească în comunele rurale în carevor fi reşedinţe de judecătorii, localuri pentru judecătorii şi magistraţi stagiari.

Ele sunt datoare de asemenea să procure localuri pentru judecătoriile de ocoale rurale cu reşedinţele în oraşe (comune urbane).

Ministerul de Interne va înscrie din oficiu în bugetele judeţelor sumele necesare pentru achiziţiunea locurilor şi construirea localurilor sau pentru închirierea localurilor necesare.

Dacă până la expirarea termenului de un an după punerea în aplicaţiune a legii, judeţele nu vor fi luat măsurile necesare pentru construirea localurilor, Ministerul de Justiţie va fi îndreptăţit a lua de urgenţă acele măsuri şi în contul Statului, care se va despăgubi dela judeţe.

Până la construirea localurilor proprii, judeţele sunt datoare să procure judecătoriilor de ocoale, cu reşedinţa în comune rurale, judecătorilor şi stagiarilor acelor judecătorii, localuri şi locuinţe necesare.

Comunele urbane sunt datoare să procure localurile necesare pentru judecătoriile de ocoale urbane.

10. Întreţinerea şi încălzitul localurilor judecătoriilor de ocoale rurale sunt în sarcina judeţelor.

Ministerul de Interne va înscrie din oficiu în bugetele judeţelor sumele necesare pentru aceasta.

Întreţinerea şi încălzitul localurilor, precum şi mobilierul judecătoriilor de ocoale urbane, sunt în sarcina comunelor urbane respective.

TITLUL II

ADMISIBILITATEA IN FUNCŢIUNEA DE JUDECĂTOR DE OCOL. — STAGIARII

11. (Abrogat art. 218. L. Org. Judecătoreşti 1913)[2]).

[1]) Art. 7 şi 8 din L. Jud. Oc. au fost înlocuite cu art. 51 din Legea de org. judecătorească.

[2]) *Art. 11 abrogat, a fost înlocuit cu art. 97 al Legei de organizare judecătorească, al cărui cuprins este:*

Art. 97. Pentru a fi numit procuror-şef de parchet, procuror de secţiune, judecător de ocol sau de tribunal, este necesar:

a) a fi licenţiat sau doctor în drept dela o facultate juridică recunoscută;

b) a avea vârsta de cel puţin 26 ani împliniţi;

www.digibuc.ro

12. (Abrogat art. 218. L. Org. Judecătorești 1913) [1]).

c) a fi trecut cu succes examenul de capacitate;

d) a avea un stagiu ca supleant de tribunal, substitut sau ajutor de judecător de ocol de cel puțin doi ani.

Drepturile magistraților stagiari astăzi în ființă și întrunind condițiunile cerute de legea din 24 Martie 1909 spre a fi înaintați în posturile de judecători de tribunale, judecători de ocoale sau de procurori-șefi de parchete și procurori de secție, rămân neatinse prin legea de față.

Magistrații-stagiari întrunind condițiunile de mai sus și cari vor fi numiți supleanți, substituți sau ajutori de judecători vor putea fi înaintați în posturile de judecători de tribunale sau de ocoale, de procurori-șefi de parchet sau procurori de secție, fără nici o altă condiție de stagiu.

Condițiunea de stagiu poate fi înlocuită sau cu exercițiul efectiv al profesiunei de advocat în timp de cel puțin patru ani pe lângă tribunale și Curți de apel, sau cu îndeplinirea funcțiunei de portărel în timp cel puțin de patru ani, de grefier de Curte de apel sau tribunal în timp de doi ani, sau de ajutor de grefă la tribunale sau Curți de apel în timp de patru ani.

Dovada exercițiului efectiv al profesiunei de advocat se va face cu atestațiuni motivate date de autorități judecătorești, pe lângă care s'a exercitat advocatura. (*Mod. L. 11 Aprilie 1913*).

[1]) Art. 11 și 12 din L. Jud. Oc. au fost înlocuite cu art. 92 și 97 din Legea Org. Judecăt. din 1913.

13. Deocamdată, la punerea în aplicațiune a legei, și numai în lipsă de candidați întrunind condițiunile acestea, se vor putea numi judecători de ocoale dintre:

cei ce au mai exercitat asemenea funcțiune timp de cel puțin doi ani și au vârsta de 28 ani împliniți;

foștii și actualii judecători de tribunale cari vor avea vârsta de 28 ani împliniți și un stagiu în magistratură de cel puțin cinci ani.

Vor putea fi numiți de asemenea judecători de ocoale, însă cu titlul provizoriu și până la completarea locurilor cu titluri cari să întrunească toate condițiunile de admisibilitate, dintre:

foștii judecători de ocoale, foștii și actualii judecători de tribunale cari nu vor avea stagiul cerut mai sus, de cinci ani de zile în magistratură;

foștii și actualii supleanți de tribunale, foștii și actualii procurori și substituți, foștii și actualii ajutori de judecători, cari vor fi având cel puțin doi ani de vechime, precum și dintre grefierii și ajutorii grefierilor Curților de apel cari au un stagiu de cel puțin patru ani.

Toți aceștia vor trebui să aibă titlul de doctor sau licențiat în drept.

(Modif. D. 9 Julie 1919 [2]).

[2]) *Art. 12 abrogat, a fost în-*

www.digibuc.ro

Judecătorii de ocoale numiţi astfel provizoriu, nu se bucură de stabilitatea celor definitivi şi primesc acelaş onorariu ca şi judecătorii de ocol definitivi.

Trecând cu succes examenul de capacitate, ei vor puteà fi numiţi definitiv. (Art. 4 urm. R. J. O.).

14. (Abrogat art. 218. L. Org. Judecătoreşti 1913[1]).

15. Stagiarul depune înaintea judecătorului de ocol respectiv jurământul de a îndeplini cu conştiinţă toate însărcinările ce i se vor da. (Art. 27 R. J. O).

16. (Abrogat art. 218. L. Org. Judecătoreşti 1913[1]).

---

locuit cu art. 92 din Legea Ogr. Judecătoreşti, al cărui cuprins este:

Art. 92. Examenul de capacitate se va trece în Bucureşti înaintea unei comisiuni de examen compusă din:

doi membri dela Curtea de Casaţiune, delegaţi pentru un an de zile de Curtea de Casaţiune;

doi profesori dela facultatea de drept, numiţi pentru un an de ministrul justiţiei: unul dela facultatea de drept din Bucureşti şi altul dela facultatea de drept din Iaşi;

dintr'un delegat al ministerului de justiţie.

In caz de împiedecare a vreunui membru din comisiune, se va procede în acelaş mod la înlocuirea lui.

Examenul de capacitate se compune din:

a) o probă scrisă asupra vreunui chestiuni de doctrină în raport cu materiile ce intră în căderea tribunalelor, a judecătoriilor de ocoale sau a parchetelor;

b) altă probă scrisă practică, având de obiect acte sau hotăriri judecătoreşti de asemenea relative la materii care intră în căderea tribunalelor, a judecătoriilor de ocoale sau a parchetelor.

Notele obţinute la probele scrise sunt eliminatorii dacă vor fi inferioare limitei de admisiune fixată prin regulament;

c) două probe orale, de cel puţin o oră împreună, purtând asupra dreptului civil, procedurii civile, dreptului comercial şi procedurii comerciale, dreptului penal şi procedurii penale. (*Mod. L. 11 Aprilie 1913*).

[1]) *A se vedeà la finitul legei, modificările din 1919 şi 1920, relative la stagiu şi vârstă.*

[1]) *Art. 14 abrogat, a fost înlocuit cu art. 91 din Legea de organizare judecătorească, al cărui cuprins este:*

Art. 91. Pentru a fi numit ca magistrat-stagiar pe lângă un tribunal de judeţ este necesar:

a) a avea vârsta de cel puţin 23 ani împliniţi;

b) a avea titlul de doctor sau licenţiat în drept dela o facultate juridică recunoscută.

După împlinirea unui an dela numire, magistratul-stagiar va trebui a se prezenta la examenul de capacitate în sesiunea imediat următoare. Candidatul care nu se va prezenta la două examene consecutive, sau va cădea de două ori la examen, va fi înlocuit. (*Mod. L. 11 Aprilie 1913*).

[1]) *Art. 16 abrogat, a fost în-*

www.digibuc.ro

TITLUL III

POZIȚIUNEA JUDECĂTORILOR DE OCOALE

17. Judecătorii de ocoale sunt asimilați în privința ierarhiei și a onorariilor cu judecătorii de tribunale.

Judecătorii de ocoale rurale primesc, pe lângă onorariile judecătorilor de tribunale, o diurnă de 132 lei lunar, nesupusă la nici un impozit sau reținere.

18. Judecătorii de ocoale cari se vor distinge în îndeplinirea îndatoririlor lor — în afară de înaintările prevăzute în legea de organizare judecătorească — vor putea fi înaintați pe loc, după șase ani de funcționare, în urma punerei în aplicațiune a legei, la gradul de președinte de tribunal; și după alți șase ani, la gradul de consilier de Curte.

In asemenea cazuri ei vor primi, pe lângă diurnă, onorariile cuvenite gradului la care au fost înaintați.

Inaintarea se va face în urma unui raport motivat din partea Ministrului și cu avizul conform al comisiunei disciplinare.

---

locuit cu art. 51 din Legea de organizare judecătorească, al cărui cuprins se află în nota de sub art. 8, precum și cu art. 95, al cărui cuprins este:

Art. 95. Pentru a fi numit supleant, substitut de procuror sau ajutor de judecător de ocol este necesar:

a) a fi licențiat sau doctor în drept dela o facultate juridică recunoscută;

b) a avea vârsta de cel puțin 24 ani împliniți;

c) a fi trecut cu succes examenul de capacitate;

d) a avea un stagiu ca magistrat-stagiar de cel puțin un an.

Condițiunea de stagiu de magistrat-stagiar pentru a se prezenta la examenul de capacitate și a puteă fi numit în urmă supleant, substitut sau ajutor de judecător, poate fi înlocuită sau cu îndeplinirea funcției de grefier sau ajutor de grefă de Curte de apel sau de grefier de tribunal; asemenea ea poate fi înlocuită cu îndeplinirea funcțiunei de portărel sau ajutor de grefă de tribunal timp de un an sau cu exercițiul efectiv al profesiunei de advocat timp de cel puțin doi ani.

Dovada exercițiului efectiv al profesiunei de advocat se va face cu atestațiuni emanate dela autorități judecătorești pe lângă care s'a exercitat advocatura.

La finele anului judecătoresc, președintele tribunalului, judecătorul de ocol, primul-procuror și procurorul, vor înainta fiecare ministerului de justiție câte un raport amănunțit asupra activității supleantului, substitutului sau ajutorului de judecător respectiv.

Supleantul, substitutul sau ajutorul de judecător care, prin purtarea sa dovedește că n'are aptitudini profesionale, va putea fi depărtat din funcțiune în urma unui raport motivat al inspectorului judecătoresc. (*Mod. L. 11 Aprilie 1913*).

www.digibuc.ro

19. Nimeni nu poate fi numit președinte de tribunal sau consilier de Curte, dacă nu va fi îndeplinit funcțiunea de judecător de ocol cel puțin doi ani, dintre cari cel puțin un an ca judecător de ocol rural [1]).

Se exceptează președinții de tribunale, precum și judecătorii de tribunale în funcțiune la punerea în aplicațiune a legei, cari vor avea stagiul necesar pentru a fi înaintați președinți.

20. Stagiarii de pe lângă judecătoriile de ocoale vor primi onorarii lunare de două sute lei [2]).

21. Judecătorii de ocoale îndeplinesc atribuțiunile lor sub supravegherea Ministrului de Justiție și a Procurorului general de pe lângă Curtea de apel respectivă.

Ministrul de Justiție exercită dreptul său de supraveghere direct sau printr'un delegat-inspector.

Delegatul Ministrului de Justiție trebuie să însușească condițiunile de admisibilitate cerute consilierilor de Curte.

22. Judecătorii de ocoale sunt supuși tuturor îndatoririlor profesionale și pedepselor disciplinare prevăzute de legea de organizare judecătorească (art. 85—143) pentru ceilalți magistrați.

Pedepsele: prevenirea și mustrarea pot fi pronunțate de Ministrul de Justiție singur.

Transferarea, suspendarea, punerea în disponibilitate și destituirea nu pot fi pronunțate de Ministrul Justiției decât cu avizul conform al comisiunei disciplinare.

Pedepsele disciplinare se pot pronunța sau gradat, sau fiecare din ele pentru întâia oară, după gravitatea cazului.

23. Se înființează în București o comisiune disciplinară compusă din:

un membru dela Curtea de Casație, un consilier și procurorul general dela Curtea de apel din București.

Membrul dela Curtea de Casație și consilierul dela Curtea de Apel din București vor fi desemnați prin tragere la sorți, ce va avea loc la începutul fiecărui an judecătoresc, în ședință publică, față cu reprezentantul Ministerului public.

---

[1]) *Acest articol 19, deși nu este formal abrogat prin art. 218 din Legea organizărei judecătorești din 11 Aprilie 1913,* totuși condițiunile cuprinse în el sunt implicit suprimate prin art. 100 al acestei legi, care articol nu mai cere stagiul de doi ani ca judecător de ocol, din cari un an la un ocol rural, cum prevede art. 19.

[2]) Prin modificarea dela 11 Aprilie 1913 a Legei de organizare judecătorească, care a înființat funcțiunile de ajutor de judecător, supleant și substitut, salariile stagiarilor dela judecătorii și tribunale s'au fixat la 220 lei, ale ajutorilor de judecători, supleanți și substituți fiind de 300 lei lunar.

www.digibuc.ro

In acelaş mod se va procede pentru împlinirea vacanţei ce s'ar ivì în cursul anului în comisiunea disciplinară.

Delegatul Ministrului de Justiţie, însărcinat cu privegherea judecătorilor de ocoale va face oficiu de minister public în comisiunea disciplinară.

24. Ministrul de Justiţie convoacă comisiunea disciplinară ori de câte ori e nevoie.

Ea se constitue şi funcţionează sub preşedinţia membrului dela Curtea de Casaţie.

Şedinţele sunt secrete. Fiecare membru e ţinut să-şi motiveze părerea.

In caz de judecată, magistratul inculpat este chemat printr'o scrisoare recomandată şi cu retur-recepisă. In scrisoare i se fac cunoscute imputările ce i se aduc.

Termenul de chemare e cel puţin de trei zile.

Magistratul inculpat nu se poate apără decât singur sau asistat de un alt magistrat.

Comisiunea disciplinară poate procede la orice cercetare pentru a-şi face convingerea.

25. Comisiunea disciplinară îşi dă avizul asupra numirei, înaintării, transferării, suspendării, punerei în disponibilitate sau destituirei judecătorilor de ocoale şi asupra oricărei alte măsuri pentru care asemenea căderi i s'ar da prin legi.

26. Membrii comisiunei disciplinare primesc, în timpul când funcţionează, o diurnă de 20 lei pe zi.

PARTEA II

DESPRE COMPETINŢA

TITLUL I

COMPETINŢA CIVILĂ A JUDECĂTORIILOR DE OCOALE

27. *(Mod. L. 4 Aug. 1921).* Judecătorii de ocoale judecă toate cererile în materie personală şi mobiliară, civile sau comerciale, principale, accesorii sau incidentale, în primă şi ultimă instanţă, până la valoarea de 1500 lei inclusiv, capital şi procente reclamate, şi cu drept de apel până la valoarea de 15.000 lei inclusiv, capital şi procente reclamate. (Pr. Civ. art. 55—57).

28. Judecătorii de ocoale judecă toate cererile de despăgubiri pentru delictele sau contravenţiunile supuse judecăţei lor.

29. Ei judecă în ultimă instanţă până la orice valoare:

1. cererile pentru vătămări aduse de oameni sau animale ţarinelor, holdelor, fructelor şi recoltelor;

2. cererile pentru curăţirea şanţurilor, canalurilor de

www.digibuc.ro

irigaţiune, iazurilor, gârlelor zăgazurilor (ieziturilor);

3. cererile pentru uzurpare sau stricăciune de locuri, copaci, garduri, şanţuri sau alte îngrădiri.

30. *(Modif. Leg. 4 Aug. 1921).* Judecătorii de ocoale judecă—după dreptul comun sau după legea proprietarilor[1])—cererile pentru executarea, anularea sau rezilierea contractelor de locaţiune (arendare sau închiriere) mobiliară sau imobiliară, precum şi cele pentru izgonirea arendaşului sau chiriaşului, în primă şi ultimă instanţă, când valoarea locativă anuală împreună cu sporul legal este până la 2.000 lei inclusiv, şi cu drept de apel când acea valoare împreună cu sporul legal este dela 2.000 lei exclusiv până la 6.000 lei inclusiv[2]).

31. *(Modif. Leg. 4 Aug. 1921).* Judecătorii de ocoale judecă acţiunile posesorii. Aceste acţiuni nu vor fi admise ca întemeiate decât:

1. Dacă nu a trecut încă un an dela turburare sau deposedare;

2. Dacă reclamantul dovedeşte că, înainte de această epocă, el a posedat cel puţin un an, şi

3. Dacă posesiunea lui însuşeşte condiţiunile cerute de art. 1846 şi 1847 din codul civil.

In caz când deposedarea sau turburarea s'a făcut prin violenţă sau forţă, reclamantul este dispensat de a face proba cerută de numerele 2 şi 3 din acest articol.

Când valoarea lucrului care face obiectul posesiunei în litigiu nu trece de 1500 lei, sau când e vorba de posesiunea a cel mult un hectar de pământ, fără clădiri sau alte îmbunătăţiri, judecata are loc în primă şi ultimă instanţă; în orice alt caz ea se face cu drept de apel.

32. Judecătorii de ocoale judecă asemenea, în primă instanţă şi cu drept de apel, oricare ar fi valoarea lucrului:

1. plângerile relative la strămutare de hotare;

2. pretenţiuni privitoare la lucrări făcute pe ape curgă-

---

[1]) Această lege, care modifică art. 27, 30, 31, 33, 34, 39, 49, 51, 53, 58 şi 122 din «*Legea Judecătoriilor de Ocoale*», a fost votată de *Senat* în şedinţa dela 21 Iunie 1921, iar de *Cameră* în şedinţa dela 19 Iulie 1921 şi promulgată la 23 Iulie 1921; ea a fost publicată în «*Monitorul Oficial*» No. 97 din 4 August 1921.

A se vedea şi modif. din 1 Iulie 1921 a art. 6 şi 58, ce urmează imediat, precum şi modificările la finitul *Legei Judecătoriilor de Ocoale.*

[2]) A se vedea «*Legea asupra drepturilor proprietarilor*» din 30 Martie 1903 precum şi Legea de prelungire a contractelor de închiriere din 1924 care schimbă şi măreşte competinţa judecătorilor de ocoale în asemenea materii.

www.digibuc.ro

toare pentru irigaţiune sau pentru punere în mişcare de mori, fabrici, etc.;

3. reclamaţiunile pentru exerciţiul servituţilor, pentru zidurile şi şanţurile comune, pentru distanţele de observat între vecini la construcţiuni sau plantaţiuni.

In toate cazurile prevăzute de acest articol şi, în genere, oii de câte ori, cu ocaziunea unei judecăţi de competinţa judecătorului, se contestă vreuneia din părţi însuşi dreptul de proprietate sau titlu constitutiv al servituţei, dacă acea contestaţie trece peste competinţa sa, judecătorul va statua numai asupra posesiunei,rămânând ca fondul dreptului să se judece după regulele generale de competinţă. (C. civ. art. 576—634).

33. *(Modif. Leg 4. Aug. 1921)* Judecătorii de ocoale judecă în primă instanţă toate acţiunile de revendicare şi, în genere, acţiunile imobiliare, când obiectul acţiunei este un loc fără clădire sau alte îmbunătăţiri, în întindere de cel mult 10 hectare, sau dacă, având clădiri sau îmbunătăţiri, n'are o valoare mai mare de 15.000 lei.

Acţiunea însă în revendicare, care ar decurge dintr'o hotărnicie în curs de judecată, sau care ar schimba o linie despărţitoare fixată printr'o hotărnicie depusă la tribunal, va rămâne de competenţa tribunalelor şi Curţilor de apel, oricare ar fi valoarea sau întinderea locului revendicat

Sunt scutite de taxa timbrului şi de orice alte cheltueli de procedură toate acţiunile imobiliare privitoare la pământurile date locuitorilor săteni şi declarate inalienabile prin legile de împroprietărire, precum şi acţiunile personale sau mobiliare de natura acelora care se judecă de judecătorii de ocoale în comunele rurale (vezi art. 58), când vor fi pornite de ţărani.

34. *(Modif. Leg. 4. Aug. 1921)* Sunt deasemenea de competenţa judecătoriilor de ocoale: petiţiunile de ereditate, cererile privitoare la punerea în posesiune şi la regularea succesiunilor, ieşirile din indiviziune şi împărţirea succesiunilor.

Când obiectele lor sunt numai mobile, judecata are loc în primă şi ultimă instanţă până la valoarea de 1500 lei inclusiv şi cu drept de apel până la valoarea de 15.000 lei inclusiv.

Când printre obiectele lor sunt şi imobile, judecata are loc în primă instanţă până la valoarea de 15.000 lei inclusiv.

Declaraţiunea de acceptare sub beneficiul de inventar sau de renunţare la succesiuni se poate face şi la judecătoria ocolului în care s'a deschis succesiunea.

In acest caz, judecătorul de ocol este obligat ca, la

www.digibuc.ro

finele fiecărei luni, să transmită copii de pe aceste declarațiuni la grefa tribunalului de județ, pentru a se înscrie în registrul prevăzut de art. 695 din codul civil.

35. In cazurile în care competința judecătorului se regulează după valoarea sau în tinderea obiectului procesuu, valoarea sau întinderea se va determina și justifica prin însăși cererea reclamantului.

In caz de contestațiune, judecătorul va aprecia după actele și indicațiunile date de părți, sau prin o cercetare locală, sau după raportul unui expert ce va fi numit pentru aceasta.

Partea nemulțumită cu evaluațiunea judecătorului nu o va putea ataca cu apel, dacă judecătorul a judecat fondul, decât odată cu apelul asupra fondului.

Tribunalul, găsind că evaluațiunea judecătorului a fost greșită, va evoca fondul și va judeca în primă sau ultimă instanță, după importanța afacerei, obligând pe reclamant să completeze timbrul legal.

36. Judecătorul de ocol veghează la respectarea legei învoelilor agricole, întrucât abaterile ar constitui infracțiuni penale; e dator să caute a împăca orice neînțelegere s'ar ivi în această privință, fie între muncitori, fie între muncitori și proprietari sau arendași; asistă, dacă este solicitat de vreuna din părți, și la răfuelile anuale; judecă în primă sau ultimă instanță, după importanța lor, afacerile ce-i sunt deferite prin legea asupra învoelilor agricole, precum și cererile privitoare la drepturi derivând din asociațiuni țărănești și din contractele de muncă.

37. Judecătorii de ocoale rurale sau urbane pot fi delegați de alte autorități judiciare oa în ocoalele lor să facă cercetări locale, să asculte martori, să ia interogatorii sau jurăminte, și, în genere, să îndeplinească orice măsură va fi fost ordonată de acele autorități pentru afacerile pendinte înaintea lor. (Pr. civ. art. 210, 236; Reg. J. O. art. 125—128).

38. *(Mod. Leg. 4. August 1921)* Judecătorii de ocoale sunt în drept ca, în marginile competenței lor și conformându-se regulilor din procedura civilă (art. 455—465 și 610—620), să oidone orice măsuri de asigurare.

Cauțiunea ce s'ar cere în asemenea cazuri se va putea depune și la percepția respectivă dela reședința acelei judecătorii.

TITLUL II

TUTELE

39. *(Mod. L. 4. August 1921).* Judecătorii de ocoale regulează tutelele deschise în circumscripțiunile lor, când patrimoniile de administrat

www.digibuc.ro

nu trec peste valoarea de 40.000 lei.

Ei aplică sigiliile direct sau prin delegaţiune către comisarii de poliţie în oraşe, către administratorii de plăşi sau primarii în comunele rurale.

Ei inventariază şi preţuesc averile. Cu aceste operaţiuni pot însărcina pe stagiari; iar în comunele rurale, în caz de urgenţă, pot delega pentru aceasta şi pe administratorul de plasă sau pe primarul respectiv.

In procesul-verbal de inventariere se vor arăta rudele cele mai apropiate şi prietenii defunctului.

Ei judecă, după regulile competenţei lor, cererile de scoaterea bunurilor de sub sigiliile aplicate de dânşii.

Pentru tutelele deschise înaintea tribunalelor de judeţe şi care după prezenta lege ar intra în competenţa judecătoriilor de ocoale, se va urma conform rânduielilor prevăzute de art. 123 din legea judecătoriilor de ocoale.

40. Judecătorii de ocoale întocmesc consiliile de familie din cinci rude mai apropiate şi considerate ca apte; iar în lipsa lor, din cinci prieteni sau din cinci fruntaşi din localitate.

Ei convoacă şi prezidează consiliile de familie.

Dacă consiliul de famihe, convocat pentru alegerea sau înlocuirea tutorului, nu se întruneşte, judecătorul numeşte de-a dreptul pe tutor.

Ei judecă în primă instanţă şi c drept de apel la tribunal, cererile de excludere sau de destituire a tutorilor.

Ei supraveghiază gestiunea tutorilor, îngrijesc ca socotelile să fie date la timp, le verifică împreună cu consiliul de familie şi, în caz de nereguli sau neglijenţă, destituesc pe tutori şi-i dau în judecată. (C. civ. art. 357 şi urm.).

41. Judecătorii de ocoale au dreptul de a pronunţa în mod definitiv pedeapsa amenzei până la cincizeci lei în contra membrilor din consiliul de familie, cari fiind convocaţi, au lipsit fără împiedecare legitimă. (C. civ. art. 364).

42. Pentru toate procesele sau afacerile privitoare la patrimoniile celor puşi sub tutelă, pentru care, după lege tutorul trebuie să fie abilitat, autorizaţiunea judecătorului e îndestulătoare în procesele sau afacerile care sunt de competinţa lui.

Autorizaţiunea se poate da şi în instanţă. (C. civ. art. 408—413).

43. Tot asemenea, pentru afacerile şi procesele ce nu trec peste competinţa lor, judecătorii de ocoale sunt singuri în drept de a da femeilor măritate autorizaţiunea necesară, în caz când soţul este pus sub interdicţiune, închis, refuză sau lipseşte şi nu se ştie unde este. In caz de refuz, soţul va fi citat

www.digibuc.ro

spre a-şi arăta motivele refuzului. (Pr. civ. art. 624—626).

TITLUL III

COMPETINŢA PENTRU ACTELE DE NOTARIAT

44. Judecătorii de ocoale urbane exercită atribuţiunile ce le sunt conferite de legea de autentificare a actelor[1]). (L. Aut. Act. art. 1, 3, 5).

45. Judecătorii de ocoale rurale, pe lângă acele atribuţiuni, conformându-se legei de autentificare, autentifică şi orice acte în care ar interveni vreun locuitor din ocolul respectiv sau care ar fi privitoare la bunuri situate în ocol, afară de contractele de învoieli agricole.

Ei legalizează semnăturile locuitorilor din ocol de pe orice acte şi dau dată certă unor asemenea acte.

Taxele de timbru şi înregistrare se vor percepe de perceptorul comunal după viza judecătorului. (C. civ. art. 856 ur.; 1228; Pr. civ. art. 708 urm. L. Aut. Act. art. 1 urm.).;

46. Actele autentificate care, după legi, sunt supuse formalităţei transcripţiunei sau inscripţiunei, se vor înainta de urgenţă de judecătorul de ocol tribunalului respectiv, pentru a fi transcrise sau înscrise în registrele tribunalului. După transcriere sau înscriere, tribunalul le va înapoia judecătoriei de ocol pentru a le înmâna părţilor în drept.

47. In comunele rurale secretarii de comună şi grefierii judecătoriilor de ocoale sunt datori ca, sub supravegherea judecătorilor şi a stagiarilor, să redacteze şi să scrie fără nici o plată, pentru locuitorii săteni domiciliaţi în acele ocoale, actele de care ei ar avea nevoie. Secretarul sau grefierul care va refuza să îndeplinească această îndatorire, sau se va dovedi că a pretins sau a luat vreo plată în orice fel pentru aceasta, va fi destituit. El devine incapabil de a mai ocupa funcţiuni publice. Judecătorul de ocol îl va da în judecată pentru luare de mită, sau pentru refuz de serviciu, spre a i se aplica pedeapsa prevăzută de art. 190 codul penal. (L. Aut. Act. art. 9, 14, 16).

48. Pentru orice trecere de proprietate, precum şi pentru orice constituire de drept real asupra pământului, prin hotăriri judecătoreşti, acte autentificate, legalizate sau numai înfăţişate spre executare judecătorului de ocol, se va face anume menţiune *pe registrul proprietăţei*, ţinut la reşedinţa judecătoriilor de ocoale rurale.

Menţiunile trebuesc să fie cât de precise, pentru a se

[1]) A se vedeà «*Legea pentru autentificarea actelor*» din 1886, cu modificările din 1904, la *finitul* acestui volum.

www.digibuc.ro

putea individualiza pământul care a făcut obiectul actului. (Reg. J. O. art 87).

49. *(Mod. Leg. 4 Aug. 1921).* Judecătorii de ocoale învestesc cu formula executorie actele autentificate de ei şi dau ordinele pentru executarea lor.

Ei judecă, în primă şi ultimă instanţă, până la 1.500 lei inclusiv şi cu drept de apel, când obiectul contestaţiunei e mai mare de 1.500 lei. toate contestaţiunile ce s'ar ivi din partea oricui cu prilejul acestor executări.

50. Judecătorii de ocoale rurale sunt competinţi a se pronunţa asupra actelor de adopţiune ale locuitorilor din ocoalele respective, conformându-se art. 319, 320 şi 323 cod. civ.

Judecătorii de ocol sunt în drept a legaliza actele de constatarea etăţei servind pentru adopţiune şi pentru căsătorii, conformându-se, în acest din urmă caz, art. 56 şi 57 din codul civil şi legei din 8 Martie 1875.

TITLUL IV

COMPETINŢA PENALĂ JUDECĂTORILOR DE OCOALE

51. *(Mod. Leg. 4 Aug.) 1921)* Judecătorii de ocoale judecă toate contravenţiunile de simplă poliţie, de orice natură şi din orice lege ar decurge, în primă şi ultimă instanţă, când pedeapsa de aplicat este amenda şi când restituţiunile şi reparaţiunile civile nu trec de 1.500 lei, şi cu drept de apel, când pedeapsa de aplicat este închisoarea sau restituţiunile şi reparaţiunile civile sunt de o valoare mai mare de 1.500 lei.

Cu aceeaşi competinţă judecă şi abaterile calificate contravenţiuni sau delicte de:

Legea pentru învoielile agricole;

Legea de poliţie sanitară veterinară;

Legea asupra poliţiei vânatului;

Legea asupra pescuitului;

Legea asupra rechiziţiunilor militare;

Legea pentru îmbunătăţirea şi înmulţirea rassei cailor;

Legea asupra comerţului ambulant;

Legea pentru monopolizarea vânzărei băuturilor spirtoase în comunele rurale şi măsuri în contra beţiei.

Se exceptează contravenţiunile şi abaterile a căror constatare şi pedepsire se va fi dat în căderea altor autorităţi.

De asemenea judecă şi contravenţiunile prevăzute de art. 36 din codul civil.

52. Judecătorii de ocoale rurale vor judeca contestaţiunile ce s'ar ivi în contra proceselor-verbale prin care administratorii de plăşi, primarii comunelor rurale sau

www.digibuc.ro

jandarmii vor fi constatat şi pedepsit:

1. contravenţiunile de simplă poliţie, când contravenientul a fost prins asupra faptului constitutiv de contravenţiune;

2. infracţiunile la:

a) legea poliţiei rurale,

b) legea asupra pescuitului,

c) legea asupra poliţiei vânatului (art. 6 alin. 1, 2, 3; art. 9, 10, 12, 14, 15, 16 şi 17).

d) legea pentru învoielile agricole[1]).

Contestaţia se face în acelaş mod ca cererile introductive de instanţă.

Termenul pentru facerea contestaţiunei e de cinci zile, socotite din ziua în care se va fi înmânat părţei, sau se va fi lăsat la domiciliul sau reşedinţa sa procesul-verbal constatator al contravenţiunei sau abaterei.

Contestaţia nu suspendă executarea condamnaţiunei.

Amenda se va consemna în mâinile perceptorului respectiv până la rămânerea definitivă a procesului-verbal prin expirarea termenului de contestaţiune sau prin respingerea contestaţiunei.

In aceste cazuri, amenda se va incassa definitiv de perceptor.

In caz de reformare sau anulare a procesului-verbal, amenda consemnată se va restitui părţei de către perceptor. (Pr. pen. art. 141 urm.).

53. *(Modif. Leg. 4. Aug. 1921).* Judecătorii de ocoale judecă în primă instanţă, cu drept de apel la tribunal, faptele prevăzute şi pedepsite de art. 182, 183, 184, 238, 239, 243, 247, 249, 299, alin. I, 300, 308, 309, 310, alin. 1—6 inclusiv, 330, 349, 350, 352, 353, 355, 356 din Codul penal, precum şi tăinuirea obiectelor sau banilor provenind din orice infracţiuni penale.

De asemenea judecă, în primă şi ultimă instanţă, delictele silvice care nu atrag după ele o amendă mai mare de 1500 lei, şi cu drept de apel la tribunal pe acelea care atrag o amendă până la 15.000 lei.

54. Judecătorii de ocoale rurale exercită în ocoalele lor poliţia judiciară, cu concursul celorlalţi ofiţeri şi auxiliari ai poliţiei judiciare.

Pentru faptele supuse jurisdicţiunei lor, ei sunt însărcinaţi cu descoperirea şi urmărirea lor. In scopul acesta, vor aduna probele, vor face toate cercetările, descinderile şi perchiziţiunile necesare; vor putea da şi mandate de arestare în contra făptuitorilor şi a complicilor lor.

Ei statuează şi judecă până în două zile dela pri-

[1]) A se vedeà textul tuturor acestor articole în Codul penal din acest volum.

www.digibuc.ro

mirea lor, cererile de liberare provizorie pe cauţiune, cu drept de apel la tribunal.

Pentru crimele sau delictele care ies din competinţa lor, până la luarea dispoziţiunilor legale de către procuror sau judecătorul de instrucţie, ei încep cercetările, adună probele, pun sub priveghere pe făptuitori şi complicii lor, şi la trebuinţă dispun arestarea lor.

Actele de instrucţie făcute de ei fac dovadă până la înscrierea în falş.

In termenul de cel mult cinci zile dela arestare, judecătorii de ocoale sunt datori să înainteze parchetului pe arestaţi şi actele de instrucţiune. (Reg. J. O. art. 132—138).

55. Judecătorii de ocoale rurale pot fi delegaţi de alte autorităţi judiciare să facă în ocoalele lor cercetări, verificări, să asculte martori, să ia interogatorii şi, în genere, să îndeplinească orice preparatorii s'ar fi considerat necesare pentru judecarea unei infracţiuni penale.

Actele întocmite de ei în îndeplinirea delegaţiunei fac dovadă până la înscrierea în falş. (L. J. O. 37, 54; Reg. J. O. 125—128).

56. Judecătorii de ocoale rurale supraveghiază întocmirea actelor de stare civilă şi ţinerea în mod regulat a registrelor pentru asemenea acte. (L. J. O. 53; Reg. J. O. 87).

TITLUL V

LOCUL UNDE JUDECĂTORII DE OCOALE IŞI EXERCITĂ ATRIBUŢIUNILE

57. Judecătorii de ocoale exercită atribuţiunile lor în tot cuprinsul ocolului şi judecă la reşedinţa judecătoriei.

58. *(Mod. Leg. 4. August 1921).* Judecătorii de ocoale rurale îndeplinesc, la primăriile comunelor respective din ocoalele lor, următoarele atribuţiuni:

1. Judecarea cererilor în materie personală şi mobiliară, civile sau comerciale, principale, accesorii sau incidentale, până la valoarea de 1500 lei inclusiv, capital şi procente reclamate (art. 27);

2. Judecarea cererilor cuprinse în art. 28;

3. Judecarea cererilor privitoare la contractele de locaţiune, când valoarea locativă anuală împreună cu sporul legal nu trece peste 2000 lei inclusiv;

4. Judecarea acţiunilor posesorii (art. 31);

5. Judecarea cererilor enumărate în art. 32;

6. Judecarea petiţiunilor de ereditate, regularea succesiunilor, punerea în posesiune, împărţirile de bunuri, când e vorba de mobile de o valoare mai mică de 1500 lei inclusiv;

7. Toate drepturile şi în-

www.digibuc.ro

datoririle ce le dă legea de faţă şi orice alte legi cu privire la învoielile agricole şi la raporturile dintre muncitori, sau dintre muncitori şi proprietari sau arendaşi (art. 36)

8. Regularea tutelelor (art. 39—42);

9. Autentificarea, legalizarea şi darea de dată certă actelor (art. 44—49);

10. Judecarea tuturor contravenţiunilor de simplă poliţie şi a tuturor abaterilor calificate de legi speciale ca contravenţiuni, precum şi a restituţiunilor şi daunelor-interese derivând din ele (art. 51);

11. Poliţia judiciară;

12. Supravegherea regulatei întocmiri şi ţineri a actelor de stare civilă.

PARTEA III

DESPRE PROCEDURA INAINTEA JUDECĂTORIILOR DE OCOALE

TITLUL I

INTRODUCEREA CAUZELOR. — CHEMĂRI

59. Cererea în judecată se face în scris.

Ea poate fi şi verbală, când afacerea e de natura acelora pe care judecătorii le judecă în comunele rurale.

Cererea scrisă de altcineva decât de însăşi partea, sau de grefierul judecătoriei, sau de secretarul comunei, nu e niciodată scutită de taxa timbrului. (L. J. O. 33; Reg. J. O. 64, 88).

60. Cererea scrisă va fi însoţită de atâtea exemplare copii câţi pârîţi sunt. Ea va cuprinde desluşit numele, pronumele, domiciliul sau reşedinţa părţilor, ce anume se reclamă, pe ce se întemeiază, precum şi semnătura reclamantului. Dacă sunt şi acte, reclamantul e dator să le alăture în copie. (Pr. civ. art. 70, 71, 72).

61. Judecătorul sau stagiarul, şi în lipsa lor grefierul sau secretarul comunei, primind cererea, o cercetează dacă cuprinde toate deslușirile de mai sus, o completează la trebuinţă cu arătările reclamantului, o înregistrează şi-i pune termen de judecată, pe care îl trece atât în condica de soroci cât şi pe exemplarele cererei; reţine originalul, iar copiile le dă reclamantului cu atâtea ţidule câţi sunt pârâţii, pentru a se îndeplini procedura chemării lor.

Termenul de înfăţişare va fi cât de scurt posibil, destul numai să fie pus în vederea pârâtului cel puţin cu trei zile înainte de ziua înfăţişării.

In cazuri urgente, judecătorul va putea da termenul de înfăţişare pentru aceeaşi zi. (Pr. civ. art. 69, 70).

62. In cazurile în cari cererea se poate face prin viu

www.digibuc.ro

graiu, judecătorul sau stagiarul, şi în lipsa lor grefierul sau secretarul comunei, sunt datori a ascultă arătările reclamantului şi a le trece într'o încheiere, semnată de dânsul, care va servi de cecere, şi pe care reclamantul, dacă poate, o semnează de asemenea.

Cu acea încheiere, făcută în atâtea exemplare câte părţi sunt, se va procede întocmai ca cu cererea scrisă.

Cel ce voeşte a face o cerere din viu graiu, dacă nu e cunoscut de judecător, de stagiar, de grefier sau de secretarul comunei, este dator să stabilească identitatea sa prin chitanţa de contribuţiuni sau prin orice alte mijloace.

Funcţionarul care se va dovedi că a luat sau a pretins vreo răsplată sau dar pentru îndeplinirea acestei sarcini, se va destitui, declarându-se incapabil de a mai ocupa vreo funcţiune publică. (L. J. O. art. 59).

63. In afacerile penale judecătoria va fi învestită sau de plângerea părţei vătămate, sau de actele de constatare întocmite fie de judecător însuşi, fie de ceilalţi ofiţeri sau auxiliari ai poliţiei judiciare. (Pr. pen. art. 51, 131 şi 178).

64. Pentru toţi acei cari, fie ca reclamanţi, fie ca părâţi, au interes de acelaşi fel, izvorând din aceeaşi învoială sau din aceeaşi faptă, o singură cerere e îndestulătoare.

65. Cererea se îndreptează, după natura afacerei, la judecătoria ocolului sau din comuna unde părîtul sau unul din părîţi are domiciliul real sau ales, sau numai reşedinţa.

Dacă nici domiciliul, nici reşedinţa nu sunt cunoscute, cererea se îndreaptează la judecătoria domiciliului reclamantului.

Dacă cererea e privitoare la un imobil, ea se îndreptează la judecătoria locului unde este aşezat imobilul.

Afacerile penale se judecă de judecătoria de ocol a locului unde s'a săvârşit infracţiunea. (Pr. civ. 58—60, 62—68, 247, ur.; Pr. pen. 60; L. J. O. 27 urm.).

66. Procedura pentru chemarea părţilor se îndeplineşte: în comunele urbane prin comisarii şi subcomisarii de poliţie, cari pot să însărcineze cu îmmânarea actelor de chemare pe sergenţii de stradă; în comunele rurale prin secretarii comunali, sau prin factorii poştali, acolo unde ei vor există, sau prin jandarmi. Ea se mai poate îndeplini şi prin corpul portăreilor, însă cheltuielile privesc pe acei cari au recurs la această procedură specială.

In acelaş mod se va îndeplini procedura şi la tribunale, când vor judeca afacerile venite dela judecătoriile de ocoale.

Funcţionarul care, prin neglijenţă sau întârziere, va fi zădărnicit judecarea afacerei la termenul fixat, va fi con-

www.digibuc.ro

damnat în mod definitiv la o amendă până la 50 lei, afară de despăgubirile cuvenite părţei.

67. Chemarea părţilor se face, după natura afacerei şi termenul de înfăţişare, prin înmânarea copiei reclamaţiunii, care poartă pe ea termenul, sau a unei citaţiuni ori mandat.

Citaţiunea sau mandatul trebuie să cuprindă desluşit, pe lângă ziua chemării, şi judecătoria, numele şi pronumele părţilor, precum şi obiectul cererei şi scopul chemării. (L. J. O. art. 61).

68. Copia, citaţiunea sau mandatul se dau părţei, sau i se lasă la domiciliu sau la reşedinţă.

Dacă nu voieşte sau nu poate să semneze ţidula de primire, se va constata aceasta printr'un proces-verbal; dacă nu se găseşte acasă, înmânarea se va face vreunei persoane din familie care locueşte cu partea, sau vr'unui servitor al său, arătându-se numele persoanei căreia s'a înmânat citaţia sau mandatul şi în lipsă şi acelor persoane, sau dacă ele nu pot sau nu voiesc să semneze ţidula de primire, actul judecătoresc de chemare se va lipi pe uşa casei părţei.

Toate acestea se vor constata prin procesul-verbal.

In comunele urbane procesul-verbal trebuie întocmit de comisarul sau subcomisarul care se va fi încredinţat prin el însuşi, că partea nu se găseşte la domiciliu sau reşedinţă, sau că nu voieşte ori nu poate să semneze de primirea chemării.

In comunele rurale procesul-verbal se va întocmi de secretarul comunal, de jandarmul sau de factorul poştal însărcinat cu înmânarea actului de chemare, dar cu asistenţa a doi martori, cari să nu fie în serviciul poliţiei sau primăriei respective.

Procesele-verbale astfel întocmite fac dovadă de cele cuprinse în ele până la înscrierea în falş. (Pr. civ. art. 74).

69. Dacă în cursul judecăţei partea îşi schimbă domiciliul sau reşedinţa fără să fi făcut la timp declaraţiune despre aceasta la judecătorie, procedura chemării se va îndeplini tot la domiciliul sau reşedinţa de mai înainte. (Pr. civ. art. 69 al. ult.).

70. Părţile se pot prezenta şi fără citaţiuni, dacă identitatea lor se poate uşor stabili.

71. Vor fi chemaţi:

1. persoanele morale şi cele juridice, prin reprezentanţii lor;

2. asociaţiunile ţărăneşti sau agricole, prin mandatarii lor;

3. cetele de moşneni, obştiile răzăşeşti, locuitorii împroprietăriţi sau cumpărători de pământ, dar neîmpărţiţi, prin o singură chemare.

Pentru aceasta, primarul

www.digibuc.ro

comunei respective va vesti pe locuitori să se adune la primărie într'o zi de sărbătoare sau de Duminecă. In faţa celor ce se vor fi adunat, primarul va ceti reclamaţiunea sau citaţiunea şi le va arăta ziua de înfăţişare; apoi va lipi pe uşa primăriei copia de pe reclamaţiune sau citaţiune.

Despre toate acestea, primarul va încheia proces-verbal, care se va înainta autorităţei judiciare respective.

Când primarul este el însuşi părtaş în ceată, formalitatea chemărei se va îndeplini de judecător sau de stagiar;

4. Cei ce n'au domiciliu sau reşedinţă cunoscută în ţară, se vor cită prin «*Monitorul Oficial*».

Cei cu domiciliul sau reşedinţa cunoscută în străinătate, se vor cita prin o scrisoare recomandată la adresa sa din străinătate; recepisa de predarea scrisorii la poştă cu 30 zile înaintea termenului de judecată va ţine loc de dovadă.

Dacă însă partea înţelege a execută în străinătate hotărârea ce va dobândi, citaţiunea se va înmâna conform regulilor stabilite prin convenţiunile internaţionale.(Pr. civ. art. 75).

TITLUL II

JUDECATA CAUZELOR

72. Zilele şi orele de lucru ale judecătoriilor de ocoale, precum şi vacanţele lor se vor determina prin regulamentul de punere în aplicaţiune a legei de faţă.

In comunele rurale zilele şi orele de lucru se vor fixa de judecătorii respectivi prin deciziuni aduse la timp la cunoştinţa locuitorilor. (Reg. J. O. art. 76, 83—85, 139).

73. Pentru afacerile de natura acelora cari se judecă în comunele rurale şi pentru lucrările ce se desăvârşesc de judecători în acele comune, afară de cele prevăzute de art. 31 şi 32 (vezi art. 58, afară de No. 4 şi 5), părţile nu se pot înfăţişa decât în persoană şi numai ele singure îşi pot sprijini dreptăţile.

Nimeni, afară de părinţi, soţ, soţie, fiu, frate, unchiu, nepot sau vecin, nu se va putea înfăţişa în numele altuia ca: procurator, advocat, apărător sau cumpărător de drepturi.

Incapabilii şi persoanele juridice se înfăţişează prin reprezentanţii lor.

Proprietarii însă şi arendaşii de moşii, pentru afacerile privitoare la moşii, se pot înfăţişa prin îngrijitorii lor români. (Pr. civ. 67, 94; Reg. J. O. 93).

74. In celelalte afaceri de competinţa judecătoriilor de ocoale, părţile se pot prezenta în persoană sau prin mandatari, cu procuri legalizate, asistaţi de advocaţi sau prin advocaţi declaraţi în şe-

www.digibuc.ro

dință, sau având procuri legalizate.

Retragerea procurei sau încetarea mandatului prin orice altă cauză nu se pot opune părței adverse decât din momentul în care mandantele va fi adus aceasta la cunoștința judecătoriei prin anume declarațiune. (Pr. civ. 70; Reg. J. O. 93).

75. Cetele de moșneni, obștiile răzășești, locuitorii împroprietăriți și nedivizați vor fi reprezentați în justiție prin unul sau trei mandatari aleși de părți sau numiți din oficiu de judecător.

76. Când toți membrii unor asemenea colectivități sunt de acord, ei numesc prin act autentificat de judecător pe mandatar sau mandatari.

Dacă nu sunt de acord, și este nevoie a se numi mandatari, se va proceda, după cererea celor interesați, la alegerea mandatarilor și, la trebuință, la numirea lor din oficiu de către judecător.

Pentru aceasta judecătorul va vesti prin primărie și prin jandarmi pe locuitorii cetași sau co-părtași ca, la ziua fixată de dânsul, de preferință Dumineca sau o zi de sărbătoare, să se prezinte la primăria locului cetei sau situațiunei imobilului, pentru a-și alege unul sau trei mandatari, cari să-i reprezinte în procesul sau urmărirea de care ar fi vorba.

Vestirea se va face prin viu graiu, după o bătaie de tobă de 10 minute în fiecare sat și cătun și prin lipirea convocărei, semnată de judecător pe ușa primăriei, cel puțin cu cinci zile înainte de termenul fixat pentru alegere.

La ziua fixată judecătorul va face apelul nominal al celor adunați, însemnând pe lista prezenților și partea ce fiecare are în drepturile sau bunurile comune.

In caz de contestație asupra vreunei părți, judecătorul va cerceta în mod sumar contestațiunea, și dacă i se va părea serioasă, nu va înscrie pe cel contestat, fără a-i prejudeca prin aceasta dreptul său, pe care și-l va putea valorifica pe căile ordinare.

In nici un caz judecătorul nu va amâna alegerea din cauza contestațiunilor.

Judecătorul va culege declarațiunile verbale ce fiecare din cei înscriși în listă îi va face, în privința acelora ce voiesc să aleagă ca mandatari.

Alegerea mandatarilor se va face cu majoritatea voturilor celor prezenți, calculată atât asupra numărului celor prezenți, cât și asupra părților lor, în drepturile, obligațiunile sau bunurile comune.

Dacă locuitorii sau co-părtașii nu vin, sau dacă nu se pot întruni cele două majorități, judecătorul de ocol va numi din oficiu și dintre locuitorii cetei sau dintre co-păr-

www.digibuc.ro

taşi, mandatarul sau mandatarii necesari.

Toate cele petrecute înaintea judecătorului vor fi constatate de dânsul printr'o încheere, care va avea puterea unui mandat autentic şi nu se va putea desfiinţa decât prin înscrierea în fals. (Pr. civ. art. 74).

77. Tot asemenea se va procede în caz de vacanţă, pentru orice cauză, a vreunui mandatar.

78. Mandatul dat prin alegere sau din oficiu, este irevocabil şi obligatoriu pentru mandatari în tot timpul procesului sau urmărirei.

El nu se poate revoca decât prin justiţie şi numai pentru incapacitate sau rea credinţă.

De asemenea mandatarii nu pot fi dispensaţi decât pentru motive judecate legitime de către judecător.

Mandatul dat din oficiu nu conferă decât dreptul de reprezentare în justiţie; cel dat prin alegere cuprinde şi dreptul de a stinge procesul prin transacţiune. (Pr. civ. art. 74).

79. Dacă, în afacerile de natura acelora care se judecă în comunele rurale, la ziua judecăţei, reclamantul nu se înfăţişează ca să-şi arate dreptăţile şi nici nu face cunoscută judecătoriei împrejurarea legiuită care îl împiedică, pricina se închide şi dacă pârîtul cere, reclamantul e condamnat la despăgubire pentru străgănire.

In caz când judecătorul are cunoştinţă de împrejurarea legiuită care îl împiedică pe reclamant să se înfăţişeze, atunci se amână judecata la cea mai apropiată şedinţă. (Pr. civ. art. 260).

80. Părţile vor fi ascultate pe rând. Ele vor vorbi cu cuviinţă şi respect; la caz contrariu judecătorul le va face observaţiuni şi neîndreptându-se, le va da afară sau va pronunţă în contra lor amenda până la 50 lei, afară de pedeapsa pentru ultragiu, dacă ar fi cazul. (Pr. civ. 90; Pr. pen. 177 urm.; 515 urm.).

81. Cea dintâi datorie a judecătorului e de a împăca părţile. Pentru aceasta el le va pune în vedere cum este drept şi le va îndemna la împăcare.

Dacă reuşeşte, va constata condiţiunile împăcărei, într'un proces-verbal care rămâne la dosarul afacerei şi care are putere de hotărâre definitivă.

Părţile pot cere copii de pe acel proces-verbal. (Pr. civ. 260, Reg. J. O. 86, 95).

82. Părţile pot prin împăcare să stingă şi acţiunea publică pentru faptele prevăzute de art. 238, 239, 243, 249, 299, alin. I şi 300 din Codul penal.

83. Inaintea judecătorilor de ocoale se pot invoca toate mijloacele de apărare şi excepţiunile cari, după dreptul comun sunt admisibile în

www.digibuc.ro

raport cu natura şi importanţa afacerei.

Judecătorul însuşi e dator să le invoace din oficiu, când părţile interesate omit a o face. In asemenea caz, însă, trebuie să le pună în desbaterea părţilor.

84. Dacă reclamantul cere, judecătorul poate chiar dela început, când fixează termenul de judecată, să admită mijloace de dovadă, rămânând ca la ziua judecăţei să se discute legalitatea lor. (Pr. civ. art. 71; Reg. J. O. 129, 130).

85. Dacă la înfăţişare se vede un motiv temeinic de a se chema un garant în cauză, judecătorul va da un termen pentru introducerea cererei de garanţie.

Se aplică acestei cereri regulile dela cererile principale.

Cererea în garanţie se va judeca şi rezolvi prin aceeaşi hotărâre cu cererea principală afară numai dacă dovedirea ei ar întârzia judecata cererei principale. (Pr. civ. art. 112).

86. Când se va admite dovada cu martori, partea care a cerut-o, este datoare ca în cele cinci zile care urmează pe aceea în care s'a admis dovada, să prezinte la judecătorie lista martorilor şi să îngrijească ca ei să fie chemaţi până la termenul de judecată.

In caz contrariu, partea e decăzută din beneficiul acestei dovezi în cursul instanţei.

In comunele rurale părţile pot să-şi aducă martorii chiar necitaţi. (Pr. civ. art. 186 urm.; Reg. J. O. 94, 129, 130).

87. Dacă martorii lipsesc şi judecătorul apreciază că partea care i-a propus nu e vinovată de neglijenţă şi ascultarea lor este necesară pentru deplina sa convingere, amână afacerea la termenul cel mai apropiat, dând mandate de aducere în contra martorilor absenţi.

La termenul astfel hotărît, afacerea nu se mai poate amâna din cauza martorilor. (Pr. civ. art. 189).

88. In afacerile penale, martorii propuşi de ministerul public au dreptul să călătorească pe căile ferate fără plată până la tribunalul de care sunt chemaţi. Citaţiunea le ţine loc de bilet de călătorie.

In orice afaceri, martorii au drept la o despăgubire, dacă o cer. Judecătorul condamnă de îndată pe partea care i-a propus.

Incheierea judecătorului este executorie. (Pr. civ. art. 203).

89. Când una din părţi va denega scrierea sau subscrierea dintr'un act, sau va defăima un act în fals, fără însă a arăta pe autorul falsului, judecătorul va face e însuşi verificarea scriptelor, conformându-se regulilor din procedura civilă, şi hotărârea lui asupra acelui incident nu se va putea ataca decât odată şi prin aceleaşi căi ca şi hotărârea asupra fondului.

www.digibuc.ro

Când însă se va arăta autorul falsului, care ar fi în vieață și a cărui a pedepsire s'ar cere, judecătorul, apreciind gravitatea bănuielilor invocate, va putea, înaintând actele parchetului, să suspende judecarea afacerei până ce instanțele penale se vor fi pronunțat asupra falsului. (Pr. pen. art. 450, urm.; Pr. Civ. 162).

90. După ce va asculta pe părți și va lua cunoștință de dovezi, judecătorul se va pronunța de îndată, afară numai dacă afacerea necesitează o mai îndelungată chibzuință, în care caz poate amâna pronunțarea cel mai târziu peste trei zile.

TITLUL III

INCHEIERI CĂRȚI DE JUDECATĂ CĂILE DE ATAC IN CONTRA LOR

91. Hotărârile prin care judecătorul statuează, în cursul procesului, fie asupra mijloacelor de apărare și a procedurilor pregătitoare, fie asupra vreunui incident sau chestiuni premergătoare soluțiunei fondului, se numesc încheieri.

Hotărârea prin care se rezolvă fondul afacerei se numește carte de judecată.

92. Cartea de judecată se va redacta pe scurt, va arăta că s'a propus împăciuirea, va cuprinde mijloacele de apărare invocate de părți sau propuse de judecător, textul legei pe care se întemeiază judecata, și va face mențiune dacă este dată cu apel sau în ultimă instanță.

Ea va fi redactată cel mai târziu în termen de cinci zile dela pronunțare, subscrisă de judecător, contrasemnată de grefier și trecută în extract în registrul special.

Când cartea de judecată nu poate fi redactată în momentul chiar al pronunțărei, dispozitivul ei va fi subscris de judecător și contrasemnat de grefier deodată cu pronunțarea. (Pr. civ. art. 123, urm.).

93. Judecătorul va condamna pe partea care cade în pretențiuni la plata tuturor pagubelor încercate de cea laltă parte și la toate chel tuelile procesului.

Când pretențiunile părței au fost învederat nedrepte, judecătorul o va condamna și la o amendă până la 200 lei.

In asemenea caz, dacă, după cererea părței interesate judecătorul va găsi că și advocatul sau apărătorul celui condamnat astfel, a apărat cu rea credință asemenea pretențiuni, el va deferi cazul consiliului de disciplină respectiv, printr'o adresă motivată și prin mijlocirea procurorului tribunalului.

Consiliul de disciplină e dator să judece în termen de cel mult o lună de zile dela data primirei adresei.

In caz de achitare, sau

www.digibuc.ro

dacă consiliul nu s'a pronunţat în termenul legal, procurorul tribunalului va supune spre judecare cazul Curţei de Apel respective.

Curtea de Apel se va constitui cu procuror.

Dacă advocatul sau apărătorul este pedepsit, el rămâne de drept solidar răspunzător cu partea pe care a apărat-o, pentru toate despăgubirile la care acea parte a fost condamnată de judecătorul de ocol.

Cartea de judecată se va executa, în privinţa acelor despăgubiri şi în contra advocatului sau apărătorului pedepsit.

94. Incheierile de orice fel nu se pot ataca decât în acelaş mod şi odată cu cartea de judecată. (Pr. civ. art. 160, urm.; 323).

95. Cărţile de judecată pronunţate în lipsa uneia din părţi, nu se pot ataca cu opoziţiune decât dacă afacerea se judecă în ultimă instanţă.

Termenul de opoziţiune este de cinci zile, începând cu ziua următoare acelei în care cartea de judecată a fost comunicată părţei.

Comunicarea cărţilor de judecată, precum şi a sentinţelor tribunalului pronunţate asupra lor, se face în acelaş mod şi de aceleaşi persoane ca şi chemările în judecată. (Pr. civ. art. 148 urm.; L. J. O. 68).

96. Opoziţiunea se face în acelaş mod ca cererea începătoare de instanţă. (L. J. O. art. 59—63).

97. Oponentul nu este ţinut să justifice cauzele care l-au împiedicat să vină la înfăţişare. (Pr. civ. art. 154).

98. Cartea de judecată pronunţată în prima instanţă, se poate ataca cu apel la tribunalul în circumscripţiunea căruia se găseşte judecătoria care a pronunţat-o.

Apelul se face în acelaş mod ca cererea începătoare de instanţă. (Pr. civ. art. 316; L. J. O. 58 urm., 198).

99. Termenul de apel este de 10 zile.

El curge pentru persoanele care au fost faţă la judecată, de a doua zi dela pronunţare; iar pentru acelea care au fost lipsă, de a doua zi dela comunicarea cărţei.

Comunicarea cărţilor se face în acelaş mod şi de aceleaşi persoane ca şi chemările în judecată. (L. J. O. art. 68, 95).

100. Dacă cartea de judecată s'a dat asupra unei contestări la executare sau în urma vreunei opoziţiuni, termenul de apel va curge dela pronunţarea hotărârei asupra contestaţiunei sau opoziţiunei, chiar dacă cartea de judecată s'a pronunţat în lipsa celui ce făcuse opoziţiunea sau contestaţiunea. (Pr. civ. art. 319, 402).

101. Termenele de opoziţie şi de apel se suspendă prin moartea părţei îndreptăţite a uza de asemenea căi.

www.digibuc.ro

Se va face o nouă comunicare colectivă a hotărârei la domiciliul deschiderei succesiunei pe numele moştenirei, fără a arăta numele şi calitatea fiecărui moştenitor.

O asemenea comunicare colectivă se va face şi prin «Monitorul Oficial».

Termenele vor reîncepe a curge din ziua publicaţiunei cărţii de judecată.

Opoziţiunea sau apelul făcute de moştenitori sau de reprezentanţii lor, în timpul prevăzut de lege pentru a face inventariu şi a deliberă, nu constituesc acte de acceptare a succesiunei. (Pr. civ 321).

102. In materie penală, cărţile de judecată date în primă instanţă, pot fi atacate cu apel de părţi şi de ministerul public de pe lângă tribunalul respectiv.

Pentru aceasta, judecătorul e dator ca, de îndată după redactarea cărţei, să trimită o copie parchetului tribunalului.

Termenul de apel curge pentru ministerul public de a doua zi după primirea copiei de pe carte.

In caz de achitare, cartea de judecată se execută de îndată şi arestanţii se pun în libertate, chiar dacă partea sau ministerul public ar ataca-o cu apel. (Pr. pen. art. 198, 201).

103. In asemenea materie, apelul oricărei din părţile care au figurat la prima instanţă, evoacă înaintea tribunalului, în ce priveşte pe partea apelată, întreaga afacere, chiar şi acţiunea publică.

104. Apelul se declară de către părţi la grefa judecătoriei care a pronunţat cartea, la tribunalul judeţului sau la secretarul comunal. In acest din urmă caz, secretarul comunal este obligat a da dovadă de primirea apelului şi a-l înainta de urgenţă tribunalului.

Ministerul public, în materie penală, declară apel la grefa tribunalului. (Pr. civ. art. 326; Pr. pen. art. 171, 198; Reg. J. O. 70, 71).

105. Judecătorul de ocol va putea ordona executarea provizorie a cărţilor date cu drept de apel, când este urgenţă sau pericol a se întârzia executarea.

Acea executare se va face cu sau fără cauţiune, după aprecierea judecătorului. (Pr. civ. art. 129, 338).

106. Cărţile de judecată, fie civile sau comerciale, fie penale, pronunţate de judecătorii de ocoale în ultimă instanţă, vor putea fi atacate cu recurs înaintea tribunalului respectiv pentru exces de putere, incompetinţă, violare de lege, omisiune esenţială şi denaturare de acte.

Omisiunea poate să coasiste sau în nepronunţarea judecătorului asupra vreunui mijloc de apărare invocat de parte, sau în neinvocarea de judecător din oficiu a vreunui

www.digibuc.ro

mijloc de apărare care reieșia din faptele cauzei.

Recursul se declară la grefa judecătoriei care a pronunțat cartea, la tribunalul sau la secretarul comunal. In acest din urmă caz, secretarul comunal este obligat a da dovadă de primirea recursului și a-l înainta de urgență tribunalului.

Recursul este suspensiv de executare.

Declarațiunea de recurs se face în acelaș mod ca și cererea începătoare de instanță.

Termenul de recurs e de 5 zile, începând pentru partea care a fost de față la judecată, de a doua zi dela pronunțarea cărței, și pentru partea care a lipsit, de a doua zi dela expirarea termenului de opozițiune sau dela respingerea opoziținei.

Când cartea s'a pronunțat asupra vreunei contestațiuni la executare, termenul curge de a doua zi dela pronunțare. (L. cas. art. 4, 5, 34, 53; Reg. J. O. art. 97).

107. Dacă tribunalul găsește întemeiate motivele pentru care s'a atacat cartea de judecată, evoacă întreaga afacere, pe care o judecă în primă sau ultimă instanță, după regulile competinței sale.

108. Tribunalul chemat să judece apelul sau recursul în contra unei cărți de judecată, îl va judeca de urgență și se va compune din președinte și un judecător, având gradul ierarhic de judecător de ședință, sau din doi judecători cu acel grad.

In caz de divergință, se va completa tot cu un asemenea judecător, și în lipsă, cu un advocat înscris în tabloul dela tribunal și având un stagiu de cel puțin cinci ani.

109. Executarea cărților de judecată și a sentințelor date asupra unor asemenea cărți, se face conform regulilor din procedura civilă:

In comunele urbane, de comisarii de poliție sau de portărei. Taxele cuvenite acestora rămân însă în sarcina părței care a recurs la oficiul lor;

In comunele rurale, de însuși judecătorul de ocol sau, cu delegațiunea lui, de stagiar sau de administratorul de plasă. (Pr. civ. 372 urm.; Pr. pen. 163; L. Cas. 67; Reg. J. O. 97, 98).

110. Nu se pot urmări și vinde pentru orice fel de datorii:

1. Bunurile mișcătoare a căror urmărire și vânzare sunt oprite de legea de procedură civilă (art. 406—410).

2. Bunurile nemișcătoare a căror înstrăinare e oprită de legi.

Vânzarea de pământ în întindere până la trei hectare, fără clădiri, se va face prin judecătoria de ocol a situațiunei pământului, cu scutire de cheltueli de timbru și în urma publicațiunilor înserate gratuit în Monitorul

www.digibuc.ro

judeţului şi a afişărilor la primăria respectivă.

Orice altă vânzare de nemişcătoare se va face prin tribunalul judeţului, conform regulilor ordinare.

111. Cărţile de judecată şi sentinţele tribunalelor date asupra unor asemenea cărţi, se pot executa în timp de zece ani de când au rămas definitive.

Prescripţiunea drepturilor constatate, sau derivând din asemenea hotărâri, curge chiar şi în contra incapabililor şi a femeilor măritate. (C. civ. art. 1876, 1886, urm.).

TITLUL IV
DESPRE RECUZAŢIUNE

112. Judecătorii de ocoale se pot recuza pentru aceleaşi cauze ca şi ceilalţi judecători. (Art. 274 şi următorii din procedura civilă).

113. Recuzaţiunea se va propune mai înainte de orice apărare a fondului. (Pr. civ. art. 280).

114. Dacă judecătorul respinge recuzarea, el va intra în cercetarea fondului, şi apelul sau recursul asupra recuzării se va face odată cu apelul sau recursul asupra fondului.

Dacă tribunalul recunoaşte că recuzaţiunea a fost pe nedrept respinsă de judecător, evoacă fondul şi, dacă partea care a propus recuzaţiunea cere, el reîncepe toate actele preparatorii făcute înaintea judecătorului.

Preşedintele tribunalului va comunica ministerului cazul, spre a lua măsuri disciplinare în contra judecătorului, de va fi loc.

115. Dacă judecătorul admite recuzaţiunea, trimite pe părţi a se judeca la judecătorul de ocol cel mai apropiat, dacă ele nu se înţeleg a merge la un alt judecător.

TITLUL V
DESPRE ARBITRAJ

116. Judecătorii de ocoale sunt ţinuţi să autentifice compromisele prin care părţile ar voi să supună judecăţei unui arbitru diferendul lor, sub condiţiunea ca:

1. Litigiul să fie de competinţa unui judecător de ocol şi să aibă loc între persoane care au liberul exerciţiu al dreptului lor;

2. Litigiul să nu poarte asupra unei chestiuni de stare civilă, unui divorţ, neînţelegerilor izvorâte din învoieli agricole, sau unui obiect asupra căruia legea nu permite să se facă transacţiune. (Pr. civ. art. 340, urm.).

117. Procedura înaintea arbitrului va fi sumară şi expeditivă. Hotărârea lui se va da în termen cel mult de o lună dela data compromisului, sub pedeapsă de nulitate; ea va fi definitivă şi executorie. (Pr. civ. art. 343).

118. Hotărîrea arbitrului se va execută prin o ordonanţă a judecătorului de ocol care a legalizat compromisul.

www.digibuc.ro

TITLUL VI

DISPOZIŢIUNI TRANZITORII

119. Sunt abrogate toate legile şi regulamentele contrarii legei de faţă.

120. Această lege se va pune în aplicare la 1 Maiu 1908.

Până atunci Ministerul Justiţiei va lua toate măsurile necesarii atât pentru fixarea circumscripţiunilor şi reşedinţelor judecătoriilor de ocoale, cât şi pentru numirea personalului judecătoresc.

Dispoziţiunile art. 19, alin. 1, nu se aplică preşedinţilor şi judecătorilor de tribunale aflaţi în funcţiune la promulgarea legei de faţă. (L. J. O. art. 19 al. 1).

121. Recursurile pendinte, la punerea în aplicaţiune a legei, înaintea Curţei de Casaţie, vor trece la tribunalele de judeţe respective.

Ele se vor judeca în ce priveşte mijloacele de casare, după art. 98 din vechea lege a judecătoriilor de ocoale; iar în ce priveşte compunerea şi căderea tribunalului, după legea prezentă.

122. *(Mod. Leg. 4. Aug. 1921)* Procesele pendinte înaintea tribunalului şi care ar deveni de competenţa judecătoriei de ocol vor continua a fi judecate de tribunal după regulile de procedură stabilite pentru această instanţă.

123. Tutelele deschise înaintea tribunalelor de judeţe şi cari, după prezenta lege ar intra în competinţa judecătoriilor de ocoale, vor rămâne înaintea acelor tribunale, guvernate de aceleaşi reguli ca şi în trecut.

124. Acţiunile, cererile şi toate actele pentru valori mai mari de 1500 lei rămân supuse actualelor taxe de timbru, cu toate că vor fi îndreptate la judecătoriile de ocoale.

Dispoziţiunile art. 22, No. 1 alin. *b)* din legea timbrului se vor aplica recursurilor şi opoziţiunilor la tribunalele de judeţe în contra cărţilor de judecată pronunţate de judecătoriile de ocoale în materie civilă şi comercială.

125. Înaintea judecătoriilor de ocoale în afacerile în care părţile pot fi apărate sau reprezentate de alţii, nu pot fi primiţi să pledeze sau să reprezinte părţile ca procuratori, decât advocaţii sau apărătorii regulat înscrişi în tablouri.

Apărătorii existenţi în momentul punerei în aplicaţiune a acestei legi, vor putea continua a exercita profesiunea lor, însă numai pe lângă judecătoria pe lista cărei figurează.

Ei vor fi puşi sub directa supraveghere a judecătorului respectiv care, în caz de abatere dela îndatoririle lor profesionale, va putea să le ridice dreptul de apărători printr'o încheiere motivată, supusă apelului la Tribunal.

www.digibuc.ro

CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ

DIN 14 MARTIE 1900

www.digibuc.ro

CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ

DIN 14 MARTIE 1900 CU MODIFICĂRILE DIN 1900, 1904, 1905, 1907, 1909 ŞI 1921

CARTEA II [1]

TRIBUNALELE DE JUDEŢE

Cap. I. Competinţa

54. Tribunalele de judeţ judecă toate prigonirile dintre orice împricinaţi români sau străini, atât civile cât şi cele ce le sunt date în cădere prin alte legi.

55. Tribunalele judecă în apel pricinile venite dela judecătorii de ocoale.

Celelalte pricini le vor judecă în întâia instanţă.

56. Pricinile care au o valoare mai mare de 1500 lei capital, le vor judecă numai în întâia instanţă, afară de cazurile unde legea prevede altfel [2]).

Pricinile de o valoare mai mică de 1500 lei, sau de 1500 lei tocmai, rămân în căderea judecătoriilor de ocoale.

57. Competinţa, în toate cazurile, se va regulă după valoarea arătată în cerere.

Această dispoziţiune nu schimbă rânduiala legei judecătoriilor de pace privitoare la competinţă [2]).

58. In materii personale şi mobiliare, cererea se va face la tribunalul domiciliului pârâtului, sau la domiciliul ales.

Dacă pârâtul nu are domiciliu cunoscut, la tribunalul reşedinţei sale,

Cererile personale şi mobiliare în contra militarilor din armata permanentă se vor face la tribunalul domiciliului locului unde îşi au garnizoana, cât timp sunt în serviciul activ.

Acţiunile născute dintr'un fapt ilicit se pot judecă sau de tribunalul unde faptul ilicit s'a săvârşit, sau de tribunalul domiciliului pârâtului.

Reclamantul are alegerea între mai multe tribunale competinte.

59. Cererea pentru bunuri nemişcătoare se face la tri-

[1]) Cartea I este formată de *Legea asupra judecătoriilor de ocoale* din 30 Septemvrie 1907, care precedează acest cod.

[1]) A se vedeà art. 27, 33, 34, 39, 49 şi 58 (modif. în 1921), din *Legea judecătoriilor de ocoale* ce precedează acest cod, cari articole modifică competinţa stabilită de art. 56 Pr. civ., ridicând-o la valori mult mai mari.

www.digibuc.ro

bunalul în judeţul căruia se află nemişcătorul, afară de convenţie contrarie.

60. Când nemişcătorul este supus la mai multe jurisdicţii, reclamantul are dreptul a face cererea la tribunalul domiciliului sau reşedinţei pârâtului, dacă domiciliul sau reşedinţa acestuia se află în unul din judeţele în care se găseşte imobilul. Când pârâtul n'are nici domiciliul, nici reşedinţa în unul din aceste judeţe, reclamantul poate face cererea, după a sa alegere, la unul din tribunalele judeţelor în care se găseşte nemişcătorul.

61. Acţiunea accesorie trebuie să se facă înaintea judecătorilor competenţi a judecă pe cea principală.

Cererea reconvenţională se va face înaintea judecătorului cererei principale, când ea este în legătură cu aceasta din urmă sau cu mijloacele de apărare ce i se opun.

62. In materie de societate, până la sfârşitul lichidărei de fapt, cererea se face înaintea judecătorului locului în care societatea este stabilită, sau la sucursala ei.

63. In materie de moştenire, se îndreptează la tribunalul locului în care s'a deschis moştenirea:

1. Cererile privitoare la validitatea testamentului şi la executarea dispoziţiilor cuprinse într'însul;

2. Deosebitele cereri şi pretenţii ce moştenitorii au unul în contra altuia, până însă la desăvârşita împărţeală între dânşii;

3. Cererile făcute de creditorii mortului înainte de desăvârşita împărţeală a moştenirei.

64. Cererile se mai îndreptează:

a) In materie de faliment, potrivit codului comercial; (C. com. 695, urm.);

b) In materie de garanţie, la judecătoria unde se află pendinte cererea originală în contra datornicului;

c) In cazul când, pentru executarea unui act, s'a ales un domiciliu, cererea fie privitoare la executarea actului fie la anularea sau desfiinţarea lui, se face la tribunalul domiciliului ales, sau la tribunalul domiciliului pârâtului.

65. Desfiinţat.

Cap. II. Cereri, ordonanţe prezidenţiale şi citaţii

66. Oricine pretinde un drept sau un lucru, spre a-l dobândi, în caz de împotrivire din partea datornicului sau deţinătorului, trebuie să facă o cerere înaintea tribunalului competinte.

Persoanele morale pot sta în judecată, când au capacitate după legea română, chiar dacă legea ţărei lor le declară incapabile.

Dreptul de a sta în judecată nu cuprinde însă în sine şi capacitatea de a exercita şi celelalte drepturi.

www.digibuc.ro

Oricine are interes să constate declaraţia unui martor, părerea unui expert, o stare de lucruri a unor bunuri mişcătoare sau nemişcătoare, a obţine recunoaşterea unui act scris sau unei obligaţii, validitatea sau nevaliditatea unui titlu, va puteà cere judecătorului competinte, potrivit art. 58 şi următoarele din acest cod, chiemarea de urgenţă înaintea sa a părţilor interesate, pentru stabilirea cererei sale.

Asemenea constatări pot sluji ca acte probatorii, potrivit deosebitelor rânduieli ale legei.

66 bis. Când legea dă în căderea prezidentului tribunalului sau al Curţei încuviinţarea unui act, cererea i se va înmânà în camera de chibzuire. Prezidentul se va pronunţà cel mult în trei zile, prin o încheiere în scris, motivată, datată şi iscălită de dânsul şi de grefier sau înlocuitorii lor.

Prezindentul tribunalului sau înlocuitorul său va putea asemenea să hotărască în acelaş termen, în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept, care s'ar păgubì prin vreo întârziere, precum şi pentru înlăturarea piedicilor ce s'ar ivì cu prilejul aducerei la îndeplinire a unui titlu executoriu.

Prezidentul n'are căderе de a face asemenea încuviinţări când însuşi tribunalul sau Curtea din care face parte n'ar fi competinte.

Incuviinţarea prezidentului are un caracter vremelnic şi este executorie prin sine însuşi.

Aceste încuviinţări prezidenţiale se dau fără drept de opoziţie, cu drept de apel la tribunalul sau Curtea din care face parte prezidentul, în termen de 5 zile dela data comunicărei ordonanţei.

Termenul de recurs va fi de cinci zile dela data comunicărei ordonanţei. Judecata se va face în termen scurt.

Atât apelul cât şi recursul se vor judecà tot în camera de chibzuire, după citarea părţilor.

67. Pentru ca cineva să poată face o cerere în judecată, sau pentru a se putea apărà în contra unei cereri, trebuie să aibă liberul exerciţiu al drepturilor sale.

Persoanele şi corpurile cari n'au liberul exerciţiu al drepturilor lor, vor fi reprezentate, asistate sau autorizate în chipul arătat de legile care regulează starea sau organizarea lor.

Când se face o cerere din partea sau contra unei părţi incapabile de a sta în judecată, dacă aceastà parte n'are mandatar legal, în caz de pericol în întârziere, prezidentul tribunalului dă, după cererea ce i se face, un mandatar special însărcinat de a reprezenta pe incapabil până la mijlocirea mandatarului legal.

68. Orice cerere înaintea

www.digibuc.ro

unui tribunal, se va face printr'o petiţie către preşedintul tribunalului.

Mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau împreună pârâte, când este între ele o legătură de interes cu privire la pricină, şi când dreptul sau obligaţia lor stă pe acelaş temeiu juridic sau de fapt.

69. Petiţia va cuprinde:

a) Numele, pronumele, profesia, domiciliul sau reşedinţa reclamantului şi ale pârâtului;

4) Obiectul cererei şi faptele pe care ea se sprijină;

c) Arătarea actelor de care partea se sluşeşte, precum şi deosebitele sale mijloace pregătitoare şi probatoare în dovedirea cererei;

d) Când este vorba de nemişcătoare: strada, numărul imobilului, sau doi vecini în lipsă de număr, plasa, oraşul sau comuna în care se află nemişcătorul.

Lipsa numelui, a pronumelui şi nearătarea obiectului sunt prescrise sub pedeapsă de nulitate. Neindicarea temeiurilor de fapt şi de drept pe care se sprijină cererea, îndrituesc pe partea interesată a cere amânarea şi comunicarea lor, fără a se putea face o a doua amânare pe acest motiv.

Procedurile se vor îndeplini în toată curgerea pricinei, la domiciliul fixat în întâia citaţie. Schimbarea domiciliului nu va fi opozabilă părţei protivnice pentru procedurile următoare decât după ce această schimbare îi va fi fost încunoştiinţată prin portărei.

70. Petiţia se va face de reclamant în atâtea exemplare câte sunt părţile citate, mai mult un exemplar, semnat de dânsul, pentru tribunal.

Pe lângă petiţie, reclamantul va alătura actele de care se sluşeşte în copii. Aceste copii vor fi certificate de dânsul ca întocmai cu originalul.

Ele vor rămâne la dosar până la desăvârşirea pricinei.

Dacă actele sunt scrise în limbă străină sau cu litere vechi, ele vor fi traduse şi scrise cu litere latine.

In caz când cererea se face prin mandatar, se va alătura şi copie de pe mandat, care va şi rămâne la dosar. Schimbându-se mandatarul în curgerea pricinei, noul mandat se va pune de îndată la dosar.

Preşedintul tribunalului nu va fixă termenul de înfăţişare decât după ce se vor plăti taxele portăreilor, sau se va alătură actul de sărăcie.

71. Preşedintul, îndată ce primeşte petiţia reclamantului, chiamă pe părţi la înfăţişare. Totodată va ordonă chemarea părţilor la interogatoriu, dacă se propune de reclamant prin cerere, rămânând ca judecata să se pronunţe la ziua înfăţişării asupra admisibilităţei. (Pr. civ. 69, 70, 72, urm.).

www.digibuc.ro

72. Citaţia va fi datată şi va cuprinde ora, ziua şi anul în care sunt chemate părţile spre înfăţişare, instanţa înaintea căreia trebuie să se înfăţişeze, numele, pronumele şi domiciliul reclamantului şi al pârâtului, precum şi felul pricinei.

Se va trimite pârâtului, împreună cu citaţia, un exemplar de petiţie.

Pârâtul va fi dator ca, până în termen de 15 zile înainte de ziua fixată pentru înfăţişare, să depună şi dânsul, prin grefa tribunalului, la dosarul cauzei, copii de pe actele cu care se sluşeşte, certificate de dânsul ca întocmai cu originalul.

Părţile vor avea dreptul să ceară la înfăţişare prezentarea originalelor actelor depuse la dosar. Judecata va chibzui dacă trebuie dat un nou termen pentru ca cel interesat să facă cuvenita verificare.

Dacă părţile nu vor fi depus actele cu care se slujesc în pricină în termenul mai sus arătat, ele vor puteà cere un nou termen pentru comunicarea actelor prin grefă; judecata însă nu va puteà da acest termen, decât dacă cel care l-a cerut va fi dovedit că împrejurări cari n'au fost în voinţa sa, l-au împiedecat în adevăr să facă depunerea la timp.

73. Nici o citaţie nu se poate da părţilor în zilele de sărbători legiuite, afară de cazuri grabnice, după încuviinţarea prezidentului.

74. Citaţiile se dau sau persoanei, sau la domiciliul ori reşedinţa persoanei.

Dacă partea, aflându-se la domiciliu, nu vrea să primească citaţia sau, primind-o, nu voeşte ori nu poate da adeverinţă, agentul judecătoresc însărcinat cu înmânarea va constată aceasta printr'un proces-verbal încheiat faţă cu comisarul respectiv, sau cu primarul în comunele rurale, sau ajutoarele lor.

Adeverinţa de primire va fi certificată de agentul judiciar.

Dacă agentul nu găseşte pe cel chemat la domiciliul său, va da citaţia unei persoane din familia lui, care locueşte cu dânsul; în lipsa acestuia, unui om de serviciu cerând adeverinţă; iar în lipsa lor, o va lipì pe uşa citatului.

In caz când aceste persoane nu voesc să primească citaţia, sau nu vor voì ori nu vor puteà da adeverinţă de primire, sau, în lipsa lor, o va lipì pe uşă, agentul va constată împrejurările printr'un proces-verbal încheiat faţă cu comisarul respectiv, sau primarul în comunele rurale, sau ajutoarele lor.

(Adaus Lg. 11 Februarie 1924). Citaţiunile, toate actele de procedură judiciară sau extra-judiciară şi de urmărire mobiliară sau imobi-

www.digibuc.ro

liară, relative la locuitorii săteni[1]), cari în număr de cinci sau mai mulți, vor cumpără în mod divizat sau nedivizat un imobil rural grevat de sarcini, sau cari împreună vor ipotecă ei însăși, vor luá în arendă sau vor cumpărà un imobil rural, pentru tot ce privește aceste contracte, se vor face pe numele obștei acelor locuitori și se vor înmânà obștei, conform art. 75, al. 11, la primăria comunei situațiunei imobilului.

Obștiile acestea vor fi reprezentate în justiție, în toate judecățile ce ar izvorî din zisele contracte, față de vânzători, creditori ipotecari sau proprietari-locatari, prin unul sau trei mandatari locuitori, însărcinați cu aceasta chiar prin acele contracte.

Când prin actele de vânzare, de ipotecă sau de arendare nu sunt desemnați mandatarii, precum și în caz de revocare judiciară, de moarte sau incapacitate legală a vreunui mandatar, obștea convocată de judecătorul de ocol la sediul judecătoriei, în circumscripțiunea căreia este situat imobilul, va procedà, sub președinția judelui, înlăuntrul termenului fixat de instanța înaintea căreia se află judecata, la numirea sau completarea vacanțelor de mandatari.

[1]) A se vedeà art. 75, 76 și 78 cu privire la citarea cetelor de moșneni, obștiilor răzășești și membrilor altora colectivități.

Convocarea se va aduce la cunoștința obștei în modul arătat prin art. 75, No. 11, al. 2, 3, 4, 5, 6, 7, pr. civ., numai de către primar, care va întocmì singur procesul-verbal de constatare, fără a fi nevoie de portărel.

Numirea mandatarilor se va face cu majoritatea voturilor celor prezenți, calculată atât asupra numărului celor prezenți, cât și asupra părților lor în imobil sau în contractul de arendă.

La caz de nevenire a locuitorilor la ziua hotărâtă, sau dacă nu se pot întruni cele două majorități, judele de ocol va numì din oficiu și dintre locuitorii obștei, mandatarul sau mandatarii necesari.

Toate cele petrecute înaintea judelui de ocol vor fi constatate de dânsul printr'o încheiere, care va aveà puterea unui mandat autentic și nu se va puteà desființa decât prin înscrierea în fals.

Judele de ocol e dator ca de îndată să înainteze la primăria situațiunei imobilului o copie legalizată pe de această încheiere.

Mandatul celor însărcinați, fie de locuitori, fie de justiție, este dobândit părților contractante sau acelor ce se găsesc în judecată cu obștea, și nu se poate revocà decât prin justiție și numai pentru vădită nepricepere sau rea credință.

Mandatarii obștei pot lucrà și în majoritate.

www.digibuc.ro

Orice viţiu al alegerei sau numirei mandatarilor obştei trebuie să fie propus în justiţie înaintea oricărei excepţiuni sau apărări, sub pedeapsa pierderei dreptului de a cere nulitatea vreunui act.

75. Vor fi citaţi:

1. Statul şi, în genere, administraţiile şi stabilimentele publice şi de interes public, în persoana capului administraţiei, la scaunul administraţiei sau stabilimentului;

2. Societăţile civile şi comerciale până la lichidarea lor de fapt, prin reprezentantul lor, la scaunul societăţei, sau la sucursală;

3. Masa creditorului unui faliment, prin sindic;

4. Pentru cei ce locuesc în hoteluri, citaţia se va înmâna în lipsa lor, hotelierului sau contabilului acelui hotel;

5. Cei ce se află în închisoare, vor fi citaţi la direcţia închisoarei;

6. Cei ce se află bolnavi în spital şi cărora nu li se cunoaşte altă locuinţă, prin economul spitalului;

7. Ostaşii din armata activă, precum şi cei din rezervă sau miliţii, când se află în concentrare, se vor cita la comandamentul superior cel mai apropiat;

8. Persoanele cari fac parte dintr'un corp de trupe cantonat în ţară străină sau mobilizat, sau din echipajul unui bastiment al flotei pus în armament de războiu, li se trimite citaţia la autoritatea învestită cu comandamentul;

9. Cei ce se află în ţară străină, fără domiciliu sau reşedinţă cunoscută, vor fi citaţi prin «*Monitorul Oficial*» şi prin procuratorul lor din ţară, dacă au unul cunoscut.

Cei cu domiciliul sau reşedinţa cunoscută în străinătate, se vor cită prin procuratorul lor din ţară, dacă au unul cunoscut, iar lor se va trimite o citaţie printr'o scrisoare recomandată la adresa din străinătate; recepisa de predarea scrisorii va ţine loc de dovadă.

Dacă ei n'au procurator cunoscut în ţară, pe lângă citaţia trimisă lor prin scrisoare recomandată, citaţia se va publică şi în «*Monitorul Oficial*»;

10. Membrii corpului consular străin în ţară şi personalul lor dependent, precum şi membrii corpului diplomatic şi consular român din străinătate, se citează prin ministerul de externe;

11. Cetele de moşneni (obştea răzeşilor) şi locuitorii împroprietăriţi dar neîmpărţiţi, se vor chemă printr'o citaţie colectivă, pe numele cetei, însoţită de o singură copie de pe cererea reclamantului.

Portărelul instanţei la care este procesul va anunţă prin scrisoare recomandată pe primarul comunei de origină de care ţine ceata moşnenilor, ca să înştiinţeze pe moşneni

www.digibuc.ro

sau locuitorii împroprietăriţi să se adune în localul primăriei după ieşirea din biserică, într'o zi de Duminecă sau sărbătoare, ce va fixă el pentru sosire.

Portărelul va merge în persoană la localitate, fără a puteà delegà în locu-i pe vreun alt agent, şi după o bătaie de tobă de 15 minute, va da cetire, în faţa moşnenilor sau împroprietăriţilor aflaţi faţă, atât citaţiei, cât şi copiei de pe reclamaţie. În urmă le va lipì pe uşa primăriei, lăsând o copie de pe dânsele în mâna primarului sau ajutorului.

De toată această operaţie portărelul, împreună cu primarul, va încheià proces-verbal. În caz de nevoire din partea primarului de a instrumentà, sau a moşnenilor de a venì la primărie să asculte citaţia, portărelul va încheià singur proces-verbal, constatând citarea cetei şi nevoinţa primarului sau a cetei.

Acest proces-verbal, împreună cu recepisa de trimiterea scrisorii recomandate primarului, se va înaintà instanţei respective, care o va alătură la dosarul cauzei.

In caz de nevoinţă din partea primarului de a instrumenta, portărelul va înainta copie de pe procesul-verbal şi parchetului pentru constatarea delictului de refuz de serviciu.

Faptul primarului de a nu convoca pe locuitorii potrivit invitaţiei portărelului, precum şi nevoirea de a fi faţă la încheierea procesului-verbal, se vor pedepsì potrivit art. 190 Codul penal.

Toate acestea fără împiedicarea pedepselor disciplinare şi despăgubirilor pentru portărelul din cauza căruia procedura nu a fost îndeplinită.

Predarea citaţiilor, în cazurile arătate în alin. 1, 2, 3, 5, 6, 7, şi 8 de mai sus, se va face în mâna funcţionarului însărcinat cu primirea actelor sau corespondenţei care va da cuvenita dovadă.

Nevoinţa de a primì citaţia, se va constatà de agentul judecătoresc printr'un proces verbal încheiat faţă cu comisarul, sau primarul în comunele rurale, sau ajutoarele lor.

76. Rândurile articolului 74 şi 75 de mai sus sunt prescrise sub pedeapsă de nulitate.

77. Dacă un act de procedură s'a declarat nul pentru fapta portărelului sau agentului, acesta va puteà fi osândit, pe lângă cheltuelile procedurei anulate, şi la despăgubiri cuvenite părţei după împrejurări, prin chiar hotărîrea de amânare.

78. Termenul obişnuit al întâielor citaţii pentru cei domiciliaţi în România va fi de 30 zile dela data predărei citaţiei.

În cazuri de urgenţă, prezidentul va puteà, după îm-

www.digibuc.ro

prejurări, încuviinţă ca citaţia să se facă în termen mai scurt.

In acest caz pârâtul va puteà depune actele sale înainte de ziua înfăţişărei, sau chiar în ziua înfăţişărei, după împrejurări.

Pentru cei ce se află afară din România, termenul va fi de 40 zile dela data publicaţiei citaţiei în «*Monitorul Oficial*», sau dela data predărei citaţiei procuratorului cunoscut.

79. Când citaţia, făcută unei părţi domiciliate afară din România, va fi dată părţei în România, citaţia se va face cu termenele ordinare, având drept prezidentul a le prelungì, de va găsì de cuviinţă.

Cap. III. Atribuţiunile ministerului public

80. Ministerul public de pe lângă instanţele judecătoreşti are în atribuţiunile sale:

a) A îndeplinì sarcinele de parte principală în pricinile penale înaintea instanţelor de fond;

4) A sta, în calitate de parte principală, în pricinele în care i se pune îndatorirea aceasta prin lege;

c) A slujì de organ al legei şi al guvernului în cazurile în care legea îi dă această calitate.

81. Ministerul public va luà concluziuni ca parte alăturată înaintea deosebitelor instanţe, fie în şedinţă publică, fie în camera de chibzuire, ori de câte ori sunt interesaţi în cauză nevârstnici, interzişi sau cei puşi sub consiliu judiciar.

82. Desfiinţat[1]).

83. In cazurile în care judecata face o cercetare la faţa locului, sau un judecător însărcinat de tribunal sau Curte face un inventariu sau un act în care prezenţa procurorului este ordonată, lucrarea se va face fără chemarea sau încunoştiinţarea acestuia, afară de cazul în care singur ar luà iniţiativa.

84. Ministerul public păstrează toate celelalte drepturi şi îndatoriri ce nu s'au modificat prin legea de faţă.

85. In cazul în care procurorul are rolul de parte alăturată şi nu este faţă, va puteà fi înlocuit printr'un judecător sau printr'un advocat din sală, după chemarea ce-i va face prezidentul.

Cap. IV. Şedinţele şi poliţia lor

86. Şedinţele vor fi publice afară de cazurile când legea ordonă altfel, sau când discuţia publică poate aduce vătămare liniştei publice sau prigonitoarelor părţi.

87. Poliţia şedinţelor este încredinţată prezidentului.

88. Acei cari asistă la şedinţe vor fi cu capul descoperit şi vor stà cu respect.

[1]) Art. 23 Regul. Tribunal. din 30 Maiu 1900 stabileşte că ordinea proceselor se va afişà în ajunul fiecărei zile de şedinţă.

www.digibuc.ro

Procurorii și advocații[1]) vor puteà ține toca pe cap când nu vor luà concluziuni sau când nu vor vorbi.

89. Tot ce va ordona președintul în privința ordinei va fi executat îndată și întocmai.

Aceeași dispoziție se va observà în locurile unde sau judecătorul, sau ministerul public, îndeplinesc funcțiile ce le sunt date.

90. Dacă una sau mai multe persoane oricare ar fi, turbură liniștea și fac dezordine în orice chip, președintul este în drept a le face cuvenitele observații.

Dacă neliniștea continuă, președintul va puteà da afară din sala ședințelor pe turburători. In caz de împotrivire din parte-le, ei vor fi arestați și duși îndată la casa de popreală pentru 24 ore, unde vor fi primiți după arătarea ordinului președintului. In procesul-verbal al ședinței se va face vorbire de ordinul de arestare.

Cap. V. Chemarea și judecata pricinilor

91. *(Mod. Lg. 28 Iul. 1921).* Inaintea Inaltei Curți de Casație și Justiție și înaintea Curților de Apel, la începutul fiecărei ședințe se va face mai întâi strigarea tuturor pricinelor puse la ordinea zilei. Se vor amână toate cauzele în care este loc la aplicarea art. 151 din acest cod, sau acele a căror amânare se cere prin bună înțelegere.

Se vor suspendà pricinele în care una din părți a încetat din viață sau în care părțile chemate nu răspund. In urmă se va începe judecata pricinelor declarate urgente, apoi se vor judecà celelalte pricini după ordinea intrărei lor, dându-se precădere celor rămase în divergință.

La tribunalele de județe nu se face apelul nominal prealabil, ci la începutul ședinței se pronunță amânarea proceselor cerută de comun acord. La Curți și tribunale procesele în care procedura, după arătarea grefei, nu este îndeplinită, nu se vor mai trece pe listă de audiență: ele se vor amână din oficiu, în camera de consiliu de către un magistrat, care va puteà da termenul în cunoștință părților prezente.

92. La începutul fie-cărei săptămâni se vor publicà în sala ședințelor pricinile care au să se judece după rândul lor în cursul acestei săptămâni[2]).

93. Când numai una din părți lipsește, cauza se va judeca în lipsă, afară numai dacă partea care răspunde nu va voi însăși a o amâna

[1]) Obligațiunea de a purtà roba și toca în ședințe a fost înlăturată, în ceeace privește pe advocați, prin legea din 3 Decemvrie 1909.

[2]) Art. 23 Regul. Trib. din 30 Maiu 1900 stabilește că ordinea se va afișà în ajunul fie-cărei zile de ședință.

www.digibuc.ro

pentru altă zi, sau a rămânea cea din urmă la rând.

Prigonitoarele părți pot cere amânarea sau schimbarea rândului, fără însă a putea înlătura dreptul de înfățișare al împricinaților sorociți înainte.

Orice pricină, care a fost amânată de trei ori de bunăvoie, nu se va mai pune în stare de judecată, decât după plata unei noui taxe de introducere în acea instanță.

94. Părțile se vor înfățișa în persoană sau prin mandatari cu procuri în regulă legalizate, asistați de advocați, sau prin advocați declarați de ședință, ori având procuri legalizate.

Retragerea procurei mandatarului nu se poate opune părței protivnice decât dela data încunoștiințării prin portărei a retragerei procurei.

95. Prezidentul va da cuvântul mai întâi părței reclamante.

Fiecare parte va avea dreptul a vorbi de două ori, pârâtul având cel din urmă cuvântul. Prezidentul, la caz de trebuință, poate acorda cuvântul și de mai multe ori.

Tribunalul va căuta, ca prin întrebări puse părților, să desluşească punctele nelămurite ale pricinei.

Va putea cere orice lămuriri pentru deslegarea chestiunilor ce sunt a se ridica din oficiu.

Va putea asemenea ordona din oficiu, în marginile rânduelilor legei pontru dovezi, toate măsurile care pot să-l lumineze.

96. In pricini complicate prezidentul va putea însărcina pe unul din judecători să facă o dare de seamă asupra împrejurărilor pricinei, fără a arăta a sa părere.

Această dare de seamă se va ceti în ședință publică înaintea începutului desbaterilor.

97. Actele depuse de părți sau comunicate în instanță rămân dobândite cauzei şi nu se mai pot retrage fără consimțimântul părților protivnice.

Actele depuse în original nu se vor putea lua înapoi de partea care l-a depus decât după ce se va lăsa copii legalizate de grefa instanței la care s'a făcut depunerea.

98. Părțile vor putea fi îndatorate, după închiderea desbaterilor, să dea şi concluziuni scrise.

99. In toate pricinele de despărțenie ședința va fi secretă. Asemenea în toate celelalte pricini dintre soți, dintre rude de sus şi de jos, se va putea ordona ședință secretă, după cererea uneia din părți, sau a procurorului, sau din oficiu de tribunale.

Hotărârea se va pronunța totdeauna în ședință publică.

100. In ședințele secrete fiecare parte va putea fi însoțită, pe lângă advocați, de 3 rude sau amici.

101. In toate cazurile, ad-

www.digibuc.ro

vocații sau părțile, dacă nu au fost îndatorați a da concluziuni scrise, vor putea fi îndatorați a da grefierului o scurtare, iscălită de dânșii, de concluziunile lor motivate.

Grefierul va iscăli aceste prescurtări.

102. Când o pricină se va socoti destul de luminată, tribunalul va declara desbaterile închise.

103. Cercetarea pricinei fiind isprăvită, judecătorii vor pronunța hotărârea lor sau îndată în ședință, sau după ce vor trece în camera de chibzuire.

Dacă pronunțarea hotărârei se va amâna pentru o altă zi, se va arăta cauza acestei amânări.

104. Când, pentru deslegarea unei cereri, este nevoie de mijlocirea judecății, fără însă să se urmărească stabilirea unui drept protivnic față cu părțile, potrivit al. 1 de sub art. 66 din acest cod, hotărârea se va da în camera de chibzuire, după cererile și scrisurile părților interesate.

Părțile vor fi citate când legea cere asemenea citări. Judecătorul însă le va putea chema în camera de chibzuire de câte ori va crede de cuviință, pentru cuvenitele lămuriri.

Hotărârea se dă fără drept de opoziție, însă cu drept de apel și de recurs. Termenele de apel și de recurs vor fi de câte 15 zile dela comunicarea hotărârilor.

Apelul și recursul se vor judeca de urgență tot în camera de chibzuire. Aceste hotărâri, cât timp nu vor fi anulate, vor fi opozabile numai părților interesate care au luat parte la dânsele și sunt executorii prin ele înșile.

105. Oricând se va depune acte la grefă, grefa va da imediat dovadă de primirea lor, pe care o va lua înapoi deodată cu întoarcerea actelor.

Cap. VI. Excepțiunile ce se propun înaintea cercetărei fondului

106. Desființat [1]).

107. Desființat [1]).

108. Partea care este chemată în judecată înaintea altui tribunal decât acela care trebuie să judece pricina, va putea cere trimiterea sa înaintea judecătorilor competenți.

Această cerere o va face înaintea apărărei asupra fondului.

In competența jurisdicției civile pentru cauze comerciale precum și a jurisdicției comerciale pentru cauze civile, se acoperă, dacă nu s'a propus la întâia instanță înaintea oricărei apărări asupra fondului.

Partea care propune in-

1) Aceste două articole 106 și 107 din vechiul cod de procedură, se refereau la «*cantio judicatum*» ce se cerea străinilor reclamanți nedomiciliați în țară, cauțiune care azi este desființată.

www.digibuc.ro

competința va fi datoare să declare care este instanța competinte a judeca pricina.

In caz când judecata se declară competinte, va trece la cercetarea pricinei, cel nemulțumit rămânând în drept a face apel după săvârșirea ei.

In caz când instanța se va declara incompetinte, ea este datoare să trimeată pricina înaintea instanței pe care o va judeca competinte.

Instanța de trimetere va judeca pricina fără vreo altă cerere introductivă și fără altă plată de taxe, decât aceea a citațiilor.

Instanța de trimitere nu va fi învestită cu judecata, decât după ce hotărârea care a încuviințat trimiterea va fi rămasă definitivă prin judecata de apel, prin neapelare, sau prin renunțarea la dreptul de apel.

109. Incompetența de ordine publică a instanței se va putea ridica chiar înaintea Curței de Casație, în orice stare a pricinei și chiar din oficiu.

110. Nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeași cauză, același obiect și de aceeași parte, înaintea mai multor instanțe. (Litispendența).

In asemenea caz, partea în drept va putea cere trimiterea pricinei la instanța care a fost mai întâiu învestită cu cererea de judecată.

Părțile vor putea cere întrunirea mai multor pricini ce se află înaintea aceleiași instanțe, sau instanțe diferite în același grad, în care sunt aceleiași părți, sau chiar împreună cu alte părți, și al căror obiect și cauză au între dânsele o strânsă legătură. (Conexitatea).

111. Orice cauză de nulitate în privința actelor de procedură privitoare la cererile de legarea instanței prin acțiuni, opoziții, contestații, apel, recurs în casație și cereri de revizuire, este stinsă, dacă nu se propune înaintea oricărei apărări asupra fondului.

111 bis. Toate apărările enumărate în articolele de mai sus se vor propune, sub pedeapsă de a nu mai putea fi ținute în seamă, în ordinea următoare:

a) Nulitatea actelor de procedură;

b) Incompetența;

c) Litispendența;

d) Conexitatea.

Chemarea în garanție

112. Dacă o parte chemată în judecată voește a chema, la rândul său, pe altcineva ca garant, judecata va cerceta temeinicia chemării în garanție și, dacă o va găsi fondată, o va declară admisibilă, dând părților un termen spre a chema și pe aceia la judecată.

In curgerea acestui termen se va suspenda orice lucrare asupra cererei originale.

Chemarea în garanție va

www.digihuc.ro

cuprinde tot ce se cere pentru acțiune, și cel ce face această chemare va trebui să îndeplinească dispozițiile art. 70 și următoarele ale acestui cod.

Chematul în garanție va trebui să îndeplinească și dânsul dispozițiile art. 72 din acest cod.

113. Cererea originală, și cererea asupra garanțiilor se vor judeca printr'una și aceași hotărâre.

114. Cu toate acestea, se va putea judeca mai întâi cererea principală, rămânând a se judeca mai în urmă cererea contra garanților:

a) Dacă cererea în garanție s'a făcut după apărarea asupra fondului;

b) Dacă cererea principală este în stare de a se judeca și cererea de garanție este de natură a nu putea fi judecată în grabă;

c) Judecata va putea, chiar după declarația admisibilității chemării în garanție și întrunirea ei cu cererea principală, să încuviințeze desfacerea, rămânând a se judeca chemarea în garanție în urmă.

Cap. VII. Despre sentințe

115. După chibzuire, prezidentul va adună părerile fiecărui judecător, începând dela cel din urmă numit.

In pricinile pentru care s'a făcut vreo dare de seamă, judecătorul care a făcut-o își va da cel dintâiu părerea.

Prezidentul își va da cel din urmă părerea

116. Dacă părerile se împart, pricina se va judeca din nou în aceeași zi sau în alta. Părerile împărțite se vor trece motivate în procesul-verbal al ședinței.

117. Dacă la noua înfățișare nu vor fi mai mult decât două păreri, judecătorii în număr mai mic, sunt datori să se unească cu una din părerile judecătorilor în număr mai mare.

Dacă însă părerile vor fi împărțite pe jumătate, se chiamă un alt judecător sau supleant spre hotărârea chestiunei; în lipsă de judecător sau supleant se chiamă un advocat din cei prezenți.

In acest caz părțile vor pleda din nou chestiunea asupra căreia s'a ivit divergență.

Judecătorii vor putea reveni asupra părerilor lor de mai înainte.

După judecarea punctelor rămase în divergență, completul care a judecat înainte de ivirea divergenței, va putea continuă cu cercetarea pricinei.

118. Indată ce majoritatea s'a format, se va încheia un proces-verbal cuprinzând dispozitivul hotărârei.

Acest proces-verbal, iscălit de judecători și grefier, se va ceti îndată de prezident părților în ședință publică.

Dacă motivele hotărârei nu s'au redactat odată cu dispozitivul, ele se vor alcătui în

www.digibuc.ro

termen de cel mult 15 zile dela pronunțarea hotărârei, sub pedeapsă disciplinară pentru judecătorii cari au pricinuit întârzierea.

Minoritatea va fi datoare, sub aceeași pedeapsă, a-și da părerea motivată în josul hotărârei, tot în acelaș timp când majoritatea își dă hotărârea sa.

119. Odată ce hotărârea s'a iscălit și s'a pronunțat în public, ea își are toată puterea legiută, și nici un judecător nu-și mai poate retrage iscălitura. Reformarea, revizuirea sau casarea ei nu se va putea face decât în cazurile și modurile prescrise de lege.

120. Părerea și concluziile procurorului, sau oral, sau în scris de se vor fi făcut, se vor cuprinde în textul procesului verbal.

121. Grefierul va îngriji ca hotărârile redactate și iscălite să se treacă într'un registru special, unde iarăși se vor iscăli de judecători.

122. Nimic pe margini, printre linii, prin adăugiri, prin scurtări sau cifre, nu se poate scri într'o hotărâre judecătorească, sub pedeapsă de a nu se ține seamă, și fără împiedicarea altor urmăriri penale și civile.

123. Fiecare hotărâre va cuprinde, sub pedeapsă disciplinară pentru el ce se va fi abătut:

1. Numele, pronumele, domiciliul ori reședința părților; calitatea în care se judecă; numele, pronumele advocaților;

2. Obiectul cererei și apărările părților în scurt;

3. Cuprinsul pe scurt al actelor ce părțile au înfățișat spre a-și susține fiecare cererea sau propunerile;

4. Arătarea că ministerul public și-a dat concluziile, dacă el s'a pronunțat;

5. Punctele de fapt și de drept;

5. Motivele;

7. Dispozitivul, adică aceea ce judecata hotărăște în virtutea legilor.

124. Hotărârea mai cuprinde mărturisirile și declarațiile ce au putut face părțile la înfățișare.

Aceste mărturisiri sau declarații nu vor putea fi opuse celui ce le-ar fi făcut decât dacă vor fi semnate de dânsul sau împuternicitul său la aceasta, în procesul-verbal al ședinței.

In caz când cel ce a făcut mărturisirea sau declarația nu va voi sau nu va putea să le iscălească, judecătorul va face arătare de acest fapt tot în acelaș procesverbal.

125. Fiecare hotărâre va mai arăta termenul apelului, al opoziției, al revizuirei sau al recursului în casație.

126. In cazurile în care judecătorii pot da termene pentru executarea hotărârilor lor, ei vor face aceasta prin chiar hotărârea care va deslega pricina, arătând și motivele pen-

www.digibuc.ro

tru care s'a încuviinţat termenul.

127. Desfiinţat.

128. Datornicul nu va putea obţine termen, nici va putea să se bucure de termenul ce i s'ar fi dat: dacă bunurile lui se vând după cererea altui creditor; dacă este în stare de faliment sau de insolvabilitate de obşte cunoscută, sau de contumacie; sau dacă prin fapta sa a micşorat siguranţele ce prin contract dăduse creditorului său, sau dacă nu a dat şi garanţiile promise.

129. Execuţia provizorie va putea fi încuviinţată cu sau fără cauţie, după împrejurări, în cazurile următoare:

1. Pentru punerea sau ridicarea peceţilor sau facerea inventariului;

2. Pentru reparaţii grabnice;

3. Pentru desfiinţarea contractului de închiriere sau arendare, cu sau fără termen;

4. Pentru sechestrări şi paza lucrurilor;

5. Pentru dare de cauţii;

6. Pentru numirea de tutori, curatori şi alţi administratori, şi pentru darea socotelilor;

7. Pentru pensiile sau ajutoarele alimentare;

8. Când va fi un pericol vădit în întârziere.

Execuţia provizorie poate fi încuviinţată chiar când se dă termen de îngăduire.

In acest caz executarea nu se poate face înainte de sfârşitul termenului.

130. Dacă executarea provizorie nu s'a încuviinţat prin hotărârea judecătorilor dela întâia instanţă, ea nu se va putea pronunţa decât de către judecătorii în apel.

131. Execuţia provizorie poate fi încuviinţată pentru cheltueli de judecată.

132. Procurorii vor cere să li se înfăţişeze în toate lunile originalul hotărârilor şi vor verifica de s'au îndeplinit dispoziţiile prescrise de legi.

In caz de abatere, ei vor încheia proces-verbal şi vor raporta.

133. Grefierii nu vor puteà da părţilor copie de pe o hotărâre judecătorească, decât după ce ea se va fi iscălit de judecători, sub pedeapsă de-a fi urmăriţi ca falsificatori.

134. Oricine va avea dreptul a scoate prin grefier, cu a sa cheltuială, copie de pe hotărâri iscălite de judecători, afară numai de hotărârile care s'au dat după desbateri şi şedinţă secretă.

Copii de pe aceste din urmă nu se vor da decât părţilor sau celor ce le reprezintă.

Alţii le pot căpăta numai cu încuviinţarea prezidentului.

135. Expediţiile hotărârilor ce au a se aduce la îndeplinire, vor purta formula executorie, în chipul următor:

«Noi, (numele Regelui), cu mila lui Dumnezeu şi voinţa

www.digibuc.ro

națională, Rege al României, la toți de față și viitori, sănătate».

(Aci urmează textul hotărârei).

«Dăm putere și poruncim agenților administrativi să execute această (deciziune sau sentință); procurorilor să stăruiască pentru a ei aducere la îndeplinire. Spre credință, prezenta sentință sau deciziune s'a iscălit de...» (urmează subscrierea judecătorilor și a grefierului).

136. Aceste copii, care vor purta formula executorie, se vor da numai părților cari au câștigat, sau reprezentanților lor.

Grefierul va însemna atât pe această copie, cât și în originalul hotărârei, persoana căreia s'a dat titlul executoriu.

137. După ce hotărârea dată în lipsă, sau față cu părțile, va fi redactată, ea se va putea trimite în copie fiecărei părți. Această copie se va lăsa la persoană, sau la domiciliu ori reședință, și agentul judecătoresc va procede potrivit art. 74 sau 75 din acest cod.

Cap. VIII. Despre despăgubiri și cheltueli

138. Orice hotărâre judecătorească, care va condamna la despăgubiri, va arăta și cifra la care ele se urcă, sau după actele produse, sau după o cercetare a acestor cifre.

139. Orice hotărâre care va condamna la restituire de fructe, va dispune ca ea să se facă în natură pentru anul din urmă și în bani pentru anii de mai înainte, după prețuirea ce se va face.

Dacă restituirea în natură pentru cel din urmă an este cu neputință, ea se va face ca pentru anii de mai înainte.

140. Partea care pierde se va condamna la cheltuelile ce se vor fi pricinuit părței câștigătoare din cauza judecății, fără ca aceasta să împiedece acordarea despăgubirilor cuvenite. Cheltuelile și despăgubirile nu se vor da decât după cerere.

141. Dacă sunt mai multe părți condamnate, cheltuelile se vor împărți între ele pe capete, sau după interesul ce fiecare din ele are în pricină.

142. Dacă mai multe părți vor fi condamnate pentru cauză de violență, vicleșug, sau de obligație solidară, cheltuelile vor fi pronunțate asupra lor solidaricește.

143. Condamnatul va putea fi scutit de cheltuelile personale ale împricinaților, în tot sau în parte, când pricina este între soți, între rude de sus, frați, surori sau aliați în acelaș grad.

144. Judecătorii pot compensa cheltuelile în tot sau în parte, dacă părțile sunt osândite respectiv asupra unor puncte.

145. Tutorii, curatorii, moștenitorii sub beneficiu de in-

www.digibuc.ro

ventar, sau alţi administratori, cari într'o pricină au vătămat, prin vina lor, interesele administraţiunei lor, vor putea fi osândiţi personal la cheltueli şi chiar la despăgubiri, de se cuvine.

Grefierii tribunalului şi portăreii pot să fie chiar din oficiu condamnaţi de judecata învestită cu cercetarea pricinei, a plăti cheltuelile la care au dat loc, printr'o greşală vădită.

146. Cheltuelile de judecată vor cuprinde:

1. Taxele de judecăţi;

2. Cheltuelile făcute cu martori, experţi, agenţi sau cercetări la faţa locului;

3. Cheltuelile de drum şi de locuinţă, când partea ce a câştigat a călătorit numai în vederea procesului;

4. O plată a advocaţilor, după chibzuiala judecăţei, se va ţine în seamă părţei câştigătoare.

147. Lista amănunţită a cheltuelilor de judecată se va putea da judecăţei de fiecare parte cu alte acte probatoare, îndată după pledarea pricinei.

Fiecare va avea dreptul a discuta lista prezentată de partea protivnică.

Cifra cheltuelilor de judecată şi a plăţei de advocat va fi motivată în cuprinsul hotărârei.

Cpa. IX Hotărârile. date în lipsă şi opoziţia

148. Se dă hotărâre în lipsă contra acelei părţi care, la ziua însemnată pentru înfăţişare n'a răspuns la strigarea pricinei sale.

149. Dacă reclamantul nu răspunde la strigarea pricinei sale, hotărârea dată în lipsa sa apără pe toţi pârâţii, chiar dacă s'ar înfăţişa numai unii din ei.

150. Când pârâtul nu vine la ziua înfăţişărei, hotărârea dată în lipsă va încuviinţa cererile reclamantului, dacă judecata le va găsi bine întemeiate.

151. Dacă din doi sau mai mulţi reclamanţi saupârâţi lipseşte unul, iar ceilalţi se înfăţişează, nu se va da hotărâre, ci părţile se vor cita de al doilea, arătându-se în citaţie că s'au îndeplinit dispoziţiunile acestui articol.

La a doua înfăţişare se va da o singură hotărâre, fără drept de opoziţie.

Când stă în judecată o persoană morală, un stabiliment public sau de utilitate publică, o ceată de moşneni sau locuitori împroprietăriţi şi neîmpărţiţi, lipsa unuia sau mai multora dintre cei cari formează persoana juridică, sau cei cari sunt însărcinaţi cu reprezentarea stabilimentului, precum şi lipsa unuia sau mai multora dintre moşneni, locuitori împroprietăriţi şi neîmpărţiţi, nu dă loc la aplicarea dispoziţiunilor de mai sus.

152. Nu se va da hotărâre în lipsă dacă citaţia este

www.digibuc.ro

nulă, sau dacă cuprinde un termen mai scurt decât cel însemnat de lege.

153. Desființat.

154. Partea condamnată în lipsă are dreptul a face opoziție în termen de opt zile libere dela primirea hotărârei în persoană sau la domiciliu.

Cererea de opoziție va fi semnată de parte sau de un împuternicit al său cu procură legalizată, și va cuprinde temeiurile pentru care se cere schimbarea hotărârei dată în lipsă.

155. In timpul termenului de opoziție și apel, precum și în timpul judecății opoziției și apelului, hotărârea dată nu se poate executa, afară numai dacă e pronunțată cu execuție provizorie.

156. Desființat.

157. In judecata opoziției, procedura se va reîncepe din punctul în care se afla, când a lipsit oponentul.

Judecătorii vor putea să lase sau să schimbe hotărârea dată în lipsă, în tot sau în parte.

158. Nu se mai poate primi opoziție dela aceiași parte asupra unei hotărâri care va fi respins întâia opoziție făcută de dânsa.

Cap. X. Procedurile pregătitoare și probatoare în general.

159. In toate pricinele în care fondul procesului nu se poate judeca îndată, judecătorii pot să încuviințeze, într'un mod pregătitor și probator, verificarea scriptelor, cercetări prin martori, mergeri la fața locului, expertize, interogatoriul părților și orice alte măsuri, dacă toate acestea sunt folositoare pentru descoperirea adevărului.

160. Judecătorii nu sunt legați prin aceste încuviințări pregătitoare sau urmările lor.

Judecătorii sunt însă legați de acele încuviințări premergătoare care, fără a hotărî în totul pricina, prepară deslegarea ei.

161. Măsura pregătitoare se va hotărî prin încheieri luate de judecători după majoritatea voturilor, ca și hotărârile judecătorești.

1. Verificarea scripturilor

162. Verificarea de scripturi se face când un act înfățișat și folositor pentru hotărârea pricinei se va afla în una din împrejurările următoare:

1. Dacă una din părți pretinde că actul este falș;

2. Dacă, fiind vorba de un act atribuit uneia din părți, autorului său, sau unui al treilea, partea căruia se opune actul declară că nu cunoaște scrierea sau iscălitura.

163. In cazurile sus arătate, judecătorii vor ordona părților ca să se înfățișeze în persoană și să arate titlurile și mijloacele prin care susțin adevărul sau falsul ac-

www.digibuc.ro

tului, precum şi să aducă scripturile ce vor servi la comparaţie.

Nu se vor scuti de înfăţişare în persoană decât părţile care, din cauza unei împiedicări binecuvântate, vor fi în neputinţă ca să vină la şedinţă.

Aceştia se vor putea înfăţişa printr'un procurator având o procură specială pentru aceasta.

164. La ziua însemnată, prezidentul va întreba pe partea care a produs actul dacă înţelege a se sluji de dânsul.

165. Dacă acea parte lipseşte sau nu voeşte a răspunde, sau declară că nu voeşte a se sluji de act, acel act se va scoate din proces.

166. Dacă partea declară că voeşte a se sluji de act, prezidentul va întreba pe cealaltă parte dacă stăruesţe în declaraţia că actul este fals, că nu-l recunoaşte, sau că-i tăgăduesţe scrierea ori iscălitura.

167. Dacă această parte lipseşte, nu voeşte a răspunde sau nu stăruesţe în întâia sa declaraţie, se va primi actul; iar scrierea şi iscălitura se vor considera ca cunoscute.

168. Dacă partea stăruesţe în declaraţia sa, prezidentul îi va cere să arate mijloacele şi temeiurile pe care îşi sprijină declaraţia sa.

Dacă actul este defăimat ca fals, partea va fi întrebată de a se explica: *a)* ca de ce fel de fals actul este defăimat; *b)* dacă persoanele cari ţin actul sunt autorii sau complicii acelui fals.

169. In cazul articolelor de mai sus, actul produs se va depune îndată pe masa judecăţei. El se va încredinţa grefierului, după ce i se va constata starea sa materială, ştergerile, adăogirile sau dresăturile ce va fi având, şi după ce se va iscăli atât de prezident, cât şi de părţi.

Dacă părţile nu vor sau nu pot iscăli, se va face vorbire despre aceasta chiar pe act.

170. Dacă partea care defaimă actul ca fals pretinde că acela care l-a produs este chiar autorul sau complicele falsului, sau dacă ea arată o altă persoană în viaţă ca fiind autorul sau complicele falsului, chestiunea se va putea suspenda în instanţă civilă spre a se judeca pe cale penală.

In caz de suspendare, se va trimite judecătorului competinte actul defăimat de fals, împreună cu procesul-verbal şi alte lucrări ce s'au făcut cu acest prilej.

171. Dacă nu este loc la judecata penală, judecătorii vor proceda la comparaţia scripturilor şi vor hotărî asupra primirei sau respingerei actului, după ce se vor asculta apărările părţilor.

172. Dacă însă vreuna din părţi o va cere, toate actele

www.digibuc.ro

produse se vor depune la grefă.

Actele de comparaţie se vor iscăli de prezident şi de către părţi, iar înfăţişarea următoare se va da în cunoştinţa părţilor.

Până în ziua fixată a şedinţei, fiecare parte va fi în drept a lua cunoştinţă de actele şi mijloacele celeilalte.

173. Judecătorii vor putea deasemenea amâna cercetarea pricinei:

1. Dacă vor găsi că titlurile, mijloacele şi actele arătate de părţi nu sunt îndestulătoare pentru judecată;

2. Dacă găsesc de cuviinţă a se face expertiza asupra actului defăimat, numind de îndată experţi;

3. Dacă părţile vor propune dovada cu martori a unor fapte pe cari judecata le-ar găsi hotărâtoare în privinţa adevărului sau falsului actului.

174. Prin aceiaşi încheere se va hotărî, în cazul prevăzut mai sus sub alin. 2), ziua şi ora la care va depune jurământ înaintea prezidentului, expertul sau experţii numiţi.

175. Când părţile se învoesc, judecătorii vor primi ca acte de comparaţie numai scriptele arătate de părţi.

176. Dacă părţile nu se învoesc, judecătorii vor primi ca acte de comparaţie numai pe cele următoare:

a) Actele autentice;

b) Scriptele private recunoscute de părţi;

c) Partea din act care nu este defăimată sau tăgăduită, când numai o parte s'a defăimat sau s'a tăgăduit.

177. In caz de lipsă sau de neajungerea actelor de comparaţie, partea căreia se atribue scrierea sau iscălitura va putea fi îndatorată de către prezident ca să scrie înaintea sau sub dictarea sa.

Nevoinţa de a scrie, va putea, după cazuri, să tragă cu sine recunoaşterea actului defăimat.

178. Desfiinţat.

179. Desfiinţat.

180. Desfiinţat.

181. Când din toată această instrucţiune se vor ivi indicii asupra autorului sau complicelui falsului, şi dacă aceştia sunt în viaţă, procedura în civil se va suspenda, şi chestiunea se va înainta împreună cu actele privitoare, la instanţa competinte.

182. După ce instrucţia civilă se va termina şi nu va fi trebuinţă ca chestiunea să se trimită la penal, judecătorii vor hotărî asupra adevărului sau falsului actului, asupra primirei sau respingerei sale, asupra desfiinţărei sau reformărei actului defăimat.

Se va hotărî şi înapoierea tutulor actelor depuse la grefă.

183. Hotărârea însă asupra desfiinţărei sau reformărei actului defăimat nu se va exe-

www.digibuc.ro

cuta decât când a dobândit puterea lucrului judecat, prin respingerea recursului în casaţie sau nefacerea lui în termen.

184. Ministerul public îşi va da concluziile în toate cazurile când actul produs va fi defăimat de fals.

II. Cercetarea prin martori

185. In încheierea prin care se încuviinţează a se face cercetarea cu martori, în cazurile când legea nu se opune la asemenea cercetare, se vor determina faptele care trebuesc astfel probate.

186. Când din desbateri se va ivi necesitatea de a se face vre-o dovadă cu martori, propunătorii vor trebui să depună la grefă, până în termen de 5 zile dela admiterea acestei probe, listă coprinzătoare de numele, pronumele, profesiunea şi locuinţa martorilor ce fiecare parte va voi a se asculta, justificând şi plata taxelor de citaţii, sub pedeapsă, în caz de neurmare, să nu se mai poată folosi de această probă.

Fiecare parte va putea să se împotrivească la ascultarea unui martor, care nu e înscris în acea listă, sau nu e arătat lămurit.

187. Martorii, după cererea părţei care i-a propus, se pot înfăţişa de bunăvoie la judecată, sau se vor cita într'o zi fixă, fără a li se comunica copie despre ceeace au a mărturisi.

188. Martorul citat care nu vine înaintea judecăţei, se va osândi la o amendă care nu va fi mai mare de 100 lei şi se va cita din nou.

189. Dacă şi după această citare tot nu vine, se va osândi la o amendă care nu va putea trece peste 300 lei şi se va putea da în contra lui un mandat de aducere.

190. Dacă martorul se justifică pentruce n'a putut veni se va putea scuti de amenda pronunţată în contră-i.

191. Nu vor putea fi ascultaţi ca martori:

Rudele de sus şi de jos ale uneia din părţi;

Fraţii şi surorile;

Unchii şi nepoţii;

Afinii (cuscrii) în acelaş grad;

Soţul, chiar despărţit;

Persoanele declarate de lege incapabile de a mărturisi.

192. Cu toate acestea, părţile vor putea face ca să asculte rudele şi afinii menţionaţi în articolul de mai sus, afară de rudele de jos, în chestii de Stat civil şi de despărţenie.

193. Orice alte persoane sunt primite ca martori, rămânând numai ca părţile să arate, şi judecătorii să preţuiască, deosebitele împrejurări cari pot face ca mărturia lor să fie înlăturată sau primită.

194. In ziua însemnată pentru înfăţişarea martorilor, ei vor fi introduşi în

www.digibuc.ro

sala şedinţelor pe rând şi deosebiţi, începând dela martorii propuşi de reclamant, dacă vor fi asemenea martori.

195. Fiecare martor va fi mai întâi întrebat de prezident a declara:

Numele şi pronumele, profesia şi domiciliul;

Dacă este rudă sau afin cu una din părţi şi în ce grad;

Dacă se află în serviciul său;

Dacă se află în orice legături cu una din părţi.

196. Mai înainte de a-şi face mărturia, va face un jurământ precum urmează:

Va pune mâna pe cruce, prezidentul va zice şi martorul va spune după dânsul următoarele:

«Mă leg pe cinste şi în cuget curat; jur înaintea lui Dumnezeu care ştie toate, că voiu mărturisi adevărul, nimic alt decât adevărul, fără ură sau părtinire pentru vre-una din părţi».

După ce martorul va jura, prezidentul îi va zice aceste cuvinte:

«Dumnezeu, care ştie toate, martor de jurământul ce ai făcut, să te pedepsească dacă vei spune neadevăr».

«Asemenea vei şti că legea pedepseşte pe cel ce este martor mincinos».

Dacă martorul este de o altă religie, judecata va schimba jurământul potrivit religiunei martorului.

197. Copiii mai mici de 16 ani împliniţi vor putea fi ascultaţi fără a jura.

198. Martorul va mărturisi fără să aibă voie de a ceti mărturia ce are de făcut înaintea judecăţei.

199. Părţile, judecătorul, precum şi procurorul, vor putea adresa martorului orice chestiuni prin mijlocirea prezidentului, care este în drept de a autoriza pe parte a pune întrebări martorului şi de-a dreptul.

200. După ascultarea martorilor, se va face un proces-verbal, care va cuprinde, sub pedeapsă de nulitate:

Numele, pronumele, profesia şi domiciliul martorului;

Arătarea martorului că a jurat întocmai după dispoziţiile art. 196;

Zisele martorului;

Arătarea că i s'au cetit din cuvânt în cuvânt şi declaraţia sa că stărueşte într'însele, semnătura lui, a prezidentului şi a grefierului.

Dacă martorul nu va putea sau nu va voi să iscălească, se va face vorbire despre aceasta.

201. Fiecare martor, după ascultarea sa, va rămâne în sala şedinţelor până la sfârşitul cercetărei, afară numai dacă judecata va hotărî altfel.

202. Martorii vor putea fi din nou întrebaţi, ori de câte ori aceasta va fi de nevoie, în urma ascultărei altor martori.

www.digibuc.ro

Martorii, ale căror arătări nu se potrivesc, vor putea fi confruntaţi.

203. Dacă un martor cere despăgubire pentru venirea sa, judecata va hotărî cifra acelei despăgubiri după starea şi profesia martorului, după depărtarea domiciliului său şi timpul ce a pus în această cercetare, condamnând pe propunătorul martorului la plata acestei sume prin deosebită încheiere a şedinţei, încheiere care va fi executorie şi pe cale administrativă.

204. Dacă din instrucţie ies bănueli grave de mărturisire mincinoasă sau de mituire de martori, judecata civilă va trimite pe martor în cercetarea autorităţilor penale.

205. Dacă toţi martorii citaţi nu pot să fie ascultaţi în aceiaşi şedinţă, cercetarea se va urma la o altă şedinţă, fără alte citaţii.

206. Dacă una sau alta din părţi va cere a se aduce şi alţi martori, judecata va putea prelungi cercetarea.

Nu se va putea însă da decât o singură prelungire pentru fiecare parte.

207. Dacă martorul nu voeşte, fără un just motiv, să jure sau a mărturisi, se va condamna la cheltueli de despăgubire către părţi, şi la o amendă care nu va putea trece peste trei sute lei.

208. Nulitatea uneia sau mai multor mărturii nu va atrage nulitatea întregei cercetări prin martori.

209. Dacă un martor, din cauză de boală, sau altă împiedicare binecuvântată, nu va putea veni la şedinţă, prezidentul va trimite pe unul din judecători la locuinţa sa, ca, împreună cu grefierul şi faţă cu părţile, sau după ce s'au chemat formal, să-l asculte.

210. Dacă un martor se află cu şederea în prea mare depărtare, judecata, după ce va asculta pe părţi, va putea trimite ta tribunalul local, o comisie rogatorie, ca acel tribunal, faţă cu părţile, sau după ce s'au chemat formal, să asculte pe martor asupra faptelor ce i se vor arăta.

III. Despre experţi

211. Când judecătorii, spre a se lumina, vor găsi de cuviinţă a avea părerea unor experţi, vor determina punctele asupra cărora experţii au să se pronunţe.

212. Experţii se vor numi de-adreptul de către judecată, afară numai dacă părţile nu se vor învoi, chiar la şedinţă, asupra numirei lor.

213. Expertiza se va face de unul sau trei experţi, după împrejurări.

214. Experţii se vor recuza pentru aceleaşi cauze ca şi judecătorii.

Ei se pot recuza pentru o cauză ivită în urma numirei lor, sau mai dinainte.

In cazul acesta din urmă,

www.digibuc.ro

recuzarea nu e valabilă dacă nu s'a făcut în cele trei zile dela numirea experţilor.

215. Recuzările se vor face şi se vor judeca la şedinţă, faţă cu părţile sau după ce s'au citat.

216. Experţii vor fi citaţi a veni la judecată ca şi martorii.

Nevenirea sau nevoinţa lor de a-şi da părerea, dă loc la aceleaşi pedepse ca şi pentru martori.

Expertul numit va trebui să îndeplinească sarcina sa, neputând fi scutit decât de însăşi judecata care l-a numit şi pentru cauze cu adevărat binecuvântate.

Odată cu numirea experţilor, judecata va fixa plata cuvenită lor. Banii de plată se vor depune pe jumătate înainte de prestarea jurământului de către experţi la grefă, care îi va libera experţilor. Jumătatea cealaltă se va plăti după înaintarea raportului.

Această plată va rămânea definitiv în sarcina părţei care va pierde pricina.

Expertul care va cere, sau primi, mai mult decât i s'a fixat de judecată, se va pedepsi cu pedeapsa prevăzută în codul penal pentru judecătorul care ia mită.

217. Dacă obiectul cercetării este de natură aşa că experţii pot să-şi dea părerea îndată, ei se vor asculta chiar la şedinţă, separat, în ordinea şi după modul arătat pentru martori prin art. 195, 196, 197, 200, 201 şi 202.

218. Dacă însă experţii, mai înainte de a se pronunţă, au trebuinţă de un deosebit studiu, sau să meargă la faţa locului, atunci ei, sub pedeapsă de nulitate, vor jura mai întâi înaintea judecătei, potrivit art. 196, că-şi vor împlini sarcina cu credinţă.

Expertul nu va putea face nici o lucrare la faţa locului decât faţă cu prigonitoarele părţi, sau şi în lipsa lor, după ce au fost chemate anume prin scrisoare recomandată. Recipisa de predarea scrisorei la poştă ţine loc de dovadă.

219. Experţii în acest caz îşi vor face un raport scris, care va cuprinde părerea lor motivată, după majoritatea voturilor.

Dacă sunt mai multe păreri, raportul va cuprinde pe a fiecărui expert.

Acest raport va fi iscălit de experţi, şi depus la grefă cu cel puţin zece zile înainte de ziua înfăţişărei.

In caz când experţii nu vor putea depune raportul în termenul de mai sus, li se va putea da, după a lor cerere, un nou termen.

Dacă nici pentru noul termen nu vor depune lucrarea, faptul nedepunerei raportului se va considera ca o nevoinţă de îndeplinire a sarcinei.

220. La şedinţa însemnată pentru ascultarea raportului

www.digibuc.ro

experţilor, grefierul va da cetire acestui raport.

Judecătorii vor putea să încuviinţeze înfăţişarea experţilor la judecata pentru a da şi alte lămuriri.

221. Dacă judecătorii nu sunt destul de luminaţi printr'un întâiu raport de experţi, ei pot ordona ca să se facă un al doilea raport de către aceiaşi experţi sau de către alţii.

IV. Cercetări în faţa locului

222. In caz când judecata va socoti de trebuinţă, va putea încuviinţa ca unul din judecători sau chiar completul, să meargă la faţa locului, spre a se lumina asupra unor chestiuni care se vor determina prin încheierea care va hotărî cercetarea la faţa locului.

223. Judecătorul sau judecătorii cari vor merge la faţa locului, vor fi în drept a asculta, în chipul arătat mai sus, martorii sau experţii.

Martorii şi experţii se vor cita de judecător sau judecătorii aflaţi la faţa locului. în prezenţa cărora ei vor face jurământul prescris de art. 196 şi art. 218 al acestui cod, şi către care îşi vor îndrepta raporturile sau depunerile lor.

224. Cercetarea la faţa locului se va face faţă cu părţile, sau după ce se vor chema formal.

225. Judecătorul sau judecătorii cari vor merge la faţa locului, vor face proces-verbal despre toate cele urmate. Acest proces-verbal îl vor pune în vederea completului.

226. Când tot completul merge la faţa locului, el va fi însoţit şi de procuror, care-şi va face concluziile sale asupra celor urmate, în cazurile în care prezenţa sa este cerută de lege.

V. Interogatoriul părţilor

227. Se va putea încuviinţa chemarea la interogatoriu, când partea care-l cere are un interes legitim şi este privitor la fapte personale, cari, fiind în legătură cu pricina, pot duce la deslegarea ei.

Judecătorii sunt în drept ca să întrebe pe părţi asupra tuturor faptelor pricinei.

228. Părţile vor fi întrebate personal prin prezident, asupra fiecărui fapt în parte, precum şi asupra oricărei alte împrejurări care poate lumina judecata.

Ele vor răspunde fără să poată ceti un proiect de răspuns scris.

Partea va putea fi autorizată de prezident de a pune întrebările de-a dreptul părţei chemată la interogatoriu.

229. Părţile se vor întreba faţă una cu alta, sau şi în lipsă una de alta; în acest caz, ele vor putea fi confruntate.

230. Fiecare din judecători, cerând cuvântul dela prezident, va putea face păr-

www.digibuc.ro

ţilor orice fel de întrebări va găsi de cuviinţă.

Ministerul public va avea acelaş drept când e chemat a lua parte la şedinţă.

231. Părţile îşi vor putea face una alteia întrebări şi observaţii prin organul prezidentului şi fără a se întrerupe.

232. Grefierul va ceti fiecărei părţi declaraţia sa, şi prezidentul o va întreba dacă stăruieşte într'ânsa, sau dacă are a mai adăuga ori a mai schimba ceva. Adăogirile sau schimbările se vor trece asemenea în josul sau în marginea procesului-verbal. Totul va fi iscălit de prezident, grefier şi partea care s'a întrebat.

Dacă partea nu voeşte sau nu poate să iscălească, se va face vorbire despre aceasta.

233. Administraţiile şi stabilimentele publice de utilitate publică, precum şi toate instituţiile care se guvernează prin statute recunoscute potrivit legei, vor fi îndatorate a numi un agent sau administrator, care să aibă procură specială legalizată, spre a răspunde la chestiunile cari i se vor fi comunicat.

234. Dacă partea nu voeşte să răspundă la chestiunile ce i se vor pune de judecată, sau dacă, fără a arăta o împiedicare binecuvântată, nu vine la interogatoriu, judecata poate considera împrejurările de mai sus sau ca mărturisire completă, sau ca început de probă în favoarea aceluia care a propus interogatoriul.

In acest din urmă caz, atât proba testimonială, cât şi jurământul supletoriu, sunt admisibile pentru completarea probei.

235. Dacă o parte arată că o întemeiată împiedicare o opreşte de a veni în persoană la judecată spre a răspunde la întrebările ce i se vor face, judecata va putea trimite la domiciliul său pe unul din judecători, ca împreună cu grefierul şi faţă cu cealaltă parte, sau în lipsă, dacă s'a chemat formal, să-i ia cuvenitul interogatoriu.

236. Dacă acea parte se află cu reşedinţa în alt judeţ, judecata va putea trimite o comisie rogatorie tribunalului local, ca unul din membrii acestuia, faţă cu grefierul şi cu cealaltă parte, sau în lipsă, dacă s'a chemat formal, să ia cuvenitul interogatoriu.

VI. Jurământul judiciar

237. Judecătorii vor putea după cererea uneia din părţi, să dea celeilalte părţi jurământul asupra unor fapte ce se vor determina prin încheierea care hotărăşte jurământul. Jurământul nu se poate da decât asupra unor fapte personale care, fiind în legătură cu pricina, pot duce la deslegarea ei.

Judecătorul va putea respinge prestarea acestui ju-

www.digibuc.ro

rământ, când va fi dat cu vădită rea credință.

238. Mai înainte de a se săvârși jurământul, președintul, în ședință publică, va arăta părței faptele asupra cărora are să jure, și-i va aduce aminte pedepsele în contra celor ce jură pe nedrept.

239. Jurământul se va face în audiența în care a fost admis.

240. Jurământul se va săvârși în chipul următor:

Cel ce are să jure, va pune mâna pe cruce, președintul va zice și el va spune după dânsul următoarele cuvinte:

«Jur pe sfânta cruce și înaintea lui Dumnezeu, care știe toate, de a spune adevărul și nimic alt decât adevărul, asupra faptelor auzite, asupra cărora partea protivnică îmi cere mărturisirea».

După ce partea va fi făcut acest jurământ, președintul va adăuga:

«Dumnezeu care știe toate, martor de jurământul ce ai făcut, să te pedepsească dacă nu vei spune adevărul.

«Vei ști că legea penală pedepsește pe cel ce jură pe nedrept».

241. Jurământul se va putea modifica de judecată potrivit religiunei părței.

242. Jurământul se va săvârși față cu partea protivnică, sau și în lipsa ei, dacă, s'a chemat formal.

243. Dispozițiunile art. 235 și 236 se aplică și la jurământ.

244. După ce s'a săvârșit jurământul, judecata va primi declarația părței ce a jurat asupra chestiunilor ce i s'au pus.

Aceste declarații, făcute sub puterea jurământului, se vor trece în procesul-verbal, iscălit de prezident, de grefier și de partea ce a jurat.

Dacă partea nu va putea sau nu va voi să iscălească se va face vorbire despre aceasta în procesul-verbal.

245. Nevenirea părței căreia s'a dat jurământul la ziua și locul însemnat spre a-l săvârși, se va considera ca o nevoință din partea-i de a primi să jure.

246. Se vor observa toate celelalte rânduieli cuprinse în codicele civil asupra jurământului.

Cap. XI. Intervenția

247. Acela care are un interes legitim, născut și actual, într'o pricină ce se urmează între alte persoane, va putea cere să stea și dânsul în instanță.

Intervenția se va putea face, fie pentru recunoașterea drepturilor intervenientului, fie pentru apărarea drepturilor uneia din prigonitoarele părți.

248. Intervenția se va face prin petiție întocmai ca și cererile introductive de instanță. Petiția împreună cu actele se va putea da sau înaintea zilei de înfățișare a

www.digibuc.ro

procesului principal, sau chiar în acea zi.

Intervenţia făcută de cel de al treilea pentru apărarea drepturilor sale, nu se va primi decât în timpul când pricina se găseşte înaintea primei instanţe. Intervenţia pentru apărarea drepturilor uneia din prigonitoarele părţi, se va putea face în orice stare a procesului şi la orice instanţă, chiar înaintea Curţei de Casaţie.

249. Judecătorii vor hotărî dacă cererea de intervenţie este admisibilă.

250. Desfiinţat.

251. Dacă intervenţia este admisă, prigonitoarele părţi vor avea dreptul să ceară o amânare spre a lua cunoştinţă de actele şi mijloacele părţilor interveniente.

Cererea principală şi cererea intervenientului vor face obiectul unei singure judecăţi.

252. Intervenientul va lua procedura din punctul unde se găseşte. Actele de procedură îndeplinite până în momentul intervenţiei nu reîncep, considerându-se ca îndeplinite şi faţă de dânsul.

Cap. XII. Suspensiunea, perimarea şi începerea judecăţilor

253. Judecata se suspendă prin învoirea prigonitoarelor părţi, sau prin lipsa lor la strigarea pricinei.

254. Judecata se va mai suspenda:

a) Prin moartea uneia din părţi, afară numai dacă moştenitorii părţei încetate din viaţă se găsesc puşi în posesia succesiunei;

b) Prin interdicţia sau punerea sub consiliu judiciar a unei părţi, afară numai dacă tutorul, curatorul sau consiliul judiciar se găseşte numit;

c) Prin moartea procuratorului uneia din părţi, întâmplată în termen de 9 zile înainte de ziua înfăţişărei;

d) Prin încetarea funcţiilor tutorelui, curatorului sau consiliului judiciar.

255. Imprejurările însă arătate în articolul de mai sus nu vor opri nici concluziile ministerului public, nici pronunţarea judecăţei, dacă ele s'au ivit după terminarea pledărilor.

256. Judecata va reîncepe:

Pentru cazul când părţile au cerut suspendarea sau au lipsit, după o nouă cerere, cu noui citaţii;

Pentru cazurile însemnate la lit. *a*, *b*, *c* şi *d* de sub art. 254, după o cerere şi noui citaţii ce se vor face moştenitorilor, curatorilor, tutorilor, consiliilor judiciare, părţilor sau nouilor reprezentanţi.

257. Orice acţiune, opoziţie, contestaţie, apel, recurs în casaţie sau cerere de revizuire se va perima, după cererea părţei interesate, chiar în privinţa nevârstnicilor, interzişilor sau celor puşi sub consiliul judiciar, dacă partea va lăsa să treacă 2 ani dela

www.digibuc.ro

cel din urmă act de procedură.

Actul de procedură este orice dispoziţie, pe care a încuviinţat'o judecătorul în cercetarea pricinei.

Se priveşte ca act întrerupător de perimare, orice act de procedură făcut de partea interesată, cu caracter contradictoriu.

Partea care voeşte perimarea, va trebui să facă o cerere către instanţa respectivă, dovedind şi plata taxei citaţiei, sau alăturând actul de sărăcie.

Judecătorul, îndată ce primeşte cererea, va ordona de urgenţă constatarea de fapt a tuturor actelor de procedură a pricinei a cărei perimare se cere, dispunând totodată citarea de urgenţă a părţilor pentru o zi cât se poate mai apropiată.

La ziua înfăţişerei, judecata, după ce va asculta pe părţi, se va pronunţa asupra cererei de perimare.

Hotărârea de primire sau de respingere a cererei de perimare se va da fără drept de opoziţie şi fără drept de apel, însă cu drept de recurs în termen de o lună dela data pronunţărei hotărârei.

Hotărârea Curţei de Casaţie se va da fără drept da opoziţie.

258. Perimarea are de efect ca toate actele de procedură şi lucrările preparatorii să fie stinse; dreptul însă de a deschide o nouă acţiune nu este stins, dacă nu este prescris.

259. Chiar după perimarea judecăţei, când acţiunea se deschide din nou, părţile se vor putea folosi de:

1. Mărturisirile, declaraţiile şi jurământul făcute de una din părţi în timpul judecăţei perimate;

2. Depunerile martorilor, morţi deja, şi care se află constatate prin proces-verbal.

260. O pricină se stinge când prigonitoarele părţi, capabile de a dispune de drepturile lor, prin act scris, declară că nu mai au nici o pretenţie una în contra alteia, şi cer stingerea pricinei.

Părţile vor putea asemenea cere ca judecata să treacă în dispozitivul hotărârei, care dispune închiderea dosarului şi stingerea procesului, cuprinsul învoielei lor.

Dacă reclamantul singur se înfăţişează şi declară că se lasă de proces, judecata va încuviinţa închiderea procesului, fără împiedicarea despăgubirilor pentru pagubele ce va fi putut cauza pârâtului.

In acest caz, reclamantul poate porni un nou proces, dacă dreptul său nu s'a prescris.

261. Desfiinţat.

Cap. XIII. Regularea conflictelor de jurisdicţie

262. Dacă o pricină se află înaintea a doi sau mai mulţi judecători de ocol cari ţin

www.digibuc.ro

de acelaş tribunal, competenţa lor se va regula de acest tribunal.

Dacă judecătorii de ocol nu ţin de mai multe tribunale, regularea competenţei se va face de către Curtea de Apel respectivă.

Dacă judecătorii de ocol nu ţin de aceiaşi Curte, sau când cauza se află înaintea unei judecătorii de ocol şi un tribunal, regularea competenţei se va face de către Curtea de casaţie.

263. Dacă aceiaşi cerere este îndreptată la două sau mai multe secţii ale aceluiaş tribunal, sau la mai multe tribunale judeţene cari ţin de aceiaşi Curte, regularea competenţei lor se va judeca de această Curte. Ea se va judeca de Casaţie, dacă tribunalele nu ţin de aceiaşi Curte, sau dacă conflictul s'a produs între mai multe secţii ale aceleiaşi Curţi sau între mai multe Curţi.

264. Indată ce judecata va constata conflictul de jurisdicţie, dela sine sau după cererea părţei interesate se va suspenda orice altă procedură până la regularea conflictului trimiţându-se dosarele la instanţa în drept de a judeca.

265. Tribunalul sau Curtea care va judeca conflictul, va regula competenţa faţă cu părţile, sau în lipsa lor, dacă ele n'au venit după citaţia ce li s'a făcut, fără opoziţie, şi numai cu drept de recurs în casaţie în termen de 15 zile dela data pronunţărei.

Hotărârea Curţei de casaţie va fi fără drept de opoziţie.

Cap. XIV. Strămutarea la un alt tribunal din cauza rudeniei sau afinităţei

266. Când una din părţi va avea două rude sau afini până la gradul al cincilea inclusiv între judecătorii tribunalului de judeţ, ori trei rude sau afini de acelaş grad la o Curte de apel, celelalte părţi vor putea cere strămutarea pricinei la un alt tribunal sau la o altă Curte.

267. Strămutarea se va cere înainte de a se începe cercetarea pricinei.

268. Cererea de strămutare se va cerceta faţă cu cealaltă parte, sau şi în lipsă-i, dacă n'a răspuns la chemare.

Se va încheia proces-verbal despre zisele, dovezile şi mijloacele fiecărei părţi. Hotărârea prin care se va primi sau se va respinge strămutarea va fi motivată.

269. Dacă cererea de strămutare se face înaintea unui tribunal, şi dacă ea se primeşte, strămutarea se va face la unul din tribunalele cele mai apropiate, care ţine de aceiaşi Curte; iar dacă ea se primeşte de o Curte, strămutarea se va face la una din Curţile cele mai apropiate.

270. Cererea de strămutare se va judeca fără opo-

www.digibuc.ro

ziţie şi apel dar cu drept de recurs în Casaţie.

Recursul va suspenda judecarea fondului.

Hotărârea Curţei de casaţie va fi asemenea fără opoziţie.

271. Aceluia căruia i se va respinge cererea de strămutare, se va condamna la despăgubiri către partea protivnică şi se va putea osândi şi la o amendă dela 100 până la 500 lei.

272. Recursul se va face fără taxă, în termen de trei zile dela pronunţare.

Recursul se va face printr'o cerere scrisă, dată la grefa instanţei care a judecat cererea de strămutare; judecata va înainta de-a dreptul cererea autorităţei competente.

273. Când hotărârea prin care se respinge cererea de strămutare a rămas definitivă, procedura se va continua înaintea tribunalului sau Curţei ce începuse cercetarea pricinei.

Cap. XV. Despre recuzaţie

274. Orice judecător va fi recuzat:

1. Când el sau femeea sa este interesat personal în proces;

2. Când judecătorul va fi rudă ori afin al părţilor sau al uneia dintr'însele până la al patrulea grad inclusiv;

3. Dacă femeea judecătorului este rudă ori afină a uneia din părţi până la gradul mai sus arătat, în caz când femeea va fi în vieaţă şi nedespărţită, sau dacă, fiind încetată din vieaţă ori despărţită, se află copii dintr'ânsa.

Dacă este încetată din vieaţă sau despărţită şi nu sunt copii dintr'ânsa, nu se vor recuza decât soţul, ginerele şi cumnatul.

275. Orice judecător va mai fi recuzat:

1. Dacă el, femeea sa, rudele lor de sus sau de jos, au un proces asupra unei chestiuni asemănată întocmai cu aceea care se judecă între părţi;

2. Dacă aceste persoane au o judecată la tribunalul sau Curtea unde una din părţi este judecător;

3. Dacă între aceleaşi persoane şi una din părţi, ori soţia şi rudele sale de sus şi de jos a fost o judecată criminală în timp de cinci ani înaintea recuzării.

276. Ori-ce judecător se va mai recuză:

1. Dacă el, femeea sa, sau copiii săi nevârstnici sunt creditori, datornici ori garanţi al uneia din părţi;

2. Dacă este moştenitor presupus sau donatar al uneia din părţi, sau dacă una din părţi este moştenitorul său presupus;

3. Dacă el este stăpân sau tovarăş al unei părţi;

4. Dacă judecătorul este tutor, curator, sau consiliu judiciar al uneia din părţi;

5. Dacă el este adminis-

www.digibuc.ro

trator al unui stabiliment sau societăţi care se află interesate în proces;

6. Dacă a pledat sau şi a dat părerea în această pricină;

7. Dacă a mai luat parte la această pricină ca judecător, arbitru sau expert;

8. Dacă a fos martor în pricină;

9. Dacă a primit dela una din părţi daruri, sau făgăduieli de daruri, ori alt-fel de îndatoriri;

10. Dacă este vrăjmăşie mare între judecător şi una din părţi; dacă din partea judecătorului a urmat în contra uneia din părţi, în cele şase luni dinaintea recuzărei, loviri, injurii sau ameninţări prin scris, sau viu graiu.

11. Dacă judecătorul este frate, cumnat, rudă de sus ori de jos, ginere sau socru cu advocatul uneia din părţi.

277. Nu se pot recuza rudele sau afinii acelora cari stau în proces ca tutori, curatori, directori ai unui stabiliment public sau de comerţ când aceşti tutori, curatori ori administratori nu vor avea un interes personal în proces.

278. Tot judecătorul care va şti că poate fi recuzat, va declara însuşi tribunalului sau Curţei cauza recuzărei.

279. Judecătorul însă recuzabil va putea lua parte în proces, dacă toate părţile care stau în proces şi care vor fi capabile a contracta prin ele înşi-le vor declara direct, sau prin un împuternicit special pentru aceasta, că primesc a-l avea de judecător.

Hotărârea va face vorbire despre aceasta.

280. Cel ce va voi să recuze, va trebui să facă propunerea sa de recuzare mai înainte de cercetarea pricinei.

Dacă cauzele de recuzare s'au ivit după începerea procesului, partea interesată le va propune îndată ce le va cunoaşte.

281. Recuzarea va fi propusă printr'un act scris dat prezidentului, sau, dacă recuzarea este în contra prezidentului, dat judecătorului care îi va ţine locul.

Acest act va fi iscălit de partea care propune recuzarea sau de împuternicitul său.

282. Prezidentul va comunica actul judecătorului recuzat.

Acesta va răspunde, în scris sau prin graiu, în camera de chibzuire.

Nu se va face nici un alt act de procedură.

Nu se admite interogatorul sau jurământul ca mijloc de dovadă a cauzei de recuzare.

283. Judecata, înaintea căreia s'a propus recuzarea, va chibzui asupră-i după ce va asculta, în toate cazurile, şi concluziile ministerului public.

Judecătorul recuzat nu va

www.digibuc.ro

putea lua parte la chibzuire.

Hotărârea asupra recuzării se va ceti în ședință publică, și dreptul de apel sau recurs nu va împiedica pe tribunal sau Curte de a intra în cercetarea fondului.

284. Dacă recuzarea s'a primit, judecătorul recuzat se va retrage și nu va putea sub nici un fel de cuvânt, să stea față la chibzuirea judecătorilor asupra pricinei.

Recuzarea făcută cu rea credință, în scop de a întârzia judecata, supune pe acela în numele căruia s'a făcut la despăgubiri către partea vătămată.

Judecătorul chemat a judeca o recuzare, este competinte a se pronunța asupră-i, deși este și dânsul recuzat.

285. Numai respingerea recuzării contra unuia din membrii Curților apelative poate da loc la casarea deciziei Curței.

Recursul în contra hotărârilor tribunalelor pentru acest motiv se va putea face numai atunci, când, sentința pronunțată de tribunal este din acelea cari rămân definitive.

286. Rânduelile de mai sus asupra cauzelor de recuzare și chipul de a le propune și judeca se vor aplica:

Procurorilor și substituților lor, precum și grefierilor.

Procurorii și substituții nu se pot recuza când joacă rolul de parte principală.

287. Rânduelile de mai sus fiind aplicabile la materiile penale ca și la cele civile, art. 550 până la art. 572 din procedura codicelui penal rămân desființate.

Cap. XVI. Revizuirea hotărîrilor și deslușirea lor

I. Cazurile în cari se poate cere revizuirea

288. Se va putea cere revizuirea unei hotărâri mijlocită pe cale de judecată principală sau dată cu prilejul executării judecății, rămasă definitivă în instanța de apel sau prin neapelare:

1. Dacă cuprinde dispozitive contrarii unul altuia, sau așa încât nu se pot aduce la îndeplinire;

2. Dacă se pronunță asupra unor lucruri cari nu s'au cerut;

3. Dacă judecata a dat mai mult decât s'a cerut;

4. Dacă s'a uitat a se pronunța asupra unui punct cerut;

5. Dacă obiectul procesului nu se află în ființă.

289. Revizuirea se poate cere dacă este contrarietate de sentințe sau deciziuni definitive, date între aceleași părți, asupra aceluiaș obiect și cu aceleași mijloace, de către aceleași tribunale sau Curți.

Aliniatul IV de sub art. 36 din legea Curței de Casație se înlocuește prin art. 304 din acest codice.

www.digibuc.ro

290. Revizuirea se va mai cere:

1. Dacă dela pronunţarea hotărârei s'au descoperit acte doveditoare, cari s'au reţinut până atunci sau de către chiar partea în folosul căreia s'a pronunţat judecata, sau prin o forţă majoră;

2. Dacă judecata s'a pronunţat întemeindu-se pe niste acte cari erau deja declarate false, pe când părţile se judecau, sau care s'au recunoscut şi declarat false în urma judecăţei;

3. Dacă martorii cari au depus în acea judecată sau partea care a jurat, s'a descoperit mai în urmă că acei martori au fost minciunoşi, sau că acea parte a jurat pe nedrept.

291. Statul, judeţul, comunele, stabilimentele publice sau de utilitate publică, nevârstnicii, interzişii şi cei puşi sub consiliu judiciar, pot cere revizuirea, dacă cei însărcinaţi a-i apăra, i-au apărat cu viclenie, sau nu i-au apărat deloc asupra capătului sau capetelor de cerere aduse în judecată.

292. Revizuirea nu se poate cere pentru o greşeală materială de redacţie asupra numerelor, calităţei şi concluziilor părţilor, nici pentru o greşeală de socoteală în dispozitiv. Asemenea greşeli se pot îndrepta. în urma unei simple cereri, în marginea sau în josul copiei şi originalului hotărârei.

II. Formele şi termenii cererilor de revizuire

293. Orice cerere de revizuire a unei hotărâri se va îndrepta de către partea interesată la instanţa care a dat hotărârea rămasă definitivă.

294. Cererea de revizuire se va cerceta şi judeca ca şi orice altă cerere principală. Ministerul public va fi ascultat în cazurile arătate de lege.

295. Cererea de revizuire nu va opri executarea hotărârei a cărei revizuire se cere.

Cu toate acestea, judecata va putea, după împrejurări, sau să oprească executarea, îndatorând pe partea care cere revizuirea a da cauţie, sau să supună la cauţie pe partea care voeşte a executa.

296. Cererea de revizuire se va face:

a) In termen de o lună dela primirea copiei hotărârei pentru cazul arătat în art. 288, §§ 1, 2, 3 şi 4, şi art. 289.

Pentru cazul prevăzut la art. 288 § 5, termenul va fi tot de o lună, însă va curge dela cel din urmă act de executare;

b) In termen de două luni din ziua de când s'au descoperit actele cele noui sau falsitatea actelor înfăţişate, jurământul pe nedrept, ori neadevărul arătărei martorilor, după cum se zice în art. 290 al acestui cod.

297. In cazul arătat la art.

www.digibuc.ro

291 din acest cod, Statul, județul, comuna, stabilimentele publice sau de utilitate publică, nevârstnicii, interzișii și cei puși sub consiliu judiciar, vor avea un termen de două luni dela primirea copiei de pe hotărârea rămasă definitivă, spre a cere revizuirea ei.

Această dispoziție nu împiedecă răspunderea civilă și penală a reprezentanților incapabililor mai sus arătați pentru cazul de viclenie.

298. Dacă tribunalul sau Curtea, care judecă cererea de revizuire, o va încuviința, va schimba hotărârea dată, în tot sau în parte, după cum s'a cerut revizuirea unor puncte numai, sau a întregei hotărâri.

299. Dacă cererea de revizuire a avut de obiect numai deslușirea unei dispoziții neînțelese, se va lămuri acea dispoziție fără a se atinge fondul.

Judecătorul va putea, în deslușirea dispozitivului, să aibă în vedere și elementele de fapt cuprinse în considerentele hotărârei.

300. Desființat.

301. Dacă se primește cererea de revizuire formată pentru contrarietate între hotărâri definitive date de acelaș tribunal sau Curte, se va desființa cea din urmă hotărâre și se va ordona executarea hotărârei celei dintâi.

302. Se va face vorbire de hotărârea dată în revizuire în josul originalului hotărârei revizuite.

303. Nu se va primi cererea de revizuire pe aceleași motive:

1. A hotărârei contra căreia s'a mai făcut o cerere de revizuire;

2. A hotărârei prin care s'a judecat cererea de revizuire.

304. Cererile de revizuire a hotărârilor definitive contrarii, date de două deosebite Curți, sau de un tribunal și Curte, ori de două deosebite tribunale, în una și aceiași cauză, între aceleași persoane în aceleași calități și cu aceleași mijloace, se vor judeca de Curtea de Casație, potrivit legei acestei Curți.

Cap. XVII. Răspunderea judecătorilor către prigonitoarele părți

305. Judecătorii se pot urmări:

1. Dacă se pretinde că în timpul cercetărei sau judecății pricinei au lucrat cu vicleșug sau au fost mituiți;

2. In cazurile în care legea îi declară răspunzători;

3. In caz de tăgadă de dreptate.

306. Este tăgadă de dreptate, când judecătorii nu voesc a se pronunța asupra unei cereri, sau a judeca pricinile care sunt în stare sau la rând a se judeca.

307. Tăgada de dreptate se constată când, după două cereri făcute de partea interesată, la câte trei zile cel puțin

www.dacibuc.ro

judecătorii stăruesc în nevoința lor de a răspunde sau judeca.

In urma cererei a doua, judecătorul se poate urmări.

308. Urmărirea contra judecătorilor de ocol și în contra judecătorilor tribunalelor de județe, se va face la Curtea de Apel de care ei țin.

309. Urmărirea contra judecătorilor de Curți se va face de-adreptul de Curtea de Casație.

310. Desființat.

311. In cererea ce partea vătămată va face, nu va întrebuința nimic injurios în contra judecătorului ce voește a urmări, sub pedeapsă de a i se înapoia cererea.

Instanța va încuviința după aceasta cerere înfățișarea judecătorului urmărit înaintea sa.

312. Desființat.

313. Desființat.

314. Până se va da o hotărâre desăvârșită asupra urmăririi, judecătorul urmărit nu va putea lua parte la judecata ce partea urmăritoare, soțul său, sau rudele de sus sau de jos, vor avea la tribunal sau Curtea din care urmăritul face parte.

315. Dacă, după înfățișare, urmărirea nu se găsește întemeiată, partea ce a urmărit se va osândi la o amendă dela 300 la 600 lei și la alte despăgubiri către urmărit.

CARTEA III

CURȚILE DE APEL

Cap. I. Dreptul de apel

316. Partea nemulțumită pe hotărârea unui tribunal, dată față cu părțile sau în lipsă, într'o pricină pe care acel tribunal nu o putea judeca în cea din urmă instanță se va putea porni cu apel la Curtea apelativă.

Apelul va fi iscălit de apelant, sau de împuternicitul său cu procură ce se va alătura la dosar în copie.

Apelul iscălit de altă persoană va puteà fi ratificat în termen.

317. Partea care a dat mulțumire înscrisă pe o hotărâre, sau a executat-o de bunăvoie, nu mai are dreptul de a o apela.

Partea care a executat hotărârea tribunalului în parte, va avea dreptul de a o apela pentru celelalte capete din dispozitivul hotărârei neexecutate.

318. Termenul de apel va fi de două luni pentru hotărâri date, fie față cu părțile fie în lipsă.

Acest termen va curge din ziua primirei hotărârei, potrivit art. 74 și 75 al acestui cod.

319. Dacă cererea de opoziție s'a respins, fie ca nesusținută, fie ca neîntemeiată, termenul de apel va curge,

www.digibuc.ro

din ziua hotărârei prin care s'a respins opoziţia.

320. Acela care va lăsa să treacă acest termen fără a apela, va pierde dreptul de apel.

321. Termenul de apel se suspendă prin moartea părţei condamnate.

Se va face o nouă comunicare colectivă a hotărârei la domiciliul deschiderei succesiunei, pe numele moştenirei, fără a arăta numele şi calitatea fiecărui moştenitor.

O asemenea comunicare colectivă se va face şi prin ziarul de publicaţii oficiale din localitatea domiciliului moştenirei şi în «*Monitorul Oficial*».

Termenul de apel va reîncepe a curge din ziua publicaţiei hotărârei.

Dacă moştenitorii sunt încă în timp de a face inventariu şi a delibera, reînceperea termenului de apel va fi din ziua comunicărei hotărârei către tutore, curatore sau consiliu judiciar.

Apelul prin sine însuşi nu constitue un act de primirea moştenirei.

322. In contra nevârstnicilor, interzişilor şi celor puşi sub consiliu judiciar, termenul de apel va începe a curge din ziua comunicărei hotărârei către tutore, curatore sau consiliu judiciar.

323. In contra hotărârilor premergătoare, date înainte de judecarea fondului, nu se va putea face apel decât odată cu hotărârea asupra fondului.

324. Vor fi supuse apelului şi hotărârilor care se zic că sunt date în cea din urmă instanţă, când ele se dau de judecători cari nu puteau să judece decât în întâia instanţă.

Nu vor fi primite apelurile în contra hotărârilor care sunt în cea din urmă instanţă, deşi judecătorii n'au zis aceasta, sau au zis că sunt în întâia instanţă.

325. Desfiinţat.

Cap. II. Formele şi efectele apelului

326. Apelul se va face prin petiţie îndreptată către Curte pe lângă care se va alătura copie de hotărârea sau dispozitivul hotărârei apelate.

Petiţia va cuprinde numele pronumele, profesia şi domiciliul apelantului şi al pârâtului, precum şi mijloacele de apel.

Dacă apelantul voeşte a se sluji şi de alte acte afară de cele depuse în dosarul tribunalului, va trebui să le depue la grefă odată cu apelul, potrivit art. 70 din acest cod, făcând vorbire despre aceasta în apelul său.

Intimatul este şi dânsul îndatorat ca, în termenul arătat de art. 72 din acest cod, să depună prin grefă actele, dacă va voi a se folosi de acte noui în apel.

Prezidentul va primi şi va ordona înregistrarea apelului,

www.digibuc.ro

iar termenul de înfățișarea părților va fi fixa după plata taxei citațiilor sau după ce se va alătura actul de sărăcie.

In condițiunile mai sus arătate apelul se va putea da și prezidentului tribunalului care a judecat pricina, sau înlocuitorului său. In acest caz, apelul, împreună cu dosarul cauzei, se va înainta cât mai în grabă primului prezident al Curței respective.

327. In apel nu se va face nici o nouă cerere, care nu s'a făcut la întâia instanță, afară numai de compensație sau cereri cari servesc ca mijloace de apărare la acțiunea principală.

Nu se va putea schimba în apel nici cauza, nici obiectul pricinei și nici calitatea părților.

Se vor putea însă cere în apel dobânzi, venituri de orice fel și orice alte despăgubiri întâmplate după judecata dela întâia instanță, sau din cauza judecății în apel.

328. Desființat.

329. Perimarea apelului are de efect a da hotărârei apelate puterea lucrului judecat.

330. Când într'o Curte de Apel se vor împărți părerile, se va chema un alt judecător și se va pleda pricina din nou.

In caz de lipsă de judecători, se va putea chema unul din advocații înscriși în tablou, aflați în sala de ședință.

Dacă se vor ivi mai multe de două păreri, cei mai puțini la număr se vor uni cu părerile celor mai mulți.

Cele arătate în aliniatul 5 de sub art. 117 din acest cod se aplică și la Curți.

331. Desființat.

332. Toate procedurile doveditoare făcute la întâia instanță, se vor putea face din nou în apel, dacă judecătorii le găsesc greșite sau neîndestulătoare.

Curtea va putea asemenea încuviința orice alte măsuri și probe care ar putea lumina pe judecători.

333. Toate celelalte rânduieli prescrise pentru tribunalele de întâia instanță se vor aplica și la Curți.

334. Curtea va putea confirma sau schimba, în tot sau în parte, hotărârile apelate.

335. Când se face apel în contra hotărârei prin care întâia instanță s'a declarat incompetinte, dacă instanța de apel găsește apelul întemeiat, va schimba hotărârea apelată și, declarându-se competinte, va judeca pricina în fond.

Dacă însă întâia instanță se va fi declarat competinte, iar judecata în apel va găsi că era incompetinte, reformând hotărârea apelată, ea va arăta instanța competinte, căreia îi va trimite pricina spre cercetare.

336. Desființat.

337. Desființat.

338. Părțile vor putea obține înainte de judecata apelului, prin osebită cerere dată

www.digibuc.ro

odată cu apelul, suspendarea în tot sau în parte, după împrejurări, a execuţiei provizorii, sau supunerea părţei protivnice la dare de cauţie, când ea fusese scutită de asemenea cauţie.

Asemenea partea care nu va fi obţinut execuţia provizorie, cerută la întâia instanţă o va putea cere în apel, tot înainte de judecata apelului.

Judecătorii, apreţuind cazul, vor hotărî după ascultarea părţilor, citate de urgenţă.

Hotărârea va fi dată fără drept de opoziţie, cu drept de recurs în casaţie în termen de 15 zile dela data pronunţărei hotărârei.

Hotărârea Curţei de Casaţie va fi asemenea fără opoziţie.

CARTEA IV

DESPRE ARBITRI

Cap. I. Numirea arbitrilor

339. Persoanele care au liberul exerciţiu al drepturilor lor vor putea să reguleze prin arbitri judecata pricinilor lor.

340. Nu vor putea fi supuse la arbitri chestiunile de stare civilă, despărţeniile şi toate drepturile asupra cărora legea nu permite a se face transacţie.

341. Arbitrii se vor numi de către părţi prin act în scris, autentificat de tribunal.

Pot fi arbitri orice persoane capabile, de orice naţionalitate.

342. Compromisul sau actul prin care se numesc arbitrii va arăta, sub pedeapsă de nulitate, numele arbitrilor şi contestaţiile născute, sau ce s'ar puteà naşte, şi pe care arbitrii au a le judeca.

343. Judecata arbitrilor se va termina la epoca arătată în compromis; iar dacă acesta nu cuprinde nici un termen sau dacă termenul nu s'a prelungit printr'un act iscălit de părţi şi încunoştiinţat tribunalului, însărcinarea arbitrilor nu va ţine mai mult de cinci luni dela data constituirei tribunalului de arbitri.

344. Părţile vor putea să renunţe la apel prin compromis.

Dacă însă arbitrii sunt chemaţi a judeca o pricină care este în cercetarea unei Curţi, judecata lor va fi totdeauna definitivă.

345. Arbitrii se pot recuza pentru cauze ivite în urma numirei lor, şi atunci ei se pot recuza pentru aceleaşi cauze ca şi judecătorii.

Recuzarea se va judeca, în caz de neînţelegere, de tribunalul care a autentificat compromisul.

346. In timpul funcţionărei lor, arbitrii nu se pot revoca decât prin consimţimântul tuturor părţilor.

www.digibuc.ro

347. Dacă numărul arbitrilor este cu soţ şi voturile se împart pentru darea hotărârei, ei vor numi un super-arbitru, dacă sunt îndreptăţiţi la aceasta.

Dacă n'au dreptul de a numi un super-arbitru, sau având acest drept nu se înţeleg asupra numirei lui, el se va numi de prezidentul tribunalului care a autentificat compromisul, sau de prezidentul Curţei de apel, dacă arbitrii judecă o pricină ce era la acea Curte.

Cap. II. Cercetarea pricinei înaintea arbitrilor

348. Fiecare din părţi va da arbitrilor actele, documentele şi memoriile ce va fi având, în termenul arătat în compromis, sau, în lipsa unei asemenea clauze, în termenul însemnat de arbitri.

Odată ce acest termen a expirat, arbitrii vor judeca după actele şi memoriile ce vor fi având.

349. Părţile vor avea dreptul a se apăra prin graiu înaintea arbitrilor, prin ele înşi-le sau prin procuratori, în termenul însemnat de arbitri.

350. Arbitrii vor putea încuviinţa interogatoriul părţilor şi orice măsuri pregătitoare, care se pot face şi de judecători.

351. Jurământul înaintea arbitrilor se va săvârşi potrivit art. 240 şi următoarele din acest cod.

Cap. III. Hotărîrea arbitrilor

352. Arbitrii vor da hotărârea cu majoritate de voturi.

353. In caz de împărţeală a părerilor, super-arbitrul se va pronunţa după ce va fi ascultat pe părţi sau va fi cetit numai actele lor, dacă nu s'a făcut şi apărare prin graiu. Super-arbitrul se va uni cu una din părerile arbitrilor, sau va putea face a se schimba în tot sau în parte părerea cu care se uneşte.

Părţile vor putea prin bună înţelegere să îndrituiască pe super-arbitru să ia parte la cercetarea pricinei împreună cu arbitrii şi să dea hotărârea odată cu ei.

Această îndrituire va trebui să fie arătată în chiar actul de compromis.

354. Super-arbitrul va avea totdeauna opt zile dela numirea sa spre a-şi da hotărârea, chiar dacă termenul compromisului s'a sfârşit.

355. Arbitrii vor da hotărârea lor întemeindu-se pe lege, afară numai când prin actul de compromis, vor fi îndrituiţi a judeca numai după cugetul şi chibzuirea lor.

Această hotărâre se va alcătui ca şi aceea a judecătorilor.

356. Hotărârea arbitrilor, împreună cu actul de compromis şi actele de cercetare, se vor înainta în trei zile dela data hotărârei la grefa tribunalului care a autentificat actul de compromis.

www.digibuc.ro

Actele de cercetare se vor putea reproduce în practicaua hotărârei, în care caz nu vor mai trebui fi alăturate la hotărâre.

357. Hotărârea arbitrilor se va comunica prigonitoarelor părţi după cererea celui interesat, potrivit art. 137 din acest cod.

358. Hotărârea arbitrilor se va învesti cu titlu executoriu, dacă părţile au renunţat la dreptul de apel prin compromis, în virtutea unei încheieri a tribunalului la care s'a depus hotărârea.

Incheierea se va trece în josul originalului.

Titlul executoriu se va pune pe copia hotărârei arbitrilor şi se va da părţei.

359. Inaintarea hotărârei arbitrilor (art. 356), comunicarea copiilor către părţi (art. 357), învestirea cu titlu executoriu (art. 358), se vor face la secţia respectivă a Curţei de apel, când pricina ce s'a judecat de arbitri fusese înaintea Curţei.

360. Hotărârea arbitrilor, învestită cu titlu executoriu, are efectele hotărârilor judecătoreşti şi se execută în acelaş chip.

361. Hotărârile arbitrilor se dau fără drept de opoziţie.

362. Ele nu sunt supuse la apel dacă pricina este de natură a fi judecată în cea din urmă instanţă de către tribunal.

363. In celelalte cazuri, hotărârea arbitrilor este supusă la apel, dacă părţile n'au renunţat la acest drept prin compromis sau prin act formal posterior.

364. Apelul în contra hotărârilor arbitrilor se va da în forma şi termenii hotărâţi pentru hotărârile tribunalelor.

365. Hotărârea arbitrilor va fi supusă la contestaţie şi revizuire în cazurile şi modurile prevăzute de lege.

Contestaţiile şi cererile de revizuire se vor judeca de instanţa care a pus titlul executoriu, sau de Curtea la care fusese pendinte pricina supusă arbitrilor.

366. Se va putea cere nulitatea hotărârei arbitrilor la instanţa care a autentificat compromisul:

1. Dacă aceia ce au dat-o n'au primit o asemenea însărcinare dela părţi;

2. Dacă arbitrii s'au pronunţat după sfârşirea termenului arbitrajului;

3. Dacă hotărârea s'a dat asupra unor chestiuni care nu fuseseră supuse arbitrilor;

4. Dacă pretinsa hotărâre s'a dat de unii arbitri, neîndrituiţi să judece în lipsa celorlalţi;

5. Dacă este vorba de cazuri pe care legea opreşte a se judeca de arbitri.

367. Desfiinţat.

368. Insărcinarea arbitrilor încetează prin pronunţarea hotărârei lor.

369. Arbitrajul mai încetează încă, afară de altă învoire:

www.digibuc.ro

1. Prin sfârşirea termenului însemnat în compromis sau prelungit de părţi, ori prin sfârşirea termenului prevăzut la art. 343 din acest cod, când nu a fost alt termen învoit;

2. Prin revocarea arbitrilor cu consimţimântul tuturor părţilor;

3. Prin moartea, recuzarea ori demisia unuia din arbitri;

4. Prin moartea uneia din părţi, când moştenitorii săi vârstnici şi capabili nu voesc să se mai judece cu arbitri.

371. Arbitrii cari, după ce au primit, se lasă fără cauză binecuvântată, sau nu voesc să judece, pot fi daţi judecăţei pentru tagadă de dreptate, potrivit art. 306 şi urm. din acest cod, şi condamnaţi şi la despăgubiri către părţi.

CARTEA V

DESPRE EXECUTAREA SILITĂ

Cap. I. Dispoziţiuni generale

1. Titlurile derute pentru executarea silită

371. Execuţia silită se va urmări:

a) In virtutea unei hotărâri judecătoreşti;

b) In virtutea unui titlu executoriu.

372. Hotărîrile desăvârşite pronunţate de tribunale se vor executa prin *mijlocirea* lor.

Dacă hotărârea desăvârşită este a unei Curţi, cererea de executare se va îndrepta la acea Curte, care o va executa prin tribunalul care a judecat în întâia instanţă.

Executarea atât la tribunale cât şi la Curţi se va face de către agenţii de executare alăturaţi pe lângă tribunale şi Curţi, potrivit regulamentului lor şi cu plata însemnată prin tarife.

373. Nici o hătorîre a tribunalelor sau a Curţilor nu se va putea executa de nu va fi învestită cu titlul executoriu, prevăzut de art. 135, afară de hotărârile pregătitoare şi de hotărârile executorii provizorii, cari se execută şi fără titlu executoriu.

374. Hotărârile judecătoreşti date în ţări străine nu se vor putea executa în România, decât după ce tribunalul, în al cărui ocol vor avea a se execută, va încuviinţa printr'o sentinţă învestirea lor cu titlu executoriu, în urma citării părţilor.

Această învestire nu se va putea încuviinţa decât dacă aceste hotărâri sunt date de tribunalele competinte şi sunt rămase definitive, dacă nu se calcă legile de ordine publică ale României, şi dacă între amândouă statele este reciprocitate de executare.

375. Titlul executoriu nu se pune decât asupra hotărârilor care au rămas definitive şi a actelor autentice, potrivit art. 20 din legea autentificărei.

Actele autentificate de consulatele şi legaţiunile române

www.digibuc.ro

din străinătate se vor putea învesti cu titlu executoriu de tribunalul domiciliului uneia din părţile părtaşe la actul autentic.

Dacă nici una din părţi nu are domiciliul în ţară, titlul executoriu se va putea încuviinţa de tribunalul Ilfov.

377. Sunt hotărâri desăvârşite orice hotărâri date după chemarea părţilor:

1. De o Curte de Apel;

2. De un tribunal, când el judecă în cea din urmă instanţă;

3. De un tribunal care a judecat în întâia instanţă, dacă părţile au lăsat să treacă termenul de apel, sau au lăsat să se perime judecata la Curte;

4. De asemenea hotărîrile date în lipsă, dacă partea judecată în lipsă n'a făcut opoziţie în termen, sau dacă i s'a perimat opoziţia şi hotărârea nu mai este supusă apelului.

377 bis. Pe când o hotărâre definitivă se află în curs de a se judeca în contestaţie, sau în urma cererei de revizuire, ea are încă puterea lucrului judecat până ce se va înlocui prin o altă hotărâre.

378. Nici o urmărire asupra bunurilor mobile sau imobile nu poate avea loc decât în virtutea unui titlu executoriu, sau a unei hotărâri date cu execuţie provizorie, şi pentru o datorie certă şi lichidă.

Dacă datoria consistă în sumă nelămurită, urmăririle se vor amâna până mai întâi se va face lichidarea.

II. Persoanele şi bunurile supuse executării silite

379. Execuţia silită se întinde asupra tuturor bunurilor mişcătoare şi nemişcătoare ale datornicului, afară de excepţiile admise de lege.

380. Desfiinţat.

III. Când se poate exercita execuţia silită

381. Când printr'o hotărâre s'a dat un termen de plată, executarea nu se poate face până la sosirea acelui termen.

382. Cu toate acestea, partea care a câştigat va putea, şi înaintea sosirei termenului, să ceară executarea hotărârei:

a) Dacă datornicul a fugit;

b) Dacă datornicul risipeşte averea sa mişcătoare şi nemişcătoare;

c) Dacă alţi creditori execută alte hotărâri asupra averei sale;

d) Dacă prin fapta sa el a micşorat asigurările date creditorului său, sau n'a dat asigurările promise ori încuviinţate, sau este în stare de insolvabilitate în deobşte cunoscută.

383. In cazurile arătate în articolele de mai sus, instanţa care a învestit hotărârea cu formula executorie va hotărî de urgenţă, după ce va cita pe părţi în termen scurt.

www.digibuc.ro

In cazul când datornicul a fugit, citaţia i se va da la ultimul domiciliu.

384. Hotărârile ce au să se execute provizoriu, cu dare de cauţie, nu se vor executa mai înainte de a se da cauţia.

385. Nici o executare nu se va putea face înainte de ora 8 dimineaţa şi după ora 6 seara.

Executarea începută va putea continua în acea zi, sau în zilele următoare.

386. Execuţia silită nu se va face duminecile şi sărbătorile legale sau naţionale prevăzute în legea vacanţelor, afară de cazuri urgente, după o anume încuviinţare a prezidentului tribunalului sau Curţei care a dat ordinul de executare.

387. Nici o hotărâre sau titlu executoriu nu se va putea executa, decât numai după ce se va fi încunoştiinţat datornicului odată cu somaţia sau comandamentul.

388. Cu cel puţin o zi înainte de orice execuţie, agentul ce are să execute va face o somaţie datornicului, la care se va alătura şi copia titlului ce se execută.

389. Dacă creditorul a lăsat să treacă un an dela somaţie fără a executa, el nu mai poate executa decât după o nouă somaţie de executare, la care nu mai trebuie alăturat titlul ce se execută.

In caz de contestaţie la executare, termenul de un an va începe a curge dela data hotărârei prin care contestaţia este definitiv judecată.

390. Cele două articole de mai sus nu se aplică în cazurile când legea încuviinţează executarea fără somaţie.

Asemenea nu se va notifica datornicului nici somaţia, nici hotărârea sau titlul, când executarea se face potrivit art. 382 din acest cod.

391. Călcarea art. 384, 385, 387, 388 şi 389 aduc anularea execuţiei.

IV. Pentru primirea cauţiei

392. Hotărârea care obligă pe o parte ca să dea o cauţie sau un garant, va arăta şi termenul când să se aducă acea cauţie, sau să se înfăţişeze acel garant.

393. Garantul se va înfăţişa înaintea judecăţei în şedinţă publică, faţă cu toate părţile, sau în lipsa lor, dacă au fost chemate formal.

Judecata va primi pe garant, dacă solvabilitatea sa va fi în deobşte cunoscută, sau dacă se va dovedi cu acte.

394. Partea protivnică va putea să conteste solvabilitatea garantului şi judecata va apreţui de urgenţă.

395. Dacă se primeşte cauţia sau garantul, actul care le primeşte va fi executoriu, cu tot dreptul de apel sau opoziţie.

396. Garantul fiind primit, va face înaintea judecăţei declaraţia că primeşte a garanta.

Această declaraţie se va

www.digibuc.ro

trece în procesul-verbal al şedinţei.

Din momentul acestei declaraţii, el va fi supus la toate consecinţele ce aduce garanţia sa.

V. Execuţia în contra moştenitorilor

397. Când datornicul a murit, lăsând numai moştenitori vârstnici, execuţia începută asupra bunurilor sale se va continua în contra lor, opt zile după ce printr'o notificare au fost înştiinţaţi în mod colectiv la ultimul domiciliu al defunctului.

Când între moştenitori sunt nevârstnici, execuţia începută se va suspenda până la alcătuirea reprezentanţei lor legale, care se va face prin mijlocirea tribunalului cât se poate de grabnic.

398. Dacă execuţia nu începuse încă la moartea datornicului, hotărârile şi titlurile executorii nu se vor putea executa în contra moştenitorilor, sub pedeapsă de nulitate, decât opt zile după ce li s'a făcut o încunoştiinţare colectivă a acestor titluri sau hotărâri la domiciliul deschiderei succesiunei, pe numele moştenirei, fără a se arăta numele şi calitatea fiecărui moştenitor.

VI. Contestaţii asupra execuţiei silite

399. Orice execuţie silită se poate contesta de cei interesaţi sau vătămaţi prin executare.

400. Cererile incidente şi toate contestaţiile care s'ar ridica asupra execuţiei silite, sau între părţi, sau de către cei de al treilea interesaţi. privitoare la înţelesul, întinderea şi aplicarea dispozitivului hotărârei ce se execută, se vor îndrepta la instanţa care a încuviinţat titlul executoriu.

Toate celelalte incidente sau contestaţii ce s'ar ridica asupra urmărirei însăşi, se vor îndrepta la instanţa care execută hotărârea.

Cererile arătate în acest articol vor cuprinde pe larg motivele plângerei, iar actele pricinei se vor depune deodată cu cererea la grefa instanţei respective, potrivit art. 70 din acest cod.

Părţile se vor chema în termen scurt şi judecata asupra contestaţiei sau incidentelor se va urma de urgenţă, cu precădere asupra tuturor celorlalte pricini, fără drept de opoziţie pentru cei judecaţi în lipsă, la orice instanţă.

401. Judecata va putea, după înfăţişare, să suspende sau să lase executarea cu sau fără cauţie, fixată de instanţa judecătorească. Executarea se va putea suspenda în cazuri urgente chiar şi înainte de orice înfăţişare.

402. Termenul de apel în contra sentinţelor tribunalelor, şi cel de recurs în contra hotărârilor Curţei de apel date în asemenea contestaţii sau incidente, va fi de o lună

www.digibuc.ro

dela data pronunţării sentinţei sau deciziei.

403. Constaţiile în materie de executări silite se vor putea face în tot timpul cât va ţine executarea.

Odată ce cel din urmă act al executării s'a săvârşit, nu se va mai primi nici o contestaţie asupra executării.

Cel din urmă act de executare este încheierea pe care tribunalul va trebui să o facă, fără citarea părţilor, îndată ce va primi proces-verbal de executare, constatând săvârşirea executării.

404. O hotărâre judecătorească, ce nu s'a executat în timp de 30 ani dela data sa, nu se va mai putea executa şi va pierde puterea lucrului judecat.

405. Partea care va cădea în contestaţia sa asupra executării, va fi supusă la despăgubiri ce va fi priciniuit prin împiedicarea executării şi la plata unei amenzi dela 25 până la 500 lei în cazuri de vădită rea credinţă.

Cap. II. Executarea silită asupra bunurilor mişcătoare

I. *Bunurile mişcătoare cari nu se pot urmări*

406. Nu se vor putea urmări şi vinde pentru orice fel de datorie:

1. Lucrurile trebuincioase pentru culcatul datornicului şi familiei sale care trăeşte cu dânsul în casă;

2. Vestmintele cu care sunt acoperiţi sau care le slujesc la trebuinţa de fiecare zi;

3. Armele, echipamentul şi îmbrăcămintea militarilor;

4. Icoanele şi portretele de familie.

407. Nu se vor puteà urmări şi vinde, decât numai în lipsă de alte bunuri şi numai pentru datorii de alimente, de chirii, arenzi sau alte creanţe privilegiate asupra mobilelor, următoarele obiecte:

1. Instrumentele de arat;

2. Animalele, seminţele şi îngrăşământul destinat pentru cultura pământului;

3. Făina, mălaiul şi alte mici producte trebuitoare pentru hrana datornicului şi a familiei sale în timp de o lună;

4. O vacă, sau doi boi, sau cinci capre, sau patru rămători, sau 10 oi, după cum va alege datornicul;

5. Tot nutreţul trebuitor în timp de o lună pentru hrana animalelor ce nu s'au urmărit;

6. Uneltele lucrătorilor şi meşterilor;

7. Maşinile în lucrare şi instrumentele trebuincioase pentru exploatarea unei fabrici sau industrii;

8. Carul sau căruţa, sacaua şi alte asemenea unelte de muncă;

9. Stupii cu miere, gândacii de mătasă, frunzele de duzi, pe timpul creşterei lor;

10. Instrumentele sau cărţile trebuincioase pentru ştiinţă, arta sau profesia ce

www.digibuc.ro

practică sau exercită datornicul.

408. Nu se vor putea urmări şi sechestra, decât numai pentru datorii de alimente, de chirii, sau alte creanţe privilegiate asupra mişcătoarelor, următoarele:

1. Sumele sau pensiile care s'au dat de judecată sau care s'au dăruit, ori s'au legat datornicului sub titlu de pensie alimentară;

2. Rentele viagere care s'au dăruit datornicului sub condiţie de a nu se putea urmări.

Când acestea se vor urmări şi sechestra la cazurile excepţionale arătate de mai sus, judecătorii pot să fixeze ce parte dintr'însele cată să se urmărească sau să se sechestreze.

409. *(Mod. Lg. 1 Iul. 1906).* Pensiile de retragere, recompensele naţionale, lefile şi diurnele: ale eclesiasticilor, militarilor şi tuturor funcţionarilor plătiţi de Stat, district, comună şi instituţiunile de binefacere, ale căror bugete se votează de Cameră, nu se pot ceda nici în total, nici în parte. Ele nu se pot urmări decât până la o treime pentru datorii către Stat, penalităţi prevăzute de lege, pentru chirii şi creanţe alimentare, precum şi pentru creanţele privilegiate prescrise de articolul 1729 Codul civil; până la jumătate în ce priveşte plata dotei legiuitei soţii, precum şi alimentele acordate de lege soţiei, copiilor şi ascendenţilor.

Cesionarii de pensii, cu titluri anterioare legei dela 1 Martie 1881, pot cere restituirea capitalului numărat, cu a lui legală dobândă, şi obţine despăgubirea lor prin urmărirea până la o treime a pensiei.

Indemnizaţiile de chirie ce se acordă unor funcţionari, precum sunt aceia ai căilor ferate, sunt neurmăribile şi necesibile în mod absolut.

Ele se pot însă urmări şi ceda în total numai pentru chirie, datorită pentru semestrul la care acele indemnizaţii sunt aferente [1]).

410. Este nulă orice urmărire sau cesiune făcută în contra prescripţiilor de faţă.

II. Urmărirea bunurilor mişcătoare ce se află în posesia datornicului

411. Urmărirea bunurilor mişcătoare, corporale sau necorporale, care se află în posesia datornicului, se va face prin agenţii ce sunt alipiţi pe lângă autorităţile judecătoreşti, fiecare în ocolul său, şi după rânduelile stabilite pentru aceasta de către prezident.

412. Prezenţa unui comisar de poliţie sau ajutor al său, şi, în lipsa lor, a prima-

[1]) Acest art. 409 a suferit până acum cinci modificări: în 1881, 1892, 1900, 1901 şi 1905. Noi dăm în text ultima modificare din 1 Iunie 1905.

www.digibuc.ro

rului sau a ajutorului său, va fi necesară, sub pedeapsă de nulitate:

1. Dacă uşile datornicului sunt închise şi nu voeşte a le deschide;

2. Dacă nu voeşte a deschide camerile sau mobilele;

3. Dacă debitorele lipseşte şi nu este spre a-l reprezenta nici o rudă locuind cu dânsul.

413. In aceste cazuri, odată ce casele sau mobilele s'au deschis de către debitor, sau, nevoind, el ori în lipsa lui, de către agent, prezenţa comisarului, a judecătorului de plasă sau a primarului se va putea suplini prin doi martori majori.

414. Camerele şi mobilele se vor deschide treptat, pe cât se va face şi înscrierea lor în procesul-verbal.

415. Creditorele va putea să nu fie faţă la lucrarea urmăririi.

416. Agentul judecătoresc singur, sau faţă cu persoanele însemnate în art. 410 şi 411, va forma îndată un proces-verbal care va cuprinde:

1. Enunţarea titlului executoriu în virtutea căruia se face execuţiunea;

2. Arătarea creditorului pentru lucrurile ce a cerut a se urmări, dacă asemenea cerere s'a făcut;

3. Numele, pronumele şi domiciliul părţilor, al agentului, precum şi al altor persoane care vor fi fost faţă la urmărire;

4. Somaţiunea verbală făcută debitorului ca să plătească, precum şi răspunsul lui, dacă a fost faţă;

5. Descrierea obiectelor urmărite şi arătarea numărului şi calităţei lor, pe cât se va putea;

6. Arătarea loculuí, zilei şi orei când s'a făcut urmărirea.

417. Acest proces-verbal se va subscrie de agent şi de toate persoanele ce au fost faţă la urmărire.

418. Indată ce procesul-verbal se va termina, obiectele descrise într'însul se vor pecetlui, sau se va pune un custode pentru paza lor, şi se va face menţiune despre aceasta în procesele-verbale.

419. Custodele aşezat pentru pază cată să fie vârstnic; el nu va putea fi însuşi datornicul, vreun servitor al său sau rudă, sau cuscru al său până la a patra spiţă inclusiv, decât atunci când însuşi creditorul va consimţi la aceasta.

420. Nu se vor putea aşeza custozi, decât persoane solvabile, care se vor putea supune şi la dare de cauţie, dându-se precădere totdeauna acelora cari se vor arăta de creditor.

Obiectele sechestrate nu se vor strămută din locul unde s'au urmărit, decât cu voia judecătorului care a încuviinţat urmărirea.

421. Custodele va avea drept la o plată ce se va fixa de autoritatea judecătorească.

Această plată se va lua cu

www.dacoromanica.ro

precădere din preţul lucrurilor urmărite.

422. Custodele va fi răspunzător de orice pagubă ce va aduce creditorului din cauza neglijenţei sale, putând fi, după împrejurări, supus şi la pedeapsa arătată de legea penală pentru abuz de încredere.

423. Când lucrurile urmărite au fost puse sub peceţi, aceste peceţi se vor pune de agentul judecătoresc şi de persoanele arătate în art. 412 din acest cod.

424. Acela care, fără drept va rupe sau va strica aceste peceţi, se va pedepsi potrivit legei penale, afară de alte despăgubiri la care se poate condamna.

425. Indată după punerea peceţilor sau aşezarea custodelui, agentul judecătoresc va lăsa o copie de pe procesul său verbal în mâna datornicului, sau la domiciliul său, precum şi o listă de obiectele urmărite în mâna custodelui, dacă asemenea custode există. Custodele va iscăli de primirea listei.

Originalul se depune la grefa autorităţei a cărei hotărâre se execută.

426. Agentul care, prezentându-se la locuinţa datornicului, va găsi o altă urmărire făcută, şi averea mişcătoare sub peceţi sau sub pază de custode, după ce va lua copie de pe procesul-verbal aflat în mâna custodelui sau în mâna datornicului, ori la domiciliul său, va face un proces-verbal arătând toate aceste împrejurări, precum şi numele agentului care a urmărit, va declara urmărită această avere şi de dânsul, şi va putea urmări şi altă avere care nu ar fi fost deja urmărită.

427. Orice agent judecătoresc va fi dator, sub pedeapsă disciplinară şi de despăgubiri, ca, în 24 ore după întoarcerea sa, să depună la grefă procesul-verbal încheiat de dânsul la faţa locului.

428. Datornicul nu va putea să se împotrivească la o urmărire ce i se face decât depunând valoarea ce i se cere, la Casa de depuneri sau la administraţia financiară a judeţului.

Totodată el va fi dator a da în mâna agentului judecătoresc, pe lângă recepisa de depunere, şi petiţia către autoritatea judecătorească respectivă, în care să arate cuvintele pentru care el cere încetarea sau suspendarea execuţiei.

Judecata va hotărî de urgenţă, potrivit cu cele zise la art. 400 şi următoarele din acest cod.

429. In orice caz, urmărirea se va termina, rămânând ca acela în contra căruia ea s'a făcut, să reclame autorităţei competinte, potrivit celor zise la art. 399 până la 405.

430. Creditorii datornicului urmărit nu vor putea să se

www.digibuc.ro

împotrivească la executarea urmăririi, nici la vânzarea obiectelor. Ei vor fi numai în drept a se opune până la regularea pretenţiei lor, la distribuirea sumelor provenite din vânzarea obiectelor.

Această opoziţie a creditorilor se va face către autoritatea judecătorească prin care s'a operat vânzarea.

III. Vânzarea sau licitaţia bunurilor mişcătoare urmărite

431. In 36 ore cel mult după depunerea procesului-verbal al agentului la grefa respectivă, judecătorul, în camera de chibzuire, va însemna ziua şi locul unde are să se facă vânzarea obiectelor urmărite.

432. Această vânzare se va face înaintea tribunalului de întâia instanţă, sau la faţa locului, sau în locurile, obişnuite pentru vânzări publice, după împrejurări.

433. Ziua vânzărei se va încunoştiinţa formal datornicului, în persoană sau la domiciliu.

434. Vânzarea nu se va putea face în mai puţin de două săptămâni, nici în mai mult de o lună dela data procesului-verbal.

435. Când însă atât creditorul cât şi datornicul vor cere, termenul vânzărei se va putea scurta sau prelungi.

436. Asemenea când obiectele vor ameninţa stricăciune sau pierire, autoritatea competentă va putea chiar din oficiu să scurteze termenul vânzărei.

437. Vânzarea se va vesti cu trei zile cel puţin mai înainte, prin anunţuri lipite pe stradă, la uşa judecătoriei, la poarta primăriei sau la locul unde se va face vânzarea, precum şi la alte locuri publice. In oraşele unde sunt jurnale, această vestire se va face şi prin jurnale.

Aceste anunţuri se vor face prin grija agentului ce a făcut urmărirea, sub pedeapsă, în caz de neurmare, de o amendă dela 50 la 2000 lei şi alte despăgubiri către părţile interesate.

438. Dacă din cauza unei contestaţii sau unei învoiri între părţi, ziua vânzărei s'a amânat de către autoritatea ce are a o efectua, se vor face alte anunţuri noui, potrivit articolului de mai sus, cu trei zile cel puţin înaintea vânzărei.

439. Anunţurile vor cuprinde ziua, locul şi ora vânzărei, precum şi natura obiectelor, fără alte amănunte.

Costul acestor anunţuri se va înainta de către creditor în socoteala lucrurilor urmărite.

440. In ziua publicată pentru vânzare, agentul însărcinat cu urmărirea va merge la locul unde se află obiectele, împreună cu grefierul tribunalului, sau ajutorul său; iar dacă aceste obiecte sunt în altă localitate, cu comisarul sau cu primarul local, sau cu un ajutor al lor.

www.digibuc.ro

441. Agentul va ridica peceţile sau va primi obiectele din mâna custodelui, dacă a fost asemenea custode.

Va verifica starea şi numărul obiectelor după procesul-verbal de urmărire şi va da chitanţă de liberare custodelui, iar acesta va prezinta toate obiectele ce i s'au încredinţat şi cum i s'au încredinţat.

Dacă vânzarea se va face în alt loc decât acela unde se găsesc obiectele, ele vor fi duse la acel loc.

Dacă obiectele au să se vândă chiar în locul unde se află, se va face îndată vânzarea.

442. Vânzarea se va face publică, cu uşile deschise şi cu toba sau în gura mare.

443. Agentul judecătoresc sau un telal, în localitatea unde se află telali, vor propune fiecare obiect, arătând preţul, şi-l vor adjudeca, în aceiaşi zi, aceluia care la a treia strigare va da cel mai mare preţ, chiar când, în lipsă de alţi concurenţi, acesta a fost singurul doritor.

444. Licitaţia se va face pe bani gata, şi obiectul se va da aceluia care va şi număra preţul cu care i s'a adjudecat.

Dacă acela căruia i s'a adjudecat obiectul nu va număra preţul de îndată, obiectul se va vinde imediat din nou, şi întâiul adjudecatar va răspunde scăderea ce va ieşi la a doua vânzare, după constatarea făcută de agentul judecătoresc.

Numărarea preţului se va face în faţa locului.

445. Agentul de urmărire va însemna pe o listă obiectele vândute şi preţul cu care s'au vândut.

446. Indată ce din valoarea averei vândute se vor acoperi creanţele reclamate şi celelalte cheltueli ale agentului, ale custodelui, ale publicaţiilor şi altele, se va curma licitaţia, şi datornicul îşi va primi înapoi lucrurile rămase sau prisosul preţului, de va fi asemenea prisos.

447. Agentul de urmărire va face, în fiecare zi de licitaţie, un proces-verbal de cele urmate, şi-l va iscăli atât el, cât şi ceilalţi reprezentanţi ai autorităţei publice de cari a fost însoţit.

448. Preţul ieşit din adjudecare se va încasa de agentul judecătoresc, care va îngriji cât mai neîntârziat să-l depună la Casa de depuneri sau administraţia financiară a judeţului, înaintând recepisa îndată cu procesul-verbal de vânzare grefei respective.

449. Nici o cerere de nulitate sau de stricare a vânzărei nu se va primi în contra celui asupra căruia s'a adjudecat lucrul şi care a plătit preţul, afară numai de nu a fost vicleşug din parte-i.

Cererea părţei vătămate va fi numai în contra celui ce a

www.digibuc.ro

urmărit, sau a agentului de urmărire ori a celorlalţi ofiţeri publici ce au executat, după împrejurări, în caz de rea credinţă sau neîndeplinirea formelor cerute de lege pentru executare.

IV. Distribuţia preţului

450. Din sumele ieşite din vânzare se vor scădea mai întâi cheltuelile de urmărire şi de vânzare şi alte creanţe privilegiate ce s'ar arăta.

Restul se va da creditorului ce a urmărit.

Dacă însă au fost şi alţi creditori ce au făcut opunere la distribuirea preţului vânzărei şi titlul lor este recunoscut, preţul se va împărţi între creditorul ce a urmărit şi creditorii oponenţi.

451. Dacă este contestaţie sau din partea datornicului, sau din partea unuia din creditori, sumele adunate se vor depune la tribunal, care, potrivit titlurilor înfăţişate, va face tabloul de distribuirea preţului.

452. Acest tablou se va comunica în persoană sau la domiciliul datornicului urmărit şi creditorilor oponenţi.

Dacă în timp de opt zile dela primirea acestei comunicări nu s'a făcut nici o opunere, tribunalul va distribui preţul. Dacă s'au făcut opuneri, tribunalul va judeca în termen scurt asupra opunerilor, fără drept de opoziţie pentru cei judecaţi în lipsă.

453. Termenul pentru apel în contra hotărârei de opunere la distribuţia preţului va fi de 15 zile dela data primirei ei sau lăsărei la domiciliu.

Termenul de recurs va fi de o lună dela pronunţarea hotărârei instanţei de apel[1]).

454. Când între lucrurile urmărite ale datornicului se vor fi găsit sume de bani, se va urma cu aceste sume întocmai ca cu cele ieşite din vânzare; iar din celelalte obiecte se va urmări numai câte trebuesc spre acoperirea creanţelor reclamate şi cheltuelilor urmate.

V. Urmărirea şi poprirea bunurilor mişcătoare ale datornicului, cari sunt în mâna celor de al treilea

455. Orice creditor va putea, pe bază de titluri executorii, să urmărească şi să poprească, pentru sumele cuprinse în titlul său, sumele sau efectele datorite datornicului său de către un al treilea.

a) Orice alt creditor a căruia creanţă e constatată prin act scris neautentic, va putea, deodată cu intentarea acţiunei, să poprească sumele sau efectele datorite datornicului său de către un al treilea, putând fi supus, după aprecierea autorităţei judecătoreşti şi la darea unei cauţii fixată de dânsa;

b) Acelaş drept îl vor avea

[1]) In textul vechiului art. 453 nu figură ultimul aliniat.

www.digibuc.ro

şi creditorii cari n'au act scris, fiind însă îndatoraţi ca odată cu cererea de poprire şi dovada de intentarea acţiunei, să dea şi o cauţie de jumătate din valoarea reclamaţiei.

In cazurile prevăzute de aliniatele *a* şi *b* din acest articol, validarea se va face după ce reclamantul va fi obţinut o sentinţă definitivă.

456. Această poprire se va face după o cerere ce creditorul va adresa la tribunalul domiciliului celui de al treilea sau al datornicului.

457. In această cerere se va arăta cauza pe baza căreia se face poprirea şi suma creanţei.

458. Prezidentul, pe de o parte, va ordona facerea poprirei prin agentul judecătoresc, iar pe de altă parte, va cita atât pe cel de al treilea cât şi pe datornic, comunicându-li-se şi copie de pe cererea de poprire odată cu citaţia.

Orice parte interesată va putea face contestaţie la poprirea încuviinţată, judecându-se această contestaţie înainte de validare, potrivit art. 400 şi următoarele din acest cod.

459. La ziua însemnată, cel de al treilea poprit va veni înaintea judecăţei în persoană sau prin procurator.

El va declara dacă datodatoreşte suma ce se opreşte, cât este acea sumă, pe bază de ce titlu, dacă mai este poprită şi de alţii şi dacă acea datorie este exigibilă.

Iar dacă s'a poprit şi alte efecte, el le va arăta starea, calitatea şi cu ce titlu le ţine.

In fine, el va răspunde la orice alte explicaţii ce-i va cere prezidentul.

460. se dovedeşte că terţiul poprit este dator, instanţa va valida poprirea, condamnând pe terţiul poprit să plătească suma poprită creditorului popritor.

461. Dacă sunt mai multe popriri din partea mai multor creditori ai aceluiaş datornic, şi pe aceiaşi valoare a celui de al treilea, la aceiaşi instanţă, toate se vor judeca prin o singură hotărâre.

462. Orice creditor al datornicului urmărit va putea interveni la judecata de poprire prin o simplă cerere, până ce nu s'a dat o sentinţă definitivă asupra validărei.

463. Contestaţiile de orice natură ce se vor face fie de cel de al treilea poprit, fie de datornicii popriţi, precum şi de către creditorii ce urmăresc, sau între ei sau între ei şi datornic, se vor judeca de instanţa învestită cu cererea de poprire, potrivit regulelor ordinare.

a) Judecătorii vor putea ordona, după împrejurări, ca valorile poprite să se depună la Casa de consemnaţie;

b) Hotărârea dată asupra validărei este fără drept de opoziţie, supusă însă apelu-

www.digibuc.ro

lui în termen de o lună dela comunicarea ei[1]).

464. Suma poprită, datorită de cel de al treilea, se va distribui, după scăderea cheltuelilor, de către tribunal, între creditorii ce au urmărit, în proporţie şi după natura creanţei lor.

Acea sumă li se va plăti în modul şi termenii cuprinşi în titlul constitutiv al datoriei celui de al treilea.

465. Dacă valorile poprite sunt efecte mobile, judecata va ordona vânzarea lor şi distribuţia preţului lor, potrivit cu cele arătate la secţiile III şi IV ale acestui Cap.

Cel de al treilea ce le ţine va fi custodele lor, dacă judecata nu ordonă altfel.

466. Desfiinţat.

Cap. III Execuţia silită asupra veniturilor nemişcătoarelor

1. Urmărirea fructelor prinse de rădăcini

467. Fructele şi recoltele neculese şi încă prinse de rădăcini, ce sunt ale datornicului, nu se pot urmări decât pe bază de titluri executorii; ele se pot însă sechestra potrivit art. 610 şi următoarele din acest cod.

468. Urmărirea acestor fructe nu se va putea face decât în 6 săptămâni înaintea coacerei lor şi va fi precedată de o somaţie de plată cu două zile înaintea urmărirei. Sechestrarea însă se va putea face în orice timp.

469. Urmărirea acestor fructe se va face prin mijlocirea unui agent judecătoresc, faţă cu comisarul, primarul sau unul din ajutorii săi, sau în lipsa lor, a doi martori vârstnici.

470. Agentul va lucra potrivit cu cele prescrise la art. 415, 416 şi 417.

471. El va aşeza ca custode al fructelor pe un pândar (jitar) de câmpuri al comunei, sau pe o altă persoană din comuna unde se află cele mai multe din fructele urmărite, cu precădere însă pe acela ce va fi arătat de creditor.

472. O copie a procesului-verbal al agentului se va lăsa la primarul comunei, sau la judecătorul de ocol, acolo unde este.

Originalul se va depune la tribunal.

Copia se va înmâna şi datornicului.

473. Autoritatea judecătorească va cita pe părţi înaintea sa şi va hotărî sau respingerea urmărirei, sau vânzarea fructelor, aşa cum sunt prinse de rădăcină, sau după ce se vor culege.

474. Vânzarea se va anunţa înainte cu trei zile cel puţin la comună, la domiciliul datornicului şi la poarta autorităţei judecătoreşti.

Ea se va face în zilele şi la ceasurile hotărâte de judecător, preferindu-se zilele de

[1]) In textul vechiului art. 463 nu figură ultimul aliniat.

www.digibuc.ro

duminici şi de bâlciu (iarmaroc), la faţa locului, în localul tribunalului, sau la bâlciu ori târg.

475. Vânzarea se va face pe bani gata, de către agentul judecătoresc, faţă cu primarul comunei ori ajutorul său şi cu datornicul, sau şi în lipsa lui, dacă se va fi chemat formal.

476. Dacă datornicul urmărit nu va avea alte mijloace de vieţuire, va puteà căpăta dela autoritatea judecătorească a se scoate din vânzare:

a) Câtimea fructelor câte trebuesc pentru hrana lui şi a familiei lui în timp de o lună;

b) Câtăţimea nutreţului trebuincios pe timp de o lună pentru hrana vitelor ce nu se pot urmări, potrivit art. 407;

c) Seminţele trebuincioase pentru semănătură.

II. Urmărirea veniturilor unui bun nemişcător

477. Acela care va voi să urmărească veniturile generale, precum: chiria, arenda sau alte venituri ale unui bun nemişcător al cărui proprietar sau uzufructuar este datornicul său, va urma potrivit rânduelilor de mai jos.

478. Veniturile ce un datornic, arendaş sau chiriaş, are din moşia sau casa arendată sau închiriată lui, se vor putea asemenea urmări, respectându-se privilegiul ce legea acordă proprietarului.

479. Creditorul va face cererea la tribunalul local, afară de convenţii contrarii, spre a obţine sechestrarea veniturilor bunului nemişcător şi a cita pe datornic în judecată.

480. Dacă el are titlu autentic neexecutoriu, sau şi un act privat recunoscut al datornicului, tribunalul, pe de o parte, va încuviinţa sechestru pentru suma cuprinsă în titlu, putând supune pe creditor şi la darea unei cauţii pentru despăgubiri, iar pe de alta va cita pe datornic în judecată.

Pentru titlurile executorii nu se va cere cauţie.

Când nu există act scris, sechestrul se va putea înfiinţa prin o hotărâre dată în urma înfăţişării, însă numai sub dare de cauţie, echivalentă cu a treia parte din suma urmărită.

Dacă există act scris, însă nerecunoscut, cauţia va putea fi de un sfert din suma urmărită.

481. Îndată ce judecătorul încuviinţează sechestrul, se va publica aceasta prin afipte la poarta autorităţei şi printr'un jurnal din localitate, dacă va exista.

Un extract după acest ordin se va transcrie de îndată, prin mijlocirea grefei, în registrul respectiv de transcripţiuni.

482. Un agent judecătoresc va merge la faţa locului şi va face proces-verbal, potrivit art. 416, de diferitele venituri

www.digibuc.ro

ce au a se aduna pe seama creditorului.

Chiriaşii sau arendaşii vor fi preveniţi şi îndatoraţi a depune chiriile sau arendele datorite, sau ce vor datori, la tribunalul local, potrivit hotărârei de sechestru a tribunalului.

483. Tribunalul va putea rândui, după împrejurări, ca tot venitul să se adune direct la Casa de consemnaţie, sau va putea numi un girant special, care să administreze bunul nemişcător şi să încaseze veniturile sau chiriile, ori arenzile, pe care le va înainta Casei de consemnaţie prin mijlocirea tribunalului.

484. Indată ce ordinul de sechestru s'a transcris, s'a afişat, s'a publicat şi s'a făcut cunoscut la faţa locului prin agentul judecătoresc, vor fi nule de drept, numai dela data transcrierei, orice închirieri sau arendări ce se vor face de datornic, şi orice plăţi de chirie sau de arenzi se vor primi de dânsul în urma datei transcrierei.

Vor fi asemenea nule tot dela data transcrierei, orice plăţi făcute înainte de vreme în contra clauzelor contractului de închiriere sau arendare.

485. Dacă datornicul ocupă, el însuşi, în total sau în parte, imobilul al cărui venit e sechestrat, tribunalul va putea, după împrejurări, să ordone ca el să deşerte în tot sau în parte, îndată sau la un termen fixat, imobilul sechestrat.

486. Dacă datornicul nu are alte mijloace de a trăi decât veniturile sechestrate, tribunalul va putea fixa o parte din aceste venituri ca să servească pentru întreţinerea lui şi a familiei lui în tot timpul cât va ţine sechestrarea.

487. Dacă tribunalul va numi un administrator al bunului sechestrat, îl va supune la dare de cauţie şi va fixa tot prin acea hotărâre salariul acestui administrator, precum şi felul şi limitele dreptului său de administrare.

Salariul girantului nu va trece peste maximum de 10% după împrejurări, din veniturile neto ce va încasa.

488. La finele fiecărui an, semestru sau trimestru, după cum judecata va hotărî, administratorul va da socoteală tribunalului faţă cu împricinaţii, citaţi spre acest sfârşit, de veniturile şi cheltuelile urmate.

489. Dacă girantul administrează rău, sau nu dă socotelile la termenul fixat, sau trece peste atribuţiunile ce i s'au dat de tribunal, el va fi destituit şi condamnat la despăgubiri.

490. Impărţeala veniturilor între creditorii sechestranţi sau intervenienţi se va face de către tribunal, în proporţie cu creanţa fiecăruia.

Creditorii cu dreptul de preferinţă se vor plăti po-

www.digibuc.ro

trivit dreptului şi rangului lor.

491. Sechestrarea veniturilor nu va înceta decât în următoarele cazuri:

a) Prin consimţimântul creditorilor sechestranţi şi intervenienţi;

b) Prin plata creanţelor lor: capital, dobânzi şi cheltueli;

c) Prin adjudecarea silită a bunului nemişcător.

Cap. IV. Executarea silită a bunurilor nemişcătoare

1. Bunuri cari pot fi urmărite

492. Numai bunurile nemişcătoare prin natura lor pot fi obiectul unei urmăriri imobiliare.

493. Urmărirea unui bun nemişcător prin natura sa va cuprinde însă ca accesorii şi toate obiectele ce slujesc la exploatarea imobilului, sau care sunt aşezate în imobil pentru veşnicie.

494. Creditorii personali ai unui asociat împreună moştenitori sau ainunui asociat nu vor putea să urmărească şi să pună în vânzare partea devălmaşe a datornicului lor, în imobilele moştenirei sau societăţei. Ei vor trebui mai întâi să ceară împărţeala sau licitaţia imobilelor ce se află în devălmăşie.

Se poate însă vinde partea devălmaşe (indiviză), dacă câtimea ei este neîndoelnic stabilită şi lămurită (lichidă[1]).

[1]) In textul vechiului art. 494 nu figură altimul aliniat.

495. Vânzarea silită a bunurilor nemişcătoare, se va urmări la tribunalul unde se află aşezat imobilul, sau la alt tribunal ales de părţi.

II. Urmărirea nemişcătoarelor bunuri

496. Orice urmărire a unui imobil va începe printr'un comandament făcut de către creditor datornicului şi deţinătorului, de va fi, prin mijlocirea unui agent judecătoresc.

(Mod. Leg. 16 Maiu 1900). In cazurile în care legi speciale înlocuesc comandamentul prin somaţiuni sau notificaţii pentru punerea în vânzare a imobilelor, acele somaţiuni încetează de a-şi mai avea efectul lor, de îndată ce debitorul a achitat, înainte de licitaţie, toate ratele cu dobânzile şi cheltuelile de orice natură, exigibile în momentul plăţei.

497. Acest comandament se va face în persoană sau la domiciliul datornicului şi deţinătorului.

El va cuprinde copie după titlul executoriu, somaţia de a plăti, şi înştiinţarea că dacă nu va plăti, se va face vânzarea cutăror sau cutăror nemişcătoare. El va fi iscălit de agent.

Acest comandament se va transcrie de urgenţă în extract îndată după comunicare, după ordinea înregistrărei, într'un registru special.

www.digibuc.ro

498. Agentul va încunoştiinţa acest comandament, potrivit rânduelilor arătate la art. 74 şi următoarele din această legiuire.

499. Dacă urmărirea se face împotriva unui nevârstnic, interzis sau pus sub consiliu judiciar, afară de copia de comandament lăsată la tutor, curator ori consiliu judiciar, se va mai încunoştiinţa şi procurorul tribunalului local, care va iscăli originalul comandamentului.

500. Dacă au trecut 6 luni dela ziua comunicărei comandamentului, fără ca alte acte de procedură să fi urmat, comandamentul se consideră de plin drept ca şi când nu ar fi fost.

501. Rânduelile dela art. 497, 498 şi 499 ale acestei legiuiri sunt sub pedeapsă de nulitate.

502. Dacă, după primirea comandamentului, datornicul dovedeşte înaintea tribunalului că venitul curat şi liber al nemişcătoarelor sale pe timp de un an este de ajuns spre a plăti toată datoria, capete, dobânzi şi cheltueli, şi dacă el oferă sau deleagă aceste venituri creditorului, judecătoria va putea suspenda urmărirea, rămânând a o reîncepe dacă alte piedici sau opoziţii s'ar ivi.

III. Procesul-verbal de situaţie, afiptele şi publicaţiile

503. După 30 de zile dela comunicarea comandamentului, portărelul se va transporta la locul situaţiei imobilului a căruia urmărire se face, şi acolo va încheia un proces-verbal de situaţie.

Acest proces-verbal va cuprinde reproducerea în extract a titlului ce se execută şi o descriere pe cât se poate mai amănunţită a imobilului.

504. Afiptele şi publicaţiile vor cuprinde:

1. Numele, pronumele, profesia şi domiciliul ori reşedinţa creditorului ce urmăreşte şi ale datornicului urmărit;

2. Titlul executoriu pe baza căruia se face urmărirea, în extract;

3. Arătarea bunurilor nemişcătoare ce se urmăresc, adică:

Dacă este o casă: comuna, strada, numărul sau localitatea unde se află acea casă;

Dacă este o moşie, un pământ, sau orice avere rurală: arătarea judeţului, plăşei sau plaiului, a comunei şi a unora din vecinii acelui imobil, precum şi descrierea amănunţită a imobilului din procesul-verbal de situaţie.

505. Grefierul va fi dator dela sine, şi prin îngrijirea prezidentului, să caute în registrul ipotecilor şi să facă o listă specială de toate inscripţiile, transcripţiile de privilegii sau ipoteci ce există asupra nemişcătorului urmărit.

Dacă urmărirea se face înaintea unui alt tribunal decât

www.digibuc.ro

acela al situaţiei bunului nemişcător, tribunalul de urmărire va cere această listă, prin o comisie rogatorie, dela tribunalul situaţiei imobilului.

Grefierul va înscri pe marginea acestei liste orice cereri sau reclamaţii s'ar face, precum şi suma fiecărei creanţe.

506. Afiptele şi publicaţiile vor mai cuprinde:

1. Locul, ziua şi ora când are să se facă vânzarea şi adjudecarea bunului nemişcător;

2. Preţul ce creditorul urmăritor va arăta, în cererea ce va trebui să facă tribunalului, înainte de plata taxelor de afipte şi publicaţii;

3. Condiţiile ce va fi având vânzarea şi diferitele sarcini sau alte împrejurări ale nemişcătorului până atunci cunoscute;

4. Somaţia către toţi acei cari ar pretinde vreun drept de chirie, privilegiu sau ipotecă, ca înaintea adjudecaţiei să arate tribunalului pretenţiile lor, sub pedeapsă de a nu li se mai ţine în seamă.

506 bis. Un judecător-comisar, însărcinat de prezident va face tabloul ordinei creditorilor după care ei au a se plăti, potrivit cu titlurile lor de preferinţă.

Acest tablou se va face patru săptămâni după cea dintâi publicaţie a urmăririi.

Oricare din creditori sau din persoanele interesate va avea dreptul să ia cunoştinţă sau copie de pe acest tablou al ordinei, până în momentul adjudecării.

Contestaţia asupra punctelor cuprinse în tablou se va face mai întâi înaintea judecătorului-comisar.

Acesta va căuta să împace pe părţi. Dacă nu va putea, va trimite contestaţia înaintea tribunalului spre a se judeca, potrivit articolelor 525 şi următoarele din acest cod.

507. Afiptele se vor lipi:

1. La uşa tribunalului;

2. La poarta sau pe pereţii casei ce are să se adjudece;

3. In comuna unde este aşezat bunul rural ce are să se vândă.

508. Aceiaşi publicaţie se va face neapărat în «*Monitorul Oficial*» şi în alt jurnal de publicaţii oficiale, acolo unde este.

509. Un exemplar după această publicaţie se va încunoştiinţa în persoana sau la domiciliul datornicului urmărit, şi deţinătorului de va fi, precum şi tuturor creditorilor cari au ipotecă sau privilegiu cunoscut, până la emiterea publicaţiilor.

Această încunoştiinţare se va face creditorilor ipotecari sau privilegiaţi, la domiciliul ales de ei cu ocazia luărei inscripţiei, chiar dacă de fapt nu ar domicilia acolo.

510. Vânzarea nu se va face decât după trei luni din ziua publicărei în jurnale.

511. O copie de pe această

www.digibuc.ro

publicație se va depune la procurorul tribunalului ori de câte ori se urmărește averea unui nevârstnic, interzis sau pus sub consiliu judiciar.

512. Toate formalitățile arătate la art. 503, 504, 506, 507, 508, în ceeace privește numai publicațiunea prin «*Monitorul Oficial*», și până la 511 inclusiv din acest cod, vor fi observate sub pedeapsă de nulitate a urmărirei, afară numai de greșelile parțiale în descrierea bunurilor urmărite.

513. Se va ține la grefă un dosar special pentru fiecare urmărire de bun nemișcător, în care se vor trece toate actele și incidentele privitoare la urmărire și adjudecare.

IV. Efectele urmărirei bunurilor nemișcătoare

514. Va fi nulă de drept orice înstrăinare a nemișcătorului urmărit, făcută de datornic în urma transcrierei comandamentului.

(Adaos Leg. 11 Febr. 1904). De asemenea nu vor fi opozabile vânzătorilor, creditorilor privilegiați sau ipotecari, proprietarilor locatori ai obștei prevăzută în aliniatele adaose art. 74 Pr. civ., împărțelile, înstrăinările, constituirile de drepturi reale și arendările făcute de locuitorii săteni, posterior titlurilor lor.

515. Cu toate acestea, această înstrăinare își va avea toată tăria sa dacă, înainte de adjudecare, cumpărătorul a dobândit ratificarea creditorului sau creditorilor ce urmăresc vânzarea, sau dacă a consemnat sumele trebuincioase spre a plăti în întregul lor toate creanțele lor, capete, dobândă și cheltueli.

516. Inchirierile sau arendările făcute de datornic după data transcrierei comandamentului vor fi anulate, dacă creditorul sau creditorii ce urmăresc vor cere aceasta.

Inchirierile sau arendările dinainte nu vor putea fi anulate, în tot sau în parte, decât când vor fi fost făcute în frauda creditorilor. Nu se vor ține în seamă plățile făcute înainte de vreme împotriva tocmelilor cuprinse în contractul de închiriere sau de arendare.

V. Păstrarea bunurilor nemișcătoare urmărite

517. Dela comandament până ce ordonanța de adjudecare va rămânea definitivă, păstrarea bunurilor urmărite va fi încredințată datornicului urmărit.

Prin urmare, el nu va putea face nici o tăiere de lemne și nu va putea aduce nici o stricăciune imobilului, sub pedeapsă de despăgubiri și chiar de urmărire criminală, de va fi cazul.

518. Tribunalul însă va putea, după cererea unuia sau

www.digibuc.ro

mai multor dintre creditori, ca să încredinţeze păstrarea nemişcătorului bun unui alt conservator şi, după împrejurări, el va putea îndatora pe datornic să se strămute din imobilul în care va fi locuind.

519. Conservatorul va fi până ce ordonanţa va rămânea definitivă, însărcinat:

Cu paza imobilului urmărit;

Cu adunarea chiriilor, arendelor şi altor venituri;

Cu recolta şi cu vânzarea fructelor, care se va face potrivit art. 474.

520. Conservatorul va fi dator să dea socoteală tribunalului, faţă cu părţile chemate în regulă, despre venituri şi cheltueli, în zece zile după adjudecaţiune, sau la termenul fixat de tribunal, sub pedeapsă, în caz de neurmărire, de a fi destituit, lipsit de salariul său şi condamnat la despăgubiri.

521. Produsul administraţiei conservatorului, îndată după încasare, se va depune prin tribunal la Casa de depuneri şi consemnaţiuni, spre a fi împărţit creditorilor împreună cu preţul nemişcătorului.

522. Dacă datornicul nu are alt mijloc de vieţuire decât fructele sau veniturile bunurilor urmărite, tribunalul va putea, în timpul urmărirei, să-i dea un ajutor din aceste venituri pentru vieţuirea lui şi a familiei lui.

VI. Concursul mai multor urmăriri imobiliare

523. Dacă mai mulţi creditori au făcut comandament urmărind acelaş imobil, toate urmăririle lor se vor întruni ca să se facă una singură pentru toţi, după cererea lor sau chiar din oficiu.

Toţi creditorii ce se vor întruni la o urmărire au un drept egal, afară numai dacă titlul sau calitatea lor le acordă un alt drept de prioritate sau precădere.

Când un imobil este urmărit înaintea mai multor tribunale, întrunirea se va face la tribunalul ales în prima ipotecă, iar în lipsa unei asemeni alegeri, la tribunalul situaţiei imobilului.

Retragerea unui creditor pentru orice cauză nu poate întrerupe cursul urmărirei sau al vânzărei, întrucât ceilalţi creditori co-urmăritori nu consimt la aceasta.

524. Când se fac mai multe cereri de urmărire asupra diferitelor bunuri nemişcătoare ale aceluiaş datornic, tribunalul va putea, după cererea datornicului, să amâne cererile de urmărire de mai în urmă, dacă se va crede că din vânzarea nemişcătorului sau nemişcătoarelor urmărite de mai înainte, se vor putea despăgubi şi creditorii ce au urmărit mai în urmă.

VII. Opoziţii şi cereri incidente la o urmărire de bunuri nemişcătoare

525. Opoziţiile ce se fac în

www.digibuc.ro

contra unei urmăriri de nemişcătoare, sau din partea datornicului ori a creditorilor săi, sau din partea altor de al treilea cari intervin, sau pentru a se anula urmărirea, sau pentru revendicarea ori păstrarea unui drept de proprietate, sau a oricărui alt drept asupra nemişcătoarelor urmărite, se vor face prin cerere în scris către tribunal prin care s'a făcut urmărirea.

a) Ele nu vor putea fi făcute decât cu cel puţin 20 zile înainte de ziua fixată pentru adjudecarea provizorie, şi nu vor fi primite decât după ce taxele citaţiilor vor fi plătite;

b) In ce priveşte nulitatea actelor de procedură, în tot timpul urmăririi, ea se va putea invoca chiar în ziua vânzărei cu ocazia licitaţiei fără cerere în scris [1]).

526. Aceste cereri de opoziţii vor fi motivate, vor arăta actele şi titlurile pe cari se întemeiază şi care vor trebui să fie depuse în copii certificate pentru conformitate de reclamant, la grefa tribunalului, odată cu cererea, sub pedeapsă de nulitate.

Ele vor fi iscălite de partea reclamantă sau de un împuternicit al său special cu procură legalizată.

Dacă în timpul judecăţei, partea va declara că se sluţeşte şi de alte acte, instanţa va chibzui, putând acorda un nou termen de înfăţişare.

Reclamantul va fi obligat ca în cererea de opoziţiune, să-şi aleagă un domiciliu în oraşul de reşedinţă al tribunalului, sub pedeapsă de nulitate.

527. Tribunalul de îndată va încuviinţa citarea atât a creditorului sau a creditorilor ce urmăresc, cât şi a datornicului urmărit, comunicându-li-se şi copie după cerere.

528. Desfiinţat.

529. Tribunalul se va pronunţa asupra tuturor opoziţiilor de orice natură înaintea zilei pentru adjudecare.

VIII. Amânarea adjudecaţiei

530. Dacă prin contestaţie se cere desfiinţarea urmăririi pentru nulitatea titlului pe baza căruia se urmăreşte, tribunalul va judecă temeinicia acestei contestaţii.

Dacă contestaţia este bazată pe o cerere prin care însăşi proprietatea nemişcătorului urmărit e reclamată, în total sau în parte, tribunalul apreciind seriozitatea cererei, va putea să amâne vânzarea până când cererea de revendicare se va judeca definitiv. Tribunalul, în cazul revendicărei numai a unei părţi din imobilul sau imobilele urmărite, va putea chiar să proceadă la vânzare, scoţând din licitaţie ceeace este

[1]) Textul vechiu al art. 525 nu cuprindeă ultimele două aliniate.

www.digibuc.ro

contestat, sau să amâne pentru tot. In aceste cazuri, tribunalul va putea, după împrejurări, să oblige pe contestator şi la darea unei cauţii ce o va fixa.

531. Desfiinţat.

532. Desfiinţat.

533. Când tribunalul va respinge contestaţia, va face de îndată vânzarea, hotărârile date în aceste cazuri nefiind supuse decât recursului odată cu ordonanţa de adjudecare.

In caz când tribunalul admite contestaţia, aceste hotărâri vor fi supuse apelului, potrivit art. 402 din acest cod.

Dacă instanţa de apel schimbă sentinţa tribunalului şi recursul nu s'a făcut în termenul prevăzut de art. 402, ea va trimite afacerea la acelaş tribunal, care va face noui publicaţii de vânzare în termenul arătat de art. 535 din acest cod, şi va continua cu urmărirea.

534. Adjudecarea se va mai amâna:

1. Când aceasta se va cere de creditorul ce urmăreşte şi de datornic, şi când creditorii cari au intervenit nu se împotrivesc;

2. Când executarea hotărârei sau actului pe baza căruia se face urmărirea s'a suspendat.

535. In orice caz amânarea adjudecaţiei nu poate fi mai scurtă de patru săptămâni.

Alte publicaţii şi afipte noui se vor face în două săptămâni cel puţin înaintea zilei din nou hotărâtă pentru adjudecaţie.

Cu aceste noui publicaţii şi afipte se va urma potrivit art. 507, 508, 509 şi 511 din acest cod.

IX. Licitaţia şi adjudecarea bunurilor nemişcătoare urmărite

536. Vânzarea nemişcătoarelor urmărite se va face în ziua anunţată pentru licitare şi care va fi după expirarea celor trei luni ale publicărei.

537. Licitaţia se va începe prin cetirea încunoştiinţărilor şi publicaţiilor, a condiţiilor vânzărei, a sarcinelor ce există asupra nemişcătorului, a opoziţiilor şi a hotărârilor cari le-au judecat.

538. Şedinţa va fi publică şi telalii vor anunţa începutul licitărei.

539. Strigările se vor începe numai după ce creditorul ce a urmărit, ori unul din creditorii ce au intervenit, va declara că voeşte a se face vânzarea.

In caz contrariu, licitarea se închide şi nu se va putea deschide decât după o nouă cerere a unuia din creditori ce au urmărit, cau cari au intervenit, şi după noui publicaţii şi noui termene. Termenul cel nou al adjudecărei nu va putea fi mai scurt de 20 zile dela ziua publicărei, nici mai lung de 60 zile.

Cheltuelile făcute cu prima

www.digibuc.ro

urmărire închisă, vor fi în sarcina creditorului ce a urmărit.

540. In ziua adjudecărei provizorii, strigările vor începe dela preţul indicat de creditor în afipte şi publicaţii.

541. Desfiinţat.

542. Orice persoană solvabilă şi capabilă de a contracta şi a dobândi bunurile ce se vând, va putea lua parte la licitare şi da un preţ mai mare.

Tribunalul va aprecia cari dintre concurenţi vor trebui să depună o garanţie de a douăzecea parte a preţului fixat, potrivit art. 540 din acest cod.

Tribunalul, la începutul licitaţiunei, va pune în vedere concurenţilor, oricare ar fi, rânduelile art. 333 şi 351 din Codul penal.

Datornicul nu va putea concura nici personal şi nici prin persoană interpusă.

Solvabilitatea, capacitatea şi interpoziţia, sunt lăsate la aprecierea sumară şi imediată a tribunalului.

Cei ce iau parte la licitaţie ca mandatari, vor trebui să prezinte o procură specială, legalizată, care se va opri la dosarul vânzărei.

543. Grefierul şi agentul de urmărire vor ţine liste de numele persoanelor ce au luat parte la licitaţie şi de sumele cu care au concurat.

544. Strigările se vor repeta de trei ori; între fiecare strigare va fi neapărat un interval de cinci minute cel puţin. Vorbire despre aceasta se va face de către grefier.

Bunul se va adjudeca asupra aceluia care la cea din urmă strigare va fi dat preţul cel mai mare.

Dacă nimeni nu a dat un preţ mai mare decât acela care s'a pus de creditor şi cu care s'a deschis licitaţia, bunul se va putea adjudeca asupra acelui creditor.

In lipsă de mai mulţi concurenţi, se va puteà adjudeca imobilul asupra acelui ce va fi oferit un preţ mai mare decât cel oferit de creditor.

545. Adjudecatarul va iscăli lista cu preţul cu care s'a adjudecat bunul asupră-i, şi nu se va mai putea retrage din momentul când s'a pronunţat de judecător cuvântul «adjudecat».

546. Tribunalul va încheia îndată proces-verbal despre toate şi va anunţa pe părţile prezente ca peste opt zile să vină iarăşi la tribunal. Acest termen se va afige şi la uşa judecătoriei.

547. In timpul acestor opt zile, şi în ziua de supralicitare, orice altă persoană capabilă va putea să supraliciteze, adică să dea un preţ cu a zecea parte cel puţin mai mare peste preţul cu care s'a adjudecat bunul. Nu se va primi supra-licitarea fără depunerea adaosului de a zecea parte.

548. Supra-licitatorul va arăta adaosul prin o cerere

www.digibuc.ro

scrisă şi iscălită către tribunal.

549. In ziua fixată pentru supra-licitare, tribunalul va pune din nou bunul în licitare, dacă creditorul urmăritor sau intervenienţii stăruesc în vânzare, începându-se dela preţul dat de supra-licitator. Bunul se va adjudeca definitiv asupra aceluia care la această a doua licitare va da preţul cel mai mare. Se vor observa rânduelile art. 539 din acest cod.

550. Dacă în timpul acelor opt zile nu s'a ivit nici o propunere de supra-licitare, şi dacă la noua înfăţişare din ziua a opta nu va da nimeni un preţ mai mare, bunul va rămânea pe seama primului adjudecatar.

X. Consemnarea preţului adjudecărei

551. Adjudecatarul este obligat să depună la Casa de consemnaţie, sau administraţia financiară de judeţ, preţul în numerar, taxa portăreilor pentru emiterea ordonanţei şi taxa de înregistrare, în termen de o lună dela data adjudecărei definitive.

Taxa portăreilor pentru emiterea ordonanţei şi taxa de înregistrare nu intră în preţul vânzărei, ci sunt în sarcina adjudecatarului.

Preţul se va putea depune şi în efecte de ale Statului sau garantate de Stat; în acest caz, însă, se vor depune efecte cu cuponul curent şi cu un adaos de zece la sută peste preţ. Efectele se vor socoti după cursul zilei de depunere.

Când preţul este depus în efecte, adjudecatarul va fi obligat ca, în termen de şapte zile, de când ordonanţa de adjudecare va deveni executorie, să depună preţul în numerar în locul efectelor, cu dobânda legală din ziua depunerei efectelor.

După expirarea acestui termen, efectele depuse se vor transforma în numerar din oficiu prin mijlocirea sindicului bursei, rămânând adjudecatarul răspunzător de orice diferenţă ce s'ar ivi, precum şi în drept a-şi primi prisosul.

552. Dacă adjudecatarul este creditor ipotecar sau privilegiat, în rang util şi necontestat, creanţa sa se va putea depune drept preţ.

Tribunalul nu se va putea pronunţa decât după expirarea unui termen de cinci zile dela depunerea creanţei asupra admisibilităţei ei drept preţ.

Dacă în acest interval se iveşte vreo contestaţie, tribunalul o va judeca de urgenţă, citându-se părţile, fără opoziţie şi apel în caz de admiterea creanţei.

In caz de respingerea creanţei, adjudecatarul va avea dreptul de apel în termen de zece zile dela data hotărârei prin care creanţa s'a respins.

www.digibuc.ro

553. Dacă, la expirarea termenelor sus citate, adjudecatarul nu va aduce recepisa de depunerea preţului la Casa de consemnaţie sau administraţia financiară a judeţului, precum şi recepisa de plata taxelor portăreilor şi de înregistrare, tribunalul, sau dela sine, sau după cererea uneia din părţile interesate, va pune bunul din nou în licitaţie în socoteala adjudecatarului.

Garanţia depusă de adjudecatar nu i se va libera decât după ce ordonanţa de adjudecare a imobilului va fi rămasă definitivă, şi nu-i va fi aplicabil art. 557 de mai jos[1]).

554. Această nouă licitaţie se va încunoştiinţa datornicului urmărit, adjudecatarului în socoteala căruia se face vânzarea şi creditorilor urmăritori şi intervenienţi, în persoană sau la domiciliu, şi se va publica potrivit art. 507 şi 508 din această legiuire.

Termenul adjudecărei nu poate fi mai scurt de 20 zile, nici mai lung de 60 zile din ziua publicaţiilor.

555. In această nouă publicaţie se va cuprinde, pe lângă cele arătate la art. 504 şi 506, numele adjudecatarului care nu a depus preţul şi suma cu care se adjudecase asupră-i.

[1]) Textul vechiu al art. 553 nu cuprindeà ultimul aliniat.

Această sumă va sluji ca punct de plecare la noua adjudecare.

556. Dacă în ziua însemnată pentru adjudecare nimeni nu va da un preţ mai mare peste vechiul adjudecatar, şi dacă acesta va depune în acea zi preţul adjudecărei sale, cu dobânda legală din ziua când trebuia să depună preţul, şi cheltuelile ce a ocazionat noua adjudecare, el va fi menţinut în calitatea sa de adjudecatar

557. Dacă din contră, el nu va depune acest preţ, bunul se va adjudeca pe seama aceluia care va da un preţ fie şi mai mic; iar fostul adjudecatar va fi condamnat a plăti diferenţa până la preţul primei adjudecări, cu dobânda legală şi cheltuelile ocazionate cu noua adjudecare, prin sentinţa de adjudecare în cont.

Această sentinţă va fi fără opoziţie şi apel.

1. Actele de adjudecare şi recursul contra lor

558. Indată după terminarea adjudecărei şi depunerea preţului, potrivit art. 551 sau 552 din acest cod, tribunalul va da adjudecatarului ordonanţă de adjudecarea imobilului, în care se vor cuprinde toate lucrările săvârşite.

Completul tribunalului va semna atât originalul ordonanţei ce se va remite părţei,

www.digibuc.ro

cât şi acel ce va rămânea la dosar.

Această ordonanţă se va transcrie în registrele de mutaţie atât ale tribunalului care a efectuat urmărirea, cât şi ale tribunalului situaţiei nemişcătorului.

559. In termenul de patruzeci de zile dela data transcrierei ordonanţei de adjudecare în registrele tribunalului de urmărire, datornicul urmărit, creditorii sau orice altă persoană interesată, vor avea dreptul să facă recurs în casaţie în contra ordonanţei de adjudecare.

560. Acest recurs se va judeca de urgenţă; el va fi suspensiv de executare.

561. In curgerea acestor patruzeci zile preţul adjudecărei se va păstra la Casa de consemnaţie şi nemişcătorul nu se va da în posesie adjudecatarului, urmând a fi conservat potrivit rânduelilor arătate în art. 517 până la 522 din această legiuire.

562. Ordonanţa de adjudecare se va putea casa în cazurile următoare:

1. Când s'a călcat vreo rânduială a legei prescrisă sub pedeapsă de nulitate, potrivit articolelor de mai sus şi articolelor 732 şi 735 din acest cod;

2. Pentru cauză de incompetenţă, exces de putere şi omisiune esenţială.

563. Dacă ordonanţa se casează, tribunalul care a făcut urmărirea va continua procedura şi actele urmăririi dela actul casat.

Sumele consemnate se vor restitui adjudecatarului.

564. Când cele patruzeci de zile s'au sfârşit fără să se facă cerere în casaţie, sau când cererea aceasta s'a respins, şi s'au îndeplinit dispoziţiile art. 551 din acest cod, ordonanţa de adjudecare se va executa, de va fi loc, şi preţul se va împărţi între creditori.

Nefacerea recursului se va dovedi de partea interesată printr'un certificat dela primul grefier al Curţei de Casaţie.

XII. Efectele adjudecărei

565. Ordonanţa de adjudecare rămasă definitivă şi executată, trece adjudecatarului dreptul ce avea şi urmăritul asupra bunului vândut; imobilul însă rămâne liber de orice privilegiu sau ipotecă la care era supus.

566. In privinţa contractelor de închiriere sau arendare ale bunului adjudecat, se va urma potrivit rânduelilor codicelui civil. Iar în privinţa plăţilor făcute înainte de vreme de către chiriaş sau arendaş, se va urma potrivit art. 516, al. 2 din această legiuire.

567. Ordonanţa de adjudecare are puterea unui titlu executoriu, observându-se însă dispoziţiile art. 564 din acest cod.

In privinţa transmiterei

www.digibuc.ro

dreptului de proprietate şi folosinţă asupra persoanei adjudecatarului, această ordonanţă are efect retroactiv din momentul chiar al depunerei preţului.

568. Orice cerere de evicţiune, totală sau parţială, a bunului adjudecat, se va prescrie în termen de cinci ani, din momentul executării ordonanţei de adjudecare.

Această prescripţie va curge şi în contra absenţilor, nevârstnicilor, interzişilor şi celor puşi sub consiliu judiciar.

Dacă cererea de evicţiune se va face înainte de împărţeala preţului adjudecării, tribunalul va putea, după cererea adjudecatarului, găsind cererea de evicţiune serioasă, să suspende, cu sau fără cauţie, împărţeala preţului până la judecata definitivă a cererei în revendicare.

Când cererea în revendicare va fi făcută după împărţeala preţului adjudecării, se va urma după dreptul comun.

Prescripţiile începute la epoca publicării acestui codice se vor regula după legile cele vechi.

Cu toate acestea, prescripţiile începute mai înainte de punerea în aplicare a acestui cod, şi pentru a căror împlinire ar trebui să treacă mai mult de cinci ani, se vor împlini după trecere de cinci ani, cu începere dela data punerei în executare a legei de faţă.

Cap. V. Tabloul de împărţeala preţului nemişcătoarelor

I. Deschiderea distribuţiei şi înfăţişarea titlurilor

569. Desfiinţat.

570. Inlocuit cu art. 505.

571. Inlocuit cu art. 505.

572. Inlocuit cu art. 505.

573. Inlocuit cu art. 506 bis.

574. Indată ce ordonanţa de adjudecare a devenit executorie, creditorii vor depune titlurile creanţei lor pentru facerea tabloului de împărţeală.

Acest tablou va cuprinde:

1. Diferitele cheltueli ale urmărirei şi plăţile agenţilor urmăritori;

2. Creanţele fiecărui creditor privilegiat sau ipotecar, după rangul privilegiului sau ipotecei sale;

3. Creanţele simple sau chirografare.

575. Inlocuit cu art. 506 bis.

576. Inlocuit cu art. 506 bis.

577. Desfiinţat.

II. Inchiderea distribuţiei şi plata creanţelor

578. După ce ordonanţa de adjudecare va deveni executorie, judecătorul-comisar va încheia tabloul şi va regula facerea plăţilor, după citarea părţilor.

579. El va regula suma totală a cheltuelilor sau taxe-

www.digibuc.ro

lor ce au a se opri cu precădere.

Va însemna plata ce se cuvine fiecărui creditor, sau parte din această plată, dacă preţul nu va acoperi toate creanţele.

580. In caz de contestaţie, judecătorul-comisar va însemna numai partea creanţelor ce sunt necontestate şi au să se plătească înaintea celor contestate.

Partea celorlalte creanţe se va păstra şi se va împărţi numai după ce s'a dat asupra contestaţiei o hotărâre definitivă.

Hotărârea tribunalului asupra contestaţiilor se dă fără drept de opoziţie, cu drept de apel, recurs şi revizuire.

Termenul de apel va fi de 15 zile dela pronunţare; termenul de recurs va fi de o lună din ziua hotărârei instanţei de apel.

581. Dobânzile creanţelor ce se plătesc integral nu vor mai fi în sarcina datornicului din momentul depunerei preţului adjudecaţiei la Casa de Consemnaţie, afară numai de se va fi convenit altfel.

Creditorii au drept numai la dobânda ce plăteşte Casa de Depuneri şi Consemnaţie, iar pentru restul dobânzei şi pentru plata despăgubirilor pricinuite cu întârzierea de plată, va fi ţinut contestatorul care a fost respins în cererea sa.

582. Dacă după plata tuturor cheltuelilor şi creanţelor a mai rămas o parte din preţul adjudecaţiei, acea parte se va da datornicului urmărit.

583. După închiderea tabloului de împărţeală, judecătorul-comisar şi grefierul vor îngriji a se şterge din registrul inscripţiilor privilegiile sau ipotecile ce existau asupra bunurilor nemişcătoare adjudecate

584. Titlurile creanţelor ce s'au plătit integral se vor depune la grefă, spre a se da datornicului urmărit.

Dacă o creanţă se va plăti numai în parte, judecătorul-comisar va însemna pe dânsa partea ce se plăteşte, şi titlurile se înapoiază tot creditorului.

585. Tribunalul, primind tabloul de împărţeală creanţelor aşa precum definitiv sunt înscrise în tablou, va încheia proces-verbal despre creanţele ce au a se plăti îndată, şi va da fiecărei părţi un mandat de plată cuvenită, din preţul adjudecărei, asupra Casei de Depuneri şi Consemnaţiuni.

Va mai trimite către această Casă şi un extract de pe tabloul de împărţeală.

586. Această Casă va plăti fiecărei părţi după mandatul său.

Fiecare parte va iscăli de primirea plăţei, atât pe mandatul de plată, cât şi pe marginea extractului din tablou.

Indată ce toate plăţile s'au făcut, Casa de consemnaţie

www.digibuc.ro

va înapoià tribunalului extractul de tablou care cuprinde chitanţele de plăţile făcute.

Grefierul va aşeza acest extract în dosarul adjudecaţiei.

587. Odată ce tabloul de împărţeală s'a închis, prin încheerea procesului-verbal al tribunalului şi trimiterea extractului de tablou la Casa de Consemnaţie, nici un creditor nu se mai poate primi a produce titluri de creanţe, sau a contesta creanţe înscrise în tabloul de împărţeală.

Se vor putea însă primi contestaţii asupra greşelilor de socoteală ce s'au putut face în tabloul de împărţeală.

588. Desfiinţat.

III. Regularea unor creanţe speciale

589. Creanţele condiţionale se vor aşeza la rândul lor, ca şi cum ar fi creanţe simple.

590. Dacă condiţia va fi rezolutorie, nu se va putea libera creditorului suma cuvenită, decât dacă acel creditor va da cauţie sau o ipotecă către aceia cari ar trebui să se folosească de acea sumă, în caz de împlinirea condiţiei.

591. Când condiţia va fi suspensivă, suma cuvenită creditorului condiţional se va da creditorilor ce vin după dânsul, dacă însă aceştia vor da acelui creditor condiţional o cauţie sau ipotecă că îi vor întoarce suma ce au primit în caz de împlinirea condiţiei.

592. Dacă, în cazurile arătate prin cele două articole de mai sus, creditorii nu vor ori nu pot să dea o cauţie ori ipotecă, suma va rămâne depusă în Casa de Consemnaţie până la împlinirea condiţiei rezolutorie sau suspensivă.

593. Dacă creanţa este cu termen, se va înscrie la rândul ei şi se va plăti îndată, deşi termenul nu este ajuns. Dacă însă acea creanţă e fără dobândă, plata înainte de vreme nu se va face decât scăzându-se dobânda cuvenită până la împlinirea termenului. Nevoind creditorul să facă scăderea, partea sa se va păstra la Casa de Consemnaţie spre a i se libera la termen.

Cap. VI. Predarea silită a mişcătoarelor şi nemişcătoarelor

594. Dacă partea condamnată a restitui nişte lucruri mişcătoare nu voeşte a le da în termenul prescris de judecată, nici a doua zi după somaţia ce i se va face printr'un agent judecătoresc, predarea acestor obiecte către proprietarul lor se va face prin puterea şi autoritatea publică.

595. Se vor observa pentru predarea silită a acestor obiecte, formalităţile prescrise pentru urmărirea mişcătoarelor, dela art. 411 până la art. 430 din acest cod, afară de cele ce se orânduesc de acele

www.dacilibuc.ro

articole în privinţa custodelui sau punerei peceţilor.

596. Pe lângă procesul-verbal, ce agentul judecătoresc va încheia pentru luarea obiectului din mâna datornicului, el va face un alt proces-verbal, care va constata că ele s'au predat proprietarului.

Acesta va iscăli acest din urmă proces-verbal, care se va depune la grefa tribunalului respectiv.

597. Dacă partea condamnată a ieşi dintr'un bun nemişcător, sau a lăsa posesiunea unui nemişcător, sau a-l preda proprietarului, nu voeşte a lăsa imobilul în termenul însemnat de judecată, nici opt zile după somaţia ce i se va face, ea va fi gonită cu puterea şi autoritatea publică, şi nemişcătorul se va preda proprietarului său.

598. Spre acest sfârşit, acel care va avea titlul executoriu de punere în posesie, se va îndrepta la tribunalul locului unde este aşezat imobilul, şi tribunalul va însărcina pe un agent de urmărire ca singur, sau însoţit de un judecător, să meargă la faţa locului spre a executa predarea nemişcătorului.

Agentul va putea lua cu sine şi agenţi poliţieneşti, după trebuinţă.

599. Agentul va soma pe parte a ieşi de îndată din imobil, şi, nevoind, va încheia proces-verbal de împotrivirea sa, procedând în urmă cu ajutorul forţei publice la depărtarea lui din imobil, şi va declara pus în posesia bunului pe cel în drept.

Dacă partea lipseşte de acasă, sau nu voeşte a deschide uşile, agentul judecătoresc se va însoţi, în toate cazurile, de un comisar de poliţie ori ajutor al său, acolo unde sunt; de primar sau ajutor al său, acolo unde nu sunt comisari de poliţie[1]).

600. Dacă mobilele persoanei condamnate nu sunt urmărite pentru datorii, agentul va proceda la scoaterea mobilelor pe stradă sau pe calea publică. Şi dacă partea condamnată lipseşte de acasă şi nu este de nimeni reprezentată, se va pune un custode la aceste imobile, cu plată dela proprietarul lor.

Numirea custodelui şi predarea mobilelor în paza lui se va face potrivit art. 418 şi următorul din acest cod.

601. Desfiinţat.

602. Se va face un proces-verbal despre toate operaţiile din faţa locului, precum şi despre predarea imobilului în posesia proprietarului său.

O copie de pe acest proces-verbal se va lăsa atât la partea izgonită din imobil, cât şi la proprietarul pus în posesie.

El se va iscăli de toate persoanele ce au luat parte la

[1]) Textul vechiu al art. 599 nu cuprindeà ultimul alineat.

www.digibuc.ro

executare, precum şi de părţi.

Dacă acestea nu vor voi, sau nu vor putea să iscălească, se va face vorbire în procesul-verbal.

Originalul acestui proces-verbal se va depune la tribunalul prin care s'a încuviinţat executarea, şi care va trebui de îndată, la primirea procesului-verbal, să îndeplinească cele orânduite la art. 403 din acest cod.

603. Toate cheltuelile de executare arătate în acest titlu vor fi în sarcina depozitarului.

CARTEA VI

PROCEDURI DIVERSE

Cap. I. Despre oferte de plată şi consemnaţii

604. Când datornicul va voi să plătească aceea ce este dator şi creditorul nu va voi să primească plata, datornicul e în drept a face ofertă reală şi a consemna aceea ce este dator.

605. Spre acest sfârşit, el va face creditorului, prin mijlocirea unui agent de lângă tribunalul domiciliului acestuia, sau al domiciliului ales, o somaţie ca să primească valoarea datorită.

In acea somaţie se va arăta ziua, ora şi locul, când şi unde suma sau obiectul oferit are să-i fie predat.

606. Dacă creditorul nu voeşte să se prezinte sau să primească suma sau obiectul oferit, agentul judecătoresc va încheia proces-verbal, şi va arăta dacă creditorul a iscălit ori n'a putut, sau n'a voit să iscălească.

Datornicul, în acest caz, va putea, spre a se libera, să consemneze suma sau lucrul oferit la Casa de depuneri sau Administraţia Financiară a judeţului respectiv, iar recipisa se va depune la corpul portăreilor tribunalului domiciliului creditorului.

607. Cererea ce s'ar putea face înaintea tribunalului, sau pentru ca să se întărească, sau pentru ca să se anuleze aceste oferte şi consemnaţii, se va face prin osebită petiţie, după regulile stabilite pentru cererea principală.

608. Desfiinţat.

609. Se vor aplica celelalte rândueli ale Codului civil, privitoare la ofertele de plată şi la consemnaţii, cuprinse în art. 1114—1121 inclusiv, afară de al. 8 din art. 1115 şi al. 3 şi 4 din art. 1116.

Cap. II. Sechestrul asigurător şi judiciar

610. Proprietarii, principalii chiriaşi sau arendaşi vor putea, pentru arenzile sau chiriile neplătite şi datorite, să sechestreze printr'o simplă petiţie dată către auto-

www.digibuc.ro

ritatea judecătorească locală, lucrurile şi fructele ce se vor afla în casă, moşie sau pământul închiriat ori arendat.

Ei vor putea să sechestreze şi averea mişcătoare care se află în casă sau pe moşia lor, dar care s'a transportat în alt loc fără consimţimântul proprietarului, şi proprietarul păstrează privilegiul său pe această avere, întrucât timp a revendicat-o potrivit art. 1730 din codicele civil.

Acelaş drept îl au proprietarii, principalii chiriaşi şi arendaşii cari nu au contract scris; sunt însă îndatoraţi ca, odată cu cererea de sechestru, să prezinte dovada de chemare în judecată şi să dea o cauţie fixată de autoritatea judecătorească[1]).

611. Lucrurile sub-chiriaşilor şi sub-arendaşilor, care se vor afla în locurile ocupate de dânşii, şi fructele pământului ce li s'a sub-arendat, se vor putea sechestra pentru plata chiriei sau arenzei ce datoreşte chiriaşul sau arendaşul principal. Li se vor ţine însă în seamă chiriile sau arenzile ce ei au plătit de bunăcredinţa pentru termenii trecuţi, nu însă şi plăţile ce vor fi făcut înainte de vreme.

612. Aceste sechestrări se vor face printr'un agent al tribunalului unde este aşezat nemişcătorul, cu aceleaşi forme cu cari se fac şi urmările pentru vânzarea silită a mişcătoarelor.

613. Orice alt creditor, a cărui creanţă este constatată printr'un act scris şi este ajunsă la termen, va putea de odată cu chemarea în judecată pentru plata creanţei sale, să pună un sechestru asigurător pe mobilele datornicului său.

Acelaş drept îl vor avea şi creditorii cari n'au act scris; sunt însă îndatoraţi ca odată cu cererea de sechestru, să dea o cauţie de o a treia parte din valoarea reclamată.

614. Acest sechestru se va pune cu încuviinţarea tribunalului domiciliului datornicului, şi creditorul va putea fi supus la o cauţie.

615. Ori de câte ori există un proces asupra proprietăţei sau posesiei unui lucru mişcător sau nemişcător, sau asupra administraţiei sau folosinţei unui lucru comun, judecata va putea, după cererea celui interesat şi citarea părţilor, să încuviinţeze sechestrul bunului sau al lucrului comun, a cărui a proprietate, posesie, administraţie sau folosinţă se discută, putând să oblige pe reclamant a da o cauţie, ce va fi fixată de judecată.

Paza bunului sechestrat poate fi încredinţată sau deţinătorului acelui bun, sau unei a treia persoane numită de judecător, în caz de neînţelegere între părţi.

[1]) Textul vechiului art. 610 nu cuprindea ultimul aliniat.

www.digibuc.ro

Sechestrul va putea face toate actele de conservare şi administraţie. Va putea sta în judecată în numele părţilor litigante cu privire la bunul pus sub sechestru, numai cu o prealabilă încuviinţare a autorităţei care l-a numit.

Sechestrul judiciar va încasa orice venituri şi sume datorite, va putea plăti datorii cu caracter curent, precum şi cele constatate prin [illegible] executor.

Plata sechestrului se va fixă de judecata care l-a înfiinţat. În nici un caz ea nu va putea depăşi, pe fiecare an, de zece la sută din venitul net anual al bunului, apreciat de instanţă.

616. Tribunalul va putea încă să încuviinţeze a se sechestra în mâinile datornicului averea sa mişcătoare, pentru creanţele arătate la art. 613, chiar când nu sunt ajunse la termen, în cazurile următoare:

1. Când datornicul a micşorat prin fapta sa asigurările ce dăduse, sau nu a dat asigurările promise;

2. Când este pericol ca datornicul să fugă, sau să-şi ascundă, ori să-şi risipească averea sa.

In ambele aceste cazuri, sechestrul nu se va putea încuviinţa decât cu dare de cauţie, care va fi fixată de autoritatea judecătorească.

617. Dacă datornicul va da, în toate cazurile, garanţie îndestulătoare, judecătoria va putea ridica sechestrul de asigurare.

618. Sechestrul de asigurare se va pune prin agenţii de urmărire, după aceleaşi forme ca şi cele cerute pentru urmărirea mişcătoarelor, şi numai pe averea mişcătoare ce se poate urmări.

619. In toate cazurile arătate în acest Cap. autoritatea judecătorească va putea, după trebuinţe, şi în cazurile urgente, să dea autorităţei locale ordin în scris ca, chiar înaintea mergerei agentului, să se oprească datornicul a scoate sau a da deoparte vreun lucru din cele a căror sechestrare se cere.

620. In toate cazurile arătate în acest Cap., vânzarea silită a mobilelor nu se va putea face, decât după ce creditorul va fi dobândit un titlu executor.

Cap. III. Dispoziţii relative la absenţi

621. In cazul arătat de art. 98 din codicele civil, se va da petiţia de către partea interesată către prezidentul tribunalului ultimului domiciliu al celui presupus absent.

Acesta va înainta cererea cu actele procurorului local, care va face cuvenitele cercetări şi va raporta. Tribunalul va hotărî, după ce va asculta cetirea acestui raport şi concluziile procurorului.

622. Aceleaşi formalităţi se vor urma şi când va fi vorba de declararea de absenţă dela

www.digibuc.ro

cartea I, titlul 4, cap. 2 al codicelui civil.

623. Tribunalul, după cererea părţei interesate, va însărcina pe unul sau mai mulţi curatori, după trebuinţă, pentru administrarea intereselor celor presupuşi absenţi.

Cap. IV. Autorizarea femeei măritate de către tribunal

624. In cazurile când femeea măritată va trebui a fi autorizată de justiţie, ea va face mai întâi o somaţie bărbatului său, printr'un agent al tribunalului, şi dacă bărbatul său tot nu va voi să dea autorizarea sa, femeea va face cerere către prezidentul tribunalului domiciliului soţului, care va cita pe bărbat de urgenţă în camera de chibzuire, spre a arăta temeiurile nevoinţei sale.

625. După ce se va asculta bărbatul, sau dacă el nu va veni la ziua însemnată, tribunalul va hotărî asupra cererei femeei, ascultându-se şi concluziunile ministerului public.

626. Dacă bărbatul va fi presupus sau declarat absent, sau interzis, şi femeea va voi a dobândi autorizarea justiţiei, nu va mai fi nevoie de somaţie şi de citaţie, urmându-se potrivit celor de mai sus,

627. Desfiinţat.

Cap. V. Despărţirea averilor dinter bărbaţi şi femei

628. Cererea pentru despărţirea averilor nu se va putea face decât după ce femeea va fi autorizată de prezidentul tribunalului în acest scop.

Prezidentul, mai înainte de a da autorizarea, va putea face părţei observaţiile ce va crede de cuviinţă.

629. Indată ce cererea pentru despărţirea averilor se va face, grefierul va fi dator a lipi în sala şedinţelor un extract de pe cerere. Acel extract va cuprinde:

1. Data cererei;

2. Numele, pronumele, profesia şi locuinţa soţilor;

3. Cantitatea şi arătarea averei dotale după petiţie, potrivit foaiei dotale.

630. Acest extract se va afişa la uşa tribunalului, la primărie şi la Camera de comerţ, şi se va publica cu cheltuiala femeei în unul din jurnalele localităţei, sau, dacă acea localitate nu are jurnal, în unul din ale localităţei vecine.

631. Odată cu cererea de despărţirea averilor, femeea va putea, cu autorizaţia tribunalului chemat a judeca cererea, să ia orice măsuri conservatoare şi asigurătoare, pentru ceeace i se cuvine în temeiul foaiei de zestre.

Hotărerea asupra cererei de despărţirea averilor nu se va pronunţa, decât o lună cel puţin după afigerea şi publicarea acelei cereri.

632. După hotărârea asupra despărţirei averilor dintre soţi, se va scoate un ex-

www.digibuc.ro

tract, care se va afige de patru ori, din trei în trei luni, în sala şedinţelor tribunalului comercial, la Camera de Comerţ, precum şi în sala primăriei comunei unde bărbatul îşi are domiciliul, făcându-se prima afişare până în termen de 25 zile dela data pronunţării hotărârei.

Femeia nu va putea să înceapă executarea hotărârei decât în ziua când s'au împlinit formalităţile sus menţionate, şi potrivit art. 1262 Cod. civ.

633. După expirarea termenului de trei luni al ultimei afişări, creditorii bărbatului nu vor mai putea interveni spre a ataca hotărârea asupra despărţirei averilor.

634. Despărţirea averilor între bărbat şi femee poate înceta, şi regimul creat prin contractul de căsătorie poate fi iarăşi restabilit, prin consimţimântul ambilor soţi.

635. Spre acest sfârşit bărbatul şi femeea vor da o petiţie la tribunalul care a pronunţat separaţia, şi vor cere unirea averilor.

636. Părţile se vor prezenta în persoană la tribunal şi declararea verbală a voinţei lor se va constata în procesul-verbal al şedinţei.

Tribunalul va pronunţa apoi hotărârea pentru unirea averilor.

Această hotărâre se va publica în extract, potrivit cu art. 630, ca şi aceea pentru despărţirea averilor.

637. Unirea averilor nu va vătăma întru nimic drepturile dobândite de cei de al treilea în timpul despărţirei averilor, potrivit art. 1265 şi 1267 din codicele civil.

Cap. VI. Deliberările consiliului de familie

638. In toate cazurile, când se cere părerea consiliului de familie, dacă hotărârea nu este dată cu înţelegerea tuturor, fiecare membru îşi va arăta părerea sa în procesul-verbal.

Tutorul, curatorul sau oricare din membrii consiliului de familie, au dreptul a ataca această hotărâre la tribunal, care se va pronunţa de urgenţă.

639. Când hotărârea consiliului de familie trebuie să fie supusă aprobărei tribunalului, tutorul, sau un alt însărcinat în locu-i, va prezenta originalul încheierei prezidentului tribunalului, care o va comunica procurorului.

640. Dacă, în timp de 15 zile dela data ei, această hotărâre nu s'a prezentat tribunalului, oricare din membrii consiliului de familie are drept a cere aprobarea cuvenită.

641. Oricare din membrii consiliului de familie are dreptul de a interveni la tribunal şi a se împotrivi, prin motivele ce va expune în scris, a nu se aproba hotărârea consiliului.

642. Hotărârile tribunalu-

www.digibuc.ro

lui, ce se vor încheia asupra deliberărilor consiliului de familie, vor fi supuse la apel.

Cap. VII. Despre interdicţie

643. In petiţia care se va da pentru punerea sub interdicţie a unei persoane, se va enunţa imbecilitatea, sminteala, nebunia sau furia, se vor alătura actele justificative şi se vor însemna martorii ce vor fi a se asculta.

644. Prezidentul va comunica petiţia şi toate actele procurorului, care va face cercetările ce va apreţui, cerând şi părerea consiliului de familie şi părerea medicilor competenţi.

645. Copie de pe petiţie, de pe părerea consiliului de familie şi aceea a medicilor, se va înconoştiinţa pârâtului mai înainte de a se procede la interogatorul său.

646. Dacă interogatorul şi actele propuse nu sunt îndestulătoare şi dacă faptele se pot justifica prin martori, tribunalul va ordona şi ascultarea de martori în forma ordinară.

Martorii se vor asculta sau în prezenţa pârâtului, sau afară din prezenţa sa, după împrejurări; în acest din urmă caz, consiliul pârâtului îl va putea reprezenta.

647. Se vor urma toate celelalte rânduieli prescrise în codicele civil, la capitolul: «Despre interdicţie».

Cap. VIII. Cesiunea bunurilor

648. Datornicii, cari vor fi în poziţie de a reclama cesiunea judiciară acordată de art. 1126 al codicelui civil, vor fi ţinuţi a depune la grefa tribunalului, unde această cerere va fi făcută, bilanţul lor, dacă au, şi titlurile lor active.

649. Cererea datornicului se va îndrepta la tribunalul domiciliului său.

650. Această cerere va fi comunicată ministerului public. Ea nu va suspenda efectul nici unei urmăriri, afară numai dacă judecătorii, chemând şi pe părţi, vor ordona casă se suspende provizoriu această execuţie.

651. Datornicul admis la beneficiul de cesiune va fi dator să declare în persoană, chemându-se creditorii în şedinţă publică a tribunalului, că voeşte a ceda bunurile sale.

Tribunalul va încheia proces-verbal după această declarare.

652. Hotărârea care va admite cesiunea bunurilor, dă putere creditorilor a vinde bunurile mişcătoare sau nemişcătoare ale datornicului, şi se va proceda la această vânzare în formele prescrise pentru moştenitorii sub beneficiu de inventar.

653. Nu pot fi admişi la beneficiu de cesiune, stelionarii, bancruţii fraudulosi, persoanele condamnate pentru furt sau înşelăciune (es-

www.digibuc.ro

crocherie), nici contabilii, tutorii, administratorii sau depozitarii.

Cap. IX. Proceduri relative la deschiderea unei succesiuni

1. Punerea peceţilor după moarte

654. In toate cazurile când legea ordonă punerea de peceţi după moartea unei persoane, aceste peceţi se vor pune de către unul din judecătorii tribunalului de judeţ. Prezidentul tribunalului va putea însă delega această însărcinare judecătorului de ocol local în cazuri de mare urgenţă.

655. Pecetia ce se va pune va fi aceea a tribunalului sau a judecătoriei de ocol.

656. Punerea peceţilor poate fi cerută:

1. De acei cari pretind drepturi în sau contra succesiunei;

2. De creditorii cari au un titlu scris în contra celui încetat din vieaţă;

3. In caz de lipsă a moştenitorilor, ori a unuia din ei, de persoanele cari şedeau în casă cu încetatul din vieaţă, de rudele sau amicii lui.

657. Peceţile se vor putea pune chiar din oficiu.

In comunele rurale primarul comunei va putea închide şi pecetlui lucrurile defunctului, mai înainte chiar de a veni ordinul tribunalului şi de a sosi judecătorul ce are să pună peceţile sale, vestind însă îndată tribunalul despre aceasta.

658. Dacă peceţile nu vor fi puse înaintea îngropărei, judecătorul va constata printr'un proces-verbal minutul când a fost chemat să le pună şi cauzele cari au întârziat punerea peceţilor.

659. Judecătorul însărcinat cu punerea peceţilor va încheia la faţa locului un proces-verbal, care va cuprinde:

1. Anul, luna, ziua şi ora;

2. Numele, pronumele, profesia şi domiciliul persoanei ce a cerut punerea peceţilor, sau domiciliul ales de dânsa în acea comună, dacă locueşte în altă parte;

3. Dacă nimeni n'a făcut asemenea cereri, procesul-verbal va spune că peceţile sunt puse din oficiu, după declararea procurorului, ori a primarului;

4. Arătările şi zisele persoanelor cari au fost faţă la punerea peceţilor;

5. Arătarea locurilor, biurourilor, lăzilor, dulapurilor pe care s'au pus peceţile;

6. O descriere pe scurt a obiectelor cari nu sunt puse sub peceţi.

660. Judecătorul, după trebuinţă, va da văduvei, copiilor sau rudelor ce au locuit cu reposatul, cele trebuincioase pentru trai, precum şi bani de vor fi. Banii însă nu se vor da decât potrivit cu condiţia socială, cu titlu de întreţinere pe timp

www.digibuc.ro

de o lună, şi aceasta sub luare de chitanţă.

El va putea aşeza şi un custode pentru paza lucrurilor de sub peceţi.

661. Toate cheile dela lăzile, dulapurile şi locurile închise cu peceţi se vor lua de judecătorul care a pus peceţile, şi se vor depune la tribunal.

Vorbire despre luarea acestor chei se va face în procesul-verbal.

662. Dacă la punerea peceţilor se va găsi un testament sau alte hârtii pecetluite, judecătorul va constata forma exterioară, pecetea şi subscrierea de va fi, va parafa plicul, atât el cât şi părţile prezente, dacă ştiu sau pot iscăli, şi va arătă ziua şi ora când pachetul va fi de dânsul prezintat preşedintelui tribunalului judeţean. Toate acestea se vor arăta în procesul-verbal, care va fi iscălit de părţi, sau se va face vorbire de nevoinţa ori neputinţa de a iscăli.

663. Obiectele mişcătoare, cari nu se pot pune sub peceţi, se vor încredinţa unui custode; custodele se va plăti şi lucrurile se vor întreţine cu cheltuiala moştenirei.

664. Când testamentul se va fi depus la tribunal, preşedintul tribunalului, după ce va chema pe persoanele ce au figurat ca părţi interesate la punerea peceţilor, îl va deschide, va constata starea sa materială, şi-l va conserva la tribunal, constatând toate acestea printr'un proces-verbal.

665. Dacă, la punerea peceţilor, porţile şi uşile se află închise, sau se iveşte alt obstacol prin care se împiedică punerea peceţilor, judecătorul le va deschide, ajutându-se la trebuinţă şi cu agenţi administraţiei locale.

II. Opoziţii la punerea peceţilor

666. Opoziţiile la punerea peceţilor pot fi făcute sau prin o declaraţie în procesul-verbal, sau prin o petiţie dată preşedintelui tribunalului care a ordonat pecetluirea.

667. Judecătoria, apreţuind, va judeca de urgenţă, şi va menţine sau va suspenda operaţia punerei peceţilor.

III. Ridicare peceţilor şi inventar

668. Peceţile nu vor putea fi ridicate şi inventariul făcut, decât 3 zile după îngropare, de vor fi puse înainte, şi 3 zile după punere, de vor fi puse dela îngropare, afară numai de cazuri urgente.

669. Dacă moştenitorii sau câţiva din ei sunt nevârstnici ne-emancipaţi, nu se vor ridica peceţile mai înainte de a li se numi tutor, sau de a fi emancipaţi.

670. Ridicarea peceţilor se poate cere de orice parte interesată.

671. Ridicarea peceţilor se

www.digibuc.ro

va face în urma unui ordin al tribunalului.

Totodată tribunalul va anunța, pentru ca să asiste la ridicarea peceților, pe soțul ce va fi în viață, pe moștenitorii cunoscuți sau presupuși, pe executorul testamentar, de va fi, pe legatarii ce se vor cunoaște, pe persoanele ce au făcut opoziție la punerea peceților, sau pe ministerul public, dacă moștenirea este vacantă.

Toate aceste persoane se pot prezinta înși-le sau prin mandatar.

In ziua însemnată se va procede la ridicarea peceților față cu părțile chemate, sau în lipsa lor. Se va face un proces verbal despre ridicarea peceților.

672. Acest proces-verbal va cuprinde: 1) data; 2) numele, profesia, locuința celor ce au cerut ridicarea peceților, dacă a fost asemenea cerere; 3) ordinul tribunalului pentru ridicarea peceților; 4) numele pronumele, profesia persoanelor chemate și cari au asistat; 5) zisele și observările lor; 6) arătarea stărei în care s'au găsit pecețile.

673. Pecețile vor fi ridicate una după alta pe cât se va face și inventariul.

674. Inventariul se va face față cu persoanele ce asistă la scoaterea peceților.

675. Acest inventar va fi o descriere fidelă a tuturor obiectelor aflate sub peceți.

El va cuprinde pe larg cele menționate în procesul-verbal de ridicarea peceților, descrierea cu deamănuntul a obiectelor aflate, arătarea calității și a cantității lor, pe cât se va putea.

676. Toate pretențiile, câte se vor ivi în timpul facerei inventariului, se vor trece în procesul-verbal, spre a se aprețui și judeca de tribunal.

IV. Vânzarea mișcătoarelor unei moșteniri

677. Când vânzarea mișcătoarelor unei moșteniri se va face în baza art. 730 al 1 din codul civil, această vânzare se va executa potrivit rânduelilor arătate pentru vânzarea silită a mișcătoarelor, prin art. 437, 438, 439, 440, 443, 444, 445 din acest cod.

678. Partea interesată se va adresa la prezidentul tribunalului local, alegând și un domiciliu în acel loc, dacă locuește în altă parte.

679. Se va face inventariul obiectelor de vândut, după ce se va chema atât cel ce a făcut cererea, cât și alte persoane interesate cunoscute.

680. Vânzarea publică se va face la locul însemnat de tribunal, potrivit art.[1]) 432 din această legiuire.

[1]) In textul oficial, din eroare se face trimiterea la art. 430. Această eroare de trimitere se făcea și în textul vechiu și de acolo a trecut și în textul cel nou.

www.digibuc.ro

V. Vânzarea bunurilor nemișcătoare ale nevârstnicilor

681. Vânzarea bunurilor nemișcătoare ale nevârstnicilor nu va putea fi încuviințată decât după un aviz al rudelor, arătător de natura bunurilor și de valoarea lor aproximativă.

Acest aviz nu va fi necesar, dacă bunurile vor fi totodată și ale vârstnicilor și dacă vânzarea este cerută de dânșii. Se va urma atunci potrivit rânduelilor din secția următoare.

682. Când tribunalul va întări acest aviz, va declara, tot în hotărârea sa, că vânzarea se va face în ființa tutorului, înaintea tribunalului.

683. Incheierea care va încuviința vânzarea, va însemna și prețul cu care are a se începe și condițiile ei.

684. Această prețuire va fi regulată sau după avizul rudelor, sau după contractele autentice sau iscălite cu dată certă, și, de nu sunt contracte, după rolul contribuției fonciare.

Cu toate astea, tribunalul va putea, după împrejurări, să facă prețuirea totală sau parțială a nemișcătoarelor.

Prețuirea aceasta se face, după importanța și natura bunurilor, prin unul sau trei experți, numiți de tribunal spre acest sfârșit.

685. Dacă prețuirea a fost ordonată, expertul sau experții, după ce vor jura sau înaintea prezidentului tribunalului sau înaintea judecătorului numit de dânsul, vor face raportul lor, care va arăta în scurt bazele prețuirei, fără de a intra în amănunte de descriere a bunurilor de vânzare.

Acest raport se va depune la grefa tribunalului și se va da copie de pe dânsul la cei ce o vor cere.

686. Se va formă apoi un act d peublicație, care va cuprinde:

1. Arătarea hotărârei care încuviințează vânzarea;

2. Numele, pronumele nevârstnicului și al tutorului său;

3. Arătarea nemișcătoarelor ce se vând și un extract din condițiile vânzărei, cuprinse mai pe larg în hotărârea vânzărei;

4. Prețul cu care are să înceapă licitația;

5. Ziua, locul și ora când are să se facă vânzarea.

687. Acest act se va afige, în timp de 30 zile cel puțin, atât la ușa tribunalului, sau la locul unde are să se facă vânzarea, cât și la ușa primăriei unde se află așezat nemișcătorul. Totodată un extract se va publica într'un jurnal al localității sau, în lipsă, în unul din ale localității vecine.

688. Dacă în ziua însemnată pentru adjudecare nu iese un preț, nici măcar egal cu prețul însemnat de tribunal și publicat, tribunalul va putea, după împrejurări,

www.digibuc.ro

sau să aprobe preţul ieşit, sau să amâne vânzarea pentru alt termen, care se va publica tot în chipul arătat în articolul de mai sus.

689. Sunt declarate comune acestei secţii articolele 537, 538, 542, 543, 544, 545, 546, 551, 552, 553, 554, 555, 556 şi 557 din acest cod.

690. In cele opt zile cari vor urma după adjudecaţie, oricine va putea să supra-liciteze cu o a zecea parte mai mult peste preţul ieşit, conformându-se şi cu cele arătate la art. 548, 549, 550 şi 688 din acest cod.

VI. Impărţiri şi licitaţii

691. Impărţirea de succesiuni între mai multe persoane se va face prin tribunal, dacă ele nu o pot face prin bună înţelegere.

692. In cazurile arătate de art. 733 şi 747 din codicele civil, împărţirea se va face după cererea părţei celei mai stăruitoare.

693. Numirea de tutori pentru nevârstnici, cari într'o împărţeală au interese contrarii, se va face de către tribunal, după avizul consiliului de familie.

694. In urma raportului judecătorului numit pentru operaţiile împărţelei, potrivit art. 733 din codicele civil, tribunalul va hotărî a se face împărţeala în natură şi, de va fi trebuinţă, va hotărî vânzarea unora sau mai multor nemişcătoare.

Această vânzare se va face prin licitaţie, sau înaintea judecătorului, sau înaintea tribunalului unde se află aşezat nemişcătorul, cu expertiză sau fără expertiză, după împrejurări.

695. Dacă tribunalul va hotărî a se face expertiză, el va putea numi unul sau trei experţi, cari, după ce vor jura, vor face la faţa locului raportul lor după bazele preţuirei, fără să intre în amănunte de descriere a obiectelor de împărţit.

696. Vânzarea obiectelor se va face potrivit cu cele ce s'au zis pentru vânzarea bunurilor nemişcătoare ale nevârstnicilor.

Până la vânzare, părţile vor putea împărţi între ele veniturile bunului mişcător sau nemişcător, potrivit cu partea ce fiecare are stabilit judecătoreşte, sau recunoscut de toţi, în bunul ce se vinde.

697. Dacă în ziua însemnată pentru adjudecare, preţul ieşit nu va fi egal cu preţul pus de tribunal, se va urma cum s'a zis în art. 688 din acest cod.

698. In cele opt zile după adjudecare, oricine va putea să supraliciteze cu o a zecea parte mai mult peste preţul adjudecărei, potrivit cu cele zise la art. 690 din acest cod.

699. Când situaţia nemişcătorului va cere mai multe expertize deosebite şi se va constata că fiecare bun nu se poate împărţi, vânzarea prin

www.digibuc.ro

licitaţie nu se mai face dacă, din apropierea raporturilor, rezultă că totalitatea nemişcătoarelor poate a se împărţi în natură.

700. Dacă cererea este ca nemişcătoarele să se împartă în mai multe părţi în natură, după ce vor face preţuirea, vor însemna cum trebuie să se compună fiecare lot sau parte a se da.

Raportul experţilor fiind aprobat de tribunal, loturile sau părticelele vor fi trase la sorţi, faţă cu părţile, înaintea tribunalului sau a unui judecător-comisar numit de tribunal.

701. In celelalte cazuri se va urma potrivit cu art. 737 până la 750 din codicele civil.

VII. Beneficiul de inventar

702. Dacă moştenitorul beneficiar voeşte înainte de a se declara moştenitor, ca potrivit cu codicele civil, să se autorizeze a vinde bunurile mişcătoare ale moştenirei, el va prezenta spre acest sfârşit o petiţie la prezidentul tribunalului locului unde s'a deschis moştenirea.

Vânzarea se va face înaintea unui agent judecătoresc, conform art. 432, 437, 438, 439, 440, 442, 443, 444, şi 445.

703. Dacă cererea este de a se vinde bunuri nemişcătoare de ale succesiunei, moştenitorul beneficiar va prezinta prezidentului tribunalului locului unde e deschisă succesiunea o petiţie, în care se arată necesitatea acestei vânzări şi nemişcătoarele de vândut.

Prezidentul tribunalului va comunica cererea ministerului public şi va hotărî de trebuie a se face vânzarea şi de trebuie sau nu a se face preţuirea de experţi.

704. Se va procede la vânzare după formalităţile prescrise pentru vinderea nemişcătoarelor unui nevârstnic.

705. Moştenitorul beneficiar se va socoti moştenitor pur şi simplu, dacă a vândut nemişcătoare fără a urma potrivit rânduelilor prescrise mai sus.

706. Acţiunile ce moştenitorul beneficiar are a intenta în contra moştenirei, le va intenta în contra celorlalţi moştenitori, dacă sunt; în cazul contrariu, el va intenta în contra unui curator ce se va numi după formele cum se numesc curatorii la moştenirile vacante.

707. Moştenitorul beneficiar va fi obligat a da socoteală despre administraţia sa, şi va fi răspunzător de actele gestiunei sale.

Cpa. X. Convenţiile matrimoniale

708. Toate convenţiunile matrimoniale sau contractele de căsătorie şi foile dotale, se vor trece din cuvânt în cuvânt într'un registru special ce se va ţine la grefa fiecărui tribunal de judeţ.

www.digibuc.ro

709. Contractul de căsătorie se va iscăli atât de bărbat, cât şi de femee, precum şi de părinţii lor, şi de cei ce constituiesc dota, dacă dota există.

710. Mai înainte de celebrarea căsătoriei, ambii soţi, împreună cu cei ce au constituit dota, se vor prezenta, în persoană sau prin procuratori speciali, înaintea tribunalului domiciliului bărbatului, cu petiţie iscălită de dânşii, spre a cere autentificarea şi transcrierea contractului în registrul tribunalului.

711. Prezidentul va opri originalul contractului şi, dacă dota constă numai în mişcătoare, el va da ordin grefierului ca, după autentificare, să facă şi transcrierea.

712. Daoă dota cuprinde nemişcătoare, actul se va transcrie şi prin tribunalul locului unde ele sunt aşezate.

713. După cerere, prezidentul tribunalului va da bărbatului un extract legalizat după contractul său de căsătorie, care va servi de dovadă pentru aşezarea definitivă a convenţiunilor matrimoniale.

714. Procesul-verbal după încheierea transcrierei se va trece în josul contractului de căsătorie şi în registrul de transcriere.

715. Luarea înapoi a contractului autentificat se va face de bărbat în prezenţa înzestrătorului, de va fi, cari amândoi vor iscăli în registrul de primire.

716. Schimbările ce s'ar face la convenţiile matrimoniale mai înainte de celebrarea căsătoriei, sunt supuse la aceleaşi formalităţi ca şi convenţiile matrimoniale.

Ele vor trebui a fi trecute în josul contractului de căsătorie, potrivit art. 1230 din codicele civil.

717. Când dota se restituie în cazurile prevăzute de art. 1271 din codicele civil, restituirea se va trece în registrul transcrierei pe marginea foaiei unde este trecut contractul de căsătorie, după cererea părţei interesate.

718. Judecătorii de ocol au competinţa să autentifice foile dotale până la valoarea de 3000 lei inclusiv. Chiar când foaia dotală conţine bunuri nemişcătoare sau obiecte mobile altele decât bani, părţile sunt ţinute a face preţuirea acestora în însuşi actul dotal.

Această preţuire obligatorie, însă, nu operează vânzarea mobilelor, afară numai dacă în foaia dotală nu se zice anume contrariul.

Când constituirea de dotă cuprinde bunuri nemişcătoare părţile sunt obligate a depune şi o copie după actul dotal. Această copie va fi înaintată de judecătorul de ocol îndată după autentificarea foaiei dotale, către grefierul tribunalului unde este aşezat nemişcătorul, spre a transcrie

www.digibuc.ro

această mutaţie a proprietăţei în registrul de transcripţii.

Judecătorul de ocol şi grefierul tribunalului sunt personal răspunzători, fiecare în ceea ce-i priveşte, de neîmplinirea obligaţiei ce li se impune.

Grefa tribunalului unde s'a făcut transcrierea va răspunde judecătoriei respective în cel mai scurt timp că s'a făcut transcrierea.

719. Desfiinţat.

720. Bărbatul, al cărui act matrimonial este făcut în străinătate, va fi dator, 3 luni după întoarcerea sa în ţară, să transcrie acest contract în registrul tribunalului domiciliului său.

Dacă sunt şi nemişcătoare, actul se va transcrie şi în registrul tribunalului situaţiei bunului nemişcător.

Cap. XI. Despre transcrierea actelor de strămutarea şi urmărirea proprietăţei şi despre inscripţia privilegiilor, ipotecilor şi amanetelor

721. Se va ţine la fiecare tribunal de judeţ un registru de transcrierea actelor de mutaţie sau strămutarea proprietăţilor, un alt registru de inscripţia privilegiilor şi ipotecelor, un alt registru pentru transcrierea actelor de amanet şi unul pentru transcrierea comandamentelor.

722. Se vor transcrie în registrul de transcriere al tribunalului unde este aşezat bunul nemişcător:

1. Toate actele de înstrăinare a proprietăţilor nemişcătoare, sau a drepturilor reale ce se pot ipoteca;

2. Toate actele prin care se renunţă la aceste drepturi;

3. Toate actele prin care se constitue o antichresă, o servitute, un drept de uzufruct, de uz sau de locuinţă;

4. Toate actele prin care se renunţă la aceste drepturi;

5. Tranzacţii le asupra drepturilor reale;

6. Ordonanţele de adjudecare;

7. Declaraţia relativă la drepturile copiilor asupra averei părinţilor, în caz de divorţ cu consimţimânt mutual, după ce sentinţa de divorţ a rămas definitivă [1]).

Tribunalul care încuviinţează despărţenia va dispune în acelaş timp transcrierea hotărârei în registrul de mutaţiune, când este vorba de imobile.

Tribunalul care a pronunţat despărţirea va comunica această dispoziţiune tribunalului situaţiunei mobilului care va opera transcrierea din oficiu cât mai în grabă. Ministerul public va supraveghia executarea acestei dispoziţiuni [1]).

8. Hotărârile date în materie de expropriere pentru utilitate publică;

9. Cesiunile de venituri pe un timp mai mare de doi ani;

10. Extract după contrac-

[1]) A se vedea art. 285 Cod. civ. (mod. 1906), care completează aceste dispoziţiuni.

www.digibuc.ro

tele de arendă sau închiriere pe un timp mai lung de trei ani.

La actele arătate în alin. 1, 2, 3 şi 4, de vor fi autentificate tot la tribunalul situaţiei nemişcătorului, transcrierea se va face numai în extract.

723. Până la transcriere, drepturile rezultând din actele menţionate la articolul de mai sus nu se vor opune celor de al treilea, cari au dreptul asupra bunului nemişcător, chiar dacă au cunoştinţă de existenţa actelor de mai sus.

Se excepteză bineînţeles cazurile de viclenie.

724. Se vor transcrie în extract în registrul de urmăriri:

1. Comandamentele prealabile;

2. Urmăririle de venituri.

724 bis. Cererile de transcriere se vor face la grefa tribunalului de partea interesată, chiar pe baza unor titluri sub semnătură privată.

725. Inscrierea privilegiilor şi ipotecilor se va face în registrul tribunalului unde se află situat bunul nemişcător, potrivit rându elilor arătate în codicele civil.

In caz când actul a cărui a înscriere se cere, este autentificat tot al tribunalul nemişcătorului, se va înscrie în registru numai ordonanţa de înscriere.

726. Când se va încuviinţa înscrierea actului de privilegiu sau ipotecă, se va face cercetare în registrul de înscriere, transcriere şi urmăriri, de un judecător-comisar, asistat de grefier, spre a se vedea dacă există diferite alte sarcini sau drepturi asupra acelui bun.

Vorbire despre aceste cercetări se va face în actul de înscrierea ipotecei sau privilegiului.

Părţile pot renunţa la cercetarea în registre.

727. Pe actul original, pe lângă certificarea datei şi numărului de ordine, cerută de art. 1782 din codicele civil, se va transcrie şi ordonanţa de înscriere, aşa cum s'a trecut în registrul de înscriere.

728. Aceleaşi formalităţi da înscriere se vor urma când, pe baza art. 1814 din codicele civil, o ipotecă se va muta de pe un bun pe altul.

Vorbire despre această mutare se va face pe marginea primei inscripţii.

728 bis. Se vor transcrie în registrul de amanete toate actele prin care se constitue un amanet potrivit art. 1685 şi următorii din codul civil, după cererea părţei interesate.

CARTEA VII

Cap. I. Dispoziţiuni generale

§ 1. Despre termene

729. Termenele (soroacele) cuprinse în procedură se înţeleg pe zile libere, adică nu se socoteşte nici ziua când s'a început, nici ziua când se sfârşeşte ţermenul.

www.digibuc.ro

CODUL COMERCIAL

DIN 10 MAI 1887

CU MODIFICĂRILE DIN 1895, 1900, 1902 ŞI 1906

www.digibuc.ro

730. Termenii însemnaţi cu anii, cu lunile sau săptămânile, se sfârşesc în ziua lunei sau a săptămânei corespunzătoare cu ziua punctului de plecare.

Termenul care, plecând de la 29, 30 sau 31 ale lunei, se împlineşte într'o lună care nu are acea zi corespunzătoare, se va socoti ca sfârşit în ziua cea din urmă a lunei.

731. Orice termen care se va sfârşi într'o Duminecă sau altă zi de serbătoare legală, se va prelungi pentru cea dintâi zi de lucru următoare.

732. Prelungirea sau scurtarea unui termen prevăzut de lege nu se poate acorda de judecător, sub pedeapsă de nulitate, decât în cazurile în cari legea le dă în mod formal această facultate.

733. Sfârşirea unui termen dat de lege pentru exerciţiul unui drept, atrage cu sine căderea dreptului, afară de cazurile unde legea prevede altfel.

734. Cu toate acestea, termenul se va suspenda prin moartea părţei.

El nu-şi va începe cursul, în contra moştenitorilor săi, decât dela sfârşirea termenului, pentru a face inventariu, şi a delibera, afară de cazurile unde legea prevede altfel.

§ 2. Despre nulităţi

735. Se va declara nul, sub condiţiile arătate la vale, orice act de procedură făcut cu călcarea acestei legi:

1. Dacă actul este făcut de un magistrat sau ofiţer judecătoresc necompetinte;

2. Dacă călcarea formei a pricinuit părţei care o invoacă o vătămare, pe care nu o poate îndrepta decât anulând actul;

3. Dacă nulitatea actului este formal pronunţată de lege.

736. Nulitatea se va pronunţa numai după cererea părţei în favoarea căreia legea a admis-o, sau care va avea un interes a o opune.

Ministerul public va putea dela sine invoca o nulitate, în toate cazurile când este obligat de lege a lua concluzii, precum şi în materii de ordine publică.

Nulitatea nepropusă la instanţa de fond, se va putea propune de-a dreptul înaintea Curţei de casaţie, de câte ori priveşte ordinea publică legală, şi nu cere o verificare a elementelor de fapt.

737. O procedură nu se va anula decât dela actul care a dat naştere la acea nulitate.

Nimeni nu poate invoca o nulitate pricinuită prin propriul său fapt.

Când un act se va fi declarat nul pentru un viţiu de formă, datorit faptului aceluia sau acelora cari erau însărcinaţi cu facerea actului, acela sau aceia vor putea fi destituiţi, conform legilor speciale.

Cap. II. Dispoziţii tranzitorii

738. Acest codice de pro-

www.digibuc.ro

cedură, astfel modificat, se va pune în aplicare la 1 Septemvrie 1900.

739. Desființat.

740. Toate legile, decretele și regulamentele contrarii legii de față, afară de dispozițiile de procedură coprinse în codul comercial, sunt desființate. Actuala lege a judecătoriilor de pace rămâne în vigoare până la noui dispoziții.

741. Dispozițiunile legei Curței de casație, contrarii rânduelilor acestui cod, rămân desființate.

742. Toate actele de procedură încuviințate și îndeplinite înainte de data punerei în aplicare a prezentului cod, își vor produce tot efectul lor.

Cele neîndeplinite încă la această dată, în orice cauză sau instanță, se vor îndeplini după orânduelile și formele acestui cod de procedură.

Hotărârile, al căror termen de reformare nu s'a sfârșit încă la data punerei în aplicare a acestui cod, vor rămânea supuse căilor de reformare până la sfârșirea acestor termene.

Aceste dispozițiuni nu se aplică la nevârstnici în ce privește dreptul de revizuire prevăzut la art. 291 al prezentului cod. Ei vor putea exercita acest drept în termen de două luni dela majoritate.

743. Desființat.

744. Desființat.

745. Regulile privitoare la facerea și executarea hotărniciilor se vor determina printr'o lege specială; până atunci rămâne în ființă regulamentul astăzi în vigoare.

746. Se vor regula, sub forma regulamentelor de administrație publică:

a) Formulare pentru actele de procedură cele mai întrebuințate;

b) Diferitele tarife de plăți și cheltueli judecătorești pentru expertiză, martori, copii de acte, citații, somații executări silite, urmăriri și licitații, transcrieri de mutații, înscrieri de ipoteci și altele.

www.digibuc.ro

CODUL COMERCIAL

DIN 10 MAIU 1887

CU MODIFICĂRILE DIN 1895, 1900, 1902 ŞI 1906

CARTEA I

DESPRE COMERŢ IN GENERE

TITLUL I

DISPOZIŢIUNI GENERALE

1. In comerţ se aplică legea de faţă.

Unde ea nu dispune, se aplică codicele civil. *(Ital)*.[1]).

2. Bursele, bâlciurile (iarmarocurile), târgurile, docurile şi intrepoţitele, precum şi celelalte instituţiuni cari servă comerţului, se regulează prin legile şi regulamentele lor speciale. *(Ital. 2)*.

TITLUL II

DESPRE FAPTELE DE COMERŢ

3. Legea consideră ca fapte de comerţ:

1. Cumpărăturile de producte sau de mărfuri spre a se revinde, fie în natură, fie după ce se vor fi lucrat sau pus în lucru, ori numai spre a se închiria; asemenea şi cumpărarea, spre a se revinde, de obligaţiuni ale Sta-

[1]) *Codul comercial* astăzi în vigoare a fost promulgat la 10 Maiu 1887 şi pus în aplicare la 1 Septemvrie acelaş an. Modelul care a servit legiuitorului nostru din 1887 la alcătuirea lui, a fost Codul comercial al Regatului Italiei, din 31 Octomvrie 1882; decretul italian dela 14 Decemvrie 1882; legea germană asupra poliţelor din 25 Noemvrie 1848; Codul comercial german din Iunie 1769; legea germană din Iunie, 1872; în fine, legea belgiană din 5 Maiu 1872 asupra gajului comercial şi contractului de comision. Codul comercial a suferit mai multe modificări prin legile din 20 Iunie 1895, din 6 Aprilie 1900, din 8 Martie 1902, care l-a modificat întreaga Cartea III: «*Despre falimente*», precum şi unele art. din Cartea IV; o altă modificare prin legea din 26 Ianuarie 1906 şi, în fine, o ultimă modificare din 15 Iunie 1906. relativă la art. 479 şi 480 asupra gajului.

www.digibuc.ro

tului, sau alte titluri de credit circulând în comerț.

2. Vânzările de producte, vânzările și închirierile de mărfuri în natură sau lucrate, și vânzările de obligațiuni ale Statului sau de alte titluri de credit circulând în comerț, când vor fi fost cumpărate cu scop de revânzare sau închiriere.

3. Contractele de report asupra obligațiunilor de Stat sau a altor titluri de credit circulând în comerț.

4. Cumpărările sau vânzările de părți sau de acțiuni ale societăților comerciale.

5. Orice întreprinderi de furnituri.

6. Intreprinderile de spectacole publice;

7. Intreprinderile de comisioane, agenții și oficiuri de afaceri;

8. Intreprinderile de construcțiuni;

9. Intreprinderile de fabrici [1]), de manufactură și imprimerie;

10. Intreprinderile de editură, librărie și obiecte de artă, când altul decât autorul sau artistul vinde;

11. Operațiunile de bancă și schimb [2]);

12. Operațiunile de mijlocire (samsărie) în afaceri comerciale;

13. Intreprinderile de transporturi de persoane sau de lucruri pe apă sau pe uscat;

14. Cambiile și ordinele în producte sau mărfuri;

15. Construcțiunea, cumpărarea, vânzarea și revânzarea de tot felul de vase pentru navigațiunea interioară și tot ce privește la echiparea, aramarea și aprovizionarea unui vas;

16. Expedițiunile maritime, închirierile de vase, împrumuturile maritime și toate contractele privitoare la comerțul de mare și la navigațiune;

17. Asigurările terestre, chiar mutuale, în contra daunelor și asupra vieței;

18. Asigurările, chiar mutuale, contra riscurilor navigațiunei;

19. Depozitele pentru cauză de comerț;

20. Depozitele în dockuri și intrepozite, precum și toate operațiunile asupra recipiselor de depozit (warante) și asupra scrisurilor de gaj, liberate de ele. *(Ital. 3)*.

4. Se socotesc, afară de acestea, că fapte de comerț celelalte contracte și obligațiuni ale unui comerciant, dacă nu sunt de natură civilă sau dacă contrariul nu rezultă din însuși actul. *(Ital.4)*.

5. Nu se poate considera ca fapt de comerț cumpărarea de producte sau de mărfuri ce s'ar face pentru uzul sau consumațiunea cumpărătorului, ori a familiei

[1]) In textul italian lipsesc cuvintele: «*de fabrici*».
[2]) In textul italian lipsesc cuvintele: «*și schimb*».

www.digibuc.ro

sale; deasemenea revânzarea acestor lucruri şi nici vânzarea productelor pe cari proprietarul sau cultivatorul le are de pe pământul său, sau cel cultivat de dânsul. *(Ital. 5).*

6. Asigurările de lucruri sau stabilimente cari nu sunt obiectul comerţului şi asigurările asupra vieţei sunt fapte de comerţ numai în ce priveşte pe asigurător.

Contul curent şi cekul nu sunt considerate ca fapte de comerţ în ce priveşte pe necomercianţi, afară numai dacă ele nu au o cauză comercială. *(Ital. 6).*

TITLUL III

DESPRE COMERCIANŢI

7. Sunt comercianţi aceia cari fac fapte de comerţ, având comerţul ca o profesiune obişnuită, şi societăţile comerciale. *(Ital. 8).*

8. Statul, judeţul şi comuna nu pot avea calitatea de comercianţi. *(Ital. 7).*

9. Orice persoană care, într'un chip accidental, face o operaţiune de comerţ, nu poate fi considerată ca comerciant; ea este însă supusă legilor şi jurisdicţiunei comerciale pentru toate contestaţiunile ce se pot ridica din această operaţiune.

10. Minorul [1]) de orice sex, pentru a putea face comerţ şi prin urmare a fi considerat major, întrucât priveşte obligaţiunile contractate de dânsul ca comerciant, va trebui să aibă etatea de 18 ani împliniţi, să fie emancipat, să aibă autorizaţiunea în scris a tatălui său, sau, în caz de moarte, interdicţiune ori absenţă a tatălui, aceea a mamei sale; iar în lipsă de tată şi mamă, autorizaţia tutorului cu avizul consiliului de familie omologat de tribunalul civil.

Actele de emancipare şi autorizare vor fi prezintate la tribunalul în jurisdicţiunea căruia minorul voeşte a-şi stabili domiciliul său comercial, spre a fi transcrise în registrul destinat pentru aceasta şi afişate în sala tribunalului, în sala comunei, în localurile bursei celei mai apropiate, dacă vor fi, şi publicate în foaia anunţurilor judiciare a locului; toate acestea prin îngrijirea grefei.

Grefierul tribunalului va păstra la dosar proba că afişările şi publicaţiunea s'au făcut.

Inainte de transcriere, afişare şi publicaţiune, minorul nu va putea începe comerţul său. *(Ital. 9).*

11. Dispoziţiunea articolului precedent este aplicabilă minorului emancipat, chiar necomerciant, pentru actele pe cari legea le consideră ca fapte de comerţ. *(Ital. 10).*

[1]) Textul italian zice: «*minorii emancipaţi, bărbaţi şi femei*».

www.digibuc.ro

12. Minorul comerciant în condițiunile art. 10, pentru tot ce privește comerțul său, poate ipoteca și înstrăina imobilele sale, fără a avea necesitate de vreo nouă autorizațiune [1]). *(Ital. 11).*

13. Tatăl sau mama care exercită puterea părintească sau, în lipsă-le, tutorul, nu pot continua comerțul în interesul unui minor dacă nu vor fi autorizați, cel [2]) dintâi de tribunalul civil și cel de al doilea prin încheierea consiliului de familie omologată de tribunal.

Actul de autorizare va fi afișat și publicat conform art. 10. *(Ital. 12).*

14. Interzisul și cel pus sub un consiliu judiciar nu pot fi comercianți și nici a continua un comerț [3]).

15. Femeea măritată nu poate face comerț fără consimțimântul expres sau tacit al bărbatului său. Consimțimântul bărbatului se presumă când exercițiul comerțului femeei este public și notoriu, afară numai dacă bărbatul a prohibit aceasta în mod expres prin declarațiune publicată în forma art. 10, § 2.

Când femeea nu face decât vinde în detaliu mărfurile traficului bărbatului, ea nu poate numai prin aceasta să fie considerată ca comerciantă.

Dacă bărbatul este minor, el nu va putea autoriza pe femeea sa a face comerț decât numai dacă va fi fost și dânsul autorizat a da acest consimțimânt după regulile și formele prevăzute de art. 10.

Dacă bărbatul este interzis sau absent, autorizațiunea va fi dată de tribunalul civil.

Femeea, deși comerciantă, nu poate însă intra într'o societate comercială, în care și-ar lua o răspundere nemărginită, fără autorizațiunea specială a soțului, sau în caz de interdicțiune ori absență a acestuia, fără aceea a tribunalului civil.

În caz când soțul autorizâ pe femee în scris, autorizațiunea va fi transcrisă, afișată și publicată conform art. 10 [4]). *(Ital. 13, 14).*

16. Femeea comerciantă poate, fără autorizațiunea soțului său, a sta în judecată și a se obliga pentru tot ce privește comerțul său.

---

[1]) Textul italian zice: «*minorii comercianți pot ipoteca și aliena bunurile lor imobile*» lipsind celelalte detalii cuprinse în art. 13 din Codul de comerț român.

[2]) Aici trebuie să figureze cuvântul «*cei*» deoarece se referă la tată și mamă. Textul italian zice: «*il genitore*», cuvântul de «*mamă*» lipsind.

[3]) Dispoziționne acestui articol 14, lipsesc în Codul italian.

[4]) Art. italian nu cuprinde aliniatele 3, 4 și 6 aflate în textul art. 15 român. A se compara art. 13 și 15 Cod. com. italian, fiind diferențe de text.

www.digibuc.ro

Ea poate, pentru acest sfârșit, a ipoteca și a înstrăina toată averea sa fără consimțimântul soțului.

Cu toate acestea, bunurile dotale nu vor putea fi ipotecate sau înstrăinate decât în cazurile și după formele prevăzute de codicele civil. *(Ital. 14; Fr. 7).*

17. Când prin contractul de căsătorie bărbatul va avea vr'un drept asupra bunurilor câștigate de femee, aceste bunuri și veniturile lor rămân exclusiv afectate la plata datoriilor comerciale. *(Germ. 8).*

18. Autorizațiunea de a face comerț, dată minorului de către părintele său sau de către tutor în condițiunile prevăzute mai sus, precum și aceea dată de către bărbat femeei, pot fi revocate în orice timp. Actul de revocare însă trebuie să fie făcut cu observarea formelor prevăzute la art. 10.

Cu toate acestea, dacă minorul sau femeea începuse a exercita comerțul, revocarea nu va putea produce nici un efect, de nu va fi aprobată și de tribunalul civil, după ce acesta, în camera de consiliu, va fi ascultat pe minor sau pe femee și pe aceia cari le-au retras autorizația[1]).

În nici un caz revocarea nu poate vătăma drepturile celor de al treilea, nici chiar pentru afacerile în curs de executare. *(Ital. 15).*

19. Contractul de căsătorie între persoane, dintre cari una este comerciantă, va trebui să fie trimis în copie certificată, în termen de o lună dela data lui, de către ofițerul stării civile care a celebrat căsătoria[2]), la tribunalul în jurisdicțiunea căruia se găsește stabilimentul comerciantului, pentru a fi publicat conform articolului 10.

Ofițerul stării civile care va omite a îndeplini îndatorirea impusă prin acest articol, va fi supus la o amendă de 25 până la 100 lei; iar dacă omisiunea a fost făcută cu rea credință, la destituire; în amândouă cazurile, fără prejudițiul drepturilor părților interesate. *(Ital. 16, 17)* [2]).

20. Dacă soțul devine comerciant în urma căsătoriei sale, dânsul este dator să depună copie după contractul său de căsătorie, în termen de o lună, socotit din ziua când și-a început comerțul, sub pedeapsă, în caz de fali-

---

[1]) In-textul art. italian lipsesc cuvintele ultime: «*și pe aceia cari le-au retras autorizația*».

[2]) In art. italian lipsesc cuvintele: «*de către ofițerul stării civile care a celebrat căsătoria*», adăugând însă: «*și extractul constituirei de dotă sau dacă s'e stipulată comunitatea de bunuri*».

[2]) Alineiatul 2 al art. 19 cuprinde dispozițiunile din art. 17 Codul italian.

www.digibuc.ro

ment, de a fi considerat ca un banorutar simplu. *(Ital. 18).*

21. Cererea de separaţiune de patrimonii între soţi, dintre cari unul este comerciant, trebuie să fie publicată în modul prevăzut la art. 10.

Hotărârea asupra cererei de separaţiune nu va putea fi pronunţată decât după o lună de zile dela sus zisa publicaţiune.

Dacă se admite separaţiunea, hotărârea definitivă va trebui să fie publicată tot în acelaş mod, în termen de o lună dela data ei.

In lipsa acestei publicaţiuni, creditorii comerţului soţului pot opune, oricând interesul lor o cere, nulitatea separaţiunei pronunţate şi să atace restituirea drepturilor dotale ale femeei, dacă a avut loc.

Deosebit de aceasta ei pot să exercite acţiunea ce le acordă art. 975 din codicele civil, când separaţiunea ar fi fost făcută în frauda drepturilor lor. *(Ital. 19).*

TITLUL IV

DESPRE REGISTRELE COMERCIANŢILOR

22. Registrele obligatorii pentru comercianţi sunt: registrul-jurnal, registrul-inventar şi registrul-copiar. *(Ital. 21).*

23. Orice comerciant este dator ca în registrul-jurnal să înscrie pe fiecare zi ce are să ia şi ce are să dea, operaţiunile comerţului său, convenţiunile, acceptaţiunile sau girurile efectelor comerciale şi în general tot ce primeşte şi plăteşte sub orice titlu[1]), treoând la fiecare finit de lună şi sumele întrebuinţate pentru cheltuelile casei sale. Acest registru-jurnal este deosebit de alte registre ce se obişnuesc în contabilitatea comercială, dar cari nu sunt obligatorii[2]). *(Ital. 21).*

24. Comerciantul este dator a forma la începutul comerţului său şi în fiecare an, sub a sa semnătură, un inventar de averea sa mobilă şi imobilă şi de datoriile sale active şi pasive, încheind bilanţul cuvenit. Acest inventar şi bilanţ le va copia în registrul special pentru aceasta şi le va semna.

Toate efectele şi datoriile active trebuesc evaluate în inventar şi bilanţ după preţul curent la epoca făcerei inventarului.

Datoriile active greu de încasat sau îndoioase se vor preţui după probabilitate; creanţele ce nu se pot incassa se vor înscrie numai pentru memorie.

---

[1]) Textul italian adăuga: *«civil sau comercial».*

[2]) Art. italian mai cere dela comercianţi de a păstra scrisorile şi telegramele ce primesc, şi de a copia într'un registru scrisorile şi telegramele ce trimit; o parte din aceste cerinţe sunt dealtfel cuprinse în textul art. 25 român.

www.digibuc.ro

Dacă sunt mai mulţi tovarăşi solidari, trebuie să subsemneze fiecare. *(Ital. 22; Germ. 29—31).*

25. El este ţinut a copia înregistrul special şi după ordinea zilei toate scrisorile ce trimite. *(Ital. 21, al. ult.).*

26. Registrele obligatorii vor fi numerotate pe fiecare pagină şi, afară de registrul copiar, parafate de un judecător al tribunalului locului de reşedinţă al comerciantului, sau de către judecătorul ocolului respectiv în localităţile unde nu există tribunal.

Pe ultima pagină a acestor registre judecătorul va constata numărul filelor ce compun fiecare registru şi va semna această certificare punând sigiliul tribunalului sau al judecătoriei. *(Ital. 23, al. 1).*

27. Registrele[1]) pe cari comerciantul este obligat a le avea, afară de copiar, vor fi prezintate tribunalului sau judecătorului de ocol la finele fiecărui an comercial, spre încheiere şi viză.

Tribunalul sau judecătorul de ocol va pune imediat, sub ultima operaţiune înscrisă, următoarea viză: «Astăzi, la..., anul..., s'a prezentat registrul (jurnal, inventar) al comerciantului... şi s'a vizat cu a noastră semnătură», punându-se şi sigiliul tribunalului sau judecătoriei.

Nici un fel de taxă, timbre sau altele nu se vor percepe pentru îndeplinirea formalităţilor prevăzute în aceste două articole. *(Ital. 23, al. 2 si 3).*

28. La fiecare tribunal comercial şi, în localităţile unde acestea nu există, la fiecare tribunal de judeţ, se va ţine un registru în care se va înscrie numele comercianţilor cari şi-au prezintat registrele lor, ce anume registre, precum şi numărul filelor fiecăruia. Tot astfel se va urma şi cu registrele pe cari comerciantul le prezintă anual pentru încheiere şi viză.

Dacă numerotarea sau viza unui registru a fost făcută de judecătorul de ocol, atunci acesta, la finele fiecărui an, este dator să trimită un tablou tribunalului judeţului sau tribunalului comercial respectiv. *(Ital. 24).*

29. Registrle comercianţilor vor fi ţinute în limba română sau vreuna din limbile moderne europene, după ordinea datei fiecărei operaţiuni, fără a se lăsa vreun loc în alb, fără ştergere sau adăugire; se pot face îndreptări şi ştersături, dacă aceasta este necesar; se vor face însă numai astfel ca cuvintele şterse sau îndreptate să fie cetibile. *(Ital. 25; Germ. 32; Fr. 8, 19).*

30. Comercianţii sunt datori a păstra, în timp de 10

[1]) Art. 23 Codul italian zice în loc de «*Registrele*» cuvintele: «*Il giornale e il libro degli inventarii*».

www.digibuc.ro

ani dela cea din urmă vizită, registrele pe cari legea le impune a le ține, precum și scrisorile și telegramele primite.

Asemenea sunt datori a păstra cel puțin până la doi ani, facturile mărfurilor cumpărate și introduse în stabilimentele lor[1]). *(Ital. 26; Fr; 11; Germ. 33; Belg. 19).*

31. Comunicațiunea registrelor nu poate fi ordonată de judecată după cererea unei părți decât în afaceri de succesiuni, comunități de bunuri, societăți, și în caz de faliment. *(Ital. 27; Fr. 14).*

32. In cursul unei contestațiuni și oricare ar fi natura ei, judecata, după cererea unei părți sau chiar din oficiu, va putea ordona înfățișarea registrelor spre a se extrage dintr'însele numai ceeace este privitor la litigiu. *(Ital. 28; Fr. 15).*

33. Când registrele oferite, cerute sau ordonate a se înfățișa, se află în circumscripțiunea unui alt tribunal, judecătoria va adresa o comisiune rogatorie tribunalului sau judecătorului de ocol respectiv pentru a lua cunoștință de conținutul acelor registre, a-l consemna într'un proces-verbal și a-l trimite tribunalului unde cauza este pendinte. *(Fr. 16; Germ. 39).*

34. Dispozițiunile cuprinse în prezentul titlu nu se aplică colportorilor, comercianților cari fac micul trafic ambulant, cărăușilor sau acelor al căror comerț nu iese din cercul unei profesiuni manuale. *(Germ. 10).*

[1]) Acest al doilea alineat lipsește în Codul italian.

TITLUL V
DESPRE OBLIGAȚIUNILE COMERCIALE IN GENERAL

35. Contractul sinalagmatic între persoane depărtate nu este perfect, dacă acceptarea n'a ajuns la cunoștința propunitorului în termenul hotărât de dânsul sau în termenul necesar schimbului propunerei și acceptărei, după natura contractului.

Propunitorul însă poate primi ca bună și o acceptare ajunsă peste termenul hotărât de dânsul, cu condițiune ca să încunoștiințeze îndată pe acceptant despre aceasta. *(Ital. 36, al. 1).*

36. Când propunitorul cere executarea imediată a contractului, și un răspuns prealabil de acceptare nu este cerut și nici chiar necesar, după natura contractului, atunci contractul este perfect îndată ce partea cealaltă a întreprins executarea lui. *(Ital. 36, al. 2).*

37. Până ce contractul nu este perfect, propunerea și acceptarea sunt revocabile. Cu toate acestea, deși revocarea împiedică ca contractul să devină perfect, dacă ea însă ajunge la cunoștința celeilalte părți după ce aceasta întreprinsese executarea lui,

www.digibuc.ro

atunci cel ce revoacă. contractul răspunde de daune-interese. *(Ital. 36, al. 3)*.

38. In contractele unilaterale, propunerea este obligatorie îndată ce ajunge la cunoştinţa părţei căreia este făcută. *(Ital. 36, al. 4)*.

39. Acceptarea condiţionată sau limitată se consideră ca un refuz al primei propuneri şi formează o nouă propunere. *(Ital. 37)*.

40. Când urmează a se hotărî adevăratul preţ sau preţul curent al productelor, mărfurilor, transporturilor, navlului, al primelor de asigurare, cursul schimbului, al efectelor publice şi al titlurilor industriale, el se ia după listele bursei sau după mercurialele locului unde contractul a fost încheiat, sau, în lipsă, după acelea ale locului celui mai apropiat, sau după orice altfel de probă. *(Ital. 38)*.

41. Când moneda arătată într'un contract nu are curs legal sau comercial în ţară şi când cursul ei n'a fost determinat de însăşi părţile, plata va putea fi făcută în moneda ţărei, după cursul ce va avea schimbul la vedere în ziua scadenţei şi la locul plăţei; iar când în acea localitate n'ar fi un curs de schimb, după cursul pieţei celei mai apropiate, afară numai dacă contractul poartă clauza «efectiv» sau o altă asemenea. *(Ital. 39)*.

42. In obligaţiunile comerciale co-debitorii sunt ţinuţi solidarieşte, afară de stipulaţiune contrarie.

Aceeaşi presumpţiune există şi contra fide-jusorului, chiar ne-comerciant, care garantează o obligaţiune comercială.

Ea nu se aplică şi la ne-comercianţi pentru operaţiuni cari, în cât îi priveşte, nu sunt fapte de comerţ. *(Ital. 40)*.

43. Datoriile comerciale lichide şi plătibile în bani produc dobândă de drept din ziua când devin exigibile. *(Ital. 41)*.

44. In obligaţiunile comerciale judecătorul nu poate acorda termenul de graţie permis de art. 1021 din codicele civil. *(Ital. 42)*.

45. Retractul litigios prevăzut de art. 1402, 1403 şi 1404 din codicele civil nu poate avea loc în caz de cesiune a unui drept derivând dintr'un fapt comercial. *(Ital. 43)*.

46. Obligaţiunile comerciale şi liberaţiunile se probează:

Cu acte autentice;

Cu acte sub semnătură privată;

Cu facturi acceptate:

Prin corespondenţă;

Prin telegrame;

Cu registrele părţilor;

Cu martori, de câte ori autoritatea judecătorească ar crede că trebuie să admită proba testimonială, şi aceasta chiar în cazurile prevăzute

www.digibuc.ro

de art. 1191 codicele civil;

In fine, prin orice alte mijloace de probă admise de legea civilă. *(Ital. 44).*

47. Telegrama face probă, ca act sub semnătură privată când originalul este subscris de însăşi persoana arătată într'însa ca trimiţătoare a ei. Ea face aceeaşi probă, chiar dacă această persoană este subscrisă de o altă mână când ar fi probat că originalul a fost predat oficiului telegrafic sau trimis spre a i se preda de însăşi acea persoană.

Dacă subscrierea originalului este autentificată de autoritatea competentă, atunci se aplică principiile generale. In caz când identitatea persoanei care a subscris sau predat originalul telegramei s'a stabilit prin alte moduri prevăzute de regulamentele telegrafo-postale, proba contrarie este admisă.

Data telegramelor stabileşte până la proba contrarie, ziua şi ora în care ele au fost în adevăr expediate de oficiurile telegrafice. *(Ital. 45).*

48. In caz de eroare, schimbare sau întârziere în transmiterea unei telegrame, se aplică principiile generale asupra culpei. Cu toate acestea trimiţătorul unei telegrame se presumă afară de orice culpă, dacă a îngrijit a o colaţiona sau recomanda conform dispoziţiunilor regulamentelor telegrafo-postale. *(Ital. 46).*

49. In comerţ, mandatul şi orice declaraţiune de consimţimânt, chiar judiciar, transmise prin telegraf cu subscrierea declarată autentică de autoritatea competentă, sunt valabile şi fac probă în justiţie. *(Ital. 47).*

50. Registrele comercianţilor, ţinute în regulă, pot face probă în justiţie între comercianţi, pentru fapte şi chestiuni de comerţ.

Inscrierea în registre, făcută de prepusul care ţine scriptele sau este însărcinat cu contabilitatea, are acelaş efect ca şi când ar fi făcută de însuşi stăpânul. *(Ital. 48).*

51. Registrele pe care comercianţii sunt obligaţi a le avea şi cari nu vor fi ţinute în regulă şi nici învestite cu formele prevăzute de lege, nu sunt primite a face probă în justiţie, spre folosul celui ce le-a ţinut.

Neîndeplinirea prescripţiunilor legei în această privinţă poate atrage încă după sine aplicaţiunea pedepselor prevăzute în caz de falimentă [1]). *(Ital. 49).*

52. Registrele comercianţilor chiar neţinute în regulă, fac probă contra lor. Partea însă care voeşte a se referi la dânsele nu poate scinda conţinutul lor. *(Ital. 50).*

53. Dacă partea, la registrele căreia cealaltă parte

---

[1]) Acest al doilea alineat lipseşte în articolul 49 respectiv al Codului italian.

www.digibuc.ro

oferă să dea orezământ, refuză a le prezinta, judecata poate deferi acestei din urmă jurământul asupra obiectului contestațiunei. *(Ital. 51).*

54. Judecata este în drept a aprecia dacă se poate atribui conținutului registrelor unui comerciant, un caracter de validitate mai mult sau mai puțin mare, dacă trebuie a se renunța la această probă în caz când registrele comerciale ale părților nu concordă, sau a atribui o credință mai mare registrelor uneia din părți. *(Ital. 52).*

55. Când codicele comercial cere proba prin scris, proba testimonială nu poate fi admisă decât în cazurile în care ea este permisă și de codicele civil. *(Ital. 53).*

56. Dacă un act este comercial numai pentru una din părți, toți contractanții sunt supuși, în cât privește acest act, legei comerciale, afară de dispozițiile privitoare la persoana chiar a comercianților și de cazurile în care legea ar dispune altfel. *(Ital. 54).*

57. Data actelor și a contractelor comerciale trebuie să arate locul, ziua, luna și anul.

Ea poate fi stabilită față cu cei de al treilea, prin toate mijloacele de probă arătate în art. 46.

Data arătată în cambie și în orice alte titluri la ordin, precum și în girurile lor, se consideră drept adevărată până la proba contrarie. *(Ital. 55).*

58. Posesorul unui titlu la purtător, uzat, stricat sau distrus, are dreptul ca contradictoriu cu emitentul să ceară un duplicat al acestui titlu sau un titlu echivalent[1]).

Cheltuelile privesc pe reclamant.

In privința titlurilor datoriei publice, a biletelor de bancă și a altor titluri de asemenea natură, se observă legile speciale. *(Ital. 56).*

Revendicarea titlurilor la purtător pierdute sau furate nu se admite decât contra aceluia care le-a găsit sau furat și contra acelora cari le-au primit cu orice titlu, cunoscând viciul cauzei posesiunei. *(Ital. 56, 57).*

59. Orice obligațiune comercială trebuie să fie executată în locul arătat prin contract sau în locul care ar rezulta din natura operațiunei, ori din intențiunea părților contractante.

In lipsă de o clauză expresă, contractul trebuie să fie executat în locul unde cel ce s'a obligat, își avea stabilimentul său comercial sau cel puțin domiciliul ori reședința la formarea contractului.

Dacă însă urmează a se preda un lucru determinat, care după cunoștința părților se găsia într'altă parte

---

[1]) După primul alineiat, art. italian 56, are un al doilea alineiat, care lipsește la noi.

www.digibuc.ro

în momentul formării contractului, atunci predarea se va face în acel loc. *(Germ. 324).*

TITLUL VI

DESPRE VÂNZARE

60. Vânzarea făcută pe un preț nedeterminat în contract este valabilă dacă părțile au convenit asupra unui mod de a-l determina în urmă. *(Ital. 60).*

61. Vânzarea făcută pe adevăratul preț sau pe prețul curent este asemenea valabilă. In acest caz prețul se determină conform dispozițiunilor art. 40.

Determinarea prețului poate fi încredințată arbitrului unei a treia persoane desemnate în contract sau rămase a se alege în urmă.

Când persoana desemnată sau aleasă nu voește sau nu poate primi, părțile trebuie să proceadă la o nouă numire.

Dacă părțile nu se învoesc, numirea se face de justiție. *(Ital. 60).*

62. Când mărfurile vândute sunt arătate în contract numai prin cătățime, fel și calitate, fără nici o altă indicațiune de natură a desemna un corp cert și determinat, vânzătorul este obligat a preda, la locul și în timpul stipulat cătățimea, felul și calitatea convenite, chiar dacă mărfurile cari ar fi fost la dispoziținea sa în momentul formării contractului, sau pe care el și le-ar fi procurat în urmă în executarea lui, ar fi pierit, sau dacă expedierea sau sosirea acelor mărfuri ar fi fost împiedicată din vreo cauză oarecare. *(Ital. 61).*

63. Vânzarea mărfurilor ce se află în călătorie, cu arătarea vasului care le transportă sau care urmează a le transporta, este supusă condițiunei sosirei în bună stare a acelui vas.

Dacă vânzătorul își rezervă drepturile ca, în timpul fixat prin convențiune, să arate vasul care transportă sau urmează a transporta mărfurile vândute, și dacă acest termen a trecut, cumpărătorul are dreptul să ceară sau executarea contractului, sau daune-interese.

Pentru aprecierea pagubei cauzate, judecata va ține seama de timpul fixat pentru predarea mărfurilor vândute sau de acela determinat pentru desemnarea vasului.

Dacă prin convențiune nu se fixează vreun termen pentru arătarea vasului, cumpărătorul e în drept a cere ca termenul să fie fixat de justiție. *(Ital. 62).*

64. Dacă prin contract, sau mai în urmă, s'a fixat un termen pentru sosirea vasului în care se află mărfurile ce călătoresc și termenul expiră fără ca vasul să fi sosit, cumpărătorul are drept a renunța la contract sau a-i prelungi termenul odată sau de mai multe ori.

www.digibuc.ro

Când însă nu s'a fixat nici un termen pentru sosirea vasului, se înţelege că părţile au luat drept termen timpul necesar pentru împlinirea călătoriei.

In caz de întârziere, justiţia, ţinând seamă de împrejurări, poate fixa un termen şi, dacă şi acest termen expiră fără ca vasul să sosească, contractul se consideră ca reziliat.

In nici un caz justiţia nu poate fixa un termen mai lung decât un an, socotit din ziua plecărei vasului dela locul unde mărfurile vândute au fost încărcate. *(Ital. 63, 64).*

65. Dacă în cursul călătoriei, din cauză de forţă majoră sau caz fortuit, marfa vândută este transportată din vasul desemnat pe un alt vas, contractul nu se desfiinţează, şi vasul pe care s'a făcut transportul se consideră, pentru toate efectele contractului, ca substituit primului vas. *(Ital. 65).*

66. Avariile întâmplate în timpul călătoriei reziliază contractul, dacă mărfurile sunt până într'atât deteriorate încât nu mai pot servi la întrebuinţarea pentru care fusese destinate.

In orice alt caz, cumpărătorul este dator să primească mărfurile în starea în care se vor afla la sosire, însă cu o potrivită scădere de preţ. *(Ital. 66).*

67. Când, mai înainte de expirarea termenului fixat pentru executarea convenţiunei, una din părţi a oferit celeilalte predarea lucrului vândut sau plata preţului, şi aceasta nu-şi îndeplineşte la termenul fixat obligaţiunea sa, atunci condiţiunea rezolutorie se împlineşte de drept în favoarea părţei care îşi executase obligaţiunea sa.

In lipsă de asemenea oferte sau de stipulaţiuni exprese, rezilierea contractului se regulează după dispoziţiunile codicelui civil privitoare la condiţiunea rezolutorie tacită.

In amândouă cazurile, cel în culpă răspunde de daunele interese cauzate. *(Ital. 67).*

68. Când cumpărătorul unui lucru mişcător nu-şi îndeplineşte obligaţiunea sa, vânzătorul are facultatea sau a depune lucrul vândut la o casă acreditată de comerţ pe socoteala şi cheltuiala cumpărătorului, sau de a-l vinde.

Vânzarea se va face prin licitaţiune publică, sau chiar pe preţul curent, dacă lucrul are un preţ la bursă sau în târg, de către un ofiţer public însărcinat cu asemenea acte şi cu dreptul pentru vânzător la plata diferenţei dintre preţul obţinut şi acela convenit la prima vânzare, precum şi la daune-interese.

Dacă neexecutarea contractului provine din partea vânzătorului, cumpărătorul are dreptul de a face să se cumpere lucrul de către

www.digibuc.ro

un ofiţer public însărcinat cu asemenea acte.

Cumpărătorul are dreptul a pretinde diferenţa în mai mult, dintre preţul plătit a doua oară şi acela convenit cu primul vânzător, precum şi a cere daune-interese, dacă ele se cuvin.

Partea care va uza de dreptul ce i se acordă prin acest articol este datoare să încunoştiinţeze prealabil despre aceasta pe cealaltă parte contractantă[1]). *(Ital. 68).*

69. Dacă termenul stipulat într'un contract de vânzarea unui lucru mobil este esenţial naturei operaţiunei, partea care voeşte executarea convenţiunei fără să ţină seamă de expirarea termenului stipulat în favoarea sa, trebuie să încunoştiinţeze pe cealaltă parte, în termen de 24 ore dela expirarea termenului.

Chiar în acest caz, vânzarea lucrului nu se poate face decât a doua zi după încunoştiinţare. *(Ital. 69).*

70. Cumpărătorul unor mărfuri sau producte provenind din o altă piaţă, este dator să denunţe vânzătorului viţiile aparente în timp de două zile dela primire, ori de câte ori un timp mai lung n'ar fi necesar din cauza condiţiunilor excepţionale în care se află lucrul vândut sau persoana cumpărătorului.

El este dator să denunţe viţiile ascunse ale lucrului în cele dintâi două zile dela descoperirea lor[2]).

Odată acest termen expirat cumpărătorul nu mai poate fi primit a reclama ceva pentru viţiile lucrului vândut. *(Ital. 70).*

71. Preşedintul tribunalului şi, acolo unde nu există tribunal, judecătorul de ocol, poate ordona, după cererea cumpărătorului sau a vânzătorului, ca atât calitatea cât şi starea în care se află lucrul vândut să fie constatate de unul sau mai mulţi experţi pe cari îi va numi din oficiu.

Prin aceeaşi ordonanţă de numire a experţilor, sau prin o alta, preşedintul tribunalului sau judecătorul de ocol poate ordona sau sechestrarea lucrului vândut, sau depunerea lui într'un depozit public sau într'alt loc pe care îl va desemna şi, dacă păstrarea lucrului poate aduce mari pagube sau ocaziona cheltueli însemnate, chiar vânzarea acelui lucru, pe socoteala celui ce se cuvine şi în condiţiunile ce se vor de-

[1]) Codul de comerţ italian, în art. 68, are la finit următorul aliniat, care lipseşte la noi: «*Il contraente che usa delle facoltà sudette, deve in ogni caso darne pronta notizia all'altro contraente*».

[2]) Art. italian 70 continuă: «*ferme in ogni caso le disposizioni dell'articolo 1505 del codice civile*», care articol se referă la acţiunea redibitorie care provine din cauza viţiilor lucrului vândut.

www.digibuc.ro

termina prin însăşi ordonanţa *(Ital. 71)*.

72. Ordonanţa preşedintelui tribunalului sau judecătorului de ocol va trebui să fie comunicată, înainte de punerea ei în lucrare, celeilalte părţi sau reprezentantului său, dacă vreunul din ei se află în localitate.

În caz contrariu, ordonanţa va fi comunicată în termenul prevăzut de art. 137 din procedura civilă, dela executarea ei.

Cumpărătorul care nu va voi a beneficia de dispoziţiunile cuprinse în articolul precedent, va trebui, în caz de contestaţiune, să probeze [1]), atât identitatea cât şi viţiile mărfei cumpărate de dânsul. *(Ital. 71)*.

73. Dispoziţiunile cuprinse în articolele 67, 68 şi 69 se aplică şi la contractele de bursă încheiate după formele prevăzute de legea ei specială. *(Ital. 72)*.

TITLUL VII

DESPRE REPORT

74. Contractul de report constă în cumpărarea pe bani gata a unor titluri de credit circulând în comerţ şi în revânzarea simultanee cu termen şi pe un preţ determinat către aceeaşi persoană a unor titluri de aceeaşi specie,

Pentru validitatea contractului este necesară predarea reală a titlurilor date în report.

Proprietatea lor se transferă la cumpărător.

Părţile pot stipula ca primele, rambursurile şi dobânzile ce se vor cuveni titlurilor în termenul reportului, să rămână în profitul vânzătorului. *(Ital. 73)*.

75. Revânzarea titlurilor date în report poate fi prelungită prin voinţa părţilor, pentru unul sau mai multe termene succesive. *(Ital. 74)*.

76. Dacă la expirarea termenului reportului, părţile lichidează diferenţele spre a face separat plăţile lor şi reînoesc reportul asupra unor titluri ce diferă prin cantitatea sau specia lor, sau pe un alt preţ, atunci se consideră că părţile au încheiat un nou contract de report. *(Ital 75)*.

TITLUL VIII

DESPRE SOCIETĂŢI ŞI DESPRE ASOCIAŢIUNI COMERCIALE

Cap. I. Despre societăţi

I. Dispoziţiuni generale

77. Societăţile comerciale au drept obiect unul sau mai multe fapte de comerţ, şi se deosibesc în următoarele feluri:

1. Societatea în nume colectiv (coprinzător), ale cărei obligaţiuni sociale sunt garantate prin responsabilitatea nemărginită şi solidară a tuturor asociaţilor;

[1]) Art. italian 71, al. ultim., se exprimă: «...*a provare rigorosamente l'identità... etc.*».

www.digibuc.ro

2. Societatea în comandită, ale cărei obligaţiuni sociale sunt garantate prin responsabilitatea nemărginită şi solidară a unui sau mai multor asociaţi comanditaţi şi prin responsabilitatea unui sau mai multor asociaţi comanditari, mărginită la o sumă determinată, care poate fi reprezentată şi prin acţiuni;

3. Societatea anonimă în care obligaţiunile sociale sunt mărginit garantate numai până la concurenţa unui capital determinat şi de care fiecare asociat nu răspunde decât numai cu sumele ce s'a obligat a pune în societate sau cu valoarea acţiunilor sale. *(Ital. 76).*

78. Societatea în nume colectiv, societatea în comandită simplă şi societatea în comandită prin acţiuni există sub o firmă socială.

Societatea anonimă nu are firmă socială şi nu poate fi determinată prin numele nici unuia din asociaţi [1]); ea este însă calificată printr'o denumire particulară sau prin arătarea obiectului întreprinderei sale. Această denumire sau arătare trebuie să se deosebească lămurit de aceea a oricărei alte societăţi.

Societăţile sus arătate constituesc, în raport cu cei de al treilea, o persoană juridică distinctă de aceea a asociaţilor. *(Ital. 77).*

79. Nou asociat al unei societăţi constituite răspunde ca şi ceilalţi, de toate obligaţiunile contractate de societate înaintea admiterei lui, chiar dacă s'ar fi schimbat firma socială.

Orice convenţiune contrarie, nu are efect faţă de cei de al treilea. *(Ital. 78).*

80. Cesionarul şi asociatul nu au nici un raport juridic cu societatea; ei participă numai la beneficiile şi pierderile cuvenite asociatului, în proporţiune cu partea de interes ce li s'a atribuit. *(Ital. 79).*

81. Asociatul care a vărsat în societate una sau mai multe creanţe nu este liberat, decât după ce societatea a obţinut plata sumei drept care s'a făcut vărsământul.

Dacă plata nu s'a putut obţine prin urmărirea debitorului, asociatul răspunde de suma datorită cu dobânda legală din ziua scadenţei creanţelor vărsate, deosebit de daunele-interesele ce s'ar cuveni. *(Ital. 80).*

82. Când valoarea lucrurilor vărsate de un asociat nu s'a fixat de către contractanţi, se presupune ca convenită valoarea curentă din ziua fixată pentru vărsare, după cota bursei sau mercurialele locului unde îşi are sediul societatea şi, în lipsă, după o estimaţiune făcută de experţi. *(Ital. 81).*

[1]) In art. italian 77, al. II, lipsesc cuvintele: *«şi nu poate fi determinată prin numele nici unuia dintre asociaţi»*, cari au fost adăugate de legiuitorul român.

www.digibuc.ro

83. In lipsă de stipulaţiune contrarie, lucrurile vărsate devin proprietatea societăţei *(Ital. 82)*.

84. Asociatul care întârzie să verse partea sa, este răspunzător de daunele-interese cauzate ei şi, dacă miza s'a stipulat în numerar, este ţinut de drept şi fără nici o cerere, la plata cu dobânda legală a acestei sume, din ziua în care trebuia să facă vărsământul, fără a fi scutit de daune-interese, dacă ele s'ar cuveni şi deosebit de dispoziţiunile articolului 170 şi 188. *(Ital. 83)*.

85. Asociatul nu poate opune societăţei, în compensaţiunea daunelor ce i-a acuzat prin dol, abuz de putere sau greşală, foloasele ce i-ar fi adus în orice chip ar fi. *(Ital. 84)*.

86. Creditorii particulari ai asociatului nu pot, în timpul duratei societăţei, să-şi exercite drepturile lor decât numai asupra părţei din beneficiile cuvenite asociatului după bilanţul social; iar dacă societatea este disolvată, asupra părţei ce i-ar veni din lichidaţiune.

Cu toate acestea, ei pot sechestra orice parte şi, în societăţile în comandită prin acţiuni şi anonime, pot sechestra şi chiar vinde părţile sau acţiunile debitorului lor. *(Ital. 85)*.

87. Participarea la beneficii concedată împiegaţilor sau altor agenţi ai societăţei, ca plată totală sau parţială a muncei lor, nu le atribue numai printr'aceasta calitatea de asociaţi. *(Ital. 86)*.

II. Despre forma contractului de societate

88. Contractul de societate trebuie făcut prin act scris.

Societăţile în comandită prin acţiuni şi societăţile anonime trebuesc constituite prin act autentic. *(Ital. 87)*.

89. Actul constitutiv al societăţilor în nume colectiv şi al societăţilor în comandită simplă, afară de dată, trebuie să cuprindă:

1. Numele, pronumele sau firma comercială[1]) şi domiciliul asociaţilor;

2. Firma socială şi sediul societăţei;

3. Asociaţii cari au semnătura socială;

4. Obiectul societăţei, partea pusă în societate de fiecare asociat, dacă este[2]) în numerar, în creanţe sau în alte bunuri, valoarea ce li s'a dat şi modul evaluărei;

5. Partea fiecărui asociat în beneficii şi pierderi;

6. Epoca când trebuie să înceapă societatea şi aceea când ea trebuie să înceteze. *(Ital. 88)*.

---

[1]) Aliniatul I al art. italian 88, este astfel redactat: «*1. Il nome e il cognome, ó la ditta, e il domicilio dei socii*».

[2]) In art. italian 88, al, IV, lipsesc cuvintele: «*dacă este*», ce au fost adăugate de legiuitorul român.

www.digibuc.ro

90. Actul constitutiv sau statutele societăților anonime și acelea ale societăților în comandită prin acțiuni, trebuie să arate:

1. Denumirea și sediul societății, al stabilimentelor și reprezentanțelor sale;

2. Felul și natura afacerilor care constituesc obiectul societății;

3. Suma capitalului subscris și a celui vărsat;

4. Persoanele asociaților și domiciliul lor sau numărul și valoarea nominală a acțiunilor, cu arătarea dacă sunt nominative sau la purtător, dacă acțiunile nominative pot fi convertite în acțiuni la purtător și viceversa; scadența și sumele vărsămintelor ce au să facă asociații sau acționarii;

5. Valoarea creanțelor sau a altor bunuri puse în societate;

6. In ce mod trebuesc făcute bilanțurile, calculate și împărțite beneficiile,

7. Avantajele sau deosebitele drepturi concedate fondatorilor;

8. Numărul administratorilor, drepturile și datoriile lor, cu arătare care dintr'înșii au semnătura socială; iar în societățile în comandită prin acțiuni, numele, pronumele și domiciliul comanditaților;

9. Numărul cenzorilor;

10. Puterile adunării generale, condițiunile pentru validitatea deliberațiunilor sale și pentru exercițiul dreptului de vot, dacă s'a înțeles a se deroga, în această privință, la dispozițiunile art. 158, 159 și 160;

11. Epoca când începe și când încetează societatea.

Pe lângă acestea, în actul constitutiv al societății urmează să se mai arate documentele conținând subscripțiunile asociaților și probele depunerei primului vărsământ în modul prescris de art. 134. *(Ital. 89).*

91. In termen de 15 zile dela data actului constitutiv al societății în nume colectiv și al societății în comandită simplă, un duplicat al actului constitutiv, dacă este sub semnătură privată, sau o copie certificată conformă cu originalul, dacă actul este autentic, se va depune la grefa tribunalului de comerț în jurisdicțiunea căruia societatea și-a stabilit sediul său, pentru a fi transcris în registrul pentru societăți. In acelaș timp se vor depune și extracte după actul constitutiv, conținând indicațiunile cerute de art. 89, pentru a fi afișate în sala tribunalului, în sala primăriei și în localurile bursei celei mai apropiate.

Transcripțiunea și afișările se vor face în urma unei ordonanțe prezidențiale. *(Ital. 90).*

92. Actul constitutiv și statutele societăților în comandită prin acțiuni și ale societăților anonime se vor

www.digibuc.ro

depune, prin îngrijirea şi sub răspunderea administratorilor, în cele 15 zile după ce va rămâne definitivă încheierea judecătorească ce a autorizat înfiinţarea societăţei, la grefa tribunalului comercial în circumscripţiunea căruia este stabilit sediul societăţei. Transcripţiunea şi afişarea actului constitutiv şi a statutelor în formele prescrise de articolul precedent, se vor face în urma unei ordonanţe a tribunalului, dată în camera de consiliu, faţă cu procurorul tribunalului. *(Ital. 91)*.

93. Dacă societatea, în momentul constituirei sale sau în urmă, institue una sau mai multe reprezentanţe afară din circumscripţiunea tribunalului în care se află sediul său, sau al celorlalte stabilimente sociale, mandatul dat reprezentantului trebuie să fie depus, transcris şi afişat în forma şi în termenul stabilite prin art. 91 la tribunalul comercial în circumscripţiunea căruia este instituită reprezentanţa.

Societăţile în comandită prin acţiuni şi anonime trebuesc, prin stăruinţa şi sub răspunderea administratorilor, să depună şi să facă a se transcrie şi afişa procesul-verbal al deliberaţiunei relativ la înfiinţarea a noui stabilimente sau a noui reprezentanţe în România, sau în străinătate, mai înainte de executarea lui, la grefa tribunalului comercial în circumscripţiunea căruia este stabilit sediul *societăţei şi la* a acelor tribunale în circumscripţiunea cărora îşi au sediul nouile stabilimente sau nouile reprezentanţe.

Administratorii sunt datori să cearâ şi să stărue ca acest proces-verbal să se treacă în registrul pentru societăţi, pe marginea actului constitutiv al societăţei. *(Ital. 92)*.

94. Un extract după actul constitutiv al societăţilor în nume colectiv şi în comandită simplă, identic cu cel prevăzut de art. 91 [1]), va trebui să fie publicat, în termen de una lună dela depunerea actului constitutiv la tribunal, prin stăruinţa administratorilor, în «Monitorul Oficial» şi în foaia anunţurilor judiciare a locului unde Societatea îşi are sediul, stabilimentele sau reprezentanţele sale. *(Ital 93)*.

95. Actul constitutiv şi statutele societăţilor în comandită prin acţiuni şi anonime se vor publica prin îngrijirea administratorilor, în întregul lor şi împreună cu toate documentele relative la constituirea societăţei, în «Monitorul Oficial» şi în foaia anunţurilor judiciare a locului unde societatea îşi are sediul, în termen de una lună dela data ordonanţei tribu-

[1]) In art. italian 93, lipsesc cuvintele: *«identic cu cel prevăzut la art. 91»*, cari au fost adăugate de legiuitorul român.

www.digihuc.ro

nalului prevăzut de art. 92. *(Ital. 94, 95).*

96. Schimbarea, retragerea sau excluderea asociaţilor; schimbările firmei sociale, ale sediului sau ale obiectului societăţei, sau ale asociaţilor cari au semnătura socială; reducerea, sporirea sau reconstituirea capitalului; dizolvarea înainte de termenul stabilit în contract; fuziunea cu alte societăţi şi prelungirea peste termenul sus zis, trebuie să rezulte pentru societăţile în nume colectiv şi în comandită simplă, dintr'o declaraţiune sau deliberaţiune expresă a asociaţilor, iar actele relative trebuie să fie depuse, transcrise, afişate şi publicate[1]) conform dispoziţiunilor din articolele precedente.

Actele sus zise şi în general toate schimbările introduse în dispoziţiunile actului constitutiv sau statutele societăţilor în comandită prin acţiuni şi anonime, trebuie să rezulte dintr'o deciziune luată în conformitate cu prescripţiunile legei şi actului constitutiv sau statutelor. Această deciziune se va depune la grefa tribunalului de comerţ[2]).

[1]) Textul italian al articolului 96, al. I, adaugă: *«in extracto»*, adică publicate în extract.

[2]) Articolul italian 96, al. ult., zice: *«tribunalului civil»*, în loc de: *«tribunalului de comerţ»*, cum a dispus legiuitorul român.

Tribunalul va verifica dacă condiţiunile stabilite de lege au fost îndeplinite şi va ordona transcripţiunea ei în registrul pentru societăţi. Transcripţiunea, afişarea şi publicarea zisei deciziuni se va face conform prescripţiunilor art. 92 şi 95. *(Ital. 96).*

97. Oricare asociat are dreptul de a îndeplini cu cheltuiala societăţei formalităţile prescrise pentru depunerea şi publicaţiunea actului constitutiv şi a statutelor societăţei, precum şi a actelor prevăzute în art. 96, sau de a cere ca administratorii societăţei să fie condamnaţi la îndeplinirea lor. *(Ital. 97).*

98. Societatea nu este legal constituită mai înainte de îndeplinirea formalităţilor prescrise de art. 88, 91, 92, 94 şi 95.

Asociaţii, fondatorii, administratorii şi toţi cei cari mai înainte de constituirea societăţei lucrează în numele ei, îşi iau o responsabilitate nemărginită şi solidară pentru toate obligaţiunile ce contractează. *(Ital. 98).*

99. In lipsă de act scris şi a publicaţiunilor ordonate de articolele precedente pentru societăţile în nume colectiv şi în comandită simplă, fiecare din societari are dreptul să ceară dizolvarea societăţei.

Efectele dizolvărei încep a curge din ziua cererei.

Lipsa formalităţilor sus zise nu va putea să fie opusă de

www.digibuc.ro

către asociaţi celor de al treilea.

In societăţile în comandită prin acţiuni şi anonime, subscriitorii acţiunilor pot cere să fie liberaţi de obligaţiunea ce decurge din subscripţiunile lor, dacă vor fi trecut trei luni dela expirarea termenului prevăzut de art. 92 pentru depunerea actului constitutiv şi această depunere nu s'a efectuat. *(Ital. 99).*

100. Schimbările actului constitutiv sau ale statutelor, oricare ar fi felul societăţei, nu au putere până ce mai întâi nu vor fi transcrise şi publicate în conformitate cu dispoziţiunile art. 96. *(Ital. 100).*

101. Capitalul social nu se va putea reduce decât după trecerea de trei luni din ziua în care va fi apărut în «Monitorul Oficial» şi în foaia anunţurilor judiciare publicaţiunea declaraţiunei sau deliberaţiunei societăţei în această privinţă, cu înştiinţare expresă că acei cari ar avea vreun interes pot face opoziţiune în acelaş termen.

Opoziţiunea suspendă executarea deciziunei luată pentru reducţiunea capitalului până la retragerea sau respingerea ei prin hotărâre definitivă. *(Ital. 101).*

102. Creditorii particulari ai asociatului în nume colectiv, sau ai asociatului responsabil fără limită în societatea în comandită, ale căror drepturi sunt lichidate prin sentinţă definitivă, pot face opoziţiune la deliberaţiunea asociaţilor privitoare la prelungirea societăţei peste termenul stabilit pentru durata sa.

Opoziţiunea făcută în cele 10 zile dela publicaţiunea deliberaţiunei suspendă, în privinţa oponenţilor, efectul prelungirei societăţei. *(Ital. 102).*

103. Dizolvarea societăţei înainte de expirarea termenului hotărât pentru durata sa n'are efect, faţă cu cel de al treilea, decât numai după trecerea de o lună dela publicarea actului de dizolvare. *(Ital. 103).*

104. In orice contract scris, stipulat în interesul societăţei şi în orice act, scrisoare, publicaţiune sau anunţ, emanând dela o societate, va trebui să se arate lămurit felul şi sedul societăţei.

Capitalul societăţei în comandită prin acţiuni şi anonime va fi arătat în aceste acte, după suma efectiv vărsată rezultând din ultimul bilanţ aprobat. *(Ital. 104).*

III. Despre deosebitele feluri de societăţi

§ 1. Despre societatea în nume colectiv

105. In societatea în nume colectiv numai numele asociaţilor sau firmele lor de comerţ pot face parte din firma socială.

Asociatul care are semnătura socială nu o poate transmite sau ceda, dacă această

www.digibuc.ro

facultate nu i s'a dat prin contract. In caz contrariu, obligaţiunea contractată de cel substituit, rămâne în riziculacestuia şi al mandantelui său, iar societatea nu este obligată către substituit decât numai până la concurenţa sumei beneficiilor ce se vor fi realizat din operaţiune. *(Ital. 105).*

106. Asociaţii în nume colectiv sunt obligaţi solidar pentru operaţiile făcute în numele şi pentru contul societăţei sub semnătura adoptată de dânsa, de către persoanele autorizate a administra.

Cu toate acestea, creditorii societăţei nu pot pretinde să fie plătiţi de asociaţi cu din averea lor mai înainte de a fi exercitat acţiunea contra societăţei. *(Ital. 106).*

107. Celelalte puteri ale asociaţilor administratori se regulează după dispoziţiunile art. 1514 până la 1517 din codicele civil.

Majoritatea determinată prin părţile de interes decide asupra opoziţiunei unui sau mai multor asociaţi, prevăzută în paragraful 1 al art. 1519. *(Ital. 107).*

108. Majoritatea asociaţilor, afară de stipulaţiune contrarie, nu are dreptul de a schimba sau modifica felul societăţei şi convenţiunile sociale şi nici nu poate face alte operaţiuni decât cele determinate prin contract. *(Ital. 108).*

109. Fiecare asociat are acţiune contra societăţei, nu numai pentru sumele cheltuite peste capitalul promis în folosul societăţei şi pentru procentul legal al acestei sume, dar încă şi pentru obligaţiunile contractate de bună credinţă pe seama societăţei.

Dacă asociatul, prin actele făcute în această calitate, încearcă pierdere sau daune, el trebuie să fie despăgubit de tot ce a pierdut şi de daunele suferite. *(Ital. 109).*

110. Asociatul care, fără consimţimântul scris al celorlalţi asociaţi, întrebuinţează capitalurile sau lucrurile societăţei în folosul sau specula sa proprie sau în aceea a unei alte persoane, este obligat să restituie societăţei beneficiile ce au rezultat şi daunele interese cuvenite, fără prejudiţiul acţiunei penale, de va fi caz. *(Ital. 110).*

111. Nici un asociat nu poate lua din fondul comun mai mult decât i s'a fixat pentru cheltuelile sale particulare. Asociatul care contravine acestei dispoziţii este responsabil de sumele luate ca şi cum n'ar fi vărsat miza sa întreagă, fiind obligat şi la plata daunelor-interese. *(Ital. 111).*

112. Asociaţii în nume colectiv nu pot să se interesezе ca asociaţi cu responsabilitate nemărginită în alte societăţi având acelaş obiect, nici să facă operaţiuni pe contul lor sau pe contul altor per-

www.digibuc.ro

soane în acelaş fel de comerţ, fără consimţimântul celorlalţi asociaţi.

Consimţimântul se presupune ca dat dacă interesul sau operaţiunile fiind anterioare contractului de societate şi cunoscute de către ceilalţi asociaţi, acestia n'au stipulat ca ele să înceteze. *(Ital. 112).*

113. În caz de contravenţiune la dispoziţiunile articolului precedent, societatea, deosebit de dreptul ce-i es e recunoscut prin art. 188, poate sausă decidă că asociatul a lucrat pentru contul ei, sau să ceară daune-interese. Acest drept se stinge după trecerea de trei luni din ziua când societatea va fi avut cunoştinţă de aceste fapte, fără să fi luat vreo hotărâre. *(Ital. 113).*

§ 2. Despre societatea în comandită

114. (Modif. L. 6 Apr. 1900). Societatea în comandită se administrează de către asociaţii cu responsabilitate nemărginită.

În societăţile în comandită prin acţiuni unicul administrator, sau cel puţin o *treime* din numărul administratorilor, vor fi români [1]).

Numai numele asociaţilor cu responsabilitate nemărginită şi firma lor comercială pot face parte din firma socială.

Dacă, în contra acestei dis-

[1]) Acest al doilea alineat lipseşte în art. italian corespunzător.

poziţiuni, firma cuprinde şi numele asociatului comanditar, acesta devine responsabil solidar şi fără limită de toate obligaţiunile societăţei. *(Ital. 114).*

115. Când sunt mai mulţi asociaţi obligaţi solidar sub o firmă socială, şi în acelaş timp asociaţi comanditari, fie că asociaţii obligaţi solidar administrează toţi împreună, fie că administraţiunea generală s'a confiat unuia sau mai multora dintre ei, societatea este în acelaş timp societate în nume colectiv faţă cu asociaţii obligaţi solidar şi societate în comandită faţă cu comanditarii. *(Ital. 115).*

116. Dispoziţiunile art. 106 112 şi 113 sunt aplicabile asociatului sau asociaţilor obligaţi solidar. *(Ital. 116).*

117. Asociatul comanditar răspunde până la concurenţa mizei sale de pierderile şi de datoriile sociale.

El nu poate fi constrâns, să restituiască părţile de interes şi dividendele sociale ce a perceput de bună credinţă şi conform bilanţurilor regulat făcute din care rezultau acele beneficii.

În caz de împuţinare a capitalului social, nu se mai procede la plata de dividende până ce din beneficii nu se va împlini treptat capitalul social. *(Ital. 117).*

118. Comanditarul nu poate face nici un act de administraţiune din care să nască

www.digibuc.ro

drepturi sau obligaţiuni pentru societate, nici chiar în virtutea unei procuraţiuni generale sau speciale pentru o serie sau natură de afaceri. Orice fapt contrariu acestei prohibiţiuni îl face responsabil fără limită şi solidar către cei de al treilea pentru toate obligaţiunile societăţei.

Dacă procuraţiunea este specială pentru o anume afacere, comanditarul răspunde personal şi solidar cu societatea de obligaţiunile rezultând din acea afacere.

Avizul şi consiliile, actele de control şi supraveghere, numirea şi revocarea administratorilor în cazurile prevăzute de lege şi autorizaţiunile date administratorilor în limitele contractului social pentru acte cari trec peste puterile lor, nu leagă pe asociatul comanditar. *(Ital. 118).*

119. În societăţile în comandită prin acţiuni, administratorul poate fi revocat de către adunarea generală a acţionarilor printr'o deciziune luată cu majoritatea cerută de art. 160, cu rezerva pentru asociaţii oponenţi de a uza de facultatea ce le este acordată prin penultimul alineiat de sub acel articol.

Administratorul revocat rămâne responsabil către cei de al treilea pentru obligaţiunile ce a contractat în timpul administraţiunei sale, cu dreptul de recurs în contra societăţei.

Dacă revocarea s'a făcut fără cauză binecuvântată, administratorul revocat are dreptul la daune-interese. *(Ital. 119).*

120. Adunarea generală cu majoritate [1]) şi sub rezervele arătate în articolul precedent poate subroga o altă persoană administratorului revocat, mort, falit, interzis sau legalmente [2]) incapabil; dacă însă sunt mai mulţi administratori, numirea va trebui să fie aprobată şi de către aceştia.

Administratorul subrogat devine asociat comanditar cu responsabilitate nemărginită. *(Ital. 120).*

§. 3. Despre societatea anonimă

121. Societatea anonimă, trebuie să aibă un număr de cel puţin 7 asociaţi. *(Fr. 23).*

122. (Modif. L. 6 Apr. 1900). Societatea anonimă se administrează de către unul sau mai mulţi mandatari temporali, revocabili, asociaţi sau nu.

Unicul administrator, sau cel puţin *o treime* din numărul administratorilor, vor fi români.

În societăţile ale căror statute permit dobândirea de imobile rurale, altele decât

---

[1]) Textul oficial din eroare zice: «*majoritate*» în loc de «*majoritatea*», după cum este şi în articolul italian corespunzător.

[2]) Cuvintele: «*sau legalmente*» lipsesc în textul italian al art. respectiv.

www.digibuc.ro

cele destinate la construcţia unui stabiliment industrial, sau la o exploatare industrială, şi dependinţelor lor, jumătate plus unul din numărul administratorilor vor fi români [1]). *(Ital. 121).*

123. Administratorii, prin faptul administraţiunei lor, nu se obligă personal pentru afacerile sociale.

Cu toate acestea, ei răspund de executarea mandatului lor şi de ceeace decurge din obligaţiunile pe cari legea le impune.

Dânşii nu pot să facă alte operaţiuni decât acelea cari sunt expres menţionate în actul constitutiv; în caz de abatere sunt răspunzători, atât către cei de al treilea, cât şi către societate. *(Ital. 122).*

124. Fiecare administrator trebuie să dea pentru gestiunea sa o garanţie care să reprezinte a suta parte [2]) din capitalul social, fără ca totuşi această garanţie să poată fi mai mică de 8.000 lei [3]).

Cu toate acestea, prin actul constitutiv se poate stipula ca garanţia să nu treacă peste 15.000 lei când capitalul societăţei este de 5.000.000 cel mult, nici peste 30.000 lei când capitalul este mai mare de 5.000.000.

Garanţia va putea fi depusă în numerar sau în efecte publice sau acţiuni ale societăţei pe valoarea nominală [4]).

Garanţia se va efectua prin depunerea acţiunilor în cassa societăţei, dacă prin actul constitutiv sau de către adunarea generală nu s'a desemnat un alt loc.

Dacă acţiunile depuse sunt la purtător, ele se vor converti în acţiuni nominative şi în orice caz se va face menţiune în registrul acţiunilor că dânsele servă ca garanţie.

Dacă capitalul nu este împărţit pe acţiuni şi dacă modul cum are să se dea garanţia nu este hotărât prin actul constitutiv, tribunalul comercial [5]) determină garanţia. *(Ital. 123).*

125. Numirea administratorilor se face de către adunarea generală; cu toate acestea, primii administratori pot fi numiţi prin actul constitutiv, însă termenul mandatului lor nu poate trece peste 4 ani.

Dacă durata mandatului nu este fixată, se presupune că el a fost dat pentru 2 ani.

Dacă administratorii nu-

[1]) Aliniatele 2 şi 3 lipsesc în textul art. italian corespunzător. Al. 3 a fost adăugat de legiuitorul modificator din 1900.

[2]) Legiuitorul italian, cere a cincizecea parte din capitalul social, iar nu a suta parte ca cel român.

[3]) In art. italian lipsesc cuvintele: *«fără ca totuşi această garanţie să poată fi mai mică de 8000 lei».*

[4]) Acest aliniat lipseşte în Codul italian.

[5]) Art. italian respectiv zice: *«tribunalul civil».*

www.digibuc.ro

miți în acelaș timp sunt mai mulți decât unul, jumătate dintr'înșii se retrag din administrațiune la împlinirea jumătății termenului mandatului, și trebuie să fie înlocuiți.

Dacă administratorii sunt în număr neegal, atunci se retrag jumătate dintr'înșii mai puțin unul, afară numai dacă nu s'a stipulat într'altfel.

Sorțul decide cari sunt administratorii ce trebuesc să se retragă.

Administratorii sunt întotdeauna reeligibili, când actul constitutiv sau statutele societății nu dispun într'altfel. *(Ital. 124).*

126. In caz de vacanță a unui loc de administrator, ceilalți administratori întruniți cu cenzorii și deliberând în prezența a două treimi și cu majoritate absolută, procedează, dacă actul constitutiv sau statutele nu dispun într'altfel, la înlocuire printr'un alt administrator până la convocarea adunării generale.

Când este un singur administrator și acesta se retrage, adunarea generală va trebui să fie convocată.

In caz de moarte sau de împiedicare fizică, numirea provizorie se va face de către cenzori, însă adunarea generală va fi convocată de urgență pentru numirea definitivă a administratorului. *(Ital. 125).*

IV. Dispozițiuni comune societăților în comandită prin acțiuni și societăților anonime

§ 1. Despre constituirea societății

127. Fondatorii sunt responsabili solidar și fără limită de obligațiunile ce contractează pentru constituirea societății, cu drept de recurs în contra acesteia, de va fi caz.

Ei iau asupră-le consecințele actelor și cheltuelile necesare constituirei societății și, dacă aceasta, din orice cauză ar fi, nu se poate constitui, fondatorii nu pot recurge contra subscriitorilor acțiunilor. *(Ital. 126).*

128. (Modif. L. 6 Apr. 1900). Avantajele particulare sau deosebitele drepturi ce fondatorii își rezervă la constituirea societății, trebuesc arătate în actul constitutiv al societății. Ele trebuesc să fie aprobate de adunarea generală prevăzută prin art. 135. Ele nu pot fi reprezintate sub o altă formă, decât printr'o tantiemă din beneficiile neto ale societății și plata lor nu poate avea loc înaintea aprobărei bilanțurilor. *(Ital. 127).*

129. Societatea se poate constitui printr'unul sau mai multe acte autentice, subscrise de toți asociații ce vor figura în persoană sau prin procuratori cu procuri speciale și autentice; acest act va arăta dacă condițiunile prescrise de lege s'au înde-

www.digibuc.ro

plinit şi va conţine numirea administratorilor şi a persoanelor însărcinate să îndeplinească funcţiunile de cenzori, până la întrunirea celei dintâi adunări generale. *(Ital. 128)*.

130. Societatea se poate constitui şi prin mijlocul unei subscripţiuni publice. In acest caz fondatorii vor face un prospect, care va arăta scopul, capitalul acestei societăţi, clauzele principale ale actului constitutiv sau ale statutelor şi foloasele exclusive ce dânşii îşi rezervă asupra beneficiilor societăţei sau cari sunt cuprinse în proiectul statutelor Prospectul va trebui să fie subscris de fondatori şi va putea să fixeze un alt termen decât cel stabilit prin art. 99 pentru stingerea obligaţiunilor subscriitorilor. Prospectul va trebui neapărat să arate persoana care va prezida adunarea prevăzută de art. 135.

Prospectul cu semnăturile autentice ale fondatorilor va trebui, înainte de publicaţiune să fie depus la grefa tribunalului de comerţ în jurisdicţiunea căruia are a se stabili sediul viitoarei societăţi. *(Ital. 129)*.

131. Subscripţiunile acţiunilor se vor face pe unul sau mai multe exemplare, în josul prospectului fondatorilor sau în josul proiectului statutelor societăţei. Fiecare subscripţiune va arăta numele şi pronumele sau firma comercială şi domiciliul aceluia care subscrie, numărul acţiunilor subscrise, exprimat în litere, data subscripţiunei, şi va conţine declaraţiunea expresă că subscriitorul cunoaşte şi acceptă prospectul sau proiectul de statute.

Subscripţiunile pot asemenea să rezulte din scrisori adresate fondatorilor de către subscriitori, cuprinzând declaraţiunile sus zise şi în special declaraţiunea expresă că subscriitorul cunoaşte şi acceptă prospectul sau actul constitutiv, ori statutele societăţei pentru ale cărei acţiuni a subscris.

Subscripţiunile trebuie să fie autentificate, oricare ar fi modul cum au fost adunate

Rezerva beneficiilor exclusive în profitul fondatorilor, conform art. 128, deşi primită de subscriitori, nu va avea efect dacă nu este aprobată de adunarea prevăzută de art. 135. *(Ital. 130)*.

132. (Mod. L. 6. Apr. 1900). Pentru a se putea proceda la constituirea societăţei, este necesar ca întregul capital social să fie subscris şi ca fiecare acţionar să fi vărsat în numerar cel puţin trei zecimi din valoarea acţiunilor sau din sumele subscrise de dânsul.

Pentru acţiunile reprezentând aportul imobiliar, vărsământul celor trei zecimi nu se cere.

Nu se vor putea emite noi acţiuni decât după plata integrală a celor dintâi.

www.digibuc.ro

In nici un caz acțiunile nu vor putea fi emise pentru o sumă mai mică decât valoarea lor nominală. *(Ital. 131).*

133. După ce subscripțiunile s'au adunat, fondatorii trebuesc ca, printr'o încunoștiințare inserată în «Monitorul Oficial» și în foaia anunțurilor judiciare a locului unde societatea își va avea sediul său, să fixeze un termen, pentru facerea vărsământului prescris în articolul precedent, acelor din subscriitori cari nu-l vor fi efectuat odată cu subscripțiunea.

Dacă după trecerea acestui termen sunt subscriitori cari încă n'au făcut vărsământul, fondatorii au dreptul sau a-i libera de obligațiunea ce au contractat, sau de a-i constrânge la vărsământ.

In caz când subscriitorii sunt liberați de obligațiunea lor, nu se va putea procede la constituirea societății mai înainte de a se subscrie din nou și plăți acțiunile neplătite de dânșii. *(Ital. 132).*

134. Vărsământul prescris în art. 132 se va face la Cassa de depuneri, consemnațiuni și economie, la casieriile generale din județe pe contul zisei casse, la Banca Națională și la sucursalele ei.

Sumele depuse nu vor putea fi restituite decât administratorilor numiți, cari vor prezinta certificatul președintelui tribunalului constatând că toate formalitățile prevăzute de lege pentru constituirea societății s'au îndeplinit, sau subscriitorilor, dacă societatea nu s'a înființat. Fondatorii nu vor putea să retragă nici o parte. *(Ital. 133).*

135. Subscripțiunile fiind adunate și vărsământul arătat în art. 132 fiind făcut, fondatorii vor convocă adunarea generală în cele 15 zile dela expirarea termenului fixat conform prescripțiunilor art. 133, afară numai dacă prospectul sau statutele nu dispun într'altfel.

Adunarea:

1. Verifică și aprobă vărsământul părților sociale și valoarea lucrurilor mobiliare și imobiliare puse în societate, dacă a fost determinată; în caz contrariu, ea numește unul sau mai mulți experți pentru evaluarea adevăratului lor preț;

2. Discută și aprobă statutele societății, dacă n'au fost acceptate în momentul subscripțiunilor;

3. Deliberează asupra părților de profit pe care fondatorii și le-au rezervat din beneficiile nete ale societății;

4. Numește administratorii în societățile anonime, dacă ei n'au fost desemnați prin actul pe care s'au făcut subscripțiunile;

5. Numește censorii. *(Ital. 134).*

136. Fiecare acționar care va declara în această adunare că nu este destul de luminat,

www.digibuc.ro

poate cere ca adunarea să fie amânată peste trei zile. Dacă această propunere este susţinută de un număr de asociaţi cari să reprezinte o pătrime din capitalul reprezintat în adunare, amânarea are loc de drept.

Dacă se cere un termen mai lung, dar nu mai mare de o lună, majoritatea va decide. Orice termen mai mare de o lună trebuie să fie primit de trei pătrimi din numărul asociaţilor prezenţi. *(Ital. 135).*

137. După ce adunarea generală îndeplineşte tot ce este prescris în articolele precedente, va proceda în acea şedinţă la facerea actului constitutiv al societăţei cu concursul membrilor prezenţi, cari reprezintă, în acest scop, şi pe asociaţii absenţi.

Dacă nu este posibil ca actul constitutiv să se termine în aceeaşi zi, şedinţa se va putea continua în zilele următoare fără întrerupţiune. *(Ital. 136).*

138. Societatea nu se poate înfiinţa decât cu autorizaţiunea tribunalului comercial respectiv, care va fi dată după o cerere ce se va face de către fondatori.

La cererea de autorizaţiune se vor alătura:

1. Actul de constituire şi statutele societăţei;

2. Actele doveditoare că capitalul a fost întreg subscris şi că s'a vărsat de fiecare acţionar în numerar trei zecimi cel puţin din valoarea sumelor sau acţiunilor subscrise de dânsul;

3. Procesele-verbale şi celelalte acte cari constată deliberaţiunile şi deciziunile luate de prima adunare generală;

4. Titlurile de proprietate, când se pun imobile în societate, şi certificatul tribunalului situaţiunei imobilelor, constatător de sarcinile la care sunt supuse;

5. Un inventar complet, în dublu exemplar, descriptiv de starea mobilelor sau imobilelor care se pun în societate şi evaluarea lor.

Tribunalul, după ce va obţine avizul Camerei de Comerţ în privinţa utilităţei întreprinderei, moralităţei fondatorilor şi administratorilor, exactităţei inventarului şi estimaţiunei bunurilor mobiliare şi imobiliare ce se pune în societate, şi după ce va verifica dacă s'au îndeplinit condiţiunile stabilite de lege, pentru constituirea legală a societăţei, în şedinţă publică, ascultând pe ministerul public şi pe reprezentanţii societăţei, admite sau nu cererea de autorizaţiune, ori arată modificările ce trebuesc făcute în statute.

Încheierea tribunalului în această privinţă este supusă apelului în termen de 15 zile dela pronunţarea ei.

Dreptul de apel aparţine şi ministerului public.

Curtea de Apel se va pro-

www.digibuc.ro

nunţa fără recurs în casaţiune cel mult în termen de o lună din ziua facerei apelului, ascultând pe reprezentanţii societăţei şi pe ministerul public în concluziunile sale.

139. Ori-ce vânzare sau cesiune de acţiuni, făcută de subscriitori înaintea constituirei legale a societăţei, este nulă şi de nul efect, şi acela care înstrăinează, poate fi constrâns să restituiască sumele ce în acest scop li vor fi fost plătite.

Nulitatea are loc cu toate că vânzarea a fost făcută cu clauza «actualmente pentru când societatea va fi constituită» sau alta echivalentă. *(Ital. 137)* [1]).

140. Orice operaţiune făcută de fondatori în afară de actele necesare pentru constituirea societăţei este nulă, în ce priveşte pe societate, dacă ea n'a fost aprobată de către adunarea generală. *(Ital. 138)*.

§ 2. Despre administratori

141. Administratorii sunt obligaţi să ceară şi fondatorii sunt datori să le înmâneze toate documentele şi corespondenţa privitoare la constituirea societăţei. Dânşii sunt datori a notifică numirea lor la tribunalul de comerţ în circumscripţiunea căruia este stabilit sediul societăţei, în cele trei zile de când au avut cunoştinţă de această numire şi notificarea să o facă printr'un act semnat de dânşii în prezenţa preşedintelui [2]) tribunalului sau printr'un act în formă autentică. *(Ital. 139)*.

142. Afară de registrele prescrise pentru orice comerciant, administratorii societăţilor sunt datori să ţină:

1. Registrul asociaţilor, care să arate numele şi pronumele sau firma comercială şi domiciliul asociaţilor sau subscriitorilor acţiunilor şi vărsămintele făcute în contul sumelor subscrise sau acţiunilor, atât pentru capitalul primitiv, cât şi pentru orice sporire posterioară.

Acest registru trebuie să conţină declaraţiunile de cesiune ale părţilor sau acţiunilor nominative, conform dispoziţiunilor art. 171;

2. Registrele în care să se treacă procesele-verbale privitoare la întrunirile şi deliberaţiunile adunărilor generale.

3. Registrul întrunirilor şi deliberaţiunilor administratorilor, dacă societatea are mai mulţi administratori.

Dispoziţiunile art. 26, 27 şi 29 se aplică şi în privinţa acestor registre. *(Ital. 140)*.

143. Modif. L. 6 Apr. 1900). Când sunt mai mulţi administratori, prezenţa a jumătate cel puţin dintr'înşii, dacă

[1]) Art. italian 137 mai cuprinde şi un al treilea alineat.

[2]) Textul italian zice: «*in prezenţa grefierului*».

www.digibuc.ro

actul constitutiv nu cere un număr mai mare, este indispensabilă pentru validitatea deliberaţiunilor lor.

Administratorii absenţi, cari trimit o autorizaţiune unuia din administratorii prezenţi de a delibera şi vota pentru dânşii, sunt socotiţi ca prezenţi şi vor avea răspunderea enunţată de art. 151, alin 1. *(Ital. 141)*.

144. Administratorii sunt datori să permită asociaţilor inspecţiunea registrelor arătate în paragrafele 1 şi 2 ale art. 142.

Sunt asemenea datori, dacă li se cere, să libereze asociaţilor şi cu cheltueala acestora, certificate constatând conţinutul registrelor acţiunilor şi vărsămintelor.

Până la plata integrală a sumelor subscrise şi a acţiunilor, administratorii sunt datori să permită, oricui va avea interes, inspecţiunea registrului asociaţilor. *(Ital. 142)*.

145. Numirea tuturor împiegaţilor societăţei se face de către administratori, afară dacă prin actul constitutiv sau statute acest drept nu a fost rezervat adunărei generale. *(Ital. 143)*.

146. (Modif. L. 6 Apr. 1900). Achiziţiunea propriilor acţiuni însă numai cu scopul de a amortiza succesiv capitalul social, este admisă la societăţile al căror fond productiv prin chiar regulata exploatare este expus la micşorare sau dispariţiune, sau când averea societăţei, în temeiul unei sarcini de reversiune sau răscumpărare, se compune din drepturi cu durata limitată.

In asemenea caz, statutele societăţei vor afecta o anumită parte din beneficiul anual, la retragerea din circulaţiune a unui număr de acţiuni, prin tragere la sorţi, cu valoarea nominală.

Statutele vor fixa epoca când va începe amortizarea capitalului social.

Statutele vor prevedea eliberarea de titluri de dividend în locul acţiunilor retrase şi vor determina partea beneficiului anual ce se rezervă acestor titluri de dividend, care însă nu mai au nici un drept la activul social.

Acţiunile, odată retrase, nu pot fi puse iarăşi în circulaţiune, ci trebuesc anulate. *(Ital. 144)*.

147. (Modif. L. 6 Apr. 1900). Societăţile de asigurare asupra vieţei şi societăţile care administrează tontinele sunt datoare ca din sumele plătite pentru asigurări şi din procentele acestor titluri, să întrebuinţeze, dacă sunt naţionale, o pătrime, dacă sunt străine, o jumătate, fie în titluri de ale datoriei publice, fie în alte titluri române acceptate drept garanţie la cassele Statului, fie în imobile situate în România, fie în ipoteci asupra unor imobile situate în România, şi care vor fi acceptate de către mi-

www.digibuc.ro

nisterul de comerț și industrie. Titlurile se vor depune la Casa de depuneri și consemnațiuni, imobilele vor fi afectate ipotecă în numele Statului, iar creanțele ipotecare depuse în gaj tot la Casa de depuneri și consemnațiuni.

Cupoanele titlurilor depuse precum și pentru ipoteci și imobile, o dobândă de 4½% pe an, care se va plăti de societățile depunătoare, se vor capitaliza tot în condițiunile mai sus enunțate.

Titlurile depuse din trecut pot fi retrase, înlocuindu-se, pentru valoarea lor, după cursul zilei de retragere, cu ipoteci și imobile, conform celor zise mai sus.

Modul și termenul acestei depuneri (întrebuințări) și a degajamentelor (liberărilor) treptate se vor stabili prin regulamente de administrațiune publică.

Societățile străine de asigurare asupra vieței vor face, în polițele de asigurare, alegere de domiciliu în România. În caz contrariu, tribunalul domiciliului asigurării va fi competent pentru toate litigiile cu societatea. *(Ital. 145).*

148. Când administratorii vor constata că capitalul social s'a împuținat cu o treime, sunt datori să convoace pe asociați pentru a-i întreba dacă voesc să reconstituie capitalul, să-l limiteze la suma oare a rămas, sau să se dissolve societatea.

Dacă rămâne numai o treime din capital, societatea se dissolvă de drept, afară numai dacă asociații, convocați în adunare generală, nu decid reconstituirea capitalului sau limitarea lui la suma rămasă.

Când societatea s'ar afla în stare de faliment, administratorii sunt datori să ceară la tribunal declarațiunea ei în faliment, conform dispozițiunilor cărței a III-a. *(Ital. 146).*

149. Administratorii sunt solidar responsabili către asociați și către cel de al treilea:

1. De realitatea vărsămintelor efectuate de către asociați;

2. De existența reală a dividendelor plătite;

3. De existența registrelor cerute de lege și de regulata lor întreținere;

4 De execuția întocmai a deciziunilor adunărilor generale;

5. Și, în general, de stricta observare a datoriilor ce legea, actul constitutiv și statutele le impun și care nu au caracterul unei însărcinări speciale și personale. *(Ital. 147).*

150. Dacă prin actul social, sau prin deciziunea adunărei generale, executarea operațiunilor sociale este încredințată unui director străin consiliului de administrațiune, acest director va fi responsabil către asociați și către cei de al treilea întocmai ca și administratorii, pentru în-

www.digibuc.ro

deplinirea îndatoririlor sale după prescripţiunile articolului precedent, chiar de ar exista o convenţiune contrarie şi chiar dacă acest director ar fi pus sub autoritatea şi supravegherea administratorilor. *(Ital. 148).*

151. In societăţile care au mai mulţi administratori, responsabilitatea pentru actele făcute sau pentru omisiuni nu se întinde şi la acei administratori cari, nefiind în culpă, au făcut să se constate imediat în registrul deliberaţiunilor împotrivirea lor, încunoştiinţând prin scris despre aceasta şi pe cenzori.

In caz de a nu fi participat la acele acte, obligaţiunea de a protesta contra lor nu există decât dacă în urmă administratorul a luat cunoştinţă de dânsele. *(Ital. 149).*

152. Administratorul care într'o operaţiune determinată are, fie în numele său propriu, fie ca reprezentant al altuia, interese contrarii intereselor societăţei, va trebui să încunoştiinţeze despre aceasta pe ceilalţi administratori şi pe censori şi să se abţină dela orice deliberare privitoare la această operaţiune. In caz când deliberările n'ar fi fost aprobate de censori, administratorii cari au luat parte la deliberări sunt responsabili de pierderile ce ar rezulta pentru societate.

153. Orice administrator, censor sau reprezentant al societăţei, pierde de drept calitatea sa şi trebuie să fie înlocuit dacă este declarat în stare de faliment, interzis ori legalmente incapabil sau condamnat la o pedeapsă corecţională pentru delictele de mituire, fals, furt, escrocherie şi abuz de încredere [1]). *(Ital. 151).*

154. Acţiunea contra administratorilor, pentru fapte cari privesc responsabilitatea lor, aparţine adunărei generale care o exercitează prin censori.

Orice asociat are, cu toate acestea, dreptul de a denunţa censorilor faptele ce crede că trebuesc censurate şi ei sunt datori să le verifice şi, dacă le găsesc întemeiate, să dea seamă adunărei despre dânsele în raportul lor. Dacă denunţarea este făcută de asociaţi reprezentând cel puţin o zecime a capitalului social, censorii sunt datori de a prezinta asupra faptelor denunţate observaţiunile şi propunerile lor [2]).

Zecimea capitalului se justifică prin depunerea titlu-

[1]) In textul art. italian 151, lipsesc expresiunile: *«legalmente»*, *«mituire»* şi *«abuz de încredere»*, adăugate de legiuitorul român.

[2]) In art. italian 152, lipsesc din alinfatul 2 expresiunile: *«cu toate acestea»*, *«ce crede că trebuesc censurate»* şi *«să le verifice şi, dacă le găsesc întemeiate»*, cari au fost adăugate de legiuitorul român.

www.digibuc.ro

rilor de acţiuni în mânile censorilor sau la una din instituţiile prevăzute în art. 134.

Titlurile vor rămâne depuse până după întrunirea şi închiderea celei mai apropiate adunări generale, servind asemenea ca să legitimeze participarea deponenţilor la această adunare.

Dacă censorii cred de fundată şi urgentă reclamaţiunea asociaţilor reprezentând zecimea capitalului social, sunt datori să convoace imediat o adunare generală; în caz contrariu, chestiunea se va supune adunării generale celei mai apropiate. Adunarea va trebui în totdeauna să delibereze asupra reclamaţiunei. *(Ital. 152).*

155. Când sunt bănueli fundate că grave neregularităţi se urmează în îndeplinirea datoriilor administratorilor şi censorilor, asociaţii reprezentând o optime din capitalul social pot denunţa faptele tribunalului de comerţ, justificând proprietatea acestei optimi în modul prescris de articolul precedent.

Tribunalul, ascultând în camera de consiliu pe administratori şi censori, dacă recunoaşte urgenţa de a lua măsuri înainte de întrunirea adunării generale, poate dispune printr'o încheiere a se inspecta registrele societăţei, numind în acest scop unul sau mai mulţi comisari ale căror remunerarii vor fi în sarcina reclamanţilor, fixând cauţiunea pentru cheltueli.

Verificarea registrelor nu va avea loc decât după ce reclamanţii vor garanta, cu o sumă ce se va determina de tribunal, plata cheltuelilor la care va da loc verificarea.

Comisarii sunt datori să depună raportul lor la grefă în termenul fixat de tribunal.

Tribunalul va examina raportul în camera de consiliu şi se va pronunţa printr'o hotărâre.

Dacă bănuiala nu pare fundată, tribunalul poate să ordone ca raportul să fie publicat în «Monitorul Oficial» sau în foaia anunţurilor judiciare, în întreg sau numai în concluziunile lui.

In caz contrariu, tribunalul va ordona măsurile provizoriu, urgente ce va crede necesare şi convocarea imediată a adunării generale.

Hotărârea va fi executorie provizorii, chiar dacă se va fi făcut opoziţiune sau apel. *(Ital. 153).*

§ 3. Despre adunările generale

156. Adunările generale sunt ordinare şi extraordinare.

Adunarea ordinară se întruneşte cel puţin odată pe an, în cele şase luni [1]) dela închiderea exerciţiului social; ea trebuie ca, afară de des-

[1]) Articolul italian fixează acest termen la *trei luni*, în loc de *şase*.

www.digibuc.ro

baterea celorlalte chestiuni puse la ordinea zilei:

1. Să discute, să aprobe sau să modifice bilanţul, după ce va fi ascultat raportul censorilor;

2. Să înlocuiască administratorii cari ies din funcţiunile lor;

3. Să numiască cenzori;

4. Să fixeze retribuţiunea administratorilor, dacă ea nu a fost fixată prin actul constitutiv.

Adunările extra-ordinare sunt convocate de câte ori va fi trebuinţă. *(Ital. 154).*

157. Convocarea adunărilor generale se face printr'o încunoştiinţare ce se va publica cu 15 zile cel puţin înainte de data fixată pentru întrunire, în «Monitorul Oficial» şi prin celelalte mijloace de publicitate prevăzute în actul constitutiv, sau în statutele societăţei.

Depunerea acţiunilor care dau dreptul a lua parte la adunare, trebuie efectuată cu cel puţin 10 zile înainte de ziua întrunirei.

Dacă convocarea s'a făcut pentru un termen de 15 zile, depunerea acţiunilor se va efectua cu 5 zile cel puţin înainte de ziua întrunirei [1]).

Incunoştiinţarea trebuie să conţină ordinea de zi a chestiunilor care urmează a fi supuse deliberaţiunilor adunărei.

Este nulă orice rezoluţiune luată asupra unei chestiuni necuprinsă în ordinea de zi. *(Ital. 155).*

158. Convocarea adunărilor care preced constituirea societăţei se va face de către fondatorii sau de către persoana desemnată prin prospectul prevăzut la art. 130 ca să prezideze adunarea.

In această primă adunare fiecare subscriitor are dreptul la un vot, oricare ar fi numărul acţiunilor ce a subscris şi, pentru ca o deciziune să poată fi luată, se cere prezenţa a jumătate din subscriitori şi primirea ei de către majoritatea absolută a celor prezenţi. *(Ital. 156).*

159. Pentru adunările generale, care urmează după constituirea legală a societăţei, convocarea se face de către administratori şi este necesară prezenţa a unui număr de asociaţi cari să reprezinte cel puţin jumătatea capitalului social. Fiecare asociat are un vot, şi fiecare acţionar care posedă până la cinci acţiuni are un vot. Acţionarul care posedă mai mult de cinci, până la o sută, are un vot pentru fiecare cinci acţiuni, şi pentru cel ce posedă peste numărul de o sută, are un vot pentru fiecare douăzeci şi cinci acţiuni. Deciziunile se iau cu majoritate absolută. Se poate deroga la aceste dispoziţiunl prin actul constitutiv sau prin statute.

Dacă o adunare este în ne-

[1]) Art. italian 155 nu cuprinde aliniatele 2 şi 3 din art. 157 Cod. com. român.

www.digibuc.ro

putință de a lucra din cauza numărului insuficient, adunarea ce se va întruni după o a doua convocare poate să delibereze asupra chestiunilor puse la ordinea zilei celei dintâi adunări, oricare ar fi partea de capital reprezintată de asociații prezenți.

Dacă ziua pentru întrunirea adunărei ce s'ar convoca a doua oară, nu este arătată în încunoștiințarea publicată pentru cea dintâi adunare, termenul prevăzut în art. 157 va putea fi redus la opt zile. *(Ital. 157).*

160. Când actul constitutiv sau statutele nu dispun într'altfel, este totdeauna necesară prezența unui număr de asociați cari să reprezinte trei pătrimi din capitalul social și votul afirmativ al unui număr de asociați cari să reprezinte cel puțin jumătatea aceluiaș capital, pentru a lua o hotărâre asupra:

1. Disolvărei anticipate [1]) a societății;
2. Prelungirei duratei sale;
3. Fuziunei cu o altă societate;
4. Reducerei capitalului social;
5. Reconstituirei sau sporirei acestui capital;
6. Schimbărei obiectului societății;
7. Oricărei alte modificări a actului constitutiv.

Această majoritate este cerută și în toate celelalte cazuri anume prevăzute de lege.

Asociații cari nu primesc deciziunile ce s'ar lua asupra uneia din chestiunile prevăzute în numerele 3, 5 și 6 și asupra prelungirei duratei societății, când ea nu a fost prevăzută [2]) prin actul constitutiv, au dreptul de a se retrage din societate și de a obține plata părților sau acțiunilor lor în proporțiune cu activul social ce ar rezulta după ultimul bilanț aprobat.

Dacă acești asociați sunt prezenți la adunare, declarațiunea de retragere va fi făcută în cele douăzeci și patru ore dela închiderea adunărei. Pentru asociații cari nu au luat parte la adunare, declarațiunea trebuie făcută în termen de o lună din ziua publicărei rezoluțiunei în «Monitorul Oficiai», sub pedeapsă în ambele cazuri de pierderea drepturilor lor. *(Ital. 158).*

161. Administratorii sunt datori să convoace extraordinar adunarea în termen de o lună când cererea a fost făcută de un număr de asociați reprezentând a cincea parte din capitalul social și dacă ea cuprinde chestiuni de natură a fi tratate de adunare. *(Ital. 159).*

162. Asociații nu vor putea fi reprezentați în adu-

[1]) In textul art. italian 158 lipsește cuvântul *«anticipată»*.

[2]) In textul art. italian 158 în loc de cuvântul *«prevăzută»*, se zice *«acconsentita»*, adică: consimțită, convenită.

www.digibuc.ro

nările generale decât prin mandatari asociaţi ei înşuşi, afară de incapabilii şi persoanele juridice, cari pot fi reprezintate prin mandatari neasociaţi[1]). Exerciţiul acestui drept poate fi limitat prin actul constitutiv sau prin statute.

Administratorii nu pot fi mandatari. *(Ital. 160).*

163. Administratorii nu pot să ia parte la votul:

1. Pentru aprobarea bilanţurilor;

2. Pentru rezoluţiunile ce privesc responsabilitatea lor. *(Ital. 161).*

164. Când o treime din numărul membrilor prezenţi în adunarea generală, sau un număr de acţionari prezenţi cari să întrunească jumătatea capitalului reprezentat în adunare, nu se cred destul de luminaţi asupra chestiunilor puse în deliberaţiune, vor putea cere ca şedinţa să fie amânată peste trei zile. Ceilalţi membri nu se pot opune la aceasta.

Acest drept nu va putea fi exercitat decât o singură dată pentru aceeaşi chestiune.

Prezenta dispoziţiune nu se aplică în cazul prevăzut de art. 135. *(Ital. 162).*

165. Deciziunile luate de dunarea generală în limitele actului constitutiv, statutelor sau legei, sunt obligatorii pentru toţi asociaţii, chiar pentru cei cari nu au luat parte sau cari se opun, cu respectarea dreptului prevăzut de art. 160.

Ori-care asociat se poate opune la deciziunile cari într'un chip învederat sunt contrarii actului constitutiv, statutelor sau legei, şi prezidentul tribunalului de comerţ, după ce va asculta pe administratori şi pe cenzori, poate să suspende executarea printr'o ordonanţă provizorie care se va încunoştiinţa administratorilor. *(Ital. 163).*

§ 4. Despre acţiuni

166. Acţiunile trebuesc să fie de o valoare egală.

Ele conferă posesorilor lor drepturi egale, dacă nu s'a stipulat altfel în actul constitutiv, respectându-se în tot cazul pentru orice acţionar dreptul de vot în adunările generale.

Acţiunile pot fi nominative sau la purtător.

Când capitalul social nu trece peste un milion lei, acţiunile nu pot fi mai mici de una sută lei fiecare.

Dela un milion până la cinci milioane, acţiunile nu pot fi mai mici de două sute lei fiecare.

Dela cinci milioane capital în sus, acţiunile nu vor putea fi mai mici de cinci sute lei fiecare. *(Ital.[2]) 164).*

[1]) Textul italian nu face diferenţă între asociaţii capabili şi cei incapabili juridiceşte, după cum face textul român.

[2]) Ultimele două aliniate lipsesc din articolul italian corespunzător.

www.digibuc.ro

167. Titlurile acţiunilor nominative sau la purtător trebuie să cuprindă:

1. Denumirea societăţei;

2. Data actului constitutiv şi aceea a publicaţiunei sale, cu arătarea locului unde ea a fost făcută;

3. Cifra capitalului social, numărul şi suma totală a acţiunilor;

4. Durata societăţei.

Aceste titluri vor fi tăiate dintr'un registru cu matcă [1] şi vor purta semnătura a doi administratori, sau a administratorului unic. *(Ital. 165).*

168. Acţiunile neplătite în întregime sunt totdeauna nominative.

Subscriitorii şi diferiţii cesionari sunt responsabili de plata totală a acţiunilor lor, chiar de le vor fi înstrăinat. *(Ital. 166).*

169. Situaţiunea acţiunilor va fi publicată împreună cu bilanţul exerciţiului social. Ea trebuie să arate vărsămintele făcute, numărul acţiunilor ajunse la scadenţă şi nerepuse în circulaţiune şi suma vărsată în contul lor. *(Ital. 167).*

170. Când acţionarul nu va fi efectuat plata vărsămintelor ce datoreşte, societatea, osebit de acţiunea ei contra subscriitorilor şi contra cesionarilor pentru plată, poate vinde acţiunile pe preţul curent, în rizicul şi contul acţionarului, după cincisprezece zile dela publicaţiunea unei somaţiuni în «Monitorul Oficial» şi în foaia anunţurilor judiciare a locului unde societatea şi-a stabilit sediul [2].

Când vânzarea nu se va putea face din lipsă de cumpărători, societatea va putea să declare acţiunea ajunsă la scadenţă şi să reţină vărsămintele făcute în contul ei sau să exercite contra subscriitorului şi cesionarilor drepturile ce derivă din obligaţiunile ce şi-au luat. *(Ital. 168).*

171. Proprietatea acţiunilor nominative se stabileşte prin înscrierea lor în registrul arătat în al. I al art. 142.

Cesiunea acestor acţiuni se face printr'o declaraţiune pe acelaş registru, subscrisă de cedant şi de cesionar, sau de mandatarii lor.

In caz de moarte a acţionarului şi dacă nu există vreo opoziţiune, declaraţiunea de transmisiune a proprietăţei pe registrul asociaţiunilor [3] şi a titlurilor acţiunilor nu va putea fi obţinută, decât după ce partea în drept va prezinta titlurile, actul de deces şi încheierea tribunalului lo-

[1] In art. italian 165, lipsesc cuvintele: *«vor fi tăiate dintr'un registru cu matcă».*

[2] In art. italian 168, lipsesc cuvintele: *«şi în foaia anunţurilor judiciare a locului unde societatea şi-a stabilit sediul».*

[3] Textul italian spune: *«registrul asociaţilor»,* după cum ar fi trebuit să fie şi în articolul român.

www.digibuc.ro

cului deschiderei succesiunei, care să constate calitatea sa de succesor.

Proprietatea acţiunilor la purtător se transferă prin simpla tradiţiune a titlului.

Acţiunile la purtător pot fi transformate în acţiuni nominative şi acestea în acţiuni la purtător, afară de cazul când acţiunile n'au fost integral plătite. *(Ital. 169).*

172. Când o acţiune nominativă devine proprietatea mai multor persoane, societatea nu este ţinută să înscrie şi să recunoască transmisiunea, dacă acele persoane nu vor desemnă un titular unic. *(Ital. 170).*

§ 5. Despre obligaţiuni

173. (Modif. L. 6 Apr. 1900). Societăţile nu pot să emită titluri de obligaţiuni la purtător sau nominative pentru o sumă care ar trece peste capitalul vărsat şi existent, după constatarea celui din urmă bilanţ aprobat.

Vor putea, cu toate acestea să emită obligaţiuni, chiar pentru o sumă mai mare, când excedentul va fi garantat prin titluri emise de Stat, de judeţe sau de comune, şi cari vor fi depuse la Casa de depuneri, consemnaţiuni şi economie, unde vor sta până la stingerea obligaţiunilor emise.

De asemenea vor putea să emită obligaţiuni, chiar pentru o sumă mai mare decât capitalul vărsat şi existent, dacă excedentul este garantat, fie prin imobile ale societăţei, care se afectează la serviciul acestor obligaţiuni. fie prin creanţe ipotecare ale societăţei, deasemenea afectate la serviciul acestor obligaţiuni. Emisiunea biletelor de bancă, sau a altor titluri echivalente, se regulează prin legi speciale.

Obligaţiunile emise pe bază de creanţe ipotecare, nu vor puteà întrece optzeci la sută din valoarea imobilelor.

Dispoziţiunile primei părţi a acestui articol nu se aplică cambiilor, livretelor de depunere, bonurilor nominative sau altor titluri de creanţă decurgând din afaceri particulare. *(Ital. 171).*

174. (Modif. L. 6 Apr. 1900). Emisiunea obligaţiunilor, chiar de va fi prevăzută în actul constitutiv sau în statute, nu se va putea face decât în urma unei deciziuni a adunărei generale, luată cu majoritatea prevăzută în prima parte a art. 160.

Dacă, la o primă adunare generală, nu s'a putut întruni numărul cerut de art. 160, a doua adunare generală va avea loc şi va delibera, oricare ar fi numărul acţionarilor prezenţi. Deciziunile însă, spre a fi valabile, trebuie să întrunească două treimi din voturile exprimate.

Dacă emisiunea se face prin subscripţiune publică, deciziunea, împreună cu proiectul de manifest, prevăzut în

www.digibuc.ro

articolul următor, se va depune la tribunalul de comerţ, pentru a se îndeplini prescripţiunile art. 92.

In cazul prevăzut de al doilea aliniat la art. 173, odată cu deciziunea şi proiectul de manifest, se va depune şi recepisa constatătoare de consemnarea titlurilor.

Deciziunea adunărei nu are tărie dacă nu se va transcrie în registrul pentru societăţi. *(Ital. 172).*

175. (Modif. L. 6 Apr. 1900). Dacă obligaţiunile nu se vor fi plasat la una sau mai multe case de bancă, ci se va proceda la emisiune prin subscripţiune publică, administratorii sunt datori să publice un manifest care să arate:

1. Numele, obiectul şi sediul societăţei.

2. Capitalul social;

3. Data actului consitutiv şi a acelora care au adus schimbări la acest act sau la statute şi datele publicaţiunei lor;

4. Situaţiunea societăţei după ultimul bilanţ aprobat;

5. Valoarea totală a obligaţiunilor ce sunt a se emite şi a celor emise; modul plăţei obligaţiunilor şi valoarea nominală a fie-căreia, cu arătarea dobânzei ce produc şi dacă sunt nominative sau la purtător;

6. Data publicărei deciziunei adunărei generale care a aprobat emisiunea.

In cazul prevăzut de alin. II al art. 173 se vor adăuga informaţiunile necesare pentru a se putea aprecia garanţia oferită prin acele titluri. *(Ital. 173).*

176. Subscripţiunile obligaţiunilor se vor face în josul unui sau mai multor exemplare ale manifestului de emisiune. *(Ital. 174).*

177. Titlurile obligaţiunilor vor conţine enunţările cuprinse în manifest şi tabloul plăţilor capitalului şi procentelor. *(Ital. 175).*

§ 6. Despre bilanţ

178. Administratorii sunt datori să prezinte censorilor, cel puţin cu o lună înainte de ziua fixată pentru întrunirea adunărei generale care are să-l discute, bilanţul exerciţiului precedent, împreună cu actele justificative, arătându-se lămurit în bilanţ:

1. Capitalul social care există în realitate;

2. Suma vărsămintelor făcute şi a celor în întârziere;

3. Beneficiile în adevăr realizate şi pierderile încercate.

Bilanţul societăţilor naţionale sau străine de asigurare asupra vieţei şi de administraţiune a tontinelor trebuie să conţină, afară de acestea, proba că dispoziţiunile art. 147 au fost îndeplinite.

Cu opt zile înainte de adunarea generală se va publica bilanţul societăţei[1]). *(Ital. 176).*

[1]) Articolul italian 176, nu cuprinde acest ultim aliniat.

www.digibuc.ro

179. Societăţile, cari au drept principal obiect exploatarea creditului, sunt obligate să depună la tribunalul de comerţ, în cele dintâi opt zile ale fiecărei luni, o situaţiune sumară pe luna precedentă, după un formular ce se va stabili printr'un regulament de administraţiune publică, certificându-se conform adevărului printr'o declaraţiune semnată cel puţin de un administrator şi un censor;

Societăţile de asigurare vor trebui să se conforme, în ceeace priveşte bilanţul lor, cu modelul care se va stabili printr'un regulament de administraţiune publică. *(Ital. 77).*

180. Cenzorii sunt datori ca, în raportul care conţine rezultatul examinărei bilanţului şi al administraţiunei urmate, să prezinte observaţiunile lor, propunerile privitoare la aprobarea bilanţului şi alte măsuri necesare. *(Ital. 178).*

181. Bilanţul va sta depus în copie, împreună cu raportul censorilor, în biurourile societăţei, în cele 15 zile care preced întrunirea adunărei generale şi până ce va fi aprobat. Amândouă aceste acte vor putea fi examinate de către orice persoană, care va proba calitatea sa de asociat. *(Ital. 179).*

182. Administratorii sunt datori ca, în cele 10 zile dela aprobarea bilanţului, să depună o copie la grefa tribunalului de comerţ, alăturând raportul censorilor şi procesul-verbal al adunărei generale pentru a se face menţiune despre aceasta în registrul pentru societăţi şi pentru a se lua măsuri de publicarea bilanţului conform dispoziţiunilor art. 95. *(Ital. 180).*

183. Dividende nu se vor putea plăti asociaţilor decât din beneficiile reale constatate prin bilanţul aprobat.

Societăţile nu pot să prevadă prin actele lor constitutive, în statute sau alte documente, procente în favoarea acţiunilor.

Cu toate acestea, se poate prevedea, printr'o stipulaţiune expresă, procente în favoarea acţiunilor prin o prelucrare de capital, în acele societăţi industriale în care este necesitate de un spaţiu de timp pentru constituirea obiectului social, dar nu pentru mai mult de trei ani, şi care să nu treacă peste cinci la sută. In acest caz, cifra procentelor ce trebuesc plătite va fi calculată în cheltuielile de prima instalaţiune şi trecută, împreună cu aceasta, în sarcina bilanţurilor care vor avea dividende reale.

Asociaţii nu sunt obligaţi să restitue dividendele ce li s'au plătit. *(Ital. 189).*

184. Asupra beneficiilor nete ale societăţei se va prelua în fiecare an cel puţin o a douăzecea parte, pentru a se

www.digibuc.ro

forma un fond de rezervă, până ce acesta va ajunge cel puțin a cincea parte a capitalului social; dacă fondul de rezervă, după completare, se va fi împuținat dintr'o cauză oare-care, el se va restabili în acelaș mod. *(Ital. 182).*

§ 7. Despre censori

185. (Modif. L. 6 Apr. 1900). In fiecare adunare ordinară și în cea prevăzută de art. 135 se vor numi trei sau cinci censori și tot atâți supleanți pentru supravegherea operațiunilor sociale și pentru revizuirea bilanțului.

O treime cel puțin din numărul censorilor și din acel al supleanților vor fi români.

In societățile ale căror statute permit dobândirea de imobile rurale, altele decât cele destinate la construcția unui stabiliment industrial și a dependințelor sale, jumătate plus unul din numărul censorilor vor fi români.

Majoritatea censorilor trebuie să aibă domiciliul permanent în localitatea unde societatea își are sediul principal.

Censorii vor fi asociați; ei pot fi realeși.

Rudele și afinii administratorului, până la al patrulea grad inclusiv, nu sunt eligibili, sau pierd calitatea de censori.

In caz de moarte, de renunțare, faliment sau pierderea drepturilor unuia din censori, supleantul cel mai în vârstă îl înlocuește. Dacă, cu acest chip, numărul censorilor nu se poate completa, censorii cari rămân numesc alte persoane cari să înlocuiască pe cei absenți până la întrunirea celei mai apropiate adunări generale. *(Ital. 183).*

186. Censorii sunt datori:

1. Să stabilească, de acord cu administratorii societății, forma bilanțurilor și situațiunilor acțiunilor;

2. Să examineze, cel puțin la fiecare trei luni, registrele societății pentru ca să ia cunoștință de operațiunile sociale și să certifice că scriptele sunt bine ținute;

3. Să facă adesea și pe neașteptate inspecțiuni cassei și niciodată mai depărtate de un trimestru una de alta.

4. Să constate, cel puțin odată pe lună, prin mijlocul registrelor sociale, existența titlurilor sau valorilor de tot felul depuse în gaj, cauțiune, sau în păstrarea societății;

5. Să verifice îndeplinirea dispozițiunilor actului constitutiv și ale statutelor, privitoare la condițiunile cerute pentru prezența asociaților în adunare;

6. Să revadă bilanțul și să facă raportul în termenul fixat de art. 156 și 181;

7. Să supravegheze operațiunile lichidării;

8. Să convoace, după regulile stabilite la art. 157, adunarea extraordinară și

www.digibuc.ro

chiar adunarea ordinară, în caz de omisiune din partea administratorilor;

9. Să ia parte la toate adunările generale;

10. Şi, în fine, să vegheze ca dispoziţiunile legei, acelea ale actului constitutiv sau ale statutelor, să fie observate de către administratori.

Censorii pot să asiste la întrunirile administratorilor şi să facă să se insereze în ordinele de zi ale acestor întruniri şi în acelea ale adunărilor generale ordinare şi extraordinare, propunerile ce se vor crede de cuviinţă.

Censorii vor depune jumătate din cauţiunea membrului în consiliul de administraţie [1]). *(Ital. 184).*

187. Responsabilitatea censorilor se determină după regulele mandatului.

Dispoziţiunile art. 152 se aplică şi la censori [2]). *(Ital. 185).*

V. Despre excluderea asociaţilor, despre disoluţiunea şi fuziunea societăţilor

§ 1. Despre excluderea asociaţilor

188. Se va putea exclude din societatea în nume colectiv şi din societatea în comandită simplă:

1. Asociatul care, pus în întârziere, nu plăteşte ceeace s'a obligat să pună în societate;

2. Asociatul-administrator care se va fi servit de semnătura şi de capitalurile sociale în afacerile sale proprii, care comite fraude în administraţiune sau în contabilitate şi care, absentându-se, după invitaţiunea ce i s'a făcut în formele legale, nu se reîntoarce şi nu justifică motivele absenţei sale;

3. Asociatul cu responsabilitate nemărginită:

a) Care se amestecă în administraţiune, când administratorul este desemnat în actul de societate;

b) Care contravine dispoziţiunilor art. 110 şi 112;

c) Care este declarat în faliment, interzis, sau legalmente incapabil;

4. Asociatul comanditar care se amestecă în administraţiune contrariu prohibiţiunei cuprinsă în art. 118.

Asociatul comanditar va putea fi asemenea exclus când lucrul ce s'a obligat să pună în societate a pierit înainte de a-l preda sau chiar de va fi pierit în urmă, dacă şi-a rezervat proprietatea.

Asociatul exclus nu este liberat de obligaţiunile existente în momentul excluderei şi de despăgubirea ce ar datora. *(Ital. 186).*

189. Excluderea asociatului nu atrage, prin ea singură dizolvarea societăţei.

Asociatul exclus răspunde

[1]) Acest ultim alineat lipseşte din articolul 184 italian.

[2]) Acest ultim alineat lipseşte din textul articolului italian 185.

www.digibuc.ro

de pierderi şi are drept le beneficii până în ziua excluderei sale; el însă nu va putea cere lichidarea lor până ce şi unele şi altele nu se vor repărţi, conform regulilor contractului de societate.

Dacă în momentul excluderei sunt operaţiuni în curs de a se efectua, asociatul este obligat să suporte consecinţele şi nu-şi va putea retrage miza sa decât după terminarea acelor operaţiuni.

Asociatul exclus nu are drept la o parte proporţională din avutul social, ci numai la o sumă de bani care să-i reprezinte valoarea. *(Ital. 187).*

190. Asociatul exclus rămâne obligat către cei de al treilea pentru toate operaţiunile făcute de către societate, până în ziua în care excluderea sa a fost publicată. *(Ital. 188).*

§ 2. Despre disoluţiunea societăţilor

191. Societăţile comerciale încetează:

1. Prin trecerea timpului pentru care au fost contractate;

2. Prin lipsa sau desfiinţarea obiectului societăţei, sau prin imposibilitatea de a-l realiza;

3. Prin terminarea întreprinderei;

4. Prin falimentul societăţii, atunci chiar când va fi urmat de un concordat;

5. Prin pierderea întregului capital sau prin pierderea lui parţială prevăzută de art. 148, când asociaţii nu mai voesc a-l reconstitui sau a-l limita la suma rămasă;

6. Prin deciziunea asociaţilor;

7. Prin fuziunea cu alte societăţi. *(Ital. 189).*

192. La expirarea termenului fixat pentru durata sa sau după terminarea obiectului întreprinderei sale, societatea încetează de drept şi nu va putea fi prelungită în mod tacit. *(Ital. 190).*

193. Societatea în nume colectiv încetează prin moartea, interdicţiunea, incapacitatea legală sau falimentul unuia din asociaţi, afară dacă nu există convenţiune contrarie.

Societatea în comandită, afară de convenţiune contrarie, încetează prin moartea interdicţiunea, incapacitatea legală sau falimentul comanditatului sau a unuia din comanditaţi.

Societatea în comandită prin acţiuni nu se desfiinţează prin moartea, falimentul, interdicţiunea sau declaraţiunea legală de incapacitate a administratorului, dacă în cazurile prevăzute de art. 120 se numeşte un altul în locul său. *(Ital. 191).*

194. După încetarea sau dizolvarea societăţei, administratorii nu pot întreprinde noui operaţiuni; în caz contrariu, ei sunt personal şi solidar responsabili pentru

www.digibuc.ro

afacerile ce vor fi întreprins.

Prohibiţiunea începe din ziua când expiră termenul fixat pentru durata societăţei, sau în ziua când s'a terminat obiectul întreprinderei sale sau a supravenit moartea unuia din asociaţi care ar face imposibilă existenţa societăţei, sau de când s'a declarat de către asociaţi ori de către tribunal că societatea este în stare de lichidare. *(Ital. 192).*

§ 3. Despre fuziunea societăţilor

195. Fuziunea mai multor societăţi trebuie să fie hotărâtă de fiecare societate în parte. *(Ital. 193).*

196. Publicaţiunea prescrisă de art. 96 va fi făcută de către fiecare din societăţile care au hotărât fuziunea, şi va trebui să cuprindă incunoştiinţarea prevăzută de art. 101. Dacă printre dânsele se găseşte vreo societate în comandită, prin acţiuni sau anonimă, se vor observa dispoziţiunile art. 92 şi 95.

Fiecare societate va trebui afară de aceasta, să publice cu aceleaşi forme bilanţul său, şi acele care în urma fuziunei încetează de a exista, vor trebui să mai publice şi o declaraţiune, cuprinzând modul cum au hotărât să ajungă la stingerea pasivului lor.

Dacă societatea care a rezultat din fuziune îşi stabileşte sediul său într'alt loc decât acela unde îşi aveau sediul societăţile care au fuzionat, noua societate va trebui să se conforme dispoziţiunilor art. 91 şi următoarele. *(Ital. 194).*

197. Fuziunea nu va putea avea efect decât după trecerea de trei luni din ziua publicaţiunei prescrisă de prima parte a articolului precedent, afară numai dacă nu se va justifica plata tuturor datoriilor sociale, sau depunerea sumei corespondente, la Cassa de depuneri şi consemnaţiuni, sau consimţimântul tuturor creditorilor.

Certificatul constatator că s'a efectuat depunerea, va trebui să fie publicat în conformitate cu dispoziţiunile articolului precedent.

In cursul termenului de mai sus, ori-ce creditor al societăţilor care fuzionează va putea să facă opoziţiune. Opoziţiunea suspendă executarea fuziunei până la pronunţarea judecăţei definitive. *(Ital. 195).*

198. Dacă termenul arătat în articolul precedent expiră fără să se fi făcut opoziţiune, fuziunea va putea să fie executată, şi societatea care rămâne în fiinţă sau care rezultă din fuziune va avea drepturile şi va lua asupra sa obligaţiunile societăţilor stinse. *(Ital. 196).*

VI. Despre lichidarea societăţilor

§ 1. Despre lichidare în general

199. Când actul constitu-

www.digibuc.ro

tiv sau statutele societăţei n'au determinat modul cum are să se facă lichidarea şi diviziunea activului social, se vor observa regulile următoare:

Dacă asociaţii nu se învoesc pentru numirea lichidatorilor, ea se va face de judecată, după cererea administratorilor sau a celor interesaţi, rămânând în vigoare dispoziţiunile art. 212.

Până la numirea şi acceptarea lichidatorilor, administratorii sunt depozitarii bunurilor sociale şi obligaţi să dea curs afacerilor urgente.

Oricare ar fi cuprinsul actului constitutiv sau statutelor societăţei, actul de numire sau sentinţa care o prevede şi orice act posterior care ar aduce vre-o schimbare în persoana lichidatorilor, va trebui, prin îngrijirea acestora, să fie depus şi publicat în conformitate cu dispoziţiunile secţiunei a II-a a acestui capitol.

Dacă lichidarea se face pentrucă timpul hotărât pentru durata societăţei a expirat, sau din cauză că obiectul societăţei s'a îndeplinit, va trebui să se publice o declaraţiune de lichidarea făcută de către administratori sau de către lichidatori. *(Ital. 197)*.

200. In urma publicărei actului legal de lichidare, nici o acţiune pentru societate sau contra ei nu se va putea exercita decât în numele lichidatorilor sau în contra lor.

Toate actele emanate dela o societate în desfacere trebuesc să arate că dânsa este «în lichidare».

Toate regulile stabilite pentru societăţile existente, fie prin legi, fie prin actele constitutive, prin statute, sunt aplicabile şi societăţilor în lichidare, întrucât aceste reguli nu sunt incompatibile cu lichidarea şi întrucât nu există dispoziţiuni contrarii [1]).

Lichidatorii sunt supuşi la aceleaşi însărcinări şi au aceeaşi responsabilitate ca şi administratorii. *(Ital. 198)*.

201. In caz de lipsă a unuia sau mai multor lichidatori, provenită prin moarte, faliment, interdicţiune, incapacitate legală, renunţare sau revocare, înlocuirea se va face în acelaş mod ca şi numirea. *(Ital. 199)*.

202. Lichidatorii, îndată, după intrarea lor în funcţiune, sunt datori ca, în unire cu administratorii societăţei, să încheie un inventar şi un bilanţ semnat şi de unii şi de alţii, care să constate exacta situaţiune a activului şi pasivului societăţei.

Ei sunt datori să primească şi să păstreze registrele ce li s'au încredinţat de către administratori, patrimoniul şi hârtiile societăţei şi să ţină

[1]) In art. italian 198, lipsesc cuvintele: «şi întru cât nu există dispoziţiuni contrarii».

www.digibuc.ro

un registru exact, în forma registrului-jurnal, de toate operaţiunile relative la lichidare, după ordinea datei lor.

Asemenea sunt obligaţi să facă cunoscut asociaţilor, dacă ei o cer, starea şi modul de executare al lichidării. *(Ital. 200)*.

203. Lichidatorii nu pot întreprinde nici o operaţiune nouă de comerţ. In caz contrariu, ei sunt personal şi solidar responsabili pentru acele operaţiuni.

Nu pot să plătească asociaţilor nici o sumă asupra părţei ce li s'ar cuveni din lichidare, până ce mai întâi nu se vor plăti creditorii societăţei; cu toate acestea, asociaţii vor putea să ceară ca sumele reţinute să fie depuse în conformitate cu dispoziţiunile art. 134 şi să se facă reparaţiuni chiar în timpul lichidării, dacă, afară de ceeace va fi necesar pentru îndeplinirea tuturor obligaţiunilor sociale ajunse sau care au să ajungă la scadenţă, mai este disponibil cel puţin zece la sută din acţiuni sau din părţile sociale. *(Ital. 201)*.

204. Când fondurile disponibile ale societăţei nu sunt suficiente, lichidatorii pot cere dela asociaţi sumele necesare dacă aceştia, după natura societăţei, sunt ţinuţi să le procure, sau dacă sunt încă debitori ai societăţei din valorile acţiunilor subscrise de dânşii sau din părţile ce s'au obligat să pună în societate. *(Ital. 202)*.

205. Afară de puterile mai întinse sau mai restrânse ce lichidatorii au dela asociaţi, ei vor putea:

Să stea în judecată şi să fie acţionaţi în interesul lichidării înaintea tuturor instanţelor civile şi penale;

Să execute şi să termine operaţiunile de comerţ cari tind la lichidarea societăţei;

Să vândă prin licitaţiune publică imobilele şi orice avere mobiliară a societăţei;

Să facă tranzacţiuni şi să încheie compromise;

Să lichideze şi să încaseze, chiar în caz de faliment al debitorului, creanţele societăţei, dând chitanţe;

Să contracteze obligaţiuni cambiale şi să facă împrumuturi ne-ipotecare şi în general toate actele necesare pentru lichidarea afacerilor sociale.

Ei nu pot însă, în lipsă de dispoziţiuni speciale în actul social sau în actul lor de numire, să constituie ipoteci asupra bunurilor societăţei, dacă nu vor fi autorizaţi prin ordonanţa prezidentului tribunalului de comerţ, dată după ce se va lua şi avizul censorilor. In orice caz, lichidatorii nu pot vinde bunurile sociale prin bună învoială, ci numai prin licitaţiune publică şi nu în bloc [1]). *(Ital. 203)*.

[1]) Acest ultim aliniat lipseşte din textul articolului

www.digibuc.ro

206. Lichidatorii cari cu propriii lor bani au achitat datoriile societăţei, nu vor putea să exercite în contra asociaţilor drepturi mai mari decât acelea cari s'ar cuveni creditorilor plătiţi. *(Ital. 204).*

207. Lichidatorii sunt supuşi regulilor mandatului. *(Ital. 205).*

208. Creditorii societăţei au dreptul să exercite contra lichidatorilor acţiunile cari decurg din creanţele lor ajunse la termen, până la concurenţa bunurilor sociale indivize care există încă, sau o acţiune personală contra asociaţilor pentru plata sumelor datorite din valoarea acţiunilor subscrise, ori din aceea ce s'au obligat a pune în societate, sau contra asociaţilor cari, după felul societăţei, şi-au luat o răspundere solidară şi nemărginită. *(Ital. 206).*

209. Lichidarea nu liberează pe asociaţi şi nu împiedică declaraţiunea în stare de faliment. *(Ital. 207).*

§ 2. Reguli speciale pentru lichidarea societăţilor în nume colectiv şi comandită simplă

210. După terminarea lichidării, lichidatorii sunt datori să formeze bilanţul lichidaţiunei şi să propună repartiţia între asociaţi.

Dacă lichidarea şi repartiţiunea sunt aprobate, dreptul de recurs nu mai există între asociaţi şi nici contra lichidatorilor.

În caz de contestaţiune, asociatul oponent va fi dator să-şi expună motivele sale şi să intenteze acţiune, în cele treizeci de zile dela notificarea legală a bilanţului şi a proiectului de repartiţiune.

După expirarea acestui termen, bilanţul şi repartiţiunea se consideră ca aprobate şi lichidatorii sunt liberaţi.

Intentându-se acţiune, chestiunile relative la lichidare vor fi de drept separate de acelea ale repartiţiunei, pentru care lichidatorii pot să rămână străini. *(Ital. 208).*

211. Odată ce bilanţul va fi aprobat şi repartiţiunea patrimoniului social terminată, registrele şi documentele cari nu vor fi necesare vreunuia din co-părtaşi, se vor depune la asociatul desemnat de majoritatea voturilor, care este dator să le conserve în timp de cinci ani. *(Ital. 209).*

§ 3. Reguli speciale pentru lichidarea societăţilor în comandită prin acţiuni şi anonime.

212. Numirea lichidatorilor în societăţile în comandită prin acţiuni şi anonime se va face de către adunarea generală, care ordonă lichidarea, dacă actul constitutiv sau statutele nu dispun într'altfel.

Pentru numirea lichidato-

Italian 203. Deasemenea diferă ca redacţiune şi sens aliniatele 4 şi 5 din art. italian 203 şi aliniatul 4 din art. 205 român.

www.digibuc.ro

rilor sau înlocuirea lor în caz de moarte, faliment, interdicţiune, incapacitate legală, renunţare sau revocare, se cere prezenţa unui număr de asociaţi cari să reprezinte trei pătrimi din capitalul social şi votul afirmativ al unui număr din ei care să reprezinte jumătatea acelui capital. In caz contrariu, numirea sau înlocuirea se va face de către judecată după cererea celor interesaţi. *(Ital. 210).*

213. Prin numirea lichidatorilor încetează mandatul administratorilor cari sunt datori să remită celor dintâi administraţiunea socială.

Administratorii sunt obligaţi, cu toate acestea, să dea concursul lor la lichidare, dacă li se cere. *(Ital. 211).*

214. Conturile administratorilor, pentru timpul trecut dela cel din urmă bilanţ aprobat de asociaţi şi până la începerea lichidărei, vor fi date lichidatorilor, cari au dreptul să le aprobe sau să ridice şi să susţină contestaţiunile la care ar putea da loc. *(Ital. 212).*

215. Când unul sau mai mulţi dintre administratorii societăţei sunt numiţi lichidatori, conturile menţionate în articolul precedent se vor depune şi publica, deodată cu dreptul pentru asociaţi de a-l contesta după aceleaşi reguli şi formalităţi. Dacă însă lichidarea trece peste durata unui exerciţiu social, conturile se vor alătura la primul bilanţ anual pe care lichidatorii sunt obligaţi să-l prezinte adunărei. *(Ital. 213).*

216. Dacă lichidarea durează mai mult decât un an, lichidatorii sunt ţinuţi să încheie bilanţul anual, conformându-se dispoziţiunilor legei şi ale actului constitutiv. *(Ital. 214).*

217. Lichidarea fiind terminată, lichidatorii fac bilanţul final arătând porţiunea cuvenită fiecărei părţi sau acţiuni în repartiţiunea activului social.

In nici un caz societarul sau acţionarul, pentru porţiunea ce i s'ar cuveni, nu va putea lua în proprietate o parte sau totalitatea imobilului ce ar aparţine societăţei, ci împărţirea imobilelor se va face prin licitaţiune publică.

Bilanţul încheiat de către lichidatori, însoţit de raportul censorilor, se va depune la tribunalul de comerţ şi se va publica după formele prevăzute de art. 95.

Ori-ce asociat poate, în termen de treizeci zile dela această publicaţiune, să facă contestaţiune printr'o cerere adresată tribunalului de comerţ.

Toate contestaţiunile ce se vor face în acest timp vor fi întrunite şi se vor publica cel mult în termen de 15 zile, prin una şi aceeaşi hotărâre.

Orice asociat are dreptul să intervină în această instanţă, iar sentinţa dată va fi

www.digibuc.ro

opozabilă şi asociaţilor cari n'au intervenit [1]). *(Ital. 215).*

218. Dacă termenul sus arătat a expirat fără a se face vre-o contestaţiune, bilanţul se consideră ca aprobat de către toţi posesorii de acţiuni şi lichidatori, sub rezerva de-a plăti reparaţiunile, vor fi liberaţi.

Deosebit de expirarea termenului, chitanţa de primirea celei din urmă repartiţiuni presupune aprobarea contului şi împărţelei făcute. *(Ital. 216).*

219. Sumile cuvenite asociaţilor cari nu se vor fi prezentat să le ceară în cele 2 luni dela publicarea menţionată în art. 217, se vor depune la Cassa de depuneri, cu arătarea numelui proprietarului sau numerelor acţiunilor, dacă ele sunt la purtător.

Cassa de depuneri va plăti persoanei arătate, sau posesorului, reţinând titlul. *(Ital. 217).*

220. Efectuându-se lichidarea şi repartiţiunea sau depozitul arătat mai sus, registrele societăţei disolvate se vor depune şi se vor conserva în timp de cinci ani la tribunalul de comerţ. Orice parte interesată va putea să ia cunoştinţă de dânsele. *(Italian. 218).*

VII. Dispoziţiuni relative la societăţile cooperative

221. In statutele oricărei societăţi se poate stipula că capitalul social va fi susceptibil de creştere prin vărsăminte treptate făcute de către asociaţi, şi de diminuare prin luarea înapoi, totală sau parţială, a mizelor vărsate.

Societăţile, ale căror statute vor conţine stipulaţiunea de mai sus, se numesc cooperative şi sunt supuse, afară de regulile generale cari le sunt proprii, după forma lor specială şi dispoziţiunilor articolelor următoare. *(Ital. 219).*

222. Societăţile cooperative se constituesc prin act autentic.

Actul constitutiv, afară de cele arătate în art. 89 şi 90, după natura diferită a societăţei, va determina, sub pedeapsă de nulitate [2]):

1. Condiţiunile de admiterea noilor asociaţi, modul şi timpul când dânşii vor fi datori să facă vărsământul părţilor lor sociale;

2. Condiţiunile retragerei şi excluderei asociaţilor;

3. Formalităţile convocărei adunărilor generale şi ziarele desemnate pentru publicaţiunea actelor societăţei. *(Ital. 220).*

223. Societăţile cooperative sunt totdeauna supuse dispo-

[1]) In art. italian 215 lipsesc alineatele 2 şi 6 *(final)*, cari au fost introduse de legiuitorul român.

[2]) In art. italian 220 lipsesc cuvintele: «*sub pedeapsă de nulitate*».

www.digibuc.ro

zițiunilor privitoare la societățile anonime în ceeace privește autorizarea judecătorească pentru a se putea înființa [1]), publicațiunea actelor constitutive și a modificărilor posterioare, îndatoririle și responsabilitatea administratorilor.

Administratorii se vor alege dintre asociați; ei vor putea fi scutiți prin actul constitutiv de obligațiunea de a da cauțiune.

Sunt asemenea aplicabile societăților cooperative dispozițiunile cari se rapoartă la adunările generale, bilanț, censori și la lichidarea societăților prin acțiuni, întrucât nu vor fi contrare prescripțiunilor articolelor următoare sau actului constitutiv.

Calitatea de cooperativă trebuie să fie anume arătată, deosebit de felul societății, în toate actele enumărate la art. 104. *(Ital. 221).*

224. Capitalul social nu se va putea fixa, prin actul constitutiv sau prin statutele societății, la mai mult de 200.000 lei.

El va putea fi însă mărit prin deciziunile adunărei generale, luate din an în an; fiecare sporire nu va putea fi mai mare decât 200.000 lei.

225. Nimenea nu poate să aibă într'o societate cooperativă o parte socială mai mare de 5000 lei, sau un număr de acțiuni a cărora valoare nominală să întreacă această sumă. *(Ital. 124).*

226. Acțiunile vor fi întotdeauna nominative.

Valoarea nominală a acțiunilor nu va putea fi mai mare decât 100 lei, nici mai mică de 25 lei.

Ele nu vor putea fi negociabile, dacă nu vor fi integral liberate; cesiunea se va face după formele de transmiterea acțiunilor nominative și statutele pot să atribuie consiliului de administrațiune sau adunărei generale dreptul de a se opune la transmitere. *(Ital. 224).*

227. Statutele vor determina o sumă, sub care nu va putea scădea capitalul social prin retragerea de mize, autorizată de art. 221.

Această sumă nu va putea fi mai mică decât a zecea parte a capitalului social.

Societatea nu se va putea constitui decât, dacă s'a făcut de către fiecare asociat vărsământul unei zecimi din capitalul sau din valoarea nominală a acțiunilor subscrise [2]).

228. Dispozițiunile primei părți și ale primului aliniat ale art. 132 și 148 nu se aplică la societățile cooperative.

Actul constitutiv al acestor

[1]) Textul art. italian 221, nu cuprinde cuvintele: *«autorizarea judecătorească pentru a se putea înființa»*.

[2]) Codul italian nu cuprinde acest art. 227. El este o inovațiune a legiuitorului român.

www.digibuc.ro

societăţi va putea deroga la dispoziţiunile art. 146 şi la acelea ale numărului 3 de sub art. 167. *(Ital. 222).*

229. Administratorii societăţilor cooperative sunt datori să ţină registrul asociaţilor în conformitate cu dispoziţiunile art. 142, şi pe lângă aceasta să mai arate în ele:

1. Data admiterei, retragerei sau excluderei fiecărui asociat;

2. Contul sumelor vărsate şi retrase de către fiecare din ei;

Vor fi datori să depună la finele fiecărui trimestru, la tribunalul comercial în circumscripţiunea căruia societatea îşi are sediul, o listă de asociaţi cu responsabilitate nemărginită, intraţi, ieşiţi şi rămaşi în societate, cu arătare de numele, pronumele şi domiciliul lor.

Lista va fi semnată de către administratori şi conservată la grefă, cu dreptul pentru oricine de a lua cunoştinţă de dânsa. *(Ital. 225).*

230. Asociaţii nu vor putea să fie reprezentaţi la adunarea generală, decât numai în cazul unei împiedicări legitime, prevăzută în actul constitutiv sau în statute.

Fiecare asociat nu are decât un singur vot, oricare ar fi numărul acţiunilor ce posedă.

Nici un mandatar nu poate să reprezinte, în aceeaşi adunare generală, decât numai pe un singur asociat, afară de dreptul său personal, dacă şi dânsul este asociat. *(Ital. 225).*

231. Admiterea noilor asociaţi se face prin semnătura lor personală sau a unui mandatar special, pusă fie registrul asociaţilor.

Semnătura va fi certificată de doi asociaţi, cari să nu fie administratori.

Dacă actul constitutiv sau statutele nu se opun, fiecare asociat are dreptul să se retragă din societate, oricând va voi.

Declaraţiunea de retragere se va scrie, de către asociatul care se retrage, în registrul asociaţilor, sau se va notifica societăţei prin portărei. Ea nu-şi produce efectul decât la finele anului social curgător, dacă a fost făcută înainte de începutul ultimului trimestru al aceluiaş an. Dacă însă ea s'a făcut mai târziu, asociatul rămâne răspunzător şi pentru anul viitor.

Excluderea asociaţilor nu poate avea loc decât pentru motive determinate prin lege şi[1]) prin actul constitutiv. Hotărârea în această privinţă va fi luată de către adunarea generală sau de către consiliul de administraţie conform cu dispoziţiunile sus citatului articol. *(Ital. 226).*

[1]) Textul italian zice: «*prin lege sau prin actul constitutiv*», iar nu: «*prin lege şi prin actul constitutiv*», cum e la noi.

www.digibuc.ro

232. Asociatul care încetează de a mai face parte din societate, fie prin retragere de bună voie, fie în urma excluderei sale de către adunarea generală, rămâne răspunzător, în timp de doi ani, către asociaţi şi către cei de al treilea, de toate obligaţiunile sociale existente în momentul retragerei sau excluderei sale, în limitele responsabilităţei stabilite prin actul constitutiv. *(Ital. 227).*

233. Oricare ar fi forma societăţei cooperative, ea va fi valabil reprezentată în justiţie prin administratorii săi.

234. Societatea nu încetează prin moartea, retragerea, interdicţiunea, incapacitatea legală sau falimentul unuia dintre asociaţi; ea continuă de drept între ceilalţi asociaţi.

235. Actele constitutive a societăţilor cooperative, precum şi actele de retragere şi de admitere, vor fi scutite de taxa de înregistrare şi de timbru. *(Ital. 228).*

VIII. Dispoziţiuni relative la societăţile civile şi la societăţile constituite în ţări străine

236. Societăţile civile vor putea să împrumute formele societăţei prin acţiuni; în acest caz ele sunt supuse dispoziţiunilor prezentului codice, exceptându-se cele privitoare la faliment şi competenţă. *(Ital. 229).*

237. Societăţile prin acţiuni şi celelalte societăţi şi asociaţiuni comerciale, industriale sau financiare, constituite şi având sediul în ţară străină, vor putea să-şi stabilească un sediu secundar sau o reprezentanţă în România:

a) Dacă vor dovedi, printr'o declaraţiune a guvernului lor, că în ţara unde sunt înfiinţate se observă deplină reciprocitate pentru societăţile române de acelaş fel;

b) Dacă vor îndeplini prescripţiunile din prezenta secţiune, fiecare fel de societate în ceeace o priveşte.

238 (Modif. Lg. 6 Apr. 1900) Societăţile legal constituite în ţară străină, care îşi stabilesc în România un sediu secundar sau o reprezentanţă, sunt supuse la dispoziţiunile prezentului codice, în ce priveşte depunerea şi transcripţiunea, afişarea şi publicaţiunea actului constitutiv, a statutelor, a actelor care aduc schimbări la unul sau la altul din zisele acte şi a bilanţurilor; ele sunt datoare încă să publice, în formele prevăzute de această lege, numele persoanelor cari dirig sau administrează aceste sedii sau cari reprezintă în orice mod societatea în ţară.

Aceste persoane sunt răspunzătoare faţă cu cei de al treilea ca administratorii societăţilor naţionale.

Dacă societăţile sunt altfel decât cele prevăzute în art. 77, ele vor fi supuse la îndeplinirea formalităţilor pre-

www.digibuc.ro

scrise pentru depunerea şi publicarea actului constitutiv şi a statutelor societăţilor prin acţiuni şi le sunt aplicabile toate dispoziţiunile prezentei secţiuni, relative la aceleaşi societăţi.

Publicaţiunile vor trebui să cuprindă şi arătarea capitalului constituit pentru operaţiunile din România. *(Ital. 230, al. 1).*

239. Societăţile cari, deşi constituite în ţară străină, au însă în România sediul şi obiectul principal al întreprinderei lor, vor fi supuse chiar pentru forma şi validitatea actului lor constitutiv, deşi încheiat în străinătate, la toate dispoziţiunile prezentului codice, rămânând supuse şi la îndeplinirea prescripţiunilor secţiunei de faţă pentru a putea funcţiona în ţară [1]). *(Ital. 230, al. 2).*

240. Nici o societate străină nu va putea face în România operaţiuni la cari nu este îndreptăţită în ţara unde îşi are sediul principal.

241. Guvernul va putea, ori de câte ori va găsi cu cale, a revizui operaţiunile societăţilor străine.

242. Societăţile străine sunt supuse acelorași impozite al cari sunt supuse societăţile române de aceiaşi natură.

[1]) In art. italian 230, al. 2, lipsesc cuvintele finale: *«rămânând supuse şi la îndeplinirea prescripţiunilor secţiunei de faţă pentru a putea funcţiona în ţară».*

243. *(Suprimat prin Lg. din 6 Aprilie 1900).*

244. Societăţile prin acţiuni, legal constituite în ţară străină, nu vor putea să-şi înfiinţeze un sediu secundar sau o reprezentanţă în România, fără a avea şi prealabila autorizaţiune a guvernului român.

Această autorizaţiune nu se va putea da decât după ce se va lua avizul Camerei de comerţ din Bucureşti şi, dacă societatea îşi stabileşte sediul într'un alt loc, şi pe acel al Camerei de comerţ din acea localitate, sau al celei mai apropiate, când n'ar fi Cameră de comerţ în acel loc.

245. *(Modif. Lg. 6 Aprilie 1900).* Cererea de autorizaţiune va fi însoţită de următoarele acte:

1. Statutele societăţei, autentificate în regulă, precum şi orice alte acte dovedind existenţa legală a societăţei în ţara unde s'a înfiinţat, şi o declaraţiune formală că societatea se supune legilor române;

2. Recepisa Casei de depuneri, constatând depunerea cauţiunei fixată de guvern, pentru a asigura îndeplinirea obligaţiunilor ce societatea va contracta în ţară. Această cauţiune nu va putea, în nici un caz, să fie mai mică de 100.000 lei şi guvernul va putea cere chiar sporirea ei până la o pătrime din capitalul de acţiuni al societăţei.

www.digibuc.ro

Societăţile de asigurare vor da o cauţiune de cel puţin 250.000 lei pentru fiecare ramură în parte.

Aceste cauţiuni vor servi pentru desdăunarea cu preferinţă a acţionarilor şi creditorilor din ţară.

Cauţiunea va consista exclusiv în efecte publice ale Statului român, după cursul zilei când se face consemnarea, şi va fi depusă pe numele societăţei, care singură va fi recunoscută de proprietară.

Societăţile care vor înfiinţa fabrici sau alte stabilimente industriale, cele care s'ar ocupa cu creări sau exploatări de căi de comunicaţiuni şi de mine, precum şi băncile, având de obiect operaţiuni financiare şi de credit, vor fi scutite de depunerea sus zisei cauţiuni;

3. O declaraţiune a societăţei, omologată de autoritatea competentă a ţărei respective, că cauţiunea va servi spre a garanta numai afacerile făcute de societate în România.

246. (*Modif. L. 6 Apr. 1900*). Deosebit de condiţiunile stabilite prin articolele precedente şi de acelea pe cari guvernul le va fixa după împrejurări, societăţile prin acţiuni, străine, vor avea să observe şi dispoziţiunile speciale următoare:

1. Societăţile prin acţiuni, străine îşi vor alege unul din oraşele ţărei ca domiciliu, unde vor avea un reprezentant general pentru toate operaţiunile lor din ţară.

Acest reprezentant va depune o copie autentică după procura sa generală;

2. Societăţile prin acţiuni, străine vor publica, pentru fiecare an, cel mai târziu în luna Maiu a anului următor, un bilanţ asupra operaţiunilor lor din ţară, conform prescripţiunilor legei.

Asemenea ele vor înainta guvernului, imediat după publicarea lor, dările de seamă şi bilanţurile ce vor publica la sediul lor principal;

3. Guvernul va putea, prin ministerul public, cere tribunalului de comerţ să pronunţe retragerea autorizaţiunei în cazurile următoare:

a) Când capitalul de acţiuni al societăţei autorizate se va fi redus, prin orice împrejurare, la jumătatea sumei arătată când s'a făcut cererea de autorizaţiune;

b) Când, prin orice împrejurare, s'ar diminua, cauţiunea depusă conform art. 245, fără ca societatea, în termen de 30 zile, să o fi completat;

c) Când se va constata că societatea face operaţiuni străine celor prevăzute în actul de constituire;

d) Când aceste societăţi nu vor observa dispoziţiunile prezentei secţiuni;

e) Când ar încetă reciprocitatea prevăzută de alin. 1 de sub art. 237;

www.digibuc.ro

f) Când societatea a încetat de a funcţiona în ţara sa de origină.

Tribunalul de comerţ va statua în camera de consiliu, ascultând şi societatea incriminată, şi motivat. Incheierea sa nu e susceptibilă decât de apel în termen de una lună dela pronunţare. Curtea de apel, ascultând societatea, va statua definitiv;

4. Cauţiunea depusă se va restitui numai atunci când se va dovedi că nu mai există în ţară nici o obligaţiune a societăţei autorizate, sau când o societate română, recunoscută ca bună de guvern, va garanta necondiţional pentru societatea străină care va cere liberarea cauţiunei;

5. Acţiunile societăţilor străine funcţionând în ţară nu vor putea fi admise la cota bursei române, decât după ce societăţile vor fi funcţionat cel puţin un an în România, având publicat bilanţul lor pentru exerciţiul respectiv[1]).

247. Indeplinirea formalităţilor şi condiţiunilor prescrise prin articolele precedente, supune pe societăţile străine la consecinţele legale stabilite pentru societăţile naţionale, fără ca aceste societăţi străine să poată dobândi în România alte drepturi decât cele recunoscute străinilor prin legi şi regulamente[2]), şi fac pe societate răspunzătoare de toate obligaţiunile contractate de administratorii sau reprezentanţii săi, chiar când aceştia, prin contractarea lor, ar fi depăşit puterile ce li se conferise. *(Ital. 231).*

248. *(Suprimat prin L. din 6 Aprilie 1900).*

249. Societăţilor străine de felul celor prevăzute de art. 239, cari funcţionează, precum şi celor cari vor avea un sediu secundar sau reprezentanţe la punerea în aplicaţiune a prezentei legi, li se acordă un termen de trei luni spre a-şi regula poziţiunea în conformitate cu dispoziţiunile legei de faţă.

250. Persoanele care vor face orice fel de operaţiuni sub orice titlu, în favoarea şi pe seama societăţilor străine cari nu vor îndeplini condiţiunile şi formele prescrise prin prezenta secţiune, şi vor păgubi prin aceasta şi pe Stat de taxele la care are drept, vor fi răspunzătoare de daunele cauzate Statului român prin operaţiunile lor şi supuse la pedepsele prevăzute de art. 323 din codul penal.

Cap. II. Despre asociaţiuni

I. Despre asociaţiunea în participaţiune

251. Asociaţiunea în participaţiune are loc atunci când

[1]) Acest articol lipseşte din Codul italian.

[2]) In art. italian 231, lipsesc cuvintele: *«fără ca aceste so-*

www.digibuc.ro

un comerciant sau o societate comercială acordă uneia sau mai multor persoane ori societăți, o participațiune în beneficiile și pierderile uneia sau mai multor operațiuni, sau chiar asupra întregului lor comerț. *(Ital. 233).*

252. Asociațiunea în participațiune poate să aibă loc asemenea și pentru operațiunile comerciale făcute de către ne-comercianți. *(Ital. 234).*

253. Asociațiunea în participațiune nu constituie, în privința celor de al treilea, o ființă juridică distinctă de persoana interesaților. Cei de al treilea nu au nici un drept și nu se obligă decât către acela cu care au contract. *(Ital. 235).*

254. Participanții nu au nici un drept de proprietate asupra lucrurilor puse în asociațiune, chiar dacă au fost procurate de dânșii.

Cu toate acestea, întrucât privește raporturile lor între dânșii, asociații pot să stipuleze că lucrurile ce au adus, să li se restituie în natură, având dreptul, în caz când restituțiunea nu s'ar putea face, la reparațiunea daunelor suferite. Afară de aceste cazuri, drepturile asociaților se mărginesc în a li se da cont de lucrurile ce au pus în asociațiune și de beneficii și pierderi. *(Ital. 236).*

255. Afară de dispozițiunile articolelor precedente, convențiunile părților determină forma, întinderea și condițiunile asociațiunei. *(Ital. 237).*

256. Asociațiunile în participațiune sunt scutite de formalitățile stabilite pentru societăți, dar ele trebuie să fie aprobate prin act scris. *(Ital. 238).*

II. Despre asociațiunea de asigurare mutuală

257. Asociațiunea de asigurare mutuală are de scop de a împărți între asociați daunele cauzate prin riscurile care sunt obiectul asociațiunei.

Ea constituie, față cu cei de al treilea, o persoană juridică distinctă de persoana asociaților. *(Ital. 239).*

258. Asociațiunea de asigurare mutuală trebuie să fie aprobată prin act scris.

Ea se reglează prin convențiunile părților. *(Ital. 240).*

259. Asociațiunea se administrează prin asociați. cari sunt mandatarii săi temporali și revocabili. *(Ital. 241).*

260. Regulile privitoare la responsabilitatea administratorilor, la publicarea actului constitutiv a statutelor, a actelor cari aduc schimbări unuia sau altuia dintr'însele, a bilanțurilor societăților ano-

cietăți străine să poată dobândi în România alte drepturi decât cele recunoscute străinilor prin legi și regulamente», adăugate de legiuitorul român spre a se pune de acord cu art. 7 din vechea Constituție.

www.digibuc.ro

nime şi la penalităţile relative la aceste societăţi, sunt aplicabile şi asociaţiunilor de asigurare mutuală.

Din bilanţurile acestor asociaţiuni va trebui să rezulte îndeplinirea dispoziţiunilor art. 147. *(Ital. 242).*

261. Asociaţii nu sunt obligaţi să contribuiască decât cu partea determinată prin contract şi în nici un caz nu sunt ţinuţi către cei de al treilea, decât fiecare în proporţiune cu valoarea lucrului pentru care a fost admis în asociaţiune. *(Ital. 243).*

262. Acela care a pierdut lucrul pentru care s'a asociat, încetează de a face parte din asociaţiune, rămânându-i însă dreptul la indemnitatea ce i se cuvine. *(Ital. 244).*

263. Asociaţiunea nu se disolvă prin interdicţiunea sau moartea unuia din asociaţi.

Falimentul unui asociat poate da loc la excluderea-sa. *(Ital. 245).*

Cap. III. Dispoziţiuni penale şi transitorii

264. Se vor pedepsi cu pedepsele stabilite de codicele penal pentru escrocherie, acei cari simulând sau afirmând falş existenţa subscripţiunilor sau vărsămintelor într'o societate prin acţiuni, sau anunţând publicului cu rea credinţă, ca interesate în societate, persoane cari nu sunt, sau cari prin alte simulaţiuni au obţinut sau au încercat să obţină subscripţiuni sau vărsăminte. *(Ital. 246).*

265. *(Mod. Lg. 6 Aprilie 1900).* Se vor pedepsi cu o amendă până la 5000 lei, afară de pedepsele mai grele prescrise de codul penal:

1. Fondatorii, administratorii, directorii, censorii şi lichidatorii societăţilor cari, în relaţiunile sau comunicările de tot felul făcute către adunarea generală, în bilanţul sau în situaţiunea acţiunilor, au enunţat cu rea credinţă fapte neadevărate asupra condiţiunilor societăţei, sau cari cu ştiinţă au ţinut ascunse, în totul sau în parte, fapte relative la aceleaşi condiţiuni;

2. Administratorii şi directorii cari, cu ştiinţă, în lipsă de bilanţuri sau contrariu cu ceeace rezultă dintr'însele, sau prin mijlocire de bilanţuri fraudulos stabilite, au distribuit asociaţilor, acţionarilor sau comanditarilor[1] interese sau dividende neluate din beneficiile reale;

3. Administratorii şi directorii cari au emis acţiuni mai jos decât valoarea lor nominală, au cumpărat acţiuni ale societăţei contrariu dispoziţiunilor art. 146 sau au înaintat bani pe acţiuni ale societăţei, sau emis obligaţiuni prin călcarea dispoziţiunilor alin. I şi II ale art. 174;

[1] In art. italian 247. al. 2, lipsesc cuvintele: *«acţionarilor sau comanditarilor»*.

www.dacoromanica.ro

4. Administratorii şi directorii cari au efectuat reducţiunea capitalului sau fuziunea societăţei, contravenind dispoziţiunilor art. 101 şi 197;

5. Administratorii şi directorii societăţilor de asigurare asupra vieţei şi ai societăţilor administrative de tontine cari vor fi contravenind dispoziţiunilor art. 147;

6. Lichidatorii cari au repărţit activul social între asociaţi, contravenind dispoziţiunilor art. 203.

Aceeaşi pedeapsă se aplică censorilor cari, în cazurile arătate în numerile 2, 3, 4, 5 şi 6 de sub acest articol, nu au îndeplinit îndatoririle lor. *(Ital. 247).*

266. Dacă depunerea actului constitutiv şi a statutelor societăţilor în comandită prin acţiuni sau anonime, a actelor care aduc schimbări ziselor acte, a situaţiunilor lunare şi a bilanţurilor, la tribunalul civil sau la tribunalul de comerţ, după împrejurări, nu s'a făcut în termenele fixate, sau s'a făcut în mod incomplet, fiecare din persoanele care sunt datoare a o face sau de a ordona să se facă, se va pedepsi cu o amendă, care va putea să se ridice până la 50 lei pentru fiecare zi de întârziere. *(Ital. 248).*

267. Administratorii societăţilor cooperative, având asociaţi cu responsabilitate nemărginită, cari nu depun la tribunalul de comerţ la finele fiecărui trimestru, lista prescrisă de art. 229, şi grefierul care nu va denunţa această omisiune procurorului tribunalului în cele 10 zile următoare, vor fi pedepsiţi cu o amendă până la 300 lei. *(Ital. 249).*

268. Orice abatere dela dispoziţiunile art. 104, 157, 167 şi 200 şi dela cele dintâi două aliniate ale art. 174, se va pedepsi cu o amendă care nu va trece peste una sută lei. *(Ital. 250).*

269. Societăţile constituite înainte de punerea în lucrare a prezentului codice, vor fi supuse dispoziţiunilor art. 104, 169, 180, 181 şi 182, precum şi dispoziţiunilor cari cârmuesc lichidarea şi fuziunea societăţilor sau reducerea capitalului lor.

Societăţile existente, cari ar voi să-şi modifice statutele lor, sau care ar voi să prelungească termenul pentru care fuseseră constituite, vor fi datoare să-şi pună statutele în conformitate cu prezentul codice.

TITLUL IX

DESPRE CAMBIE ŞI DESPRE CEC

Cap. I. Despre cambie

I. Condiţiunile esenţiale ale cambiei

270. Cambia cuprinde sau obligaţiunea de a plăti sau obligaţiunea de a face să se plătească la scadenţă, o sumă hotărâtă înfăţişătorului, după

www.digibuc.ro

formele stabilite în capitolul de față.

Cambia cuprinzând obligațiunea de a plăti, se mai numește și bilet la ordin.

Cambia cuprinzând obligațiunea de a face să se plătească, se mai numește și poliță sau trată[1]).

Condițiunile esențiale ale cambiei sunt:

1. Data;

2. Numirea de cambie sau poliță rostită în textul înscrisului;

3. Numele persoanei sau firma primitorului;

4. Clauza la ordin[2]);

5. Arătarea sumei de plătit;

6. A scadenței;

7. A locului plății;

8. Semnătura trăgătorului sau a emitentului, cu numele sau cu firma sa, ori a mandatarului său special.

Cambia care cuprinde obligațiunea de a face să se plătească (poliță) trebuie să mai arăte:

9. Persoana trasului, adică numele sau firma persoanei care are să facă plata[3]).

Nu se cere să se arăte în cambie valoarea sau cauza, nici tragerea dintr'un loc într'altul. *(Ital. 251).*

271. Scadența nu poate să fie decât una și aceeași pentru toată suma arătată în cambie, și poate să fie:

1. La o zi fixă;

2. La vedere (înfățișare);

3. La un timp anume hotărât după vedere: la una sau mai multe zile, la una sau mai multe luni după vedere;

4. La un timp anume hotărât după ziua emiterei (după dată);

5. La un anume bâlciu.

Dacă cambia nu arată epoca plății, ea e plătibilă la vedere (înfățișare)[4]). *(Ital. 252).*

272. Dacă în poliță locul de plată nu se arată anume, polița se va plăti la locul arătat lângă numele sau firma trasului. În biletul la ordin locul emisiunei se socotește ca loc de plată și în același timp ca domiciliu al emitentului, dacă un alt loc de plată nu s'a arătat. *(Ital. 253).*

273. *(Mod. Lg. 6 Aprilie 1900).* Lipsa arătărei numelui persoanei sau firmei primitorului la facerea cambiei, precum și lipsa vre-uneia din condițiunile esențiale arătate în articolele de mai sus, exclude calitatea și efectele speciale ale cambiei, cu rezerva efectelor ordinare ale obliga-

---

[1]) In art. italian 251, lipsesc aceste două aliniate dela început al. 2 și 3.

[2]) In textul italian lipsește acest aliniat.

[3]) Din art. italian corespunzător lipsesc cuvintele: «*adică numele sau firma persoanei care are să facă plata*». El însă mai cuprinde un aliniat, care lipsește la noi.

[4]) Acest aliniat lipsește în Codul italian.

www.digibuc.ro

ţiunei, după natura sa comercială sau civilă.

Promisiunea de dobânzi cuprinsă în cambie sau renunţarea la prescripţie se socoteşte ca nescrisă. *(Ital. 254)*[1]).

274. Cambia poate să fie trasă asupra unei persoane şi plătibilă la alta.

Ea poate să fie trasă în folosul trăgătorului. Trăgătorul se poate desemna el însuşi ca primitor[2]).

Ea poate să fie trasă după ordinul şi în socoteala unui al treilea. *(Ital 255).*

275. Când cambia e sub semnătură privată şi scrisă de un altul decât debitorul, acesta, dacă nu e comerciant, industriaş, plugar, vier, slugă, sau lucrător cu mâna, e dator să adauge la semnătura sa cuvintele: «bun şi aprobat», arătând în litere suma pentru care se obligă.

276. Cambia se poate emite şi în formă autentică. Cambia semnată prin punere de deget, cu pecete sau cu alte semne, nu are tărie dacă nu este făcută în forma prevăzută de legea pentru autentificarea actelor[3]).

[1]) In art. italian 254, lipsesc cuvintele din acest aliniat *final*: «*sau renunţarea la prescripţiune*».

[2]) In textul italian lipsesc cuvintele: «*Trăgătorul se poate desemna el însuş ca primitor*».

[3]) In materia cambiei, legiuitorul român a avut în vedere, pe lângă Codul de comerţ italian, şi legea germană asupra poliţelor din 1848 şi 1869.

II. Despre gir

277. Proprietatea cambiei, cu toate garanţiile şi drepturile ce decurg din ea, se transmite prin gir.

Giranţii sunt solidari răspunzători de acceptarea şi de plata cambiei la scadenţă. *(Ital. 256).*

278. Dacă trăgătorul, purtătorul[4]) sau girantul a interzis transferarea cambiei prin gir, inserând într'însa clauza «nu la ordin» sau o altă clauză echivalentă, girurile făcute contra acestei interziceri produc numai în privinţa celui care a inserat clauza efectele unei cesiuni. *(Ital. 257).*

279. Girul trebuie să fie scris pe cambie, datat şi semnat de girant.

Girul este valabil şi când girantul scrie numai numele sau firma sa în dosul cambiei, fără să arate numele aceluia în ordinul căruia el e făcut (gir în alb).

Înfăţişătorul e în drept să umple girul în alb. *(Ital. 258).*

280. Girul în care s'a adăugat clauza «pentru incassare», «prin procuraţiune», «pentru mandat», «valoarea în garanţie», sau alte de asemenea, nu transmite proprietatea cambiei, ci împuterniceşte pe înfăţişător a cere plata cam

[4]) Din eroare se zice aci «*purtătorul*» în loc de «*emitentul*», cum e în textul italian, căci purtătorul nu are interes de a insera o atare clauză.

www.digibuc.ro

biei, a o protesta şi a notifica lipsa de plată autorului său, a cere în justiţie plata, a încassa suma depusă şi a o gira prin procuraţiune.

Dacă se adaugă în gir clauza «fără garanţie», «fără oblig»[1]), sau o alta asemenea, girantul e scutit de obligaţiunea cambială ce ar putea să decurgă din girul său. *(Ital. 259; L. Germ. 25 Nov. 1848, 17).*

281. Girul cambiei ajunsă la scadenţă produce numai efectul unei cesiuni. *(Ital. 260).*

III. Despre acceptaţiune

§ 1. Dispoziţiuni generale

282. Cambia trasă la o epocă fixă după vedere, trebuie să fie înfăţişată pentru acceptare înlăuntrul anului dela data sa, sub pedeapsă pentru posesor de a pierde acţiunea sa de recurs în contra giranţilor şi în contra trăgătorului[2]).

Trăgătorul şi fie-care din giranţi vor putea să fixeze un termen mai scurt decât un an. In acest caz, acela care a stabilit acest termen şi obligaţii cari vin după dânsul vor fi descărcaţi de acţiunea de recurs, dacă cambia nu s'a înfăţişat spre acceptare în termenul fixat de dânşii.

Când cambia e trasă dintr'un loc al ţărei şi plătibilă într'o ţară străină cu care comerţul se face pe apă, în total sau în parte, termenul indicat în prima parte a acestui articol va fi îndoit în timp de răsboiu maritim. *(Ital. 261).*

283. Acceptaţiunea trebuie să fie scrisă pe cambie şi semnată de acceptant.

Acceptarea se exprimă prin cuvântul «accept» sau prin alte cuvinte de asemenea; cu toate acestea, pentru ca o acceptare să fie valabilă, este destul ca acceptantul să semneze numele sau firma sa pe faţa anterioară a cambiei. *(Ital. 262).*

284. Acceptarea unei cambii trasă la o epocă fixă dela înfăţişare, trebuie să fie datată. Dacă trasul refuză datarea acceptului său, sau, în lipsă de accept, a pune pe cambie o viză datată, în acest caz posesorul va trebui să facă să se stabilească înfăţişarea la timp a cambiei prin un protest de lipsă de dătare făcut înlăuntrul termenului de înfăţişare.

Ziua protestului va ţine loc, în acest caz, de dată sau de zi de înfăţişare.

Dacă nu s'a făcut protest, atunci scadenţa în contra acceptantului care a omis datarea, se socoteşte dela cea de pe urmă zi a termenului

[1]) In art. italian lipsesc cuvintele: «fără oblig», cari au fost adăugate de legiuitorul român.

[2]) In textul italian lipsesc cuvintele: «*în contra giranţilor şi în contra trăgătorului*».

www.digibuc.ro

de înfățișare [1]). *(L. Germ. 25 Nov. 1848, 20).*

285. Acceptarea trebuie să fie cerută la domiciliul trasului, chiar când cambia ar arăta un alt loc de plată.

286. Acceptarea cambiei plătibilă într'un alt loc decât acela al reședinței acceptantului, trebuie să arate persoana prin mijlocirea căreia urmează să se facă plata. In lipsa unei asemenea indicațiuni, este presupus că acceptantul voește să plătească el însuși la *locul* fixat pentru plată. *(Ital. 264).*

287. Acceptarea trebuie să fie dată la înfățișarea cambiei, sau cel mai târziu în cele 24 de ore dela înfățișare. Ea nu poate fi revocată după ce cambia a fost înapoiată. *(Ital. 266).*

288. Acceptarea poate să fie restrânsă la o sumă mai mică decât cea însemnată în cambie.

Dacă se adaugă alte restricțiuni în accept, atunci cambia astfel acceptată se privește ca o cambie a cărei acceptare s'a refuzat, și posesorul poate să exercite recursul în garanție în contra giranților și în contra trăgătorului; cu toate acestea, acceptantul rămâne îndatorat conform regulilor relative la cambii în limitele acceptului său. *(L. Germ. 25 Nov. 1848, 22).*

289. Acceptarea defectuoasă sau refuzul total ori în parte al acceptării se constată în chipul arătat în secțiunea VIII a capitolului de față. *(Ital. 267).*

290. Acceptantul contractează direct obligațiunea de a plăti cambia.

Acceptantul este obligat prin acceptarea făcută, deși trăgătorul ar fi căzut în faliment înaintea acceptării, fără ca acceptantul să o fi știut.

Acceptantul e de asemenea îndatorat conform regulilor relative la cambii către trăgător; el însă nu are în contra trăgătorului acțiunea cambială. *(Ital. 268).*

§ 2. Despre acceptațiunea prin intervenție sau pentru onoare

291. Cambia pe care trasul nu a acceptat-o, poate fi acceptată de persoanele arătate într'însa pentru a o accepta sau a o plăti la nevoie. *(Ital. 269).*

292. Cambia care nu e acceptată de tras, nici de persoanele arătate pentru a o accepta sau plăti la nevoie, poate fi acceptată de către un al treilea.

Posesorul cambiei are facultatea de a primi sau nu acceptarea prin intervenție ce o oferă cel de al treilea [2]);

[1]) Art. italian 263, diferă întru câtva de textul român, care a avut în vedere și legea germană asupra cambiilor.

[2]) In textul italian lipsesc cuvintele: «*Posesorul cambiei*

www.digibuc.ro

cu toate acestea, acceptarea celui de al treilea nu lipseşte pe posesor de acţiunea de recurs, pentru a dobândi cauţiune, afară numai dacă din actul de protest nu reiese că posesorul a consimţit la acea acceptare.

Pot încă interveni ca persoane de al treilea, trasul sau persoanele arătate pentru a accepta cambia sau a o plăti la nevoie, cu toate că în această calitate ele ar fi refuzat acceptarea. *(Ital. 270).*

293. Acceptantul prin intervenţiune se obligă conform regulilor relative la cambii către toţi giranţii cari succed persoanei în onoarea căreia el a acceptat.

Această obligaţiune se stinge când cambia nu se înfăţişează acceptantului pentru onoare în termenul hotărât pentru facerea protestului.

Persoana onorată şi giranţii anteriori păstrează acţiunea de recurs pentru lipsa de acceptare în contra autorilor lor, deşi cambia a fost acceptată prin intervenţiune. *(Ital. 271).*

294. Dacă acceptantul pentru onoare a omis să însemneze în acceptul său, în onoarea cărei persoane anume se face acceptarea, aceasta se socoteşte dată în onoarea trăgătorului.

Intre mai multe acceptaţiuni pentru onoare, precăderea se cuvine aceluia care liberează mai mulţi obligaţi, sub pedeapsă pentru posesor de a pierde acţiunea de recurs în contra acelora cari au fost liberaţi. *(Ital. 272).*

295. Acceptantul prin intervenţiune trebuie să facă a i se înmâna prin posesor protestul şi să-l remită fără întârziere persoanei onorate. *(Ital. 273)*

IV. Despre aval

296. Plata cambiei poate fi garantată prin aval.

Avalul e scris pe cambie şi semnat de către acela care îl dă

El se exprimă prin cuvintele «pentru aval» sau altele de asemenea. *(Ital. 274).*

297. Dătătorul avalului ia asupră-şi îndatoririle persoanei pentru care se face garant şi se obligă conform regulilor relative la cambii, cu toate că obligaţiunea persoanei pentru care s'a dat avalul nu ar fi valabilă.

Dacă nu se arată persoana pentru care se dă avalul, el e socotit dat la poliţe, pentru acceptant; iar dacă poliţa nu e încă acceptată, pentru trăgător. La biletele la ordin sau valori cambiale el e socotit dat pentru emitent.

Posesorul cambiei trebuie să îndeplinească în contra dătătorului avalului toate actele cari sunt trebuincioase pentru a păstra acţiunea cambială în contra persoanei

are facultatea de a primi sau nu acceptarea prin intervenţiune ce o oferă cel de al treilea», cari sunt adăugate de legiuitorul român.

www.digibuc.ro

pentru care s'a dat avalul. *(Ital. 275).*

298. Dătătorul avalului care plăteşte cambia sosită la scadenţă, este subrogat în drepturile ce are posesorul în contra persoanei pentru care s'a dat avalul şi în contra obligaţilor anteriori. *(Ital. 276).*

V. Despre duplicate şi copii

§ 1. Despre duplicate

299. Trăgătorul sau emitentul cambiei e ţinut a da primitorului, după cererea sa[1]), unul sau mai multe duplicate.

Ori-ce alt posesor al cambiei poate de asemenea să ceară duplicate. El trebuie să se adreseze pentru aceasta la girantul său nemijlocit, până când cererea ajunge în cele din urmă la trăgător. *(Ital. 277).*

300. Ori-ce duplicat trebuie să aibă aceeaşi cuprindere ca şi cambia şi să fie însemnat ca prima, secunda, etc.

In lipsa unei asemenea indicaţiuni, fie-care exemplar e socotit ca o cambie deosebită. *(Ital. 278).*

301. Dacă s'a plătit cambia după înfăţişarea unuia din mai multe exemplare emise, celelalte pierd puterea lor. Răspunderea de celelalte exemplare are însă loc în cazurile următoare:

1. Girantul care a girat mai multe exemplare ale aceleiaşi cambii la diferite persoane, şi toţi girantii posteriori ale căror semnături se găsesc pe exemplarele neînapoiate în momentul plăţei, răspund de girurile lor;

2. Acceptantul care a acceptat mai multe exemplare ale aceleiaşi cambii, răspunde de acceptările aflate pe exemplarele neînapoiate în momentul plăţei;

3. Dacă mai multe exemplare sunt girate către persoane diferite şi toate acceptate, girantul şi acceptantul sunt ţinuţi solidar pentru fiecare gir şi pentru toate acceptele. *(Ital. 279; L. Germ. Nov. 1848, 67).*

302. Acel care a trimis un exemplar al cambiei pentru acceptare, trebuie să însemneze pe celelalte exemplare persoana la care s'a expediat acest exemplar pentru acceptare; omisiunea acestei însemnări nu exclude efectele cambiei.

Depozitarul exemplarului expediat pentru acceptare e dator să-l înmâneze posesorului duplicatului la a sa cerere[2]).

Posesorul unui duplicat pe care este însemnat la cine se găseşte exemplarul expediat pentru acceptare, nu poate să exercite recursul în garanţie pentru lipsa de acceptare sau pentru lipsa de

[1]) In art. italian 277, lipsesc cuvintele: «după cererea sa».

[2]) Acest al doilea aliniat lipseşte din art. italian 280.

www.digibuc.ro

plată, dacă nu dovedește în formele stabilite în secțiunea VIII a capitolului de față:

1. Că exemplarul expediat pentru acceptare nu i s'a înmânat de către depozitar;

2. Că acceptarea sau plata nu s'a putut dobândi în temeiul duplicatului. *(Ital.280; L. Germ. 25 Nov. 1848, 68, 69)*

§ 2. Despre copii

303. Ori-ce posesor al unei cambii poate să scoată copii pentru trebuințele sale.

Copiile scoase trebuie să fie conforme cu originalul și să cuprindă toate girurile și însemnările ce se găsesc în el, cu adăugirea «aceasta este o copie» sau o alta de asemenea. *(Ital. 281)*.

304. Acceptarea și girurile originale scrise pe copie îndatorează pe acceptant și pe giranți, ca și când ar fi scrise pe cambia originală. *(Ital. 282)*.

VI. Despre scadență

305. O cambie la vedere are scadența la înfățișarea ei. *(Ital. 283)*.

306. Scadența unei cambii plătibilă la o epocă fixă după vedere, e hotărâtă prin foaia acceptărei sau aceea a înfățișărei, constatată în modul prevăzut de art. 284. *(Ital. 284)*.

307. Dacă termenul e fixat pe zile, scadența are loc la ultima zi a termenului; în calculul termenului nu intră nici ziua când s'a emis cambia plătibilă după dată, sau când s'a înfățișat pentru acceptare cambia plătibilă după vedere, nici ziua scadenței. Cambia plătibilă la o lună sau mai multe luni, sau la o săptămână sau mai multe săptămâni după dată sau după vedere, e plătibilă la data lunei sau a săptămânei scadenței corespunzătoare cu data emiterei sau înfățișărei.

Dacă această dată corespunzătoare nu există, cambia e plătibilă în ziua cea de pe urmă a lunei scadenței.

Dacă scadența este fixată la jumătatea unei luni, ea se împlinește la 15 ale acelei luni. Scadența la începutul sau la sfârșitul lunei este la prima sau la ultima zi a lunei. *(Ital. 285)*.

308. Termenul unei cambii plătibile în timpul unui bâlciu, se împlinește în ajunul spargerei bâlciului sau în ziua de bâlciu, dacă bâlciul nu tine mai mult de o zi. *(Ital. 286)*.

VII. Despre plată

§ 1. Dispoziții generale

309. Posesorul unei cambii girate dovedește că e proprietarul ei prin seria neîntreruptă de girur cari au ajuns până la dânsul.

Girurile șterse sunt socotite nescrise.

Acela care plătește nu e îndatorat să examineze autenticitatea girurilor. *(Ital. 287)*.

310. Cambia trebuie să fie

www.digibuc.ro

înfăţişată pentru plată, plătită la locul arătat într'însa şi la ziua scadenţei. Dacă ziua scadenţei e o sărbătoare legală, ziua plăţei e cea dintâi zi de lucru următoare. *(Ital. 288).*

311. Cambia emisă la vedere sau la o epocă fixă după vedere, trebuie să fie înfăţişată pentru plată în termenul şi în modul prevăzut de art. 282. *(Ital. 289).*

312. Termene de graţie, de favoare, pentru plata cambiei nu pot avea loc. *(Ital. 290).*

313. Când suma de plătit este scrisă în acelaş timp în litere şi în cifre, dacă este deosebire, suma cea mai mică va trebui să fie plătită. *(Ital. 291).*

314. Posesorul cambiei nu poate să refuze o plată în parte, deşi cambia ar fi fost acceptată pentru suma întreagă; dar ca să-şi păstreze recursul în garanţie pentru suma neplătită, el va trebui să dovedească, printr'un protest [1]), lipsa în parte de plată. *(Ital. 292).*

315. Cambia trebuie să fie plătită în moneda arătată într'însa, cu distincţiunile prevăzute de art. 41. *(Ital. 293).*

316. Posesorul cambiei nu poate să fie silit a primi plata înainte de scadenţă.

Acela care plăteşte o cambie înainte de scadenţă este răspunzător de validitatea plăţei. *(Ital. 294).*

317. Plata unei cambii făcută în mânile posesorului la scadenţă şi fără opoziţiune din partea cui-va, liberează pe debitor.

318. Posesorul cambiei, ca să dobândească plata, trebuie să dea adeverinţă pe însăşi cambia şi să înmâneze debitorului cambia achitată.

Dacă debitorul a făcut numai o plată în parte, creditorul trebuie să facă menţiune despre plata în parte pe cambie sau [2]) să-i înmâneze o adeverinţă deosebită.

Dacă plata are loc după protest actul de protest şi socoteala de întoarcere trebuie deasemenea să fie înmânate debitorului care plăteşte. *(Ital. 295).*

319. Lipsa totală sau parţială de plată se dovedeşte în modul stabilit la secţiunea VIII a capitolului de faţă.

Protestul pentru neplată trebuie să fie făcut în ziua ce urmează după aceea a scadenţei; dacă acea zi este o Duminecă sau sărbătoare legală, protestul se va face în cea dintâi zi de lucru ce urmează. *(Ital. 296).*

320. Dacă plata cambiei nu este cerută la scadenţă, acceptantul sau emitentul, după

[1]) Din textul articolului italian lipsesc cuvintele: *«printr'un protest»*.

[2]) In loc de cuvântul *«sau»*, textul articolului italian zice *«şi»*. Deasemenea aliniatul ultim lipseşte din textul italian al art. 295.

www.digibuc.ro

expirarea termenului protestului pentru neplată, are dreptul a consemna suma arătată în cambie la Cassa de depuneri și a depune recipisa la tribunalul locului unde trebuia să se facă plata, fără nici o altă încunoștiințare, pe rizicul și cu cheltuiala posesorului. *(Ital. 297).*

321. Debitorul cambiei nu poate fi oprit dela plata ei decât în caz de pierderea cambiei și de faliment al posesorului. *(Ital. 298).*

§ 2. Despre plata prin intervenţiune sau pentru onoare.

322. Dacă cambia nu e plătită de către tras, de către acceptant, de către emitent, sau de către persoanele indicate ca să o plătească la nevoie, ea poate fi plătită de către un al treilea.

Plata prin intervenţiune trebuie să fie declarată în actul de protest. *(Ital. 299).*

323. Acela care plătește o cambie prin intervenţiune e subrogat în toate drepturile posesorului, în limitele arătate în art. următor. *(Ital. 300).*

324. Dacă plata prin intervenţiune e făcută pentru onoarea trăgătorului sau a emitentului, toți giranții sunt liberați.

Dacă ea este făcută pentru onoarea unui girant, toți giranții posteriori sunt liberați.

Între mai mulți cari oferă plata prin intervenţiune, are precădere acela care operează mai multe liberaţiuni. Un intervenient care plătește, cu toate că se învederează din cambie sau din protest că un altul care ar fi operat mai multe liberaţiuni a oferit să plătească cambia, nu are recursul în garanție în contra acelor giranți cari ar fi fost liberați prin plata oferită de celălalt [1]). *(Ital. 301).*

325. Dacă trasul care n'a acceptat, se prezintă în această calitate ca să plătească o cambie protestată, el trebuie să aibă precădere înaintea altora. Când însă trasul se prezintă ca să plătească prin intervenţiune, atunci se aplică dispoziţiunile articolului precedent. *(Ital. 302).*

VIII. Despre protest

326. Protestul trebuie să fie făcut de portărel după cererea posesorului cambiei.

Asistența de martor nu este necesară.

In orașele nereședințe de tribunal protestul se va face de judecătorul de ocol [2]). *(Ital. 303).*

327. Protestul trebuie să se facă printr'un singur act:

1. La locul însemnat în cambie pentru acceptare sau pentru plată și, în lipsă de asemenea indicaţiuni, la reședința sau domiciliul trasului

[1]) Ultimul aliniat din art. 324 român are o redacție mult mai abreviată în art. italian 301.

[2]) Acest al treilea aliniat lipsește în articolul italian 303.

www.dacoromanica.ro

sau al acceptantului, sau al emitentului, ori la ultimul său domiciliu cunoscut;

2. La reşedinţa sau domiciliul persoanelor însemnate în cambie fie de către trăgător, fie de către girant, pentru a o accepta sau plăti la nevoie;

3. La reşedinţa sau domiciliul celui de al treilea care a acceptat cambia prin intervenţiune.

In caz de greşită sau de falsă arătare a lucrurilor sus numite, portărelul este dator să consemne în actul de protest cercetările făcute pentru a găsi aceste persoane. *(Ital. 304).*

328. Protestul trebuie să cuprindă:

1. Transcrierea exactă a cambiei, a acceptărei, a girurilor şi a tuturor arătărilor şi însemnărilor cuprinse într'însa;

2. Numele persoanei pentru care şi în contra căreia se face protestul;

3. Somaţiunea adresată persoanei în contra căreia se face protestul, obiectul somaţiunei, locul şi data unde s'a făcut somaţiunea;

4. Răspunsul obţinut sau arătarea că persoana în contra căreia e făcut protestul n'a dat nici un răspuns.

Protestul trebuie să fie semnat de portărel.

Dacă cambia s'a pierdut şi nu există un duplicat sau o copie, protestul, în locul transcrierei, va trebui să cuprindă o descriere pe cât se poate de precisă a cambiei. *(Ital. 305; L. Germ. 25 Nov. 1848).*

329. Portărelul nu va putea să facă acte de protest în care el singur, rudele sau afinii lui, în linie directă în toate gradele, şi în linie colaterală până la gradul al treilea inclusiv, ar fi părţi interesate.

Portărelul va arăta în actul de protest mijloacele prin care s'a încredinţat de identitatea persoanelor contra cărora s'a făcut protestul.

Ştersăturile, răsăturile şi orice scriptură între rânduri sau cu semn de trimitere, trebuie să fie aprobate şi semnate de portărel.

330. Originalul protestului se va aduce la tribunal şi, adeverindu-se de preşedinte sau de către acela care-i ţine locul, se va da înfăţişătorului. Portărelul este ţinut, sub pedeapsă de cheltueli şi daune-interese către părţi, să treacă toate protestele în întreg, zi cu zi şi după ordinea datei, într'un registru special, numerotat şi parafat de preşedinte, cuprinzând data, natura, specia actului şi numele părţilor. In caz de pierdere dovedită a originalului, el se poate înlocui prin un extract legalizat din registru. *(Ital. 306).*

331. Nici un act din partea posesorului cambiei nu poate să înlocuiască protestul spre a dovedi îndeplinirea actelor necesare pentru a conserva acţiunea cambială.

www.digibuc.ro

Cu toate acestea, protestul pentru lipsa de acceptare sau pentru lipsa de plată poate fi înlocuit, dacă posesorul consimte la aceasta, printr'o declarare datată şi semnată de persoana care refuză de a accepta sau de a plăti. Această declarare trebuie să fie învestită cu dată certă în termenul prescris pentru facerea protestului, sau cel mai târziu în cele 24 ore care vor urma după expirarea acestui termen.

Această declarare poate fi făcută sau pe cambie sau prin act separat. Declararea prin act separat trebuie să cuprindă transcrierea exactă, cerută de aliniatul întâi al art. 328.

Formalităţile prescrise în acest articol se vor observa sub pedeapsă de nulitate. *(Ital. 307)* [1]).

332. Moartea sau falimentul trasului, sau protestul pentru lipsa de acceptare, nu apără pe posesorul cambiei de îndatorirea de a constata lipsa de plată în chipul arătat în articolele de mai sus. *(Ital. 308)*.

333. Clauza «fără protest» sau «fără cheltueli» apără de protest, dar nu dispensă de înfăţişarea cambiei pentru acceptare sau plată. *(Ital. 309; L. Germ. 25 Nov. 1848, 42)* [2]).

[1]) Acest ultim aliniat lipseşte în textul italian 307.

[2]) Art. italian 309, spune că această clauză se consideră ca nescrisă.

334. Pierderea drepturilor prin nefacerea protestului în termenul prescris de lege, nu are loc când o forţă majoră a împiedecat sau întârziat protestul. Forţa majoră rămâne însă în sarcina posesorului, dacă el omite să facă protestul îndată ce împrejurările nu se mai potrivesc [3]).

IX. Despre contra-cambie

335. Posesorul cambiei neplătite poate să incasseze suma arătată într'însa, cheltuelile şi desdăunarea pentru preţul schimbului plătit de dânsul, printr'o contra-cambie trasă asupra trăgătorului sau asupra unuia din giranţi.

Acela care a plătit contra-cambia poate să se despăgubească şi el în acelaş mod în contra obligaţilor anteriori. *(Ital. 310)*.

336. Contra-cambia va fi însoţită de cambia protestată, de protest, sau de declararea dată conform art. 331 [4]) şi de o socoteală de întoarcere.

Socoteala de întoarcere trebuie să arate:

1. Suma în capital a cambiei protestate cu dobânda dela ziua scadenţei;

2. Cheltuelile protestului şi alte cheltueli legiuite, precum: comisioane de bancă, plata mijlocitorilor de schimb,

[3]) Acest articol 334, nu are echivalentul său în Codul de comerţ italian.

[4]) In art. italian 311, lipsesc cuvintele: *«sau declararea dată conform art. 331»*.

www.digibuc.ro

timbru şi porto pentru scrisori;

3. Numele persoanei asupra căreia s'a tras contra-cambia;

4. Preţul schimbului cu care s'a negociat contra-cambia. *(Ital. 311)*.

337. Preţul schimbului datorit posesorului se regulează după cursul schimbului locului unde cambia era plătibilă asupra reşedinţei persoanei asupra căreia s'a tras contra-cambia.

Preţul schimbului datorit girantelui care a plătit cambia se regulează după cursul schimbului locului de unde s'a afirmat conform prescripţiunilor art. 40 *(Ital. 312)*.

338. Ori-ce girant care a plătit cambia, poate să steargă propriul său gir şi toate girurile posterioare. *(Ital. 313)*.

X. Despre acţiunea cambială

339. Dacă lipsa de acceptare este dovedită în formele prescrise în secţiunea VIII, trăgătorul şi giranţii sunt solidari şi unul către altul obligaţi a da o cauţiune pentru plata cambiei la scadenţă şi pentru plata cheltuielilor. *(Ital. 314)*.

340. Posesorul unei poliţe acceptate va avea dreptul a cere o cauţiune dela giranţi şi dela trăgător, dacă acceptantul este în faliment, sau dacă el a suspendat plăţile ori dacă o execuţiune în contră-i a rămas fără efect, dovedind, în formele stabilite în secţiunea VIII, că cauţiunea n'a fost dată de acceptant şi că o nouă acceptare nu se poate dobândi dela persoanele indicate la nevoie.

Ori-ce girant poate cere cauţiune în contra obligaţilor anteriori, înfăţişând probele arătate mai sus.

Posesorul şi giratarii vor avea acelaş drept şi în cazul când emitentul unui bilet la ordin a căzut în faliment sau a suspendat plăţile, ori a fost urmărit fără rezultat. *(Ital. 315)*[1]).

341. Dacă cambia e plătibilă într'un alt loc decât reşedinţa acceptantului sau a emitentului şi la o altă persoană, lipsa de plată va trebui să fie constatată după regulile stabilite în secţiunea VIII[2]), chiar pentru a conserva acţiunea în contra acceptantului şi în contra emitentului. *(Ital. 316)*.

342. Posesorul cambiei protestate pentru neplată trebuie să înştiinţeze pe girantul său despre aceasta în cele 2 zile dela data protestului sau a declarării de care se vorbeşte în art. 331.

[1]) Art. italian 315, nu cuprinde acest ultim aliniat, care a fost adăugat de legiuitorul român.

[2]) In textul oficial, din eroare, se face trimitere la secţiunea VII, care se referă la plata cambiei, iar nu la protest. In textul italian accastă eroare nu există.

www.digibuc.ro

Ori-ce girant înştiinţat trebuie să facă aceeaşi înştiinţare autorului său nemijlocit în cele două zile după primirea înştiinţării, şi aşa mai departe până la trăgător sau până la primul girant.

Înştiinţarea e socotită dată prin predarea la poştă, înlăuntrul termenului de mai sus, a unei scrisori recomandate.

Dacă un girant n'a arătat în gir locul domiciliului său, înştiinţarea despre lipsa de plată trebuie să fie dată autorului său nemijlocit.

Acela care omite înştiinţarea sau nu o dă autorului său nemijlocit, e ţinut către toţi giranţii anteriori la repararea daunei cauzate prin această omisiune, pierzând încă şi dreptul la dobânzi şi cheltueli în contra acestor persoane, dela care nu va putea cere decât suma arătată în cambie. *(Ital. 317).*

343. Posesorul cambiei neplătită la scadenţă poate să exercite acţiunea cambială în contra unora din obligaţi sau în contra unuia singur dintre ei, fără să piardă dreptul său în contra celorlalţi.

El nu e ţinut să observe ordinea girurilor. *(Ital. 318).*

344. Acţiunea posesorului cambiei neplătită la scadenţă se mărgineşte la plata sumei indicate în cambie, a dobânzilor şi a cheltuelilor justificate prin socoteala de întoarcere, după dispoziţiunile art. 336 şi 337.

Girantul care a plătit cambia are dreptul să ceară dela un girant anterior sau dela un emitent[1]) plata sumei indicată în socoteala de întoarcere cu dobândă dela ziua plăţei şi plata cheltuelilor şi a preţului schimbului. *(Ital. 319).*

345. Dacă posesorul cambiei exercită acţiunea sa de regres individual contra unuia din obligaţii anteriori, el trebuie s'o intenteze în cele 15 zile dela data protestului, sau a declarării de care se vorbeşte în art. 331.

Dacă locul de reşedinţă al debitorului este într'o depărtare mai mare de 3 miriametri dela locul unde cambia era plătibilă, termenul va fi sporit cu câte o zi pentru fiecare 3 miriametri. Fracţiunile mai mici de doi miriametri nu se vor număra; fracţiunile de doi miriametri şi mai mult vor spori termenul cu o zi. *(Ital. 320).*

346. Dacă cambia este trasă sau emisă în România şi plătibilă în ţară străină, acţiunea de regres în contra obligaţilor reşezând în Regat trebuie să fie exercitată în termen:

De 60 zile dacă cambia e plătibilă în Europa, exceptându-se Islanda şi insulele Feroë, asupra unei pieţe maritime a Asiei sau a Africei pe Mediterana, pe Marea Neagră, pe canalul de Suez

[1]) Din textul italian 319, lipsesc cuvintele: «*dela un girant anterior sau dela un emitent*».

www.digibuc.ro

sau pe Marea Roşie, sau asupra unei pieţi interioare legate cu una din pieţele maritime sus zise cu o cale ferată.

De 120 zile dacă cambia e plătibilă asupra unei pieţi maritime sau legată cu dânsa cu calea ferată a Oceaniei sau asupra unei pieţi a Americei, dincoace de Capul Horn.

De 240 zile în celalte cazuri[1]).

Termenele de mai sus vor fi îndoite în timp de războiu maritim, dacă cambia e plătibilă asupra unei pieţi cu care traficul se face în tot sau în parte pe calea mărei. *(Ital. 321).*

347. *(Suprimat prin L. din 6 Aprilie 1900).*

348. Dacă posesorul exercită acţiunea cambială, colectiv în contra giranţilor şi în contra trăgătorului, el se bucură în privinţa fie-căruia din ei de termenul fixat în articolele de mai sus.

Giranţii au dreptul să exercite aceeaşi acţiune, sau individual sau colectiv, în acelaşi termen.

In privinţa lor, termenul curge dela data plăţei sau dela data primirei citaţiunei în judecată pentru plată[2]). *(Ital. 322).*

349. *(Modif. Lg. din 6 Apr. 1900).* Debitorul unei cambii nu va putea opune decât excepţiunile privitoare la forma titlului sau lipsa condiţiilor necesare pentru exerciţiul acţiunei şi excepţiile personale aceluia care a exercitat această acţiune.

Aceste excepţiuni vor trebui să fie propuse la prima înfăţişare.

Excepţiunile personale însă nu vor putea întârzia condamnarea la plată, decât dacă ele sunt lichide şi de o grabnică soluţie şi, în toate cazurile, întemeiate pe o probă scrisă.

Acţiunile cambiale, fie de competenţa judecătoriilor de ocoale, fie de a tribunalului, şi apelurile făcute în contra hotărârilor dela prima instanţă în această materie, se vor judeca în termen de o lună de zile şi cu precădere. Hotărârile date asupra cambiilor, atât la prima instanţă cât şi în apel, vor fi fără drept de opoziţie.

Termenul de apel în materie cambială va curge dela data pronunţărei hotărârei de la prima instanţă, judecătorie sau tribunal. *(Ital. 324).*

350. Posesorul cambiei pierde acţiunea în recurs în contra trăgătorului şi în contra giranţilor după expirarea termenelor de mai sus:

1. Pentru înfăţişarea cambiei plătibilă la vedere sau la o epocă fixă după vedere;

2. Pentru protestul de neplată;

[1]) Art. italian 321, are redactat astfel acest aliniat: «*di 240 giorni, se è pagabile in qualsiasi altro luogo*».

[2]) Acest al treilea aliniat lipseşte în art. italian 322.

www.digihuc.ro

3. Pentru exercițiul acțiunei de recurs;

Giranții pierd de asemenea acțiunea lor de recurs în contra obligaților anteriori, după expirarea termenilor de mai sus, fie-care în ceea ce-l privește.

Cererea în judecată, deși întentată înaintea unor judecători necompetenți, împiedecă pierderea acțiunei de recurs. *(Ital. 325).*

351. Cu toată pierderea acțiunei de recurs, trăgătorul rămâne obligat către posesorul cambiei pentru suma dela care trăgătorul ar avea, în alt chip, un folos nedatorit în paguba posesorului.

In cazul prevăzut de art. 341, această dispoziție va fi deasemenea aplicabilă acceptantului unei polițe și emitentului unui bilet la ordin. *(Ital. 326).*

XI. Despre cambia purtînd semnătura unor persoane incapabile sau o semnătură falsă ori falsificată

352. Cambia semnată de persoane incapabile e valabilă în privința persoanelor capabile care au semnat-o.

Cambia purtând o semnătură falsă sau falsificată are tărie față cu toți giranții și cu emitentul ale căror semnături nu sunt false sau falsificate. *(Ital. 327).*

353. Acei cari au girat, avalizat sau acceptat o cambie falsă, sunt obligați față cu posesorul ca și când ar fi girat, avalizat sau acceptat o cambie adevărată. *(Ital. 328).*

XII. Despre cambia pierdută sau sustrasă [1])

354. O cambie pierdută sau sustrasă se poate declara fără tărie față cu ori-ce posesor care nu va exercita drepturile sale în termenul hotărât prin dispozițiunile următoare. *(Ital. 329).*

355. Proprietarul unei cambii pierdute sau sustrase poate cere anularea ei la tribunalul comercial al locului plății. Dacă prezidentul tribunalului va găsi că reclamantul a justificat proprietatea și pierderea sau sustragerea cambiei, el va ordona, prin încheiere, publicarea unei ordonanțe, cuprinzând transcrierea exactă sau o descriere precisă a cambiei pierdute sau sustrase și invitarea către oricine o posedă, de a o înfățișa la grefa tribunalului, înștiințând că, în lipsa de înfățișare ea se va declara fără tărie față cu posesorul.

Termenul pentru prezentarea cambiei va fi de 40 zile pentru cambiile trase sau emise în țară; iar pentru cele afară din țară se vor aplica termenele prevăzute în art. 346.

[1]) Atât titlul cât și textul articolelor ce urmează, în Codul de comerț italian se refera numai la *polițele sustrase*, nu și la cele «*pierdute*», cum e la noi.

www.digibuc.ro

Ordonanța va trebui să fie afișată în sala tribunalului, în localurile bursei celei mai apropiate și în sala comunei locului plății. Ea va trebui să fie publicată deasemenea în foaia anunțurilor judiciare ale aceluiași loc și în alte ziare pe cari, după împrejurări, prezidentul le va însemna în încheierea sa.

Termenul va curge dela data scadenței cambiei, dacă ea n'a ajuns încă la scadență, și, în caz contrariu, dela publicarea ordonanței. *(Ital. 330).*

356. In cursul termenului stabilit în articolul precedent, proprietarul cambiei va putea exercita toate actele cari tind la păstrarea drepturilor sale și după scadență el va putea cere plata, dând cauțiune sau, în lipsă de cauțiune, consemnarea sumei.

După trecerea acestui termen și constatându-se că cambia pierdută sau sustrasă nu s'a prezentat, ea se va declara fără tărie, față cu posesorul, prin o hotărâre a tribunalului, dată contradictoriu cu cei obligați.

Această hotărâre va descărca cauțiunile date. *(Ital. 331).*

357. Posesorul care se va justifica prin o serie neîntreruptă de giruri, nu poate fi obligat a înapoia cambia, exceptându-se cazul de rea credință sau de greșeală mare săvârșită în dobândirea ei. *(Ital. 332).*

XIII. Despre ordinul în producte sau mărfuri

358. Ordinul în producte sau mărfuri este o poliță și se regulează după dispozițiunile capitolului de față, cu rezerva modificărilor cuprinse în articolele următoare. *(Ital. 333).*

359. Ordinul în producte sau mărfuri trebuie să cuprindă numirea de poliță sau de ordin în producte sau mărfuri, rostită în textul înscrisului, și să arate natura productelor sau mărfurilor de predat, calitatea și cantitatea lor. *(Ital. 334).*

360. In ordinul în producte sau mărfuri se va hotărî epoca când va trebui să se facă predarea.

In lipsă de asemenea lămurire, calitatea de poliță va fi exclusă, cu rezerva efectelor obligațiunilor după natura lor civilă sau comercială. *(Ital. 335).*

361. După trecerea termenului fixat în ordin, posesorul va avea facultatea a-l executa sau prin încărcarea mărfei pe apă sau pe uscat, sau prin strămutarea acestei mărfi în alte locuri de depozit sau în alte magazii.

Dacă posesorul vrea să o păstreze în depozitele sau în magaziile unde ea se găsește, după trecerea termenului fixat prin ordin, mărfurile vor rămâne pe socoteala și în rizicul său. *(Ital. 336).*

362. In lipsă de convențiuni speciale, cheltuelile pre-

www.digibuc.ro

dărei sau, după cazuri, acelea ale măsurărei sau ale cântărirei, vor fi în sarcina aceluia care trebuie să predea.

Cheltuielile primirei vor fi în sarcina creditorului căruia va trebui să se facă predarea. *(Ital. 337).*

363. Preţul mărfei nepredate se va regula, întrucât priveşte plata despăgubirilor, după cursul pieţei la locul şi în timpul hotărât pentru predare.

Cursul se va regula după dispoziţiunile cuprinse în art. 40. *(Ital. 338).*

Cap. II. Despre cek

364. Ori-cine are sume de bani disponibile la o bancă sau la ori-ce persoană, va putea dispune de aceste sume, în tot sau în parte, în folosul unui al treilea, printr'un cek. *(Ital. 339).*

365. Cekul trebuie să arate suma de plătit, să fie datat şi semnat de eminent. El va putea fi emis la înfăţişetor sau în folosul unei persoane numite [1]). Va putea fi plătibil la vedere sau într'un termen care nu va fi mai mare de zece zile dela înfăţişare.

El va putea să fie subscris în ordin şi transmis chiar prin gir în alb [2]). *(Ital. 340).*

366. Sunt aplicabile cekului toate dispoziţiunile privitoare la gir, la aval, la semnătura persoanelor incapabile, la semnăturile false sau falsificate, la scadenţa şi plata cambiilor, la protest, la acţiunea în contra emitentului şi în contra giranţilor, la biletele pierdute sau sustrase. *(Ital. 341).*

367. Posesorul cekului trebuie să-l înfăţişeze trasului pentru plată, în cele opt zile dela dată, dacă el este emis în locul plăţei, şi în cele 15 zile, dacă el e plătibil într'un loc osebit de acela unde el este emis. Ziua datei nu este cuprinsă în acest teren. *(Ital. 342).*

368. Posesorul cekului care nu-l înfăţişează în termenele de mai sus, pierde acţiunea sa în contra girantilor; el pierde chiar acţiunea sa în contra emitentului, dacă suma nu este disponibilă prin faptul trasului, la scadenţa termenelor de mai sus. *(Ital. 343).*

369. Acela care emite un cek fără dată, sau cu o dată falsă, sau fără să existe în mâinile depozitarului suma disponibilă, va fi pedepsit cu o amendă egală cu zece la sută a sumei arătată în cek, afară de pedepsele prevăzute în legea penală, dacă va fi caz. *(Ital. 344).*

TITLUL X

DESPRE CONTUL CURENT

370. Contractul de contcurent produce:

[1]) Textul art. italian 340, nu cuprinde cuvintele: *«sau în folosul unei persoane numite».*

[2]) Acest al doilea alineat lipseşte în art. 340. din Codul italian.

www.digibuc.ro

1. Strămutarea proprietăţei valorilor înscrise în contul curent asupra primitorului lor, prin aceea că el le trece în debitul său, şi novaţiunea obligaţiunei de mai înainte între acela care a trimis valorile şi primitorul lor. Inscrierea însă în contul curent a unui efect de comerţ sau a unui alt titlu de credit, este presupusă făcută sub «rezerva încasărei»;

2. Compensaţiunea reciprocă între părţi până în concurenţa debitului şi a creditului respectiv, la încheierea socotelei, cu rezerva plăţei diferenţei;

3. Curgerea de dobânzi pentru sumele trecute în contul curent, în debitul primitorului, dela data înscrierei.

Dobânzile sunt cele comerciale şi se socotesc pe zi, dacă părţile nu s'au învoit alt-fel. *(Ital. 345).*

371. Existenţa contului curent nu exclude drepturile de comision şi plata cheltuelilor pentru afacerile însemnate în contul-curent. *(Ital. 346).*

372. Incheierea contului-curent şi lichidarea diferenţei vor avea loc la scadenţa termenelor stabilite prin convenţiuni şi, în lipsă, la 31 Decemvrie a fie-cărui an.

Dobânda diferenţei curge dela data lichidărei.

Numai diferenţa (saldo) lichidată la încheierea contului curent poate fi supusă execuţiunei sau oprirei în mâna unui al treilea sau asigurată prin ipotecă. Dacă s'a consimţit o ipotecă pentru credit deschis, posesorii efectelor create sau negociate în termenul acestei deschideri de credit nu se vor putea folosi de dânsul decât până la concurenţa soldului final al contului [1]). *(Ital. 347).*

373. Contractul de cont-curent este de drept desfiinţat:

1. Prin scadenţa termenului convenit;

2. In lipsă de convenţiune, prin retragerea uneia din părţi;

3. Prin falimentul uneia din părţi;

Desfiinţarea contractului de cont-curent se poate cere în caz de moarte, de interdicţiune sau incapacitate legală a uneia din părţi. *(Ital. 348).*

TITLUL XI

DESPRE MANDATUL COMERCIAL ŞI DESPRE COMISION

Cap. I. Despre mandatul comercial

I. Despre mandatul comercial în general

374. Mandatul comercial, are de obiect tratarea de afaceri comerciale pe seama şi socoteala mandantului.

Mandatul comercial nu se presupune a fi gratuit. *(Ital. 349).*

375. Deşi conceput în ter-

[1]) Art. italian 347, nu cuprinde acest de pe urmă aliniat.

www.digibuc.ro

meni generali, mandatul comercial nu se întinde şi la afacerile cari nu sunt comerciale, afară numai dacă aceasta se declară cu preciziune prin mandat.

Dacă mandatarul nu are instrucţiuni decât asupra unor părţi ale afacerei, mandatul se socoteşte liber pentru celelalte.

Mandatul pentru o anume afacere cuprinde împuternicire şi pentru toate actele necesare executării lui, chiar când nu ar fi anume arătate. *(Ital. 350).*

376. Comerciantul care nu vrea să primească o însărcinare este dator, în cel mai scurt termen posibil, să facă cunoscut mandantului neprimirea; în acest caz este încă dator a face să se păstreze în loc sigur lucrurile ce i s'au expediat şi să îngrijească de dânsele în socoteala mandantului, până ce acesta va putea lua măsurile necesare.

In caz de întârziere, el va putea încă cere sechestru judiciar şi chiar vânzarea lucrurilor după formele prevăzute de art. 71. *(Ital. 351).*

377. Dacă lucrurile primite în socoteala mandantului prezintă semne [1]) de stricăciuni suferite în timpul transportului, mandatarul va trebui să ia toate măsurile necesare pentru păstrarea drepturilor mandantului faţă cu cel ce a făcut transportul, alt-fel este responsabil de lucrurile primite după descripţiunile cuprinse în scrisorile de cărat sau în poliţele de încărcare. Dacă stricăciunea reclamă îngrijiri urgente, mandatarul poate cere vânzarea lucrurilor după formele prevăzute de art. 71. *(Ital. 352).*

378. Mandatarul este îndatorat a face cunoscut mandantului toate faptele ce ar putea să-l hotărască a revoca sau modifica mandatul. *(Ital. 353).*

379. Mandatarul este răspunzător de stricăciunile lucrurilor ce-i sunt încredinţate spre păstrare, afară de cele provenite din caz fortuit, forţă majoră, din viţiul sau chiar natura lor. *(Ital. 354).*

380. Mandatarul e ţinut a plăti dobândă la sumele de bani cuvenite mandantului din ziua în care era dator a le trimite sau a le consemna. *(Ital. 355).*

381. Mandatarul care nu se conformă instrucţiunilor primite dela mandant, răspunde de daune-interese [2]). *(Ital. 356).*

382. Mandatarul este dator a încunoştiinţa fără întârziere pe mandant despre executarea mandatului.

Dacă, în urma primirei acestei încunoştiinţări, mandantul întârzie răspunsul un

[1]) Art. italian 352, zice: «*semne vizibile*» *(segni visibili).*

[2]) Art. italian 356, continuă: «*o in difetto d'istruzione, secondo gli usi del commercio*».

www.digibuc.ro

timp mai lung decât cel cerut de natura afacerei, el este considerat că a acceptat executarea mandatului, chiar dacă mandatarul a trecut peste limitele mandatului.(*Ital. 357*).

383. Mandatarul care schimbă destinaţiunea sumelor primite în socoteala mandantului, e dator dobândă la aceste sume din ziua în care le-a primit, deosebit de daune-interese provenind din neîndeplinirea mandatului şi de orice altă acţiune, chiar penală, în caz de dol sau fraudă. *(Ital. 358)*.

384. Mandatarul este dator să-şi arate mandatul persoanelor cu cari tratează, când i se cere.

El nu poate opune celor de al treilea instrucţiunile deosebite ce i s'ar fi dat de către mandant, afară numai dacă nu probează că aceştia aveau cunoştinţă de ele în momentul când obligaţiunea a fost contractată.*(Ital. 359)*.

385. Mandantul e ţinut a procura mandatarului mijloacele necesare pentru îndeplinirea mandatului, afară numai dacă nu există convenţiune contrarie.*(Ital.360)*.

386. Suma ce se datorește mandatarului pentru executarea mandatului se determină, în lipsă de convenţiune, de către judecată, după împrejurări. *(Ital. 361)*.

387. Mandatarul, pentru tot ce i se datorește din executarea mandatului său şi chiar pentru atribuţiunea sa, are un privilegiu special. Acest privilegiu se exercită asupra lucrurilor mandantului pe cari mandatarul le deţine pentru executarea mandatului, sau cari se găsesc la dispoziţia sa, în magazinele sale sau în depozite publice, sau pentru cari el poate proba, prin posesiunea legitimă a poliţei de încărcare sau a scrisoarei de cărat, că i s'au expediat.

Creanţele sus zise au precădere asupra oricăror alte creanţe contra mandantului şi chiar contra vânzătorului ce revendică, cu toate că plăţile şi cheltuelile vor fi fost făcute înainte sau după ce lucrurile au intrat în posesiunea mandatarului.

In caz de faliment al mandantului, privilegiul mandatarului asupra lucrurilor cumpărate în socoteala lui se exercitează conform dispoziţiunilor dela cap. II, titlul IV, cartea III din acest codice.

Dacă lucrurile mandantului au fost vândute de către mandatar, privilegiul subsistă asupra preţului. *(Ital. 362)*.

388. Pentru a exercita dreptul arătat în articolul precedent, mandatarul trebuie să notifice formal mandantului sumele ce-i sunt datorite, cu invitaţiune de a i se face plata în termen de cinci [1]) zile şi cu prevestirea că, la

[1]) In Codul italian acest termen este de trei zile: *«di farne pagamento entro tre giorni»*.

www.digibuc.ro

caz de neplată, se va procede la vânzarea lucrurilor supuse privilegiului.

Mandantul va putea face opoziţiune, citând pe mandatar înaintea judecăţei. Opoziţiunea va trebui să fie notificată mandatarului în termen de 3 zile dela primirea notificaţiunei de către mandant.

Dacă mandantul nu are reşedinţa sau domiciliul ales în locul de reşedinţă al mandatarului, termenul pentru opoziţiune va fi de 10 zile, dacă mandantul domiciliază în circumscripţiunea unui tribunal limitrof; de 20 zile dacă domiciliază în ori-ce altă parte a ţărei; de două luni dacă domiciliază afară din România.

Dacă termenul a trecut sau opoziţiunea s'a respins, mandatarul poate, fără altă formalitate, să facă a se vinde lucrurile sus zise, conform dispoziţiunilor art. 68. *(Ital. 363)*.

389. Dacă mai mulţi mandatari sunt numiţi prin acelaş act, fără a se arăta că ei trebuie să lucreze împreună, fie-care din ei poate lucra în lipsa celuilalt.

Dacă prin act se declară că mandatarii trebuiesc să lucreze împreună şi mandatul nu este primit de toţi, acei ce acceptă, se socotesc autorizaţi a-l îndeplini, când ar formă majoritatea celor numiţi.

Co-mandatarii sunt responsabili solidar. *(Ital. 364)*.

390. Afară de cazurile prevăzute de codicele civil, mandatul încetează:

1. Prin căsătoria femeei comerciante ce a dat sau primit mandatul, dacă nu este autorizată a continua comerţul conform dispoziţiunilor art. 15;

2. Prin revocarea autorizaţiunei de a exercita comerţul, ce fusese acordată femeei măritate sau minorului care a dat sau primit mandatul. *(Ital. 365)*.

391. Mandantul sau mandatarul care, fără cauză justă, prin revocarea sau renunţarea sa, întrerupe executarea mandatului, răspunde de daune-interese.

Dacă executarea mandatului este întreruptă prin moartea mandantului sau mandatarului, retribuţiunea acestuia din urmă se va determina după ceeace s'a executat în proporţiune cu ceeace s'ar fi datorit pentru completa executare a mandatului. *(Ital. 366)*.

II. Despre prepuşi şi reprezentanţi

392. Prepus este acela care este însărcinat cu comerţul patronului său, fie în locul unde acesta îl exercită, fie în alt loc. *(Ital. 367)*.

393. Patronul răspunde de faptele prepusului şi de obligaţiunile contractate de el în limitele însărcinărei ce i-a dat.

Dacă sunt mai mulţi pa-

www.digibuc.ro

troni, fie-care din ei este solidar responsabil.

Dacă patronul este o societate comercială, responsabilitatea societarilor se regulează după natura societăţei. *(Ital. 368).*

394. Mandatul dat prepusului poate fi expres sau tacit.

Mandatul expres trebuie să fie depus la tribunalul în a căruia jurisdicţiune prepusul are a îndeplini însărcinarea spre a fi transcris în registrul destinat pentru aceasta şi afipt conform dispoziţiunilor art. 10.

Un extract al mandatului va fi publicat, prin îngrijirea grefierului, în foaia anunţurilor judiciare a localităţei. Până la îndeplinirea formalităţilor de mai sus se aplică dispoziţiunile articolului următor. *(Ital. 369).*

395. Faţă cu cei de al treilea, mandatul tacit al prepusului se socoteşte general şi cuprinde toate actele necesare exerciţiului comerţului pentru care este dat.

Patronul nu poate opune celor de al treilea vre-o restricţiune a mandatului tacit, dacă nu probează că ei o cunoşteau în momentul contractărei obligaţiunei. *(Ital. 370).*

396. Prepusul este totdeauna dator a trata în numele patronului şi să arate în subsemnătura sa, pe lângă numele şi pronumele său propriu, numele şi pronumele sau firma patronului, cu menţiunea «prin procură» sau alta asemenea.

In lipsa unei asemenea declaraţiuni, prepusul se obligă personal; cei de al treilea însă pot exercita şi contra patronului acţiunile ce derivă din actele prepusului, privitoare la exerciţiul comerţului cu care acesta a fost însărcinat. *(Ital. 371).*

397. Prepusul nu poate, fără învoirea expresă a patronului, a face operaţiuni nici a lua parte, în socoteala sa proprie sau a altuia, la alte negoţuri de natura aceluia cu care este însărcinat.

In caz contrariu, prepusul este responsabil de daune-interese, şi patronul are încă dreptul de a reţine pentru sine foloasele ce ar rezulta din aceste operaţiuni. *(Ital. 372).*

398. Prepusul e responsabil solidar cu patronul de observarea dispoziţiunilor cuprinse în titlul III şi IV al acestei cărţi în ce priveşte comerţul cu care este însărcinat. *(Ital. 373).*

399. Revocarea mandatului expres trebuie să fie făcută în aceleaşi forme cu care el a fost dat. *(Ital. 374).*

400. Prepusul poate intenta ori-ce acţiune şi a fi chemat în judecată în locul patronului pentru obligaţiunile contractate de dânsul în exerciţiul cu care comerţului a fost însărcinat. *(Ital. 375).*

401. Dispoziţiunea acestei secţiuni se aplică reprezen-

www.digibuc.ro

tanţilor caselor comerciale sau ai societăţilor străine cari de obicinuit tratează sau încheie în ţară, în numele şi pe socoteala acestora, afacerile comerciale cu cari au fost însărcinaţi. *(Ital. 376).*

III. Despre comisii - călători pentru comerţ

402. Ori-cine trimite în altă localitate o persoană din serviciul său, autorizând-o cu scrisori, avizuri, circulări sau alte asemenea documente, ca să trateze sau să facă operaţiuni de ale comerţului său, rămâne obligat prin faptele contractate de această persoană în marginile însărcinărei ce i-a dat. *(Ital. 377).*

403. Dispoziţiunile art. 396 se aplică comişilor-călători; aceştia însă nu pot subscrie «prin procură», ci trebuie numai să arate numele patronului lor. *(Ital. 378).*

IV. Despre comişii pentru negoţ

404. Comişii pentru negoţ sunt prepuşi pentru vânzarea în detaliu a mărfurilor; ei au dreptul ca în locul unde exercitează comerţul şi în momentul predărei să ceară şi să încaseze preţul mărfurilor vândute, putând da pentru aceasta valabilă chitanţă în numele patronului lor.

Afară din magazin, ei nu pot cere plata creanţelor patronului fără autorizaţie specială. *(Ital. 379).*

Cap. II. Despre comision

405. Comisionarul are de obiect tratarea de afaceri comerciale de către comisionar în socoteala comitentului.

Între comitent şi comisionar există aceleaşi drepturi şi obligaţiuni ca între mandant şi mandatar, cu deosebirile stabilite prin articolele următoare. *(Ital. 380).*

406. Comisionarul este direct obligat către persoana cu care a contractat, ca şi cum afacerea ar fi fost a sa proprie.

Comitentul nu are acţiune în contra persoanelor cu cari a contractat comisionarul şi nici acestea nu au vre-o acţiune în contra comitentului. *(Ital. 381).*

407. Comisionarul trebuie să ţină deosebite între dânsele şi chiar de ale sale proprii, lucrările [1]) diferiţilor comitenţi şi să aibă în registrele sale partidă deosebită pentru fiecare operaţiune.

Dacă comisionarul are în contra aceleaşi persoane creanţe provenind din diferite operaţiuni făcute în contul comitenţilor săi, sau din o operaţiune a sa proprie şi a altuia, el este dator a cere dela acel debitor un înscris deosebit pentru fie-care afacere, şi în caz de plată să arate în registrele sale persoana pentru care plata s'a făcut.

[1]) Art. italian 382, zice «*le cose*», adică «*lucrurile*», iar nu «*lucrările*», cum e la noi.

www.digibuc.ro

In lipsă de asemenea arătare, plata se va împărți proporțional între fie-care creanță. *(Ital. 382).*

408. Operațiunile făcute de comisionar cu violarea mandatului sau peste limitele sale rămân în sarcina sa, și prin urmare:

1. Dacă a vândut cu preț mai mic decât cel hotărât sau, în lipsă, mai mic decât cel curent, el este dator să plătească comitentului diferența afară numai dacă nu ar proba că vânzarea cu prețul hotărît nu se putea face și că, vânzând astfel, comitentul a fost scutit de pagubă;

2. Dacă a cumpărat cu un preț mai mare decât cel hotărît, comitentul poate refuza operațiunea și a considera ca făcută în socoteala comisionarului, dacă acesta nu ar oferi să plătească diferența prețului;

3. Dacă lucrul cumpărat nu corespunde cu calitatea convenită, comitentul îl poate refuza. *(Ital. 383).*

409. Comisionarul care, fără autorizațiunea comitentului, face înaintări de bani, vânzări sau alte operațiuni pe credit, își ia asupră-și ori-ce răspundere, și comitentul îi poate cere plata neîntârziată a creditelor făcute, cedându-i interesele și foloasele ce ar rezulta din aceasta. *(Ital. 384).*

410. Comisionarul care vinde pe datorie este dator să arate comitentului, în scrisoarea de aviz, persoana cumpărătorului și termenul acordat; altminteri operațiunea se presupune că s'a făcut pe bani gata; proba contrarie nu este admisă. *(Ital. 385).*

411. Când comisionarul este însărcinat să vândă sau să cumpere cambii, obligațiuni sau efecte ale Statului ori alte titluri de credit circulând în comerț sau mărfuri având preț la bursă ori în piață, dacă comitentul nu a dispus într'alt-fel, el însuși poate să-i procure pe prețul cerut [1]), ca vânzător, lucrurile ce trebuià să cumpere, sau să rețină pentru sine, după prețul curent, ca cumpărător, lucrurile ce trebuia să vândă în socoteala comitentului deosebit de dreptul său la proviziune.

Dacă în cazurile mai sus arătate, comisionarul, după îndeplinirea însărcinărei sale, nu face cunoscut comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul să considere că cumpărarea sau vânzerea s'a făcut pe contul său și să ceară dela comisionar executarea contractului. *(Ital. 386).*

412. Comisionarul nu este răspunzător pentru îndeplinirea obligațiunilor luate de către persoanele cu cari a

[1]) Credem că din eroare de copist se zice aci «*cerut*» în loc de «*curent*», cum e și în textul italian, aci fiind vorba de *prețul curent.*

www.digibuc.ro

contractat, afară de convenţiune contrarie.

Când comisionarul ia o asemenea răspundere, el este obligat personal, faţă cu comitentul, pentru îndeplinirea obligaţiunilor rezultând din contract.

In acest caz, el are dreptul la proviziunea specială numită «pentru garanţie», «pentru credit». Această proviziune se stabileşte de părţi prin convenţiunea lor, iar în lipsă este lăsată la aprecierea judecăţei. *(Ital. 387).*

TITLUL XII

DESPRE CONTRACTUL DE TRANSPORT

413. Contractul de transport are loc între expeditor sau acela care dă însărcinarea pentru transportul unui lucru şi întreprinzătorul care se obligă a-l face în numele său propriu şi în socoteala altuia, ori între unul din aceştia şi cărăuşul ce se însărcinează a-l face.

Se numeşte «cărăuş» persoana care îşi ia însărcinarea ca într'un mod oare-care să transporte sau să facă a se transporta un obiect oarecare.

Obligaţiunile între expeditor şi [1]) întreprinzătorul de transporturi pe apă şi căpitan sau patron, sunt regulate prin dispoziţiunile prevăzute în cartea II-a a acestui codice. *(Ital. 388).*

414. Expeditorul trebuie să dea cărăuşului care i-ar face cererea, o scrisoare de cărat.

Scrisoarea de cărat poate să fie la ordin sau la purtător.

Forma şi efectele girului scrisorei de cărat sunt regulate prin dispoziţiunile titlului IX din această carte. *(Ital. 389).*

415. Scrisoarea de cărat trebuie să fie datată, subscrisă de expeditor şi să cuprindă:

1. Natura, greutatea, măsura sau numărul lucrurilor de transportat şi, dacă lucrurile sunt în lăzi sau pachete, şi calitatea acestora, numărul şi sigiliile sau mărcile puse pe dânsele;

2. Numele expeditorului şi locuinţa [2]) sa;

3. Numele şi locuinţa [2]) cărăuşului;

4. Locul de destinaţiune şi persoana destinatarului, cu arătarea dacă scrisoarea de cărat este la ordin sau la purtător;

5. Portul sau preţul transportului şi sumele datorite cărăuşului pentru expediţiune, adăugându-se cheltuielile anticipate sau de provizion;

6. Timpul în care trebuie să fie făcut transportul sau,

[1]) In art. italian 388, se zice «*sau*», iar nu «*şi*», ca în textul român.

[2]) Art. italian 390, în loc de expresiunea: «*locuinţa*» din textul român, zice: «*residenza*».

www.digibuc.ro

când transportul are loc pe calea ferată, dacă trebuie făcut cu mare sau mică iuţeală;

7. Celelalte stipulaţiuni aspra cărora părţile s'au înţeles.

Expeditorul se poate desemna el însuşi ca destinatar. *(Ital. 390)*.

416. Expeditorul este dator a încredinţa cărăuşului actele de vamă sau altele ce ar fi de trebuinţă; el este răspunzător de cuprinsul şi regularitatea lor. *(Ital. 391)*.

417. Cărăuşul va da expeditorului, când acesta i-ar cere, un exemplar al scrisoarei de cărat subscris de dânsul.

Dacă scrisoarea e la ordin sau la purtător, girul sau remiterea exemplarului semnat de cărăuş transferă posesiunea lucrurilor transportate.

Convenţiunile necuprinse în scrisoarea de cărat nu au nici o tărie, faţă cu destinatarul sau posesorul exemplarului scrisoarei de cărat la ordin sau la purtător, ce a fost subscris de cărăuş. *(Ital. 392)*.

418. Dacă cărăuşul primeşte lucrurile de transportat fără nici o rezervă, se presupune că ele nu prezintă viţii aparente de îmbalotare. *(Ital. 393)*.

419. Cărăuşul este dator să facă expediţiunea lucrurilor de transportat după ordinea în care le-a primit, afară dacă prin natura lor, din cauza destinaţiunei ce acele lucruri au, sau pentru alte cuvinte, nu ar trebui să se urmeze într'altfel, sau dacă nu ar fi împiedicat de vreun caz fortuit sau forţă majoră. *(Ital. 394)*.

420. Dacă, din caz fortuit sau forţă majoră, transportul este împiedicat sau peste măsură întârziat, cărăuşul trebuie să încunoştiinţeze îndată pe expeditor, care are facultatea de a rezilia contractul, plătind numai cheltuelile făcute de cărăuş şi, dacă împiedicarea are loc în timpul efectuărei transportului, cărăuşul are încă dreptul la plata portului în proporţiune cu drumul făcut. In amândouă cazurile se va înapoia cărăuşului exemplarul scrisoarei de cărat la ordin sau la purtător, pe care l-a subscris. *(Ital. 395)*.

421. Expeditorul are dreptul de a suspenda transportul şi de a cere restituirea lucrurilor transportate, sau predarea lor unei alte persoane decât aceea arătată în scrisoarea de cărat, ori de a dispune cum va crede de cuviinţă, dar este dator a plăti cărăuşului cheltuelile făcute şi pagubele directe şi imediate rezultând din executarea acestui contra-ordin.

Obligaţiunea cărăuşului de a executa ordinul expeditorului încetează din momentul în care lucrurile, fiind ajunse la locul de destinaţiune, persoana căreia îi sunt destinate şi care posedă actele necesare a făcut cererea de predare cărăuşului, sau din mo-

www.digibuc.ro

mentul în care acesta i-a remis scrisoarea de cărat. In aceste cazuri, numai destinatarul lucrurilor [1]) transportate are facultatea de a dispune de dânsele.

Dacă scrisoarea de cărat este la purtător sau la ordin, dreptul arătat în prima parte a acestui articol este al celui ce posedă exemplarul scrisorei de cărat subscris de căraŭș. Căraŭșul, primind contra-ordin, are dreptul să ceară restituirea exemplarului sus zis sau, dacă destinațiunea lucrurilor de transportat s'a schimbat, el poate pretinde o nouă scrisoare de cărat. *(Ital. 396)*.

422. Termenul predării lucrurilor transportate se hotărăște prin învoirea părților. In lipsă, el este lăsat la aprecierea judecății [2]). *(Ital. 397)*.

423. Căraŭșul este răspunzător de faptele subordinaților săi, de ale tuturor căraŭșilor succesivi și de ale oricărei alte persoane căreia dânsul i-a încredințat facerea transportului. *(Ital. 398)*.

424. Diferiții căraŭși au dreptul de a face să se declare, pe scrisoarea de cărat sau într'alt-fel, starea în care se află lucrurile ce se transportă în momentul când ele le sunt încredințate.

In lipsa unei asemenea declarațiuni, se presupune că ei au primit lucrurile în bună stare și conform cu arătările cuprinse în scrisoarea de cărat. *(Ital. 399)*.

425. Căraŭșul este răspunzător de pierderea sau stricăciunea lucrurilor ce i-au fost încredințate spre transport, din momentul în care le primește până în acela al predării lor destinatarului, afară dacă nu probează că pierderea sau stricăciunea au provenit din caz fortuit sau din forță majoră, din chiar vițiul propriu al lucrurilor sau din natura lor, din faptul expeditorului sau din acel al destinatarului. *(Ital. 400)*.

426. Dacă sunt de transportat lucruri fragile sau care se strică ușor, animale sau lucruri [3]), pentru care transportul urmează să fie făcut în anume condițiuni, administrațiunile căilor ferate pot stipula ca pierderea sau stricăciunea să se presupună ca provenită din vițiul lucrurilor transportate, din cauza naturei lor, sau din faptul expeditorului ori al destinatarului, afară numai dacă ele sunt în culpă vădită. *(Ital. 401)*.

---

[1]) In textul oficial, din eroare, se zice «*lucrărilor*» în loc de «*lucrurilor*», cum este și în textul art. italian 396.

[2]) Art. italian 397, în acest al doilea caz, lasă ca termenul să fie determinat nu de judecată, ca la noi, ci de uzul comercial.

[3]) In art. italian 401, lipsesc cuvintele: «*animale sau lucruri*».

www.digibuc.ro

427. Stricăciunile se vor proba conform dispoziţiunilor art. 71, şi expeditorul, posesorul scrisorei de cărat sau destinatarul, după distincţiunile prevăzute în art. 421, poate fi autorizat de către justiţie să ceară predarea lucrurilor transportate, cu sau fără cauţiune. *(Ital. 402)*.

428. In caz de întârziere în efectuarea transportului peste termenul stabilit prin art. 422, căraşul pierde o parte din preţul transportului în proporţiune cu durata întârzierei, şi pierde întreg preţul transportului dacă întârzierea a durat îndoit de timpul hotărât pentru facerea transportului, afară de pagubele mai mari de care este răspunzător, dacă s'ar proba că ele au provenit din această cauză.

Căraşul nu este responsabil de întârziere, dacă probează că ea a provenit din caz fortuit sau forţă majoră, sau din faptul expeditorului ori al destinatarului.

Lipsa mijloacelor îndestulătoare de transport nu ajung pentru a justifica întârzierea. *(Ital. 403)*.

429. Căraşul îşi poate mărgini răspunderea până la concurenţa unei sume de atât la sută pentru lucrurile cari, prin natura lor, sunt supuse în timpul transportului la o micşorare în greutate sau în măsură. Această sumă trebuie să fie hotărâtă mai dinainte şi specificată pentru fiecare ladă sau colet, dacă lucrurile sunt împărţite în lăzi sau colete.

Căraşul nu poate beneficia de convenţiunea prin care dânsul şi-a mărginit răspunderea, dacă expeditorul sau destinatorul probează că micşorarea nu a provenit din natura lucrurilor, sau dacă probează că, după împrejurările ce au avut loc, micşorarea nu putea ajunge la aceea hotărîtă de părţi. *(Ital. 404)*.

430. Paguba provenită prin pierdere sau stricăciune se calculează după preţul curent al lucrurilor transportate la locul şi în timpul predărei. Preţul curent se stabileşte după dispoziţiunile art. 40, scăzându-se cheltuelile ce întotdeauna se fac la caz de pierdere sau stricăciune.

Dacă paguba este cauzată prin dol sau neglijenţă vădită, cuantumul despăgubirei se determină după dispoziţiunile art. 1084 şi 1086 din codicele civil.

In caz de pierdere a obiectelor unui călător, predate căraşului fără arătarea conţinutului, cuantumul despăgubirei se determină după împrejurările particulare ale faptului. *(Ital. 405)*.

431. Căraşul nu răspunde de lucrurile preţioase, bani şi titluri ce nu i-au fost declarate şi, în caz de pierdere sau stricăciune, nu este răspunzător decât de valoarea arătată. *(Ital. 406)*.

www.digibuc.ro

432. După ajungerea lucrurilor transportate sau după trecerea zilei în care ele trebuiau să ajungă la locul de destinaţiune, destinatarul poate exercită toate drepturile derivând din contractul de transport, precum şi acţiunile de despăgubire; din acel moment el poate pretinde predarea chiar a lucrurilor şi a scrisorei de cărat. *(Ital. 407)*.

433. Cărăuşul nu este obligat să predea lucrurile transportate, până când persoana ce se prezintă a le primi nu-şi îndeplineşte obligaţiunile.

In caz de neînţelegere, dacă destinatarul plăteşte suma ce crede că datoreşte şi depune în acelaş timp şi diferenţa până la suma pretinsă de cărăuş, acesta este dator a-i preda lucrurile transportate.

Dacă scrisoarea de cărat este la ordin sau la purtător, cărăuşul se poate opune ca să facă predarea până la restituirea exemplarului subscris de dânşul. *(Ital. 408)*.

434. Destinatarul are dreptul să verifice cu cheltuiala sa, în momentul predării, starea în care se află lucrurile transportate, deşi ele n'ar prezinta încă semne exterioare de stricăciune.

Destinatarul care primeşte lucrurile, este obligat să plătească ceeace se datoreşte pentru transport după scrisoarea de cărat, precum şi toate celelalte cheltueli. *(Ital. 409)*.

435. Dacă cărăuşul predă lucrurile transportate, fără a arăta sumele ce i se datoresc lui, cărăuşilor anteriori sau expeditorului, sau fără a pretinde depunerea sumei asupra căreia există neînţelegere, pierde dreptul de regres şi rămâne răspunzător către expeditor şi cărăuşii anteriori pentru sumele ce li se cuveneau; are însă acţiune contra destinatarului. *(Ital. 410)*.

436. Ori-ce cerere de despăgubire trebuie îndreptată contra primului sau [1]) ultimului cărăuş. Se poate îndreptă şi contra cărăuşului intermediar, când s'ar proba că paguba s'a cauzat în timpul când acesta a făcut transportul.

Ori-ce cărăuş chemat a răspunde de fapte ce nu sunt ale sale, are facultatea a chema în garanţie sau pe cărăuşul care l-a precedat imediat, sau pe cărăuşul intermediar răspunzător de pagubă, după dispoziţiunile stabilite mai sus. *(Ital. 411)*.

437. Pentru toate creanţele rezultând din contractul de transport, cărăuşul are privilegiu asupra lucrurilor transportate până la predarea lor destinatarului.

Dacă sunt mai mulţi cărăuşi, cel din urmă dintre ei exercită drepturile celor anteriori. *(Ital. 412)*.

[1]) In art. italian 411, lipsesc cuvintele: «*contra primului sau*».

www.digibuc.ro

438. Dacă nu se găseşte destinatarul, sau se iveşte neînţelegere în privinţa primirei lucrurilor transportate, prezidentul tribunalului respectiv sau judecătorul de ocol poate ordona depunerea sau sechestrul acelor lucruri. Poate asemenea face a se verifica starea în care se află lucrurile şi să ordone vânzarea lor până la concurenţa sumelor datorite cărăuşului, observându-se formele prevăzute de art. 71.

Dacă nu e nici o contestaţiune, cărăuşul, pentru a obţine plata ce i se datoreşte. se va conforma dispoziţiunilor art. 388. *(Ital. 413)*,

439. Dacă în contractul de transport a fost prevăzută vre-o clauză penală pentru neîndeplinirea sau întârzierea predării, se poate cere şi executarea transportului şi clauza penală.

Pentru plata clauzei penale nu se cere ca paguba să se probeze.

Când s'ar dovedi că paguba suferită este mai mare decât clauza penală, se poate cere diferenţa.

Clauza penală nu poate să aibă loc când, în cazurile prevăzute de art. 425 şi 428, cărăuşul nu este supus la răspundere. *(Ital. 414)*.

440. Plata portului şi primirea fără rezervă a lucrurilor transportate, chiar când plata portului ar fi fost făcută înainte, sting orice acţiune contra cărăuşului.

Cu toate acestea, acţiunea contra cărăuşului pentru pierderea parţială sau stricăciunea ce nu se putea cunoaşte în momentul predărei, subsistă şi după plata portului şi primirea lucrurilor transportate, dacă se dovedeşte că pierderea sau stricăciunea a avut loc între darea lucrului în primirea cărăuşului şi predarea făcută de acesta, cu condiţiune însă ca cererea pentru verificare să fie făcută îndată după ce se va fi descoperit paguba, şi nu mai târziu decât cinci zile [1]) după primirea lucrurilor de către destinatar. *(Ital. 415)*.

441. Orice stipulaţiune care ar exclude sau ar mărgini, în transporturile pe cale ferată, obligaţiunile şi răspunderile stabilite prin art. 417, 418, 419, 425, 427, 428, 429, 430 [2]), 432, 433, 436 şi 440 sunt nule şi de nul efect, chiar dacă ar fi fost permise prin regulamente generale sau particulare, afară numai de cazul când prin tarife speciale s'ar stabili ca preţul transportului să fie mai mic decât acela cuprins în tarifele ordinare. *(Ital. 416)*.

TITLUL XIII

DESPRE CONTRACTUL DE ASIGURARE

Cap. I. Dispoziţiuni generale

442. Asigurarea este un contract prin care asigură-

[1]) Art. itialian 415, prevede un termen de *şapte zile*.

[2]) Art. italian 416, nu face

www.digibuc.ro

torul se obligă ca, drept o primă, să despăgubească pe asigurat de pierderile sau daunele ce acesta ar încerca din oare-care întâmplări fortuite ori de forță majoră, sau a plăti o sumă de bani după durata sau oare-cari întâmplări ce ar avea loc în viața uneia sau mai multor persoane. *(Ital. 417).*

448. Asigurările maritime sunt în special regulate prin dispozițiunile prevăzute în cartea II a acestui codice. *(Ital. 418).*

444. Societățile de asigurare mutuală regulate prin dispozițiunile titlului VIII sunt supuse și regulilor cuprinse în titlul prezent, întrucât acestea nu sunt incompatibile cu natura lor specială. *(Ital. 419).*

445. Contractul de asigurare se va face prin act scris.

Polița de asigurare va fi datată și va arăta:

1. Persoana asiguratului și reședința sau domiciliul său;
2. Persoana asigurătorului și reședința sau domiciliul său;
3. Obiectul asigurării;
4. Suma asigurată;
5. Prima de asigurare;
6. Riscurile ce asigurătorul ia asupră-și și timpul de când aceste riscuri încep și când se sfârșesc. *(Ital. 420).*

446. Dacă prin poliță nu se declară pentru cine anume s'a contractat asigurarea, ea se socotește contractată pe seama celui ce o face. *(Ital. 421).*

447. Asigurătorul poate, la rândul său, să facă să se asigure de către un altul lucrurile ce și el a asigurat.

Asiguratul poate să asigure prima de asigurare.

Cesiunea drepturilor asiguratului, față cu asigurătorul, se face transferând polița printr'o declarațiune subscrisă de cedant și de cesionar; față cu cei de al treilea ea nu are tărie dacă nu s'a notificat asigurătorului sau acceptat de acesta prin act scris. *(Ital. 422).*

Cap. II. Despre asigurarea în contra daunelor

I. Dispoziții generale

448. Asigurarea se poate face nu numai de proprietar, dar și de creditorul care are vreun privilegiu sau ipotecă asupra lucrului, și în general de oricine are un interes înverderat și legitim sau vre-o răspundere pentru conservarea lucrului. *(Ital. 423).*

449. Asigurarea contra daunelor poate fi făcută pentru întreaga valoare a lucrului, pentru o parte a valoarei sau pentru o sumă determinată.

Asigurarea se poate face asemenea asupra unei oare-care părți a lucrului, asupra mai multor lucruri deodată sau deosebite, sau asupra unei universalități de lucruri.

---

trimitere și la acest art. 430, care în Codul italian poartă numărul 405.

www.digibuc.ro

Pot fi asigurate câştigurile ce se speră şi fructele neculese în cazurile prevăzute de lege. *(Ital. 424)*.

450. Dacă asigurarea contra daunelor nu acopere decât o parte din valoarea lucrului asigurat, asiguratul suferă o parte proporţională din daunele şi pierderile încercate. *(Ital. 425)*.

551. Lucrurile asigurate pentru întreaga lor valoare nu pot fi din nou asigurate pentru acelaş timp şi pentru aceleaşi riscuri.

Cu toate acestea, a doua asigurare este valabilă:

1. Dacă este subordonată nulităţei primei asigurări sau insolvabilităţei totale sau parţiale a primului asigurător;

2. Dacă drepturile rezultând din prima asigurare s'au cedat celui de al doilea asigurător, sau dacă s'a renunţat la primul asigurător. *(Ital. 426)*.

452. Dacă prin cel dintâi contract nu s'a acoperit întreaga valoare a lucrurilor asigurate, asigurătorii posteriori răspund de restul valoarei după ordinea datei contractelor.

Toate asigurările contractate în aceeaşi zi se consideră ca făcute în acelaş timp şi sunt valabile până la concurenţa valoarei întregi, în proporţiune cu suma asigurată de fiecare din ele. *(Ital. 427)*.

453. Asigurarea pentru o sumă mai mare decât valoarea lucrurilor asigurate nu foloseşte asiguratului dacă a fost dol sau fraudă din partea sa, iar asigurătorul de bună credinţă are dreptul la primă.

Dacă nu a fost dol nici fraudă din partea asiguratului, asigurarea este valabilă până la concurenţa valoarei lucrurilor asigurate; asiguratul nu este ţinut a plăti prima pentru cât a declarat mai mult, însă este dator o indemnitate egală cu jumătate primei şi nu mai mare decât jumătate la sută din suma asigurată. *(Ital. 428)*.

454. Ori-ce declaraţiune falsă sau greşită, ori-ce ascundere de împrejurări sau fapte cunoscute asiguratului, dau loc la nulitatea asigurărei când declaraţiunea sau ascunderea ar fi fost de aşa natură că asigurătorul, dacă ar fi cunoscut adevărata stare a lucrurilor, nu ar fi încheiat contractul sau nu l-ar fi făcut în aceleaşi condiţiuni.

Asigurarea este nulă chiar când declaraţia sau ascunderea sunt relative la împrejurări care în realitate nu au avut influenţă asupra daunei sau pierderei lucrurilor asigurate.

Dacă asiguratul a fost de rea credinţă, asigurătorul are dreptul la primă. *(Ital. 429)*.

455. Asigurarea este nulă dacă asigurătorul şi asiguratul sau persoana ce a asigurat cunoştea că n'au fost riscuri, sau că ele încetaseră, ori că paguba se şi întâmplase.

www.digibuc.ro

Dacă numai asigurătorul cunoştea lipsa sau încetarea riscurilor, asiguratul nu este dator a plăti prima; dacă cel ce a făcut asigurarea ştia că dauna avusese loc, asigurătorul nu este ţinut la executarea contractului, dar are dreptul la primă. *(Ital. 430).*

456. Asigurarea se socoteşte ca şi cum nu ar fi existat, dacă lucrul asigurat nu a fost supus riscurilor; asigurătorul însă are dreptul la o indemnitate care se va determina conform art. 455 [1]), al. 1. *(Ital. 431).*

457. Asigurătorul nu mai este responsabil când asiguratul, prin faptul său, a transformat riscurile sau le-a mărit prin schimbarea unei circumstanţe esenţiale astfel încât, dacă această nouă stare de lucruri ar fi existat în momentul încheierei contractului, asigurătorul nu şi-ar fi dat consimţimântul, sau nu ar fi consimţit la asigurarea în aceleaşi condiţiuni.

Această dispoziţiune nu se aplică când asigurătorul a continuat executarea contractului după ce a avut cunoştinţă de acea schimbare. *(Ital. 432).*

458. Dacă asiguratul cade în faliment în timpul când riscurile sunt încă posibile şi asigurătorului nu i s'a plătit prima, acesta poate cere cauţiune sau rezilierea contractului.

Asiguratul are aceleaşi drepturi dacă asigurătorul cade în faliment sau este în stare de lichidaţiune. *(Ital. 433).*

459. Sunt în sarcina asigurătorului pierderile şi stricăciunile ce se întâmplă lucrurilor asigurate din cazuri fortuite sau de forţă majoră, pentru care şi-a luat răspunderea.

Asigurătorul nu răspunde de pierderile şi pagubele provenite din însuşi viţiul lucrului asigurat şi nedenunţat, nici de acelea cauzate prin faptul sau culpa asiguratului, a agenţilor, comisionarilor sau comitenţilor săi.

El nu răspunde de riscurile războiului sau de daunele rezultând din mişcări populare, afară de convenţiune contrarie. *(Ital. 424).*

460. Despăgubirea datorită de către asigurător pentru daunele întâmplate se determină după valoarea ce aveau lucrurile asigurate în timpul sinistrului.

Dacă valoarea asigurată a fost precedată de o preţuire făcută prin experţi aleşi de ambele părţi, acesta nu o poate ataca decât pentru fraudă, simulaţiune sau fal-

[1]) Credem că articolul care trebuie citat aci este art. 453, corespunzător cu art. 428 din Codicele italian, care este arătat şi în textul italian. In adevăr art. 456 se referă la, art. 453, care fixează indemnităţile prevăzute de acest art. 456. El nu se poate referi deci la art. 455, cum din eroare arată textul.

www.digibuc.ro

sificare, fără prejudiţiul oricărei alte acţiuni, chiar penale.

Dacă nu s'a făcut preţuire, valoarea lucrurilor asigurate poate fi stabilită prin toate mijloacele de probă admise de lege.

Afară de dispoziţiunile relative la asigurările contra riscurilor navigaţiunei, asiguratul nu are dreptul să abandoneze asigurătorului lucrurile rămase sau scăpate din sinistru. Valoarea lucrurilor rămase sau scăpate se scade din suma datorită de asigurător. *(Ital. 435).*

461. In termen de trei zile după sinistru, sau de când a avut cunoştinţă de dânsul, asiguratul este dator să-l facă cunoscut asigurătorului; încă este dator a face tot ce-i va sta prin putinţă spre a evita sau micşora daunele.

Cheltuelile făcute în acest scop de către asigurat sunt în sarcina asigurătorului, deşi suma lor adăugată la aceea a daunelor ar trece peste suma asigurată, numai să nu se dovedească că, în totul sau în parte, aceste cheltueli au fost făcute fără chibzuinţă. *(Ital. 436).*

462. Asigurătorul care a plătit despăgubirea pentru stricăciunea sau pierderea lucrurilor asigurate, este abrogat, faţă ce cei de al treilea, în drepturile ce din cauza daunei nasc pentru asigurat. Asigurătorul este responsabil de ori-ce act care ar vătăma asemenea drepturi.

Dacă despăgubirea s'a plătit numai în parte, asiguratul şi asigurătorul au dreptul să recurgă contra celui de al treilea, în proporţiune cu cât li se datoreşte fie-căruia. *(Ital. 433).*

463. In caz de înstrăinare a lucrurilor asigurate, drepturile şi îndatoririle vechiului proprietar nu trec la noul proprietar, dacă nu este convenţiune. *(Ital. 439).*

II. Despre unele specii de asigurare contra daunelor

464. Dacă creditorul a asigurat solvabilitatea debitorului său, asigurătorul, înainte de a plăti suma asigurată, are dreptul să invoace beneficiul de discuţiune, conform art. 1662 şi următoarele din codicele civil.

Asigurătorul care plăteşte suma asigurată este subrogat în drepturile asiguratului, faţă cu debitorul, cu rezerva arătată în art. 462 în caz de despăgubire parţială. *(Ital. 440).*

465. Asigurarea contra pagubelor provenite din foc cuprinde toate daunele cauzate de incendiu ori din ce cauză ar proveni, afară de culpa gravă, imputabilă personal asiguratului, şi de cazurile prevăzute în ultimul aliniat al art. 459.

Asigurarea cuprinde încă şi daunele derivând din viţiul propriu al clădirei asigurate, deşi el n'a fost arătat, afară dacă nu se pro-

www.digibuc.ro

bează că asiguratul avea cunoştinţă de acel viţiu în momentul încheierei contractului. *(Ital. 441)*.

466. Sunt asimilate daunelor provenind din incendiu, dacă nu este convenţiune contrarie:

1. Stricăciunile cauzate lucrurilor asigurate de incendiul întâmplat la o construcţiune învecinată, sau provenind din mijloacele întrebuinţate pentru a se opri sau a se stinge incendiul;

2. Pierderile şi stricăciunile întâmplate prin ori-ce cauză, în timpul transportului lucrurilor asigurate, dacă acesta s'a făcut în scopul de a le apăra de incendiu;

3. Stricăciunile cauzate prin dărâmarea construcţiunei asigurate, dacă s'a făcut în scopul de a se opri sau de a se împiedica incendiul;

4. Pagubele provenind din stricăciunile produse prin trăsnet, prin exploziuni sau alte asemenea accidente, chiar dacă nu s'ar fi dat naştere la incendiu. *(Ital. 412)*.

467. Riscul asigurătorului contra daunelor provenind din incendiu începe dela jumătatea zilei ce urmează datei poliţei de asigurare. *(Ital. 443)*.

468. Daunele produse de incendiul unei clădiri se determină prin comparaţiunea valoarei ce avea clădirea înainte de sinistru, cu aceea ce o are după incendiu. *(Ital. 444)*.

469. Asigurătorul contra riscurilor locative sau contra riscului recursului vecinilor, răspunde numai de daunele materiale cari sunt consecinţa imediată şi directă a sinistrului. *(Ital. 445)*.

470. In caz de asigurarea recoltelor sau a fructelor pământului, despăgubirea datorită de către asigurător se determină după valoarea ce aceste producte ar fi avut în timpul maturităţei lor, sau în timpul în care obicinuit se culeg, dacă sinistrul nu ar fi avut loc. *(Ital. 466)*.

471. Asigurarea lucrurilor ce se transportă, poate avea drept obiect valoarea lor cu cheltuelile trebuincioase până la locul de destinaţiune şi profitul sperat pentru cel mai mare preţ ce ar avea în acel loc.

Dacă profitul sperat nu este anume preţuit în poliţă, el nu este cuprins în asigurare. *(Ital. 447)*.

472. Riscul asigurătorului de transporturi începe din momentul în care lucrurile au fost depuse pentru transport şi continuă până în momentul în care sunt ajunse la locul de destinaţiune, dacă nu este convenţiune contrarie.

Intreruptia timporală a transportului şi schimbarea drumului hotărât sau a modurilor de expediţiune nu liberează pe asigurător de riscuri, dacă această întreruptiune şi schimbare ar fi

www.digibuc.ro

fost necesară pentru facerea transportului. *(Ital. 447).*

Cap. III. Despre asigurările asupra vieţei

473. Ori-cine poate ca, drept o primă, să asigure plata unei sume de bani după durata sau întâmplările ce ar avea loc în însăşi vieaţa sa sau a unei alte persoane.

Asigurarea asupra vieţei unei alte persoane este nulă, dacă contractantul nu are nici un interes la existenţa ei. *(Ital. 449)*[1]).

474. Asigurătorul nu datoreşte plata sumei asigurată, dacă moartea persoanei ce şi-a asigurat vieaţa a provenit din sinucidere, duel sau este consecinţa unui delict ori a unei crime comise de asigurat.

In aceste cazuri asigurătorul câştigă prima, dacă nu este convenţiune contrarie *(Ital. 450).*

475. Schimbarea locuinţei, ocupaţiunilor, stărei şi felului vieţei asiguratului, nu fac să înceteze efectele asigurărei, dacă nu au caracterele arătate la art. 457 şi dacă asigurătorul, după ce le-a cunoscut, nu a cerut rezilierea contractului.

In caz de reziliere, asigurătorul este dator să restituiască asiguratului a treia parte din primă. *(Ital. 451).*

476. Dispoziţiunile articolelor 454 şi 455 se aplică şi la asigurările asupra vieţei. *(It. 452).*

477. In caz de moarte sau faliment al aceluia ce a asigurat asupra vieţei sale proprii sau asupra vieţei unei alte persoane o sumă ce are a se plăti alteia, deşi aceasta i-ar puteà fi moştenitoare, foloasele asigurărei rămân în beneficiul exclusiv al persoanei desemnate prin contract, afară întrucât priveşte vărsămintele făcute, de dispoziţiunile codicelui civil relative la raporturi şi reducţiuni în succesiuni şi la revocarea actelor făcute în frauda creditorilor. *(Ital. 453).*

TITLUL XIV

DESPRE GAJ

478. Gajul constituit de către un comerciant sau de un ne-comerciant pentru fapte de comerţ, se constată, între părţile contractante, prin toate probele admise de legea comercială şi prevăzute în art. 46 din acest codice, fără a se distinge dacă părţile au sau nu acelaş domiciliu.

Faţă însă cu cei de al treilea, gajul nu poate fi dovedit decât prin înscris, dacă suma pentru care s'a constituit gajul trece peste 500 lei. *(Ital. 454).*

479. Gajul cambiilor şi titlurilor la ordin poate fi constituit prin gir cu clauza «valoarea în garanţie» sau o alta

[1]) Acest al doilea alineat îl pune în art. italian 449.

www.digihuc.ro

de asemenea [1]), din care să rezulte voinţa părţilor că aceste titluri au fost date în gaj, iar nu că s'a transmis proprietatea lor.

(Adaus L. 15 Iunie 1905). Gajul asupra creanţelor şi drepturile incorporale netransmisibile prin gir pot fi constituite prin acte făcute în forma cesiunilor. În aceste cazuri însă, actul trebuie să conţină menţiunea că cesiunea se face cu titlu de gaj.

Gajul asupra acţiunilor, părţilor de interes şi obligaţiunilor nominative ale societăţilor financiare, industriale, comerciale sau civile, poate fi constituit printr'un transfert înscris în registrele societăţei, cu arătarea «pentru cauză de garanţie».

Dacă s'a dat în gaj o creanţă mobilă, creditorul gajist, pentru a-şi avea privilegiul său faţă cu cei de al treilea, urmează să notifice debitorului creanţei dată în gaj, constituirea gajului [2]). *(Ital. 455).*

480. Creditorul are dreptul de a plăti cu privilegiu asupra lucrului ce i s'a constituit în gaj.

Acest privilegiu nu există decât dacă lucrul s'a pus şi se află în posesiunea creditorului sau a unei alte persoane aleasă de părţi.

Creditorul este presupus că are în posesiunea sa lucrurile date în gaj, când ele se află în magazinele sale sau ale comisionarului său. în vasele sale, la vamă sau într'un depozit public, sau dacă înainte de sosirea lor e în posesiunea poliţei de încărcare, sau a scrisorei de cărat, girată cu clauza «valoarea în garanţie» sau o alta asemenea.

(Adaus L. 15 Iunie 1906. Prin derogaţie la dispoziţia de mai sus, gajul constituit asupra produselor solului pendinte încă prin rădăcini sau deja culese, precum şi asupra materiilor industriale prime în stare de fabricaţiune sau deja fabricate şi aflate în fabrici sau depozite, se consideră constituit prin singurul efect al convenţiunei, dela data actului, care va indica numărul, natura, calitatea şi locul unde se află gajul, fără ca să se ia din posesiunea debitorului sau constituentului lucrurile constituite în gaj.

Data actului face deplină credinţă.

In timp de 5 zile aceste acte de gaj se vor transcrie în registrul prevăzut de art. 728 bis din procedura civilă.

In cazul în care gajul se va afla într'o comună alta decât aceia unde este reşedinţa judeţului, grefierul tribuna-

---

[1]) Art. italian 455, termină aci primul său aliniat, partea ce urmează lipsind din textul italian. Partea finală a art. 479 român a fost modificată prin legea din 15 Iunie 1906, care i-a adăugat un nou aliniat, al doilea.

[2]) Art. italian 455. nu cuprinde acest ultim aliniat.

www.digibuc.ro

lului va comunica de urgenţă primarului respectiv un extract de orice intabulare efectuată, pentru a se face menţiune de ea în registrul care se va înfiinţa în acest scop.

In privinţa celor de al treilea, drepturile creditorului gajist nu vor începe decât dela data intabulărei, iar atunci când este locul a se face menţiune în registrul primăriei, dela data acelei menţiuni.

Se vor respecta dispoziţiunile art. 1729 şi 1730 din codul civil. *(Ital. 456).*

481. Creditorul e dator a face actele necesare pentru conservarea lucrului primit în gaj. Dacă efectele date în gaj au sosit la scadenţă, creditorul gajist este dator a urmări şi încasa valoarea lor.

Cheltuelile făcute îi sunt înapoiate şi, după ce îşi va încasa creanţa cu toate accesoriile ei, va da socoteală de ceeace rămâne. *(Ital. 457).*

482. *(Mod. Lg. 6 Apr. 1900).* In caz de neplată la termen a întregei datorii pentru care s'a constituit gajul, creditorul poate proceda la vânzarea obiectelor date în gaj.

Pentru acest stârşit, el se va adresa preşedintelui tribunalului cu cerere de a fi autorizat să vândă gajul.

Preşedintele va statua asupra cererei de vânzare a gajului şi, prin ordonanţa ce va da, va încuviinţa vânzarea, fie în modul convenit de părţi, dacă ele au stipulat în ce mod să se vândă gajul, fie în mod public şi prin organul unui agent judecătoresc desemnat de preşedinte, dacă părţile n'au prevăzut alt mod de vânzare.

In caz de faliment, cererea de vânzare a gajului se va notifica sindicului pentru ca, în termen de trei zile, să poată uza de facultatea ce-i este lăsată de art. 782.

Dacă în acest termen sindicul nu va retrage gajul, executarea cerută şi încuviinţată de preşedinte îşi va urma cursul ei, fără a putea fi împiedicată sau suspendată pentru lucrările falimentului.

Suma prinsă din vânzarea gajului va fi în acest caz depusă la Cassa de consemnaţiuni şi creditorii falitului vor putea exercita asupra acestei sume drepturile eventuale ce le-ar câştiga prin contestaţiuni făcute cu ocaziunea verificărei creanţelor. *(Ital. 458).*

483. Ordonanţa aceasta nu va deveni executorie decât după ce va fi fost notificată debitorului şi aceluia care a procurat gajul, cu indicarea zilei, locului şi orei la care se va proceda la vânzare şi, după ce vor fi expirat cele trei zile ale opoziţiunei, ordonanţa va rămâne definitivă şi în ultim resort, dacă în 3 zile dela primirea ei, debitorul sau terţiul care a procurat gajul nu vor fi făcut opoziţiune şi nu vor fi chemat

www.digibuc.ro

pe creditor înaintea Tribunalului.

In caz de opoziţiune, citarea părţilor şi judecarea opoziţiunei se vor face de urgenţă şi cel mult în termen de 8 zile dela primirea opoziţiunei.

484. Termenul pentru a face apel contra hotărârei intervenite asupra acestei opoziţiuni va fi de opt zile dela comunicarea hotărârei Tribunalului. *(L. Belg. 1872, 6).*

485. Termenele mai sus fixate nu sunt susceptibile de a fi mărite în raport cu distanţa.

Dacă debitorul sau terţiul care a procurat gajul sunt domiciliaţi în cuprinsul acestui Tribunal şi n'au făcut alegere de domiciliu în acel cuprins, notificările menţionate la articolele precedente vor fi valabil făcute prin afişarea lor în sala de audienţă a Tribunalului şi prin publicarea lor în «Monitor» sau în foile anunţurilor judecătoreşti din aceea localitate.

Procesul-verbal al portărelului, constatând îndeplinirea acestor formalităţi, va ţine loc în acest caz de dovadă a notificărei.

Notificarea primei ordonanţe a preşedintelui se va face, chiar în această ultimă ipoteză, conform art. 74 din procedura civilă. *(L. Belg. 1872, 8).*

486. Ordonanţa care autorizează vânzarea, dacă nu s'a făcut în opoziţie termenul prescris, şi hotărârea dată de Tribunal asupra opoziţiei, în caz când s'a făcut asemenea opoziţie, sunt executorii de drept şi fără cauţiune, chiar când s'ar fi făcut apel contra acelor acte şi înainte de expirarea termenului de apel. *(L. Belg. 1872, 7).*

487. Drepturile acordate creditorului gajist, prin articolele precedente, nu sunt suspendate prin falimentul sau moartea debitorului ori a celuia care a procurat lucrul dat în gaj. *(L. Belg. 1872, 9).*

488. Este nulă orice clauză care ar autoriza pe creditor a-şi apropia gajul, ori a dispune de dânsul fără îndeplinirea formelor de mai sus[1]). *(L. Belg. 1872, 10, Ital. 459).*

489. Dispoziţiunile precedente nu modifică legile speciale şi regulamentele ce privesc băncile şi alte institute autorizate a face înaintări de bani şi împrumuturi pe depozite şi lucruri date în gaj.

Gajul asupra mărfurilor depuse în magazinele generale e regulat prin dispoziţiunile legei speciale din 28 Iunie 1881, şi gajul asupra vaselor de comerţ prin dispoziţiunile cărţei a II-a a acestui codice. *(Ital. 460).*

---

[1]) In art. italian 459. lipsesc cuvintele: *«ori a dispune de dânsul fără îndeplinirea formelor de mai sus»*.

www.digibuc.ro

CARTEA II

DESPRE COMERȚUL MARITIM ȘI DESPRE NAVIGAȚIUNE

TITLUL I

DESPRE VASE ȘI PROPRIETARII LOR

490. Vasele sunt bunuri mobile.

Fac parte din vas imbarcațiunile, uneltele, instrumentele, armele, munițiunile, proviziunile și în general toate lucrurile destinate uzului său permanent, chiar când ar fi oarecare timp separate de vas. *(Ital. 480).*

491. Contractele pentru construcțiunea vaselor, modificările și rezilierile lor, precum și declarațiunile și cesiunile de participare la proprietatea unui vas în construcțiune, făcute de către comitent, sau de către constructorul care a luat asupra sa construcțiunea, trebuește a fi făcute în scris și nu se pot opune celor de al treilea, dacă nu sunt transcrise în registrele căpităniei portului sau al autorităților maritime unde e întreprinsă construcțiunea. *(Ital. 481).*

492. Pe lângă drepturile decurgând din dispozițiunile codicelui civil relative la locațiune, comitentul mai poate cere rezilierea contractului pentru incapacitatea manifestă sau pentru frauda constructorului.

Constructorul poate desființa contractul pentru caz de forță majoră.

In caz de moarte a constructorului, contractul se desființează după dispozițiunile art. 1485 din codicele civil. *(Ital. 482).*

493. Ori-ce înstrăinare sau cesiune totală sau parțială a proprietății sau folosinței unui vas trebuie făcută prin act scris, afară de dispozițiunile cuprinse în titlul IV din această carte.

Dacă înstrăinarea sau cesiunea are loc în țară, ea poate fi făcută prin act public sau prin act privat, dar nu se poate opune celor de al treilea, dacă nu e transcrisă în registrele căpităniei portului unde vasul se găsește înscris. Afară din țară, înstrăinarea trebuie făcută prin act încheiat dinaintea consulului și nu are tărie față cu cei de al treilea, dacă nu este transcrisă în registrele consulatului. Consulatul este dator să trimeată copie legalizată după actul de înstrăinare la căpitănia portului unde se află vasul înscris.

In toate cazurile, înstrăinarea trebuie să fie notată și pe actul de naționalitate, cu arătarea dacă vânzătorul rămâne creditor al prețului total sau în parte.

Căpitanii de porturi și autoritățile consulare nu pot primi și transcrie actul de înstrăinare, dacă nu li se

www.digibuc.ro

prezintă actul de naţionalitate al vasului, afară de cazul prevăzut la art. 499 din acest codice.

Când se va fi înstrăinat vasul la mai multe persoane, data adnotaţiunei pe actul de naţionalitate determină preferinţa. *(Ital. 483).*

494. Autorităţile consulare în ţară străină nu pot primi actele de înstrăinare ale vaselor, dacă nu se va fi asigurat plata sau garanţia datoriilor privilegiate notate pe actul de naţionalitate. *(Ital. 484).*

495. Contractul de gaj asupra vasului sau asupra unei porţiuni din el, trebuie făcut prin înscris.

Inscrisul făcut în ţară, prin care se constituie gajul, nu are putere faţă cu cei de al treilea, dacă nu este transcris în registrele căpităniei portului unde vasul este înscris, sau în acelea ale autorităţei consulare ale locului unde se găseşte vasul, când înscrisul de gaj este făcut în ţară străină. Consulul este obligat să trimită îndată o copie legalizată după contractul de gaj la oficiul maritim unde vasul se află înscris.

In amândouă cazurile, gajul trebuie să fie notat pe actul de naţionalitate al vasului.

Căpitanii de porturi şi autorităţile consulare în ţară străină nu pot transcrie actul de gaj, dacă nu li se prezintă actul de naţionalitate, afară de cazurile prevăzute în art. 496 şi 499.

In actul de transcripţiune se va face menţiune despre adnotarea gajului pe actul de naţionalitate. *(Ital. 485).*

496. Inscrisul constitutiv al gajului asupra unui vas în construcţiune nu are putere faţă cu cei de al treilea, dacă nu este transcris în registrele oficiului maritim în a cărui circumscripţiune se face construcţia.

Când după terminarea construcţiunei se dă vasului actul de naţionalitate, se va adnota în acest act înscrisurile constitutive de gaj ce au fost transcrise în registrele căpităniei portului. *(Ital. 486).*

497. Nu este necesitate de numirea vr'unui custode pentru ca gajul asupra unui vas să-şi aibă tărie. *(Ital. 487).*

498. Dacă înscrisul care constituieşte gajul e la ordin, girul transmite creanţa şi ori-ce alt drept accesoriu. *(Ital. 488).*

499. Dacă înstrăinarea, cesiunea sau constituirea în gaj a unui vas se face în ţară, pe când vasul se află în călătorie către o ţară străină, părţile pot conveni ca adnotarea pe actul de naţionalitate să se facă în cancelaria consulatului locului unde se află vasul sau unde se duce, cu condiţiunea ca acest loc să fie declarat în scris deodată cu cererea de transcripţiune a titlului. In acest caz, căpitanul portului va trimite în-

www.digibuc.ro

dată o copie legalizată după acel titlu, oficiului consular sus zis, cu spesele reclamantului.

Contractul nu are tărie față cu cei de a treilea decât dela data adnotărei pe actul de naționalitate. *(Ital. 489).*

500. Contractele de construcțiuni, de înstrăinare sau de gaj ale vaselor mici cari nu sunt destinate a ieși din porturi, din râuri, din canaluri sau lacuri și a altora ce nu au acte de naționalitate, nu au putere față cu cei de al treilea, dacă nu sunt transcrise într'un registru ce se va ține de autoritățile și în formele ce se vor determina printr'un regulament de administrațiune publică. *(Ital. 490).*

501. Proprietarul unui vas este răspunzător de faptele căpitanului și ale celorlalte persoane ale echipajului și ținut de obligațiunile contractate de căpitan, pentru tot ce privește vasul și expediționea. Cu toate acestea, proprietarul sau co-proprietarul care nu s'a obligat personal poate, în toate cazurile, prin abandonul vasului sau al navlului ce i se datorează sau este a i se datori, să se libereze de răspundere sau de obligațiunile sus zise, exceptându-se însă acelea relative la salariile și emolumentele persoanelor echipajului.

Când căpitanul este proprietar sau co-proprietar al vasului, el nu are dreptul de abandon, iar dacă el nu este decât co-proprietar, în lipsă de speciale convenționi, nu este răspunzător personal pentru îndeplinirea obligațiunilor ce a contractat relativ la vas și expediționea, decât în proporțiune cu interesul ce are. *(Ital. 491).*

502. Abandonul vasului se poate face către toți creditorii sau numai către unii dintr'înșii.

Declarațiunea de abandon va fi transcrisă în registrele oficiului maritim unde vasul este înscris și după ce transcripțiunea s'a făcut[1]); ea va fi notificată creditorilor ale cărora titluri sunt transcrise în acelaș registru sau adnotate pe actul de naționalitate.

In privința creditorilor cari au introdus o acțiune sau făcut o somațiune, abandonul se va face prin portărei, notificându-se la domiciliul ales de creditor sau, în lipsă, la grefa tribunalului de comerț, în termen de opt zile dela primirea citațiunei sau a somațiunei primite dela creditori, sub pedeapsă de a nu se mai ține în seamă. *(Ital. 492).*

503. In caz de abandon, orice creditor poate lua pentru sine vasul, cu obligațiunea de a plăti pe ceilalți

[1]) Aci trebuie să figureze o virgulă, iar nu punct și virgulă; în textul italian, după cuvântul «*inscris*» este o virgulă, ca și după cuvintele «*s'a făcut*».

www.digibuc.ro

creditori privilegiaţi. Dacă sunt mai mulţi creditori cari voesc a lua vasul, se va preferi cel ce a făcut întâi declaraţiunea, şi dacă declaraţiunea este făcută în acelaş timp, se va preferi creditorul mai mare în sumă.

Dacă nici un creditor nu voeşte a lua pe seama sa vasul, el va fi vândut după stăruinţele creditorului celui mai diligent; preţul va fi distribuit între creditori, şi ceeace va rămânea după plata datoriilor va fi al proprietarului. *(Ital. 493).*

504. Proprietarul poate depărta pe căpitan.

In caz de depărtare, nici o despăgubire nu va fi datorită, afară numai dacă acest drept n'a fost stipulat în scris.

Dacă căpitanul depărtat e co-proprietar al vasului, el poate renunţa la co-proprietate şi cere plata capitalului ce ar reprezinta partea sa de proprietate.

Suma acestui capital se determină prin expertiză. *(Ital. 494).*

505. Pentru tot ce se atinge de interesul comun al proprietarilor unui vas, deciziunile majorităţei sunt obligatorii şi pentru minoritate.

Majoritatea se formează din cei cari reprezintă un interes în vas mai mare decât jumătatea valoarei lui.

Tribunalul este ţinut să încuviinţeze vânzarea cu licitaţiune a unui vas, când i se va cere de un număr de co-proprietari reprezentând jumătatea proprietăţei vasului, afară numai dacă părţile n'ar fi convenit într'altfel.

Dacă vânzarea unui vas este cerută de grave şi urgente împrejurări privitoare la interesul comun, tribunalul o poate încuviinţa, deşi co-proprietarii ce o cer nu reprezintă mai mult decât o pătrime a proprietăţei vasului. *(Ital. 495).*

TITLUL II

DESPRE CĂPITAN

506. Căpitanul sau patronul însărcinat cu comanda unui vas este răspunzător pentru greşelile sale, chiar uşoare, pe cari le comite în exerciţiul funcţiunilor sale.

Responsabilitatea căpitanului, în cazurile prevăzute de acest codice, nu încetează decât probându-se obstacole provenite din caz fortuit sau forţă majoră. *(Ital. 496).*

507. Căpitanul nu poate refuza încărcarea lucrurilor cu transportul cărora s'a însărcinat, sub cuvânt că nu sunt potrivite cu vasul său. *(Ital. 497).*

508. Căpitanul este răspunzător de lucrurile încărcate.

Dă recepisă de primire prin poliţa de încărcare.

Căpitanul nu răspunde de lucrurile preţioase, de bani şi titlurile de credit ce nu i-au fost declarate.

www.digibuc.ro

Căpitanul este răspunzător de stricăciunile ce din ori-ce cauză s'au întâmplat lucrurilor aşezate de dânsul pe podeala de sus a vasului, fără consimţimântul în scris al încărcătorului. Această dispoziţiune nu se aplică la călătoriile cele scurte ce se fac din port în port şi din liman în liman, pe lângă ţărmuri, fie pe mare, fie pe râuri. *(Ital. 498).*

509. Căpitanul are dreptul a întocmi echipajul vasului, a fixà retribuţiunea persoanelor ce-l compun, însă este dator a face aceasta în înţelegere cu proprietarii vasului, când ei se vor afla în acel loc. *(Ital. 499).*

510. Căpitanul este dator să ţină un registru al vasului, împărţit în următoarele 4 cărţi:

Jurnal general şi de contabilitate;

Jurnal de navigaţiune;

Jurnal de încărcare sau manual al bordului, şi

Inventarul bordului.

Registrul nu poate fi întrebuinţat, dacă mai întâi fiecare foaie nu va fi fost numerotată şi parafată de funcţionarul însărcinat special cu aceasta; el va fi ţinut conform dispoziţiunilor art. 29, observându-se regulile următoare:

In jurnalul general şi de contabilitate va fi notat tot ceeace se rapoartă la atribuţiunile căpitanului faţă cu echipajul şi cu călătorii, la lucrurile încărcate, la ceeace se petrece mai important în timpul călătoriei, la deciziunile luate, la veniturile şi cheltuelile vasului şi, în general, la tot ceeace priveşte interesul proprietarilor, armatorilor sau încărcătorilor şi care poate da loc la vre-o răspundere sau cerere în judecată, afară de însemnările particulare ce trebuesc făcute în celelalte jurnale:

In jurnalul de navigaţiune se va însemna, în special, direcţiunile urmate, calea parcursă, manevrele făcute, observaţiunile geografice, meteorologice şi astronomice şi tot ce priveşte navigaţiunea;

In jurnalul de încărcare sau manual al bordului vor fi însemnate datele şi locurile încărcărei, natura, calitatea şi cantitatea lucrurilor încărcate, destinaţiunea lor, persoana încărcătorilor şi destinatarilor, locul şi data predărei şi tot ce priveşte încărcarea;

In inventarul bordului trebuesc a fi însemnate uneltele, instrumentele şi toate obiectele ce se află pe vas, precum şi ori-ce schimbare li s'ar întâmpla.

Regulile pentru ţinerea uniformă a jurnalului nautic, a cărţilor din care se compune şi pentru verificarea inventariului faţă cu legile maritime, sunt determinate de regulament, publicat prin decret regal. *(Ital. 500).*

www.digibuc.ro

511. Ţinerea registrului nu este obligatorie pentru navigaţiunea pe râuri sau lacuri şi pentru călătoriile vaselor cu capacitate mai mică de 50 tone, când aceste călătorii nu se întind mai departe de ţărmurile Mării-Negre, la Odesa şi Constantinopole. *(Ital. 501).*

512. Căpitanul va face să i se viziteze vasul în cazurile şi modurile stabilite prin regulamentele şi legile speciale.

Inainte de plecare, el se va asigura că vasul este în stare proprie de a face călătoria, că este bine încărcat sau cu savura necesară. *(Ital. 502).*

513. Căpitanul este dator a avea pe vas:

1. Actul de naţionalitate;
2. Lista echipajului;
3. Poliţele de încărcare şi contractul de navlu;
4. Actele de vizită;
5. Chitanţele de plată sau înscrisurile de cauţiune ale vămei. *(Ital. 503).*

514. Căpitanul va comanda în persoană vasul la intrarea şi ieşirea din porturi, limanuri, canaluri sau râuri.

El este obligat a întrebuinţa, cu spesele vasului, un pilot experimentat ori decâte ori aceasta ar fi declarată obligatorie prin legile ţărei sau prescrisă de regulamentele ori uzurile locale în străinătate. *(Ital. 504).*

515. In caz de contravenţiune la dispoziţiunile art. 510, 512, 513 şi 514, căpitanul este răspunzător de orice pagubă către cei interesaţi. *(Ital. 505).*

516. Când căpitanul se află în localitatea unde domiciliază proprietarii, armatorii sau procuratorii lor, el nu poate, fără speciala lor autorizare, să ordone reparaţiunea vasului, să cumpere pânze, funii sau alte lucruri pentru vas, şi nici să-l închirieze sau să ia bani cu împrumut în contul vasului sau poverei (încărcăturei) sale. *(Ital. 506).*

517. Dacă vasul este închiriat cu consimţimântul proprietarilor sau al majorităţei acestora şi vre-unul dintre co-proprietari refuză a contribui la cheltuilile necesare pentru expediţiune, căpitanul după 24 ore dela somaţiunea făcută celor ce refuză a da partea lor de cheltuială, poate cere autorizaţiunea tribunalului comercial sau, în lipsă, a judecătorului de ocol, ca să ia în contul lor cu împrumut suma cuvenită, cu sau fără gaj, asupra părţei de interes ce dânşii au în vas. *(Ital. 507).*

518. In timpul călătoriei, căpitanul, după ce va constata necesitatea printr'un proces-verbal, subscris de către fruntaşii echipajului, poate întrebuinţa pentru serviciul vasului lucrurile ce se găsesc pe bord, cu obligaţiunea de a plăti preţul lor celui în drept. *(Ital. 508).*

519. Dacă în cursul călă-

www.digibuc.ro

toriei va fi trebuinţi de bani pentru reparaţiuni, cumpărare de proviziuni, sau pentru alte urgente trebuinţe ale vasului, căpitanul este dator, dacă este posibil, a încunoştiinţa neîntârziat pe armatori, încărcători sau destinatari şi, după ce va constata necesitatea după cum s'a stabilit prin articolul precedent, poate cere, în ţară, autorizaţia tribunalului de comerţ, şi în lipsă a judecătorului de ocol, iar în străinătate, a autorităţei consulare a Regatului, sau în caz de lipsă, a autorităţei străine locale, pentru a-şi procura suma necesară, luând bani cu împrumut pe corpul vasului, dând gaj sau vânzând lucrurile încărcate sau obligându-se către cei ce vor procura direct material, unelte, proviziuni sau vreo lucrare.

Titlul împrumutului şi actul probând operaţiunile sus zise, se vor transcrie în modul stabilit prin prezentul codice şi adnota pe actul de naţionalitate al vasului de către funcţionarul maritim sau consular, sau de către autoritatea ce a dat autorizarea, prin îngrijirea căpitanului, în timp de 10 zile dela data contractului, sub pedeapsă de a se pierde rangul privilegiului.

Vânzarea lucrurilor încărcate se va face prin licitaţiune publică.

Proprietarii vasului sau căpitanul ce-i reprezintă vor ţine cont de lucrurile vândute după valoarea ce vor avea în locul şi timpul descărcărei vasului.

Inchirietorul sau diferiţii încărcători, când se învoesc, se pot opune la vânzarea sau darea în gaj a lucrurilor lor, descărcându-le şi plătind navlul în proporţiune cu calea făcută. Dacă consimţimântul unuia sau mai multor încărcători lipseşte, acela care va voi să uzeze de această facultate, va plăti navlul întreg pentru partea sa de încărcare. *(Ital. 509)*.

520. In cursul călătoriei, căpitanul poate, dacă este urgent, să notifice orice acte sau chiar să pornească judecată în numele şi interesul proprietarilor vasului, întrucât priveşte vasul şi navigaţiunea cu care este însărcinat.

Asemenea, cei de al treilea, când se vor află în alt loc decât acela unde domiciliază proprietarii vasului sau cei ce-i reprezintă, pot să facă somaţiuni, să urmărească sau să intenteze acţiuni contra căpitanului, întru ce priveşte faptele lui sau ale echipajului, sau obligaţiunile contractate de el în cursul expediţiunei. Actele trebuiesc notificate sau personal căpitanului, sau la bordul vasului.

Proprietarii pot întotdeauna să-şi însuşească judecata pornită de căpitan sau contra lui.

Condamnaţiile pronunţate contra căpitanului nu ridică

www.digibuc.ro

proprietarilor dreptul de a face abandonul vasului conform dispoziţiunilor art. 501. *(Ital. 510).*

521. Căpitanul, mai înainte de a pleca din locul în care a făcut cheltuelile extraordinare sau a contractat obligaţiuni, va trimite proprietarilor sau armatorilor vasului sau procuratorilor un cont subscris de el însuşi, atât de cheltuelile făcute, cu arătarea actelor justificative, dacă sunt, cât şi de obligaţiunile contractate, cu numele, pronumele şi locuinţa creditorilor.

Dacă încărcarea s'a făcut în contul proprietarilor sau armatorilor, căpitanul le va trimite un cont de lucrurile încărcate şi de preţul lor. *(Ital. 511).*

522. Căpitanul care fără necesitate a contractat obligaţiuni, a pus în gaj sau vândut lucruri încărcate sau proviziuni, sau a pus în conturile sale avarii şi cheltueli neadevărate, e obligat personal către armatori şi către toţi cei interesaţi la despăgubire, afară de acţiunea penală, dacă este caz. *(Ital. 512)*

523. Căpitanul nu poate vinde vasul fără mandat special din partea proprietarului, afară de cazul când vasul nu mai e în stare de a putea naviga.

Declaraţiunea de imposibilitate a navigaţiunei, cum şi autorizarea pentru vânzare, vor fi pronunţate, în ţară, de tribunalul respectiv, iar în străinătate de către autoritatea consulară a ţărei.

Vânzarea va fi făcută prin licitaţiune publică *(Ital. 513).*

524. Căpitanul care s'a îndatorat a face o călătorie, este ţinut a o îndeplini; altfel e obligat la daune şi cheltueli către proprietari şi închirietori.

Dacă vasul a fost declarat în imposibilitate de a mai naviga, căpitanul este dator a îngriji cu tot dinadinsul să-şi procure alt vas, cu care să poată transporta lucrurile încărcate la locul de destinaţiune. *(Ital. 514).*

525. Căpitanul care călătoreşte având parte din profit asupra încărcărei nu poate face pe contul său particular nici un fel de comerţ, dacă în scris nu s'a convenit într'alt-fel.

In caz de contravenţiune, lucrurile încărcate de căpitan în contul său particular rămân în profitul celorlalţi interesaţi. *(Ital. 515).*

526. La sosirea în portul de destinaţiune, atât la ducere cât şi la întoarcere, sau la locul unde cu voie sau silit se adăposteşte, precum şi în caz de naufragiu, căpitanul va cere să i se vizeze registrul vasului de către funcţionarul public competent. Dacă s'au întâmplat evenimente extra-ordinare cari interesează vasul, lucrurile încărcate sau persoanele, căpitanul, afară de îndatoririle

www.digibuc.ro

la cari este supus de codicele şi regulamentele marinei comerciale, este ţinut să-şi facă raportul său.

Raportul va cuprinde locul şi timpul plecărei, calea urmată, pericolele peste cari a dat, dezordinele întâmplate pe vas şi în genere toate evenimentele importante ale călătoriei. *(Ital. 516)*.

527. Raportul va fi făcut cât mai neîntârziat, şi cel mult în 24 ore după sosire sau adăpostire, către prezidentul tribunalului, către judecătorul de ocol, dacă sosirea sau adăpostirea este într'un port al ţărei; şi către autoritatea consulară a ţărei şi, în lipsă, către autorităţile străine locale, dacă vasul se află sosit sau adăpostit în port străin.

Raportul făcut în ţară se va depune la grefa tribunalului respectiv. Judecătorul de ocol îl va trimite asemenea, fără întârziere, prezidentului tribunalului. *(Ital. 517)*.

528. Prezidentul, judecătorul de ocol sau autoritatea consulară care a primit raportul, va verifica faptele cuprinse într'însul, interogând în neprezenţa căpitanului şi separat persoanele echipajului şi dacă e cu putinţă şi călătorii. Răspunsurile trebuie a fi scrise. Orice alte informaţiuni folositoare în descoperirea adevărului trebuesc culese prin toate mijloacele permise de lege.

Verificaţiunea va fi făcută în cel mai scurt timp şi ziua fixată pentru acest sfârşit se va face cunoscută printr'un anunţ lipit la poarta localului autorităţei către care raportul a fost făcut, prin afişe la bursa cea mai apropiată, în vecinătăţile locului unde vasul este ancorat şi ori unde se va găsi de cuviinţă.

Persoanele interesate şi cei ce vor să le reprezinte, chiar fără mandat, sunt admise a asista la verificare.

Procesele-verbale încheiate asupra operaţiunilor de mai sus se vor alătura la raport.

Constatările cuprinse în raport pot fi combătute prin proba contrarie. *(Ital. 518)*.

529. Rapoartele ce nu sunt verificate nu pot fi primite în descărcarea căpitanului şi nu fac probă în judecată, afară de cazul când căpitanul singur a scăpat de naufragiu în locul unde şi-a făcut raportul. *(Ital. 519)*.

530. Căpitanul nu poate descărca nici un lucru din vas, până ce nu şi-a făcut şi nu i s'a verificat raportul, excepţându-se cazurile urgente. *(Ital. 520)*.

TITLUL III

DESPRE INROLAREA ŞI SALARIILE PERSOANELOR ECHIPAJULUI

531. Persoanele ce compun echipajul sunt: căpitanul sau patronul, ofiţerii, marinarii

www.digibuc.ro

şi lucrătorii indicaţi în rolul echipajului, format în modul prevăzut de regulamente, precum şi maşiniştii, fochiştii şi toate celelalte persoane funcţionând sub orice numire în serviciul maşinilor la vasele cu abur.

Rolul va arăta salariile sau partea de beneficiu datorite persoanelor echipajului. Celelalte condiţiuni ale înrolărei trebuesc cuprinse în contractul de înrolare. *(Ital. 521).*

532. Contractul de înrolare va fi făcut prin act scris, legalizat de autoritatea maritimă în ţară, de cea consulară în străinătate, trecut în registrele oficiului maritim şi transcris în registrul vasului.

Dacă cineva este înrolat în ţară străină, unde se află autoritate consulară română, contractul va fi transcris numai în registrul vasului.

In orice caz, contractul de înrolare va fi subscris de căpitan şi de înrolat şi, dacă acesta nu poate sau nu ştie subscrie, de doi martori.

Convenţiunile cari nu sunt învestite cu aceste formalităţi, nu au nici o tărie.

Dispoziţiunile precedente nu sunt obligatorii pentru contractele de înrolare în cazurile prevăzute de art. 511. *(Ital., 522).*

533 Contractul de înrolare enunţă, în mod lămurit şi precis, durata lui şi navigaţiunea în vederea căreia se încheie.

In vederea speculaţiunilor comerciale, destinaţiunea şi navigaţiunea pot fi ţinute secrete; în asemenea caz însă, echipajul trebuie să fie încunoştiinţat şi să consimtă a fi înrolat în astfel de condiţiuni. Consimţimântul trebuie exprimat prin act în scris în forma stabilită prin articolul precedent. *(Ital. 523).*

534. Inrolatul e dator a-şi continua serviciul şi după expirarea termenului înrolărei, până la întoarcerea vasului în ţară, la locul destinaţiunei sale, cu condiţiunea ca întoarcerea să se facă direct, fără alte întârzieri decât cele neapărate. In acest caz, acela căruia s'a prelungit înrolarea are dreptul la o retribuţiune proporţionată salariului.

Inrolarea se înţelege întotdeauna terminată, deşi terminul prevăzut în contract nu a expirat, când vasul s'a întors în ţară la locul destinaţiunei sale, după ce şi-a făcut prima călătorie şi după ce a fost descărcat. *(Ital. 524).*

535. Dacă durata înrolărei nu este fixată, marinarul poate cere părăsirea serviciului după doi ani dela înrolare, afară de dispoziţiunea prevăzută în articolul precedent. Dacă vasul se află în ţară străină şi nici s'a dispus, nici s'a început călătoria de întoarcere în ţară, marinarul afară de plata salariului ce i se cuvine, mai are dreptul

www.digibuc.ro

la cheltueli de întoarcere în patrie, dacă căpitanul nu i-ar înlesni altă îmbarcare.

Marinarul nu poate cere să iasă din serviciu într'un port care nu este cel de destinaţiune.

Înrolarea pe timp nedeterminat şi pentru toate călătoriile ce s'ar întreprinde, nu împiedecă pe marinar de a cere după doi ani ieşirea din serviciu, afară numai dacă nu s'a convenit în mod expres ca serviciul să se continuie şi peste doi ani. *(Ital. 525).*

536. După expirarea termenului înrolărei, căpitanul va da act scris fiecărei persoane a echipajului, pentru ieşirea din serviciu.

Acest act va arăta numele şi felul vasului, numele şi pronumele căpitanului, timpul cât a ţinut înrolarea, şi va fi înscris în registrul vasului.

Când, dintr'o cauză oarecare, căpitanul se va afla în neputinţă de a scrie el însuşi actul, el va fi scris în prezenţa sa de ajutorul sau locţiitorul său şi subscris de doi martori[1]). *(Ital. 526).*

537. Căpitanul şi persoanele echipajului nu pot, sub nici un cuvânt, încărca în contul lor pe vas nici un fel de marfă, fără învoirea proprietarilor şi fără să plătească navlul, dacă nu sunt autorizaţi a face aceasta prin condiţiunile înrolărei lor. *(Ital. 527).*

538. Persoanele echipajului înrolate cu luna, au dreptul la salariu din ziua în care sunt înscrise pe rol, dacă nu s'a convenit într'alt fel. *(Ital. 528).*

539. Când călătoria a fost împiedecată prin faptul proprietarilor, căpitanului sau închirietorilor, înainte de plecarea vasului, marinarii înrolaţi pentru călătoria întreagă sau cu luna au dreptul la plata zilelor servite şi, ca despăgubire, a reţine ceeace au primit înainte. Dacă nu li s'a plătit nimic înainte, marinarii înrolaţi cu luna primesc ca despăgubire salariul cuvenit pe o lună; cei ce au fost înrolaţi pentru călătoria întreagă, primesc o sumă corespunzătoare salariului pe o lună, făcându-se calculul după durata probabilă a călătoriei, şi dacă durata probabilă nu trece peste o lună, primesc întreg salariul cu cât s'au învoit.

Când călătoria este împiedicată după plecarea vasului:

1. Marinarii înrolaţi pentru întreaga călătorie au dreptul la tot salariul conform învoelei;

2. Marinarii înrolaţi cu luna au dreptul la salariul cuvenit pentru timpul cât au servit şi afară de aceasta încă la o dreaptă despăgubire în pro-

[1]) Art. italian 526, cere şi semnătura acelui ce a scris actul; el termină astfel: «e sottoscritto da questo e da due estimoni».

www.digibuc.ro

porțiune cu salariul cuvenit pentru restul duratei probabile a călătoriei pentru care se înrolaseră;

3. Marinarii înrolați pentru călătoria întreagă sau cu luna au încă dreptul la cheltuielile pentru întoarcere la locul de unde a plecat vasul, dacă căpitanul sau altul interesat, sau autoritatea competentă nu le procură îmbarcarea pe alt vas cu destinațiune pentru acel loc. *(Ital. 529)*.

540. Dacă comerțul cu locul de destinațiune al vasului este interzis, sau dacă vasul este oprit printr'un ordin al guvernului înainte de începerea călătoriei, marinarii nu au dreptul decât la plata zilelor servite până atunci. *(Ital. 530)*.

541. Dacă interzicerea comerțului sau oprirea vasului se întâmplă în cursul călătoriei:

1. In caz de interzicere, marinarii au dreptul la plata salariului pentru timpul cât au servit;

2. In caz de oprire, marinarii înrolați cu luna au dreptul la jumătatea salariului pentru timpul cât ține oprirea, și marinarii înrolați pentru întreaga călătorie au dreptul la salariul cuvenit pentru înrolare.

Dacă se acordă vre-o despăgubire pentru interzicere sau pentru oprire, marinarii înrolați cu luna primesc restul salariului, iar cei înrolați pentru întreaga călătorie primesc o adăugire de salariu în proporțiune cu timpul cât a ținut oprirea; în orice caz, indemnitatea datorită tuturor marinarilor nu va putea trece peste a treia parte din indemnitatea acordată vasului. *(Ital. 531)*.

542. Dacă se prelungește călătoria suma salariului marinarilor înrolați pentru întreaga călătorie se mărește în proporțiune cu timpul prelungirei. *(Ital. 532)*.

543. Dacă descărcarea vasului se face de bunăvoie într'un loc mai apropiat decât cel arătat în contractul de închiriere, salariile nu sunt supuse la scădere. *(Ital. 533)*.

544. Marinarii înrolați cu parte la câștig sau navlu, nu au dreptul la plata zilelor servite, nici la despăgubire pentru călătoria împiedecată, întârziată sau prelungită din caz fortuit sau forță majoră.

Când călătoria este împiedecată, întârziată sau prelungită prin faptul încărcătorilor, persoanele echipajului iau parte la despăgubirile ce s'ar acorda vasului. Aceste despăgubiri sunt împărțite între proprietarii vasului și persoanele echipajului în aceeași proporțiune în care s'ar fi împărțit între ei navlul.

Dacă împiedecarea provine din faptul căpitanului sau al proprietarilor, ei sunt datori despăgubirile cuvenite per-

www.digibuc.ro

soanelor echipajului. *(Ital. 534).*

545. In caz de prădare, de sfărâmare sau de naufragiu cu pierderea întreagă a vasului şi a poverei, marinarii nu pot pretinde nici un salariu. Nu sunt însă obligaţi a restitui ceeace li s'a dat prin anticipaţiune. *(Ital. 535)*

546. Dacă se scapă vre-o parte a vasului, marinarii înrolaţi pentru întreaga călătorie sau cu luna sunt plătiţi pentru timpul servit din rămăşiţele vasului sau din ceeace s'a putut scăpa de pradă.

Dacă lucrurile scăpate sau redobândite nu ajung, sau dacă nu s'a scăpat sau redobândit decât povara, ei sunt plătiţi subsidiar din navlu.

Marinarii înrolaţi cu participarea la navlu sunt plătiţi în proporţiune cu ceeace s'a câştigat din navlu.

Marinarii, în ori-ce condiţiune înrolaţi, au dreptul la plata zilelor servite de ei pentru scăparea rămăşiţelor vasului şi lucrurilor înnecate. *(Ital. 536).*

547. Marinarul ce se îmbolnăveşte în timpul călătoriei sau care e rănit în serviciul vasului, primeşte salariul; el este căutat şi îngrijit cu cheltuelile vasului. Dacă este rănit la îndeplinirea unui serviciu comandat în interesul vasului şi poverei, e căutat şi îngrijit cu cheltuelile vasului şi poverei.

Când căutarea sănătăţei cere ca marinarul să fie debarcat, căpitanul va depune la autoritatea consulară a ţărei, sau la autoritatea competinte a locului, suma ce se găseşte necesară pentru însănătoşire şi întoarcerea în patrie.

In ori-ce caz, marinarul debarcat nu are dreptul la cheltueli de căutare a sănătăţei şi la salariul pentru mai mult de patru luni din ziua debarcărei. *(Ital. 537).*

548. Dacă marinarul e rănit sau se îmbolnăveşte din greşeala sa proprie, sau pe când se găseşte pe uscat fără autorizare, cheltuelile pentru căutarea sănătăţii sunt în sarcina sa, însă căpitanul este dator să i le înainteze.

Dacă marinarul trebuie să fie debarcat, căpitanul îngrijeşte pentru căutarea sănătăţei lui şi pentru întoarcerea lui în patrie în modul arătat prin articolul precedent, afară de dreptul la restituire a cheltuelile înaintate, şi salariul nu i se plăteşte decât pentru timpul servit. *(Ital. 533).*

549. In caz de moarte a marinarului în timpul călătoriei:

1. Dacă era înrolat cu luna, salariul ce i se cuvine se datoreşte moştenitorilor până la ziua morţei sale;

2. Dacă era înrolat cu călătoria şi moare în timpul ducerei sau în portul de destinaţie, salariul se datoreşte pe jumătate, iar când moare

www.digibuc.ro

în timpul întoarcerei, salariul se datoreşte întreg;

3. Dacă marinarul erà înrolat cu parte la câştig sau la navlu, i se datoreşte partea întreagă, când moare după începerea călătoriei.

Marinarului mort în apărarea vasului, i se datoreşte întreg salariul pentru toată călătoria, dacă vasul a scăpat.

550. Marinarul prins şi făcut prizonier pe vas are dreptul la salariu până în ziua când a fost prins.

Dacă a fost prins şi făcut prizonier pe când era trimis pe mare sau pe uscat pentru serviciul vasului, are dreptul la întregul salariu, până în ziua în care şi-ar fi îndeplinit serviciul. La plată ia parte şi marfa încărcată pe vas, dacă trimiterea s'a făcut şi în interesul ei. *(Ital. 540).*

551. Dacă în timpul înrolărei vasul este vândut, persoanele echipajului au dreptul la întoarcerea în patrie cu cheltuelile vasului şi la plata salariilor. *(Ital. 541).*

552. Căpitanul poate concedia pe marinar înaintea termenului înrolărei şi fără să fie obligat de a dovedi că şi-a căutat datoriile, dar este dator ca odată cu concediul să-i înlesnească şi mijloacele necesare pentru întoarcerea lui în patrie.

Marinarul concediat fără causă binecuvântată, afară de plata pentru serviciul îndeplinit, are dreptul şi la o indemnitate.

Dacă concediul este dat în portul în care s'a făcut înrolarea şi înaintea plecărei, indemnitatea este egală cu salariul pe o lună. Dacă concediul este dat după plecare sau într'un port al ţărei, altul decât acela în care s'a făcut înrolarea, indemnitatea este egală cu salariul pentru 40 zile. Dacă concediul este dat afară din apele ţărei, indemnitatea este egală cu salariul pentru o lună pe coastele Mărei-Negre din Europa; pentru 2 luni pe coastele Mărei Mediterane şi celelalte coaste ale Mărei-Negre; pentru patru luni pe orice alte coaste.

In nici unul din cazurile de mai sus, căpitanul nu poate să pretindă dela proprietarii vasului restituirea indemnităţilor plătite, dacă concediul nu a fost dat cu consimţimântul lor.

Nici o indemnitate nu se datoreşte marinarului concediat înainte de închiderea rolului echipajului. *(Ital. 542).*

553. Persoanele echipajului au dreptul să fie întreţinute pe vas, până când li se vor plăti salariile sau partea din profit ce li se cuvine. *(Ital. 543).*

554. In lipsă de convenţiune contrarie, persoanele echipajului, după terminarea înrolărei, sunt datoare a-şi continua serviciul până la ajungerea la destinaţiune şi descărcarea vasului. In schimb au dreptul la plată şi între-

www.digibuc.ro

ţinere pentru tot timpul cât servesc după expirarea termenului înrolării.

Dacă în timpul carantinei vasul trebuie să plece pentru o nouă călătorie, persoana ce nu voeşte a se înrola, are dreptul să fie debarcată în lazaret şi plătită până când vasul va căpăta liberă practică.

Cheltuelile pentru întreţinere, carantină şi lazaret sunt în sarcina vasului. *(Ital. 544)*.

555. Salariile şi câştigurile marinarilor nu pot fi cedate nici sechestrate decât pentru alimente datorite după lege şi pentru datorii către vas, născute cu ocaziunea serviciului pe vas. In primul din aceste cazuri reţinerea prin sechestru asupra salariului sau câştigului nu poate trece peste a treia parte. *(Ital. 545)*

556. Dispoziţiunile privitoare la salariile şi îngrijirea marinarilor se aplică şi la căpitan sau patron, precum şi la ofiţeri sau orice altă persoană a echipajului. *(Ital. 546)*.

TITLUL IV

DESPRE CONTRACTUL DE INCHIRIERE

Cap. I. Dispoziţiuni generale

557. Contractul de închiriere trebuie făcut prin act scris.

Actul trebuie să cuprindă:

1. Numele, naţionalitatea şi capacitatea vasului;
2. Numele şi pronumele închirietorului şi chiriaşului;
3. Numele şi pronumele căpitanului sau patronului;
4. Locul şi timpul ce s'a stabilit pentru încărcare şi descărcare;
5. Navlul (chiria);
6. Dacă închirierea se raportă la întregul vas sau numai la o parte a lui;
7. Indemnitatea ce s'ar cuveni în caz de întârziere.

Proba prin scris nu este necesară dacă închirierea are de obiect vasele şi călătoriile arătate la art. 511. *(Ital. 547)*.

558. Schimbarea căpitanului sau a patronului arătat în act, chiar după concediul dat de proprietarul vasului, nu face să înceteze efectele contractului de închiriere, dacă nu s'a convenit într'altfel. *(Ital. 548)*.

559. Timpul încărcărei sau al descărcărei vasului se stabileşte prin convenţiunea părţilor; în lipsă de asemenea convenţiuni, el se determină de oficiul maritim local. *(Ital. 549)*.

560. Dacă închirierea este cu luna sau pe un timp oarecare şi nu este hotărâtă de când începe, ea curge din ziua când începe încărcarea lucrurilor ce sunt de transportat până în ziua când sunt descărcate la locul de destinaţiune. *(Ital. 550)*.

561. Dacă, înainte de plecarea vasului, călătoria pentru locul de destinaţiune este

www.digibuc.ro

împiedicată prin faptul vreunui guvern străin, contractul este desfiinţat şi nici una dintre părţi nu datorează celeilalte vre-o despăgubire.

Cheltuelile pentru încărcare şi descărcare privesc pe încărcător. *(Ital. 551).*

562. Dacă plecarea vasului sau continuarea călătoriei este împiedicată pentru câtva timp, din caz fortuit sau forţă majoră, contractul subsistă şi nu este loc la adăugire de navlu (chirie) sau la despăgubire din cauza întârzierei.

Pe cât timp ţine împiedecarea, încărcătorul poate descărca cu cheltuiala sa lucrurile sale, cu obligaţiune însă de a le reîncărca sau de a despăgubi pe căpitan; pentru îndeplinirea acestei obligaţiuni el va da cauţiune. *(Ital. 552).*

563. In caz de blocus al portului de destinaţiune sau alt caz fortuit ori de forţă majoră, care ar împiedeca intrarea vasului în acel port, căpitanul, dacă nu are ordine sau dacă ordinele primite nu le pot executa, este dator să sucreze în cel mai bun mod pentru apărarea intereselor încărcătorului, ori intrând în alt port vecin, ori întorcându-se la portul de unde a plecat. *(Ital. 553).*

564. Dispoziţiunile art. 440 se aplică şi la contractul de închiriere prevăzut în acest capitol. *(Ital. 554).*

Cap. II. Despre poliţa de încărcare

565. Poliţa de încărcare trebuie să cuprindă: natura, specia, calitatea şi cantitatea lucrurilor încărcate.

Ea va fi datată şi va arăta:

1. Persoana încărcătorului şi reşedinţa sa;

2. Persoana căreia este îndreptată expediţiunea şi reşedinţa sa;

3. Numele şi pronumele căpitanului sau patronului;

4. Numele, naţionalitatea şi capacitatea vasului;

5. Locul plecărei şi acel al destinaţiunei;

6. Navlul (chiria).

Vor fi însemnate pe marginea poliţei mărcile şi numerele lucrurilor încărcate.

Poliţa poate fi la ordin sau la purtător; în primul caz, formele şi efectele girului sunt regulate prin dispoziţiunile titlului IX a primei cărţi.

Poliţa nu poate fi subscrisă de căpitan înainte de încărcare. *(Ital. 555).*

566. Poliţa de încărcare va fi făcută în patru originale, destinate căpitanului, proprietarului sau armatorului vasului, încărcătorului şi persoanei căreia lucrurile încărcate trebuesc predate.

Pe fiecare original se va arăta persoana căreia este destinată.

Dacă încărcătorul cere unul sau mai multe duplicate ale originalului destinat persoanei căreia sunt a se preda lucrurile încărcate, se vor

www.digibuc.ro

aplica dispoziţiunile art. 299 şi 300.

Originalele destinate căpitanului şi proprietarului sau armatorului vasului sunt subscrise de către încărcător, celelalte de către căpitan.

Subscrierea şi predarea respectivă a originalelor vor avea loc în 24 de ore după terminarea încărcărei.

Încărcătorul va preda în acelaş termen căpitanului, facturile lucrurilor încărcate şi chitanţele de plată sau certificatele de cauţiune ale vămei. *(Ital. 556).*

567. Căpitanul va preda la locul de destinaţiune mărfurile celui care-i va prezinta poliţa de încărcare, ori-care ar fi numărul ei, dacă nu i s'a notificat vre-o opoziţiune.

In caz de opoziţiune, sau dacă se prezintă mai mulţi purtători ai poliţei de încărcare, căpitanul, cu autorizaţia justiţiei, va depune mărfurile în locurile ce i se vor desemna; el va putea încă să obţină autorizaţiunea de a vinde o parte din sele pentru plata navlului. *(Ital. 557).*

568. Poliţa de încărcare formată în modul stabilit mai sus, face probă faţă cu toate părţile interesate în încărcare, precum şi între ele şi asigurători. *(Ital. 558).*

569. In caz de deosebire între poliţele aceleaşi încărcări, face proba aceea ce se află la căpitan, dacă este scrisă în întregime de către încărcător sau de către comisionarul său; aceea ce se prezintă de către încărcător sau de persoana căreia este adresată expediţiunea face probă, dacă este scrisă în întregime de căpitan. *(Ital. 559).*

570. Comisionarul sau destinatarul care a primit lucrurile arătate în poliţa de încărcare sau în contractul de închiriere, este dator, la cerere, a da căpitanului chitanţă de primire; altfel este răspunzător de cheltuelile făcute şi de pagubele ocazionate chiar prin întârziere. *(Ital. 560).*

Cap. III. Despre navlu (chirie)

571. Navlul se regulează prin convenţiunea părţilor şi se probează prin contractul de închiriere sau prin poliţa de încărcare.

Navlul poate avea de obiect:

a) Intregul vas sau o parte a lui, pentru una sau mai multe călătorii, sau pentru un timp determinat;

b) Transportul unor lucruri determinate după număr, greutate sau volum *(Ital. 561).*

572. Căpitanul care a făcut declaraţiune că vasul este de o capacitate mai mare sau mai mică decât cea adevărată, este răspunzător de orice daune către chiriaşul vasului.

Nu se socoteşte ca eroare în declaraţiune, dacă diferenţa nu trece peste a 20-a

www.digibuc.ro

parte, sau dacă declarațiunea este conformă actului de naționalitate. *(Ital. 562).*

573. Dacă vasul este închiriat în întregul său și dacă chiriașul nu dă toată povara, căpitanul nu poate, fără învoirea acestuia, să încarce alte lucruri. Chiriașul se folosește de navlul lucrurilor ce completează povara. *(Ital. 563).*

574. Chiriașul care înainte de plecarea vasului declară că nu mai face călătoria, fără să fi încărcat ceva, este dator a plăti jumătatea navlului.

Dacă nu a declarat că nu mai voește a face călătoria, sau dacă încarcă o cantitate mai mică decât cea învoită, este dator a plăti navlul întreg.

Dacă încarcă o cantitate mai mare, e dator să plătească pentru excedent, în raport cu navlul convenit. *(Ital. 564).*

575. Dacă contractul de închiriere are de obiect transportul unor lucruri determinate, încărcătorul poate înainte de plecarea vasului, să-și retragă lucrurile încărcate, plătind însă jumătatea navlului.

In asemenea caz, cheltuelile de încărcare, de descărcare și de reîncărcare a lucrurilor ce trebuesc transportate, precum și cheltuelile pentru întârziere privesc pe încărcător. *(Ital. 565).*

576. Căpitanul poate da afară din vas la locul încărcărei lucrurile ce găsește că nu i-au fost declarate, sau să ceară pentru navlul lor cel mai mare preț care se plătește în acelaș loc pentru lucrurile de acelaș fel. *(Ital. 566).*

577. Incărcătorul care, în timpul călătoriei, retrage lucrurile încărcate, este dator a plăti navlul întreg și toate cheltuelile cauzate de descărcare.

Dacă lucrurile sunt retrase prin faptul și din culpa căpitanului, acesta, este responsabil de daune și cheltueli. *(Ital. 567).*

578. Dacă vasul întârziază la plecare, în cursul călătoriei sau la locul de descărcare, prin faptul chiriașului, acesta este răspunzător de cheltuelile întârzierei.

Dacă vasul închiriat pentru ducere și întoarcere se înapoiază neîncărcat sau încărcat în parte, se datorește navlul întreg, afară de despăgubirea ce s'ar cuveni pentru întârziere. *(Ital. 568).*

579. Căpitanul e dator chiriașului despăgubire, dacă prin faptul său vasul a întârziat la plecare, în timpul călătoriei sau la locul descărcărei. *(Ital. 569).*

580. Dacă, din caz fortuit sau forță majoră, căpitanul este silit să-și repare vasul în cursul călătoriei, chiriașul este dator să aștepte sau să plătească navlul întreg.

Dacă vasul nu se poate repara, navlul se datorează

www.digibuc.ro

în proporţiune cu călătoria făcută.

Dacă pentru transportul lucrurilor încărcate la locul de destinaţiune căpitanul închiriase[1]) un alt vas, noua închiriere se socoteşte făcută în contul încărcătorului. *Ital.*

581. Căpitanul pierde navlul şi e ţinut la despăgubire pentru chiriaş, dacă acesta probează că vasul nu era în stare a naviga când a plecat.

Proba este admisă chiar contra actelor de vizită. *(Ital. 571).*

582. Când s'ar interzice comerţul cu ţara către care călătoreşte vasul, căpitanul are dreptul la navlul întreg, cu toate că vasul ar fi constrâns să se întoarcă încărcat la locul de plecare; dar dacă vasul e închiriat pentru ducere şi întoarcere, se datoreşte jumătatea navlului întreg sau a celor două navluri socotite la un loc. *(Ital. 572).*

583. Dacă vasul e închiriat pentru a merge într'un port spre a luă o povară şi a o duce în alt port, şi interdicţiunea de comerţ supravine pe când vasul călătoreşte spre a lua acea povară, căpitanul are drept la cheltuelile făcute în executarea contractului şi la o indemnitate ce se va hotărî după împrejurări. *(Ital. 573).*

[1]) Aci trebuie să se zică «*închiriază*», cum e şi în textul italian, iar nu «*închiriase*», cum din eroare s'a făcut în textul român.

584. Dacă vasul, în cursul călătoriei, este oprit din ordinul unui Stat străin, sau constrâns a se adăposti într'un port, pentru a-şi repara stricăciunile, chiar cu voinţă suferite pentru scăparea comună, nu se datoreşte vre-un navlu în timpul oprirei sau şederei în port, când vasul a fost închiriat cu luna, nici adăugire de navlu, când a fost închiriat cu călătoria. *(Ital. 574).*

585. Navlul este datorit pentru lucrurile încărcate pe care căpitanul a fost silit a le vinde, a le pune în gaj sau a le întrebuinţa pentru necesităţile urgente ale vasului.

Cu toate acestea, căpitanul este dator a restitui proprietarilor valoarea ce aceste lucruri ar avea la locul descărcărei, dacă vasul a ajuns bine în port.

Când vasul s'a pierdut, căpitanul va restitui proprietarilor lucrurile[2]) vândute sau întrebuinţate, preţul ce a luat pentru dânsele, şi pentru cele date în gaj, suma luată în împrumut, reţinând în acelaş timp navlul arătat în poliţele de încărcare.

In ambele cazuri, proprietarii au dreptul să facă abandonul.

Dacă din această cauză rezultă vreo pierdere pentru proprietarii lucrurilor între-

[2]) Din eroare se zice aci «*lucrurile*» în loc de «*lucrurilor*», cum ar trebui să fie şi cum este în textul italian.

www.digibuc.ro

buinţate, vândute sau date în gaj, pierderea este împărţită prin contribuţiuni asupra valorilor[1]) şi asupra tuturor lucrurilor ajunse la destinaţiune, sau a celor ce au fost scăpate de naufragiu, în urma evenimentelor maritime care au necesitat întrebuinţarea, vânzarea sau gajul. *(Ital. 575)*.

586. Căpitanul are dreptul la navlu asupra lucrurilor aruncate în mare pentru scăparea comună, intrând la contribuţiune după regulele arătate în titlul VII, cap. II al acestei cărţi[2]). *(Ital. 576)*.

587. Nu se datoreşte navlu pentru lucrurile pierdute prin naufragiu, răpite de piraţi sau luate de inamici, şi căpitanul este dator să restituie navlul cei se va fi plătit înainte, dacă nu există convenţiune contrarie. *(Ital. 577)*.

588. Dacă vasul şi lucrurile încărcate sau răscumpărate sau sunt scăpate de naufragiu, căpitanul are drept la navlu până la locul unde vasul a fost prădat sau a naufragiat; iar dacă duce lucrurile încărcate la locul destinaţiunei lor, el are drept la navlul întreg, contribuind cu partea sa la răscumpărare.

Contribuţiunea pentru răscumpărare se face după preţul curent al lucrurilor încărcate la locul descărcărei, scăzându-se cheltuelile şi asupra jumătăţei vasului şi navlului.

Salariile marinarilor sunt scutite de contribuţiune. *(Ital. 578)*.

589. Dacă destinatarul lucrurilor încărcate refuză a le primi, căpitanul poate, cu autorizaţiunea justiţiei, a face să se vândă cantitatea necesară pentru plata navlului şi a pune în depozit ceeace rămâne.

Dacă preţul rezultat din vânzarea lucrurilor nu ajunge pentru plata navlului, căpitanul conservă dreptul său pentru rest contra încărcătorului. *(Ital. 579)*.

590. Căpitanul nu poate reţine lucrurile încărcate în caz de neplată a navlului. Are dreptul însă, în timpul descărcărei, să ceară ca ele să se depună în o a treia mână până la plata navlului. *(Ital. 580)*.

591. In nici un caz încărcătorul nu poate cere scăderea navlului.

Incărcătorul nu poate lăsa, drept preţul navlului, lucrurile încărcate scăzute în valoare, sau stricate prin viţiul lor propriu, din caz fortuit sau forţă majoră. Cu toate acestea, dacă vinul, uleiul sau alte lichide s'au scurs buţile ce le conţineau, rămase goale sau aproape goale, pot fi lăsate pentru navlul ce

[1]) Aci s'a omis din eroare cuvântul *«acestora»*, ceeace face fraza obscură.

[2]) In art. italian 576. lipsesc cuvintele finale din textul român: *«după regulile arătate în titlul VII, cap. II al acestei cărţi»*.

www.digibuc.ro

urma a se plăti pentru dânsele *(Ital. 581)*.

Cap. IV. Despre călători

592. Contractul de închiriere pentru transport de călători, în lipsă de convenţiun. specială, se regulează după următoarele dispoziţiuni. *(Ital. 582)*.

593. Când călătoria nu mai are loc înainte de plecarea vasului:

1. Dacă călătorul nu vine pe vas la timpul oportun, se datoreşte navlul întreg căpitanului;

2. Dacă călătoria nu se mai face după declaraţiunea călătorului sau din cauză de moarte, boală, ori alt caz fortuit sau de forţă majoră, privind persoana sa, navlul se datoreşte pe jumătate, scăzându-se cheltuelile de hrană pentru cât trebuia să ţină călătoria, dacă acestea au fost cuprinse în navlu;

3. Dacă călătoria se împiedecă prin faptul căpitanului, călătorul are dreptul la despăgubire;

4. Dacă nu mai are loc din caz fortuit sau forţă majoră, privind vasul, contractul este desfiinţat şi navlul plătit înainte se restituie, dar fără drept de despăgubire, nici pentru o parte, nici pentru cealaltă. *(Ital. 583)*.

594. Când călătorul încetează după plecarea vasului:

1. Dacă călătorul debarcă în vre-un port de bunăvoie, plăteşte navlul întreg;

2. Dacă căpitanul nu vrea să continuie călătoria sau, prin culpa sa face pe călător să debarce în alt port, este dator despăgubire;

3. Dacă călătoria încetează din caz fortuit sau forţă majoră, privind vasul sau persoana călătorului, navlul se datoreşte în proporţiune cu calea făcută.

Nu se plăteşte nici un navlu de către moştenitorii călătorului mort în naufragiu, dar nici navlul plătit nu se restituie. *(Ital. 584)*.

595. In caz de întârziere a plecărei vasului, călătorul are dreptul la locuinţă şi chiar la hrană pe bord în timpul întârzierei, dacă hrana este cuprinsă în navlu, afară de dreptul la despăgubire când întârzierea nu provine din caz fortuit sau forţă majoră.

Dacă întârzierea trece peste 10 zile, călătorul poate rezilia contractul; în acest caz trebuie să i se restituie navlul întreg.

Dacă întârzierea este cauzată de timpul rău, călătorul nu poate desfiinţa contractul decât pierzând a treia parte din navlu.

Faptul că timpul este rău se recunoaşte şi se declară de către căpitanul portului respectiv. *(Ital. 585)*.

596. Vasul închiriat exclusiv pentru transport de călători, trebuie să-i ducă direct, ori în ce număr ar fi, la portul de destinaţiune, oprindu-se la staţiunile anun-

www.digibuc.ro

ţate înaintea contractului de închiriere sau la cele obişnuite.

Dacă vasul se abate din cale sau se opreşte din voinţa sau din faptul căpitanului, călătorii continuă a primi locuinţă şi hrană în socoteala vasului şi au drept la despăgubire, pe lângă facultatea de a rezilia contractul.

Dacă vasul, afară de călători, are încărcate mărfuri sau alte obiecte, căpitanul are facultatea de a se opri în timpul călătoriei, pentru descărcare. *(Ital. 586).*

597. Dacă vasul, în timpul călătoriei, întâmpină vre-o întârziere în urma unei opriri ordonate de un Stat străin, sau pentru trebuinţe de reparaţiuni:

1. Călătorul, când nu voeşte să aştepte ca să înceteze oprirea, sau ca să se facă şi să se termine reparaţiunile, poate rezilia contractul, plătind navlul în proporţiune cu călătoria făcută.

2. Dacă preferă a aştepta să continuie călătoria, nu datoreşte nici o adăugire de navlu, dar urmează a se hrăni cu cheltuiala sa în timpul oprirei sau al reparaţiunilor. *(Ital. 587).*

598. Hrana călătorului în timpul călătoriei se presupune că se cuprinde în navlu; dacă s'a convenit într'altfel, căpitanul este dator, în timpul călătoriei şi la caz de trebuinţă, să i-o procure pe adevăratul preţ. *(Ital. 588 al. I).*

599. Dacă vasul este în totul sau în parte închiriat pentru a transporta călători, deşi numărul lor nu este indicat, drepturile chiriaşului şi ale închirietorului sunt regulate după dispoziţiunile capitolului III din acest titlu, dacă nu ar fi incompatibile cu obiectul contractului. *(Ital. 589, al. I).*

600. Se aplică, în privinţa lucrurilor ce călătorul aduce cu sine pe vas, dispoziţiunile contractului de navlu, dar nu se datoreşte, dacă nu s'a stipulat altfel, plata deosebită. *(Ital. 589, al. II).*

TITLUL V
DESPRE IMPRUMUTUL MARITIM

601. Contractul de împrumut maritim în sensul Codicelui Comercial, este un împrumut făcut de către căpitanul unui vas, în virtutea puterilor ce-i dă legea, şi prin care el dă garanţie vasul, navlul, totalitatea sau o parte din mărfurile încărcate, cu condiţiune ca suma împrumutată să o piardă împrumutătorul dacă lucrurile date în garanţie ar pieri; iar dacă ele vor ajunge bine în port, împrumutătorul să-şi primească banii împreună şi cu prima convenită între părţi.

Prima convenită se numeşte folos maritim. *(Germ. 680).*

602. Contractul de împrumut maritim trebuie făcut

www.digibuc.ro

prin act scris, alt-fel rămâne simplu împrumut şi nu produce decât interese legale.

Inscrisul va cuprinde:

1. Capitalul împrumutat şi suma cuvenită[1]) ca interes sau folos maritim;

2. Lucrurile asupra cărora împrumutul e asigurat;

3. Numele vasului;

4. Numele şi pronumele căpitanului sau patronului;

5. Persoana care dă banii şi aceea care primeşte împrumutul;

6. Pentru ce călătorie şi pentru cât timp e făcut împrumutul;

7. Timpul şi locul plăţei. *(Ital. 590).*

603. Imprumutul maritim asupra vasului sau asupra unei porţiuni din el, făcut în ţară, se va transcrie în registrele oficiului maritim al circumscripţiunei unde s'a făcut, adnotându-se şi pe actul de naţionalitate al vasului.

Dacă împrumutul este făcut în ţară străină, va fi transcris în registrele consulatului român al locului unde este stipulat, adnotându-se şi pe actul de naţionalitate al vasului.

Autoritatea maritimă şi cea consulară a ţărei în străinătate, vor trimite copie după actul de împrumut la oficiul maritim unde este înscris vasul.

Actul nu va putea fi transcris în registre dacă nu se va prezenta în acelaş timp şi actul de naţionalitate al vasului.

Imprumutul maritim făcut într'o ţară străină unde nu este autoritate consulară română, nici alt cineva care să-i ţină locul, se va adnota, prin îngrijirea căpitanului vasului, pe actul de naţionalitate, de către autoritatea locală competentă a da autorizaţiunea, sau de un alt funcţionar public din acea localitate.

Căpitanul care nu dovedeşte îndeplinirea acestei formalităţi, este obligat personal la plata împrumutului maritim.

Originalul sau o copie autentică a contractului se va expedia împreună cu copia autentică a actului de autorizaţiune autorităţei consulare române cea mai apropiată, care le va transcrie în registre şi le va trimite oficiului maritim competent din ţară.

Contractul nu se poate opune celor de al treilea decât dela data adnotărei pe actul de naţionalitate.

In cazurile prevăzute de art. 499 şi 519, se aplică şi dispoziţiunile acelor articole. *(Ital. 591).*

604. Actul de împrumut maritim, dacă este la ordin, poate fi transmis prin gir.

Formele şi efectele girului

[1]) Din eroare se zice aci «cuvenită» în loc de «convenită», cum este în textul art. italian 590.

www.digibuc.ro

sunt regulate după dispoziţiunile titlului IX al cărţei întâia.

Garanţia de plată se întinde şi la folosul maritim, dacă nu este convenţiune contrarie. *(Ital. 592).*

605. Împrumutul maritim poate fi constituit:

1. Asupra întregului vas sau a unei părţi din el;
2. Asupra uneltelor, instrumentelor şi armamentului;
3. Asupra navlului;
4. Asupra poverei sau asupra unei părţi din ea;
5. Asupra vasului, navlului şi poverei împreună.

Împrumutul maritim nu se poate face asupra salariilor sau asupra participării la câştig a marinarilor şi a oamenilor de mare; dacă, cu toate acestea împrumutul are loc, împrumutătorul are drept numai la plata capitalului fără interese. *(Ital. 593).*

606. Împrumutul maritim, care întrece valoarea lucrurilor asupra cărora a fost constituit, are tărie pentru acea valoare după preţuirea făcută sau convenită, iar restul sumei împrumutate se răspunde cu procente după cursul pieţei.

Dacă însă a fost fraudă din partea împrumutatului, împrumutătorul are dreptul a cere anularea contractului şi restituirea sumei împrumutate cu procentele de mai sus.

Profitul ce se speră asupra ucrurilor încărcate nu se socoteşte ca exces de valoare, dacă aceasta s'a declarat în mod expres. *(Ital. 594).*

607. Împrumutul maritim nu poate fi contractat decât de proprietarii lucrurilor date în garanţie sau de către împuterniciţii lor speciali, afară de drepturile acordate căpitanului prin art. 517 şi 519. *(Ital. 595).*

608. Din ziua în care capitalul împrumutat şi folosul maritim au devenit exigibile, nu se datoresc decât procentele legale la întreaga sumă. *(Ital. 596).*

609. Dacă călătoria s'a întrerupt înainte de începerea riscurilor, împrumutatul e dator să restituiască banii cu procente legale din ziua împrumutului. Dacă însă întreruperea călătoriei a avut loc prin chiar faptul său, el este dator procente după cursul pieţei, când acesta ar fi superior procentelor legale, şi deosebit de aceasta să plătească despăgubirea cuvenită asigurătorului, dacă împrumutul a fost asigurat. *(Ital. 597).*

610. Împrumutătorul nu riscă nimic în caz de schimbare a itinerarului, a călătoriei sau a vasului, declarate în contract, afară numai dacă schimbarea a avut loc din caz fortuit sau forţă majoră.

Asemenea nu riscă nimic împrumutătorul când împrumutatul se abţine sau face o declaraţiune falsă, care ar putea să micşoreze teama de pericole sau să schimbe obiectul.

www.digibuc.ro

Schimbarea căpitanului sau a patronului, chiar prin concediul dat de proprietarul vasului, nu face să înceteze efectele contractului, dacă nu este convenţiune contrarie. *(Ital. 598).*

611. Dacă lucrurile asupra cărora s'a constituit împrumutul maritim sunt cu totul pierdute din caz fortuit sau forţă majoră, în timpul şi locul pentru care împrumutătorul şi-a luat răspunderea de riscuri, împrumutatul este liberat de plată.

Dacă pierderea este parţială, plata sumelor împrumutate este redusă la valoarea lucrurilor afectate împrumutului şi care au fost scăpate, afară de plata cheltuelilor pentru scăpare şi a creanţelor privilegiate cărora s'ar cuveni preferinţă.

Când împrumutul este făcut asupra navlului, plata în caz de sinistru e redusă la ceeace se datoreşte de către chiriaş, scăzându-se mai întâi salariile persoanelor echipajului pentru cea din urmă călătorie şi contribuţiunea cheltuelilor pentru scăparea vasului.

Dacă lucrul asupra căruia s'a constituit împrumutul maritim este şi asigurat, valoarea părţei ce s'a scăpat, se împarte între împrumutător numai pentru capital, şi asigurător numai pentru sumele asigurate, în proporţiune cu interesul fiecăruia. *(Ital. 599).*

612. Împrumutătorul nu sufere pierderile şi daunele cauzate prin viţiul inerent lucrului afectat la asigurarea plăţei, sau pe acelea cari sunt cauzate prin faptul debitorului. *(Ital. 600).*

613. Timpul riscurilor, dacă nu este determinat prin contract, începe:

1. In privinţa vasului, accesoriilor lui şi navlului, din momentul în care vasul părăseşte portul, până în ziua când aruncă ancora în portul de destinaţiune;

2. In privinţa poverei, din momentul în care lucrurile se încarcă în vas sau în bărci pentru a fi transportate pe vas, până în ziua când s'au descărcat pe uscat, la locul de destinaţiune. *(Ital. 601).*

614. Cel ce se împrumută pe mărfuri transportate, nu este liberat de plată prin pierderea vasului şi a poverei, dacă nu dovedeşte că se găsiau pe vas lucruri încărcate pe contul său până la concurenţa sumei luată cu împrumut. *(Ital. 602).*

615. Împrumutătorii contribuiesc şi ei la avariile comune spre uşurarea celor împrumutaţi; ori-ce convenţiune contrarie este nulă.

Avariile particulare nu sunt în sarcina împrumutătorilor, dacă nu s'a convenit ast-fel; dar dacă prin faptul unor asemenea avarii lucrurile afectate împrumutului nu ajung să satisfacă pe creditor, sufere

www.digibuc.ro

şi acesta paguba ce rezultă. *(Ital. 603).*

TITLUL VI

DESPRE ASIGURAREA IN CONTRA RISCURILOR NAVIGAŢIUNEI

Cap. I. Despre contractul de asigurare şi despre obligaţiunile asigurătorului şi asiguratului

616. Regulile stabilite în titlul XIII al cărţei întâia se aplică şi la asigurările contra riscurilor navigaţiunei, întrucât ele nu vor fi incompatibile cu asigurările maritime şi nu vor fi modificate prin dispoziţiunile următoare.

Societăţile de asigurare mutuală, maritimă, sunt supuse şi dispoziţiunilor titlului VIII din aceeaşi carte. *(Ital. 604).*

617. Poliţa de asigurare, afară de regulile stabilite prin art. 445, va cuprinde:

1. Numele, specia, naţionalitatea şi capacitatea vasului;

2. Numele şi pronumele căpitanului sau patronului;

3. Locul unde obiectele asigurate au fost sau trebuesc să fie încărcate;

4. Portul din care vasul a plecat sau trebuie să plece.

5. Porturile în care vasul trebuie să încarce şi să descarce şi în care are să intre.

Dacă indicaţiunile de mai sus nu se pot face, sau pentru că asiguratul nu este în stare să le procure, sau din cauza naturei speciale a contractului, vor fi suplinite prin alte în stare de a determina obiectul asigurărei. *(Ital. 605).*

617. Asigurarea poate avea drept obiect:

1. Vasul cu aburi sau pânze gol sau încărcat, armat sau nearmat, singur sau acompaniat;

2. Maşinile, uneltele, instrumentele, armamentul, dotaţiunea şi proviziunile;

3. Navlul călătorilor şi al lucrurilor încărcate, pe lângă cari se pot prevedea şi salariile oamenilor de echipaj;

4. Lucrurile încărcate;

5. Sumele date cu împrumut maritim;

6. Sumele plătite sau datorite pentru avarii comune şi cheltuelile făcute sau datorite pentru avarii particulare, când nu ar fi acoperite printr'un împrumut;

7. Şi în general ori-ce lucruri ce se pot preţui în bani şi sunt supuse la riscurile navigaţiunei.

Asemenea poate fi făcută asupra totalităţei sau a unei părţi din sus zisele lucruri, împreună sau deosebit. *(Ital. 606).*

619. Asigurarea este nulă, dacă are de obiect:

Sumele luate cu împrumut maritim.

Lucrurile care servă drept garanţie împrumutului maritim, nu pot fi asigurate decât pentru partea valoarei ce trece peste suma împrumutată. *(Ital. 607).*

620. Dacă, fără fraudă, s'au făcut mai multe asigu-

www.digibuc.ro

rări asupra aceloraşi lucruri de către deosebiţi interesaţi sau de către mai mulţi reprezentanţi ai aceleiaşi persoane, ce au lucrat fără însărcinare specială, toate asigurările sunt valabile până la concurenţa valoarei lucrurilor.

Cei interesaţi au acţiune contra ori-căruia dintre asigurători, după alegere, afară de recursul asigurătorului care a plătit contra celorlalţi, în proporţiune cu interesul fiecăruia. *(Ital. 608).*

621. Asigurarea poate fi făcută în timp de pace sau în timp de războiu, înainte sau în cursul călătoriei vasului.

Poate fi făcută pentru o călătorie sau pentru un timp determinat.

Asigurarea pentru o călătorie poate fi făcută numai pentru ducere sau numai pentru întoarcere sau pentru ducere şi întoarcere.

Asigurarea pe un timp determinat se socoteşte făcută pentru ori-ce navigaţiune sau staţiune a vasului în timpul convenit, afară de o convenţiune specială. *(Ital. 609).*

622. Adăugirea de primă, convenită în timp de pace pentru timpul de războiu ce ar putea supraveni, şi a căreia sumă nu ar fi determinată prin contract, va fi stabilită de judecată, avându-se în vedere riscurile, împrejurările şi convenţiunile fiecărei polițe de asigurare. *(Ital. 610).*

623. Dacă contractul de asigurare nu determină timpul riscurilor, se vor observa regulile următoare:

In asigurările pentru un timp determinat, riscurile încep dela data poliţei şi iau sfârşit la timpul convenit.

In asigurările pentru o călătorie, riscurile încep şi se sfârşesc la timpul arătat în art. 613. Dacă însă asigurarea este făcută după începerea călătoriei, riscurile se socotesc dela data poliţei.

Dacă descărcarea lucrurilor asigurate este întârziată prin culpa destinatarului, riscurile încetează pentru asigurător după o lună dela ajungerea vasului la locul de destinaţiune. *(Ital. 611).*

624. Lucrurile încărcate pot fi asigurate:

Sau pentru preţul cu care s'au cumpărat, adăugându-se cheltuielile de încărcare şi navlul;

Sau pentru preţul curent la locul de destinaţiune, după ajungerea lor, fără avarii.

Preţuirea făcută prin contract lucrurilor încărcate fără o altă explicaţiune, se poate referi la amândouă aceste cazuri, şi nu vor fi aplicabile dispoziţiunile art. 453, dacă ea nu trece peste cel mai mare din preţurile menţionate.

O asemenea preţuire se socoteşte întotdeauna că s'a făcut după declaraţiunea asiguratului, dacă nu a fost precedată de o estimaţiune primită de asigurător, şi pen-

www.digibuc.ro

tru acest cuvânt ea este supusă regulei stabilite în secundul aliniat al art. 460. *(Ital. 612).*

625. Dacă se stipulează prin contract că prețul lucrurilor asigurate să fie plătit în monedă străină, lucrurile vor fi prețuite în moneda țărei după cursul ce va avea în timpul subscrierei poliței, afară de convenţiune contrarie. *(Ital. 613).*

626. Când chiar prin faptul asiguratului călătoria, înainte de începerea riscurilor, nu are loc, asigurarea nu are nici un efect și asigurătorul primește în acest caz ca indemnitate, jumătate din prima stipulată și nu mai mult de o jumătate la sută din suma asigurată. *(Ital. 614).*

627. Sunt în riscul asigurătorului pierderile și pagubele ce se întâmplă lucrurilor asigurate din furtună, naufragiu, asvârlire pe terenuri sau pe stânci, lovirea întâmplătoare a vaselor, schimbări silite de rale, de călătorie sau de vas, din cauza de aruncare în mare, exploziune, foc, prindere, piraterie și în general din cauza ori-cărui alt accident de mare.

Asigurătorul nu este responsabil de pierderile și pagubele provenind numai din viţiul inerent al lucrului asigurat. *(Ital. 615).*

628. Riscurile de războiu nu sunt în sarcina asigurătorului, dacă nu este convenţiune expresă. Dacă asigurătorul și-a luat asupră-și riscurile de războiu fără a le determina precis, el răspunde de pierderile și pagubele întâmplate lucrurilor asigurate din cauza ostilităţilor, represaliilor, opririlor, prinderilor sau vexaţiunilor de ori-ce natură din partea vre-unui Stat amic sau inamic, de drept sau de fapt, recunoscut, sau nerecunoscut și, în general, pentru toate faptele și accidentele de războiu. *(Ital. 616).*

629. Ori-ce schimbare de cale, de călătorie sau de vas, provenind din faptul asiguratului, nu sunt în sarcina asigurătorului; acesta are drept la primă, dacă au început riscurile.

Schimbarea căpitanului sau patronului, chiar prin concediul dat de către proprietarul vasului, nu face să înceteze efectele asigurărei, afară însă de dispoziţiunile articolului următor. *(Ital. 617).*

630. Asigurătorul nu este responsabil de culpa sau prevaricaţiunile căpitanului sau oamenilor echipajului, dacă nu s'a convenit într'altfel.

O asemenea convenţiune însă este nulă dacă se raportă la un căpitan anume arătat în contract, când asiguratul îl concediază și-l înlocuește printr'altul, fără consimţimântul asigurătorului. *(Ital. 618).*

www.digibuc.ro

631. Asiguratul[1]) nu participă la cheltuelile de navigaţiune, de călăuzie, de iernatic, de carantină, nici la taxele de orice fel, şi nici la drepturile impuse asupra vasului sau poverei. *(Ital. 619).*

632. Dacă contractul are de obiect asigurarea mărfurilor pentru ducere şi întoarcere şi, ajungând vasul la prima destinaţiune, se întoarce gol ori neîncărcat deplin, asigurătorul are dreptul numai la două treimi din prima de asigurare convenită, dacă nu există convenţie contrarie. *(Ital. 206).*

633. Dacă asigurarea s'a făcut separat pentru lucruri ce trebuesc încărcate pe mai multe vase cu arătarea decât anume sumă s'a asigurat în fiecare, şi povara întreagă este pusă pe un singur vas sau pe un număr de vase mai mic decât cel arătat în contract, asigurătorul nu răspunde mai mult decât suma asigurată din vasul care a primit povara, deşi s'ar pierde toate celelalte vase arătate; cu toate acestea, asigurătorul are dreptul la indemnitatea stabilită prin art. 626 pentru sumele în privinţa cărora asigurarea rămâne fără efect. *(Ital. 621).*

634. Dacă căpitanul are facultatea de a intra în mai multe porturi, spre a completa sau schimba povara, asigurătorul răspunde de riscurile la care sunt supuse lucrurile asigurate, numai cât timp ele sunt pe vas, afară dacă nu s'a stipulat într'altfel. *(Ital. 622).*

635. Asigurătorul nu mai răspunde de riscuri şi are dreptul la primă, dacă asiguratul expediază vasul într'un loc mai depărtat decât cel arătat în contract, deşi aflat pe aceeaşi cale.

Asigurarea îşi produce efectele dacă călătoria se scurtează, oprindu-se vasul într'un loc mai apropiat, în care putea să staţioneze. *(Ital. 623).*

636. Obligaţiunea asigurătorului este mărginită la suma asigurată.

Dacă în timpul cât ţine asigurarea, lucrurile asigurate suferă mai multe sinistre succesive, asiguratul trebuie întotdeauna să ţină socoteală, chiar în caz de abandon, de sumele ce i s'au plătit sau i se datoresc pentru sinistrele precedente. *(Ital. 624).*

637. Clauza «fără de avarie» liberează pe asigurător de orice avarie comună sau particulară, exceptându-se cazurile de abandon. In aceste cazuri, asiguratul poate alege între abandon şi exerciţiul acţiunei pentru avarie. *(Ital. 625).*

638. Pentru verificarea pagubelor de care este răspunzător asigurătorul, asiguratul este dator a-i notifica toate

[1]) Din eroare se zice aci «*asiguratul*» în loc de «*asigurătorul*», cum este şi în art. italian 919.

www.digibuc.ro

încunoştiinţările ce a primit. Notificaţiunea trebuie făcută în trei zile dela primirea încunoştiinţărei, sub pedeapsă de despăgubire.

Aceeaşi obligaţiune are asiguratul pentru povară, când vasul a fost declarat ca nefiind în stare a naviga, cu toate că povara nu va fi suferit altă stricăciune din cauza sinistrului întâmplat. *(Ital. 626).*

639. Asiguratul este dator să notifice asigurătorului, în trei zile dela primire, actele doveditoare că lucrurile asigurate au fost expuse riscurilor şi că s'au pierdut.

Asigurătorul poate face proba contrarie celor ce rezultă din actele prezentate de asigurat.

Admiterea probei contrarie nu suspendă însă condamnarea asigurătorului la plata sumei asigurate, dacă asiguratul dă cauţiune.

Dacă în timp de patru ani nu a fost făcută cererea în judecată, cauţiunea este liberată. *(Ital. 627).*

640. In caz de pierdere de mărfuri încărcate pe vas în contul căpitanului, acesta e dator să justifice proprietatea lor cu probe admise de legea comercială, şi povara cu o poliţă de încărcare, subscrisă de doi dintre fruntaşii echipajului.

Orice om al echipajului sau călătorul care aduce din străinătate mărfuri asigurate în ţară, trebuie să consemneze poliţa de încărcare la consulul român din locul unde se face încărcarea, sau, în lipsă, la autoritatea locală. *(Ital. 628).*

641. In ori-ce caz de sinistru căpitanul şi asiguratul sau însărcinatul său sunt datori să dea ajutor pentru scăparea şi conservarea lucrurilor asigurate, fără prejudiţiul drepturilor lor faţă cu asigurătorul. Cheltuelile făcute trebuesc plătite până la concurenţa valoarei lucrurilor scăpate.

Asigurătorii şi agenţii sau însărcinaţii lor pot, în înţelegere cu căpitanul, cu asiguraţii şi cu însărcinaţii lor, sau cu fie-care din ei, să ia măsuri pentru scăparea lucrurilor asigurate şi pentru conservarea lor, fără prejudiţiul vre unui drept. *(Ital. 659).*

642. Asiguratul, notificând asigurătorului încunoştiinţările primite, îşi poate rezerva dreptul de a cere prin act separat plata ce i se datoreşte prin asigurare. *(Ital. 630).*

643. Asigurătorul este dator să plătească sumele datorite:

In caz de simplă avarie, în termen de 30 zile de când i s'a notificat lichidaţiunea relativă;

In caz de abandon, în termen de două luni dela abandon.

Asiguratul este dator însă să probeze, în aceste termene, sinistrul ce dă loc acţiunei

www.dacibuc.ro

de avarie sau dreptului de abandon.

Dacă este opunere, fie-care dintre oponenţi şi asiguratul chiar, pot cere ca suma să se consemneze la Cassa de depuneri şi consemnaţiuni. *(Ital. 631).*

Cap. II Despre abandon

644. Abandonul lucrurilor asigurate poate fi făcut în cazurile:

1. Despre naufragiu;
2. De pradă;
3. De oprire prin ordinul unui Stat străin;
4. De oprire prin ordinul guvernului după începerea călătoriei;
5. De imposibilitate de a continua navigaţiunea, dacă vasul nu poate fi reparat, sau dacă cheltuelile necesare pentru a-l repara şi pune în stare să reia călătoria, se suie la trei pătrimi cel puţin din valoarea sa asigurată;
6. De pierderea sau deteriorarea lucrurilor asigurate, când pierderea sau deteriorarea se urcă la cel puţin trei pătrimi din valoarea lucrurilor;

In orice alt caz, asiguratul nu poate cere decât despăgubire pentru avariile suferite. *(Ital. 632).*

645. Asiguratul poate face abandon chiar fără să fie ţinut a proba pierderea vasului, dacă în călătoriile cu lung curs a trecut un an, şi în celelalte călătorii au trecut şease luni, din ziua plecărei vasului, sau din ziua în care se referă ultimele ştiinţi primite.

In caz de asigurare pe timp mărginit şi după trecerea termenelor de mai sus, pierderea vasului se presupune că a avut loc în timpul asigurărei.

Dacă sunt mai multe asigurări succesive, pierderea se presupune că a avut loc a doua zi după primirea ultimelor ştiinţe. *(Ital. 633).*

646. Dacă vasul s'a declarat a nu fi în stare de navigaţiune, abandonul lucrurilor încărcate într'însul se poate face, dacă în termenul de trei luni dela declaraţiunea imposibilităţei de navigaţiune nu s'ar fi putut găsi un alt vas pentru a reîncărca lucrurile şi a le transporta la locul destinaţiunei lor. *(Ital. 634).*

647. In cazul prevăzut de articolul precedent şi de art. 524, dacă lucrurile sunt încărcate pe alt vas, asigurătorul este obligat să plătească stricăciunile ce ele au suferit, cheltuelile de descărcare şi de reîncărcare, de depozit şi de pază în magazii, excedentul navlului şi toate celelalte cheltueli făcute pentru scăparea lucrurilor, până la concurenţa sumei asigurate şi, dacă aceasta nu s'a cheltuit întreagă, asigurătorul continuă a răspunde de riscuri pentru cât mai rămâne. *(Ital. 635).*

648. In caz de oprire din partea vr'unui Stat străin,

www.digibuc.ro

sau de pradă, abandonul lucrurilor oprite sau prădate nu poate fi făcut decât după 3 luni dela notificarea sinistrului, dacă acesta s'a întâmplat în apele sau mările Europei, în canalul Suez sau Marea Roşie, şi după şase luni dela notificaţiune, dacă a avut loc în alte mări.

Pentru lucrurile supuse stricăciunei, termenele de mai sus se reduc la jumătate. *(Ital. 636).*

649. Abandonul trebuie făcut asigurătorilor în termenul:

De trei luni din ziua în care s'a primit ştirea despre sinistru, dacă acesta a avut loc în apele sau în mările Europei, în canalul de Suez sau în Marea Roşie;

De şease luni, dacă sinistrul a avut loc în alte mări ale Africei, în mările occidentale şi meridionale alé Asiei şi în mările orientale ale Americei;

In termen de un an, dacă sinistrul s'a întâmplat în celelalte mări.

In caz de oprire din partea vr'unui Stat străin, sau în caz de pradă, aceste termene curg dela împlinirea termenelor arătate în articolul precedent.

Odată ce aceste termene au trecut, asiguratul nu mai poate face abandonul, rămânându-i numai acţiunea pentru avarii. *(Ital. 637).*

650. Asiguratul, notificând ştirile ce a primit, poate face abandonul, somând pe asigurător să-i plătească suma asigurată în termenul stabilit prin contract sau prin lege, ori poate a-şi rezerva dreptul de a-l face în termenele legale.

Odată cu facerea abandonului, asiguratul este dator a declara asigurările efectuate sau ordonate şi împrumuturile maritime făcute. In lipsă termenele pentru plată nu începe decât în ziua în care această declaraţiune a fost notificată; termenul însă pentru urmărirea dreptului de abandon nu se poate prelungi.

In caz de declaraţiune falsă, asiguratul pierde toate drepturile rezultând din contractul de asigurare. *(Ital. 638).*

651. Abandonul lucrurilor asigurate nu se poate face nici pentru parte din lucruri, nici sub condiţiune. El cuprinde numai lucrurile ce fac obiectul asigurărei şi al riscurilor. *(Ital. 639).*

652. Odată ce abandonul s'a notificat şi primit sau declarat valabil, lucrurile asigurate devin ale asigurătorului, din ziua în care a fost făcut. Asiguratul e dator să da toate actele privitoare la lucrurile asigurate.

Asigurătorul nu poate, sub cuvânt de întoarcere a vasului, să se sustragă dela plata sumei asigurate. *(Ital. 640).*

653. In caz de prădare,

www.digibuc.ro

dacă asiguratul nu a putut înştiinţa despre aceasta pe asigurător, poate răscumpăra lucrurile prădate fără a mai aştepta ordinul său.

Asiguratul însă e dator a notifica asigurătorului învoirea ce va fi făcut pentru răscumpărare, îndată ce îi va fi cu putinţă.

Asigurătorul are alegerea sau de a primi asupră-şi răscumpărarea, sau de a renunţa la dânsa; este dator însă a notifica asigurătorului[1]) alegerea ce va fi făcut în termen de 24 de ore dela comunicarea învoirei de cumpărare.

Dacă declară că primeşte pe contul său răscumpărarea, asigurătorul e dator să contribuiască fără întârziere la plata ei, conform convenţiunei şi în proporţiune cu partea asigurată de dânsul, neîncetând de a fi răspunzător pentru riscurile călătoriei, în conformitate cu contractul de asigurare.

Dacă declară că renunţă la răscumpărare, asigurătorul va plăti suma asigurată, fără a putea pretinde ceva din lucrurile asigurate.

Când asigurătorul nu a notificat alegerea sa în termenul de mai sus, se presupune că a renunţat la beneficiul răscumpărărei. *(Ital. 641).*

[1]) «*Asiguratuini*» a voit să zică legiuitorul, după cum de altfel este şi în textul art. italian 641, iar nu «*asigurătorului*», cum din eroare, de sigur, s'a trecut în textul român.

TITLUL VII

DESPRE AVARII ŞI DESPRE CONTRIBUŢIUNE

Cap. I. Despre avarii

654. Se socotesc avarii toate cheltuelile extra-ordinare făcute pentru vas şi pentru povară, pentru amândouă împreună sau pentru fie-care în parte, şi toate pagubele ce se întâmplă vasului şi lucrurilor încărcate, după în cărcare şi plecare până la întoarcere şi descărcare.

Avariile sunt de două feluri: avarii mari sau comune şi avarii simple sau particulare.

Nu sunt avarii, ci numai simple cheltueli în sarcina vasului: cheltuelile ce de ordinar se fac pentru intrarea în golfuri, râuri sau canaluri, sau pentru a ieşi din ele şi cheltuelile pentru drepturi sau taxe de navigaţiune.

In lipsă de convenţiune specială între părţi, avariile sunt regulate după următoarele dispoziţiuni. *(Ital. 642).*

655. Sunt avarii comune sau mari, cheltuielile extraordinare făcute şi pagubele suferite de bunăvoie pentru binele şi pentru scăparea comună a vasului şi a poverei.

Ast-fel sunt:

1. Lucrurile date prin învoială şi sub titlu de răscumpărare a vasului şi a poverei;

2. Lucrurile aruncate în mare, pentru scăparea comună;

www.digibuc.ro

3. Catarturile, pânzele, otgoanele şi alte unelte tăiate sau sfărâmate, pentru scăparea comună;

4. Ancorele, lanţurile şi alte obiecte părăsite sau aruncate în mare, pentru scăparea comună;

5. Pagubele ce prin aruncare în mare s'au cauzat lucrurilor rămase pe vas;

6. Pagubele cauzate vasului prin operaţiunea aruncărei în mare, de bunăvoie sau de necesitate, precum şi pagubele aduse vasului pentru înlesnirea scăpărei lucrurilor încărcate sau pentru a înlesni scurgerea şi secarea apelor şi pagubele ce s'ar cauza, din aceasta, lucrurilor încărcate;

7. Daunele cauzate vasului şi poverei cu ocaziunea stingerei incendiului de pe bord;

8. Cheltuelile făcute cu căutarea şi hrana persoanelor rănite în apărarea vasului şi cheltuelile funerare, în caz de moarte a acelor persoane;

9. Salariile şi hrana persoanelor echipajului în timpul oprirei sau împiedecărei, când vasul este oprit în călătorie prin faptul unui Stat străin, sau este constrâns a sta într'un port din cauza unui războiu ce ar supravenî, sau din o altă asemenea cauză ce împiedecă călătoria la portul de destinaţiune, până când vasul şi povara sunt liberate de obligaţiunile ce le privesc;

10. Cheltuelile de intrare sau ieşire şi taxele de navigaţiune plătite într'un port unde vasul a fost silit a se opri din cauza furtunei, a goanei inamicului sau piraţilor, ori a intrărei de apă, provenită din caz fortuit sau forţă majoră.

11. Salariile şi hrana persoanelor echipajului într'un port de oprire silită în timpul reparaţiunilor necesare pentru continuarea călătoriei, când reparaţiunile constituesc avaria comună;

12. Cheltuelile de descărcare şi reîncărcare a obiectelor puse pe uscat pentru înlesnirea sau facerea susziselor reparaţiuni ale vasului într'un port de oprire silită; cheltuelile pentru pază şi chirie a magaziilor unde acele obiecte au stat în depozit;

13. Cheltuelile făcute pentru a se obţine liberarea sau restituirea vasului oprit, când oprirea nu provine dintr'o cauză ce ar privi exclusiv vasul, persoana căpitanului sau aceea a armatorului, precum şi salariile şi hrana persoanelor echipajului în timpul necesar pentru obţinerea unei asemenea liberări sau restituiri, dacă ea a fost obţinută;

14. Cheltuelile de descărcare pentru uşurarea vasului, când a trebuit să se facă în timp de furtună sau din altă cauză privitoare la scăparea comună a vasului sau a poverei, şi daunele ce vasul sau povara au suferit cu oca-

www.dibuc.ro

ziunea descărcărei şi reîncărcărei;

15. Pagubele pe care vasul sau povara le-au încercat în cufundarea la mal de bunăvoie, pentru scăparea vasului de furtună, de pradă sau de alt pericol iminent;

16. Cheltuelile făcute pentru scoaterea deasupra apei a vasului cufundat în cazul de mai sus, şi recompense datorite pentru lucrările şi serviciile aduse în asemenea ocaziuni;

17. Pierderea şi stricăciunile suferite de lucrurile puse în luntri sau în bărci pentru uşurarea vasului în cazurile arătate la numărul 14, cuprinzându-se partea de contribuţiuni ce s'ar datori chiar luntrilor sau bărcilor; de asemenea şi pagubele suferite de obiectele rămase pe vas, întrucât asemenea pagube pot fi considerate ca avarii comune;

18. Primele şi interesele împrumuturilor maritime contractate pentru a face faţă cheltuelilor considerate între avariile comune şi primele de asigurare ale aceloraşi cheltueli, precum şi pierderea ce trebuie să se plătească proprietarului mărfurilor vândute în timpul călătoriei într'un port de oprire silită, pentru acoperirea aceloraşi cheltueli;

19. Cheltuelile regulărei avariilor comune.

Nu sunt considerate ca avarii comune, cu toate că sunt făcute cu bunăvoie, pentru binele şi scăparea comună: pagubele încercate de vas sau cheltuelile făcute pentru dânsul, când provin din viţiu sau vechime a vasului, sau din culpa ori neglijenţa căpitanului sau a echipajului

Obiectele de armament ale vasului aruncate în mare, ancorele, lanţurile, sau alte obiecte părăsite chiar de bunăvoie, pentru binele şi scăparea comună, nu pot fi trecute între avarii, dacă nu sunt descrise în inventarul bordului, ţinut conform dispoziţiunilor art. 510.

Aruncarea în mare a proviziunilor vasului nu poate fi, nici într'un caz, considerată ca avarie comună. *(Ital. 643).*

656. Se consideră ca avarii comune:

1. Preţul sau indemnitatea pentru răscumpărarea oamenilor echipajului trimişi pe uscat în serviciul vasului şi făcuţi prizonieri sau ţinuţi ca ostatici;

2. Cheltuelile unei carantine neprevăzute la facerea contractului de închiriere, dacă ea priveşte şi vasul şi povara, precum şi cheltuelile cu salariul şi hrana persoanelor echipajului în timpul carantinei. *(Ital. 644).*

657. Dacă este necesitate de a se arunca în mare lucruri, trebuie a se începe cu cele mai puţin necesare, mai grele şi de mai puţin preţ, pe cât va fi cu putinţă, şi apoi lucrurile după întâia podeală

www.digibuc.ro

a vasului şi succesiv celelalte. *(Ital. 645).*

658. Sunt avarii particulare toate pagubele încercate şi toate cheltuelile făcute numai pentru vas, sau numai pentru povară.

Ast-fel sunt:

1. Ori-ce pierdere sau pagubă suferită de lucrurile încărcate, prin furtună, incendiu, pradă, naufragiu, cufundare sau prin orice alt caz fortuit sau de forţă majoră;

2. Pierderea catartelor, pânzelor, frânghiilor, ancorelor sau ori-ce altă pagubă suferită de vas din cauzele menţionate mai sus;

3. Ori-ce pagubă suferită din viţiul însuşi al vasului sau al mărfurilor;

4. Cheltuelile pentru ori-ce oprire cauzată din viţiul vasului, din intrare de apă provenind din vechimea lui, din lipsă de proviziuni pe bord, sau din ori-ce altă cauză imputabilă proprietarului, armatorului sau căpitanului;

5. Salariul şi hrana marinarilor în timpul carantinei ordinare, sau în timpul reparaţiunilor provenite din viţiul sau vechimea vasului sau din o altă cauză imputabilă proprietarului, armatorului sau căpitanului, sau în timpul oprirei ori şederei într'un port ce ar privi numai vasul sau numai povara, şi cheltuelile pentru a obţine în acest caz liberarea uneia[1]) sau alteia;

6. Cheltuelile pentru conservarea mărfurilor încărcate sau pentru repararea butoaielor, lăzilor sau sacilor în cari sunt puse, când aceste cheltueli nu provin din pagube considerate ca avarii comune;

7. Excedentul navlului în cazul prevăzut de art. 580.

Pagubele întâmplate mărfurilor din accidente provenind din neglijenţa căpitanului sau celorlalte persoane ale echipajului sunt avarii particulare în sarcina proprietarului acelor mărfuri, având acesta dreptul de acţiune pentru despăgubire contra căpitanului, sau asupra vasului şi asupra navlului.

Căpitanul răspunde de pagubele cauzate proprietarilor vasului prin lunga sau arbitrara şedere în porturi. *(Ital. 646).*

Cap. II. Despre contribuţiune

659. Avariile particulare se suportă şi se plătesc de către proprietarul lucrului care a încercat paguba, sau a dat ocaziune la o cheltuială.

Avariile comune sunt proporţional împărţite între povară şi jumătate a vasului şi a navlului.

Valoarea lucrurilor aruncate este cuprinsă în formarea

[1]) A se ceti *«unuia»*. deoarece acest cuvânt se referă la vas; articolul italian corespunzător zice: *«dell'una»* (uneia), referindu-se la cuvântul *«nava»*, care este de genul feminin.

www.digibuc.ro

massei ce urmează să contribue. *(Ital. 647).*

660. Bagajele persoanelor echipajului şi ale călătorilor nu contribuesc la avaria comună, dacă sunt scăpate, dau însă dreptul la contribuţiune, dacă sunt aruncate în mare sau sufăr vre-o stricăciune. *(Ital. 648).*

661. Lucrurile ce nu se cuprind în poliţa de încărcare, sau pentru care nu există declaraţiunea căpitanului, de se vor fi aruncat în mare, nu se plătesc; iar de au scăpat, contribuesc. *(Ital. 649).*

662. Lucrurile încărcate pe podeala de sus a vasului, contribuesc întotdeauna la avariile comune, dacă sunt scăpate.

Dacă lucrurile sunt aruncate în mare sau stricate prin aruncare, afară de cazul călătoriilor prevăzute de ultimul aliniat al art. 508, proprietarul nu este primit a cere despăgubire pentru pierderea sau stricarea lor, decât dela căpitanul care le-a încărcat pe podeala vasului fără învoirea scrisă a încărcătorului. In caz contrariu, o specială contribuţiune are loc între vas, navlu şi celelalte lucruri încărcate pe podeală, deosebit de contribuţiunea generală pentru avariile comune la toată povara. *(Ital. 650).*

663. Dacă aruncarea în mare nu scapă vasul, nu este loc la contribuţiune. Lucrurile scăpate nu sunt supuse la plată şi nici la despăgubirea celor aruncate în mare sau stricate.

Dacă aruncarea în mare scapă vasul şi acesta, urmându-şi călătoria, se pierde, lucrurile scăpate contribuesc la aruncare după valoarea lor în starea în care se află, scăzându-se cheltuelile făcute pentru scăpare.

Lucrurile aruncate în mare nu contribuesc în nici un caz la plata pagubelor ce se vor fi întâmplat în urma aruncărei lucrurilor scăpate.

Povara nu contribuie la plata vasului pierdut sau ajuns în stare de a nu mai putea naviga. *(Ital. 651).*

664. In caz de pierdere a lucrurilor puse în luntri sau bărci pentru uşurarea vasului, repartiţiunea pierderei se face asupra vasului şi asupra întregei poveri.

Dacă vasul se pierde cu restul poverei, nu este loc la contribuţiune pentru lucrurile puse în bărci sau luntri, deşi acestea ar ajunge bine în port. *(Ital. 652).*

665. Dacă, după repartiţiune, lucrurile aruncate în mare sunt redobândite de proprietarii lor, aceştia vor restitui căpitanului şi persoanelor interesate ceeace au primit din contribuţiune, scăzându-se pagubele cauzate prin aruncare şi cheltuelile făcute pentru redobândire. *(Ital. 653).*

666. Vasul contribuie pen-

www.digibuc.ro

tru valoarea ce are la locul descărcărei, sau pentru preţul cu care ar putea fi vândut, scăzându-se avariile particulare chiar posterioare avariei comune.

Navlul ce, prin faptul convenţiunei arătate la art. 587, este câştigat chiar în caz de pierdere a lucrurilor încărcate, nu este supus la contribuţiune. *(Ital. 654).*

667. Lucrurile scăpate şi cele aruncate în mare sau în ori-ce alt chip sacrificate, contribuesc în proporţiune cu valoarea ce au la locul descărcărei. Dacă a avut loc convenţiunea arătată în articolul precedent, navlul nu scade din valoare. *(Ital. 655).*

668. Natura, specia şi calitatea lucrurilor ce urmează să contribuie şi a celor aruncate şi sacrificate, se stabilesc prin poliţele de încărcare, facturi şi, în lipsă, prin ori-ce alte mijloace de probă admise de lege.

Când în poliţa de încărcare calitatea sau valoarea lucrurilor încărcate nu este cea adevărată şi în realitate lucrurile sunt de o valoare mai mare, ele contribuesc după valoarea lor reală, dacă sunt scăpate, şi se plătesc după calitatea şi valoarea indicată dacă sunt aruncate în mare sau stricate.

Dacă însă lucrurile sunt de o calitate sau o valoare mai mică celei declarate prin poliţa de încărcare, ele contribuesc după calitatea şi valoarea indicată, dacă sunt scăpate, şi se plătesc după valoarea lor reală, dacă sunt aruncate în mare sau stricate. *(Ital. 656).*

669. Căpitanul va încheia proces-verbal despre ori-ce hotărâre va lua şi despre operaţiunile urmate pentru scăparea comună, îndată ce aceasta îi va fi cu putinţă.

Procesul-verbal va cuprinde motivele hotărârei şi va arăta în mod sumar lucrurile aruncate sau stricate; va fi subscris de fruntaşii echipajului sau va arăta motivele nevoinţei lor de a subscrie şi va fi transcris în registrul vasului.

O copie de pe acest proces-verbal, subscrisă de căpitan, va fi alăturată la raportul prevăzut de art. 526. *(Ital. 657).*

670. Descrierea, preţuirea şi repartiţiunea pierderilor şi pagubelor va fi făcută, în locul de descărcare a vasului, prin îngrijirea căpitanului, de către experţi numiţi, în ţară, de preşedintele Tribunalului respectiv şi, în lipsă de Tribunal, de către judecătorul de ocol; iar în ţară străină de autoritatea consulară română şi, în lipsă, de autoritatea locală.

Repartiţiunea propusă de experţi va fi supusă, în ţară, cercetărei tribunalului respectiv sau judecătorului de ocol şi, în ţară străină, autorităţei consulare române,

www.digibuc.ro

sau autorităţei locale competente. *(Ital. 658).*

671. Acţiunea pentru avarie contra chiriaşului vasului şi contra destinatarului nu poate avea loc dacă căpitanul a primit navlul şi a predat lucrurile încărcate fără a protesta, chiar când plata navlului ar fi fost făcută înainte. *(Ital. 659).*

TITLUL VIII
DESPRE PAGUBELE CAUZATE PRIN LOVIREA VASELOR (ABORDAJ)

672. Dacă lovirea vaselor a avut loc din caz fortuit sau forţă majoră, pagubele şi pierderile provenite din această cauză sunt în sarcina lucrurilor ce le-au suferit, fără drept de despăgubire. *(Ital. 660).*

673. Dacă lovirea s'a întâmplat din culpa unuia din vase, pagubele şi pierderile sunt în sarcina vasului în culpă. Despăgubirile datorite persoanelor moarte sau rănite sunt privilegiate în caz de neajungere a sumei de împărţit. *(Ital. 661).*

674. Dacă nu se dovedeşte căruia dintre vase se poate imputa culpa, sau dacă culpa se dovedeşte a fi comună, fiecare sufere pagubele şi pierderile încercate, fără drept la vre-o despăgubire; cu toate acestea, fiecare vas este obligat în mod solidar la plata pagubelor şi pierderilor causate lucrurilor încărcate şi a leziunilor causate persoanelor, conform dispoziţiunilor celor două articole precedente. *(Ital. 662).*

675. Responsabilitatea vaselor, stabilită prin articolele precedente, nu apără de răspundere pe autorii culpei către persoanele vătămate şi către proprietarii vaselor. *(Ital. 663).*

676. Când un vas a lovit, pe un altul, nu din culpa sa, ci pentrucă el însuşi a fost lovit din culpa unui al treilea, toată răspunderea este în sarcina acestuia. *(Ital. 664).*

677. Acţiunea de despăgubire, pentru daunele provenind din lovirea vaselor, nu poate fi admisă dacă nu s'a făcut[1]), în termen de 3 zile, către autorităţile locului unde s'a întâmplat faptul, sau a primului port în care vasul s'a oprit.

Pentru pagubele causate persoanelor sau mărfurilor, lipsa de protestare sau reclamaţiune nu vatămă drepturile persoanelor cari nu se găsesc[2]) pe vas, sau nu erau

---

[1]) Aci s'a strecurat o gravă eroare în textul oficial, prin omiterea cuvintelor: *«protest sau reclamaţiune»*, cari există în textul italian şi cari se găsesc reproduse în cel de al doilea aliniat al acestui articol. Articolul italian corespunzător (art. 665) zice: *«dacă nu s'a făcut protest sau reclamaţiune»*.

[2]) *«Cari nu se găsiau»* trebuia să se zică aci, după cum este şi în textul italian, iar nu *«cari nu se găsesc»*, cum din eroare s'a trecut în textul român.

www.digibuc.ro

în poziţiune a-şi manifesta voinţa. *(Ital. 665).*

TITLUL IX

DESPRE CREANŢELE PRIVILEGIATE

Cap. I. Dispoziţiuni generale

678. Privilegiile stabilite prin acest titlu, trec înaintea oricărui alt privilegiu general sau special asupra mobilelor, stabilit prin codicele civil. *(Ital. 666).*

679. In ori-ce caz de deteriorare sau micşorare a lucrului asupra căruia există privilegiul, acesta se exercită pe ceeace rămâne, sau se redobândeşte ori se scapă. *(Ital. 667).*

680. Dacă creditorul ce are un privilegiu asupra unuia sau mai multor obiecte, este primat asupra preţului acestor obiecte de un creditor al căruia privilegiu se întinde şi asupra altor obiecte, cel dintâi este subrogat în privilegiul aparţinând ultimului creditor.

Acelaş drept îl au asemenea şi ceilaţi creditori privilegiaţi cari sufăr o pierdere în urma sus arătatei subrogaţiuni. *(Ital. 668).*

681. Creanţele privilegiate în acelaş grad, concură între dânsele în caz de nesuficienţă a lucrului, în proporţiune cu cât au să ia, dacă sunt contractate în acelaş port. Dar dacă asemenea creanţe iau naştere în urmă, după reluarea călătoriei, creanţele posterioare sunt preferite celor anterioare. *(Ital. 669).*

682. Dacă titlul creanţei privilegiate este la ordin, girul transmite şi privilegiul. *(Ital. 670).*

Cap. II. Despre creanţele privilegiate asupra lucrurilor încărcate

683. Sunt privilegiate asupra lucrurilor încărcate, si plătite în ordinea prevăzută prin prezentul articol, creanţele următoare:

1. Cheltuelile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservaţiune şi de urmărire a lucrurilor;

2. Cheltuelile, indemnităţile şi primele de scăpare datorite pentru ultima călătorie;

3. Drepturile vamale datorite pentru lucruri la locul de descărcare;

4. Cheltuelile de transport şi descărcare;

5. Chiria magaziilor în care lucrurile descărcate au fost depuse;

6. Sumele datorite ca contribuţiune pentru avariile comune;

7. Primele de asigurare;

8. Capitalul şi procentele datorite pentru obligaţiunile contractate de căpitan asupra poverei, în cazurile prevăzute de art. 519 şi cu îndeplinirea formalităţilor prescrise;

www.digibuc.ro

9. Ori-ce alt împrumut maritim când acela ce a dat banii posedă polița de încărcare. *(Ital. 671).*

684. Privilegiile arătate în articolul precedent nu se conservă, dacă acțiunea nu este exercitată în termen de 15 zile dela descărcare și înainte de trecerea lucrurilor încărcate în mâna celor de al treilea.

Pentru sechestrarea, darea în gaj și vânzarea silită a lucrurilor supuse privilegiului, se aplică regulile generale stabilite prin codicele de procedură civilă, afară de cazurile în care codicele de comerț nu ar dispune într'altfel [1]). *(Ital. 672).*

Cap. III. Despre creanțele privilegiate asupra navlului

685. Sunt privilegiate asupra navlului și admise la plată în ordinea aci arătată, următoarele creanțe:

1. Cheltuelile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservare și urmărire;

2. Cheltuelile, indemnitățile și primele de scăpare, datorite pentru ultima călătorie;

3. Salariile, retribuțiunile și indemnitățile datorite persoanelor echipajului pentru călătoria în care s'a câștigat navlul;

4. Sumele datorite ca contribuțiune la avarii comune;

5. Primele de asigurare;

6. Capitalul și procentele datorite pentru obligațiunile contractate de căpitan asupra navlului, în cazurile prevăzute de art. 519 și cu îndeplinirea formalităților prescrise;

7. Pentru despăgubirile datorite chiriașilor vasului pentru nepredarea lucrurilor încărcate sau pentru avarii suferite de dânsele din culpa căpitanului sau persoanelor echipajului în ultima călătorie;

8. Ori-ce altă datorie cu împrumut maritim sau cu gaj asupra navlului, transcrisă și adnotată pe actul de naționalitate. *(Ital. 673).*

Cap. IV. Despre creanțele privilegiate asupra vasului

686. Vasele sau părțile lor, chiar când s'ar afla în posesiunea unei a treia persoane, sunt supuse la plata creanțelor ce legea declară privilegiate, în modul și marginile mai jos stabilite. *(Ital. 674).*

687. Sunt privilegiate asupra vasului și admise la plată asupra prețului său și în ordinea arătată în prezentul articol, creanțele următoare:

1. Cheltuelile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservațiune și urmărire a vasului;

2. Cheltuelile, indemnitățile și primele pentru scăpare,

[1]) In textul italian lipsesc cuvintele: «*afară de cazurile în cari codicele de comerț nu dispune într'altfel*».

www.digibuc.ro

datorite pentru ultima călătorie;

3. Taxele de navigaţiune stabilite prin lege;

4. Salariile piloţilor, salariul custodelui şi cheltuelile de pază a vasului, după intrarea lui în port;

5. Chiria magaziilor pentru păstrarea uneltelor şi instrumentelor vasului;

6. Cheltuelile de întreţinere a vasului şi a uneltelor şi instrumentelor sale după ultima sa călătorie şi intrare în port;

7. Salariile, retribuţiunile şi indemnităţie datorite, conform dispoziţiunilor titlului III al acestei cărţi, căpitanului şi celorlalte persoane ale echipajului pentru cea din urmă călătorie;

8. Sumele datorite ca contribuţiune la avariile comune;

9. Capitalul şi procentele datorite pentru obligaţiunile contractate de căpitan la trebuinţele vasului în cazurile prevăzute de art. 519 şi cu îndeplinirea formalităţilor prescrise;

10. Primele de asigurarea vasului şi accesoriilor sale pentru cea din urmă călătorie, dacă asigurarea a fost făcută pentru un timp determinat sau cu călătoria, şi pentru vasele cu aburi ce fac călătorii periodice asigurate pentru un timp determinat, primele corespunzătoare cu cele din urmă şase luni; şi deosebit de acestea, în asociaţiunile de asigurare mutuală, reparaţiunile[1]) şi contribuţiunile pentru ultimele şease luni;

11. Indemnităţile datorite chiriaşilor pentru nepredarea lucrurilor încărcate sau pentru avariile suferite de dânsele din culpa căpitanului sau a echipajului în ultima călătorie;

12. Preţul vasului datorit încă vânzătorului;

13. Creanţele arătate la numărul 9 de mai sus, ce au fost transcrise şi adnotate târziu; ori-ce altă creanţă de împrumut maritim asupra vasului şi creanţele pentru care vasul a fost dat în gaj.

In caz când mai multe creanţe din cele prevăzute de numărul 13 se află în concurenţă, preferinţa se determină după data transcripţiunei titlului şi adnotaţiunei lui pe actul de naţionalitate. *(Ital. 576).*

688. Girantul, cesionarul, subrogatul sau creditorul care a primit în gaj o creanţă asupra unui vas, transcrisă şi adnotată, vor putea cere să se menţioneze, pe registrul căpităniei portului şi pe actul de naţionalitate al vasului, girul, cesiunea, subrogaţiunea sau constituirea gajului ce a avut loc. *(Ital. 676).*

689. Privilegiile arătate în articolele precedente nu se pot exercita, dacă creanţele

[1]) Din eroare se zice aci «reparaţiunile» în loc de «repartiţiunile», cum este şi în textul art. italian 675.

www.digibuc.ro

nu sunt probate şi privilegiile nu sunt conservate în modul următor:

1. Cheltuelile de judecată cu conturile lichidate de judecătorul competent, după formele stabilite prin legile de procedură;

2. Cheltuelile, indemnităţile şi primele pentru scăpare şi salariile piloţilor, cu sentinţe, cu atestate ale autorităţei maritime şi cu celelalte probe ce autoritatea judecătorească va crede de cuviinţă a admite, după împrejurări;

3. Taxele de navigaţiune, cu recepisele autorităţilor competente;

4. Salariul custodelui, cheltuelile de pază arătate în numărul 4 al art. 687 şi creanţele arătate în numărul 5 al art. 683 şi în aliniatele 5 şi 6 ale art. 687, prin state aprobate de prezidentul Tribunalului respectiv;

5. Salariile şi retribuţiunile căpitanului şi celorlalte persoane ale echipajului, cu rolurile de armament şi desarmament extrase din oficiul rile autorităţei maritime, celelalte indemnităţi, cu raportu căpitanului şi cu celelalte probe ale întâmplărilor ce le-au dat naştere;

6. Creanţele pentru contribuţiuni la avariile comune, cu actele relative la repartiţiunea lor;

7. Creanţele arătate la numărul 8 de sub art. 683, la aliniatul 6 de sub art. 685 şi la aliniatul 9 de sub art. 687 prin procesele-verbale subscrise de fruntaşii echipajului, ordinele de autorizaţiune, statele subscrise de către căpitan şi confirmate de experţi, prin actele de vânzare şi procesele-verbale subscrise de el, sau prin mijlocul altor acte, dovedind necesitatea cheltuelilor;

8. Primele de asigurare, cu poliţele de asigurare sau cu alte titluri subscrise de asigurat şi cu extractele de pe registrele mijlocitorilor de asigurare; repartiţiunile sau contribuţiunile în societăţile de asigurare mutuală, cu extractele de pe registrele de admitere a vaselor în societate;

9. Indemnităţile datorite chiriaşilor unui vas cu sentinţele ce le-au lichidat; şi dacă la timpul distribuirei preţului, sentinţa de condamnare la despăgubire e pronunţată, iar daunele interese nu sunt încă lichidate, creditorii pot, după împrejurări, să fie admişi la plata despăgubirei pentru o sumă aproximativă, dând cauţiune că vor restitui ceeace se va constata că au primit mai mult; tot astfel vor fi admişi la plată şi creditorii posteriori celor dintâi, dacă vor da cauţiune de restituire;

10. Vinderea vasului cu actul de vânzare, transcris şi adnotat în modul stabilit prin art. 493;

11. Creanţele arătate la numărul 9 de sub art. 683.

www.digibuc.ro

la numărul 8 de sub art. 685 și la numărul 13 de sub art. 687, cu actele respective transcrise și adnotate în modul prescris. *(Ital. 677).*

690. Afară de regulile generale pentru stingerea obligațiunilor, privilegiile creditorilor asupra vasuluise sting

1. Prin vânzarea silită, făcută sau după cererea creditorilor sau pentru altă cauză, după formele stabilite de procedura comercială și după plata prețului asupra căruia privilegiul a trecut;

2. Prin expirarea termenului de 3 luni, în caz de înstrăinare de bunăvoie a vasului.

Acest termen începe dela data transcrierei actului de înstrăinare, dacă vasul se găsește în timpul transcripțiunei în circumscripțiunea unde e înscris; și dela data întoarcerei sale în zisa circumscripțiune, dacă transcripțiunea înstrăinărei s'a făcut după plecarea vasului, cu condițiune ca în termen de o lună dela data transcripțiunei, vânzarea să fie notificată creditorilor privilegiați ale căror titluri se află transcrise și adnotate pe actul de naționalitate.

Stingerea privilegiului nu poate avea loc față cu creditorul privilegiat, care înainte de expirarea termenului a chemat în judecată pe cumpărătorul vasului pentru a obține recunoașterea privilegiului său. *(Ital. 678).*

691. Achizitorul unui vas sau unei părți din vas, pentru a-l purga de creditele creanțelor privilegiate, la cari nu este obligat personal, este dator să notifice creditorilor înainte de punerea în gaj sau urmărirea vasului, un act conținând:

1. Data și felul titlului său, datele transcripțiunei titlului și adnotărei pe actul de naționalitate;

2. Numele și pronumele autorului său;

3. Numele, felul și capacitatea vasului;

4. Prețul convenit și ori-ce altă sarcină impusă achizitorului sau valoarea ce el oferă să plătească;

5. Lista creditorilor cu arătarea numelui și pronumelui lor, a sumelor ce li se datoresce; data titlurilor lor, ai transcripțiunei și adnotațiunei pe actul de naționalitate;

6. Oferta de depunerea prețului convenit sau a valoarei declarate, pentru a fi împărțită între creditori;

7. Alegerea domiciliului la reședința tribunalului care ar fi competinte să proceadă la vânzarea cu licitațiune, dacă aceasta ar trebui să aibă loc.

Un extract sumar după acest act se va publica în foaia anunțurilor judiciare a locului unde se află oficiul maritim la care vasul este înscris; aceasta va ține loc de notificațiune pentru creanțele nesupuse publicațiunei. *(Ital. 679).*

www.digibuc.ro

692. Ori-ce creditor privilegiat sau fide-jusorul unor asemenea creanţe, poate, în termen de 15 zile dela notificarea sau publicaţiunea sus arătată, să ceară vânzarea prin licitaţiune publică a vasului, oferind suirea preţului cu a zecea parte şi dând cauţiune pentru plata preţului şi pentru îndeplinirea oricărei alte sarcine.

Această cerere, subscrisă de cel ce o face sau de un procurator special al său, va fi notificată achizitorului cu citaţiune de înfăţişare dinaintea Tribunalului locului unde vasul este înscris, pentru ca judecata să se pronunţe atât asupra admisibilităţei cauţiunei, cât şi asupra cererei de vânzare. *(Ital. 680).*

693. Dacă vânzarea n'a fost cerută în termenul şi modul stabilit prin articolul precedent, sau dacă cererea este respinsă, preţul rămâne fixat definitiv şi, prin depunerea lui, achizitorul obţine proprietatea vasului sau a unei părţi din el, liberă de ori-ce privilegiu. În acest caz, privilegiile trec asupra preţului depus care urmează a fi distribuit ca în cazurile de vânzare silită.

Dacă cererea este admisă, tribunalul, prin aceeaşi sentinţă, va autoriza vânzarea. vasului, care se va face conform dispoziţiunilor cuprinse în procedura Codicelui Comercial. *(Ital. 681).*

694. Radiarea transcripţiunilor sau a adnotărei privilegiilor nu se va putea face decât după consimţimântul părţilor interesate sau în virtutea unei sentinţe rămase definitive.

Oricine poate obţine un act dovedind existenţa uneia sau mai multor transcripţiuni asupra unui vas sau a unei părţi din el, sau un certificat că nu există nici o sarcină. *(Ital. 682).*

CARTEA III

DESPRE FALIMENT[1])

(Cu modificările din 1902)

TITLUL I

DESPRE DECLARAŢIUNEA DE FALIMENT ŞI DESPRE EFECTELE SALE

695. Comerciantul, care a încetat plăţile pentru datoriile sale comerciale, este în stare de faliment. *(Ital. 683).*

696. Singurul refuz al unor plăţi, pe temeiu de excepţiuni pe care, în bună credinţă, debitorul îl socoteşte întemeiat, nu constituie o

[1]) Prin legea din 3 Martie 1902, s'a modificat Cartea III, «*Despre falimente*», precum şi art.: 891, 938, 939, 941, 942, 943, 968 şi 969 din Cartea IV. Noi o publicăm aci ast-fel cum este astăzi în vigoare, cu toate modificările ce i s'au făcut.

www.digibuc.ro

probă de încetare a plăţilor. *(Ital. 705).*

697. Tribunalul şi, la tribunalele cu o singură secţiune specială, tribunalul de comerţ, încunoştiinţat din partea unuia sau mai multor creditori despre situaţia dificilă în care se află un comerciant relativ la comerţul său, şi care înstrăinează în condiţiuni desavantajoase avutul său, va putea ordona prezentarea acestuia în camera de consiliu şi totodată depunerea registrelor, a bilanţului său comercial şi a unei liste nominative de toţi creditorii săi şi de sumele creanţelor, cu indicarea scadenţelor respective.

Tribunalul va ordona, în acelaş timp, ca creditorul sau creditorii, cari au făcut denunţarea, să depună o cauţiune, în bani sau efecte publice, al căreia cuantum se va fixa de tribunal.

Această cauţiune va rămâne consemnată la Cassa de depuneri, consemnaţiuni şi economie până la rezolvirea definitivă a procesului de calomnie intentat de comerciantul debitor.

Cauţiunea se va restitui şi în caz când comerciantul debitor nu va fi intentat acţiunea în calomnie în termen de 5 zile din ziua respingerei cererei în mod definitiv.

In cazul când arătările creditorilor se găsesc întemeiate sau când comerciantul, fără un just motiv, nu se înfăţişează, tribunalul va putea, dacă crede de cuviinţă, mai înainte ori-cărei dispoziţiuni ar luă asupra punerei sale în stare de faliment, să numească după importanţa comerţului, pe unul sau mai mulţi creditori cari, în continuarea ulterioară a comerţului, să verifice registrele şi să supravegheze regularitatea operaţiunilor comerciantului.

Chemarea se va face prin scrisoare închisă din partea preşedintelui tribunalului respectiv, şi cercetarea va avea loc în camera de consiliu.

Creditorul care, cu bună ştiinţă, va fi făcut o denunţare neîntemeiată, va putea fi supus pedepselor prevăzute de codul penal pentru calomnie.

Incheierea tribunalului va trebui pronunţată cel mult în 5 zile libere dela cerere, şi dânsa nu va fi supusă opoziţiunei.

Ea este susceptibilă de apel, în termen de trei zile dela pronunţarea ei. Tribunalul va putea însă acorda execuţiunea provizorie.

Toată procedura privitoare la modul chemărei debitorului şi la al judecărei apelului va fi aceeaşi ca la tribunal.

Deciziunea Curţei nu este supusă nici opoziţiunei, nici recursului [1]).

[1]) Dispoziţiunile art. 697, nu există în Codul italian; ele sunt luate din legislaţiunea elveţiană a Cantonului de Zug.

www.digibuc.ro

698. Refuzul nejustificat din partea creditorului de a primi delegarea, atrage condamnarea lui la amendă dela 100 până la 500 lei.

699. Onorariul custodelui se fixează de tribunal şi se achită de comerciant.

700. Aceste măsuri preventive încetează:

a) Prin arătarea majorităţei creditorilor că situaţiunea afacerilor comerciantului nu le mai inspiră temere şi că măsura luată nu le mai este trebuincioasă;

b) Prin justificarea plăţei în mod regulat a datoriilor ajunse la scadenţă;

c) Prin declararea în stare de faliment.

701. Falimentul se declară prin hotărâre judecătorească, pronunţată după declaraţiunile falitului, sau după cererea unuia ori a mai multor creditori, sau din oficiu. *(Ital. 684).*

702. Declaraţiunea falimentului se pronunţă de tribunalul de comerţ în jurisdicţiunea căruia debitorul îşi are principalul său stabiliment comercial.

Tribunalul este învestit cu întreaga procedură a falimentului şi va judeca acţiunile derivând dintr'însul, dacă prin natura lor nu vor fi de competinţa jurisdicţiunei civile.

Formele de procedură în această materie se reglează prin dispoziţiunile speciale cuprinse în cartea IV şi prin acele ale Codicelui de procedură civilă. *(Ital. 685).*

703. Falitul va fi dator ca în cele trei zile dela încetarea plăţilor, să facă declaraţiunea la tribunalul de comerţ arătat în articolul precedent.

Delcaraţiunea trebuie să fie însoţită de depunerea bilanţului, datat, semnat şi certificat de falit că este adevărat şi de registrele sale de comerţ în starea în care se află.

Bilanţul trebuie să cuprindă indicaţiunea şi estimaţiunea aproximativă a tuturor bunurilor mobile şi imobile ale falitului, starea datoriilor şi a creanţelor cu numele şi pronumele şi domiciliul fie-cărui creditor şi, pe cât se va putea, cauza fie-cărei datorii[1]), tabloul profitelor şi pierderilor, precum şi acel al cheltuelilor personale ale falitului şi familiei sale, din tot timpul exerciţiului comerţului său, pe cât se va putea. *(Ital. 686).*

704. Ori-ce creditor, a cărui creanţă are o cauză comer-

Este o măsură preventivă absolut nouă în legislaţiunea comercială.

[1]) Art. italian 686, nu cuprinde cuvintele: «*şi, pe cât se va putea, cauza fie-cărei datorii*», precum şi cuvintele dela finitul articolului: «*persoanele ale falitului şi familiei sale, din tot timpul exerciţiului comerţului său, pe cât se va putea*».

www.digibuc.ro

cială, poate să ceară tribunalului competinte declarațiunea în faliment a debitorului său comerciant, probând încetarea plăților.

Nu sunt admiși a cere declarațiunea în faliment descendenței, ascendenții și soțul debitorului. *(Ital. 687).*

705. Dacă încetarea plăților unui comerciant este notorie, sau dacă ea rezultă din alte fapte neîndoioase, tribunalul va declara falimentul din oficiu; însă va putea, de va crede necesar, să asculte mai întâi pe falit. *(Ital. 688).*

706. In cea dintâi zi a fiecărei săptămâni, portăreii și judecătorii de pace vor transmite președintelui tribunalului de comerț, în jurisdicțiunea căruia se află, sau al tribunalului civil care îi ține locul, un tablou de protestele făcute în cursul săptămânei precedente.

Acest tablou trebuie să arate data fiecărui protest, numele și domiciliul persoanelor cărora s'a făcut și care au cerut protestul, scadența obligațiunei protestate, suma datorită și motivele refuzului de plată sau de acceptare.

Un duplicat după acest tablou se va trimite Camerei de comerț respective pentru publicare.

Aceste tablouri se vor face pe formulare tipărite, trimise de minister, și vor trebui să fie cusute în fascicule lunare și păstrate la grefă, pentru ca oricine să poată lua cunoștință de dânsele.

Portărelul sau judecătorul de pace, care nu îndeplinește această îndoită obligațiune, va fi supus la o amendă dela 5 până la 50 lei, pe care o va pronunța completul tribunalului în camera de consiliu și fără apel[1]). *(Ital. 689).*

707. Comerciantul, care s'a retras din comerț, va putea fi declarat în faliment, însă numai în decursul a cinci ani dela acest eveniment, și numai când încetarea plăților a avut loc în timpul exercițiului comerțului, sau chiar în anul următor, pentru datorii decurgând din acelaș exercițiu.

Se va putea încă declara falimentul după moartea comerciantului, însă numai în decursul anului dela acest eveniment. *(Ital. 690).*

708. Prin sentința declarativă de faliment, tribunalul trebuie:

1. Să arate numele judecătorului-sindic chemat a administra falimentul;

2. Să ordone punerea sigiliilor;

3. Să stabilească un termen nu mai mare de 15 zile, în care creditorii trebuie să prezinte la grefa sindicatului declarațiunea creanțelor lor;

4. Să determine ziua și

[1]) Art. italian 689, nu conține altimele cuvinte: «*pe care o va pronunța completul tribunalului în camera de consiliu și fără apel*».

www.digibuc.ro

ora în care se va procede, la reşedinţa tribunalului, la verificarea creanţelor. Acest termen nu poate fi mai depărtat decât cel mult cu 10 zile dela expirarea termenului prevăzut în aliniatul precedent.

Sentinţa trebuie să cuprindă încă ordinul către falit de a înfăţişa, până în trei zile, bilanţul în forma stabilită prin art. 703[1]) şi registrele sale de comerţ, dacă nu sunt deja depuse.

Această sentinţă, supusă opoziţiunei şi apelului, este executorie provizoriu. *(Ital. 691)*.

709. Când averea unui comerciant declarat în faliment se află şi în alte localităţi, sindicul va interveni, prin o comisiune rogatorie, către autoritatea judecătorească locală, pentru punerea sigiliilor şi încheierea actelor constatatoare acestei operaţii. *(Ital. 692)*.

710. Un extract al sentinţei declarative de faliment se afige, în termen de 24 ore, la uşa tribunalului, independent de publicitatea cerută de art. 943.

711. Falitul, judecat în lipsă, şi cel care a fost declarat din oficiu fără să fi fost chemat sau, deşi chemat dar judecat în lipsă, are dreptul să facă opoziţiune în contra sentinţei declarative de faliment, până în termen de cinci zile libere dela afişarea extractului, prevăzută de art. 710 sau deadreptul apel, până în termen de 10 zile libere dela aceeaşi dată[2]).

Acelaş drept îl au şi creditorii cari au cerut declararea în faliment.

Ori-ce altă persoană interesată are dreptul să facă opoziţie în contra sentinţei declarative de faliment, până în zece zile dela împlinirea aceleiaşi formalităţi.

Sentinţa asupra opoziţiunei se dă contradictoriu cu judecătorul şi este supusă apelului, *(Ital. 693)*.

712. Îndată după pronunţarea sentinţei declarative de faliment, procurorul tribunalului va trebui să ia cunoştinţă, în ori-ce caz, de toate actele din dosar, spre a vedea dacă este loc la o acţiune penală.

In acest caz, preşedintele tribunalului trebuie, până în 24 de ore, să comunice procurorului copie de pe sentinţa declarativă de faliment, cu toate celelalte acte şi informaţiuni aflate în tribunal. *(Ital. 694)*.

713. Tribunalul de comerţ va ordona, deodată cu pronunţarea sentinţei declarative de faliment, arestarea

[1]) Din eroare, în textul original este trecut art. 699 în loc de art. 703, cum trebuie să fie.

[2]) Acest termen, după textul italian corespunzător, 693, este de 30 zile.

www.digibuc.ro

falitului în contra căruia se ivesc indicii suficiente de fraudă, mai cu seamă în cazuri de dispariţiunea sau lipsa nejustificată a registrelor de comerţ şi nedepunerea bilanţului; va putea de asemenea să ordone şi arestarea celorlalţi complici ai fraudei.

Tribunalul de comerţ şi mai în urmă, în ori-ce stare a procedurei falimentului, va ordona arestarea falitului în contra căruia se ivesc indicii suficiente de fraudă.

Ordonanţa de arestare trebuie să fie comunicată imediat procurorului, pentru executare; parchetul va fi obligat a deschide imediat acţiune publică. In asemenea caz, liberarea provizorie, cu sau fără cauţiune, nu poate fi acordată de judecătorul de instrucţiune însărcinat cu instruirea afacerei, decât după ce va referi tribunalului care a ordonat arestarea.

Ori-care ar fi avizul tribunalului, judecătorul de instrucţiune este în drept să decidă cum va crede de cuviinţă, rămânând ca ministerul public să exercite dreptul său de opoziţiune la Camera de punere sub acuzare, dacă va crede aceasta necesar.

Judecătorul de instrucţiune va putea însă procede la arestarea falitului, când sunt grave indicii de fraudă, chiar dacă tribunalul nu va fi ordonat o asemenea măsură. *(Ital. 695).*

714. Procedura falimentului înaintea jurisdicţiunei comerciale şi instrucţiunea sau procedura penală se vor urma independent una de alta.

Judecătorul de instrucţie poate culege dela tribunalul de comerţ, dela judecătorul sindic, ori-ce informaţiuni şi ori-ce ştiinţe de cari ar avea trebuinţă; poate asemenea verifica sau cere copii ori extracte după actele procedurei falimentului, precum şi de pe registrele şi hârtiile falitului, dar nu poate să le ridice dela grefa tribunalului comercial.

Completându-se instrucţiunea, judele-instructor trebuie, în ori-ce caz, să se pronunţe dacă este sau nu caz, de urmărire în contra inculpaţilor.

Deciziunea definitivă a instanţelor penale va trebui să fie notată pe marginea sentinţei declarative de faliment şi se va publica ca şi aceasta. *(Ital. 696).*

715. Numele şi pronumele falitului se va înscrie într'un tablou afişat în sala tribunalului care a declarat falimentul şi în sala burselor de comerţ.

Acei al căror nume figurează pe acest tablou nu pot intra în localurile burselor. Această dispoziţiune trebuie să fie înscrisă pe tablou. *(Ital. 697).*

716. Până ce nu se termină procedura falimentului, falitul nu se poate depărta

www.digibuc.ro

dela domiciliul său fără o permisiune a judecătorului sindic, şi este dator să se prezinte înaintea acelui judecător ori de câte-ori va fi chemat. Insă dacă judecătorul se va convinge că falitul este împiedicat de a se înfăţişa în persoană din cauze binecuvântate, poate să-l autorizeze a se înfăţişa prin mandatar. *(Ital. 698).*

717. Sentinţa declarativă de faliment ridică de drept falitului, din ziua pronunţărei sale, administraţiunea bunurilor sale, chiar şi a acelora pe cari le-a dobândit în timpul falimentului.

Acţiunile ce aparţin falitului nu vor putea fi exercitate decât de către judecătorul sindic, afară de acele ce privesc drepturile lui exclusiv personale, sau cari sunt străine falimentului.

Din ziua declaraţiunei falimentului, nici o acţiune în contra falitului, privitoare la bunurile sale mobile sau imobile, şi nici un act de executare asupra aceloraş bunuri nu va putea fi intentat sau îndreptat decât în contra judecătorului sindic.

Acţiunile şi executările deja începute în persoana falitului se vor continua însă în persoana judelui-sindic.

Tribunalul, dacă găseşte cu cale, poate permite sau ordona ca falitul să fie citat în cauză, mai cu seamă atunci când ar avea interese opuse cu judecătorul sindic.

Falitul are dreptul să intervină în chestiunile din cari poate să decurgă în sarcina sa o imputare de bancrută. *(Ital. 699).*

718. Sentinţa declarativă de faliment suspendă, numai faţă de massa creditorilor, curgerea dobânzilor, a creanţelor negarantate prin ipotecă, gaj sau alt privilegiu.

Dobânzile creanţelor garantate nu pot fi cerute decât asupra sumelor provenind din vânzarea bunurilor supuse privilegiului sau ipotecei; când însă din neajungerea acestor garanţii, dreptul creditorilor se exercită asupra massei chirografare, restul creanţei neacoperit se determină fără a se ţine seamă dobânzile posterioare datei sentinţei declarative de faliment. *(Ital. 700).*

719. Datoriile cu scadenţă obligatorie în sarcina falitului, şi acele a căror scadenţă este subordonată voinţei sale, sunt considerate ca ajunse la scadenţă prin efectul declaraţiunei falimentului.

Din momentul declarărei în stare de faliment, creanţele în contra falitului, în ceeace priveşte participarea lor la deliberările falimentului, vor rămâne fixate în mâinile ultimului purtător, anterior declarărei în stare de faliment; asemenea şi cele ce se vor fi aflând în circulaţiune în străinătate, vor rămâne fixate în mâinile ultimului purtător din ţară, anterior de-

www.dreptbuc.ro

clarării în stare de faliment. *(Ital. 701).*

720. Pentru chiriile datorite de falit, actele de executare asupra bunurilor mobile cari servesc la comerțul său vor fi suspendate, în timp de 30 de zile dela data sentinței declarative de faliment, afară de măsurile conservatoare și de dreptul pe care proprietarul îl dobândise mai dinainte pentru a reintra în posesiunea bunurilor închiriate. Când proprietarul a obținut acest drept, suspendarea actelor de execuțiune mai sus arătate încetează de drept. *(Ital. 702).*

721. Dacă falitul este locatar de imobile pentru trebuințele comerțului său, și dacă contractul trebuie să dureze mai mult de un an [1]) dela data declarării falimentului, judecătorul sindic, cu autorizația majorității în sume a creditorilor ale căror creanțe au fost verificate, poate cere desființarea acelui contract, dând proprietarului o dreaptă despăgubire. *(Ital. 703).*

722. Prin sentința declarativă de faliment, sau printr'o alta posterioară, tribunalul, din oficiu sau după cererea ori-cărui interesat, determină provizoriu ziua încetării plăților. In lipsă de o determinare specială, încetarea plăților se socotește că a avut loc în ziua pronunțării sentinței care a declarat falimentul, sau în ziua morței falitului, sau în aceea a retragerei sale din comerț, dacă falimentul a fost declarat în urma acestor evenimente.

In nici un caz încetarea plăților nu se va putea fixa la o epocă mai depărtată de trei ani dela datele sus menționate. *(Ital. 704).*

723. In contra sentinței care determină provizoriu data încetării plăților, se poate face contestațiune înaintea tribunalului care a pronunțat-o, sub condițiune numai ca aceată contestațiune să fie notificată cel mult până în opt zile dela verificarea creanțelor.

Toate contestațiunile în contra acestei sentințe se discută contradictoriu cu judecătorul sindic și se rezolvă prin una și aceiași hotărâre.

După expirarea acestui termen, sau când sentința care s'a pronunțat asupra contestațiunei nu mai este supusă apelului, data încetării plăților rămâne irevocabil determinată în privința tuturor creditorilor. *(Ital. 706).*

724. Toate actele și operațiunile falitului și toate plățile făcute de dânsul, în urma sentinței declarative de faliment, sunt nule de drept.

Sunt asemenea nule, față cu massa creditorilor:

1. Toate actele și înstrăinările cu titlu gratuit, fă-

[1]) In textul art. italian 703 se prevăd 8 ani.

www.digibuc.ro

cute cu şase luni înainte de data încetărei plăţilor;

2. Plata datoriilor neajunse la scadenţă, făcute în urma datei încetărei plăţilor, fie în bani, fie prin cesiune, vânzare, compensaţiune sau alt-fel;

3. Toate înstrăinările, cu ori-ce titlu, însă numai de bunuri mişcătoare, făcute de falit, în interval de şease luni înainte de epoca încetărei plăţilor, către soţul sau soţia falitului, către rudele sale în linie directă şi către rudele colaterale sau aliaţii până în gradul al patrulea. *(Ital. 707).*

725. Toate actele, plăţile şi înstrăinările făcute în frauda creditorilor, în ori-ce timp ar fi fost făcute, trebuiesc să fie anulate, conform dispoziţiunilor art. 975 din codicele civil. *(Ital. 708).*

726. Se presumă făcute în frauda creditorilor şi, în lipsă de probă contrarie, se anulează, faţă cu massa creditorilor, următoarele acte, dacă sunt survenite în urma datei încetărei plăţilor:

1. Toate actele, plăţile şi înstrăinările cu titlu oneros, când cel de al treilea cunoştea starea de încetare a plăţilor în care se găseşte comerciantul, cu toate că încă nu era declarat falit;

2. Actele şi contractele comutative, în cari valorile date sau obligaţiunile luate de falit întrec cu mult ceeace i s'a fost dat sau promis;

3. Plăţile datoriilor ajunse la scadenţă şi exigibile, cari nu au fost efectuate în bani sau cu efecte de comerţ;

4. Gajurile, anticresele şi ipotecile constituite asupra bunurilor debitorului.

Aceeaşi prezumţiune va avea loc şi pentru actele, plăţile şi înstrăinările, cu ori-ce titlu, făcute în cele zece zile anterioare declaraţiunei în faliment, chiar în lipsa punctelor extreme sus enunţate. *(Ital. 709).*

727. Inscripţiunile ipotecare, luate în virtutea unui titlu recunoscut valabil, nu sunt cuprinse în dispoziţiunile articolelor precedente, numai să fie anterioare sentinţei declarative în faliment. *(Ital. 710).*

728. Dacă, după încetarea plăţilor şi înainte de pronunţarea sentinţei declarative de faliment, comerciantul a plătit cambiale, acţiunea pentru restituirea banilor se va putea îndrepta numai în contra ultimului obligat, pe cale de regres, care ar fi avut consecinţa de încetarea plăţilor în momentul când cambiala a fost trasă sau girată. *(Ital. 711).*

729. Dacă comerciantul a fost declarat falit după moartea sa, sau dacă moare după declaraţiunea în faliment, soţul, fiii şi moştenitorii săi pot să se prezinte în persoană sau prin mandatar, ca în locul defunctului, la formarea bilanţului, la cercetarea re-

www.dibuc.ro

gistrelor şi la procedura falimentului. *(Ital. 712).*

TITLUL II

DESPRE ADMINISTRAŢIUNEA FALIMENTULUI

Cap. I. Despre persoanele însărcinate cu administraţiunea falimentului

730. Administraţiunea falimentelor se va exercita de un judecător sindic, aşezat pe lângă fiecare tribunal, sub privigherea tribunalului.

Ea are de scop conservarea şi lichidarea bunurilor falitului şi repartiţiunea lor între creditori. *(Ital. 713).*

I. Despre judecătorii sindici

731. Pe lângă fiecare tribunal de judeţ se înfiinţează unul sau mai mulţi judecători sindici, însărcinaţi în special cu administrarea falimentelor.

Tribunalul Ilfov va avea trei judecători sindici; tribunalul Iaşi doi.

Numărul judecătorilor sindici se va putea spori, după necesităţile serviciului, prin decret regal, în urma unei deciziuni a consiliului de miniştri. *(Ital. 714).*

732. Judecătorii-sindici sunt numiţi prin decret regal.

Ei fac parte din corpul judecătoresc.

Ei sunt asimilaţi judecătorilor de şedinţă; sunt supuşi la aceleaşi condiţiuni de admisibilitate (art. 52 şi 59 din legea organizărei judecătoreşti) şi se bucură de acelaş rang, drepturi şi avantaje.

733. Judecătorii-sindici ai tribunalelor cari nu au secţiune specială comercială, pot fi delegaţi de tribunal cu lucrări de ori-ce natură afară din tribunal.

In caz de vacanţă sau de absolută necesitate, judecătorii-sindici pot fi delegaţi de ministrul justiţiei pentru a înlocui pe judecătorul tribunalului sau pe judecătorul de instrucţie. Asemenea delegaţiune permanentă se poate da şi de preşedintele tribunalului însă, numai pentru termenul de 10 zile.

734. In caz de lipsă sau de recuzare a judecătorului sindic, la tribunalele cu o singură secţiune, preşedintele tribunalului deleagă pe un alt judecător spre a-i ţine locul, fie până la încetarea absenţei, fie până la terminarea falimentului.

735. Tribunalul, acolo unde sunt mai mulţi judecători-sindici, poate, în ori-ce stare a falimentului, să înlocuiască pe un judecător-sindic prin altul, fără arătare de motive. *(Ital. 720).*

736. Judecătorul-sindic se poate recuza pentru aceleaşi motive ca şi judecătorii.

Judecătorul-sindic, care cunoaşte că în persoana lui există motiv legal de recuzare, trebuie să aducă aceasta la cunoştinţa tribunálului în termen de 24 ore.

Recuzarea se judecă în ca-

www.digibuc.ro

mera de consiliu, ascultându-se partea care propune recuzarea şi judecătorul-sindic.

737. In afacerile prezintând dificultăţi speciale, judecătorul-sindic poate cere tribunalului să se numească advocaţi, experţi sau custozi, de ale căror servicii s'ar simţi nevoie.

Tribunalul, dacă încuviinţează cererea, va desemna pe advocaţii, experţii sau custozii ce va găsi cu cale şi va fixa retribuţiunea lor.

Judecătorul-sindic este dator ca cel mai târziu în termen de trei zile dela încheierea tribunalului, să comunice celor interesaţi însărcinarea ce li s'a dat.

738. Judecătorul-sindic este dator, îndată ce hotărârea de omologare a concordatului a rămas definitivă, sau îndată ce este chemat să facă vre-o distribuţiune între creditori, să formeze statul cheltuelilor de justiţie şi administraţiune a falimentului şi să ceară tribunalului aprobarea lui.

739. Cheltuelile de justiţie şi administraţiune, prevăzute în statul judecătorului-sindic, aprobat de tribunal, se vor plăti de falit, sau se vor reţine din patrimoniul falimentului, cu preferinţă înaintea ori-căror altor datorii.

740. Judecătorii-sindici ai tribunalelor Ilfov, Iaşi, Covurlui, Dolj, Brăila, au unul sau mai mulţi secretari-arhivari. Numărul lor se va fixa prin deciziunea consiliului de miniştri.

Secretarii-arhivari au gradul de grefieri de tribunal, sunt supuşi aceloraşi condiţiuni de admisibilitate şi se bucură de aceleaşi avantaje.

Ei se numesc prin decret regal.

La celelalte tribunale, funcţiunile secretarului-arhivar se îndeplinesc de grefierul tribunalului sau de un ajutor de grefă, delegat de dânsul, sub a lui răspundere şi control.

741. Secretarii-arhivari sunt ţinuţi înainte de a intra în funcţiune, să depună o cauţiune egală cu aceea a grefierilor.

Ei sunt supuşi, în afară de obligaţiunile speciale ce se vor fixa prin regulament, la toate îndatoririle prevăzute de regulamentul interior al grefelor.

742. Un regulament special va determina modul de funcţionare al serviciului contabilităţei falimentelor.

Cap. II. Despre punerea sigiliilor şi despre inventar

743. Indată după declaraţiunea falimentului, sau cel mult în 24 ore, judecătorul-sindic sau judecătorul de ocol, după delegaţiunea judecătorului-sindic, va proceda la punerea sigiliilor. Chiar înainte de declaraţiunea falimentului, tribunalul comercial poate or-

www.digibuc.ro

dona punerea sigiliilor din oficiu, sau după stăruința unuia sau mai multor creditori, dacă debitorul a dosit sau dacă este sustragere chiar parțială de activ. *(Ital. 733).*

744. Sigiliile se vor pune pe magazine, comptoare, birouri, casse de bani, portofolii, registre, hârtii, mobile și pe ori-ce efecte ale falitului.

Când sigiliile s'au aplicat prin mijlocirea unui judecător de ocol, el va înainta actele imediat judecătorului-sindic care l-a delegat. *(Ital. 734).*

745. Vestmintele, rufele și mobilele necesare falitului și familiei lui nu se vor pune sub sigiliu, ci se vor lăsa falitului cu o listă descriptivă, rezervându-se dreptul tribunalului de a statua asupra reclamațiunilor ce s'ar ivi în această privință din partea judecătorului-sindic sau a creditorilor. *(Ital. 735).*

746. Obiectele, a căror vânzare a fost autorizată, nu vor fi puse sub sigilii, dacă, judecătorul-sindic va cere, dar vor trebui să fie imediat inventariate și prețuite. Procesul-verbal constatator se va înainta tribunalului. *(Ital. 736).*

747. Registrele de comerț ale falitului, dacă judecătorul sindic găsește de cuviință, nu se vor pune sub sigilii, dar vor trebui să fie parafate încheindu-se proces-verbal cu o descriere minuțioasă a stării în care se găsesc.

Acest proces-verbal se va atașa la dosarul falimentului, iar registrele se vor ridica de judecătorul-sindic, spre a le depune imediat la grefa tribunalului.

In caz însă de acuzațiune de fals, judecătorul penal va putea cere remiterea temporală a registrelor, pentru trebuințele judecății. *(Ital. 737).*

748. Cambiile și celelalte titluri de credit cu scadență scurtă, sau cari ar fi de prezintat la acceptare, sau acelea în privința cărora ar fi necesar a se face acte conservatorii, pot fi ridicate de judecătorul-sindic, după o prealabilă descriere a lor printr'un proces-verbal, ce se va atașa la dosarul falimentului, pentru ca judecătorul-sindic să îngrijească a se face actele. *(Ital. 738).*

749. Atunci când judecătorul-sindic găsește că inventarul bunurilor falitului se poate face într'o singură zi, el poate să procedă imediat la facerea inventarului, și apoi să aplice sigiliile. *(Ital. 739).*

750. In cele trei zile dela numirea sa, judecătorul-sindic va proceda la inventarierea bunurilor falitului în prezența acestuia, sau citându-l legalmente. *(Ital. 740).*

751. Inventarul este scutit de formalitățile obicinuite de procedură și de taxele de timbru și înregistrare; el va trebui să fie făcut în dublu exemplar, de către ju-

www.digibuc.ro

decătorul-sindic, în prezenţa unuia sau mai multor creditori, designaţi de către tribunal.

Inventarul trebuie să cuprindă descrierea întregului activ al falitului şi să fie subscris de toţi aceia cari au participat la facerea lui. Unul din originalele inventarului va trebui să fie depus, în 24 ore dela terminarea lui, la grefa tribunalului.

Judecătorul-sindic se poate ajuta, la facerea inventarului şi la estimaţiunea bunurilor, cu o persoană expertă numită de tribunal.

Cu toate acestea, când împrejurările speciale ale falimentului o cer, tribunalul poate prescrie reguli şi precauţiuni particulare pentru facerea inventarului. *(Ital. 741).*

752. Inventarul odată terminat, judecătorul-sindic se constituieşte depozitar judiciar al mărfurilor, banilor, titlurilor de creanţe, registrelor, hârtiilor, mobilelor şi celorlalte obiecte ale falitului.

Judecătorul-sindic va putea lua, cu aprobarea tribunalului, ori-ce măsură de asigurare pentru paza bunurilor falimentului, pentru cari este constituit depozitar judiciar.

Banii trebuie să fie depuşi la Cassa de Depuneri şi recipisa la tribunal.

In ceea ce priveşte registrele şi hârtiile falitului, în caz de acţiune penală pentru fals, se va urma conform art. 454 şi 457 şi altor dispoziţiuni relative din codicele de instrucţiune criminală. *(Ital. 742).*

753. Dacă falimentul se declară în urma morţei falitului, mai înainte de a se fi făcut inventarul moştenirei sale, sau dacă falitul moare în urma declarărei falimentului, dar înainte de facerea inventarului, se procede îndată la formarea lui, conform regulilor de mai sus, în prezenţa moştenitorilor, sau cei legalmente citaţi. *(Ital. 743).*

Cap. III. Despre funcţiunile relative la administraţiunea falimentului

754. Judecătorul-sindic, îndată după aplicarea sigiliilor trebuie, după indicaţiunile bilanţului, registrelor şi hârtiilor falitului, cum şi după ori-ce alte informaţiuni ar mai putea culege, să întocmească un tablou despre creditorii falimentului şi să adreseze fiecăruia din ei o înştiinţare specială, cu arătarea dispoziţiunilor din sentinţa declarativă de faliment, privitoare la prezintarea declaraţiunilor creanţelor şi la verificare. *(Ital. 744).*

755. Când falitul nu a prezintat bilanţul, judecătorul-sindic trebuie să-l întocmească fără întârziere, cu elementele ce a putut aduna.

Dacă bilanţul a fost prezintat de falit, judecătorul-sindic trebuie să-l verifice şi să-i facă rectificările şi adăugirile ce ar crede necesare.

www.digibuc.ro

Bilanţul, astfel făcut, verificat şi rectificat, trebuie depus la grefa tribunalului. *(Ital. 745).*

756. Dacă falitul justifică că s'a găsit în imposibilitate, fără culpă din parte-i, de a prezenta bilanţul sau registrele sale de comerţ în termenul fixat de art. 703 [1]), tribunalul poate, dacă nu are nici o îndoială că ar fi rea credinţă, să-l autorizeze printr'o încheiere dată în camera de consiliu, de a prezenta bilanţul într'un termen ulterior scurt, iar după expirarea şi a acestui termen, se vor aplica dispoziţiunile articolului precedent. În acest scop, falitul poate să examineze registrele sale de comerţ la judecătorul-sindic sau la grefă. *(Ital. 746).*

757. Judecătorul-sindic trebuie să cheme pe falit înaintea sa ca să examineze registrele, să le recunoască conţinutul, să le certifice starea în care se află, să le încheie şi să le semneze în prezenţa sa.

Dacă falitul nu se prezintă la invitarea făcută, va fi somat să compară, cel mult în 48 ore, înaintea tribunalului.

Falitul, care se află în stare de arestare, poate fi autorizat de tribunal să compară prin mandatar. *(Ital. 747).*

758. Judecătorul-sindic trebuie să încaseze creanţele falitului, observând măsurile de asigurare cari vor fi fost prescrise de tribunal şi să dea chitanţă.

El trebuie să facă toate actele conservatoare pentru drepturile falitului în contra debitorilor săi şi să ia asupra bunurilor lor inscripţiunea pentru ipotecile cari nu ar fi fost înscrise de falit.

Inscripţiunile se vor lua în numele massei. *(Ital. 748).*

759. Scrisorile şi telegramele adresate falitului trebuie să fie remise judecătorului-sindic, care este autorizat a le deschide şi pe unele şi pe altele; falitul poate să asiste la deschiderea lor şi, dacă conţinutul scrisorilor şi telegramelor nu priveşte la interesele sale patrimoniale, poate să ceară predarea lor. Judecătorul-sindic este dator să păstreze secretul. *(Ital. 749).*

760. Judecătorul-sindic poate fi autorizat de tribunal să vândă lucrurile supuse stricăciunei sau la micşorarea iminentă de valoare, cum şi acelea a căror conservare ar fi costisitoare.

Vânzarea nu se va putea face decât prin licitaţie publică şi după o prealabilă expertiză ordonată de tribunal.

Continuarea comerţului, în tot sau în parte, nu se poate face decât cu încuviinţarea majorităţei în număr a creditorilor verificaţi.

Majoritatea creditorilor, în-

[1]) In textul oficial, din eroare, se face trimitere la art. 699, în loc de art. 703, cum trebuie să fie.

www.digibuc.ro

cuviinţând continuarea comerţului, va determina cu preciziune timpul, limitele şi condiţiunile sub cari se va continua şi va desemna persoana care îl va face, sub răspunderea ei.

Tribunalul va putea aproba continuarea comerţului, în condiţiunile arătate de majoritatea creditorilor, şi va prescrie măsurile necesare pentru asigurarea mărfurilor şi consemnarea preţului.

Incheierea tribunalului, atât pentru vânzare, cât şi pentru continuarea comerţului, se va publica prin foaia anunţurilor judiciare sau prin «*Monitorul Oficial*». *(Ital. 750).*

761. Judecătorul-sindic trebuie să lucreze personal în toate afacerile însărcinărei sale, dacă nu a fost autorizat de tribunal să se prezinte prin alţii în unele operaţiuni determinate.

El mai poate fi autorizat de tribunal, atunci când împrejurări particulare o reclamă, ca să fie ajutat în administraţiune de una sau mai multe persoane retribuite.

El mai poate asemenea fi autorizat să întrebuinţeze pe falit pentru a-i înlesni administraţiunea şi, în acest caz, condiţiunile concursului dat de falit sunt determinate de tribunal. *(Ital. 751).*

762. Tribunalul, asupra propunerei judecătorului-sindic, poate acorda falitului, pentru el şi familia sa, ajutoarele necesare din activul falimentului, fixând suma odată pentru totdeauna.

După verificarea creanţelor, nici un ajutor nu se mai poate da falitului şi familiei sale, fără încuviinţarea majorităţei în număr a creditorilor verificaţi. *(Ital. 752).*

763. Banii, provenind din vânzări şi din încasări, vor trebui să fie imediat depuşi la Cassa de Depuneri şi recipisa la tribunal. *(Ital. 753).*

764. Banii, depuşi de judecătorul-sindic sau de alţii în contul falimentului, nu pot fi retraşi decât în virtutea unei încheieri a tribunalului. Dacă sunt sechestraţi, judecătorul sindic trebuie mai întâi să obţină ridicarea sechestrului. *(Ital. 754).*

765. Judecătorul-sindic trebuie să prezinte, la finitul fiecărei luni, tribunalului un prospect sumar despre administraţiunea sa şi un tablou despre depozitele efectuate, cu actele justificative. Dacă împrejurările falimentului o reclamă, tribunalul poate să prelungească acest termen până la trei luni. *(Ital. 755).*

766. In ori-ce faliment, judecătorul-sindic trebuie, în 15 zile dela primirea însărcinărei sale, să remită tribunalului o expunere succintă a principalelor cauze şi împrejurări ale falimentului şi a caracterului ce el prezintă, cum şi un cont sumar al stărei aparente a massei.

Copie de pe acest raport se-

www.digibuc.ro

va înainta parchetului. *(Ital. 756).*

767. Când judecătorul-sindic încetează din însărcinarea sa înainte de a se fi terminat lichidaţiunea activului după dispoziţiunile titlului IV, el trebuie să predea, fără întârziere, succesorului său, patrimoniul şi actele falimentului şi să-i remită contul administraţiunei sale.

Dacă facerea inventarului nu este terminată, el trebuie să intervină pentru a face să se constate predarea a tot ce el primise.

Terminându-se lichidarea, judecătorul-sindic va prezinta tribunalului un tablou general, constatător de toate operaţiunile făcute în cursul administraţiei falimentului.

Creditorii şi falitul pot prezinta tribunalului observaţiunile lor. *(Ital. 757).*

TITLUL III

DESPRE LICHIDAŢIUNEA PASIVULUI

Cap. I. Despre verificareai creanţelor

768. Creditorii falitului trebuie să prezinte declaraţiunea creanţelor lor şi titlurile din cari derivă, la grefa sindicatului tribunalului de comerţ, în termenul fixat de sentinţa declarativă de faliment. Secretarul-arhivar al sindicatului le dă chitanţă şi formează un tablou (ştat). *(Ital. 758).*

769. Dacă sunt creditori cari reşed în ţară străină, tribunalul poate, după împrejurări, în privinţa acestora, să prelungească termenul pentru verificarea creanţelor lor. Despre aceasta, însă, judecătorul-sindic trebuie să dea o o înştiinţare specială tuturor creditorilor. *(Ital. 759).*

770. Declaraţiunea creanţelor trebuie să arate numele şi pronumele sau firma şi domiciliul creditorului, suma datorită, drepturile de privilegiu, de gaj sau de ipotecă şi titlul din care creanţa derivă.

Ea trebuie să conţină afirmarea clară şi explicită, că creanţa este adevărată şi reală, şi trebuie să fie semnată de creditor sau de o persoană autorizată cu mandat special să facă pentru el această afirmare, trebuind şi în mandat să se exprimt suma creanţei.

Dacă creditorul nu domiciliază în comuna în care reşade tribunalul, declaraţiunea trebuie să conţină şi alegerea de domiciliu în aceeaşi comună; *altfel*, toate notificaţiunile posterioare se vor face creditorului la grefa tribunalului, afişându-se şi la uşa tribunalului [1]). *(Ital. 760).*

771. Secretarul-arhivar al sindicatului tribunalului este dator ca, cu cinci zile înainte de ziua fixată pentru verifi-

[1]) In art. italian 760, lipsesc ultimele cuvinte: *«afişându-se şi la uşa tribunalului»*.

www.digibuc.ro

carea creanţelor, să comunice judecătorului-sindic tabloul (ştatul), format conform art. 768.

Judecătorul examinând acest tablou, va putea, din oficiu, sau după cererea unuia sau mai multor creditori, să dispună ca, la ziua fixată pentru verificare, să fie de faţă şi falitul, spre a-i da cuvenitele explicaţiuni asupra veracităţei creanţelor; poate încă să ordone comparaţiunea personală a creditorului sau să-l autorizeze să compară prin mandatar, să prescrie înfăţişarea registrelor de comerţ ale creditorului sau a unui extract din ele; va putea încă să ordone prezintarea ori-cărei alte persoane care ar putea să dea informaţiuni sau lămuriri, încheind proces-verbal. Chemările, în caz, se fac prin sindicatul tribunalului. *(Ital. 761).*

772. In ziua fixată de sentinţa declarativă a falimentului pentru verificarea creanţelor, judecătorul-sindic, asistat de grefierul tribunalului sau de secretarul-arhivar al sindicatului tribunalului, va proceda, contradictoriu cu cei interesaţi, la verificarea creanţelor.

Creanţele se verifică în ordinea înscrierei în tablou, prin confruntarea titlurilor prezentate cu registrele şi hârtiile falitului.

Falitul şi ori-care din creditori se poate opune la admiterea creanţelor

Creanţele necontestate sau acelea pe cari toţi interesaţii le recunosc ca justificate, sunt admise la masa falimentului.

In caz de contestaţiuni, judecătorul-sindic, printr'o singură sentinţă, se pronunţă asupra tuturor contestaţiunilor ce privesc creanţe a cărora valoare nu trece peste competenţa judecătorului de ocol, cu rezerva apelului la tribunal, în termen de 5 zile dela pronunţare, cât pentru celelalte creanţe, el trimite contestaţiunile înaintea tribunalului, care le va judeca în prima instanţă, în termen cel mult de 10 zile dela ziua verificărei.

Procesul-verbal de verificarea creanţelor trebuie să arate cu deamănuntul toate operaţiunile făcute, numele creditorului, data, scadenţa şi cuantumul creanţei; dacă suma este datorită de falit ca emitent sau ca girant, şi numele giranţilor anteriori; să arate numele persoanelor intervenite şi să relateze declaraţiunile lor.

Judecătorul-sindic va viza creanţele admise, arătând şi suma pentru care s'au admis. *(Ital. 763).*

773. Creanţele datorite de falit ca girant se vor admite la pasivul falimentului în mod condiţional. Ele se vor şterge din tablou, dacă emitentul la scadenţă a plătit suma.

Judecătorul-sindic va menţiona, pe titlu şi în procesul-

www.digibuc.ro

verbal, că admiterea nu este decât în mod condiţional.

Excluderea unor asemenea creanţe se va face de către tribunal, după cererea celor interesaţi.

Sentinţa se dă contradictoriu cu judecătorul-sindic şi este supusă opoziţiunei şi apelului.

774. După închiderea procesului-verbal de verificare, declaraţiunile creanţelor şi opoziţiunile în contra declaraţiunilor sau a admiterilor de creanţe deja făcute, trebuesc să fie notificate judecătorului-sindic şi creditorilor ale cărora creanţe se atacă şi să fie depuse la grefa sindicatului tribunalului, cu documentele pe cari se întemeiază, cel puţin cu două zile mai înainte de audienţa fixată pentru rezolvarea contestaţiunilor.

In lipsă de asemenea contestaţiuni, audienţa trebuie să fie fixată în un termen nu mai mic de cinci şi nici mai mare de zece zile dela închiderea sus zisului proces-verbal. *(Ital. 764).*

775. Tribunalul, examinând toate contestaţiunile deodată şi împreună, contradictoriu cu judecătorul-sindic şi persoanele arătate în articolele precedente, se pronunţă prin o singură sentinţă, chiar dacă ar trebui să se ordone vre-un act oare-care de instrucţiune în privinţa uneia sau a mai multor creanţe.

Sentinţa tribunalului, în asemenea caz, nu este supusă apelului, decât dacă creanţa trece peste valoarea de 1500 lei. *(Ital. 705).*

776. In toate cazurile în cari nu se poate pronunţa sentinţa definitivă, tribunalul comercial poate să admită provizoriu, pentru o sumă determinată, la pasivul falimentului, creanţele contestate, pentru ca în virtutea lor, să se poată exercita drepturile creditorului în deliberaţiunile falimentului, cu rezerva însă a deciziunei definitive din partea judecăţei asupra validităţei contestaţiunei.

Tribunalul de comerţ poate suspenda deciziunea definitivă asupra admiterei unei creanţe până la sfârşitul acţiunei penale privitoare la dânsa, sau al procedurei penale începută după dispoziţiunile art. 712 şi, în acest caz, el determină asemenea dacă şi până la ce sumă acea creanţă să fie admisă provizoriu la pasivul falimentului. *(Ital. 766).*

777. Creditorul căruia nu i se contestă decât privilegiul sau ipoteca, va fi admis provizoriu la deliberările falimentului ca creditor hirografar până ce acea contestaţiune va fi rezolvată. *(Ital. 767).*

778. Creanţele, neproducătoare de dobândă şi neajunse la scadenţă la data declaraţiunei falimentului, vor fi admise la pasiv pentru suma

www.digibuc.ro

lor întreagă, cu rezerva expresă însă ca plata ori-cărei reparaţiuni parţiale să consiste într'o sumă la care, dacă i s'ar adăoga interesele socotite de 6% pe an, pentru timpul cât mai rămâne să curgă dela data mandatului de plată până la ziua scadenţei creanţei, această sumă să echivaleze cu suma cotei de reparaţiune. *(Ital. 768).*

779. Creanţele pentru declaraţiunea cărora s'a prelungit termenul, conform art. 769, vor fi verificate în mod suplimentar la sosirea acelui termen, după dispoziţiile acestui capitol. *(Ital. 769).*

780. Chiar după expirarea termenelor fixate prin articolele precedente, creditorii cunoscuţi sau necunoscuţi, cari nu şi-au declarat încă creanţele, pot să ceară dela judecătorul-sindic să fie verificaţi la massa falimentului, până când nu s'a sfârşit repartiţiunile întregului activ al falimentului.

Judecătorul-sindic va proceda de urgenţă la verificarea acestor creanţe, ascultând şi pe falit.

In caz de contestaţiune, se va urma conform art. 772.

Judecătorul-sindic va putea chiar să-i admită provizoriu la pasiv, conform dispoziţiunilor precedente.

In caz de descoperire de fals, de dol, de erori esenţiale de fapt sau de descoperiri de titluri până aci necunoscute, se poate încă face opoziţiune contra admiterilor de creanţe deja efectuate.

Cheltuelile derivând din declaraţiunile de creanţe şi opoziţiunile tardive, sunt întotdeauna în sarcina acelora cari le fac.

Efectele declaraţiunilor şi opoziţiunilor tardive sunt determinate în titlul V. *(Ital. 770).*

Cap. II. Despre diferite specii de creditori

781. Toţi creditorii falitului au dreptul să ia parte la deliberările falimentului, cu rezerva dispoziţiunilor cari regulează participarea creditorilor având ipotecă, gaj sau alt privilegiu, în reparaţiunea activului şi intervenirea lor la concordat. *(Ital. 771).*

I. Despre creditorii având gaj sau alt privilegiu asupra bunurilor mobile

782. Judecătorul-sindic poate ori-când, cu autorizaţia tribunalului, să retragă, în profitul falimentului, lucrul dat în gaj, plătind pe creditor.

Poate asemenea să facă să se ordone de tribunal vânzarea gajului cu licitaţie publică, şi creditorul nu se va putea opune la aceasta, decât numai renunţând la dreptul de a-şi obţine plata creanţei sale asupra celorlalte bunuri nesupuse gajului.

Dacă gajul s'a vândut pe un preţ mai mare decât creanţa, prisosul aparţine massei falimentului. *(Ital. 772).*

www.digibuc.ro

783. Dispoziţiile codicelui civil, privitoare la privilegiile asupra mobilelor, se aplică şi în materie de faliment, cu rezerva dispoziţiunilor speciale cuprinse în acest codice şi cu modificările următoare:

1. Salariul datorit lucrătorilor întrebuinţaţi de-adreptul de către falit, în timpul lunei care a precedat declaraţia falimentului, se va admite între creanţele privilegiate, în acelaşi rang cu privilegiul stabilit în art. 1729 din codicele civil pentru salariile datorite oamenilor de serviciu. Salariul datorit băieţilor din prăvălie şi comişilor, pentru cele şase luni ce au precedat declararea falimentului, se va admite cu acelaş rang.

2. Privilegiul locatarului, prevăzut la art. 1730 codicele civil, nu se întinde asupra mărfurilor ieşite din magazine sau din locurile unde locatarul îşi exercită comerţul sau industria sa, dacă cei de al treilea au dobândit drepturi asupra lor, afară de cazul de sustracţiune frauduloasă. Privilegiul are loc şi pentru despăgubirea datorită locatarului după dispoziţiunile art. 724;

3. Creanţa pentru preţul neplătit al maşinilor de importantă valoare, întrebuinţate într'o exploatare industrială, manufacturieră sau agricolă, este privilegiată în rangul indicat la numărul 5 de sub art. 1730 codicele civil, asupra maşinilor vândute şi predate falitului, în cei trei ani cari au precedat declaraţia falimentului, cu toate că ar fi devenit imobile prin desemnaţiune.

Acest privilegiu nu va avea nici un efect dacă vânzătorul, în cele trei luni dela predarea maşinilor în primirea cumpărătorului în ţară, nu va fi făcut să se transcrie actul din care rezultă vânzarea şi creanţa sa, în registrul de transcripţiune imobiliară a tribunalului în jurisdicţiunea căruia s'au aşezat maşinile. *(Ital. 773).*

784. Judecătorul-sindic va forma lista creditorilor cari pretind a avea dreptul de gaj sau alt privilegiu asupra mobilelor. Contestaţiunile asupra existenţei privilegiul vor fi rezolavte după dispoziţiunile art 772 şi următoarele. *(Ital. 774).*

785. Dacă preţul mobilelor supuse la un privilegiu special nu ajunge pentru plata creditorilor privilegiaţi, aceştia concură pentru rest cu creditorii hirografari la distribuirea celeilalte părţi de activ. *(Ital. 775).*

II. Despre creditorii privilegiaţi sau ipotecari asupra imobilelor

786. Dacă una sau mai multe repartiţiuni ale preţului bunurilor mobile se face înainte de distribuirea preţului imobilelor, creditorii privilegiaţi sau ipotecari, ale căror creanţe sunt verificate,

www.digibuc.ro

Art. 793. C. Com. fiind tipărit cu lipsa aliniatului II, îl retipărim aci complect:

793. Bunurile mobile, atât dotale, cât şi parafernale, cuprinse în contractul de căsătorie, sau parvenite femeei în vr'unul din modurile arătate în art. 790, se pot relua de femee în natură, dacă identitatea lor este dovedită cu un inventar sau prin ori-ce act cu dată certă.

Dacă bunurile femeei, au fost înstrăinate şi, cu preţul lor, s'au dobândit alte bunuri mobile sau imobile, femeia poate exercita asupra acestora dreptul indicat în art. 791, cu condiţiune ca provenienţa banilor şi noua lor întrebuinţare să fie constatată printr'un act având dată certă.

Toate celelalte obiecte mobile, aflate în posesiunea fie a bărbatului, fie a femeei, şi ori-care ar fi regimul căsătoriei, se presupun că aparţin bărbatului; afară numai dacă femeea nu va proba contrariul. *(Ital. 783).*

www.digibuc.ro

oncură la acele repartiţiuni u întreaga lor creanţă, cu ezerva deducerilor mai jos ărătate. *(Ital. 776).*

787. Creditorii privilegiaţi sau ipotecari cari după vânzar imobilelor sunt definitiv colocaţi asupra imobilele în rang nul pentru totacreanţelor lor, nu vor partea din preţul ce li uvine decât deducându-se ntr'însa sumele ce ei au primit deja din repartiţiile mass hirografare. Sumele astfel distrase nu rămân penu ceilalţi creditori ipotecari, dar sunt atribuite massei hirografare şi distribuite numai ei. *(Ital. 777).*

788. Dacă creditorii privilegiaţi sau ipotecari nu au fost colocaţi decât pentru o parte din creanţele lor asupra preţului imobilelor, drepturile lor asupra massei hirografare sunt definitiv regulate, în proporţie cu sumele pentru care ei au mai rămas creditori în urma acelei colocaţiuni, şi massa va fi subrogată, în locul lor, pentru aceea ce ei vor fi primit, după dispoziţiile art. 786, peste proporţiunea părţei creanţei necolocate. *(Ital. 778).*

789. In privinţa creditorilor privilegiaţi sau ipotecari, cari nu au fost colocaţi în rang util asupra preţului, sau cari nu sunt plătiţi integral cu preţul imobilelor, se vor aplica dispoziţiile art. 785. *(Ital. 779).*

III. Despre drepturile femeei falitului

790. In caz de faliment al bărbatului, femeea reia imobilele dotale, cu dreptul de a percepe veniturile, precum şi imobilele parafernale cari îi aparţineau în momentul căsătoriei şi pe acelea ce le-a dobândit în timpul căsătoriei, provenind din cauze juridice anterioare, sau prin efectul unei donaţiuni sau succesiuni testamentare sau legitime. *(Ital. 780).*

791. Femeia va reluà asemenea imobilele dobândite de dânsa şi în numele ei, cu banii provenind din înstrăinarea bunurilor ce'i aparţineau în momentul căsătoriei, sau care i-au parvenit în urmă prin unul din modurile arătate în articolul precedent, însă numai cu condiţiune ca, în contractul de achiziţiune, să se declare expres această întrebuinţare şi ca provenienţa banilor să fie stabilită printr'un inventar sau prin orice alt act cu dată certă. *(Ital. 781).*

792. In toate celelalte cazuri, şi ori-care ar fi regimul sub care s'au căsătorit soţii, prezumţia este că bunurile dobândite de femeea falitului aparţin bărbatului şi că au fost plătite cu banii lui, astfel încât acele bunuri trebuesc să fie întrunite la massa falimentului; femeea însă este admisă să facă proba contrarie. *(Ital. 782).*

793. Bunurile mobile, atât

www.digibuc.ro

dotale, cât şi parafernale, cuprinse în contractul de căsătorie, sau parvenite femeei în vr'unul din modurile arătate în art. 790, se pot relua de femee în natură, dacă identitatea lor este dovedită cu un inventar sau prin ori-ce act cu dată certă.

Toate celelalte obiecte mobile, aflate în posesiunea fie a bărbatului, fie a femeei, şi ori-care ar fi regimul căsătoriei, se presupun că aparţin bărbatului, afară numai dacă femeea nu va proba contrariul. *(Ital. 783).*

794. Data certă a unui act, cerută de art. 791 şi 793, trebuie să fie stabilită în modurile determinate de codicele civil; dar proba achiziţiunei, a posesiunei şi a înstrăinărei titlurilor de credit şi a acţiunilor de societăţi comerciale, se va putea face şi cu registrele stabilimentelor publice sau ale societăţilor prin acţiuni. *(Ital. 784).*

795. Dreptul arătat în art. 790 şi 791 nu poate fi exercitat de femee decât cu sarcina datoriilor şi ipotecilor de cari acele bunuri au fost legalmente grevate. *(Ital. 785).*

796. Dacă bărbatul era comerciant la epoca celebrărei căsătoriei, sau dacă, neavând atunci vre-o profesiune determinată, a devenit comerciant în anul următor, ipoteca legală pentru dota femeei nu se întinde, în nici un caz, asupra bunurilor dobândite de bărbat în timpul căsătoriei prin ori-ce alt titlu, afară numai de succesiune sau donaţiune.

In cazurile sus zise, femeea nu poate exercita nici o acţiune asupra massei falimentului, pentru avantajele derivând din contractul de căsătorie, şi creditorii nu vor putea să se prevaleze de avantajele derivând din acelaş contract în favoarea bărbatului. *(Ital. 786).*

797. Dacă femeea are contra bărbatului vre-o creanţă, derivând dintr'un contract cu titlu oneros, sau dacă ea a plătit pentru dânsul vre-o datorie, creanţa este presumată a fi constituită şi datoria a fi plătită cu banii bărbatului, şi femeea nu va putea exercita nici o acţiune asupra massei falimentului, decât dacă va face proba contrarie, conform dispoziţiunilor art. 792.

Femeea falitului va fi damisă la pasivul falimentului pentru preţul bunurilor sale înstrăinate în timpul căsătoriei de către bărbat, rezervându-se însă acţiunea massei asupră sumelor ce femeea ar putea scoate, conform dispoziţiunilor art. 1255 din codicele civil. *(Ital. 787).*

IV. Despre co-obligaţii şi despre fide-jusori

798. Creditorul, care posedă obligaţiuni subscrise, girate sau garantate solidar de către falit şi de alţi co-obligaţi cari au căzut în stare de

www.digibuc.ro

faliment, participă la repartiţiuni în toate massele şi va fi trecut cu valoarea nominală a creanţei sale până la deplina achitare. *(Ital. 788).*

799. Nici un regres pentru dividendele plătite nu se acordă falimentelor co-obligaţilor, unora contra altora; însă dacă creanţa întreagă, capital şi accesorii, a fost plătită de una sau de mai multe masse co-obligate, astfel că creditorul nu mai are nici o acţiune contra celorlalte, cele dintâi vor avea dreptul de regres contra celor de al doilea, în proporţiune cu partea datoriei ce au plătit şi cu aceea ce cădea în sarcina respectivă a fiecăreia.

Dacă toate dividendele întrunite, ce s'au atribuit creditorului în toate falimentele co-obligaţilor, ar trece peste suma lui datorită, restul va fi înapoiat masselor falimentelor, în proporţiunea sus arătată. Dacă însă unii din co-obligaţi erau garanţii altora, prisosul aparţine, după ordinea obligaţiunilor masselor falimentelor acelor co-obligaţi cari au dreptul să fie garantaţi. *(Ital. 789).*

800. Dacă creditorul, posesor al unor obligaţiuni solidare între falit şi alţi co-obligaţi, a primit înainte de faliment o parte din creanţa sa, el nu va putea fi trecut la massa falimentului decât scăzându-se partea primită şi conservă pentru ceeace-i mai rămâne datorit, drepturile fide-jusorilor sale contra co-obligaţilor sau fide-jusorilor.

Co-obligatul sau fide-jusorul falitului, care a plătit o parte din datoria solidară, va figura la massă pentru tot ce va fi plătit în descărcarea falitului; cu toate acestea, creditorul conservă dreptul de a prelua, până la plata sa integrală, dividendul destinat co-obligatului, sau fide-jusorului, restrângându-şi în acest caz acţiunile sale contra aceluiaş co-obligat sau fide-jusore la suma pentru care va fi rămas încă creditor după primirea celor două dividende. *(Ital. 790.)*

801. Co-obligatul cau fide-jusorul falitului care, pentru siguranţa acţiunei sale de regres, are asupra bunurilor acestuia un drept condiţionat de ipotecă sau de gaj, va fi cuprins în massa falimentului cu suma pentru care ipoteca sau gajul i-au fost constituite.

Dar această sumă se va confunda cu acea cerută de creditor în massa falimentului şi, prin urmare, va fi computată o singură dată în calculul majorităţei cerute pentru validitatea deliberărilor creditorilor falimentului.

Preţul bunurilor ipotecate sau al gajului aparţine creditorului, deducându-se din suma ce-i este datorită. *(Ital 791).*

802. Creditorii conservă acţiunea lor pentru totalitatea

www.digibuc.ro

creanţelor contra co-obligaţilor sau fide-jusorilor falitului, chiar dacă acesta ar fi obţinut un concordat la care ar fi consimţit de bunăvoie însuşi aceşti creditori. *(Ital. 792).*

TITLUL IV

DESPRE LICHIDAREA ACTIVULUI

Cap. I. Mijloacele pentru a lichida activul

803. Judecătorul-sindic trebuie să proceadă, sub privegherea tribunalului, la lichidarea activului falimentului, fie asigurând şi încasând creanţele, fie procedând la vânzarea averei mobile şi imobile, îndată după trecerea celor 10 zile dela pronunţarea hotărârei, dată asupra contestaţiunilor le verificare.

Dacă în acest interval a intervenit o propunere de concordat, în vederea căreia s'ar crede oportun să se amâne vânzarea, judecătorul-sindic va putea fi autorizat de tribunal să suspende acea vânzare, fără prejudiciul dreptului de urmărire al creditorilor având amanet, privilegiu sau ipotecă.

Tribunalul va trebui ca, înainte de a se efectua vânzarea, să facă a se estima lucrurile ce sunt de vândut, prin experţi numiţi de dânsul.

Această estimaţiune se va depune la grefa tribunalului. *(Ital. 793).*

804. Vânzarea bunurilor este asemenea suspendată dacă creditorii vor decide a se continua exploatarea în tot sau în parte a patrimoniului comercial al falitului, pentru timpul, în limitele şi cu condiţiunile ce ei vor trebui să determine cu preciziune, desemnând persoana însărcinată cu conducerea exploatărei comerţului.

Această deciziune nu poate fi luată decât cu o majoritate de trei pătrimi a creditorilor în număr şi în sumă.

Creditorii dizidenţi şi falitul pot face opoziţiune la tribunal, dar această nu va suspenda executarea deciziunei luate de creditori. *(Ital. 794).*

805. Datoriile provenind din operaţiunile judecătorului-sindic vor fi plătite din activul falimentului, cu preferinţă asupra datoriilor anterioare; iar dacă aceste operaţiuni trag după dânsele obligaţiuni cari ar trece peste activul falimentului, numai creditorii cari le-au autorizat sunt personal ţinuţi peste partea lor din activ, în limita însă a autorizaţiunei date. Ei vor contribui în proporţiunea creanţelor lor respective. *(Ital. 795).*

806. In cazul prevăzut de art. 804, creditorii trebuie să fie convocaţi de judecătorul sindic cel puţin odată pe an.

In aceste adunări judecătorul-sindic va da seamă de modul cum s'a continuat comerţul şi de rezultatele obţinute. *(Ital. 796).*

www.digibuc.ro

807. Tribunalul va putea autoriza pe judecătorul-sindic a transige asupra tuturor contestaţiunilor ce interesează massa, chiar când ar fi privitoare la drepturi imobiliare.

Când obiectul tranzacţiunei are o valoare nedeterminată sau mai mare de 1500 lei, tranzacţiunea va trebui să fie supusă omologărei tribunalului comercial.

Omologarea nu va putea avea loc decât după ce falitul va fi fost ascultat sau chemat în regulă. *(Ital. 797).*

Cap, II. Despre vânzarea mobilelor şi imobilelor falitului

I. Despre vânzarea mobilelor

808. Tribunalul poate autoriza pe judecătorul-sindic să vândă, cu licitaţie publică, mărfurile şi celelalte obiecte ale falitului, după ce mai întâi le va fi estimat conform art. 803.

Autorizaţiunea trebuie să determine termenul vânzărei, să prescrie agenţii prin mijlocul cărora are să se facă vânzarea şi să fixeze preţul dela care sre aă se înceapă licitaţiunea.

Această autorizaţiune poate fi acordată pentru cauză binecuvântată, chiar înainte de a fi expirat termenul indicat la art. 803, citându-se însă prealabil falitul.

Incheierea tribunalului se va publica prin «*Monitorul Oficial*» şi ori-ce întâmpinări se pot adresa tribunalului, în termen de trei zile libere dela publicare.

Adjudecarea trebuie să fie omologată de tribunalul comercial cel mai târziu trei zile dela efectuarea ei. *(Ital. 798.)*

809. Tribunalul după cererea judecătorului-sindic şi citând pe falit, poate autoriza vânzarea cu licitaţie publică, în massă totală sau parţială, a bunurilor mobile rămase nevândute şi a creanţelor neîncasate.

Actul de înstrăinare trebuie să fie omologat de tribunal. *(Ital. 799).*

II. Despre vânzarea imobilelor

810. Dela data sentinţei declarative de faliment, nici un creditor nu va putea proceda la exproprierea silită a imobilelor; judecătorul-sindic însă, în termenul de 30 zile dela cererea ce-i va face creditorul interesat, este dator să provoace vânzarea lor cu formele stabilite pentru vânzarea bunurilor de minori.

Cererea de vânzare va fi făcută către tribunalul civil competent, îndată după expirarea termenului indicat de art. 803. *(Ital. 800).*

811. Dacă urmărirea era începută înainte de a se pronunţa sentinţa declarativă de faliment, de către un creditor având privilegiu sau ipotecă asupra imobilelor urmărite, judecătorul-sindic trebuie să

www.digibuc.ro

intervină pentru ca procedura să poată fi îndeplinită fără întârziere.

Dispozițiile art. 513 și 523 din procedura civilă se aplică și în cazul în care, afară de imobilele supuse urmăririi, falitul mai are și alte imobile în cuprinsul jurisdicțiunei aceluiași tribunal. *(Ital. 801).*

Cap. III. Despre revendicațiune

812. Pot fi revendicate rimesele în cambiale sau în alte titluri de credit neplătite încă și pe cari falitul le posedă în natură în ziua sentinței declarative de faliment, dacă aceste rimese au fost făcute de proprietarul lor cu simplul mandat de a face să se încaseze valoarea lor și de a o păstra în contul său, sau dacă ele au fost destinate de proprietarul lor pentru plăți anume determinate. *(Ital. 802).*

813. Pot asemenea să fie revendicate, dacă se posedă în natură, în tot sau în parte, de către falit, în ziua sentinței declarative de faliment, mărfurile ce i-au fost predate cu titlul de depozit spre a fi vândute în contul proprietarului, cu rezerva, însă a dispozițiunilor din acest codice relative la revendicațiunea titlurilor la purtător pierdute sau furate și ale art. 1909 din codicele civil.

Poate asemenea să fie revendicat prețul sau parte din preț al acelorași mărfuri cari nu fusese plătit în bani sau altfel, nici trecut în cont curent între falit și cumpărător. *(Ital. 803).*

814. Mărfurile expediate falitului, al cărora preț el nu l'a plătit încă, pot fi revendicate dacă, în ziua declarării falimentului, nu ajunseseră încă în magazinele sale, sau nu fuseseră primite la dispoziția lui în magaziile publice sau în alt loc de depozit sau de pază ale comisionarului însărcinat să le vândă pentru contul lui.

Revendicațiunea nu este admisă dacă mărfurile înainte de sosirea lor fuseseră vândute fără fraudă prin girarea facturei, a poliței de încărcare sau a scrisoarei de cărat, când acestea sunt la ordine, sau prin remiterea acelor titluri, când sunt la purtător.

Acela care revendică, trebue să despăgubească massa de sumele plătite în contul lui și de toate anticipațiunile făcute pentru navlu sau port, pentru comision, pentru asigurări sau alte spese și să plătească sumele ce ar fi datorite pentru aceleași cauze. *(Ital. 804).*

815. Vânzătorul poate să rețină mărfurile vândute ce n'au fost predate falitului, sau cari i-au fost expediate lui sau unei alte persoane pentru contul său. *(Ital. 805).*

816. În cazurile prevăzute de cele două articole precedente, judecătorul-sindic, cu autorizarea tribunalului, va putea cere predarea mărfuri-

www.dreptuc.ro

lor, plătind vânzătorului preţul convenit. *(Ital. 806).*

817. Cererile de revendicare trebuesc să fie propuse înaintea judecătorului-sindic.

Judecătorul-sindic este dator ca în 48 ore, să comunice falitului şi creditorilor copie de pe acţiune, arătându-le şi termenul de înfăţişare.

Comunicarea se va face conform art. 937 din cod. comerc.

Fiecare dintre creditori şi chiar falitul sunt admşi să conteste cererile de revendicare.

Dacă nu există contestaţiune, sau dacă contestaţiunea, după valoarea lucrului revendicat, este de competenţa judecătorului de ocol, revendicarea este admisă sau respinsă printr'o ordonanţă a judecătorului-sindic, supusă apelului la tribunal în termen de trei zile libere dela pronunţare. In caz contrariu, judecătorul trimite judecarea afacerei înaintea tribunalului de comerţ. *(Ital. 817).*

818. Cererile de revendicaţiune în natură suspendă vânzarea lucrurilor revendicate, dar nu pot anula vânzările deja efectuate.

Cererile de revendicarea preţului nu au efect asupra sumelor deja distribuite înaintea lor. *(Ital. 808).*

TITLUL V

DESPRE REPARTIŢIUNEA INTRE CREDITORI ŞI DESPRE INCHIDEREA FALIMENTULUI

819. Sumele de bani aparţinând falimentului, scăzând cheltuelile de justiţie şi de administraţiune şi ajutoarele acordate falitului şi familiei sale, trebuie, mai întâi de toate să se întrebuinţeze cu autorizarea tribunalului, la plata creditorilor cu gaj sau alt privilegiu, şi restul va fi distribuit între toţi creditorii, în proporţiune cu creanţele lor verificate.

In acest scop, judecătorul-sindic trebuie să prezinte, în fie-care lună, tribunalului, un ştat de situaţiune al falimentului şi al banilor disponibili, pentru a fi repartizaţi. Tribunalul va ordona, de va fi loc, o repartiţiune, fixând suma de distribuit, şi va îngriji ca toţi creditorii să fie avizaţi despre aceasta. *(Ital. 809).*

820. Ştatul de repartiţiune va fi format de judecătorul-sindic şi va deveni executoriu prin ordonanţa tribunalului.

Pentru repartizarea banilor aflaţi în depozit, judecătorul-sindic va remite fiecăruia dintre creditori mandatul de plată după ştatul de repartiţiune.

Plăţile se efectuiază deadreptul de către cassă. *(Ital. 810).*

821. Nu se va proceda la nici o repartiţiune decât rezervându-se porţiunea corespunzătoare conform bilanţului la creanţele pentru cari termenul verificărei a fost prorogat, dacă aceste creanţe n'au fost încă admise la pa-

www.digibuc.ro

sivul falimentului în momentul repartiţiunei.

Dacă aceste creanţe n'au fost trecute în bilanţ pentru o sumă determinată, sau dacă creditorul pretinde o sumă mai mare decât cea trecută în bilanţ, judecătorul-sindic va determina suma de rezervat, cu apel la tribunal. Ordonanţa judecătorului-sindic este provizoriu executorie. *(Ital. 811).*

822. Porţiunea rezervată rămâne în depozit până la îndeplinirea termenelor prorogate după dispoziţiunile art. 769. Dacă creditorii pentru cari termenele au fost prorogate nu au făcut să li se verifice creanţele conform dispoziţiunilor precedente, porţiunea rezervată se va împărţi între creditorii admişi la pasiv.

Aceeaşi rezervă are loc şi pentru creanţele în privinţa admiterei cărora nu s'a fost statuat definitiv.

Dacă sumele rezervate produc interese, acestea se cuvin creditorilor pentru cari s'au rezervat.

In toate cazurile, depozitul este în rizicul şi pe cheltuiala lor. *(Ital. 812).*

823. Nici un mandat de plată nu se va emite de judecătorul-sindic decât numai după prezintarea titlului constitutiv al creanţei.

Judecătorul-sindic va menţiona pe titlu mandatul de plată.

Dacă nu există titlu scris, sau dacă nu este posibil a-l prezinta, tribunalul va putea autoriza plata asupra prezintărei extractului de pe procesul-verbal de verificarea creanţelor.

Creditorul va da chitanţă pe marginea ştatului de repartiţiune. *(Ital. 813).*

824. Creditorii cari vor fi declarat tardiv creanţele lor, conform dispoziţiunilor art. 773 [1]), nu vor putea reclama în contra repartiţiunilor activului deja făcute, nici să se opună la cele deja ordonate de judecătorul-sindic, dar vor concura numai la repartiţiunile următoare în proporţiune cu creanţa lor, şi când vor fi fost admişi provizoriu la pasiv, în proporţiune cu suma determinată de tribunal. Dacă însă ei justifică că au fost în imposibilitate de a face declaraţiunea creanţei lor în termenele stabilite, ei vor putea fi admişi a prelua asupra activului nedistribuit încă şi dividentele ce li s'ar fi cuvenit în distribuţiunile anterioare.

In caz de opoziţiune tardivă în contra admiterei unei creanţe, tribunalul poate ordona ca sumele cuvenite pentru această creanţă în repartiţiunile următoare, sau pentru partea contestată a acestei creanţe, să fie ţinute în rezervă, şi dacă în virtutea acelei opoziţiuni, creanţa va

[1]) Credem că din eroare s'a trecut aci art. 773, în loc de 780, care trebuie indicat.

www.digibuc.ro

fi în tot sau în parte declarată neexistentă, chiar sumele pe nedrept primite în repartiţiunile precedente vor trebui să fie restituite la massă. *(Ital. 814).*

825. După terminarea repartiţiunei sumelor provenite din averea mobiliară şi imobiliară a falitului, procedura falimentului va fi închisă, însă fie-care creditor îşi păstrează dreptul la plata restului creanţei sale.

Cu toate acestea, procedura falimentului se va redeschide când debitorul va face o asemenea cerere, oferind creditorilor săi de a le plăti cel puţin încă o zecime din creanţele lor şi dând cauţiune pentru cheltueli. In acest caz, tribunalul va rechema la însărcinarea sa pe judecătorul-sindic, sau îl va numi din nou, şi va lua toate măsurile prevăzute în dispoziţiunile precedente în privinţa conservaţiunei şi a administraţiunei patrimoniului existent, cum şi în privinţa lichidaţiunei lui şi în privinţa pasivului care ar fi survenit.

Nu se va proceda la nici o repartiţiune decât numai după expirarea, în privinţa noilor creditori, a termenelor stabilite conform dispoziţiunilor art. 708. *(Ital. 875).*

826. Falitul, care va plăti integral în capete, interese şi cheltueli, toate creanţele admise la massa falimentului, va putea obţine reabilitarea sa. *(Ital. 816).*

827. Cererea de reabilitare se va adresa către tribunalul care a pronunţat sentinţa de declarare a falimentului. Preşedintele tribunalului, primind această cerere, va ordona ca o copie indicată să stea afişată în timp de două luni, pe uşa tribunalului, la bursă şi la Camera de comerţ, publicându-se de două ori, la interval de câte o lună, şi în *«Monitorul Oficial». (Fr. 607).*

828. Creditorul care nu va fi primit de deplin plata capitalului său cu procente şi cheltueli, cum şi ori-ce parte interesată, va putea în curgerea timpului în care copia va sta afişată, să se opună la reabilitare printr'o petiţiune depusă la grefa tribunalului, însoţită de actele pe cari se întemeiază.

Oponentul nu poate figura ca parte în proces. *(Fr. 608).*

829. Tribunalul, la ziua fixată pentru cercetarea acestei cereri, va examina, în prima linie, dacă formalităţile mai sus arătate au fost îndeplinite; apoi, ascultând pe falit şi examinând actele pe cari se întemeiază cererea, întâmpinarea oponentului, dacă opoziţie s'a făcut, şi actele depuse, va putea încuviinţa cererea. Sentinţa care a respins reabilitarea, va putea fi atacată, pe calea apelului, numai de către falit, în termen de 15 zile dela pronunţare. Dacă cererea de reabilitare a fost respinsă, falitul

www.digibuc.ro

nu va putea introduce din nou altă cerere decât după un an dela data sentinţei. *(Fr 610)*.

830. Falitul va putea fi reabilitat, după moartea sa, după cererea moştenitorilor. *(Fr. 614)*.

831. Bancrutarii frauduloşi şi cei condamnaţi pentru fals, furt, abuz de încredere, escrocherie şi delapidare de bani publici, nu pot obţine reabilitarea.

Cererea de reabilitare este inadmisibilă până la închiderea acţiunei penale.

Bancrutarii simpli nu pot fi reabilitaţi decât după ce au făcut pedeapsa la care au fost condamnaţi. *(Ital. 816)*.

TITLUL VI

DESPRE INCETAREA ŞI SUSPENDAREA FALIMENTULUI

Cap. I. Despre neajungerea activului

832. Dacă operaţiunile falimentului nu vor putea continua în mod util din cauza insuficienţei activului, tribunalul, ascultând pe judecător şi pe falit, va putea declara, chiar din oficiu, încetarea acelor operaţiuni.

Aceasta declaraţiune va reintegra pe creditori în exerciţiul drepturilor lor asupra bunurilor falitului, menţinându-se în privinţa acestuia efectele declaraţiunei de faliment. *(Ital. 817)*.

833. Falitul şi ori-ce interesat va putea ori când cere tribunalului revocarea sentinţei prin care s'a declarat încetarea operaţiunilor falimentului, plătind cheltuelile judecăţei arătate în articolul precedent şi dând cauţiune pentru cheltuelile ulterioare.

Dacă revocaţiunea este admisă, se va proceda conform primului aliniat al art. 825. *(Ital. 818)*.

Cap. II. Despre moratoriu

834. Dacă sentinţa declarativă de faliment a fost pronunţată după cererea creditorilor sau din oficiu, falitul, justificând cu probe valabile că încetarea plăţilor a fost consecinţa unor evenimente extraordinare şi neprevăzute, sau în alt mod scuzabile, şi stabilind cu documente sau cu dare de garanţii îndestulătoare că activul patrimoniului său covârşeşte pasivul, va putea să ceară tribunalului, în cele trei zile ce urmează după publicarea acelei sentinţe, ca să se suspende executarea ei.

Cererea nu va putea fi primită dacă falitul nu a prezintat sau nu prezintă împreună cu dânsa registrele sale de comerţ regulat ţinute, bilanţul său comercial şi o listă nominativă de toţi creditorii săi, cu arătarea domiciliului şi a sumelor creanţelor lor. *(Ital. 819)*.

835. Preşedintele, verificând prezintarea registrelor, a bilanţului şi a listei creditorilor, va ordona convocarea

www.digibuc.ro

acestora înaintea judecătorului-sindic pentru a discuta cererea de moratoriu şi va fixa la trebuinţă o zi, care să nu fie posterioară zilei primei adunări ordonate prin sentinţa declarativă de faliment.

Această ordonanţă se va notifica imediat judecătorului-sindic şi tuturor creditorilor prin îngrijirea falitului.

Această ordonanţă nu va împiedica îndeplinirea actelor decurgând din declaraţiunea de faliment în privinţa persoanei şi bunurilor falitului. *(Ital. 820)*.

836. Procesul-verbal al adunării trebuie să arate numele şi pronumele creditorilor cari au compărut şi declaraţiunile fie-căruia din ei şi a judecătorului-sindic, în privinţa veracităţei şi fiinţei fie-cărei creanţe, a cererei de moratoriu şi a duratei lui.

Va trebui de asemenea să arate propunerile măsurilor conservatorii necesare, modurile de lichidaţiune prin bună înţelegere şi persoanele cărora se poate încredinţa administraţiunea sau supravegherea patrimoniului falitului în timpul moratoriului. *(Ital. 821)*.

837. La cea dintâi audienţă care va urma după ziua adunării sus zise, tribunalul va statua contradictoriu cu falitul, cu judecătorul-sindic şi cu creditorii intervenienţi, asupra cererei de suspensiune, ţinând mai cu seamă cont de dorinţa exprimată de majoritatea creditorilor.

Dacă tribunalul găseşte această cerere admisibilă, el ia următoarele măsuri:

1. Fixează termenul moratoriului, fără ca acest termen să poată trece peste o lună.

2. Ordonă debitorului ca, înlăuntrul aceluiaş termen să producă dovada cum că a plătit toate datoriile sale ajunse la scadenţă, sau că a obţinut dela creditori amânarea plăţei;

3. Prescrie măsurile conservatorii şi precauţiunile ce va crede necesare pentru a asigura integritatea patrimoniului debitorului;

4. Numeşte o comisiune de creditori însărcinată de a supraveghia administraţiunea şi lichidarea patrimoniului căzut în faliment.

Suspendarea procedurei comerciale a falimentului nu împiedică cursul urmăririi penale. *(Ital. 822)*.

838. Debitorul care a obţinut moratoriul, are dreptul să procedeze la lichidaţiunea voluntară a activului falimentului său şi la stingerea pasivului, cu concursul comisiunei creditorilor sus numite şi sub direcţiunea judecătorului-sindic.

Regulile speciale ale lichidaţiunei şi autorizaţiunile de a constitui ipoteci sau gajuri, de a lua bani împrumut, de a transige, de a încasa bani sau a face plăţi, sau de a face alte

www.digibuc.ro

acte strict necesare în scopul lichidării, trebuie să fie prescrise de tribunal prin sentința care acordă moratoriul sau prin alte sentințe ulterioare, ascultându-se și comisiunea lichidatoare. *(Ital. 823)*.

839. In timpul moratoriului, nici un act de urmărire nu se va putea întreprinde sau continua contra debitorului și nici o acțiune nu se va putea intenta sau continua contra lui, dacă nu rezultă din fapte posterioare acordării moratoriului.

Moratoriul nu are efect în privința creanțelor Statului provenind din contribuțiuni, nici în privința drepturilor creditorilor având ipotecă, gaj sau alt privilegiu. *(Ital. 821)*.

840. Dacă în timpul moratoriului intervine o înțelegere de bunăvoie cu toți creditorii, relațiunile ulterioare între aceștia și debitor se regulează conform acelei convențiuni.

Invoiala se poate de asemenea stipula în mod valabil numai cu majoritatea creditorilor cari ar reprezinta cel puțin trei treimi din pasiv, cu condițiune numai ca creditorii cari au consimțit, să ia asupră-le, împreună cu debitorul, consecințele oricărui litigiu cu creditorii disidenți și, la trebuință, obligațiunea plății integrale a creanțelor lor.

In ambele aceste cazuri, dacă declarațiunea de faliment intervenise deja, învoiala trebuie să fie omologată de tribunal și produce efectele concordatului întrucât privește închiderea falimentului. *(Ital. 825)*.

841. Dacă cererea de moratoriu nu este admisă, tribunalul, dacă este necesar, fixează, prin aceeași sentință, noui termene pentru verificarea creanțelor.

Dacă, după acordarea moratoriului, se descopăr în timpul duratei sale datorii nedeclarate de falit, sau neexistența unora din creanțele declarate, sau dacă acesta nu îndeplinește obligațiunile ce i-au fost impuse în privința administrațiunei și lichidării patrimoniului său, sau dacă s'a făcut culpabil de fapte de dol ori de rea credință, sau dacă activul său nu mai oferă speranța plății integrale a datoriilor sale tribunalul va putea revoca chiar din oficiu moratoriul și prescrie măsurile necesare pentru continuarea procedurei falimentului.

842. Chiar înaintea declarațiunei de faliment, comerciantul va putea cere un moratoriu, numai să fie în stare a justifica concursul condițiunilor prescrise de art. 834, depunând la grefa tribunalului documentele acolo arătate și suma necesară pentru cheltueli.

Dacă justificările prezintate se găsesc suficiente, tri-

www.dacibuc.ro

bunalul, ascultând pe reclamant în camera de consiliu, va putea ordona convocarea creditorilor în cel mai scurt termen posibil fără a trece peste 15 zile, şi prescrie măsurile provizorii ce le va crede necesare, însărcinând pe un judecător cu direcţia executărei.

Sentinţa va fi notificată procurorului tribunalului în scopul indicat la art. 712.

Acest moratoriu se reglează prin dispoziţiunile acestui capitol care nu ar fi incompatibile cu dânsul.

Dacă tribunalul găseşte că cererea nu este justificată, sau dacă se iveşte unul din cazurile prevăzute în articolul precedent, se păşeşte fără întârziere la declararea de faliment. *(Ital. 827).*

843. Ori de câte ori s'a acordat un moratoriu, dacă în cursul duratei lui se dovedeşte a se fi plătit creditorilor anteriori o parte considerabilă din creanţele lor, sau dacă mijlocesc împrejurări speciale, tribunalul va putea, intervenind un vot favorabil al majorităţei creditorilor, cari ar reprezenta cel puţin jumătate din restul pasivului să acorde un al doilea moratoriu pentru un termen, care asemenea nu va trece peste 6 luni. *(Ital. 828).*

844. Documentele şi celelalte mijloace de probaţiune, având de scop a lumina judecata tribunalului asupra cererei de moratoriu, pot să fie prezintate fără a fi necesar de a le învesti cu formalităţile prescrise de legi pentru timbru şi înregistrare. *(Ital. 829).*

Cap. III. Despre concordat

845. In ori-ce stare a procedurei falimentului, se poate încheia concordat între falit şi creditorii săi, ori-care ar fi cota concordantă, dacă toţi consimt la aceasta.

In concordat se poate conveni încetarea sau suspendarea procesului comercial al falimentului, dar nu se poate împiedica continuarea instrucţiunei penale.

Concordatul va fi supus omologărei tribunalului. *(It. 830).*

846. Dacă nu s'a obţinut un concordat prin consimţimântul tuturor creditorilor, judecătorul-sindic este dator ca, în termen de trei zile dela verificarea creanţelor, să convoace pe creditori pentru a fi consultaţi asupra încheierei unui concordat.

Falitul sau un număr de creditori reprezentând cel puţin a patra parte din pasivul falimentului, pot cere, în acelaş termen, o convocare a creditorilor pentru a li se propune un concordat.

Ordonanţa de convocare trebuie să fie notificată creditorilor şi falitului.

Propunerea concordatului nu suspendă actele întreprinse pentru lichidarea falimentului, cu rezerva dispo-

www.digibuc.ro

ziţiilor primului aliniat din art. 803. *(Ital. 831).*

847. In adunarea pentru concordat, falitul trebuie să se prezinte în persoană, dar poate să fie autorizat, pentru juste motive, de către judecătorul-sindic, să se reprezinte printr'o altă persoană.

Judecătorul-sindic trebuie să prezinte adunărei o relaţiune scrisă în privinţa stărei falimentului, a îndeplinirei formalităţilor, a operaţiunilor ce au avut loc şi a măsurilor ce crede necesare a înlesni acea încheiere. Relaţiunea trebuie să fie subscrisă de judecătorul-sindic.

Procesul-verbal al adunărei va menţiona tot ce s'a deliberat şi decis într'însa. *(Ital. 832).*

848. Concordatul nu se poate face decât cu primirea majorităţei tuturor creditorilor ale căror creanţe au fost verificate sau admise provizoriu, cu condiţiune ca creditorii aderenţi să reprezinte cele trei pătrimi din totalitatea acelor creanţe; alt-fel concordatul e nul.

Variaţiunile în numărul creditorilor şi în suma creanţelor, derivând din sentinţa arătată în art. 775, nu au influenţă asupra validităţei concordatului încheiat cu majoritatea sus zisă. *(Ital. 833).*

849. Soţia falitului nu poate lua parte la votarea concordatului cu creanţa sa dotală. *(Com. 848).*

850. Pentru formarea majorităţei cerută pentru validitatea concordatului nu se ţine socoteală de creanţele cu ipotecă, gaj sau alt privilegiu, dacă creditorii nu renunţă la ipotecă sau privilegiul lor, nici de creanţa dotală.

Renunţarea poate asemenea să se refere la o parte din creanţă şi la accesorii numai cu suma, în capital şi accesorii, pentru care ea are loc, să fie determinată şi ca această sumă să nu fie inferioară la a treia parte din creanţa întreagă.

Votul dat fără nici o declaraţiune de renunţare limitată, implică de drept renunţarea la ipotecă sau la privilegiu pentru întreaga creanţă.

Efectele renunţărei încetează de drept, dacă concordatul nu are loc sau se anulează în urmă.

Deciziunile celorlalţi creditori nu pot vătăma drepturile creditorilor ipotecari sau privilegiaţi. *(Ital. 834).*

851. Concordatul trebuie să fie subscris în aceeaşi adunare în care a fost consimţit.

Dacă concordatul s'a primit numai de majoritatea în număr a creditorilor prezenţi sau de majoritatea celor trei pătrimi a sumei totale a creanţelor, judecătorul-sindic poate, dacă creditorii aderenţi nu-şi retrag consimţimântul, să amâne deliberaţiunea la altă adunare, sau să fixeze un termen pen-

www.digibuc.ro

tru culegerea şi altor adeziuni.

In caz de vre-o schimbare în condiţiunile concordatului, adeziunile date în prima adunare rămân fără efect.

Creditorii au dreptul să ia notiţe în cancelarie de pe procesele-verbale ale adunărei.

Judecătorul-sindic nu poate acorda decât o singură convocare pentru concordat, nici poate acorda decât o singură amânare pentru deliberaţiune de noui adeziuni. *(Ital. 835)*.

852. Concordatul va trebui să fie supus omologărei tribunalului.

Tribunalul, examinând circumstanţele falimentului, condiţiunile concordatului şi dacă condiţiunile cerute de lege au fost îndeplinite, va putea încuviinţa omologarea. *(Ital. 836)*.

853. Concordatul judiciar este inadmisibil.

1. Când falitul este dosit;

2. Când falitul este inculpat pentru bancrută frauduloasă şi până ce n'a fost definitiv achitat;

3. Când falitul a mai fost în stare de faliment.

4. Când falitul nu se obligă a plăti cel puţin 60% din capitalul creanţelor;

5. Când termenul stipulat pentru plata cotei trece de 18 luni;

6. Când nu se garantează plata cotei concordatare, fie printr'o ipotecă, fie printr'un depozit în bani sau efecte, putând a acoperi suma prezintată prin cota promisă.

In acest caz, falitul nu va fi pus în posesiunea activului său decât după formarea actului autentic de ipotecă de către falit sau terţiu cu judecătorul-sindic, în numele massei credale, sau după consemnarea banilor sau efectelor la Cassa de depuneri şi înaintarea recipisei la tribunalul de comerţ.

Inscripţiunea ipotecară se va putea cere numai de către judecătorul-sindic, în numele massei credale, care va achita şi taxele de timbru şi înregistrare şi ori-ce alte cheltueli ocazionate cu facerea ipotecei.

Aceste măsuri asigurătoare vor trebui să fie efectuate înainte de omologarea concordatului.

In lipsă de asemenea garanţii, falitul va putea încă să încheie concordat cu îndatorirea ca, după punerea lui în posesiunea activului şi până la plata cotelor concordatare, el să gireze comerţul sub supravegherea unui delegat al creditorilor, care va putea să dea falitului şi avizul său asupra diferitelor operaţiuni ale comerţului.

Dacă creditorii consimt, ei numesc, sub răspunderea lor, pe delegat, prin actul de concordat, dintre persoanele cunoscătoare în comerţul falitului, fixându-i în acelaş timp şi onorariul lunar.

Banii proveniţi din incas-

www.digibuc.ro

sări şi vânzări, se vor remite delegatului, care îi va consemna la Casa de depuneri, iar recipisele se vor depune la tribunal pentru a servi la achitarea cotelor.

Indată ce plata cotelor va fi achitată, încetează însarcinarea delegatului.

Prin neplata cotelor, falitul se face pasibil de penalităţile edictate de codul de comerţ pentru bancrută simplă.

Ivindu-se unul din cazurile prevăzute la numerele 1 şi 2, încheierea concordatului se suspendă de drept.

854. Creditorii, cari n'au consimţit sau n'au intervenit la concordat, vor putea face opoziţiune la omologare, în termen de opt zile dela încheierea procesului-verbal care constată operaţiunile votărei concordatului sau dela expirarea termenului concedat de judecătorul-sindic.

Cererea de opoziţiune va fi motivată şi va trebui să fie notificată judecătoruluisindic şi falitului deodată cu citaţiunea pentru audienţa fixată înaintea tribunalului.

Dacă termenul sus zis a trecut fără să se fi făcut vre-o opoziţiune, tribunalul statuiază în Camera de consiliu asupra omologărei. *(Fr. 512, 513).*

855. Dacă tribunalul încuviinţează omologarea, se poate face apel în contra acelei sentinţe, atât de creditorii cari au votat contra concordatului, cât şi de către cei cari n'au intervenit la votare; iar dacă se respinge omologarea, se poate face apel de către falit şi de către creditorii cari au votat concordatul.

856. După ce opoziţiunea la omologare a fost făcută, tribunalul se va pronunţa asupra opoziţiunei şi asupra omologărei prin una şi aceeaşi sentinţă, numai cu apel pentru cei interesaţi.

Dacă opoziţiunea este admisă, tribunalul anulează concordatul faţă cu toţi interesaţii.

Dacă opoziţiunea este respinsă, tribunalul sau Curtea va putea să condamne pe oponent la o amendă de 100 până la 5000 lei, când opoziţiunea va fi fost făcută cu rea credinţă şi în scop învederat de a întârzia executarea contractului [1]).

Tribunalul, respingând opoziţiunea, va putea acorda execuţia provizorie pentru sentinţa care omologă concordatul.

Nici deciziunea Curţei, care statuiază asupra omologărei concordatului, nu este supusă opoziţiunei. *(Ital. 836).*

857. Dacă judecarea vreunei opoziţiuni depinde de rezolvarea unor chestiuni care, din cauza materiei, nu ar fi de competenţa tribunalului

[1]) Art. italian 836, nu cuprinde această sancţiune în caz de respingere a opoziţiei.

www.dacoromanica.ro

de comerţ, acest tribunal nu se va putea pronunţa decât după rezolvarea acestor chestiuni, însă va trebui să fixeze un termen scurt, înlăuntrul căruia creditorul oponent va fi obligat să pornească judecata înaintea autorităţei competente şi să justifice că a făcut aceasta cu deşteptare că, în caz contrariu, se va urma judecata asupra celorlalte opoziţiuni. fără a se mai lua în consideraţiune pretenţiunile sale. *(Ital. 837).*

858. Dacă prin concordat s'au consimţit ipoteci pentru garantarea celor interesaţi, tribunalul, pronunţând omologarea concordatului va trebui să fixese un termen scurt pentru luarea inscripţiunilor ipotecare.

Omologarea nu produce efect decât din ziua luării inscripţiunilor. *(Ital. 838).*

859. Omologarea face concordatul obligator pentru toţi creditorii trecuţi sau netrecuţi în bilanţ, ale căror creanţe sunt sau nu verificate şi chiar pentru creditorii cari au reşedinţa afară din ţară şi pentru aceia cari au fost admişi provizoriu la pasiv, ori-care ar fi suma definitiv lichidată în favoarea lor. *(Ital. 840).*

860. Îndată ce sentinţa de omologarea concordatului a rămas definitivă, încetează starea de faliment şi tot odată încetează funcţiunile judecătorului-sindic, cu rezerva însă a dispoziţiunilor articolelor următoare.

Judecătorul-sindic va trebui să dea seamă tribunalului de administraţiunea sa şi va remite falitului toate bunurile sale, registrele, hârtiile şi ori-ce alteefecte, luând descărcare, conformându-se condiţiunilor şi precauţiunilor stabilite prin concordat.

Judecătorul-sindic va încheia despre toate proces-verbal şi funcţiunile sale încetează.

Tribunalul va judeca contestaţiunile ivite.

Neachitarea cheltuielilor de justiţie şi de administraţiune ale falimentului, precum şi neachitarea celorlalte datorii privilegiate, în termen de trei zile dela rămânerea definitivă a hotărârei de omologarea concordatului, dă drept judecătorului-sindic a cere tribunalului autorizarea pentru a vinde, conform art. 804, parte din patrimoniul falitului până la concurenţa sumelor datorite. *(Ital. 841).*

861. Falitul concordatar, mai înainte de îndeplinirea obligaţiunilor luate prin concordat, nu va putea constitui fondul său de comerţ în gaj, nici înstrăina acest fond în alt mod decât acela cerut de felul comerţului său. Ori-ce constituire de gaj sau înstrăinare, făcute în contra dispoziţiunilor acestui articol, sunt nule de drept şi creditorii interesaţi pot cere chiar anularea concordatului şi restabilirea stărei de faliment.

www.digibuc.ro

862. Concordatul, deşi omologat, va putea să fie anulat de tribunal, după cererea judecătorului-sindic sau a oricărui creditor, după ce va asculta contradictoriu pe sindic şi pe falit, dacă se descoperă, după omologare, că s'a exagerat în mod fraudulos pasivul sau că s'a disimulat o parte importantă din activ. Această anulare liberează de drept garanţiile date pentru concordat. *(Ital. 842).*

863. Dacă falitul nu îndeplineşte condiţiunile concordatului, unul sau mai mulţi creditori cari au luat parte la deliberaţiuni şi cari nu au fost îndestulaţi cu sumele cuvenite prin concordat, vor putea cere rezilierea lui.

Prin faptul rezilierei concordatului se redeschid operaţiunile falimentului, şi creditorii neîndestulaţi reintră în întregimea drepturilor lor faţă cu falitul, ţinându-se însă în seamă partea proporţională din creanţa stinsă prin plata cotelor deja efectuate.

Rezilierea contractului nu liberează pe fide-jusori, nici face să înceteze ipotecile sau celelalte garanţii constituite printr'ânsul.

Repunerea în stare de faliment, pentru neplata cotelor stipulate prin concordat, va atrage pentru falit pedeapsa prevăzută pentru bancrută simplă. *(Ital. 843).*

864. Asupra prezentărei sentinţei care anulează sau reziliază concordatul, tribunalul va proceda conform dispoziţiunilor secundului aliniat al art. 825.

Actele făcute de falit, în urma omologărei concordatului şi mai înainte de anularea sau rezilierea lui, nu vor putea fi declarate nule decât numai dacă vor fi fost făcute în frauda dreptului creditorilor. *(Ital. 844).*

865. Creditorii anteriori concordatului reintră în întregimea drepturilor lor numai faţă cu falitul, dar nu vor putea participa la massa falimentului decât numai în proporţiunile următoare:

Dacă nu au primit nici o parte din dividend, participă pentru totalitatea creanţelor lor.

Dacă au primit o parte, participă numai pentru porţiunea creanţei primitive corespunzător cu porţiunea de dividend promisă şi neprimită.

Dispoziţiunile acestui articol se aplică şi în cazul când un al doilea faliment va fi fost declarat, fără ca falimentul [1]) anterior să fi fost anulat sau reziliat. *(Ital. 845).*

---

[1]) Aci credem că este o inadvertenţă a legiuitorului român. In art. italian 845, se zice «*concordatul anterior*», iar nu «*falimentul anterior*», cum din eroare zice la noi.

www.digibuc.ro

TITLUL VII

DISPOZIŢIUNI PRIVITOARE LA FALIMENTUL SOCIETĂŢILOR COMERCIALE

866. Falimentul unei societăţi comerciale se declară de tribunalul comercial în jurisdicţiunea căruia societatea îşi are sediul ei. *(Ital. 846).*

867. Falimentul unei societăţi în nume colectiv sau în comandită produce şi falimentul soţilor ilimitat responsabili.

Tribunalul va declara prin aceeaşi sentinţă falimentul societăţei şi al soţilor; va arăta numele, pronumele şi domiciliul acestora şi va numi un judecător-sindic.

Cu toate acestea, patrimoniul societăţei va fi ţinut deosebit de acel al fie-cărui soţ, atât la formarea inventarului, cât şi în operaţiunile administraţiunei şi ale lichidaţiunei activului şi pasivului.

Numai creditorii societăţei iau parte la deliberaţiunile cari interesează patrimoniul social, dar ei concură cu creditorii fiecărui soţ la deliberaţiunile ce interesează patrimoniul individual al fiecărui soţ căzut în faliment.

Sentinţa declarativă de faliment produce pentru toţi soţii faliţi efectele arătate în titlul I al acestei cărţi. *(Ital. 847).*

868. Falimentul unui sau mai multor soţi nu trage după sine falimentul societăţei.

Falimentul tuturor soţilor ilimitat responsabili în societăţile în nume colectiv sau în comandită, nu trage după sine falimentul societăţei, dacă aceasta nu se află în stare de încetare de plăţi. *(Ital. 848).*

869. In caz de faliment al unei societăţi în comandită prin acţiuni sau anonimă, actele de procedură se fac contra administratorilor, directorilor şi lichidatorilor. Ei sunt ţinuţi să compară înaintea judecătorului-sindic ori de câte ori ar fi chemaţi şi în special a procura informaţiunile necesare pentru formarea şi verificarea bilanţului şi pentru descoperirea cauzelor şi împrejurărilor falimentului. Ei vor trebui să fie ascultaţi ca reprezentanţi legali ai societăţei falite în toate cazurile în cari legea prescrie ca falitul să fie ascultat. *(Ital. 849).*

870. Creditorii particulari ai unui soţ nu sunt admişi la pasivul falimentului societăţei. Ei nu au drept decât asupra a ceeace va mai rămânea soţului după îndestularea creditorilor societăţei, exceptându-se drepturile derivând din privilegiu sau ipotecă.

Asociaţii în participaţiune ai comerciantului falit nu sunt admişi la pasivul falimentului decât numai pentru acea parte a capitalului adus de dânşii, pe care vor putea-o proba că nu a fost absorbită

www.digibuc.ro

de partea pierderilor ce cad în sarcina lor. *(Ital. 850)*.

871. Dacă societatea falită a emis obligaţiuni la purtător, posesorii acestor obligaţiuni vor fi admişi la pasivul falimentului în raport cu valoarea de emisiune a obligaţiunilor. scăzându-se ceea ce li se va fi plătit cu titlu de amortisment sau de ramburs asupra capitalului, de fie-care obligatiune. *(Ital. 851)*.

872. Dacă soţii cu responsabilitate limitată în societăţile anonime sau în comanditâ, nu efectuaze ă încă, în momentul declaraţiunei falimentului, vărsămintele părţilor luate asupră-le, judecătorul-sindic poate fi autorizat să le ceară vărsămintele ulterioare a căror necesitate va fi recunoscută de tribunal *(Ital. 852)*.

873. In falimentul unei societăţi anonime, cari nu se găseşte în stare de lichidaţiune, concordatul poate avea de obiect continuarea sau cedarea întreprinderei sociale şi, în asemenea caz, el trebuie să determine condiţiunile exploatărei ulterioare. *(Ital. 853)*.

874. In societăţile în nume colectiv şi în comandită creditorii pot consimţi un concordat chiar în favoarea unuia sau mai multora dintre soţii cu responsabilitate ilimitată.

In acest caz, tot activul social se va supune administraţiunei şi operaţiunelor judecătorului-sindic. Numai bunurile particulare ale soţului căruia s'a acordat concordatul, sunt excluse şi nici o parte a activului social nu va putea fi întrebuinţată pentru plata obligaţiunilor derivând din concordat. Soţul care a obţinut un concordat particular, este liberat de obligaţiunea solidară către creditorii societăţei, dar, pentru ca să obţină sentinţa indicată în art. 826, el trebuie să probeze că toate datoriile societăţei falite au fost plătite: capete, interese şi cheltueli. *(Ital. 854)*.

TITLUL VIII.

DESPRE INFRACŢIUNI PENALE IN MATERIE DE FALIMENT

875. Acţiunea penală pentru infracţiunile cuprinse în acest titlu este de ordine publică. Ea poate fi pusă în mişcare chiar înainte de declaraţiunea de faliment, când încetarea plăţilor este însoţită de faptul de dosire, de ascundere, de închiderea magazinelor, de darea la o parte, sustragerea sau împuţinarea frauduloasă a patrimoniului în dauna creditorilor.

In aceste cazuri, procurorul tribunalului trebuie să comunice îndată încetarea plăţilor preşedintelui tribunalului comercial, pentru îndeplinirea dispoziţiunilor titlului I al acestei cărţi. *(Ital. 855)*.

www.digibuc.ro

Cap. I. Despre bancrută

876. Este culpabil de bancrută simplă comerciantul care a încetat plăţile şi care se găseşte într'unul din cazurile următoare:

1. Dacă cheltuelile sale personale sau acelea ale familiei sale au fost prea mari, în raport cu starea sau condiţiunea sa economică;

2. Dacă a pierdut o mare parte din patrimoniul său în operaţiuni curat de noroc sau manifest imprudente;

3. Dacă, în scopul de a-şi întârzia falimentul, a făcut cumpărări cu intenţiunea urmată de fapt de a revinde lucrurile cumpărate cu preţul sub valoarea lor curată sau dacă a avut recurs la împrumuturi, girare de efecte sau alte mijloace ruinătoare, pentru a-şi procura fonduri;

4. Dacă, în urma încetărei plăţilor, a plătit pe vr'un creditor în detrimentul masei;

5. Dacă nu a ţinut de loc registrele prescrise de lege, ori dacă nu le-a ţinut în mod regulat, sau cel puţin registrul-jurnal încheiat şi vizat conform art. 27 [1]);

6. Dacă nu a plătit, la epocele stipulate prin concordat, partea promisă creditorilor săi, precum s'a zis la art. 863, ultimul aliniat [2]). *(Ital. 856).*

877. Este asemenea culpabil de bancrută simplă comerciantul care a încetat plăţile şi care se găseşte în vreunul din cazurile următoare:

1. Dacă nu a făcut în mod exact inventarul anual sau dacă registrele şi inventarele sale sunt incomplete, sau neregulat ţinute, sau nu dau seamă de adevărata stare a activului şi pasivului său, chiar când n'ar fi fraudă;

2. Dacă, având contract de căsătorie, nu s'a conformat dispoziţiunilor art. 19 şi 20;

3. Dacă, în cele trei zile dela data încetărei plăţilor, nu a făcut declaraţiunea prescrisă de art. 703 sau dacă, fiind vorba de falimentul unei societăţi, declaraţiunea făcută nu arată numele tuturor soţilor solidari;

4. Dacă, fără împiedicare legitimă, nu s'a prezentat în persoană înaintea judecătorului-silvic, în cazurile şi în termenele prescrise, şi dacă, prezentându-i-se, i-a dat informaţiuni false, sau dacă s'a depărtat fără permisiune dela domiciliul său în timpul falimentului;

5. Dacă nu a îndeplinit obligaţiunile luate într'un concordat obţinut într'un faliment anterior. *(Ital. 857).*

878. Ori-cine, exercitând obişnuit profesiunea de mijlo-

[1]) Art. italian 856, nu cuprinde în acest al cincilea aliniat cuvintele: *«ori dacă nu le-a ţinut în mod regulat»* şi: *«încheiat şi vizat conform art. 27»*.

[2]) Art. italian 856, nu cuprinde acest al şaselea alineat.

www.digibuc.ro

citor, va fi căzut în faliment, este culpabil de bancrută simplă. *(Ital. 858).*

879. E culpabil de bancrută simplă comerciantul care, chiar înainte de declaraţiunea de faliment şi numai pentru a-şi facilita obţinerea unui moratoriu şi-a atribuit cu bună ştiinţă şi în contra adevărului, o parte din activ, sau a simulat datorii neexistente, pentru a face să intervină în adunări creditori în tot sau în parte fictivi. *(Ital. 859).*

880. E culpabil de bancrută frauduloasă comerciantul falit care a sustras sau falsificat registrele sale, distras, tăinuit sau disimulat o parte din activul său şi comerciantul care, într'un alt scop decât cel indicat în articolul precedent, a înfăţişat datorii neexistente, sau care, în registre, în scripte sau în acte autentice ori private sau în bilanţ, s'a dat în mod fraudulos dator de sume ce nu datora.

Mai pot fi declaraţi bancrutari frauduloşi comercianţii cari înainte de declararea în faliment, vor fi înstrăinat o parte însemnată din mărfuri sau activ pe preţuri reduse şi mai scăzute decât costul lor, în scopul fraudulos de a frusta pe creditori [1]). *(Ital. 860).*

881. Delictele de bancrută simplă se pedepsesc cu închisoare dela 15 zile până la doi ani [2]).

Cel ce se va face culpabil de bancrută simplă va putea fi, osebit de aceasta, declarat incapabil de a exercita profesiunea de comerciant şi a i se interzice dreptul de intrare în localurile de bursă *(Ital. 861).*

882. Bancruta frauduloasă se va pedepsi cu maximul închisoarei corecţionale şi cu interdicţiunea pe timp mărginit.

Pedeapsa închisorei, chiar când judecata găseşte circumstanţe uşurătoare, nu poate fi redusă la mai puţin de un an.

Cel ce este condamnat pentru faptul de bancrută frauduloasă va fi, osebit de aceasta, declarat incapabil de a mai exercita profesiunea de comerciant şi i se va interzice dreptul de intrare în localurile de bursă.

Contra acelora ce vor fi exercitat obişnuit profesiunea de mijlocitor, în caz de bancrută frauduloasă se va aplica maximul pedepsei. *(Ital.861).*

Cap. II. Despre delictele altor persoane decât falitul, fără complicitate în bancrută

883. Prepusul sau repre-

[1]) Art. italian 860, nu cuprinde acest al doilea alineat.

[2]) Art. italian 861, pedepseşte bancruta simplă cu 6 luni până la doi ani închisoare corecţională, iar bancruta frauduloasă, cu recluziunea şi munca zilnică pe timp mărginit.

www.digibuc.ro

zentantul comerciantului falit care, în gestiunea lui încredinţată, s'a făcut culpabil de vre-una din faptele indicate la No. 2, 3, 4 şi 5 din art. 876, şi la No. 1 din art. 877, sau la art. 880, se va pedepsi conform dispoziţiunilor pentru bancrută frauduloasă. *(Ital. 862)*.

884. In caz de faliment al unei societăţi în comandită, prin acţiuni sau anonimă, administratorii şi directorii ei vor fi pedepsiţi după dispoziţiunile art. 881, dacă falimentul a provenit din culpa lor, sau dacă nu au fost îndeplinite dispoziţiunile art. 92, 93, 95, 96, 101, 104, 142, 146, 147, 148, 157, 168, 173, 174, 175, 178, 179, 182, 183 şi 184 sau, dacă sunt culpabili de vr'unul din faptele arătate la No. 2, 3, 4 şi 5 ale art. 876 şi la No. 1, 3 şi 4 ale art. 877.

Ei se vor pedepsi cu aceeaşi pedeapsă, dacă sunt culpabili de vr'unul din faptele indicate la art. 880.

Asemenea şi:

1. Dacă au omis cu dol de a publica contractul social şi schimbările ulterioare în modurile prescrise de lege;

2. Dacă au arătat în mod fals capitalul subscris sau vărsat;

3. Dacă au distribuit societarilor dividende evident fictive, şi cu chipul acesta, au micşorat capitalul social;

4. Dacă cu dol au făcut preluări mai mari decât cele permise prin actul social;

5. Dacă au ocazionat cu dol, sau prin mijlociri de operaţiuni doloase, falimentul societăţei. *(Ital. 863)*.

885. Judecătorul sindic al falimentului, care se va fi făcut culpabil de malversaţiuni în administraţiunea sa, se va pedepsi cu maximul închisorei, iar dacă paguba cauzată este mică, închisoarea se va putea reduce până la trei luni.

Dispoziţiunile acestui articol se vor aplica asemenea auxiliarilor şi celor însărcinaţi de către judecătorul-sindic cu executarea operaţiunilor falimentului. *(Ital. 864)*.

886. Se vor pedepsi cu maximul închisorei acei cari, deşi n'ar fi complici în bancrută, se vor dovedi culpabili:

1. Că într'un faliment, cu bună ştiinţă, au distras, tăinuit sau disimulat, prin declaraţiuni publice sau private, bunuri mobile sau imobile ale falitului;

2. Că, în mod fraudulos, au produs în faliment creanţe simulate, în numele lor propriu sau prin persoane interpuse;

3. Că au săvârşit vr'unul din faptele arătate în art. 880, exercitând comerţul sub numele altuia sau sub nume simulat. Aceeaşi pedeapsă se va aplica şi comerciantului care şi-a prestat numele.

www.digibuc.ro

Ascendenţii, descendenţii, afinii[1]) şi soţul falitului, cari cu ştiinţă vor fi distras sau tăinuit valori sau alte lucruri aparţinând falimentului, se vor pedepsi cu închisoare corecţională. *(Ital. 865).*

887. Creditorul care va fi stipulat cu falitul, sau cu altă persoană, avantaje în folosul său propriu, pentru votul său în deliberările falimentului sau în cererea de moratoriu, sau acela care, prin alte moduri decât cele prevăzute în art. 880, îşi va fi procurat avantaje în sarcina activului falimentului, se va pedepsi cu închisoare până la un an şi cu amendă până la 2000 lei. *(Ital. 866).*

888. In cazurile prevăzute de cele două articole precedente, sentinţa penala de condamnare va trebui să ordone:

1. Reintegrarea, dacă este cazul, la massa creditorilor a bunurilor sau valorilor sustrase şi restituirea celor în drept a sumelor ce creditorul primise fără să-i fi datorat;

2. Despăgubirea daunelor pentru sumele câte s'au constatat, cu rezerva despăgubirei şi a altor daune mai mari dacă s'ar dovedi în urmă;

3. Anularea în privinţa tuturor, şi chiar a falitului a convenţiunilor particulare ce vor fi fost încheiate pentru a procura creditorilor avantajele menţionate în articolul precedent.

Dacă cererile pentru obiectele sus indicate nu au fost propuse în instanţa penală sau dacă, fiind propuse, a intervenit o ordonanţă de neurmărire sau o sentinţă absolutorie, acele cereri vor putea fi în urmă introduse şi judecate înaintea tribunalului de comerţ. *(Ital. 867).*

CARTEA IV

DESPRE EXERCIŢIUL ACŢIUNILOR COMERCIALE ŞI DESPRE DURATA LOR

TITLUL I

DESPRE EXERCIŢIUL ACŢIUNILOR COMERCIALE

Cap. I. Dispoziţiuni generale

889. Exerciţiul acţiunilor comerciale se regulează de Codicele de procedură civilă, afară de dispoziţiunile Codicelui de faţă. *(Ital. 868).*

890. Aparţine jurisdicţiunei comerciale a judeca:

1. Toate contestaţiunile relative la fapte de comerţ între ori-ce persoane;

2. Acţiunile de revocare sau de confirmare a sechestrului unei nave, chiar când ar fi înfiinţat în temeiul unei creanţe civile;

3. Acţiunile contra căpitanilor de nave, contra prepuşilor sau reprezentanţilor,

[1]) Textul italian 865 zice: «*afinii în linie directă*».

www.digibuc.ro

contra comişilor-călători de comerţ şi contra comişilor de negoţ, derivate din faptele de comerţ cu care sunt însărcinaţi, precum de asemenea şi în aceleaşi limite acţiunile acestor persoane contra patronilor lor;

4. Contestaţiunilor dintre calfe sau ucenici, băieţi şi servitori de magazine, comisionari de stradă şi lucrători cu ziua, luna sau anul, cu comerciantul sau şeful unei întreprinderi comerciale, pentru îndeplinirea serviciului la care ei s'au obligat, sau pentru plată de salariu ori altă lucrare [1];

5. Acţiunile pasagerului contra căpitanului sau armatorului unei nave, precum şi acţiunile acestora contra pasagerilor;

6. Acţiunile întreprinzătorului de spectacole publice contra artiştilor teatrali, precum şi acţiunile acestora contra întreprinzătorului;

7. Contestaţiunile relative la vânzarea cu licitaţiunea mărfurilor sau productelor depuse în magazinele generale, dokuri ori întrepozite;

8. Tot ce priveşte la falimente după dispoziţiunile cărţii a III din acest codice;

9. Contestaţiunile privitoare la calitatea de comerciant sau la existenţa unei societăţi comerciale. *(Ital. 869).*

[1]) Art. italian 869, nu cuprinde acest al patrulea aliniat.

891. *(Mod. Lg. din 3 Martie 1902).* Acţiunile aparţinând jurisdicţiunei comerciale se vor judeca de judecătoriile comunale în ultimă instanţă până la valoarea de 5 lei inclusiv şi cu drept de apel, la judecătoria de ocol respectivă, până la suma de 50 lei inclusiv, capete şi dobânzi; iar de către judecătoriile de ocoale, în ultima instanţă dela 50 lei până la valoarea de 200 de lei inclusiv, capete şi dobânzi, şi cu drept de apel la tribunalul comercial în cuprinsul căruia se află, până la valoarea de 1500 lei inclusiv, capete şi dobânzi [2]). *(Ital. 869).*

892. Dacă înaintea unui tribunal comercial se ridică un incident civil, acelaş tribunal este competent a statua şi asupra incidentului, afară de cazul când contestaţiunea incidentală ar putea asupra filiaţiunei, asupra calităţilor de erede sau asupra unui drept de proprietate sau servitute imobiliară. In aceste cazuri, tribunalul comercial va trimite pe părţi, pentru judecarea incidentului, înaintea tribunalului civil competent, sau îl va judeca însuşi, dacă este de competenţa tribunalului civil local.

In toate cazurile în cari incidentul se rezolvă de acelaş tribunal, apelul şi recursul

[2]) Prin art. 27 şi 58 din *«Legea judecătoriilor de ocoale»* din 1907, această competinţă comercială este mărită.

www.digibuc.ro

în casaţiune nu se poate face, contra hotărârei intervenite asupra incidentului, decât odată şi în aceleaşi termene cu apelul sau recursul contra hotărârei asupra fondului.

Incheierea prin care tribunalul comercial trimite la un alt tribunal sau reţine judecarea incidentului, nu este deasemenea supusă apelului sau recursului decât odată cu hotărârea asupra fondului. *(Ital. 869, § 2).*

893. Chiar când actul este comercial numai pentru una din părţi, acţiunile ce derivă din el sunt de competenţa jurisdicţiunei comerciale. *(Ital. 870).*

894. Când o contestaţiune de natură comercială se iveşte într'un loc unde se ţine un târg sau bâlciu, sau într'un port sau schelă, şi ea reclamă o grabnică soluţiune, judecătorul de pace poate să constate ori-ce fapt şi să ordone provizoriu măsurile de asigurare prevăzute de art. 71 şi 72 din acest cod şi 455 şi următoarele din procedura civilă, până când se va judeca cauza de autoritatea competentă. *(Ital. 871).*

895. Excepţiunea de incompetenţă a jurisdicţiunei comerciale pentru cauzele civile şi a jurisdicţiunei civile pentru cauzele comerciale, poate să fie propusă în ori-ce stare a cauzei, şi autoritatea judecătorească o poate pronunţa chiar din oficiu.

Cu toate acestea, când autoritatea judiciară ce se invoacă exercită amândouă jurisdicţiunile: comercială şi civilă, omisiunea sau eroarea în indicaţiunea uneia sau alteia nu poate da loc la o declaraţie de incompetenţă.

La tribunalele cu o secţiune specială, acţiunile şi apelurile asupra cărţilor de judecată date în materie comercială se vor adresa preşedintelui secţiunei respective. *(Ital. 874).*

896. Dacă, cu ocaziunea judecărei unei afaceri comerciale, părţile sunt trimise înaintea tribunalului civil în urmarea unui incident oarecare, judecătoria comercială e în drept ca mai înainte de hotărârea asupra incidentului să ordone provizoriu ori-ce măsuri folositoare în cauză. *(Ital. 875).*

897. In materie comerciala, acţiunile personale şi mobiliare se vor putea intenta, după alegerea reclamantului;

1. La tribunalul unde cel ce s'a obligat îşi are stabilimentul său comercial sau cel puţin domiciliul ori reşedinţa;

2. La tribunalul locului unde obligaţiunea a luat naştere sau unde va trebui executată;

3. La tribunalul locului unde s'a stipulat a se face plata;

4. Dacă s'a ales un domiciliu pentru executarea unui act, acţiunea se va putea intenta la tribunalul acestui domiciliu. *(Fr. 420).*

www.digibuc.ro

898. Acţiunile personale şi acţiunile reale mobiliare rezultând din operaţiunile întreprinse, pe contul unei societăţi pământene sau străine, de către prepusul sau reprezentantul acestora, în afară de sediul social, se vor putea intenta de către cei de al treilea înaintea autorităţei judecătoreşti a locului unde prepusul ori reprezentantul societăţei exercită comerţul sau îşi are reşedinţa. *(Ital. 872. al. 1).*

899. Acţiunile ce se nasc din contractul de transport se pot intenta înaintea autorităţei judecătoreşti a locului unde se află staţiunea de plecare sau acea de sosire. Sunt aplicabile şefului de staţiune dispoziţiunile art. 400. *(Ital. 872, al. II).*

900. Acţiunile rezultând din lovirea unui vas (abordaj) se pot intenta înaintea autorităţei judecătoreşti a locului unde faptul s'a întâmplat sau înaintea aceleia a primului port unde vasul a ajuns, ori a locului de destinaţiune.

Competenţa căpitanilor de porturi de a cunoaşte de contestaţiunile ce le sunt deferite prin regulamentul dela 30 Martie 1879 se menţine [1]). *(Ital. 873).*

901. In toate cauzele comerciale, termenul obişnuit de înfăţişare, fixat prin art. 78 din procedura civilă, se reduce la jumătate.

Prezidentul tribunalului va putea însă, după împrejurări, să permită ca citaţiunea să se facă pentru un termen şi mai scurt, fără a fi obligat pentru aceasta să declare urgenţa cauzei.

Pentru cei domiciliaţi afară din România, termenul de înfăţişare va fi cel puţin de 40 zile dela ieşirea citaţiunei.

Asupra înfăţişerei, de se va cere termen de pregătire, acel termen se va fixa de tribunal după împrejurări, ordonându-se provizoriu ori-ce măsuri de asigurare se vor crede necesare până la judecarea afacerei. *(Ital. 876).*

902. Partea condamnată în lipsă poate face opoziţiune fără a fi ţinută a justifica cauzele absenţei sale.

903. In materie comercială, termenul de peremptiune este pe jumătate de cel fixat prin art. 257 din codicele de procedură civilă. *(Ital. 877)* [2]).

904. In materie comercială, termenul de apel contra hotărârilor pronunţate în prima instanţă este de 30 zile.

Acest termen începe: pentru sentinţele date contradictoriu, din ziua pronunţărei lor; pentru cele date în lipsă,

[1]) Textul art. italian 873, nu cuprinde acest al doilea alineat.

[2]) Prin art. 903 Cod. com., termenul de peremptiune se reduce la jumătate de cel de 2 ani stabilit de art. 257 Pr. civ.; rezultă de aci că în comercial termenul de peremptiune este de un an.

www.digibuc.ro

din ziua primirei copiei după sentinţă, conform art. 74 şi 137 din codicele de procedură civilă.

Dacă hotărârea s'a dat asupra unei opoziţiuni, termenul de apel curge din ziua respingerei opoziţiunei, fie că sentinţa s'a pronunţat în lipsă sau contradictoriu cu oponentul.

In contru hotărârilor pronunţate în materie de faliment, termenul de apel va fi de 15 zile.

905. Recursul în casaţiune contra sentinţelor sau deciziunilor pronunţate în ultima instanţă va fi de 40 zile.

Acest termen va curge, pentru deciziunile sau sentinţele date în contradictoriu, din ziua pronunţărei lor; pentru cele date în lipsă, din ziua comunicărei deciziunei sau sentinţei.

In contra deciziunilor sau sentinţelor pronunţate în materie de faliment, recursul este de 20 zile.

906. Dispoziţiunile art. 321 şi 734 din procedura civilă se aplică în materie comercială şi pentru cazul când înlăuntrul termenului de apel sau de recurs se va forma contra părţei condamnate cerere de interdicţiune sau de punere sub consiliu judiciar.

907. Partea interesantă în o cauză comercială va putea deodată cu intentarea acţiunei să ceară a se punea sechestru asigurător asupra averei mobile a debitorului său, conform art. 614 şi următoarele din procedura civilă, după deosebirile mai jos enunţate.

Va putea de asemenea să urmărească şi să poprească pentru sumele cuprinse în titlul său sumele sau efectele datorite debitorului său de către un al treilea, conformându-se dispoziţiunilor art. 456 şi următoarele din codicele de procedură civilă.

908. Sechestrul sau poprirea nu se va putea înfiinţa decât numai cu dare de cauţiune, afară de cazul când cererea de sechestru sau de poprire se va face în virtutea unei cambii sau a unui alt efect comercial la ordin sau la purtător, protestat de neplată.

Judecătoria se va pronunţa asupra sechestrului în camera de consiliu, fără prealabilă chemare a părţilor.

Sechestrul asigurător nu poate fi ridicat decât dacă debitorul va consemna suma, capital, interese şi cheltueli pentru care s'a înfiinţat acel sechestru.

909. Când va fi loc a se cerceta socoteli, înscrisuri şi registre de comerţ, tribunalul va putea numi în acest scop unul sau mai mulţi experţi socotitori cari, sub direcţiunea unui judecător delegat, să asculte pe părţi, să examineze socotelile, înscrisurile şi registrele, să consemneze prin procese-verbale declaraţiunile şi recunoaşterile

www.digibuc.ro

părților și să cerce a le împăca, de va fi cu putință, iar dacă nu, să raporteze în scris tribunalului despre rezultat.

Experții vor fi numiți de părți prin comun acord și, în caz de neînțelegere între ele, se vor numi din oficiu de tribunal, în termen scurt.

Cap. II. Despre sechestrare, urmărirea și vânzarea silită a vaselor

910. Ori-ce creditor are dreptul ca, prin paza formelor mai jos arătate, să poată proceda la sechestrarea, urmărirea și vânzarea silită a unui vas sau a unei părți indivize din el, care ar fi proprietatea debitorului său.

Creditorii privilegiați pot exercita acest drept chiar dacă vasul care, în total sau în parte este efectat, ar fi trecut în mâinile unei a treia persoane. *(Ital. 879).*

911. Vasul poate fi sechestrat în cazurile și după formalitățile stabilite în art. 907 și 908 din acest codice.

Sechestrarea fiind declarată valabilă de către tribunalul de comerț competent, vânzarea, colocațiunea creditorilor și repartițiunea prețului se fac în conformitate cu regulile fixate în prezentul capitol. *(Ital. 880).*

912. Vasul gata de plecare nu poate fi pus sub sechestru și nici urmărit.

Vasul se consideră că este gata de plecare când căpitanul are asupră-și hârtiile de navigațiune necesare pentru călătorie. *(Ital. 881).*

913. În ori-ce stare a procedurei, după cererea unui creditor care are un privilegiu asupra unui vas sau a unui co-proprietar al vasului și chiar a însuși debitorului, tribunalul, înaintea căruia se află cauza pendinte poate ordona ca vasul să întreprindă una sau mai multe călătorii, prescriind în acelaș timp precauțiunile ce, după împrejurări, s'ar crede necesare.

Călătoria nu se poate începe până ce mai întâi sentința tribunalului care ar încuviința-o nu va fi transcrisă în registrele autorității maritime respective și adnotată pe actul de naționalitate.

Cheltuelile necesare pentru întreprinderea călătoriei se vor înainta de reclamant.

Navlul, după ce mai întâi se vor scădea cheltuelile, se va adăuga la prețul vânzărei. *(Ital. 882).*

914. Urmărirea vasului sau a unei părți din el va fi precedată de un comandament făcut debitorului, cu invitare de a plăti suma datorită în termen de 24 de ore și cu încunoștiințarea că în caz contrariu se va proceda la urmărire.

Dacă este pericol de sustracțiune, se poate ordona sechestrarea imediată în formele stabilite de codicele de

www.digibuc.ro

procedură civilă. *(Ital. 883)*.

915. Prin comandament, creditorul își va face alegere de domiciliu în comuna de reședință a autorității judecătorești înaintea căreia are să se facă urmărirea, arătându-se persoana la care domiciliul a fost ales.

Comandamentul va fi notificat proprietarului vasului, dacă este vorba de o acțiune generală de exercitat contra lui; el va putea fi însă notificat și căpitanului dacă urmărirea se face în virtutea unui drept de privilegiu ce există asupra vasului.

Dacă, în termen de 30 zile dela notificarea comandamentului, creditorul nu procede la acte de execuțiune, urmărirea nu se va putea începe decât în urma unui nou comandament.

In caz de opozițiune sau contestațiune contra urmăririi, termenul de mai sus va curge dela notificarea sentinței definitive care a restins contestațiunea sau opozițiunea, sau din ziua când contestațiunea sau opozițiunea s'a perimat. *(Ital. 884)*.

916. Procesul-verbal al agentului judecătoresc însărcinat cu urmărirea afară de cele prescrise prin art. 416 din codicele de procedură civilă, va trebui să mai cuprindă:

1. Alegerea sau declarațiunea de domiciliu ori reședință a creditorului urmăritor în localitatea unde se află autoritatea judecătorească însărcinată cu vânzarea și în localitatea unde vasul urmărit se găsește ancorat.

2. Numele pronumele și domiciliul sau reședința proprietarului vasului și acela al căpitanului;

3. Numele, felul și capacitatea vasului;

4. Descrierea bărcilor, a șalupelor, uneltelor, echipamentelor, armelor, muniținilor și proviziunilor sale.

Agentul judecătoresc va numi un custode asupra vasului urmărit, care va urma, să subscrie procesul-verbal *(Ital. 885)*.

917. Dacă proprietarul vasului urmărit are domiciliu sau reședință în comuna unde se face urmărirea, creditorul urmăritor este dator să-i notifice, în termen de trei zile, copie după procesul-verbal de urmărire și să-l citeze înaintea tribunalului urmăritor, pentru ca acesta să ordone vânzarea lucrurilor urmărite.

Dacă proprietarul nu are nici domiciliul, nici reședința sa în localitatea unde se face urmărirea, comunicarea procesului-verbal și citațiunea se vor face căpitanului vasului urmărit și, în lipsă-i, reprezentantului proprietarului sau al căpitanului.

Dacă, proprietarul este străin fără domiciliu sau reședință în România, comu-

www.digibuc.ro

nicarea şi citaţiunea mai sus vorbită se vor face în modul stabilit prin art. 75, numerile 6 şi 7, din procedura civilă.

O altă copie după procesul-verbal de urmărire se va depune de agentul judecătoresc la oficiul maritim unde vasul se găseşte înscris. *(Ital. 886).*

918. Tribunalul autorizând vânzarea, stabileşte condiţiunile ei şi trimite pe părţi înaintea unui judecător delegat, pentru ca să fixeze ziua în care se va face vânzarea şi să procedă la celelalte operaţiuni necesare. Tribunalul trebuie de asemenea să ordone portărelului de a face afiptele şi publicaţiunile de vânzare. *(Ital. 887).*

919. Urmărirea se perimă de drept şi creditorul urmăritor răspunde de cheltueli, dară vânzarea nu se face în cele 40 zile următoare.

Nu se socoteşte în acest termen timpul trecut pentru opoziţiunile sau contestaţiunile prevăzute de art. 915. *(Ital. 888).*

920. Afiptele şi publicaţiunile vor cuprinde:

1. Numele, pronumele, profesiunea, domiciliul sau reşedinţa creditorului urmăritor;

2 Titlul în puterea cărula se face urmărirea;

3. Su a datorită;

4. Alegerea de domiciliu făcută de creditorul urmăritor, atât în localitatea unde reşade tribunalul înaintea căruia se face urmărirea, cât şi în aceea unde vasul este ancorat;

5. Numele, pronumele, domiciliul sau reşedinţa proprietarului vasului urmărit;

6. Numele, felul şi capacitatea vasului, dacă este armat sau în armare, precum şi numele şi pronumele căpitanului;

7. Locul unde vasul se găseşte, adică dacă este ancorat în port sau în altă parte;

8. Bărcile, şalupele, echipamentele, uneltele, armele, muniţiunile şi proviziunile ce se cuprind în vânzare;

9. Numele şi pronumele procuratorului creditorului urmăritor;

10. Condiţiunile vânzărei;

11. Ziua fixată pentru ţinerea licitaţiunei. *(Ital. 889).*

921. Afiptele se vor lipi:

1. Pe catartul principal al vasului urmărit;

2. La uşa tribunalului unde are a se ţine licitaţiunea;

3. In piaţa principală a oraşului, pe digul sau la debarcaderul portului unde vasul este ancorat şi la reşedinţa oficiului vamal din localitate;

4. In sălile Bursei şi Camerei de comerţ, dacă vor fi.

Un extract după afipt se va publica în foaia anunţurilor judiciare a loculni, cel puţin cu trei zile înainte de ziua fixată pentru ţinerea licitaţiunei.

Un exemplar după afipte se va comunica:

www.digibuc.ro

1. Debitorului sau căpitanului, în cazurile prevăzute de art. 520;

2. Custodelui numit de către agentul judecătoresc;

3. Creditorilor privilegiaţi indicaţi în actul de naţionalitate sau în registrele oficiului maritim unde este înscris vasul şi ori-cărui alt creditor, chiar neprivilegiat, care printr'un act notificat creditorului urmăritor, a declarat că voeşte să intervină la procedura urmăririi. *(Ital. 890).*

922. Dacă urmărirea are de obiect un vas care ar avea o capacitate mai mare de 30 tone, se vor face 3 publicaţiuni consecutive din opt în opt zile, prin afipte afişate, cum mai sus se arată, şi publicate în foaia anunţurilor judiciare.

După a treia, publicaţiune a afiptelor, licitaţiunea se va ţine la ziua fixată de către judecătorul-delegat şi vânzarea se va face de către cel ce va oferi un preţ mai avantajos. *(Ital. 891).*

923. Tribunalul, după raportul judecătorului-delegat, pentru motive grave, poate acorda şi chiar ordona din oficiu ca vânzarea să nu aibă loc şi [1]) să încuviinţeze una sau două amânări de câte opt zile fie-care.

Amânarea va fi încunoştiinţată prin afipte afişate şi publicate precum mai sus se arată. *(Ital. 892).*

924. Ori-cine poate să concureze la licitaţie.

Cel ce concurează pentru contul altei persoane trebuie să prezinte procură specială, care se va ataşa la dosarul cauzei.

Ori-ce concurent este dator să depună, în bani sau în efecte publice de ale Statului la purtător şi după cursul zilei, a zecea parte din preţul dela care are să înceapă licitaţiunea, afară numai dacă judecătorul-delegat, ascultând şi pe creditorii prezenţi, nu-l va dispensa de aceasta.

Vânzarea se va face prin strigări.

Strigările se vor începe dela preţul fixat de creditori sau dela acela pe care îl va însemna judecătorul-delegat, dela sine, şi se va repeta de trei ori; între fiecare strigare va fi un termen de 5 minute cel puţin sau 15 minute cel mult.

Lucrul se va adjudeca asupra aceluia care a oferit cel mai mar epreţ. *(Ital. 893).*

925. Judecătorul-delegat va încheia proces-verbal de cele urmate.

Adjudecatarul va subscrie de preţul cu care lucrul s'a adjudecat asupră-i şi în acelaş timp va face alegerea de domiciliu în localitatea unde s'a urmat vânzarea. In caz contrariu, toate notificările ce i se vor adresa, vor fi va-

[1]) Cuvintele din art. român 923: «*ca vânzarea să nu aibă loc şi*» lipsesc din textul art. italian 892.

www.digibuc.ro

labil făcute la grefa tribunalului. *(Ital. 894)*.

926. Procuratorul care va fi rămas adjudecatar pentru o persoană care ar avea o numi mai în urmă, trebuie, în cele trei zile după licitație, să depună la grefă mandatul special anterior vânzărei, dacă acela în contul căruia a concurat la licitație nu preferă de a face în persoană acceptațiunea prin o declarațiune depusă la grefă; în lipsă, procuratorul va fi considerat ca adjudecatar în numele său propriu. *(Ital. 895)*.

927. Adjudecatarul este dator ca, în termen de cinci zile dela adjudecare, să depună prețul cu care s'a adjudecat asupră-i vasul.

Dacă acest termen expiră, fără ca cumpărătorul să fi depus întregul preț, tribunalul, dela sine sau după cererea părței interesate, va pune lucrul din nou în vânzare.

Această nouă licitațiune se va încunoștiința prin afipte, conform art. 921, iar afiptul se va publica cu trei zile cel puțin înainte de vânzare.

Noile afipte vor cuprinde pe lângă enunțările prevăzute de art. 920, numele adjudecatarului ce nu a depus prețul și suma cu cât lucrul a fost adjudecat asupră-i.

Licitațiunea se va urma conform art. 924.

Dacă prețul ieșit la această nouă licitațiune este mai mic, primul adjudecatar răspunde de diferență și, în ori-ce caz, de toate cheltuelile ocazionate cu această nouă vânzare.

Dacă primul cumpărător, înainte de începerea acestei noui licitațiuni, depune prețul cu cât lucrul s'a adjudecat asupră-i împreună cu dobânzi și cheltueli făcute cu această a doua vânzare, el va fi menținut în calitatea sa de adjudecatar[1]). *(Ital. 896)*.

928. Dacă sunt urmărite bărci, șalupe sau alte vase de o capacitate nu mai mare de 30 tone, vânzarea se va face înaintea judecătoruluidelegat, după publicațiunile făcute în trei zile consecutive printr'un singur afipt lipit pe catart sau, în lipsă, într'alt loc aparent al vasului, la ușa tribunalului și pe zidul sau scara portului, fără nici o altă formalitate.

Vânzarea nu se poate face decât după trecere de opt zile dela notificarea procesului-verbal de u r m ă r i r e. *(Ital. 897)*.

929. Urmărirea și vânzarea bateliurilor destinate transportului persoanelor sau pescăritului în porturi, limanuri, canaluri, lacuri și râuri, precum și altor asemenea plutitoare ce se află în aceste localități și cari nu ar avea o capacitate mai mare de zece tone, se va face conform dispozițiunilor articole-

[1]) Art. italian 896, nu cuprinde acest al patrulea aliniat și nici pe cel imediat următor.

www.digibuc.ro

lor precedente, cu următoarele modificaţiuni:

1. Vânzarea se va face de judecătorul de ocol;

2. Afiptele nu vor mai fi publicate în foaia anunţurilor judiciare;

3. Preţul va fi răspuns îndată după terminarea licitaţiunei, iar în caz contrariu, se va procede imediat la o nouă licitaţiune pe contul adjudecatarului;

Dispoziţiunile acestui articol nu se aplică în caz de vânzarea batelurilor şi a celorlalte plutitoare având maşină cu vapori. *(Ital. 898)*.

930. Vânzarea vasului face să înceteze funcţiunile căpitanului, cu rezerva dreptului său la despăgubire contra celui obligat. *(Ital. 899)*.

931. Adjudecatarul va primi un extract după procesul-verbal al licitaţiunei în care se va indica:

1. Numele, pronumele, domiciliul sau reşedinţa creditorului urmăritor şi al debitorului;

2. Numele, felul şi capacitatea vasului vândut;

3. Numele, pronumele şi reşedinţa adjudecatarului, precum şi preţul cu care vasul s'a adjudecat asupră-i[1])

Acest extract va fi semnat de judecătorul-delegat sau de judecătorul de ocol şi[2]) va trebui să fie transcris în registrele autorităţei unde va fi înscris vasul, şi vânzarea va trebui notată şi pe actul de naţionalitate. *(Ital. 900)*.

932. Cererile în distracţiune (separaţiune) asupra vasului urmărit se vor notifica creditorului urmăritor înainte de vânzare.

Dacă cererile în distracţiune nu s'au format decât după adjudecaţiune, ele se vor converti de drept în opoziţiuni asupra liberărei preţului.

Cererea de distracţiune va conţine citaţiunea creditorului urmăritor de a compare pentru o audienţă fixă înaintea tribunalului competent şi alegerea sau declaraţiunea de domiciliu sau de reşedinţă a reclamantului în comuna de reşedinţă a tribunalului sau judecătoriei prin care se face urmărirea.

Dacă cererea se va respinge reclamantul deosebit de cheltueli de daune, poate fi osândit şi la o pedeapsă pecuniară până la suma de 500 lei. *(Ital. 901)*.

933. Opoziţiunile la distribuirea preţului rezultat din vânzarea unui vas vor fi făcute, sub pedeapsă de pierderea dreptului, în termen de trei zile socotit dela vânzare.

---

[1]) In art. italian 900, lipsesc cuvintele dela finele acestui aliniat: «*precum şi preţul cu care vasul s'a adjudecat asupră-i*».

[2]) In art. italian 900 lipsesc dela începutul aliniatului final cuvintele: «*va fi semnat de judecătorul delegat sau de judecătorul de ocol şi*».

www.digibuc.ro

Creditorii oponenți sunt datori de a prezenta la grefă titlurile lor de creanțe cel mult în termen de opt zile din ziua opoziținei, sub pedeapsă, în caz contrariu, de a se proceda la distribuirea prețului fără a se ține seamă de opoziținea ce au făcut. *(Ital. 902).*

934. Colocațiunea creditorilor și distribuțiunea prețului între creditorii privilegiați se va face în ordinea prescrisă prin art. 687 și între ceilalți creditori în proporțiune cu creanțele ler. *(Ital. 903).*

935. Pentru tot ce nu este expres regulat prin prezentul titlu, se aplică dispozițiunile codicelui de procedură civilă, relative la urmărirea silită a bunurilor mobile.

Regulile stabilite în prezentul capitol se vor observa, pe cât nu vor fi incompatibile, în ori-ce alt caz de vânzare judiciară a unui vas sau a unei porțiuni dintr'un vas, *(Ital. 904).*

Cap. III. Dispoziținispeciale de procedură în materie de faliment.

936. Ori de câte-ori legea prescrie ca falitul sau vr'un alt interesat să fie ascultat, nu se poate nimic hotărâ în absența sa, dacă nu se va constata că a fost legalmente citat la o zi și oră fixă și dacă lipsa lui nu se va constata prin proces-verbal. *(Ital. 905).*

937. Ori de câte-ori creditorii unui faliment urmează să fie convocați, sindicul este dator ca, afară de publicațiunile prescrise de lege, să trimită o anume încunoștințare fiecărui creditor.

Incunoștințarea se va face printr'o scrisoare recomandată la poștă, cel puțin cu opt zile înainte de ziua fixată pentru întrunire sau pentru operațiunile pentru care s'a fixat.

Recipisa de predare la poștă a scisorei recomandate va servi ca probă că încunoștiintarea a avut loc și va sta afișată la actele falimentului.

Scrisoarea de convocare adresată creditorului va trebui să cuprindă chestiunile ce sunt a se supune deliberărei creditorilor.

Ori-ce deciziune luată asupra unei chestiuni necuprinsă în încunoștiințare este nulă. *(Ital. 906).*

938. *(Mod. Lg. din 3 Martie 1902).* Intrunirile creditorilor sunt prezidate de judecătorul sindic.

Deciziunile se iau cu majoritatea absolută a creditorilor prezenți, afară de cazurile în care legea nu cere o anume majoritate.

Creditorii se pot prezenta în persoană sau prin mandatari. *(Ital. 907).*

939. *(Mod. Lg. din 3 Martie 1902).* Procesul-verbal al întrunirei creditorilor se subscrie de judecătorul-sindic și

www.digibuc.ro

de grefier sau de secretarul-arhivar al sindicatului tribunalului. El cuprinde, în rezumat, desbaterile urmate, deciziunile luate de creditori şi ordinea în care ele au avut loc şi indică numirile făcute, după ordinea numărului voturilor obţinute de fie-care, începând cu cel mai mare număr.

Procesul-verbal se înaintează tribunalului în termen de cel mult trei zile, spre a fi alăturat la celelalte acte ale falimentului. *(Ital. 908)*.

940. Dacă în ziua fixată pentru întrunirea creditorilor nu s'a putut delibera asupra tuturor chestiunilor ce erau prevăzute în actul de convocare sau citaţiune, continuarea deliberaţiunilor se va urma de drept în ziua următoare de lucru, fără să mai fie necesitate de vre-o nouă încunoştinţare specială a creditorilor prezenţi sau absenţi, şi aceasta până la rezolvarea tuturor chestiunilor puse în deliberaţiunea creditorilor. *(Ital. 909)*.

941. *(Mod. Lg. din 3 Martie 1902)*. Ordonanţele judecătorului-sindic nu sunt supuse apelului decât în cazurile determinate de lege.

Apelul se face către tribunalul respectiv pentru audienţă fixă. *(Ital. 910)*.

942. *(Mod. Lg. din 3 Martie 1902)*. Deliberaţiile tribunalului în materie de faliment vor putea fi precedate de relaţiunea judecătorului-sindic. *(Ital. 911)*.

943. *(Mod. Lg. din 3 Martie 1902)*. Sentinţele şi încheierile tribunalului, pronunţate conform art. 708, 722. 723, 735, 826, 835, 837, 841, 842, 843, 852, 864, şi sentinţele de condamnare la una din pedepsele pentru unul din delictele prevăzute în titlul VIII al cărţei a III-a, se vor afige la uşa tribunalului şi la alte locuri obişnuite, în comuna unde reşade tribunalul, în comuna unde reşade Curtea de Apel, în comuna de reşedinţă a falitului, în toate locurile unde el avea stabilimentele de comerţ şi în sala burselor şi Camerilor de comerţ din acele localităţi.

Un extract de pe acestei sentinţe sau încheieri se va publica în foaia anunţurilor judiciare ale locurilor sus arătate, cu dreptul pentru judecătorul-sindic de a ordona publicaţiunea şi în alte ziare, când împrejurările falimentului ar cere o mai întinsă publicitate.

Afigerea şi publicaţiunile sus zise vor fi făcute în cel mai scurt termen posibil, adică: dacă trebuesc făcute în localitatea unde se afla tribunalul, cel mai târziu în trei zile dela data hotărârei; dacă trebuesc făcute în altă parte, ele trebuesc să fie expediate pentru execuţiunea imediată în acelaş termen.

Judecătorul-sindic este da-

www.dacoromanica.ro

tor a observa exacta îndeplinire a dispoziţiunilor cuprinse în acest articol. *(Ital. 912).*

944. Toate sentinţele date de tribunalul de comerţ în materie de faliment sunt executorii.

Ele nu sunt supuse opoziţiunei sau apelului decât în cazurile prevăzute de lege.

Când tribunalul se pronunţă în prima instanţă asupra contestaţiunilor prevăzute de art. 775, sentinţa este supusă apelului.

Este de asemenea supusă opoziţiunei şi apelului sentinţa prin care tribunalul respinge declaraţiunea de faliment cerută de unul sau mai mulţi creditori. *(Ital. 913).*

TITLUL II

DESPRE PRESCRIPŢIUNE

945. Acţiunile derivând din acte cari sunt comerciale chiar numai pentru una din părţi, se prescriu pentru toate părţile contractante, în conformitate cu dispoziţiunile legei comerciale. *(Ital. 915).*

946. Prescripţiunea comercială curge chiar contra militarilor în serviciul activ în timp de războiu, în contra femeei măritate, în contra minorilor chiar ne-emancipaţi şi a interzişilor, cu rezerva dreptului lor contra tutorului.

Intreruperea prescripţiunei se regulează după dispoziţiunile codicelui civil.

Cu toate acestea, în obligaţiunile cambiale, actele întreruptive de prescripţiune făcute în persoana unuia din co-obligaţi nu produc nici un efect faţă cu ceilalţi co-obligaţi. *(Ital. 916).*

947. Prescripţiunea ordinară în materie comercială este de 10 ani în toate cazurile în care prin acest codice sau prin alte legi nu s'a stabilit o prescripţiune mai scurtă. *(Ital. 917).*

948. Acţiunea pentru revendicarea proprietăţei unui vas se prescrie prin trecere de zece ani. Nu se poate opune lipsa de titlu sau a bunei credinţe.

Posesorul unui vas, în virtutea unui titlu stipulat cu bună credinţă, titlul fiind transcris conform legei şi care să nu fie nul prin trecere de cinci ani, socotiţi dela data transcripţiunei titlului şi a adnotaţiunei lui pe actul de naţionalitate.

Căpitanul nu poate dobândi prin prescripţiune proprietatea unui vas. *(Ital.918)*

949. Se prescriu prin trecere de cinci ani:

1. Acţiunile ce derivă din contractul de societate sau din alte operaţiuni sociale, dacă publicaţiunile prescrise la titlul VIII, cartea I, au fost regulat făcute;

2. Acţiunile ce derivă din cambii şi din cecuri.

Termenul curge:

Pentru acţiunile prevăzute la No. 1 al acestui articol,

www.dacoromanica.ro

din ziua când obligaţiunea a ajuns la termen sau din ziua publicaţiunei actului de disolvare a societăţei, sau a declaraţiunei de lichidare, dacă obligaţiunea n'a devenit exigibilă. In cazul prevăzut de art. 103, terminul curge din ziua în care actul de disolvare poate fi opus celor de al treilea. Pentru obligaţiunile derivând din lichidarea societăţei, terminul începe a curge dela data aprobărei ultimului bilanţ al lichidatorilor.

Pentru acţiunile prevăzute la No. 2, terminul curge din ziua scadenţei obligaţiunei sau din ultima zi a terminului prevăzut de art. 282. *(Ital. 919).*

950. Acţiunile rezultând din contractele de împrumut maritim sau de gaj asupra vaselor, se prescriu prin trecere de trei ani socotiţi din ziua când obligaţiunea a ajuns la termen. *(Ital. 920).*

951. Grefierii şi sindicul sunt liberaţi de îndatorirea de a da cont de registrele de comerţ şi de hârtiile ce le sunt încredinţate în procedura asupra falimentului, după trecerea de trei ani dela închiderea sau încetarea operaţiunilor falimentului. *(Ital. 921).*

952. Se prescriu prin doi ani, socotiţi în ziua terminărei afacerei, actiunile mijlocitorilor pentru plata dreptului lor de mijlocire.

Prin acelaş termen se prescriu acţiunile de anulare sau de reziliere a concordatului în materie de faliment. Termenul curge pentru acţiunile în anulare din ziua când dolul a fost descoperit, iar pentru acţiunile în reziliere dela expirarea termenului scadenţei ultimei plăţi ce falitul urma a face conform concordatului. *(Ital. 922).*

953. Se prescriu printr'un an din ziua protestului sau a reclamaţiunei de care se vorbeşte în art. 677, acţiunile pentru plata daunelor cauzate prin lovirea unui vas şi, din ziua când vasul a fost complet descărcat, acţiunile pentru contribuţiunile la avariile comune. *(Ital. 923).*

954. Acţiunile rezultând în contractul de închiriere al unui vas se prescriu prin trecere de un an dela împlinirea călătoriilor şi acelea derivând din contractul de închiriere prin trecerea de un an dela expirarea termenului convenit între părţi sau dela împlinirea celei din urmă călătorii, dacă contractul a fost prelungit.

Acţiunile ce decurg din contraotul de asigurare se prescriu prin trecere de un an.

In asigurările maritime, termenul începe a curge după terminarea călătoriei ce a fost asigurată şi, pentru asigurările cu termen, din ziua în care se sfârşeşte asigurarea; în caz de presumpţiune de pierdere a vasului pentru lipsă de nuvele, anul începe

www.digibuc.ro

dela finele termenului fixat pentru prezumpţiunea de pierdere. Se excepteză termenele fixate pentru dreptul de abandon prevăzute de titlul VI, cartea II.

In celelalte asigurări contra daunelor şi asupra vieţei, termenul curge din momentul când s'a întâmplat faptul care a dat naştere acţiunei. *(Ital. 924).*

955. Se prescriu asemenea prin trecere de un an:

1. Acţiunile pentru furniturile de proviziuni, lemnărie, combustibile şi alte lucruri necesare pentru reparaţiunea sau prepararea unui vas de călătorie şi pentru lucrările făcute pentru aceste obiecte.

2. Acţiunile pentru plată de alimente date marinarilor şi celorlalţi oameni ai echipajului, din ordinul căpitanului.

Prescripţiunea începe a curge dela data furniturilor şi dela facerea lucrărilor, dacă părţile nu au stipulat un termen de plată. In acest caz, prescripţiunea rămâne suspendată pe timpul convenit.

Dacă furniturile sau lucrarea s'a urmat mai multe zile succesive, termenul de un an începe a curge din ultima zi. *(Ital. 925).*

956. Acţiunile contra cărăuşilor derivând din contractul de transport se prescriu:

1. Prin trecere de şase luni dacă transportul a fost făcut în Europa, afară de Islanda şi Insulele Feroe, într'o piaţă maritimă a Asiei sau a Africei de pe Mediterana, Marea Neagră, Canalul de Suez sau Marea-Roşie, ori într'o piaţă de pe uscat legată prin cale ferată cu o piaţă maritimă din localităţile sus arătate;

2. Prin trecere de un an, dacă transportul s'a făcut în alt loc.

In caz de pierdere totală termenul începe a curge din ziua în care lucrurile transportate trebuiau să ajungă la destinaţiunea lor, iar în caz de pierdere parţială, avarie, sau întârziere, din ziua predării mărfurilor în primirea destinatarului. *(Ital. 926).*

TITLUL III
DISPOZIŢIUNI TRANZITORII [1])

957. Dispoziţiunile legilor şi regulamentelor în vigoare asupra burselor de comerţ asupra mijlocitorilor de mărfuri şi asupra magazinelor generale, dokuri şi intrepozite, vor continua a avea putere obligatorie chiar după punerea în aplicaţie a acestui codice, întrucât nu vor fi contrarii dispoziţiunilor lui sau nu vor fi modificate prin legi ulterioare.

958. Societăţile şi asociaţiunile comerciale existente la epoca punerei în aplica-

[1]) Aceste dispoziţiuni sunt luate după *Decretul italian din 14 Decemvrie 1882*, relativ la punerea în aplicare a Codului de Comerţ italian din 31 Octomvrie 1882.

www.digibuc.ro

ţiune a acestui codice, vor fi regulate de legile anterioare afară de următoarele dispoziţiuni:

1. Societăţile în comandită prin acţiuni şi anonime sunt scutite de orice altă autorizaţiune şi supraveghere din partea guvernului şi de sarcinele relative, însă sunt supuse dispoziţiunilor din art. 104, 142, 144, 149, 153, 155, 165, aliniatul ultim, 169, 174, 175, 176, 177, 179, 181, 182, 185, 186, 187, 264, 265, 266, şi 268 ale acestui codice şi acelora cari se raportă la reducerea capitalului, la fuziunea şi lichidarea societăţilor.

Ele mai sunt încă supuse dispoziţiunilor art. 124 privitoare la administratorii realeşi sau numiţi în urma punerei în lucrare a acestui codice;

2. Asociaţiunile mutuale şi cari nu au de obiect exclusiv asigurările maritime sunt supuse art. 260 al acestui codice, cu rezerva dispoziţiunei din numărul următor;

3. Societăţile şi asociaţiunile de asigurare asupra vieţei şi administratoare de tontine sunt supuse dispoziţiunilor art. 147 al acestui codice pentru toate primele ce le vor percepe în urma aplicaţiunei sale, cu rezerva reducerei proporţionale a cauţiunilor date pentru operaţiunile anterioare, în modurile şi în termenele ce se vor stabili prin osebit regulament;

4. Societăţile şi asociaţiunile cari voesc să introducă modificări în actele lor constitutive şi să prelungească termenul fixat pentru durata lor, trebuesc să se conformeze dispoziţiunilor noului codice.

959. Pentru executarea dispoziţiunilor articolului de mai sus, numirea censorilor trebuie să fie făcută în cea dintâi adunare generală care va avea loc în cursul celor şase luni după punerea în aplicaţie a acestui codice, sau într'o adunare specială, care se va convoca spre acest sfârşit în acelaş termen, sub responsabilitatea administratorilor.

Adunarea generală, dacă cel puţin jumătate din capitalul social se află reprezentat în ea, va putea, cu votul afirmativ a două treimi din capitalul reprezentat în adunare, să decidă ca administratorii actuali să fie, în caz de realegere, dispensaţi de obligaţiunea de a da cauţiunea prescrisă de acest codice. *(Decret. Ital. 5).*

960. Cambiile şi biletele la ordine emise înaintea acestui codice, girurile şi acceptaţiunile şi avalurile făcute în orice epocă, se vor regula după legile anterioare.

Cu toate acestea, din ziua punerei în lucrare a noului codice, se vor aplica acestor titluri dispoziţiunile nouei legi, privitoare la forma şi la termenele protestului şi la

www.digibuc.ro

măsurile de luat în cazul de pierdere a acelor titluri.

Pentru cambiile şi biletele la ordin a căror scadenţă va fi chiar în ziua punerei în vigoare a acestui codice, protestul se va face asemenea în forma şi termenele prescrise de dânsul. *(Decret. Ital. 9).*

961. Mandatul prepusului care în ziua punerei în aplicare a noului codice începuse deja să exercite comerţul care a fost prepus, trebuie să fie depus conform dispoziţiunilor art. 394 din acest codice, în cele trei luni dela aplicarea lui, pentru îndeplinirea formalităţilor prescrise de acel articol. *(Decret. Ital. 10).*

962. In cele dintâi trei luni după punerea în aplicaţie a acestui codice, administraţiunile de căi ferate, aplicând tarifele speciale în vigoare, nu vor fi supuse la responsabilitatea stabilită de acest codice, dacă ea ar fi mai mare decât cea existentă după reglementele lor. *(Decret. Ital. 1882, 11).*

963. In cele şase luni dela punerea în aplicaţie a noului codice, toate casele supuse dispoziţiunilor art. 510 trebuie să se conformeze lor.

Pentru vasele în curs de călătorie, în momentul punerei în lucrare a acestui codice, termenul sus zis începe a curge din ziua sosirei lor într'un port al Regatului. *(Decret. Ital. 1882, 14).*

964. Privilegiile asupra vaselor dobândite mai înainte de punerea în aplicaţie a noului codice, după formele legei anterioare, îşi păstrează rangul lor chiar în privinţa privilegiilor dobândite sub imperiul acestui codice.

Dispoziţiunile art. 690 şi următoarele ale cărţei II din noul codice se aplică deasemenea la privilegiile dobândite înainte de punerea lui în vigoare. *(Decret. Ital. 1882, 15).*

965. Termenele pentru neadmisibilitatea acţiunei se vor regula după legea în vigoare la epoca evenimentului care dă loc acţiunei. *(Decret. Ital. 1882, 18).*

966. Prescripţiunile începute înainte de aplicaţiunea acestui codice se regulează după legile anterioare.

Cu toate acestea, prescripţiunile începute înainte de acea punere în aplicaţiune şi pentru care după legile anterioare s'ar cere încă un timp mai lung decât cel fixat prin acest codice, se vor împlini cu trecerea acestui termen mai scurt, calculându-l din ziua punerei în aplicaţiune a noului codice. *(Decret. Ital. 1882, 19).*

967. Prezentul codice va intra în vigoare cu începere dela 1 Septemvrie 1887, iar dacă promulgarea lui nu se va putea face înainte de această dată, el se va pune în lucrare la o lună după data promulgărei lui.

968. *(Modif. Lg. 3 Martie*

www.digibuc.ro

1902). Judecătorii-sindici ai tribunalelor primesc retribuţiunea judecătorilor de şedinţă. Pe lângă acest onorariu, judecătorii-sindici ai tribunalului de Ilfov mai primesc o diurnă de 150 lei pe lună, iar judecătorii-sindici ai tribunalelor Iaşi, Dolj, Covurlui şi Brăila, o diurnă de 75 lei.

Secretarii-arhivari ai judecătorilor-sindici primesc retribuţiunea grefierilor de tribunal.

969. *(Modif. Lg. 3 Martie 1902).* Pentru acoperirea retribuţiunei judecătorilor sindici şi secretarilor-arhivari şi pentru cheltuelile de cancelarie, Statul va percepe până la maximum 4% din activul brut al falimentului, fără ca suma percepută dela un faliment să poată trece în cifra de 20.000 lei.

Cota perceperei, până la maximum 4%, se va fixa în fie-care an prin legea bugetară.

Pentru anul bugetar curent, cota se fixează la 30%; ea se va face venit la tezaur, sub o rubrică specială a veniturilor ministerului de justiţie.

In raport cu incassările şi intrările, se va deschide, prin consiliul de miniştri, ministerului de justiţie creditele necesare pentru retribuţiunea personalului.

970. Un regulament special va determina modul de percepere al contribuţiunei.

971. Falimentele deja deschise la aplicaţiunea legei celei noui vor continua a fi administrate şi lichidate conform legei celei vechi.

www.digibuc.ro

TABLA DE MATERII

A CODULUI DE COMERŢ

CARTEA I

DESPRE COMERŢ IN GENERE

	Articolul
Tit. I. — Dispoziţiuni generale	1—2
Tit. II. — Despre faptele de comerţ	3—6
Tit. III. — Despre comercianţi	7—21
Tit. IV. — Despre registrele comercianţilor	22—34
Tit. V. — Despre obligaţiunile comerciale în general	35—59
Tit. VI. — Despre vânzare	60—73
Tit. VII. — Despre report	74—76
Tit. VIII. — Despre societăţi şi acţiuni comerciale.	77—269
Tit. IX. — Despre cambie şi despre cek	270—369
Tit. X. — Despre contul curent	370—373
Tit. XI. — Despre mandatul comercial şi despre comision	374—412
Tit. XII. — Despre contractul de transport	413—441
Tit. XIII. — Despre contractul de asigurare	442—477
Tit. XIV. — Despre gaj	478—489

CARTEA II

DESPRE COMERŢUL MARITIM ŞI DESPRE NAVIGAŢIUNE

Tit. I. — Despre vase şi proprietarii lor	490—505
Tit. II. — Despre căpitan	506—530
Tit. III. — Despre înrolarea şi salariile persoanelor echipajului	531—556
Tit. IV. — Despre contractul de închiriere	557—600
Tit. V. — Despre împrumutul maritim	601—615
Tit. VI. — Despre asigurarea contra riscurilor navigaţiunei	616—653
Tit. VII. — Despre avarii şi despre contribuţiune.	654—671
Tit. VIII. — Despre pagubele cauzate prin lovirea vaselor (abordaj)	672—677
Tit. IX. — Despre creanţele privilegiate	678—694

www.digibuc.ro

CARTEA III

DESPRE FALIMENT

Tit. I. — Despre declarațiunea de faliment și despre efectele sale . . . . . 695—725
Tit. II. — Despre administrațiunea falimentului. . 726—767
Tit. III. — Despre lichidațiunea pasivului . . . . 768—802
Tit. IV. — Despre lichidarea activului . . . . . 803—818
Tit. V. — Despre repartițiunea între creditori și despre închiderea falimentului . . . . . 819—831
Tit. VI — Despre încetarea și suspendarea falimentului . . . . . 832—865
Tit. VII. — Dispozițiuni privitoare la falimentul societăței comerciale . . . . . 866—874
Tit. VIII. — Despre infracțiuni penale în materie de faliment . . . . . 875—888

CARTEA IV

DESPRE EXERCIȚIUL ACȚIUNILOR COMERCIALE ȘI DESPRE DURATA LOR

Tit. I. — Despre exercițiul acțiunilor comerciale. . 889—944
Tit. II — Despre prescripție . . . . . 945—956
Tit. III. — Dispozițiuni tranzitorii . . . . . 957—971

www.digibuc.ro

DICȚIONAR

JURIDIC LATINO-ROMÂN — MAXIME DIN DREPTUL ROMAN

www.digibuc.ro

DICȚIONAR

JURIDIC LATINO-ROMÂN — MAXIME DIN DREPTUL ROMAN

A

Ab intestato.	Fără testament.
Abolitio generalis (publica, specialis).	Amnistie generală (publică, specială).
Ab omnibus officiis civilibus vel publicis remotae (Dig., L. 22. De reg. juris).	(Femeile) sunt excluse dela toate funcțiunile civile și publice.
Abrogatio parte in qua.	Anulare sau abrogare parțială.
Absentis alicujus praesens imago.	(Reprezentațiunea) este icoana prezentă a celui absent. (art. 664 și urm. cod. civ.).
Abusus non tollit usum.	Abuzul nu înlătură uzul.
Accessio cedit principali (Ulpian, Digeste, L. 34, 2, 19, 13).	Accesorul se încorporează la principal.
Accessio solo cedit.	Accesorul se încorporează solului (art. 489 și urm. c. civ.).
Accessorium sequitur principale.	Accesorul urmează principalului (art. 504 și urm. c.civ.)
Acta diurna.	Acte (evenimente) zilnice.
Acta forensia.	Acte judiciare.
Acta judiciorum.	Hotărîri.
Acta publica.	Arhive, registre.
Acta publica probant se ipsa.	Actele autentice fac cre-

www.digibuc.ro

	dinţă prin ele însile (art. 1172 c. civ.).
Acta simulata veritatis substantiam mutare non possunt.	Actele simulate nu pot schimba substanţa adevărului.
Actio ab irato	Acţiune isvorîtă din mânie sau ură.
Actio ad futurum.	Acţiune pentru viitor (art. 66 bis pr. civ.).
Actio ad mobile est mobilis, ad immobile est immobilis.	Acţiunea pentru un mobil este mobiliară, pentru un imobil, imobiliară (art. 472 şi 474 c. civ.).
Actio aquae pluviae.	Acţiunea apei de ploae (servituţi, art. 578—579 c. civ.).
Actio autem nihil aliud est, quam jus persequendi in judicio, quod sibi debetur (Institute, 4, 6).	Acţiunea nu este altceva decât dreptul de a urmări în judecată ceeace ţi se datoreşte (art. 58 şi urm. pr. civ.
Actio bonae fidei.	Acţiune de bună credinţă
Actio commodati contraria.	Acţiune de comodat contrarie (art. 1574 c. civ.).
Actio communi dividundo.	Acţiune pentru împărţire unui lucru comun (art. 728 c. civ.).
Actio damni infecti.	Acţiune în daune-interese (art. 1082 c. civ.).
Actio de in rem verso.	Acţiune acordată pentru ca cineva să nu se îmbogăţească fără drept în detrimentul altuia.
Actio familiae erciscundae.	Acţiune pentru împărţire unei moşteniri (art. 728 c. civ.
Actio famosa.	Acţiune în difamaţiune (calomnie).
Actio in factum concepta.	Acţiune întemeiată în fap
Actio in jus concepta.	Acţiune întemeiată în drept.

www.digibuc.ro

Actio in personam.	Acţiune personală (art. 13 şi 14 c. civ.)
Actio in rem scripta.	Acţiune reală.
Actio furti.	Acţiunede daune în materie de furt.
Actio negotiorum gestorum directa (contraria).	Acţiune directă (contrarie) în gestiunea de afaceri (art. 987 urm. c. civ.).
Actiones vectigales.	Acţiuni imobiliare (art. 471 c. civ.).
Actioni non natae non praescribitur.	Acţiunea nenăscută nu se prescrie (art. 1886 c. civ.).
Actionum autem quaedam bonae fidei sunt, quaedam stricti juris (Inst., 4, 6, 28).	Acţiunile sunt unele de bună credinţă şi altele de drept strict.
Actio pauliana.	Acţiunea pauliană (art. 975 c. civ).
Actio personalis in rem scripta.	Acţiune mixtă.
Actio pigneratitia directa.	Acţiune directă de gaj (art. 1686 c. civ.).
Actio quanti minoris.	Acţiune în micşorarea preţului.
Actio quae ex aequo et bono introducta est (Dig., L. 66, De condict. indeb.).	Acţiune întemeiată pe echitate şi bine.
Actio recuperandae possessionis.	Acţiune posesorie (art. 1846 c. civ.).
Actio rei uxoriae.	Acţiune pentru restituirea dotei (art. 1271 urm. c. civ.).
Actio tam in rem quam in personam.	Acţiune reală şi personală (mixtă).
Actio tributoria.	Acţiune de partaj (art. 728 şi urm. c. civ.).
Actore non probante, reus absolvitur.	Dacă reclamantul nu probează, pârîtul este liberat (achitat) (art. 1169 c. civ).
Actori incumbit onus probandi.	Reclamantului îi incumbă sarcina probei (art. 1169 c. c.).

www.digibuc.ro

Actori incumbit probatio; reus in excipiendo fit actor. Reclamantului îi incumbă proba; pârîtul devine reclamant când opune o excepţie (art. 1169 c. civ.).

Actor sequitur forum rei. Reclamantul intentează acţiunea la tribunalul pârîtului (art. 13, 14 c. civ., art. 58 c. pr. civ.).

Ad factum nemo praecise cogi potest Nimeni nu poate fi silit să facă ceva (art. 1075 c. civ.).

Ad ferenda matrimonii onera. Pentru suportarea sarcinilor căsătorii (art. 185 şi urm. c. civ.).

Adhuc sub judice lis est. (Horaţiu, Arta poetică, v. 78). Procesul e încă pendinte.

Adipiscendae possessionis causa. Pentru dobândirea posesiunii (art. 1846 c. civ.).

Ad libertatem proclamare (Dig., 40, 12). A-şi reclama libertatea.

Ad nutum. După voia sa.

Adolescens, si valet jurare, potest (Dig., L. 4, De in litem jurando). Minorul poate depune jurământ, dacă este util.

Adoptio enim naturam imitatur. (Inst., 1, 11, 4). Adopţiunea imitează natura (art. 309 c. civ.).

Adoptio est actio legis qua qui filius meus non est, ad vicem filii redigitur. Adopţiunea este o acţiune legală prin care acela care nu este fiul meu, e pus în situaţiunea de fiu (art. 309 c. civ.).

Ad probationem. Pentru probă.

Ad solemnitatem. Pentru validitate.

Ad valorem. Pentru valoare, la valoare

Adversus bonos mores. Contra bunurilor moravur (art. 5 c. civ.).

Advocati officium non est gratuitum. Serviciile avocatului nu sunt gratuite.

www.digibuc.ro

Aedificium solo cedit et jus soli sequitur.

Edificiul se încorporează la sol şi urmează dreptul solului (art. 489 c. civ.).

Aes alienum est onus universi patrimonii, non certarum rerum.

Datoriile sunt o sarcină a universalităţii patrimoniului, nu a unor bunuri determinate (art. 1718 c. civ.).

Aestimatio facit venditionem.

Preţuirea echivalează cu vânzarea.

Affinitas affinitatem non parit.

Afinitatea nu crează afinitate.

Affinis affinem non generat.

Afinul nu crează afin.

Affinitatis causa fit ex nuptiis (Dig., L. 4, § 3, De grad. et affin.).

Cauza afinităţii decurge din căsătorie.

Album judicum.

Rolul judecătorilor.

A lege vocati legitimi, hoc est quibus legitima potuit deferri hereditas (Dig., L. 128, § 1, De reg. juris).

Ei sunt numiţi de lege moştenitori legitimi, pentrucă lor li se cuvine moştenirea legitimă (art. 653 şi 889 c.civ.)

Alibi natus.

Născut în altă parte (străin).

Alienabile, ergo praescriptibile.

Lucru alienabil, deci prescriptibil (art. 1837 şi urm. c. civ.).

Alienare videtur qui patitur usucapi.

Acela care lasă să i se prescrie un drept, este considerat că l-a înstrăinat (art. 1837 şi urm. c. civ.).

Alieni juris.

Sub puterea altuia.

Alieno juri subjectus.

Supus dreptului altuia.

Aliud est judicium, aliud arbitrium.

Altceva este judecata, altceva arbitragiul.

Aliud est mentiri, aliud est dicere mendacium.

Alta este a minţi şi alta a spune un neadevăr, fiind de bună credinţă.

www.digibuc.ro

Aliud juris est, si quid tacite continetur; aliud, si verbis exprimatur.	Altceva este o clauză tacită, altceva o convenţiune formală.
Aliud pro alio, invito creditore, solvi non potest (Paul, Dig., L. 2 § 1, De reb. cred.).	Nu se poate plăti un lucru pentru altul fără voia creditorului (art. 1100 c. civ.).
Allegans fortuitum casum, illum tenetur probare	Acela care invoacă (alegă) un caz fortuit, este ţinut a-l proba (art. 1169 c. civ.).
Alluvio absque alicujus hominis facto.	Aluviunea se dobândeşte fără fapta omului (art. 495, 496 şi 535 c. civ.).
Alteri ne feceris quod tibi fieri non vis.	Nu fă altuia ceeace nu vrei să ţi se facă ţie.
Alteri stipulari nemo potest.	Nimeni nu poate stipulă pentru altul.
Alterius mora alteri non nocet.	Punerea în întârziere a unuia nu vatămă altuia.
Alterum non laedere, suum cuique tribuere.	A nu vătăma pe altul, a da fiecăruia ce este al său.
Altius non tollendi.	A nu zidi mai înalt (servitute; v. şi art. 662 c. civ.).
Ambulatoria est voluntas defuncti usque ad vitae supremum exitum.	Voinţa testatorului poate fi schimbată până în ultima clipă a vieţii lui (art. 802 c. civ,).
Ambulatoria voluntas hominis usque ad extremum vitae spiritum.	Voinţa omului poate fi schimbată până la cea din urmă suflare a vieţii (art. 802 c. civ.).
Animi judicium.	Judecata spiritului, discernământ.
Animo domini.	Cu intenţiunea de a fi proprietar.
Animo donandi.	Cu intenţiunea de a dărui.
Animo injuriandi.	Cu intenţiunea de a vătăma.
Animo retinetur possessio. (Paul, Dig., L. 41, 3, 4, 11).	Posesiunea se păstrează prin intenţie.

www.digibuc.ro

Animus et factum.	Intenţiunea şi faptul.
Animus rem sibi habendi.	Intenţiunea de a poseda.
Annus incoeptus habetur pro completo.	Anul început e considerat complet.
A non domino.	(Titlu) care nu emană dela proprietar.
Ante factum.	Inainte de fapt.
Appelatio a minima.	Apel a minima (contra pedepsei mici şi pentru mărirea pedepsei).
Apud eum maneant qui majore ex parte heres sit (Gaius).	Aceluia care are cea mai mare parte din propietate, îi rămân (titlurile), (art. 750 c. civ.).
Aqua profluens res est communis.	Apa curgătoare este un lucru comun (art. 578 şi 581 c. civ.).
Aqua quae in meo fundo orta est, mea est, et possum eam cuilibet alio vicino commodare.	Apa care izvorăşte din proprietatea mea este a mea şi pot s'o dăruesc unuia sau altuia dintre vecinii mei (art. 580 c. civ.).
Arbitrio boni viri.	La arbitragiul unui om de bine (competent).
Arbitrio judicis.	La arbitragiul judecătorului.
Argumentum ab absurdo.	Argumentare prin absurd.
Argumentum a contrario.	Argument contrar.
Argumentum ad hoc.	Argument special.
Argumentum ad hominem.	Argument direct.
Argumentum ad litteram.	Argument decisiv.
Argumentum a fortiori.	Argument cu atât mai mult.
Argumentum a pari.	Argument prin analogie.
A suscepta tutela.	Cauza care apără de tutelă (art. 370 c. civ.).
A suscipienda tutela.	Cauza care te descarcă de tutelă (art. 372 c. civ.).

www.digibuc.ro

At ne illud quidem interest utrum civilis an naturalis sit obligatio cui adjicitur fidejussor (Inst., , 3, 29, 1).

Puţin importă dacă obligaţia este civilă sau naturală când e vorba de garant (art. 1653 c. civ.).

Atrox necessitas quae in hominem constantissimum cadat.

O violenţă atroce capabilă de a influenţa şi pe omul cel mai curagios.

Auctio hastae.

Adjudecare, vânzare la licitaţie.

Audiatur et altera pars.

Să fie ascultată şi cealaltă parte.

Aut cede aut solve.

Sau cedează. sau plăteşte (art. 1122 c. civ.).

Aut ex toto sumendum aut ex toto rejiciendum.

Mărturisirea judiciară trebuie luată ca bună în întregul ei sau respinsă în totul (art. 1206 c. civ.).

Aut verbis aut re.

Sau prin vorbe sau prin fapte.

Aversione emere.

A cumpăra în bloc (art. 1299 c. civ.).

A vulgo, non a lege inventa.

(Lucru) stabilit de practică nu de lege.

B

Beati possidentes!

Fericiţi cei ce posedă!

Beneficium legis non debet esse captiosum.

Avantagiile legii nu trebuie să cauzeze prejudicii.

Bonae fidei emptor esse videtur qui ignoravit eam rem esse alienam (Dig., L 109. De verb. signif.).

Este de bună credinţă cumpărătorul care n'a ştiut că lucrul aparţine altuia (art. 485 şi 486 c. civ.).

Bona fides est illaesa conscientia putantis rem suam esse.

Buna credinţă este conştiinţa, convingerea sinceră a aceluia care crede că un lucru îi aparţine.

www.digibuc.ro

Bona fides nihil aliud est quam justa opinio quaesiti domini.

Buna credinţă nu este altceva decât credinţa legitimă că o proprietate ne aparţine.

Bona fides non patitur ut bis idem exigatur (Gaius).

Buna credinţă nu îngădue a se cere de două ori aceeaş (plată).

Bona non intelliguntur, nisi deducto aere alieno.

Nu este avere, decât ceeace rămâne după ce scazi datoriile.

Bona quae in usu publico sunt (Dig., L. 6, De contrah. empt.).

Bunuri cari sunt destinate (afectate) uzului public (art. 476 c. civ.).

Bonorum separatio.

Separaţiunea de bunuri (de patrimonii) (art. 781 urm. şi 1256 urm. c. civ.).

Bonus paterfamilias.

Bun părinte de familie.

Brevis temporis.

De scurtă durată (prescripţiune).

C

Capitis diminutio.

Moarte civilă.

Caput aquae illud est unde aqua oritur.

Izvorul apei este acolo de unde apa ţâşneşte (art. 579 c. civ.).

Caput aquae, unde aqua nascitur et ubi primum emergit (Dig., L. 1 § 8, De aqua quotid. et aestiv.).

Izvorul apei este acolo de unde apa porneşte şi de unde ese mai întâi (art. 579 c. civ.).

Carcer ad continendos homines non puniendos haberi debet (Ulpian, Dig., L. 8, De poenis, 48, 19, 9).

Trebuie să avem închisori pentru a îndrepta oamenii, nu pentru a-i pedepsi.

Casum fortuitum definimus omne quod humano coeptu praevideri non potest, nec cui praeviso potest resisti.

Numim caz fortuit pe acela care depăşeşte posibilităţile de prevedere omeneşti şi căruia, chiar prevenit, nu

www.digibuc.ro

	i-ai putea rezista (art. 1083 c. civ.).
Casum sentit dominus.	Proprietarul suportă riscurile (cazul fortuit) (art. 971, 1342, 1358, 1475, 1566, 1601 c. civ.).
Casus o nullo praestantur.	Nimeni nu răspunde de cazurile fortuite (art. 760, 1083, 1156 c. civ.).
Casus belli.	Un caz de răsboi.
Causa civilis, id quod inducit ad contrahendum.	Cauza civilă (este) aceea care ne determină a contracta.
Causa civilis obligandi.	Cauza civilă a obligaţiunii (art. 966 c. civ.).
Causaè causarum.	Cauzele cauzelor.
Causae probatio.	Proba cauzei.
Causae remotae actionis.	Cauzele îndepărtate ale acţiunii.
Causa est id quod inducit ad contrahendum.	Cauza este aceea care împinge (induce) la contractare.
Causam usucapionis habere.	A avea dreptul de a prescrie.
Causa proxima actionis; causa remota.	Cauza nemijlocită (imediată) a acţiunii; cauza îndepărtată.
Cautio judicatum solvi.	Cauţiune pentru a plăti cheltuelile de judecată.
Certissimum est ex alterius contractu neminem obligari.	Este foarte sigur că nimeni nu e obligat prin contractul altuia.
Cessante causa, cessat effectus.	Incetând cauza, încetează şi efectul.
Cessante causa legis, cessat lex.	Nemai existând cauza (obiectul) legii, numai există (nu se mai produc) nici efectele legii.
Classici testes.	Martori demni de încredere.

www.digibuc.ro

Coacta voluntas, nihilominus voluntas est.	Voința constrânsă e totuș voință (art. 955 și urm. c. civ.)
Cogitationis poenam nemo patitur.	Nimeni nu e pedepsit pentru intențiune (intențiunea nu se pedepsește).
Cognita causa.	In cunoștință de cauză.
Collatio bonorum.	Raportul bunurilor.
Collatio dotis.	Raportul (raportarea) dotei.
Commercium est emendi vendendique invicem jus (Gaius, 1, § 5).	Comerțul este dreptul de a cumpăra și de a vinde.
Compensatio est debiti et crediti inter se contributio (Modestin, Dig., 16, 2, 1).	Compensațiunea este balanța dintre dare și avere (art. 1143 c. civ.).
Compensationes omnes actiones ipso jure minuunt.	Compensațiunile micșorează de plin drept toate creanțele (art. 1143 urm. c. civ.).
Concursu partes fiunt.	Prin concursul (moștenitorilor) se face partajul (art. 669 c. civ.).
Condictio causa data.	Acțiune personală având o cauză.
Condictio causa non secuta.	Acțiune personală fără cauză.
Condictio certi.	Acțiune personală determinată.
Condictio incerti.	Acțiune personală nedeterminată.
Condictio indebiti.	Acțiune pentru restituirea unei plăți făcute din eroare
Condictio sine causa.	Acțiune personală fără cauză.
Condictio semel impleta non resumitur.	Condiția odată împlinită nu se reînnoește (art. 1011 c. civ.).
Condictio sine qua non.	Condiție fără de care nu se poate face ceva.

www.digibuc.ro

Confessio in jure. Mărturisire judiciară (în justiție).

Confessio est probatio probatissima. Mărturisirea este proba cea mai de seamă (art. 1206 c. civ.).

Confessio omnium probationum maxima est. Mărturisirea este cea mai puternică dintre toate probele (art. 1206 c. civ.).

Confessus in jure pro adjudicato est. Cel ce mărturisește în justiție este (considerat) ca judecat (art. 1206 c. civ.).

Confirmatio nil dat novi, Confirmarea (sau ratificarea) nu adaugă nimic (actului).

Confusio magis eximit personam ab obligatione quam extinguit obligationem (Dig., L. 71, De fidej. et mand., 46, 1). Confuziunea mai mult eliberează persoana de obligație decât stinge obligațiunea (art. 1154 și 1155 c. civ.).

Connubium est uxoris jure ducendae facultas (Ulpian. Reg., 5, 3). Capacitatea de a te căsători este facultatea de a lua în mod legal o femee (art. 127 urm. c. civ.).

Consensus est duorum in idem placitum. Consimțământul este acordul a două persoane asupra aceluiaș lucru (obiect) (art. 942 c. civ.).

Consensus mariti. Consimțământul bărbatului.

Consensus omnium. Consimțământul tuturor

Consensus populorum lex naturae putandus est (Cicero). Acordul popoarelor trebue considerat ca o lege a naturii

Consentire est in unam eademque sententiam concurere. A consimți este a te uni într'o aceeaș și unică hotărâre (art. 942 și urm. c. civ.

Consequantur clarissimatus dignitatem (Dig., L. 1, De adv. divers. judicio). Cea mai înaltă demnitate o au (judecătorii și avocații).

Constans et perpetua vo- (Justiția) este voința ste-

www.digibuc.ro

luntas jus suum cuique tribuendi (Ulpian, L. 10, De just. et jure).

Constat autem jus nostrum, quo utimur, aut ex scripto, aut non ex scripto (Inst. , 1, 2, 3).

Constat enim alimenta cum vita finiri (Dig., L. 8 § 9, De transact.).

Consuetudinis ususque longaevi non vilis auctoritas est: verum non usque adeo sui valitura momento, ut aut rationem vincat, aut legem (C., L. 2, Quae sit longa consuet.).

Consuetudo, optima legum interpres (Dig., L. 33, De leg.).

Contestatio litis.

Contra actum protestatio non valet.

Contractus legem ex conventione accipiunt (Ulpian).

Contractus non ex nomine sed ex re legem accipiunt.

Contra non valentem agere non currit praescriptio.

Contrarium judicium.

Contra testimonium scriptum testimonium non scriptum non admittitur (C., L. 1, De testib.).

Contrectatio rei fraudulosa, lucri faciendi gratia (Inst., 4, 1, 1).

tornică și vecinică de a da fiecăruia dreptul său.

Este stabilit că dreptul nostru e scris sau nescris (cutumiar, obicinuelnic).

Este sigur că alimentele încetează odată cu vieața.

Autoritatea obiceiului și a unui uz lung e respectabilă; ea nu poate însă să treacă înaintea nici a rațiunii, nici a legii.

Obiceiul este cel mai bun interpret al legilor.

Deschiderea procesului.

Protestarea n'are valoare împotriva unui fapt.

Legea în contracte e însă convențiunea (art. 942 c. civ.)

Contractele își au legea lor nu după numele ce li se dă ci după fapte (art. 942 c. civ).

Prescripția nu curge în contra celor incapabili (art. 1875 c. civ).

Instanță contrară.

Nu se admite o mărturie verbală în contra unei probe scrise (art. 1191 c. civ.).

Sustragerea frauduloasă a lucrului altuia cu scopul de a realiza un câștig (art. 306 c. pen.).

www.digibuc.ro

Corpus delicti
Corpul delictului.

Correi ad conservandam et perpetuandam, non ad augendam obligationem.
Codebitorii sunt mandatari unii altora pentru a păstra și continua obligațiunea, nu și pentru a o mări.

Creduti et debiti inter se contributio (Dig., L. 1, 16, 2).
Compensarea între debit și credit (art. 1143 c. civ.).

Creditor, qui permittit rem venire, pignus dimittit (Dig., L. 158, De reg. juris, 50, 17).
Creditorul care permite vinderea lucrului, pierde gajul (art. 1688 c. civ.).

Crux juris studiosorum.
Crucea studenților în drept este absența.

Cuique licet juri in suum favorem introducto renuntiare.
E permis oricui să renunțe la un drept stabilit în favoarea sa.

Cuique suum tribuere.
A da fiecăruia ce e al său.

Cui recte solvitur, is etiam novare potest (Dig., L. 10, De novat.).
Cel ce primește plata valabil poate face și o novație (art. 1129 c. civ.).

Cujus est condere legem, ejus est abrogare.
Acela care are dreptul de a face o lege, acela trebuie să o abroge.

Culpa casum praecessit.
Greșeala a precedat cazul fortuit.

Culpa dolo proxima.
Greșeală vecină cu dolul.

Culpa est immiscere se rei ad se non pertinenti.
Este o greșeală ca cineva să se amestece într'un lucru care nu-l privește.

Culpa factum inconsultum quo alteri nocetur.
Greșeala este un fapt imprudent care vatămă altuia.

Culpa lata.
Greșeală gravă.

Culpa lata dolo aequiparatur.
Greșeala gravă este echivalentă cu dolul.

Culpa lata dolus est.
Greșeala gravă este un dol.

Culpa levis.
Greșeală ușoară.

Culpa levissima.
Greșeală foarte ușoară.

Cum principalis causa non consistit, nec ea quidem quae
Când obligațiunea principală nu există, acelea cari

www.dacoromanica.ro

sequuntur, consistere possunt. decurg din ea nu pot nici ele exista.

Cum totius instrumenti fides una et individua sit. Credința datorită unui act autentic trebuie să fie una și indivizibilă (art. 1173 c. civ.).

Custodiam plane commodatae rei etiam diligentem debet praestare (Ulpian, Dig., L. 13, 6, 5, 5). Lucrul dat în comodat trebuie păstrat cu băgare de seamă și cu îngrijire.

D

Damnatio in metallum. Condamnarea la munca în mine (la muncă silnică).

Damni infecti. Pagubă eventuală.

Damnum corpore corpori datum. Stricăciune făcută unui obiect, lovindu-l cu un alt obiect.

Damnum emergens et lucrum cessans. Daună suferită și câștig pierdut (lipsă de câștig).

Damnum injuria datum. Prejudiciu cauzat fără drept.

Damnum injuria sine jure datum. Prejudiciu cauzat fără drept și fără dreptate.

Damnum remotum. Daună îndepărtată.

Dare id est rem accipientis facere. A da este a transmite donatarului proprietatea.

Dare in solutum est vendere. A da ceva în plată e a vinde.

Dare pretium pro re. A da un preț pentru un lucru.

Dare rem pro re. A da un lucru pentru un altul (art. 1405 c. civ.).

Datio in solutum. Dare în plată (art. 1100 c. civ.).

Datio successionis. Donațiune în vederea succesiunii (art. 813 c. civ.).

www.digibuc.ro

Dat fidem cui jurijurando et non jusjurandum cui.

Omul inspiră încredere în jurământ şi nu jurământul în om.

Dato jurejurando, non aliud quaeritur quam an juratum sit, remisa quaestione an debeatur (Ulpian, Dig., L. 5 § 2, De jurejur.).

Odată jurământul deferit, ceeace interesează e nu dacă datoria există ci dacă jurământul a fost prestat (art 1211 c. civ.).

De auditu.

Din auzite.

Debet esse titulus secundum jus.

Titlul trebue să fie just (art. 1895 c. civ.).

Debiti et crediti inter se contributio (Dig., L. 1, De compens.).

Compensaţiunea între datorie şi creanţă (art. 1143 c. civ.).

Debitor certae speciei interitu liberatur.

Debitorul unui corp cert este liberat prin pierderea acestuia (art. 927, c. civ.).

Debitor, is qui debet.

Debitor, acela care datoreşte.

Debitor rei certae interitu liberatur.

Debitorul unui bun cert este liberat prin pierderea acestuia (art. 927, 1156).

Debitum cum re junctum.

Datorie unită cu lucrul.

Debitum pro debito.

O datorie pentru o altă datorie.

De credulitate.

De crezământ (art. 1222 c. civ.).

De cujus.

De a cărui moştenire este vorba.

Deductio mulieris in domum mariti.

Conducerea femeii în casa soţului.

De eo quod plerumque fit.

Despre ceeace se întâmplă mai adesea.

Defensores civitatis (civitatum).

Apărătorii cetăţii.

Defensores plebis.

Apărătorii (protectorii) poporului.

www.digibuc.ro

Deficiente conditione, deficit donatio.

Lipsind condiţia lipseşte şi donaţia.

Deficientis potestatis vel voluntatis.

Lipsă de putere sau de voinţă.

De fructibus consumptis agere non potest (Inst., 2, 1, 35).

Nu se pot reclama fructele (veniturile) consumate (cu bună credinţă) (art, 485, 486, 487 c. civ.).

De jure belli ac pacis.

Despre dreptul de războiu şi de pace.

De minimis non curat lex (praetor).

Legea (judecătorul) nu se ocupă de lucrurile mărunte, neinsemnate.

De petitione hereditatis.

Despre petiţiunea de ereditate.

Depositum miserabile.

Depozitul necesar (art.1620 c. civ.).

De re ad rem.

Dela un lucru la altul.

De re priusquam de reo inquirandum est.

Trebuie să cercecetezi mai întâi faptul şi apoi numai cine e făptuitorul.

De se promittere quemque placet.

Oricine se poate obliga pe sine însuş (art. 942 şi urm. c. civ.).

De se quemque promittere oportet (Dig., L. 83, De verb. obligat.).

Fiecare trebuie să se oblige pentru sine.

De visu et de auditu.

Lucru văzut şi auzit.

Dicat testator et erit lex.

Să spuie testatorul şi lege va fi.

Dictum expertorum nusquam transit in rem judicatum.

Zisele experţilor nu se consideră nicăeri ca lucru judecat.

Dies adjectus efficit ne praesenti die pecunia debeatur (Dig., L. 41, § 1, De verb. obligat.).

Termenul adaugat (la obligaţie) face ca creanţa să nu fie exigibilă de pe acum (1023 c. civ.).

Dies ad quem computatur in termino.

Ziua scadenţei este cuprinsă în termen.

www.digibuc.ro

Dies a quo non computatur in termino.
Ziua punctului de plecare nu e cuprinsă în termen.

Dies feriati; dies festi.
Zile de sărbătoare.

Dies inceptus pro adimpleto habetur.
Ziua începută se consideră împlinită.

Dies incertus appellatur conditio (Ulpian, Dig., L. 50, 1, 30, 4).
Termenul nesigur se chiamă condițiune.

Dies incertus conditionem in testamento facit (Papinian, Dig., 35, 1, 75).
Termenul nesigur într'un testament constitue o condițiune.

Dies interpellat pro homine.
(Scadența) termenului pune în întârziere în locul omului.

Dies judiciarii.
Zile de judecată (de audiență).

Dies venit.
Ziua scadenței.

Diligens pater familias.
Un bun tată de familie.

Dimidium maternis, dimidium paternis.
Jumătate (rudelor) paterne, jumătate (rudelor) materne.

Discite justitiam moniti et non temnere Divos.
Fiind prevenit, caută să știi ce e justiția spre a nu disprețui pe zei.

Divisio instar permutationis obtinet.
Partajul este un fel de schimb.

Dolum et culpam praestat (Dig. , 27, 3, 1).
Ești responsabil de dol și de culpă (art. 960 și 1712 c. civ.).

Dolus dans causam contractui.
Dol care determină consimțământul.

Dominium invito non acquiritur.
Proprietatea nu se câștigă fără voie.

Donari non potest quod non fiat accipientis.
Nu poți da ceva care să nu treacă la donatar.

Donari videtur quod nullo jure cogente conceditur (Dig., L. 29, De. donat.; L. 8₂ De reg. juris)
Ești socotit că dăruești când încuviințezi fără a fi silit de niciun drept.

www.digibuc.ro

Donatio propter nuptias.
Dar în vederea căsătoriei.

Donator de evictione non tenetur.
Donatorul nu garantează (nu răspunde) de evicţiune.

Dos ipsius filiae proprium patrimonium est (Dig., L. 9 § 5, De minor.).
Dota fiicei este propriul său patrimoniu.

Do ut des, do ut facias, facio ut des, facio ut facias.
Iţi dau ca să-mi dai, îţi dau ca să-mi faci, îţi fac ca să-mi dai, îţi fac ca să-mi faci (art. 943 c. civ.).

Duarum civitatum civis esse, nostro jure civili nemo potest (Cicero, Pro Balbo, 11 28, no. 1).
După dreptul nostru civil (dreptul roman) nimeni nu poate fi cetăţeanul a două cetăţi.

Dum tibi non vis, nec illi potes.
Cât timp nu vrei să contractezi, nu poţi să contractezi.

Duo in carne una, ubi et una caro, unus spiritus (Tertulian).
Doi într'un singur corp, alcătuind un singur trup şi un singur suflet (căsătoria).

Duorum in solidum dominium esse non potest (Dig., L. 5, § 15, De commod.).
O proprietate nu poate aparţine pentru întregul ei la două persoane.

Duorum vel plurimum in idem placitum consensus (Ulpian, Dig., L. 1, § 2, De pactis).
Consimţimântul a două sau mai multe persoane pentru un lucru care le place. Concursul a două sau mai multe voinţe.

Dura lex, scripta tamen.
Legea e aspră dar există.

Dura lex, sed lex
Legea e aspră dar e lege.

Durante matrimonio.
In timpul căsătoriei.

E

Eadem est ratio.
Este aceeaş raţiune (motiv).

Eadem vis est taciti ac expressi consensus.
Consimţimântul expres sau tacit are aceeaş putere (art. 970 c. civ.).

www.digibuc.ro

Ea quoque quae ex hostibus capiuntur naturali ratione nostra fiunt (Gaius, Comentarii, 2, § 69).

Tot ceeace luăm dela dușman ne aparține nouă în chip firesc.

Ea res facti magis quam juris est.

E mai mult o chestiune de fapt decât de drept.

Ea quae sunt moris et consuetudinis, in bonae fidei judiciis debent venire (Ulpian, Dig., 21, 1, 31, § 20).

In acțiunile de bună credință, ceeace există în moravuri și în obiceiuri trebuie subînțeles (art. 980 c. civ).

Ego hoc falsum puto.

Socotesc că aceasta e fals.

Ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat (Paul, Dig. 22, 3, 2).

Proba incumbă aceluia care afirmă nu aceluia care neagă (art. 1169).

Ejus est interpretari legem cujus est condere.

Interpretarea legii aparține aceluia care a făcut-o.

Electa una via non datur recursus ad alteram.

Odată ce ai ales o cale, nu-ți este îngăduit de-a recurge la alta.

Emptio tam sub conditione quam pure contrahi potest (Inst., 3, 23, 4).

Vânzarea poate fi sau condițională sau pură și simplă.

Emptor autem nummos venditoris facere cogitur (Ulpian, Dig., 19, 1, 11, § 2).

Cumpărătorul este obligat de-a plăti vânzătorului prețul (1361 c. civ.).

Eodem tempore.

In acelaș timp.

Eo jure utimur, ut quae in praedia urbana inducta illata sunt, pignori esse credantur, quasi id tacite convenerit (Dig. L. 4, In quib. caus. pign., 20, 2).

Este stabilit (admis) în drept că lucrurile aduse și așezate de locatar în imobilele urbane servesc de gaj, ca și cum s'ar fi convenit în mod tacit (art. 1730 c. civ.).

Eo locupletior factus est quantum propriae pecuniae pepercit.

S'a îmbogățit întru atât, întru cât și-a cruțat banii.

Epistola est tacitus nuntius, ut nuntius est epistola loquens.

Scrisoarea este un mesager (trimis) tăcut, după cum mesagerul este o scrisoare care vorbește.

www.digibuc.ro

Errantis voluntas nulla est. Voința aceluia care se înșală e nulă (art. 953 c. civ.)

Error communis facit jus. Eroarea generală devine drept.

Error in corpore. Eroare asupra lucrului (art. 954 c. civ.).

Error in ipso corpore hominis. Eroare asupra identității persoanei (art. 954 c. civ.).

Error in transcribendis verbis non nocet (Dig., L. 22, De reg. juris). Erorile de transcriere nu sunt vătămătoare.

Erroris causae probatio. Proba cauzei erorii.

Error juris nocet, error facti non nocet. Eroarea de drept strică, eroarea de fapt nu strică (art. 953, 954 c. civ.).

Error personae. Eroare asupra persoanei (art. 954 c. civ.).

Erunt duo in carne una. Vor fi doi într'un singur corp.

Est enim jusjurandum affirmatio religiosa (Cicero, De officiis, 3, 9). Jurământul este o afirmațiune (mărturisire) religioasă.

Est enim sine dubio, domus jurisconsulti totius oraculum civitatis (Cicero, De orat., 1, 45). Locuința avocatului este fără îndoială oracolul întregei cetăți.

Est pactio duorum pluriumve in idem placitum consensus (Dig., L. 1, § 2, De pactis). Convențiunea este acordul a două sau mai multe persoane asupra aceleiaș rezoluțiuni.

Est quidem res sanctissima civilis sapientia (Ulpian, Dig. 50, 13, 1, § 4). Știința dreptului este cu adevărat un lucru din cele mai sfinte.

Est tota in toto et tota in qualibet parte. (Ipoteca) este întreagă în tot și întreagă în fiecare parte (art. 1746 c. civ.).

www.digibuc.ro

Esse enim debet cui datur (Dig. L. 14, De jure codicill.).	Acela căruia i se dă trebuie să existe.
Esse in hominum commercium.	A fi în comerţ.
Esse in rerum natura.	A fi în natura lucrurilor
Etiam manu militari.	Chiar cu forţa armată.
Et ideo cum exsiccatus esset alveus, proximorum fit (Dig., L. 30, § 1, De adq. rer. dom.).	Când albia râului a secat, ea devine proprietatea riveranilor (v. art. 502 c. civ.).
Et libertas quidem, ex qua etiam liberi vocantur, est naturalis facultas ejus quod cuique facere libet, nisiquod vi aut jure prohibetur (Inst., 1, 3, 1).	Libertatea — de unde vine numele de liberi — este facultatea naturală a fiecăruia de a face ceeace-i convine, cu condiţia să nu fie împiedicat de puterea legii.
Et non facere, facere est; qui enim non facit, hoc facit ut nolit facere, privatio autem actionis est actio.	Şi a nu face este a face; căci acela care nu acţionează procedează astfel pentrucă nu vrea să acţioneze, aşa că abţinerea de a acţiona este o acţiune.
Eum sequi debent incommoda, quem sequuntur commoda.	Pagubele trebuie suportate de acela care are şi foloasele.
Evincere a vincendo in judicio dicitur.	A evinge derivă dela a învinge în justiţie.
Ex aequo et bono.	După dreptate şi bine.
Ex causa depositii.	Cu titlul de depozit (art. 1591 c. civ.).
Ex causa mutui.	Cu titlul de împrumut (art. 1576 c. civ.).
Exceptio doli mali personam complectitur ejus qui dolo fecit (Ulpian, Dig., L. 44, 4, 4, 33).	Excepţiunea de dol are în vedere persoana aceluia care a comis dolul (art. 960 şi 1712 c. civ.).

www.digibuc.ro

Exceptio est strictissimae interpretationis. — Excepţiunea trebuie foarte strict interpretată.

Exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. — Excepţiunea confirmă regula în cazurile neexceptate.

Exceptionem rei judicatae obstare quotiens eadem quaestio inter easdem personas revocatur (Julian, L. 3, De except. rei judic.). — Este excepţiune de lucru judecat ori de câte ori aceeaş chestiune se deduce între aceleaşi persoane (art. 1201 c. civ.).

Exceptiones dilatoriae judicis. — Excepţiuni dilatorii.

Exceptiones perpetuae et peremptoriae sunt, quae semper locum habent, nec evitari possunt (Gaius, Dig., 44, 1, 3). — Excepţiunile perpetue şi peremptorii sunt acelea cari se pot invoca întotdeauna şi care nu pot fi înlăturate.

Exceptio non adimpleti contractus. — Excepţia neexecutării contractului.

Exceptio rei judicatae. — Excepţiunea lucrului judecat (art. 1201 c. civ.).

Ex conditionali stipulatione tantum spes est debitum iri. — Dintr'o stipulaţiune condiţională nu se naşte decât speranţa unei datorii.

Ex eadem familia. — Din aceeaş familie.

Ex eodem fonte. — Din aceeaş sursă (cauză).

Ex justis nuptiis. — Din căsătorie.

Ex more (moribus). — După obicei.

Ex officio. — Din oficiu, din datorie.

Expulsio manu militari. — Expulzare cu forţa.

Ex ratione legis. — Conform cu dispoziţiunile legii.

Exstinctae res vindicari non possunt. — Lucrurile distruse (care nu mai există) nu pot fi revendicate.

Extra commercium. — In afară de comerţ.

Extra dotem. — (Bunuri) extra-dotale (parafernale.)

www.digibuc.ro

Extra familiam. In afară de familie.

Extra muros. In afara zidurilor (cetății).

Extra ordinem judicium. Contrar uzului judecătoresc.

Ex veteri et preexistente causa. Dintr'o cauză veche și preexistentă.

F

Facta honesta quibus et ignorantes obligantur. (Quasi-contractele) sunt fapte licite prin care te obligi fără să vrei (art. 986 c. civ.).

Facta pro infectis haberi non possunt. Ceeace s'a făcut, nu poate fi considerat ca nefăcut.

Facta redhibitione, omnia in integrum restituuntur, perinde ac si neque emptio, neque venditio intercessit (Dig., L. 60, De aedilit. edicto, 21, 1). Prin acțiunea redhibitorie, lucrurile sunt puse în situațiunea de mai înainte, ca și cum achiziționea sau vânzarea nici n'ar fi intervenit (art. 1341 c. civ.).

Facti magis quam juris quaestio est. Chestiunea e mai mult de fapt decât de drept.

Factum judicis, factum partis. Faptul judecătorului este faptul părții.

Factum negantis nulla est probatio. Nu se poate face proba unui fapt negativ.

Factum tutoris, factum pupilli. Faptul tutorului este faptul pupilului.

Falliti sunt fraudatores, decoctor ergo fraudator. Faliții sunt niște înșelători, risipitorul e deci un înșelător.

Fallitus, ergo fraudator. Falit, deci înșelător.

Falsi nominis vel cognominis adseveratio poena falsi coercetur. Luarea unui nume sau a unei porecle false se pedepsește cu pedeapsa dată pentru fals.

Falsitas est veritatis mutatio dolosa et in alterius praejudicium facta. Falsul este o alterare dolosivă a adevărului făcută în prejudiciul cuiva.

www.digibuc.ro

Familiam suam, id est patrimonium suum.
Familia, adică patrimoniul său.

Familiaria sepulchra.
Mormintele familiei.

Famosa actio.
Acțiune în difamațiune.

Fas est, jus non est.
Este o facultate, nu un drept.

Fati infelicitas excusat.
Nenorocirea îi este o scuză.

Feci, sed jure feci.
Am făcut-o, dar am avut dreptul s'o fac.

Fere secundum promissorem interpretamur (Dig., L. 99, De verb. oblig.).
De obicei, interpretăm(convenţiunea) în favoarea aceluia care promite.

Fictio idem operatur in casu ficto quam veritas in casu vero
Ficţiunea operează în cazul închipuit întocmai ca realitatea în cazul adevărat.

Fictitiae actiones.
Acțiuni simulate.

Fideicomissaria hereditas.
Moștenire fideicomisară.

Fidejussor accipi potest quoties est aliqua obligatio, civilis, vel naturalis cui applicetur (Dig., L. 16, 46, 1, 3).
Se poate primi o cauțiune ori de câte ori există o obligațiune civilă sau naturală (art. 1652 c. civ.).

Fidejussores ita obligari non possunt ut plus debeant quam debet is pro quo obligantur (Inst., 3, 20, 5).
Garanţii nu se pot obliga în aşa fel încât să datorască mai mult decât acela pentru care garantează (art. 1654 c. civ.).

Fidejussor locuples videtur non tantum ex facultatibus, sed ex conveniendi facultate (Dig., L. 2, Qui satisd.).
Solvabilitatea cauțiunei se apreciază nu numai după resursele sale ci şi după posibilitatea de a le urmări (art. 1659 c. civ.).

Fidejussor non tantum ipse obligatur, sed etiam heredem obligatum relinquit (Inst., 3, 20, 2).
Cauțiunea nu numai că se obligă pe sine dar obligă şi pe moştenitorul său (art. 1658 c. civ.).

Filius familias.
Fiu de familie.

Filius naturalis ventrem sequitur.
Fiul natural urmează (condiţiunea) mamei.

www.digibuc.ro

Finitur autem ususfructus morte usufructuarii (Inst., 2, 4, 3).

Uzufructul se stinge prin moartea uzufructuarului (art. 557 c. civ.).

Fiscus post omnes.

Statul după toţi (art. 680 c. civ.).

Fiscus semper solvendo censetur.

Statul e presupus solvabil întotdeauna (art. 682 c. civ.).

Fit enim ejus, qui invenit quod non alterius sit (Paul Dig., L. 31, 1, De acq. rer. dom.).

(E firesc ca) acela care găseşte (comoara) să devie proprietarul ei şi nu un altul (art. 649 c. civ.).

Fiunt scripturae ut per eas quod actum est facilius probari poterit, et sine his autem valet quod actum est, si habeat probationem (Gaius, Dig., 22, 4, 4).

Inscrisurile sunt făcute pentru ca ceeace s'a convenit să poată fi dovedit mai uşor dar şi în lipsa lor, convenţiunile sunt valabile, dacă există vre-o probă (art. 1171 şi urm. c. civ.).

Flumina autem omnia et portus publica sunt, ideoque jus piscandi omnibus commune est in portu fluminibusque (Inst., 2, 1, 2).

Toate fluviile şi porturile sunt publice; de aceea în porturi şi în fluvii, oricine are dreptul de a pescui (art 476 c. civ.).

Flumina navigabilia.

Ape navigabile.

Fluminis naturalem cursum non avertere (C. L. 1, De alluv.).

Un proprietar nu trebuie să abată cursul natural al fluviului.

Foedus matrimonii.

Legătura căsătorii.

Foenebre malum (Tacit).

Camăta.

Forma dat esse rei.

Forma dă fiinţă lucrului

Forma substantialis.

Forma substanţială.

Fortuito casu, non data ad hoc opera.

(Comoara trebuie descoperită) din întâmplare, nu în urma unor lucrări anume făcute în acest scop (art. 649 c. civ.).

Fortuitos casus quod nullum

Cazurile fortuite sunt ace-

www.digibuc.ro

humanum consilium providere potest.

lea pe care nici o minte omenească nu le-ar fi putut prevedea.

Forum delicti comissi.

Locul unde a fost comis delictul.

Forum deprehensionis.

Locul unde inculpatul poate fi arestat.

Fragilitas sexus.

Slăbiciunea sexului.

Fratris autem factum fratri non nocet (Paul, Dig., L. 2 § 1, Si quis allio test. proh.).

Fapta cuiva nu vatămă fratelui său.

Fraudis semper interpretatio in jure civili, non ex eventu duntaxat, sed ex consilio quoque desideratur (Papinian, Dig., 50, 17, 79).

Frauda trebuie întotdeauna interpretată în dreptul civil, nu numai după rezultatul ei ci şi după intenţiunea autorului.

Fraus inter propinquos facile praesumitur.

Fauda se prezumă uşor între rudele apropiate.

Fraus omnia corrumpit.

Frauda viciază totul.

Fructus augent hereditatem.

Veniturile măresc succesiunea.

Fructus civiles tempus successionum habent.

Fructele civile au o durată succesivă (se dobândesc zi cu zi) (art. 525 c. civ.).

Fructus intelliguntur deductis impensis quae quaerendorum, cogendorum, conservandorumque eorum gratia fiunt (Dig., L. 5, § 5, De petit. hered.).

Pentru a socoti fructele, trebuie să scădem cheltuelile făcute cu producerea, recoltarea şi păstrarea lor.

Fructus naturales, quia non ex facto ejus nascuntur (Dig., L. 45, De usuris).

Fructe naturale, pentrucă nu sunt produse de munca lui (art. 522 c. civ.).

Fructus non sunt, nisi deductis impensis.

Veniturile (sau fructele) nu există decât scăzându-se cheltuelile.

Fructus pendentes pars fundi esse videntur (Dig., L. 44. De rei vind.).

Fructele prinse de rădăcini fac parte din fond (art. 465 c. civ.).

www.digibuc.ro

Fructus, quos suis operis adquisierit.

Fructe industriale, acelea pe care le-a dobândit prin munca sa.

Frui quidem pro parte possumus; uti pro parte non possumus (Paul, Dig., 7, 8, 19).

Uzufructul îl putem avea numai în parte; folosinţa însă, nu.

Frustra probatur, quod probatum non relevat (C. 21, 4, 19).

In zadar probezi ceeace nu e concludent (art. 235—237 c. civ.).

Fundi patrimoniales.

Fonduri patrimoniale.

Fundum fructuarius possidet alii non sibi, jus fruendi sibi.

Fondul, uzufructuarul îl posedă pentru altul; pentrusine posedă (numai) dreptul de a se bucura de acel fond (art. 517 c. civ.).

Fundus dotalis.

Fond dotal.

Fundus legatus talis dari debet qualis relictus est (Dig., L. 116, § 4. De legat.).

Fondul legat trebuie predat în starea în care a fost lăsat (art. 903 c. civ.).

Fundus optimus maximus.

Fond liber de orice servitute.

Fundus servus.

Fond grevat de o servitute.

Fur est qui dolo malo rem alienam contrectat (Paul).

Hoţ este acela care sustrage în chip dolos lucrul altuia (art. 306 c. penal).

Furiosi, si per id tempus fecerint testamentum, quo furor eorum intermissus est, jure videntur esse testati (Inst., 2, 12, 1).

Dacă nebunii îşi fac testamentul într'un interval lucid, se socoteşte că au testat în chip valabil.

Furiosi voluntas nulla est (Dig., L. 47. De acq. vel omitt. hered., 29, 2).

Voinţa nebunului e nulă

Furti nomine bene intelligitur omnis illicita usurpatio rei alieni.

Prin furt, se înţelege orice uzurpare ilicită a lucrului altuia (art. 306 c. penal).

Furtorum autem genera duo sunt: manifestum et nec manifestum (Inst., 4, 1, 3).

Furtul e de două feluri: flagrant şi neflagrant.

www.digibuc.ro

Furtum est contrectatio rei fraudulosa, lucri faciendi gratia, vel ipsius rei, vel etiam usus possessionisve; quod lege naturali prohibitum est admittere (Inst., 4, 1, 1).

Furtul este sustragerea frauduloasă a unui lucru, cu scopul de a trage profit fie de pe urma lucrului el însuş, fie de pe urma folosinţei sau a posesiunii sale, ceeace legea naturală opreşte de a se face.

Furtum pignoris.

Furtul gajului.

G

Generaliter injuria dicitur omne quod non jure fit (Inst., 4, 4).

Se numeşte în general injurie tot ceeace e contrar dreptului.

Genera non pereunt.

Genurile nu pier.

Genus masculinum complectitur et femininum.

Genul masculin cuprinde şi pe cel feminin.

Genus limitatum.

Gen limitat, specie.

Genus nunquam perit.

Un gen nu piere niciodată

Gradus affinitatis nulli sunt (Dig., L. 4 § 5. De grad. et affin.).

Alianţa (rudenia prin alianţă) n'are grade.

Gratuitum enim debet esse commodatum (Ulpina, Dig., L. 3, 6, 5, 12).

Comodatul trebuie să fie gratuit.

H

Habens omnem causam et jus auctoris.

Cel ce are cauza şi dreptul autorului său.

Habenti tutorem non datur tutor.

Nu se dă tutor celui ce are tutor.

Habilis ad nuptias, habilis ad pacta nuptialia.

Cel ce e capabil să se căsătorească e capabil (să încheie) şi convenţiuni matrimoniale (art. 1231 c. civ.).

www.dacoromanica.ro

Habilis ad nuptias, habilis videtur ad pacta omnia et renuntiationes quae apponi in talibus solent.

Cel ce e capabil de a se căsători e socotit capabil şi pentru toate convenţiunile şi declaraţiunile care se fac obişnuit cu această ocaziune (art. 1231 c. civ.).

Haec actio ex bono et aequo introducta est (Dig., L. 66. De condict. indeb.).

Această acţiune se întemeiază pe considerente de echitate.

Haec disceptatio in factum consistit (Dig., L. 34, De neg. gest.).

Această contestaţiune e o chestiune de fapt.

Haec proprie donatio appelatur cum dat aliquis ea mente ut statim velit accipientis fieri (Dig., L. 1, De donat.).

Avem de-a face cu o donaţiune atunci când cineva dă cu intenţiunea ca lucrul dat să devie imediat al donatarului.

Hasta erat praecipuum signum earum quae publice venumdabantur a praecone.

Lancea era principalul semn al vânzărilor la licitaţie făcute public de un agent anume însărcinat.

Heredem ejusdem potestatis jurisque esse, cujus fuit defunctus, constat (Ulpian, Dig. L. 59, De reg. juris).

E sigur că moştenitorul are aceleaşi puteri şi aceleaşi drepturi ca defunctul (pe care l-a moştenit) .

Heredi cavere concessum est (Dig., L. 10, De pact. dot.).

E permis a stipula pentru moştenitorul său.

Heredi ejus cum quo contractum est deferri non potest, quoniam contractum ignorare potest (Paul, Sentent., 2, 1, 4)

(Jurământul) nu poate fi deferit moştenitorului aceluia cu care ai contractat, pentrucă e posibil să ignoreze contractul (art. 1209 c. civ.).

Hereditariae speciei anticipatio.

Succesiune anticipată.

Hereditas ab intestato.

Succesiune ab intestato (fără testament).

Hereditas jam non est hereditas, sed patrimonium heredis.

Succesiunea odată acceptată nu mai este o succesiune ci patrimoniul moştenitorului.

www.digibuc.ro

Hereditas ex testamento.

Succesiune testamentară.

Hereditas jacens personam defuncti sustinet.

Succesiunea vacantă continuă persoana defunctului.

Hereditas nihil aliud est quam successio in universum jus quod defunctus habuit (Dig., L. 62, De reg. juris).

Succesiunea nu e altceva decât transmiterea universalităţii drepturilor pe care le-a avut defunctul.

Hereditas non adita non transmittiur.

O succesiune necăpătată (neatribuită) nu se transmite.

Hereditas (heres) personam defuncti sustinet (Ulpian, Dig., 41, 1, 34).

Moştenirea (moştenitorul) continuă persoana defunctului (art. 688 c. civ.).

Hereditas pro parte adiri nequit.

Moştenirea nu poate fi acceptată în parte.

Heres et defunctus una eademque persona esse intelliguntur.

Moştenitorul şi defunctul sunt consideraţi ca formând o aceeaş persoană.

Heres extraneus.

Moştenitor străin (care nu e rudă).

Heres quandoque adeundo hereditatem jam tunc a morte successisse defuncto intelligitur (Dig., L. 51, 29, 2).

Moştenitorul, oricare ar fi momentul în care acceptă succesiunea, e socotit că a succedat persoanei pe care o moşteneşte din momentul morţii acesteia (art. 688 c. civ.).

Hoc animo esse debet ut velit esse heres (Ulpian, Dig., L. 20, De acq. vel omitt. hered.).

Aceasta trebuie să se facă cu intenţiunea de a voi să fie moştenitor (art. 689 c. civ.).

Hoc autem sic intelligendum est nisi sciens ad se non pertinere ita vendiderit; nam tunc ex dolo tenebitur (Gaius, Dig., L. 12, De hered. vel actione vend., 18, 4).

Trebuie înţeles că acela care vinde un lucru despre care ştie că nu-i aparţine, va fi responsabil pentru dol.

Hoc equidem aequitas suggerit, etsi jure deficiamur (Paul, Dig., L. 14, De aqua).

Echitatea o comandă deşi dreptul nu spune nimic.

www.digibuc.ro

Hoc jus moribus, non legibus introductum est (Pomponius, Dig., 23, 2, 8).

Acest drept a fost introdus de obiceiuri nu de lege.

Hoc servabitur quod initio convenit, legem enim contratus dedit.

(Clauza penală) va asigura ceeace s'a convenit la început căci ea este legea contractului (art. 1087 c. civ.).

Hominis caedes.

Omorîrea unui om, omucid (art. 225 c. penal).

Homo diligens, forensium rerum expers.

Om diligent, experimentat în afacerile publice.

Honeste vivere, neminem laedere, suum cuique tribuere (Inst., 1, 1, 3).

A trăi cinstit, a nu vătăma pe nimeni, a da fiecăruia ce este al său.

Hujus enim pecunia salvam fecit totius pignoris causam (Dig., L. 6, Qui potior in pign. 20, 4).

Banii lui au conservat tot gajul (art. 1685 c. civ.).

Humanitatis gratia tempus indulgeri solutionis (Papinian, Dig., L. 16, De compensat.).

(Termenele sunt acordate din motive de umanitate art. 1101 c. civ.).

Hujus est interpretari cujus est condere.

Acela are dreptul să interpreteze legea care are dreptul de a o face.

I

Id autem quod in diem stipulamur, statim quidem debetur; sed peti priusquam dies venerit non potest (Inst., 3, 15, 2).

Ceeace se stipulează cu termen este datorit imediat dar nu poate fi reclamat înainte de sosirea termenului (art. 1022 c. civ.).

Idem est non esse et non apparere.

A nu fi şi a nu se vădi e acelaş lucru.

Identice et aequaliter.

Identic şi egal.

Ideo compensatio necessaria est, quia interest nostra potius

Compensaţiunea e necesară pentrucă interesul nostru e

www.digibuc.ro

non solvere quam solutum repetere (Pomponius, Dig., 16, 2, 3).

mai de grabă de a nu plăti decât de a repeti ceeace am plătit (art. 1143 şi urm. c. civ.).

Idonea pignora (Ulpian).

Gajuri suficiente.

Id quod actum est.

Ceeace s'a făcut.

Id quod inducit ad contrahendum.

Ceeace te face să contractezi.

Id quod nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri non potest (L. 2, De reg. juris).

Proprietatea noastră nu poate fi transmisă altuia fără faptul nostru.

Id quod plerumque fieri solet (Dig., L. 114, De reg. juris).

Ceeace obişnueşte să se facă de cele mai multe ori.

Ignorantia juris nocet, ignorantia facti non nocet.

Ignorarea dreptului strică, ignorarea faptului nu strică.

Illaesa conscientia putantis rem suam esse.

Conştiinţa perfectă a aceluia care îşi închipue că un lucru îi aparţine.

Ille qui causam auctoris habet.

Acela care are cauza autorului său.

Illico.

Pe loc, îndată.

Illud nulla pactione effici potest, ne dolus praestetur (Ulpian, Dig., 50, 17, 23).

Nu se poate în nici un chip conveni să nu fi responsabil de dolul tău (art. 1086 c. civ.).

Imaginaria solutio.

Plată imaginară, fictivă.

Immodico pretio.

Pe un preţ excesiv.

Impensae necessariae sunt, quae si non factae sunt, res peritura aut deterior futura sit (Dig., L. 79, De verb. signif.).

Reparaţiile sunt necesare atunci când, dacă n'ar fi făcute, lucrul ar pieri sau s'ar deteriora.

Imperitia facientis.

Din neîndemânarea (neştiinţa) autorului.

Imperitia quoque culpae annumeratur (Inst., 4, 3, 7).

Neştiinţa e şi ea socotită ca greşeală.

Imperium in imperio.

Stat în Stat.

www.digibuc.ro

Impossibilium nulla obligatio.	Nu poate fi obligaţie pentru lucruri imposibile.
Imputatio in sortem et usuras.	Imputare asupra principalului şi asupra dobânzilor (art. 1110 c. civ.).
In abstracto.	In abstract.
In adversa valetudine mente captus, eo tempore testamentum facere non potest (Paul, Dig., L. 18, Qui testam. facere potest).	In timpul bolii, dementul nu poate face testament.
In aeternum.	Pe veci.
In ambiguis pro dotibus respondere melius est (Dig., LL. 70, De jure dot., şi 85, De reg. juris).	In îndoeală, e mai bine să decizi în favoarea dotei.
Inane est pignus.	Gajul e nul.
In bona fide esse non intelligitur qui dubitat utrum is, a quo rem habet, dominus fuerit necne, quum aliud sit credere, aliud dubitare.	Nu e considerat ca de bună credinţă acela ce nu ştie sigur dacă vânzătorul erà sau nu proprietar, pentrucă altceva e a crede şi altceva a nu şti sigur.
In bonis habere.	A avea un lucru printre bunurile sale.
In causa depositi, compensationi locus non est (Paul, Sentent., § 11—13).	Când e vorba de un depozit, compensaţiunea nu operează (art. 1147 c. civ.).
Incerta persona heres institui non potest (Ulpian, Reg., 22, 4).	Nu se poate institui ca moştenitor o persoană incertă.
Incertum aeris alieni.	Nedeterminare a datorii.
Incivile est, nisi tota lege perspecta, una aliqua particula proposita, judicare vel respondere (Dig., L. 24, De leg., 1, 3)	Este nedrept a judecă după o parte oarecare dintr'o lege, fără să fi examinat toată legea.
Inclusione unius, fit exclusio alterius.	Vorbind despre unul, excluzi pe celălalt.

www.digibuc.ro

Ienlusio unius est alterius exclusio.

Introducerea unuia este excluderea celuilalt.

In communione vel societate nemo compellitur invitus detineri (Ulpian, Dig., 17, 2, 14).

Nimeni nu poate fi silit să rămâe în indiviziune sau în societate.

In compluribus aliis causis.

In mai multe alte cazuri.

In confesso est aliud esse legitimam, aliud hereditatem; legitima pars est bonorum, non hereditatis.

E evident că altceva este rezerva și altceva succesiunea; rezerva este o parte din bunuri și nu din succesiune (art. 841 c. civ.).

In contractibus tacite veniunt ea quae sunt moris et consuetudinis (Dig., 31, 20, De aedilit. edicto).

In contracte, se consideră ca tacit inserate clauzele intrate în moravuri și în obiceiuri (art. 981 c. civ.).

In conventionibus contrahentium voluntatem potius quam verba spectari placuit (Dig., L. 219, De verb. signif.)

Intr'o convenţiune, trebuie să ne preocupe voinţa (intenţiunea) părţilor contractante mai mult decât cuvintele lor (art. 977 c. civ.).

Incumbit ei modica refectio quoniam omnis fructus rei ad eum pertinet (Dig., L. 7 § 2, De usuf.).

Reparaţiunile mici le suportă uzufructuarul pentrucă toate fructele lucrului îi revin lui (art. 545 c. civ.).

Incumbit onus probandi ei qui agit (dicit).

Sarcina probei incumbă celui care acţionează (care afirmă) (art. 1169 c. civ).

In delictis minor aetas neminem excusat.

Minoritatea nu este o scuză în caz de delict (art. 1162 c. civ.)

Indicia certa non minorem probationis quam instrumenta continent fidem (Diocletian, C., L. 19. De rei vindic.).

Prezumpţiunile grave constitue o probă tot atât de importantă ca aceea prin acte (art. 1199 c. civ.).

In diem debitor, adeo debitor est, ut ante diem solutum repetere non possit (Paul, Dig., 12, 6, 10).

Debitorul cu termen este până într'atâta debitor, încât dacă a plătit înaintea scadenţei nu poate repeti (art. 1023 c. civ.).

www.digibuc.ro

Indigno aufertur hereditas. Nedemnul este îndepărtat dela succesiune (art. 655, 657 c. civ.).

Individua est pignoris causa. Dreptul de gaj este indivizibil (art. 1695 c. civ.).

Individuum contractu. Indivizibil prin contract (art. 1058 c. civ.).

Individuum natura. Indivizibil prin natură (art 1057 c. civ.).

In dominio. In proprietate.

In dubiis, abstine. In caz de îndoială, abţine-te (de a judeca).

In dubiis causis. In chestiunile îndoelnice.

In dubiis, quod minimum sequimur. In îndoială, alegem ceeace e mai puţin (art. 983 c. civ.).

In dubio, contra liberos naturales. In îndoială, contra copiilor naturali.

In dubio, judex non dolo sed per imperitiam male judicasse praesumitur. In îndoială, se admite că judecătorul a judecat rău nu din viclenie ci din ignoranţă.

In dubio, magis praesumuntur paraphernalia quam in dotem data. In îndoială, se prezumă mai de grabă că bunurile sunt parafernale decât dotale.

In dubio, nocet error erranti. In îndoială, eroarea strică celui ce a înşelat.

In dubio, standum est instrumentum. In îndoială, actul trebuie menţinut (art. 978 c. civ.).

Indulgentia generalis. Graţie generală.

Indulgentia specialis. Graţie individuală.

Inelegantia juris. Dezordine, lipsă de armonie a dreptului.

In eo quod plus sit semper inest et minus (Dig , L. 110, De reg. juris)). Ceeace e mai puţin e întotdeauna conţinut în ceeace e mai mult.

In extenso. In întregime.

In extremis. Pe pragul morţii.

Infans conceptus pro nato habetur quoties de commodis Copilul conceput trebuie considerat ca născut ori de

www.dacoromanica.ro

ejus agitur (Dig., L. 7, De stat. hom.).	câte ori e vorba de interesul său.
Infantiae proximi.	Aceia care sunt aproape de copilărie.
In forma communi.	In forma comună.
In forma speciali.	Intr'o formă specială.
In fraudem legis.	In frauda legii.
In genere.	In general; în natură.
In genere negotiorum et obligationum, tam pro viris quam pro feminis, intercedere mulieres prohibentur (Paul, Sent., 2, 11 § 1).	In orice fel de afaceri sau de obligaţiuni, este interzis femeilor măritate de-a se obliga atât pentru bărbaţii lor cât şi pentru alte femei (art. 197 şi urm. c. civ.).
In infinitum.	La infinit.
Iniquum enim genus societatis est, ex quo quis damnum, non etiam lucrum spectet (Dig. L. 29, § 2, Pro socio).	E nedrept acel fel de societate care face pe cineva părtaş la pierdere fără să-l facă părtaş şi la câştig (art. 1491 c. civ.).
Iniquum est perimi pacto id de quo cogitatum non est (Ulpian, Dig., L. 3, De transact.).	E nedrept a atribui unei convenţiuni o consecinţă la care părţile nu s'au gândit (art. 977 c. civ.).
In ipso corpore.	Asupra obiectului chiar.
Initium spectandum est.	Trebuie considerată originea.
In judiciis universalibus pretium succedit loco rei et res loco pretii.	Este universal admis că preţul ţine locul lucrului şi lucrul pe acela al preţului (că preţul înlocueşte lucrul şi lucrul preţul).
Injuriarum actio.	Acţiune născută din injurii.
In jus vocatio.	Citare în justiţie.
In laxitate naturali.	In stare de libertate naturală.
In limine litis.	La începutul procesului.

www.digibuc.ro

In maleficio, ratihabitio aequiparatur mandato.

Intr'o crimă, aprobarea echivalează cu un mandat.

In manu mariti.

In mâna bărbatului.

In mutui datione oportet dominum esse dantem (Dig., L. 2, De reb. credit.).

In materie de împrumut, acela ce împrumută trebuie să fie proprietarul lucrului împrumutat (art. 1576 c. civ).

In naturalibus.

In stare de goliciune.

In obligatione.

In obligaţiune.

In obligatione correali, totaliter totum debetur ex obligatione.

In obligaţiunile coreale, totul se datoreşte total (solidar) în virtutea obligaţiunii (art. 1034 şi urm. c. civ.).

In obligatione individua, totum debetur ex necessitudine sed non totaliter.

In obligaţiunile indivizibile datorezi într'adevăr totul dar nu solidar ci pentrucă nu se poate altfel (art. 1062 şi urm. c. civ.).

In omnibus causis, pro facto accipitur id in quo per alium mora fit quominus fiat (Dig., L. 39, De reg. juris).

In toate cazurile, se consideră ca înfăptuit ceeace un altul a împiedicat de a se înfăptui (art. 1014 c. civ.).

In omnibus quidem, maxime tamen in jure aequitas spectanda sit (Paul, Dig., L. 50, De reg. juris).

In toate domeniile fără îndoială, dar mai ales în drept, trebuie să ţinem seama de echitate.

Inopia probationum.

Lipsă de probe.

In pari causa, potior causa certantis pro damno vitando.

In situaţiuni altfel egale, trebuie preferat acela care luptă pentru a evita o pagubă.

In pari causa, potior est causa possidentis.

In situaţiuni altfel egale, posesorul trebuie preferat.

In pari causa turpitudinis, cessat repetitio.

Când turpitudinea este egală, repetiţiunea nu e admisă.

In perniciem rei.

Pentru pierderea lucrului.

In poenalibus causis benignius interpretandum est.

In cauzele penale, interpretarea trebuie făcută cu mai multă indulgenţă.

www.digibuc.ro

In potestate. In puterea sa.

In praetorio In pretoriu; la audienţă.

In principio. La început.

In quantum locupletior factus est (Ulpian, Dig., L. 26, 8, 5, 1). In măsura în care s'a îmbogăţit.

In rem suam, nemo auctor esse potest. Nimeni nu poate da o autorizaţiune în propria sa cauză.

In re obscura, melius est favere repetitioni quam adventitio lucro (Ulpian, Dig., L. 41, § 1, De reg. juris.). In îndoială, e mai bine să favorizezi o repetire decât un câştig neaşteptat.

In solidum. (A fi obligat) solidar (art. 1034 şi urm. c. civ.).

In stipulatione non est necessaria dotis adjectio (Dig., L. 23, De jure dot.). In stipularea dotei, nu e necesar să întrebuinţezi chiar cuvântul de dotă.

In stipulationibus cum quaeritur quid actum sit, verba contra stipulatorem interpretanda sunt (Dig., L. 39, § 18, De verb. signif.). Termenii, al căror înţeles nu e lămurit, trebuie interpretaţi împotriva stipulantului.

In stipulationibus id tempus spectatur quo contrahimus (Paul, Dig., L. 38, De verb. obligat.). Intr'o convenţiune, trebue să te raportezi la epoca când s'a contractat.

Institutio juris gentium. Instituţiune de drept al ginţilor.

Instrumenta itineris. Mijloace de transport.

Instrumentum est probatio probata et non probanda. Actul autentic este o probă făcută şi nu de făcut (art. 1079 c. civ.).

In tantum competit, in quantum mihi abest, quantumque lucrari potui (Dig., L. 46, 8, 1, 13). Reprezintă ceeace pierd şi ceeace aş fi putut câştiga (art. 1084 c. civ.).

Intellectus possidendi. Intenţiunea de a poseda.

Inter creditorem et adpromissorem confusione facta reus Debitorul nu e liberat de confusiunea operată între

www.digibuc.ro

non liberatur (Ulpian, Dig., L. 43, De solut.).

creditor şi cauţiune (art. 1155 c. civ.).

Interdum vel absens si bonam causam habet, vincet (Dig., L. 73, De judic. et ubi).

Deşi absent, pârîtul va câştiga dacă are dreptate.

Inter errantem et patientem nulla est dubitatio.

Nu e posibilă nici o îndoială între cel care comite o eroare şi cel care o suferă.

In terminis.

In termeni proprii.

Inter parentes et liberos infinite, cujuscumque gradus, conubium non est (Ulpian, Reg., 5, § 6).

Între ascendenţi şi descendenţi (în linie directă), căsătoria este oprită la infinit (art. 143 c. civ.).

Interpretandus est actus potius ut valeat quam ut pereat (Dig., L. 12, De reb. dub., 34, 5).

Interpretarea unui act trebuie făcută aşa ca să producă efecte şi nu ca să rămâie literă moartă (art. 978 c. civ.).

Interpretatio largo sensu.

Interpretare în sens larg.

Interpretatio stricto sensu.

Interpretare în sens strict.

Inter propinquos fraus facile praesumitur.

Între rude apropiate, frauda se prezumă cu uşurinţă (art. 975, 976 c. civ.).

Inter virum et uxorem.

Între bărbat şi nevastă.

In testamentis, plenius voluntates testantium interpretantur (Dig., L. 12, De reg. juris).

In materie de testamente, voinţa testatorului se interpretează în chip mai larg.

In testamentis, novissimae scripturae praevalent.

La testamente, prevalează scrisurile cele mai noi (art. 921 c. civ.).

In testamento dies incertus conditionem facit.

La un testament, termenul incert e asimilat cu o condiţiune.

Intra muros (Cicero).

Inlăuntrul, în cuprinsul zidurilor.

Intra vires hereditatis.

Până la concurenţa mijloacelor succesiunei (art. 713 c. civ.).

Intuitu personae

In vederea unei anumite persoane.

www.digibuc.ro

In universam causam.

Cu titlu universal.

In venditionem bonorum etiam ususfructus veniat, quia appellatione domini fructuarius quoque continetur (Dig., L. 8, De reb. auct. jud. possid.)

Uzufructul face parte dintre bunurile care pot fi vândute, pentrucă sub numele de proprietar înţelegem şi pe uzufructuar (art. 534 c. civ.).

Invito beneficium non datur.

Nu se acordă o favoare cuiva în contra voinţei sale.

Invito domino.

Fără ştirea proprietarului; contra voinţei proprietarului.

Ipso facto.

Prin chiar acest fapt.

Ipso jure, vi et potestate legis.

De plin drept, prin puterea şi autoritatea legii.

Ipso usu vel primo usu consumuntur.

(Lucrurile fungibile) se consumă prin chiar întrebuinţarea lor sau la o primă întrebuinţare.

Ipsum praestandum quod relictum est (Ulpian, Dig., L. 11. De legat, 3).

Trebuie să se predea lucrul care a fost lăsat (art. 889 c. civ.).

Is de cujus successione agitur.

Acela despre a cărui succesiune e vorba.

Is fecit cui prodest.

Acela l-a făcut căruia îi foloseşte.

Is pater est quem nuptiae demonstrant.

Tatăl e acela pe care îl arată căsătoria.

Is qui exequitur mandatum, non debet excedere finem mandati (Inst., 3, 26, 8).

Mandatarul nu trebuie să-şi depăşească limitele mandatului (art. 1537 c. civ.).

Item is cui quis per errorem non debitum solvit, quasi ex contractu debere videtur (Inst., 3, 27, 6).

Deasemenea, acela căruia i s'a făcut o plată ce nu i se cuvenia e considerat debitor ca şi cum s'ar fi obligat printr'un contract (art. 992 şi urm. c. civ.).

www.digibuc.ro

J

Jam ex multis temporibus in desuetudinem abiit. (Procedeu) care de multă vreme a căzut în desuetudine

Judex, semel sententia dicta, desinit esse judex. Judecătorul odată ce a pronunţat sentinţa încetează de a mai fi judecător (se desezisează).

Judicare ultra petita. A hotărî asupra unei câtimi superioare aceleia cerute.

Judicem addicere (sumere). A alege un judecător.

Judicem ejurare (rejicere, recusare). A recuza un judecător.

Judices pedanei. Judecători inferiori.

Judices selecti. Judecători aleşi.

Judicia stricti juris. Instanţe de drept strict; proceduri speciale.

Judiciis quasi contrahimus. In procese, e ca şi cum am contracta.

Judicis sententia non ducit compensationem sed declarat. Sentinţa judecătorului nu operează compensaţia ci o constată.

Judicium acceptum. Instanţă legală.

Juramentum assertorium. Jurământ afirmativ.

Juramentum in litem. Jurământ estimatoriu (în litem).

Jura sua tueri. A-şi apăra drepturile.

Jura vigilantibus obveniunt, non dormientibus. Legile vin în ajutorul celor vigilenţi, nu în al celor neglijenţi (care dorm).

Jure accessionis. Prin drept de accesiune.

Jure domini et non jure servitutis. Cu titlul de proprietate şi nu cu titlul de servitute.

Jure et facto. De drept şi de fapt.

Jure naturae aequum est neminem cum alterius detrimento et injuria fieri locupletiorem. (Pomponius, Dig., 50, 17, 206). Este o regulă de drept natural ca nimeni să nu se îmbogăţească în dauna şi prin nedreptăţirea altuia.

www.digibuc.ro

Jure sanguinis.
Prin dreptul sângelui.

Jure soli.
Prin dreptul solului (al ţării)

Juridictio sine modica coercitione nulla est.
O hotărîre (jurisdicţie) fără o mică constrângere (sancţiune) e lipsită de valoare.

Juris praecepta sunt haec: honeste vivere, alterum non laedere, suum cuique tribuere (Inst., 1, 1, 3).
Preceptele dreptului sunt următoarele: să trăeşti cinstit, să nu vatăm pe nimeni, să dai fiecăruia ce este al său.

Jurisprudentia est divinarum atque humanarum rerum notitia, justi atque injusti scientia (Inst., 1, 1, 1).
Jurisprudenţa este cunoaşterea lucrurilor divine şi umane, ştiinţa justului şi a injustului.

Jus abstinendi.
Dreptul de a te abţine.

Jus ad rem.
Drept asupra unui lucru, drept real.

Jur altius non tollendi.
Dreptul de împiedeca construirea dincolo de o anumită înălţime.

Jus autem civile vel gentium dividitur (Inst., 1, 2, 1).
Dreptul se împarte în drept civil şi drept al ginţilor.

Jus civile scriptum est vigilantibus.
Dreptul civil e făcut pentru cei vigilenţi.

Jus est ars boni et aequi (Ulpian, Dig., L. 1, De just. et jure).
Dreptul este arta binelui şi a dreptăţii.

Jus ex facto oritur.
Dreptul se naşte din fapte.

Jus gentium.
Dreptul ginţilor, al naţiunilor.

Jusjurandum alteri nec nocet, nec prodest (C., 3, § 3, De jurejur.).
Jurământul nu poate nici să vatăme, nici să folosească unui terţiu.

Jusjurandum in locum solutionis succedit (Dig., L. 28, De jureiur., 12, 2, 1).
Jurământul ţine loc de plată (art. 1218 c. civ.).

Jusjurandum judiciale.
Jurământ judiciar, supletoriu.

www.digibuc.ro

Jus naturale est quod natura omnia animalia docet.	Dreptul natural este acela pe care natura îl indică tuturor animalelor.
Jus persequendi in judicio quod sibi debetur.	(Acțiunea este) dreptul de a urmări în justiție (pe calea justiției) ceeace ni se datorește.
Jus pignoris creditori manebit.	Gajul va rămânea creditorului.
Jus postliminii.	Dreptul de a se reîntoarce în patrie.
Jus publicum privatorum pactis mutari non potest.	Dreptul public nu poate fi schimbat prin convențiunile dintre particulari.
Jus, quod jussum est.	Dreptul e ceeace s'a ordonat.
Jus respondendi publice.	Dreptul de a răspunde în chip public.
Jus suffragii.	Dreptul de vot.
Justae nuptiae.	Căsătoria.
Justa uxor.	Soția legitimă.
Justitia est constans et perpetua voluntas jus suum cuique tribuendi (Inst., 1, 1).	Justiția este voința fermă și perpetuă de a da fiecăruia ce este al său.
Justitia fundamentum regnorum est.	Justiția e temelia domniilor.
Justus titulus non est titulus invalidus.	Un just titlu nu este un titlu nul.

L

Lata culpa est nimia negligentia, id est non intelligere quod omnes intelligunt (Ulpian, Dig., L. 50, 16, 213, 2).	Culpa gravă e o neglijență prea mare, e a nu înțelege ceeace înțelege toată lumea.

www.digibuc.ro

Lata sententia, judex desinit esse judex.

Odată sentința pronunțată judecătorul încetează de a mai fi judecător.

Lato et improproi sensu.

Intr'un larg și impropriu înțeles.

Lato sensu.

Intr'un înțeles larg.

Legatarius partiarius.

Legatar particular.

Legatarius pro parte acquirere, pro parte repudiare non potest (Dig., L. 38, De legat.).

Legatarul nu poate accepta un legat în parte numa și în parte să-l repudieze (comp. art. 928 c. civ.).

Legato falsa causa non cohaeret (Inst., 2, 20 31).

O cauză falsă nu vatămă legatului.

Legatum itaque est donatio quaedam a defuncto relicta (Inst., 2, 20, 1).

Legatul este un fel de donațiune lăsată de defunct (art. 888 c. civ.).

Legatum nominis (Ulpian, Dig., L. 38, 1, 44, 6).

Legat constând într'o creanță.

Leges cibariae.

Legi somptuare, asupra luxului.

Leges enim feruntur territorio.

Legile sunt teritoriale (art. 2 c. civ.).

Legibus, non exemplis judicandum est.

După legi trebuie să se judece și nu după exemple.

Lezi speciali per generalem non derogatur.

Dela o lege specială, nu se derogă printr'una generală.

Legitima tutela est ea quae ex lege aliqua descendit.

Tutela legală este aceea care derivă din lege (art. 344 și urm. c. civ.).

Legitima usura.

Dobânda legală (art. 1589).

Lex est commune praeceptum (Papinian, Dig., 1, 3, 1).

Legea este o normă obștească.

Lex fori.

Legea instanței.

Lex lege tollitur.

O lege se abrogă printr'alta.

Lex loci contractus.

Legea locului contractului.

Lex moneat priusquam feriat.

Legea să înștiințeze înainte de a lovi.

www.digibuc.ro

Lex non distinguit. Legea nu distinge.

Lex non obligat nisi promulgata. O lege nepromulgată nu e obligatorie.

Lex oblivionis. Iertare generală; lege de uitare.

Lex posterior derogat priori. Legea posterioară derogă dela cea precedentă.

Lex, ratio summa insita in natura (Cicero, De leg.). Legea, raţiune supremă dată de natură.

Lex rei sitae. Legea situaţiunii locului.

Les statuit de eo quod plerumque fit. Legea se ocupă numai cu ceeace se întâmplă mai adesea.

Libellus famosus. Scriere injurioasă, difamatorie.

Libertas non mutatur sed amittitur (Ulpian, Reg., 11, 11). Libertatea nu se schimbă dar se pierde.

Libidinis causa. Cauză de desfrâu.

Lite contestata, usurae currunt. Dobânzile curg în timpul judecăţii (art. 1088 c. civ.).

Locatio - conductio operarum. Locaţiune de servicii.

Locatio rei. Inchirierea unui lucru (art. 1411 c. civ.).

Locus regit actum. Locul hotărăşte forma actului (art. 2 c. civ.).

Longa consuetudo. Un obicei vechiu.

Lugere maritum. A purta doliul după bărbat.

M

Magis in honore quam in quaestu. Drept mai mult onorific decât util.

www.digibuc.ro

Magis personam eximit ab obligatione quam extinguit obligationem.

(Confusiunea) mai de grabă liberează persoana decât stinge obligaţiunea (art. 1154 c. civ.).

Magis ut valeat quam ut pereat.

Mai bine să aibă efecte decât să nu aibă (978 c. civ.).

Magna culpa dolus est (Paul, Dig., 50, 16, 226).

Greşeala gravă este un dol.

Major enim quaestio minorem ad se trahit (Dig., L. 54, De judicis).

Chestiunea principală atrage după ea şi pe cea mai puţin importantă.

Major pars trahit ad se minorem.

Partea mai mare atrage la ea pe cea mică (art. 482 c. civ.).

Major poena minorem absorbit.

Pedeapsa mai mare absoarbe pe cea mai mică (art. 40 c. pen.).

Mala fides superveniens usucapionem non impedit.

Reaua credinţă intervenită în urmă nu împiedică prescripţia. (art. 1898 c. civ.).

Malitia supplet aetatem.

Răutatea ţine loc de vârstă (art. 1162 c. civ.).

Malitiis non est indulgendum (Dig., L. 38, De rei vindic.).

Nu trebuie să fii îngăduitor cu răutatea.

Mancipatio fiduciaria.

Vânzare fiduciară (cu pact de réméré).

Mandatum in diem differri, et sub conditione fieri potest (Inst., 3, 26, 12).

Mandatul poate fi dat cu termen după cum poate fi dat şi sub condiţiune.

Mandatum nisi gratuitum, nullum est.

Mandatul, dacă nu e gratuit, e nul (art. 1534 c. civ.).

Manifestissimi juris est.

E în afară de orice îndoială.

Manu militari.

Cu forţa armată.

Marito non licet onerare propria uxoris.

Bărbatului nu-i este îngăduit de a greva bunurile nevestei.

www.digibuc.ro

Mater in jure semper certa est (Dig., L. 5, De in jus vocando, 2, 4).
In drept, mama e totdeauna certă.

Matrimonium non justum.
Căsătorie nelegală.

Matrimonium subsequens.
Căsătorie subsequentă.

Media tempora non nocent.
Timpul intermediar nu vatămă (validităţii actului).

Melius est non habere titulum quam habere vitiosum.
Mai bine e să nu ai deloc titlu decât să-l ai viciat.

Melius est non solvere quam solutum repetere.
Mai bine e să nu plăteşti decât să ceri înapoi ceeace ai plătit.

Mens sana in corpore sano.
Minte sănătoasă în corp sănătos.

Mente captus.
Nebun.

Metus dolum in se recipit.
Violenţa cuprinde în ea dolul.

Meum est quod ex re mea superest (Dig., L. 49, § 1, De rei vindic.)
Ceeace rămâne din lucrul meu este al meu.

Miles legalis.
Soldat al legii.

Minor in delictis major habetur.
In privinţa delictelor sale, minorul e considerat ca major (art. 1162 c. civ.).

Minor pro majori reputatur in concernentibus negotia mercantilia.
Minorul este considerat ca major în ceeace priveşte afacerile comerciale (art. 1160 c. civ.).

Minor restituitur non tanquam minor sed tanquam laesus.
Se restitue minorului nu pentru că e minor ci pentrucă e lezat (art. 1157 c. civ.).

Mobilia non habent sequela.
Nu există drept de urmărire pentru lucrurile mişcătoare (art. 1909 c. civ.).

Mobilia ossibus personae cohaerent (inhaerent).
Mobilele aderă la oasele persoanei (art. 1909 c. civ.).

Mobilia sequuntur personam sive domicilium illius cujus sunt.
Mobilele urmează persoana sau domiciliul aceluia căruia îi aparţin.

www.digibuc.ro

Mobilium vilis est possessio. Posesiunea lucrurilor mişcătoare e de puţină valoare.

Modica refectio. Reparaţiune mică, de întreţinere.

Modus adquirendi dominii. Un fel de a dobândi proprietatea.

Moneat lex priusquam feriat. Să înştiinţeze legea, înainte de a lovi.

More judaico. După obiceiul evreesc.

Mors omnia jura solvit. Moartea liberează de toate obligaţiunile.

Mors ultima ratio. Moartea e raţiunea ultimă, finală.

Morte socii solvitur societas. Societatea se disolvă prin moartea asociatului (art. 1523, al. 3 c. civ.).

Mortuus facit possessorem vivum sine ulla apprehensione. Mortul transmite celui viu posesiunea de drept (fără ca acesta din urmă să facă niciun act) (art. 653 şi 889 c. civ.).

Mulcta poenitentialis. Clauză penală (art. 1066 c. civ.).

Mulier non debet abire nuda. Femeia nu trebuie să plece goală.

Mulier sequi debet maritum nisi vagabundus sit. Femeia trebuie să-şi urmeze bărbatul dacă nu e vagabond (art. 196 c. civ.).

Munus publicum. Funcţiune publică.

Mutatis mutandis. Schimbând ceeace trebuie schimbat.

Mutuum, quod ex meo tuum fit (Inst., 3, 14). Împrumutul, ceeace din al meu devine al tău (art. 1577 c. civ.).

www.digibuc.ro

N

Nam fructuarius custodiam praestare debet (Paul, Dig., L. 2, Usufr. quemadm. caveat).

Uzufructuarul trebuie să aibă grijă (art. 554 c. civ.).

Nam jusjurandum loco solutionis cedit (Dig., L. 27, De jurejur, 12, 2).

Căci jurământul ține loc de plată.

Nam qui tacet non utique fatetur (Dig., L. 142, De reg. juris).

Căci cel ce tace nu mărturisește prin aceasta.

Nam socii mei socius, meus socius non est.

Asociatul asociatului meu nu e asociatul meu (art. 1519 c. civ.).

Naturali jure communia sunt omnia haec: aer, aqua profluens, et mare, et per hoc litora maris (Inst., 2, 1, 1).

In virtutea dreptului natural, sunt lucruri comune: aerul, apa care curge, marea și țărmurile ei (art. 476 c. civ.)

Naturalis obligatio manet et ideo solutum repeti non potest (Pomponius, Dig., 12, 6, 19).

Obligațiunea naturală e valabilă și de aceea plata nu poate fi repetită.

Naturalis ratio, quasi lex quaedam tacita.

Rațiunea firească e ca o lege tacită.

Ne auditus condemnetur.

Cel ce n'a fost ascultat să nu fie condamnat.

Nec emptio nec venditio esse potest sine re quae veneat.

Nu poate exista cumpărare sau vânzare fără un obiect care să fie vândut (art. 1294 c. civ.).

Nec enim ulla societas maleficiorum (Dig., L. 1, De ute t. et rat. dist., 27, 3, 14).

Nu se admite societate care să aibă un obiect ilicit (art. 1492 c. civ.).

Necessariae dicuntur quae habent in se necessitatem impendendi (L. 1, De impens. in reb. dot. 15, 1, 1).

Sunt privite ca necesare acele cheltueli pe care nu se puteà să nu le facem.

Necesse est ei rei cedi, quod

Un lucru este în chip nece-

www.digibuc.ro

isne illa esse non potest (Paul, Dig., L. 6, 1, 23, 3).

sar accesoriu atunci când nu poate exista fără un altul (art. 482 c. civ.).

Necessitas non habet legem.

Necesitatea nu cunoaşte lege.

Necessitatem lex imponit, non voluntatem permittit.

Legea porunceşte, nu-ţi lasă libertatea.

Nec inter alios res judicata aliis prodesse aut nocere potest.

Lucrul judecat între unii, nu poate nici profita nici vătăma altora.

Nec novum jus, nec novus titulus in re acquiritur.

Printr'o transacţie nu se câştigă asupra lucrului, nici un nou drept, nici un nou titlu.

Nec omnis vox judicis continet auctoritatem (Diocletian, C. I., 7, De sent. et interloc.).

Nu orice vorbă a judecătorului constitue autoritate de lucru judecat.

Nec plus in accessione esse potest, quam in principali (Gaius, Comment., 3, § 126).

Nu poate exista în accesoriu mai mult decât în principal.

Nec possideri intelligitur jus incorporale (Dig., L. 4, § 27, De acq. rer. dom.).

Nu se admite a poseda un lucru incorporal.

Nec proprietas et possessio misceri debent (Dig., L. 52, De acq. vel amitt. possess. 41, 2).

Nu trebuie să se amestece proprietatea cu posesiunea.

Nec tamen interest quis solvat utrum ipse qui se debet, an alius pro eo; liberatur enim et alio solvente.

Nu interesează dacă creditorul e plătit de acela chiar care datoreşte sau de un altul; debitorul e liberat chiar dacă un altul plăteşte (art. 1093 c. civ.).

Negantis naturali ratione nulla est probatio.

Este natural ca cel ce neagă să nu aibă de făcut nici o probă (art. 1169 c. civ.).

Negotia juridica.

Acte juridice.

Negotiorum gestio.

Gestiune de afaceri (art. 987 c. civ.).

www.digibuc.ro

Negotiorum gestor.

Gerantele de afaceri (art. 987 şi urm. c. civ.).

Neminem aequum est cum alterius damno locupletari.

Nu e just să te îmbogăţeşti în paguba altuia.

Neminem laedit qui suo jure utitur.

Cel ce uzează de dreptul său nu vatămă pe nimeni.

Nemini fraus sua patrocinari debet.

Frauda nu trebuie să fie un sprijin pentru acela care o face.

Nemini res sua servit (Dig., L. 26, De servit. praed. urban., 8, 2, 10)

Nimeni nu poate avea o servitute asupra proprietăţii sale.

Nemo admittitur propriam turpitudinem suam allegans.

Nimeni nu este admis a se prevala de propria sa turpitudine.

Nemo alieno facto praegravari debet.

Nimeni nu trebuie să-şi vadă situaţiunea agravată prin faptul altuia.

Nemo alieno nomine lege agere potest (Ulpian, Dig., 50, 17, 123).

Nimeni nu poate acţiona legal în numele altuia.

Nemo auditur perire volens

Nu e ascultat acela ce vrea să moară.

Nemo censetur donare.

Nimeni nu e presupus că dăruieşte.

Nemo censetur ignorare legem.

Nimeni nu e socotit că nu cunoaşte legea.

Nemo censetur subrogare contra se.

Nimeni nu e considerat că subrogă contra sa (art. 1107, 1109 c. civ.).

Nemo condemnatus nisi auditus vel vocatus.

Nimeni nu e condamnat fără a fi fost ascultat sau chemat.

Nemo dat quod non habet.

Nimeni nu dă ceeace nu are.

Nemo donare facile praesumitur.

Nu se presupune cu uşurinţă că cineva dăruieşte.

Nemo enim causam sibi possessionis mutat.

Nimeni nu-şi schimbă cauza posesiunii.

www.digibuc.ro

Nemo enim ex delicto consequi potest actionem.

Căci nimeni nu poate face o acțiune pe baza propriului său delict.

Nemo ex aere alieno locupletior fieri potest.

Nimeni nu se poate îmbogăți cu banii altuia.

Nemo ex delicto locupletari debet.

Nimeni nu trebuie să se îmbogățească dintr'un delict.

Nemo idoneus testis esse potest in re sua.

Nimeni nu poate fi martor în cauza sa.

Nemo inauditus condemnetur.

Nimeni să nu fie condamnat fără a fi ascultat.

Nemo in rem suam auctor esse potest.

Nimeni nu se poate autoriza în propria sa afacere.

Nemo facile praesumitur juri suo renuntiare.

Nu se presupune cu ușurință ca cineva să renunțe la dreptul său.

Nemo idoneus testis in re sua intelligitur.

Nimeni nu poate fi luat ca martor în propria sa cauză.

Nemo injuriam facit qui suo jure utitur.

Nu causează o pagubă acela care își exercită un drept al său.

Nemo invitus agere cogitur.

Dacă nu vrea, nimeni nu poate fi silit să intenteze o acțiune.

Nemo jure suo cogitatur uti.

Nimeni nu poate fi silit să se folosească de dreptul său.

Nemo liberalis, nisi deducto aere alieno.

Nimeni nu poate dărui fără să scadă mai întâi ceeace nu e al său.

Nemo male facit qui suo jure utitur.

Nimeni nu face rău, uzând de dreptul său.

Nemo plus juris ad alium transferre potest quam ipse habet.

Nimeni nu poate transmite altuia mai multe drepturi decât are el însuș (art. 1770, 1803 c. civ.).

Nemo potest ex suo delicto consequi emolumentum.

Nimeni nu poate profita de pe urma delictului său.

www.digibuc.ro

Nemo potest locare opus in perpetuum.

Nimeni nu-și poate închiria serviciile pentru totdeauna (pe viață) (art. 1471 c. civ.).

Nemo potest proprio facto se ab obligatione liberare.

Nimeni nu se poate elibera de o obligațiune prin propriul său fapt.

Nemo potest utiliter stipulari quod sua non interest.

Nimeni nu poate stipula în chip util dacă nu are niciun interes.

Nemo praecise cogi potest ad factum.

Nimeni nu poate fi constrâns să facă ceva (art. 1075 c. civ.).

Nemo praestat casum fortuitum.

Nimeni nu răspunde de cazul fortuit (art. 1083 c. civ.)

Nemo pro parte heres.

Nimeni nu e moștenitor în parte.

Nemo sibi adscribit.

Nimeni nu-și poate face titlu lui însuș.

Nemo tenetur edere contra se (C. L. 1, De edendo, 2, 13, 3).

Nimeni nu e obligat să producă probe contra sa.

Nemo volens fraudatur.

Nimeni nu e fraudat atunci când vrea.

Neque cessit neque venit dies, pendente adhuc conditione (Ulpian, Dig., L. 50, 16, 21, 3).

Termenul nu curge nici nu se împlinește, cât timp condiția e încă pendinte (art. 1023 c. civ.).

Neque enim dos matrimonis esse potest (Dig., L. 3, De jure dot., 23, 3).

Nu poate fi dotă fără căsătorie (art. 1233 c. civ.).

Ne varietur.

Pentru a nu varia.

Nihil adhuc debetur sed spes est debitum iri.

Nu se datorește încă nimic dar există speranța că se va datori.

Nihil confirmari nequit.

Nu se poate ratifica neantul.

Nihil dolo facit creditor qui suum recipit (Paul, Dig. L. 129, De reg. juris).

Nu comite nici un dol creditorul care primește ceeace i se datorează.

www.digibuc.ro

Nihil tam naturale est quam eodem genere quidquid dissolvere, quo colligatum est (Dig , L. 35, De reg. juris).	Nu e nimic mai natural decât de a se deslega prin acelaş mijloc prin care s'a legat (obligaţia).
Nihil vel pene nihil nihilo aequiparatur.	Nimic sau aproape nimic echivalează cu nimic.
Nocendi causa.	Cu intenţia de a vătăma.
Nomen verum.	Existenţa creanţei.
Nomina transcriptia.	Registre de comerţ.
Non ad solemnitatem contractus sed ad probationem.	Forme cerute nu pentru validitatea contractului ci pentru dovedirea lui.
Non bis in idem.	Nu de două ori pentru acelaş lucru.
Non datur viventis hereditas.	Nu poţi moşteni pe un om viu.
Non deficit jus, sed probatio.	Nu dreptul lipseşte ci proba.
Non enim possessori incumbit necessitas probandi eas res ad se pertinere (C. L. 2, De probat).	Posesorului nu-i incumbă sarcina de a-şi proba proprietatea (art. 1169 c. civ.).
Non est judicium familiae erciscundae, nisi inter coheredes (Paul, Dig., L. 36, Famil. ercisc.).	Nu există acţiune în partaj decât între comoştenitori (art. 728 c. civ.).
Non exemplis sed legibus judicandum.	Trebuie să se judece nu după exemple ci după lege.
Non fateur qui errat.	Nu mărturiseşte cel ce se înşeală (art. 1206 c. civ.).
Non habet legitimam nisi qui heres est.	Nimeni nu are legitimă (rezervă) dacă nu e moştenitor (art. 841 c. civ.).
Non idoneus tutor.	Incapabil de a fi tutor.
Non in occulto sed palam et publice.	Nu pe ascuns ci deschis şi în public
Non obligat lex nisi promulgata.	Legea nu obligă dacă n'a fost promulgată.

www.digibuc.ro

Non omne quod licet honestum est.

Nu tot ceeace e îngăduit e şi onest.

Non potest alteri per alterum iniqua conditio inferri.

Condiţia unui litigant nu poate fi înrăutăţită prin faptul altuia.

Non quod scriptum sed quod gestum.

Nu ceeace e scris ci ceeace s'a făcut.

Non sui compos.

In stare de demenţă, de beţie.

Non transfertur dominium sine consensu domini directi.

Nu se transmite proprietatea fără consimţimântul adevăratului stăpân.

Non videntur qui errant, consentire (Ulpian, Dig., L. 50, 17, 116, 2).

Cei care se înşală nu sunt socotiţi că au consimţit (art. 953, 954 c. civ.).

Non videtur vim facere qui suo jure utitur (Paul, Dig., L. 155, § 1, De reg. juris).

Cel care uzează de dreptul său nu e considerat că exercită o violenţă.

Nuda detentio sine animo dominii.

Simplă detenţiune fără intenţiunea de a fi proprietar.

Nuda pactio obligationem non parit (Dig., L. 70, 4, De pactis).

O simplă promisiune nu creează obligaţiune.

Nuda pollicitatio.

O simplă policitaţiune.

Nulla est viventis hereditas.

Nu există succesiune a unui om care trăeşte încă.

Nulla poena sine lege.

Nici o pedeapsă fără lege.

Nulla societas in aeternum coitio est (Paul, Dig., 17, 2, 70).

Nu există societate veşnică.

Nullo dato vel retinendo.

Nu dă nimic cel ce reţine. (Donner et retenir ne vaut).

Nullus idoneus testis in e sua intelligitur (Dig., L. 24 De test.).

Nimeni nu poate servi de martor în propria sa cauză.

Nullus videtur dolum facere qui suo jure utitur (Gaius, Dig., L. 55, De reg. juris, 50, 17).

Cel ce uzează de dreptul său nu e considerat că lucrează cu dol.

www.digibuc.ro

Nuptias non concubitus sed consensus facit.

Nu traiul împreună ci consimţimântul face căsătoria (art. 129 c. civ.).

O

Obligatio enim est mater actionis.

Obligaţiunea este mama acţiunii.

Obligatio est juris vinculum, quo necessitate adstringimur alicujus solvendae rei, secundum nostrae civitatis jura (Justinian, 3, 13).

Obligaţiunea este o legătură juridică care ne constrânge să facem cuiva o plată, după legile cetăţii noastre.

Obligationum substantia in eo consistit ut alium nobis obstringat ad dandum aliquid, vel faciendum, vel praestandum (Paul, Dig., 44,7,3).

Substanţa obligaţiunilor consistă în aceea că cineva e obligat să ne dea, să ne facă sau să ne presteze ceva.

Obligatio semel extincta non reviviscit.

Odată stinsă, obligaţiunea nu mai renaşte.

Ob unam et eamdem causam.

Pentru una şi aceeaş cauză.

Olim possessor, hodie possessor praesumitur.

Posesorul de ieri este presupus şi astăzi posesor. (Art. 1850 c. civ.).

Omisso medio.

Intermediarul fiind suprimat (în materie de căi de atac procedurale).

Omne quod inaedificatur solo cedit (Gaius, Dig., L. 41, 1, 7, 10).

Tot ce s'a construit se încorporează la sol (art. 488 c. civ.).

Omnes testamentum facere possunt qui non prohibentur.

Pot face testament toţi cei ce nu sunt împiedicaţi.

Omnia probant quod non singula.

Toate aceste fapte fac probă, pe când fiecare din ele (nu o fac).

Omnis definitio in jure civili periculosa est (Dig., L. 202. De reg. juris).

Orice definiţie în dreptul civil e periculoasă.

www.digibuc.ro

Omnis fructus rei ad fructuarium pertinet.

Toate fructele lucrului aparţin uzufructuarului (art. 521 şi urm. c. civ.).

Omnis hypotheca sive legis sive hominis est tota in toto et tota in qualibet parte.

Orice ipotecă, fie că ar izvorî din lege, fie că ar izvorî din faptul omului, este toată în tot şi toată în fiecare parte (art. 1746 c. civ.).

Onus hereditarium.

Sarcini ereditare.

Onus probandi incumbit ei qui dicit (actori).

Sarcina probei incumbă aceluia care afirmă (reclamantului) (art. 1169 c. civ.).

Optima est legum interpres consuetudo (Dig., L. 37, De leg.).

Obiceiul este cel mai bun interpret al legii.

Optima lex quae minimum relinquit arbitrio judicis.

Cea mai bună lege este aceea care lasă cât mai puţin aprecierii judecătorului.

P

Pacta interpretanda sunt secundum usum loquendi ejus temporis quo condita fuerunt.

Convenţiunile trebuiesc interpretate în raport cu felul cum se vorbia atunci când au fost încheiate (art. 977 şi urm. c. civ.).

Pactis causam sicut utrique placuit gubernantibus (Nov. 22, c. 4).

Convenţiunile sunt legea părţilor (art. 969 c. civ.).

Pactum de non petendo.

Invoeală de a nu cere (art 1138 şi urm. c. civ.).

Pactum displicentiae.

Pact de răscumpărare (art. 1372 şi urm. c. civ.).

Paria sunt non esse et non significari.

A nu există şi a nu fi notificat, e acelaş lucru.

Paries communis.

Zid mijlociu, comun.

Partes pro numero vivorum.

Porţiuni virile.

www.digibuc.ro

Partus ventrem sequitur.	Copilul urmează pe mama sa.
Patere legem quam ipse fecisti.	Suferă legea pe care ţi-ai făcut-o singur.
Pater is est quem nuptiae demonstrant (Paul, Dig., 2, 4, 5).	Tată este acela pe care căsătoria îl arată ca atare. (art. 286 c. civ.).
Patientia mariti pro consensu est.	Toleranţa bărbatului valorează consimţământ.
Patria potestas.	Puterea paternă (art. 325 şi urm. c. civ.).
Pendente conditione.	Condiţiune în suspensie. (art. 1017 c. civ.).
Pendente conditione nondum debetur sed spes est debitum iri (Inst., De verb. oblig.).	Cât timp condiţiunea e în suspensie (nu s'a împlinit încă) nu se datoreşte nimic dar este speranţă că se va datorà.
Pendente lite.	Cât timp procesul e în curs.
Per generalia non specialibus derogatur.	Nu se derogă dela legile speciale prin legile generale.
Periculum deteriorationis.	Pericol de deteriorare.
Periculum interitus.	Pericol de a se pierde.
Permutatio vicina est emptioni (Dig., L. 2, De rer. permut.).	Schimbul este vecin vânzării.
Per omnia referri jusjurandum quale defertur (Ulpian, L. 34, § 8, De jurejur.).	In orice lucru, jurământul trebue referit aşà cum a fost deferit (art. 1211 c. civ.).
Personam defuncti sustinet.	(Moştenitorul) continuă persoana defunctului.
Personam sequitur lex personalis, sicut cicatrix in corpore.	Legea personală urmează persoana ca şi cicatricea într'un corp.
Petitio hereditatis.	Petiţiunea de ereditate.
Pignoris vindicatio .	Revendicarea gajului.
Pignus pignori dari potest.	Gajul poate fi dat în gaj.
Plena in re potestas.	Deplină putere asupra lucrului.

www.digibuc.ro

Plures eamdem rem in solidum habere non possunt.

Mai mulţi inşi, în chip solidar, nu pot avea acelaş lucru în întregime (art. 480 c. civ.).

Plus cautionis in re est quam in persona (Pomponius, Dig., L. 25, De reg. juris).

Există mai multă cauţiune (siguranţă) într'un lucru decât într'o persoană.

Plus valet quod agitur quam quod simulatur.

Ceeace s'a făcut valorează mai mult decât ceeace e simulat.

Poena debet commensurari delicto.

Pedeapsa trebue proporţionată cu infracţiunea.

Poenalia non sunt extendenda.

Pedepsele (incapacităţile) nu trebue extinse.

Poenalia sunt restringenda.

Penalităţile trebue restrânse.

Pollicitatio est solius offerentis promissum (Dig., L. 3, De pollicit.).

Policitaţiunea este promisiunea aceluia numai, care oferă.

Portio accrescit portioni.

Partea se adaugă părţii.

Possessio autem plurimum facti habet (Papinian, Dig., 4, 6, 19).

Posesiunea se sprijină mult pe fapt.

Possessio longi temporis.

Posesiune de lungă durată.

Possessionem acquirimus et animo et corpore.

Câştigăm posesiunea prin intenţiune şi prin lucru.

Possessio solo animo retinetur.

Posesiunea se păstrează prin simpla intenţie.

Postertore testamento superius rumpitur.

Primul testament este distrus de unul posterior.

Post multas controversias.

După multe dispute, desbateri.

Post perfectum matrimonium.

După celebrarea căsătoriei.

Potentior creditor.

Creditorul cel mai puternic.

Potior tempore, potior jure.

Cel dintâi în timp este cel dintâi în drept (art. 1778 c. civ.).

www.digibuc.ro

Praediis inhaerent. — Servituţile sunt inerente imobilelor (art. 576 c. civ.).

Praescriptio brevis temporis. — Prescripţiune de scurtă durată.

Praescriptio longi temporis. — Prescripţiune de lungă durată.

Praescriptio, patrona generis humani! — Prescripţiunea este protectoarea genului omenesc.

Praesumptio juris et de jure. — Prezumţiune de drept care nu admite dovada contrarie (art. 1200 şi urm. c. civ.).

Praesumptio juris tantum. — Prezumţiune de drept care admite dovada contrarie.

Praeterea novatione tollitur obligatio (Inst, 3, 29, 3). — Pe lângă aceasta, obligaţia se mai stinge şi prin novaţiune (art. 1128 c. civ.).

Pretium in numerata consistere debet (Inst., 3, 23, 2). — Preţul trebue să constea în bani număraţi.

Pretium succedit loco rei. — Preţul ia locul lucrului.

Primo usu. — La prima întrebuinţare.

Primum et substantiale fundamentum praescriptionis, possessio. — Primul şi cel mai important fundament al prescripţiunii este posesiunea (art. 1846 c. civ.).

Primum non nocere. — Prima (datorie) e de a nu vătămà.

Primus inter pares. — Cel dintâi dintre egali.

Prior tempore, potior jure. — Cel dintâi în dată este preferat în drept (art. 1778 c. civ.)

Prius oportet esse quam esse tale. — Intâi trebue să fii şi apoi numai să fii într'un anumit fel.

Privatorum conventio juri publico non derogat (Dig., L. 45, De reg. juris, 50, 17). — Nu se poate derogà dela dreptul public prin convenţiuni între particulari (art. 5 c. civ.).

www.digibuc.ro

Privilegia ex causa aestimantur.	Privilegiile se rânduesc după cauza lor. (art. 1723 c. civ.).
Privilegiatus contra aeque privilegiatum non utitur privilegio.	Creditorul privilegiat nu se servește de privilegiul său contra altuia egal privilegiat (art. 1724 c. civ.).
Probatio incumbit ei qui dicit.	Proba incumbă celui ce afirmă (art. 1169 c. civ.).
Probatio probata non probanda.	Probă făcută, nu de făcut.
Probatio probatissima.	(Mărturisirea) este dintre toate, proba cea mai bună (art. 1206 c. civ.).
Probatis extremis, media praesumuntur.	Extremele fiind probate, mijlociile sunt presupuse.
Pro confesso habetur.	E socotit că a mărturisit.
Procurator ad litem.	Procurator pentru proces.
Pro herede gerere videtur is qui aliquid facit quasi heres (Ulpian, Dig., L. 20, De acq. vel omitt. hered.).	Acela care face cevă ce presupune calitatea de moștenitor, e considerat că a lucrat ca moștenitor. (art. 689 c. civ.).
Promissio dotis.	Promisiunea de dotă.
Pro non scriptis habentur.	(Condițiunile imposibile) sunt considerate ca nescrise.
Proprio motu.	Din proprie inițiativă.
Proprium factum nemo impugnare potest.	Nimeni nu poate atacă propriul său fapt.
Propter aetatem.	Din cauza vârstei.
Propter infirmitatem consilii.	Din cauza slăbiciunii minței.
Propter infirmitatem sexus.	Din cauza slăbiciunii sexului.
Propter inopiam mariti.	Din cauza insolvabilității bărbatului.
Propter moram.	Din cauza întârzierii.

www.digibuc.ro

Pro rata parte. Proporțional cu.

Protestatio actui contraria non operatur (non valet). O protestare contrarie unui titlu nu produce nici un efect (n'are nici o valoare).

Protestatio contra actum non valet. Protestarea în contra actului n'are valoare.

Prudentia juris. Jurisprudența.

Q

Quae certo jure contrahuntur contrario jure pereunt. Ceeace se contractează într'un anumit chip, se desface în chip contrar.

Quae consensu contrahuntur contrario consensu pereunt. Contractele care se formează prin consimțământ se sfârșesc printr'un consimțământ contrar.

Quae in contractu tacite veniunt. (Clauze) sub-înțelese într'un contract.

Quae in fraudem creditorum facta sunt. Acte făcute în frauda creditorilor (art. 975, 976 c. civ.).

Quae personae sunt, ad heredem non transeunt (Dig., L. 196 De reg. juris). (Drepturile) care sunt personale nu trec la moștenitori.

Quae sine culpa accidunt, a nullo praestantur. Cele ce se întâmplă fără culpă nu obligă pe nimeni la despăgubire.

Quae tangi non possunt. Lucruri care nu pot fi pipăite.

Quae temporalia sunt ad agendum perpetua sunt ad excipiendum (Dig., L. 5, § 6, De doli mali et met. except.). Cele ce sunt vremelnice când reclami, sunt perpetue când te aperi.

Quantum mihi abest quantumque lucrari potui (Dig., L. 13, Rat. rem haberi, 46, 8). Am perdut atâta cât aș fi putut câștiga (art. 1084 c. civ.).

Quantum possessum, tantum praescriptum. Nu se prescrie decât în măsura în care se posedă.

www.digibuc.ro

Quatenus locupletior factus est.

In măsura în care s'a îmbogăţit.

Quem de evictione tenet actio, eumdem agentem repellit exceptio.

Aceluia care e răspunzător de evicţiune, i se poate opune excepţia atunci când reclamă. (Cine trebue să garanteze nu poate evinge).

Quem sequuntur commoda, eumdem debent sequi incommoda.

Cel care culege foloasele trebue să sufere şi pagubele.

Qui alterius jure utitur, eodem jure uti debet.

Cel care se foloseşte de dreptul altuia, trebue să se folosească de el aşă (cum este).

Qui auctor est se non obligat.

Cel care asistă (autorizează) nu se obligă.

Qui certat de damno vitando anteponendus est ei qui certat de lucro captando.

Cel care luptă pentru a evită o pagubă, trebue preferat aceluia ce luptă pentru a realizà un câştig.

Qui confirmat nihil dat.

Cel care confirmă, nu dă nimic (art. 1190 c. civ.).

Qui culpa sua damnum sentit nullum damnum videtur.

Cel care din greşala sa suferă un prejudiciu, nu e considerat că a suferit un prejudiciu.

Quicumque sub conditione obligatus curaverit ne conditio existeret, nihilominus obligatur (Dig., L. 85, § 7, De verb. obligat.).

Acela care, obligat condiţional, a împiedecat îndeplinirea condiţiunii e socotit ca obligat (art. 1014 c. civ.).

Qui dicit de uno, negat de altero.

Cine afirmă despre una neagă despre cealaltă.

Quidquid incidit in litem.

Tot ceeace se întâmplă în proces.

Quidquid ligatur solubile est (Nov. 22, c. 3).

Tot ce s'a legat se poate deslega.

Quidquid ex re nasci et renasci solet.

Tot ceeace obicinit, naşte, şi renaşte dintr'unu lucru.

www.digibuc.ro

Qui errat, consentire non videtur.

Cel ce e în eroare, nu e considerat că consimte (art. 953 c. civ.).

Qui excipit probare debet quod excipitur (Celsus, Dig., 22, 3, 9).

Cel ce invoacă o excepție trebue să o probeze (art. 1169 c. civ.).

Qui habent causam ab alio.

Cei care au cauza dela altul (ayants-cause).

Qui in mora est culpa non vacat.

Cel care este în întârziere, este în culpă.

Qui maculi, vult.

Cel care vrea rău, vrea totuș.

Qui mandat ipse fecisse videtur.

Cel care a dat mandat (mandantul) e considerat că a lucrat singur.

Qui non potest contrahere, non potest confiteri.

Cel care nu poate contracta nu poate nici mărturisi.

Qui non potest donare, non potest confiteri.

Cel care nu poate dona (aliena) nu poate nici mărturisi.

Qui potest majus potest et minus.

Cine poate mai mult poate și mai puțin.

Qui protestat nil agit.

Cel care potestează nu face nimic.

Qui rem quasi suam neglexit, nulli querelae subjectus est (Dig., L. 31, § 3, De hered. petit.).

Cel care a neglijat un lucru ca și pe al său, nu poate fi tras la răspundere.

Qui tacet consentire videtur.

Cine tace, consimte.

Qui tardius solvit, minus solvit.

Cel care plătește prea târziu plătește mai puțin (decât datorează).

Qui tendit ad eumdem finem.

Care tinde spre acelaș sfârșit.

Quod ab initio nullum est non producit effectum.

Ceeace e nul dela început nu poate produce nici un efect.

Quod ab initio vitiosum

Ceeace e viciat dela început

www.digibuc.ro

est tractu temporis convalescere non potest.

nu se poate îndrepta cu trecerea timpului.

Quod abundat non vitiat.

Ceeace prisoseşte, nu strică.

Quod adquisitum est, repudiari non potest (Dig., L. 1, § 7, De success. edict.).

Nu se poate refuza ceeace s'a primit.

Quod ad singulorum utilitatem pertinet (Inst., 1, 1, 4).

Ceeace e în legătură cu utilitatea cetăţenilor.

Quod ad statum Rei publicae spectat.

Ceeace e în legătură cu conservarea Republicii.

Quod contra jus est non est producendum ad consequentias.

Ceeace este contrar dreptului (legii) nu poate avea efecte (art. 5 c. civ.).

Quod ex re mea superest, meum est.

Ceeace rămâne din lucrul meu este al meu (proprietatea mea).

Quod indebitum per errorem solvitur, aut ipsum tantum repetitur (Pomponius, Dig., L. 7. De condict. indeb.).

Ceeace din eroare s'a plătit fără să se datorească, poate fi repetit sau în natură sau prin echivalent (art. 995 c. civ.).

Quod in regione, in qua actum est, frequentatur (Ulpian, Dig., L. 34, De reg. juris).

Se urmează obiceiul locului în care contractul a fost încheiat (art. 980 c. civ.).

Quod meum est, sine facto meo ad alium transferri non potest (L. 2, De reg. juris).

Ceeace e al meu, nu poate trece la altul fără faptul meu.

Quod non est lege prohibitum, intelligitur concessum.

Ceeace nu e oprit de lege, este privit ca permis.

Quod non est licitum, necessitas facit licitum.

Necesitatea face ca ceeace nu e licit să devie licit.

Quod nullum est, nullum producit effectum.

Ceeace este nul nu produce nici un efect.

Quod plerumque fit.

Ceeace se întâmplă mai adesea.

Quod produco non reprobo.

Nu condamn ceeace produc.

Quod quis si velit habere non potest, repudiare non potest.

Cineva nu poate renunţa la ceeace n'are.

www.digibuc.ro

Quod semper aequum et bonum est. jus dicitur (Paul, Dig., L. I, De just. et jur., 11).

Ceeace este întotdeauna echitabil şi bun se numeşte drept.

Quod solo inaedificatur, solo cedit (Dig., L. 7, c. 41, n. 11 10).

Ceeace se construeşte pe sol se încorporează solului (art. 492 c. civ.).

Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris.

Nu face altuia ceeace nu vrei să ţi se facă ţie.

Quod universitati debetur singulis non debetur.

Ceeace e datorit comunităţii nu e datorit fiecăruia din membrii ei.

R

Ratihabitio mandato aequiparatur (Ulpian, Dig., L. 12, De solut. et liberat., 46, 3, 3).

Ratificarea echivalează cu mandatul (art. 1546 c. civ.).

Ratione domicilii.

Competenţă după domiciliu.

Ratione loci.

Competenţă după loc.

Ratione materiae.

Competenţă după materie.

Ratione personae.

Competenţă după persoană.

Rebus sic stantibus.

Lucrurile rămânând în aceeaş stare.

Recognitio nihil dat novi.

Actul recognitiv nu dă nimic nou.

Reconventio est mutua rei petitio, ad petitionem actoris redacta.

Cererea reconvenţională este o cerere reciprocă a pârâtului alăturată la cererea reclamantului.

Recte et cum utilitate.

Bine şi util.

Rei commodatae et possessionem et proprietatem retinemus (Pomponius, Dig., 13, 6, 8).

Păstrăm atât posesiunea cât şi proprietatea lucrului dat în comodat (art. 1562 c. civ.).

Rei depositae proprietas apud deponentem manet, sed

Proprietatea lucrului depus şi posesiunea sa rămân de-

www.digibuc.ro

et possessio (Florentin, Dig., 16, 17, 1).	ponentului. (art. 1591 c. civ.).
Rei publicae interest mulieres dotes salvas habere.	E în interesul statului ca femeile să-şi păstreze dota (pentru a se puteà remărita).
Rei turpis nullum mandatum est (Dig., L. 6, § 3, Mandati).	Nu există mandat valabil pentru (a săvârşi) o acţiune ruşinoasă.
Rem alienam fa ere.	A înstrăina un lucru.
Renuntiatio est strictissimae interpretationis.	Renunţarea este de cea mai strictă interpretare.
Renuntiato non praesumitur.	Renunţarea nu se presupune.
Repetere non poterit quia naturale agnovit debitum (Ulpian, L. 14, 6, 9 §§ 4 şi 5).	Nu se poate cere înapoi plata pentrucă s'a recunoscut datoria naturală (art. 1092 al. 2).
Replicatio est contraria exceptio; quasi exceptionis exceptio (Paul, Dig., 44, 1, 22).	Replica este o excepţie contrară: e ca şi excepţia excepţiei.
Res crescit vel perit domino.	Lucrul se măreşte sau piere pentru stăpân (proprietar).
Res derelictae.	Lucruri abandonate.
Res extra commercium.	Lucruri care nu sunt în comerţ.
Res fungibiles.	Lucruri fungibile.
Res incorporalis.	Lucru incorporal.
Res inter alios acta, aliis nec nocet nec prodest. (Const. Diocletian si Maximian, C., 4 12, 3).	Un lucru încheiat (judecat) între unii, nu poate nici folosi nici vătămà altora. (art. 969, 973 c. civ.).
Res intra commercium.	Lucruri care sunt în comerţ.
Res judecata pro veritate habetur (Ulpian, Dig., L. 12, 2, 3, 1).	Lucrul judecat e considerat ca adevăr (art. 1201 c. civ.).
Res mobilis, res vilis.	Lucru mobil, lucru de puţin preţ.

www.digibuc.ro

Res nullius. Lucrul nimănui (art. 477 c. civ.).

Resoluto jure dantis, resolvitur jus accipientis. Dreptul donatorului fiind desființat, se desființează și dreptul donatarului.

Res omnium communes. Lucruri comune tuturor.

Res perit creditori. Lucrul piere pentru creditor (art. 971 c. civ.).

Res perit domino. Perderea lucrului o suportă proprietarul.

Res pro re data. Un lucru dat pentru un altul.

Res quae extra nostrum patrimonium sunt (Inst., 2, 1) Lucruri care sunt în afară de patrimoniul nostru.

Res quae in nostro patrimonio sunt (Gaius, Dig., 1, 8, 1). Lucruri care sunt în patrimoniul nostru.

Reis excipiendo fit actor (Dig., L. 1, De except.). Opunând o excepție, pârîtul devine reclamant.

S

Salva rerum substantia. Substanța lucrurilor fiind păstrată (art. 517 c. civ.).

Sanae mentis. Cu mintea sănătoasă.

Scire leges non hoc est, verba earum tenere, sed vim ac potestatem. (Dig., L. 1, 3, 17). A cunoaște legile nu înseamnă a le cunoaște cuvintele ci a le cunoaște puterea și întinderea.

Secundum subjectam materiam. După natura subiectului.

Sed et si quis stipuletur alii, cum ejus interesset, placuit stipulationem valere (Inst., 3, 19 20). Dacă cineva stipulând pentru altul, are un interes, stipulațiunea e recunoscută ca valabilă.

Semel heres, semper heres. Odată moștenitor ești totdeauna moștenitor.

www.digibuc.ro

Semper oportet ostendi originale.
Totdeauna trebue să arăţi titlul original.

Sententia judicis.
Sentinţa judecătorului.

Servitus servitutis esse non potest. (L. 1, De usu et usufr. rer., c. 3, n. 7).
Asupra unei servituţi nu poate exista o alta.

Servitutes dividi non possunt (Pomponius).
Servituţile nu pot fi divizate.

Si contra fit nihil est quod fit.
Ceeace se face contra (legii) n'are nici o valoare.

Si fructuarius proprietatem adsecutus fuerit, desinit quidem usus fructus ad eum pertinere, propter confusionem (Vanuleius, Dig., L. 4, Usufr. quemadm. caveat).
Dacă uzufructuarul dobândeşte proprietatea, uzufructul încetează de a-i mai aparţine din cauza confusiunei (art. 557 c. civ.).

Signum retinet signatum.
Pecetia păstrează ce s'a pecetluit.

Si id non apparet, non jus deficit sed probatio (Dig., L. 30, De test. tut., 26, 2).
Dacă nu s'a făcut proba, nu dreptul lipseşte, ci proba.

Simplicitas legibus amica.
Simplitatea, prietena legilor.

Simul ac in aliquo vitiata est, perdit officium suo (Dig., L. 1, De reg. juris).
Dacă convenţiunea a fost viciată în ceva, ea îşi pierde eficacitatea.

Sine causa legibus cognita.
Fără nici un motiv legal.

Sine die.
Fără termen.

Sine dubio heres manebit, qui semel extitit (Ulpian, Dig., L. 7, § 10, De minor.).
Fără îndoială, cel ce a fost odată moştenitor, va rămâneà întotdeauna (art. 688, 694 c. civ.).

Sine ira et studio.
Fără mânie sau favoare; cu imparţialitate.

Sine pretio nulla venditio est (Ulpian, Dig., L. 2, De contrah. empt. 18, 1, 1).
Fără preţ, nu este vânzare.

Sine tutore auctore.
Fără autorizaţiunea tutorelui.

www.dacoromanica.ro

Si quidem certum corpus legatum sit, ibi praestabitur quo relictum est (Dig, L. 47, § 1, De legat. 1).

Dacă s'a lăsat legat un corp cert, plata se va face acolo unde se găseşte (art. 1104 c. civ.).

Si quis igitur, compensare potens, solverit, condicere poterit, quasi indebito soluto. (Dig., L. 10, § 1).

Acela care, putând opune în compensaţiune, a plătit, va putea cere înapoi ca nedebit ceeace plătise (art. 993 c. civ.).

Si sub conditione emptio facta sit, pendente conditione emptor usum non capiet (Dig. L 2,§ 2, Pro empt.).

Dacă o cumpărare a fost făcută sub condiţiune, cumpărătorul nu va dobândi folosinţa câtă vreme condiţiunea nu se va fi împlinit.

Si volet usus (Horaţiu).

Dacă o îngădue obiceiul.

Societas alicujus negotiationis.

Societate pentru orice fel de afaceri (art. 1493 c. civ.).

Societas compendii.

Societate de profituri (art. 1491 c. civ.).

Societas lucri.

Societate de beneficii (art. 1494 c. civ).

Societas omnium bonorum.

Societate de toate bunurile (art. 1494 c. civ.).

Socictas quaestus.

Societate de beneficii (art. 1494 c. civ.).

Societas unius rei.

Societate pentru un singur obiect (art. 1499, 1500 c. civ.

Socii mei socius, meus socius non est (Ulpian, Dig., 17, 2, 19).

Asociatul asociatului meu nu este asociatul meu (art. 1519 c. civ.).

Sola patientia inducit mandatum.

Simpla toleranţă constitue mandat.

Solus consensus obligat.

Consimţământul singur obligă.

Solutio est praestatio ejus quod in obligatione est.

Plata este prestarea a ceea ce e în obligaţiune (art. 1092 c. civ.).

Solutum repeti non potest.

Lucrul plătit nu se poate cere îndărăt (art. 1092 c. civ)

www.digibuc.ro

Solve et repete.	Plăteşte şi apoi cere îndărăt (art. 349 c. com.).
Solvere est alienare.	A plăti e a înstrăina (art. 1095 c. civ.).
Specialia generalibus derogant, non generalia specialibus.	(Clauzele speciale derogă dela cele generale, iar nu cele generale dela cele speciale).
Speciei per genus non derogatur.	Nu se derogă dela speţă prin gen.
Species perit ei cui debetur.	Un lucru cert piere pentru acela căruia îi este datorat (art. 97 1c. civ.).
Spoliatus ante omnia restituendus.	Inainte de orice, cel spoliat trebue reintegrat în drepturile sale.
Stabitur praesumptioni donec probetur in contrarium.	O prezumţiune rămâne până la proba contrarie (art. 1199 c. civ.).
Stipulationes perimuntur si pendente conditione res extincta fuerit (Paul, Dig., L. 8, De peric., et comm. rei vend.)	Obligaţiunile se sting dacă lucrul piere înainte de-a se îndeplini condiţiunea.
Stipulatio poenae.	Clauză penală (art. 1066 c. civ.).
Strictissimae interpretationis.	De foarte strictă interpretare.
Sublata causa, tollitur effectus.	Suprimând cauza, efectul dispare.
Sublato principali, tollitur accessorium.	Suprimând principalul, accesoriul dispare.
Subrogatum capit naturam subrogati.	Lucrul subrogat ia locul celuialt (art. 1247, 1254 c civ.).
Summum jus, summa injuria.	Drept strict, supremă ne dreptate.

www.dacoromanica.ro

T

Tantum devolutum quantum appellatum. (Apelul) este devolutiv numai în punctele apelate.

Tantum judicatum, quantum litigatem. Atât se poate judeca cât s'a dedus în judecată.

Tantum possessum, quantum praescriptum. Nu este posedat decât atât cât s'a prescris.

Tantum praescriptum, quantum possessum. Nu s'a prescris decât atât cât s'a posedat.

Tempora conjunguntur (continuantur) (Dig., L. 14, De div. temp. praesc., 44, 3). Posesiunile se unesc (se continuă) (art. 1860 c. civ.).

Tempore minus debetur. Se datorează mai puţin, când se datorează cu termen.

Tempus delicti. Epoca delictului.

Tempus mortis. Epoca morţii.

Tempus non est modus constituendi vel dissolvendi juris. Timpul nu este un mod de a constitui sau de a desfiinţa un drept.

Tempus regit actum. Timpul guvernează actul (actul e supus formelor în vigoare în momentul când se face).

Terminus ad quem. Termenul până când.

Terminus a quo. Termenul de când.

Testamentaria tutela. Tutelă testamentară.

Testes non numerantur sed ponderantur. Martorii nu se numără ci se cântăresc.

Testis de auditu. Martor care a auzit.

Testis de visu. Martor care a văzut.

Testis unus, testis nullus. Un singur martor, nici un martor (Adagiu inexact astăzi).

Thesaurus est vetus quaedam depositio pecuniae cujus memoria non extat (Paul, Dig., L. 41, 1, 31, 1). Tezaur este orice lucru preţios ascuns de multă vreme şi despre care nu se mai ştia nimica (art. 649 c. civ.).

www.digibuc.ro

Titulus est radix et fundamentum juris praetensi.

Titlul este rădăcina şi fundamentul unui drept reclamat.

Tot capita, tot sensus.

Câte capete, atâtea păreri.

Tota in toto et tota in qualibet parte.

(Ipoteca sau indiviziunea) este toată în tot şi toată în fiecare parte (art. 1746 c. civ.).

Totius juris successores (C., L. 12, De donat.).

Succesori în toate drepturile.

Totum non est in parte.

Intregul nu este în parte.

Totus is dies arbitrio solventis tribui debet.

Intreaga zi a termenului trebue acordată aceluia care plăteşte.

Traditio est possessionis translatio.

Tradiţiunea este transmiterea posesiunii.

Traditionibus et usucapionibus, non nudis pactis, dominia rerum transferuntur (C., L. 20, De pactis, 2, 3).

Prin tradiţiune şi prin posesiune, nu prin simple convenţiuni, se strămută proprietatea lucrurilor (contra art. 971 c. civ.).

Transigere est alienare.

A transige înseamnă a înstrăina (art. 1706 c. civ.).

Tutela est munus publicum.

Tutela este o sarcină publică.

Tutor ad hoc.

Tutor special.

Tutor in rem suam auctor esse non potest (Inst., 1, 21, 3)

Tutorul în afacerea sa proprie, nu poate asistă sau autoriza pe minor.

Tutor loco parentis habetur.

Tutorul înlocueşte pe tată.

Tutor personae, non rei datur.

Tutorul se dă persoanei, nu lucrului. (art. 390 c. civ.).

Tutor personam pupilli augebat.

Tutorul complectează persoana minorului.

Tutor rem pupilli emere non potest.

Tutorul nu poate cumpără lucrul minorului (art. 390 c. civ.).

www.digibue.ro

U

Ubi acceptum est semel judicium, ibi et finem habere debet (Dig., L. 30, De judic., 5, 1).

Unde s'a legat instanţa, acolo atrebue să se urmeze judecata.

Ubi eadem est legis ratio, ibi eadem est legis dispositio.

Unde este aceeaş raţiune a legii, acolo este şi aceeaş aplicare a ei.

Ubi eadem ratio, ibi idem jus.

Unde e aceeaş raţiune (de a decide), acolo este şi aceeaş regulă

Ubi emolumentum, ibi onus.

Unde e profitul, acolo şi sarcina.

Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus.

Unde legea nu distinge, nici noi nu trebue să distingem.

Ubi societas, ibi jus.

De îndată ce există societate, există şi drept.

Ultra petita.

Peste ceea ce s'a reclamat.

Ultra vires hereditatis.

Peste activul succesiunii (art. 712 c. civ.).

Una electa via, non datur recursus ad alteram.

Odată aleasă o cale, nu-ţi este permis să recurgi la alta.

Una mercantia non facit mercatorem, sed professio et exercitium.

Nu un singur act de comerţ face pe cineva comerciant, ci profesiunea şi exerciţiul (art. 7 c. civ.).

Unicuique licet quem voluerit modum liberalitati suae apponere.

E permis fiecăruia de a pune liberalităţii sale, orice condiţiune vrea.

Universitates personarum.

Colectivităţile de persoane.

Universum jus defuncti.

Intregul patrimoniu al defunctului.

Unum debent omnes.

Toţi datorează acelaş lucru (art. 1039 c. civ.).

Unum et idem est non apparere et non esse.

Este unul şi acelaş lucru a nu apare şi a nu există

Urbi et orbi.

In oraş şi în lume.

www.digibuc.ro

Usurae solutae non repetentur. — Odată plătite, dobânzile nu se mai pot cere înapoi.

Ususfructus est jus alienis rebus utendi fruendi, salva rerum substantia (Inst., 2, 4). — Uzufructul este dreptul de a uză de lucrurile altuia și de a le culege fructele, fără a le vătăma însă substanța (art. 517 c. civ.).

Utile per inutile non vitiatur. — Utilul nu e viciat de inutil.

Uti lingua nuncupassit, ita jus esto. — Cum ai vorbit, așă să fie dreptul.

Ut unius poena metus possit esse multorum (C., L. I, Ad. leg. Juliam repet., 9—27). — Pentru ca pedeapsa unuia să poată înspăimânta groază celorlalți.

V

Vani timoris nulla excusatio est (Dig., L. 9, § 5, De jur. et fact. ignor.). — Frica neîntemeiată (deșartă) nu e o scuză legitimă. (art. 956 c. civ.).

Variae causarum figurae. — Diferitele fapte generatoare de obligațiuni, diferitele cauze.

Venditio bonorum. — Vânzarea bunurilor.

Verba volant, scripta manent. — Vorbele sboară, scrisul rămâne.

Vetustas semper pro lege habetur (Paul, Dig., L. 2, De aqua et aquae, etc.). — Vechimea se socotește întotdeauna ca lege.

Vi dejectus (Paul, Dig., L. 41, 3, 22). — Expulzat cu forța.

Vilis mobilium possessio. — Posesiunea mobilelor e fără valoare.

Vim vi repellere. — A respinge violența prin violență (art. 1847 c. civ.).

Vinoulum cautionis. — Legătură de garanție.

Vinculum juris. — Legătură de drept.

Vir caput est mulieris. — Bărbatul e șeful femeii sale.

www.digibuc.ro

Vitiatur et vitiat.	Este viciată şi viciază (art. 803, 1008 c. civ.).
Viventis non est hereditas.	Nu există succesiune a unui om viu. (art. 651 c.civ.).
Vocatio in jus.	Chemare în justiţie.
Volenti non fit injuria.	Celui ce consimte, nu i se face o nedreptate.
Voluntas testatoris totum facit.	Voinţa testatorului face totul.
Vox unius, vox nullius.	Vocea unuia, vocea nimănui.

www.digibuc.ro

CODUL PENAL

DIN MAIU 1865
CU MODIFICĂRILE DIN 1874, 1882, 1893, 1894, 1895
1900, 1910 și 1912

www.digibuc.ro

CODUL PENAL[1])

DIN MAIU 1865
CU MODIFICĂRILE DIN 1874, 1882, 1893, 1894, 1895, 1900, 1910 ŞI 1912

DISPOZIŢIUNI PRELIMINARE

1. Infracţiunea ce se pedepseşte de lege cu pedepsele:
Munca silnică,
Recluziunea,
Detenţiunea şi
Degradaţiunea civică, se numeşte *crimă*.

Infracţiunea ce se pedepseşte de lege cu:
Închisoare corecţională.
Interdicţiunea unora din drepturile politice, civile ori de familie şi amendă dela 26 lei în sus[2]) se numeşte *delict*.

Infracţiunea pe care legea o pedepseşte cu:
Închisoarea poliţienească şi cu amendă se numeşte *contravenţiune*. *(P. Fr. 1; P. Pr. § 1)*.

2. Nici o infracţiune nu se va pedepsi, dacă pedepsele nu vor fi fost hotărîte înaintea săvârşirei sale.

Infracţiunile săvârşite în timpul legiuirei celei vechi se

[1]) *Codul penal* român a fost promulgat şi publicat la 30 Octomvrie 1864 şi pus în aplicare la 1 Maiu 1865. El a suferit însă în cursul timpului mai multe modificări şi anume: prin legea dela 17 Februarie 1874, care i-a modificat 109 articole prin legea dela 21 Februarie 1882; prin legea dela 28 Maiu 1893, 15 Februarie 1894 şi, în fine, prin legea dela 4 Maiu 1895.

Înaintea acestui cod, în Moldova se aplica *Codul penal* din anul 1826 iar în Muntenia *Condica Criminală*, lucrată de divanul obştesc, sub Barbu Ştirbei, în 1850—1853. Ea a fost în vigoare, cu modificările ce i s'au făcut în 1853, până în anul 1865, când, conform art. 398 din actualul Cod penal, ea a fost abrogată, intrând în vigoare prezentul cod.

Dispoziţiunile din actualul Cod penal sunt împrumutate din Codul penal prusian dela 1851 şi din cel francez dela legile penale anterioare, menţionate mai sus.

[2]) Conform art. 599, al. 2 din Codul penal, toate amenzile fixate în corpul codului vor trebui *reduse la jumătate*, deoarece Codul penal fiind decretat la 12 Octomvrie 1864, *leii vechi* cari circulau pe

www.digibuc.ro

vor pedepsi după acea legiuire; iar când pedepsele prevăzute prin legea de față vor fi mai ușoare, se va aplica pedeapsa cea mai ușoară.

Infracțiunile săvârșite sub codicele vechiu, dar neprevăzute de codicele actual, nu se mai pedepsesc. *(P. Pr. § 2).*

3. (Mod. L. 15 Febr. 1894). Dispozițiunile acestui codice se aplică la infracțiunile comise pe pământul României sau pe o navă română [1]). *(P. Pr. § 3).*

4. (Mod. L. 15 Febr. 1894). Oricare Român va putea fi urmărit și judecat, chiar în lipsă, pentru crimele săvârșite, fie ca autor, fie ca complice, în afară de teritoriul României.

De asemenea, el va putea fi urmărit și judecat pentru faptele săvârșite, fie ca autor, fie ca complice, în afară de teritoriul României, și calificate delicte după acest codice, dacă acele fapte sunt pedepsite după legislațiunea țărei unde au fost săvârșite, afară de delictele prevăzute și pedepsite de art. 180, 181, 238, 243, 247, 249, 258, 299 § 1, 321, 352, 353, 355 și 356 din codul penal.

In caz de deosebire între pedepsele prevăzute de legislațiunea țărei unde s'a comis crima sau delictul și acele prevăzute de acest codice, se va aplica pedeapsa cea mai ușoară.

Nici o urmărire nu se va putea face pentru crimele sau delictele săvârșite de Români, în afară de teritoriul României, dacă inculpatul va dovedi că pentru acele fapte a fost judecat într'un mod definitiv în străinătate și, în caz de condamnare, că a executat pedeapsa sau că a fost grațiat.

Nici o urmărire nu se va putea face pentru delictele săvârșite de Români în afară de teritoriul României, decât după întoarcerea voluntară a Românului în țară sau după obținerea extradițiunei lui. Acțiunea publică nu se va putea prescrie însă, decât prin un îndoit termen de cel prevăzut de art. 595 din procedura criminală. *(Pr. p. Fr. 5; P. Pr. § 4).*

5. (Mod. L. 15 Febr. 1894). Dispozițiunile din articolul precedent sunt aplicabile străinilor domiciliați în România, dacă nu sunt supuși unei țări cu care România are tratat de extradițiune și dacă extra-

---

atunci *trebuesc, transformați în lei noui.*

Art. 899, al. 2 însă *nu este aplicabil și la amenzile înființate prin legile modificătoare Codului penal dela 1874 încoace,* de oarece leii vechi nu mai sunt în circulație din acel timp, înlocuiți fiind cu lei noui, iar *legiuitorul modificator* nu putea prescrie o pedeapsă într'o monetă ce nu mai exista în anul 1874 și cu atât mai mult în anii din urmă. Prin noua lege din 1923 însă, toate aceste amenzi trebuesc mărite *de zece ori*; această dispoziție însă este provizorie și luată în vederea deprecierei valutei leului.

www.digibuc.ro

diţia lor nu a fost cerută de ţara lor.

Ori-care străin care, în afară de teritoriul României, va fi săvârşit, fie ca autor, fie ca complice, vre-o crimă în contra siguranţei Statului, sau vre-o crimă de contrafacere a sigiliului Statului, a monetei naţionale, având curs în România, a hârtiilor de credit sau titlurilor Statului român, a biletelor de bancă autorizate de lege, va putea fi urmărit, judecat şi pedepsit în România dacă va fi prins pe teritoriul român sau dacă guvernul va obţine extrădarea lui.

Competenţa instanţei represive, în cazurile de mai sus precum şi în cele prevăzute de art. 4, se va determina, pentru urmărirea şi judecarea culpabilului, după locul de reşedinţă al inculpatului, sau după locul unde inculpatul a fost prins.

Cu toate acestea, după cererea ministerului public sau a părţilor, Curtea de casaţie va putea strămuta cercetarea afacerei dinaintea instanţei judecătoreşti celei mai apropiate de locul unde crima s'a comis. *(Pr. p. Fr. 7; P. Pr. § 4).*

6. Dispoziţiunile acestei legi se aplică şi la militari, afară de cazurile speciale prevăzute de legea penală militară. *(P. Fr. 5; P. Pr. § 5).*

CARTEA I

DESPRE PEDEPSE ŞI EFECTELE LOR

TITLUL I.

DESPRE NATURA PEDEPSELOR

7. Pedepsele pentru crime sunt:

1. Munca silnică pe toată viaţa;

2. Munca silnică pe timp mărginit dela 5 până la 20 ani;

3. Recluziunea într'o casă de muncă, dela 5 până la 10 ani;

4. Detenţiunea dela 3 ani până la 10 ani;

5. Degradaţiunea civică dela 3 ani până la 10 ani. *(P. Fr. 6, 7, 8).*

8. Pedepsele pentru delicte sunt:

1. Inchisoarea dela 15 zile până la 5 ani;

2. Interdicţiunea dela 6 luni până la 6 ani a unora din drepturile politice, civile ori de familie;

3. Amenda dela 26 lei în sus [1]. *(P. Fr. 9).*

9. Pedepsele pentru contravenţiuni sunt:

1. Inchisoarea dela 1 până la 15 zile;

2. Amenda dela 5 până la 25 lei [1].

TITLUL II.

DESPRE APLICAREA ŞI EXECUTAREA PEDEPSELOR

§ 1. Munca silnică

10. Munca silnică se va face sau în minele Statului,

[1] A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II.

www.digibuc.ro

sau în stabilimentele penitenciare.

Acei condamnaţi la asemenea pedeapsă vor fi supuşi la un regim aspru.

Până la înfiinţarea sistemului penitenciar, osândiţii la asemenea pedeapsă se vor întrebuinţa la lucrările cele mai aspre înăuntrul minelor, sau şi afară din mine, pentru lucrările de utilitate publică.

Ei vor fi puşi în fiare.

Acei cari lucrează la mine, noaptea se vor scoate afară şi se vor închide în temniţă, având şi fiare de picioare. (*P. Fr. 15; P. Pr. § 11*).

11. Femeile condamnate la muncă silnică se vor închide în deosebite stabilimente, totdeauna separate de bărbaţi şi supuse la muncă potrivit cu vârsta şi cu sexul lor.

Ele vor fi asemenea supuse la un regim aspru. (*P. Fr. 16*).

12. Osândiţii sau osânditele la munca silnică pe viaţă se vor ţine osebiţi de acei osândiţi la munca silnică pe timp mărginit şi se vor deosebi prin costumul lor. (*Leg. inchis. 11, 12*).

13. In timpul pedepsei lor, acei osândiţi la munca silnică vor fi incapabili de a-şi administra starea şi a dispune de dânsa prin acte între vii.

Ei vor fi puşi sub curatelă, după formele admise pentru numirea curatorilor, şi nu li se va putea da, în timpul duratei pedepsei lor, nici o parte din starea sau venitul lor.

Averea osânditului i se va da înapoi după încetarea osândei, şi curatorul îi va da socoteală despre administrarea averei sale.

Osânda la munca silnică atrage după sine degradaţiunea civică pe timpul osândei. (*P. Fr. 29, 30, 31; P. Pr. § 11*)

14. Osânda la munca silnică pe viaţă sau pe timp mărginit nu se va putea pronunţa în contra acelora cari, la pronunţarea sentinţei definitive, vor fi împlinit al 60-lea an [1]), şi în locul acestei pedepse se vor osândi la recluziune pe acelaş timp pe care ar fi trebuit a se osândi la munca silnică. (*P. Fr. 70, 71, 72*).

§ 2. Recluziunea

15. Osânditul la recluziune se va închide într'o casă de muncă, destinată pentru aceasta.

Va fi întrebuinţat la lucrări determinate prin regulamentele acelei case de recluziune.

Folosul ce va rezulta din produsul muncei sale se va împărţi între Stat şi osândit; iar din partea ce se cuvine osânditului, jumătate i se va da în cursul osândei, iar cealaltă jumătate se va depune deoparte, spre a forma pentru osândit un capital de rezervă, care i se va da la liberarea lui, conform dispoziţiunilor regu-

[1]) Art. francez corespunzător, 72, prevede 70 de ani împliniţi în loc de 60, cum prevede textul român.

www.digibuc.ro

lamentare ce se vor face întru aceasta.

Ei vor fi puşi în fiare. (*P Fr. 21)*.

16. Se va aplica osândiţilor la recluziune dispoziţiunile art. 13.

In timpul osândei însă, se va putea da osânditului o mică parte din veniturile sale, care se va fi determinat prin hotărîrea judecătorească, ca să-i serve numai drept ajutor la a sa vieţuire, de va merita prin a sa conduită.

17. Regimul special al caselor de recluziune va fi, în principiu, bazat pe munca obligatorie.

18. Până la înfiinţarea caselor speciale de recluziune, un regulament de administraţiune publică va determina locurile unde se vor ţinea provizoriu osândiţii la această pedeapsă.

19. Femeile osândite la recluziune se vor închide într'o casă separată.

§ 3. Detenţiunea

20. Osândiţii la această pedeapsă se vor închide într'una din mânăstirile ce se vor determina anume prin regulamente de administraţiune publică.

Ei vor fi liberi a comunica atât cu persoanele dinăuntru, cât şi cu orice alte persoane din afară, în timpul şi conform regulamentelor de poliţie întărite printr'un decret domnesc.

Asemenea, osândiţii la detenţiune nu vor purta costumul de închisoare şi îşi vor putea procura, prin propriile lor mijloace, ori-ce îndulcire în locuinţă şi nutriment, compatibilă cu regimul închisorii.

Ei nu vor fi supuşi la nici un fel de muncă[1]). *(P. Fr. 20)*.

21. Femeile osândite la detenţiune se vor închide într'o mânăstire, separate de bărbaţi.

§ 4. Degradaţiunea civică

22. Degradaţiunea civică consistă:

1. In destituirea şi excluderea condamnaţilor dela orice funcţiune şi oficiu public;

2. In pierderea dreptului de vot, alegere şi eligibilitate şi, în general, de toate drepturile civile şi politice şi de dreptul de a purta vre-o decoraţiune sau vre-un alt semn ori titlu distinctiv de onoare;

3. In incapacitatea de a fi numit jurat sau expert, de a fi întrebuinţat ca martor în acte şi de a depune mărturii în judecată, decât pentru a da nişte simple arătări;

4. In incapacitatea de a face parte din vre-un consiliu de familie, de a fi tutore, curatore, subrogat-tutore [2]) sau

[1]) In art. francez corespunzător, 20, lipsesc ultimele două aliniate.

[2]) In codul nostru civil spre diferenţă de cel francez, nu există instituţiune de *subrogat-tutor*. Credem că din eroare s'a tradus şi acest cuvânt din textul Codului penal francez.

www.digibuc.ro

consilier judecătoresc, decât numai al copiilor săi, şi atunci după chibzuirea familiei;

5. In pierderea dreptului de a purta arme, de a servi în armata română, de a ţine şcoală sau de a fi împiegat în vre-unul din stabilimentele de instrucţiune ca profesor, institutor, învăţător, repetitor sau priveghetor. *(Pr. Fr. 34; P. Pr. § 12).*

23. Degradaţiunea civică, când va fi pronunţată ca pedeapsă principală, va putea fi însoţită şi de o închisoare corecţională, a cărei durată, fixată prin hotărîrea de condamnaţiune, nu va putea trece peste doi ani.

Când culpabilul va fi străin, sau un român care şi-a pierdut dreptul său de naţionalitate, pedeapsa închisorii va trebui neapărat a fi pronunţată. *(P. Fr. 35).*

§ 5. Inchisoarea

24. Osânditul la închisoare va fi închis într'o casă de corecţiune.

El va fi întrebuinţat la lucru, pe cât se va putea, potrivit cu a sa meserie şi după a sa alegere.

Folosul ce va produce lucrul fie-cărui arestat se va întrebuinţa parte pentru cheltuelile casei de închisoare, parte spre a-i procura oarecare îndulcire [1] şi parte spre a forma pentru dânsul un capital de rezervă, care să i se dea la a sa liberare, conform regulamentelor speciale. *(P. Fr. 40, 41; P. Pr. § 14).*

25. Regimul închisorii corecţionale va fi mai blând decât al celorlalte închisori; se va putea însă agrava pentru cei cu rele purtări, conform regulamentelor disciplinare, cari vor putea prescrie chiar punerea în fiare, numai pentru cauză de securitate sau de disciplină.

26. Pe cât putinţa va sta, se vor deosebi osânditii după categoria infracţiunilor lor.

Femeile vor fi separate de bărbaţi şi se vor întrebuinţa la lucru potrivit sexului lor.

§ 6. Interdicţiunea corecţională

27. La întâmplările prevăzute de lege, judecătoriile vor putea pronunţa interdicţiunea unui sau mai multora din drepturile arătate la art. 22. *(P. Fr. 42).*

§ 7. Amenzi

28. Amenda se pronunţă sau singură, sau însoţită de altă pedeapsă.

La caz de nesolvabilitate a condamnatului, amenda se va înlocui cu închisoare.

Durata închisorii se va determina de judecătorie, socotindu-se drept 10 lei [2] de

[1]) Art. francez corespunzător, 41, adaugă: «s'il les mérite».

[2]) A se vedea nota 2 dela art. 1. Conform art. 399, al II, aceşti 10 lei fiind lei vechi, trebuesc reduşi la jumătate. Deci, trebuie socotit 5 lei noui.

www.digibuc.ro

amendă o zi de închisoare; durata însă a închisoarei nu va putea fi, în asemenea caz, mai mare de un an. *(P. Pr. 17)*.

§ 8. Închisoarea poliţienească

29. Acei osândiţi la închisoare poliţienească se vor închide în vre-una din casele de arest ce vor fi întocmite într'adins pentru aceasta.

Nu vor putea fi întrebuinţaţi la lucru, fără voia lor, nici în închisoare, nici afară din închisoare.

Regimul va fi foarte blând şi, la nici un caz, nu se va putea agrava prin punerea fiarelor.

Femeile vor fi separate de bărbaţi.

§ 9. Amenda poliţienească

30. Amenda se pronunţă sau singură, sau însoţită cu închisoare poliţienească.

La caz de nesolvabilitate a condamnatului, amenda se va înlocui cu închisoare, a cărei durată se va determina de judecătorie, socotindu-se drept 10 lei amendă o zi de închisoare [1]).

31. Condamnaţii la munca silnică, recluziune, închisoare corecţională, precum şi închisoare poliţienească, vor fi liberi a comunica cu părinţii, copiii, soţul, precum şi cu celelalte rude de mai aproape; aceasta însă numai conformându-se întru tot condiţiunilor prescrise de regulamentele speciale ale fie-cărei închisori.

32. Durata pedepselor se va socoti din ziua când sentinţa sau deciziunea condamnatoare va fi rămas definitivă.

Dacă individul se află în detenţiune preventivă, durata pedepsei se va socoti, dacă condamnatul nu va fi făcut apel sau recurs, din ziua sentinţei sau a hotărîrei, fără a se împiedeca aceasta de apelul sau recursul ministerului public şi ori-care ar fi rezultatul acestui apel sau recurs.

Asemenea se va urma şi în cazul când pedeapsa se va reduce de instanţa mai înaltă, după apelul sau recursul condamnatului. *(P. Fr. 22, 24)*.

33. Când durata pedepselor este hotărâtă pe zile, luni sau ani, ziua se socoteşte de 24 ore, luna de 30 zile şi anul de 365 zile.

Ziua din care începe pedeapsa şi ziua în care încetează se vor ţine în seamă osânditului ca zile depline [2]). *(P. Pr. § 15)*.

---

amendă o zi de închisoare. A se vedeà şi partea finală dela *nota* 2 a art. 1.

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1. Conform art. 399, al III: *«amenzile pentru contravenţiuni se socotesc în lei noui, fără nici o reducere»*.

[2]) In textul art. prusian corespunzător, 15, lipseşte acest al 2-lea aliniat. In schimb, textul prusian are un aliniat următor, care lămureşte că pedeapsa închisorii *«nu poate fi mai mică de o zi»*.

www.digibuc.ro

34. Toate hotărârile ce vor pronunța pedeapsa la munca silnică pe toată viața sau pe timp mărginit, la recluziune, la detențiune, la degradațiune civică, se vor publica în extract, se vor afige în orașul unde se va fi pronunțat hotărîrea, în comuna locului unde s'a comis crima, la locul unde se va executa pedeapsa și la locul domiciliului condamnatului. *(P. Fr. 36; P. Pr. § 30).*

35. Pedeapsa pecuniară, adică amenda, nu va putea fi executată asupra moștenirei condamnatului, decât în cazul când hotărârea de condamnațiune va fi devenit nerevocabilă înaintea morței sale. *(P. Pr. § 20).*

36. Condamnatul, afară de restituțiune, când va avea loc, va putea fi asemenea osândit și la alte desdăunări către partea civilă, dacă aceasta o va cere.

In acest caz, suma desdăunărei se va determina de judecător, dacă nu este determinată chiar de lege.

Judecătorii, însă, nu vor putea, chiar prin consimțirea zisei părți, să încuviințeze întrebuințarea desdăunărei sau a restituțiunei pentru ori-care alt sfârșit, chiar când ar fi vorba de vre-o operă de utilitate publică. *(P. Fr. 51).*

37. Judecătorii vor putea ordona să se confiște:

1. Lucrurile produse prin crimă, delict sau contravențiune;

2. Lucrurile cari au servit, sau care au fost destinate spre a comite vre-o infracțiune, dacă aceste lucruri vor fi ale autorului infracțiunei sau ale vre-unui complice;

3. Scrierile, imaginile sau figurile cari ar prezenta elementele unei acțiuni condamnabile; pentru aceasta se va ordona, în acelaș timp, și distrucțiunea tutulor exemplarelor ce se vor fi găsit, precum și a planchetelor, formatelor sau tiparelor cari vor fi destinate spre a le reproduce.

Confiscarea sau distrucțiunea vor fi parțiale, la caz când numai unele pasaje sau unele părți din planchete, formate sau tipare vor fi contrarii legei;

4. Toate lucrurile făcute sau menținute în contra regulamentelor polițienești.

Acestea, la caz de a fi vătămătoare sănătății publice, se vor distruge în total sau în parte [1]). *(P. Fr. 11; P. Pr. § 19).*

TITLUL III
DESPRE TENTATIVĂ

38. Tentativa de crimă, adică ori-ce început de execuțiune a crimei, de se va fi curmat din împrejurări cu totul neatârnate de voința autorului ei, se va pedesi cu o pedeapsă de o treaptă mai

1. Art. prusian corespunzător, 19. nu cuprinde cele două aliniate din No. 4 al art. 37 Cod. penal român.

www.dibuc.ro

jos decât aceea ce s'ar fi cuvenit de s'ar fi executat crima [1]).

Crima săvârşită, dar neisbutită, se va pedepsi cu minimul pedepsei ce s'ar fi cuvenit de s'ar fi executat crima.

Când pedeapsa va fi aceea a recluziunei, tentativa se va pedepsi cu închisoare corecţională dela doui ani până la cinci ani.

Când pedeapsa va fi munca silnică pe toată viaţa, crima săvârşită dar neisbutită, se va pedepsi cu maximul muncei silnice pe timp mărginit. *(P. Fr. 2; P. Pr. § 31, 32).*

39. Tentativa de vre-un delict, adică ori-ce început de execuţiune a delictului, care se va fi curmat din împrejurări cu totul neatârnate de voinţa autorului, precum şi delictul neizbutit, se vor pedepsi numai la întâmplările prevăzute prin vre-o dispoziţiune specială a legei [1]). *(P. Fr. 3; Pr. § 33).*

TITLUL IV.
DESPRE CONCURSUL MAI MULTOR INFRACŢIUNI ŞI DESPRE RECIDIVĂ

40. Când inculpatul se va fi dat în judecată pentru mai multe crime sau delicte, se va aplica numai osânda cea mai grea, dacă acele crime sau delicte vor fi de deosebite naturi şi supuse la osebite pedepse; iar de vor fi de aceeaş natură şi supuse la aceleaşi pedepse, judecata va hotărî maximul pedepsei. *(Pr. Fr. 365; P. Pr. § 55—57)* [2]).

41. Ori-care, osândit fiind, printr'o hotărâre nerevocabilă la o pedeapsă criminală, dacă, după împlinirea pedepsei, va fi comis o a doua crimă, se va condamna la o pedeapsă cu un grad mai mare decât aceea ce hotărăşte legea pentru crima ce a săvârşit. *(P. Fr. 56; P. Pr. § 58).*

42. Acela care fiind osândit mai înainte pentru crimă, după împlinirea pedepsei va săvârşi vre-un delict care va merita pedeapsă corecţională, se va osândi la maximul pedepsei prescrise de lege pentru acel delict, şi acea pedeapsă poate a se şi îndoi, când osânda prescrisă pentru delictul săvârşit ar fi chiar acel maximum. *(P. Fr. 57; P. Pr. § 58).*

43. Acei cari vor fi fost o-

---

[1]) Conform art. 31, 32 şi 33 Codul penal prusian *tentativele de crimă şi delict se pedepsesc cu aceeaş pedeapsă ca şi cum crima sau delictul s'au comis.*

[2]) Art. francez corespunzător, 365, din Pr. penală dela 1808, în partea sa finală diferă de textul român «*En cas de convinction de plusieurs crimes et délits, la peine la plus forte sera seule prononcée*». In Codul penal francez dela 1832, actualmente în vigoare, materia recidivei este cuprinsă în art. 56—58 şi diferă mult de textul român. Art. nostru 40 este inspirat mai mult după art. 55, 56 şi 57 din Codul penal prusian din 1851.

www.digibuc.ro

sânditi pentru pricini corecționale la închisoare mai mult de 6 luni, la întâmplare de recidivă de delicte, se vor supune la maximul pedepsei prescris de lege pentru acel delict, și acea pedeapsă poate a se și îndoi, când osânda prescrisă pentru delictul săvârșit va fi chiar acel maximum.

(**Adaos L. 17 Febr. 1874**). In materie de crimă, delict de presă sau politic, delicventul nu se va considera ca recidivist, decât dacă prima osândă va fi fost asemenea pentru delict de presă sau politic [1]). *(P. Fr. 58)*.

44. Acela care, fugind din munca ocnei, sau dintr'o casă de închisoare criminală sau corecțională, sau în timpul când suferă una din aceste pedepse, va comite o a doua crimă sau delict, se va pedepsi după chipul următor:

1. Dacă pedeapsa ce legea hotărăște pentru a doua faptă este mai grea decât cea dintâi, atunci se va aplica maximul pedepsei hotărâte de lege pentru cea din urmă faptă;

2. Dacă pedeapsa faptei a doua este mai ușoară decât cea dintâi, atunci inculpatul își va împlini pedeapsa cea dintâi fără alt adaus.

Insă când, scăzându-se timpul ce mai rămâne până la împlinirea pedepsei întâi din timpul ce legea hotărăște pentru pedeapsa a doua, va rămânea un prisos de timp, atunci condamnatul, după ce va ieși din cea dintâi închisoare, va împlini și acest rest în cea de a doua închisoare.

45. Nu se socotește în stare de recidivă acela care, osândit fiind pentru un delict, a săvârșit la urmă o crimă.

46. Agravarea pedepsei de recidivă nu se va pronunța, dacă au trecut 10 ani din momentul când condamnatul și-a terminat pedeapsa celei din urmă crime sau delict. (P. Pr. § 60).

TITLUL V

DESPRE COMPLICITATE

47. Sunt agenți provocatori aceia cari, prin daruri, promisiuni, amenințări, abuz de autoritate sau de putere, uneltiri culpabile, vor fi provocat la o infracțiune sau vor fi dat instrucțiuni spre a o comite.

Sunt asemenea agenți provocatori aceia cari, prin vre-unul din mijloacele enumărate în art. 294, vor fi provocat direct la comiterea unei crime sau unui delict prevăzut de codicele penal.

Acești agenți se pedepsesc întocmai ca autorul.

Acei cari, prin vre-unul din mijloacele indicate în citatul art. 294, vor provoca direct la comiterea unei crime sau delict prevăzut prin codicele penal, fără ca acea provocațiune să fi produs vre-un efect, se vor pedepsi cu închi-

[1]) Art. francez corespunzător, 58, nu cuprinde acest al 2-lea aliniat.

www.dibuc.ro

soare dela trei luni până la 2 ani şi cu amendă dela 500 până la 5000 lei [1]).

Pentru delictele de presă sunt răspunzători: autorul, când este cunoscut sau când se dovedeşte, iar în lipsa lui, girantul, editorul. *(P. Fr. 60; P. Pr. § 36; P. Belg. 66).*

48. Complicele se va pedepsi cu un grad mai jos decât autorul principal, însă după natura crimei privită ca comisă de el, iar nu după natura sau agravarea ce poate lua crima sau delictul, în raport cu autorul principal, din circumstanţe personale ale acestuia sau din circumstanţe survenite în cursul execuţiunei crimei sau delictului, fără ştirea complicelui. *(P. Fr. 59; P. Pr. § 35; P. Belg. 69).*

49. Când pedeapsa autorului principal va fi recluziunea, pedeapsa complicelui va fi închisoarea corecţională de la 2 până la 5 ani.

Când pedeapsa autorului principal va fi închisoarea corecţională, pedeapsa complicelui va fi minimul acestei pedepse.

50. Vor fi pedepsiţi ca complici ai unei fapte calificate crimă sau delict:

1. Aceia cari vor fi procurat arme, instrumente, sau ori-ce alte mijloace cari au servit la comiterea faptei, ştiind că o să servească la aceastâ comitere;

2. Aceia cari, cu bună ştiinţă, vor fi ajutat sau vor fi asistat pe autorul sau pe autorii acţiunei în faptele care au pregătit-o sau au înlesnit-o, sau în acelea care au săvârşit-o, fără prejudiţiul pedepselor cari sunt prevăzute pentru autorii de complоturi sau de provocaţiune în contra siguranţei interioare sau exterioare a Statului, chiar în cazul când crima ce aveau în vedere conspiratorii sau provocatorii nu se va fi executat;

3. **(Adaos L. 17 Febr. 1874).** Aceia cari vor fi contribuit, în cunoştinţă de cauză, la vânzarea sau numai la distribuirea ori expunerea unei scrieri, unui imprimat, unui desen sau unei gravuri, cari nu vor arăta lămurit numele şi domiciliul adevărat al autorului, girantului, editorului, când scrierea, imprimatul, desenul sau gravura conţin crimă sau delict.

Persoanele de mai sus sunt scutite de ori-ce pedeapsă:

1. Dacă vor arăta pe adevăratul individ dela care ţin scrierea, imprimatul, desenul sau gravura.

2. Dacă vor arăta pe adevăraţii autori, giranţi şi editori. *(P. Fr. 60; P. Pr. § 34, 35; P. Belg. 66).*

51. Complicele se va pedepsi întocmai ca şi autorul principal, când cooperaţiunea lui a fost ast-fel încât fără ea delictul nu s'ar ti comis.

52. Aceia cari cunoscând culpabila purtare a făcători-

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1, precum şi art. 399, al. II Codul penal.

www.digibuc.ro

lor de rele în uneltire de tâlhării sau de silnicii în contra siguranței Statului, a liniștei obștești, a persoanelor sau a proprietăților, sunt deprinși a le da mai întotdeauna găzduire, loc de scăpare ori de întâlnire, se vor pedepsi ca complici ai acelor făcători de rele.

53. Aceia cari, cu bună știință, vor fi ascuns, în tot sau în parte, lucrurile sau banii ce provin din furt sau din săvârșirea ori-cărei alte crime sau delict, sunt tăinuitori, iar nu complici.

Tăinuitori sunt acei cari cu știință vor cumpăra, vor primi în schimb sau dar, vor lua ca să negustătorească, să desființeze ori să prefacă, ori vor primi drept plată sau zălog, lucruri sau bani proveniți din vre-o crimă sau delict.

Rudele de sus și de jos, bărbatul și muierea, frații și surorile, nu se socotesc tăinuitori. *(P. Fr. 62; P. Pr. § 37).*

54. Tăinuitorii se vor pedepsi cu închisoare corecțională până la 2 ani. *(P. Fr. 62, 63).*

55. Tăinuitorii de lucruri molipsite se vor pedepsi cu 2 ani închisoare corecțională.

56. Aceia cari, mai înainte sau în timpul săvârșirei crimei sau a delictului, ar fi avut înțelegere ca să ascundă lucrurile ce vor proveni din infracțiune, se vor pedepsi ca complici.

TITLUL VI

DESPRE CAUZELE CARI APĂRĂ DE PEDEAPSĂ SAU MICȘOREAZĂ PEDEAPSA

57. Nu se socotește nici crimă, nici delict faptul săvârșit în stare de smintire și în ori-care altă stare de pierderea uzului rațiunei sale prin cauze independente de voința sa. *(P. Fr. 64; P. Pr. § 40).*

58. Nu este nici crimă, nici delict când fapta va fi săvârșită din cauză de legitimă apărare.

Apărarea este legitimă când este necesară spre a respinge un atac material[1]), actual și injust, în contra persoanei sale sau a altuia.

Se socotește ca legitimă apărare și cazul când agentul, sub imperiul turburărei, temerei sau teroarei, a trecut peste marginile apărărei. *(P. Fr. 328, 329; P. Pr. § 41).*

59. Nici o crimă sau delict nu poate fi scuzat, nici pedeapsa nu se va micșora, decât în cazurile și în circumstanțele acelea în cari legea declară fapta scuzabilă sau permite de a aplică o pedeapsă mai puțin riguroasă. *(Pr. Fr. 65).*

60. Afară de cauzele de scuze anume prevăzute de lege, mai sunt și alte cauze de micșorarea pedepsei, lăsate cu totul la aprecierea juriului sau a judecătorului corecțio-

[1]) In art. prusian, 41, lipsește cuvântul «*material*».

www.digibuc.ro

nal, care se numesc *circumstanţe atenuante*.

Când juriul va declara că există în favoarea acuzatului, recunoscut culpabil, circumstanţe atenuante, pedeapsa ce pronunţă legea în contra unor asemenea acuzaţi se va modifica după cum urmează:

Dacă pedeapsa ce pronunţă legea este munca silnică pe viaţă, Curtea va aplica pedeapsa muncei silnice pe timp mărginit sau recluziunea.

Dacă pedeapsa este aceea a muncei silnice pe timp mărginit, Curtea va aplica pedeapsa recluziunei sau maximul închisorii.

Dacă pedeapsa va fi aceea a recluziunei, detenţiunei, degradaţiunei civice, sau maximul închisorii corecţionale. Curtea sau tribunalul va aplica închisoarea corecţională, fără a o putea reduce la mai puţin de un an.

Curtea va putea încă aplica şi o amendă dela 500 până la 1500 lei [1]).

In cazul când legea pronunţă maximul unei pedepse criminale, Curtea va aplica minimul aceleiaş pedepse sau chiar pedeapsa ce vine cu un grad mai jos.

Dacă legea pronunţă pedeapsa închisorii sau aceea a amenzei şi dacă tribunalele corecţionale vor constata circumstanţe atenuante, ele sunt autorizate, chiar în caz de recidivă, a reduce pedeapsa închisorei până la minimul de 15 zile şi chiar mai jos, precum asemenea şi pedeapsa amenzei până la minimul de lei 26 [1]) şi chiar mai jos. Tribunalele pot să substituie, în asemenea caz, închisorei amenda, fără însă să se poată coborî, în nici un caz, mai jos de simplă poliţie. *(P.Fr.463)*.

61. Infracţiunea comisă de un copil mai mic de 8 ani deplini nu se pedepseşte.

62. Crimele sau delictele comise de un minor, ce are vârsta dela 8 ani deplini până la 15 ani deplini, nu se vor pedepsi, dacă se va decide de judecată că acuzatul a lucrat fără pricepere, dar, după împrejurări, se va încredinţa părinţilor săi, spre a avea o îngrijire mai de aproape, sau se va pune într'o mânăstire, ce într'adins se va determina pentru corecţiunea unor asemenea copii, unde se va ţine într'un timp de ani determinaţi prin hotărârea judecăţei, fără însă ca aceşti ani să poată covârşi vârsta de 20 ani a culpabilului. *(P. Fr. 66; P. Pr. § 43)*.

63. Când se va decide că acuzatul a lucrat cu pricepere, sau de va fi în etate dela 15 ani deplini până la 20 de ani deplini, pedepsele se vor pronunţa după chipul următor:

Dacă a sa infracţiune va merita pedeapsa de muncă silnică pe viaţă sau pe timp

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

www.digibuc.ro

mărginit, se va condamna dela 3 până la 15 ani închisoare.

In celelalte cazuri, judecătorul este autorizat a aplica pedeapsa închisorei pe un timp egal cel puţin cu a treia parte sau cel mult cu jumătatea timpului pentru care ar fi putut fi condamnat la una din pedepsele privitoare la acele cazuri. *(P. Fr. 67; P. Pr. § 43).*

64. In toate cazurile prevăzute în articolul precedent, pedeapsa închisorei se va executa, sau într'un stabiliment anume destinat pentru aceasta, sau într'o parte separată a casei de închisoare corecţională. (P. Pr. § 43, No. 4).

65. Cei mai mici în vârstă de 20 ani deplini, cari nu vor avea complici de faţă mai mari de această vârstă şi cari vor fi acuzaţi de crime, se vor judeca de către judecătoriile corecţionale, iar nu de Curtea juraţilor.

Judecătoriile corecţionale însă se vor conforma articolelor 62, 63 şi 64. *(P. Fr. 68)*

CARTEA II

DESPRE CRIME ŞI DELICTE IN SPECIAL ŞI DESPRE PEDEPSELE LOR

TITLUL I

CRIMA DE INALTĂ TRĂDARE

Cap. I. Crime în contra siguranţei exterioare a Statului

66. Ori-ce Român va fi purtat armele în contra ţărei, se va pedepsi cu muncă silnică pe toată viaţa. *(P. Fr. 75; P. Pr. § 68).*

67. Ori-ce Român va fi unelttit maşinaţiuni sau se va fi pus în înţelegere cu guverne străine sau cu agenţii lor, spre a provoca războiu în contra patriei sale, spre a înlesni şi a aduce ocupaţiune străină, spre a răsturna cu ori-ce mijloc guvernul ţărei, se va pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa.

Dacă însă războiul, ocupaţiunea sau răsturnarea nu se va fi urmat, se va pedepsi cu recluziunea. *(P. Fr. 76; P. Pr. § 67).*

68. Asemenea vor fi pedepsiţi cu munca silnică pe viaţă acei cari în timpul unui războiu în contra ţărei:

1. Vor fi predat cu trădare inamicului oraşe, porturi, locuri întărite sau ori-ce alte posturi de apărare;

2. Vor fi predat, tot cu trădare, case publice, arsenale, magazii sau depozite de arme, muniţiuni sau alte obiecte de războiu, sau ori-ce fel de bastimente ale ţărei;

3. Vor fi procurat inamicului ajutoare de soldaţi, oameni, boi, proviziuni de hrană, arme sau muniţiuni de războiu, sau vor fi îndemnat pe soldaţii armatei române a trece la inamic;

www.digibuc.ro

4. Vor fi comunicat inamicului planurile de operaţiuni militare sau planurile locurilor sau posturilor întărite;

5. Vor fi servit inamicului de spioni sau călăuze sau vor fi ajutat şi ascuns pe spionii inamicului;

6. Vor fi aţâţat revoltă în trupele de apărare ale ţărei. *(P. Fr. 77; P. Pr. § 69).*

69. Dacă corespondenţa cu supuşii unei puteri străine n'a avut de obiect una din crimele enunţate în articolele precedente, dar a avut cu toate acestea rezultatul de a da inamicului instrucţiuni vătămătoare situaţiunei militare sau politice a României [1]), acei cari au întreţinut aceste corespondenţe, vor fi pedepsiţi cu detenţiunea fără a fi scutiţi de pedepse mai grele, în caz când aceste instrucţiuni ar fi urmarea unei împreunâ înţelegeri ce ar constitui un fapt de spionaj. *(P. Fr. 78).*

70. Va fi supus muncei silnice pe viaţă ori-ce funcţionar public, ori-ce agent al guvernului, sau ori-ce altă persoană, care, însărcinată sau încunoştiinţată oficial, sau din cauza situaţiunei în care se află, de secretul unei negociaţiuni sau unei expediţiuni, va trăda acel secret agenţilor unei puteri străine sau inamicului. *(P. Fr. 80; P. Pr. § 71).*

[1]) Art. francez corespunzător, 78, adaugă: *ou de ses alliés*».

71. Va fi asemenea supus muncei silnice pe viaţă ori-ce funcţionar public, ori-ce agent care însărcinat, din cau funcţiunei sale, cu păstrarea planurilor de fortificaţiune, de arsenale, porturi sau rade, ar da aceste planuri sau unul din planuri inamicului sau agenţilor inamicului. Pedeapsa va fi detenţiunea, când planurile se vor da agenţilor unei puteri străine neutre sau aliate. *(P. Fr. 81).*

72. Ori-ce altă persoană care reuşind prin corupţiune, fraude sau violenţă, a sustrage zisele planuri, le-ar da inamicului sau agenţilor unei puteri străine, va fi pedepsită cu munca silnică pe timp mărginit.

Dacă zisele planuri se găsesc, fără să se fi întrebuinţat mijloacele arătate, în mâinile persoanei ce le-a dat, pedeapsa va fi recluziunea. *(P. Fr. 82).*

73. Se va pedepsi cu recluziunea acela care, cu bună ştiinţă, sfărâmă, falsifică sau ascunde documente sau acte cari stabilesc nişte drepturi ale Statului român în raport cu un guvern străin. *(P. Pr. § 71).*

74. Ori-cine, prin acţiuni ostile, neaprobate de guvern, va expune Statul la o declaraţiune de războiu, va fi pedepsit cu detenţiunea şi, dacă dintr'aceasta războiul s'a şi făcut, pedeapsa va fi recluziunea. *(P. Fr. 84).*

75. Ori-cine, prin acte nea-

www.digibuc.ro

probate de guvern, va expune pe Români la represalii, se va pedepsi cu detenţiunea. *(P. Fr. 85).*

Cap. II. Crime şi delicte în contra siguranţei interioare a Statului

I. Despre atentate şi comploturi în contra persoanei Domnitorului şi a familiei sale

76. Ori-ce atentat în contra vieţei Domnului sau în contra persoanei sale, se va pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa. *(P. Fr. 86; P. Pr. § 74).*

77. Ori-ce ofensă comisă în public contra persoanei Domnitorului sau a Doamnei, sau a fiilor lor, chiar prin vreunul din mijloacele arătate în art. 294, se va pedepsi cu închisoare dela 1 an până la 2 ani şi cu amendă dela 2000 până la 10.000 lei [1]).

Asemenea, ori-ce ofensă comisă în public, sau prin vreunul din mijloacele enumărate tot la art. 294, contra persoanei vre-unui alt membru al familiei Domnitorului, se va pedepsi cu închisoare dela 3 luni până la 18 luni şi cu amendă dela 500 până la 3000 lei [2]).

Prin familia Domnitorului se înţelege rudele ascendente şi descendente şi colateralii până la al treilea grad, precum şi afinii de aceeaş categorie.

Se va pedepsi cu închisoare dela 6 luni până la 2 ani şi cu amendă dela 2000 până la 10.000 lei [3]) acela care, prin aceleaşi mijloace, va ataca autoritatea constituţională a Domnitorului, sau inviolabilitatea persoanei sale, sau drepturile constituţionale ale dinastiei lui, precum şi cela ce va imputa Domnitorului actele guvernului său, pentru cari numai miniştrii sunt responsabili. *(P. Fr. 86; P. Pr. § 75, 77).*

78. Atentatul ce ar avea de scop de a surpa, prin mijloace răsvrătitoare şi ridicare de popor, forma guvernului, sau de a aţâţa pe locuitori de a se scula în contra autorităţei Domnului, se va pedepsi cu recluziunea. *(P. Fr. 87).*

79. Complotul ce ar avea de scop vre-una din crimele menţionate la art. 76 şi 78, dacă a fost urmat de un act săvârşit sau început spre a pregăti executarea acelor crime, se va pedepsi cu detenţiune; iar dacă complotul n'a fost urmat de nici un act săvârşit sau început spre a prepara executarea vre-uneia din acele crime, pedeapsa va fi aceea a închisorei.

Complotul este atunci când, prin sfătuire, se va fi luat întreaga hotărâre şi se va fi făcut punerea la cale între două sau mai multe persoane spre a a-

[1] şi [2]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

[3]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

www.digibuc.ro

junge la săvârşirea vre-uneia din cele două crime prevăzute la art. 76 şi 78. *(P. Fr. 89).*

80. Când un individ va lua singur hotărârea de a comite crima pregătită la art. 76 şi 78 [1]), şi va comite sau va începe a face el singur, şi fără ajutorul nimănui, vre-un act prin care pregăteşte executarea crimei, se va pedepsi cu detenţiunea. *(P. Fr. 90).*

II. Crime şi delicte în contra liniştei Statului prin războiu civil, prin ilegală întrebuinţare a forţei armate, prin devastaţiuni şi jafuri publice

81. Atentatul care va avea de scop a aţâţa războiu civil, înarmând sau ridicând pe locuitori a se înarma unii contra altora, ori a săvârşi omoruri şi jefuiri într'unul sau mai multe oraşe sau sate, se va pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa.

Complotul uneltit spre acest sfârşit, se va pedepsi cu pedepsele hotărîte la art. 79, conform deosebirilor ce se fac într'acel articol. *(P. Fr. 91).*

82. Se vor pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa acei cari, fără ordine sau autorizare din partea autorităţei legale, vor fi ridicat sau vor fi făcut a se ridica trupe armate şi le vor fi dat sau le vor fi înlesnit dare de arme ori muniţiuni; asemenea se vor pedepsi şi acei cari vor fi angajat sau înrolat, sau vor fi făcut a se angaja sau înrola soldaţi. *(P Fr. 92).*

83. Se vor pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit:

a) Acei cari, fără cădere sau fără cauză iertată de lege, vor fi luat comanda unui corp de oştire, a unui post, a unui port sau unui oraş, a unuia sau mai multe bastimente de războiu, a unei cetăţi sau loc întărit;

b) Acei cari, în contra ordinului guvernului, vor mai ţinea vre-o comandă militară;

c) Comandirii cari vor ţinea adunată oştirea lor, în contra ordinelor ce li se vor fi dat, de a o libera sau a o desfiinţa. *(P. Fr 93.)*

84. Ori-ce persoană care, putând dispune de forţa publică, va fi cerut sau va fi ordonat mişcarea acestei forţe sau întrebuinţarea ei în contra unei înrolări sau ridicări de oameni pentru oştirea întocmită de lege, se va pedepsi cu recluziunea.

Dacă asemenea ordin va fi avut efect, culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe viaţă. *(P. Fr. 94).*

85. Ori-ce persoană va fi incendiat sau distrus prin explozinea unei mine, edificii, magazine, arsenale, corăbii sau alte proprietăţi ale Statului, se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit. *(P. Fr. 95).*

[1]) Art. francez corespunzător, 90, se referă numai la crima prevăzută de art. 86 (76 român), nu şi la aceea prevăzută de art. 87 (78 român), cum face art. 80 din Codul nostru penal.

www.digibuc.ro

86. Se va pedepsi cu munca silnică pe viață acela care, ori ca să răpească bani publici, ori ca să jefuiască orașe sau sate, magazine, arsenale de ale Statului, case publice, fortărețe, posturi, porturi, corăbii sau bastimente ale Statului ori, în fine, ca să atace sau ca să reziste în contra puterei publice, care se va afla în goana săvârșitorilor unor asemenea crime, se va fi pus în capul unor cete armate sau va fi exercitat într'ânsele vre-o funcțiune ori comandă oare-care.

Se vor supune la munca silnică pe viață și acei cari vor fi directat, vor fi ridicat sau vor fi făcut a se ridica acele cete, sau cari le vor fi dat ori le vor fi înlesnit, cu bună știință și voință, arme, munițiuni și unelte de crime, sau cari le vor fi trimes mijloace de viețuire, sau cari, în orice alt chip, vor fi avut înțelegere culpabilă cu directorii sau comandirii acelor cete. *(P. Fr. 96).*

87. Dacă vre-una sau mai multe din crimele menționate în articolele 76, 78 și 81 se vor fi săvârșit sau încercat a se săvârși de către vre-o ceată, se vor pedepsi cu munca silnică pe toată viata, fără osebire, toți aceia cari vor face parte din acea ceată și se vor fi prins la locul răsvrătitoarei întâlniri.

Acel care, fără a se prinde la locul răsvrătitoarei întâlniri, va fi fost directorul răsvrătirei, ori va fi avut în ceată vre-o comandă, se va pedepsi iarăși cu munca silnică pe toată viața. *(P. Fr. 97).*

88. Afară de cazul în care reuniunea sediționsă ar fi avut de obiect sau de rezultat una sau mai multe din crimele enunțate în art, 76, 78 și 81, indivizii ce fac parte din bandele de cari s'a vorbit mai sus, fără să exerciteze într'însele vre-o comandă sau funcțiune, și cari s'ar prinde pe loc, se vor pedepsi cu recluziunea. *(P. Fr. 98).*

89. Acei cari, cunoscând scopul și caracterul numitelor cete și fără a fi siluiți, le vor fi găzduit ori le vor fi dat loc de ascundere sau de întâlnire, se vor pedepsi cu recluziunea. *(P. Fr. 99).*

90. Intrunindu-se adunări sau cete turburătoare liniștei obștești, dacă după trei somațiuni, ce li se vor face de către autoritățile competinte, nu se vor risipi și va mijloci lucrarea puterei armate, câți vor fi complici la dânsele și se vor prinde acolo, pe loc, se vor pedepsi cu închisoare dela șease luni până la doi ani, iar căpeteniile lor se vor pedepsi cu doi ani închisoare.

Insă acei din complici sau din căpetenii cari vor fi cu arme, se vor pedepsi cu recluziune. *(P. Fr. 100).*

91. Se socotesc arme, ori-ce unelte sau mașini sau instrumente înțepătoare, tăietoare sau sdrobitoare, precum: pușcă, pistol, lance, suliță, coasă,

www.digibuc.ro

topor, bardă, cuțit, ciomag și alte asemenea [1]).

Cuțitele de buzunar, foarfecile și bastoanele nu vor fi considerate ca arme, decât atunci când se vor fi întrebuințat a lovi, a răni sau a omorî. *(P. Fr. 101)*.

92. Vor fi apărați de pedepsele pronunțate în contra autorilor de comploturi sau de alte crime în contra siguranței interioare sau exterioare a Statului, acei culpabili cari, înaintea săvârșirei sau a tentativei acestor comploturi sau crime și mai înainte de ori-ce urmărire, vor fi dat ei cei dintâi, guvernului sau autorităților administrative ori poliției judiciare, cunoștință despre aceste comploturi sau crime și despre autorii și complicii lor sau cari, chiar după se s'au început urmăririle sau descoperirea culpabililor, vor fi înlesnit arestarea acelor autori sau complici. *(P. Fr. 108)*.

TITLUL II

CRIME ȘI DELICTE IN CONTRA CONSTITUȚIUNEI

Cap. I. Crime și delicte în contra exercițiului drepturilor politice

93. Atentatul, al cărui scop este de a risipi cu violență adunarea legiuitoare ce se află în exercițiul legal al mandatului ei, de a o sili să ia sau să nu ia o hotărâre, de a izgoni cu violență pe unul sau mai mulți din membrii săi, se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit. *(P. Pr § 82)*.

94. Acela care, prin violență, va împiedica pe un membru al corpului legiuitor de a merge la adunare sau a vota, se va pedepsi cu recluziune. *(P. Pr. § 83)*

95. Când se împiedică, prin atrupament, violență sau amenințări, unul sau mai mulți cetățeni de a-și exercita drepturile lor civice, fie-care din culpabili va fi pedepsit cu închisoare de șease luni cel puțin și cu interdicțiunea dreptului de a vota și de a fi eligibil în timp de cinci ani cel puțin și zece ani cel mult. *(P. Fr. 109; P. Pr. § 84)*.

96. Dacă această crimă s'a comis în urmarea unui plan concertat ca să fie executat. fie în toată țara, fie într'unul sau mai multe județe, fie într'una sau mai multe plăși, pedeapsa va fi detențiunea. *(P. Fr. 110)*.

97. Se va pedepsi cu închisoare dela un an până la doi ani:

1. Acela care, fiind însărcinat a aduna bilete de votare, a adăugit sau a micșorat, cu rea credință, numărul lor legitim;

2. Acela care falsifică sau schimbă un bilet de votare, sau înscrie, pe biletele per-

[1]) Art. francez corespunzător, 101, nu cuprinde și enumărarea uneltelor socotite arme: «*precum: pușcă, pistol, lance, sulifă, coasă, topor, bardă, cuțit, ciomag și alte asemenea*», care au fost adause de legiuitorul român.

www.digibuc.ro

soanelor cari nu ştiu carte, alte nume decât acelea care i s'au dictat;

3. Acela care, fiind însărcinat cu ţinerea procesului-verbal al unei operaţiuni electorale, a înscris într'însul alte nume decât acelea care i s'au dictat;

4. Ori-ce persoană, funcţionar public sau nu, care, fiind însărcinat de lege cu săvârşirea unei lucrări în formarea listelor electorale sau în operaţiunile electorale, ar refuza, fără motiv justificat, de a îndeplini sarcina ce-i impune legea.

In toate aceste cazuri, judecătorul va pronunţa şi inderdicţiunea pe un timp mărginit. *(P. Fr. 111; P. Pr. § 85).*

98. Ori-cine va cumpăra sau va vinde un vot într'o alegere, se va pedepsi cu închisoare dela trei luni până la un an şi va putea fi osândit şi la interdicţiune pe timp mărginit. *(P. Fr. 113; P. Pr. § 86)*

Cap. II. Atentate în contra libertăţei

99. Când vre-un funcţionar public, un agent sau un însărcinat al guvernului, va fi ordonat sau va fi făcut vre-un act arbitrar prin care să se atace libertatea individuală a unuia sau mai multor cetăţeni, sau Constituţiunea ţărei, se va pedepsi cu închisoare dela şease luni până la doi ani şi cu interdicţiune pe timp mărginit.

Cu toate acestea, când se va dovedi că el a săvârşit asemenea faptă după ordinul superiorilor săi, în pricini ce privesc atribuţiuile acestora şi pentru care el era dator să le dea supunere în ordinea ierarhiei, va fi aparat de pedeapsa care, în asemenea caz, se va aplica numai superiorilor ce vor fi dat asemenea ordine. *(P. Fr. 114).*

100. Despăgubirea pentru pagubele cercate în urmarea faptelor pomenite în art. 99, se va hotărî conform cu persoanele, cu împrejurările şi cu vătămarea ce va fi suferit siluitul, fără însă a putea fi, niciodată şi pentru ori-cine măcar, acea despăgubire mai puţin de 25 lei pe zi pentru fie-care persoană şi pentru fiecare zi de arestare ilegală şi arbitrară. *(P. Fr 117).*

101. Dacă fapta arbitrară sau atentatoare drepturilor cetăţeneşti se va fi săvârşit prin plăsmuită subscriere a vre-unui ministru sau altui funcţionar public, plastografii, precum şi cei ce cu bună ştiinţă se vor fi servit cu acea plastografie, se vor pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit. *(P. Fr. 118).*

102. Funcţionarii publici, însărcinaţi cu poliţia administrativă sau judecătorească, cari au refuzat sau cari au negrijit de a da ascultare unei reclamaţiuni legale ţintind a constata detenţiunile ilegale şi arbitrare, fie în închisorile destinate pentru paza deţi-

www.digibuc.ro

nuţilor, fie chiar în ori-ce alt loc, şi cari nu vor justifica că au denunţat aceasta autorităţei superioare, se vor pedepsi cu degradaţiunea civică şi vor fi răspunzători de pagube şi interese, cari se vor regula după cum se arată în art. 100. *(P. Fr. 119).*

103. Directorii, superiorii sau custozii închisorilor sau ai ori-cărei alte case de arest, cari vor fi primit un arestat fără mandat sau act judecătoresc [1]) sau fără ordinul provizoriu al autorităţilor competente, acei cari-îl vor ţinea închis sau vor refuza de a-l înfăţişa ofiţerului de poliţie, sau aceluia ce aduce ordinele sale, fără a justifica că opunerea lui provine din ordinul procurorului sau judecătorului, aceia cari vor refuza de a înfăţişa registrele lor ofiţerului de poliţie, se vor pedepsi ca culpabili de închidere arbitrară, cu închisoare dela o lună până la un an şi cu amendă dela 100 până la 300 lei [2]). *(P. Fr. 120).*

104. Se va pedepsi cu degradaţiunea civică ori-ce ofiţer al poliţiei judecătoreşti, ori-ce procuror, substitut sau judecător, care va fi provocat, dat sau subsemnat o sentinţă, o ordonanţă sau un mandat de urmărire personală sau de acuzaţiune a vre-unui ministru sau a vre-unui membru al Senatului, al Adunărei Legislative sau al Consiliului de Stat [3]) sau al Curţei de Conturi ori al Curţei de Casaţiune, fără autorizaţiunile şi formele prescrise de legi, sau care, afară de delict flagrant, va fi dat, sau subsemnat, fără acele autorizaţiuni şi formalităţi, mandatul de a prinde sau de a aresta pe vre-unul sau mai mulţi miniştri, sau pe unul sau mai mulţi membri ai Senatului, ai Adunărei Legiuitoare, ai Curţei de Casaţiune, ai Consiliului de Stat sau ai Curţei de Conturi [4]). *(P. Fr. 121).*

105. Asemenea se vor pedepsi cu degradaţiunea civică procurorii, substituţii, judecătorii sau ofiţerii publici, cari vor fi arestat sau vor fi făcut a se aresta un individ în alte localităţi decât cele determinate prin legi sau regulamente, sau cari vor fi trimes înaintea judecăţei Curţei juraţilor pe un cetăţean, fără de a fi pus mai înainte în acuzaţiune conform legei. *(P. Fr. 122).*

---

[1]) In textul oficial lipsesc cuvintele *«fără mandat sau act judecătoresc»*, cuvinte care există în textul articolului francez corespunzător. Credem că este o eroare sau omisiune a traducătorului.

[2]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al II Codul penal.

[3]) Se ştie că *Consiliul de Stat* a fost desfiinţat prin Legea din 12 Iulie 1866.

[4]) Art. francez corespunzător, 121, nu menţionează şi pe: *«ai Curţei de Casaţie,... sau ai Curţei de Conturi»*.

www.digibuc.ro

106. Ori-ce concertare de măsuri contrarii legilor, făcută sau prin adunare de indivizi sau de corpuri depozitare de vre-o parte a autorităţei publice, sau prin deputaţiune ori corespondenţe între dânşii, va fi pedepsită cu închisoare de 2 luni cel puţin şi de 6 luni cel mult, contra ori-cărui culpabil, care va putea încă să fie condamnat la interdicţiune pe timp mărginit. *(P. Fr. 123).*

107. Dacă prin unul din mijloacele exprimate mai sus s'au concertat măsuri contra executărei legilor, sau contra ordinelor guvernului, pedeapsa va fi 2 ani de închisoare.

Dacă această concertare s'a făcut între autorităţile civile şi corpurile militare sau şefii lor, aceia cari vor fi autori sau provocatori vor fi pedepsiţi cu detenţiune; ceilalţi culpabili vor fi pedepsiţi cu 2 ani închisoare. *(P. Fr. 124).*

Cap. III. Pentru călcarea de atribuţiuni din partea autorităţilor administrative şi judecătoreşti

108. Se vor pedepsi cu degradaţiunea civică:

1. Judecătorii, procurorii şi substituţii lor, ofiţerii de poliţie, cari se vor fi amestecat în exerciţiul drepturilor puterei legiuitoare, sau prin reglemente ce cuprind dispoziţiuni legiuitoare, sau poprind ori suspendând executarea unei sau mai multor legi, sau deliberând asupra punctului de a şti dacă legile trebuie a fi publicate sau executate;

2. Judecătorii, procurorii şi substituţii lor, ofiţerii poliţiei judecătoreşti cari vor fi trecut peste competinţa lor, poprind executarea ordinelor emanate dela administraţiuni, sau după ce au permis sau au ordonat a se chiema în judecată administratorii pentru fapte relative la exerciţiul funcţiunei lor, vor stărui în executarea actelor lor, deşi de către autorităţile competente li s'a notificat anularea acelor acte sau existenţa unui conflict. *(P. Fr. 127).*

109. Se vor pedepsi cu amendă dela 100 până la 1500 lei [1]), judecătorii cari, peste atribuţiunile lor, se vor fi amestecat în materii date de legi autorităţei administrative.

Cu aceeaş pedeapsă se vor pedepsi şi membrii Ministerului public, cari vor fi luat concluziuni sau vor fi cerut a se face asemenea procedări. *(P Fr. 128)*

110. Prefecţii, sub-prefecţii şi alţi funcţionari administrativi, cari se vor fi amestecat în exerciţiul drepturilor puterei legiuitoare, după cum se prevede la art. 108 § 1, sau cari vor fi dat ordine ilegale a se opri executarea deciziunilor judecătoriilor sau Curţilor, se vor pedepsi cu degradaţiunea civică. *(P. Fr. 130).*

www.digibuc.ro

111. Aceiaşi funcţionari administrativi se vor pedepsi cu amendă dela 100 până la 1500 lei [1]) când, peste atribuţiunile lor, se vor amesteca în materii date de legi autorităţei judecătoreşti şi când, după reclamaţiunea uneia sau amânduror părţilor interesate, vor fi decis o afacere, înainte ca autoritatea superioară să se fi pronunţat asupra cazului. *(P. Fr. 131).*

TITLUL III

CRIME ŞI DELICTE IN CONTRA INTERESELOR PUBLICE

Cap. I. Despre plăsmuiri sau falsificări

I. Plăsmuiri de monetă

112. Se va pedepsi cu maximul închisorii, fără admiterea circumstanţelor atenuante, cu interdicţiune pe timp mărginit şi cu amendă dela 500 lei în sus, ori-cine va contraface ori va falsifica monetele de metal care au curs în România.

Dacă monetele contra-făcute sau falsificate sunt de o valoare care trece peste 2000 lei, se va putea îndoi maximul închisorei. *(P. Fr. 132).*

113. Acela care va participa la contrafacerea unei asemenea monete, ori o va introduce în ţară, sau o va pune în circulaţiune, se va pedepsi ca plăsmuitor de monetă falsificată. *(P. Fr. 134).*

114. Cine, socotind de bună şi adevărată o monetă falsificată ce îi va fi căzut în mână, o va pune în circulaţiune, nu se va pedepsi; iar după ce o va cunoaşte că este falsă şi nu va înceta a o întrebuinţa, se va osândi să plătească, drep amendă, îndoit suma ce va fi pus în circulaţiune. *(P. Fr. 115; P. Pr. § 123)*

115. Care se va dovedi răzând, tăind sau subţiind moneta, prin ori-ce meşteşug, se va pedepsi cu amendă dela 200 până la 5000 lei şi cu închisoare dela 3 luni până la 2 ani.

116. Vor fi apăraţi de osândele hotărâte pentru plăsmuitorii despre cari se vorbeşte în articolele 112 şi 113, acei culpabili cari, înaintea săvârşirei sau a punerei în lucrare a acelor crime şi înainte de a se începe ori-ce urmărire, vor fi descoperit autorităţilor competente acele crime, precum şi pe autorii sau complicii lor.

Asemenea vor fi apăraţi de pedepse şi acei culpabili cari, chiar după începerea urmăririlor, vor fi înlesnit arestarea autorilor sau a complicilor lor. *(P. Fr. 138).*

II. Plăsmuiri de sigilii ale Statului sau ale altor autorităţi, de bilete de bancă, de efecte publice şi altele

117. Se va pedepsi cu maximul închisoarei, fără admiterea circumstanţelor ate-

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al II din Codul penal.

www.digibuc.ro

nuante, cu interdicţiunea pe timp mărginit şi cu amendă dela 500 lei în sus:

1. Ori-cine va fi falsificat sigiliul Statului sau care, cu bună ştiinţă, va fi întrebuinţat asemenea sigiliu falsificat;

2. Ori-cine va fi falsificat sau, alterat efecte emise de tezaurul public cu timbrul său sau bilete de bancă autorizate de lege, sau care, cu bună ştiinţă, va fi întrebuinţat aceste efecte sau bilete falsificate sau alterate, sau le va fi introdus în ţară.

Dacă efectele sau biletele falsificate sau alterate sunt de o valoare cari trece peste 2000 lei, se va putea îndoi maximul închisoarei. *(P. Fr. 139)*.

118. Se vor pedepsi cu închisoare dela 3 până la 5 ani şi cu interdicţiunea pe timp mărginit:

Aceia cari vor fi falsificat sau alterat ori-ce timbru naţional sau ori-ce marcă publică, destinată pentru probe la materii de argint sau aur.

Asemenea se vor pedepsi şi aceia cari, cu ştiinţă, se vor fi servit cu hârtii sau efecte purtând timbre minciunoase, sau cu mărci ori timbre falsificate sau alterate. *(Pr. Fr. 140)*.

119. Se va pedepsi cu închisoare de trei ani şi cu interdicţiune pe timp mărginit, ori-cine, fără a avea drept, va lua şi va întrebuinţa adevăratul sigiliu al Statului sau timbrele ori mărcile prevăzute în art. 118, făcând cu dânsele o întrebuinţare vătămătoare drepturilor şi intereselor Statului. *(P. Fr. 141)*.

120. Se vor pedepsi cu închisoare de trei ani şi cu interdicţiunea pe timp mărginit:

a) Aceia cari vor fi falsificat mărcile destinate spre a fi puse, în numele guvernului, asupra productelor sau mărfurilor, sau cari vor fi întrebuinţat cu ştiinţă [1] asemenea false mărci;

b) Aceia cari vor fi falsificat sigiliul, timbrul sau marca unei autorităţi oare-care sau a unui stabiliment particular de bancă sau de comerţ [1] sau cari cu ştiinţă [2] le vor fi întrebuinţat. *(P. Fr. 142)*.

121. Se va pedepsi cu închisoare până la doi ani acela care, fără drept, va lua şi va întrebuinţa adevăratele sigilii, timbre sau mărci prevăzute la art. 118, făcând cu dânsele o întrebuinţare vătămătoare drepturilor şi intereselor Statului ori ale unei autorităţi publice, ori chiar

[1] In art. francez corespunzător, 142, lipseşte din ambele aliniate expresiunea: «*cu ştiinţă*».

[2] Art. francez corespunzător, 142, nu cuprinde cuvintele «*sau a unui stabiliment particular de bancă sau de comerţ;*» el cuprinde însă un nou aliniat important, care se referă la pedepsirea tentativei: «*Les dispositions qui précèdent seront applicables aux tentatives de ces mêmes délits*».

www.digibuc.ro

ale unui stabiliment particular, de bancă sau de comerţ. *(P. Fr. 143).*

122. Dispoziţiunile art. 116 se aplică şi la crimele prevăzute prin art. 117. *(P. Fr. 144).*

III. § I. Despre falsificare de înscrisuri publice sau autentice şi de comerţ sau de bancă

123. Se va pedepsi cu închisoare dela 3—5 ani, cu interdicţiune pe timp mărginit şi cu amendă dela 50 lei în sus, ori-ce funcţionar sau ofiţer public, care în exerciţiul funcţiunei sale, va fi comis o plăsmuire, fie prin semnături false, fie prin alteraţiune de acte, de scrisuri sau de semnături, fie prin arătare de alte persoane decât cele adevărate, fie prin scrisuri făcute sau intercalate pe registre sau alte acte publice după confecţiunea sau încheierea actelor.

Dacă prejudiţiul rezultând din una din plăsmuirile mai sus indicate trece de 2000 lei, se va putea îndoi maximul închisorei. *(P. Fr. 145).*

124. (Mod. L. 28 Maiu 1893). Se va pedepsi asemenea cu închisoare dela 3—5 ani, cu interdicţiune pe timp mărginit şi cu amendă dela 50 lei în sus, ori-ce funcţionar sau ofiţer public care, alcătuind (redactând) acte scrise privitoare la funcţiunea lui, va fi denaturat cu viclenie substanţa sau circumstanţele lor, fie scriind convenţiuni altele decât cele ce i s'au însemnat sau indicat de părţi, fie constatând ca adevărate fapte minciunoase, sau ca mărturisite fapte nemărturisite.

Dacă prejudiţiul rezultând din actul falsificat trece de 2000 lei, se va putea îndoi maximul închisorei. *(P. Fr. 146).*

125. Se vor pedepsi tot cu închisoarea dela 3—5 ani, cu interdicţiune pe timp mărginit şi cu amendă dela 50 lei în sus, ori-ce alte persoane cari vor fi falsificat vre-un act autentic şi public sau înscrisuri de comerţ sau de bancă, fie prin contrafacerea sau alterarea scrierei sau subsemnăturei, fie prin plăsmuirea de convenţiuni, dispoziţiuni, obligaţiuni sau liberaţiuni, sau prin înserarea lor posterioară, fie prin adăugirea sau alterarea de clauze, declaraţiuni sau fapte ce aceste acte aveau de obiect de a conţine şi a constata. *(P. Fr. 147).*

Cu aceeaşi pedeapsă se vor pedepsi şi acei cari vor fi falsificat sau alterat bilete de bancă autorizate de legi în State străine, sau cari, cu ştiinţă, vor fi întrebuinţat aceste bilete falsificate sau le vor fi introdus în cuprinsul ţărei.

Dacă prejudiţiul rezultând din una din falsificările indicate în acest articol, sau din întrebuinţarea, cu ştiinţă, ori introducerea în ţară a biletelor de bancă străine falsificate, trece de 2000 lei, se va

www.digibuc.ro

putea îndoi maximul închisorei.

In toate cazurile prevăzute de aceste trei articole, tot asemenea se va putea îndoi maximul închisorei, dacă actul falsificat face credință până la inscripția în fals [1]). *(P. Fr. 147; P. Pr. § 121).*

126. (**Mod. L. 28 Maiu 1893**). Se va pedepsi cu închisoare dela 1—5 ani și cu amendă dela 50 lei în sus acela care, cu bună știință, se va servi cu plăsmuitele înscrisuri despre cari se vorbește în cele trei articole precedente. *(P. Fr. 148).*

§ II. Despre falsificare în scrieri private

127. Se va pedepsi cu închisoare dela doi ani în sus, ori-ce persoană va fi făcut vre-o plăsmuire, de ori-ce fel, la înscrisuri particulare, prin unul din modurile exprese prin art. 125 precum și cel ce, cu bună știință, se va servi cu asemenea înscrisuri plăsmuite. *(P. Fr. 150).*

128. Plăsmuitor de înscrisuri este și acela care, în privire de a trage un folos pentru sine sau pentru altul, sau de a aduce vătămare altuia, umple o hârtie pe care se află subscrierea unei persoane, în contra voinței acesteia, și o întrebuințează ca un titlu.

Ori-cine va comite infracțiunea prevăzută la art. 128 [2]) se va pedepsi cu închisoare dela șase luni până la doi ani și cu amendă dela 100 până la 3000 lei [3]), dacă hârtia i se va fi încredințat de însuși subscriitorul; iar dacă nu i se va fi încredințat, se va pedepsi cu închisoare dela doi ani în sus. *(P. Fr. 407).*

§ III. Despre falsificarea de paspoarte, foi de drum și certificate

129. Se va pedepsi cu închisoare dela trei luni până la doi ani, ori-cine va plăsmui paspoarte, sau va drege ori va preface un pasport adevărat, sau va adauga într'însul vre-un cuvânt, sau cifră, sau literă, precum și cel ce cu bună știință, se va servi, cu asemenea pasport [4]). *(P. Fr. 153).*

---

[1]) Ultimele trei aliniate ale art. român 125 lipsesc din textul art. francez corespunzător, 147.

[2]) Adică infracțiunea prevăzută în primul aliniat al art. 128.

[3]) A se vedea nota 2 dela art. 1 și art. 399, al. 2 Codul penal.

[4]) Art. 6 și 7 din «*Legea paspoartelor*» din 21 Martie 1912 completează art. 129 și 130 din Codul penal. Iată textul acestor articole:

Art. 6. Se va pedepsi conform art. 129 Codul penal, acela care cu bună știință se va servi în România cu un pasport, sau *ori-ce* document de călătorie ținând loc de pasport, liberat de autoritatea unei țări străine, dacă acel pasport sau document de călătorie va fi fost plăsmuit, dres ori prefăcut. Este pasibil de aceeaș

www.digibuc.ro

130. Cine va lua pentru sine un pasport pe nume închipuit, sau va fi mijlocit, ca martor, spre a se libera un pasport pe nume străin, se va pedepsi cu închisoare dela trei luni până la un an [1]). *(P. Fr. 154).*

131. Funcţionarul public care, cunoscând acea schimbare de nume, va fi dat pasport pe nume închipuit, se va pedepsi cu doi ani închisoare. *(P. Fr. 155).*

132. Ori-cine va fabrica sau va falsifica o foaie de drum pentru sine, sau pentru vitele sale [2]), sau se va servi de asemenea foaie de drum, se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la un an. *(P. Fr. 156).*

133. Asemenea se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la şase luni, ori-ce persoană va face să i se dea de funcţionarii publici o foaie de drum sub nume închipuit. *(P. Fr. 157).*

134. Hotelierii, hangiii şi cârciumarii cari, cu ştiinţă, vor înscrie în registrele lor, sub nume minciunoase sau închipuite, pe persoanele ce vor găzdui la dânşii, se vor pepedsi cu închisoare dela 15 zile până la o lună. *(P. Fr. 154 § 3).*

135. Acela care fabrică, pentru dânsul sau pentru altul, un certificat fals de boală, sub numele unui medic, unui chirurg sau unei alte persoane care exercitează arta de a tămădui, sau care falsifică un asemenea certificat adevărat şi se serveşte cu dânsul spre a înşela pe autorităţi sau spre a înşela pe societăţile de asigurare, se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la un an. *(P. Fr. 159; P. Pr. § 256).*

136. Funcţionarul care va fi liberat o asemenea foaie, ştiind că numele pe care o dă este închipuit, se va pedepsi

---

pedeapsă cel care împrumută altuia pasportul său, adevărat sau plăsmuit, dres sau prefăcut.

Art. 7. Se va pedepsi, conform art. 130 din Codul penal, acela care se va servi de un pasport român sau străin, sau document de călătorie, ţinând loc de pasport, care poartă alt nume decât al său.

A se vedea şi art. 24, 25, 26 şi 27 din «*Regulamentul legei paşpoartelor*» din 31 Martie 1912, care completează aceste dispoziţiuni.

[1]) Art. francez corespunzător, 154, cuprinde încă două aliniate pedepsind şi pe acela ce se serveşte de un pasport eliberat pe numele altei persoane, precum şi pe hotelierii cari cu bună ştiinţă înscriu în registrele lor sub nume fals persoanele ce le găzduesc. Noua lege a paşpoartelor, în art. 6 şi 7 reproduse în nota precedentă, cuprinde parte din aceste dispoziţii; deasemenea art. 134 Codul penal.

[2]) În art. francez corespunzător, 156, lipsesc cuvintele: «*pentru sine sau pentru vitele sale*».

www.digibuc.ro

cu închisoare dela trei luni până la doui ani. *(P. Fr. 158).*

137. Medicii, chirurgii, sau alte persoane exercitând arta de a tămădui, cari dau, cu știință, asupra stărei sănătății unei persoane, certificate contra adevărului, spre a servi la autorități sau la societăți de asigurare, se vor pedepsi cu închisoare dela o lună la un an.

Iar dacă vor fi primit și daruri sau făgăduieli de daruri, se vor pedepsi cu închisoare dela trei luni până la un an și jumătate. *(P. Fr. 160; P. Pr. § 257).*

138. Acela care, spre a înșela pe o autoritate sau pe o societate de asigurare, în privința sănătății sale sau a unei alte persoane, se va servi cu un certificat din cele cuprinse la art. 135, se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la un an. *(P. Pr. § 258).*

139. Ori-care va plăsmui, sub numele vre-unui funcționar public, vre-un atestat pentru sine ori pentru altul de bună purtare, de neavere, ori de alte împrejurări menite spre a recomanda pe cel arătat într'ânsul la milostivirea guvernului sau la a particularilor, spre a dobândi funcțiuni, credit ori ajutor, se va pedepsi cu închisoare dela două luni până la șase luni.

Asemenea se va pedepsi și ori-cine va preface, pe numele său sau pe numele altuia, vre-un atestat adevărat.

Tot asemenea se va pedepsi și cel ce, cu bună știință, se va servi cu acest fel de atestat plăsmuit. *(P. Fr. 161).*

Cap. II. Crime și delicte comise de funcționarii publici în exercițiul funcțiunii lor

I. Sustracțiuni comise de depozitarii publici

140. Ori-ce perceptor, ori-ce funcționar însărcinat cu percepțiune, ori-ce depozitar sau contabil public, care va fi deturnat sau sustras bani publici sau privați, sau efecte ținând loc de bani, sau acte, titluri și alte lucruri mișcătoare, cari se vor afla în mâinile lui, în puterea însărcinărei sale, se va pedepsi cu maximul închisorei și cu interdicțiunea pe timp mărginit, dacă lucrurile deturnate sau sustrase vor fi de o valoare dela 1200 lei în sus.

Dacă valorile sustrase sau deturnate sunt mai jos de 1200 lei, pedeapsa va fi închisoare dela un an până la doui.

In ambele aceste cazuri, condamnatul va pierde dreptul la pensiune și se va declara incapabil de a ocupa ori-ce funcțiune publică pe toată viața.

Ori-ce judecător, administrator, funcționar sau ofițer public, care va fi stricat, desființat, sustras sau deturnat actele și titlurile al cărora depozitar era, sau care i se încredințaseră sau comunicaseră în virtutea funcțiunei

www.digibuc.ro

sale, se va pedepsi cu maximul închisorii şi cu interdicţiunea pe timp mărginit, se va declara şi incapabil de a ocupa funcţiune publică pe toată viaţa, pierzând şi dreptul la pensiune.

Ori-ce agenţi sau însărcinaţi, ori ai guvernului ori ai depozitarilor publici, cari vor fi culpabili de aceleaşi sustracţiuni, vor fi supuşi la aceeaşi pedeapsă.

(**Ad. Legea 21 Febr. 1882**). Acela care, fără autorizarea guvernului, publică sau cu voinţă divulgă actele sau documentele diplomatice cunoscute, comunicate sau încredinţate lui în calitate de funcţionar public sau anume însărcinat, se va pedepsi cu închisoarea dela trei luni până la doi ani, sau cu amendă dela 1000 la 10.000 lei şi cu incapacitatea de a mai ocupa funcţiui publice pe timp mărginit.

Cu aceeaş pedeapsă se va pedepsi şi acela care va comite acelaş fapt, după ce a încetat din funcţiunea sau misiunea cu care a fost însărcinat. *(P. Fr. 169, 173).*

II. Pentru nedrepte luări săvârşite de funcţionarii publici

141. Ori-care dintre funcţionarii publici, ori-care din ofiţerii publici sau însărcinaţii lor, ori-cari perceptori de drepturi, taxe, contribuţiuni, bani, venituri publice sau comunale, precum şi ori-cari însărcinaţi din partea perceptorilor, vor fi ordonat să se perceapă, vor fi cerut sau vor fi primit ceeace nu aveau drept a lua, sau mai mult decât ceeace se cuvenia să ia ca drepturi de taxe, contribuţiuni, bani sau venituri, sau ca simbrie ori apuntamente, se vor pedepsi: funcţionarii şi ofiţerii publici, cu închisoare dela doi până la trei ani, iar însărcinaţii lor, cu închisoare dela şase luni până la doi ani şi cu interdicţiunea pe timp mărginit.

Culpabilii se vor osândi încă şi la o amendă de o a patra parte cel mult şi de o a douăsprezecea parte cel puţin din suma restituţiunilor şi a daunelor-interese ce vor fi datori a plăti, pierzând şi dreptul la pensiune. *(P. Fr. 174).*

III. Despre infracţiunile privitoare la amestecarea funcţionarilor publici în afaceri sau comerţuri necompatibile cu a lor calitate

142. Ori-ce funcţionar, ofiţer public sau agent al guvernului, care, făţiş sau prin acte simulate, sau prin interpoziţiuni de persoane, va fi luat sau primit vre-un interes oare-care în acte, adjudecaţiuni, întreprinderi sau regii cu a cărora administrare sau privegheare totală sau parţială este sau a fost însărcinat în timpul săvârşirei faptei, se va pedepsi cu închisoare dela şase luni până la doi ani şi cu amendă care nu va trece peste a patra parte, nici va fi mai mică de a douăsprezecea parte

www.digibuc.ro

din restituţiunile şi desdăunările ce va trebui a plăti.

Către acestea se va declara necapabil, pentru totdeauna, a mai ocupa funcţiuni publice.

Aceleaşi pedepse se aplică şi ori-cărui funcţionar sau agent al guvernului, care va fi luat vre-un interes în vre-o pricină întru care el va fi fost însărcinat de a ordonanţa o plată sau lichidare de bani *(P. Fr. 175)*.

143. Ori-ce comandant de diviziuni militare, de judeţe sau de oraşe, ori-ce prefect şi subprefect, care, în întinderea ocolului unde are dreptul a-şi exercita autoritatea sa, va face făţiş, sau prin acte simulate, sau prin interpoziţiune de persoane, comerţ de grâu, vinuri sau alte producte, afară din acele care ar proveni din proprietăţile sale, se va pedepsi cu amendă dela 500 până la 10.000 lei [1]. *(P. Fr 176.)*

IV. Despre mituirea funcţionarilor publici

144. Ori-ce funcţionar de ramul administrativ sau judecătoresc, ori-ce agent sau însărcinat al unei administraţiuni publice, care va fi primit sau va fi pretins daruri sau prezenturi, sau care va fi acceptat promisiuni de asemenea lucruri, spre a face sau a nu face un act privitor la funcţiunea sa, fie şi drept, dar pentru care n'ar fi determinată de lege o plată, se va pedepsi cu închisoare dela doi până la trei ani şi cu amendă îndoită a valoarei lucrurilor primite sau făgăduite, fără ca această amendă să poată fi mai mică de 200 lei [1], iar banii sau darurile ori valoarea lor, se vor lua pe seama ospiciilor sau caselor de binefacere ale localităţei unde s'a comis mituirea [2].

Ei nu vor mai putea ocupa funcţiune publică şi vor pierde şi dreptul la pensie [3].

Cu aceeaş pedeapsă se va pedepsi şi ori-ce arbitru sau expert, numit sau de către tribunal sau de către părţi, care va fi acceptat promisiuni sau primit daruri sau prezenturi, pentru a da o deciziune sau a emite o opiniune favorabilă uneia din părţi

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

[2]) Art. francez corespunzător, 177, nu cuprinde cuvintele finale din aliniatul I: *«iar banii sau darurile ori valoarea lor, se vor lua pe seama ospiciilor sau caselor de binefacere ale localităţilor unde s'a comis mituirea»*.

[3]) Art. francez corespunzător, 177, nu cuprinde acest al douilea aliniat. In schimb, art. francez, prin modificarea dela 4 Iulie 1889, i s'au adăugat şi alte aliniate, cari pedepsesc pe deputaţi şi ori-ce persoane învestite cu un mandat electiv, cari trafichează influenţa lor pentru a obţine, în schimbul darurilor sau promisiunilor, decoraţii, medalii, funcţiuni, etc.

www.digibuc.ro

(P. Fr. 177, 180; P. Pr. § 309, 310).

145. Dacă mituirea s'a urmat asupra unui judecător sau jurat pronunţând în materii criminale în favoarea sau în contra acuzatului, pedeapsa va fi maximul închisoarei şi pierderea dreptului de a mai fi admis în serviciu pe toată viaţa; el va pierde şi dreptul la pensiune.

Dacă mituirea s'a urmat asupra unui jurat pronunţând în materii de expropriaţiune, pedeapsa vă fi închisoarea dela un an până la doi ani, pierderea dreptului de a mai fi admis în serviciu pe toată viaţa şi a dreptului de pensiune. *(P. Fr. 178).*

146. Ori-care particular care, în numele său, sau în numele vre-unui funcţionar public, administrativ sau judecătoresc, cu ştirea sau fără ştirea acestuia, într'un chip direct sau indirect, va cere, va lua, sau va face să i se promită daruri sau alte foloase nelegitime, spre a interveni, spre a se face sau a nu se face vre-un act din cele privitoare la atribuţiunile acelui funcţionar, se va pedepsi cu închisoare dela şase luni până la doi ani şi cu amendă valoarea îndoită a lucrurilor luate sau promise, fără ca această amendă să fie mai mică decât 200 lei [1]).

Lucrurile primite, sau valoarea lor, se vor lua în folosul ospiciilor sau caselor de binefacere ale localităţei unde s'a comis faptul.

Iar dacă mijlocitorul va fi funcţionar, va pierde dreptul de a mai ocupa funcţiuni şi nu va putea primi pensiune.

V. Abuz de putere

§ 1. Abuz de putere în contra particularilor

147. Ori-ce funcţionar administrativ sau judecătoresc va abuza de puterea ce-i dă calitatea sa, spre a sili pe nedrept pe o persoană a face sau a suferi un act, sau a se abţine dela dânsul, se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la doi ani şi se va putea încă declara necapabil de a ocupa funcţiuni publice dela un an la trei. *(P. Pr. § 315)*

148. Ori-ce funcţionar care, în exerciţiul sau cu ocaziunea funcţiunei sale, va maltrata prin ofense orale pe o persoană, se va pedepsi cu închisoare până la şase luni.

Acel funcţionar se va putea încă declara incapabil de a ocupa funcţiuni publice dela un an la trei. *(P. Fr. 186; P. Pr. § 316).*

149. Ori-ce funcţionar care, afară din cazurile şi formele prevăzute de lege, va aresta sau va ordona a se aresta o persoană, sau va prelungi într'un mod ilegal ţinerea ei la închisoare, se va pedepsi cu închisoare dela trei luni până la doi ani şi se va putea încă declara de incapabil, dela un

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al II Codul penal.

www.digibuc.ro

an până la trei, de a ocupa funcțiuni publice.

Dacă arestarea ilegală a ținut mai mult de trei zile, minimul pedepsei va fi de patru luni și se va declara incapabil de a mai ocupa funcțiuni publice dela un an la trei ani.

Dacă arestarea ilegală va ține mai mult de o lună, osânda va fi de doi ani închisoare.

In aceste din urmă 2 cazuri, funcționarul va pierde și dreptul la pensiune (P. Pr. § 317).

150. Ori-ce funcționar care, în instrucțiunea cauzelor corecționale ori criminale, va fi întrebuințat sau va fi ordonat a se întrebuința cazne, spre a sili pe bănuiți a face mărturisiri sau declarațiuni, se va pedepsi cu doi ani închisoare, fără a se apăra prin aceasta de alte pedepse mai mari, pentru lovituri sau răniri prevăzute de lege. *(P. Pr. § 319)*

151. Ori-ce funcționar administrativ sau judecătoresc, ori-ce ofițer de justiție sau de poliție, ori-ce comandant sau agent al forțelor publice, care se va introduce, în a sa calitate, în domiciliul unui cetățean, în contra voinței acestuia, afară din cazurile prevăzute de lege și fără formalitățile ce ea prescrie, se va pedepsi cu închisoare dela cincisprezece zile până la trei luni și cu o amendă dela 50 până la 1000 lei [1]), avându-se însă în vedere aplicarea § 2 dela art. 99.

Ori-ce particular, care, prin amenințări sau mijloace silnice, se va introdus în domiciliul unui cetățean, se va pedepsi cu închisoare dela cincisprezece zile până la trei luni și cu amendă dela 50 până la 500 lei *(P. Fr. 184)*.

152. Ori-ce judecător sau autoritate judecătorească, ori-ce administrator sau autoritate administrativă care, sub pretext de tăcere sau de nedeslușire a legei, va denega dreptatea ce este dator părților ce-i vor fi cerut-o, și care va fi stăruit în denegarea sa, chiar în urmă de prevestirile sau ordinele ce va fi primit dela superiorii săi competenți, se va putea urmări și pedepsi cu amendă dela 100 până la 1000 lei și se va declara necapabil de a ocupa funcțiuni publice dela un an până la trei ani. *(P. Fr. 185)*.

153. Ori-ce funcționar, care va executa o pedeapsă ce nu a fost pronunțată de judecată sau care o execută peste măsura prevăzută de judecată se va pedepsi cu închisoarea până la doi ani. *(P. Pr. § 320)*.

154. Ori-ce funcționar însărcinat cu urmărirea crimelor sau cu executarea pedepselor, care, cu scop de a sustrage pe un individ dela o pedeapsă legală, nu va urmări crima sau delictul, sau care nu execută pedeapsa pronunțată, ori execută o pedeap-

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 și art. 399, al II Codul penal.

www.digibuc.ro

să mai mică decât cea pronunțată de judecată, se va pedepsi cu închisoarea până la doi ani sau cu amendă dela 100 până la 3000 lei [1]) și se va declara incapabil, dela un an până la trei ani, de a ocupa funcțiuni publice. *(P. Pr. § 321).*

155. Ori-ce funcționar care, dela sine, în contra legei, fără competență și fără a mijloci o hotărâre a autorității competente, va deposeda pe un particular, se va pedepsi cu închisoarea până la doui ani și se va declara incapabil de a ocupa funcțiuni publice dela un an până la trei ani.

156. Ori-ce supresiuni, ori-ce deschidere de scrisori încredințate la poștă, făcută sau înlesnită de vre-un funcționar sau agent al guvernului ori al administrațiunei poștelor, se va pedepsi cu închisoarea până la doi ani și cu amendă dela 50 până la 500 lei [1]).

Culpabilul se va declara necapabil de a ocupa funcțiuni publice dela un an la doi ani. [1]). *(P. Fr. 187; P. Pr. § 328)*

157. Ori-ce funcționar superior care, prin amăgire, va face pe subordonații săi de a comite o crimă sau un delict în exercițiul funcțiunei lor, sau care, cunoscând asemenea crime sau delicte din partea subordonaților săi, le tolerează, se va pedepsi cu pedeapsa aplicabilă acelor crime sau acelor delicte. *(P. Pr. § 330).*

§ 2. Abuz de autoritate în contra lucrului public

158. Ori-ce funcționar public, ori-ce agent sau însărcinat al guvernului, de ori-ce grad sau stare, care va cere sau va ordona, va face a se ce e sau a se ordona mișcarea sau întrebuințarea forței publice în contra execuțiunei unei legi, în contra percepțiunei unei contribuțiuni legale, sau în contra execuțiunei unei ordonanțe sau mandat al justiției, sau în contra ori-cărui alt ordin al autorității legitime, se va pedepsi cu recluziunea; iar dacă o asemenea cerere sau ordine a izbutit a se și pune în lucrare și a produce efect, pedeapsa va fi maximul recluziunei. *(P. Fr. 188).*

159. Pedeapsa hotărâtă în articolul de mai sus nu va înceta de a se aplica la funcționarul, agentul sau însărcinatul ce va fi săvârșit asemenea infracțiune din ordinul mai marilor săi, afară numai dacă acest ordin se va fi

[1]) Prin modificarea din 1 Martie 1900 a *Legei Telegrafo-poștale*, se pedepsesc conform art. 156 Codul penal nu numai funcționarii, ci și *particularii* cari se fac culpabili de violarea secretului scrisorilor. Art. 127 din această lege are următorul cuprins:

«*Particularii cari, cu intențiune, vor viola secretul scrisorilor, vor fi pedepsiți cu amenda și închisoarea prevăzută de art. 156 din Codul penal*».

www.digibuc.ro

dat de către acei mai mari în cazuri de a lor competenţă şi pentru care acel functionar sau agent era dator să arate supunere de ierarhie.

Atunci se vor supune la pedeapsa hotărâtă în acel articol acei mai mari, cari vor fi fost cei dintâi a da asemenea ordine. *(P. Fr. 190).*

160. Dacă, în urma acelor ordine sau cereri, vor naşte alte crime supuse la pedepse mai mari decât cele exprimate la art. 158, aceste pedepse mai mari se vor aplica funcţionarilor, agenţilor sau însărcinaţilor culpabili de asemenea ordine sau cereri. *(P. Fr. 191.)*

VI. Despre oare-cari delicte privitoare la ţinerea actelor Statului civil

161. Ofiţerii Statului civil, cari nu vor fi înscris actele civile, sau cari le vor fi înscris pe foi libere, iar nu în registrele destinate spre acest sfârşit, se vor pedepsi cu închisoarea dela o lună până la trei şi cu o amendă dela 50 până la 200 lei [1]). *(P. Fr. 192).*

162. Ofiţerul Statului civil care nu se va fi asigurat mai întâi despre fiinţa consimţământului tatălui, mamei sau altor persoane, cerut de lege pentru validitatea căsătoriei se va pedepsi cu închisoarea dela două până la şase luni şi cu amendă dela 100 până la 1500 lei [1]). *(P. Fr. 193).*

VII. Exerciţiul autorităţei publice anticipate sau prelungite în contra legei

163. Funcţionarul public care va intra în lucrarea funcţiunei sale până a nu depune jurământul cerut, se va pedepsi cu amendă egală cu onorariul pe o jumătate lună, neputând niciodată ocupa acea funcţiune fără a depune jurământul cerut. *(P. Fr. 196).*

164. Funcţionarul care, fiind suspendat sau destituit, nu va înceta din lucrarea funcţiunei sale, precum şi funcţionarul ales pe un timp, care va fi exercitat funcţiunile sale după ce a fost înlocuit cu altul, se va pedepsi cu închisoarea dela două luni până la un an, păzindu-se tot într'un timp şi dispoziţiunile articolului 83. *(P. Fr. 197).*

Dispoziţiuni particulare

165. Afară de întâmplările în cari legea hotărăşte pedepsele pentru crimele ori delictele săvârşite de către funcţionarii publici, acei funcţionari cari vor fi participat la alte crime sau delicte a căror priveghiere sau înfrânare era pusă asupră-le, se vor pedepsi după cum urmează:

De va fi vre-un delict, se vor supune la maximul pedepsei hotărâte de lege pentru acel delict;

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi 399 al II C. p.

www.digibuc.ro

De va fi o crimă, se vor osândi la maximul pedepsei dictate de lege pentru acea crimă, afară de cazul când crima va atrage după sine aplicarea muncei silnice pe timp mărginit, în care caz pedeapsa li se va aplica fără nici o agravaţiune. *(P. Fr. 198).*

Cap. III. Despre turburările aduse ordinei publice de către feţele bisericeşti

166. Ori-ce preot, de ori-ce cult, care va celebra o cununie mai înainte de îndeplinirea actelor şi formelor cerute de legea civilă, se va pedepsi, pentru prima oară, cu amendă dela 100 până la 1000 lei [1]), iar în caz de recidivă se va pedepsi cu închisoare până la doi ani. *(P. Fr. 199.)*

167. Ori-ce preot sau obraz bisericesc, de ori-ce cult, care, în adunare publică, în exerciţiul funcţiunei sale, va pronunţa vre-un discurs cuprinzând vre-o critică sau censură contra guvernului, în contra Adunărei legiuitoare [2]), în contra unei legi, a unui decret domnesc, sau ori-cărui act al autorităţei publice, se va pedepsi cu închisoarea dela trei luni până la doi ani. *(P. Fr. 201).*

168. Dacă un asemenea discurs cuprinde o provocaţiune directă la nesupunere către legi sau către alte acte ale autorităţei publice, sau dacă tinde a ridica sau arma o parte din cetăţeni în contra altora, preotul sau obrazul bisericesc care-l va fi pronunţat, se va pedepsi cu închisoarea până la un an, dacă provocarea n'a fost urmată de nici un efect.

Iar dacă a dat naştere la nesupunere, se va pedepsi cu doui ani închisoare.

Dacă această nesupunere a ajuns până a se transforma în sediţiune sau în revoltă, care va da loc, în contra unuia sau mai multora dintre culpabili, la aplicare de pedepse mai aspre, atunci preotul sau obrazul bisericesc se va pedepsi cu aceeaş pedeapsă. *(P. Fr. 202, 203).*

169. Aceleaşi pedepse arătate în art. 168 se vor aplica în aceeaşi gradaţiune, preoţilor sau obrazelor bisericeşti, când aceleaşi delicte s'au comis prin scrieri date sub forma de instrucţiuni pastorale. *(P. Fr. 204—206).*

Cap. IV. Rezistenţă, nesupunere şi alte necuviinţi în contra autorităţei publice

I. Rebeliuni

170. Ori-ce atac, ori-ce rezistenţă cu violenţă prin fapt, în contra vre-unui funcţionar administrativ ori judecătoresc, de ori-ce treaptă şi calitate, care ar fi în lucrarea

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

[2]) In textul art. francez corespunzător, 201, lipsesc cuvintele: *«în contra Adunărei legiuitoare»*.

www.digibuc.ro

execuţiunei legilor, ordinelor sau ordonanţelor autorităţei publice, a ordinelor, a mandatelor sau hotărîrilor judecătoreşti, se numeşte rebeliune şi se pedepseşte, după împrejurări, ca crimă sau ca delict. *(P. Pr. 207).*

171. Dacă rebeliunea s'a urmat de mai mult de douăzeci persoane armate, culpabilii se vor pedepsi cu recluziunea; iar de nu vor fi fost armaţi, se vor pedepsi cu minimul recluziunei. *(P. Fr. 210).*

172. Dacă rebeliunea s'a urmat de un număr de mai mult de trei indivizi, până la douăzeci inclusiv, pedeapsa va fi minimul recluziunei, de vor fi fost armaţi, iar de nu vor fi fost armaţi, pedeapsa va fi închisoarea dela trei luni la doi ani. *(P. Fr. 211).*

173. Dacă rebeliunea nu s'a urmat decât de una până la trei persoane armate, se va pedepsi cu închisoarea dela trei luni până la doi ani; iar dacă rebeliunea s'a urmat fără arme, pedeapsa va fi închisoarea dela 15 zile până la şase luni. *(P. Fr. 212).*

174. La caz de rebeliune urmată de o ceată sau atrupament, nu se va aplica nici o pedeapsă rebelilor ce se vor afla fără vre-o însărcinare sau întrebuinţare în ceată şi cari se vor fi retras la cel dintâi avertisment al autorităţei publice, sau chiar în urma acelui avertisment, de se vor fi prins fără arme, afară din locul rebeliunei şi fără noui rezistenţe din parte-le.

Insă vor fi supuşi la pedeapsă pentru crimele sau delictele particulare ce fiecare va fi săvârşit personal. *(P. Fr. 213).*

175. Ori-ce adunare de persoane, pentru o crimă sau delict, se va socoti ca o adunare înarmată, când mai mult de trei din acele persoane vor purta arme de faţă. *(P. Fr. 214).*

176. Cei ce vor avea asupră-le arme ascunse şi cari vor fi făcut parte dintr'o ceată sau adunare care nu se va socoti înarmată, se vor supune fie-care la o pedeapsă întocmai ca şi când ar fi făcut parte dintr'o ceată ori adunare înarmată. *(P. Fr. 215)*

177. Cei ce vor fi săvârşit crime ori delicte în timpul şi cu ocaziunea rebeliunei, vor fi supuşi la pedepsele hotărîte pentru fie-care dintr'acele crime, dacă acele pedepse vor fi mai mari decât cele cuvenite pentru rebeliune. *(P. Fr. 216).*

178. Arestanţii aceia, cari fiind preveniţi, acuzaţi sau condamnaţi pentru alte crime sau delicte, se vor condamna pentru faptul de rebeliune cu violenţă sau ameninţare în contra autorităţei sau puterei publice, vor lua osânda pentru rebeliune îndată după împlinirea soroculul pedepsei pentru celelalte crime sau delicte.

179. Străinul care, după ce a fost gonit din ţară, reintră

www.digibuc.ro

fără autorizarea specială a guvernului, se va pedepsi cu închisoarea dela trei luni la doui ani. *(P. Pr. § 115).*

II. Ultraj și violenți în contra forței publice, în contra autorității publice și depozitarilor lor

180. Se va pedepsi cu amendă dela 300 lei până la 5000 lei [1]) sau cu închisoare dela o lună până la doi ani:

1. Acela care, cu știință și în contra prohibițiunei autorității, ridică, vinde sau răspândește, în ori-ce chip, în locuri sau întruniri publice, steaguri sau alte semnaluri de natură a propaga rebeliunea sau a turbura pacea publică;

2. Acei cari, în locuri sau întruniri publice, poartă semne exterioare de întruniri cari au fost oprite în interesul ordinei și al siguranței publice de către autoritățile județului;

3. Acei cari, cu rea cugegetare, scot, strică sau sfărâmă steagurile sau alte semne ale autorităților publice. *(P. Fr. § 93)*

181. Acei cari, prin vreunul din mijloacele enumărate la art. 294, vor provoca direct la nesupunere către legi ori către autoritățile constituite, la dispreț către religiunea domnitoare sau către celelalte religiuni, la ură sau dispreț contra guvernului.

Acei cari, prin aceleași mijloace, vor lăuda fapte calificate de crime sau delicte de codicele penal, sau vor deschide subscripțiuni prin ori-ce mezii, pentru a se plăti amenzile celor condamnați, precum și acei cari vor reproduce un discurs, o scrisoare, un imprimat, o gravură, un desen sau o emblemă condamnată de justiție, se vor pedepsi cu închisoare dela o lună până la un an și cu amendă dela 500 până la 5000 lei [2]). *(C. p. Germ. 166).*

182. Cel ce, prin cuvinte sau scrieri înjurătoare, va atinge onoarea unuia sau mai multor funcționari administrativi sau judecătorești, sau a unui jurat, în lucrarea sau cu ocaziunea exercițiului funcțiunei lor, se va pedepsi cu închisoarea dela cincisprezece zile la șase luni; iar dacă ultrajul se va fi urmat în sala ședințelor unei Curți sau unui tribunal, osândа va fi închisoarea dela două luni până la un an.

Ultrajul făcut prin gesturi ofensătoare sau prin amenințări, în contra unui asemenea funcționar public sau jurat, în exercițiul sau cu ocaziunea funcțiunei sale, se va pedepsi cu închisoare dela cincisprezece zile până la trei luni; iar de se va fi urmat ultrajul în sala ședințelor unei Curți sau tribunal, se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la șase luni [3]). *(P. Fr. 222, 223).*

[1]) și [2]) A se vedea nota 2 dela art. 1 și art. 399, al. II Codul penal.

[3]) Art. 182 C. p. a fost adăugat prin legea din 17 Febr.

www.digibuc.ro

183. Ultrajul făcut prin cuvinte, gesturi sau ameninţări în contra ori-cărui funcţionar public, precum şi contra oricărui cetăţean însărcinat cu un serviciu public sau municipal, sau agent însărcinat cu forţa publică, în exerciţiul sau cu ocaziunea funcţiunei sale, se va pedepsi cu închisoare dela cincisprezece zile până la două luni sau cu amendă dela 50 până la 200 lei [1]). *(P. Fr. 224).*

184. Ori-cine va lovi, chiar fără armă şi chiar fără a rezolta rănire, pe ori-ce funcţionar administrativ sau [1]) judecătoresc, în exerciţiul funcţiunei sale, sau cu ocaziunea acestui exerciţiu, se va pedepsi cu închisoare dela un an până la doi ani.

Iar dacă lovirea se va fi urmat în sala şedinţelor unei curţi sau a unui tribunal, culpabilul se va osândi încă şi cu interdicţiunea pe timp mărginit. *(P. Fr. 228).*

185. Atacurile prevăzute la art. 184, de vor fi făcute în contra unui impiegat sau ofiţer ministerial, contra unui agent al forţei publice sau în contra unui jurat, ori alt cetăţean însărcinat cu un serviciu public, în timpul exerciţiului serviciului lor, sau cu ocaziunea acestui exerciţiu, se vor pedepsi cu închisoarea dela o lună până la un an. *(C. p. 188; P. Fr. 230).*

186. Dacă atacurile urmate în contra funcţionarilor şi agenţilor prevăzuţi la art. 184 şi 185 au fost pricinuitoare de vărsare de sânge, de răniri sau boale, pedeapsa va fi închisoarea delatrei până cinci ani şi interdicţiunea pe timp mărginit; iar dacă din aceasta se va fi urmat şi moartea, în termen de 40 zile, culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit. *(P. Fr. 231).*

187. Chiar când nişte asemenea atacuri nu vor fi cauzat vărsare de sânge, răniri sau boale, culpabilul se va pedepsi cu închisoare dela trei până la cinci ani şi cu interdicţiunea pe timp mărginit, dacă lovirea s'a săvârşit cu precugetare sau prin pândire. *(P. Fr. 232).*

188. De s'a urmat lovirea ori rănirea cu cuget de a omorî, asupra vre-unuia din funcţionarii citaţi la art. 184 şi 185, în timp când aceştia se aflau în lucrare sau cu ocaziunea funcţiunei lor, culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa. *(P. Fr. 233).*

189. Pedepsele prevăzute

1874. El nu exista în Codul penal din 1864. Pentru a nu se schimba numerotaţia articolelor, vechiul art. 181 a fost trecut ca prim alineat la art. 182.

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

[2]) In art. francez corespunzător, 228, lipsesc cuvintele: «*administrativ sau*». Art. francez zice: «*aura frappé un magistrat*».

www.digibuc.ro

la art. 181 [1]), 182, 184, 186, 187 şi 188, se vor aplica şi acelora cari vor insulta sau vor ataca pe un membru al Corpurilor Legiuitoare, în localul Adunărei sau în curtea ei, pentru opiniunile emise de dânsul în sânul Adunărei.

III. Refuz de serviciu datorit legalmente

190. Ori-ce comandant sau ofiţer de oştire, precum şi ori-ce funcţionar ce are forţa publică, care după legala cerere ce i se va face de către o autoritate civilă, nu va voi a întrebuinţa puterea ce are sub ordinele sale, se va pedepsi cu închisoarea dela 15 zile până la două luni, îndatorându-se a plăti şi pagubele ce vor fi rezultat din acest delict. *(P. Fr. 234)*

191. Acela care, cu voinţă, se va pune în stare de a nu fi propriu pentru serviciul militar, prin ciuntiri sau alte mutilaţiuni făcute de sine sau prin altul, se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la trei.

Aceeaş pedeapsă se va aplica şi aceluia care va pune pe un individ, după cererea lui, în stare de a nu fi propriu serviciului militar. *(P. Fr. § 113).*

[1]) Articolul 181 nu trebuie citat, întrucât el a fost încorporat la art. 182, prin legea modificatoare din 17 Februarie 1874.

192. Martorii şi juraţii, în materie penală, cari, sub un pretext neadevărat, nu vor veni la chiemarea ce li se va face, se vor putea osândi, pe lângă amenzile ce se vor pronunţa pentru nevenirea lor, şi la închisoare dela 15 zile până la două luni. *(P. Fr. 236).*

193. Se consideră ca un serviciu [2]) datorit legalmente şi se va pedepsi cu o amendă de 20 lei pentru fiecare zi de întârziere:

1. Girantul sau, în lipsa lui, editorul unei scrieri periodice, care nu va publica răspunsul ori-cărei persoane citate direct sau indirect în acea publicaţiune, cel mai târziu în primul număr care va apărea după 60 ore din ora în care acel răspuns va fi fost depus la redacţiune sau administraţiune.

Dacă răspunsul conţine un număr de litere mai mare decât de două ori numărul literelor din articolul provocator, autorul va trebui să plătească excedentul, deodată cu depunerea, după preţul însemnat în publicaţiune pentru anunţuri.

Depunerea răspunsului se probează prin chitanţă sau prin proces-verbal dresat de un portărel;

2. Girantul sau, în lipsă de

[2]) De sigur că aci este o inadvertenţă. Ar trebui să se zică: «*refuz de serviciu*», căci alt-fel ar fi un adevărat non sens.

www.digibuc.ro

girant, editorul ori-cărei foi periodice, care nu va publica în capul celui dintâiu număr sentința prin care o persoană va fi fost condamnată pentru un delict de presă comis prin acea publicațiune;

3. Girantul sau, în lipsă de girant, editorul ori-cărei foi periodice, care nu va publica în capul primului număr comunicatele oficiale destinate a îndrepta faptele eronate produse de acea publicațiune.

Prin editor se înțelege tipograful sau litograful, când nu se află alt editor cunoscut [1]).

IV. Despre scăparea arestanților și despre ascunderea criminalilor

194. Se va pedesi cu închisoarea dela 15 zile până la doui ani acela care, cu voință, înlesnește sau încearcă a înlesni scăparea, sau face a se scăpa un arestant care se află pus într'o închisoare sau sub paza forței armate, a funcționarului ori a agentului însărcinat de a-l conduce ori de a-l priveghia.

Când un arestant va scăpa, păzitorul sau conducătorul, care va fi cauza voluntară a acestei scăpări, se va pedepsi cu închisoare dela trei luni până la doui ani.

Dacă va fi numai neglijență, pedeapsa va fi închisoarea dela 15 zile până la un an [2]). *(P. Pr. § 94, 95).*

195. Arestații cari, prin atrupamente sau însoțire, vor fi scăpat dintr'o închisoare, prin întrebuințare de violență sau de rezistență în contra custozilor (păzitorilor), sau aceia cari vor fi silit pe aceștia ca să facă niscai-va acte, sau să-i poprească de a le face [2]), precum asemenea și aceia cari vor fi participat la o asemenea nesupunere, se vor pedepsi cu închisoarea dela șase luni până la doui ani.

Acei cari se vor fi încercat a face vre-una din infracțiunile prevăzute în acest articol, fără însă a isbuti, se vor pedepsi totdeauna cu minimul închisoarei prevăzute mai sus.

Pedeapsa prevăzută mai sus se va pronunța contra arestanților, peste pedeapsa pentru care erau condamnați, și se va executa după împlinirea acestei pedepse sau după pronunțarea sentinței definitive de achitare sau de absoluțiune, fără prejudițiul de alte pedepse mai grele ce

[1]) In redacțiunea Codului penal din 1864 nu exista art. 193; el a fost creat cu ocazia importantei modificări făcute Codului penal prin legea din 17 Februarie 1874; vechiul art. 193 contopindu-se cu vechiul art. 194 au format actualul art. 194.

[2]) In textul art. prusian corespunzător, 96, înțelesul este mai clar redat decât în textul român. Această frază este astfel redactată în textul prusian: «*acei cari vor fi silit pe aceștia ca să facă niscai-va acte sau să se abțină de a le face*».

www.digibuc.ro

li s'ar cuveni, pentru alte crime sau delicte ce vor fi comis prin violențele întrebuințate de dânșii cu ocaziunea scăpărei lor. *(P. Pr. § 96).*

196. Dacă scăparea prin spargere ori cu mijloacele silnice, s'a înlesnit prin dare de arme, paznicul și conductorul cari se vor fi împărtășit la aceasta se vor pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit, iar ceilalți cu recluziunea. *(P. Fr. 243).*

197. Aceia cari vor fi ascuns ori vor fi mijlocit a se ascunde persoane pe cari le cunoșteau de săvârșitoare de crime, se vor pedepsi cu închisoarea dela o lună la un an.

Iar dacă ascunderea sau mijlocirea de ascundere, se va fi făcut pentru în parte-și folos, pedeapsa va fi de doui ani închisoare [1]). Vor fi însă apărați de osânda cuprinsă într'acest articol rudele de sus și de jos, soțul sau soția, și chiar de vor fi despărțiți, frații sau surorile culpabililor celor ascunși și afinii până la aceeaș spiță. *(P. Fr. 248)*

V. Despre spargerea sigiliilor și luarea actelor sau lucrărilor aflate în depozite publice

198. Când sigiliile, puse din ordinul unei dregătorii administrative sau judecătorești se vor sparge din neîngrijirea custozilor, atunci acești custozi se vor pedepsi cu închisoare dela 15 zile până la patru luni. *(P. Fr 249).*

199. Dacă spargerea sigiliilor se va face la hârtii și lucruri ale unei persoane care, sau va fi sub pâră de crimă supusă la pedeapsa muncei silnice, sau se va fi osândit la această pedeapsă, neîngrijitorul custode se va osândi la închisoare dela trei luni până la un an. *(P. Fr. 250).*

200. Acela care, într'adins, va sparge sigiliile puse pe hârtii sau pe lucruri, despre cari se vorbește în articolul precedent, ori va fi complice la spargerea peceților, se va pedepsi cu doui ani închisoare; iar de va fi însuș custodele, pedeapsa va fi maximul închisorei.

Cu aceeaș pedeapsă de doui ani închisoare se va pedepsi debitorul urmărit, care, cu știință, va fi desființat. sau va fi pus la o parte, sau va fi sustras, sau va fi cercat să desființeze, ori să pună la o parte, ori să sustragă, fie prin spargere de sigilii, fie fără spargere de sigilii, lucrurile sale sechestrate, când sunt date în paza altuia.

Dispozițiunile art. 307 din codul penal nu se vor aplica în cazul acesta. *(P. Fr. 25 1)*

201. Pentru ori-ce alt felde spargere de sigilii, culpabile se vor pedepsi cu închisoari dela o lună până la un an și,

[1]) In aliniatul II al art. francez corespunzător, 248, lipsește fraza inițială din aliniatul al 2-lea român: *«Iar dacă ascunderea, sau mijlocirea de ascundere, se va fi făcut pentru în parte-și folos, pedeapsa va fi de doui ani închisoare».*

www.digibuc.ro

de va fi însuș custodele, pedeapsa va fi închisoarea dela șase luni până la un an și jumătate. *(P. Fr 252).*

202. Ori-ce furt săvârșit prin spargere de sigilii se va pedepsi ca și furtul săvârșit cu spargere. *(P. Fr. 253).*

203. La întâmplare de sustracțiune, ascundere și desființare de înscrisuri, de lucrări sau de procedură criminală, sau de alte hârtii, registre, acte și lucruri puse în arhivă, în cancelarii ori în alte depozite publice, sau date în păstrarea unui funcționar public, pedepsele vor fi, pentru grefieri, portărei, arhivari, registratori, sau alți depozitari, cari nu au avut cuviincioasă îngrijire, închisoarea dela o lună până la un an și o amendă dela 300 până la 1000 lei [1]). *(P Fr. 254).*

204. Cel ce va fi culpabil de sustracțiuni, ascunderi sau desființări de hârtii ori lucruri menționate în articolul precedent, se va pedepsi cu doui ani închisoare; iar dacă culpabilul va fi însuș depozitarul, pedeapsa va fi maximul închisorei. *(P. Fr. 255).*

205. Dacă spargerea sigiliilor, sustragerea, ascunderea sau desființarea hârtiilor s'a săvârșit prin violență în contra vre-unei persoane pedeapsa va fi, pentru ori-ce persoană maximul închisorei, fără prejudițiu însă de alte pedepse și mai grele, la cari a putut da loc natur violențelor sau a crimelor ce vor fi săvârșit. *(P. Fr. 256).*

VI. Despre degradarea monumentelor publice

206. Ori-cine va fi distrus, dărâmat, ciuntit sau degradat, în totul sau în parte, monumente, statui și alte lucruri cari servesc spre folosul ori podoaba publică și sunt făcute de către autoritatea publică sau cu voia ei, se va pedepsi cu închisoarea dela o lună până la un an și cu amendă dela 100 până la 500 lei [2]). *(P. Fr. 257).*

VII. Uzurparea de titluri sau funcțiuni publice

207. Ori-care, fără cădere, se va amesteca în funcțiuni administrative, judecătorești, ori ostășești, ori municipale. sau va face acte ale uneia dintr'aceste funcțiuni, se va pedepsi cu închisoare dela șase luni până la doui ani, fără prejudițiul pedepsei de plăsmuire, dacă actul poartă caracterul acestei crime. *(P. Fr. 258).*

208. Ori-cine va purta în public vr'un costum, o uniformă, un semn distinctiv de autoritate, sau o decorațiune care nu i se cuvine, sau pentru care nu are autorizare, se va pedepsi cu închisoare

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 și art. 399, al. II Codul penal.

[2]) A se vedea nota 2 dela art. 1 și art. 399, al. II Cod. penal.

www.digibuc.ro

dela o lună până la șase [1]). *(P. Fr. 259).*

VIII. Impiedicări la liberul exercițiu a lunei religiuni

209. Ori-cine care, prin fapte sau amenințări, va sili sau va popri pe una sau mai multe persoane de a-și exercita cultul religiunei lor, de a asista la exercițiul acestui cult sau de a celebra sărbătorile lor, se va pedepsi cu amendă dela 100 până la 1000 lei [2]). *(P. Fr. 260)*

210. Aceia cari vor împiedica, vor întârzia, sau vor curma îndeplinirea datoriilor unei religiuni, prin turburări ori dezordine făcute în biserică, sau în alt loc hotărît spre acest sfârșit, se vor pedepsi cu închisoare dela 15 zile până la o lună și cu amendă dela 26 până la 200 lei. *(P. Fr. 261).*

211. (**Mod. L. 17 Febr. 1874**) Acel care va lovi pe preotul unei religiuni, pe când este în lucrarea funcțiunilor sale, se va pedepsi cu închisoarea dela un an până la doi.

Acela care, prin gesturi sau cuvinte, va ultragia pe ministrul unui cult, pe când se află în exercițiul funcțiunei sale, se va pedepsi cu închisoarea dela 15 zile până la trei luni și cu amendă dela 26 până la 100 lei [2]). *(P. Fr. 262, 263).*

212. (**Mod. L. 17 Febr. 1874**) Dispozițiunile acestei secțiuni se aplică numai asupra turburărilor, ultragiilor, loviturilor sau altor desordine a căror natură ori împrejurări nu vor da ocaziune de a se aplica pedepse mai grele, după alte dispoziții ale acestui codice. *(P. Fr. 264).*

Cap. V. Despre asocierea făcătorilor de rele și despre vagabonzi [3])

I. Despre asocierea făcătorilor de rele

213. Ori-ce asociere de făcători de rele, spre vătămarea persoanelor, sau a proprietăților, este crimă în contra liniștei publice. *(P. Fr. 265).*

214. Această crimă există prin singurul fapt al organizărei cetelor, ori al corespondenței între dânsele cu căpiteniile lor, ori al învoirei privitoare la darea de socoteală sau la împărțirea lucrurilor provenite din delicte. *(P. Fr. 266).*

215. Când această crimă nu va fi însoțită, nici urmată

---

[1]) In textul art. francez corespunzător, 259, lipsesc expresiunile: «*un semn distinctiv de autoritate*» și «*sau pentru care nu are autorizare*».

[2]) A se vedea nota 2 dela art. 1 și art. 399, al II Codul penal.

[3]) In textul francez, titlul secțiunei a V-a (nu Capitolul V, ca la noi) este: «*Associations de malfaiteurs, vagabondage et mendicité*». Legiuitorul român a înlăturat din textul francez § III, care tratează despre *cerșetorie*, reținând numai capitolele relative la *asociația făcătorilor de rele* și la *vagabondaj*.

www.digibuc.ro

de o altă crimă, autorii, directorii, asociații[1]) și căpeteniile sau sub-căpeteniile acestor cete, se vor pedepsi cu recluziunea. *(P. Fr. 267).*

216. (**Mod. L. 17 Febr. 1874**) Se vor pedepsi cu doui ani închisoare ori-ce alte persoane cari vor fi fost însărcinate cu vre-un serviciu într'aceste cete, precum și aceia cari, cu bună știință sau voință, vor fi dat cetelor[2]) arme, muniții și instrumente pentru crime, locuință, scăpare sau loc de întâlnire. *(P. Fr. 268).*

II. Pentru vagabonzi

217. Vagabonzii, adică oamenii fără căpătâiu, sunt aceia cari n'au nici domiciliu statornic, nici mijloc de hrană, nici nu exercitează obișnuit vre-o profesiune sau meșteșug. *(P. Fr. 270).*

218. Nimenea nu se poate declara vagabond, decât numai prin sentință judecătorească.

Nimenea nu poate fi declarat de vagabond decât dela etatea de 16 ani împliniți în sus. *(P. Fr. 271).*

219. Acei declarați de vagabonzi, se vor aduna într'o mănăstire, sau alt loc anume determinat prin un regulament de administrațiune publică, și se vor supune a învăța o meserie cu care să se poată hrăni, sau vor fi obligați a lucra în meseria ce cunosc.

Timpul ședерei lor în un asemenea loc va fi de șase luni până la un an.

220. Acei declarați de vagabonzi de naționalitate străină, se vor putea și izgoni din țară. *(P. Fr. 272).*

221. Înainte de a se trimete un individ declarat de vagabond în unul din locurile prevăzute prin art. 219, i se va pune un soroc de cel mult o lună, în care el va putea să-și găsească un mijloc regulat de existență, în care caz va fi scutit de a merge în casa destinată vagabonzilor.

222. Dacă comuna unde este născut vagabondul, sau vre-o persoană cunoscută și solvabilă, va reclama pe vagabond, sub ofertă de garanție, individul, astfel reclamat, se va trimite în comuna care l-a cerut sau în aceea pe care garantul a arătat-o. *(P. Fr. 273).*

223. Vagabondul care se va prinde îmbrăcat cu port schimbat, sau purtând arme, deși nu le va fi întrebuințat, sau având asupră-i pile, cârlige sau alte unelte îndemânatice, ori spre săvârșire de furtișaguri sau de alte delicte, ori spre a-i înlesni mijloacele de a intra prin case, se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la un an. *(P. Fr. 277).*

224. Pedepsele hotărîte în-

[1]) Art. francez corespunzător, 267, nu cuprinde și cuvântul: «*asociații*».

[2]) Art. francez corespunzător, 268, adaugă: «*sau diviziunilor lor*».

www.digibuc.ro

tr'acest codice, pentru cei ce vor avea paspoarte sau răvaşe de drum false, se vor urca la maximum pentru vagabonzi, când asemenea paspoarte ori răvaşe de drum se vor găsi la dânşii [1]). *(P. Fr. 281).*

TITLUL IV

CRIME ŞI DELICTE IN CONTRA PARTICULARILOR

Cap. I. Crime şi delicte în contra persoanelor

I. Pentru omor şi alte crime mari. Ameninţări de omor în contra persoanelor

§ 1. Omor, asasinat (ucidere), părintucidere, pruncucidere, otrăvire

225. Omuciderea săvârşită cu voinţă se numeşte *omor. (P. Fr. 295).*

226. Omorul comis cu precugetare sau cu pândire s numeşte *asasinat. (P. Fr. 296).*

227. Precugetarea este atunci când, mai înaintea faptei, s'a făcut hotărîre de a se porni asupra vieţei unei persoane anume, ori asupra aceluia ce se va găsi sau se va nimeri, şi chiar când hotărârea ar atârna de vre-o împrejurare ori condiţiune. *(P. Fr. 297).*

228. Pândirea este a aştepta pe cine-va, oare-care timp, într'unul ori mai multe locuri, sau să-l omoare, ori ca să exercite asupra lui acte de violenţă. *(P. Fr. 298).*

229. Părintuciderea este omorul săvârşit asupra părinţilor legitimi, naturali sau adoptivi, sau asupra ori-cărui alt ascendent (rudă de sus) legitim. *(P. Fr. 399.)*

230. Pruncuciderea se numeşte omorul copilului său născut de curând. *(C. p. 225, 232; P. Fr. 300).*

231. Otrăvirea este omorul unei persoane prin întrebuinţarea de substanţe ce pot cauza moarte, mai curând sau mai târziu, ori şi în ce mod ar fi fost întrebuinţate sau date acele substanţe. *(P. Fr. 301).*

232. Tot culpabilul de omor cu precugetare [2]), de părintucidere, pruncucidere şi de otrăvire, se va pedepsi cu muncă silnică pe viaţă.

Pruncuciderea, când se va săvârşi asupra unui copil nelegitim de către mama sa, se va pedepsi cu recluziunea. *(P. Fr. 302).*

---

[1]) Art. francez corespunzător, 281, nu cuprinde şi cuvintele finale: «*când asemenea paspoarte ori răvaşe de drum se vor găsi la dânşii*».

[2]) Textul art. francez corespunzător, 302, adaugă: «*sau cu pândire*». Credem că din eroarea traducătorului nu s'a adăugat şi la articolul nostru aceste cuvinte, mai ales că art. 226 prevede şi pândirea ca circumstanţă agravantă.

Art. francez nu are decât un singur aliniat, lipsindu-i cuprinsul aliniatului al 2-lea din art. român. El este ast-fel redactat: «*Tout coupable d'assassinat, de parricide, d'infanticide*

www.digibuc.ro

233. Se vor pedepsi ca niște ucigași cu precugetare toți acei făcători de rele, cari vor întrebuința cazne ori chinuri spre săvârșirea crimelor lor. *(P. Fr. 303).*

234. Omorul se va pedepsi cu munca silnică pe toată viața, când se va fi săvârșit mai înainte, sau deodată, sau în urma altei crime.

Omorul se va pedepsi asemenea cu munca silnică pe toată viața, când va fi avut de scop, ori a prepara, ori a înlesni, ori a executa un delict, sau de a ajuta dosirea, ori a asigura nepedepsirea autorilor sau a complicilor acelui delict.

In toate celelalte cazuri, culpabilul de omor se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit. *(P. Fr. 304).*

§ 2. Amenințări

235. Acela care va fi amenințat prin înscris, anonim sau subscris, de a asasina, de a otrăvi, ori de a face asupra vre-unei persoane ori-ce alt atentat supus la munca silnică pe toată viața sau pe timp mărginit, se va pedepsi cu recluziunea, dacă amenințarea se va fi făcut cu cerere de a depune o sumă de bani la un loc hotărât, sau de a împlini ori-ce alte condițiuni. *(P. Fr. 305).*

236. Dacă amenințarea în scris nu va fi însoțită de nici o cerere sau condițiune, osândа va fi închisoarea dela un an la doui și amenda dela 100 până la 5000 lei [1]). *(P. Fr. 306).*

237. Dacă amenințarea însoțită de cerere, sau de vre-o condițiune, s'a făcut prin graiu, culpabilul se va osândi la închisoare dela trei luni până la un an și la o amendă dela 100 până la 500 lei [2]). *(C.p. 366, 399; P. Fr. 307).*

II. Răniri, loviri și alte crime și delicte comise cu voință

238. Faptul de a lovi sau a răni cu voință o persoană sau a-i cauza ori-ce alte leziuni corporale, se pedepsește, după împrejurări, ca crimă, delict, sau ca contravențiune.

Rănirile și loviriile cari n'au cauzat nici o boală, nici vre-o incapacitate de lucru, și cari s'au urmat din certe prin cârciumi, bâlciuri, oboare și târguri, se pedepsește ca contravențiuni.

Celelalte răniri și loviri simple se pedepsesc cu închi-

---

et d'empoisonnement, sera puni de mort, sans préjudice de la disposition particulière contenue en l'article 13 relativement au paricide».

După cum vedem, textul francez nu face deosebirea pe care o face alinîatul II al art. 232 român, în privința copiilor legitimi sau nelegitimi. Vechiul Cod penal român din 1852, ca și Codul penal francez, pedepsia cu moartea asasinatul și părîntuciderea.

[1] și [1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 și art. 399, al. II Codul penal.

www.digibuc.ro

soare dela 15 zile până la un an.

Iar dacă au fost cu precugetare sau cu pândire, pedeapsa va fi închisoarea dela două luni până la un an şi jumătate şi amendă până la 2000 lei [1]). *(P. Pr. § 187, 190; P. Fr. 311).*

239. Dacă lovirile sau rănirile au cauzat o vătămare însemnată sănătăţei sau unui membru al corpului victimei, ori dacă au dat naştere vreunei necapacităţi de lucru [1]), culpabilul se va pedepsi cu închisoare dela trei luni până la doui ani şi amendă până la 2000 lei [1]).

Iar dacă se va fi urmat cu precugetare sau cu pândire, minimul pedepsei va fi de şase luni [1]). *(P. Pr. § 129: P. Fr. 309, al. I).*

240. Dacă, în urmarea loviturilor sau rănilor voluntare, pătimaşul a rămas sluţit sau în incapacitate pe toată viaţa de a lucra, sau mut, sau orb, sau surd, sau a pierdut facultatea de a procrea, sau a rămas smintit de minte, ori nebun sau imbecil, culpabilul se va pedepsi cu închisoarea dela doui până la cinci ani şi amendă până la 5000 lei [2]).

Aceeaş pedeapsă se va aplica şi când persoana bătută, fiind o femee însărcinată, din cauza bătăiei, a lepădat [3]). *(P. pr. § 192; P. Fr. 309, al. III).*

241. Dacă rănirile sau lovirile voluntare au cauzat moartea, culpabilul se va pedepsi cu recluziunea. *(C. p. 7, 225, 238, 242, 243, 250; P. Fr. 309, ult. alin.).*

242. Dacă rănirile sau lovirile s'au făcut cu precugetare sau cu pândire, de s'a urmat moartea, pedeapsa va fi munca silnică pe timp mărginit; iar dacă nu s'a urmat moartea, ci una din leziunile prevăzute prin art. 240, se va pedepsi cu minimul recluziunei. *(P. Fr. 310).*

243. In cazurile prevăzute la art. 238, 239, 240 şi 241, dacă culpabilul a comis fapta în contra părinţilor săi legitimi, naturali sau adoptivi, sau în contra altor ascendenţi legitimi, i se va aplica maximul pedepsei prevăzute la fie-care articol, afară de cazul art. 240, unde pedeapsa se va îndoi. *(P. Fr. 312).*

244. Dacă crimele şi delictele prevăzute prin această secţiune şi prin secţiunea precedentă s'au săvârşit de vre-o adunare turburătoare, cu re-

[1]) Art. francez corespunzător, 309, al. I, prevede şi «*une maladie*», apoi adaugă imediat «*ou incapacité de travail*», «*personelle pendant plus de vingt jours*».

[2]) Art. francez corespunzător, 309, nu cuprinde acest al doilea aliniat.

[3]) Art. francez corespunzător, 309, nu cuprinde acest al doilea aliniat. In schimb, el are alte aliniate, cari se referă la alte fapte, cum sunt acele prevăzute de art. 240 şi 241 Codul penal român.

www.digibuc.ro

beliune sau cu jefuire, acele crime sau delicte sunt imputabile căpiteniilor, uneltitorilor şi invitatorilor acelor adunări, rebeliuni sau jefuiri, cari se vor pedepsi ca culpabili de acele crime ori delicte şi se vor osândi cu aceleaşi pedepse ca şi aceia cari le vor fi săvârşit în persoană. *(P. Fr. 313).*

245. Ori-cine va cauza altuia o boală sau o incapacitate de lucru, dând cu voinţă şi cu ori-ce chip substanţe, cari, fără a fi de natură a cauza moartea, sunt vătămătoare sănătăţei, se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la doui ani şi cu amendă dela 100 până la 5000 lei [1]).

Dacă delictul s'a comis în contra părinţilor, ast-fel precum sunt specificaţi la art. 243, pedeapsa va fi dela doui până la trei ani închisoare. *(P. Fr. 317).*

246. Ori-care, prin lucruri de mâncare, băuturi, doctorii violente [2]), sau prin ori-ce alt mijloc, va face, cu ştiinţă, pe femeea însărcinată să lepede, ori cu voia ei sau nu, se va pedepsi cu minimul recluziunei.

Femeia care, de sine-şi, va fi făcut vre-un mijloc ca să lepede, sau va fi primit să întrebuinţeze mijloacele de lepădare ce i se vor fi arătat ori i se vor fi dat spre acest sfârşit, se va pedepsi cu închisoare dela şase luni până la doui ani, de va fi rezultat lepădarea pruncului.

Medicii, chirurgii, ofiţerii de sănătate, spiţerii şi moaşele cari vor arăta, sau vor da sau înlesni aceste mijloace, se vor pedepsi cu recluziunea, dacă lepădarea va avea loc.

Dacă din lepădare se va fi cauzat moartea mamei, pedeapsa se va aplica cu un grad mai sus. *(P. Fr. 317).*

247. Ori-cine va vinde băuturi prefăcute şi amestecate cu materii vătămătoare sănătăţei, se va pedepsi cu închisoare dela 15 zile până la două luni şi cu amendă dela 26 până la 500 lei [1]), iar prefăcutele băuturi, ce se vor dovedi a fi ale vânzătorilor, se vor confisca.

Amenda se va pronunţa în favoarea doveditorului. *(P. Fr. 318).*

III. Omucidere, răniri şi loviri fără voie. Crime şi delicte scuzabile şi cazurile în cari nu pot fi scuzate. Omucidere, răniri şi loviri cari nu sunt nici crime, nici delicte

§ 1. Omucidere, răniri şi loviri fără voie

248. Ori-care, din nedibăcie, din nesocotinţă, din nebăgare de seamă, din neîngrijire sau din nepăzirea regulamentelor, va săvârşi omor fără voie, ori va fi fost cauza involuntară de a se săvârşi omorul,

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

[2]) In textul francez corespunzător se zice: «*doctorii, violenţe*», iar nu «*doctorii violente*» Credem a fi o eroare de copist.

www.digibuc.ro

se va pedepsi cu închisoare dela trei luni până la un an și jumătate și cu amendă dela 50 până la 1000 lei [1]). *(P. Fr. 319)*.

249. Dacă din una din cauzele precedente vor fi rezultat numai răniri ori loviturl, închisoarea va fi dela 15 zile până la doui luni și amendă dela 26 până la 500 lei [1]). *(P. Fr. 320)*.

§ 2. Crime și delicte scuzabile și cazuri când nu pot fi scuzate

250. Omorul, rănirile și loviturile sunt scuzate, dacă au fost provocate prin loviri sau violențe mari urmate asupra unei persoane. *(P. Fr. 321)*.

251. Crimele și delictele menționate în acel din urmă articol, sunt asemenea scuzabile, dacă se vor fi comis respingând ziua escaladarea sau efracțiunea îngrădirilor, a zidurilor ori a intrărilor unei case locuite, sau a unui apartament locuit, ori a dependințelor acestora.

Dacă faptul s'a urmat noaptea, acest caz este regulat de art. 257. *(P. Fr. 322)*.

252. Paricidul nu este niciodată scuzabil. *(P. Fr. 323)*.

253. Omorul săvârșit de către bărbat asupra femeei sale, sau de către aceasta asupra bărbatului său, nu este scuzabil, dacă viața soțului sau a soției care a comis omorul nu a fost pusă în perico! chiar în momentul când s'a comis omorul. In caz însă de adulter, omorul comis de către soț asupra soției sale sau asupra complicelui, sau de către soție asupra soțului său sau asupra complicei, în momentul surprinderei în flagrant delict în casa conjugală, este scuzabil [1]). *(P. Fr. 324)*.

254. Când fapta scuzei va fi dovedită, la caz de vre-o crimă care trage după sine pedeapsa muncei silnice pe toată viața sau pe timp mărginit sau recluziunea, pedeapsa se va reduce la închisoare dela șase luni până la doui ani.

Iar la caz de ori-ce alte crime, pedeapsa va fi închisoarea dela trei luni până la un an.

La caz de un delict, pedeapsa se va reduce la închisoare dela 15 zile până la șase luni. *(P. Fr. 326)*

§ 3. Omucidere, răniri și loviri cari nu sunt calificate nici crime, nici delicte

255. Nu se socotește nici crimă, nici delict, când omuciderea, rănirile și loviturile erau ordonate de lege și comandate de autoritatea legitimă. *(P. Fr 327)*.

256. Nu este nici crimă, nici delict, când cel ce a săvârșit omuciderea, rănirile și loviturile, a fost silit la acea-

[1]) In art. francez corespunzător, 324, lipsesc cuvintele: «*sau de către soție asupra soțului său sau a complicei sale*». Art. francez 324 face trimitere și la art. 336, și acesta la art. 399. Art. 336 francez trebuie pus în legătură cu art. 270 Codul penal român.

www.digibuc.ro

sta prin necesitatea actuală a unei legitime apărări, conform art. 58. *(P. Fr. 328).*

257. Sunt cuprinse în cazurile de necesitate actuală de legitimă apărare şi următoarele trei cazuri:

1. Dacă omuciderea, rănirile sau loviturile s'au săvârşit respingându-se noaptea escaladarea sau efracţiunea îngrădirilor, zidurilor sau intrărilor unei case locuite sau a unui apartament locuit sau a dependinţelor acestora;

2. Dacă fapta s'a săvârşit apărându-se cine-va în contra aujorilor de furtişaguri sau de jefuire, executate cu violenţă;

3. Dacă omuciderea, rănirile sau loviturile comise de o femee vor fi fost provocate imediat de o siluire exercitată asupra persoanei sale[1]). *(P. Fr. 329).*

IV. Despre duel [2])

258. Acela care într'un duel, servindu-se cu arme, nu a ocazionat nici un omor, nici răniri, se va pedepsi cu închisoare dela 15 zile până la şase luni şi cu amendă dela 200 până la 1000 lei [3]). *(P. Pr. § 168 al. 1).*

259. Când dintr'un duel ar fi rezultat moarte sau răniri pedeapsa luptătorilor va fi închisoarea dela 15 zile până la patru ani. *(P. Pr. § 168, a. II).*

260. Dacă luptătorii se vor bate în duel fără secondanţi ori martori, sau dacă regulile hotărâte de martori ori secondanţi nu se vor fi observat, şi dacă din acest duel a rezultat moartea sau rănirea unuia, culpabilul se va pedepsi după dispoziţiunile generale cuprinse în această lege asupra omorului sau alte răniri corporale. *(P. Pr. § 170, 171).*

261. Când un militar se va bate în duel cu un individ care nu este militar, se va supune la jurisdicţiunea ordinară a tribunalelor civile.

V. Atentate în contra bunelor moravuri

262. (Mod. L. 4 Maiu 1895). Ori-cine va comite un ultraj public în contra pudoarei se va pedepsi cu închisoare dela trei luni până la un an şi cu amendă dela 26 până la 100 lei.

Cu aceeaş pedeapsă se va pedepsi ori-cine va comite sau va ajuta să se comită un ultraj contra moralei publice sau religioase, sau contra bunelor moravuri, prin unul din mijloacele enumărate la art.

---

[1]) Art. francez corespunzător, 329, nu cuprinde acest al treilea aliniat.

[2]) În materia duelului, legiuitorul român, pe lângă Codul prusian dela 1851, a avut în vedere şi legea belgiană asupra duelului, din 8 Ianuarie 1841.

[3]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

www.digibuc.ro

294 din acest cod. *(P. Fr. 330).*

263. Ori-ce atentat în contra pudoarei, îndeplinit sau cercat, *fără violență* asupra persoanei unui copil, de sex bărbătesc sau femeesc, de vârstă mai mică de 14 ani, se va pedepsi cu închisoare dela doui până la trei ani. *(P. Fr. 331).*

264. Ori-cine va comite un atentat în contra pudoarei, îndeplinit sau cercat, *cu violență*, în contra unui individ de sex bărbătesc sau femeesc, se va pedepsi cu maximul închisorei.

Dacă crima s'a comis în contra persoanei unui copil mai mic de 15 ani împliniți, culpabilul se va pedepsi cu maximul recluziunei. *(P. Fr 332).*

265. Dacă culpabilii sunt ascendenții persoanei asupra căreia s'a comis siluirea, sau dacă sunt dintre acei cari au o autoritate asupră-i, dacă sunt institutorii sau servitorii săi, sau ai persoanelor mai sus însemnate, dacă acești culpabili sunt funcționari ai unui cult, sau preoți ori călugări, sau dacă culpabilul, ori-care ar fi, a fost ajutat în crima sa de către una sau mai multe persoane, pedeapsa va fi pentru cazul prevăzut de art. 263 și 264, maximul recluziunei.

Când siluirea se va fi comis de către persoanele menționate în acest articol asupra unui copil, de sex bărbătesc sau femeesc, în vârstă mai mic de 15 ani, pedeapsa va fi maximul muncei silnice pe timp mărginit [1]). *(Pr. Fr. 333).*

266. Dacă din crimele prevăzute la art. 263, 264 și 265 va rezulta moartea culpabilului se va pedepsi cu munca silnică pe viață. *(P. Pr. § 144 ult. alin.).*

267. Ori-cine va fi atentat la bunele moravuri aţâţând, favorizând sau înlesnind obișnuit desfrânarea sau corupțiunea tinerilor de ambesexe, mai mici de 21 ani, se va pedepsi cu închisoare dela șase luni până la doui ani și cu amendă dela 100 până la 3000 lei [2]).

Dacă îndemnătorii, ajutătorii sau înlesnitorii desfrânărei au fost tatăl sau mama, epitropii sau alte persoane însărcinate cu privigherea lor, pedeapsa va fi închisoarea dela un an până la doui ani și amendă dela 100 până la 1000 lei [2]). *(P. Fr. 334).*

268. Cei căzuți în delictul menționat în cel din urmă articol, se vor mai condamna și la interdicțiunea dreptului de a fi tutori, curatori și părtași la consiliile de familie, dela un an până la doui ani, pentru indivizii cărora se aplică întâiul paragraf al acelui ar-

[1]) Art. francez corespunzător, 333, nu cuprinde acest a douilea alineat.

[2]) A se vedea nota 2 dela art. 1 și art. 399, al. II Codul penal.

www.digibuc.ro

ticol; dela doi ani până la patru ani, pentru cei de care se vorbește în paragraful al doilea al aceluiaș articol.

Dacă delictul s'a comis de către tatăl sau mama, culpabilul va fi încă lipsit de drepturile ce i se acordă de codicele civil asupra persoanei copilului, în virtutea puterei sale părinteşti [1]). *(P Fr.335).*

269. Acel culpabil de adulter (preacurvie), precum și complicele său, se vor pedepsi cu închisoarea delao lună până la șase luni. *(P. Pr. § 140).*

270. Acțiunea de adulter nu se va putea intenta dacă soțul inocent nu va cere-o formal [2]).

Soțul inocent poate cere și dobândi ori-când, în cursul procesului, stingerea acțiunei publice, precum și după darea sentinței definitive, încetarea pedepsei, dacă va consimți a rămânea în căsătorie. In cazul acesta din urmă, complicele osândit nu poate fi apărat de penalitate. *(P.Fr. 336).*

271. Se va pedepsi cu maximul închisorii persoana aceea care, fiind căsătorită, se căsătorește din nou, mai înaintea desfacerei căsătoriei celei precedente, dacă acea căsătorie va fi fost valabilă.

Asemenea se va pedepsi și aceia care, nefiind căsătorit, se căsătorește din nou cu o persoană căsătorită și pe care o știa că era căsătorită.

Această pedeapsă se va aplica și preotului sau ofițerului Statului civil care, cunoscând că o persoană este căsătorită, își dă concursul ministerului său la o nouă căsătorie acelaiași persoane [3]) *(P. Pr § 139; P. Fr. 340).*

VI. Arestațiuni ilegale, sechestrațiuni de persoane și alte atentate la libertatea individuală

272. Se va pedepsi cu doui ani închisoare, ori-cine, fără ordinul autorității competente și afară de cazurile unde legea ordonă sau permite anume arestarea unei persoane, va fi arestat, va fi deținut sau va fi sechestrat pe o persoană, pentru un motiv oare-care și fără scop de a comite un delict special [4]).

Se va pedepsi cu aceeaș

[1]) Art. francez corespunzător, 335, se exprimă astfel: «*des droits et avantages à lui accordés sur la personne et les biens de l'enfant*».

[2]) A se vedea nota dela art. 253 Codul penal de mai sus.

[3]) Art. francez corespunzător, 340. nu cuprinde cel de al doilea alin., iar în alinatul 2 (al treilea român) vorbește numai de «*Officier public*», fără a numi special și pe *preot*, cum face art. 271 român. Art. prusian corespunzător, 139, lămurește că: «*prescripția bigamiei începe din momentul în care una din cele două căsătorii a fost desfăcută sau declarată nulă sau nevalabilă*».

[4]) Art. francez corespunzător, 341, nu cuprinde ultimele cuvinte din primul aliniat: «*pentru un motiv oare-care și fără scop de a comite un delict special*».

www.digibuc.ro

pedeapsă şi acela care va fi dat locuinţă spre a se executa arestarea, închiderea sau sechestrarea persoanei. *(P. Pr § 210; P. Fr. 341).*

273. Culpabilul de infracţiunea prevăzută în articolul precedent se va pedepsi cu recluziunea:

1. Dacă din faptul chiar al arestărei victimei, sau al tratamentului la care a fost supusă în timpul sechestrărei sale, a rezultat o leziune corporală gravă sau dacă va fost supusă la vre-o tortură;

2. Dacă sechestrarea a ţinut mai mult de o lună;

3. Dacă crima s'a comis asupra unui ascendent legitim sau natural;

4. Dacă arestarea sau sechestrarea s'a executat cu port schimbat, cu nume minciunos, sau cu vre-un ordin ori mandat plăsmuit al autorităţei publice, şi

5. Dacă individul arestat sau sechestrat a fost ameninţat cu moartea. (P. Pr. § 210; P. Fr. 342 şi 344).

274. Pedeapsa se va scădea la închisoare dela o lună la un an, dacă cei culpabili de delictele menţionate la art. 272, până a nu se porni pârâ asupră-le, vor fi liberat pe persoana arestată, închisă sau sechestrată, înaintea împlinirei zilei celei de a zecea, socotite din ziua arestărei, a închisorei sau a sechestrărei. (P. Fr. 343).

VII. Crime şi delicte privitoare la poprirea sau distrugerea dovedirei Statului civil al unui copil, sau la compromiterea existenţei sale; răpire de minori; infracţiuni contra legilor asupra îmmormântărilor

§ 1. Crime şi delicte în contra unui copil

275. Culpabilii de răpire, de tăinuire, de supresiune a unui copil, de subsituţiunea unui copil în locul altuia, sau aceia cari vor face să treacă un copil, ca născut dintr'o femee care însă nu l-a născut, se vor pedepsi cu recluziunea [1]).

Această pedeapsă se va aplica şi acelora cari, fiind însărcinaţi cu ţinerea unui copil, nu-l vor înfăţişa persoanelor care au dreptul de a-l reclama. *(P. Fr. 345).*

276. Ori-ce persoană care, asistând la o naştere de copil, nu va fi făcut declaraţiunea prescrisă de codicele civil, în timpul cerut de acea lege, se va pedepsi cu închisoare dela 15 zile la şase luni

[1]) Art. francez corespunzător, 345, are patru aliniate, din care legiuitorul român n'a tradus decât pe întâiul şi al patrulea. Aliniatele franceze intermediare, 2 şi 3, fac următoarea distincţie:

«*2. S'il est établi que l'enfant ait vécu, la peine sera d'un mois à cinq ans d'emprisonnement*».

«*2. S'il est établi que l'enfant n'a pas vécu, la peine sera de six jours à deux mois d'emprisonnement*».

www.digibuc.ro

şi cu amendă dela 26 la 300 lei [1]).

Asemenea se va pedepsi şi ori-care persoană, care, găsind un prunc de curând născut, nu-l va da celor însărcinaţi cu a lui luare şi căpătuire [2]).

Nu va fi supus la pedeapsă acela care, găsind vr'un copil, va voi să se însărcineze cu creşterea lui; va fi însă dator să dea asemenea înscris la institutul orfanilor sau la municipalitatea locală. *(P. Fr. 346, 347)*

277. Cei cari vor lepăda în tr'un loc singuratic, un copil mai mic de 7 ani deplini, precum şi cei ce vor ordona a se lepăda copilul, dacă însă ordinul se va fi îndeplinit, se vor pedepsi numai pentru acest fapt, cu închisoarea dela şase luni până la doi ani, şi cu amendă dela 26 lei până la 300 lei [1]). Iar de se va fi lepădat copilul de către părinţii, tutorii sau îngrijitorii săi, ori din ordinul lor, atunci pedeapsa va fi închisoarea dela un an în sus şi amendă dela 50 la 500 lei [1]). *(P. Fr. 349, 350)*.

278. De se va fi schilodit ori se va fi betejit copilul din cauza lepădărei, fapta se va privi ca o rănire desăvârşită [3]) cu voinţa celui ce l-a lepădat; iar de se va întâmpla moartea copilului, fapta se va privi ca omor. In cel dintâi caz, culpabilul se va supune la pedeapsa hotărâtă pentru rănire cu voinţă, şi în cel de al doilea, la cea hotărâtă pentru omor. *(P. Fr. 351)*.

279. Aceia cari vor lepăda, în loc care nu e singuratic, un copil mai mic de 7 ani deplini, se vor pedepsi cu închisoare dela o lună până la şase luni şi cu amendă dela 26 până la 100 lei [1]).

Iar de se va fi lepădat copilul de către părinţii săi, de către tutorii ori îngrijitorii săi, pedeapsa va fi închisoarea dela două luni până la un an şi amendă dela 50 până la 200 lei [1]). *(P. Fr. 352, 353)*

§ 2. Răpire de minori

280. Ori-care, prin viclenie sau violenţă, va răpi sau va face a se răpi minori, sau va înduplecа, ori va ascunde, sau va strămuta, sau va face a se ascunde sau a se strămuta din locul unde erau aşezaţi de către aceia sub a căror autoritate sau direcţiune erau supuşi ori încredinţaţi, se va pedepsi cu închisoarea dela un an până la doi ani. *(P. Fr. 354)*.

281. Acela care, prin vicleşug sau prin violenţă, va

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

[2]) Art. francez corespunzător, 347, explică de a se da copilul ofiţerului de stare civilă, conform art. 58 Codul civil francez (art. 44 Codul civil român).

[3]) Legiuitorul a voit să zică: «*săvârşită*», sensul frazei fiind acesta.

www.digibuc.ro

răpi pe o fată mai mică de 16 ani, se va pedepsi cu maximul închisorii.

Iar dacă fata a consimțit la așa [1]) răpire, ori de bună voie a mers după răpitorul ei, fără însă a cunoaște și părinții sau tutorii ei, răpitorul se va pedepsi cu închisoarea dela trei luni până la doui ani. *(P. Fr. 355, 356)*

282. Dacă răpitorul se va fi căsătorit cu fata răpită, el nu va putea fi urmărit decât după plângerea persoanelor acelora cari, după codicele civil, au dreptul de a cere nulitatea unei asemenea căsătorii și nici va putea fi condamnat decât după ce se va fi pronunțat nulitatea căsătoriei. *(P. Fr. 357)*.

283. Acela care, prin amăgire sau prin violență, răpește o persoană mai mică de 16 ani, spre a o întrebuința ca să cerșetorească, sau a o deprinde la desfrânare, ori la alte sfârșituri, spre a împărtăși folos, se va pedepsi cu recluziunea. *(P. Pr. § 205 206)*.

§ 3. Călcarea legiuirilor asupra înmormântărilor

284. Cei cari, fără autorizarea prealabilă a ofițerului public competent, la întâmplările când se cere asemenea autorizare, vor îngropa vr'un mort, se vor pedepsi cu închisoarea dela 15 zile până la o lună, fără a fi apărați cu aceasta de osânda cuvenită pentru crime sau delicte ce au însoțit acest delict.

La asemenea pedeapsă se vor supune și cei cari vor călca, ori în ce chip, legiuirile și regulamentele relative la înmormântările grăbite. *(P. Fr. 358)*.

285. Ori-care va ascunde cadavrul unei persoane omorâte, ori moarte în urmare de loviri sau răniri, se va pedepsi cu închisoarea dela șase luni până la doi ani, fără a fi apărat cu aceasta de alte pedepse mai mari, de va fi participat la acea crimă.

Iar dacă ascunderea se va fi făcut cu în parte și folos, atunci se va pedepsi cu închisoarea dela un an la doi ani. [2]). *(P. Fr. 359)*.

286. Se va pedepsi cu închisoare dela trei luni până la un an și cu amendă dela 26 până la 300 lei [1]), oricine violează mormintele sau comite alte acte de profanațiune asupra lor, fără a fi apărat și de alte pedepse pentru crimele sau delictele care se vor fi comis cu ocaziunea acestei violări. *(P. Fr. 360)*.

[1]) Textul francez zice: «*dacă fata a consimțit la a sa răpire*». De sigur că e o eroare de copist, cu atât mai mult cu cât ediția oficială din 1874, în locul vorbelor: «*așa răpire*», spune: «*acea răpire*».

[2]) Art. corespunzător, 359, nu cuprinde acest al doilea aliniat.

www.digibuc.ro

VIII. Mărturii mincinoase, calomnii, injurii, revelaţiunea secretelor

§ 1. Mărturie mincinoasă

287. Ori-care va da mărturie mincinoasă, în materie criminală, sau în contra acuzatului, sau în a sa favoare, se va pedepsi cu maximul închisorii şi cu interdicţiunea pe timp mărginit.

Dacă însă acuzatul, din cauza unei asemenea mărturii, se va fi osândit la munca silnică pe timp mărginit, pedeapsa va fi recluziunea dela şase până la zece ani; iar dacă osânda acuzatului a fost munca silnică pe toată viaţa, martorul mincinos se va osândi la munca silnică pe timp mărginit. *(P. Fr. 361).*

288. (Mod. L. 17 Febr. 1874). Ori-care va da mărturie mincinoasă, în pricini corecţionale, ori în contra acuzatului, ori în favoarea lui, se va pedepsi cu doi ani închisoare. *(P. Fr. 362).*

289. Ori-care va da mărturie mincinoasă în pricini poliţieneşti, se va pedepsi cu închisoarea dela o lună până la şase luni. *(P. Fr. 362).*

290. Cel ce va da mărturii mincinoase în pricini civile, se va pedepsi cu închisoare până la doi ani. *(P. Fr. 363).*

291. Martorul mincinos care va fi primit ori-ce fel de mită ori răsplătire, fiinţată sau promisă, se va pedepsi cu recluziunea, de va fi pentru pricini corecţionale sau civile, iar de va fi pentru pricini poliţieneşti, cu închisoare dela un an până la doi. Către acestea, ceeace va fi primit martorul mincinos se va lua pe seama ospiciilor. *(P. Fr. 364).*

292. Cei ce prin ori-ce mijloc, vor amăgi pe martori spre a da mărturie mincinoasă, se vor pedepsi întocmai ca martorii mincinoşi, după dispoziţiunile celor din urmă cinci articole. *(P. Fr. 365).*

293. Când în pricini civile, prigonitoarele părţi vor propune una alteia a face jurământ, sau când jurământul se va propune de către judecător uneia din părţi, şi partea primind propunerea, va săvârşi jurământ mincinos, săvârşitorul unui asemenea jurământ se va pedepsi cu închisoare până la doi ani, amendă până la 500 lei [1] şi interdicţiunea pe timp mărginit. *(P. Fr. 366).*

§ 2. Calomnii, injurii, revelaţiune de secrete [2]

294. Este culpabil de calomnie acela care, prin cuvinte rostite în public, prin

[1] A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

[2] In Franţa, materia calomniei este azi prevăzută în legea presei: «*La loi sur la liberté de la presse*», din 29 Iulie 1881, cu modificările din 1882, 1887, 1889, 1893, 1894 şi 1895, (anterior: legile asupra presei din 1810, 1814, 1815, 1817, 1819, 1822, 1824, 1827, 1828, 1829, 1830, 1831, 1834, 1835, 1840,

www.digibuc.ro

strigări, prin vre-un act autentic sau public, prin scrieri, prin imprimate, prin desene, prin gravuri, prin embleme vândute sau expuse spre vânzare, distribuite sau afipte în public, va propune asupra unui individ fapte care, de ar fi adevărate, ar supune pe prepusul la pedepse, sau măcar la ura ori dispreţul cetăţenilor.

Calomnia în contra funcţionarilor publici, sau contra corpurilor depozitare sau agenţi ai autorităţei publice, sau contra ori-cărui alt corp constituit, va fi urmărită şi pedepsită întocmai ca şi calomnia în contra particularilor, cu distincţiunea stabilită mai la vale. *(P. Fr. din 1810, 367).*

295. Se socoteşte minciunoasă ori-ce imputare pentru care nu se înfăţişează legiuită dovadă. Prin urmare, imputătorul nu poate fi primit a cere, spre a sa apărare, de a se dovedi imputarea sa de către alţii, nici va putea să se apere zicând că înscrisurile, piesele sau faptele doveditoare ale crimei ori delictului imputatului sunt cunoscute, sau că imputarea pentru care imputatorul se află tras în judecată s'a copiat ori s'a scos din scrieri străine sau din alte scrieri tipărite. *(P. Fr. 368).*

296. Când fapta imputată asupra cui-va se va dovedi adevărată, imputătorul va fi apărat de ori-ce pedeapsă.

Se va socoti ca dovadă legiuită numai aceea ce va rezulta dintr'o hotărâre de judecată, sau de ori-ce alt act autentic, sau din vr'un înscris cu scrierea şi cu subscrierea imputatului.

Când imputarea va avea de obiect faptele unui funcţionar public, relative la atribuţiunile sale, atunci faptele imputate se pot proba după regula comună.

Când pentru faptele imputate unui funcţionar sau unui particular, se vor fi început urmăriri de către ministerul public, sau când există un denunţător, urmărirea calomniei se va suspenda, dacă va cere imputătorul, până la rezolvarea procesului relativ la faptele imputate. *(P. Fr. din 1810, 370).*

297. Acela care nu va sprijini propunerea sa cu dovadă legiuită, se va pedepsi ca calomniator după cum urmează:

Dacă fapta imputată va fi

1843, 1849, 1850, până la legea din 1875 şi 1878). A se vedea toate aceste legi şi modificări în colecţia «*Codes Français*» par Rivière, F. Hélie et Pont, ediţia 24, pag. 1—26, după Codul penal.

Legiuitorul român a luat materia calomniei din Codul penal francez din 12 Februarie 1810, înainte de modificarea lui prin legea franceză asupra presei din 18 Noemvrie 1810. Constituţia noastră, prin art. 24, determină competenţa *delictelor de calomnie prin presă*, care se judecă de Curtea cu juraţi, cu distincţiunile arătate acolo.

www.digibuc.ro

de natură a se pedepsi cu munca silnică pe toată viața sau pe timp mărginit, culpabilul se va pedepsi cu închisoarea dela un an și jumătate până la doi și cu amendă dela 100 până la 2500 lei [1]).

In toate celelalte cazuri, osândа va fi închisoarea dela o lună până la șase și amenda dela 50 până la 2000 lei [1]). *(P. Fr. din 1810, art. 371).*

298. Acela care, cunoscând că acuzațiunea sa este mincinoasă, face înaintea unei autorități publice, sau înaintea ofițerului de poliție judetorească, o înscrisă denunțiațiune calomniatoare, prin care să acuze o persoană că ar fi comis o faptă supusă pedepsei, sau că ar fi călcat datoriile sale de funcționar public, se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la un an.

Se va putea încă condamna și la interdicțiune pe timp mărginit. *(P. Fr. 5, 14, 15, 381; P. Pr. § 133).*

299. Injuriile sau expresiunile ocărâtoare, comise prin mijloacele enumărate în art. 294, prin care nu s'ar aduce asupra cui-va imputare pentru vre-o faptă determinată, ci pentru un năravu sau vițiu arătat anume, se vor pedepsi cu amendă dela 200 până la 2000 lei [1]) sau cu închisoare dela 15 zile până la trei luni.

Dacă asemenea injurii sau expresiuni ocărâtoare vor fi adresate contra membrilor clerului, vre-unuia din corpurile legiuitoare, consiliului miniștrilor sau unui ministru, vre-unei Curți, tribunal, administrațiuni locale (în care caz injuria sau expresiunea ocărâtoare se consideră făcută în persoana fie-cărui membru al corpului), sau în contra ori-cărui depozitar al puterei publice, se vor pedepsi cu închisoare dela o lună până la un an și cu amendă dela 300 până la 3000 lei [2]).

Cu aceaș pedeapsă se vor pedepsi injuriile de ori-ce natură, săvârșite prin mijloacele enumărate la art. 294, prin cari s'ar atinge demnitatea unui suveran străin având agenți acreditați în România, sau chiar persoana agenților diplomatici, dacă asemenea injurii și ofense contra agenților ei se pedepsesc în țările străine, sau în virtutea convențiunilor, sau în virtutea legilor acelor State *(P. Fr. din 1810, 375).*

300. Ori-ce alte injurii orale sau expresiuni ocărâtoare, fie chiar în public rostite, se vor pedepsi cu simple pedepse polițienești. *(P. Fr. 346).*

301. Nu se va socoti injurie dojenirea ce va face un stăpân servitorilor săi, sau un părinte copiilor săi, sau

[1] și [2]) A se vedea nota 2 dela art. 1 și art. 399, al. II Codul penal.

www.dreptuc.ro

un meşter ori învăţător ucenicilor săi [1]). *(P. Pr. § 154).*

302. În privinţa imputărilor şi injuriilor ce s'ar cuprinde în scrierile relative la apărarea părţilor sau în pledoariile lor, judecătorii, în a cărora cercetare se va afla acea pricină, vor putea, judecând contestaţiunea, sau să hotărască a se suprima injuriile sau scrierile injurioase, sau să mustre pe autorii injuriilor, sau să suspende pe advocaţi, când sunt autorii acestor scrieri sau pledoarii injurioase, din exerciţiul profesiunei lor.

Această suspendare nu va putea ţine mai mult de trei luni, iar la caz de recidivă, va ţinea dela şase luni până la un an. *(P. Fr. din 1810, art. 377).*

303. Dacă injuriile sau scrierile injurioase de cari se vorbeşte în articolul precedent vor avea caracterul unei calomnii grave, încât judecătorii întru a cărora cercetare se va afla pricina prigonitorilor, să nu poată judeca acest delict, atunci ei vor suspenda provizoriu procesul şi-l vor trimite pentru judecarea delictului la judecătoriile competente. *(P Fr. din 1810, 377).*

304. Dacă cei ce se arată cu ascmenea înscrisuri imputătoare şi injurioase nu vor şti nici să cetească, nici să scrie, atunci delictul va cădea asupra alcătuitorului înscrisului [2]).

305. Doctorii, chirurgii, spiţerii, moaşele şi ori-ce alte persoane cari urmând a fi, după natura profesiunei lor, cunoscătoare şi păstrătoare a secretelor ce li se încredinţează, de le vor da pe faţă, afară din întâmplările când legea cere o ascmenea destăinuire, se vor pedepsi cu închisoarea dela o lună până la şase luni şi cu amendă dela 100 până la 500 lei [3]). *(P Fr. 378).*

Cap. II. Crime şi delicte în contra proprietăţilor

I. Furturi

306. Acela care va lua printr'ascuns un lucru mişcător al altuia, cu cuget de a şi-l însuşi pe nedrept, săvârşeşte un furt. *(P. Pr § 215; P. Fr. 379)* [4]).

307. Tainiccle luări urmate, ori de către bărbat spre paguba muerei sale, ori de către muere spre paguba bărbatului său, ori de către

[1]) Art. 298, 299, 300 şi 301, sunt luate din Codul penal prusian din 1851 şi nu au echivalentul lor în Codul penal francez din 1810.

[2]) Art. 304 Codul penal român nu-şi are echivalentul său nici în Codul penal francez din 1810, nici în cel prusian din 1851. El este o inovaţie a legiuitorului român.

[3]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

[4]) Art. francez, 379, defineşte astfel furtul: «*Quiconque a soustrait frauduleusement une chose qui ne lui appartient pas, est coupable de vol*».

www.digibuc.ro

un văduv sau văduvă despre lucrul soțului celui răposat, ori de către copii sau alte rude de jos spre paguba tatălui sau a mamei sau altor rude de sus, ori de către tată sau mamă sau alte rude de sus spre paguba copiilor lor, sau altor rude de jos, ori de către afini de aceeaș linie, ori de către frați și surori între dânșii [1]), nu se pot socoti furturi, ci sunt supuse numai la despăgubirea civilă. (P. Fr. 380; P. Pr. § 228, 229).

308. Furtul, precum și cercarea de furt, se va pedepsi cu închisoare dela 15 zile până la doui ani și câteodată cu amendă dela 50 până la 1000 lei [1]).

Judecătoriile vor putea însă pedepsi pe culpabil și cu interdicțiunea pe timp mărginit. (P. Pr. § 216).

309. Se va pedepsi cu închisoarea dela trei luni până la doi ani și cu amendă dela 100 până la 1000 lei [1]).

1. Acela care va fi furat sau va fi cercat să fure, de pe câmpuri cai ori dobitoace de povară, de tras sau de călărie, precum și alte vite mari ori mici, sau unelte de agricultură, ori vânatul aflat în parcuri închise, sau peşti din coteţe ori alte locuri închise, stupi de albine, postavuri, pânze sau alte țesături ce se întind în locuri determinate, spre a se usca sau a se albi;

2. Acela care va fi furat sau va fi cercat să fure lemne, tăiate sau nu, din pădure, sau lemne din magazii destinate pentru lemnărie, sau lemne de pe la herăstraie, ori lemne plutitoare sau din câmpuri, livezi ori grădini, fân, bucate, fructe sau alte folositoare producte secerate, cosite sau nu;

3. Acela care, fiind servitor cu simbrie, va fi comis un furt sau va fi cercat a-l comite dela stăpânul său, sau chiar dela persoane străine care se aflau în casa stăpânului său, ori în casa unde el va fi mers cu stăpânul său, sau acela care, fiind lucrător, calfă sau ucenic, va fi săvârșit furtul în casa, atelierul sau magazinul stăpânului său, sau locuința, atelierul ori magazinul unde lucrează obișnuit;

4. Birtașul, hangiul, cârciumarul, hotelierul, cărăușul, căruțașul, luntrașul, sau vre-unul din oamenii lor, care va fi furat ori va fi cercat să fure, toate ori parte din lucrurile încredințate lor în această a lor calitate, precum asemenea și călătorii cari vor fi furat sau vor fi cercat să fure

[1]) Art. francez corespunzător, 380, nu cuprinde și cuvintele: *«ori de către frați și surori între dânșii»*. Art. prusian corespunzător, 229, relativ la furt, cât și art. 228, relativ la *abuz de încredere*, pe care legiuitorul român le-a avut mal mult în vedere, adăugă că aceste dispozițiuni nu sunt aplicabile și persoanelor străine cari au participat la comiterea acestor fapte ca tăinuitori, complici sau coautori.

www.digibuc.ro

lucruri din birtul, hanul, cârciuma sau hotelul unde au fost primiți.

Cu aceeaș pedeapsă se va pedepsi:

5. Furtul săvârșit într'o casă locuită și în timpul nopței, sau de către două sau mai multe persoane, sau numai cu una din aceste două împrejurări.

În toate aceste cazuri mai sus arătate, culpabilii se vor putea osândi, afară de pedeapsa principală, și la interdicțiune pe timp mărginit. *(P. Pr. § 217).*

310. (Mod. L. 4 Maiu 1895). Se va pedepsi cu închisoare dela trei ani până la cinci ani și cu interdicțiunea pe timp mărginit, acela care va săvârși sau va încerca sa săvârșească vre-un furt în cazurile următoare:

1. Când furtul se va fi urmat, într'un locaș consacrat vre-unui cult, asupra obiectelor consacrate cultului;

2. Când furtul s'a comis, prin efracțiune sau escaladare într'o casă locuită sau servind spre locuință, sau în dependințele ei, sau într'o curte închisă;

3. Dacă, spre a comite furtul, culpabilul a întrebuințat chei minciunoase spre a intra într'o casă, apartament, odaie sau bastiment, sau într'o curte închisă, sau spre a deschide ușile, mobilele, casele de fer, dulapurile, lăzile și ori-ce alte lucruri destinate spre păstrarea banilor, a sculelor sau a altor obiecte care se află înăuntru;

4. Dacă culpabilul, prin tăierea legăturilor, prin ruperea sigiliilor, prin deschiderea acoperișelor sau prin întrebuințare de chei minciunoase, a furat, pe drumuri publice sau pe străzi ori piețe publice, într'o diligență sau în curtea ori casa poștei, în drumul de fer sau în vr'o stațiune, în vapor sau în alte vase de pe râurile navigabile, vre-unul din lucrurile călătorilor sau din cele destinate spre a se transporta;

5. Dacă culpabilul a furat vr'un lucru din cele ce avea asupră-i sau purta cu sine un nebun sau smintit, ori un copil mai mic de douisprezece ani;

6. Dacă furtul s'a comis, în timpul unui incendiu sau inundațiuni, asupra obiectelor ce se aflau încă expuse pericolului, ori depuse într'un loc de siguranță.

Se va pedepsi cu recluziune acela care va săvârși un furt, în cazurile următoare:

1. Dacă furul sau unul dintre furi, sau unul dintre aceia cari au participat la furt, purta asupra-și arme de față sau pe ascuns;[1]).

---

[1]) Art. prusian corespunzător, 218, al. 7, nu cuprinde expresiunea: «*de față sau pe ascuns*», pe care o găsim însă în textul art. 386, al. 2 francez: «*Si le coupable, ou l'un des coupables, était porteur d'armes apparentes ou chachées*».

www.digibuc.ro

2. Dacă furtul s'a comis de către doi sau mai mulţi complici asociaţi pentru săvârşirea de tâlhării sau furturi. *(P. Pr. § 218)*.

311. (Mod. L. 4 Maiu 1895). Agravarea pedepsei furtului, comis sau încercat într'o casă locuită, prin efracţiune sau escaladare, se aplică şi chiar atunci când locuitorii casei nu se aflau înăuntru în momentul furtului. *(P. Pr. § 220)*.

312. Sunt asemănate cu casele locuite:

1. Vasele de apă şi ori-ce altă clădire mişcătoare, de vor fi locuite;

2. Edificiile destinate unui cult.

3. Edificiile publice destinate pentru exerciţiul unei profesiuni sau pentru conservaţiunea de lucruri;

4. Împrejmuirea care face parte dintr'o casă locuită sau dintr'un edificiu asemuit cu o casă locuită (No. 2 şi 3), precum şi ori-ce alte clădiri sau îngrădiri se vor fi aflând înăuntrul împrejmuirei.

Se socoteşte împrejmuit sau îngrădit ori-ce loc închis, unde nu poate cine-va pătrunde decât prin mijlocul cheilor sau întrebuinţând efracţiunea sau escaladarea. *(P. Pr. § 221)*.

313. Escaladare se numeşte ori-ce intrare în case, clădiri ori împrejmuiri, săvârşite prin suire peste ziduri, porţi, învelitori, uluci sau alte îngrădiri închise, precum asemenea şi ori-ce intrare pe ferestre, prin coşuri (hornuri), prin ferestrui de pivniţă, sau prin ori-ce alte găuri pe sub pământ cari nu sunt destinate pentru a servi de intrare. *(P. Pr. § 222)*.

314. Efracţiune (spargere) se numeşte:

1. Ori-ce siluire, rupere, spargere, dărâmare a zidurilor, a ulucilor sau altor îngrădiri închise, a învelişurilor, a porţilor, a pardoselelor, a ferestrelor, a încuietorilor, a lacătelor sau a ori-căror altor unelte sau instrumente destinate a popri intrarea, prin siluirea cărora agentul îşi deschide o trecere care nu exista mai înainte, sau care era închisă; ori lărgeşte, pentru ca să poată intra, o gaură ce se afla în fiinţă, sau face o deschidere oare-care prin mijlocul căreia el să se poată introduce înăuntru spre a comite furt, sau chiar fără a se introduce înăuntru;

2. Când agentul, în interiorul casei sau clădirei ori îngrădirei aflându-se, a deschis, prin vre-unul din mij. loacele arătate mai sus uşile, îngrădirile sau încuietorile dinăuntru, dulapurile, lăzile, cuferile sau ori-ce alte mobile sau lucruri închise, destinate pentru păstrarea banilor, seulelor sau altor obiecte.

In rândul acestor efracţiuni interioare se socoteşte şi ridicarea de case de bani, cutii, bale înfăşurate cu pânză şi legate cu frânghii sau funii

www.dacoromanica.ro

şi ori-ce alte mobile mişcătoare încuiate, cari cuprind lucruri de ori-ce fel, deşi nu se vor fi deschis, rupt sau spart acolo pe loc. *(P. Pr. § 223; P. Fr. 393, 396).*

315. Chei minciunoase se înţeleg ori-ce cârlige, chei diverse, prefăcute sau semuite, şi ori-ce fel de unealtă care să nu fi fost hotărâtă de către proprietar, chiriaş sau birtaş a deschide sau a închide broaşte, lacăte şi ori-ce încuietoare va fi descuiat cu dânsele culpabilul. *(P. Pr. § 224; P. Fr. 398).*

316. Cel ce cu ştiinţă de rea întrebuinţare, va preface sau va preschimba chei minciunoase, se va osândi la închisoare dela o lună şi jumătate până la un an. *(P. Fr. 399).*

I. Tâlhării

317. Acela care, prin întrebuinţare de violenţă în contra persoanelor, sau prin ameninţări de a omorî sau de a răni îndată, va răpi lucrul altuia cu cuget de a şi-l însuşi pe nedrept, săvârşeşte o tâlhărie.

Se socoteşte asemenea că comite o tâlhărie şi acela care, surprins fiind în flagrant delict de furt, întrebuinţează violenţă asupra unei persoane sau ameninţă că va omorî sau va răni îndată, spre a putea să scape [1]), sau să ţină lucrul furat.

[1]) Art. prusian corespunzător, 230, nu cuprinde expresiunea: «*spre a putea să scape*».

Tâlhăria se va pedepsi cu reclăzuinea. *(Pr. P. 40; P. Pr. § 230).*

318. Se va pedepsi cu recluziunea dela şase ani în sus, tâlhăria săvârşită în împrejurările următoare:

1. Dacă tâlharul sau unul din tâlhari sau unul din complicii lor avea asupră-şi arme de faţă sau pe ascuns; [2])

2. Dacă tâlhăria s'a săvârşit de către două sau mai multe persoane; [3])

3. Dacă tâlhăria s'a săvârşit pe drumuri publice sau pieţe publice;

4. Dacă tâlhăria s'a săvârşit prin bătăi sau rele tratamente, fără însă să fi cauzat răniri. *(P. Pr. § 232).*

319. Se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit:

1. Ori-care va fi comis tâlhăria întrebuinţând cazne, răniri sau schilodiri asupra persoanei; [4])

2. Acela care a comis tâlhărie întrebuinţând bătăi, violenţe, ameninţări sau rele tratamente, din cari s'a pricinuit victimei vre-o boală a

[2]) Art. prusian corespunzător, 232, nu cuprinde cuvintele: «*de faţă sau pe ascuns*».

[3]) Art. prusian corespunzător, 232, adaugă: «*care s'au asociat în scop de a comite tâlhării sau furturi*». A se vedea şi textul art. 310, ultimul aliniat, care lămureşte în acest sens.

[4]) Art. prusian corespunzător, 233, nu cuprinde acest prim aliniat din art. 319 Codul penal român.

www.digibuc.ro

minţei sau o necapacitate la lucru, sau pierderea auzului ori a limbei sau a facultăţei de a procrea. *(P. Pr. § 233).*

320. Se va pedepsi cu muncă silnică pe toată viaţa oricare săvârşeşte vre-o tâlhărie prin întrebuinţare de violenţe, ameninţări, rele tratamente, bătăi, cazne, schilodiri sau alte leziuni corporale, din cari s'a pricinuit moartea pacientului. *(P. Pr. § 233).*

III. Strămutare sau desfiinţare de hotare

321. Se va pedepsi cu închisoare până la doui ani, sau cu amendă dela 100 până la 1000 lei [1]), acela care, cu cuget de a-şi însuşi pământul posedat de altul şi într'un mod ilegal, va strămuta sau va face a se strămute semnele de hotare dintre proprietăţi. *(P. Fr. 389).*

IV. Despre abuz de încredere

322. Ori-care va specula asupra trebuinţelor, slăbiciunilor sau patimilor unui minor, ca să-l facă să subscrie spre a sa pagubă obligaţiuni, chitanţe, sau vr'un înscris de răfuire pentru împrumutare de bani ori de lucruri mişcătoare, ori de înscrisuri comerciale, sau de ori-ce alte înscrisuri îndatoritoare, sub ori-care formă se va fi făcut asemenea tocmeală, se va pedepsi cu închisoare dela două luni până la doui ani şi cu amendă care nu va putea trece peste a patra parte a sumei ori a preţului lucrului ce va urma a se întoarce înapoi vătămatului, nici să fie mai mică de 50 lei [1]) *(P. Fr. 406).*

323. Ori-care va pune la o parte sau va risipi, spre paguba proprietarilor, a posesorilor, ori a detentorilor, obligaţiuni, bani, mărfuri, bilete, chitanţe, sau ori-ce alte acte cuprinzând vre-o obligaţiune sau apărare, şi care i se vor fi dat sub titlu de închiriere, de depozit, de mandat [2]) sau pentru vr'un lucru cu plată ori fără plată, cu îndatorire de a-l întoarce înapoi sau de a-l înfăţişa, ori de a-l întrebuinţa într'un chip hotărît, se va pedepsi după cuprinderea art. 322.

Dacă abuzul ds încredere prevăzut prin paragraful de mai sus, se va săvârşi [3]) de vre-o slugă, om cu simbrie, ucenic, calfă, grămătic, lucrător, ajutor, spre paguba stăpânului său, pedeapsa va fi închisoarea dela şase luni până la doui ani.

Toate acestea fără prejudiţiul celor ce s'au zis la articolele 203, 204 şi 205, pen-

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art, 399, al. II Codul penal.

[2]) Art. francez corespunzător, 408, al. I, adaugă imediat după cuvântul *mandat*: «*denantissement, de prêt à usage*».

[3]) Art. francez corespunzător, 408, al. 2, adaugă imediat: «*par un officier public ou ministériel*».

www.digibuc.ro

tru punerea la o parte sau ridicarea banilor, a obligaţiunilor ori a altor acte ori lucruri aflate în depozite publice. *(P. Fr. 408)*.

324. Advocatul care, prin daruri, oferte sau promisiuni, se va îndupleca a se înţelege cu partea adversă şi va vătăma, prin fapte pozitive, sau prin omisiuni doloase, cauza clientului său, va fi pedepsit prin închisoare până la doui ani, prin suspensiunea din exerciţiul profesiunei de advocat, prin interdicţiunea de la funcţiunile publice până la 15 ani şi prin amendă dela 300 până la 3000 lei [1]).

325. Când advocatul va vătăma, cu viclenie, prin fapte pozitive sau prin omisiuni, cauza unui acuzat sau a unui prevenit, se va pedepsi precum urmează:

În caz de crimă, prin interdicţiunea dela profesiunea de advocat şi dela ori-ce funcţiune publică şi prin recluziune;

In caz de delict, prin interdicţiunea dela profesiunea de advocat şi dela ori-care altă funcţiune, la care pedeapsă se va putea adăugi şi închisoarea până la doui ani;

In caz de contravenţiune, prin interdicţiunea dela profesiunea de advocat şi dela ori-care altă funcţiune publică, nu pe mai puţin de şase luni, şi prin amendă până la 300 lei [1]).

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

Cel ce după ce va produce vre-un document înscris sau memoriu la o judecătorie, pentru vre-o prigonire, îl va sustrage în ori-ce mod, se va pedepsi cu o amendă dela 26 la 300 lei [1]).

Această pedeapsă se va hotărî de acelaş tribunal în a cărui a cercetare se află prigonirea. *(P. Fr. 409)*.

327. Cel ce, găsind pe drumuri ori pe uliţă lucruri ce nu sunt ale sale şi, întrebându-se despre ele, le va tăgădui, se socoteşte că a comis un abuz de încredere şi se va pedepsi cu închisoarea dela 15 zile până la trei luni. *(P. Pr. § 226)*.

328. Cel ce va găsi într'o curte, grădină, în grajduri, ori în altă încăpere, bani ori lucruri ce nu sunt ale sale, şi nu le va arăta stăpânului locului ori chiriaşului, se va pedepsi cu pedeapsa prevăzută la articolul precedent.

329. Dispoziţiunile art. 307 se vor aplica şi la cazul de abuz de încredere urmat între persoanele acolo arătate. *(P. Pr. § 228 [2])*.

330. Se vor pedepsi cu în-

[1]) Art. prusian corespunzător, 228, relativ la abuz de încredere, adaugă că aceste dispoziţiuni cari se referă la persoanele specificate în art. nostru 307 dela furt, nu sunt apilcabile şi persoanelor străine cari au participat la comiterea acestor delicte, în calitate de co-autori, complici sau tăinuitori.

www.dacoromanica.ro

chisoarea dela o lună până la un an:

1. Tutorii, curatorii, executorii testamentari, acei însărcinați cu paza lucrurilor sechestrate, administratorii de fundațiuni, cari, cu rea credință, lucrează în vătămarea persoanelor sau lucrurilor încredințate direcțiunei sau administrațiunei lor;

2. Samsarii, agenții de schimb, expeditorii, comisionarii și alte persoane exercitând o profesiune cu care sunt anume însărcinați de autoritatea publică, dacă în afacerile cari le sunt încredințate aduc, cu rea credință, vătămarea acelora cari le-au încredințat afacerile. *(P. Pr. § 240).*

331. Căruțașii, vâslașii sau oamenii lor, cari prin amestecarea de materii vătămătoare, vor fi preschimbat calitatea vinurilor, sau ori-ce alt fel de băuturi, ori de mărfuri al căror transport li s'a fost încredințat, se vor pedepsi cu închisoarea dela două luni până la doui ani; iar dacă preschimbarea nu se va fi făcut prin amestecare de materii vătămătoare, osândа va fi închisoarea dela o lună până la șase luni sau amendă dela 26 până la 500 lei [1]). *(P. Fr. 387).*

V. Înșelăciune sau escrocherie

332. Acela care, în vedere de-a împărtăși folos, face să nască o amăgire în paguba averei altuia, sau făcând să treacă de adevărate fapte minciunoase, sau prefăcând în minciunoase fapte adevărate, ori suprimându-le de tot, este culpabil de înșelăciune. *(P Pr. § 241).*

333. Înșelăciunea [1]), de nu va fi anume pedepsită de lege cu o pedeapsă specială, se va pedepsi în deobște, cu închisoarea dela o lună până la un an și cu amendă dela 26 până la 2000 lei. *(P. Pr § 242)*

334. (Mod L 4 Maiu 1895). Cel ce va întrebuința sau nume, sau calități minciunoase, sau uneltiri viclene, ca să înduplece pe oameni a crede vre-o întreprindere minciunoasă, vre-o putere sau vr'un credit închipuit, ori ca să facă a naște speranța sau temerea vre-unei izbutiri, vre-unei nenorociri sau vre-unei întâmplări himerice, și printr'aceasta va amăgi pe cine-va să-i dea bani, mobile sau obligațiuni, dispoziții, bilete, promisiuni, chitanțe sau înscrisuri liberatoare și, prin vre-unul dintr'acele mijloace,

[1]) Art. prusian corespunzător, 242, prevede și pedepsește nu numai comiterea, adică executarea delictului, ci și *tentativa* lui. În materie de escrocherie, legiuitorul român pedepsește *tentativa* numai în speța art. 334 (luat după art. 405 Codul penal francez), în urma modificării acestui art. prin legea dela 4 Maiu 1895. Înainte de această modificare, art 334, în vechea sa redacțiune, nu pedepsia și tentativa acestui delict.

www.digibuc.ro

va lua sau va cerca să [1]) ia cu violenie, toată sau parte din averea altuia, se va pedepsi cu închisoarea dela șase luni până la doui ani și cu amendă dela 26 până la 1000 lei, fără a se apăra cu aceasta de alte mai mari pedepse ce i s'ar cuveni, de va cădea în crimă de plăsmuire [2]).

Culpabilul va putea fi încă osândit și la interdicțiune pe timp mărginit.

Cu aceeaș pedeapsă se va pedepsi cel ce, prin amenințare verbală sau în scris de-a face revelațiuni sau imputațiuni difamatorii, va fi stors sau va fi cercat să stoarcă, fie bani, fie efecte de valoare, fie iscălitură sau remitere de acte sau scrisuri oare-care, care ar conține sau ar opera o obligațiune, o liberațiune sau dispozițiune [3]). *(P. Fr. 400—405).*

335. Ori-cine va călca regulamentele de administrațiune publică privitoare la productele, industria și la manufacturile românești ce se exportă în străinătate și cari au de scop a garanta buna calitate, dimensiunile și natura fabricațiunei, se va pedepsi cu amendă dela 100 până la 2000 lei. *(P. Fr. 413).*

336. Cel ce va înșela pe cumpărător asupra probei lucrurilor de aur sau argint, asupra calității unei pietre minciunoase, vândută de bună, sau asupra felului ori-cărei mărfi, precum și acela care, prin întrebuințare de minciunoase dramuri sau măsuri, va înșela asupra câtimei lucrurilor vândute, se va pedepsi cu închisoarea dela una lună până la șase și cu amendă, care nu va putea fi nici mai mare de a patra parte a despăgubirei cuvenite înșelatului, nici mai mică de 50 lei.

Lucrurile acele cu probă minciunoasă, sau prețul lor, de se vor afla încă în mâinile vânzătorului, se vor lua în folosul stabilimentelor publice de binefacere ale locului unde s'a urmat delictul, iar dramurile și măsurile minciunoase se vor sfărâma, *(P. Fr. 423).*

337. Dacă vânzătorul și cumpărătorul s'au servit, în târguiala lor, cu alte dramuri sau cu alte măsuri [1]), iar nu cu cele hotărâte de guvern, cumpărătorul nu va avea dreptul a se porni în contra vânzătorului care-l va fi în-

---

[1]) A se vedea nota de sub art. 333 Codul penal.

[2]) Prin art. 54 din *«Legea înstrăinărei bunurilor Statului»*, din 7 Aprilie 1889 (cu mod. 1902), se pedepsesc ca *escroci*, conform art 334 Codul penal, persoanele și funcționarii cari se fac vinovați de faptele cuprinse în acel articol.

[3]) Aliniatul al 3-lea dela art. 334, introdus prin legea din 4 Maiu 1895, este luat după art. 400 Codul penal francez și legea din 1863, care pedepsește în mod special *șantajul*. Înaintea legei franceze din 1863 și a modificărei art. nostru 334, nici un text de lege nu pedepsea acest nou gen de escrocherie

www.digibuc.ro

şelat cu dramuri sau cu măsuri poprite, fără prejudiţiul acţiunei publice pentru pedepsirea, atât a fraudei (înşelăciunei), cât şi chiar a întrebuinţărei greutăţilor şi măsurilor minciunoase [1]).

Pedeapsa, în caz de înşelăciune, este prescrisă la articolul precedent, iar pedeapsa pentru simpla întrebuinţare de măsuri şi greutăţi minciunoase [1]) este prevăzută la cartea III [2]) a acestui codice, privitoare la pedepsele de simplă poliţie. *(P. Fr. 424).*

338. Se va pedepsi cu închisoarea dela o lună până la un an, acela care strică, sfărâmă, rupe sau desfiinţează, în paguba altuia, titluri sau acte care nu erau ale lui sau cari erau ale lui numai în parte. *(P. Pr. § 243, No. 8).*

339. Ori-ce ediţiune de scrieri, de compuneri muzicale, de desenuri, de pictură, sau de ori-ce altă producţiune, care se va fi tipărit sau gravat cu ori-ce mijloc, fără voia autorului, se socoteşte contrafacere, şi ori-ce contrafacere este delict [3]). *(P. Fr. 425).*

340. Vânzarea de scrieri contra-făcute, introducerea în România de scrieri cari, după ce s'au tipărit aici, se vor fi contrafăcut în străinătate, este delict tot de acel fel. *(P Fr. 426)*

341. Pedeapsa contrafăcătorului sau a introducătorului, va fi amenda dela 100 până la 2000 lei; iar pentru vânzător, amenda dela 26 până la 500 lei [4]).

Confiscaţiunea ediţiunei contrafăcute se va hotărî atât în privinţa contrafăcătorului, cât şi contra introducătorului şi a vânzătorului.

Asemenea se vor confisca şi tablele şi tiparul cu care se va fi făcut contrafăcuta ediţiune. *(P. Fr. 427).*

342. Ori-ce director, ori-ce întreprinzător de teatre, ori-ce asociaţiune de artişti, care va reprezenta pe teatru scrieri teatrale, fără voia autorului, se va pedepsi cu amendă dela 50 până la 500 lei [5]) şi cu confiscaţiunea banilor ce se vor fi strâns la acea reprezentaţiune.

La întâmplările prevăzute prin cele din urmă 4 articole, produsul confiscaţiunilor se va da proprietarului, spre a lui despăgubire. *(P. Fr. 428, 429).*

VI. Bancrute

343—348. Abrogate şi înlocuite cu dispoziţiunile Codului

[1]) In textul francez se zice «*măsuri oprite*», în loc de «*măsuri minciunoase*», cum e în textul român, de oare-ce despre măsurile minciunoase se ocupă articolul precedent, pe când art. 337 are în vedere numai măsurile oprite.

[2]) In textul oficial, din eroare, se trimite în loc de cartea III, la cartea IV, care nici nu există.

[3]) A se vedea «*Legea Presei*» din 13 Aprilie 1862.

[4] şi [5]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi 399 Codul Penal.

www.digibuc.ro

Comercial relative la bancruta simplă şi frauduloasă.

VII. Jocuri de noroc, loterii, turburări şi fraude întrebuinţate la licitaţiuni publice

349. Acei cari fac meserie din jocuri de noroc, se vor pedepsi cu amendă dela 100 până la 4000 lei [1]). *P. Pr § 266).*

350. Acei cari vor ţine casă de jocuri de noroc, primind obştește pe jucători sau după recomandaţiune, precum şi aceia cari, fără autorizaţiunea legei, vor fi deschis o loterie publică se vor pedepsi cu închisoare până la şase luni şi cu amendă dela 100 până la 4000 lei [2]).

Către acestea, se vor lua, pe seama stabilimentelor publice de binefecere, toţi banii sau biletele de bancă sau alte valori, ori lucrurile ce vor fi expuse la jocuri sau la loterii, precum şi toate uneltele ce vor fi servit la aceasta. *(P. Fr. 410).*

351. Cei cari, în adjudecaţiunile proprietăţei, uzufructului sau închirierea lucrurilor mişcătoare ori a vre-unei întreprinderi, sau a ori-cărei aprovizionări, vor împiedica sau turbura libera concurenţă la licitaţiuni, sau la sumisiuni prin oferte, întrebuinţând violenţă sau ameninţări, ori înaintea, sau în timpul licitaţiunilor ori sumisiunilor, se vor pedepsi cu închisoarea dela 15 zile până la şase luni şi cu amendă dela 100 până la 2500 lei.

Aceia ce, formând asociaţiuni cu scopul de a specula asupra licitaţiunilor publice, vor depărta pe concurenţi, prin daruri, promisiuni, sau alte mijloace, spre a face să se scadă preţurile obiectelor puse în licitaţiune, se vor pedepsi cu închisoare dela o lună până la un an [3]). *(P. Fr. 412).*

VIII. Distrucţiuni, degradaţiuni şi alte pagube

352. Acel care, cu rea voinţă şi fără drept, distruge sau degradă lucrurile altuia, mişcătoare sau nemişcătoare [4]), se va pedepsi cu închisoarea până la 6 luni. *(P. Fr. § 281).*

353. Ori-care, cu voinţă, va dărâma ori va surpa, prin ori-ce mijloace, în tot sau în parte, ziduri, poduri, zăgaze, şosele sau alte clădiri, ştiindu-le că sunt străine, se va pedepsi cu închisoarea dela 15 zile până la un an, ori cu amendă care nu va trece

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

[2]) Art. francez corespunzător, 412, al. I, adaugă imediat după «mişcătoare» cuvintele: «ou immobilières».

[3]) Art. prusian corespunzător, 281, nu cuprinde şi expresiunea: «mişcătoare sau nemişcătoare».

[4]) A se vedea art. 55 din «Legea pentru înstrăinarea bunurilor Statului» din 7 Aprilie 1889 cu mod. 1902), care trimite, în privinţa penalităţei faptelor prevăzute acolo, la art. 351 Codul penal.

www.digibuc.ro

peste a patra parte din despăgubirea cuvenită. *P. Pr. § 283; P. Fr. 437).*

354. Ori-ce jefuire, stricăciune sau distrucţiune de producte, mărfuri, efecte sau alte lucruri, mobile ori imobile, ce vor fi ale altuia, de se va fi săvârşit de mai mulţi oameni împreunaţi în ceată şi cu voinţă, se va pedepsi cu recluziunea. *(P. Pr. § 284; P. Fr. 440).*

355. Acela care va desfiinţa ori-ce semn sau ori-ce lucrare, care servă de hotar între proprietăţi se va pedepsi cu închisoarea până la şase luni, ori cu amendă dela 50 până la 1000 lei[1]). *(Pr. Fr. 456).*

356. Se vor pedepsi cu amendă, care nu va putea fi mai mare de a patra parte a despăgubirei ce se va cuveni, proprietarul sau arendaşul, sau ori-ce altă persoană cari având mori, herestraie, pine şi alte asemenea, va înălţa, cu voinţă, apa prin zăgazuri mai sus de cumpăna cuvenită şi va cauza înnecăciune la drumuri sau la proprietăţile altora.

Iar meşterul care va fi lucrat înălţarea apei cu voinţă, fără a păzi cuvenita cumpănă, se va supune la închisoare dela o lună până la şase luni[1]). *(P. Fr. 457).*

[1]) Art. francez corespunzător, 457, nu cuprinde textul acestui al douilea aliniat. Al douilea aliniat francez, agravează pedeapsa în caz de degradaţiuni.

IX. Crime şi delicte cari pun în pericol viaţa mai multor persoane

357. Ori-cine, cu voinţă, va pune foc la zidiri, corăbii, magazii, fabrici sau ori-ce alte clădiri, când sunt locuite sau servesc spre locuinţă, şi, în general, la încăperi locuite sau servind spre locuinţă, de vor fi sau nu ale aprinzătorului, se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit.

La aceeaş pedeapsă se va supune cel ce va pune foc, cu voinţă, la clădiri ce servesc provizoriu pentru adunări de oameni, în timpul când au obiceiul de a se aduna acolo, fie ale sale aceste cladiri, fie ale altora.

Asemenea se va pedepsi şi acela care va da foc la trăsurile de drum de fer, la mine sau la alte locuri închise, ce servesc provizoriu pentru adunări de oameni, în timpul când aceştia au obiceiul de a se aduna acolo, fie ale sale aceste trăsuri, mine sau locuri închise, fie ale altuia. *(P. Pr. § 285; Pr. Fr. 434, al. 1).*

358. Ori-care, cu voinţă, va pune foc la zidiri, corăbii, fabrici, magazii de obşte sau de cherestele, sau la ori-ce clădiri, când nu sunt locuite, nici servesc spre locuinţă, sau la păduri ori la bucate nesecerate sau la fâneţe necosite, se va pedepsi cu recluziunea dela cinci până la şapte ani, dacă acele lucruri nu vor fi

www.digibuc.ro

ale lui. *(P. Fr. art. 434, al III; P. Pr. § 286).*

359. Acela care, punând foc la unul din lucrurile menționate în articolul de mai sus, fiind al său, va cauza cu voință ori-ce pagubă altuia, se va pedepsi cu închisoarea dela șase luni până la doui ani. *(P. Fr. 434, al. IV).*

360. Ori-care, cu voință, va pune [1]) foc la lemne tăiate în pădure sau la bucate secerate, sau la fânețe cosite, fie acele lemne grămădite ori așezate aproape unele de altele, precum și bucatele grămădite ori făcute stoguri, sau fânul strâns în căpițe, clăi ori șire, dacă aceste lucruri nu vor fi ale lui, se va pedepsi cu recluziunea dela cinci până la șapte ani. *(P. Fr. 434, al. V).*

361. Cel care puind [1]) foc la unul din lucrurile menționate în articolele de mai sus, fiind al său, va cauza, cu voință, ori-ce pagubă altuia, se va pedepsi cu închisoarea dela o lună până la doui ani. *(P. Fr. 434, al. VI).*

362. Cel care va fi comunicat focul la unul din lucrurile menționate în articolele de mai sus, puind cu voință foc la ori-ce lucru al său ori străin, dar așezat în chip încât să poată a se întinde focul, se va pedepsi cu pedeapsa hotărâtă pentru cel ce de-adreptul vor fi pus foc unuia din acele lucruri. *(P. Fr. 434, al. VII).*

363. La toate cazurile mai sus menționate, dacă focul a cauzat moartea uneia sau mai multor persoane cari se aflau în locurile aprinse, când s'a ivit focul, pedeapsa va fi munca silnică pe timp mărginit. *(P. Fr. 434 al. VIII).*

364. In toate cazurile prevăzute prin art. 357, 358, 359, 360, 361 și 362, dacă paguba cauzată prin punerea focului nu va trece peste suma de 600 lei [2]), judecătorul va putea scobori penalitatea precum urmează: când pedeapsa va fi munca silnică, va putea aplica recluziunea; când pedeapsa va fi recluziunea, va putea aplica închisoarea corecțională, neputând-o scădea la mai puțin de un an; când penalitatea va fi închisoarea, o va putea scădea până la minimul de cincisprezece zile [3]).

365. Cei ce vor surpa ori vor dărâma cu voință, prin mijlocul exploziunei vre-unei mine sau ierbării, zidării, corăbii, magazii publice sau de cherestele, se vor supune la pedepsele hotărîte prin articolele de mai sus, potrivit

[1]) Art. francez corespunzător, 434, al. V, se exprimă astfel: «*Celui qui en mettant ou en faisant mettre*» și are o enumerație mai lungă de obiecte.

[2]) Aceștia sunt lei noi. A se vedea nota 2 dela art. 1 și art. 399, al. II Codul penal.

[3]) Art. 364 Codul penal român nu are echivalentul său nici în Codul penal francez, nici în cel prusian, fiind o creațiune a legiuitorului nostru.

www.digibuc.ro

cu osebirile ce se fac într'acele articole. *(P. Fr. 435).*

366. Ameninţarea de a pune foc la vre-o locuinţă, sau la ori-ce altă proprietate, se va pedepsi întocmai ca ameninţarea de omor, după osebirile prescrise prin art. 235, 236 şi 237. *(P. Fr. 436).*

367. Ori-care, cu voinţă, va arde sau va desfiinţa prin ori-ce mijloace, registre, copii sau acte originale ale vre-unei autorităţi publice, documente, bilete, poliţe, efecte de comerţ sau de bancă în cari se va cuprinde sau din cari va rezulta vre-o obligaţiune, dispoziţiune sau apărare, se va pedepsi precum urmează:

Dacă lucrurile desfiinţate sunt acte ale vre-unei autorităţi publice sau efecte de comerţ sau de bancă, pedeapsa va fi maximul închisorii şi interdicţiunea pe timp mărginit.

Iar dacă lucrurile desfiinţate vor fi ori-ce alt act sau înscris, culpabilul se va pedepsi cu închisoarea dela un an până la doi ani şi cu amendă dela 100 până la 500 lei [1]). *(P. Fr. 439).*

368. Cel ce va otrăvi cu voinţă peştii în bălţi, eleştae ori havuzuri, se va pedepsi cu închisoarea dela o lună până la doi ani şi cu amendă dela 26 lei până la 100 lei [2]). *(P. Fr. 452).*

369. Acela care, cu voinţă, ocazionează o înnecăciune care aduce cu sine moartea vre-unei persoane, se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit. *(P. Pr. § 290i)*

370. Acela care pune în pericol transportul pe drum de fer, sau stricând cu voinţă drumul, ori mijloacele de transport, sau celelalte dependinţi ale drumului, sau ridicând, sau aşezând, puind ori aruncând obiecte pe cale, sau scoţând din loc railurile, sau puind în cale ori-ce alt obstacol, se va pedepsi cu recluziunea.

Dacă actul a cauzat leziuni corporale grave vre-unei persoane, pedeapsa va fi munca silnică pe timp mărginit, iar dacă se va fi cauzat moarte vre-unei persoane, culpabilul se va pedepsi cu munca silnică pe toată viaţa. *(P. Pr. § 294).*

371. Acela care, printr'unul din actele prevăzute la articolul de mai sus, pune, fără voinţă, în pericol transportul pe un drum de fer, se va pedepsi cu închisoare până la un an cel mult, iar dacă actul a cauzat moartea vre-unei persoane, se va pedepsi cu închisoarea dela două luni până la doui ani.

Aceeaş pedeapsă se va a-

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

[2]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

www.digibuc.ro

plica conducătorilor de trenuri și inspectorilor căilor sau aiserviciilor de transport, cari, prin neglijența datoriilor lor, pun transportul în pericol. *(P. Pr. § 295).*

372. Acela care, cu voință, comite acte de natură a împiedeca ori a stavili serviciul unui stabiliment telegrafic al Statului sau al unei companii, se va pedepsi cu închisoarea dela o lună până la doui ani. *(P. Pr. § 296).*

373. Actele de asemenea natură sunt mai cu deosebire: scoaterea, destrucțiunea sau degradațiunea firelor telegrafice, a stâlpilor telegrafici, a aparatelor sau a altor materiale ale stabilimentelor telegrafice, atârnarea de obiecte străine pe firele conducătoare ale telegrafului, falsificarea semnelor date de către telegraf, împiedecarea adusă, sau la reparațiunea unui stabiliment telegrafic distrus ori degradat, sau la îndeplinirea serviciului impiegaților. *(P. Pr. § 269, al. II).*

374. Dacă împiedicarea, sau stăvilirea, adusă cu voință la serviciul telegrafic, a ocazionat leziuni corporale sau boală unei persoane, culpabilul va fi pedepsit cu recluziunea; iar dacă se va fi urmat moartea unei persoane, osândа va fi munca silnică pe timp măginit. *(P. Pr. § 297).*

375. Acela care, fără voință, va împiedica sau va stăvili serviciul unui stabiliment telegrafic al Statului sau al unei companii, se va pedepsi cu închisoarea cel mult până la șase luni; iar dacă se va fi urmat din aceasta moartea unei persoane, pedeapsa va fi închisoarea dela o lună până la un an.

Dacă faptul se va fi urmat din partea impiegaților telegrafului prin neglijența datoriilor lor, pedeapsa va fi închisoarea până la un an; iar de se va fi urmat moartea vre-unei persoane, închisoarea va fi dela două luni până la doui ani. *(P. Pr. § 298).*

376. Acela care, cu voință va distruge sau va degrada șosele, poduri, apeduce, stăvilare, leși, zăgazuri, iazuri sau alte lucrări hidraulice ori de siguranță, acela care împiedică navigațiunea pe râuri, pe gârle sau pe canaluri navigabile, se va pedepsi cu închisoarea până la șase luni sau cu amendă dela 26 până la 2000 lei [1]).

Iar dacă din asemenea acte se va compromite sănătatea sau viața vre-unei persoane, pedeapsa va fi închisoarea dela o lună până la doui ani sau amendă dela 100 până la 5000 lei [1]).

Dacă actul a cauzat leziuni corporale grave unei persoane, pedeapsa va fi doui ani închisoare; iar dacă va fi cauzat moartea vre-unei

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 și art. 399, al. II Codul penal.

www.digibuc.ro

persoane, pedeapsa va fi recluziunea. *(P. Pr. § 301).*

377. Acela care nu execută măsurile luate de guvern, privitoare la izolarea, la privegherea sau la oprirea de-a importa, spre a întâmpina introducerea sau întinderea unei boale contagioase (molipsitoare), se va pedepsi cu închisoarea până la doui ani; iar dacă, din cauza unei asemenea infracţiuni, vre-o persoană se va fi molipsit, pedeapsa va fi închisoarea dela două luni până la doui ani. *(P. Pr. § 306).*

378. Acela care nu execută măsurile prescrise de guvern relative la izolarea, privegherea sau la oprirea de a importa, spre a preîntâmpina introducerea sau întinderea epizootiei, se va pedepsi cu închisoarea până la un an cel mult.

Iar dacă, în urma unei asemenea infracţiuni, se vor fi molipsit vite, pedeapsa va fi închisoarea dela o lună până la un an şi jumătate. *(P. Pr. § 307).*

379. Acela care, după ce a încheiat cu autoritatea publică contracte pentru aprovizionarea armatei în timp de războiu, sau pentru transporturi de obiecte de hrană destinate a preîntâmpina sau a face să înceteze vre-o calamitate publică, se abţine cu voinţă de a executa contractul la timpul sau la locul fixat, sau care nu execută contractul conform cu tocmeala, se va pedepsi cu închisoarea dela şase luni până la doui ani.

Iar dacă neexecutarea contractului provine din neglijenţă şi va ocaziona vre-o pagubă, culpabilul se va pedepsi cu închisoarea cel mult până la un an. *(P. Pr. § 308).*

380. Aceste pedepse se vor aplica şi sub-contractanţilor sau agenţilor ori împuterniciţilor de contracte, cari, cunoscând scopul aprovizionărilor, au făcut cu voinţă sau neglijenţă a nu se îndeplini serviciul. *(P. Pr. § 308).*

CARTEA III

CONTRAVENŢIUNI POLIŢIENEŞTI ŞI PEDEPSELE LOR

Cap. I. Pentru pedepse

381. Pedepsele poliţieneşti sunt:

1. Inchisoarea;
2. Amenda;
3. Confiscaţiunea de oarecari lucruri ce se vor fi prins. *(P. Fr. 464).*

382. Pentru abaterile poliţieneşti, închisoarea nu va putea fi mai puţină de o zi, nici mai mare de 15 zile, după osebirile ce se vor arătă mai jos.

Zilele de închisoare vor fi de 24 ore pe deplin fie-care. *(P. Fr. 465).*

www.digibuc.ro

383. Amenda, pentru abaterile poliţieneşti, va fi dela 5 lei până la 25 lei [1]), după deosebirile ce se vor arăta mai jos. Amenzile se vor lua în folosul comunei unde s'a comis contravenţiunea. *(P. Fr. 466).*

384. Judecătorul de plasă sau primarul va putea, în cazurile prescrise de legiuire, să hotărască confiscaţiunea, sau a lucrurilor prinse în fapte de abatere, sau a lucrurilor provenite din abateri, sau a lucrurilor ori a instrumentelor care au servit, ori aveau a servi spre săvârşirea abaterei. *(P. Fr. 470).*

Cap. II. Contravenţiuni şi pedepse

I. Intâia clasă

385. Se vor pedepsi cu amendă dela 5 până la 10 lei: [2])

1. Cei ce nu vor îngriji să ţină în bună stare, să dreagă sau să măture coşurile (ogeacurile), sau ori-ce alt loc unde se află foc;

2. Cei ce vor călca ordinul guvernului ce popreşte de a da puşti şi pistoale prin oraşe şi târguri, sau focuri de artificii în oare-cari locuri;

3. Cei ce nu vor îngriji să cureţe uliţele la locurile unde această îngrijire este dată pe seama locuitorilor;

4. Cei ce vor împiedeca circulaţiunea străzilor, punând pe dânsele, fără neapărată trebuinţă, materiale sau ori-ce alte lucruri cari împiedecă ori împuţinează libera trecere, precum şi cei ce nu vor îngriji a lumina noaptea cu felinare materialele ce vor fi grămădite de dânşii sau găurile ce vor fi săpat lângă străzi şi pieţe publice;

5. Cei ce nu se vor supune ordinului ce li se va da de către vre-o autoritate competentă, ca să dreagă sau să dărâme ziduri în stare proastă;

6. Cei ce vor arunca înaintea locuinţei lor lucruri cari vor fi de natură a vătăma, prin căderea sau putoarea lor, sănătatea;

7. Cei ce nu vor ucide omizile prin grădini, sau pe locuri sădite de pe moşii, când se va pune o asemenea îndatorire de către autoritatea competentă şi se va publica în tot cuprinsul ei;

8. Cei ce, cu nesocotinţă, vor arunca asupra cui-va lucruri puturoase;

9. Acei cari vor călca regulamentele făcute după lege de către puterea administrativă sau de către autoritatea municipală;

10. Acei cari, afară din cazurile de furtişag, se vor prinde culegând sau mâncând chiar pe loc fructe ale altuia;

11. Acela care, fără drept, calcă şi vatămă, sau cu pi-

[1] şi [2]) Conform art. 399, al. III, *«amenzile pentru contravenţiuni se socotesc în lei noi, fără nici o reducere»*.

www.digibuc.ro

ciorul sau cu vita, holdele altuia;

12. Acela care, în public, va maltrata dobitoacele sau le va supune la poveri mai presus de puterea lor. *(P. Fr. 471).*

386. Se vor confisca încă şi obiectele de artificii în cazul prevăzut de aliniatul al doilea al art. 385. *(P. Fr. 472).*

387. Pedeapsa închisorii dela o zi până la două zile se va putea aplica, pe lângă amendă, după circumstanţe, în contra celor căzuţi în contravenţiunea prevăzută la aliniatul 2 al art. 385. *(P. Fr. 473).*

388. La întâmplare de recidivă din partea celor menţionaţi într'această secţiune, osândiţii se vor supune la închisoare de trei zile. *(P. Fr. 474).*

II. A doua clasă

389. Se vor pedepsi cu amendă dela 10 până la 15 lei: [1]).

1. Birtaşii, hangiii şi ori-ce asemenea închirietori, cari nu vor îngriji să înscrie îndată într'un registru regulat numele, pronumele, data intrărei şi ieşirei a ori-cărei persoane în casele lor, precum şi cei ce nu vor înfăţişa asemenea registru când li se va cere de dregătorii competenţi;

2. Cărăuşii, chirigiii şi ori-ce conducători de trăsuri sau de dobitoace de povară, cari nu vor sta totdeauna lângă caii sau dobitoacele lor, nu vor ţinea o parte numai a străzilor sau a drumurilor ca să lase pe cealaltă liberă spre trecerea celorlalte trăsuri ce vor umbla pe aceleaşi străzi sau drumuri;

3. Cei ce vor da drumul sau vor lăsa să alerge caii, dobitoacele de tras, de povară sau de călărie înăuntrul unui loc locuit;

4. Cei ce, umblând cu trăsurile prin străzile oraşelor, sau nu-şi vor păzi rândul, ori vor alerga prea iute;

5. Birjarii şi cei cu diligenţe publice, cari uu vor avea număr la trăsura lor, ori cari vor lua plată mai mare decât cea hotărâtă;

6. Cei ce vor aşeza pe străzi, pe drumuri, în pieţe sau bâlciuri, jocuri de loterie sau ori-ce alt joc de noroc;

7. Cei ce vor vinde băuturi prefăcute, fără apărare de osânda hotărâtă la întâmplare când acele băuturi vor fi amestecate cu materii vătămătoare sănătăţei;

8. Cei ce vor lăsa să umble liberi nebunii sau furioşii cari vor fi sub paza lor, sau vor da drumul la dobitoace făcătoare de rău, precum şi cei ce vor aţâţa sau nu vor opri câinii lor, când se pornesc asupra trecătorilor, şi chiar de

[1]) Conform art. 399, al. III, *amenzile pentru contravenţiuni se socotesc în lei noi, fără nici o reducere.*

www.digibuc.ro

nu ar fi rezultat din aceasta vre-un rău sau vre-o pagubă;

9. Cei ce vor arunca pietre sau alte lucruri tari ori gunoaie pe casele, zidurile şi împrejmuirile altuia, sau în grădini ori împrejmuiri străine, precum şi cei ce, cu voinţă, vor arunca lucruri tari sau puturoase asupra cuiva;

10. Acei cari, fără drept, vor intra în grădinile altuia, când sunt pe picior, sau în viile ori grădina altuia, când fructele sunt coapte sau aproape de coacere;

11. Cei ce nu vor da ajutorul ce li se va cere la întâmplare de înnecăciune, de aprindere, de tâlhării, jefuiri, flagrant-delict, clamoare publică sau alte asemenea nevoi;

12. Cei ce vor pune spre vânzare lucruri de mâncare stricate, clocite, sau vătămătoare ori poame crude. *(P. Fr. 475).*

390. Se va putea, după împrejurări, pronunţa, afară de amendă, şi închisoarea până la trei zile cel mult, la cazurile prevăzute de alineatele 2, 3, 4, 7 şi 9 ale art. 389. *(P. Fr. 476)*

391. Se vor confisca:

1. Mesele, instrumentele şi gătirile de jocuri sau de loterii aşezate pe străzi, pe drumuri şi prin locuri publice, precum şi banii ori lucrurile de loterie propuse jucătorilor;

2. Băuturile prefăcute ce se vor găsi a fi ale vânzătorilor, se vor vărsa;

3. Scrierile sau gravurile în contra bunelor moravuri se vor rupe şi se vor desfiinţa;

4. Lucrurile de mâncare stricate, clocite sau vătămătoare şi poamele crude se vor lepăda. *(P. Fr. 477).*

392. La întâmplare de recidivă din partea celor menţionaţi în această secţiune, osândа va fi închisoarea de cinci zile deplin; iar pentru cei menţionaţi în paragraful 6 al art. 389, de vor cădea în recidivă, fapta lor se va socoti delict şi se vor pedepsi cu închisoarea dela şase zile până la o lună, ori cu amendă dela 26 până la 200 lei [1]). *(P. Fr. 478).*

III. A treia clasă

393. Se vor pedepsi cu amendă de lei 15 până la 25 [2]):

1. Cei cari, afară de întâmplările prevăzute la art. 352 până la art. 380 inclusiv, vor cauza, cu voinţă, pagubă la proprietăţile mişcătoare ale altuia;

2. Cei ce vor cauza moarte sau răniri dobitoacelor altuia, prin lăsarea fără pază de nebuni sau furioşi, ori de dobitoace făcătoare de rău, sau prin repeziciunea ori reaua

[1]) A se vedea nota 2 dela art. 1 şi art. 399, al. II Codul penal.

[2]) Conform art. 399, al. III, «amenzile pentru contravenţiuni se socotesc în lei noi, fără nici o reducere».

www.digibuc.ro

conducere a trăsurilor, ori prin covârşitoarea lor povară, sau a cailor, a dobitoacelor de tras, de povară sau călărie;

3. Cei ce vor cauza aceleaşi stricăciuni prin întrebuinţarea de arme cu nedibăcie, ori fără cuviincioasă pază, sau prin aruncarea de pietre ori de alte lucruri tari;

4. Cei ce vor cauza aceleaşi stricăciuni sau pericole prin învechirea, dărăpănarea şi nedregerea sau neţinerea în bună stare a caselor ori a clădirilor, sau prin astuparea străzilor, ori prin vre-o săpătură, sau prin ori-ce altă lucrare făcută pe străzi, pieţe sau locuri publice, ori lângă dânsele, fără a fi luat despre aceasta nici o măsură de pază, nici să fi pus trebuincioasele semne;

5. Cei ce vor avea dramuri sau măsuri minciunoase în magaziile, în prăvăliile sau casele lor de negoţ, sau în târguri ori bâlciuri, fără a fi apărați cu aceasta de osândele corecţionale hotărâte pentru dânşii, când vor întrebuinţa asemenea minciunoase dramuri sau măsuri;

6. Cei ce vor întrebuinţa alte dramuri sau măsuri decât acele prevăzute de legile în vigoare;

7. Brutarii, măcelarii şi lumânărarii, cari vor vinde pâine, carne sau lumânări cu preţ mai mare decât cel hotărât şi publicat, ori cu lipsă de dramuri, ori de calitate mai proastă decât cea cuvenită şi hotărîtă [1];

8. Acei cari cauzează sau contribuesc a cauza sgomot sau larmă noaptea, turburând cu aceasta liniştea locuitorilor;

9. Cei ce vor deslipi sau vor rupe, cu cuget rău, afişele lipite din ordinul autorităţilor;

10. Cei ce vor strica, ori în ce chip, drumurile publice sau vor lua loc din lărgimea lor;

11. Cei ce vor rupe ori strica instrumente de agricultură, surle ori colibe ale paznicilor; [2]

12. Nesupunerile şi necuviinţele servitorilor către stăpâni [2];

13. Părăsirea serviciului fără o prealabilă încunoştiinţare către stăpâni, cel puţin cu trei zile înainte [2].

Se va putea, după împrejurări, pronunţa pe lângă amendă şi pedeapsa închisorei, până la cinci zile cel mult, în contra acelora ce se vor afla în cazurile prevăzute la aliniatele 2, 4, 5, 6, 7, 8, 12 şi

[1] Art. francez corespunzător, 479, al. 7, nu cuprinde ultima frază: *«ori cu lipsă de dramuri, ori de calitate mai proastă decât cea cuvenită şi hotărîtă»*.

[2] Art. francez corespunzător, 479, nu cuprinde ultimele trei aliniate, 11, 12 şi 13, care au fost adăugate vechiului art. 393 Codul penal român de către legiuitorul modificator dela 1874.

www.digibuc.ro

13 din acest articol. *(P. Fr. 379).*

394. (Mod. L. 17 Febr. 1874). Se vor confisca încă dramurile şi măsurile minciunoase, precum şi dramurile şi măsurile osebite de cele prevăzute de legile în vigoare. *(P. Fr. 481).*

395. (Mod. L. 17 Febr. 1874). La întâmplare de recidivă din partea celor însemnaţi într'această secţiune, culpabilii se vor supune totdeauna la închisoare de cinci zile. *(P. Fr. 482).*

IV [1]). A parta clasă

396. Se vor pedepsi cu maximul amenzi de 25 lei [2]) şi cu închisoare dela una până la cincisprezece zile:

1. Aceia cari vor fi contravenit dispoziţiunilor art. 238 al. II;

2. Aceia cari vor fi comis faptul prevăzut de art. 300;

3. Aceia cari vor tăia lemne sau arbori din o pădure, sau de pe ori-ce altă proprietate străină, sau vor ridica cărbuni, precum şi acei cari fără a fi autorizaţi vor ridica de pe drumurile publice, brazde, pământuri sau pietriş sau cari vor fi luat de pe locurile ce sunt proprietăţi ale comunelor, pământuri sau alte materiale.

Dispoziţiuni comune la cele patru secţiuni de mai sus

397. Este recidivă la toate întâmplările prevăzute la cartea III, când în contra celui abătut se va fi dat hotărîre pentru vre-o altă abatere poliţienească, în curgerea de 12 luni, socotite dela darea acelei hotărâri până la săvârşirea celei din dou abateri, săvârşită în ocolul jurisdicţiunei aceluiaş tribunal.

In caz de recidivă din partea celor însemnaţi în art. 396, se va aplica maximul închisoare ipoliţieneşti [3]) *(P. Fr. 483).*

Dispoziţiuni generale

398. Sunt şi rămân abrogate toate legiuirile penale anterioare din România, afară de dispoziţiunile privitoare la delictele de presă ce se prevăd în legea de presă, din anul 1862 [4]).

399. Nici una din pedepsele prescrise prin acest codice nu se va putea aplica

[1]) Această secţiune, în ediţiunea oficială din 1874, este greşit numerotată cu No. III, în loc de IV, cum trebuie să fie. Ea lipseşte în Codul penal francez.

[2]) Conform art. 399, al III, «amenzile pentru contravenţiuni se socotesc în lei noui, fără nici o reducere.

[3]) Art. francez corespunzător, 483, nu cuprinde acest al doilea aliniat. E dealtfel o consecinţă a celor arătate în nota secţiunei IV, sub care se găseşte art. 396.

[4]) *Legea Presei* din 1862 a fost modificată în mod radical în ceeace priveşte drepturile autorilor. A se vedea «*Noua lege asupra proprietăţei literare şi artistice*» din 28 Iunie 1923.

www.digibuc.ro

fără hotărârea dată de către autorităţile judecătoreşti competente.

Toate amenzile prevăzute de acest codice se vor socoti pe lei noi. Cifra însă din textul legei va fi pretutindenea redusă la jumătate, fără ca, în materie de delict, să poată fi mai mică de 26 lei noi [1]).

Amenzile pentru contravenţiuni se socotesc în lei noi fără nici o reducere.

Dispoziţiuni tranzitorii

400. Acest codice va fi obligator şi se va aplica după şase luni dela data promulgărei lui.

[1]) *Conform* legei din 1923 toate amenzile prevăzute de Codul penal trebuesc mărite *de zece ori*. De sigur că aceasta e o măsură provizorie, luată din cauza deprecierei valutei leului.

www.digibuc.ro

CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

DIN 2 DECEMBRIE 1864
CU MODIFICĂRILE DIN 1867, 1968, 1875, 1877, 1880, 1900, 1902, 1907, 1909, 1918 ŞI 1919

www.digibuc.ro

LEGE

MODIFICĂTOARE A PROCEDURII PENALE DIN ARDEAL ŞI BUCOVINA

Extinderea unei părţi din procedura penală română în aceste părţi. (Extras din Legea de organizare judecătorească din 25 Iunie 1924 *).

Art. 314.— Dela 1 Septemvrie 1925, membrii Ministerului public şi judecătorii de instrucţie de pe lângă Tribunalele din circumscripţiile Curţilor de Apel din Braşov, Cernăuţi, Cluj, Oradea-Mare, Timişoara şi Târgu-Mureş, vor avea şi atribuţiuni de ofiţeri de poliţie judiciară.

Camerele de acuzare, cari funcţionează pe lângă Tribunalele din circumscripţiile Curţilor arătate mai sus, se desfiinţează pe aceeaş dată.

Art. 315.— Dispoziţiunile codului român de procedură penală, relativ la poliţia judiciară [1]), atribuţiunile Ministerului public [2]), a judecătorilor de instrucţie [3]), a Tribunalelor corecţionale, ca instanţe de confirmare sau infirmare a mandatelor de arestare [4]), precum şi acele referitoare la atribuţiunile Camerei de punere sub acuzare şi a funcţionării ei pe lângă Curţile de Apel [5]), se extind, pe ziua de 1 Septemvrie 1925, pe întreg teritoriul ţării.

Art. 316.— Până la modificarea procedurii penale şi a punerei ei în armonie cu dispoziţiunea art. 105 din Constituţie, afacerile criminale şi infracţiunile politice şi de presă din circumscripţia Curţilor de Apel din Braşov, Cernăuţi, Cluj, Oradea-Mare, Timişoara şi Târgu-Mureş,

*) Legea de organizare judecătorească, care modifică unele părţi din procedura penală din Ardeal, introducând în locu-i procedura penală română, a fost publicată în «*M. Oficial*» No. 136 din 1924 şi a fost compectată cu legea publicată tot în «*Monitorul Oficial*» No. 84 din 1925.

[1]) Art. 13—20 proc. penală română.
[2]) Art. 21—52 p. p. r.
[3]) Art. 53—138 p. p. r.
[4]) Art. 97—98 p. p. r.
[5]) Art. 212—245 p. p. r.

www.digibuc.ro

precum şi cele din judeţul Caliacra şi Durostor, vor continua a fi judecate, potrivit dispoziţiunilor în vigoare.

Până la acea modificare Curtea de Apel din Constanţa îşi păstrează numărul actual de consilieri.

Art. 320.— Se abrogă toate legile, decretele-legi, ordonanţele şi regulamentele din orice parte a ţării, privitoare la numărul, circumscripţiile, compunerea şi funcţionarea instanţelor judecătoreşti, precum şi acele privitoare la numiri, înaintări şi disciplina magistraţilor şi a funcţionarilor judecătoreşti, a personalului sedriilor orfanale, a serviciilor şi instituţiunilor dependinte de autoritatea judecătorească.

Sunt asemenea abrogate acele părţi din procedurile penale şi alte legi, ordonanţe şi decrete din circumscripţiile Curţilor din Braşov, Cernăuţi, Cluj, Oradea-Mare, Timişoara, Târgu-Mureş, privitoare la organizarea Ministerului public, precum şi acele privitoare la judecătorii de instrucţie şi Camerele de punere sub acuzare în toate dispoziţiunile contrare legii de faţă.

Se abrogă atât tabloul de onorariile personalului judecătoresc din legea română de organizare judecătorească cât şi orice alte tablouri de salarizări de clase şi de grade ce s'ar găsi în vigoare în orice circumscripţie de Curte de Apel. Până la întocmirea legii de amornizare a salariilor ele vor fi cele stabilite prin ultimul buget.

www.digibuc.ro

ARTICOLELE

DIN PROCEDURA PENALĂ AFLATĂ IN VIGOARE IN ARDEAL

(Legea XXXIII din 1896 cu modificările făcute prin Legea XVII din 1907 şi Legea XIII din 1914, modificate şi abrogate prin extinderea dispoziţiilor din procedura penală română *).

I. Modificate.

Art. 1 şi 2 complectate cu principiile din art. 13 şi 21 p. p. r. şi cu art. 2 şi 3 din Legea pentru suprimarea funcţiunilor de Minister Public de pe lângă Judecătoriile de ocoale (M. O. din 11 Martie 1925).

Art. 4 complectat în sensul că în lipsa autorizării nu se poate da ordonanţa judecătorului de instrucţie (art. 129 şi urm., p. p. r.) şi nici fixa termenul desbaterii în cazul când instanţa a fost direct sesizată prin plângere (art. 61, al. 2, p. p. r.).

Art. 5 complectat cu art. 63 şi 64 p. p. r.

Art. 13 modificat prin art. 7 p. p. r., care deşi neextins în mod expres, totuş în p. p. r. în părţile extinse se întrebuinţează numai acele denumiri.

Art. 41 complectat cu art. 2 şi 3 din *legea pentru suprimarea funcţiilor de Minister Public* — rămâne în vigoare în sensul că partea vătămată va dispune în mod absolut de acţiunea publică — retragerea plângerii sale trebuind să stingă procedura în orice fază a procesului.

Art. 46 modificat cât este necesar pentru a fi pus în concordanţă cu art. 41 p. p. maghiară.

Art. 65 modificat prin art. 97 al. ult. p. p. r.

II. Abrogate.

Art. 11 al. 1, afară de partea care priveşte termenele ce curg în procedura premergătoare judecăţii în fond.

Art. 12 al. 2, prin legea relativ la majorarea amenzi-

*) A se vedea *Legea modificătoare* ce procedează aceste *articole*. Primele articole sunt cele din Pr. p. maghiară — cele din precedura penală română sunt însemnate prin p. p. r.

www.digibuc.ro

lor din 25 Martie 1923 (M. O. No. 279 923).

Art. 16, 17 şi 25, prin art. 22, 23, 60 şi 66 p. p. r. Art. 33-36, 39, 42, 43, 44, 45, 46 prin art. 21 şi 61 al. 2, urm. p. p. r. 44, 47 şi 314, 320 Legea de organizare judecătorească.

Art. 51 al. 2, prin art. 66, 95 şi urm. p. p. r. cari stabileşc principiul că instrucţia e secretă.

Art. 52 prin art. 30, 60-67 şi 137 p. p. r.

Art. 54 prin art. 95 p. p. r. şi prin lipsa unei dispoziţiuni exprese în art. 54.

Art. 62 şi 63 prin 95 şi urm. p. p. r.

Art. 82-102 (cap. VIII), prin art. 13-21, 21-45, 46-52, şi 60-67 p. p. r., afară de art. 91 care rămâne în vigoare.

Art. 102-129 (cap. IX), 130-141 (cap. X), 141-168 (cap. XI), 169-191(cap. XII), 192-224, (cap. XIII), 225-253 (cap. XIV), abrogate prin art. 53-138 p. p. r., în tot ceeace priveşte modul de procedare al judecătorului de instrucţie sau a organelor judecătoreşti în legătură cu instrucţia.

Art. 254-276 (cap. XV), abrogat prin art. 314, Legea de organizare judecătorească şi art. 128-138, 212-245, 404 şi următ. p. p. rom.

Art. 276-280 prin art. 60-67 şi 128-138, 212-245 şi următ. p. p. r.

281-284 prin 131-138 p. p. r.

Art. 302, 305, 307, 311, se vor aplica în sensul Legii de org. judec. şi p. p. r., relativ la procedura probatorie şi forma jurământului înaintea jud. instrucţ.

Art. 323, 325 conform principiului exerciţiului acţ. publice de procuror şi vătămat, art. 21 şi urm. *p. p. r.*

Art. 378, 379 şi 380, înlocuite cu art. 94, 137, 245, 404, 412, 416 şi urm. p. p. r., ce priveşte instrucţia; rămase în vigoare în faţa Tribunalului în cazurile art. 299, 300 p. p. maghiară.

Art. 384, 385 numai în ce priveşte atacul hotărîrilor de fond rămân în vigoare.

Art. 444, 445, 472, 473 înlocuite prin art. 239 p. p. r., că instrucţia se urmează contra tuturor celor absenţi.

Art. 8 L. XXXIV/1897, înlocuit cu art. 212 şi urm. p. p. r.

Art. 14-24 L. VII/913, aplicate conform dispoz. p. p. r., în ce priveşte instrucţia penală [1]).

[1]) Aceste detalii sunt luate din volumul d-lor *V. M. Dimitriu* şi *V. P. Pastia* intitulat: «*Dispoziţiunile din procedura penală română extinse în Ardeal* (Cluj, 1925).

www.digibuc.ro

CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ [1])

DIN 2 DECEMBRIE 1864
CU MODIFICĂRILE DIN 1867, 1868, 1875, 1877, 1886, 1900, 1902, 1907, 1913 şi 1919

DISPOZIŢIUNI PRELIMINARE

1. Ori-ce infracţiune a legei penale dă naştere la o acţiune publică şi poate produce şi o acţiune privată.

2. Acţiunea publică are de obiect pedepsirea faptelor cari vatămă ordinea socială; ea este a societăţei.

3. Acţiunea privată are de obiect repararea daunelor cauzate prin vre-o infracţiune a legei penale; ea este a celor cari au suferit acele daune.

4. Acţiunea pentru aplicarea pedepselor se exercită de funcţionarii publici cărora este încredinţată prin lege.

Acţiunea pentru repararea

[1]) Acest Cod a fost promulgat la 2 Decembrie 1864, însă n'a intrat în vigoare decât odată cu «*Codul Penal*», la 30 Aprilie 1865. In ediţia oficială, titlul acestui cod este: «*Codice de procedură criminală*». Expresiunea de «*Procedură Penală*» este însă mai uzuală. El este lucrat după cel francez din 27 Noembrie 1808, care a fost publicat din nou la 28 Aprilie 1832 sub titlul de: «*Code d' Instruction criminelle*». El a suferit mai multe modificări prin legile din 9 Aprilie 1867, 16 Iulie 1868, 17 Aprilie 1875, 12 Februarie 1877, 15 Martie 1902, prin aşa numita «*Lege asupra libertăţei individuale*», prin «*Legea jud. de ocoale*» din 30 Dec. 1907, prin «*Legea org. judecătoreşti*» din 24 Martie 1909, prin «*Legea flagrantelor delicte*» (Micul parchet) din 13 Aprilie 1913 şi prin Decretele-Legi din 10 Iulie şi 19 August 1919.

Noi îl publicăm aci ast-fel cum este astăzi în vigoare, însemnând în dreptul articolelor respective legea care le-a modificat.

Inaintea acestui Cod, în Moldova se aplica *Codul Penal* din 1825, care în partea întâia stabilia regulile de *Procedură penală*, precum şi art. 279 până la 410 din *Regulamentul organic al Moldovei* din 1833. In Muntenia era în vigoare *Procedura Condicei Criminaliceşti*

www.digibuc.ro

de daune, cauzate prin vre-o infracțiune a legei penale, se poate urmări de cei cari au suferit acele daune, sau de reprezentatorii lor. (Leg. atrib. minister. public. *Pr.P.Fr.1)*.

5. Acțiunea cea publică se intentă sau în urma unei denunțări, sau în urma unei plângeri, sau din propria inițiativă a funcționarului competent a o intenta.

Denunțare se numește încunoștiințarea făcută către funcționarul însărcinat cu ministerul public, de un alt funcționar competent sau de ori-care particular, despre vre-o călcare a legei penale.

Plângerea nu poate procede decât dela persoana care, direct sau indirect, a suferit o vătămare în urmarea unei infracțiuni.

Ea poate fi adresată sau la ministerul public, sau la judecătorul de instrucțiune.

6. Cel ce aduce o plângere nu va putea avea calitate de parte litigantă, în procesul născut din acea plângere, decât dacă va declara formal că se constituie parte civilă, sau dacă, în lipsă de asemenea declarare, va fi făcut o cerere de daune-interese.

7. Cel căzut sub o acțiune publică, se numește:

---

a Divanului obștesc, promulgată în Decembrie 1850 și pusă în aplicare în Ianuarie 1852.

Iată cuprinsul *Legei Miculu Parchet*, care modifică unele dispoziții din Codul de procedură penală și în special art. 40, 88 și următoarele și 155.

LEGE

pentru
Instrucțiunea și judecarea flagrantelor-delicte
(MICUL PARCHET)
Din 13 Aprilie 1913

1. *Instrucțiunea și judecarea flagrantelor-delicte săvârșite în orașele reședințe de județ, se va face conform dispozițiunilor prezentei legi. Intră de asemenea în prevederile legei de față flagrantele-delicte comise în gările porturile și bâlciurile ținând de acele orașe, chiar atunci când acele gări, porturi și bâlciuri ar fi situate în afară de raza orașului.*

2. *Ori-ce individ prins în flagrant-delict pentru un fa pedepsit cu pedeapsă corecțională va fi dus imediat în fața procurorului respectiv, care îl va interoga și, de va găsi cu cale, îl va trimite de îndată, potrivit competenței, înaintea tribunalului sau a judecătoriei de ocol a orașului de reședință a tribunalului, spre a fi judecat chiar în acea zi.*

In acest caz, procurorul va putea emite contra inculpatului un mandat de arestare în forma prevăzută de art. 100 din Procedura penală, cuprinzând pe scurt și arătarea faptului săvârșit, a articolului din Codul penal care îl pedepsește, precum și menționea că este emis în baza legei de față.

Acest mandat nu poate fi dat decât dacă faptul imputat poate fi pedepsit cu o pedeapsă de cel puțin trei luni.

Copie de pe acest mandat va

www.digibuc.ro

Inculpat, pe cât timp nu i s'a trimes decât o chemare de a se înfăţişa;

Prevenit, din momentul în care autoritatea competentă a luat în contra sa niscai-va măsuri asigurătoare;

Acuzat, când, în materii criminale, camera de acuzaţiune a pronunţat darea în judecată;

Condamnat, după ce, judecând faptul, tribunalul sau Curtea pronunţă pedeapsa hotărâtă prin lege;

Certat de judecat, cel ce a suferit când-va mai înainte o condamnaţiune criminală;

Recidivist, în materie criminală şi corecţională, cel ce fiind condamnat pentru o crimă, a comis în cei zece ani după împlinirea condamnaţiunei, o altă crimă sau un delict. Asemenea şi cel ce, fiind condamnat, pentru delict, la o închisoare mai mult de şase luni a comis în acelaş termen de zece ani, un alt delict.

8. Acţiunea privată (civilă) se poate urmări deodată cu cea publică şi înaintea aceloraşi judecători. Ea se poate intenta şi singură, în parte, înaintea judecătorilor civili.

In cazul acesta acţiunea privată se va suspenda, până

---

fi remisă prevenitului chiar de procurorul care l-a interogat.

3. *Dacă tribunalul sau judecătoria nu au şedinţă, procurorul este îndatorat să facă a se cita inculpatul pentru a doua zi.*

La trebuinţă, tribunalul sau judecătorul de ocol vor putea fi convocaţi dinadins.

In timpul vacanţelor mici, tribunalul se va compune din judecătorul desemnat prin sorţi, conform art. 197 din legea de organizare judecătorească, şi din judecătorul de instrucţiune; iar în caz când, din ori-ce împrejurări, nu s'ar putea completa tribunalul, se va urma conform art. 17 din aceeaşi lege.

La judecătorie, în timpul vacanţelor mici, afacerile trimise in baza acestei legi vor fi judecate de judecătorul sau de magistratul stagiar, dacă acesta are delegaţia de a judeca.

4. *Martorii pot fi chemaţi şi verbal prin ori-ce ofiţer de poliţie judecătorească sau agent al forţei publice.*

Ei sunt datori a se prezenta, sub sancţiunea pedepselor prevăzute de art. 155 din Procedura penală.

5. *Tribunalul sau judecătorul de ocol va acorda prevenitului — dacă aceasta va cere — timp de cel puţin trei zile libere spre a-şi pregăti apărarea.*

Dacă afacerea nu este în stare a fi judecată, tribunalul sau judecătoria o va amâna, pentru completarea cercetărilor şi culegerea informaţiunilor, la una din cele mai apropiate şedinţe.

In ambele aceste cazuri, instanţa se va pronunţa şi asupra punerei în libertate a prevenitului. cu sau fără cauţiune.

Hotărârea instanţei asupra punerei în libertate nu se va ataca decât odată cu apelul asupra fondului.

In toate cazurile, instanţa va da termenul în cunoştinţa celor prezenţi.

6. *In ori-ce stare a procesului*

www.digibuc.ro

mai întâi se va pronunța definitiv asupra acțiunei publice, intentată mai înaintea sau în cursul acțiunei private, afară de cazurile în cari legea dispune expres din contra. *(Pr. P. Fr. 3).*

9. Renunțarea la o acțiune privată nu poate să oprească, nici să suspende exercitiul acțiunei publice, afară de cazurile în care legea dispune expres din contra. *(Pr. P. Fr. 4).*

10. Ori-ce acțiune ia finit prin hotărârea judecății în ultima instanță.

Asupra unei acțiuni publice, judecata trebuie să pronunțe, prin a sa hotărâre sau achitare, sau absolvire, sau condamnare; însă:

Achitarea, când se recunoaște că raptul imputat nu are ființă, sau că inculpatul nu poate fi răspunzător de acel fapt;

Absoluțiunea, când se recunoaște că faptul, imputabil inculpatului și a căruia ființă este constatată, nu cade sub previziunile nici unui text de lege;

Condamnațiunea, când și autorul și ființa și imputabilitatea legală a faptului sunt constatate.

11. Hotărârea absolutorie sau condamnatoare, (în materie penală, nu împiedică pe

---

prevenitul este în drept a invoca în fața instanței de judecată, că faptul ce i se impută nu intră în prevederile acestei legi.

In caz de admitere a excepțiunei ridicate de prevenit, tribunalul sau judecătorul de ocol, anulând mandatul de arestare, reține afacerea și o judecă conform dreptului comun.

Apelul făcut de prevenit asupra respingerei incidentului se va declara deodată cu apelul asupra fondului,

7. *In caz de achitare a prevenitului sau de condamnare la amendă, el este de îndată pus în libertate, chiar dacă s'ar face apel de ministerul public.*

8. *Instanța de apel va judeca de urgență și cu precădere afacerile prevăzute prin legea de față, în termen de cel mult 20 zile dela data primirei apelului.*

9. *Când reclamantul va fi de față și va voi a-și urmări pre-*

tențiunile sale civile pe calea sumără a acestei legi, instanța de judecată va statua asupra acestor pretențiuni. Când însă reclamantul nu este de față, sau nu se constitue parte civilă, lichidarea pretențiunilor nu este de o grabnică soluțiune, instanța va putea statua asupra acțiunei publice, rezervând reclamantului facultatea de a se adresa pentru despăgubirile sale conform dreptului comun.

10. *Legea de față nu este aplicabilă delictelor de presă și politice, celor a căror procedură este regulată prin legi speciale, precum și delictelor prevăzute de articolele 238, 239, 243, 249 și 299, al. I.*

11. *Un regulament de administrațiune publică va întocmi formularele necesare și va desvolta diferitele puncte de aplicațiune ale acestei legi.*

12. *Această lege va intra în vigoare la 1 Septembrie 1913.*

www.digibuc.ro

partea vătămată, care n'a luat concluziuni în instanţă, de a exercita acţiunea sa privată înaintea tribunalului civil competent.

Hotărârea achitătoare închide părţei civile ori-ce drum de judecată înaintea tribunalelor civile.

12. Acţiunea publică se stinge prin moartea prevenitului; acţiunea privată se poate exercita în contra prevenitului şi în contra reprezentanţilor săi. *(Pr. P. Fr. 2).*

CARTEA I

DESPRE POLIŢIA JUDICIARĂ ŞI OFIŢERII CARI O EXERCITĂ

Cap. I. Despre poliţia judiciară

13. Poliţia judiciară urmăreşte descoperirea crimelor, delictelor şi contravenţiunilor, adună probele despre dânsele şi dă pe făptuitorii lor în judecata tribunalelor însărcinate cu aplicarea pedepselor.

14. Poliţia judiciară va fi exercitată sub autoritatea Curţilor de apel şi după distincţiunile următoare:

1. De comisarii şi subcomisarii de poliţie; *(Pr. P. 16, 46).*

2. De ministerul public de pe lângă tribunalele corecţionale sau judeţene;

3. De ofiţerii şi sub-ofiţerii de dorobanţi şi de jandarmi;

4. De judecătorii de instrucţiune;

5. De primarii şi de ajutorii lor;

6. De subprefecţii şi ajutorii lor [1]).

15. Prefecţii de judeţe şi prefecţii de poliţie vor putea să facă ei înşiş sau vor îndatora pe ofiţerii poliţiei judiciare, ca fie-care din ei, după competenţa ce-o are, să facă toate actele necesare spre constatarea crimelor, delictelor şi contravenţiunilor şi să trădea pe autorii lor tribunalelor însărcinate, a-i pedepsi, conform art. 13 de mai sus. *(Pr. P. Fr. 10).*

Cap. II. Despre primari, ajutori de primari, despre comisari de poliţie şi subprefecţi

16. Comisarii de poliţie, poliţaii în oraşele unde nu sunt comisari, iar în comunele unde lipsesc şi unii şi alţii, subprefecţii şi ajutorii, primarii şi, în lipsă-le, ajutorii lor, vor urmări descoperirea contravenţiunilor poliţieneşti.

Ei vor primi raporturile, denunţările şi plângerile a-

[1]) Conform legilor speciale respective, mai sunt consideraţi ca ofiţeri de poliţie judiciară: *judecătorii de ocoale, jandarmii rurali, notarii comunelor rurale, şefii de gară, de vamă etc.*

www.digibuc.ro

tingătoare de contravenţiunile poliţieneşti.

Ei vor face procese-verbale, în cari vor arăta natura şi circumstanţele contravenţiunilor, timpul şi locul în care vor fi fost comise, probele şi indiciile ce ar veni în greutatea celor presupuşi culpabili. *(Pr. P Fr. 11).*

17. In comunele despărţite în mai multe secţiuni (ocoale), comisarii de poliţie vor îndeplini aceste funcţiuni în toată întinderea comunei unde sunt stabiliţi, fără a distinge dacă contravenţiunea s'a făcut în propriul lor ocol, sau în altul din aceeaşi comună.

Aceste ocoale nu mărginesc puterea lor respectivă, ci numai formează circumscripţiunea în care sunt datori a-şi îndeplini funcţiunile într'un mod statornic şi regulat. *(Pr. P. Fr. 12).*

18. Când vre-unul din comisarii de poliţie ai aceleiaşi comune se va afla pentru legitime cuvinte împiedicat de a funcţiona, comisarul ocolului vecin este îndatorat a-l suplini, fără să poată întârzia serviciul pentru care va fi cerut, sub pretext că el n'ar fi cel mai apropiat, sau că împiedicarea alegată n'ar fi legitimă sau n'ar fi probată. *(Pr. P. Fr. 13).*

19. In comunele unde este un singur comisar de poliţie, dacă acela se află împiedicat pentru cuvinte legitime, primarul comunei sau, în lipsă-i, ajutorul său, îl va suplini pe cât timp va ţinea împiedicarea. *(Pr. P. Fr. 14).*

20. Primarii comunelor, sau în lipsă-le ajutorii lor, vor da tribunalului sau judecătorului poliţienesc, după localităţi şi împrejurări, conform celor prescrise în art. 139 şi următoarele, toate actele, obiectele şi informările, în termen de trei zile cel mult, cuprinzându-se în acest termen şi ziua în care au făcut cercetarea. *(Pr. P. Fr. 15).*

Cap. III. Despre ministerul public de pe lângă tribunale

Secţ. I. Despre competenţa ministerului public întrucât se atinge de poliţia judiciară

21. Procurorii tribunalelor corecţionale şi, în localităţile unde asemenea tribunale nu sunt, procurorii tribunalelor civile, sunt însărcinaţi cu descoperirea şi urmărirea tuturor delictelor şi crimelor cari sunt de competenţa tribunalelor lor sau a Curţii juraţilor. *(Pr. P. Fr. 22).*

22. Sunt de-opotrivă competenţi pentru funcţiunile prescrise prin articolul precedent, procurorul locului unde s'a comis delictul sau crima, al locului unde este reşedinţa prevenitului şi al locului unde prevenitul se va putea afla. *(Pr. P. Fr. 23).*

23. Aceste funcţiuni, în caz de crime sau de delicte comise afară din teritoriul României şi menţionate la art. 4 şi 5 din codicele penal, vor

www.digibuc.ro

fi îndeplinite de procurorul de lângă tribunalul de întâia instanţă al locului unde va reşedea prevenitul, sau de cel dela locul unde prevenitul se va putea afla, sau de al locului unde se află cea de pe urmă reşedinţă cunoscută a prevenitului. *(Pr. P. Fr. 24).*

24. Procurorii de lângă tribunalul de întâia instanţă şi toţi ceilalţi ofiţeri ai poliţiei judiciare vor avea, în exerciţiul funcţiunilor lor, dreptul de a cere nemijlocit ajutorul puterei publice. *(Pr. P. Fr. 25).*

25. Procurorul, la caz de împiedicare, va fi înlocuit prin substitutul său, sau când aceasta nu s'ar putea, printr'un judecător însărcinat special de preşedinte. *(Pr. P. Fr. 26).*

26. Procurorii de lângă tribunalele de întâia instanţă vor fi îndatoraţi, îndată ce află un delict, să dea de ştire procurorului general al Curţei de Apel şi să execute ordinele sale, în ceea ce priveşte toate lucrările poliţiei judiciare, fără ca printr'aceasta să se împiedice de a prinde la timp şi de a constata urmele delictului [1]). *(Pr P. Fr. 27).*

27. Ei vor îngriji de a se trimete, de a se notifica şi de a se executa ordonanţele ce vor fi date de judecătorul de instrucţiune, după regulele stabilite la capul: *Despre judecătorii de instrucţiune. (Pr. P. Fr. 28).*

Secţ. II. Modul de procedare al procurorilor de tribunale în exerciţiul funcţiunei lor

28. Ori ce autoritate constituită, ori-ce funcţionar sau ofiţer public care în exerciţiul funcţiunilor sale ar lua cunoştiinţă de vre-o crimă sau delict, va fi dator de a informa îndată pe procurorul tribunalului în a cărui circumscripţiune se va fi comis crima sau delictul, sau pe procurorul de lângă tribunalul unde prevenitul s'ar putea afla, şi de a transmite acestui magistrat toate informările, procesele-verbale şi actele relative la actul încriminat. *(Pr. P. Fr. 29).*

29. Ori-cine va fi avut ocaziune de a cunoaşte prin sine însuşi vre-un atentat, fie în contra siguranţei publice, fie în contra vieţei sau proprietăţei cui-va, de asemenea va fi dator să informeze pe procurorul locului faptului, sau pe procurorul locului unde prevenitul se va putea afla. *(Pr. P. Fr. 30).*

30. Denunţările vor fi redactate de denunţători, sau de un împuternicit din partele special pentru aceasta, sau de procurorul tribunalului, după cererea denunţătorilor.

Ele vor fi totdeauna sub-

1. Art. francez corespunzător, 27, nu cuprinde fraza finală: «*fără ca printr'aceasta să se împiedice de a prinde la timp şi de a constata urmele şi delictului*».

www.digibuc.ro

scrise de procuror pe fie-care foaie şi de denunţătorii sau de împuterniciţii lor.

Dacă denunţătorii sau împuterniciţii lor nu ştiu, sau nu voesc să subscrie, procurorul va face menţiune despre aceasta.

Procuraţiunea va rămânea totdeauna alăturată la actul de denunţare şi denunţătorul va fi admis a scoate copie de pe actul său de denunţare. *(Pr. Fr. 31).*

31. In toate cazurile de delict-flagrant, dacă faptul va fi de natură a trage după sine o condamnaţiune criminală, procurorul tribunalului va merge fără nici o întârziere la faţa locului spre a face procesele - verbale necesare, pentru a se constata fiinţa şi starea corpului delictului, starea locului şi spre a primi declarările persoanelor cari ar fi fost faţă, sau cari ar avea informări de dat.

Procurorul va înştiinţa de mergerea sa pe judecătorul de instrucţiune, fără, cu toate acestea, a fi dator să-l aştepte spre a procede. *(Pr. P. Fr. 32).*

32. Procurorul va putea încă, în cazul articolului precedent, să cheme la procesul său verbal pe rude, vecini sau pe oamenii casei, pe cari îi va crede în stare să dea lămuriri asupra faptului, va primi declarările lor, pe cari numiţii le vor subscrie. Declarările primite în urmarea acestui articol şi a articolului precedent, vor fi subscrise de părţi, iar neştiind carte, sau nevoind a le subscrie, se va face menţiune de aceasta. *(Pr. P. Fr. 33).*

33. Procurorul va putea opri pe ori-cine de a ieşi din casă, sau de a se depărta dela locul unde se face cercetarea, până după încheierea procesului său verbal.

Contravenitorii se vor pune la arest, dacă se vor putea prinde. Această pedeapsă va fi pronunţată de judecătorul de instrucţiune, în urma concluziunilor procurorului şi după ce contravenitorul va fi fost citat şi auzit [1]; iar dacă acesta nu se va înfăţişa, pedeapsa se va pronunţa şi în lipsa lui, fără nici o altă formalitate sau termen şi fără opoziţiune, nici apel.

Pedeapsa nu va putea trece peste zece zile de închisoare şi amendă [2]. *(Pr. P. Fr. 34).*

34. Procurorul va pune mâna pe arme şi pe ori-ce alt lucru va părea că a servit sau a fost destinat la comiterea crimei sau a delictului, precum şi pe ori-ce va părea un product al acestui fapt, cu

[1] Cuvintele: «*şi auzit*», care există în textul articolului francez corespunzător, lipsesc, — din eroare, de sigur — din ambele ediţiuni oficiale ale Codului nostru, publicate în 1866 şi 1875.

[2] De sigur că aceşti i lei sunt *lei vechi*, întrucât leii noi nu erau încă în curs la 1864, când s'a redactat şi promulgat Procedura penală.

www.digibuc.ro

un cuvânt pe toate câte ar putea servi spre descoperirea adevărului; el va interpela pe prevenit să se explice asupra lucrurilor luate, ce i se vor arăta, va încheia despre toate un proces-verbal, care se va subscrie de prevenit; iar nevoind sau neştiind a-l subscrie, se va face menţiune despre aceasta. *(Pr. P. Fr. 35).*

35. Dacă crima sau delictul va fi de aşa natură încât să fie de crezut că s'ar putea face probe din niscaiva hârtii sau alte lucruri ce se aflau în posesiunea prevenitului, procurorul se va transporta îndată în locuinţa lui, spre a face perchiziţiunea obiectelor ce i s'ar părea că ar putea să ajute la darea pe faţă a adevărului. *(Pr. P. Fr. 36).*

36. Dacă se află în domiciliul prevenitului ceva hârtii sau obiecte cari ar putea servi ca probă în greutatea sau spre uşurarea lui, procurorul va face proces-verbal de dânsele şi va pune mâna pe ele. *(Pr. P. Fr. 37).*

37. Obiectele luate de procuror vor fi încuiate sau învăluite, ori numai închise, după natura lor, etichetate şi sigilate cu sigiliul său. (Pr. P. Fr. 38).

38. Operaţiunile prescrise prin articolele de mai sus se vor face în prezenţa prevenitului, dacă va fi arestat, sau dacă el însuşi nu va voi, sau nu va putea să asiste, în prezenţa unui al său împuternicit.

Obiectele i se vor prezenta spre a le recunoaşte şi a le însemna cu mâna sa, dacă ar cere trebuinţa şi, la caz de neştiinţă sau refuz din parte-i, se va face menţiune despre aceasta în procesul-verbal. *(Pr. P. Fr. 39).*

39. Procurorul tribunalului la caz de flagrant delict şi când faptul va fi de natură a trage după sine o pedeapsă criminală, va pune la opreală pe prevenţii prezenţi în contra cărora ar fi indicii grave.

Dacă prevenitul nu este prezent, procurorul va da ordonanţă spre a-l îndatora să se înfăţişeze; această ordonanţă se numeşte *mandat de aducere.*

Denunţarea singură nu constituie o presumpţiune îndestulă spre a motiva darea acestei ordonanţe în contra unui individ ce are domiciliu.

Procurorul va proceda chiar în acea zi la interogarea prevenitului adus înaintea sa. *(Pr. P. Fr. 40).*

40. Flagrant-delict se numeşte delictul ce se comite acum, sau care de curând se comise [1]).

[1]) Asupra *flagrantelor-delicte* a se vedea, în nota 1 de sub art. 1 al Codului de procedură penală, «*Legea pentru instrucţia şi judecarea flagrantelor-delicte*» din 13 Aprilie 1913, cunoscută mai mult sub denumirea de «*Legea Micului Parchet*». Conform dispoziţiunilor din această lege, delictele fla-

www.digibuc.ro

Se va socoti asemenea flagrant-delict, cazul când prevenitul este urmărit prin strigătul public şi cazul când se găsesc asupra lui lucruri, arme, instrumente sau hârtii cari dau prepus că el este autor sau complice, îndestul numai ca acestea să se fi petrecut aproape de locul şi de timpul comiterei delictului. *(Pr. P. Fr. 41).*

41. Procesele-verbale ce va face procurorul în virtutea articolelor precedente, vor fi redactate în fiinţa şi cu subsemnătura comisarului de poliţie al comunei unde s'a comis crima sau delictul, sau a subprefectului ori a adjunctului său, sau a primarului ori a ajutorului său, sau a doi cetăţeni domiciliaţi în aceeaşi comună.

Va putea, cu toate acestea, procurorul să facă procesul-verbal fără asistenţă de martori, când nu va fi cu putinţă să şi-i procure îndată.

Fie-care foaie a procesului-verbal va fi subscrisă de procuror şi de persoanele cari vor fi asistat la facerea lui; la caz de nevoinţă sau neputinţă din parte-le de a subscrie, se va face menţiune de aceasta în procesul-verbal. *Pr. P. Fr. 42).*

42. Procurorul, cerând trebuinţa, va lua împreună cu dânsul una sau două persoane, presupuse, prin arta sau profesiunea lor, capabile de a apreţia natura şi circumstanţele crimei sau delictului. *(Pr P. Fr. 43).*

43. In caz de vre-o moarte violentă sau de vre-o moarte a căreia cauză e cunoscută sau bănuită, procurorul va cere asistenţa unuia sau doi medici sau chirurgi, cari vor face raport despre cauzele morţei şi despre starea cadavrului.

Persoanele chemate în cazul acestui articol şi al articolului precedent, vor face înaintea procurorului jurământ de a rosti arătările şi părerile ce ar avea, pe a lor onoare şi conştiinţă. *(Pr. P. Fr. 44).*

44. Procurorul va transmite fără întârziere judecătorului de instrucţiune procesele-verbale, actele, hârtiile şi instrumentele făcute sau luate în urmarea articolelor precedente, pentru ca să se poată proceda după cum se va arăta la capul: *Despre judecătorii de instrucţiune* şi în termenul acesta, prevenitul va rămâne sub mâna judecăţei, supus mandatului de aducere. *(Pr. P. Fr. 45).*

45. Afară de cazul arătat în art. 31, procurorul, informat, sau printr'o denunţare, sau prin ori-care alt mod, că s'a comis în circumscripţiunea sa vre-o crimă sau delict, sau că vre-o persoană prevenită de vre-o crimă sau delict se

---

grante se instruiesc şi se judecă după o procedură specială şi urgentă. Această lege însă nu este aplicabilă delictelor politice şi de presă, precum şi acelor prevăzute de art. 238, 239, 243, 249 şi 299, al. I C. p.

www.digibuc.ro

află în circumscripţiunea sa, va fi dator a cere dela judecătorul de instrucţiune ca să ordone cercetările cuvenite şi chiar ca să se transporte la faţa locului, de este trebuinţă, pentru a face acolo procesele-verbale necesare, precum se va arăta la capul: *Despre judecătorii de instrucţiune. (Pr. P. Fr. 47).*

Cap. IV. Despre ofiţerii de poliţie, auxiliari ai procurorului[1])

46. Subprefecţii şi ajutorii lor, primarii şi ajutorii lor comisarii de poliţie şi poliţaii ofiţerii şi subofiţerii de dorobanţi şi de jandarmi, vor primi denunţările crimelor şi delictelor comise în locurile unde îşi exercită funcţiunile lor obişnuit.

Ei vor căuta să descopere crimele şi delictele comise în circumscripţiunea lor, vor face procese-verbale spre a constata natura, circumstanţele, timpul, locul delictului, precum şi probele şi indiciile ce vor fi putut aduna [2]). *Pr. P. Fr. 48).*

47. In caz de flagrant-delict ei vor face procese-verbale, vor primi declarările martorilor, vor face vizitele şi alte acte cari, în arătatul caz, sunt de competenţa procurorului, toate acestea după formele şi regulile întocmite la capul: *Despre ministerul public. (Pr. P. Fr. 49).*

48. Primarii şi ajutorii lor vor primi de asemenea denunţările şi vor face actele enumărate în articolul precedent, conformându-se aceloraşi reguli. *Pr. P. Fr. 50).*

49. Când, pentru îndeplinirea funcţiunilor mai sus arătate, se vor prezenta şi ofiţerii enumăraţi în articolele precedente şi procurorul, acesta va fi competent a face actele atribuite poliţiei judiciare; dacă ofiţerii sus numiţi îi vor fi apucat înainte, procurorul va putea sau să urmeze procedura el însuşi, sau să autorize pe ofiţerul care o va fi început ca să o urmeze. *(Pr. P. Fr. 51).*

50. Procurorul, aflându-se în exercitarea ministerului său, prescris prin art. 31, va putea, dacă va judeca folositor şi necesar, să însărcineze pe unul din ofiţerii poliţiei auxiliare să facă o parte din actele de competenţa sa. *(Pr. P. Fr. 52.)*

51. Ofiţerii de poliţie auxiliară vor trimite fără întârziere denunţările, procese-verbale şi alte acte făcute de dânşii în cazurile de competenţa lor, la procuror, care va fi dator a examina îndată procedurile şi a le transmite îndată judecătorului de instrucţiune, împreună cu re-

[1]) Prin art. 54 şi 55 din «*Legea judecatoriilor de ocoale*» din 30 Decembrie 1907, se dă judecătorilor de ocoale dreptul şi competinţa de a exercita în ocoalele lor poliţia judiciară.

[2]) Art. francez corespunzător, nu cuprinde acest al doulea aliniat.

www.digibuc.ro

chiziţiunile ce va judeca de cuviinţa a face. *Pr. P. Fr. 53).*

52. In cazurile de denunţare de alte crime sau delicte decât cele ce sunt însărcinaţi a constata ei înşuşi de-adreptul, ofiţerii de poliţie judiciară vor transmite şi ei procurorului denunţările ce li se vor fi făcut, şi procurorul le va da judecătorului de instrucţiune, împreună cu rechizitorul său. *(Pr. P. Fr. 54).*

Cap. V. Despre judecătorii de instrucţiune

I. Judecătorul de instrucţiune

53.. Unul dintre judecătorii tribunalului sau supleantul va fi numit prin decret domnesc, ca să facă şi funcţiunea de judecător de instrucţiune.

Va putea să se numească mai mulţi judecători de instrucţiune, acolo unde trebuinţa serviciului va cere [1]). *(Pr. P. Fr. 55, 56).*

54. Judecătorii de instrucţiune vor fi supuşi la privegherea procurorului general al Curţei de apel, întrucât se atinge de funcţiunile lor de poliţie judiciară. *(Pr. P. Fr. 57).*

55. Dacă judecătorul de instrucţiune lipseşte, sau se află bolnav ori împiedicat de vre-o altă cauză, el va fi suplinit de către unul din judecătorii sau de supleantul tribunalului, pe care îl va însărcina preşedintele. *(Pr. P. Fr. 58).*

II. Funcţiunile judecătorului de instrucţiune

PRIMA DISTINCŢIUNE

Despre cazurile de flagrant-delict

56. Judecătorul de instrucţiune, în toate cazurile de flagrant-delict, poate face de-adreptul şi prin sine însuşi toate actele atribuite procurorului, conformându-se regulilor întocmite la Cap. III.

Judecătorul de instrucţie poate să ceară aflarea de faţă a procurorului, fără însă să se aducă dintr'aceasta vre-o întârziere lucrărilor prescrise în zisul capitol. *(Pr. P. Fr. 59).*

57. Când flagrantul-delict va fi fost constatat, şi procurorul va transmite actele judecătorului de instrucţiune, acesta va fi dator să examineze fără întârziere procedura.

El poate să refacă toate actele, sau acele din acte cari nu s'ar părea complete, ori regulate [2]). *(Pr. P. Fr. 60).*

[1]) Art. 53. român este alcătuit, cu mici diferenţe, din textul art. 55 şi 56 Pr. p. franceză, cari prevăd numirea numai pe trei *ani* a judecătorilor de instrucţie, cu dreptul a li se prelungi acest timp sau de a trece la şedinţă cu rangul ce au. La noi, după *«Legea de organizare judecătorească»* din 1909, numai membrii de şedinţă, nu şi supleanţii cum e la francezi, pot fi delegaţi judecători de instrucţie.

[2]) Art. francez corespunzător, 60, nu cuprinde cuvintele finale: *«ori regulate»*.

www.digibuc.ro

A DOUA DISTINCȚIUNE
Despre instrucțiune

§ 1. Dispozițiuni generale

58. Afară de cazurile de flagrant-delict, judecătorul instructor nu va procede la nici o instrucțiune sau urmărire mai înainte de a comunica procurorului procedura ce are să urmeze. Procurorul va putea să și ceară această comunicare la ori-ce epocă, cu îndatorire însă de a întoarce actele în 24 ore.

Cu toate acestea, judecătorul de instrucție va da, dacă va cere trebuința, mandat de aducere și chiar mandat de depunere, fără să aștepte concluziunile procurorului. *(Pr. P. Fr. 61).*

59. Când judecătorul de instrucțiune se va transporta la fața locului, el va fi totdeauna însoțit de procuror și de un scriitor al tribunalului *(Pr. P. Fr. 62).*

§ 2. Despre plângeri

60. Ori-cine se va socoti vătămat prin vre-o crimă sau delict, va putea aduce plângere și a se constitui parte civilă, la judecătorul de instrucțiune al locului unde s'a petrecut faptul, sau a locului reședinței prevenitului, sau al locului unde acesta s'ar putea afla. *(Pr .P. Fr. 63).*

61. Plângerile adresate către procuror vor fi transmise de dânsul judecătorului de instrucțiune, împreună cu rechizitorul său; cele adresate către ofițerii auxiliari de poliție vor fi transmise de aceștia la procuror, care le va transmite judecătorului de instrucțiune, iarăși cu rechizitorul său.

In materiile corecționale, partea cea vătămată va putea să se adreseze de-adreptul la tribunal, în forma ce se va arăta mai jos. *(Pr. P. Fr. 64).*

62. Dispozițiunile art. 30 relative la denunțări, se vor aplica și la plângeri. *(Pr. P. Fr. 65).*

63. Cel ce, aducând o plângere, voește a se constitui parte civilă, poate face declararea sau cererea prescrisă prin art. 6 sau în chiar actul său de plângere, sau prin act posterior. El va putea să se lepede de calitatea de parte civilă în 24 ore din momentul când s'a constituit în acea calitate.

In acest caz, el va fi scutit de cheltuelile procesului, din momentul lepădărei sale dar nu va fi scutit de daune-interese către prevenit, dacă se va cădea. *(Pr. P. Fr. 66).*

64. Cei ce fac plângere se vor putea constitui parte civilă ori-când, până în momentu încheierei desbaterilor, dar în nici un caz lepădarea lor în urma sentinței nu poate fi valabilă, chiar și de va fi fost făcută în termen de 24 ore dela a lor constituire ca parte civilă. *(Pr. P. Fr. 67).*

65. Partea civilă, care nu va locui în ocolul comunal

www.digibuc.ro

unde se face instrucţiunea, va fi datoare să aleagă acolo un domiciliu printr'un act depus la grefa tribunalului. Nealegând domiciliu, ea nu va putea opune la actele, cari după lege vor fi trebuit a-i fi notificate, neîndeplinirea formalităţei de notificare. *(Pr. P. Fr. 68).*

66. In caz când judecătorul de instrucţiune către care s'a adus plângerea n'ar fi al locului unde s'a petrecut faptul, nici al locului reşedinţei prevenitului, nici al locului unde prevenitul se va putea afla, el va trimite plângerea la judecătorul de instructiune competent. *(Pr. P. Fr. 69).*

67. Judecătorul de instrucţiune competent va ordona ca plângerea să fie comunicată procurorului pentru ca acesta să poată face rechiziţiunile ce va socoti. *(P. Fr. 70).*

§ 3. Despre ascultarea martorilor

68. Judecătorul de instrucţiune va cita înaintea sa persoanele ce vor fi fost arătate sau prin denunţare, sau prin plângere, sau de către procuror, sau ori-cum alt-fel, ca având cunoştinţă despre crimă sau delict, sau despre circumstanţele sale. *(Pr. P. Fr. 71).*

69. Martorii vor fi chemaţi prin aprod, sau prin vre-un alt agent al puterei publice, după cererea procurorului. *(Pr. P. Fr. 72).*

70. Depoziţiunile se vor lua de judecătorul de instrucţiune, asistat de scriitor, dela fie-care martor în parte şi în nefiinţa prevenitului. *(Pr. P. Fr. 73).*

71. Mai înainte de a fi ascultaţi, martorii vor înfăţişa citaţiunea prin care au fost chemaţi şi se va face menţiune despre aceasta în procesul-verbal. *(Pr. P. Fr. 74.)*

72. Martorii vor face jurământ de a spune tot adevărul, nimic alt decât adevărul.

Judecătorul de instrucţiune îi va întreba mai întâiu de numele, pronumele, etatea starea, profesiunea, locuinţa lor, precum şi dacă sunt servitori, consângeni ori afini (cuscri) ai părţilor şi în ce grad; se va face menţiune de aceste întrebări şi de răspunsurile martorilor. *(Pr. P. Fr. 75).*

73. Depoziţiunile vor fi subscrise de judecător, de scriitor şi de martor, după ce i se vor fi cetit şi acesta va fi declarat că stăruesţe într'însele; dacă martorul nu voeşte sau nu poate a subscrie, se va face menţiune de aceasta. Fie-care pagină a dosarului de instrucţiune va fi subscrisă de judecător şi de scriitor. *(Pr. P. Fr. 76).*

74. Neîndeplinirea formalităţilor prescrise prin cele trei articole precedente, supune pe judecător la acţiune recursorie civilă din partea celui vătămat şi, în toate ca-

www.digibuc.ro

zurile, el va fi condamnat la o amendă de 100 lei [1]). *(Pr. P. Fr. 77).*

75. Ori-ce adaus de scriptură între rânduri sau cu semn de trimitere, ori-ce ştersătură sau răsătură, va trebui să fie aprobată şi subscrisă de judecătorul de instrucţiune, de scriitor şi de martor; la din contra urmare se vor aplica pedepsele arătate în articolul precedent. Scripturile între rânduri sau cu semne de trimitere, răsăturile şi ştersăturile neaprobate, se vor socoti ca şi cum n'ar fi de loc. *(Pr. P. Fr. 78).*

76. Copiii de ambelele sexe, cari nu vor fi împlinit etatea de 16 ani, vor putea fi auziţi numai sub formă de declarare şi fără a face jurământ. *(Pr. P. Fr. 79).*

77. Ori-ce persoană chemată spre a da mărturie va fi datoare a se conforma întru toate citaţiunei ce i s'a trimis. La din contra urmare, ea va putea fi constrânsă la aceasta de judecătorul de instrucţiune printr'o amendă cel mult de 200 lei [1]), pronunţată după concluziunile procurorului, fără nici o altă formalitate, nici termen, şi fără apel. Judecătorul de instrucţiune va putea asemenea să ordone, în contra acelei persoane, constrângerea corporală, spre a o aduce să-şi dea mărturia. *(Pr. P. Fr. 80).*

78. Martorul care, pentru motiv de nevenire, va fi fost condamnat la amendă şi care, în urma celei de a doua citaţiuni, va produce înaintea judecătorului de instrucţiune legitime motive cari l-au împiedicat de a veni, va putea să fie, după concluziunile procurorului, descărcat de plata amenzei. *(Pr. P. Fr. 81).*

79. Judecătorul de instrucţiune va defige, pentru fiecare martor, în caz de cerere, o îndemnitate pentru transportul său şi pentru vătămarea ce i s'a putut aduce în interese prin lipsa sa dela ale sale. *(Pr. P. Fr. 82).*

80. Când, prin atestarea unui medic, sau, acolo unde nu este medic, prin ori-ce alt mod [2]) se va constata că martorii sunt în neputinţă de a se înfăţişa după citaţiunea ce li s'a trimis, judecătorul de instrucţiune va merge la locuinţa lor, dacă aceia se află în comuna domiciliului său.

Dacă martorii locuesc afară din acea comună, judecătorul de instrucţiune va putea însărcina pe primarul comunei în care locuesc, ca să primească depoziţiunile lor.

Spre aceasta, judecătorul de instrucţiune va trimite primarului note, spre a-i face

---

[1]) Aceşti lei sunt *lei vechi*, întrucât leii noui nu erau încă în curs la 1864, când acest Cod a fost promulgat.

[2]) Art. francez corespunzător, 83, nu cuprinde cuvintele: «*sau, acolo unde nu este medic, prin ori-ce alt mod*»

www.digibuc.ro

cunoscute faptele asupra cărora martorii vor trebui să depună. (*Pr. P. Fr. 83*).

81. Dacă martorii își au reședința afară din județul judecătorului de instrucțiune, acesta va cere dela judecătorul de instrucțiune al reședinței lor ca să meargă la dânșii și să primească depozițiunile lor.

In caz când martorii nu vor locui în comuna acestui de pe urmă judecător de instrucțiune, se va urma procedura arătată în articolul precedent. (*Pr. P. Fr. 84*).

82. Judecătorul sau primarul care va fi primit depozițiunile martorilor, în urmarea celor două articole precedente, le va trimite închise și sigilate judecătorului de instrucțiune al tribunalului unde procesul este în cătare. (*Pr. P. Fr. 85*).

83. Dacă martorul la care se va fi dus judecătorul, în cazurile prevăzute prin articolele 80 și 81 precedente, nu se află în neputință de a se înfățișa după citațiunea ce i s'a fost trimis, judecătorul de instrucțiune va da un mandat de depunere în contra lui și în contra medicului sau ofițerului municipal care îi va fi liberat certificatul mai sus menționat.

Pedeapsa lor se va pronunța, în asemenea cazuri, de judecătorul de instrucțiune al locului unde sunt martorii și după rechiziționea procurorului, conform celor prescrise prin articolul 77. (*Pr. P. Fr. 86*).

§ 4. Despre probele scrise și despre actele inculpătoare.

84. Judecătorul de instrucțiune se va transporta, dacă va fi cerut, și va putea să se transporte și din oficiu la domiciliul prevenitului, ca să facă perchiziționea hârtiilor, a lucrurilor și în genere a tuturor obiectelor ce se vor judeca de folos pentru descoperirea adevărului. (*Pr. P. Fr. 87*).

85. Judecătorul de instrucțiune va putea asemenea să se transporte și în alte locuri, unde ar da cu socoteală că s'ar afla ascunse obiecte despre cari se vorbește în articolul precedent. (*Pr. P. Fr. 87*).

86. Dispozițiunile art. 34, 35, 36, 37 și 38, privitoare la luarea obiectelor a cărora perchiziționea poate fi făcută de ministerul public în caz de flagrant-delict, se aplică și la judecătorul de instrucțiune. (*Pr. P. Fr. 89*).

87. Dacă hârtiile sau lucrurile ce urmau să fie perchiziționate, se află afară din județul judecătorului de instrucțiune, acesta va cere judecătorului de instrucțiune al locului unde acela s'ar putea găsi, să procedă la operațiunile prescrise prin articolele precedente. (*Pr. P. Fr. 90*).

www.digibuc.ro

Cap. VI [1]). *Despre mandatele de înfățișare, de aducere, de depunere și de arestare*

88. (Mod. Lg. 15 Martie 1924). Nimeni nu poate fi oprit, ridicat, deținut sau arestat, decât în puterea unui mandat, adică a unui ordin prin care judecătorul de instrucțiune, ministerul public sau ofițerii auxiliari de poliție judiciară, în virtutea facultății ce le este dată expres și în cazuri anume determinate prin lege, pun o persoană în fața, sub paza, sau sub mâna justiției.

Acel oprit, ridicat, deținut sau arestat fără mandat, este în drept, dacă nu este imediat liberat, să ceară a se face proces-verbal de arestarea sa, în care să se menționeze cauza arestării și circumstanțele în cari s'a efectuat, considerațiunile ce se arată că au motivat această arestare și să se trimită cu acest proces-verbal, cel mai târziu în 24 ore, înaintea judelui de instrucțiune.

Această trimitere va fi obligatorie chiar dacă cel arestat nu ar fi cerut-o.

89. (Mod. Lg. 15 Martie 1924). Sunt patru feluri de mandate: mandat de înfățișare, mandat de aducere, mandat de depunere și mandat de arestare [1]). (*Pr. P. 90—92*.

90. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Mandatele de înfățișare și de aducere au de scop a pune pe cel chemat înaintea justiției.

Mandatul de aducere se poate executa și prin forța publică, după formele mai jos arătate.

In ori-ce materie criminală sau corecțională, judecătorul de instrucție va da inculpatului mandat de înfățișare.

Dacă inculpatul nu se prezintă sau nu justifică mai înaintea zilei înfățișării o cauză legitimă de împiedicare, se va da mandat de aducere.

Judecătorul va putea emite mandat de aducere, în cazuri urgente, sau ori-când interesul instrucțiunei o va cere, afară numai dacă faptul prevenționei nu se pedepsește cu închisoarea.

Judecătorul de instrucțiune va mai putea da mandat de aducere în contra martorului care refuză de a se

[1]) Prin legea din 15 Martie 1902, cunoscută sub numele de «*Legea libertății individuale*» s'au modificat art. 88—127 din Procedura penală. De asemenea, prin art. 2 din «*Legea pentru instruirea și judecarea flagrantelor-delicte*» din 13 Aprilie 1913, cunoscută sub denumirea de «*Legea Micului Parchet*», se modifică în parte dispozițiunile art. 88, 92 și 93 din Procedura penală, întrucât prin această lege se dă drept și procurorului, în caz de *flagrante-delicte*, de a emite mandate de arestare, în forma prevăzută de art. 100 din Proc. penală. A se vedea această modificare în «*Legea Micului Parchet*», aflată în notă la începutul Procedurei penale.

www.digibuc.ro

înfăţişa după citaţiunea ce i s'a trimis conform art. 77, şi fără ca aceasta să împiedice de a se condamna martorul la amenda legiuită prin acelaş articol.

91. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). In caz de mandat de înfăţişare, judecătorul va face interogatoriul îndată; în caz de mandat de aducere, interogatoriul se va lua cel mai târziu în 24 ore, dacă va exista o cauză legitimă [1]).

92. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Mandatul de depunere este ordinul de a se aresta de urgenţă şi pentru scurt timp o persoană care, de-o-camdată, nu poate nici a se libera, nici a se aresta după toate formele asigurătoare libertăţei individuale.

Numai judecătorul de instrucţiune poate da mandat de depunere. Acest mandat nu poate fi dat decât pentru 24 ore şi numai după interogatoriu sau în caz de dosire a inculpatului; el trebuie să conţină motivele depunerei şi arătarea faptului ce se impută prevenitului.

93. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Mandatul de arestare are de obiect închisoarea preventivă a unei persoane, după formele mai jos prescrise.

Judecătorul de instrucţiune va putea da mandat de arestare în circumstanţe grave şi când arestarea este indispensabilă instrucţiunei cauzei, sau este reclamată de un interes al siguranţei publice. Acest mandat nu poate fi dat decât dacă faptul imputat este pedepsit cu o pedeapsă minimum de trei luni.

Când faptul este calificat de crimă, prevenitul nu va putea fi lăsat liber decât ascultându-se concluziunile ministerului public.

94. (Mod. Lg. 15 Martie 1920). In cazurile articolului precedent, atât procurorul cât şi inculpatul pot face opoziţie la tribunal, care va judeca în camera de consiliu, conform art. 97 [1]).

95. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Indată după interogatoriu, inculpatul va putea comunica cu apărătorul său, conformându-se regulamentului închisorilor şi fiind supraveghiat numai ca să nu fugă.

96. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Când interesul instrucţiunei o va cere judecătorul va putea interzice inculpatului ori-ce comunicare cu veri-ce persoană pe termen de zece zile. El va da, în această privinţă, o ordonanţă motivată, care se va transcrie în registrul închisoarei şi care se va comunica prevenitului, prin directorul închisorei.

Termenul de zece zile se va putea scurta de tribunal, după opoziţiunea inculpatului; el se va putea prelungi, în cazuri excepţionale, după

[1]) *Din eroare, în textul oficial, se face trimitere la art. 87 în loc de 97.*

www.digibuc.ro

opoziția procurorului încă pentru zece zile. Peste acest termen, în nici un caz nu se mai poate acorda prelungire.

97. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Mandatul de arestare nu va fi menținut dacă, după cinci zile [1]) dela luarea interogatoriului, el nu va fi confirmat în camera de consiliu de tribunal, asupra raportului judecătorului de instrucțiune, ascultându-se inculpatul și ministerul public.

Când tribunalul este compus din mai multe secțiuni, cererile de confirmare se vor rezolva de secțiunea din care face parte sau pe lângă care este alipit judecătorul de instrucțiune care a emis mandatul.

Mandatul de arestare emis de primul-președinte al unei Curți de apel, în cazurile prevăzute de art. 494 c. pr. crim., este supus la confirmarea Curței, în completul de cinci, în acelaș termen și cu aceleași forme prevăzute mai sus.

Tot asemenea se va urma și în caz când primul-președinte va delega pe un judecător de instrucțiune spre a instrui în locul și numele lui.

Judecătorii, cari s'au pronunțat asupra confirmării unui mandat, vor putea lua parte, fără a fi recuzați, la judecarea fondului.

98. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Inculpatul va putea fi asistat de apărătorul său, care va prezinta observațiuni sumare.

99. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Tribunalul va judeca de urgență; secțiunile vacanțelor, la tribunalele în cari sunt constituite cu un singur judecător, vor judeca, constituindu-se în complet al tribunalului prin adăugirea de unul sau doi dintre advocații înscriși în tabloul tribunalului din acel județ.

100. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Ori-ce mandat va trebui, sub pedeapsa de nulitate, să împlinească următoarele condițiuni:

1. Să fie datat;
2. Să cuprindă numele, pronumele și calitatea magistratului care l-a dat;
3. Să fie individual;
4. Să arate numele și pronumele prevenitului și faptul pentru care este urmărit.

101. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Mandatele de aducere, de depunere și de arestare vor fi motivate și vor cuprinde cauza care le-a provocat.

Acel de arestare va cuprinde încă și calificarea faptului și pedeapsa prevăzută de lege.

Acestea toate sub pedeapsa de nulitate.

102. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Mandatele de înfăți-

[1]) S'ar părea că art. 216 L. Org. Judecătorești din 1909 ar modifica acest termen, reducându-l la *trei zile* numai. Dacă le considerăm însă ca *zile libere*, ajungem tot la termenul de *cinci zile* prevăzut de art. 97 Pr. penală.

www.digibuc.ro

şare, de aducere, de depunere sau de arestare, vor fi notificate prevenitului printr'un agent al forţei publice, care îl va înfăţişa prevenitului în original şi îi va lăsa copie de pe dânsul. *(Pr. P. Fr. 97).*

103. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Mandatele de aducere, de înfăţişare, de depunere sau de arestare vor fi executorii în toată întinderea Statului român.

Dacă prevenitul se află afară din judeţul în care a fost dat mandatul, el va fi condus înaintea agentului puterei administrative, subprefect, revizor comunal, primar sau comisar poliţienesc, care va viza mandatul, fără a putea opri executarea lui. *(Pr. P. Fr. 98).*

104. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Prevenitul, care va refuza de a se supune mandatului de aducere, sau care, după ce va fi declarat că este gata a se supune, va încerca să fugă, va trebui să fie constrâns a se supune prin forţa publică.

Purtătorul mandatului de aducere va chema, de va cere trebuinţa, forţa publică a locului celui mai apropriat; ea va fi datoare să meargă după cererea cuprinsă în mandatul de aducere. *(Pr. P. Fr. 99).*

105. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Judecătorul de instrucţiune care este intrat în cercetare, saude-a dreptul, sau prin trimiterea făcută conform art. 57 [1]), va transmite sub sigiliu, la judecătorul de instrucţiune al locului unde s'a găsit prevenitul, actele, notele şi informările relative la delict, spre a supune pe cel prevenit la interogatoriu.

Toate actele vor fi după aceasta întoarse la judecătorul care se află intrat în cercetare, împreună cu interogatoriul. *(Pr. P. Fr. 103).*

106. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Dacă, în cursul instrucţiunei, judecătorul care se află intrat în cercetare va da un mandat de arestare, el va putea ordona prin acel mandat ca prevenitul să fie strămutat la arestul locului unde se face instrucţiunea.

Dacă nu se cuprinde în mandatul de arestare că să se facă acea transmutare a prevenitului, el va rămânea la arestul judeţului în care se va fi găsit, până ce se va hotărî de judecătorul de instrucţiune, conform art. 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134 şi 135. *(Pr. P. Fr. 104).*

107. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Dacă prevenitul în contra căruia s'a dat mandat de aducere nu poate fi găsit, acel mandat va fi înfăţişat la subprefectul, revizorul comunal, primarul sau comisarul de poliţie alc omunei unde este reşedinţa prevenitului.

---

[1]) Din eroare, în textul oficial, se face trimetere la art. 87 în loc de 57.

www.dacbuc.ro

Numiţii vor viza actul de notificare. *(Pr. P. Fr. 105).*

108. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). In urma înfăţişărei mandatului de depunere la directorul închisorei de către agentul însărcinat cu executarea acelui mandat, prevenitul va fi primit şi ţinut în casa de opreală.

Directorul închisorei va da funcţionarului însărcinat a executa mandatul, adeverinţă de primire.

109. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Ofiţerul însărcinat cu executarea mandatului de depunere sau de arestare va putea lua cu sine agenţi ai forţei publice, pentru ca prevenitul să nu scape. In acest scop, el se va adresa autorităţei celei mai apropiate locului unde va trebui să se execute mandatul de arestare sau de depunere; ea va fi datoare să meargă după cererea făcută de-adreptul comandantului ori superiorului şi cuprinsă în mandat. *(Pr. P. Fr. 108).*

110. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Dacă prevenitul nu poate fi prins, mandatul de arestare va fi notificat la cea din urmă locuinţă ce a avut şi se va face proces-verbal de perchiziţiune.

Acest proces-verbal se va face în prezenţa celor doi mai de aproape vecini ai prevenitului pe care îi va putea găsi purtătorul mandatului; ei îl vor subscrie; se va face menţiune despre aceasta, precum şi de interpelarea ce li se va fi făcut pentru a subscrie.

Purtătorul mandatului de arestare va face după aceea să se vizeze procesul său verbal de subprefect, revizor comunal sau, în lipsa acestora, de primarul ori de ajutorul său, sau de comisarul de poliţie al locului, şi îi va lăsa copie de pe dânsul.

Mandatul de arestare şi procesul-verbal vor fi după aceea date la grefa tribunalului. *(Pr. P. Fr. 109).*

111. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Prevenitul prins în puterea unui mandat de arestare sau de depunere, va fi condus fără întârziere la arestul arătat în mandat, sub pedeapsă de arestare ilegală, atât pentru agentul care conduce pe cel deţinut, cât şi pentru directorul arestului care îl va primi. *(Pr. P. Fr. 110).*

Arestatul nu va putea primi, nici adresa telegrame, scrisori sau alte comunicaţiuni, fără ca judecătorul de instrucţiune să aibă cunoştinţă de ele şi să-i permită a le primi şi adresa.

Arestatul însă va avea totdeauna facultatea de a trimite scrisori închise ministrului justiţiei şi magistraţilor cari instruesc afacerea.

112. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Ofiţerul însărcinat cu executarea mandatului de arestare sau de depunere va da pe prevenit în mâna di-

www.digibuc.ro

rectorului închisorii, care îi va da adeverinţă de primire, după forma prescrisă la art. 108.

Va duce după aceea la grefa tribunalului actele relative la arestare şi va lua o adeverinţă de a lor predare.

El va înfăţişa atât înscrisul de primire, cât şi adeverinţa, în 24 ore, judecătorului de instrucţiune, care le va viza pe amândouă. *(Pr. P. Fr. 111).*

Cap. VII. Despre libertatea provizorie şi despre cauţiune

113. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Dacă, în timp de o lună dela confirmarea mandatului conform art. 97, judecătorul de instrucţiune nu va statua asupra prevenţiunei printr'o ordonanţă de urmărire, prevenitul va fi pus în libertate, afară numai dacă tribunalul, constituit conform art. 97, asupra raportului judecătorului de instrucţiune, nu va decide motivat că există un interes pentru instrucţiune ca inculpatul să rămână sub detenţiunea preventivă. Tot ast-fel se va urma succesiv din lună în lună până la pronunţarea ordonanţei definitive.

114. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). In caz când maximul pedepsei delictului imputat nu va trece peste 6 luni, prevenitul va fi în drept a obţine libertatea provizorie cu cauţiune, îndată după ce tribunalul se va fi pronunţat conform art. 97.

115. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Nu vor putea profita de acest drept acei arestaţi pentru vagabondaj, acei ce nu vor avea un domiciliu cunoscut, acei ce au fugit sau au cercat să fugă şi acei ce au mai fost condamnaţi la închisoare de cel puţin un an.

116. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). In cursul instrucţiunei, ori-care ar fi natura şi cuantumul pretenţiunei formulate de partea civilă, judecătorul de instrucţiune va putea, ascultând atât concluziunile procurorului, cât şi întâmpinările formulate de partea civilă, să libereze pe prevenit de sub mandatul de arestare, cu obligaţiune pentru acesta de-a se prezenta la toate actele de instrucţiune şi la executarea hotărârei ce se va pronunţa contra sa, îndată ce va fi chemat.

117. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Liberarea provizorie se va putea cere, în ori-ce materie şi în ori-ce stare a procesului, instanţei dinaintea căreia afacerea este pendinte: la judecătorul de instructie, la tribunal, la Curte şi chiar la Curtea cu juraţi, când aceasta va funcţiona. Cererea se va cerceta de urgenţă în camera de consiliu, ascultându-se ministerul public şi inculpatul, care va putea fi însoţit de apărător.

118. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Cererea de liberare

www.digibuc.ro

provizorie va cuprinde obligaţiunea pentru prevenit de a se prezenta la ori-ce cerere, va cuprinde alegerea de domiciliu în circumscripţiunea judeţului autorităţei către care este făcută, va arăta dacă este cerută cu cauţiune. Această cerere va fi notificată procurorului.

119. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Când inculpatul, care a fost lăsat sau pus în libertate, nu se va prezenta la o chemare, sau când detenţiunea lui a devenit din nou necesară instrucţiunei, el va putea fi repus în stare de arestare. In acest scop, se va emite în contra sa un nou mandat.

Mandatul va specifica cari sunt consideraţiunile ce au motivat emiterea lui. Mandatul va trebui să fie confirmat, în termen de cinci zile dela executarea lui, de tribunal în camera de consiliu, în conformitate cu regulile prescrise de art. 97.

120. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). In cazurile prevăzute de art. 136 şi 227 [1]) procedura criminală, ordonanţa de arestare a acuzatului va fi facultativă atât pentru judele de instrucţiune, cât şi pentru Camera de punere în acuzaţiune.

Cu toate acestea, chiar când acuzatul va fi fost pus sau lăsat în libertate, Camera de punere în acuzaţiune va putea în urmă, până la ziua cercetărei procesului dinaintea juraţilor, ordona arestarea lui, după cererea ministerului public.

121. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). In toate cazurile unde libertatea provizorie nu va fi de drept acordată de lege, judecătorul va putea să o subordoneze la darea unei cauţiuni.

Cauţiunea va garanta numai prezentarea inculpatului la toate actele de instrucţiune şi la executarea hotărârilor instanţelor judecătoreşti, îndată ce va fi chemat.

122. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Cauţiunea se va efectua prin depunerea, la Cassa de consemnaţiuni, a sumei determinată de instanţa care a ordonat liberarea, şi care va putea fi în bani sau efecte publice române.

Indată după primirea recepisei de consemnare, procurorul va executa ordonanţa sau hotărârea de liberare.

123. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Cauţiunea se va restitui celui în drept dacă inculpatul s'a prezentat la toate actele de procedură şi la executarea hotărârei.

Pentru aceasta se va elibera celui în drept un certificat, subscris de judele de instrucţie şi de procuror, prin care se va constata completa supunere a inculpatului.

124. (Mod. Lg. 15 Martie

[1]) Din eroare, în textul oficial se află trecut art. 226 în loc de 227.

www.digibuc.ro

1902). Când inculpatul, fără a justifica o cauză legală de împiedicare, nu se prezintă de îndată ce este chemat, cauțiunea se va adjudeca Statului, afară numai dacă în favoarea lui nu s'a pronunțat o hotărâre de achitare sau de absoluțiune.

In nici un caz cel ce va fi liberat pe cauțiune nu va putea trece peste fruntarii fără permisiunea justiției, nici va putea să-și schimbe domiciliul fără a fi vestit de mai înainte justiția, sub pedeapsă de a vedea revocată liberarea sa pe cauțiune.

125. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Lipsa inculpatului la actele de procedură se va constata de judele de instrucțiune, după care va interveni o hotărâre judecătorească de condamnațiune, provocată de procuror și care va pronunța totodată și adjudecarea cauțiunei în folosul Statului.

126. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). Neprezintarea inculpatului la executarea hotărârei condamnatoare se va constata, după cererea ministerului public, de tribunal sau Curte, a căreia hotărâre se execută. Aceeaș instanță va declara, în acelaș timp că cauțiunea este dobândită Statului.

127. (Mod. Lg. 15 Martie 1902). In contra hotărârei date asupra mandatelor de arestare și a libertății provizorii, procurorul și inculpatul vor putea face apel la Camera de acuzare, după formele și în termenii prevăzuți de art. 137.

Când tribunalul se pronunță însă asupra unei cereri de liberare ce'i este adresată direct, după terminarea instrucțiunei și pe când procesul este pendinte înaintea sa, apelul se va adresa Curței de apel în circumscripțiunea căreia se găsește acel tribunal.

Cap. VIII. Despre ordonanțele judecătorului de instrucțiune după completarea procedurei.

128. Indată ce procedura va fi terminată, judecătorul de instrucțiune o va comunica procurorului, care va fi dator a-i adresa rechizițiunile sale, cel mult până în trei zile. *(Pr. P. Fr. 127).*

129. Dacă judecătorul de instrucțiune este de părere că faptul nu înfățișează nici crimă, nici delict, nici contravențiune, sau că nu poate fi imputat inculpatului, el va declara, prin o ordonanță, că nu există caz de urmărire și, dacă inculpatul va fi fost arestat, se va libera îndată. *(Pr. P. Fr. 128).*

130. Dacă el este de părere că faptul nu este decât o contravențiune polițienească, va trimite pricina înaintea judecătorului polițienesc competent și va ordona liberarea inculpatului, dacă este arestat.

Dispozițiunile acestui articol și ale articolului precedent nu vor putea aduce nici

www.digibuc.ro

o vătămare drepturilor părței civile sau părței publice, precum mai jos se va explica. *(Pr. P. Fr. 129)*.

131. Dacă delictul este recunoscut de natură a fi pedepsit prin pedeapsă corecțională, judecătorul de instrucțiune va înainta procesul la tribunal spre a-l lua în cercetare.

Dacă, în acest caz, delictul poate să tragă după sine pedeapsa închisoarei, prevenitul, de se va afla închis, va rămâne la închisoare provizoriu. *(Pr. P. Fr. 130)*.

132. Dacă delictul nu trage după sine pedeapsa închisoarei, prevenitul va fi liberat, cu îndatorirea de a se reînfățișa, la ziua defiptă, înaintea tribunalului competent. *(Pr. P. Fr. 131)*.

133. In toate cazurile de trimiterea acuzatului sau înaintea poliției muncipale, sau înaintea tribunalului de județ, ministerul public este dator să trimită, în termen de 24 ore, numerotate, toate actele procesului la grefa tribunalului care are să se pronunțe. *(Pr. P. Fr. 132)*.

134. In caz de trimiterea prevenitului înaintea tribunalului de județ, procurorul este dator în acelaș termen să facă a i se trimite chemarea de înfățișare pentru cel mai scurt termen, observându-se însă în privința aceasta termenele prescrise prin art. 180. *(Pr. P. Fr. 132)*.

135. Dacă judecătorul de instrucțiune găsește că faptul este de natură a fi pedepsit cu pedepse criminale, și că prevențiunea în contra inculpatului este îndestul de stabilită, va ordona ca acele instucțiunei, procesul-verbal care constată corpul delictului și o listă de actele inculpătoare, fără întârziere să se transmită de procurorul tribunalului la procurorul general al Curței de apel, spre a se procede după cum se arată la capul *Pentru punerea sub acuzațiune*.

Actele inculpătoare vor rămâne la tribunal, afară numai de cele ce se dispun prin articolul 223. *(Pr. P. Fr. 133)*.

136. In cazul articolului precedent, mandatul de arestare sau de depunere ce s'a dat contra prevenitului, va conserva puterea sa executorie, până ce se va statua de către Curtea de apel.

Ordonanțele date de judecătorul de instrucțiune, în virtutea dispozițiunilor articolelor 120 [1]), 130, 131, 132 și 135, se vor înscrie la sfârșitul rechizitorului procurorului. Ele vor trebui să cuprindă numele și pronumele prevenitului, domiciliul, locul nașterei, etatea și profesiunea, dacă vor fi cunoscute, precum asemenea și expunerea faptului, natura delic-

[1]) Din eroare se citează art. 120; acel la care trebuie să se refere este art. 129, corespunzător art. 128 din Procedura penală franceză.

www.digibuc.ro

tului şi declaraţiunea că sunt sau că nu sunt probe îndestulătoare în sarcina prevenitului. *(Pr. P. Fr. 134).*

137. (Mod. L. 17 Aprilie 1875) [1]. Ministerul public va putea, în toate cazurile, să formeze opoziţiune la ordonanţele judecătorului de instrucţiune.

Partea civilă va putea forma opoziţiune la ordonanţele date în cazurile prevăzute prin articolele 117, 129, 130, 132 şi 523 [2] şi la oricare ordonanţe ar vătăma interesele sale civile.

Prevenitul nu va putea forma opoziţiune decât la ordonanţele date în virtutea art. 117 şi în cazul prevăzut prin art. 523.

Opoziţiunea va trebui să fie formată în termen de 3 zile [3], care va curge: pentru opoziţiunea din partea procurorului, din ziua de când s'a dat ordonanţa; pentru opoziţiunea părţei civile şi a prevenitului nearestat, din ziua notificărei ordonanţei la domiciliul de dânşii ales la locul reşedinţei tribunalului; pentru opoziţiunea prevenitului închis, din ziua de când ordonanţa i se va comunica de grefier.

Notificarea şi comunicarea menţionată în paragraful precedent se vor face în termen de 24 ore dela data ordonanţei.

Opoziţiunea se va face către camera de acuzaţiune a Curţei de apel, care va statua asupră-i îndată ce o va primi.

Actele vor fi transmise precum se arată la art. 135.

Prevenitul arestat va rămânea la închisoare până când se va statua asupra opoziţiunei şi, în toate cazurile, până la expirarea termenului opoziţiunei.

In toate cazurile, drepturile de opoziţiune se cuvin şi procurorului general de pe lângă Curtea de apel.

Acesta va fi dator a notifica a sa opoziţiune în cele 20 zile [4] ce vor urma după darea ordonanţei judecătorului de instrucţiune.

Dispoziţiunea ordonanţei care pronunţă liberarea prevenitului, se va executa provizor, cu toată opoziţiunea făcută în contră-i [5]. *(Pr. P. Fr. 135).*

---

[1] Prin Legea din 17 Aprilie 1875 s'au abrogat art. 137, 139, 226, 237, 246—250, 254, 255, 258—260, 266, 268, 270—278, 281—285, 289—292, 427, 483, 593, 594, 596 şi 597 şi s'au înlocuit cu altele, al căror text îl reproducem la locul lor.

[2] Articolul care trebuie citat aci este art. 524, corespunzător cu art. 539 din Procedura penală franceză.

[3] Art. francez corespunzător, 135, zice: «*dans un délai de 24 heures*».

[4] Art. francez corespunzător, 135, zice: «*dans les dix jours*».

[5] Art. francez corespunzător, 135, nu cuprinde cuvintele finale: «*cu toată opoziţiunea făcută în contră-i*».

www.dacoromanica.ro

138. Partea civilă care va cădea în opoziţiunea sa, va fi condamnată la daune-interese către prevenit. *(Pr. P. Fr. 136).*

TITLUL I

DESPRE TRIBUNALELE POLIŢIENEŞTI ŞI CORECŢIONALE

Cap. I. Despre tribunalele şi judecătoriile poliţieneşti

139. (Mod. Lg. 17 Aprilie 1875). Sunt considerate ca contravenţiuni poliţieneşti faptele care, după dispoziţiunile cărţei a treia, codul penal, pot să dea loc, sau la o amendă de lei noui 25 şi mai puţin, sau la o închisoare de 15 zile sau mai puţin, fără a deosebi dacă, cu ocaziunea unei asemenea infracţiuni, s'a făcut sau nu confiscarea lucrurilor apucate, şi ori-care ar fi valoarea acelor lucruri. *(Pr. P. Fr. 137).*

140. Cercetarea şi judecata contravenţiunilor poliţieneşti sunt atribuite, după distincţiunile mai jos stabilite:

a) Tribunalelor poliţieneşti propriu zise, în Bucureşti şi în oraşele unde asemenea tribunale se vor mai institui;

b) Poliţailor, în oraşele unde sunt tribunale poliţieneşti propriu zise;

c) Subprefecţilor, în comunele rurale;

d) Primarilor [1]. *(Pr. P. Fr. 138).*

§ 1. Despre tribunalele poliţieneşti, poliţai şi subprefecţi

141. Tribunalele poliţieneşti propriu zise, poliţaii şi subprefecţii [1]) sunt singuri competenţi a judeca:

1. Contravenţiunile comise în comuna reşedinţei lor;

2. Contravenţiunile comise în celelalte comune ale plăşei sau ocolului lor, cari nu sunt flagrante-delicte şi ai cărora autori sau martori lipsesc din acele comune;

3. Contravenţiunile silvice urmărite după cererea particularilor; [2])

4. Injuriile verbale;

5. Afiptele, anunţurile, vânzările şi distribuţiunile de opere, scripte sau gravuri contrarii bunelor moravuri:

6. Acţiunea în contra celor ce au meseria de a ghici, de a spune viitorul, de a explica visele;

7. Contravenţiunile pentru cari partea reclamată cere daune-interese de o sumă nedererminată sau care trece peste 15 lei; *(Pr. P. Fr. 139).*

142. Tribunalele poliţieneşti, poliţaii, subprefecţii şi primarii [2]) sunt în concurs competenţi a judeca toate celelalte contravenţiuni co-

[1]) Art. 140, 141, 142 şi 164 sunt în parte abrogate prin art. 51, 58 şi 119 ale «*Legei judecătoriilor de ocoale*», din 30 Dec. 1907, care a dat în competenţa judecătoriilor de ocoale judecarea acestor contravenţiuni.

[2]) In urma promulgărei Codului silvic, contravenţiunile relative la pădurile supuse regimului silvic sunt de competenţa tribunalului corecţional

www.digibuc.ro

mise în circumscripţiunea lor. *(Pr. P. Fr. 140).*

143. Citaţiunile pentru contravenţiunile poliţieneşti se vor face după cererea celor în drept [1]).

Citaţiunea se va notifica printr'un aprod sau alt funcţionar analog, care va lăsa copie de pe dânsa prevenitului sau persoanei responsabile de reparaţiuni sau restituţiuni civile. *(Pr. P. Fr. 145).*

144. Citaţiunea nu va putea fi dată pe un termen mai mic de 24 ore, osebit de câte o zi pentru fie-care distanţă de 2 miriametri. La din contra urmare, atât citaţiunea, cât şi sentinţa ce s'ar da, va fi nulă. Însă această nulitate nu va putea fi propusă decât numai la cea dintâi înfăţişare, mai înainte de ori-ce apărare. In cazuri urgente, termenul va putea fi mai scurt, şi părţile vor putea fi citate a se înfăţişa chiar în acea zi şi la ora arătată, în virtutea unei cedule (bilet) de citaţiune, dată de judecător [2]). *(Pr. P. Fr. 146).*

145. Părţile vor putea să se înfăţişeze de bună voie şi după un simplu avertisment, fără să fie trebuinţă de citaţiune [1]). *(Pr. P. Fr. 147).*

146. Tribunalul poliţienesc, poliţaiul, subprefectul vor ordona, mai înainte de ziua înfăţişerei, toate actele cari nu suffer întârziere, precum: facere de procese-verbale, preţuire de daune şi altele asemenea *(Pr. P. Fr. 148).*

147. Dacă persoana citată nu se înfăţişează la ziua şi la ora defipţă prin citaţiune, ea va fi judecată în lipsă. *(Pr. P. Fr. 149).*

148. Persoana condamnată în lipsă nu va mai fi primită a se opune la executarea sentinţei, dacă nu se înfăţişează la audienţa arătată în articolul următor, afară de cele ce se vor zice mai jos despre apel şi despre recursul de casaţiune. *(Pr. P. Fr. 150).*

149. Opoziţiunea la sentinţa dată în lipsă se va putea forma prin declaraţiune făcută, drept răspuns, în josul actului prin care i se notifică acea sentinţă, sau printr'un act notificat în termen de trei zile dela încunoştiinţarea sentinţei, osebit de câte o zi pentru fie-care distanţă de 2 miriametri.

Cel ce va forma opoziţiune se va înfăţişa îndată după

[1]) Procedura de citare a părţilor a fost modificată întrucât-va prin art. 66 al «*Legei judecătoriilor de ocoale*» din 30 Decemvrie 1907, în ceeace priveşte afacerile dela judecătorii, precum şi cele dela tribunale, când vor judeca afaceri venite dela judecătoriile de ocoale.

[2]) Procedura de citare a părţilor a fost modificată întru cât-va prin art. 66 al «*Legei judecătoriilor de ocoale*» din 30 Decembrie 1907, în ceeace priveşte afacerile dela judecătorii, precum şi cele dela tribunale, când vor judeca afaceri venite dela judecătoriile de ocoale.

www.dibiuc.ro

expirarea soroacelor arătate mai sus, fără a mai aştepta citaţiunea. La din contra, opoziţiunea se va socoti ca neînfiinţată [1]). *(Pr. P. Fr. 151)*.

150. Persoana citată se va înfăţişa sau printr'un împuternicit din parte-i prin procuraţiune specială. *(Pr. P. Fr. 152)*.

151. Instrucţiunea fiecărui proces va fi publică, sub pedeapsă de nulitate.

Ea se va face în următoarea ordine:

Procesele-verbale, dacă sunt, vor fi cetite de grefier sau de ajutor.

Martorii chemaţi în contra inculpatului vor fi ascultaţi, dacă cere trebuinţa.

Partea civilă va face concluziunile sale.

Persoana citată va propune apărarea sa şi va produce martorii aduşi, întrucât aceasta i se permite prin articolul următor.

Ministerul public, la tribunalele poliţieneşti propriu zise, va fi auzit în ale sale concluziuni [2]).

Partea citată va putea propune observaţiunile sale.

Tribunalul sau judecătorul va pronunţa sentinţa în audienţă publică, chiar în acea zi, fără să o poată amâna pe altă zi, decât pentru neîndepliniri de instrucţiune [3]). *(Pr. P. Fr. 153)*.

152. Contravenţiunile se vor proba, sau prin procesele-verbale ori rapoartele ofiţerilor poliţiei judecătoreşti, sau prin martori, în lipsă de asemenea procese-verbale şi rapoarte, ori spre întemeierea acelora, după următoarele distincţiune:

Nimeni nu va fi primit, sub pedeapsă de nulitate, a proba prin martori peste cele sau în contra celor cuprinse în procesele-verbale ale procurorului, subprefectului, poliţaiului şi primarului. Procesele-verbale şi rapoartele acestor ofiţeri de poliţie nu pot fi atacate, în materie de contravenţiuni, decât după regulele procedurei falsului.

Procesele-verbale şi rapoartele celorlalţi ofiţeri de poliţie judiciară vor putea fi desbătute prin probe contrarii, sau scrise, sau testimoniale, dacă tribunalul sau judecă-

---

[1]) Conform *«Legei judecătoriilor de ocoale»*, art. 95—102, s'a ridicat dreptul de *opoziţie* la cărţile de judecată pronunţate în lipsă, acordându-se numai dreptul de *apel*.

[2]) Ministerul public nu este reprezentat pe lângă judecătoriile de ocoale, care ţin loc de tribunale poliţieneşti. La francezi art. 144, care nu a fost tradus de legiuitorul nostru, arată că: *«les fonctions du ministère public, pour les faits de police, seront remplies par le commissaire du lieu où siégera le tribunal etc.»*.

[3]) Art. francez corespunzător, 153, în aliniatul său final arată că sentinţa se poate pronunţa şi: *«au plus tard, dans l'audience suivante»*.

www.dacibuc.ro

torul va judeca de cuviinţă să admită acele probe. *(Pr. P. Fr. 154).*

153. Martorii vor face la audienţă, sub pedeapsă de nulitate, jurământ de a spune tot adevărul, nimic alt decât adevărul; grefierul sau judecătorul va lua notă de aceasta precum şi de numele, pronumele, etatea, profesiunea, locuinţa şi declaraţiunile lor cele mai principale. *(Pr. P. Fr. 155).*

154. Ascendenţii şi descendenţii inculpatului, fraţii, surorile, sau afinii (cuscrii) săi în aceleaşi grade, femeea sau bărbatul, chiar şi după despărţirea lor hotărîtă după legi, nu vor fi nici chemaţi, nici primiţi a da mărturie, fără însă ca mărturia persoanelor mai sus numite să poată cauza vreo nulitate, când ministerul public, partea civilă şi inculpatul nu s'au opus la admiterea lor ca martori. *(Pr. P. Fr. 156).*

155. Martorii cari nu se vor conforma citaţiunei [1]) vor putea fi constrânşi de tribunal, după rechiziţiunea ministerului public, sau de judecător, prin amendă pentru cea dintâi lipsă, şi prin constrângerea corporală pentru cea de a doua, pronunţate, una sau alta, chiar în audienţa la care au fost chemaţi. *(Pr. P. Fr. 157).*

156. Martorul condamnat la amendă pentru o primă lipsă şi care, după cea de a doua citaţiune, se va înfăţişa şi va produce înaintea tribunalului cuvintele legiuite de apărare, va putea [2]) fi liberat de amenda la care a fost condamnat. Dacă martorul nu este citat din nou, el va putea să se înfăţişeze de bună voie, în persoană sau printr'un împuternicit prin procuraţiune specială, la audienţa următoare, spre a prezenta cuvintele sale de apărare şi a câştiga, dacă se va cuveni, liberarea sa de amendă. *(Pr. P. Fr. 158).*

157. Dacă faptul nu prezintă nici delict, nici contravenţiune poliţienească, tribunalul va anula citaţiunea şi tot ce va fi urmat şi va statua prin aceeaşi sentinţă asupra cererilor de daune-interese. *(Pr. P. Fr. 159).*

158. Dacă faptul este un delict care atrage după sine pedeapsa corecţională sau şi mai gravă, tribunalul sau judecătorul poliţienesc va trimite pe părţi înaintea procurorului tribunalului corec-

[1]) Conform art. 4 din «*Legea flagrantelor delicte*» (Micul Parchet), martorii pot fi citaţi şi verbal, prin ori-ce ofiţer de poliţie judecătorească sau agent al forţei publice. A se vedea «*Legea flagrantelor delicte*» din 13 Aprilie 1913, în nota, la sfârşitul Procedurei penale.

[2]) Art. francez corespunzător, 158, după cuvântul «*putea*», adaugă imediat: «*sur les conclusions du ministère public*»

www.digibuc.ro

ţional sau judeţean. *(Pr. P. Fr. 160).*

159. Dacă inculpatul este dovedit făptuitor al unei contravenţiuni poliţieneşti, judecătorul sau tribunalul va pronunţa pedeapsa şi va hotărî, prin aceeaş sentinţă, asupra cererilor de restituţiune şi de daune-interese. *(Pr. P. Fr. 161).*

160. Partea care va cădea va fi condamnată la cheltueli, chiar şi către partea cea publică.

Cheltuelile vor fi lichidate (limpezite) prin sentinţă. *(Pr. P. Fr. 162).*

161. Ori-ce sentinţă de condamnare va fi motivată şi textul legei aplicate se va insera într'însa, sub pedeapsă de nulitate.

Se va face menţiune într'ânsa dacă este dată în ultima sau prima instanţă. *(Pr. P. Fr. 163).*

162. Originalul sentinţei va fi subscris de judecătorul care va fi ţinut şedinţa, fără să poată amâna subscrierea pe altă zi [1]).

La din contra urmare, grefierul sau ajutorul se va condamna la o amendă de lei 30 şi o acţiune recursorie civilă va putea exercita cel interesat, atât în contra judecătorului sau tribunalului, cât şi în contra grefierului sau ajutorului. *(Pr. P. Fr. 164).*

163. Ministerul public sau, unde nu este minister public, judecătorul [2]) şi partea civilă vor urmări executarea sentinţei, fie-care în ceeace-l priveşte. *(Pr. P. Fr. 165).*

§ 2. Despre jurisdicţiunea primarului ca judecător poliţienesc [3])

164. In comunele care nu sunt reşedinţă de tribunal poliţienesc, de poliţai, nici de subprefect, primarii [4]) sunt competenţi, ca şi acele autorităţi, a judeca:

1. Toate contravenţiunile cari sunt flagrante-delicte;

2. Toate celelalte contravenţiuni întâmplate în comuna lor, dacă atât autorii cât şi martorii contravenţiunilor se vor afla prezenţi în acea comună şi când cererea părţei reclamante de daune-interese va fi de o sumă determinată şi nu va trece peste 15 lei.

[1]) Art. francez corespunzător, 164, zice «*La minute du jugement sera signée... dans les 24 heures au plus tard*».

[2]) Art. francez corespunzător, 165, nu cuprinde cuvintele intermediare: «*sau, unde nu este minister public, judecătorul*».

[3]) A se vedea nota de sub art. 140 Pr. p. Intreg acest capitol este abrogat prin art. 54, 58 şi 109 din «*Legea Judecătoriilor de ocoale*» din 30 Decemvrie 1907, care a dat în judecata acestor judecătorii contravenţiunile, înlăturând dela judecarea lor pe primari, subprefecţi şi poliţai.

[4]) A se vedea nota de sub art. 140 Pr. p.

www.digibuc.ro

Primarii nu vor putea judeca niciodată contravenţiunile atribuite prin art. 141 tribunalelor poliţieneşti, poliţailor şi subprefecţilor. *(Pr. P. Fr. 166).*

165. Funcţiunile de grefier al primarului, în materiile poliţieneşti, vor fi împlinite de scriitorul satului sau de un scriitor al consiliului comunal.

166. Citaţiunile vor putea fi făcute printr'un avertisment al primarului, care va anunţa inculpatului faptul ce i se impută, ziua şi ora când trebuie să se înfăţişeze. *(Pr. P. Fr. 153, 169).*

167. Se va urma tot aşa şi pentru citaţiunile către martori; ele vor putea fi făcute printr'un avertisment, care va arăta momentul când se va primi depoziţiunea lor. *(Pr. P. Fr. 170).*

168. Primarul [1]) va ţinea şedinţele sale în casa consiliului comunal, sau în casa municipalităţei. Audienţele vor fi publice.

Se vor observa încă şi dispoziţiunile art. 147, 148, 149, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157 şi 160. *(Pr. P. Fr. 171).*

§ 3. Despre apel în contra sentinţelor poliţieneşti.

169. Sentinţele date în materie poliţienească [1]), vor putea fi atacate pe calea apelului, când acelea vor pronunţa închisoarea, sau când amenzile, restituţiunile şi reparaţiunile civile vor trece de lei 10, deosebit cheltuelile. *(Pr. P. Fr. 172).*

170. Apelul va fi suspensiv în tot timpul termenului de a face apel, precum şi în timpul judecărei apelului, executarea sentinţei va fi suspensă [2]). *(Pr. P. Fr. 173).*

171. Apelul sentinţelor tribunalului sau judecătorului poliţienesc se va face către tribunalul corecţional al judeţului, în termen de 10 zile dela primirea copiei de sentinţă, de către persoana interesată, sau la domiciliul său. *(Pr. P. Fr. 174).*

172. Când, asupra apelului, ministerul public sau vreuna din părţi va cere, se vor putea asculta martorii din nou şi se vor putea chema şi alţii noi. *(Pr. P. Fr. 175).*

173. Dispoziţiunilor articolelor precedente despre solemnitatea instrucţiunei [3]),

---

[1]) Acest articol a fost modificat în parte prin art. 51 din «*Legea Judecătoriilor de ocoale*» din 1907.

A se vedea şi art. 103, 104 şi 105 din «Legea Judecătoriilor de ocoale» din 1907, aflată în acest volum, înaintea Procedurei civile.

[2]) Art. francez corespunzător, 173, este redactat scurt: «*L'appel sera suspensif*». Toate celelalte detalii din art. 170 român lipsesc în art. 173 francez.

[3]) In textul oficial publicat la 1875, în locul cuvântului: «*instrucţiunei*», se spune din eroare: «*inscripţiunei*». Ediţia oficială din 1866 nu cuprinde

www.digibuc.ro

natura probelor, forma, autenticitatea şi subsemnătura sentinţei definitive, condamnarea la cheltueli, precum şi despre pedepsele pronunţate prin acele articole, se vor aplica şi la sentinţele date, în apel, de tribunalele judeţene sau de tribunalele corectionale propriu zise *(Pr. P. Fr. 176)*.

174. Ministerul public şi părţile vor putea, fiind caz, să facă recurs pentru casare în contra sentinţelor date, în ultima instanţă, de tribunalele poliţieneşti, de subprefecţi, poliţaisau primari [1]) ori în contra sentinţelor date în apel de tribunalele corecţionale sau de tribunalele judeţene.

Recursul se va face după forma şi în termenele ce se vor prescrie mai jos. *(Pr. P. Fr. 177)*.

175. La începutul fie-cărui trimestru, tribunalele poliţieneşti, subprefecţii, poliţaii şi primarii [1]) vor transmite ministerului public de lângă tribunalul judeţean sau corecţional, extractul sentinţelor poliţieneşti ce se vor fi dat în trimestrul precedent şi cari vor fi pronunţat pedeapsa închisorei. Ministerul public va depune acest extract la grefa tribunalului corecţional. El va da o socoteală sumară de aceste extracte către ministerul public de lângă Curtea de apel. *(Pr. P. Fr. 178)*.

Cap. II. Despre tribunale în materie corecţională [2])

176. Tribunalele de judeţe, pe lângă însărcinările puse asupră-le prin articolele precedente, vor judeca şi delictele silvice urmărite după cererea administraţiunei, cum şi toate delictele a căror pedeapsă trece peste 5 zile de închisoare şi 25 lei de amendă. *(Pr. P. Fr. 179)*.

177. Dacă se comite un delict corecţional în locul şi în timpul audienţei, preşedintele va face proces-verbal despre faptul întâmplat, va asculta pe prevenit şi pe martori, şi tribunalul va aplica, fără a se ridica de pe loc, pedepsele prescrise de lege. Această dispoziţiune îşi va avea aplicarea la delictele corecţionale comise în locul şi în timpul audienţelor Curţilor de apel şi chiar ale audienţelor tribunalelor, când judecă în civil, rămânând însă celui condamnat prin sentinţa dată în asemenea cazuri, dreptul de apel în contra acelei sentinţe. *(Pr. P. Fr. 181)*.

178. Tribunalul, în materie

---

această eroare. De alt-fel textul francez corespunzător întrebuinţează cuvântul: «*instrucţiunei*».

[1]) A se vedea nota de sub art. 140 Pr. P.

[2]) Asupra competenţei penale sau corecţionale a judecătorilor de ocoale a se vedea art. 51—54 din legea respectivă dela 1907, ce se află la începutul acestui volum, înaintea Procedurei civile.

www.digibuc.ro

corecțională, va intra în cercetarea delictelor de competența sa, sau în urma trimiterei ce i se va fi făcut conform art. 131 și 158, sau prin de-adreptul cerere din partea celui vătămat, iar în delictele silvice, din partea administrațiunei și, în toate cazurile, din partea ministerului public. *(Pr. P. Fr. 182).*

179. Partea civilă va face, prin actul său de plângere către tribunal, alegere de domiciliu în orașul unde se află tribunalul [1]). *(Pr. P. Fr. 183).*

180. Se va da un termen cel puțin de trei zile, osebit de câte o zi pentru fiecare distanță de 2 miriametri, dela citațiune până la judecată, sub pedeapsă de nulitatea condamnațiunei ce s'ar pronunța în lipsă în contra persoanei citate. Această nulitate însă nu se va putea propune decât la cea dintâiu audiență și mai înainte de orice apărare. *(Pr. P. Fr. 184).*

181. In procesele relative la delicte cari nu atrag pedeapsa închisorii, prevenitul va putea fi reprezentat de un vechil; tribunalul însă va putea ordona înfățișarea sa în persoană. *(Pr. P. Fr. 185).*

182. Dacă prevenitul nu se va înfățișa, el va fi judecat în lipsă. *(Pr. P. Fr. 186).*

183. Condamnarea în lipsă va rămânea ca cum nu ar fi fost, dacă prevenitul, în termen de 5 zile, adăogit cu câte o zi pentru fie-care distanță de 2 miriametri, socotite dela primirea copiei de sentință de dânsul, sau la al său domiciliu, va forma opozițiune la executarea sentinței [2]).

Cu toate acestea, cheltuelile ocazionate printr'o opozițiune vor rămânea în sarcina prevenitului [3]). *(Pr. P. Fr. 187).*

184. Dacă, după citațiunile făcute de tribunal în urma opozițiunei, opunentul nu se înfățișează, opozițiunea sa va rămânea nulă, și sentința ce va fi dat tribunalul asupra opozițiunei nu se va mai putea ataca de oponent decât pe calea apelului, după cum se va arăta mai jos [4]). *(Pr. P. Fr. 188).*

---

[1]) Art. francez corespunzător, 183, continuă: *«la citation énoncera les faits et tiendra lieu de plainte».*

[2]) Art. francez corespunzător, 187, adaugă la finitul acestui aliniat: *«et notifie son opposition tant au ministère public qu'à la partie civile».*

[3]) Art. francez corespunzător, 187, cuprinde și un al treilea aliniat, al cărui text este următorul: *«Toutefois, si la signification n'e pas été faite à personne, ou s'il ne résulte pas d'actes d'execution du jugement que le prévenu en a eu connaissance, l'opposition sera recevable jusqu'a l'expiration des délais de la prescription de la peine».*

[4]) Art. francez corespunzător, 188, mai cuprinde și un al 2-lea aliniat: *«Le Tribunal pourra, s'il y échoit, accorder une provision, et cette disposi-*

www.digibuc.ro

185. Proba delictelor corecționale se va face după modul prescris prin art. 152, relativ la contravențiuni polițienești, cu deosebire că procesele-verbale și rapoartele ofițerilor poliției judecătorești, cu excepțiune de acelea ale procurorilor, substituților și judecătorilor de instrucțiune, pot fi combătute de inculpat prin probe contrarii, sau scrise sau testimoniale.

Grefierul va lua note de declarațiunile martorilor și de răspunsurile prevenitului.

Aceste note se vor viza de către președinte în termen de trei zile dela pronunțarea sentinței.

Dispozițiunile articolelor 155, 156, 157, 158 și 159 se aplică și la tribunalele corecționale. *(Pr. P. Fr. 189).*

186. Instrucțiunea va fi publică, sub pedeapsă de nulitate.

Ministerul public, partea civilă sau apărătorul său și, în privința delictelor silvice, delegatul administrațiunei, vor expune cauza; procesele-verbale sau rapoartele, dacă s'au făcut, vor fi cetite de grefier, martorii pentru sau contra vor fi ascultați, dacă cere trebuința, și imputările ce li se pot face vor fi propuse și judecate; actele ce pot servi spre ușurarea sau în greutatea prevenitului vor fi prezentate martorilor și părților; prevenitul va fi întrebat; prevenitul și persoanele responsabile de reparațiuni sau restituțiuni civile vor propune apărările lor; ministerul public va rezuma procesul și își va face concluziunile. Prevenitul și persoanele responsabile de reparațiuni sau restituțiuni civile vor putea replica.

Sentința va fi pronunțată chiar în acea zi, dacă s'a terminat instrucțiunea [1]). *(Pr. P. Fr. 190).*

187. Dacă faptul nu este socotit nici delict, nici contravențiune polițienească, tribunalul va anula instrucțiunea, citațiunea și tot ce va fi urmat, va da drumul prevenitului și va statua asupra cererilor de daune-interese. *(Pr. P. Fr. 191).*

188. Dacă faptul este contravențiune polițienească, și dacă partea publică, sau partea civilă, sau prevenitul [2]) n'a cerut trimiterea procesului la tribunalul polițienesc, tribunalul corecțional va aplica pedeapsa și va statua, dacă cere trebuința, asupra daunelor-interese.

In acest caz, sentința va fi fără apel. *(Pr. P. Fr 192).*

189. Dacă faptul e de natu-

tion sera exécutoire nonobstant l'appel».

[1]) Art. francez corespunzător, 190, adaugă la finit: «*ou, au plus tard, à l'audience qui suivra celle où l'instruction aura été terminée*».

[2]) In art. francez corespunzător, 192, lipsesc cuvintele: «*sau prevenitul*».

www.digibuc.ro

ră a merita o pedeapsă criminală, tribunalul va putea da îndată mandatul de depunere sau mandatul de arestare, afară de crimele pedepsite numai prin degradaţiunea cetăţenească [1]) şi va trimite pe prevenit înaintea judecătorului de instrucţiune competent. *(Pr. P. Fr. 193).*

190. Ori-ce sentinţă şi condamnare în contra prevenitului şi în contra părţei responsabile de reparaţiuni sau restituţiuni civile [2]), va condamna şi la cheltueli, chiar şi la cele făcute de către partea cea publică.

Cheltuelile vor fi lichidate (limpezite) prin aceeaş sentinţă. *(Pr. P. Fr. 194).*

191. In dispozitivul oricărei sentinţe condamnătoare se vor enunţa faptele de care persoanele citate se vor socoti culpabile sau responsabile, pedeapsa şi condamnaţiunile civile.

Textul legei ce se va aplica va fi cetit la audienţă de preşedinte; se va face menţiune în sentinţă de această lectură, şi textul legei se va insera într'însa, sub pedeapsă de o amendă de 50 lei în contra grefierului. *(Pr. P. Fr. 195).*

192. Originalul sentinţei va fi subscris chiar în acea zi de judecătorii ce au pronunţat-o; grefierul care va da copie de pe o sentinţă care nu este încă subscrisă, se va urmări ca inculpat de abuz de încredere. Ministerul public va cere să i se înfăţişeze în toate lunile originalele sentinţelor şi, găsind vre-o contravenţiune la acest articol, va face procesverbal pentru a se procede după cum se va cuveni. *(Pr. P. Fr. 196).*

193. Sentinţa se va executa după cererea ministerului public şi a părţei civile, întru ceeace priveşte pe fiecare.

Cu toate acestea, urmăririle pentru adunarea amenzilor şi a confiscărilor vor fi făcute, în numele ministerului public, de casierii fiscului. *(Pr. P. Fr. 197).*

194. Ministerul public va fi dator, în termen de 15 zile după pronunţarea sentinţei, să trimită un extract de pe dânsa ministerului public de lângă Curtea apelativă. *(Pr. P. Fr. 198).*

195. Sentinţele date în materii corecţionale se vor putea ataca pe calea apelului. *(Pr. P. Fr. 199).*

196. Apelul se va face către Curtea apelativă în circumscripţia căreia se află tribunalul. *(Pr. P. Fr. 201).*

197. Facultatea de a apela o vor avea:

1. Părţile prevenite sau responsabile;

2. Partea civilă, întru ceeace

---

[1]) In art. francez corespunzător, 193, lipsesc cuvintele: *«afară de crimele pedepsite numai cu degradaţiunea cetăţenească».*

[2]) Art. francez corespunzător, 194, adaugă imediat: *«ou contre la partie civile».*

www.dacoromanica.ro

privește numai interesele sale civile;

3. Administrațiunea, pentru delictele silvice;

4. Ministerul public de lângă tribunalul de întâia instanță;

5. Ministerul public de lângă Curtea apelativă. *(Pr. P. Fr. 202)*.

198. Dreptul de apel va fi pierdut, afară de cazul art. 200, dacă nu s'a făcut declarațiunea de apel la grefa tribunalului care a dat sentința, în termen de zece zile cel mult după pronunțarea ei; dacă sentința este dată în lipsă, acele zece zile se vor socoti din ziua în care s'a primit copia sențiței de către partea cea condamnată sau la domiciliul său, osebit de câte o zi pentru fiecare distanță de doui miriametri.

In tot timpul acestor 10 zile, cum și în timpul judecărei apelului, executarea sentinței va fi suspensă. *(Pr. P. Fr. 203)*.

199. Cererea cuprinzătoare de mijloacele apelului va putea fi dată la aceeaș grefă, în acelaș termen; ea va fi subscrisă de către apelant sau de un anume al său împuternicit pentru aceasta.

In acest din urmă caz, procurațiunea va rămânea anexată la cerere.

Această cerere va putea fi dată și de-adreptul la grefa Curței. *(Pr. P. Fr. 204)*.

200. Ministerul public al Curței apelative va fi dator a notifica recursul său, sau prevenitului, sau persoanei responsabile civil despre delict, în termen de două luni din ziua pronunțărei sentinței sau, dacă sentința i s'a notificat legal de către una din părți, în termen de o lună din ziua acestei notificări. In caz de a nu observa aceste termene, ministerul public va pierde dreptul de apel. *(Pr. P. Fr. 205)*.

201. Liberarea prevenitului achitat nu va putea fi suspensă, când nici un apel nu va fi fost declarat sau notificat în cele trei zile după pronunțarea sentinței. *(Pr. P. Fr. 206)*.

202. Cererea de apel, dacă se va fi dat la grefa tribunalului de întâia instanță, va fi trimisă, împreună cu ori-ce alte acte, de ministerul public la grefa Curții, în 24 ore dela declararea sau dela notificarea apelului.

Dacă cel în contra căruia sentința a fost pronunțată se află la arest, el va fi, în acelaș termen, și după ordinul ministerului public, strămutat la casa de arest a locului unde se află Curtea apelativă. *(Pr. P. Fr. 207)*.

203. Hotărîrile date în lipsă asupra apelului vor putea fi atacate pe calea opoziținei, în aceeaș formă și în aceleași termene ca și sentințele date de tribunalele corecționale.

Opoziținea va rămânea nulă, dacă oponentul nu se înfățișează după citațiunea

www.digibuc.ro

ce i se va trimite în urma opoziţiunei sale.

Deciziunea ce se va da asupra opoziţiunei, nu va putea fi atacată de partea ce o va fi format, decât înaintea Curţei de casaţiune. *(Pr. P. Fr. 208)*.

204. Apelul va fi judecat la audienţă, în curs de 30 zile dela primirea sa, după raportul unui judecător. *(Pr. P. Fr. 209)*.

205. In urma raportului şi mai înainte de a emite raportul şi judecătoriei curţei opiniunea lor, prevenitul, sau de a fost achitat, sau de a fost condamnat de instanţa inferioară, persoanele civile responsabile de delict, partea civilă şi ministerul public vor fi auziţi în forma şi după ordinea prescrisă prin articolul 180 [1]). *(Pr. P. Fr. 210)*.

206. Dispoziţiunile articolelor precedente, despre solemnitatea instrucţiunei, natura probelor, forma, autenticitatea şi subsemnătura sentinţei definitive a celei dintâi instanţe, despre condamnaţiunea la cheltuieli şi despre pedepsele ce pronunţă acele articole, se vor aplica şi la hotărîrile date în apel. *(Pr. P. Fr. 211)*.

207. Dacă sentinţa este reformată pe temeiul că faptul nu este recunoscut nici delict, nici contravenţiune poliţienească prin nici o lege, Curtea va apăra pe prevenit şi va statua, dacă se va cuveni, asupra daunelor-interese. *(Pr. P. Fr. 212)*.

208. Dacă sentinţa este anulată din cauză că faptul prezintă numai o contravenţiune poliţienească, şi dacă nici partea publică, nici partea civilă, nici prevenitul [2]) n'a cerut trimiterea procesului înaintea tribunalului poliţienesc competent, Curtea va pronunţa pedeapsa şi va statua asemenea, dacă cere cazul, şi asupra daunelor-interese. *(Pr. P. Fr. 213)*.

209. Dacă sentinţa este anulată pentru cuvânt că faptul este de natură a merita o pedeapsă criminală, Curtea va da, dacă cere cazul, mandat de depunere şi chiar mandat de arestare şi va trimite pe prevenit înaintea unuia din funcţionarii competenţi, afară de cel ce a făcut instrucţiunea şi de cel ce a luat parte la judecată. *(Pr. P. Fr. 214)*.

210. Dacă sentinţa este anulată pentru vre-o violaţiune sau omisiune de forme din cele prescrise prin lege sub pedeapsă de nulitate, Curtea va statua ea însăşi asupra fondului. *(Pr. P. Fr. 215)*.

211. Partea civilă, preve-

[1]) Articolul care trebuie citat aci este 186, corespunzător cu art. 190 din Procedura penală franceză, articol care se află citat şi în textul francez.

[2]) In art. francez corespunzător, 213, lipseşte expresiunea: «*nici prevenitul*».

www.digibuc.ro

nitul, partea publică, persoanele supuse pentru delict la răspundere civilă, vor putea face recurs pentru casarea deciziunei. *(Pr. P. Fr. 216).*

TITLUL II

DESPRE CAUZELE CARI TREBUIESC A FI SUPUSE JURAȚILOR

Cap. I. Despre punerea sub acuzare

212. Ministerul public de lângă Curtea de apel, în termen de cinci zile dela primirea actelor ce i se vor fi transmis, conform cu art. 135 [1]), va fi dator a pune cauza în stare de a fi judecată și a-și face raportul în alte cinci zile următoare cel mult.

In acest timp, partea civilă și prevenitul vor putea da ori-ce memoriu ar voi, fără ca prin aceasta să se poată întârzia raportul. *(Pr. P. Fr. 217).*

213. Judecătorii Curței de apel ce vor fi desemnați spre a constitui camera de acuzațiune [2]) vor asculta raportul ministerului public și vor statua asupra rechizițiunilor sale.

Ei se vor aduna când va cere ministerul public; în lipsă de asemenea cerere, ei se vor aduna cel puțin odată pe săptămână.

Ei vor fi aleși prin sorți pe timp de un an. *(Pr. P. Fr. 218).*

214. Președintele camerei de punere sub acuzațiune va fi dator a face să se pronunțe deciziunea acestei camere îndată după ascultarea raportului ministerului public; la caz de imposibilitate, camera se va pronunța cel mult în trei zile după acel raport. *(Pr. P. Fr. 219).*

215. Dacă cauza este de natură a fi judecată de înalta Curte de justiție sau de casațiune, ministerul public este dator a cere suspensiunea și trimiterea cauzei la acea Curte și camera de acuzațiune a ordona aceasta. *(Pr. P. Fr. 220).*

216. Afară de cazul prevăzut în articolul precedent, camera de acuzațiune va proceda a examina dacă există în contra prevenitului probe sau indicii de vr'un fapt calificat de crimă prin lege și dacă aceste probe sau indicii sunt destul de grave, pentru ca să se pronunțe punerea sub acuzațiune. *(Pr. P. Fr. 221).*

217. Grefierul va da lectură de toate actele procesului în ființa ministerului public. Aceste acte, împreună

[1]) Art. francez corespunzător, 217, face trimitere la două articole: 133 și 135, echivalente cu art. române 135 și 137. El se exprimă ast-fel: «*qui lui auront été transmises en exécution de l'article 133 ou de l'article 135*».

[2]) In privința compunerei *camerei de punere sub acuzare*, a se vedea art. 29 din «*Legea de organizare judecătorească*» din 24 Martie 1909.

www.digibuc.ro

cu memoriile ce vor fi dat partea civilă şi prevenitul, se vor lăsa pe masă, înaintea judecătorilor. *(Pr. P. Fr. 221).*

218. Partea civilă, prevenitul şi martorii nu se vor înfăţişa. *(Pr. P. Fr. 223).*

219. Ministerul public, după ce va fi depus pe masă rechiziţiunea sa scrisă şi subscrisă, se va retrage împreună cu grefierul. *(Pr. P. Fr. 224).*

220. Judecătorii vor delibera între sine îndată, fără a se ridica de pe loc şi fără a comunica cu nimeni. *(Pr. P. Fr. 225).*

221. Camera de acuzaţiune va statua, prin una şi aceeaşi deciziune, asupra delictelor conexe (înclinate) ale căror acte se vor afla produse în acelaş timp înaintea sa. *(Pr. P. Fr. 226).*

222. Delictele sunt conexe, dacă au fost comise în acelaş timp de mai multe persoane adunate, sau dacă au fost comise de diferite persoane, chiar în diferite timpuri şi în diverse locuri, însă după înţelegere formată mai dinainte între dânsele, sau dacă culpabilii au comis unele delicte numai ca să-şi procure mijloace spre a comite altele, ca să faciliteze, ca să împlinească punerea lor în lucrare sau ca să se asigure în contra pedepsei. *(Pr. P. Fr. 227).*

223. Camera de acuzaţiune va putea ordona, de va cere trebuinţa, informaţiuni noi, însă în cel mai scurt termen. Ea va putea cere asemenea dela tribunalul de întâia instanţă trimiterea actelor ce vor fi rămas depuse acolo în urmarea articolului 135. *(Pr. P. Fr. 228).*

224. Dacă camera de acuzaţiune nu descoperă nici o urmă de vr'un delict prevăzut prin lege, sau dacă nu află îndestule indicii de culpabilitate, va ordona liberarea prevenitului, şi aceasta se va executa îndată, afară dacă prevenitul nu e reţinut pentru vre-o altă cauză.

Tot asemenea se va urma şi în caz când Curtea va statua asupra unei opoziţiuni făcute, conform art. 137 [1]), la liberarea prevenitului pronunţată prin ordonanţa judecătorului de instrucţiune; ea va confirma acea ordonanţă dacă nu descopere nici o urmă de vr'un delict prevăzut prin lege, şi aceasta se va executa precum s'a zis în paragraful precedent. *(Pr. P. Fr. 229).*

225. Dacă camera de acuzaţiune socoteşte că faptul prevenitului este de natură poliţienească saucorecţională, ea pronunţă darea sa în judecata tribunalului competent.

In caz de trimiterea pre-

[1]) Din eroare, în textul oficial publicat în 1875 se citează aci art. 138 în loc de 137, care se referă la materia respectivă. Ediţiunea oficială din 1866 nu cuprinde această eroare.

www.digibuc.ro

venitului la un tribunal poliţienesc, el va fi liberat dela închisoare. *(Pr. P. Fr. 230)*.

226. (Mod. L. 17 Aprilie 1875). Dacă faptul este calificat de crimă prin lege şi dacă camera de acuzaţiune află îndestulătoare probele aduse în contra prevenitului, va ordona trimiterea acestuia înaintea Curţei juraţilor.

In toate cazurile şi ori-care ar fi ordonanţa judecătorului de instrucţiune, Curtea va fi datoare, după rechiziţiunile ministerului public, să statueze, pentru fie-care din prevenţii trimişi înaintea sa, asupra tuturor faptelor de crime, delicte sau contravenţiuni ce rezultă din procedură.

Curtea juraţilor va intra în cercetarea delictelor politice sau de presă, în urma trimiterei ce i se va face prin ordonanţa judecătorului de instrucţiune. Pentru delictele de presă, Curtea juraţilor le va judeca încă şi după cererea directă din partea celui vătămat, adresată preşedintelui tribunalului.

Citaţiunea va fi adresată persoanei sau la domiciliul prevenitului, sau la redacţiunea jurnalului. *(Pr. P. Fr. 291)*.

227. Când camera va pronunţa punerea prevenitului sub acuzaţiune, va da în contra lui o ordonanţă de arestare. Această ordonanţă va fi conformă celor prescrise la art. 136 al acestui codice. *(Pr. P. Fr. 232)*.

228. Ordonanţa de arestare va fi inserată în deciziunea camerei de acuzaţiune. Acea deciziune va cuprinde şi ordinul de conducerea acuzatului la casa de opreală de lângă Curtea juraţilor înaintea căreia este trimis. *(Pr. P. Fr. 233)*.

229. Deciziunea camerei de acuzaţiune va fi subscrisă de toţi judecătorii cari o au dat; se va face într'însa menţiune, sub pedeapsă de nulitate, atât de rechiziţiunea ministerului public, cât şi de numele fiecărui judecător. *(Pr. P. Fr. 234)*.

230. In toate cauzele, camera de acuzaţiune, mai întâi de a fi decis dacă se cuvine a pronunţa punerea sub acuzaţiune, va putea din oficiu să ordone urmăriri, aducere de alte acte, informări, fără a distinge dacă este sau nu începută o instrucţiune de cei dintâi judecători, şi apoi să statueze cele de cuviinţă. *(Pr. P. Fr. 235)*.

231. In cazul articolului precedent unul dintre membrii camerei va face funcţiunea de judecător instructor. *(Pr. P. Fr. 236)*.

232. Judecătorul va asculta pe martori sau va însărcina cu primirea depoziţiunilor lor pe unul din judecătorii tribunalului în a cărui circumscripţiune se află cu locuinţa lor; va face in-

www.digibuc.ro

terogator- prevenitului; va face să se constate în scris toate probele sau indiciile ce vor putea fi adunate şi va da, după împrejurări, mandate de aducere, de depunere sau de arestare. *(Pr. P. Fr. 237)*.

233. Ministerul public îşi va face raportul în cinci zile, după remiterea ce-i va fi făcut judecătorul instructor de actele procesului. *(Pr. P. Fr. 238)*.

234. Dacă va rezulta din cercetare că este caz de a trimite pe prevenit înaintea Curţei juraţilor, camera va pronunţa după cum s'a zis în articolele 226, 227 şi 228. Dacă se cuvine a trimite pe prevenit înaintea poliţiei corecţionale, camera se va conforma dispoziţiunilor art. 225.

Dacă, în cazul acesta, prevenitul a fost arestat şi dacă delictul poate atrage pedeapsa închisorei, el va rămânea în închisoare până la a sa judecare. *(Pr. P. Fr. 239)*.

235. Se vor observa încă şi celelalte dispoziţiuni ale prezentului codice cari nu sunt contrarii celor cinci articole precedente. *(Pr. P. Fr. 240)*.

236. In cazurile când camera de acuzaţiune va trimite pe preveniţi înaintea Curţei juraţilor, ministerul public va redacta un act de acuzaţiune, în care vor fi expuse: 1) natura delictului care formează baza acuzaţiunei; 2) faptul şi toate circumstanţele care pot îngreuna sau uşura pedeapsa. Prevenitul va fi numit într'însul şi descris cu lămurire.

Actul de acuzaţiune se va termina prin următorul rezumat: „Prin urmare, N. este acuzat că a comis cutare omor, cutare furt, sau cutare altă [1]) crimă, cu cutare şi cutare circumstanţă". *(Pr. P. Fr. 241)*.

237. (Mod. L. 10 Iulie 1919). Deciziunea prin care prevenitul este dat în judecata Curţei juraţilor, precum şi actul de acuzare, trebuiesc comunicate şi lăsate în copie fie-căruia dintre acuzaţii deţinuţi în penitenciar, de către directorul temniţei sau de ajutorul său, iar celor lăsaţi liberi la domiciliul lor, de către ofiţerii de poliţie în comunele urbane, şi de către notari sau jandarmi în comunele rurale, cari vor încheia proces-verbal despre aceasta. *(Pr. P. Fr. 242)*.

238. In 24 de ore după darea acestor copii în mâna acuzatului, el va fi strămutat la casa de opreală a Curţei juraţilor de care are să fie judecat. *(Pr. P. Fr. 243)*.

239. Dacă acuzatul nu se poate prinde, sau nu se înfăţişează, se va judeca în lipsă, procedându-se în contra lui

[1]) Din eroare, în ediţia oficială din 1875 se zice: *«sau cutare şi cutare crimă»*, în loc de: *«sau cutare altă crimă»*, cum de alt-fel este şi în textul francez şi în ediţia oficială din 1866.

www.digibuc.ro

după regulile stabilite la Cap. II, Titlul IV, al acestei Cărţi. *(Pr. P. Fr. 244)*.

240. Ministerul public va da în ştire despre deciziunea prin care camera de acuzaţiune a trimis pe acuzat înaintea Curţei juraţilor, atât primarului comunei locului unde se află domiciliul acuzatului, dacă acel domiciliu este cunoscut, cât şi primarului locului unde s'a comis delictul. *(Pr. P. Fr. 245)*.

(Adaus. D. 19 Aug. 1919). Numele, profesiunea şi locuinţa martorilor propuşi vor fi notificate acuzaţilor deţinuţi în penitenciar, de către directorul temniţei sau ajutorul său, iar celor lăsaţi liberi, la domiciliul lor, de către ofiţerii de poliţie în comunele urbane, şi de către notari sau jandarmi în comunele rurale, cari vor încheia proces-verbal despre aceasta şi îl vor înainta de îndată locului în drept.

241. Prevenitul, în privinţa căruia camera de acuzaţiune va fi decis că nu se află în caz de a fi trimis înaintea Curţei juraţilor, nu va mai putea fi tras în judecată pentru acelaş fapt, afară numai dacă s'ar face niscai-va noi descoperiri în greutatea sa. *(Pr. P. Fr. 246)*.

242. Sunt considerate ca descoperiri noi în greutatea prevenitului, declaraţiunile de martori, actele şi procesele-verbale cari, neputând fi supuse la cercetarea camerei de acuzaţiune, sunt cu toate acestea de natură sau a întări probele pe cari camera le va fi aflat prea slabe, sau a da faptelor noi desvoltări folositoare întru descoperirea adevărului. *(Pr. P. Fr. 247)*.

243. In cazul acesta, ofiţerul poliţiei judiciare, sau judecătorul de instrucţiune, va procede la noua cercetare.

Judecătorul de instrucţiune, intrând în cercetare, va putea da, dacă va cere trebuinţa, mai înainte de trimiterea actelor sus zise la ministerul public, un mandat de depunere în contra prevenitului care va fi fost liberat după dispoziţiunile articolului 224. *(Pr. P. Fr. 248)*.

244. Ministerul public de lângă tribunalul judeţului va trimite la fiecare opt zile, la ministerul public de lângă Curte, o însemnare de toate cauzele criminale, corecţionale şi poliţieneşti care se vor fi ivit. *(Pr. P. Fr. 249)*.

245. Când în însemnarea cauzelor corecţionale sau poliţieneşti, ministerul public de lângă Curte va găsi unele cari înfăţişează caractere mai grave, va putea ordona aducerea actelor în termen de 20 zile dela primirea însemnărei şi va face, în alt termen de 15 zile dela primirea lor, rechizitiunile ce va judeca iar camera de acuzaţiune va ordona în termen de 3 zile cele de cuviinţă. *(Pr. P. Fr. 250)*.

www.digibuc.ro

Cap. II. Despre formarea Curții juraților [1])

246. (Abr, L. Org. Jud. 1909). *Iată textul art. 33—38 din «Legea de organizare judecătorească» din 24 Martie 1909, care abrogă și înlocuește art. 246, 247, 249, 250, 251 și 283 din Procedura Penală.*

CURȚILE CU JURAȚI

33. Se va forma o Curte cu juri pentru fie-care județ.

Ea se va compune din 3 membri, dintre care președintele va fi un consilier dela Curtea de apel, iar ceilalți doi judecători dela tribunalul județului și din o comisiune de douisprezece jurați.

34. Consilierii însărcinați să președeadă una sau mai multe Curți cu juri vor fi trași la sorți cu bile, fie-care din o secțiune deosebită a Curței de apel, de primul-președinte al Curței, în ședință publică și în prezența procurorului-general.

Cei ieșiți la sorți nu vor mai lua parte la tragerile ce vor urma în cursul anului, decât după ce și ceilalți consilieri vor fi îndeplinit aceeaș însărcinare.

35. Județele din circumscripțiunea fie-cărei Curți se vor grupa în două serii, urmând ca Curțile cu juri să se țină succesiv în fiecare din județele cuprinse în ele.

36. Curtea cu juri va ține în fie-care județ trei sesiuni ordinare pe an. Sesiunile din fiecare serie de județe vor începe la 15 Septemvrie, 15 Ianuarie și 1 Maiu.

In Ilfov se vor ține cinci sesiuni ordinare pe an, care vor începe la 15 Septemvrie, 1 Octomvrie, 15 Ianuarie, 1 Februarie și 1 Maiu.

Fie-care sesiune va dura zece zile, putând fi prelungită de președintele Curței cu încă cinci zile, pentru terminarea proceselor în stare de a fi judecate.

Ori de câte-ori trebuința se va simți, ministrul de justiție va putea, prin deciziune ministerială, să convoace în sesiune extraordinară o Curte cu juri, determinând procesele de judecat și durata acestei sesiuni.

37. Un regulament de administrație publică va grupa județele din circumscripția fie-cărei Curți de apel în două serii, va hotărî ordinea și epocele în cari se va ține Curtea cu juri în fie-care din ele și va determina toate celelalte condițiuni privitoare la funcționarea Curților cu juri.

38. Sunt abrogate art. 246, 247, 249, 250, 251, și 283 din procedura penală.

[1]) Prin *«Legea de organizare judecătorească»* din 24 Martie 1909 au fost abrogate art. 246, 247, 249, 250, 251 și 283 din Procedura penală, relative la *Curțile cu juri*. Ele au fost înlocuite prin art. 33—38 din *«Legea de organizare judecătorească»* din 24 Martie 1909.

www.digibuc.ro

247. (Abr. L. Org. Jud. din 24 Martie 1909).

§ 1. Despre Curtea juraților

248. Membrii Curții de apel cari vor fi votat punerea sub acuzare, nu vor putea în acea cauză să facă parte din Curtea juraților, sub pedeapsă de nulitate.

(Adaus L. Org. Jud. 1909). Dispozițiunile art. 248 pr. penală nu se vor aplica însă și la membrii Curții cari vor fi compus secțiunea vacanțelor.

(Mod. Legea 16 Iulie 1868). Asemenea și judecătorul dela tribunal care a făcut instrucțiunea procesului ce judecă.

Prin judecătorul ce a făcut instrucțiunea se înțelege acela care a dat un mandat de depunere, de arestare, sau acela care a subscris ordonanța de urmărire.

(Adaus L. Org. Jud. 1909). Prin derogațiune la art. 248, al. III pr. penală, judecătorii cari se vor fi pronunțat asupra mandatului de arestare pot lua parte la judecarea procesului în fond. *(Pr. P. Fr. 257).*

249. (Abr. L. O. J. 24 Mart. 1909).

250. (Abr. L. O. J. 24 Mart. 1909).

251. (Abr. L. O. J. 24 Mart. 1909).

252. Acuzații cari vor fi fost aduși în casa de arest după deschiderea seziunei, nu vor putea fi judecați decât dacă ministerul public va cere, dacă acuzații vor consimți și dacă președintele va ordona judecarea lor; în acest caz, ministerul public și acuzații vor fi considerați că au renunțat la facultatea de a face recurs pentru nulitate în contra deciziunei de punere sub acuzațiune. *(Pr. P. Fr. 261).*

253. Deciziunile Curței juraților nu vor putea fi atacate decât înaintea Curții de casațiune și în formele determinate prin lege. *(Pr. P. Fr. 262).*

254. (Mod. L. 17 Aprilie 1875). Dacă, după notificațiunea făcută juraților, conform art. 278, președintele Curții cu juați a venit în cazul de a nu mai putea îndeplini funcțiunile sale de președinte, va fi înlocuit prin un alt judecător dela Curte, care se va desemna de primul președinte.

255. (Mod. Le. 17 Aprilie 1875). La caz de lipsă sau ori-ce altă împiedicare a vreunuia din judecătorii ce vor asista împreună cu președintele pe juați, el se va putea înlocui cu președintele tribunalului și, la caz de împiedicare a acestuia, se va înlocui cu un alt judecător dela tribunalul cel mai apropiat, tras la sorți de președintele tribunalului.

256. (Abr. L. 16 Iulie 1868).

257. (Mod. Legea 16 Iulie 1868). Procurorul general trimite din membrii cari compun parchetul Curții, sau va delega pe procurorul local,

www.digibuc.ro

pentru a ţine şedinţele, după importanţa afacerilor. Se va duce el însuşi când va crede de trebuinţă. *(Pr. P. Fr. 265)*.

§ 2. Despre comisiunea juraţilor

258. (Mod. Lg. 17 Aprilie 1875). Au drept de a fi juraţi:

1. Cei ce vor putea proba prin certificate că au trecut învăţământul unei şcoale secundare de ori-ce ramură sau alte studii superioare;

2. Cei ce se bucură de un venit anual de 1500 lei noi, în avere imobilă;

3. Profesorii, foşti sau în activitate, şi institutorii;

4. Cei ce exercită o profesiune liberală; comercianţii şi industriaşii cari plătesc o patentă până la gradul al doilea inclusiv;

5. Funcţionarii civili şi militarii în retragere cari se bucură de o pensiune anuală de 1500 lei noi. *(Pr. P. Fr. 382)*.

259. (Mod. Lg. 17 Aprilie 1875). Nimeni nu va putea îndeplini funcţiunea de jurat, dacă nu va fi în etate de 25 ani împliniţi, dacă nu se va bucura de drepturile publice, civile şi de familie, şi dacă nu se va afla în unul din cazurile de necapacitate sau de necompatibilitate prevăzute prin cele patru articole următoare. *(Pr. P. Fr. 381)*.

260. (Mod. Lg. 17 Aprilie 1875). Sunt necapabili de a fi juraţi:

1. Cei condamnaţi la o pedeapsă criminală;

2. Cei condamnaţi la o pedeapsă corecţională pentru:

a) Falsificare, rupere de sigilii şi sustragere de acte depuse în locuri publice;

b) Furt;

c) Înşelăciune;

d) Abuz de încredere;

e) Delapidare de bani publici şi percepere de taxe ilegale;

f) Mituire;

g) Mărturie mincinoasă, sperjur;

h) Atentat la bunele moravuri;

3. Cei ce sunt puşi sub acuzaţiune şi în stare de contumacie;

4. Funcţionarii neamovibili cari vor fi fost destituiţi după formele legale şi pentru fapte imputabile lor şi recunoscute ca atari;

5. Cei ce se află sub mandat de depunere sau de arestare, pe cât timp vor rămânea în această stare.

261. Sunt necapabili, pentru trei ani numai, cei ce vor fi fost condamnaţi la închisoare de o lună cel puţin.

262. Sunt în fine, necapabili de funcţiunile de juraţi:

1. Faliţii nereabilitaţi;

2. Servitorii cu simbrie;

3. Interdicţii;

4. Cei ce nu ştiu ceti şi scrie româneşte.

263. Funcţiunile de jurat sunt necompatibile cu funcţiunile de ministru, preşe-

www.digibuc.ro

dinte al Corpurilor legiuitoare, membru al consiliului de Stat [1]), director de minister şi cap de secţiune, prefect şi subprefect, judecător şi ofiţer al ministerului public, ofiţer al poliţiei judecătoreşti, militar în activitate, învăţător de şcoale primare, revizor şi subrevizor, perceptor de contribuţiuni, funcţionar al serviciului telegrafic şi preot de mir. *(Pr. P. Fr. 383)*.

264. Vor fi scutiţi de funcţiunile de jurat, după a lor cerere:

1. Cei trecuţi de 60 de ani;

2. Cei ce-şi ţin viaţa cu munca lor manuală şi diurnă.

265. Vor fi iertaţi de funcţiunile de jurat, după a lor cerere, membrii Corpurilor legiuitoare, pe cât timp ţine sesiunea.

266. (Mod. Lg. 17 Aprilie 1875). La împlinitul fie-cărui period de trei ani, prefecţii judeţelor vor forma o listă generală de toate persoanele domiciliate în judeţele lor şi cari, după art. 258, 259, 260, 261, 262, şi 263 [2]), se vor găsi având aptitudinea de a fi jurati.

Aceasta se va forma sub priveghierea procurorului general de pe lângă Curtea de apel, care va avea dreptul de a controla însuşi formarea listelor, sau de a delega pe unul din membrii parchetului sau pe preşedintele tribunalului local. *(Pr. P. Fr. 382)*.

267. Aceste liste se vor publica în toată întinderea judeţului şi se vor afige în timp de douăzeci zile la primărie şi în locurile principale ale fie-cărei comune, prin îngrijirea primarului, care va încheia proces-verbal de îndeplinirea acestei formalităţi, arătând ziua în care s'a făcut afigerea.

Copie de pe acest proces-verbal va fi dator primarul a îngădui oricui ar cere, în termen de patruzeci zile dela ziua afigerei. *(Pr. P. Fr. 384)*.

268. In acelaş termen de 40 zile, procurorul general, sau delegatul său, sau orice cetăţean, va putea să reclame înaintea prefectului, pentru înscrieri ilegale, pentru omisiuni sau pentru scuteli.

Apelul contra sentinţei prefectului se va putea face, în termen de douăzeci zile dela data ei, către tribunalul local, care va judeca de urgenţă şi în ultima instanţă validitatea reclamaţiunei.

Procedura va fi gratuită.

Odată acest termen trecut, nimeni nu va mai avea dreptul a cere excluderea sa pen-

---

[1]) Consiliul de Stat a fost desfiinţat prin Legea din 12 Iulie 1866, astfel ca aceste cuvinte se pot considera ca neexistente.

[2]) In ediţia oficială din 1866 din eroare se citează aci art. 264, care nu se referă la materie, în loc de art. 263. De alt-fel această eroare a fost corectată în ediţiunea oficială publicată la 1875, cu ocazia revizuirei Procedurei penale.

www.digibuc.ro

tru vreuna din cauzele menţionate, afară numai dacă cazul va fi survenit în urma înscrierei sale în listă. *(Pr. P. Fr. 384)*.

269. Formalităţile prescrise prin art. 266, 267 şi 268 se vor îndeplini pentru prima oară la 1 Iulie 1868; periodul de trei ani se va calcula dela această epocă.

270. In fie-care an, dela 1 Iulie, prefecţii judeţelor vor forma, tot sub priveghierea procurorului general, o listă suplimentară, compusă numai de persoanele locuind în oraşul unde se ţine Curtea cu juraţi.

271. Lista suplimentară, pentru fie-care reşedinţă de Curte cu juraţi, va fi dela patruzeci nume până la suma totală a listei fie-cărei reşedinţe; cea pentru Iaşi şi Craiova va cuprinde o sută, Bucureşti douăsute.

272. In fie-care an, în cele 15 zile dintâi ale lunei Iunie, ministerul de interne va îndatora pe prefecţi ca să aibă a procede la formarea listei suplimentare.

273. (Abr. L. 17 April. 1875).

274. (Abr. L. 17 Aprilie 1875).

275. (Mod. L. 17 Aprilie 1875).

După formarea atât a listei trienale, cât şi a celei suplimentare, şi mai înainte de 20 August, fie-care prefect o va comunica preşedintelui tribunalului unde va fi reşedinţa de Curte cu juraţi. Prefectul este personal responsabil de neîndeplinirea prescripţiunilor art. 268 şi următoarele, sub pedeapsă, în caz de contravenţiune, a unei amenzi dela 200 până la 2000 lei noi, care se va pronunţa, după cererea procurorului general, de către Curtea de apel, judecând în prima şi ultima instanţă.

276. (Abr. L. 17 Aprilie 1875)

277. Cu 15 zile înaintea deschiderei sesiunei, preşedintele tribunalului districtului unde se va ţine Curtea cu juraţi, care va avea cunoştinţă de această zi prin notificaţiunea ce i se va fi făcut, conform art. 251, de magistratul însărcinat ca să preşeadă Curtea cu juraţi, va trage la sorţi din listele trimise de prefecţi 36 nume, care au să formeze lista juraţilor pe tot timpul sesiunei.

Se vor mai trage la sorţi din lista trienală a districtului în care va funcţiona Curtea cu juraţi 4 nume, care au să serve ca juraţi suplimentari. *(Pr. P. Fr. 388)*.

278. Numele ieşite la sorţi se vor notifica persoanelor ce au să servească ca juraţi cu şapte zile, cel puţin, înaintea zilei când au să servească.

Această notificare se va face către persoana ce a ieşit la sorţi, sau se va lăsa la domiciliul ori reşedinţa sa. Ea va cuprinde ziua când persoana are să se afle la Curte

www.digibuc.ro

şi pedepsele ce atrage lipsa sa. *(Pr. P. Fr. 389).*

279. Dacă, din cele 40 persoane trase la sorţi, unele au murit sau au pierdut calitatea spre a fi jurati, preşedintele tribunalului va trage la sorţi, după ce va asculta pe ministerul public, alte nume în loc. *(Pr. P. Fr. 390).*

280. Din persoanele ieşite la sorţi, acelea cari vor avea cauze de scuze sau de iertare valabile, survenite, după cum s'a zis în art. 268, în urma formării listei de către prefect, le vor arăta în scris preşedintelui tribunalului, mai înainte de deschiderea sesiunei; tribunalul, ascultând concluziunile ministerului public va statua.

281. In ajunul fie-cărei zile când juraţii au să judece, preşedintele tribunalului sau magistratul însărcinat a prezida juraţii va examina dacă din lista menţionată la art. 277 au rămas, afară din cei legal scutiţi sau iertaţi, încă 25 persoane.

Dacă vor fi mai puţin de 25, se va trage la sorţi din lista suplimentară un număr de juraţi îndoit de acel cerut pentru a completa numărul de 25; însă cei 25 de juraţi se vor completa cu cei dintâi ieşiţi la sorţi, iar persoanele ieşite se vor înştiinţa îndată.

282. Lista de sesiune, astfel formată prin îngrijirea preşedintelui de tribunal, nu va servi decât pentru zece zile, afară de cazul când o cauză începută mai înainte de expirarea acestui termen nu s'ar fi putut săvârşi şi ar fi trebuinţă să se continue în zilele următoare.

283. (Abr. L. Org. Jud. 24 Martie 1909).

284. Lista juraţilor se va comunica fie-cărui acuzat deţinut în penitenciar, în ajunul zilei de judecată, de către directorul temniţei sau ajutorul său, cari vor încheia proces-verbal despre aceasta.

Acuzatul lăsat liber va fi ţinut să se prezinte în ajunul zilei de judecată la grefa Curţii cu juraţi, spre a lua cunoştinţă de lista juraţilor.

Această îndatorire i se va pune în vedere prin citaţiunea de notificare a termenului fixat pentru judecată.

In caz de neprezentare, formalitatea comunicărei listei juraţilor va fi considerată ca îndeplinită.

Prezentarea sau neprezentarea acuzatului se va constata printr'un proces-verbal încheiat de grefierul Curţii cu juraţi. *(Pr. P. Fr. 395).*

285. In ziua hotărâtă pentru judecarea fie-cărei cauze, toţi juraţii înscrişi în lista menţionată la art. 277, sau cel puţin 25 dintr'înşii, se vor afla prezenţi înaintea Curţii juraţilor. *(Pr. P. Fr. 393).*

286. Numele juraţilor cari au luat parte la serviciul unei Curţi de juraţi, într'o sesiune, nu se vor mai pune la sorţi în cursul anului afară de ca-

www.digibuc.ro

zul când, din cauza insuficienței numărului juraților înscriși în liste, nu s'ar putea completa numărul trebuincios pentru sesiune. In acest caz, se va completa lista de sesiune cu juriții din lista suplimentară și, la neajungere, chiar din lista generală. (*Pr. P. 249, 251, 281*; *Pr. P. Fr. 381*).

287. Ori-ce jurat care nu se va duce la postul său, după chemarea ce i se va face, fără a justifica o cauză legală de iertare sau scuză, va fi condamnat pentru întâia oară la o amendă de 200 lei, pentru a doua oară la o amendă de 500 lei, pentru a treia oară la o amendă de 1000 lei, și se va declara incapabil de a exercita funcțiunile de jurat în acel an.

Această amendă se va pronunța de judecătorii Curții printr'o sentință dată fără recurs și care se va publica în „*Monitorul Oficial*". (*Pr. P. Fr. 396*).

288. Aceeaș pedeapsă se va aplica în acelaș mod, și în contra acelui jurat care, după ce s'a dus la postul său, s'a retras mai înainte de terminarea misiunei sale, fără vre-o cauză judecată legală de judecătorii Curții. (*Pr. P. Fr. 398*).

289. Numărul de 12 jurați este necesar pentru a forma comisiunea unei ședințe.

Când însă un proces va fi complicat și se va crede că ar putea da loc la lungi desbateri, președintele Curții va trage la sorți doi jurați, cari vor asista ca supleanți la desbateri. (*Pr. P. Fr. 394*).

290. In ziua hotărâtă, și pentru fie-care cauză, se va face apelul juraților nescuzați și nedispensabili, înaintea deschiderei audienței, în prezența lor, a acuzatului și a ministerului public.

Numele fie-cărui jurat care va răspunde la apelul nominal se va pune într'o urnă.

Acuzatul mai întâi, sau apărătorul său, și ministerul public vor putea face fiecare câte șase recuzații, fără arătare de motive, în momentul când se va scoate din urnă numele fie-cărui jurat.

La caz când nu vor fi decât unsprezece jurați de recuzat, acuzatul va recuza șase și ministerul public cinci.

Acest număr nu se va mări, chiar când vor fi mai mulți acuzați.

Comisiunea juraților va fi formată îndată ce numărul juraților nerecuzați se va fi ridicat la douisprezece.

Nimeni nu poate fi jurat în acea afacere în care a figurat ca ofițer al poliției judecătorești, martor, expert, interpret sau parte, sub pedeapsă de nulitate. (*Pr. P. Fr. 399*).

291. (Abr. L. 17 Aprilie 1875).

292. (Abr. L. 17 Aprilie 1875).

293. Dacă sunt mai mulțe acuzați, ei se pot înțelegi

www.dibuc.ro

ca să-şi exercite recuzaţiunile sau împreună, sau despărţit.

In ambele cazuri, recuzaţiunile nu pot trece peste numărul defipt în articolele precedente. *(Pr. P. Fr. 402)*.

294. Dacă acuzaţii nu se pot înţelege împreună spre a recuza, se va hotărî prin sorţi ordinea în care să-şi facă fiecare dintr'ânşii recuzaţiunile.

In acest caz, juratul recuzat de un acuzat după această ordine, va fi recuzat pentru toţi până ce se va acoperi numărul recuzaţiunilor. *(Pr. P. Fr. 403)*.

295. Acuzaţii se mai pot înţelege ca să recuze în comun numai parte din juraţi, iar pentru rest să recuze fiecare după rândul ce i se va hotărî prin sorţi. *(Pr. P. Fr. 404)*.

296. Odată ce comisiunea juraţilor va fi formată, se va începe cercetarea acuzatului sau a acuzaţilor, conform procedurei penale. *(Pr. P. Fr. 405)*.

297. Dacă, din ori-ce întâmplare, cercetarea acuzaţilor pentru faptele imputate se va amâna pentru sesiunea viitoare, se va face atunci o altă listă, se va procede la noi recuzaţiuni şi se va forma lista de douisprezece juraţi, conform regulilor prescrise mai sus [1]). *(Pr. P. Fr. 406)*.

[1]) Art. francez corespunzător, 406, adaugă imediat: «*à peine de nullité*».

§ 3. Funcţiunile preşedintelui Curţii juraţilor

298. Preşedintele este însărcinat: 1) a asculta pe acuzaţi îndată după venirea lor la casa de arest de lângă Curte; 2) a convoca pe juraţi şi a-i trage la sorţi [2]). *(Pr. P. Fr. 266)*.

299. El este asemenea dator să direagă [3]) pe juraţi în exerciţiul funcţiunilor lor, să le expună cauza asupra căreia sunt chemaţi a delibera şi, de va fi trebuinţă, să le aducă chiar aminte datoriile lor, să prezinte la toată instrucţiunea procesului şi să determine ordinea între cei cari vor cere cuvântul. *(Pr. P. Fr. 267)*.

300. El va avea poliţia audienţei. *(Pr. P. Fr. 267)*.

301. Preşedintele este învestit cu putere discreţionară, în virtutea căreia va putea lua toate măsurile ce va judeca folositoare întru desvelirea adevărului; legea pune în sarcina onoarei şi a conştiinţei sale datoria de a se strădui în toate modurile pentru darea pe faţă a adevărului. *(Pr. P. Fr. 268)*.

302. El va putea, în cursul desbaterilor, să cheme, chiar şi prin mandat de adu-

[2]) Art. francez corespunzător, 266, într'un al doilea alineat, adaugă: «*Il pourra déléguer ces fonctions à l'un des juges*».

[3]) Art. francez corespunzător, 267, precizează: «*personnellement*».

www.digibuc.ro

cere, şi să asculte ori-ce persoane.

Asemenea va putea să facă a i se aduce ori-ce acte noi i s'ar părea, după desvoltările făcute la audienţă, sau de acuzaţi, sau de martori, că ar putea răspândi lumină asupra faptului.

Martorii chemaţi cu modul acesta nu vor face jurământ, ci declarările lor vor fi considerate ca nişte simple informări. *(Pr. P. Fr. 269).*

303. Preşedintele nu va putea închide desbaterile înainte de a consulta pe juraţi dacă sunt îndestul de luminaţi asupra chestiunei. *(Pr. P. Fr. 270).*

§ 4. Funcţiunile ministerului public de lângă Curtea juraţilor

304. Ministerul public de lângă Curtea de apel va urmări ori-ce persoană pusă sub acuzare, după formele prescrise la Cap. I al acestei Cărţi.

El nu va putea aduce către Curte o altă acuzaţiune; ori-ce urmare din contra va fi nulă, şi cel vătămat va putea exercita în contra ministerului public acţiune recursorie civilă. *(Pr. P. Fr. 271).*

305. (Mod. L. 16 Iulie 1868). Indată după primirea actelor dela camera de punere în acuzaţiune, procurorul general va trimite dosarul cu actul de acuzaţiune, prin procurorul tribunalului, preşedintelui tribunalului unde s'a făcut instrucţiunea. Acesta va trece afacerea, la rândul său, în o condică specială care va servi Curţii cu juraţi, când va veni a deschide sesiunea. *(Pr. P. Fr. 272).*

306. Ministerul public va asista la desbatere, va cere aplicarea pedepsei, va fi de faţă la pronunţarea deciziunei, nu însă la deliberare [1]). *(Pr. P. Fr. 273).*

307. Ministerul public, sau din oficiu, sau după ordinul ministerului justiţiei, poate [2]) însărcina cu urmărirea delictelor cari au venit la cunoştinţa sa, pe ministerul public de lângă tribunal. *(Pr. P. Fr. 274).*

308. El primeşte denunţările şi plângerile care-i sunt adresate de-adreptul, sau de către Curtea de apel, sau de vre-un funcţionar public, sau de un simplu cetăţean şi ţine registre de dânsele.

El le transmite ministerului public de lângă tribunal. *(Pr. P. Fr. 275).*

309. El face în numele legei toate rechiziţiunile ce judecă de folos; Curtea este datoare să constate aceasta şi să delibereze asupra lor *(Pr. P. Fr. 276).*

310. Rechiziţiunile ministerului public trebuie să fie subscrise de dânsul; cele fă-

[1]) In art. francez corespunzător, 273, lipsesc cuvintele finale: «*nu însă la deliberare*».

[2]) Art. francez corespunzător, 274, nu cuprinde cuvântul «*poate*».

www.digibuc.ro

cute în cursul unei desbateri se vor trece de grefier în procesul-verbal al şedinţei şi vor fi subscrise de ministerul public. Toate deciziunile date, în urmarea acelor rechiziţiuni vor fi subscrise de judecătorul care va fi preşezut şi de grefier. *(Pr. P. Fr. 277).*

311. Când Curtea nu va ţine seamă de rechiziţiunile ministerului public, nu se va opri, nici suspenda instrucţiunea sau deciziunea, rămânând ministerului public, după pronunţarea deciziunei, facultatea de a face, dacă cere cazul, recurs pentru casare.

Toţi ofiţerii poliţiei judiciare, chiar şi judecătorii de instrucţiune, sunt puşi sub privigherea ministerului public de lângă Curtea de apel *(Pr. P. Fr. 278, 279).*

312. Toţi ceice, după art 14 al acestui codice, sunt, în funcţiunile lor, chiar şi administrative, chemaţi prin lege a face niscaiva acte de poliţie judiciară, se află, numai în privinţa aceasta, supuşi aceleiaşi privegheri *(Pr. P. Fr. 279).*

313. La caz de neglijenţă a ofiţerilor poliţiei judiciare sau a judecătorilor de instrucţiune, ministerul public de lângă Curte le va adresa un avertisment.

Acest avertisment se va trece de dânsul într'un registru anume ţinut pentru aceasta. *(Pr. P. Fr. 280).*

314. La caz de recidivă, ministerul public îi va denunţa la Curte.

După autorizaţiunea ce va da Curtea, ministerul public va stărui a fi citaţi înaintea Curţii, în camera de consiliu.

Curtea le va ordona să fie în viitor mai exacţi întru împlinirea datoriilor lor. *(Pr. P. Fr. 281).*

315. In ambele cazuri prevăzute prin art. 313 şi 314, ministerul public este dator să înştiinţeze pe ministerul de justiţie.

316. Recidiva în cazul acesta se va socoti când funcţionarul va fi certat, pentru oare-cari cauze, mai înainte de expirarea unui an din ziua avertismentului trecut în registre. *(Pr. P. Fr. 282).*

317. In toate cazurile când ministerul public şi preşedinţii Curţilor de apel [1]) sunt autorizaţi a exercita funcţiuni de ofiţeri de poliţie judiciară şi de judecători de instrucţiune, ei vor putea delega aceste funcţiuni, afară de puterea de a da mandate de aducere, de depunere şi de arestare, la ministerul public şi la judecătorul de instrucţiune de pe lângă tribunalul judeţului în care s'a comis delictul.

(Adaus L. Org. Jud. 1909). Mandatul de arestare, emis

[1]) In art. francez corespunzător, 283, lipsesc cuvintele: «*Curţilor de apel*», precum şi întreg alineatul al douilea, care a fost adăugat la noi prin Legea org. jud. din 1909

www.digibuc.ro

de primul președinte al unei Curți de apel, în cazurile prevăzute de art. 317 și 494 pr. penală, este supus la confirmarea Curții, în completul de cinci, în același termen și cu aceleași forme prevăzute mai sus. *(Pr. P. Fr. 283).*

Cap. III. Despre procedura înaintea Curții de jurați

318. (Modol Lg. 16 Iulie 1868). În 24 ore cel mult după primirea actelor dela grefa tribunalului, acuzatul va fi interogat de președintele tribunalului sau de judecătorul ce va delega. *(Pr. P. Fr. 293).*

319. Acuzatul va fi interpelat a declara dacă și-a ales un apărător; dacă nu va fi ales, președintele sau judecătorul va desemna îndată pe un advocat, din oficiu, sub pedeapsă de nulitate a tuturor lucrărilor ce vor urma.

Această desemnare nu se va ținea în seamă și nulitatea nu va fi pronunțată dacă acuzatul își va alege un apărător în urmă. *(Pr. P. Fr. 294).*

320. Acuzatul va putea să'și aleagă apărător pe oricine va voi. În lipsă, sau chiar în ajutorul alegerei acuzatului, președintele îi va numi apărător pe unul dintre advocații domiciliați la reședința Curții. *(Pr. P. Fr. 295).*

321. Președintele sau judecătorul va înștiința încă pe acuzat că, dacă s'ar crede în drept de a face vre-o cerere de nulitate, trebuie să declare aceasta în următoarele cinci zile și că, după expirarea acestui termen, nu va mai fi primit să o facă.

Executarea acestui articol și a celor două precedente va fi constatată printr'un proces verbal, pe care îl vor subscrie acuzatul, judecătorul și grefierul; dacă acuzatul nu știe sau nu voește să subscrie procesul-verbal, se va face mențiune de aceasta. *(Pr. P. Fr. 296).*

322. Dacă acuzatul n'a fost înștiințat după cum se prescrie la articolul precedent, cauza nulității nu se va șterge prin tăcerea sa; drepturile sale vor fi conservate, însă le va exercita după definitiva deciziune. *(Pr. P. Fr. 297).*

323. Ministerul public este dator să facă declarațiunea sa în același termen, socotit din ziua interogatorului, și sub aceaș pedeapsă, prescrisă prin art. 321. *(Pr. P. Fr. 298).*

324. Cererea de nulitate nu se poate face decât în contra deciziunei prin care s'a trimis acuzatul înaintea Curții juraților și numai în următoarele 4 cazuri:

1. Dacă faptul nu este calificat crimă prin lege;

2. Dacă ministerul public n'a fost auzit;

3. Dacă deciziunea n'a fost pronunțată de numărul de judecători defipt prin lege;

4. Pentru cauză de necompetență. *(Pr. P. Fr. 299).*

www.dacoromanica.ro

325. Declarațiunea trebuie să fie făcută la grefă. Indată ce grefierul o va fi primit, o copie de pe deciziunea camerei de acuzațiune se va trimite de ministerul public al Curții de apel la ministerul public de lângă Curtea de casațiune, care va fi datoare să se pronunțe îndată, lăsând la o parte ori-ce altă cauză. *(Pr. P. Fr. 300).*

326. Cererea de nulitate nu împiedică instrucțiunea de a se continua până la desbateri exclusiv; dar dacă o asemenea cerere s'ar face după împlinirea formalităților și expirarea termenelor care sunt prescrise prin art. 321, se va procede la deschiderea desbaterilor și la judecată. Cererea de nulitate și mijloacele pe care este fundată nu vor fi supuse Curții de casațiune decât după definitiva deciziune a Curții juraților.

Tot asemenea se va urma cu ori-ce recurs făcut, sau după expirarea termenului legal, sau în cursul termenului, după tragerea juraților, ori-care ar fi cauza acelui recurs. *(Pr. P. Fr. 301).*

327. Apărătorul va putea comunica cu acuzatul după interogatoriul său.

Va putea asemenea să ia comunicare de toate actele, fără să le strămute din loc și fără să întârzie instrucțiunea. *(Pr. P. Fr. 302).*

328. Dacă cere trebuința să se asculte alți martori noi, cari locuesc în oare-care depărtare de locul unde se află Curtea, președintele sau judecătorul care-l înlocuește va putea însărcina pe judecătorul de instrucțiune din județul locuinței lor [1]) spre a *primi* depozițiunile lor; acesta le va trimite închise și sigilate la președintele Curții. *P. Fr. 303).*

329. Martorii cari nu se vor fi înfățișat după citațiunea președintelui sau a judecătorului ce-l înlocuește și cari nu vor fi justificat de niscaiva împiedicări legale ce i-au oprit de a se înfățișa, sau cari vor refuza de a da a lor mărturie, vor fi judecați de Curte și pedepsiți conform art. 77. *(Pr. P. Fr. 304).*

330. Acuzații sau apărătorii lor vor putea lua copie de pe actele ce vor judeca de folos pentru apărare. *(Pr. P. Fr. 305).*

331. Dacă ministerul public sau acuzatul are motive a cere ca să nu se înfățișeze cauza la cea dintâi ședință a Curții juraților, ei vor face către președinte cerere de amânare.

Președintele va decide dacă amânarea trebuie să fie încuviințată sau nu. El va putea și din oficiu să amâne cauza pentru o altă zi a sesiunei. *(Pr. P. Fr. 306).*

332. Când se vor fi făcut

---

[1]) Art. francez corespunzător, 303, adaugă: «*ou même d'un autre arrondissement*».

www.digibuc.ro

pentru acelaş delict mai multe acte de acuzaţiune în contra mai multor acuzaţi [1]), ministerul public va putea cere întrunirea lor, şi preşedintele o va putea ordona chiar din oficiu. *(Pr. P. Fr. 307).*

333. Când actul de acuzaţiune va cuprinde mai multe delicte nu conexe (nu inclinate), ministerul public va putea cere să nu fie judecaţi acuzaţii deocamdată decât asupra unuia sau câtor-va din acele delicte, şi preşedintele o va putea ordona chiar din oficiu. *(Pr. P. Fr. 308).*

334. La ziua defiptă pentru judecată, judecătorii vor ocupa locurile lor în faţa publicului şi douisprezece juraţi se vor aşeza, în rândul cum au ieşit la sorţi, în faţa băncii acuzaţilor, separat de public, de părţi şi de martori. *(Pr. P. Fr. 309).*

Cap. IV. Despre cercetare, judecată şi execuţiune

I. Despre cercetare

335. Acuzatul se va înfăţişa liber, însoţit numai de paznici pentru ca să nu scape. Preşedintele îl va întreba numele, pronumele, etatea, profesiunea, locuinţa şi locul naşterei sale. (*Pr. P. Fr. 310*).

336. Preşedintele va înştiinţa pe apărătorul acuzatului de a nu rosti nimic în contra conştiinţei sale şi în contra respectului cuvenit legilor şi de a se exprima cu cuviinţă şi cu moderaţiune. *(Pr. P. Fr. 311).*

337. Preşedintele va adresa următorul discurs juraţilor, cari vor sta în picioare şi cu capul descoperit:

„Juraţi şi legaţi-vă, înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor, că veţi cerceta cu cea mai întinsă luare aminte faptele ce se vor aduce în greutatea lui N.; că nu veţi trăda nici interesele acuzatului, nici ale societăţei care-l acuză; că nu veţi comunica cu nimeni până după declararea voastră, că nu veţi asculta nici ura sau răutatea, nici temerea sau afecţiunea; că, în faţa faptelor îngreunătoare şi a mijloacelor de apărare, veţi hotărî în cuget curat şi după intimă convingere, cu nepărtinirea şi cu tăria de om onest şi liber".

Fie-care dintre juraţi chemat pe nume de preşedinte, va răspunde ridicând mâna: „Jur".

Această formalitate este prescrisă sub pedeapsă de nulitate. *(Pr. P. Fr. 312).*

338. Indată după aceasta, preşedintele va invita pe acuzat să fie cu luare aminte la cele ce are să audă.

Va ordona grefierului să cetească hotărîrea camerei de acuzaţiune şi actul de acuzaţiune.

Grefierul va face această

[1]) Art. francez corespunzător, 307, se exprimă astfel: «*contre différents accusés*».

www.digibuc.ro

lectură cu voce tare şi rar [1]). *(Pr. P. Fr. 313).*

339. După această lectură, preşedintele va repeti pe scurt acuzatului cele ce se cuprind în actul de acuzare şiîi va zice: „Iacă faptul de care eşti acuzat; ai să auzi acum dovezile acestei acuzări". *(Pr. P. Fr. 314).*

340. Ministerul public va expune subiectul acuzaţiunei, va înfăţişa lista martorilor cari vor trebui să fie ascultaţi, sau după a sa cerere, sau după a părţei civile, sau după a acuzatului.

Această listă va fi cetită cu voce tare de grefier. Ea nu va putea cuprindea decât pe martorii ale cărora nume, profesiune şi locuinţă vor fi fost notificate cel puţin cu 48 de ore mai înainte de cercetarea acuzatului, de către ministerul public sau de către acuzat, fără ca aceste formalităţi să împiedice întru ceva facultatea dată preşedintelui prin art. 302.

Prin urmare, acuzatul şi ministerul public se vor putea opune la ascultarea unui martor care nu va fi fost arătat în actul de notificare, sau care nu va fi fost desemnat cu destulă lămurire.

Curtea va statua îndată asupra acestei opoziţiuni. *(Pr. P. Fr. 315).*

[1]) In art. francez corespunzător, 313 lipseşte cuvântul final: «rar». Acest ultim aliniat este astfel redactat: «*Le grefier fera cette lecture à haute voix*».

341. Preşedintele va ordona martorilor să se retragă în camera ce li se va destina. Niciunul din ei nu va ieşi de acolo până în momentul când va fi chemat să-şi dea mărturia.

Preşedintele va lua măsuri spre a opri pe martori [2]) de a vorbi unii cu alţii despre delict şi despre acuzat, mai înainte de a-şi face depoziţiunile. *(Pr. P. Fr 316).*

342. Martorii vor face arătările fie-care în deosebi, după ordinea ce va stabili ministerul public. Mai înainte de a lor depoziţiune, ei vor face înaintea Curţii jurământ de a vorbi fără ură, fără frică şi fără părtinire [3]), de a spune tot adevărul şi nimic alt decât adevărul; iar la din contră, nejurând, mărturia lor va fi nulă [4]).

Preşedintele îi va întreba de numele pronumele, etatea, profesiunea, domiciliul sau reşedinţa lor, precum asemenea şi dacă cunoşteau pe acuzat mai înainte de faptul menţionat în actul de acuzaţiune, dacă sunt rude ori afini (cuscri), sau ai acuzatului sau ai

[2]) Art. francez corespunzător, 316, explică: «*s'il en est besoin*».

[3]) Art. francez corespunzător, 317, nu cuprinde cuvintele: «*şi fără părtinire*»; în schimb el are în plus cuvintele: «*à peine de nullité*».

[4]) In art. francez corespunzător, 317, lipsesc cuvintele finale din acest aliniat: «*iar la din contră, nejurând, mărturia lor va fi nulă*».

www.digibuc.ro

părței civile, și în ce grad; el îi va mai întreba dacă nu se află în serviciul acuzatului sau al părței civile; după aceasta, martorii vor depune verbal. *(Pr. P. Fr. 317)*.

343. Președintele va îndator pe grefier să însemneze adausele, schimbările sau variațiunile ce ar putea fi între depoziționea unui martor și cele de mai înainte declarări ale sale.

Ministerul public și acuzatul vor putea cere aceasta dela președinte. *(Pr. P. Fr. 318)*.

344. După fie-care depozițione, președintele va întreba pe martor dacă, dându-și mărturia, a înțeles că vorbește chiar despre acuzatul care este de față, pe urmă va întreba pe acuzat dacă voește să răspundă la cele ce s'au zis în contra sa.

Martorul nu va putea să fie întrerupt; acuzatul sau apărătorul său vor putea să adreseze prin organul președintelui întrebări martorului, după ce acesta va fi terminat arătările sale; vor putea încă să zică, atât în contra martorului, cât și în contra mărturiei, tot ce ar crede de folos în apărarea acuzatului.

Președintele va putea să ceară dela martori și dela acuzat toate lămuririle ce va judeca necesare pentru desvelirea adevărului.

Judecătorii, ministerul public și jurații vor avea aceeaș facultate, după ce mai întâi vor cere cuvântul dela președinte. Partea civilă nu va putea să facă întrebări martorilor sau acuzatului decât prin organul președintelui. *(Pr. P. Fr. 319)*.

345. Fie-care martor, după depoziționea sa, va rămânea în auditor, dacă președintele nu ordonă alt-fel, până când se vor ridica jurații ca să treacă în camera de deliberațiune. *(Pr. P. Fr. 320)*.

346. După ascultarea martorilor produși de ministerul public și de partea civilă, acuzatul va cere să se asculte martorii săi, pe care îi va fi notificat prin listă mai dinainte; ei vor fi ascultați sau asupra faptelor menționate în actul de acuzațiune, sau pentru a se încredința că acuzatul este om de onoare, de probitate și de o purtare neimputabilă.

Cheltuelile martorilor vor fi în sarcina acuzaților, afară numai dacă martorii fiind arătați de acuzat ministerului public și acesta, judecând că declarea lor ar fi de folos pentru desvelirea adevărului, ar cere el însuși ca să fie citați. *(Pr. P. Fr. 321)*.

347. Nu vor putea fi primite depozițiunile:

1. Tatălui, mamei, moșului (bun), moașei (bună), sau ale ori-cărui ascendent (rudă de sus) al acuzatului, sau al unuia din acuzații prezenți și supuși la aceeaș desbatere;

2. Ale fiului, fiicei, nepo-

www.digibuc.ro

tului de fiu, nepoatei de fiică[1]) sau ale vre-unui alt descendent (rudă de jos);

3. Ale fraţilor şi surorilor;

4. Ale finilor (cuscri) de aceleaşi grade;

5. Ale bărbatului şi ale femeii, nici chiar după desfacerea căsătoriei pronunţată după legi;

6. Ale denunţătorilor, a căror denunţare ar fi recompensată în bani prin vre-o lege.

Cu toate acestea, auzirea persoanelor mai sus arătate nu va fi o cauză de nulitate, când ministerul public, partea civilă şi acuzatul nu se vor fi opus la a lor mărturie. *(Pr. P. Fr. 322).*

348. Denunţătorii, afară de aceia a căror denunţare ar fi recompensată în bani prin vre-o lege, vor putea fi ascultaţi ca martori, dar juraţii vor trebui să fie informaţi de calitatea lor de denunţători. *(Pr. P. Fr. 323)*

349. Martorii produşi de ministerul public sau de acuzat vor fi ascultaţi la desbateri chiar şi fără să fi făcut mai dinainte arătările lor în scris, precum asemenea şi fără să fi fost chemaţi; este destul în toate cazurile ca aceşti martori să fi fost[2]) arătaţi în lista menţionată prin art. 340. *(Pr. P. 346; Pr. P. Fr. 324).*

350. Martorii, de ori-cine vor fi fost produşi, nu vor putea niciodată să se interpeleze unii pe alţii. *(Pr. P. Fr. 325).*

351. Acuzatul va putea cere, după depunerea martorilor, retragerea lor din auditor, sau a unora dintr'înşii, introducerea şi ascultarea lor din nou, sau în parte, sau în prezenţa celorlalţi.

Ministerul public va avea aceeaşi facultate.

Preşedintele va putea ordona aceasta şi din oficiu. *(Pr. P. Fr. 326).*

352. Preşedintele va putea, mai înainte, în cursul sau în urma ascultărei unui martor, să ordone retragerea unui sau mai multor acuzaţi şi să-i cer-

[1]) Din felul cum se exprimă legiuitorul nostru în acest aliniat, s'ar părea că nepotul de fiică şi nepoată de fiu nu sunt cuprinşi în rândul acelora ale căror depoziţiuni nu pot fi primite. Textul francez zice în aliniatul 2: «*Du fils, fille, petit-fils, petite-fille, ou de tout autre descendant*». Credem că expresiunea din articolul nostru este incompletă, trebuind a se spune: «*nepotului şi nepoatei de fiu sau fiică*».

[2]) În ediţiunea oficială, din textul art. 349 lipsesc cuvintele «*chemaţi*» şi «*este destul în toate cazurile ca aceşti martori să fi fost*», care însă se găsesc reproduse în «Monitorul Oficial» cu No. 269, an 1864. De alt-fel, aceasta rezultă şi din art. 324, corespunzător, Cod. penal francez. După cum se poate lesne observa, eroarea provine din neglijenţa tipografului şi a corectorului, cari au omis un aliniat care termina cu acelaş cuvânt: «*fost*».

www.digibuc.ro

ceteze în osebi asupra oare-căror circumstanţe ale procesului, dar va avea aminte ca să nu reînceapă urmarea desbaterilor generale decât după ce va fi făcut cunoscut fie-cărui acuzat cele petrecute în lipsa sa şi cele ce vor fi rezultat din aceasta. *(Pr. P. Fr. 327).*

353. În timpul cercetării, juraţii, ministerul public şi judecătorii vor putea lua note de ceeace li se va părea important, sau în depoziţiunile martorilor, sau în apărarea acuzatului, fără însă ca discuţiunea să fie întreruptă din această cauză. *(Pr. P. Fr. 328).*

354. In cursul sau în urma depoziţiunilor, preşedintele va ordona să se pună înaintea acuzatului toate actele care vor servi la vădirea delictului, îl va interpela să declare el însuş dacă recunoaşte sau nu cele într'ânsele cuprinse. Preşedintele va ordona a se înfăţişa aceleaşi acte şi martorilor, dacă cere trebuinţa. *(Pr. P. Fr. 329).*

355. Dacă din desbateri ar rezulta că depoziţiunea unui martor seamănă a fi falsă, preşedintele va putea, sau după cererea ministerului public, sau după a părţei civile, sau după a acuzatului, sau chiar din oficiu, să ordone îndată punerea martorului la arest; ministerul public şi preşedintele, sau unul din judecătorii însărcinaţi de dânsul, vor împlini, în privinţa sa, cel dintâi funcţiunile de ofiţer de poliţie judiciară, cel de al douilea funcţiunile atribuite judecătorilor de instrucţiune în celelalte cazuri. Actele instrucţiunei se vor transmite după aceasta la Curtea de apel, spre a se statua asupra punerei martorilor sub acuzaţiune. *(Pr. P. Fr. 330).*

356. In cazul articolului precedent, ministerul public, partea civilă sau acuzatul va putea cere amânarea procesului pentru altă zi. Curtea va putea încuviinţa această cerere. Ea va putea şi din oficiu să ordone o asemenea amânare. *(Pr. P. Fr. 331).*

357. Când acuzatul, martorii sau vre-unul dintr'înşii n'ar vorbi aceeaş limbă, preşedintele, din oficiu, va numi, sub pedeapsă de nulitate, un interpret, în etate cel puţin de 25 de ani, şi îl va pune, tot sub pedeapsă de nulitate, să jure că va traduce fidel cuvintele ce au a se schimba între cei ce vorbesc limbi diferite.

Acuzatul şi ministerul public va putea recuza pe interpret, dând motive de acea recuzaţiune.

Curtea va pronunţa.

Interpretul nu va putea, sub pedeapsă de nulitate, nici chiar cu consimţimântul acuzatului şi ministerului public, să fie luat dintre martori, judecători sau juraţi.

Dacă acuzatul este surdo-mut şi nu ştie să scrie, pre-

www.digibuc.ro

şedintele va numi din oficiu drept interpret persoana care va avea mai multă deprindere de a vorbi cu dânsul.

Tot asemenea se va urma şi în privinţa martorului surdo-mut.

Celelalte dispoziţiuni ale articolului precedent [1]), vor avea a lor executare şi în acest caz.

În caz când surdo-mutul ar şti să scrie, grefierul va scrie întrebările şi observările ce i se vor adresa; ele vor fi puse sub ochii acuzatului, sau ai martorului, care va da în scris răspunsurile sau declaraţiunile sale. Grefierul va da cetire tutulor acestora. *(Pr. P. Fr. 332, 333).*

358. Preşedintele va determina pe acela dintre acuzaţi care va trebui să fie supus la desbateri mai înainte de ceilalţi, începând dela acuzatul principal, dacă este vre-un asemenea acuzat. Se va face după aceasta o desbatere particulară asupra fie-căruia dintre ceilalţi acuzaţi. *(P. P. Fr. 334).*

359. In urma depoziţiunilor martorilor şi a ziselor respective la cari acelea vor fi dat loc, partea civilă sau reprezentantul său, şi ministerul public vor fi ascultaţi în desvălirea mijloacelor sprijinitoare acuzaţiunei.

Acuzatul sau apărătorul său vor putea să le răspundă. Replica va fi permisă părţe, civile şi ministerului publici dar acuzatul sau apărătorul său va avea totdeauna cuvântul cel de pe urmă.

Preşedintele va declara după aceasta că desbaterile sunt terminate. *(Pr. P. Fr. 335).*

360. Preşedintele va rezuma cauza, va atrage atenţiunea juraţilor asupra principalelor probe pentru sau contra acuzatului.

Le va reaminti funcţiunile ce sunt chemaţi a împlini.

Va pune chestiunile aşa precum se va specifica mai la vale. *(Pr. P. Fr. 336).*

361. Chestiunea ce rezultă din actul de acuzaţiune se va pune în termenii următori:

«Acuzatul este culpabil ca făptuitor al cutărui omor, cutărui furt, sau al ori-cărei alte crime, în toate circumstancele cuprinse în rezumatul actului de acuzaţiune?» *(Pr. P. Fr. 337).*

362. Dacă din desbateri rezultă una sau mai multe circumstanţe îngreunătoare, nemenţionate în actul de acuzaţiune, preşedintele va mai adăuga şi chestiunea următoare:

«Acuzatul săvârşit-a crima

[1]) Ar fi fost mai bine să se zică *«celelalte dispoziţiuni ale aliniatelor precedente»*, deoarece art. 356 nu are nici o aplicaţiune în specie. Greşeala provine de acolo că s'a tradus întocmai art. 333 francez, fără să se observe că la noi s'a compus un singur articol (357) din art. 332 şi 333 ale Procedure penale franceze.

www.digibuc.ro

cu cutare sau cutare circumtanță?». *(Pr. P. Fr. 338).*

363. Când acuzatul a propus o scuză din cele admise de lege ca atare, președintele va trebui, sub pedeapsă de nulitate, a pune chestiunea următoare:

«Cutare fapt este bine constatat?» *(Pr. P. Fr. 339).*

364. Dacă acuzatul are mai puțin de 16 [1]) ani, președintele va pune, sub pedeapsă de nulitate, următoarea chestiune:

«Acuzatul lucrat-a cu pricepere?» *(Pr. P. Fr. 340).*

365. In ori-ce materie criminală, chiar în caz de recidivă, președintele, punând chestiunile ce rezultă din actul de acuzațiune și din desbateri, va înștiința pe jurați, sub pedeapsă de nulitate, că, dacă ar crede cu majoritate de voturi că există niscaiva circumstanțe ușurătoare în favoarea unuia sau mai multor acuzați recunoscuți culpabili, vor trebui să declare aceasta în termenii următori:

«Comisiunea juraților declară, cu majoritate de voturi, că sunt circumstanțe ușurătoare în favoarea cutărui acuzat».

După aceasta, președintele va da scrise, în mâna primului jurat, chestiunile la care jurații vor trebui să răspundă și, deosebit actul de acuzațiune, procesele-verbale cari constată delictul și actele procesului, afară de declarațiunile scrise ale martorilor.

Președintele va înștiința pe jurați că ori-ce vot trebuie să se dea prin scrutin secret.

Președintele va ordona să se scoată acuzatul din auditor. *(Pr. P. Fr. 341).*

366. Jurații se vor retrage în altă cameră ca să delibereze.

Primul jurat este cel dintâi ieșit la sorți, sau cel ales, cu consimțimântul său, de ceilalți jurați.

Mai înainte de deliberațiune primul jurat va ceti colegilor săi următoarea instrucțiune, care, deosebit de aceasta, va fi scrisă cu litere mari și va sta afiptă în camera juraților la locul cel mai în vedere:

«Legea nu cere seamă juraților de mijloacele prin cari s'au convins; nu le prescrie nici o regulă pentru cumpănirea probelor. Legea îi îndatorează să se întrebe ei înșiși pe sine, în tăcere și cu

[1]) Aci ar fi trebuit să fie vorba de 15 ani, căci, după art. 62 și 63 C. p., de la 15 ani în sus priceperea este prezumată de lege și ca atare nu mai poate face obiectul unei chestiuni puse juraților. Confuziunea provine de acolo că legiuitorul român s'a luat după cel francez, art. 340, care prevede etatea mai mică de 16 uitând că la art. 62 Codul penal (66 Codul penal francez) a schimbat etatea de 16 ani, prevăzută în Codul penal francez, în aceea de 15 ani.

www.dacibuc.ro

minţile adunate, şi să caute, în curăţie de cuget, ce întipărire au produs asupra raţiunei lor probele aduse în contra acuzatului şi mijloacele apărărei sale.

«Legea nu zice juraţilor: luaţi drept adevărat ori-ce fapt este mărturisit de atâţia sau atâţia martori; nu le zice nici aceasta: consideraţi ca neîndestulătoare ori-ce probă care nu va consista în cutare proces-verbal, în cutare acte, în mărturiile atâtor martori sau în atâtea indicii (semne). Legea face juraţilor numai această întrebare, care cuprinde toată măsura datoriilor lor: Aveţi intimă convingere?

«Este de mare însemnătate a nu se pierde nici un moment din vedere că juraţii sunt datori să delibereze numai asupra actului de acuzare; numai faptele cuprinse în acel act şi cele ce depind de dânsul trebuie să-i ocupe, şi ar călca cea mai de căpetenie datorie dacă, ducându-se cu mintea la dispoziţiunile legilor penale, ar considera urmările ce va putea să aibă pentru acuzat declaraţiunea ce au să facă; urmărirea şi pedepsirea delictelor, nu acestea sunt în a lor misiune; ei sunt chemaţi numai spre a decide dacă acuzatul este sau nu culpabil de crima ce i se impută». *(Pr. P. Fr. 342)*.

367. Juraţii nu vor putea să iasă din a lor cameră decât numai după ce şi-au format a lor declaraţiune.

Nimeni nu va putea intra în camera lor în timpul deliberaţiunei, ori-care ar fi cauza, decât numai cu voia în scris a preşedintelui Curţii.

Preşedintele este dator a ordona în scris capului jandarmilor de serviciu din acea zi, ca să păzească ieşirile camerei lor. In ordinul dat de preşedinte se va înscrie numele şi calitatea capului jandarmilor.

Juratul care va călca dispoziţiunile mai sus cuprinse, va putea fi condamnat de către judecătorii Curţii la o amendă până la 500 lei.

Asemenea, ori-care altul ar călca ordinul preşedintelui sau care nu l-ar fi făcut a se executa, va putea fi pedepsit cu închisoare de douăzecipatru ore. *(Pr. P. Fr. 343)*.

368. Juraţii vor delibera asupra faptului principal şi apoi asupra fie-căreia din circumstanţele acestui fapt. *(Pr. P. Fr. 344)*.

369. Primul jurat va ceti pe rând fie-care din chestiunile puse, cum s'a zis în art. 360, şi votul se va da apoi, prin scrutin secret, atât asupra faptului principal şi asupra circumstanţelor îngreunătoare, cât şi asupra existenţei circumstanţelor uşurătoare. *(Pr. P. Fr. 345)*.

370. Se va procede tot asemenea prin scrutin secret asupra chestiunilor ce s'ar pune în cazurile prevăzute

www.digibuc.ro

prin art. 363 şi 364. *(Pr. P. Fr. 346).*

371. Deciziunea juraţilor în contra acuzatului, asupra faptului principal, precum şi declărarea de circumstanţe uşurătoare, se va forma, sub pedeapsă de nulitate, prin majoritate de voturi.

Declaraţiunea juraţilor va constata sub pedeapsă de nulitate, această majoritate, fără a arăta numărul voturilor.

In caz de paritate de voturi asupra ori-cărei chestiuni afară de chestiunea pentru circumstanţe uşurătoare, părerea cea mai favorabilă acuzatului va prevalida [1]). *(Pr. P. Fr. 347).*

372. Juraţii vor intra după aceea în auditorul Curţii şi-şi vor relua locurile.

Preşedintele îi va întreba care este rezultatul deliberaţiunei lor.

Primul jurat se va ridica şi, cu mâna pe inimă, va zice: „Pe conştiinţa şi pe onoarea mea, înaintea lui Dumnezeu şi înaintea oamenilor, declaraţiunea juraţilor este: Da, acuzatul, ş. c. l.; Nu, acuzatul, ş. c. l. *(Pr. P. Fr. 348).*

373. Declaraţiunea juraţilor va fi subscrisă de primul jurat şi se va da de către dânsul preşedintelui. Toate acestea se vor face în prezenţa juraţilor.

Preşedintele o va subscrie şi va pune şi pe grefier s'o subscrie. *(Pr. P. Fr. 349).*

374. Declaraţiunea juraţilor nu va putea fi supusă niciodată la nici un fel de recurs. *(Pr. P. Fr. 350).*

375. In cazul când acuzatul va fi recunoscut culpabil şi dacă Curtea va fi convinsă că juraţii, deşi au observat formele, s'au înşelat însă în fond, Curtea va declara că judecata este suspensă şi va amâna cauza pentru sesiunea viitoare, spre a fi supusă la alţi juraţi, între cari nu va putea fi nici unul din juraţii cari au luat parte la declaraţiunea ce s'a anulat.

Nimeni nu va avea drept de a provoca această măsură. Curtea numai din oficiu va putea să ordone, şi aceasta îndată ce se va fi pronunţat în public declaraţiunea juraţilor.

După declaraţiunea acestor de pe urmă juraţi, Curtea va fi datoare a pronunţa îndată deciziunea, chiar când această declaraţiune ar fi conformă cu a celorlalţi juraţi [2]). *(Pr. P. Fr. 352).*

376. Cercetarea şi desbaterile, odată fiind începute, vor trebui să fie continuate, fără întrerupere şi fără nici

[1]) Art. francez corespunzător, 347, nu cuprinde acest al 3-lea aliniat.

[2]) Art. francez corespunzător, 352, se exprimă astfel în acest aliniat final: *«Après la déclaration du second jury, la Cour ne peut ordonner un nouveau renvoi, même quand cette déclaration serait conforme à la première».*

www.digibuc.ro

un fel de comunicare în afară, până după declarațiunea juraților.

Președintele nu va putea să le suspende decât când trebuința va cere, ca să se repauzeze judecătorii, jurații, martorii și acuzații. *(Pr. P. Fr. 353).*

377. Când vre-un martor care a fost citat nu se va înfățișa, Curtea, după cererea ministerului public și mai înainte de a se deschide desbaterile prin depunerea celui dintâi martor înscris pe listă, va putea amâna procesul pentru sesiunea viitoare. *(Pr. P. Fr. 354).*

378. Dacă, din cauza neînfățișerei martorului, procesul se amână pentru sesiunea viitoare, toate cheltuielile procesului vor fi puse, chiar prin deciziunea de amânare, în sarcina martorului neurmător a veni și, după cererea ministerului public, se va pune la cale împlinirea.

Aceeaș deciziune va ordona încă ca acel martor să fie adus prin putere publică înaintea Curței, spre a fi ascultat.

Și cu toate astea, în toate cazurile, martorul care nu se va înfățișa, sau care va refuza, ori de a jura, ori de a mărturisi, va fi condamnat la pedeapsa prescrisă prin art. 77. *(Pr. P. Fr. 355).*

379. Calea opoziținei va fi deschisă în contra acestor condamnări în termen de zece zile, mai mult câte o zi pentru fiecare distanță de doui miriametri, socotindu-se acest termen din ziua primirei deciziunei condamnătoare, în copie, de martorul condamnat sau la domiciliul său.

Opoziținea va fi primită atunci când martorul va proba că a avut legitime împiedicări sau că amenda pronunțată în contra sa trebuie să fie micșorată. *(Pr. P. Fr. 356).*

II. Despre judecare și executare

380. Președintele va chema din nou pe acuzat în auditor și grefierul va ceti în al său auz declarațiunea juraților. *(Pr. P. Fr. 357).*

381. Dacă acuzatul este recunoscut a nu fi culpabil, președintele va pronunța că este achitat de acuzațiune și va ordona ca să fie îndată lăsat liber, afară numai dacă nu va fi reținut pentru o altă cauză.

Curtea va decide, după aceea, asupra daunelor-interese respective pretinse, după ce mai întâi părțile vor fi propus apărările lor și după ce ministerul public va fi fost ascultat.

Curtea va putea cu toate astea, dacă ar judeca de cuviință, să însărcineze pe unul din judecători a asculta pe părți, a lua cunoștință de actele lor și a face raport la audiență, unde părțile vor putea să mai facă încă obser-

www.digibuc.ro

vări şi ministerul public să fie ascultat din nou.

Acuzatul achitat va putea asemenea cere daune-interese dela denunţătorii săi, pentru faptul de calomnie, fără însă ca membrii autorităţilor constituite să poată fi şi ei urmăriţi, cu modul acesta, pentru pârele ce sunt datori să facă în privinţa delictelor ce au crezut că au descoperit în exerciţiul funcţiunilor lor; ceeace nu împiedică de a se intenta în contra lor acţiune recursorie civilă.

Ministerul public va fi dator, după cererea acuzatului, să-i facă cunoscut pe denunţătorii săi. *(Pr. P. Fr. 358)*.

382. Cererile pentru daune-interese făcute, fie de către acuzat contra denunţătorilor săi sau contra părţei civile, fie de către partea civilă contra acuzatului sau condamnatului, se vor adresa judecătorilor Curţii juraţilor.

Partea civilă este datoare să formeze cererea sa de daune-interese mai înainte de darea deciziunei; mai târziu o asemenea cerere nu va mai fi primită.

Tot asemenea se va urma şi în privinţa acuzatului, dacă acesta a cunoscut pe denunţătorul său sau câtăţimea daunelor-interese.

La caz contrar, el îşi va îndrepta cererea la tribunalele civile [1]).

Persoanele cari n'au figurat ca parte în acel proces nu vor putea adresa cereri de asemenea natură decât la tribunalul civil. *(Pr. P. Fr. 359)*.

383. Ori-ce persoană achitată după lege, nu va mai putea fi apucată nici acuzată pentru acelaş fapt. *(Pr. P. Fr. 360)*.

384. Când, în cursul desbaterilor, acuzatul va fi fost inculpat pentru vre-un fapt, sau prin niscai-va acte produse, sau prin depoziţiuni de martori, preşedintele, după ce va rosti ordonanţa de achitare, va ordona să fie urmărit pentru faptul cel nou; prin urmare, îl va trimite, sub mandat de înfăţişare sau de aducere, după distincţiunile stabilite prin art. 93 şi următoarele, şi chiar sub mandat de arestare, dacă cere cazul, înaintea judecătorului de instrucţiune competent, spre a se procede la o nouă instrucţiune.

Această dispoziţiune nu se va executa, cu toate acestea, decât la cazul când ministerul public şi-ar fi rezervat mai înainte de închiderea desbaterilor dreptul de urmărire. *(Pr. P. Fr. 361)*.

385. Când acuzatul va fi declarat culpabil, ministerul public va cere dela Curte aplicarea legei.

Partea civilă asemenea va face a sa cerere în privinţa restituţiunilor şi a daunelor-interese. *(Pr. P. Fr. 362)*.

[1]) La aliniatul 3 lipsesc din art. francez cuvintele: «*sau câtăţimea daunelor-interese*»

www.digibuc.ro

386. Președintele va întreba pe acuzat dacă nu mai are ceva de zis.

Acuzatul sau apărătorul său nu vor mai putea pleda sau vorbi asupra faptului susținând ce [1]) n'ar fi adevărat, ci numai că acest fapt n'ar fi poprit de lege, sau că n'ar fi calificat de dânsa ca delict, sau n'ar merita pedeapsa a cărei aplicațiune s'a cerut de ministerul public, sau că faptul nu ar trage după sine daune-interese în favoarea părței civile, sau că, în fine, aceasta cere o prea mare sumă pentru daunele-interese ce i se cuvin. *(Pr. P. Fr. 363).*

387. Curtea va pronunța absoluțiunea acuzatului, dacă faptul de care el este declarat culpabil nu este oprit prin legea penală. *(Pr. P. Fr. 364).*

388. Dacă acel fapt este oprit, Curtea va pronunța pedeapsa stabilită prin lege, chiar la caz când după desbateri s'ar găsi că el nu mai este de competența Curței juraților.

La caz de a se vădi mai multe crime sau delicte imputabile acuzatului, Curtea va pronunța numai pedeapsa cea mai grea care s'ar aplica, după lege, la unul din acele delicte. *(Pr. P. Fr. 395).*

389. La caz de absoluțiune, de condamnare sau achitare, Curtea va hotărî asupra daunelor-interese pretinse de partea civilă sau de acuzat; ea le va lichida prin aceeaș deciziune, sau va însărcina pe unul din judecători să asculte pe părți, să ia cunoștință de acte și să facă despre toate raport, după cum se arată în art. 381.

Curtea va ordona asemenea ca lucrurile ce s'au fost luat, să fie restituite proprietarului lor.

Cu toate acestea, dacă Curtea a pronunțat condamnarea, această restituțiune nu se va face decât când proprietarul va justifica că nu a urmat din partea condamnatului cerere de casațiune în termenul legal, sau că, deși asemenea cerere a urmat, însă cauza este definitiv terminată. *(Pr. P. Fr. 366).*

390. Dacă jurații vor fi declarat că acuzatul este scuzabil, Curtea va pronunța conform codicelui penal. *(Pr. P. Fr. 367).*

391. Acuzatul sau partea civilă care va pierde cauza, va fi condamnat la cheltueli către Stat și către cealaltă parte.

In procesele criminale, partea civilă care nu va pierde cauza nu va fi niciodată îndatorată la cheltueli, și, dacă în vre-un caz ea va fi depus mai înainte cheltuelile judecății, i se vor restitui. *(Pr. P. Fr. 368).*

392. Judecătorii vor delibera și își vor da părerile în secret, sau în sala audienței, vorbindu-și încet, sau retră-

[1]) Din eroare se zice aci «ce» în loc de «că».

www.digibuc.ro

gându-se în camera de consiliu.

Deciziunea va fi pronunţată cu voce tare de preşedinte, în faţa publicului şi a acuzatului.

Preşedintele, mai înainte de a pronunţa hotărîrea, este dator a ceti textul legei pe care este întemeiată.

Grefierul va scrie deciziunea şi va cuprinde într'însa textul legei ce s'a aplicat de Curte, sub pedeapsă de o amendă de lei 100. *(Pr. P. Fr. 369).*

393. Originalul deciziunei va fi subsemnat de către judecătorii cari au dat-o, chiar în acea zi, sau cel mult după 24 de ore [1]), sub pedeapsă de o amendă de 100 lei contra grefierului şi, dacă cere cazul, de acţiune recursorie civilă atât în contra grefierului. cât şi în contra judecătorilor. *(Pr. P. Fr. 370).*

394. După pronunţarea hotărîrei, preşedintele va putea, după circumstanţe, să îndemne pe acuzat să-şi ţină curajul, să se supună aplicaţiunii pedepsei cu resemnaţiune şi să-şi reforme purtarea în viitor.

El îi va face cunoscut că legea îi dă facultatea de a face recurs pentru casare şi îi va spune termenul ce are pentru aceasta. *(Pr. P. Fr. 371).*

395. Grefierul va face un proces-verbal despre şedinţă, pentru a constata că formalităţile prescrise au fost observate.

Nu se va menţiona însă în acest proces-verbal, nici despre răspunsurile acuzaţilor, nici despre cuprinsul depoziţiunilor, dar se vor arăta într'însul schimbările, variaţiunile şi contrazicerile martorilor, conform articolului 343.

Procesul-verbal va fi subscris de preşedinte şi de grefier şi nu va putea fi tipărit de mai înainte.

Dispoziţiunile acestui articol vor fi executate sub pedeapsă de nulitate.

Lipsa acestui proces-verbal sau neexecutarea dispoziţiunilor paragrafului al treilea precedent vor fi pedepsite cu amendă de lei 200 în contra grefierului. *(Pr. P. Fr. 372).*

396. Condamnatul va avea un termen de trei zile libere [2]) din ziua când s'a pronunţat deciziunea, ca să declare la grefă dacă face recurs pentru casaţiune sau nu.

Ministerul public va putea, în acelaş termen, să declare la grefă că cere casarea deciziunei.

Partea civilă va avea şi ea acelaş termen, dar nu va putea face recurs decât în

[1]) In art. francez corespunzător, 370, lipsesc cuvintele: «*chiar în acea zi, sau cel mult după 24 de ore*».

[2]) Art. francez corespunzător, 373, se exprimă: «*après celui où son arrêt lui aura été prononcé*».

www.digibuc.ro

contra dispoziţiunilor relative la interesele sale civile.

In cursul acestor trei zile şi dacă s'a făcut recurs pentru casaţiune, până la primirea deciziunei Curţei de casaţiune, executarea deciziunii Curţii juraţilor va fi suspensă. *(Pr. P. Fr. 373).*

397. In cazurile prevăzute prin art. 407 şi 408[1]) din acest codice, ministerul public sau partea civilă vor avea numai 24 de ore spre a face recurs pentru casaţiune. *(Pr. P. Fr. 374).*

398. Condamnaţiunea se va executa, în termen de 24 ore după expirarea termenelor menţionate în art. 396, dacă nu s'a făcut recurs pentru casaţiune; iar în caz de recurs, în 24 de ore dela primirea deciziunei de respingerea recursului. *(Pr. P. Fr. 375).*

399. Condamnarea se va executa după ordinele ministerului public; el va avea facultatea de a cere de-adreptul asistenţa puterei publice pentru acest sfârşit. *(Pr. P. Fr. 376).*

400. Dacă condamnatul voeşte să facă vre-o declaraţiune, aceea va fi primită de unul dintre judecătorii locului unde se face executarea, asistat de grefier. *(Pr. P. Fr. 377).*

401. Procesul-verbal de executare se va face de grefier, sub pedeapsă de o amendă de 100 lei, şi se va transcrie de dânsul, în termen de 24 ore, în josul originalului deciziunei.

Grefierul va subsemna această transcripţiune şi va face menţiune de toate pe marginea procesului-verbal, sub aceeaşi pedeapsă. Această menţiune va fi asemenea subsemnată, şi transcripţiunea va putea face probă ca şi însuşi procesul-verbal. *(Pr. P. Fr. 378).*

402. Când, în cursul desbaterilor făcute cu ocaziunea hotărîrii de condamnare, acuzatul va fi fost inculpat, sau prin acte, sau prin depoziţiuni de martori, de niscaiva alte crime decât acelea de cari era acuzat, dacă acele crime în urmă descoperite merită o pedeapsă mai grea decât cea dintâi, sau dacă acuzatul are complici cari se află la casa de arest, Curtea va ordona urmărirea sa pentru aceste fapte noi, după formele prescrise în acest codice. In ambele aceste cazuri, ministerul public va suspenda executarea hotărîrii care a pronunţat cea dintâi condamnare, până când se va statua asupra celui de-al doilea proces. *(Pr. P. Fr. 379).*

403. Toate procesele criminale în stare de a fi judecate în ziua punerei în lucrare a acestui codice de procedură criminală se vor judeca de juraţi, fără a trece prin camera de acuzaţiune.

[1]) Articolul care ar trebui să fie citat aici este art. 411, pe care-l citează art. 374 francez, iar nu 408.

www.digibuc.ro

TITLUL III

DESPRE DIFERITELE RECURSURI IN CONTRA DECIZIUNILOR ŞI SENTINŢELOR

Cap. I. Despre anularea instrucţiunei şi judecăţei

404. Deciziunile Curţilor, sentinţele tribunalelor, date în materie criminală, corecţională şi poliţienească şi în contra cărora nu mai există nici o cale ordinară de reformare, precum şi instrucţiunea şi urmăririle după cari au intervenit acele deciziuni şi sentinţe, vor putea fi anulate în următoarele cazuri şi după recursurile făcute conform dispoziţiunilor mai jos arătate. *(Pr. P. Fr. 407)*.

§ 1. Materii criminale

405. Dacă, în caz de condamnarea acuzatului, se va fi făcut, sau în deciziunea camerei de punere sub acuzaţiune, sau în instrucţiunea şi în procedura urmată înaintea Curţii juraţilor, sau chiar în deciziunea de condamnare, vre-o călcare sau vre-o omisiune de niscaiva din formalităţile pentru a căror neobservare acest codice de procedură pronunţă nulitatea, o asemenea omisiune sau violaţiune va da loc, în urmarea recursului părţei condamnate sau al ministerului public, la anularea deciziunei şi a tutulor lucrărilor precedente, începând dela cel mai vechiu act nul. *(Pr. P. Fr. 408)*.

406. Tot aşa se va urma, în caz de necompetenţă şi în caz când se va fi omis sau se va fi refuzat de a pronunţa asupra vre-unei sau mai multor cereri ale acuzatului sau asupra vre-unei sau mai multor rechiziţiuni ale ministerului public, când acea cerere sau rechiziţiune va fi fost făcută pentru a reclama vre-o facultate sau vre-un drept ce dă legea, deşi pedeapsa de nulitate nu ar fi pronunţată prin vre-un text de lege pentru neobservarea formalităţei cerute de acuzat sau de ministerul public. *(Pr. P. Fr. 408)*.

407. In caz de achitarea acuzatului, anularea ordonanţei preşedinţiale care a pronunţat-o şi a actelor care au precesnu se va putea urmări de ministerul public decât în interesul legei [1]). *(Pr. P. Fr. 409)*.

408. Când Curtea va condamna pe acuzat, aplicând o altă pedeapsă decât cea prescrisă prin lege, anularea deciziunei va putea fi urmărită atât de ministerul public, cât şi de partea condamnată.

Aceeaşi acţiune de anulare va avea ministerul public în contra deciziunei absolutorii. *(Pr. P. Fr. 410)*.

409. Recursul ministerului public, în caz de achitare, nu poate vătăma niciodată

[1]) Art. francez corespunzător, 409, continuă: *«et sans préjudicier à la partie acquittée»*.

www.dreptonline.ro

pe acuzatul achitat; este din contra în caz de absoluţiune. *(Pr. P. Fr. 410).*

410. Când pedeapsa cea pronunţată de Curte va fi tot aceeaşi cu pedeapsa ce legea aplică crimei, nimeni nu poate cere anularea deciziunei sub cuvânt că este o eroare în citarea textului legei. *(Pr. P. Fr. 411).*

411. Partea civilă nu va putea, în nici un caz, să ceară anularea unei deciziuni de achitare sau de absoluţiune. Dar dacă deciziunea a pronunţat în contra sa condamnări civile, mai mari decât cele cerute de către partea achitată sau absolvită, această dispoziţiune a deciziunei va putea fi anulată după cererea părţei civile. *(Pr. P. Fr. 412).*

§ 2. Materii corecţionale şi poliţieneşti

412. In materie corecţională şi poliţienească, căile de anulare arătate la art. 405 [1] sunt deschise părţei urmărite, ministerului public şi părţei civile, în ceeace priveşte pe fie-care [2], în contra deciziunilor date în ultima instanţă, fără a distinge pe cele condamnatoare de cele liberatoare.

Cu toate acestea, liberarea părţei urmărite fiind pronunţată, nimeni nu va putea invoca în contra ei călcarea sau omiterea formelor ţintitoare la asigurarea apărărei sale. *(Pr. P. Fr. 413).*

413. Dispoziţiunea art. 410 este aplicabilă la deciziunile date, în ultima instanţă, în materie corecţională şi poliţienească. *(Pr. P. Fr. 414).*

§ 3. Dispoziţiuni comune la cele două paragrafe precedente

414. In cazul când, sau Curtea de casaţiune, sau o Curte de apel va anula o instrucţiune, ea va putea ordona ca spesele celei de a doua proceduri să fie în sarcina ofiţerului sau a judecătorului de instrucţiune care a comis nulitatea în cea dintâiu procedură. *(Pr. P. Fr. 415).*

415. Cu toate acestea, dispoziţiunea din articolul precedent nu se va aplica decât pentru greşeli prea grave şi numai la nulităţile ce vor fi comise după un an dela punerea în lucrare a acestui codice. *(Pr. P. Fr. 415).*

Cap. II. Despre cererile de casaţiune

416. Recursul de casaţiune, făcut în contra deciziunilor şi sentinţelor preparatorii şi de instrucţiune [3]), nu va fi

[1]) Aci ar fi trebuit să se facă trimitere şi la art. 406, deoarece art. francez corespunzător, 413, face trimitere la art. 408 francez, din care legiuitorul român, divizându-l, a făcut două articole: 405 şi 406.

[2]) Art. francez corespunzător, 413, nu cuprinde expresiunea: «*in ceeace priveşte pe fie-care*».

[3]) Art. francez corespunzător, 416, continuă imediat:

www.digibuc.ro

deschis decât după darea celei definitive deciziuni sau sentinţe, fără ca cel ce voeşte a face un asemenea recurs să fie împiedicat sau respins prin aceea că s'ar fi supus de bună voie la executarea unor asemenea deciziuni sau sentinţe preparatorii, pe cari le atacă.

Dar deciziunile şi sentinţele date asupra competenţei pot fi atacate la Curtea de casaţiune îndată ce vor fi date şi fără a se aştepta ieşirea celei definitive deciziuni. *(Pr. P. Fr. 416)*.

417. Când recursul se va face de către partea cea condamnată, aceasta va trebui, sau în persoană, sau prin al său împuternicit, să facă, la grefa instanţei judecătoreşti a căreia deciziune voieşte a ataca, declarare verbală cum că voieşte a merge înaintea Curţii de casaţiune.

Grefierul va constata această declarare în scris şi va îngriji ca să fie subscrisă atât de recurent, cât şi de sine însuşi.

Dacă recurentul nu va putea sau nu va voi s'o subscrie, grefierul va face menţiune de aceasta.

Declararea va fi înscrisă într'un registru destinat la aceasta şi care va fi public, încât ori-cine va avea dreptul să ceară a i se da extracte dintr'însul.

Fiind făcută prin împuternicit, actul de împuternicire, va rămânea anexat la declaraţiune. *(Pr. P. Fr. 417)*.

418. Partea civilă care va face recurs la casaţiune este datoare să alăture, pe lângă cererea sa de casare, şi o copie adeverită de grefier a deciziunei sau a sentinţei în contra căreia recurge la Curtea de casaţiune.

Ea este datoare să depună o amendă de galbeni zece sau, dacă deciziunea ce se atacă este dată în lipsa ei, de galbeni cinci [1]). *(Pr. P. Fr. 419)*.

419. Indatorirea de a depune o amendă, după distincţiunile stabilite în art. 418, cade şi asupra celor condamnaţi în materie corecţională şi poliţienească, când aceştia vor face recurs pentru casaţiunea sentinţei prin care au fost condamnaţi [2]).

420. Persoanele supuse la consemnare de amendă vor fi scutite de a depune amenda, în caz când vor alătura la cererea lor de casaţiune un certificat de scăpătăciune conform art. 46 din leg. Curţii de casaţiune [3]). *(Pr. P. F. 420)*.

421. Amenda se va pierde de cel ce a depus-o, când recursul său va fi respins, şi i se va restitui în cazul contrar [4]).

422. Cei condamnaţi, chiar în materii corecţionale sau

«ou les jugements en dernier ressort de cette qualité».

[1], [2], [3] şi [4]) A se vede: *«Legea asupra timbrului şi înre-*

www.digibuc.ro

polițienești, la o pedeapsă privativă de a lor libertate, nu vor fi admiși a face recurs pentru casațiune decât când vor fi în stare de închisoare sau liberați pe cauțiune.

Actul de închisoare sau de liberare pe chezășie va fi alăturat la recursul lor. *(Pr. P. Fr. 421).*

423. Cu toate acestea, când recursul va fi motivat pe necompetență, va fi destul, pentru admisiunea sa, ca recurentul să justifice că a intrat de bunăvoie la închisoarea dela reședința Curții de casațiune. Spre aceasta directorul închisorei îl va putea primi pe simpla înfățișare a cererei sale, adresată către ministerul public al Curții de casațiune și vizată de acest magistrat. *(Pr. P. Fr. 421).*

424. Condamnatul sau partea civilă, și după ce a făcut recurs pentru casare, va putea în termen de zece zile să depună, la grefa instanței a cărei hotărîre voește a ataca, un memoriu cuprinzător de mijloacele sale de casațiune. *(Pr. P. Fr. 422).*

425. Grefierul, dând recurentului o adeverință de primirea cererei sale de casațiune, o va înainta îndată ministerului public, împreună cu celelalte documente relative la recursul de care e vorba [1]). *(Pr. P. Fr. 422).*

426. Ministerul public local va transmite îndată toate hârtiile primite dela grefier la ministerul justiției și acesta le va adresa, în 24 de ore, la Curtea de casațiune, și va informa de aceasta pe magistratul care i le va fi trimis. *(Pr. P. Fr. 423, 424).*

427. (**Mod. Lg. 17 Aprilie 1875**). Condamnatul și partea civilă vor putea să trimită și de-adreptul la grefa Curții de casațiune memoriul cuprins la art. 424. *(Pr. P. Fr. 424).*

428. Curtea de casațiune va trebui să dea deciziunea sa asupra recursului, cel mai târziu într'o lună de zile după împlinirea celui de pe urmă din termenele mărginite în acest Cap. *(Pr. P. Fr. 425).*

429. Cererea de casațiune fiind respinsă, partea care o va fi format nu va mai putea să o reînoiască sub nici un pretext și nici un mod. *(Pr. P. Fr. 436).*

---

gistrării din 24 Februarie 1900, cu mod. din 15 Iunie 1905, art. 43, al. 37, care modifică art. 418 și 419 Pr. p. în ceeace privește taxa pentru cererile de recurs în casațiune, care este desființată în materie penală. Recursurile la Curtea de casație, în corecțional, fiind deci scutite de timbre, urmează în mod implicit că art. 418, 419, 420 și 421 din Procedura penală sunt abrogate.

[1]) Art. francez corespunzător, 422, are o redacție mai detaliată și nu cuprinde cuvintele finale: *«împreună cu celelalte documente relative la recursul de care e vorba».*

www.digibuc.ro

430. Deciziunea de respingere va fi, în termen de trei zile, împărtăşită ministerului public de lângă Curtea de casaţiune, de către grefier, în formă de extract sub semnătura acestuia.

Ministerul public va îndrepta acel extract la ministerul public al instanţei a cărei deciziune va fi fost atacată. *(Pr. P. Fr. 439).*

431. Când Curtea de casaţiune va anula o sentinţă sau deciziune, fie în materie corecţională, fie în materie de poliţie, ea va trimite procesul şi pe părţi înaintea unei Curţi sau tribunal de aceeaşi calitate cu instanţa a cărei sentinţă sau deciziune va fi anulată. *(Pr. P. Fr. 427).*

432. Când Curtea de casaţiune va anula o deciziune dată în materie criminală, se va procede întocmai precum se arată în cele şapte articole următoare. *(Pr. P. Fr. 428).*

433. Curtea de casaţiune va pronunţa trimiterea procesului: la o altă Curte de apel decât cea care a regulat competenţa, sau care a pronunţat punerea sub acuzaţiune, dacă deciziunea s'a anulat pentru vre-una din cauzele cuprinse în art. 324;

La o altă Curte de juraţi decât cea care va fi dat deciziunea, dacă deciziunea şi instrucţiunea s'au anulat pentru cauză de nulităţi comise de Curtea de juraţi;

La un alt tribunal decât cel în care se va fi aflat judecătorul de instrucţiune, dacă deciziunea şi instrucţiunea sunt anulate numai în ceeace priveşte interesele civile.[1]). *(Pr. P. Fr. 429, § 1, 2, 3).*

434. Dacă deciziunea şi procedura sunt anulate pentru cauză de necompetenţă, Curtea de casaţiune va desemna tribunalul sau Curtea care trebuie a cerceta procesul.

Cu toate acestea, dacă competenţa ar fi a tribunalului pe lângă care se află judecătorul care va fi făcut cea dintâiu instrucţiune, Curtea va trimite procesul la un alt tribunal. *(Pr. P. Fr. 429, § 4).*

435. Dacă deciziunea a fost anulată pentru cauză că faptul condamnat se găseşte a nu fi delict calificat prin lege, Curtea nu va pronunţa trimiterea procesului decât dacă se află o parte civilă; în cazul acesta, trimiterea se va face la un alt tribunal decât cel la care se va fi aflat judecătorul de instrucţiune. *(Pr. P.. Fr 429 § .6).*

436. In toate cazurile când Curtea de casaţiune este autorizată a alege o Curte sau un tribunal pentru judecarea

[1]) Art. francez corespunzător, 429, din care s'a format de legiuitorul român textul art. 433, 434 şi 435 ale Procedurei noastre penale, adaugă la *finitul* acestui de al treilea aliniat cuvintele: «*dans ce cas le tribunal sera saisi, sans citation préalable en conciliation*».

www.digibuc.ro

procesului de dânsa trimis, ea va trebui să facă această alegere după o deliberaţiune specială în camera de consiliu, îndată după pronunţarea deciziunei de casaţiune, în care se va şi face menţiune de aceasta. *(Pr. P. Fr. 430).*

437. Când trimiterea s'a făcut la o Curte de apel, aceasta, după ce va îndrepta, în ceea ce-o priveşte, instrucţiunea, va trimite procesul înaintea Curţ.i juraţilor care va trebui să judece procesul. *(Pr. P. Fr. 432).*

438. Când procesul se va trimite înaintea Curţei juraţilor şi se vor afla complici cari nu vor fi în stare de acuzaţiune, un judecător de instrucţiune însărcinat de această Curte şi ministerul public vor face, fie-care în ceea ce îl priveşte, instrucţiunea.

Actele acestei instrucţiuni se vor adresa după aceea la Curtea de apel, a căreia cameră de punere sub acuzaţiune va pronunţa de este sau nu este loc de punere sub acuzaţiune. *(Pr. P. Fr. 433).*

439. Dacă deciziunea a fost anulată pentru motiv că a pronunţat o altă pedeapsă decât cea după legi aplicabilă la natura crimei, judecătorii Curţii juraţilor la care se va fi trimis procesul vor trebui să se mărginească numai în a pronunţa deciziunea, aplicând pedeapsa legiuită, în urmarea declaraţiunei de mai înainte a juraţilor.

Dacă deciziunea va fi anulată pentru altă cauză, se va proceda la noi desbateri înaintea Curţei juraţilor la care s'a trimis procesul.

Curtea de casaţiune va anula deciziunea numai în parte, dacă nulităţile comise ating numai unele din dispoziţiunile sale. *(Pr. P. Fr. 434).*

440. Acuzatul, a căruia condamnaţiune va fi fost anulată şi care va trebui să se supună la o nouă judecată criminală va fi tradus, fără a fi liberat dela închisoare, înaintea Curţii de apel sau a Curţii juraţilor la care s'a trimis procesul. *(Pr. P. Fr. 435).*

441. Partea civilă al căreia recurs va fi respins în materie criminală, corecţională sau poliţienească, va fi condamnată a plăti celeilalte părţi o desdăunare de lei 150 şi cheltuelile judecăţei.

Partea civilă va fi încă condamnată către Stat a pierde amenda depusă în virtutea art. 418 [1]).

Administraţiunile sau regiile Statului şi agenţii publici nu vor fi niciodată condamnaţi la amendă către Stat, în caz când recursul lor ar fi respins, ci numai la desdăunări şi cheltueli. *(Pr. P. Fr. 436).*

442. După respingerea unei cereri de casaţiune, partea ce o va fi format nu va mai putea face recurs în contra aceleiaşi deciziuni sau sentinţe,

---

[1]) A se vedea nota dela art. 418 Pr. p.

www.digibuc.ro

sub nici un pretext şi pentru nici un mijloc. *(Pr. P. Fr. 438).*

443. Când, după un ordin formal al ministerului justiţiei către ministerul public al Curţei de casaţiune, aceasta va denunţa la secţiunea criminală acte judecătoreşti, deciziuni sau sentinţe contrarii legei, ele vor putea fi anulate şi autorii lor urmăriţi, dacă cere cazul, după Cap. III [1] dela Titlul IV al acestei Cărţi. *(Pr. P. Fr. 441).*

444. Când se va fi dat vre-o deciziune sau sentinţă supusă la casaţiune şi nici una din părţi nu va fi făcut recurs în termen legiuit, ministerul public de lângă Curtea de casaţiune va putea face recurs din oficiu, chiar după expirarea termenului [2]).

Dacă în asemenea caz, deciziunea sau sentinţa va fi casată, părţile nu vor putea să se întemeieze pe aceasta spre a se opune la executarea ei. *(Pr. P. Fr. 442).*

Cap. III. Despre cererile de revizuire

445. Când un acuzat va fi fost condamnat pentru o crimă, şi un alt acuzat va fi fost, printr'o altă deciziune, condamnat ca autor al aceleiaşi crime, dacă aceste două deciziuni nu se pot concilia, încât alor co-existenţă probează că unul sau altul dintre condamnaţi este inocent, executarea ambelor deciziuni se va suspenda, chiar şi dacă recursul făcut pentru casarea lor sau a uneia din ele va fi fost respins, sau chiar dacă, în lipsă de vre-un recurs, deciziunile vor fi dobândit autoritate nerevocabilă [3]).

Ministerul justiţiei, sau din oficiu, sau după cererea ministerului public, sau după reclamaţiunea unui sau ambilor condamnaţi, va însărcina pe ministerul public al Curţii de casaţiune să denunţe la acea Curte ambele deciziuni.

Curtea de casaţiune, secţiunea criminală, după ce va verifica că cele două condamnaţiuni nu se pot concilia, le va casa şi va trimite pe acuzaţi înaintea unei Curţi, alta decât cele ce au pronunţat deciziunile casate. *(Pr. P. Fr. 443).*

446. Când, în urma unei condamnaţiuni pentru omucid, se vor adresa din ordinul expres al ministerului justiţiei, către Curtea de casaţiune, secţiunea criminală, acte prezentate în urma condamnării şi de natură a produce indicii

[1]) Capitolul la care trebuie trimis aci este Cap. V, iar nu Cap. III, care este străin de materia în chestiune.

[2]) Art. francez corespunzător, 442, nu cuprinde expresiunea finală: «*chiar după expirarea termenului*».

[3]) Art. francez corespunzător, 443, nu cuprinde expresiunea finală: «*sau chiar dacă în lipsă de recurs deciziunile vor fi dobândit autoritate nerevocabilă*».

www.digibuc.ro

îndestulătoare despre existența persoanei a căreia moarte presupusă a dat loc la condamnațiune, Curtea de casațiune va putea însărcina o Curte de apel să facă o cercetare pregătitoare spre a recunoaște existența și identitatea persoanei presupuse ucise și a constata aceasta prin interogatoriul ce va face acelei persoane, prin ascultare de martori și prin toate mijloacele proprii de a pune în evidență faptul prin care s'ar desființa condamnarea.

Executarea condamnațiunei va fi de drept suspensă, prin ordinul ministerului justiției, până ce va pronunța Curtea de casațiune, iar în urmă, de se va cuveni, prin deciziunea preparatorie a acestei Curți.

Curtea de apel pronunțând simplu asupra chestiunei de identitatea persoanei, va trimite deciziunea și actele cercetărei sale la Curtea de casațiune, care va putea să caseze deciziunea condamnatoare și chiar, cerând cazul, să trimită procesul în cercetarea unei alte Curți de jurați decât cea care va fi pronunțat mai înainte condamnarea. *(Pr. P. Fr. 444)*.

447. Când, după condamnarea unui acuzat, unul sau mai mulți dintre martorii ce au depus în contra sa vor fi urmăriți ca martori mincinoși în acel proces, dacă acuzațiunea de mărturie mincinoasă este primită în contra lor, sau chiar dacă s'au dat în contra lor mandate de arestare, executarea condamnațiunei se va suspenda, chiar și când Curtea de casațiune ar fi respins recursul celui condamnat.

Dacă martorii vor fi după aceasta condamnați ca martori mincinoși în contra acuzatului, ministerul justiției, sau din oficiu, sau după cererea ministerului public, sau după reclamarea individului condamnat prin cea dintâi deciziune, va însărcina pe ministerul public al Curței de casațiune să denunțe Curței acel fapt.

Curtea de casațiune, verificând declarațiunea juraților în urma căreia s'a pronunțat cea de a doua deciziune, va anula pe cea dintâi, dacă prin acea declarațiune s'au dovedit mincinoase mărturiile aduse în contra celui dintâi condamnat; iar spre a se proceda în contra acuzatului pe baza actului de acuzațiune în ființă, Curtea de casațiune îl va trimite înaintea unei Curți de juați, care nu va putea fi nici cea care a judecat pe condamnat, nici cea care a judecat pe martori.

Dacă cei acuzați ca martori mincinoși sunt achitați, suspensiunea deciziunei condamnatoare va înceta de drept și condamnarea se va execută. *(Pr. P. Fr. 445)*.

448. Martorii cei condamnați pentru mărturie mincinoasă nu vor putea să mai

www.digibuc.ro

facă nici o depoziţiune la cea de a doua cercetare a procesului. *(Pr. P. Fr. 446).*

449. In caz de reviziunea unei condamnaţiuni pentru cauza indicată în art. 445 [1]), dacă condamnatul va fi murit, Curtea de casaţiune va numi un curator memoriei sale şi acesta va exercita drepturile condamnatului.

Dacă, în urma acestei noi proceduri, se va descoperi că cea dintâi condamnaţiune a fost pronunţată pe nedrept, noua deciziune a Curţii va uşura memoria condamnatului de acuzarea ce i s'a fost adus. *(Pr. P. Fr. 447).*

TITLUL IV

DESPRE CĂTE-VA PROCEDURI PARTICULARE

Cap. I. Despre fals

450. Falsul în scripturi se poate defăima sau prin acţiune principală, sau incidentă, şi, în acest de pe urmă caz, sau pe cale criminală, sau pe cale civilă.

451. In toate procesele pentru fals, înscrisul atacat, îndată ce se va produce, se va depune la grefă, subsemnat pe toate paginile de grefier şi de persoana care l-a depus, dacă va şti să subscrie.

[1]) Art. 447 francez, înainte de modificarea din 1895, corespunzător cu art. 449 român, trimetea la art. 444, corespunzător cu al nostru 446. Credem dar că din eroare se trimite aci la art. 445, în loc de 446.

Grefierul va face un procesverbal detaliat de starea materială a înscrisului şi în care va menţiona, fiind caz, de nepuţinţă sau neştiinţa persoanei ce a înfăţişat înscrisul de a-l subsemna.

Grefierul care va primi asemenea înscris, fără îndeplinirea sus ziselor formalităţi, se va supune la o amendă de lei 50. *(Pr. P. Fr. 448).*

452. Dacă înscrisul atacat se va lua din vre-un loc public, funcţionarul care îl va da îl va subsemna şi el, precum s'a zis mai sus, iar de nu, se va pedepsi cu aceeaş amendă de lei 50. *(Pr. P. Fr. 449).*

453. Inscrisul atacat de fals se va subsemna încă de ofiţerul poliţiei judiciare şi de partea civilă, dacă aceasta se înfăţişează; asemenea se va subsemna şi de prevenit în momentul înfăţişerei.

Dacă aceste persoane sau unele dintr'însele nu pot sau nu vor a subsemna, se va face menţiune în procesul-verbal; în caz de neglijenţă sau de omisiune, grefierul se va pedepsi cu amendă de lei 50. *(Pr. P. Fr. 450).*

454. Ori-care depozitar public ori particular al unui înscris atacat ca fals este dator să-l predea, în urma ordonanţei ce ar primi pentru aceasta, sau dela ministerul public, sau dela judecătorul de instrucţiune; iar nevoind, va fi silit prin constrângere corporală.

Acea ordonanţă şi actul ce

www.digibuc.ro

se va da depozitarului despre predarea înscrisului îi vor servi de apărare către cei interesați de acel înscris. *(Pr. P. Fr. 452)*.

455. Inscrisurile ce se vor aduce spre a servi de comparațiune vor fi subsemnate, precum s'a zis în articolele 450, 451 și 452 [1]) și sub aceleași pedepse. *(Pr. P. Fr. 453)*.

456. Ori-ce depozitar public de înscrisuri cari pot servi de comparațiune, este dator să le producă, sub pedeapsă de constrângere corporală.

Ordonanța și actul ce vor primi pentru a lor predare, le vor servi de apărare către cei ce ar putea să aibă interes de acele înscrisuri. *(Pr. P. Fr. 454)*.

457. Dacă trebuința ar cere să se strămute un act autentic, se va lăsa depozitarului o copie de pe dânsul, verificată și adeverită de președintele tribunalului, care va face proces-verbal de aceasta.

Dacă depozitarul este public, această copie o va pune în locul originalului ca să servească drept original, și va putea libera alte copii de pe acea copie, făcând mențiune despre procesul-verbal care constată luarea originalului, până când acela i se va înapoia.

Cu toate acestea, dacă acel înscris face parte dintr'un registru, încât nu poate fi scos de acolo, tribunalul va putea, ordonând a i se aduce registrul, să dispenseze de formalitatea stabilită în acest articol. *(Pr. P. Fr. 455)*.

458. Scripturile private pot servi și ele ca înscrisuri de comparațiune, dacă părțile le recunosc.

Cu toate acestea, particularii, cari vor mărturisi înșuși că posedă asemenea înscrisuri, nu vor putea fi îndată constrânși prin închisoare ca să le producă; dar dacă după ce vor fi fost chemați înaintea tribunalului care se află în cercetarea procesului, pentru a preda acele înscrisuri sau a arăta motivele refuzului lor, nu li se vor încuviința acele motive, deciziunea sau sentința va putea pronunța în contra lor constrângerea corporală. *(Pr. P. Fr. 456)*.

459. Când martorii se vor explica asupra unui act al procesului, ei îl vor parafa și subsemna sau, neputând, se va constata aceasta prin procesul-verbal. *(Pr. P. Fr. 457)*.

460. Dacă, în cursul unei instrucțiuni sau proceduri un act produs se va defăima ca fals de una din părți, aceasta va interpela pe cealaltă să declare dacă voește să se servească de act. *(Pr. P. Fr. 458)*.

461. Dacă adversarul va declara că nu voește a se servi de acel înscris, sau dacă, în termen de opt zile libere de când

[1]) Articolele cari trebuesc aci citate sunt art. 451, 452 și 453.

www.digibuc.ro

a fost interpelat [1]), nu va face o declarare, va înceta ori-ce cercetare şi judecată asupra acelui înscris, care se va scoate din proces [2]).

Dacă acel adversar va declara că voeşte a se servi de acel înscris, instrucţiunea asupra falsului se va urma în mod incident dinaintea Curţii sau tribunalului care se află în cercetarea procesului principal. *(Pr. P. Fr. 459).*

462. Dacă partea care a defăimat înscrisul ca fals, susţine că cel ce l-a produs este autorul sau complicele falsului, sau dacă rezulta din procedură ca autorul sau complicele falsului este viu şi acţiunea crimei încă nu e stinsă prin prescripţiune, acuzaţiunea se va urma pe cale criminală, după formele mai sus prescrise. *(Pr. P. Fr. 460).*

463. Dacă procesul, în cursul căruia s'a născut incidentul de fals criminal, este un proces civil, se va amâna procedura sa până când instanţele criminale vor da deciziunea lor asupra falsului. Iar dacă procesul principal este de natură criminală, corecţională sau poliţienească, Curtea sau tribunalul ce se află în cercetarea sa este dator să decidă mai întâi, după ce va asculta pe ministerul public, dacă trebuinţa procesului principal cere a se amâna sau nu judecata până la cercetarea şi judecata falsului. *(Pr. P. Fr. 460).*

464. Prevenitul sau acuzatul se va putea îndatora a produce o scriere a sa şi a scrie cu mâna sa proprie, înaintea judecăţei. In caz de refuz sau tăcere din parte-i, procesul-verbal va face menţiune despre asta. *(Pr. P. Fr. 461).*

465. Dacă o Curte sau un tribunal află, în cercetarea unui proces—chiar civil—nisciaiva indicii asupra vre-unui fals şi asupra persoanei care-l va fi făcut, ministerul public sau preşedintele ori judecătorul va transmite actele ministerului public de lângă judecătorul de instrucţiune din circumscripţiunea unde se va părea că s'ar fi făcut delictul, sau unde cel prevenit ar putea fi prins şi va putea să şi dea în contra lui un mandat de aducere. *(Pr. P. Fr. 462).*

466. Când acte publice [3]) se vor declara false, în tot sau în parte, Curtea sau tribunalul care va fi judecat falsul va ordona să se îndrepteze acele acte, ştergându-se sau adăugându-se, şi despre toate acestea se va face proces-verbal. *(Pr. P. Fr. 462).*

[1]) Art. francez corespunzător, 459, nu cuprinde după cuvântul «*zile*» expresiunea: «*libere de când a fost interpelat*».

[2]) Art. francez corespunzător, 459, nu cuprinde cuvintele finale: «*care se va scoate din proces*».

[3]) Art. francez corespunzător, 463, începe astfel: «*Lorsque des actes autentiques*».

www.digibuc.ro

467. Inscrisele de comparaţiune se vor trimite înapoi la locurile de unde s'au luat, sau se vor întoarce la acele persoane cari le vor fi comunicat.

Această trimitere se va face în termen de cincisprezece zile dela data deciziunei sau a sentinţei, supunându-se grefierul la o amendă de lei 50 pentru neobservarea acestei formalităţi. *(Pr. P. Fr. 463).*

468. In toate celelalte, instrucţiunea falsului se va face ca a tutulor celorlalte delicte, afară de următoarea dispoziţiune, care e specială la fals[1]):

Preşedintele Curţilor de juraţi, ministerul public al acelorași Curţi şi judecătorii de instrucţiune, pentru îndeplinirea unei instrucţiuni începute în circumscripţia lor, vor putea păşi şi afară din acea circumscripţiune, spre continuarea cercetărilor necesare la persoanele prepuse că ar fi fabricat, introdus, împărţit monedă mincinoasă, fie de metal, fie de hârtie, sau că ar fi contrafăcut sigiliul Statului. *(Pr. P. Fr.464).*

469. Plângerea şi denunţarea pentru falsul unei scripturi va putea avea urmare, chiar şi dacă înscrisul în contra căruia este adusă va fi servit de temeiu la niscaiva acte publice sau private [2]). *(Pr. Pr .F. 451).*

Cap. II. Despre contumaci

470. Când, în urma unei deciziuni de punere sub acuzaţiune, acuzatul nu se va fi putut prinde sau nu se va înfăţişa la judecată, în termen de zece zile după notificarea făcută la domiciliul său, sau când, după ce s'a înfăţişat ori s'a prins, se va fi făcut nevăzut, preşedintele Curţii juraţilor, sau în lipsa lui, judecătorul care îi ţine locul, va da o ordonanţă în care se va cuprinde: că acuzatul e dator să se înfăţişeze într'un alt termen de zece zile dela ziua publicării acelei ordonanţe, iar de nu, că va fi declarat rebel legei; că va fi suspendat din exerciţiul drepturilor cetăţeneşti; că averea sa va fi sechestrată în cursul instrucţiunei contumaciei; că orice acţiune către judecători îi va fi oprită în curgerea aceluiaş timp; că se va proceda în contra lui şi că oricine este dator să arate locul unde se află.

Acea ordonanţă va face încă menţiune despre crima şi despre ordonanţa pentru punerea la popreală a acuzatului. *(Pr. P. Fr. 465).*

471. Acea ordonanţă va fi publicată prin tobă în cea dintâi Duminică următoare şi afiptă la poarta locuinţei acuzatului, la a primăriei şi

[1]) Art. francez corespunzător, 444, nu cuprinde aceste cuvinte: *«care este specială la fals»*.

[2]) Art. francez corespunzător, 451, se exprimă astfel în partea sa finală: *«à des actes judiciaires ou civils»*.

www.digibuc.ro

la poarta auditorului Curții juraților.

Ministerul public va trimite aceeași ordonanță la tribunalul în a cărui circumscripțiune se află averea ce urmează a se sechestra. *(Pr. P. Fr. 466)*.

472. După zece zile dela publicare, se va proceda la judecata contumacelui. *(Pr. P. Fr. 467)*.

473. Nici un advocat nu se va putea înfățișa spre a apăra pe acuzatul contumace.

Dacă acuzatul se va fi aflând afară din România, sau în absolută neputință de a veni, rudele sau amicii săi vor putea să arate împiedicarea în care se află de a veni și să susțină legitimitatea ei. *(Pr. P. Fr. 468)*.

474. Dacă Curtea va judeca împiedicarea legitimă, va face să se amâne judecata acuzatului și sechestrarea averei sale, pentru un termen ce se va găsi cu cale, după natura împiedicărei și distanța locurilor. *(Pr. P. Fr. 469)*.

475. Afară de cazul precedent, Curtea va păși de îndată la judecarea cauzei, prin cetirea deciziunei de trimitere la Curtea juraților, a ordonanței prescrise prin art. 227 și a proceselor-verbale făcute pentru [1]) constatarea publicării și afigerei acelei ordonanțe.

După această lectură, Curtea, asupra concluziunilor ministerului public, va pronunța despre contumace.

Dacă instrucțiunea contumaciei nu este conform regulelor mai sus arătate, Curtea o va declara nulă și va ordona să se reînceapă din nou dela cel mai vechiu act nelegal.

Dacă instrucțiunea este regulată, Curtea va pronunța asupra acuzatului și va decide și asupra desdăunărei reclamantului.

Toate acestea însă se vor face fără asistență sau intervenirea juraților. *(Pr. P. Fr. 470)*.

476. Dacă contumacele este condamnat, averea sa va fi, din ziua executărei deciziunei, considerată și administrată ca avere de absent. Atât despre dânsa, cât și de a sa administrare, se va da seamă cui se va cuveni, după ce condamnațiunea va fi devenit irevocabilă prin expirarea termenului de purgațiunea contumaciei. *(Pr. P. Fr. 471)*.

---

[1]) Din eroare, în textul oficiul publicat în 1875 se zice: «*prin constatarea*» în loc de «*pent u constatarea*», cum e de alt-fel și în articolul francez corespunzător 470. Prima ediție oficială, din 1866, nu cuprindea această eroare. Textul francez, în acest prim aliniat, în loc de cuvintele: «*a ordonanței prescrise prin art. 227*», se exprimă astfel: «*de l'ordonnance ayant pour l'objet la représentation du coutumax*».

www.digibuc.ro

477. In termen de opt zile după darea deciziunei, un extract dintr'însa va fi inserat, după stăruinţa ministerului public, în foaia oficială, şi afipt: 1) la poarta celui de pe urmă domiciliu al condamnatului; 2) la poarta primăriei locului unde s'a comis crima; 3) în sala auditorului Curţii cu juraţi. Asemenea extract se va trimite în acelaş termen la tribunalul în a cărui a circumscripţiune se află averea contumacelui. Efectele legale ale executărei unei deciziuni date în contumacie se vor produce dela data zilei celui mai de pe urmă proces-verbal constatator de formalitatea afigerei prescrise prin acest articol. *(Pr. P. Fr. 472).*

478. Recursul de casaţiune în contra deciziunei date în contumacie nu va fi deschis decât ministerului public şi părţei civile, în ceeace se atinge de interesul ei. *(Pr. P. Fr. 473).*

479. In nici un caz contumacia unui acuzat nu va suspenda, nici întârzia, prin sine însăşi, instrucţiunea în privinţa co-acuzaţilor săi prezenţi; Curtea va putea ordona, după judecata acestora ca lucrurile depuse la grefă drept acte inculpătoare să se întoarcă, când se vor cere, proprietarilor sau celui în drept a le lua. Curtea va putea ordona asemenea întoarcerea acelor acte, sub condiţiune de a fi din nou înfăţişate, dacă va cere trebuinţa. La întoarcerea lor se va face de grefier un proces-verbal descriptiv de starea lor materială, sub pedeapsă, contra grefierului pentru neurmare, de o amendă de lei 50. *(Pr. P. Fr. 474).*

480. In cursul sechestrului, se vor întreţine din starea sechestrată soţia, copiii, tatăl şi mama contumacelui, dacă nu au mijloace proprii indestule. Autoritatea judiciară va regula aceasta. *(Pr. P Fr. 475).*

481. Dacă acuzatul se dă prins, ori dacă se va aresta mai înainte de stingerea pedepsei prin prescripţiune, deciziunea dată în contumacie şi procedurile făcute în contra lui, începând dela ordonunţa de închisoare sau de reînfăţişare, vor fi de sine nimicite[1]) şi se va proceda în privinţa lui după formele ordinare. *(Pr. P. Fr. 476).*

482. In cazul prevăzut prin articolul precedent, dacă martorii nu pot fi produşi mai-ntea judecăţei din vre-o cauză oare-care, încredinţările lor scrise, precum şi răspunsurile scrise ale celorlalţi acuzaţi de acelaş delict, vor fi cetite la înfăţişare.

Asemenea se va urma şi cu câte alte acte se vor socoti de preşedinte de natură a lumina pe judecători asupra crimei

[1]) Art. francez corespunzător, 476, se exprimă ast-fel: *«seront anéantis de plein droit».*

www.digibuc.ro

şi asupra celor culpabili. *(Pr. P. Fr. 477).*

483. (Mod. Lg. 17 Aprilie 1875). Contumacele care, după ce se va fi reînfăţişat, va câştiga achitarea sau absolvirea sa, va fi condamnat la plata cheltuelilor ocazionate prin contumacia sa.

In materie de delict politic sau de presă, Curtea va judeca totdeauna, fără asistenţa juraţilor, pe delicvenţii în lipsă, de nu se vor înfăţişa după chemarea ce, conform cu legea, li se va face.

Condamnatul în lipsă va putea face opoziţiune în termen de cincisprezece zile nelibere, osebit de câte o zi pentru fiecare distanţă de doi miriametri, socotite din ziua primirei copiei deciziunei, în persoană sau la domiciliul său.

In caz când condamnatul nu se va găsi şi nu va avea nici domiciliu, nici reşedinţă cunoscută, termenul de opoziţie se va socoti din ziua publicărei sentinţei prin foaia oficială.

Neprezentarea condamnatului pentru a susţine opoziţiunea va face a rămâne definitivă deciziunea dată în lipsă.

Efectele contumaciei în materie de crime, prevăzute la art. 470 şi următoarele, nu sunt aplicabile condamnatului în lipsă, în materie de delict de presă. *(Pr. P. Fr. 478).*

Cap. III. Despre recunoaşterea indentităţei indivizilor condamnaţi, scăpaţi şi reprinşi

484. Recunoaşterea identităţii unui individ care, după ce a fost condamnat, a scăpat şi apoi s'a reprins, va fi făcută tot de acea judecătorie sau Curte care va fi pronunţat condamnarea sa.

Acea judecătorie sau Curte, pronunţând identitatea, va hotărî totdeodată şi pedeapsa legiuită pentru fuga lui, dacă legea o cere. *(Pr. P. Fr. 518).*

485. Curtea sau tribunalul va asculta pe martorii aduşi, sau după cererea ministerului public, sau după cererea individului reprins, dacă acesta va fi arătat că are martori.

Cercetarea identităţei se va face în şedinţă publică şi prinsul va trebui să fie faţă; iar la din contra urmare, vor fi nule toate câte se vor lucra.

Deciziunile Curţii în asemenea materie se vor da fără asistenţa juraţilor *(Pr P. Fr. 519).*

486. Ministerul public şi reprinsul vor putea face recurs la Curtea de casaţiune, în forma şi în termenii arătaţi în acest codice, în contra hotărîrei date asupra urmărirei pentru recunoaşterea identităţei. *(Pr. P. Fr. 520).*

Cap. IV. Modul de procedare în cazul de distrucţiunea sau răpirea actelor sau a hotărîrii unui proces

487. Când, în urmarea unui incendiu, a unei inundaţiuni

www.digibuc.ro

sau a ori-cărei alte cauze extraordinare, niscaiva originale de hotărîri date în materie corecţională sau criminală şi încă neexecutate sau niscaiva proceduri încă neîndeplinite se vor fi stricat, se vor fi răpit sau vor fi pierit şi nu va fi fost cu putinţă ca să se restabilească, se va procede aşa precum urmează. *(Pr. P. 488, ur.; C. p. 203, 204; Pr. P. Fr. 521).*

488. Dacă există vre-o copie autentică a deciziunei, aceea va fi considerată ca original, şi prin urmare va fi dată la depozitul destinat pentru conservarea deciziunilor.

Spre acest scop, ori-cine, fie particular, fie funcţionar, ar fi depozitar al unei copii autentice a deciziunei, este dator să o depună la grefa Curţei care o va fi dat, în urmarea ordinului ce i se va da pentru aceasta de preşedintele acelei Curţi; iar nefiind următor, va putea fi supus la constrângerea corporală.

Acel ordin al preşedintelui îi va servi de apărare către cei ce vor avea interes de acel document.

Depozitarul zisei copii autentice va putea, dând-o la depozitarul public, să ceară a i se da după dânsa o copie legalizată. *(Pr. P. Fr. 522).*

489. Când, în materie criminală, nici originalul, nici vre-o copie autentică a deciziunei nu va exista, iar originalul sau vre-o copie autentică a declaraţiunei juraţilor va exista, se va procede după acea declaraţiune la altă din nou judecată. *(Pr. P. Fr. 523).*

490. Iar dacă declaraţiunea juraţilor nu se va mai putea înfăţişa, sau dacă cauza s'a fost judecat fără juraţi şi nu se va mai fi aflând nici un act scris, instrucţiunea procesului se va reîncepe dela cel din urmă act în fiinţă, original sau în copie autentică *(Pr. P. Fr. 524).*

Cap. V. Despre darea în judecată a funcţionarilor

491. Funcţionarii de ori-ce ram, pentru crime şi delicte comise de dânşii afară din funcţiunile lor, se vor urmări şi judeca după legea comună, dându-se mai întâiu în cunoştinţa ministerului respectiv.

492. Agenţii administrativi ai guvernului, afară de miniştrii, de consilierii de Stat, de membrii şi procurorul Curţei de conturi, nu vor putea fi urmăriţi pentru delicte relative la funcţiunile lor, decât după o deciziune încuviinţătoare a consiliului de Stat [1]).

În acest caz, urmărirea se va face înaintea tribunalelor ordinare.

Nu se prejudecă prin aceasta dispoziţiunile art. 46

---

[1]) Consiliul de Stat este desfiinţat şi atribuţiunile lui împărţite prin legea din 12 Iulie 1866.

www.digibuc.ro

şi 49 din legea consiliului de Stat.

493. Când un ofiţer de poliţie judiciară, un judecător poliţienesc sau un judecător de tribunal comercial ori judeţean, un membru al ministerului public de pe lângă vre-una din aceste autorităţi, va fi prevenit ca făptuitor, în exerciţiul funcţiunei sale, de un delict care trage după sine o pedeapsă corecţională, ministerul public de pe lângă Curtea de apel îl va cita înaintea acestei Curţi, care va pronunţa fără apel. *(Pr. P. Fr. 483).*

494. Când funcţionarii arătaţi în articolul precedent vor fi preveniţi ca făptuitori, în exerciţiul funcţiunei lor, de o crimă care atrage după sine pedeapsa destituţiunei [1] sau alta mai mare, însărcinările care, în cazuri ordinare, cad asupra judecătorului de instrucţiune şi asupra ministerului public de lângă tribunal, vor fi îndeplinite de preşedintele Curţii de apel şi de ministerul public de lângă această Curte, de fiecare din aceştia în ceeace-l priveşte; ele vor putea fi îndeplinite şi de ori-ce alţi ofiţeri anume numiţi pentru aceasta, unul de către preşedinte şi altul de ministerul public al Curţii apelative.

Până să se facă această delegare, şi în caz când există un corp de delict, acesta va putea fi constatat de ori-ce ofiţer al poliţiei judiciare; iar pentru restul procedurei, se vor urma dispoziţiunile generale ale acestui codice. *(Pr. P. Fr. 484).*

(Adaus Lg. Org. Jud. 1909). Mandatul de arestare, emis de primul preşedinte al unei Curţi de apel, în cazurile prevăzute la art. 317 şi 494 pr. penală, este supus la confirmarea Curţii, în completul de cinci, în acelaş termen şi cu aceleaşi forme prevăzute mai sus.

495. Când crima comisă în exerciţiul funcţiunilor, şi care ar trage după sine pedeapsa destituirei [2] sau alta mai mare, va fi imputată sau unui tribunal întreg, sau individual unui sau mai multor membri de Curte, sau unui membru al ministerului public de pe lângă o Curte, se va procede precum urmează. *(Pr. P. Fr. 485).*

496. Crima va fi denunţată ministerului justiţiei, care va da ordine [3] ministerului public de pe lângă Curtea de casaţiune a urmări după denunţare.

Crima va putea asemenea fi denunţată de-adreptul Curţei de casaţiune de către persoanele cari se vor pretinde

[1] Art. francez corespunzător, 484, se exprimă ast-fel: «*la peine de forfaiture*».

[2] Art. francez corespunzător, 485, zice: «*la peine de forfaiture*».

[3] Art. francez corespunzător, 486, adaugă imediat: «*s'il y a lieu*».

www.digibuc.ro

vătămate, dar aceasta numai atunci când ele vor cere a exercita acțiune recursorie civilă în contra acelui tribunal sau judecător, ori când denunțarea va fi incidentă într'un proces pendent la Curtea de casațiune. *(Pr. P. Fr. 486).*

497. Ministerul public dela Curtea de casațiune, ori după ordinele ce va primi dela ministerul justiției, ori după denunțarea făcută de părți, va face lucrările cuvenite spre urmărire.

Primul președinte va numi pe unul dintre membrii Curței ca să proceadă la ascultarea martorilor și la facerea tutulor actelor de instrucțiune, cari pot fi trebuincioase a se face în orașul unde este Curtea de casațiune. *(Pr. P. Fr. 487).*

498. Când vor fi martori de ascultat sau acte de instrucțiune de făcut afară din orașul unde este reședința Curții de casațiune, primul președinte al acestei Curți va face pentru aceasta toate delegațiunile necesare la un judecător de instrucțiune, luat chiar și afară din județul unde se află tribunalul sau judecătorul prevenit. *(Pr. P. Fr. 488).*

499. După ce va fi ascultat pe martori și va fi terminat instrucțiunea care i-a fost delegată, judecătorul de instrucțiune menționat în articolul precedent va trimite procesele-verbale și celelalte acte, închise și sigilate, la primul președinte al Curții de casațiune. *(Pr. P. Fr. 489).*

500. Asupra actelor trimise de ministerul justiției sau produse de părți, sau asupra informărilor anterioare[1]) ce-și va fi procurat, primul președinte va da mandat de depunere, dacă cere cazul.

Acest mandat va arăta casa de arest în care prevenitul va trebui să fie depus. *(Pr. P. Fr. 490).*

501. Primul președinte al Curții de casațiune va ordona îndată să se comunice procedura ministerului public care, în cele cinci zile următoare, va adresa secțiunei civile rechizitorul său cuprinzător de denunțarea prevenitului. *(Pr. P. Fr. 491).*

502. Fie precedată sau nu de un mandat de depunere, denunțarea adresată la secțiunea civilă, în puterea articolului precedent, numita secțiune, transformată în cameră de punere în acuzațiune, pronunță asupra acestei chestiuni mai înainte de orice alta.

Dacă respinge denunțarea, va ordona liberarea prevenitului.

Dacă o admite, va trimite pe tribunal sau pe judecătorul prevenit înaintea secțiunilor unite. *(Pr. P. Fr. 492).*

[1]) Din eroare se zice aci «*anterioare*», în loc de «*ulterioare*». Ambele edițiuni oficiale, din 1866 și 1875, cuprind această greșeală.

www.digibuc.ro

503. Denunţarea incidentă, într'un proces pendent la Curtea de casaţiune, se va face înaintea secţiunei care se află în cercetarea acestui proces; dacă este admisă, ea va fi trimisă la cealaltă secţiune, care va procede precum se arată la articolul precedent. *(Pr. P. Fr. 493).*

504. Curtea de casaţiune, secţiuni unite, transformată în înaltă Curte de justiţie, va înfăţişa pe acuzat sau pe acuzaţi, va da cetire, în auzul publicului, deciziunei prin care s'a pronunţat punerea sub acuzaţiune, precum şi actul de acuzaţiune al ministerului public, va asculta pe martori, concluziunile ministerului public, apărarea, şi va pronunţa deciziunea cu majoritatea voturilor.

505. Când asupra cercetărei unui proces oare-care, sau în urmarea unei cereri de acţiune recursorie civilă, una din secţiunile Curţii de casaţiune va da, fără denunţare nici directă, nici incidentă, peste vr'un delict de natură a atrage după sine urmărirea criminală în contra unui tribunal sau unui judecător dintre cei enumăraţi în art. 493 [1]) ea va putea, din oficiu, să ordone trimiterea sa în cercetarea celeilalte secţiuni, care va pronunţa asupra punerei sub acuzaţiune conform art. 503. *(Pr. P. Fr. 494).*

506. Procesul care se află în cercetarea secţiunilor unite se va trimite, la cazul prevăzut în precedentul articol, înaintea secţiunei civile. *(Pr. P. Fr. 495).*

507. In toate cazurile, secţiunea la care s'a trimis o cauză, sau după denunţare, sau din oficiu, va pronunţa asupra punerei sub acuzaţiune.

Preşedintele său va face funcţiuni de judecător de instrucţiune. *(Pr. P. Fr. 496).*

508. Acest preşedinte va putea delega ascultarea martorilor şi interogatoriul prevenţilor unuĭ alt judecător de instrucţiune, luat chiar şi afară din judeţul în care se va afla prevenitul. *(Pr. P. Fr. 497).*

509. Mandatul de arestare ce va da preşedintele va arăta casa de arestare în care prevenitul va trebui să fie condus. *(Pr. P. Fr. 498).*

510. Şedinţa secţiunei nu va fi publică; judecătorii vor fi în număr fără soţ. Dacă majoritatea nu află caz de punere sub acuzaţiune, denunţarea va fi respinsă printr'o deciziune şi ministerul public va ordona liberarea prevenitului. *(Pr. P. Fr. 499).*

511. Dacă majoritatea judecătorilor este pentru punerea sub acuzaţiune, aceasta va fi pronunţată printr'o deciziune, care va cuprinde şi

[1]) Probabil că e o eroare. Trimiterea ar fi trebuit să fie făcută la art 495, care se ocupă de aceşti funcţionari.

www.digibuc.ro

ordinul de arestare a prevenitului.

Trimiterea în judecată se va face sau la Curtea juraţilor, sau la Curtea de casaţiune, transformată în Curte de justiţie, conform distincţiunilor făcute în acest capitol. *(Pr. P. Fr. 500).*

512. Instrucţiunea fiind făcută cu modul acesta înaintea Curţii de casaţiune, ea nu va putea fi atacată decât pentru formă.

Ea se va aplica şi la complicii tribunalului sau judecătorului, chiar şi când aceia nu vor fi în funcţiuni judiciare. *(Pr. P. Fr. 501).*

513. Vor avea asemenea aplicare toate acele dispoziţiuni ale acestui codice, câte nu vor fi contrarii formelor de procedură prescrise în acest capitol. *(Pr. P. Fr. 502).*

514. In caz de recurs contra deciziunei Curţii juraţilor, în a căreia cercetare s'a fost trimis un proces de secţiunea Curţii de casaţiune care a pronunţat punerea sub acuzaţiune, dacă în secţiunea criminală, competentă pentru acel recurs, s'ar afla judecători cari vor fi luat parte la judecata în care s'a pronunţat punerea sub acuzaţiune, acei judecători nu vor lua parte la cercetarea recursului, ci vor fi înlocuiţi prin alţii [1]).

Cu toate acestea, în cazul unui al doilea recurs care va da loc la împreunarea secţiunilor Curţii, toţi judecătorii vor putea lua parte la judecata acelui recurs. *(Pr. P. Fr. 503).*

Cap. VI. Despre delicte în contra respectului cuvenit dregătoriilor constituite

515. Dacă, în sala şedinţelor tribunalelor, sau în oricare alt loc unde se face public o instrucţiune judecătorească, unul sau mai mulţi asistenţi publici vor da semne publice, sau de aprobare, sau de desaprobare, sau vor face zgomot în ori-ce mod, preşedintele sau judecătorul le va ordona respectul cuvenit şi, dacă desordinea se va continua, el va ordona aprozilor să-l scoată afară, şi, dacă după aceasta, se opune de a ieşi, sau dacă, după ce a ieşit, intră iarăşi, preşedintele sau judecătorul va ordona să pună la opreală pe turburător; se va face menţiune de acest ordin în procesul-verbal şi, după înfăţişarea acestui proces-verbal la directorul închisoarei, turburătorii vor fi primiţi la casa de arest şi reţinuţi 24 ore. *(Pr. P. Fr. 504).*

516. Când sgomotul va fi fost însoţit de injurii sau de porniri de fapt, cari ar fi de natură a da loc la aplicarea de pedepse corecţionale sau poliţieneşti, judecata se va putea face chiar în acea şedinţă şi îndată ce acele

[1]) Art. francez corespunzător, 503, nu cuprinde expresiunea: *«ci vor fi înlocuiţi cu alţii»*.

www.digibuc.ro

fapte vor fi fost constatate.

Insă fiind caz de pedeapsă polițienească, o va pronunța fără apel ori-care tribunal sau ori-ce judecător; iar fiind caz de pedeapsă corecțională, nu o poate pronunța decât cu drept de apel un tribunal de prima instanță sau un judecător. *(Pr. P. Fr. 505).*

517. Dacă se va fi comis o crimă la audiența unui singur judecător sau unui tribunal ale căruia sentințe sunt supuse apelului, judecătorul sau tribunalul, după ce vor aresta pe culpabil și vor face procesul-verbal de faptele petrecute, vor trimite hârtiile și pe prevenit înaintea judecătorilor competenți. *(Pr. P. Fr. 506).*

518. In privirea pornirilor de fapt cari vor fi degenerat în crime, sau a ori-căror alte crime comise la audiența Curței de casațiune sau a unei Curți apelative, Curtea va procede îndată și fără întrerupere la judecată.

Ea va asculta pe martori, pe delicvent și pe advocatul ce-și va fi ales, sau care i se va fi dat de președinte și, după ce va fi constatat faptele și va fi ascultat pe ministerul public, în ședință publică, va aplica pedeapsa printr'o deciziune motivată. *(Pr. P. Fr. 507).*

519. Crimele comise, în circumstanțele prevăzute prin articolul precedent, înaintea unei Curți de juați, le va judeca secțiunea Curții de apel din care fac parte judecătorii Curții juaților.

520. In cazul articolului 518, condamnarea nu se va putea pronunța decât cu unanimitate de voturi; iar la din contră, se vor începe urmăriri conform dreptului comun. *(Pr. P. Fr. 508).*

521. Prefecții, subprefecții, primarii comunali și ofițerii de poliție administrativă sau judiciară, precum asemenea și președintele de drept sau prin alegere al unei adunări publice ce s'a întrunit ca să exerciteze, după legi, prin vot, un drept politic [1]), când se vor afla în îndeplinirea publică de niscaiva acte ale funcțiunei lor, vor avea toate acele căderi legiuite prin art. 515 și, după ce vor ordona să se pună mâna pe turburători, dacă faptul acestora va fi dat naștere la un delict, vor face proces-verbal și-l vor trimite, precum și pe prevenți, înaintea judecătorilor competenți. *(Pr. P. Fr. 509).*

TITLUL V

DESPRE COMPETENȚĂ IN OARE-CARI CAZURI EXCEPȚIONALE

Cap. I. Despre regulamente de competență

522. Când două tribunale polițienești oare-cari se vor

[1]) Art. francez corespunzător, 509, nu cuprinde fraza incidentă care începe cu cuvintele: «*precum asemenea și președintele*» și termină cu: «*prin vot, un drept politic*».

www.digibuc.ro

afla în cercetarea aceleiași contravenţiuni sau a două conexe (înclinate) contravenţiuni, părţile vor putea cere regularea competenţei dela tribunalul de prima instanţă sub a cărui a jurisdicţiune stau ambele tribunale poliţieneşti.

Dacă cele două tribunale poliţieneşti stau sub jurisdicţiunea a diferite tribunale de prima instanţă, părţile se vor adresa Curţii apelative sub a cărei a jurisdicţiune stau acele tribunale de prima instanţă, şi vor avea drept de recurs în casaţiune.

Dacă şi cele două tribunale poliţieneşti, între cari s'a ivit conflictul, stau sub jurisdicţiunea a diferite tribunale de prima instanţă şi acestea de pe urmă sub jurisdicţiunea a diferite Curţi apelative, părţile se vor adresa de-adreptul la Curtea de casaţiune, spre a cere regularea competenţei. *(Pr. P. Fr. 540 § 2).*

523. Când doi judecători de instrucţiune, sau două tribunale de prima instanţă, stabilite în circumscripţiunea aceleiași Curţi apelative, se vor afla în cercetarea aceluiaș delict sau a divesre, dar conexe (înclinate) delicte, părţile se vor adresa la acea Curte spre a cere un regulament de competenţă, şi vor avea drept de recurs de casaţiune. *(Pr. P. Fr. 540 § 1).*

524. Când prevenitul sau acuzatul, ministerul public sau partea civilă va fi propus necompetenţa tribunalului de prima instanţă, sau a judecătorului de instrucţiune, primită sau respinsă de ar fi această excepţiune, nimeni nu va putea recurge la Curtea de casaţiune spre a cere regularea de competenţă, dar se va putea apela în contra sentinţei tribunalului sau a judecătorului de instrucţiune la Curtea apelativă şi a se face recurs la Curtea de casaţiune în contra deciziunei acestei Curţi, dacă cere cazul. *(Pr. P. Fr. 539)*

525. Curtea de casaţiune este de-adreptul chemată a pronunţa, în caz de conflicte în materie criminală, corecţională şi poliţienească, regulamente de competenţă:

a) Când mai multe tribunale ordinare de ori-ce grad, nesupuse la jurisdicţiunea vreunei instanţe ordinare, sau supuse la jurisdicţiunea a diferite instanţe ordinare, se vor afla în cercetarea aceluiaș delict sau a delicte conexe [1]) ori a aceleiași contravenţiuni:

b) Când un tribunal militar, ecleziastic [2]) sau ori-care alt tribunal excepţional, de o parte, şi o Curte apelativă, sau un tribunal corecţional,

---

[1]) In ediţiunea oficială din 1875 lipsesc din acest aliniat cuvintele: *«aceluiaș delict sau delicte conexe»*, cuvinte cari sunt şi în textul francez. Ediţiunea oficială din 1866 nu cuprinde această omisiune.

[2]) Art. francez corespunzător, 527, nu cuprinde şi cuvântul: *«ecleziastic»*.

www.digibuc.ro

sau un tribunal polițienesc, sau un judecător de instrucțiune, de altă parte, se vor afla în cercetarea aceluiaș delict sau a delicte conexe, ori a aceleiași contravențiuni. *(Pr. P. Fr. 527).*

526. Toate cererile pentru regulamente de competență vor fi instruite și judecate în mod sumar și după simple memorii, întocmai precum mai jos se regulează pentru Curtea de casațiune [1]). *(Pr. P. Fr. 525).*

527. Primind cererea și actele, Curtea de casațiune, secțiunea criminală, va putea sau a decide îndată definitiv, lăsând dreptul de opoziție părței interesate, sau, nefiind îndestul de luminată, a ordona să se facă părților comunicare de actele ce i s'au pus înainte asupra conflictului. *(Pr. P. Fr. 528).*

528. Recursul pentru conflict fiind făcut de prevenit, de acuzat sau de partea civilă, deciziunea prin care Curtea va fi ordonat comunicațiunea va pune îndatorire funcționarilor însărcinați cu ministerul public pe lângă autoritățile între cari se pretinde că există conflictul, să transmită toate hârtiile procesului și părerea lor motivată asupra conflictului. *(Pr. P. Fr. 529).*

529. Când comunicațiunea va fi fost ordonată în urma recursului vre-unuia din acești funcționari, deciziunea Curții va pune îndatorire celuilalt să transmită hârtiile și părerea sa motivată. *(Pr. P. Fr. 530).*

530. Deciziunea de comunicare va arăta pe scurt actele din care se naște conflictul și va hotărî, după distanța locurilor, termenul în care vor trebui să fie aduse la grefă hârtiile procesului și părerile motivate.

Notificarea ce se va face părților de această deciziune va suspenda de drept judecata procesului și, în materie criminală, punerea sub acuzațiune sau, dacă aceasta este pronunțată, compunerea comisiunei juraților. Nu se vor suspenda însă actele și procedurile conservatorii sau de instrucțiune.

Prevenitul sau acuzatul, și partea civilă, vor putea prezinta temeiurile lor asupra conflictului după forma și regulile dela Cap. II, Titlul III, din acest codice, pentru recursul de casare. (*Pr. P. Fr. 531*).

531. Când, după o simplă cerere, se va fi dat deciziune asupra regulărei de competență, acea deciziune după stăruința ministerului public al Curții de casațiune și prin ministerul justiției, va fi notificată funcționarului însărcinat cu ministerul public pe lângă Curtea, sau tribunalul,

[1]) Art. francez corespunzător, 525, nu cuprinde cuvintele finale: «*întocmai precum mai jos se regulează pentru Curtea de Casațiune*».

www.digibuc.ro

sau magistratul care trebuie să înceteze cercetarea procesului în care intrase.

Se va notifica această deciziune şi prevenitului sau acuzatului, precum şi părţei civile. (*Pr. P. Fr. 532*).

532. Prevenitul sau acuzatul şi partea civilă vor putea face opoziţiune la deciziunea dată, în termen de trei zile dela notificarea ei [1]), şi după formele prescrise la Cap. II, Tit. III, din acest codice, pentru recursul de casare. (*Pr. P. Fr. 533*).

533. Opoziţiunea de care se vorbeşte în articolul precedent are puterea de a suspenda judecarea pocesului, precum se zice în art. 529 [2]). (*Pr. P. Fr. 534*).

534. Prevenitul care nu se va găsi arestat, acuzatul care nu se va fi pus la popreală şi partea civilă nu vor fi admişi a face opoziţiune, dacă nu şi-au ales, sau mai înainte, sau în termenul hotărît prin art. 532, domiciliul la locul reşedinţei uneia din autorităţile judecătoreşti în conflict.

Nefiind făcută această alegere de domiciliu din partea celor sus arătaţi, promotorul conflictului va fi şi el scutit de ori-ce comunicare în privinţa lor, aşa încât numiţii nu vor putea să se prevaliaze de neîndeplinirea acestei forme. (*Pr. P. Fr. 535*).

535. Curtea de casaţiune, judecând conflictul, va decide asupra tutulor actelor ce ar putea să fi fost făcute de Curtea, tribunalul sau magistratul pe care ea îl va găsi necompetent. (*Pr. P. Fr. 536*).

536. Deciziunile date asupra conflictelor nu vor putea fi atacate prin opoziţiune, când, mai înainte de dânsele, va fi intervenit o deciziune de comunicare care se va fi executat întocmai precum mai sus se arată. (*Pr. P. Fr. 537*).

537. Deciziunea ce se va da, în urma celei de comunicare, sau după opoziţiune, va fi notificată aceloraşi părţi şi în aceeaş formă ca şi deciziunea ce o va fi precedat. (*Pr. P. Fr. 538*).

538. Partea civilă, prevenitul sau acuzatul, care nu va reuşi în cererea ce va fi introdus pentru regularea competenţei va putea fi condamnat la o amendă care nu va trece peste 300 lei şi din care jumătate va fi pentru adversarul său. (*Pr. P. Fr. 541*).

Cap. II. Despre strămutarea unui proces dela un tribunal la altul

539. In materie criminală, corecţională şi poliţienească, Curtea de casaţiune poate, după rechiziţiunea ministerului public de lângă această Curte, să strămute cercetarea unui proces dela o Curte ape-

[1]) Articolul francez corespunzător, 533, nu cuprinde cuvintele: «*dela notificarea ei*».

[2]) Articolul care trebule citat aci este art. 530, căci el vorbeşte de suspendare.

www.digibuc.ro

lativă sau de juraţi la alta, dela un tribunal corecţional sau poliţienesc la altul de aceeaş calitate, dela un judecător de instrucţiune la un alt judecător de instrucţiune, pentru cuvinte de siguranţă publică sau legitimă suspiciune.

Această strămutare poate fi ordonată şi după rechiziţiunea părţilor interesate, însă numai pentru cauză de legitimă suspiciune. *(Pr. P. Fr. 542).*

540. Partea interesată, care va fi făcut proces de bună voie înaintea unei Curţi, a unui tribunal sau a unui judecător de instrucţiune, nu va fi primită să ceară strămutarea procesului, decât pentru circumstanţe întâmplate în urmă, dacă ele vor fi de natură a da naştere la o legitimă suspiciune. *(Pr. P. Fr. 543)*

541. Funcţionarii însărcinaţi cu ministerul public vor putea face recurs de-adreptul la Curtea de casaţiune, spre a cere strămutarea procesului pentru cauză de legitimă suspiciune; dar când cererea de strămutare va avea de cauză siguranţa publică, ei vor fi datori să o adreseze, împreună cu cuvintele şi dovezile ce vor avea, la ministerul justiţiei, care le va transmite, dacă cere cazul, la Curtea de casaţiune. *(Pr. P. Fr. 544).*

542. Curtea de casaţiune, secţiunea criminală, poate să decidă definitiv, după cerere şi după acte, şi să lase drept de opoziţiune celui interesat; ea poate asemenea să ordone ca să se comunice mai întâi celui interesat cererea de strămutare şi temeiurile pentru care este făcută, aşa precum se arată în articolele următoare. *(Pr. P. Fr. 545).*

543. Când strămutarea va fi cerută de prevenit, de acuzat sau de partea civilă şi Curtea de casaţiune nu va judeca de cuviinţă, nici să primească acea cerere, nici să o respingă îndată, deciziunea va ordona comunicarea acestei cereri ofiţerului însărcinat cu ministerul public pe lângă [1]) judecătorul de instrucţiune, însărcinat cu cercetarea delictului, şi-l va îndatora să trimeată actele împreună cu părerea sa motivată asupra cererei de strămutare. Deciziunea va ordona încă, dacă cere trebuinţa, că comunicarea să se facă şi celeilalte părţi. *(Pr. P. Fr. 546).*

544. Când cererea de strămutare va fi făcută de către ministerul public, Curtea de casaţiune, dacă nu va decide definitiv asupra ei îndată, va ordona, cercetând cazul, ca acea cerere să se comunice părţilor, sau va pronunţa ori-ce altă dispoziţiune preparatoare

[1]) In textul articolului francez corespunzător, 546, urmează imediat cuvintele: *«curtea, tribunalul sau»*. Credem că din eroare s'au omis în textul articolului nostru cuvintele: *«curtea, tribunalul sau»*.

www.digibuc.ro

ar judeca trebuincioasă. *(Pr. P. Fr. 547).*

545. Ori-ce deiciziune a Curţii de casaţiune, prin care, în nefiinţa părţei interesate [1]) şi numai după cerere şi acte, se va fi statuat definitiv asupra unei cereri de strămutare, va fi, prin stăruinţa ministerului public dela Curtea de casaţiune şi prin ministerul de justiţie, notificată sau ministerului public de lângă Curtea, tribunalul ori judecătorul de instrucţiune cel desărcinat, sau părţei civile, prevenitului ori acuzatului, în persoană sau la domiciliul ales. *(Pr. P. Fr. 548).*

546. Opoziţiunea nu va fi primită dacă nu e făcută în termenul şi după regulile prescrise la Cap. I al acestui titlu. *(Pr. P. Fr. 549).*

547. Opoziţiunea primită suspendă de drept cursul judecăţii, precum s'a zis la art. 529 [2]). *(Pr. P. Fr. 550).*

548. Articolele 526, 529, 530, 533, 534, 535, 536, 537 şi 538 vor fi aplicabile şi la cererile de strămutarea unui proces dela un tribunal la altul. *(Pr. P. Fr. 551).*

549. Deciziunea care va fi respins o cerere de strămutare nu va exclude o nouă cerere de strămutare, fondată pe fapte întâmplate în urmă. *(Pr. P. Fr. 552).*

Cap. III. Despre recuzaţiune

550—572. (Abrogate prin art. 287 din procedura civilă).

TITLUL VI

DESPRE CĂTE-VA OBIECTE DE INTERES PUBLIC ŞI SECURITATE GENERALĂ

Cap. I. Despre depozitul general al notiţelor hotărîrilor

573. Grefierii tribunalelor corecţionale şi ai Curţilor de juraţi vor fi datori a înscrie, pe ordine alfabetică, într'un registru special, numele, profesiunea, etatea şi locuinţa celor condamnaţi la o închisoare corecţională sau la o pedeapsă mai mare. Acest registru va cuprinde o notiţă sumară despre proces şi despre condamnare; grefierul se va supune la o amendă de lei 50 pentru fie-care proces netrecut. *(Pr. P. Fr. 600).*

574. La fie-care trimestru, grefierul va trimite o copie de pe acest registru la ministerul justiţiei şi o alta la ministerul dinăuntru; urmarea din contră supune pe grefier la o amendă de lei 50. *(Pr. P. Fr. 601).*

575. Aceşti doi miniştri vor ţinea, după forma mai sus arătată, un registru general compus de aceste copii primite dela grefier. *(Pr. P. Fr. 602).*

[1]) Art. francez corespunzător, 548, nu cuprinde cuvintele: *în nefiinţa părţei interesate.*

[2]) Articolul care trebuie citat aci este art. 530, căci el vorbeşte de suspendare.

www.digibuc.ro

Cap. II. Despre închisori și despre case de opreală

576. Afară de închisorile întocmite pentru pedepse, va fi lângă fiecare tribunal câte o casă de arest, unde se vor ținea prevenții, și lângă fiecare Curte de juraţi câte o casă de opreală, unde se vor închide acei în contra cărora se va fi dat o ordonanță de punere la opreală. *(Pr. P. Fr. 603).*

577. Aceste două locuri de închisoare vor fi cu totul distinse de casele de închisoare pentru pedepse. *(Pr. P. Fr. 604).*

578. Prefecții vor veghia ca aceste diferite case să fie, nu numai sigure, dar încă sănătoase și curate. *(Pr. P. Fr. 605).*

579. Directorii acestor diferite case vor fi datori să țină un registru. Acest registru va fi subsemnat și parafat pe toate paginile de judecătorul de instrucțiune pentru casele de arest, de președintele Curții de juraţi pentru casele de opreală și de prefect pentru închisorile pedepsitoare. *(Pr. P. Fr. 607).*

580. Ori-ce executor al unui mandat de arestare, al unei ordonanțe de opreală sau al unei deciziuni ori sentințe de condamnațiune, este dator, mai înainte de a da în mâna directorului închisorii persoana ce conduce, să stăruiască a se înscrie în registru actul în virtutea căruia se face închiderea; actul de darea acelei persoane se va înscrie înaintea lui.

Aceste înscrieri vor fi subsemnate atât de el, cât și de director. *(Pr. P. Fr. 608).*

581. Nici un director nu va putea să primească, nici să țină la închisoare o persoană, decât în virtutea sau a unui mandat de depunere, sau a unui mandat de arestare, dat după formele prescrise prin lege, sau a unei deciziuni ori sentințe de condamnare la o pedeapsă de închisoare criminală ori corecțională, și numai după ce va transcrie în registrul său actul care ordonă închisoarea.

La din contra urmare, el va fi urmărit și pedepsit ca culpabil de detențiune arbitrară. *(Pr. P. Fr. 606).*

582. Registrul directorului va cuprinde asemenea, pe marginea actului de darea în mâna sa a persoanei închise, data ieșirei arestatului, precum și ordonanța, deciziunea sau sentința în puterea căreia arestatul a ieșit dela închisoare. *(Pr. P. Fr. 610).*

583. Judecătorul de instrucțiune este dator să viziteze cel puțin odată pe lună pe arestații din casa de arest a tribunalului; președintele Curții de juraţi e dator să viziteze pe arestații din casa de opreală a acelei Curți cel puțin odată în curgerea unei seziuni; prefectul e dator să viziteze cel puțin de două ori pe an atât casa de opreală, cât și casa de arest și toate închisorile

www.digibuc.ro

din județul său. *(Pr. P. Fr. 611)*.

584. Primarul fie-cărei comune și poliţaiul ori comisarul sunt datori asemenea să viziteze toate închisorile ce se vor afla în acea comună, spre a se asigura de buna observare a regulilor prescrise în acele case, precum și de buna întreţinere a arestaţilor. *(Pr. P. Fr. 612)*.

585. Primarul, poliţaiul sau comisarul de poliţie, vor avea privegherea ca hrana arestaţilor să fie suficientă și sănătoasă; ei vor avea poliţia acestor case de opreală sau de arest.

Cu toate acestea, judecătorul de instrucţiune și preşedintele Curţii de juraţi vor putea da, fie-care întru ceea ce-l priveşte, ordinele ce vor trebui a se executa în aceste case și pe cari le vor crede ei necesare sau pentru instrucţiunea, sau pentru judecata procesului. *(Pr. P. Fr. 613)*.

586. Dacă vreunul dintre arestaţi întrebuinţează ameninţări, injurii sau violenţe, fie în contra directorului sau subalternilor săi, fie în potriva celorlalţi arestaţi, el va fi, după ordinele cui se va cuveni, pus în mai mare strâmtoare, închis singur și chiar aruncat în fiare, în caz de furoare sau violenţă gravă, deosebit de urmărirea judecătorească la care ar putea să dea loc purtarea sa. *(Pr. P. Fr. 614)*.

Cap. III. Despre mijloacele de a asigura libertatea individuală în contra închiderilor nelegale sau altor acte arbitrare

587. Pentru ca un act care ordonă arestarea sau punerea la opreală a unei persoane să poată fi executat, trebuie:

a) Ca acel act să arăte formal motivul arestării și legea în puterea căreia este ordonată arestarea;

b) Ca el să fie ieșit dela un funcţionar căruia legea i-a dat formal acea putere;

c) Ca el să fie notificat persoanei arestate și să i se lase copie de pe dânsul.

588. Toţi cei cari, neavând dată de lege puterea de-a aresta, vor ordona, vor subscrie, vor executa arestaţiunea unei persoane, toţi cei cari, chiar în cazurile când arestaţiunea este autorizată prin lege, vor primi sau vor ţine o persoană arestată într'un alt loc decât cele destinate prin lege pentru aceasta, se vor supune la pedeapsa legiuită pentru crima de arestaţiune arbitrară.

589. Ori-cine va avea cunoștinţă că o persoană se află arestată într'un alt loc decât cele destinate prin lege pentru aceasta este dator să înștiinţeze pe ministerul public, sau pe subprefect, poliţai ori primar, sau pe judecătorul de instrucţiune, sau pe ministerul public de lângă Curtea de apel. *(Pr. P. Fr. 615)*.

590. Ori-care dintre funcţionarii enumăraţi în articolul

www.digibuc.ro

precedent este dator, din oficiu sau după încunoştiinţarea ce va fi primit, să se ducă îndată la casa unde se află arestatul şi să-l libereze, sau, în caz când ar întâmpina o alegaţiune de ori-ce cauză legală de arestare, să-l trimită, fără întârziere, la magistratul competent.

La din contra urmare, numiţii funcţionari vor fi urmăriţi şi pedepsiţi ca complici de detenţiune arbitrară.

De toate acestea sunt datori a face proces-verbal. *(Pr. P. Fr. 616)*.

591. Dacă va cere cazul, funcţionarii mai sus numiţi pot să dea mandate de înfăţişare, de aducere sau de arestare.

Numiţii funcţionari vor putea cere asistenţa puterei publice, şi ori-ce persoană chemată este datoare să dea ajutor, în caz de rezistenţă, sau din partea persoanei deţinute de a merge la magistratul competent, sau din partea autorilor acestei arestări nelegale ori a complicilor lor [1]). *(Pr. P. Fr. 617)*.

592. Orice custode sau director, care va refuza de a arăta pe persoana închisă acelui care are ordinul unui funcţionar însărcinat cu poliţia închisoarei sau a casei de opreală, sau dacă nu va întemeia refuzul său pe arătarea unui ordin care îl opreşte de a prezenta pe închis, sau dacă nu va arăta unui ofiţer poliţienesc, ministerului public sau judecătorului de instrucţiune registrele ce i se vor cere, ori dacă nu va lăsa pe aceştia să ia copie de pe o parte din aceste registre, se va urmări ca culpabil sau complice de arestare arbitrară *(Pr. P. Fr. 618)*.

[1]) Art. francez corespunzător, 617, nu cuprinde fraza finală care începe cu cuvintele: «*în caz de rezistenţă*».

Cap. IV [1]). *Despre prescripţiune*

593. Acţiunea publică şi acţiunea privată, care rezultă dintr'o crimă se vor prescrie prin zece ani împliniţi, socotindu-se acest termen din ziua când crima a fost comisă, dacă în acest interval nu s'a făcut nici un act de instrucţiune, nici de urmărire.

Dar dacă, în intervalul acesta, se vor fi făcut niscaiva acte de instrucţiune sau de urmărire, fără să fi fost ur-

[1]) In textul Procedurei penale franceze urmează un nou capitol, al treilea, intitulat: «*De la réhabilitation des condamnés*». (*Legea din 3 Iulie 1853*), care însă n'a fost tradus de legiuitorul român din 1864, probabil din cauză că spiritul timpului era în contra reabilitărei condamnaţilor. Astăzi, acest curent contrar pare a nu mai exista, şi se vorbeşte chiar de un proect de lege care să introducă şi la noi asemenea dispoziţiuni.

A se vedea art. 619—635 din «*Procedura penală franceză*», care tratează materia reabilitărei condamnaţilor.

www.digibuc.ro

mate de o deciziune, cei zece ani de prescripţiune se vor număra începând dela cel de pe urmă act, şi aceasta chiar în privinţa persoanelor cari nu vor fi fost implicate în acel act de instrucţiune sau de urmărire.

(Mod. Lg. 17 Aprilie 1875). Acţiunea publică, ca şi acţiunea privată, care rezultă din crima de presă, se vor prescrie printr'un an din ziua faptului publicaţiunei, sau dela cel din urmă act de instrucţiune sau de urmărire. *(Pr. P. Fr. 637).*

594. (Mod. Lg. 17 Aprilie 1875). În cazurile articolului precedent şi după deosebirile de epoci acolo stabilite, curgerea prescripţiunei se mărgineşte la cinci ani pentru delictele care se pedepsesc cu pedepse corecţionale.

Prescripţiunea pentru acţiunile de delicte de presă va fi de patru luni. *(Pr. P. Fr. 638).*

595. Acţiunea publică şi acţiunea privată pentru o contravenţiune poliţienească se vor prescrie printr'un an împlinit din ziua în care s'a comis, chiar şi dacă se va fi urmat în acest decurs de timp vre-o cercetare sau lucrare, fără să fi mijlocit sentinţa de condamnare. *(Pr. P. Fr. 640).*

596. Pedepsele pronunţate printr'o deciziune, în materie criminală, se vor prescrie prin douăzeci ani împliniţi dela data deciziunei care le-a pronunţat, ori dacă s'a făcut sau nu recurs pentru casare în contra aceleia [1]).

Cu toate acestea, condamnatul nu va putea să-şi aibă locuinţa în judeţul unde locueşte sau cel asupra căruia ori în contra proprietăţii căruia s'a făcut crima, sau moştenitorii săi în linie dreaptă.

Guvernul va putea hotărî condamnatului locul domiciliului său.

(Mod. Lg. 17 Aprilie 1875) Pedepsele în materie de crimă de presă se prescriu prin trei ani împliniţi dela data hotărârei care le-a pronunţat. *(Pr. P. Fr. 635).*

597. Pedepsele pronunţate printr'o deciziune sau sentinţă, în materie corecţională, se vor prescrie prin cinci ani împliniţi dela data deciziunei sau a sentinţei care le-a pronunţat în ultima instanţă.

Pentru pedepsele pronunţate de tribunale în prima instanţă, termenul de cinci ani va începe a curge din ziua în care sentinţa nu se va mai putea ataca pe calea apelului.

(Mod. Lg. 17 Aprilie 1875). Pedepsele în materie de delicte de presă se prescriu printr'un an dela data hotărârei. *(Pr. P. Fr. 636).*

598. Pedepsele pronunţate pentru contravenţiuni poliţieneşti se vor prescrie după doui ani împliniţi, însă: pentru

[1]) Art. francez corespunzător, 635, nu cuprinde expresiunea: *«ori dacă s'a făcut sau nu recurs pentru casare în contra aceleia».*

www.digibuc.ro

cele pronunţate în ultima instanţă, din ziua sentinţei, iar pentru cele pronunţate în prima instanţă, din ziua când sentinţa nu se va mai putea ataca pe calea apelului. *(Pr. P. Fr. 639)*.

599. Condamnaţiunile civile cuprinse în deciziunile date în materie criminală, corecţională sau poliţienească şi devenite nerevocabile, se vor prescrie după regulile codicelui civil. *(Pr. P. Fr. 642)*.

600. In nici un caz, condamnaţii în contumacie sau în lipsă, a căror pedeapsă s'a prescris [1]), nu vor putea fi primiţi a se înfăţişa ca să se descarce de condamnarea ce a fost pronunţată în contra lor. *(Pr. P. Fr. 641)*.

Dispoziţiuni tranzitorii

601. In termen de trei luni dela promulgarea acestui codice se vor determina, prin regulamente de administraţiune publică, diversele specii de cheltueli de justiţie în materie criminală, corecţională şi poliţienească, tariful lor, locurile de unde şi modul cum trebuie să se facă a lor împlinire, fie provizorie, fie definitivă.

Acele regulamente se vor tipări la finele acestui codice.

602. Acest codice de procedură criminală nu se va pune în lucrare decât după şase luni din ziua promulgărei codicelui penal [2]).

Prin urmare, toate procesele ce se vor intenta după expirarea acelor şase luni se vor instrui şi se vor judeca după dispoziţiunile acestui codice.

Dispoziţiuni generale

603. Toate dispoziţiunile legilor de procedură penală anterioară, toate ordonanţele domneşti, toate instrucţiunile ministeriale şi toate datinele ce se aplicau în trecut sunt şi rămân abrogate, întru toate ce ar cuprinde contrar dispoziţiunilor acestui codice.

Dispoziţiune tranzitorie la legea din 17 Aprilie 1875

Această lege se va executa dela promulgarea ei.

Cu toate acestea, listele actuale trienale şi suplimentare vor servi până la confecţionarea listelor celor noi, la epoca şi în termenele prevăzute în legea de faţă.

Sunt şi rămân abrogate toate dispoziţiunile contrarii acestei legi.

[1]) De sigur din greşeală s'au omis în textul oficial cuvintele: «*a căror pedeapsă s'a prescris*», fără care art. 600 ar fi în contrazicere cu art. 481. Ele există şi în textul art. francez corespunzător, 641.

[2]) «*Codul penal*» a fost promulgat la 30 Oct. 1864 şi s'a aplicat după şase luni dela promulgare. — «*Codul de procedură penală*» a fost promulgat la 2 Decem. 1864.

www.digibuc.ro

TABLA DE MATERII

A CODULUI PENAL

Articolu

DISPOZIŢIUNI PRELIMINARE . . . . . 1—6

CARTEA I

DESPRE PEDEPSE ŞI EFECTELE LOR

Tit. I. — Despre natura pedepselor . . . . . 7— 9
Tit. II. — Despre aplicarea şi executarea pedepselor 10—37
Tit. III. — Despre tentativă . . . . . 38—39
Tit. IV. — Despre concursul mai multor infracţiuni şi despre recidivă . . . . . 40—46
Tit. V. — Despre complicitate . . . . . 47—56
Tit. VI — Despre cauzele cari apără de pedeapsă sau micşorează pedepse . . . . . 57—65

CARTEA II

DESPRE CRIME ŞI DELICTE IN SPECIAL ŞI DESPRE PEDEPSELE LOR

Tit. I. — Crime de înaltă trădare. . . . . 66—92
Tit II. — Crime şi delicte în contra Constituţiunei 93—111
Tit. III. — Crime şi delicte contra intereselor publice 112—224
Tit. IV. — Crime şi delicte în contra particularilor 225—380

CARTEA III

CONTRAVENŢIUNI POLIŢIENEŞTI ŞI PEDEPSELE LOR

Cap. I. — Pentru pedepse . . . . . 381—384
Cap. II. — Contravenţiuni şi pedepse . . . . . 385—397
Dispoziţiuni generale . . . . . 398—399
Dispoziţiuni tranzitorii 400

www.digibuc.ro

A CODULUI DE PROCEDURĂ PENALĂ

Articolul

DISPOZIȚII PRELIMINARE . . . . . 1—12

CARTEA I

Tit. I. — Despre poliția judiciară și obștească de poliție cari o execută . . . . . 13—135

CARTEA II

DESPRE JUDECATĂ

Tit. I. — Despre tribunalele polițienești corecționale 139—211
Tit. II. — Despre cauzele care trebuesc a fi supuse juraților . . . . . 212—403
Tit. III. — Despre diferitele recursuri în contra deciziunilor și sentințelor. . . . . 404—449
Tit. IV. — Despre câteva proceduri particulare. . 450—521
Tit. V. — Despre competență în oarecari cazuri excepționale . . . . . 523—572
Tit. VI. — Despre câteva obiecte de interes public și de securitate generală . . . . . 573—603

www.digibuc.ro

CODUL SILVIC

DIN 9 APRILIE 1910
CU MODIFICĂRILE DIN 1920 ŞI 1928

www.digibuc.ro

CODUL SILVIC

DIN 9 APRILIE 1910
CU MODIFICĂRILE DIN 1920 ŞI 1923 [1])

CAP. I. Regimul silvic

1. Sunt *supuse regimului* silvic şi se vor administra conform legei de faţă:

a) Pădurile ce aparţin Statului, Domeniului Coroanei, Casei şcoalelor, Casei bisericii, judeţelor, comunelor, Eforiei spitalelor civile din Bucureşti şi Epitropiei Sf. Spiridon din Iaşi;

b) Pădurile aşezămintelor de binefacere, de cultură naţională, ale bisericilor de mir, ale comunităţilor, ale fundaţiunilor publice şi private, ale societăţilor anonime şi ale ori-căror persoane juridice;

c) Pădurile pe cari Statul, instituţiunile, fundaţiunile şi persoanele prevăzute la alin. *a* şi *b* ale acestui articol le stăpânesc în indiviziune cu asemenea instituţiuni şi persoane sau cu ori-ce alt proprietar particular;

d) Pădurile pe cari moşnenii sau răzeşii le stăpânesc în devălmăşie;

e) Pădurile particulare situate pe vârfurile, crestele şi coastele munţilor, precum şi pe dealurile regiunilor muntoase;

f) Pădurile particulare zise de protecţie, adică acelea cari se găsesc în bazinele de recepţie ale torenţilor, acelea a căror existenţă este necesară pentru a împiedica surpăturile, *mişcările de terenuri*, eroziunile, dislocarea pietrelor şi a stâncilor, acelea situate pe povârnişuri repezi, destinate a garanta siguranţa circulaţiunei pe căile ferate şi pe şosele, precum şi pe acelea cari împiedică formarea de nisipuri mişcătoare;

[1]) «*Codul silvic*» din 9 Aprilie 1910, cu modificările din 1920 şi 1923, este luat în parte după *Codul forestier francez* din 1827. Prin Legea din 17 Iunie 1923 aplicarea lui a fost extinsă în tot cuprinsul României întregite. A se vedea modificările din 18 Septemvrie 1920 la finitul acestui Cod. Prin Legea din 4 August 1921 s'a sporit competenţa judecătorilor de Ocol, (art. 53), cari pot judeca în primă şi ultimă instanţă delictele silvice ce nu atrag o amendă mai mare de 1200 lei.

www.digibuc.ro

g) Pădurile sau părţile de păduri a căror menţinere este necesară pentru protejarea malurilor râurilor contra ruperilor şi a mâncăturilor de apă, precum şi acelea cari asigură cursul regulat al apelor şi conservarea izvoarelor;

h) Pădurile trebuincioase pentru apărarea teritoriului ţărei, a fruntariilor şi a oraşelor, ce se vor determina printr'un regulament de administraţiune publică, în urma avizului ministerului de răsboiu;

i) Pădurile particularilor, cari nu intră în prevederile aliniatelor de mai sus, când proprietarii lor vor cere ca ele să fie supuse acestui regim.

CAP. II. Conservarea pădurilor

I. Amenajarea pădurilor

2. Pădurile supuse regimului silvic nu se pot exploata decât în baza unui amenajament sau a unui regulament de exploatare aprobat prin decret regal. Amenajamentul este obligatoriu:

a) La pădurile enumerate la art. 1, alin. *a*, *b*, *c* şi *d*.

El se va face, pentru Stat, de silvicultorii săi, iar pentru celelalte instituţiuni şi moşneni sau răzeşi de către agenţii lor silvici sau de către silvicultorii recunoscuţi conform legei de faţă.

Toţi aceşti agenţi silvici sunt îndreptăţiţi ca, cu ocazia întocmirei amenajamentului, să poată face şi hotărnicia pădurei, conformându-se regulamentului de hotărnicia izlazurilor comunale;

b) La celelalte păduri particulare este obligatoriu întocmirea numai a unui regulament de exploatare, care se va face de silvicultorii recunoscuţi, conform acestei legi.

Amenajamentele şi regulamentele de exploatare făcute de silvicultorii recunoscuţi vor fi verificate de Consiliul tehnic, şi la trebuinţă chiar pe teren de agenţii silvici ai Statului.

3. Amenajamentul va fi făcut în urma unui studiu amănunţit al circumstanţelor fizice şi economice ale pădurei. El va avea de scop fixarea condiţiunilor şi a modului de exploatare, stabilirea posibilităţei în vederea continuităţei exploatărei produselor principale, asigurarea regenerărei pădurei cu specii de valoare proprii regiunei şi producerea lemnului de lucru şi construcţiunei în locurile unde natura terenului şi a esenţelor va permite aceasta.

Regulamentul de exploatare, prevăzut la art. 2, alin. *b*, se va face în vederea conservărei acelor păduri şi a regenerărei lor cu specii de valoare proprii regiunei în care vor fi situate.

Proprietarii particulari îşi vor putea exploata pădurile, dacă vor găsi aceasta în interesul lor, şi pe baza unui

www.digibuc.ro

amenajament alcătuit după principiile enunțate la alin. 1 al acestui articol. Atât prin amenajament, cât și prin regulamentul de exploatare, se va fixa: timpul necesar pentru regenerarea naturală a suprafețelor exploatate, termenul pentru împădurirea acestor suprafețe, dacă regenerarea urmează a se face în mod artificial, timpul necesar pentru repopularea porțiunilor de pădure a căror regenerațiune pe cale naturală, în termenul stabilit, nu va fi complet asigurată.

In amenajamentele pădurilor particulare, precum și în regulamentele de exploatare ale acestor păduri, se va prevedea și suma ce va trebui să se consemneze în fiecare an, și înainte de a se începe exploatarea, pe seama ministerului de domenii, ca garanție că obligațiunea de împădurire se va aduce la îndeplinire. Această sumă în nici un caz nu poate fi mai mare de 100 lei de hectar.

Nedepunerea ei împiedică începerea exploatării și, în caz de abatere, se va aplica sancțiunea prevăzută la art. 7

După îndeplinirea a 12 ani dela promulgarea legei de față, ministerul agriculturei și al domeniilor va putea dispensa de depunerea acestei cauțiuni, și în condițiunile ce va crede de cuviință, în urma unei cercetări la fața locului, pe proprietarul care se va constata că exploatează pădurea sa de cel puțin 10 ani și că porțiunile exploatate în acest interval sunt regenerate în bune condițiuni, fie în mod natural, fie artificial, și că se îngrijește de întreținerea porțiunilor regenerate.

4. Proprietarii particulari, iar în caz de vânzarea pădurei, exploatatorii, chiar atunci când aceștia nu ar fi obligați prin contracte, sunt îndatorați a face și a înainta ministerului agriculturei și al domeniilor, spre verificare, amenajamentul sau regulamentul de exploatare, dimpreună cu planul acelei păduri, după ce și le vor fi comunicat unul altuia, prin portărei, conform art. 74 din procedura civilă, pentru ca fie-care să ia cunoștință de ele.

In termen de o lună dela data depunerei la minister, de către proprietar ori de către cumpărător, după cum unul sau altul exploatează pădurea, fie-care din aceștia are dreptul a face întâmpinările ce ar crede de cuviință cu privire la dispozițiunile amenajamentului ori regulamentului de exploatare, după cum va fi cazul. Dacă Consiliul tehnic al pădurilor, în urma examinării și studierei amenajamentului ori regulamentului de exploatare și ținând socoteală de întâmpinările făcute, îl găsește bine întocmit, va supune de îndată avizul său motivat aprobării ministrului agriculturei

www.digibuc.ro

şi al domeniilor. În cazul însă când Consiliul tehnic este de părere a se aduce modificări angajamentului ori regulamentului de exploatare, atât proprietarul cât şi exploatatorul au dreptul a-şi face în scris obiecţiunile lor, în termen de două luni, dela data înştiinţărei lor pe cale administrativă, despre înscrierea avizului Consiliului tehnic în registrul său special, de al căruia conţinut pot lua cunoştinţă la minister. După trecerea acestui termen, ministerul agriculturei, având în vedere şi întâmpinările, de vor fi, va decide în mod definitiv şi executoriu.

Dacă proprietarul sau exploatatorul s'a conformat întocmai dispoziţiunilor de mai sus, ministerul este îndatorat să se pronunţe în termen de cel mult opt luni dela data depunerei la minister a amenajamentului sau a regulamentului de exploatare, aceasta sub sancţiunea de a nu se considera ca delicte silvice tăierile făcute de proprietar sau exploatator după expirarea acestui termen şi până în ziua când amenajamentul sau regulamentul de exploatare se va decreta.

In nici un caz nu va avea dreptul de defrişare.

5. Amenajamentul sau regulamentul de exploatare, odată decretat, nu se poate modifica decât după aceleaşi reguli şi cu aceleaşi forme în cari a fost făcut şi numai la epoca de revizuire ce neapărat se va fixa printr'însul.

6. Pădurile supuse regimului silvic, a cărora întindere va fi mai mică de 25 hectare, vor putea fi exploatate numai în baza unui studiu sumar examinat de Consiliul tehnic şi aprobat de ministru.

Până la facerea amenajamentelor şi numai pentru pădurile Statului şi ale moşnenilor, ele se pot exploata pe baza unui anumit studiu, făcut de minister pe bazele cari se vor determina prin regulamentul de aplicare a acestei legi şi ţinându-se seamă de principiile stabilite prin art. 3.

Prin acest regulament se va prevedea, în ce priveşte pădurile moşnenilor sau răzeşilor, şi depunerea de către exploatatori a cauţiunei pentru împăduririle prevăzute la art. 3.

7. Persoanele juridice menţionate la art. 1, alin. *a* şi *b*, precum şi proprietarii pădurilor particulare supuse regimului silvic, când îşi exploatează pădurile lor fără amenajament sau regulament de exploatare, ori contra dispoziţiunilor ce cuprind, vor fi supuşi la o amendă dela 300—500 lei, iar în caz de recidivă dela 600—800 lei de hectar.

Această amendă nu se va socoti după suprafaţa întregei porţiuni de pădure în curs de tăiere fără aranjament sau regulament de exploatare, ori

www.digibuc.ro

contra dispoziţiunilor ce cuprind, ci după numărul de hectare ce de fapt s'a exploatat în aceste condiţiuni.

Aceeaş pedeapsă se va aplica şi exploatatorilor pădurilor cumpărate dela proprietarii de mai sus, când tăierea se va face fără amenajament sau regulament de exploatare, ori contrariu dispoziţiunilor ce cuprind.

Când exploatarea nu se va fi făcut pe suprafaţă, ci pe număr de arbori, proprietarul sau exploatatorul, după distincţiunile de mai sus, vor fi supuşi la amenzile prevăzute la art. 60 şi 63 de mai jos.

Afară de aceasta, ministerul agriculturei şi al domeniilor, luând avizul Consiliului tehnic, va avea dreptul de a opri, pe cale administrativă, exploatarea pădurei fără amenajament sau regulament de exploatare până ce proprietarul ori exploatatorul se va conforma dispoziţiunilor art. 2 din această lege.

Dacă ministerul va constata că aceştia se abat numai dela prescripţiunile amenajamentului sau regulamentului de exploatare decretat, exploatarea va putea fi deasemenea oprită; proprietarul ori exploatatorul având, în cazul acesta, dreptul de contestaţiune la tribunalul situaţiunii imobilului în termen de cincisprezece zile dela înmânarea pe cale administrativă, a deciziunei ministerului.

Tribunalul va decide de urgenţă dacă menţine sau nu oprirea exploatării. Sentinţa tribunalului în această privinţă va fi definitivă, nesupusă opoziţiunii, apelului sau recursului. Oprirea hotărîtă, după regulile de mai sus, a exploatării fără amenajament sau regulament de exploatare, ori pentru abateri dela dispoziţiunile ce cuprind, nu îndreptăţeşte, niciodată şi sub nici un motiv, de a se formula vre-o pretenţiune de despăgubire în contra Statului.

II. Impăduriri

8. Persoanele prevăzute la art. 1, alin. *a* şi *b*, sunt obligate a împădури:

a) Poienile sau locurile goale aflate în perimetrul pădurilor, afară de acelea cari vor fi necesare pentru trebuinţele exploatării;

b) Terenurile improductive, precum şi acelea pe cari le-ar cumpăra în scop de a crea păduri de protecţie.

9. In caz când proprietarul sau exploatatorul nu-şi va îndeplini obligaţiunea de împădurire în termenul fixat de amenajament sau de regulamentul de exploatare, ori dacă împădurirea s'a făcut în rele condiţiuni, atunci ministerul agriculturei şi al domeniilor este în drept ca, fără somaţie, punere în întârziere sau judecată, să dispună epoca când crede de cuviinţă a se face împădurirea, pre-

www.digibuc.ro

cum şi lucrările de întreţinere necesare până la completa reuşită a împădurirei în contul lor, întrebuinţând pentru aceasta garanţia consemnată conform art. 3.

10. Amenajamentele existente cari prevăd, ori nu, obligaţiunea de împădurire, însă numai pentru porţiunile de pădure neexploatate încă, sunt supuse revizuirei întru ceeace priveşte obligaţia de împădurire.

Proprietarul sau exploatatorul, dacă pădurea e vândută spre tăiere, este dator ca, în termen de şase luni, dela promulgarea acestei legi, să prezinte spre revizuire amenajamentul pădurei, în scop de a se intercala în el dispoziţiunile art. 3 şi 9.

In caz de neconformare, amenajamentul se anulează de drept şi exploatările efectuate după expirarea termenului de mai sus sunt considerate ca făcute fără amenajament şi supuse la toate sancţiunile art. 7 din această lege.

Cheltuelile de împădurire cad în sarcina proprietarului, afară numai dacă contractul de vânzare spre exploatare prevede alt-fel.

Până la depunerea cauţiunei pentru garantarea împădurirei prevăzută la art. 3, ori-ce tăiere este oprită.

Cauţiunea se va consemna la Casa de Depuneri, în numerar sau efecte publice calculate pe cursul zilei, iar recipisa se va depune la ministerul de domenii, restituindu-se depunătorului, în caz când nu ar fi loc la aplicarea art. 9.

Când proprietarul nu depune cauţiune şi cumpărătorul pădurei spre exploatare este nevoit a o depune dânsul, pentru a putea începe tăierea, atunci el este autorizat a reţine cauţiunea depusă din sumele datorite ca preţ vânzătorului; iar dacă nu ar datori nimic sau mai puţin decât cauţiunea consemnată, el devine de plin drept creditor al proprietarului până la concurenţa sumei nedatorită de el.

Certificatul ce se va libera cumpărătorului de ministerul de domenii, doveditor că a depus cauţiunea, va constitui faţă de proprietar nu numai chitanţă liberatorie pentru suma consemnată, dar încă şi un titlu autentic, definitiv şi executoriu, pe baza căruia îşi va exercita faţă de proprietar, fără somaţie, punere în întârziere sau judecată, toate drepturile sale. Spre acest sfârşit el se poate adresa tribunalului înaintea căruia voieşte să-l execute, spre a cere şi obţine formula executorie, care se va aplica pe acest certificat, şi tribunalul va ordona executarea lui.

Comandamentele ce s'ar face în baza unor asemenea titluri executorii nu se vor putea executa decât după

www.digibuc.ro

trei ani dela transcrierea lor şi, prin derogaţie dela art. 500 pr. civ., nu se perimă decât după patru ani dela transcrierea lor.

In ceeace priveşte însă pe moşnenii sau răzeşii cari şi-au vândut pădurile spre exploatare, cheltuelile de împădurire şi, prin urmare, cauţiunea de depus în acest scop, va privi numai pe exploatatori. Ea va fi până la 60 lei de hectar şi se va putea consemna în efecte publice pe cursul zilei.

Pe lângă această cauţiune, care priveşte pe exploatatori, moşnenii sau răzeşii, sunt datori, pentru lucrările de împădurire şi de întreţinere, să presteze munca lor în natură, în limita ce se va fixa prin regulamentul de aplicarea acestei legi; iar îndeplinirea acestei obligaţiuni din parte-le se va executa în acelaş mod ca şi zilele de prestaţii datorite după legea drumurilor.

11. Statul va încuraja împăduririle:

a) Făcând prin agenţii săi silvici, după cererea proprietarilor particulari, planurile şi devizurile pentru repopularea pădurilor acestora şi, în anumite cazuri, dirijând, în total sau în parte, lucrările de împădurire;

b) Punând la dispoziţiunea proprietarilor particulari, în mod gratuit sau pe costul de producţiune şi în limitele cantităţilor de cari va dispune, sămânţă şi numărul de puieţi necesari pentru repopularea pădurilor lor;

c) Acordând premiii de încurajare proprietarilor cari se vor fi distins prin buna exploatare a pădurilor lor, sau cari vor fi făcut împăduriri în bune condiţiuni în regiunile de munte şi de dealuri în special, precum şi pe locurile supuse surpăturilor, iar la câmp pe terenurile cu nisipuri sburătoare;

d) Reducând până la jumătate fonciera către Stat, la cari sunt supuse pădurile în exploatare, când proprietarii îşi vor amenaja pădurile lor după principiile stabilite în art. 3, alin. *a*, şi le vor lăsa să crească la vârsta cerută pentru producerea lemnului de lucru şi de construcţiune;

e) Contribuind cu sumele necesare pentru executarea lucrărilor de împădurire la pădurile moşnenilor sau răzeşilor, în caz când garanţia fixată prin articolul precedent nu va fi îndestulătoare.

III. Defrişarea

12. Defrişarea pădurilor, fie că sunt, fie că nu sunt puse sub regimul silvic, nu se poate face decât în cazurile prevăzute în prezenta lege.

Se consideră asemenea ca defrişare păşunatul vitelor în însămânţările naturale, în plantaţiuni şi în lăstaruri mai

www.digibuc.ro

mici de zece ani, afară de cazurile prevăzute la art. 15, 16 şi 17; incendiarea unei păduri, precum şi exploatările viţioase, cari vor conduce, în total sau în parte, la distrugerea unei păduri, afară dacă aceste exploatări viţioase nu sunt rezultatul aplicărei unui amenajament sau regulament de exploatare aprobat.

13[1]). Defrişarea se poate permite numai în următoarele cazuri:

a) Pentru pădurile aflate pe moşiile de câmp, când rămâne cel puţin ¼ din suprafaţa totală a moşiei acoperită cu pădure;

b) Când proprietarul se va obliga să planteze în locul pădurei defrişate arbori fructiferi;

Permisia de defrişare nu se va acorda decât tre tat cu înaintarea lucrăreip de plantare;

c) Când pădurea este situată pe loc şes, are o întindere mai mică de douăzecicinci hectare şi se află la o distanţă de cel puţin un kilometru de alt trup de pădure în suprafaţă de cel puţin cinci hectare cu care nu ar putea să formeze împreună un trup mai mare de douăzecicinci hectare;

d) Când va fi necesar a se da un perimetru mai regulat unei păduri, fără ca întinderea defrişată să treacă peste 2% din totala ei întindere şi fără ca suprafaţa defrişată să fie mai mare de douăzeci cinci hectare;

e) Când va fi necesitate să se construiască prin pădure case de locuit şi alte clădiri necesare exploatărei, drumuri sau alte mijloace de transport, să se creeze locuri de depozite pentru lemne şi să se deschidă linii de amenajament, sau linii destinate să separe, în caz de partaj, diferitele părţi ale proprietarilor ce stăpâniau pădurea în indiviziune;

f) Când va trebui să se dea în schimb unui proprietar al unui loc înfundat în pădure o întindere echivalentă lângă perimetrul său exterior;

g) Când întinderea porţiunii defrişate va fi compensată prin împădurirea prealabilă a unei întinderi egale de teren şi când tinerele plante, în vârstă de cel puţin trei ani, reprezintă toate garanţiile de reuşită a împăduririi.

Defrişarea nu se va putea face decât în urma unei constatări în localitate de către un agent silvic superior şi a avizului Consiliului tehnic, aprobat de ministerul agriculturei şi al domeniilor.

Contractele cu data certă

[1]) Acest text a suferit o modificare parţială prin Legea din 16 Septemvrie 1920, (art. 10), aflată la finitul acestui Cod. A se vedea şi *Regulamentul* acestei Legi modificătoare, publicat în *Mon. Oficial* No. 73 din 6 Iulie 1921.

www.dacibuc.ro

în fiinţă în momentul promulgărei acestei legi, privitoare la păşunat şi la defrişarea pădurilor cari nu sunt supuse regimului silvic şi cari ar contrazice dispoziţiunile legei de faţă, se vor respecta până la expirarea lor.

14. Exploatatorul unei păduri, fie el proprietar, fie cumpărător, care va contraveni la dispoziţiunile art. 12 şi 13, se va pedepsi cu o amendă dela 500—1000 lei de hectar; în nici un caz însă nu se va putea cumula cu cea prevăzută la art. 7.

Incassarea acestei amenzi se va face cu legea de urmărire şi se va întrebuinţa de ministerul agriculturei şi al domeniilor la repopularea suprafeţelor despădurite.

Sumele ce vor rămâne disponibile după acoperirea tuturor cheltuelilor de împădurire se vor incassa de Stat ca venit din amenzi.

IV. Păşunatul în păduri

15. Păşunatul în pădurile supuse regimului silvic, prevăzute la art. 1, alin. *a*, *b* şi *c*, este cu totul oprit.

El este însă permis numai în pădurile de baltă situate pe marginea şi în ostroavele Dunărei sau a altor cursuri de apă, după distincţiunile următoare:

a) Dacă pădurea se exploatează în scaun, păşunatul este permis fără restricţiunea de vârstă;

b) Când tăierea arborilor se face din faţa pământului, păşunatul este permis numai dacă pădurea e compusă din specii albe (cu lemn moale) şi dacă are vârsta de cinci ani împliniţi.

16. In celelalte păduri particulare supuse regimului silvic păşunatul va fi permis numai întrucât nu se compromite regenerarea pădurei.

Spre acest sfârşit se stabilesc următoarele reguli:

1. Păşunatul e permis:

a) In pădurile supuse tratamentului codrului cu tăieri rase şi celui cu tăieri succesive (codru regulat), numai dacă au vârsta mai mare de treizeci de ani;

b) In pădurile tratate în crâng compus şi crâng simplu, când vor avea vârsta de cincisprezece ani după tăiere.

Părţile de pădure prevăzute la alin. *a* şi *b* se vor determina la faţa locului de agenţii silvici ai Statului, în urma unei cercetări locale făcută în asistenţa autorităţei comunale respective şi în prezenţa proprietarului sau reprezentantului său legal, cu care ocazie se va determina şi numărul vitelor cari pot intra la păşune;

c) In pădurile de baltă, după distincţiunile prevăzute la art. 15, alin *a* şi *b*.

2. Păşunatul este cu desăvârşire oprit:

a) In pădurile tratate în codrul grădinărit în care s'a adoptat o rotaţiune mai mică de cincisprezece ani;

www.digibuc.ro

b) In pădurile de protecţie prevăzute la art. 1, lit. *f*;

c) Pe terenurile surpate sau cari sunt supuse a deveni surpătoare prin faptul păşunatului.

17. In pădurile particularilor nesupuse regimului silvic păşunatul este permis când pădurea are vârsta de zece ani, afară numai de pădurile de salcie şi alte specii albe, unde păşunatul este permis după trei ani dela tăiere.

Cap. III. Consiliul tehnic

18. Pe lângă ministerul agriculturei şi al domeniilor va funcţiona un consiliu consultativ, numit Consiliul tehnic al pădurilor.

Acest consiliu se va compune din cinci membri, luaţi dintre inspectorii generali silvici sau dintre inspectorii silvici ai Statului, numiţi prin decret regal, după propunerea ministrului agriculturei şi al domeniilor.

Consiliul tehnic este obligat să se pronunţe:

a) Asupra amenajamentelor, regulamentelor de exploatare şi a studiilor sumare ale pădurilor supuse regimului silvic;

b) Asupra proiectelor de drumuri şi alte mijloace de transport în pădurile Statului, de construcţiuni în interesul exploatărei acestor păduri, de lucrări pentru împăduriri, pentru corecţiunea şi stingerea torenţilor, asupra devizurilor acestor lucrări, precum şi asupra tuturor chestiunilor tehnice privitoare la păduri;

c) Asupra defrişărei pădurilor, în cazurile prevăzute la art. 13 de mai sus;

d) Asupra studiilor de punere în exploatare a pădurilor Statului;

e) Asupra actelor de estimaţie pentru punerea în vânzare a produselor secundare şi accesorii;

f) Asupra condiţiunilor generale şi speciale de vânzarea pădurilor Statului;

g) Asupra devizelor de cheltuieli pentru popularea pădurilor particulare;

h) Asupra cererilor făcute de particulari de a se supune pădurile lor sub regimul silvic;

i) Asupra estimaţiunei pădurilor ce se vor cumpăra dela Casa rurală şi a terenurilor prevăzute la art. 8, alin. *b*.

Consiliul tehnic va stabili:

Tabloul de pădurile ce se vor mai supune regimului silvic, şi cari, după aprobarea ministerului, se vor publica în *Monitorul Oficial*.

Lista pământurilor lipsite de vegetaţiune lemnoasă, cari vor trebui împădurite.

In termen de şase luni dela publicarea în *Monitorul Oficial* a tabloului de pădurile ce se vor mai supune regimului silvic, partea interesată va putea face contestaţiune la ministerul agriculturei şi al domeniilor.

www.dcgibuc.ro

Ministrul luând avizul consiliului tehnic şi examinând motivele contestaţiunei, va putea dispune o nouă verificare în localitate. Deciziunea va fi definitivă şi adusă la cunoştinţa contestatorului printr'o simplă adresă comunicată pe cale administrativă.

Consiliul tehnic este obligat să facă, la finele fie-cărui an, ministrului agriculturei şi al domeniilor propuneri privitoare la conservarea, regenerarea şi ameliorarea pădurilor Statului, pentru ca soluţiunile ce se vor da să poată fi puse în aplicare în anul ce urmează.

CAP. IV

I. Exploatarea pădurilor Statului, judeţelor, comunelor, aşezămintelor publice şi de binefacere

19. Afară de regulile prevăzute prin amenajament, exploatarea pădurilor aparţinând Statului, Casei şcoalelor, Casei bisericei, judeţelor, comunelor, aşezămintelor publice şi de binefacere, nu se vor putea face decât în baza unei adjudecaţiuni, precedată de licitaţiune publică, ţinută conform regulilor prevăzute de legea contabilităţei Statului, afară de cazul când legi speciale ar prevedea contrariul.

Exploatatorii unor asemenea păduri nu vor putea începe exploatarea decât după ce vor fi obţinut o permisiune în regulă dela proprietarii acestor păduri sau dela reprezentanţii lor.

Exploatatorul va fi dator să aibă cel puţin un păzitor care, după ce va fi recunoscut de capul de ocol respectiv, va depune jurământ înaintea tribunalului local.

Acest păzitor va fi autorizat a încheia procese-verbale atât în cuprinsul suprafeţei în exploatare, cât şi la distanţa de două sute metri dincolo de limita acestei exploatări.

20. Agenţii silvici ai Statului, judeţelor, comunelor şi aşezămintelor publice şi de binefacere sunt datori să depună, la grefa tribunalului situaţiunii pădurei, tiparul ciocanelor silvice pe cari le vor întrebuinţa pentru marcarea atât a arborilor destinaţi a servi ca rezerve sau a fi vânduţi, cât şi a arborilor tăiaţi în delict, supuşi fiind, în caz de abateri, în ce priveşte agenţii Statului, la pedepsele prevăzute de legea de organizare a ministerului de domenii, iar ceilalţi la o amendă dela 100—500 lei.

21. Exploatatorul nu va putea face nici un cuptor de cărbuni şi nici un atelier decât în locurile indicate prin procesul-verbal de predarea suprafeţei de pădure vândută, încheiat de capul de ocol sau de reprezentanţii proprietarului pădurei, sub pedeapsă de a fi supus la o amendă de 50 lei pentru fiecare cuptor sau clădire de

www.digibuc.ro

atelier construită în altă parte, precum şi la desfiinţalea lor.

22. Din momentul primirii permisiunei de exploatare şi până nu vor fi obţinut de-i plină descărcare, exploatatorul este răspunzător de toate delictele silvice comise în cuprinsul şi în jurul locurilor de exploatare până la o distanţă de două sute metri, dacă prepuşii, lucrătorii sau oamenii lui nu vor fi înştiinţat, prin raport făcut cel mai târziu în termen de opt zile dela comiterea delictului, pe agenţii silvici respectivi, pe proprietarii pădurei sau pe reprezentanţii lor. Răspunderea exploatatorului nu va înceta însă nici după descărcarea dată de agenţii silvici, dacă se va constata în urmă că această descărcare a fost dată în mod fraudulos.

Exploatatorii nu vor fi descărcaţi de răspunderea lor, decât când vor fi indicat pe delicvenţi, sau când vor face dovada că au luat toate măsurile necesare pentru descoperirea lor.

23. Exploatatorii nu vor putea introduce în ţară lucrători străini pentru exploatarea pădurilor lor decât cu autorizarea ministerului de interne, care nu se va da decât în cazul când se va constata că în regiunea respectivă nu s'au găsit lucrători, sau că aceştia nu au voit să se angajeze la asemenea lucrări.

II. Transportul lemnelor

1. Transportul pe uscat

24. Când transportul lemnelor prin proprietatea de care aparţine pădurea destinată exploatărei nu s'ar putea face, sau ar costa relativ prea mult, scoaterea lor se va face şi pe proprietăţile străine, fie pe drumurile existente sau cele ce se vor înfiinţa de exploatator, acesta fiind obligat să despăgubească pe proprietari de toate daunele ce i s'ar ocaziona.

In acest scop după cererea părţei interesate, ministerul agriculturei şi domeniilor, în urma unei constatări locale prin agenţii săi silvici, va hotărî despre necesitatea transportului lemnelor prin proprietăţile străine, şi va determina locul pe unde el se va putea face, în modul cel mai puţin vătămător pentru proprietăţile străine, timpul cât el va dura şi suma cuvenită ca despăgubire proprietarilor respectivi.

La fixarea despăgubirei, pe lângă celelalte elemente de apreciere, agenţii silvici vor ţine seamă, în cazul când trecerea se va face pe drumuri existente, atât de cheltuelile făcute cu construcţia lor, cât şi de cele necesare pentru întreţinerea lor; iar când trecerea ar urma să se facă pe drumuri ce trebuesc înfiinţate din nou, spesele de construcţie şi de întreţinere

www.digibuc.ro

privesc numai pe exploatator.

Dacă părţile nu s'ar mulţumi cu această sumă, ele se pot adresa justiţiei, dar numai în ce priveşte cuantumul despăgubirei, iar nu şi asupra utilităţei şi condiţiunilor de trecere.

Până la pronunţarea unei sentinţe definitive, transportul lemnelor nu poate fi însă împiedicat, dacă s'a depus despăgubirea fixată de minister.

In caz însă când exploatatorul ar voi să înfiinţeze o linie ferată pentru transportul materialului lemnos, el nu poate face decât conformându-se condiţiunilor stabilite prin legea pentru construirea şi exploatarea căilor ferate din iniţiativă privată din 28 Martie 1900, cu modificările din 31 Maiu 1905.

2. Transportul pe apă

25. Proprietarii sau exploatatorii de păduri, pentru a-şi transporta pe apă lemnele fie în stare liberă, sau sub formă de plute, au dreptul a se folosi de toate cursurile de apă, chiar când acestea nu fac parte din domeniul public.

Când însă pentru efectuarea transportului va fi nevoie de construcţiuni hidraulice: opusturi, stăvilare sau alte reţineri de apă, precum şi de lucrări pentru apărarea malurilor şi altor instalaţiuni agricole şi industriale aflate în fiinţă, aceste construcţiuni nu se vor putea face decât în baza unei autorizări prealabile din partea guvernului.

Cererea pentru obţinerea autorizărei se va înainta ministerului agriculturei şi al domeniilor, însoţită de un memoriu amănunţit cu indicaţiunea cantităţei şi felul lemnelor de plutit, arătarea locului pe unde se începe şi unde se termină plutirea şi de un plan de situaţie al cursului de apă pentru care se cere autorizarea.

In acest memoriu şi plan se va indica, în mod detaliat, construcţiunile hidraulice, morile, canalurile, lucrările de apărare, a malurilor sau de regulare a cursului acelei ape, în fine toate lucrările existente pe cursul sau malurile apei, precum şi acelea ce se proiectează a se face.

Ministerul, în termen de zece zile dela primirea cererei de autorizare, o înaintează prin prefectură primarului sau primarilor comunelor pe teritoriul cărora se va face plutirea.

Aceştia o afişează de îndată la uşa primăriei, constatând aceasta prin desare de proces-verbal.

In timp de o lună dela afişare, toate persoanele interesate, vor putea face observaţiunile lor sau vor putea formula noi cereri de plutire. După expirarea acestui termen, prefectul, cu asistenţa agenţilor silvici şi a autori-

www.digibuc.ro

tăţilor comunale respective, va face o constatare la faţa locului înaintând rezultatul ministerului, care va decide asupra cererilor.

26. Durata autorizării va depinde de felul, de importanţa construcţiunilor proiectate, de cantitatea materialului lemnos destinat a fi transportat şi de distanţa de parcurs prin plutire.

Ea nu poate fi mai lungă decât termenul de exploatare a pădurei pentru care se acordă autorizarea.

Când sunt mai multe cereri de autorizare şi cei interesaţi nu se pot înţelege între dânşii, ea se va acorda aceluia sau acelora cari vor avea să transporte cantitatea cea mai mare de material lemnos, pe distanţa cea mai lungă şi de valoarea cea mai mare.

Nu se poate da autorizare decât aceluia care va prezenta garanţii serioase de solvabilitate pentru despăgubirea proprietarilor riverani de daunele ce eventual li s'ar putea produce prin faptul transportului.

Nu se va încuviinţa nici o autorizare de plutire, dacă prin construcţiunea opusturilor sau altor instalaţiuni pentru reţineri de apă s'ar putea ocaziona pagube mai mari decât mijloacele cunoscute ale aceluia care a cerut-o, precum şi atunci când construcţiunile în chestiune ar face cu neputinţă funcţionarea instalaţiunilor industriale sau agricole în fiinţă, a căror utilitate, ar fi mai mare decât aceea a transportului lemnelor prin plutire.

Înfiinţarea de noi opusturi, stăvilare sau alte reţineri de apă nu se poate încuviinţa decât dacă acestea nu împiedică funcţionarea celor existente.

27. Autorizarea de plutire, odată acordată, pentru un curs de apă, sau o anumită porţiune dintr'însul nu se mai poate da o nouă autorizare altei persoane pentru timpul duratei primei autorizări.

Aceia cărora nu li s'a admis cererea, precum şi alţi exploatatori de păduri cari ar avea nevoie să-şi transporte lemnele pe cursul de apă pentru care s'a acordat autorizarea, vor avea dreptul să se folosească şi dânşii de acel curs de apă, plătind aceluia care a obţinut autorizarea, despăgubirea pe care o va fixa ministerul agriculturei şi al domeniilor, ţinând seamă de serviciul adus şi de cheltuelile făcute cu lucrările.

Cei nemulţumiţi cu această despăgubire au dreptul de apel la Curtea de apel, din resortul căreia face parte pădurea exploatată de cel autorizat, în termen de cincisprezece zile dela notificarea deciziunei ministerului. Deciziunea Curţei este definitivă şi fără drept de recurs.

www.digibuc.ro

Până la pronunţarea unei sentinţe definitive, transportul lemnelor nu poate fi împiedicat, dacă s'a depus despăgubirea fixată de minister.

28. Cel autorizat este obligat să ţină construcţiunile în bună stare, să facă lucrările necesare pentru apărarea malurilor, a clădirilor şi a instalaţiunilor hidraulice ce sunt pe cursul apei, toate acestea sub sancţiunea de a i se revoca autorizarea şi fără drept de despăgubire.

El este dator să despăgubească pe riverani de stricăciunile cauzate prin lovirea lemnelor transportate în stare liberă sau în formă de plute, cum şi prin revărsarea apelor slobozite.

Stricăciunile provenite din cazuri de forţă majoră sau care s'ar fi produs şi fără instalarea opusturilor nu-l privesc.

De două ori pe an, fie-care proprietar de opusturi va face să se constate prin primăria respectivă, prevenind şi pe riverani, starea construcţiunilor acestora, spre a se putea lesne stabili în urmă degradaţiunile provenite din faptul plutirei.

Dacă nu a făcut această constatare, cel autorizat nu va fi admis să probeze că stricăciunile erau anterioare plutirei.

El este obligat a depune, cu privire la desdăunările eventuale, o cauţiune ce se va stabili de către autoritatea silvică în urma unei expertize.

Cel căruia i s'a acordat autorizarea nu poate desfiinţa lucrările de cari nu se mai serveşte şi nici face altele decât cele autorizate, fără încuviinţarea ministerului, sub sancţiunea, în caz de abatere, a revocărei de drept a autorizărei, fără drept de despăgubire.

Toate lucrările făcute în cursul duratei autorizărei rămân de drept, la expirarea termenului autorizărei, proprietatea Statului, fără nici un drept de despăgubire.

Lucrătorii vor avea dreptul să treacă şi pe proprietăţi străine ori de câte ori au lucrări de făcut dealungul malurilor.

In caz de stricăciune, proprietarii malurilor vor fi despăgubiţi.

Autorităţile comunale şi administrative vor ajuta pe exploatatori în redobândirea lemnelor lor luate de apă.

CAP. V

I. Stabilirea dreptului de proprietate al moşnenilor sau răzeşilor cu privire la păduri, poieni, goluri de munte, etc.

29. Pentru stabilirea drepturilor de proprietate a cetelor de moşneni sau răzeşi aflate în devălmăşie, cu privire atât la pădurile ce stăpânesc, cât şi la păşunile, fâneţele şi locurile de arătură aflătoare în poienile şi locurile goale din interiorul sau

www.digibuc.ro

dimprejurul perimetrului pădurilor lor, precum şi la golurile de munte destinate păşunatului, se instituie o comisiune compusă din judele de ocol, din administratorul plăşei şi din controlorul fiscal al locului unde este situată proprietatea, şi care comisiune va fi prezidată de judele de ocol.

Dacă imobilul face parte din mai multe comune sau chiar judeţe ori plăşi, ori-care din judecătorii din ocolul căruia ar face parte o porţiune din imobil e dator şi are competenţa de a instrumenta pentru întreg imobilul şi a face parte din comisiune. El atrage după sine în Comisiune pe subprefectul şi controlorul din resortul reşedinţei judecătoriei. In asemenea cazuri, şi dacă mai mulţi judecători au luat iniţiativa operaţiunei, conducerea ei rămâne aceluia care a luat-o mai întâi.

Judecătorul este dator ca, în termen de o lună dela promulgarea legei de faţă, prin notarii comunelor din ocolul său, să se informeze de cetele de moşneni sau răzeşi aflătoare în fiecare comună, de numele persoanelor cari o compun pe cât va fi posibil, de numele generic al proprietăţei, de numele parohului şi al dirigintelui şcoalei din comuna situaţiunei imobilului.

Notarul e dator, până în cincisprezece zile dela primirea adresei judelui de ocol, să-i dea toate aceste informaţiuni, sub pedeapsa unei amende dela 100—200 lei, care i se va aplica de judele de ocol în mod definitiv.

Treptat cu primirea acestor informaţiuni comisiunea va procede în lucrare, care va trebui terminată pentru toate imobilele cetelor de moşneni sau răzeşi din ocolul său, până în opt luni dela promulgarea acestei legi.

Spre acest sfârşit, judele de ocol este dator ca printr'o citaţie colectivă să înconoştiinţeze obştea de ziua când comisia va descinde în comună.

80. Citaţiunea va cuprinde;

a) Numele obştei;

b) Numele generic al proprietăţei;

c) Ziua şi ora descinderei în comună;

d) Invitarea obştei de a se prezenta în localul primăriei situaţiunei imobilului cu ori-ce acte, planuri sau titluri de posesiune privitoare la drepturile ei.

Citaţia se va trimite de judele de ocol, pe lângă o adresă a sa, parohului, dirigintelui şcoalei şi notarului comunei situaţiunei imobilului.

Notarul o va afişa de îndată la uşa primăriei, constatând aceasta prin dresare de proces-verbal, pe care îl va trimite judelui de ocol. Preotul o va ceti în biserică în prima Duminică dela primire şi va trimite îndată ju-

www.digibuc.ro

delui de ocol adeverința de primire, în care va menționa și ziua când a cetit-o în biserică. Învățătorul va trimite de-asemenea adeverință de primire și va căuta să răspândească printre moșneni această încunoștiințare.

Dacă imobilul face parte din diferite comune, trimiterea citației la notarul, parohul și dirigintelui școalei uneia din comune este de ajuns.

Asemenea dacă în comună sunt mai multe parohii și școli, trimiterea citației la unul din parohi sau diriginte de școală este de ajuns.

Dacă din contră nu va fi preot, ori învățător în comună, sau unul din ei, exemplarele de citație destinate acestora nu se vor scoate de judele de ocol.

Judele de ocol este dator a trimite citația în timp util, iar descinderea comisiunei nu poate avea loc înainte de cincisprezece zile dela afișarea citațiunei la ușa primăriei.

El va încunoștiința deasemenea prin adresă pe ceilalți membrii ai comisiunei de ziua descinderei, cel puțin cu opt zile înainte de ziua fixată, precum și pe Casa Centrală a Băncilor populare.

31. La ziua fixată, comisiunea, în asistența notarului, care va servi ca secretar al ei, va asculta pe toți moșnenii sau răzeșii cari se vor prezenta, va examina titlurile, răfuielile dintre ei, hotărniciile și planurile prezentate de fie-care, va descinde la imobil, va face măsurătoarea prin ingineri de va fi nevoie, va lua ori-ce informațiuni și va face ori-ce investigațiuni cu privire la obiceiurile locale, la drepturile și posesiunea lor, va asculta martori, va cerceta ori-ce acte de ori-ce fel i s'ar prezenta, va statua chiar cu privire la drepturile celor ce nu s'ar prezenta, și, prin derogare dela dispozițiunile codului și procedurei civile, va stabili drepturile privitoare la averile dotale, la acelea ale minorilor, interzișilor, persoanelor puse sub consiliu judiciar și absenților, iar când aceștia nu ar avea reprezentanți legali, sau când ar fi lipsă, judecătorul putând chiar la fața locului să numească reprezentanți legali minorilor și incapabililor și uza de toate mijloacele pentru a constata existența și proporția unor asemenea drepturi, va primi pe soți ca reprezentanți de drept, pentru părțile dotale și parafernale — cu un cuvânt, Comisiunea va uza de puterile cele mai largi pentru a stabili drepturile fie-căruia din devălmași, fără a fi nevoie pentru femeile măritate de autorizația soțului, pentru minori și ceilalți incapabili de îndeplinirea formalităților de autorizare cerute de codul și procedura civilă.

Dacă lucrarea sa nu se va

www.digibuc.ro

putea termina într'o singură zi, dânsa va continua fără întrerupere şi în zilele următoare până la terminare.

Asupra întregei sale operaţiuni comisia va da o deciziune semnată de toţi membrii prezenţi, putând lucra chiar cu doi membrii, dintre cari judele de ocol trebuie să fie prezent neapărat. Pe lângă deciziunea sa, comisia va dresa şi o tabelă, cari va face parte integrantă din deciziune şi care va cuprinde: numele obştei, numele membrilor ei, calitatea lor de sunt majori, minori sau incapabili, numele imobilului, natura şi întinderea lui aproximativă şi proporţiunea dreptului fie-căruia în imobil.

Deciziunea comisiunei şi tabela care o însoţeşte se vor afişa îndată de judele de ocol la uşa primăriei respective, şi până în trei zile dela pronunţarea lor şi la uşa judecătoriei. Această afişare se va constata prin dresare de proces-verbal semnat, pentru afişarea la comună, de membrii comisiunei prezenţi la darea deciziunei şi de notar; pentru afişarea la judecătorie, de judecător sau stagiar şi de grefier.

Pentru fie-care imobil judele de ocol va ţine un dosar separat.

El este dator a da copii oricui i-ar cere de pe decizia comisiunei şi tabelă.

82. In termen de două luni dela data afişărei deciziunei comisiunei la uşa judecătoriei, ori-cine ar pretinde drepturi asupra acelui imobil, ca făcând parte din obşte, dar nu a fost trecut, sau drepturi mai mari decât cele fixate de comisiune, fie că a fost sau nu prezent înaintea comisiunei, are dreptul de a face apel în contra deciziunei comisiunei la tribunalul judeţului de care depinde judecătoria.

Femeea măritată poate face apel fără autorizaţia soţului, soţul poate face apel fără mandat chiar pentru drepturile parafernale ale soţiei, reprezentanţii legali ai minorilor şi interzişilor, fără autorizarea consiliului de familie, care nu este necesară nici pentru a sta în instanţă. Pentru cei puşi sub consiliu judiciar, pot face apel, ei sau consilierul lor judiciar. Pentru minori şi interzişi are încă dreptul de a face apel, tot în termenul de mai sus, primarul comunei, notarul, preotul, învăţătorul, procurorul tribunalului, minorul mai mare de 14 ani şi orice altă persoană.

In petiţia de apel se va arăta numele obştei, domiciliul apelantului, acela al obştei, calitatea în care face apelul, numele şi situaţia imobilului, data deciziunei apelată, iar apelul va fi însoţit şi de o copie de pe el.

Tribunalul, îndată ce va primi un apel, va cere dosarul dela judecătorie.

www.dacabuc.ro

Nu va fixa termenul la nici un apel până când din dosarul judecătoriei nu va constata că a expirat termenul de apel. Atunci va forma un singur dosar pentru toate apelurile făcute contra deciziunei comisiunei, pe cari din oficiu le va declara conexe printr'un proces-verbal şi va fixa o singură zi de judecată. Pentru acea zi se va scoate o singură citaţie pe numele obştei, care va servi ca chemare la înfăţişare, atât pentru apelanţi, cât şi pentru obşte. Citaţia se va face după regulile prevăzute la art. 75, alin. II proc. civilă.

Dacă judecata se va amâna la ziua fixată pentru cauze legale, sau ar fi nevoie de cercetări locale ori expertize, totuşi preşedintele tribunalului e dator a fixa termenele de înfăţişare şi a face ca toate lucrările preparatorii să fie făcute în timp util, pentru ca sentinţa tribunalului să fie pronunţată până în maximum trei luni, socotite din ziua expirărei termenului de apel, sub sancţiunea, în caz de abatere, de pedepse disciplinare.

Apelurile de asemenea natură se vor fixa chiar în zilele în care tribunalul, după regulamentul său interior, nu judecă apeluri; ele se vor cerceta cu precădere înaintea tuturor proceselor din acea zi şi, dacă nu se vor termina într'o zi, se va continua fără întrerupere în zilele următoare până la terminare. Tribunalul va judeca cel puţin cu doi judecători. Ministerul public va pune concluziuni.

Tribunalul, apreciind toate titlurile prezentate şi dovezile făcute, va pronunţa sentinţa sa.

Sentinţa se va redacta de un judecător şi va prevede într'însa numele acelui judecător.

Sentinţa tribunalului e definitivă, nesupusă opoziţiunei, însă cu drept de recurs în Casaţie, în termen de 15 zile dela pronunţare, chiar în cazul când a fost dată în lipsă. Curtea de Casaţie va judeca până într'o lună, cu precădere înaintea tuturor proceselor dela ordinea zilei şi fără opoziţie. Recursul suspendă executarea.

Tribunalul, pe baza sentinţei ce ar pronunţa, va forma până în cinci zile dela pronunţare, o nouă tabelă definitivă, care va cuprinde toate enunţările tabelei comisiunei, şi care se va semna de completul care a luat parte la judecată.

38. Până în opt zile dela pronunţarea sentinţei ea trebuie să fie făcută în condica de sentinţe a tribunalului şi îndată după dânsa se va trece tabela vorbită mai sus, care va face parte integrantă din sentinţă. Ele se vor trece şi în registrul de transcripţiuni imobiliare.

Preşedintele tribunalului e

www.digibuc.ro

dator a trimite din Oficiu copii după sentinţă şi tabelă, certificate de el ca conform cu originalele şi cu menţiunea că sunt transcrise, judelui de ocol respectiv până în zece zile dela transcrierea lor în registrul tribunalului; iar judecătorul până în cinci zile dela primire este dator a le trece într'un registru special numit «Registrul drepturilor moşnenilor sau răzeşilor».

34. Dacă preşedintele tribunaluluii până în două luni dela afişarea deciziunei comisiunei la judecătoria de ocol, nu va cere judecătoriei dosarul afacerei, judecătorul din oficiu este dator a-l trimite tribunalului.

Preşedintele tribunalului va avea grijă să examineze acel dosar, şi când vor fi trecut două luni dela afişarea deciziunei comisiunei la judecătorie fără să se fi făcut apel contra ei de nimeni, el este dator a încheia un proces-verbal, constatând neapelarea şi rămânerea lor definitivă şi va face menţiune de aceasta pe decizia comisiunei şi pe tabela ei, ordonând grefei a transcrie procesul său verbal, decizia comisiunei şi tabela ei, făcând menţiune pe ele de efectuarea acestei operaţiuni. Termenul în care ea se va face, va fi acela prevăzut la articolul precedent.

După transcriere va înapoia din oficiu judelui de ocol dosarul cu menţiunile făcute pe originala decizie a comisiunei şi pe tabelă, că n'au fost apelate, precum şi copie legalizată de preşedinte de pe procesul său verbal. Judele de ocol, primind toate acestea, le va transcrie îndată în registrul menţionat la articolul precedent.

35. După ce tabela a rămas definitivă şi s'a transcris, ea constituie un titlu definitiv pentru toţi cei ce au fost prezenţi sau reprezentaţi, în modul indicat de această lege, înaintea uneia din cele două instanţe de fond.

Aceştia nu vor putea invoca între ei, sub nici un motiv şi pe nici o cale, alte drepturi asupra imobilului decât cele prevăzute în tabela definitivă.

Toţi acei care vor pretinde că au fost omişi sau au fost înscrişi cu drepturi mai mici decât ar avea şi nu vor fi fost prezenţi sau reprezentaţi, în modul indicat de această lege, înaintea nici uneia din cele două instanţe de fond, îşi vor putea stabili drepturile lor pe cale de acţiune ordinară, înaintea tribunalului care va judeca ca primă instanţă.

Acţiunea se va îndrepta în contra reprezentanţilor obştei, desemnaţi conform acestei legi.

Pe baza hotărârilor definitive ce se vor da, se vor face cuvenitele îndreptări în tabela definitivă, precum şi în registrele tribunalului şi ju-

www.digibuc.ro

decătoriei unde ea este transcrisă.

Numai dela data acestei rectificări, nouii înscriși vor putea exercita drepturile lor de co-devălmași.

Drepturile dobândite până atunci, conform acestei legi, de către cei de al treilea se vor respecta.

Nouii înscri și nu vor putea, în nici un caz, cere nici valoarea fondului, nici veniturile pe trecut, decât numai în contra obștei și nu vor putea urmări pentru acoperirea lor decât veniturile nedistribuite încă și cele viitoare.

Ei nu vor putea înființa nici sechestru asigurător, nici sechestru judiciar în timpul judecății.

36. Împărțeala pădurilor, proprietate a moșnenilor, nu se poate face decât în natură.

In caz de a se cere împărțeala prin justiție, ea nu se poate face decât dacă judecata va constata că imobilul se poate comod împărți în natură.

In timpul procesului de împărțire nu se poate cere, nici înființa sechestru judiciar.

In caz când obștia se află în indiviziune cu o persoană morală sau cu particulari cari, ei sau autorii lor, nu au făcut parte din obște, ieșirea din indiviziune se va face conform dreptului comun.

Instrăinările făcute de unul sau mai mulți moșneni sau răzeși a dreptului lor indiviz nu pot avea alt efect decât a substitui pe cumpărător în aceleași drepturi indivize pe cari le avea vânzătorul, rămânând cumpărătorul supus la toate restricțiunile acestei legi.

Când vânzătorul ar voi să vândă la o persoană străină de obște, e dator a face un anunț, are se va afișa la judecătoria de Ocol și la primăria respectivă, constatându-se aceasta prin dresare de proces-verbal dresat de judecător și notar și în care se va indica prețul și condițiunile vânzărei.

Vânzarea nu se va putea face decât într'o lună dela afișare. Dacă în acest interval unul sau mai mulți devălmași vor voi să cumpere ei, vor fi preferiți la preț și condițiuni egale și vor declara oferta lor însoțită de garanțiile cuvenite judelui de ocol.

In caz de abatere, după cererea devălmașului interesat, vânzarea va fi declarată nulă în favoarea devălmașului care va fi exercitat dreptul de preferință.

Constituirea de drepturi reale nu conferă dobânditorului alte drepturi decât tot asupra părței indivize a constituitorului; iar dacă constituirea unor asemenea drepturi ar conduce-o la vânzare silită, cumpărătorul nu dobândește decât tot un drept indiviz prin substituirea lui

www.dacibuc.ro

în drepturile şi obligaţiunile expropriatului prevăzute în prezenta lege.

Vânzările în deplină proprietate sau numai pentru exploatare a întreg sau parte din imobilul indiviz precum şi constituirea de drepturi reale nu vor fi valabile decât atunci când se vor face după normele stabilite în această lege.

Din ziua promulgărei acestei legi şi până la stabilirea definitivă, conform acestei legi, a drepturilor co-devălmaşilor, ori-ce înstrăinare voluntară sub ori-ce titlu, totală sau parţială, este interzisă. Ori-ce act făcut contra acestei prohibiţiuni este nul şi de nul efect.

II. Exploatarea pădurilor stăpânite de moşneni sau de răzeşi în devălmăşie

37. In termen de o lună dela transcrierea tabelei definitive, care stabileşte drepturile moşnenilor sau răzeşilor în devălmăşie, judecătorul de ocol este dator a încunoştiinţa obştea să se prezinte la judecătorie pentru a-şi constitui aşezământul ei cu privire la averea în devălmăşie.

El va fixa ziua când obştea va trebui să se prezinte în acest scop, iar chemarea se va face prin citaţiune colectivă, pe numele obştei, înmânată în modul indicat la art. 30.

Adunarea moşnenilor sau răzeşilor devălmaşi este legal constituită, dacă se prezintă moşneni sau răzeşi, reprezentând peste jumătate din drepturile indivize stabilite prin tabela definitivă şi transcrisă.

Dacă la prima chemare nu se prezintă moşneni în condiţiunile prevăzute la alineatul precedent, judele de ocol va constata aceasta prin proces-verbal şi va fixa o nouă zi de întrunire, al cărui termen nu va fi nici mai scurt de 15 zile, nici mai lung de 20, socotit din ziua primei convocări. Pentru acest nou termen va fi citată tot după normele de mai sus.

La acest de al doilea termen, adunarea este legal constituită, ori-care ar fi proporţia de drepturi pe care ar prezenta-o moşnenii prezenţi.

38. Moşnenii sau răzeşii, întruniţi în modul de mai sus, îşi vor alcătui aşezământul lor, în care vor indica:

a) Numirea proprietăţei devălmaşe şi locul unde este situată;

b) Numele şi domiciliul tuturor moşnenilor sau răzeşilor devălmaşi, precum şi partea pe care fie-care din ei o are în proprietatea stăpânită în devălmăşie, conform tabelei definitive şi transcrisă;

c) Dispoziţiuni privitoare la modul cum se va face numirea administratorilor cetei de moşneni sau răzeşi, la numărul şi durata funcţiunei lor, precum şi la fixarea drep-

www.digibuc.ro

turilor şi îndatoririlor acestora;

d) Dispoziţiuni privitoare la modul cum se vor ţine întrunirile devălmaşilor, la numărul de voturi ce va trebui să se obţină pentru ca o hotărâre a întrunirei să poată fi valabilă şi la puterea ce aceste hotărâri vor avea faţă de devălmaşi şau faţă de cei de al treilea;

e) Dispoziţiuni privitoare la cheltuelile comune, la darea socotelilor şi la distribuirea beneficiilor realizate din exploatarea pădurilor, din păşune, fâneţe şi terenurile de arătură;

f) Dispoziţiuni privitoare la modnl cum se vor aplana neînţelegerile ce se vor ivi între devălmaşi;

g) Epoca la care se va fixa întrunirea anuală a devălmaşilor;

h) Numirea primilor administratori şi fixarea salariilor lor.

In afară de dispoziţiunile de mai sus, în aşezământ se vor putea trece ori-ce dispoziţiuni prevăzute în această lege, cari totuşi se vor aplica chiar de nu ar fi prevăzute, precum de asemenea judele de ocol va opri a se trece în aşezământ stipulaţiuni care ar contrazice, fie direct, fie indirect, dispoziţiunile acestei legi.

Aşezământul pentru a fi valabil trebuie să fie făcut în scris şi aprobat de majoritatea în drepturi şi în număr a moşnenilor prezenţi la convocare. El se va autentifica de judecătorul de ocol şi se va transcrie în registrul prevăzut la art. 33.

39. Dacă la a doua convocare nu s'ar prezenta deloc moşnenii, sau prezentându-se nu s'ar putea obţine majoritatea prevăzută la aliniatul precedent, precum şi în cazul când, prezentându-se, nu ar voi să încheie aşezământul, judele de ocol este îndreptăţit a forma el însuşi aşezământul şi a numi administratorii, conformându-se principiilor stabilite în legea de faţă.

Aşezământul alcătuit după normele de mai sus, fie de către moşneni sau răzeşi, fie de către judecător, este obligatoriu pentru toţi devălmaşii şi opozabil celor de al treilea din ziua transcrierei lui.

Tot în acest registru se va trece asemenea, după cerere sau din oficiu, toate schimbările ce ar surveni posterior în drepturile fiecăruia din devălmaşi sau în alcătuirea aşezământului, precum şi ori-ce indicaţiuni se vor da judelui de ocol de ministerul agriculturei şi al domeniilor, privitoare la supunerea pădurei şi a golurilor regimului silvic, la amenajament sau regulament de exploatare, şi în fine, ori-ce înstrăinări sau drepturi reale s'ar constitui de obşte sau de unii din ei asupra proprietăţei devălmaşe.

www.digibuc.ro

Dacă asemenea drepturi reale s'ar constitui înaintea tribunalului, grefierul este dator din oficiu a le comunica judelui ocolului respectiv, pentru a fi trecute şi în acest registru.

40. Devălmaşii vor trebui să aibă în fie-care an, la epoca fixată prin aşezământ, o întrunire în care se vor ocupa:

a) Cu luarea socotelilor;

b) Cu fixarea beneficiului net de distribuit, care va fi în proporţie cu dreptul fiecăruia în devălmăşie;

c) Cu numirea administratorilor, cari nu pot fi mai puţini de trei, nici mai mulţi de cinci;

d) Cu fixarea remunerariilor administratorilor, cari nu vor putea fi mai mari de 10% din beneficiile nete realizate;

e) Cu fixarea cheltuelilor de administraţie şi de paza pădurilor.

In întrunire se va decide suma ce va trebui să se reţină din veniturile proprietăţei, pe fie-care an, pentru împădurirea locurilor conform amenajamentului sau regulamentului de exploatare.

Intrunirea va avea loc în ziua şi locul fixat de administratori.

Devălmaşii vor fi înştiinţaţi de preşedinte de ziua întrunirei prin anunţuri, în cari se vor indica precis chestiunile asupra cărora se va discuta, făcute cu 25 zile înainte de întrunire. Anunţurile vor fi trimise de preşedinte primăriei locale, la ocolul silvic, la judecătoria de ocol şi la Casa Centrală a Băncilor populare.

Primarul este dator a afişa anunţul la uşa primăriei, constatând aceasta prin procesverbal. Trimiterea anunţului la celelalte autorităţi se va constata prin dovezile acestora de primirea lui.

Numai cu îndeplinirea acestor formalităţi adunarea este legal constituită. Preşedintele şi primarul cari nu vor îndeplini obligaţiunile impuse mai sus, sau le vor îndeplini cu violarea vre-unei forme, se vor pedepsi cu o amendă, care se va aplica de judele de ocol, dela 100—500 lei, iar în caz de recidivă dela 500—2000 lei.

Aceste amenzi se vor încasa în folosul comunei.

Afară de întrunirea obişnuită, ce va avea loc în fiecare an, se vor putea ţine întruniri extraordinare, ori de câte ori administratorii vor crede aceasta necesar.

Intrunirea va trebui să fie convocată:

a) Când va fi cerută de cel puţin a cincea parte din devălmaşi;

b) Când se vor fi ivit pagube extraordinare, cari vor fi distrus o parte din păduri, precum incendii sau alte accidente;

c) Când se va fi intentat cetei moşnenilor sau răzeşilor

www.digibuc.ro

un proces care ar pune în discuţiune dreptul ei de proprietate sau de posesiune, ori când se vor fi constatat mari pierderi din averea devălmăşiei.

Anunţurile pentru asemenea adunări se vor face întocmai ca pentru adunările anuale.

41. Vor avea dreptul să ia parte la întrunire toţi proprietarii devălmaşi sau moştenitorii lor, ale căror drepturi vor fi stabilite prin tabela transcrisă.

In afară de excepţiunile dela art. 42, pentru ori-ce alte afaceri întrunirile anuale şi cele extraordinare sunt legal constituite când vor fi de faţă la prima convocare devălmaşi reprezentând în drepturi cel puţin jumătate din părţile totale ale devălmăşiei.

Dacă la prima convocare nu s'a întrunit acest număr, adunarea anuală şi cea extraordinară va avea loc de plin drept, fără altă convocare, în a opta zi liberă dela prima convocare şi se va ţine, oricare ar fi numărul devălmaşilor prezenţi.

Deciziunile în toate aceste adunări se iau cu majoritatea în drepturi a devălmaşilor prezenţi.

42. Intrunirile însă, cari au de scop modificarea aşezământului, constituirea de drepturi reale, facerea de tranzacţiuni, punerea în exploatare a pădurei stăpânite în devălmăşie, vânzarea ei spre exploatare, în total sau în parte, precum şi vânzarea de veci a proprietăţei însăş sau o parte din ea, nu sunt legal constituite, dacă la prima convocare nu sunt prezenţi moşneni sau răzeşi reprezentând în drepturi peste două treimi din ele şi în număr de cel puţin jumătate din numărul total al moşnenilor sau răzeşilor devălmaşi; iar la ori-care din întrunirile ulterioare în acest scop, trebuie să fie prezenţi moşneni reprezentând peste jumătate din drepturile totale ale devălmăşiei şi ca număr o treime cel puţin din numărul moşnenilor.

In ambele cazuri, hotărârile nu se pot lua decât cu cel puţin două treimi din drepturile reprezentate în adunare.

Ori-care ar fi numărul întrunirilor convocate în acest scop, pentru fie-care din ele trebuesc făcute anunţurile prevăzute de art. 40, căci dispoziţiunea dela art. 41, ca întrunirea să se poată ţine a doua oară fără convocare şi cu ori-ce număr, nu se aplică pentru deliberările de această natură.

43. Toate întrunirile se prezidează de judele de ocol respectiv, iar în capitalele de judeţe cari au obşte de moşneni sau răzeşi, de preşedintele tribunalului local. La întrunire va putea să asiste un delegat al ministe-

www.digibuc.ro

rului de domenii şi al Casei Centrale a Băncilor populare.

Preşedintele întrunirei va verifica, înainte de a se declara întrunirea constituită, dacă convocările legale sunt regulat făcute şi dacă este prezent numărul legal de membrii. In caz când convocările nu sunt făcute în conformitate cu legea, el va amâna întrunirea pentru altă zi, spre a se face noi convocări. Dacă convocarea este legal făcută, dar nu se prezintă membrii în condiţiunile legale, el va amâna întrunirea, iar pentru noua întrunire se va proceda după distincţiunile dela art. 41 şi 42.

44. La toate întrunirile, fără deosebire, femeea măritată se poate prezenta fără autorizaţia soţului; soţul poate reprezenta pe soţie, fără mandat, chiar pentru drepturi parafernale; tutorii şi curatorii reprezintă de drept pe minori şi interzişi; iar pentru cei puşi sub consiliul judiciar, se pot prezenta ei singuri sau Consiliul lor judiciar. De asemenea, minorii peste patrusprezece ani se pot prezenta în persoană.

Toţi aceştia, fără distincţiune, nu au nevoie să îndeplinească nici una din formalităţile de autorizări cerute de codul civil sau de procedura civilă.

De asemenea, prin derogare dela dreptul comun, dreptu-

rile dotale indivize în imobil, acelea ale minorilor, interzişilor, absenţilor şi ale celor puşi sub consiliul judiciar, se pot înstrăina în total sau în parte, în mod valabil şi fără îndeplinirea ori-cărei alte formalităţi, întru cât înstrăinarea a fost încuviinţată de întrunirea devălmaşilor constituită după cerinţele acestei legi.

45. Hotărârile întrunirilor devălmaşilor, luate cu numărul legal, sunt obligatorii pentru toţi devălmaşii, oricare ar fi natura dreptului lor şi starea lor civilă şi chiar dacă nu au luat parte la întrunire.

In termen de 15 zile dela întrunirea prin care s'a luat o hotărâre, ori-ce devălmaş va avea dreptul să ceară judelui de Ocol respectiv anularea unei hotărâri luate contra dispoziţiunilor aşezământului şi contra celor prevăzute în această lege.

Hotărârea întrunirei nu se poate pune în lucrare decât după expirarea acestui termen şi după ce preşedintele consiliului de administratori va lua un certificat dela judele de ocol că nu s'a făcut cerere de nimeni pentru anularea ei.

In caz când ar exista cerere de anulare, judele de ocol este dator a o judeca până în zece zile dela data cererei. Hotărârea lui nu e supusă opoziţiei, apelului sau recursului.

www.digibuc.ro

Ea este definitivă şi executorie.

46. Administratorii reprezintă ceata moşnenilor sau răzeşilor în devălmăşie faţă cu cei de al treilea.

Numărul lor nu va putea fi nici mai mic de trei, nici mai mare de cinci.

Ei vor alege din sânul lor un preşedinte şi un casier.

Casierul nu va avea dreptul să păstreze la dânsul decât sumele strict necesare pentru exploatare şi cari se vor fixa de administratori.

Toate celelalte sume le va depune la Cassa Centrală a Băncilor populare după regulele pe care această cassă le va stabili.

Administratorii sunt solidari răspunzători de gestiunea lor şi a casierului, precum şi de ori-ce daune ar rezulta prin abaterile lor dela obligaţiunile impuse prin această lege.

Ei lucrează valabil în majoritate.

Deciziunile lor vor fi constatate prin procese-verbale, cari se vor trece într'un registru special pe care îl vor ţine la dispoziţia ori-cărui devălmaş, al agenţilor ministerului de domenii, ai Cassei Centrale a Băncilor populare şi a judelui de ocol.

Ei, în majoritate, reprezintă obştea faţă de cei de al treilea şi în justiţie fie ca reclamanţi, fie ca pârâţi.

Administratorii, cu autorizaţia Cassei Centrale a Băncilor populare, vor avea dreptul să angajeze tot personalul necesar pentru exploatarea şi paza proprietăţei în devălmăşie şi a cere să fie recunoscut, de ministerul agriculturei şi de domenii, acela relativ la păduri.

Pe tot timpul prevăzut în aşezământ, administratorii nu pot demisiona, nici fi înlocuiţi de moşneni sau răzeşi, afară de cazul când s'ar constata că nu lucrează cu bună credinţă, că compromit interesele obştei, că fac acte ilegale sau dau probe de o vădită neglijenţă. In asemenea cazuri, ori-ce moşnean, ministerul agriculturei şi Cassa Centrală a Băncilor populare, pot cere judelui de ocol depărtarea. Judele, citând pe cel învinovăţit, va decide.

Până la pronunţare, el îl poate suspenda.

Hotărârea judecătorului e definitivă şi executorie, nefiind supusă opoziţiei, apelului sau recursului.

47. In cazurile când ar fi vacanţe în consiliul administratorilor, când administratorii ar fi îndepărtaţi pentru vre-unul din cazurile prevăzute la articolul precedent, când obştea nu ar numi administratori prin aşezământ sau în întrunirile anuale, ori i-ar numi în număr mai mic decât minimum legal şi, în fine, ori de câte ori, din ori-ce împrejurări, nu ar fi de loc administratori, sau n'ar fi numărul legal, numirea în total sau completarea se face din

www.digibuc.ro

oficiu de judele de ocol, în mod definitiv.

Administratorii astfel numiţi reprezintă obştea faţă de cei de al treilea şi în justiţie, având aceleaşi drepturi şi obligaţiuni pe cari legea le prevede pentru administratorii numiţi de obşte prin aşezământ sau aleşi în întrunirile lor legale.

De asemenea, din ziua transcrierei tabelei definitive de drepturile moşnenilor sau răzeşilor şi până la alcătuirea aşezământului, sau când din ori-ce cauze obştea s'ar găsi fără aşezământ, tot judele de ocol numeşte din oficiu unul sau trei administratori şi cari vor funcţiona până când obştea îşi va alcătui aşezământul după regulele acestei legi şi ar alege administratorii săi.

Judele de Ocol va fixa onorariul acestor administratori, care nu pot fi mai mare decât acela prevăzut de art. 487 din procedura civilă, precum şi cauţiunea la care vor fi supuşi, dacă judele de ocol va găsi că este nevoie a se depune o cauţiune.

În asemenea caz, aceşti administratori sunt investiţi cu toate drepturile şi supuşi la toate obligaţiunile pe cari legea le conferă administratorilor numiţi de obşte prin aşezământ sau aleşi în întrunirile lor.

In plus, ei vor avea, până la alcătuirea aşezământului, toate puterile pe cari legea de faţă le dă adunărilor devălmaşilor.

In ceeace priveşte însă actele enumerate la art. 42, ei nu le vor putea face decât în urma unei autorizări speciale şi prealabile a judelui de ocol şi numai după formele prescrise la art. 48 şi 50 din această lege.

Funcţiunea administratorului, numit din oficiu de judele de ocol, durează atât timp cât obştea nu-şi va alcătui aşezământul după regulele acestei legi şi ar alege administratorii ei.

48. In caz când ceata de moşneni decide vânzarea spre exploatare, în total sau în parte, a pădurei, vânzarea nu se va putea face decât prin mijlocirea ministerului agriculturei şi al domeniilor şi numai prin licitaţiune publică, după regulele vânzărei pădurilor Statului.

Ministerul agriculturei şi al domeniilor va fi obligat ca, prin agenţii săi silvici, să facă evaluarea materialului lemnos aflată în pădurea cetei de moşneni sau de răzeşi destinată vânzărei.

Această evaluare se va lua de bază la ţinerea licitaţiunei pentru vânzarea acestei păduri.

După ce se va fi cunoscut rezultatul licitaţiunei, ministerul agriculturei şi al domeniilor va fi obligat să comunice, cel mult în 15 zile dela ţinerea licitaţiunei, administratorilor cetei de moşneni

www.digibuc.ro

sau răzeşi preţul cel mai mare obţinut la licitaţiune.

Ei sunt datori să comunice ministerului, până în 15 zile dela comunicarea ce ministerul le-a făcut de rezultatul licitaţiunei, dacă se mulţumesc sau nu cu preţul obţinut.

In cazul când majoritatea administratorilor consimte să facă vânzarea cu acest preţ, ministerul va aproba rezultatul licitaţiunei. In asemenea caz, administratorii vor încheia contractul de vânzare al pădurei pe baza condiţiunilor generale şi celor speciale de vânzarea pădurilor Statului.

Dacă va găsi de cuviinţă, ministerul poate să cumpere pădurea pe seama Statului, pe preţul ieşit la licitaţie şi primit de administratori conform aliniatului precedent.

In ceeace priveşte folosinţa locurilor de arătură, păşunei şi a fâneţei, fie de către însăşi devălmaşi, fie prin arendare, învoire la vânat, pescuit, etc., se va face şi regula de administratorii devălmăşiei, după avizul conform al şefului de ocol respectiv; în caz contrariu, aceşti administratori se vor pedepsi cu amendă fie-care dela 500— 1000 lei, iar arendările vor fi nule de drept, fără drept de despăgubire de ori-ce natură pentru arendaşi; iar folosinţa moşnenilor, dacă ei singuri o exercită, va fi oprită.

Un regulament va indica şi modul numirei personalului necesar pentru pază, exploatarea şi administrarea averei devălmaşilor.

49. Preţul se va vărsa la Casa Centrală a Băncilor populare, care, după ce va consemna la Cassa de Depuneri suma prevăzută în amenajament sau în regulamentul de exploatare pentru împădurire şi va înainta recipisa ministerului de domenii, va distribui restul în chipul cel mai lesnicios moşnenilor sau răzeşilor, fie-căruia în proporţie cu dreptul său în devălmăşie.

50. Când, conform art. 42 şi 48, se decide vânzarea în deplină proprietate, se va arăta şi preţul pentru care se poate vinde.

Administratorii vor cere tribunalului situaţiei imobilului să procedeze la vânzarea prin licitaţie publică, după formele prescrise de art. 686 şi următorii din procedura civilă, pentru vânzarea bunurilor minorilor. Tribunalul e dator a cita la vânzare pe ministerul agriculturei şi al domeniilor.

Licitaţia poate începe dela ori-ce sumă.

Adjudecarea însă nu se va putea face pe o sumă mai mică decât aceea fixată de adunarea generală, sau de judele de ocol, când vânzarea se face de administratorii numiţi din oficiu.

Dacă după două licitaţiuni

www.digibuc.ro

nu va ieşi acest preţ, administratorii nu vor putea vinde pe un preţ mai mic, ci vor convoca o nouă adunare generală, sau vor obţine o nouă autorizare dela judele de ocol pentru a hotărî un alt preţ. Vânzarea se va face tot în forma arătată mai sus.

51. Ori-ce vânzări ale pădurilor aparţinând cetelor de moşneni sau răzeşi, fie în deplină proprietate, fie spre exploatare sau folosinţă, cari se vor face în alt mod decât conform regulilor prevăzute în această lege, sunt nule de drept şi de nul efect.

Ministerul agriculturei şi al domeniilor, Cassa Centrală a Băncilor populare, ori-ce persoană interesată şi ministerul public de pe lângă tribunalul situaţiunei imobilului, vor avea dreptul ca să ceară anularea unor asemenea vânzări.

Până la pronunţarea justiţiei, ministerul domeniilor va opri exploatarea, fără a se putea formula vre-o cerere de despăgubire contra Statului, sub nici un motiv.

52. Ministerul agriculturei şi al domeniilor va exercita, prin agenţii săi silvici, un control asupra modului cum se va face exploatarea pădurilor cetelor de moşneni sau răzeşi şi va lua ori-ce măsuri va crede de cuviinţă pentru respectarea amenajamentului.

Cassa Centrală a Băncilor populare are dreptul de control şi supraveghere în ceeace priveşte întreaga gestiune a administratorilor, modul cum ei îşi îndeplinesc îndatoririle legale, dreptul de a asista, prin delegatul său la adunările general; cu un cuvânt, va exercita, ori-când şi oricum ar crede de cuviinţă, controlul său asupra întregei administraţiuni, aceasta independent de drepturile ce legea de faţă conferă organelor ministerului agriculturei şi al domeniilor.

Beneficiile nete, după scăderea tuturor cheltuelilor, amortizărilor şi celorlalte sarcini, se vor împărţi între devălmaşi proporţional cu partea ce fiecare are în devălmăşie.

53. Prin amenajamentele sau regulamentele de exploatare ale pădurilor stăpânite în indiviziune de cetele de moşneni sau răzeşi, se va determina porţiunea din care proprietarii devălmaşi vor putea lua lemnul de foc pentru încălzitul caselor şi lemnul de lucru necesar trebuinţelor lor casnice.

Tăierile comise de moşneni sau răzeşi, în contra prevederilor amenajamentului sau studiului prevăzut la art. 6, se vor pedepsi conform art. 7 de mai sus.

54. Un regulament special va desvolta toate dispoziţiunile dela art. 37—53, precum şi procedura de urmat în cazurile în care ea nu este determinată în această lege.

Toate petiţiunile, cererile, acţiunile, apelurile, constată-

www.digibuc.ro

rile locale, expertizele, citaţiile, comunicările de sentinţe, transcrierile, proceseleverbale, afiptele, dovezile, certificatele, copiile, ori-ce acte de procedură judiciară sau extrajudiciară, etc., etc., cu un cuvânt tot ce s'ar face şi de ori-cine în aplicarea oricăreia din dispoziţiunile dela art. 37 până la 53 din această lege, sau cu ocaziunea lor, este scutit de ori-ce taxă de timbru şi plata de portărei, fie ca taxă după regulamentul lor, fie ca spese de transport.

In ceeace priveşte obştiile de moşneni dela oraşe, toate atribuţiunile şi obligaţiunile prevăzute în acest capitol, pentru primarul şi notarul comunei rurale, se vor îndeplini de primarul şi secretarul comunei urbane, afară de oficiul de secretar al comisiunei de stabilirea drepturilor moşnenilor, care se va îndeplini de grefierul judecătoriei.

CAP. VI

Paza şi poliţia pădurilor

55. Supraveghierea şi paza pădurilor Statului este încredinţată agenţilor silvici, funcţionari ai Statului.

Aceşti agenţi se împart: în agenţi silvici superiori, inspectori generali, inspectori, silvicultori-şefi, silvicultori şi silvicultori-asistenţi şi în agenţi silvici inferiori, brigadieri şi pădurari.

Supraveghierea şi paza pădurilor celorlalte instituţiuni prevăzute la art. 1, alin. *a*, *b* şi *c*, este încredinţată agenţilor lor silvici superiori şi inferiori, recunoscuţi de ministerul agriculturei şi al domeniilor; iar supraveghierea şi paza celorlalte păduri supuse regimului silvic, agenţilor recunoscuţi de ministerul agriculturii şi al domeniilor.

56. Agenţii silvici superiori ai Statului vor trebui să posedă diploma sau un certificat de absolvire al şcoalei speciale de silvicultură sau al unei şcoale similare din străinătate şi ale căror titluri vor fi recunoscute de comisiunea permanentă de pe lângă ministerul agriculturei şi al domeniilor.

Agenţii silvici, funcţionari superiori ai instituţiunilor prevăzute la art. 1, alin. *a*, *b* şi *c*, pentru a putea fi recunoscuţi de ministerul agriculturei şi al domeniilor, vor trebui să posedă aceleaşi titluri de capacitate sau titluri echivalente ca şi agenţii silvici ai Statului.

După intervenirea administraţiilor respective, ministerul agriculturei şi al domeniilor le poate conferi grade, după normele prevăzute pentru agenţii silvici ai Statului.

Agenţii silvici superiori din serviciul proprietarilor particulari vor putea fi recunoscuţi de ministerul agriculturei şi al domeniilor, în urma unui examen trecut înaintea unei comisiuni speciale, numite de acest minister, sau dove-

www.digibuc.ro

dind cu acte în regulă, înaintea aceleiaşi comisiuni, că au o practică forestieră de cel puţin zece ani şi că în acest timp au servit şi ca diriginţi ai unei exploatări din ţară sau străinătate.

Brigadierii din serviciul Statului vor trebui să fi absolvit şcoala de brigadieri; iar pădurarii să ştie carte, să fi făcut serviciul militar şi de preferinţă să fi servit în corpul grănicerilor, până când vor putea fi recrutaţi dintre absolvenţii şcoalelor de pădurari ce se vor înfiinţa, sau ai cursurilor elementare de silvicultură ce se vor institui, în înţelegere cu ministerul de răsboiu, la unele regimente din ţară.

Brigadierii tuturor celorlalte autorităţi, precum şi aceia ai particularilor, pentru a putea fi recunoscuţi, trebuie să fi absolvit şcoala de brigadieri sau să treacă un examen echivalent înaintea unei comisiuni, ori să dovedească că au o practică de cel puţin 6 ani.

Pădurarii tuturor acestora, pentru a fi recunoscuţi, vor trebui să ştie carte şi să fi satisfăcut legea de recrutare.

Numele tuturor agenţilor silvici recunoscuţi vor fi publicate în *Monitorul Oficial*.

57. Agenţii silvici ai Statului şi agenţii recunoscuţi vor depune, la intrarea lor în serviciu, jurământ în prezenţa ministrului sau a secretarului general, ori înaintea preşedintelui tribunalului judeţului sau judelui respectiv.

Formula jurământului va fi aceasta:

«Jur în numele lui Dumnezeu că voi servi cu credinţă şi dreptate în funcţiunea (sau însărcinarea) ce mi s'a încredinţat, că nu mă voi abate dela datoriile mele şi că voiu respecta legile şi Constituţiunea ţării mele.

«Jur credinţă Regelui şi Dinastiei Sale.

«Aşa să-mi ajute Dumnezeu».

58. Poliţia silvică, în pădurile supuse regimului silvic, se va face:

a) De toţi agenţii silvici ai Statului şi de agenţii silvici recunoscuţi de minister;

b) De toţi funcţionarii administrativi şi de toţi agenţii forţei publice;

c) De toţi ofiţerii şi subofiţerii, caporalii şi soldaţii grăniceri;

d) De toţi picherii şi cantonierii de pe şoselele naţionale, judeţene, vicinale şi comunale;

e) De către gardienii parcurilor şi grădinilor destinate unui uz public, după ce vor fi recunoscuţi de minister şi depune jurământul legal.

CAP. VII

Delicte, penalităţi şi urmăriri

I. Delicte şi contravenţiuni comise în pădurile supuse regimului silvic.— Penalităţi

59. Delictele şi contravenţiunile comise în pădurile supuse regimului silvic se vor

www.digibuc.ro

pedepsi cu amendă sau închisoare, după distincţiunile stabilite mai jos.

Pe lângă pedepse, delicvenţii şi contravenienţii vor fi condamnaţi atât la valoarea materialului, cât şi la despăgubiri civile.

Amenda şi valoarea vor fi acelea prevăzute în lege sau în tarifele anexate la dânsa.

Despăgubirile civile sunt lăsate la aprecierea instanţelor judecătoreşti.

La aplicarea pedepselor prevăzute în lege sau în tarifele anexate, judecătorii pot acorda circumstanţe uşurătoare; nu pot însă reduce valoarea materialului prevăzută în lege sau în tarife.

60. Ori-cine va tăia, va scoate din rădăcină sau va ridica, fără drept, arbori de mai puţin de 2 decimetri în circomferinţă, măsurată la 1 metru şi 30 dela pământ, se va pedepsi cu o amendă de 2 lei de sarcina de om, sau pentru o cantitate mai mică; de 5 lei pentru o sarcină de vită sau pentru o încărcătură de sanie ori căruţă trasă de un om; de 10 lei pentru fiecare cap de vită înhămată, când ridicarea se face cu sania sau cu căruţa.

Afară de aceasta, delicventul va fi condamnat la restituirea lemnelor către proprietarul pădurii sau, în lipsa lor, la valoarea lor, care va fi egală cu de două ori amenda.

La aceeaş amendă şi valoare vor fi supuşi şi aceia cari, în pădurile supuse regimului silvic, exceptându-se numai pădurile de salcie şi alte specii albe, vor tăia vârfurile şi crăcile arborilor mai groase de 2 cm. în diametru, măsurat la capătul cel mai gros, pentru a se da iarna muguri la vite.

Dacă arborii vor avea o grosime mai mare de 2 decimetri în circomferinţă, măsurată la 1 metru şi 30 cm. dela pământ, amenda şi valoarea vor fi calculate conform tarifului anexat la prezenta lege.

Acei cari, exploatând în baza unui contract o pădure supusă regimului silvic, au tăiat ei sau oamenii lor alţi arbori decât cei vânduţi, sau un număr mai mare decât aveau dreptul, ori în altă parte decât în locul unde s'a vândut, vor fi consideraţi ca delicvenţi şi urmăriţi la plata amenzei şi valorei arborilor după tarifele anexate la prezenta lege. Dacă arborii tăiaţi nu se vor mai găsi în fiinţă, grosimea se va determina după circomferinţa măsurată pe tulpină; iar dacă tulpina va lipsi, grosimea se va hotărâ de autorităţile judecătoreşti după grosimea arborilor ce se găsesc împrejurul locului unde erau situaţi arborii, constatată prin actele dresate de agenţii silvici.

61. Ori-cine va smulge sau va distruge plantaţiunile de pe marginea şoselelor naţionale, judeţene, vicinale şi co-

www.digibuc.ro

munale, din parcurile sau grădinile destinate unui uz public, se va pedepsi cu de trei ori amenda şi cu de trei ori valoarea prevăzută la anexatele tarife.

62. Ori-cine va tăia, smulge sau vătăma puieţii din pepiniere, din cei crescuţi în pădure sau din plantaţiuni, în grosime până la 2 decimetri în circomferinţă, măsurată la suprafaţa pământului, se va pedepsi cu o amendă dela 25—100 lei şi cu plata valorei plantelor, socotită cu 10 bani până la 1 leu de fiecare plantă, după specia, calitatea şi grosimea lor.

63. Dispoziţiunile art. 60, în ce priveşte amenda şi art. 59 în ce priveşte despăgubirea, se aplică şi la crestarea, secuirea, ciopârţirea, cojirea, zdrelirea, ruperea arborilor şi a vârfurilor, ori a crăcilor lor principale.

64. Proprietarul vitelor care se vor găsi păşunând, fără drept, în păduri în vârstă mai mare de 10 ani, sau în poienele acestor păduri, se va pedepsi cu o amendă după cum urmează:

0,50 lei pentru o oaie sau un miel; 1,50 lei pentru un porc sau purcel; 2 lei pentru un cal, un măgar, un catâr, o vită mare cornută, un viţel sau un mânz; 3 lei pentru un bivol, o capră sau un ied.

Dacă pădurea va fi mai tânără de 10 ani amenda va fi îndoită.

Aceeaş pedeapsă se va aplica arendaşilor şi exploatatorilor cari introduc vite în pădure, în contra condiţiunilor statornicite prin contractele lor de arendare sau de exploatare, precum şi contravenienţilor la dispoziţiunile art. 15, 16 şi 17 din prezenta lege.

Proprietarul pădurei, care a permis păşunarea în contra dispoziţiunilor art. 15, 16 şi 17 se va pedepsi de asemenea, însă cu amenda îndoită.

Proprietarul vitelor care se vor găsi în pepinieră sau în plantaţiuni mai tinere de 10 ani, în parcurile sau grădinile destinate unui uz public, se va pedepsi cu amenda întreită.

Toţi delicvenţii de mai sus vor fi condamnaţi şi la despăgubiri, conform art. 59.

65. Acei care, fără autorizarea proprietarului, vor face săpături în păduri sau în poienele din păduri, pentru a scoate nisip, pământ, brazdă de iarbă, pietriş sau alte produse minerale, se vor pedepsi cu o amendă de 10 lei de căruţă conţinând as menea materii, de 5 lei pentru sarcina de vite şi 2 lei pentru sarcina de om, independent de despăgubiri.

66. Se vor pedepsi cu amenda dela 100—500 lei acei cari, fără autorizarea proprietarului, vor stabili în interiorul pădurei cuptoare pentru fabricarea varului, fabrici de cărămidă sau de

www.digibuc.ro

olane, herăstraie sau alte industrii.

Construcţiunile făcute pentru asemenea fabrici sau industrii se vor desfiinţa în baza unei ordonanţe a judecătorului de ocol, iar contravenienţii vor fi condamnaţi şi la despăgubiri.

67. Este oprit a scutura, a strânge sau a ridica spre a-şi însuşi, fără drept, ghinda, jirul, rânza sau alte fructe, seminţe sau producţiuni ale pădurilor, ori ale terenurilor din perimetrul pădurilor.

Contravenienţii se vor pedepsi cu amenda prevăzută la art. 65 şi la despăgubiri.

68. Acel care va găsi în pădure, sau în marginea ei, rămăşiţe de un foc, care nu este încă stins, este dator să ia măsuri de a-l stinge complet; iar dacă va vedea că pădurea a luat foc într'un punct oarecare, el este obligat să dea de ştire celor cari locuesc în casa acea mai apropiată în drumul său. Aceştia, la rândul lor, sunt obligaţi a vesti imediat pe notarul comunei, de care aparţine pădurea unde s'a ivit incendiul, sau autoritatea cea mai apropiată, precum şi pe proprietarul pădurei, sau pe prepuşii lui, spre a lua măsuri de stingerea focului.

Ori-ce abatere va fi pedepsită cu o amendă dela 5—20 lei.

69. Acei cari vor aprinde foc în pădure sau în jurul ei, la o distanţă de 100 metri; acei care vor depune în pădure materii expuse focului ca: fân, paie, coceni, etc., vor fi pedepsiţi cu o amendă dela 50—200 lei, fără prejudiţiul pedepselor prevăzute în codul penal şi al despăgubirilor datorite.

Este însă permis a se depozita materii de felul celor de mai sus, necesare pentru hrana vitelor întrebuinţate în exploatarea pădurei şi a se face foc în păduri în locurile destinate pentru stână şi numai pentru trebuinţele ei, în părţile locuite de pădurari, de tăietorii de lemne şi alţi lucrători în pădurile în exploatare, de către agenţii silvici aflaţi în lucrări, precum şi de către acei cari iau parte la vânători.

Ei vor îngriji ca să-l stingă la plecarea lor, sub pedeapsă de a fi supuşi la amenda prevăzută la alin. 1 al acestui articol.

70. Acela care, prin neglijenţa sa, a provocat un incendiu într'o pădure, va fi pedepsit cu închisoare dela 5 la 15 zile.

Afară de aceasta, el va fi condamnat la plata daunelor suferite de proprietarul pădurii.

Dacă însă, prin măsurile ce va fi luat, a reuşit să oprească incendiul fără să fi cauzat vre-o pagubă, el va fi scutit de ori-ce pedeapsă.

71. Acela care cu voinţă va fi pus focul unei păduri va fi supus la pedepsele specificate în art. 358—364 inclusiv din

www.digibuc.ro

Codul penal, după distincţiunile prevăzute în aceste articole, precum şi la despăgubiir.

72. Păşunatul vitelor, în locul unde pădurile au fost distruse prin incendiu, este oprit în timp de 10 ani dela data când incendiul a avut loc, proprietarul vitelor găsite la păşunat fiind supus la amenda prevăzută de art. 64; iar în caz dacă se va fi pricinuit distrugerea în parte sau în total a pădurei, va fi pedepsit cu amenda dela art. 62. Aceasta independent de despăgubirile cuvenite proprietarului, conform art. 59; iar cel ce va distruge sau va fura tăbliţe, stâlpi de parcelaţie, sau servind la fixarea perimetrului pădurei, etc., precum şi ori-ce alte inscripţiuni aflate în pădure, se va pedepsi cu o amendă dela 5—25 lei, plus valoarea acelor obiecte.

73. Acei care vor fi contrafăcut sau falsificat ciocanele servind la marcarea arborilor, sau care vor fi uzat de ciocane contrafăcute sau falsificate; acei cari îşi vor fi procurat, fără drept, ciocane adevărate şi vor fi făcut cu ele o aplicare sau o întrebuinţare păgubitoare intereselor sau drepturilor proprietarilor de păduri, vor fi pedepsiţi cu închisoare dela o lună la şase luni, independent de despăgubiri.

74. Acei care vor fi comis delictele şi contravenţiunile prevăzute dela art. 60 până la 67 inclusiv şi 72, vor fi supuşi la o pedeapsă îndoită şi la o închisoare dela cinci zile până la o lună:

a) În caz de recidivă, prin comiterea unui nou delict sau contravenţiune, în timp de un an dela ultima condamnare a delicventului sau contravenientului;

b) În caz de cumul de delicte sau de contravenţiuni;

c) Când tăierea s'a făcut cu herăstrăul;

d) Când infracţiunea a avut loc între apusul şi răsăritul soarelui;

e) Când comiterea infracţiunei s'a făcut de mai multe persoane constituite în bande sau armate.

75. Sustragerea de lemne lucrate, sau aşezate teancuri sau stive, aflate în perimetrul pădurei, sau în depozite, magazii sau curţi, se va pedepsi cu închisoare dela cinci zile până la o lună, independent de plata valorei şi despăgubirilor.

76. Funcţionarii publici, cari vor fi provocat, ajutat, înlesnit sau participat la comiterea unui delict silvic, vor fi pedepsiţi cu maximul amenzilor prevăzute mai sus şi cu închisoarea dela trei luni până la un an şi solidari pentru valoarea despăgubirilor.

II. Urmărirea delictelor silvice

77. Agenţii silvici ai Statului, ai judeţelor, ai comunelor, ai aşezămintelor publice şi de

www.digibuc.ro

binefacere, precum şi agenţii silvici ai proprietarilor particulari, recunoscuţi de ministerul agriculturei şi al domeniilor, sunt obligaţi să constate şi să urmărească toate delictele comise în pădurile date în supravegherea lor.

Ei sunt ţinuţi a lua instrumentele cari au servit la comiterea delictului, precum şi vitele ce s'au găsit păşunând în contra dispoziţiunilor acestei legi şi a le da în paza primarului comunei celei mai apropiate. Ei vor putea, însoţiţi de notarul comunei, urmări obiectele ridicate de delicvenţi chiar şi în curţi, grădini, magazii, etc., sau şi în alte locuri, unde vor fi transportate şi a le ridica, predându-le primăriei respective. Notarul va fi dator să asiste la această lucrare şi să semneze procesul-verbal de constatările făcute.

Primarul, după cererea proprietarului, va restitui vitele aduse la primărie, dacă acesta va plăti cheltuelile făcute cu paza şi întreţinerea lor, fiind totdeodată dator a constata identitatea proprietarului acestor vite.

78. Agenţii silvici ai Statului, agenţii instituţiunilor prevăzute la art. 1, alin *a d*, *c* şi *d*, şi agenţii recunoscuţi, însărcinaţi cu paza şi poliţia pădurilor supuse regimului silvic, vor avea dreptul să ceară direct ajutorul forţei publice pentru urmărirea şi reprimarea delictelor şi contravenţiunilor silvice, precum şi pentru căutarea şi luarea înapoi a lemnelor tăiate în delict, vândute sau cumpărata în fraudă.

In cazuri de flagrant delict, toţi agenţii prevăzuţi la art. 55 sunt datori a constata faptele cel mult în 24 ore dela comiterea delictului şi, în caz de imposibilitate materială, cel mai târziu în trei zile dela săvârşirea faptului, încheind proces-verbal semnat de dânşii, de delicvenţi şi de doi martori. In caz de refuz din partea delicvenţilor de a semna, se va face menţiune despre aceasta în procesul-verbal. Toţi aceşti agenţi vor avea dreptul, în caz când delictul ar fi pedepsit cu închisoare, să ceară ajutorul forţei publice spre a aresta pe delicvenţii necunoscuţi şi a-i duce la arestul comunei celei mai apropiate. In acest caz, însă, agentul este dator ca, în cel mult 24 ore, să înainteze actele încheiate judecătorului de Ocol respectiv, care se va pronunţa asupra liberărei delicventului cel mult în termen de două zile libere.

79. Când delicventul se va opune, ultragia sau ameninţa pe agentul silvic, va fi pedepsit cu închisoare dela cinci zile până la o lună; iar în caz când delicventul îl va lovi, va fi pedepsit cu închisoare dela una până la şase luni.

80. Lemnele tăiate se vor restitui proprietarului lor; iar herăstraele, bardele şi ori-

www.digibuc.ro

ce alte instrumente cari vor fi servit la comiterea delictului, găsite asupra delicvenţilor sau a complicilor lor, precum şi zăloagele luate, vor fi confiscate şi vândute în folosul săracilor din comuna unde s'a dat în păstrare aceste obiecte.

81. Delictele şi contravenţiunile la prezenta lege, care nu se referă la flagrant delict, se vor constata prin procese-verbale, dresate de agentul silvic al locului unde s'a comis delictul sau contravenţiunea, în urma chemărei delicventului pe cale administrativă. Procesul-verbal se va semna de agent, de notarul comunei respective şi de delicvent dacă va voi; iar dacă nu, se va face menţiune de neprezentarea sa sau de refuzul său de a semna.

Procesele-verbale de constatare, în cazuri de flagrant-delict, fac probă deplină până la înscrierea lor în fals; celelalte procese-verbale vor fi crezute până la proba contrarie.

82. Procesele-verbale de constatarea delictelor şi contravenţiunilor silvice se vor trimite judecătorului de ocol sau tribunalului, după competenţa lor, pentru a li se da cursul legal.

Justiţia în nici un caz nu poate anula pentru vicii de formă decât numai procesele-verbale referitoare la flagrant delict.

83. Judecătorul de ocol judecă, în prima şi ultima instanţă, delictele şi contravenţiunile silvice, când pedeapsa nu trece de 15 zile închisoare şi de 300 lei amendă şi când restituirile şi despăgubirile civile reclamate nu trec peste această sumă; iar cu dreptul de apel la tribunal, când delictele sunt pedepsite cu închisoare mai mare de 15 zile şi cu o amendă până la 3000 lei şi când restituirile şi despăgubirile civile sunt mai mari de 300 lei.

84. Dacă în instanţa de judecată delicventul sau contravenientul ar pretinde vreun drept de proprietate, coproprietate sau ori-ce alt drept real asupra pădurei în care delictul sau contravenţiunea a fost comisă, afirmaţiunea sa nu poate fi ţinută în seamă decât atunci când ea va fi bazată pe titluri sau pe o posesiune dovedită şi numai când dreptul invocat ar fi de natură a ridica faptului caracterul de delict sau contravenţiune.

In cazul când judecata ar chibzui că afirmaţiunile delicventului sau contravenientului prezintă oare care seriozitate, ea va fixa un termen scurt înăuntrul căruia aceştia trebuie să intenie acţiunea civilă tinzând la stabilirea drepturilor lor.

Dacă la acest termen dânşii nu vor prezenta dovada intentării acestei acţiuni, sau dacă se va constata din parte-le străgăniri în judecata

www.digibuc.ro

ei, instanţa penală va procede la judecarea delictului sau contravenţiunei, fără a ţine seamă de pretinsele lor drepturi.

85. Agenţii silvici superiori ai Statului şi ai celorlalte instituţiuni prevăzute la art. 1, alin. *a*, au dreptul de a intenta acţiuni, de a face opoziţiune, apel şi recurs înaintea instanţelor judecătoreşti, pentru amenzi, valoarea materialului şi despăgubiri civile, precum şi a susţine aceste acţiuni.

In caz când Statul şi celelalte instituţiuni dela art. 1, alin. *a*, n'ar fi reprezentate înaintea instanţelor judecătoreşti printr'un advocat sau un agent silvic, judecătorul va fi dator a lua în considerare actele scrise prezentate şi procesele-verbale de constatarea delictului, pentru ca, aplicând delicventului sau contravenientului pedeapsa amenzei sau închisorei, să-l condamne în acelaş timp la valoare şi despăgubiri civile.

86. Ministerul public, la tribunale şi Curţi, va lua totdeauna concluziuni în procese de delicte sau contravenţiuni silvice, atât în ceeace priveşte aplicarea amenzilor, cât şi a restituirei valorei şi despăgubirilor civile cuvenite Statului şi celorlalte instituţiuni prevăzute la art. 1, alin. *a*.

El este obligat să facă apel sau recurs pentru restituirile (valoarea) şi despăgubirile cuvenite Statului şi celorlalte instituţiuni prevăzute la art. 1, alin. *a*.

87. Bărbaţii, părinţii, tutorii şi în general toţi stăpânii vor fi răspunzători pe cale civilă de delictele şi contravenţiunile comise de femeile, de copiii minori şi de pupilii lor, domiciliaţi cu dânşii şi neînsuraţi, de lucrătorii, de servitorii şi de alţi subordonaţi ai lor.

Această răspundere se va întinde la restituiri, daune şi cheltueli.

88. Judecătoriile de ocoale, tribunalele şi Curţile de Apel sunt datoare să trimită ministerului agriculturei şi al domeniilor şi celorlalte instituţiuni prevăzute de art. 1, alin. *a*, extracte de pe cărţile de judecată, hotărârile şi deciziunile lor, pentru ca cei în drept să poată lua măsurile necesare de incasarea sumelor ce li se datoresc.

Grefierii cari nu se vor conforma aceste dispoziţiuni vor fi pedepsiţi cu o amendă dela 20 până la 100 lei.

89. Toate amenzile pentru delicte sau contravenţiuni pronunţate pe baza acestei legi, atât pentru proprietăţile Statului, instituţiunilor prevăzute la art. 1, alin. *a* şi *b*, şi ale particularilor, supuse regimului silvic, precum şi toate condamnaţiunile la valori şi despăgubiri pentru delicte şi contravenţiuni comise în pădurile Statului, se vor încasa în folosul ministe-

www.digibuc.ro

rului de agricultură şi al domeniilor; iar restituirile şi despăgubirile acordate pentru delicte şi contravenţiuni comise în ori-care alte păduri se vor încasa în folosul proprietarilor respectivi.

Pentru realizarea amenzilor, restituirilor şi despăgubirilor cuvenite Statului, precum şi a restituirilor şi despăgubirilor cuvenite instituţiunilor prevăzute la art. 1, alin. *a*, se va aplica legea de urmărire a veniturilor Statului.

Restituirile şi despăgubirile cuvenite celorlalţi proprietari se vor îndeplini conform dreptului comun.

Incaz de insolvabilitate a delicventului sau contravenientului, judecătoria de ocol sau tribunalul va înlocui amenda prin închisoare, socotindu-se pentru 10 lei o zi de închisoare.

90. Ministerul agriculturei şi al domeniilor, fără îndeplinirea formelor cerute de art. 20 din legea din 28 Martie 1872, privitoare la administrarea domeniilor Statului, va putea, înainte de pronunţarea unei hotărâri definitive, să facă tranzacţiuni asupra amenzilor, restituirilor şi despăgubirilor la cari ar avea drept în baza acestei legi.

După pronunţarea unei hotărâri definitive nu va putea transige decât asupra restituirilor (valoarea) şi despăgubirilor; iar în privinţa amenzei rezultând din o hotărâre definitivă, nu va putea transige în forma arătată mai sus, decât dacă dânsa va fi mai mică de 1000 lei.

91. Un regulament de administraţiune publică va determina amănuntele aplicării prezentei legi.

92. Codicele silvic din 24 Iunie 1881, cu modificările aduse prin legea din 4 Iunie 1892 şi 22 Martie 1896, precum şi orice alte dispoziţiuni contrarii acestei legi, sunt şi rămân abrogate.

MODIFICĂRI LA CODUL SILVIC DIN 1910 ŞI LA DECRETUL-LEGE CU No. 2.596/919

(Promulgate prin legea aprobate prin inaltul decret regal cu No. 3.775/920 şi publicate în «Monitorul Oficial» cu No. 131 din 18 Septembrie 1920)

L E G E

1. In vederea asigură ii regenerărei pădurilor şi a exploatărei lor raţionale în marginile posibilităţilor normale, se aduc următoarele modificări legei silvice şi decretului-lege No. 2596/1919.

2. Amenajamentele şi regulamentele de exploatare a pădurilor, proprietatea instituţiunilor enumărate la art. 1, alin. *a*, *b*, *c* şi *d* din codul silvic şi ale particularilor, aprobate anterior acestei legi, fie sau nu în curs de execu-

www.digibuc.ro

tare, se vor revizui, cel mai târziu până la 1 Septemvrie 1921, pentru pădurile sau porţiunile de păduri neexploatate încă, afară de acelea revizuite în baza dcretului-lege No. 2596/1919.

Amenajamentele şi regulamentele nerevizuite în termenul prescris sunt nule de drept, iar pădurile nu pot fi exploatate, sub pedepsele prevăzute de art. 7 din cod. silvic.

3. Amenajamentele sau studiile sumare de exploatare a pădurilor Statului din regiunea muntoasă pusă în exploatare în regie sau prin antreprenori vor fi revizuite în acelaş timp.

Revizuirea amenajamentelor şi studiilor sumare ale pădurilor statului, se vor face de silvicultorii Statului, ale pădurilor instituţiunilor enumărate la art. 1, al. *a* şi *b*, de silvicultorii acestor instituţiuni, iar la pădurile particulare se vor face de silvicultorii înscrişi pe tabloul întocmit conform legei silvice şi cu cheltueala exploatatorilor.

4. Toate pădurile mai mici de 100 hectare se vor putea exploata pe bază de studii sumare, afară de pădurile din regiunea de munte, acestea urmând a fi exploatate pe bază de amenajament.

Pădurile din regiunea de munte, mai mici de 25 hectare, se vor exploata pe bază de studii sumare.

5. Silvicultorii cari au întocmit amenajamentele, regulamentele de exploatare şi studiile sumare, dovediţi a fi făcut afirmări neexacte în descrierea pădurilor, în tot ce priveşte tehnica silvică, devin răspunzători de daunele pricinuite şi vor fi şterşi din tabloul de silvicultori amenajişti prin decizie ministerială, publicându-se aceasta şi în *Monitorul Oficial*.

Aprobarea amenajamentelor, a regulamentelor de exploatare şi a studiilor sumare se va face prin decizie ministerială.

6. Art. 3 şi 10 din codul silvic privitor la depunerea cauţiunei de împădurire se modifică în sensul că cauţiunile pot fi majorate peste suma prevăzută de articolele menţionate, iar majorarea va putea fi aplicată chiar la pădurile pentru care s'a fixat deja cauţiunea de ministerul de Domenii. Plata cauţiunilor priveşte pe proprietar, afară de convenţia contrară dintre proprietar şi exploatator.

7. Vânzările prevăzute la art. 36 din codul silvic, privitor la înstrăinarea drepturilor indivize în pădurile răzeşilor sau a loturilor lor în urma împărţelei, fără deosebire dacă vânzarea se face unei persoane străine sau făcând parte din obşte, sunt valabile numai dacă sunt făcute cu aprobarea ministerului de domenii. Statul poate cumpăra drepturi indivize dela moşneni sau lotu-

www.digibuc.ro

rile fixate prin împărțeală, având dreptul de preferință; ori-ce vânzare făcută cu călcarea acestei legi este nulă de drept.

8. Chiar în urma împărțelei făcută în baza art. 36 din codul silvic, în ce privește exploatarea pădurei, starea de indiviziune continuă mai departe, iar folosința moșnenilor de venitul din exploatare va fi regulat potrivit regulilor stabilite de dispozițiunile dela art. 37—54 din codul silvic.

9. Până la amenajarea pădurilor, proprietatea indiviză a răzeșilor sau a moșnenilor, chiar în cazuri că nu s'a întocmit încă așezământul prevăzut de art. 37 și următoarele din codul silvic pentru luarea lemnului de foc și construcție necesare refacerei gospodăriilor, se va fixa de șeful de ocol o porțiune de pădure, proprietatea lor comună, care se va tăia pe bază de studiu sumar întocmit de șeful de ocol silvic al Statului.

10. Defrișarea tuturor pădurilor particulare mai mari de 25 hectare este oprită; în calculul cifrei de 25 hectare nu intră poienile.

Nu se pot defrișa pădurile proprietății particulare mai mici de 25 hectare dacă sunt lipite de pădurile Statului.

Se exceptează pădurile din regiunea muntoasă, în marginile și condițiunile legei speciale de expropriere pentru creare de izlazuri comunale.

Asemenea defrișarea va putea fi încuviințată în cazurile prevăzute de art. 13, alin. *b*, *c*, *e*, *f* și *g*.

11. Consiliul tehnic al pădurilor se compune din 9 membri luați dintre gradele superioare, socotit dela gradul de inspector în sus; silvicultorii din provinciile alipite pot fi numiți membri în acest Consiliu, dacă sunt înaintați cel puțin în clasa VI-a de salarizare.

Numirea lor se face prin deciziune ministerială pe timp de 3 ani.

12. Dispozițiunile art. 2—11 inclusiv sunt aplicabile tuturor pădurilor din întreg Regatul României.

LEGE

pentru extinderea și aplicarea Codului silvic în tot cuprinsul României

din 17 Iunie 1923[1])

1. Codul silvic din vechiul Regat din 1910, cum și modificările aduse acestui Cod prin legea din 18 Septemvrie 1920, se vor aplica pe tot teritoriul României, iar amenzile, despăgubirile și valoarea materialelor prevăzute în art. 7, 14, 59 până la 76 inclusiv din codul silvic din 1910 se majorează de zece ori pentru toată țara.

[1]) Publicată în «Monitorul Oficial» No. 59 din 17 Iunie 1923.

www.digibuc.ro

Pădurile composesoratelor, urbariaristilor, foștilor nobili și fideicomisele din Ardeal se vor administra de Casa Pădurilor întocmai ca pădurile Statului din vechiul Regat, însă venitul net anual se va pune la dispoziţiunea proprietarilor, conform drepturilor ce au fiecare.

Toate legile, regulamentele, instrucţiile, etc., existente în provinciile alipite, sunt și rămân abrogate în întregul lor, din ziua promulgărei acestei legi.

Un regulament de administraţie publică decretat, va detalia dispoziţiunile acestei legi.

www.digibuc.ro

INDEX

ALFABETIC GENERAL AL TUTUROR CODURILOR

www.digibuc.ro

INDEX

ALFABETIC GENERAL AL TUTUROR CODURILOR [1])

A

ABANDON - Bunuri fără stăpân. 646—647.
ABANDONAREA - Cesiunea voluntară a bunurilor 1924—1925.
— CORĂBIEI. *Com.* 501, 503, v. *Vas.*
— LUCRURI ASIGURATE [NAVIGAȚIE]. *Com.* 644—653, - când e posibilă, 644, - presumpțiune de pierdere, 645, - vas în neputință de navigare, 646, - transportul lucrurilor pe altă corabie, 647, - oprirea sau prada corăbiei, 648, - termen, - modalitatea. 650, - vase maritime, 502, 503.
— CESIUNEA VOLUNTARĂ A BUNURILOR. *C.* 1124—1125.
— CESIUNEA JUDICIARĂ *C.* 1126—1127.
ABITAȚIUNE. DREPT DE - întinderea și limitele. *C.* 568—573, - cauțiune, inventar, 566, - obligații, 567, 574, - cum se stabilește și cum se pierde, 565, - abitațiunea văduvei în timpul anului de doliu, 1279.
ABORDAJ. *Com.* 672—677, - caz fortuit sau forță majoră. 672, - culpa unei corăbii, 673, - culpă comună, 674, - responsabilitatea autorilor culpei, 675, - unei terțe corăbii, 676, - acțiune în despăgubire, 677, - acțiune pentru abordaj, 900.
ABSENȚA *C.* 98—126. - măsuri în caz de absență prezumată, 98—100,-când și de cine poate fi cerută declararea absenței, 101, facerea cercetărilor, 102, - pronunțarea tribunalului, 103, - publicarea hotărîrei 104, - când se va da hotărîrea, 105, - Efecte:

[1]) *Observațiuni.* A se citi: *Const*= Constituția. *C*= Codul civil. *Com*= Codul Comercial. *Pr. c*= Procedura civilă. *P*= Codul penal. *Pr. p*= Procedura penală. *C- silv*= Codul silvic. *L. Jud. Oc*= Legea judecătorilor de Ocol.= În caz de repetare a art. aceluiaș Cod, nu se mai fac aceste observațiuni.

www.digibuc.ro

punerea în posesiune provizorie când absentele a lăsat procură, 106, - când n'a lăsat procură, 107, - expirarea termenului procurei, 108, - deschiderea testamentului, 109, - caracterul posesiunii provizorie, 110, - drepturile şi îndatoririle celor puşi provizoriu în posesie, 111, - ce vor restitui cei puşi în posesie provizoriu în caz de dovedirea existenţei celui absent, 112, - înstreinarea şi ipotecarea averei, 113, - împărţeala averei absentului şi punerea în posesie definitivă, 114, - deschiderea moştenirei, 115, - revenirea absentului, 116, - ivirea sau dovedirea existenţei după punerea în posesiune definitivă, 117, - drepturile copiilor şi descendenţilor după punerea în definitivă stăpânire, 118, - exercitarea drepturilor în contra celui absent, 119, - drepturile eventuale cari se pot cuveni absentului, 120-123 - privighera copiilor minori ai tatălui, care a dispărut, 124—126, - cererea de declarare a absenţei, cercetările procurorului, hotărîrea. *Pr. c.* 621—622. - numirea curatorului. *Pr. c.* 623.

ABSOLUŢIUNE. Când trebue pronunţată. *P.* 10. 157, 187, 207, 387. - efectul recursului Ministerului public, 409, - în caz de absolvire ce poate face partea civilă, 411, - contumacele în urma înfăţişărei absolvit, 483.

ABUS DE PUTERE. *P.* 147—160.

— INCREDERE *P.* 322-331 - comis de servitori 323, - comis de tutori, administratori, 330, - comis de advocaţi, 324-325. - comis de samsari, agenţi de schimb, expeditori, comisionari sau alte persoane însărcinate de o autoritate publică, 330, - comis de cărăuşi, vâslaşi sau oamenii lor, 331.

— DE INCREDERE, comis în contra unui minor. *P.* 322.

— DE INCREDERE comis de grefieri prin darea de copii după o sentinţă care nu este încă subscrisă *Pr. p.* 192.

— AL UZUFRUCTUARULUI, *C.* 553.

— DUCE LA PIERDEREA UZULUI ŞI ABITAŢIUNEI, *C.* 575,.

ACCEPTARE CAMBIALĂ-termen. *Com.* 282, - forma 283, - cambie trasă la o epocă fixă dela înfăţişare, 284, - plata în alt loc decât la reşedinţa acceptantului 286, - când trebuie dată, 287, - restrângerea la o sumă mai mică, 288, - acceptare defectuoasă sau refuz, 289, —obligaţiunea acceptantului, 290.

ACCEPTAREA CAMBIALĂ

www.digibuc.ro

PRIN INTERVENȚIE SAU PENTRU ONOARE - cine poate acceptă. *Com.* 291, - acceptarea terțului, 292, - obligațiunea acceptantului, 293, - preferință dacă se oferă mai mulți a acceptă, 294, - protest pentru lipsă de acceptare, 295.
— DONAȚIUNILOR. v. *Donațiuni.*
— SUCCESIUNEI - pură sau cu beneficiu de inventar. *C.* 685, - Facultate de a acceptă - 686, 687, efectul, 688, - expresă sau tacită, 689, - ce acte implică acceptarea, 690, 691, acceptarea făcută de erezii celui ce i se cuvenea succesiunea, dar care a murit mai înainte de a fi acceptat sau repudiat, 692, 693, - când se poate atacă acceptarea, 694, - Prescripție, 700.
— SUCCESIUNEI - competența jud. de ocol. *L. jud. oc.* 34.
ACCESIUNE - definițiune *C.* 482, - asupra celor produse de lucru, 483-487, - asupra celor unite și încorporate de lucru, 488, - relativ la lucrurile imobile 489—503, - relativ la lucrurile mișcătoare, 504, 516.
ACCESORII - ale unui legat. *C.* 903, 904, - când un lucru este accesoriu altuia. *C.* 504—507,
— ACȚIUNI, COMPETINȚĂ. *Pr. c.* 61.
AQUIZIȚIUNEA UNUI IMOBIL - darea banilor la, privilegiu. *C.* 1737.
AQUIZAȚIUNI, SOCIETATE ÎNTRE SOȚI. *C.* 1287 urm.
ACT AUTENTIC - definițiune. *C.* 1171, - funcționar incompetent, incapabil sau lipsă de forme, 1172, - proba, 1173, - proba peste obiectul principal al convenției, 1174, - secret 1175, - la jud. de ocol. *L. jud. oc.* 44, 45.
— SUBSEMNĂTURA PRIVATĂ - recunoscut. *C.* 1176, - recunoașterea sau tăgăduirea, 1177, - verificarea ordonată de justiție, 1178, - în câte exemplare trebuie făcut când cuprinde convențiuni sinalagmatice, 1179, - formula «bun și aprobat», 1880, - diferență între suma din «bun și aprobat» și cea din corpul actului, 1181, - data față de terți, 1182, - registrele comercianților față de necomercianți, 1183, - registrele fac credință în contra lor, 1184. - Registrele, cărțile. hârtiile domestice, 1183, - adnotațiunile făcute de creditor în josul, pe marginea sau pe dosul unui titlu de creanță, 1186.
ACTELE CONSERVATORII - nu implică acceptarea moștenirei. *C.* 690.
— ESTIMATIVE - la donațiuni. *C.* 827.
— DE PROCEDURĂ NULE

www.digibuc.ro

- răspunderea agentului. *Pr. c.* 77.
— COMUNICAREA, RETRAGEREA ACTELOR. *Pr. c.* 97.
— DE ADJUDECARE ŞI RECURSUL IN CONTRA LOR. *Pr. c.* 548—564.
— DOTALE - depunerea unei copii şi transcrierea *Pr. c.* 717, 720.
— STĂRII CIVILE. *C.* 21 urm., registrele lor, 27, urm., - probarea cu martori în caz de pierdere sau neexistenţă, 33 - rectificarea lor, 84 urm., - de naştere, 41 urm., - de căsătorie, 49, urm., - de moarte, 63 urm. ale militarilor în timp de răsboi sau turburări 73 urm. - neînscrierea lor. *P.* 161.
ACTE CONFIRMATIVE. *C.* 1190.
— RECOGNITIVE. *C.*1189.
— ARBITRARE *P.* 99.
— INCULPĂTOARE. *Pr. p. p.* 84—87.
— DE ACUZARE. *Pr. p.* 236, 332.
— DE NOTARIAT. *L. jud. oc.* 44—50, v. *Autentificarea actelor.*
— DE ADOPŢIUNE. *L. jud. deoc.* 50 v. *Adopţiune.*
ACŢIUNE CAMBIALĂ - obligaţiunile trăgătorului şi giranţilor. *Com.* 339, dreptul posesorilor şi giratorilor, 340, - locul părţii, 341, înştiinţarea girantului de către posesor, 342, - facultatea posesorului cambiei, 343, - scopul acţiunii posesorului şi al girantului, 344, - de regres, 345, - termenele acţiunei de regres, 346, 348, - ce excepţii va puteà opune debitorul unei cambii, 349, - decădere din acţiunea de regres, 350, - obligaţiunea trăgătorului cu toată decăderea din acţiunea de regres, 351.
— COMERCIALĂ - exerciţiu, regula. *Com.* 889, - jurisdicţiunea comercială. 890, - competenţa jud. de ocol. *Com.* 891; *L. jud. oc.* 27, - ridicarea unui incident civil înaintea unui tribunal comercial. *Com.* 892, - act comercial numai pentru o parte, 893, - contestaţie în timpul unui târg, bâlciu port sau schelă, 894, - excepţiunea de incompetenţă, 895, - trimiterea înaintea tribunalului civil, 896 - unde se intentă, 897, - rezultând din opoziţiunile unei societăţi române sau străine 898, - derivate din contractul de transport, 899, - din lovirea unui vas, 900, - termen de înfăţişare 901, - dreptul de opoziţie, 902, - termenul de perempţiune, 903, - termenele pentru inadmisibilitate, 965.
ACŢIUNI COMERCIALE ŞI INDUSTRIALE - norme

www.digibuc.ro

relative la crearea, transformarea, etc. a acţiunilor nominative şi la purtător. *Com.* 166—172, - cumpărarea de quote sau acţiuni. 3, *n.* 4. - emiterea de noi acţiuni, 132.
— POSESORII. v. *Posesie.*
— IN CONTRA ADMINISTRATORILOR DE SOCIETĂŢI, *Com.* 154.
ACŢIUNEA IN ANULARE. *C.* 1157, urm., prescripţia ei, 1900, v. *Minori.*
— DE NULITATEA UNEI CĂSĂTORII *C.* 162 urm.
— IN DEZAVUARE *C.* 286 urm.
— IN GARANŢIE - competenţa. *Pr. c.* 61, 112-114
— ACCESORII - unde se intentează. *Pr. c.* 61.
— IMOBILIARĂ - competinţa. *Pr. c.* 56—60, *L. jud. oc.* 33.
— MOBILIARĂ - competinţa. *Pr. c.* 58, *L. jud. oc.* 27.
PERSONALĂ *L. jud. oc.* 27, - în contra militarilor. *Pr. c.* 58. v. *Acţiune mobiliară.*
— IN REVENDICARE - competinţa. *L. jud. ocol.* 33.
PAULIANA *C.* 975.
— RECURSORIE - a minorilor în vânzări. *C.* 1376, - civilă. *Pr. c.* 305—316 - achitare. *Pr. p.* 381. - jude instructor. *Pr. p.* 74—75, - mandat de înfăţişare, aducere, depunere şi arestare. *Pr. p.* 101. - Ministerul public. *Pr. p.* 304, - nesemnarea deciziei curţei cu juraţi. *Pr. p.* 393, - tribunal poliţienesc. *Pr. p.* 162.
— PRIVATA *Pr. p.* 1. - absoluţiune, achitare. *Pr. p.* 11. - condamnare 11, 385, - contravenţie, prescripţia ei. 595. - crimă, prescripţia ei, 593. - exerciţiul ei, 12. - finitul ei. 10. - intentarea, 8. - juraţi, 382. - obiectul ei. 3. - plângere, 63. - intentarea, 8. - suspendare, 8.
— PUBLICĂ - contravenţie, prescripţie. *Pr. p.* 595. - crimă, prescripţie, 593. - exerciţiul ei. 4. - finitul ei, 10. - intentarea ei, 5 obiectul ei, 2. - stingerea ei, 3.
— DE IN REM VERSO. *C.* 992.
— REDIBITORIE. *C.* 1359.
— RECONVENŢIONALĂ. *Pr. c.* 61.
ACUZARE [PUNERE SUB] *Pr. p.* 216—219. - falş. *Pr. p.* 462.
ACUZAT. *Pr. p.* 7. - absoluţiune. *Pr. p.* 387. - adus în arestul curţii după deschiderea sesiunei, 252, - cercetarea lui, 335—336 - comunicarea cu apărătorul, 327. - decizia camerei de acuzare în lipsă, 239—240. - facultatea în ascultarea martorilor, 351, - interogatorul, 318. - opoziţiunea la regularea competinţii, 532. - ordinea în desbateri, 358. - pedepsirea pentru mai multe

www.digibuc.ro

crime sau delicte 388. - regularea competinţii, 538. - urmărire pentru alt delict, 384.
ADJUDECAREA - când se poate face. *C.* 1834. -amânarea. *Pr. c.* 530—535, bunurilor nemişcătoare- *Pr. c.* 536—550. - pronunţarea, 545. - supralicitare, 547—550. - consemnarea preţului, 551—557. - suspendarea, 560. recurs. 568—564. - efecte 565—568. v. *Act de adjudecare-Executia silită.*
ADJUDECAREA VASELOR *Com.* 927.
ADMINISTRAŢIUNI - cum se citează. *Pr. c.* 75. - cum răspund la interogator. *Pr. c.* 233. v. *Persoană morală* - *Mandat.*
ADMINISTRAŢIA BUNURILOR - absentului. *C.* 106 urm., - copiilor supuşi puterii părinteşti, 343. - minorului, 401. - minorul emancipat are administraţia bunurilor, 430. - eredele beneficiar administrează bunurile ereditare 714. - darea socoelilor. *Pr. c.* 707. - unei succesiuni vacante, 725—727. - dotale, 1242. - când le administrează femeia, 1265. - aceasta administrează bunurile parafernale, 1285. - când le administrează bărbatul, 1286
ADMINISTRATOR -provizor la interdicţie. *C.* 443. - incapabil de a cumpără, 1308.
— COMPTABIL - ipoteca datorită Statului. *C.* 1768.
— ŞI DIRECTOR DE SOCIETATE. *C.* 1514—1519 *Com.* 114, 141. 155. v. *Societăţi anonime*, - *Societăţi cooperative.* - *Societăţi în comandită*, - penalităţi în caz de faliment. *Com.* 883. - dispoziţiuni tranzitorii, 959.
ADOPŢIUNEA ŞI EFECTE *C.* 309—317.
— FORMELE - 318—324. *C.* 146 urm.
PIEDICĂ LA CĂSĂTORIE
— COMPETINŢĂ. *L. jud. oc.* 50.
ADULTER - cauza divorţului. *C.* 211. - când duce la nerecunoaşterea copilului. 287.
— PEDEAPSA. *P.* 269. - intentarea acţiunei, 270.
— FLAGRANT - ca scuză a crimelor şi delictelor. *P.* 253.
ADULTERINI - drepturile succesorale ale copiilor adulterini. *C.* 652, 677, 678.
ADVOCAŢI - cesionari de drepturi litigioase. *C.* 1309 - insulte în pledare. *P.* 302. - interzicerea de a pledà. *P.* 324. - trădarea afacerei clientului său. *P.* 325. - reprezentarea în delicte. *Pr. p.* 181. - cererea de apel prin procură. *Pr. p.* 199. - alegerea unui apărător la curtea cu juraţi. *Pr p* 319, 320. - comunicarea apărătorului cu acuzatul.

www.digibuc.ro

Pr. p. 327. - luarea de copii după acte, 330.- apărătorul va puteă pune întrebări martorilor prin organul preşedintelui *Pr. p.* 344. - când apărătorul îşi desvoltă apărarea, 359. - recursul făcut prin împuternicit, 417. v. *Apărători.*

AFINITATE - prohibiţiunea căsătoriei. *C.* 144 urm. - succesiuni colaterale. *C.* 627 urm. - strămutarea procesului la alt tribunal. *Pr. c.* 266—273.

AFIPTE - publicaţiuni, sequestru, efectul lor. *Pr. c.* 481—484. - separaţii de patrimonii. *Pr. c.* 629, 632—639. - vânzarea sau licitarea obiectelor mişcătoare *Pr. c.* 437—439. - vânzarea nemişcătoarelor unui nevârsînic. *Pr. c.* 687. - urmărirea bunurilor nemişcătoare. *Pr. c.* 503, 513—546. - pentru vânzarea vaselor. *Com.* 920—922.

AFIŞE. - ruperea lor. *P.* 393.

AGENŢI - provocatori. - *P.* 47.

— DE SCHIMB - abuz de încredere comis de ei. *P.* 330.

POLIŢIENEŞTI - exercitarea poliţiei judiciare. *Pr. p.* 13, 16. - darea în judecată pentru infracţiuni comise în exerc. funcţiunei. *P.* 493, urm.

— ADMINISTRATIVI - darea în judecată. *Pr. p.* 492.

AGRICOLE - INVOELI. *L. jud. oc.* 36.

ALBIE - accesiune *C.* 502.

ALEATORII contracte. *C.* 1635 - contracte de joc şi prinsoare, 1636 urm - contractul de rendită pe viaţă, 1629 urm.

ALEGERE DE DOMICILIU *C* 97, 157, partea civilă. *Pr. p.* 179.

ALIENABILITATEA IMOBILULUI DOTAL. *C.* 1250, urm.

ALIMENTE - datorite ascendenţilor. *C.* 187. - datorite copiilor, 185. - datorite socrilor, 188. - datorite soţiei divorţate. 250, 281.

— URMĂRIREA - bunurilor mişcătoare, *Pr. c.* 409—410. - lefurilor şi pensiunilor. *Pr. c.* 409.

ALUVIUNE - accesiune. *C.* 495. urm., 535.

AMÂNAREA ADJUDECAŢIUNEI. *Pr. c.* 530—535.

— JUDECĂŢII - cerută de părţi. *Pr. c.* 93. - divergenţă de opinii. 116. - de trei ori a unei pricini. 93. - proceselor 91—92. - la curtea cu juraţi. *Pr. p.* 331. - din cauza depunerei falşe a martorilor. 536. - din cauza lipsei unui martor. 377 - - în caz de împiedicare legitimă pentru acuzat. 474.

— PRONUNŢĂRI unei hotărîri. *Pr. c.* 103.

AMANETUL - definiţiune. *C.* 1685. - drept de pre-

www.digibuc.ro

ferință, ce formalități sunt cerute, 1696. - mobilelor incorporale, 1687. - remiterea bunului amanetat, 1688. - drepturile creditorului în caz de neplată, 1689. - situația debitorului până la expropriere, 1690, responsabilitatea creditorului, 1691. - darea în amanet a unei creanțe producătoare de dobânzi, 1692. - abuzul creditorului, 1693, - când poate debitorul pretinde restituirea amanetului, 1694, - nedivizibilitatea amanetului, 1795, în materii comerciale și case de împrumut pe amanet, 1696.

AMANET [TRANSCRIEREA]. *Pr. c.* 728 bis, *v. Gaj.*

AMBULANT [COMERCIANT]. *Com.* 34.

AMENAJAREA PĂDURILOR. *C. silv.* 2—7.

AMENDĂ. EXPERȚI. *Pr. c.* 216.

— MARTORI *Pr. c.* 188-189 *Pr. p.* 155.

— IN CORECȚIONAL - quantumul. *P.* 8. cum se pronunță. *P.* 28. - nesolvabilitate, transformarea în închisoare. *P.* 28, 30.

— POLIȚIENEASCĂ - cum se pronunță. *P.* 30. - transformarea în închisoare. *P.* 30.

— EXECUTAREA EI IN MOȘTENIREA CONDAMNATULUI. P. 35.

— GREFIERULUI, *Pr. p.* 162, 191, 392, 395, 401, 465, 573, 574.

— PREVENITULUI *Pr. p.* 538.

— RECURENT. *Pr. p.* 418—421.

— PARTE CIVILĂ. *Pr. p.* 538.

— COMPETINȚA JUD. OC. *L. jud. oc.* 53.

AMENDAREA MEMBRILOR DIN CONSILIU DE FAMILIE *L. jud. oc.* 41.

AMENINȚARE - contra cultului. *P.* 200. - furt, 317. - scrisă, 135—237.

AMESTECARE, ACCESIUNE, *C.* 511 urm.

ANATOCISM. *C.* 1089.

ANCHETĂ IN FUTURUM. *Pr. c.* 66. *bis.*

ANIMALE responsabilitatea proprietarului pentru daune pricinuite de animale. *C.* 1001.

ANTICHRESĂ - definițiune. *C.* 1697. - act scris și transcrierea, 1698. - îndatoririle creditorului, 1699, debitorul nu are folosința imobilului 1700. - drepturile creditorului în caz de neplată, 1701. - normele comune amanetului și antichresei 1702. - creditorul conservă celelalte privilegii și ipoteci, 1703,

— transcriere. *Pr. c.* 722.

ANTIPRICON schimbul imob. dotal *C.* 1254.

ANTREPRIZĂ - e o locațiune *C.* 1413, *C.* 1470. - obligațiunile întreprinzătorilor

www.digibuc.ro

de transporturi publice pe apă şi uscat, 1466-1477 - responsabilitatea antreprenorului în caz când lucrul se dărămă, 1483. - întreprinzătorul nu poate cere spor de plată dacă munca şi materialul s'au scumpit sau dacă s'a adăogat sau schimbat ceva la planul lucrărei, dacă nu a fost încuviinţat în scris 1484. - desfiinţarea contractului prin moartea întreprinzătorului, 1485. - datoria comitentului, 1486. - responsabilitatea întreprinzătorului, pentru lucrările persoanelor ce a întrebuinţat, 1487. - drepturile zidarilor, lemnarilor etc. întreb. de întreprinzător la clădire 1488, - zidarii, lemnarii, etc. cari contractează direct, 1489, 1490.

ANUL DE INCERCARE. divorţ *C.* 242.

ANULAREA CAMBIEI - pierdută sau sustrasă *Com.* 355.

— CONVENŢIUNILOR încheiate de falit pentru a avantajà pe creditori. *Com.* 888.

— CONTUMACIEI. *Pr. p.* 475.

— CONSTRUCŢIUNEI. *Pr. p.* 404—449.

— JUDECĂŢEI *Pr. p.* 208, 209, 404—449.

— OPOZIŢIUNEI. *Pr. p.* 181—203.

— SENTINŢEI IN CASAŢIE. *Pr. p.* 208—210, 431—440, 445—447.

APĂRĂTORI - dreptul de a pledà şi supravegherea lor. *L. jud. oc.* 125. v. *Advocaţi.*

APARTAMENT MOBILAT - durata închirierei. *C.* 1451.

APEL - în materie de acte civile. *C.* 40, 84. - adopţiune, 321, arestarea unui minor de cel ce exercită puterea părintească, 336. - în anularea opoziţiunei la căsătorie, 519. - interdicţie 446. - îndepărtarea tutorului. *C.* 389. cine poate face apel şi cum. *Pr. c.* 316. - când e exclus apelul. 317 - termenul de apel 318. dacă s'a respins opoziţia, 319, pierderea dreptului de apel, 320. - suspendarea prin moartea părţii condamnate, 321. - termenul pentru nevârstnici, interzişi, sub consiliu judiciar, 322. - în contra hotărârilor premergătoare, 323. - admiterea apelului chiar dacă în hotărîri se spune că s'a judecat în cea din urmă instanţă 324.

— FORMELE ŞI EFECTELE - unde se îndreaptă apelul şi ce cuprinde petiţia; slujirea de acte. *Pr c.* 326 - nici o cerere nouă 327. - perimarea apelului, 329. - divergenţă, 330. - procedurile doveditoare dela prima instanţă, 332. - apelul înaintea Curţii, 333, puterile instanţei de apel

www.digibuc.ro

334. - apel în contra hotărârei de incompetenţă, 335. - suspendarea execuţiei provizorie 338.
— ARBITRI. *Pr. c.* 344; 362—364.
— ÎN CONTESTAŢII - la distribuirea preţului. *Pr. c.* 453—580. - la executarea silită, 403.
— contra încheerilor din camera de chibzuire. *Pr. c.* 104. - în contra încuviinţărilor prezidentului, 66. - în contra deliberărilor consiliului de familie, 642. - în materie de strămutarea proceselor, 270—272. - recuzaţiune. 283. - renunţare la, 317, - respingerea creanţei adjudec., 522, - v. *Poprire-Societate - Faliment.*
— LA JUD. OC. - regulă generală. *L. jud. oc.* 98 - termen, 99. - contestare la executare. 100. - suspendarea prin moartea părţii cu drept de apel, 101. - unde se declară apelul, 104. - jud. de ocol poate ordonă execuţia provizorie. 105.
APEL PENAL - neînfăţişarea oponentului *Pr. p.* 184. - regula generală în ce priveşte apelul. *Pr. p.* 195. - către cine se face apelul, 196. - cine poate face apelul, 197. - termen, pierderea dreptului de apel, 198. - depunerea cererei cuprinzătoare de mijloacele apelului şi procuraţiunea, 199. - Ministerul public trebuie să notifice, 200. - când nu poate fi suspensă liberarea prevenitului achitat, 204. - cazul în care cererea s'a făcut la grefa tribunalului, 202 - opoziţia la apel. - în ce termen se judecă, 204 - în ce ordine se desfăşoară procesul în apel, 205. reformarea pe motiv că faptul nu e recunoscut ca infracţiune, 207. - anularea sentinţei pentru că faptul prezintă numai o contravenţie poliţienească, 208. - anularea sentinţei pentru că faptul merită pedeapsă criminală, 209. - anularea sentinţei pentru violaţiune sau omisiune de forme, 210.
— la jud. de ocol. *L. jud. oc.* 102, 103, 104.
ARBITRAJ LA FIXAREA PREŢULUI VÂNZĂREI, *C.* 1304, *Com.* 61.
ARBITRI. NUMIREA ARBITRILOR. *Pr. c.* 336—347.
— CERCETAREA PRICINEI INAINTEA ARBITRILOR. *Pr. c.* 348—351.
— HOTĂRÂREA ARBITRILOR. *Pr. c.* 352-370.
— apelul c. hot. lor. *Pr. c.* 364. - opoziţie, 361. - ce să cuprindă compromisul, 342. - cestiunile cari nu pot fi supuse lor, 340. - comunicarea hot., 357. - condamnarea lor la daune, 370. - efectele hot. lor

www.digibuc.ro

360. - încetarea arbitrajului, 368—369. - instrucția înaintea lor. 348—351. - jurământ, 351. - supra arbitru, 347. - nulitatea hot. 366. - recuzarea lor, 345. - renunțarea la apel, 344. - revizuire; 365. - tăgadă de dreptate, 370.
— LA JUD. DE OCOL, 116—118.
ARBORI - distanța la care trebuesc sădiți. *C.* 607 urm. - ce se tae, mobili. *C.* 466. - înalți, uzufruct, 530 urm.
ARENDARE - dispoziționi generale. *C.* 1410 urm. - reguli comune la locațiunea edificilor și imobilelor rurale, 1416 urm., - reguli particulare la arendare, 1454 urm., - arendarea pe fructe, 1466. - creanțe privilegiate, 1730. - de emancipat, 427. - garanțiile arendașului, 1422. - pact de rescumpărare, 1380. - responsabilitatea locatarului, 1431, urm. - răspunderea de incendiu, 1435, obligațiunile arendașului, 1455 urm.
— AVEREI MINORILOR. *C.* 1419.
— IMOBILULUI DOTAL. *C.* 1268, 1269, v. *Locațiune.*
ARENZI - efectele adjudecațiunei, *Pr. c.* 566. - urmărire. 477—478. - execuții, 129, 476, 484, 516. - nulități 484—516. - sequestru 610—612, neplătite, sequestru asigurător. *Pr. c.* 610—613. - transcriere, 722.
ARESTAREA ARBITRARĂ *P.* 99. - despăgubiri. *P.* 100, 103, 272, 273, 274.
— ILEGALĂ - a deputaților și senatorilor. *P.* 104. - din partea funcț. publici. *P.* 149.
— COPILULUI MINOR. *C.* 330. urm.
— POLIȚIA ȘEDINȚELOR *Pr. c.* 90.
— OPUNEREA VIOLENTĂ. - la predarea silită a mob. și imob. *Pr. c.* 601
— FALITULUI - pentru fraudă. *Com.* 713. - cine dă ordonanțe de arestare. *Com.* 713, v. *Mandat de arestare.*
AREST. *Pr. p.* 106, 112, 113 367, 515.
ARESTAȚI - rebeliuni. *P.* 178. - scăparea lor. *P.* 194—196.
ARHITECT - locațiune de lucruri. *C.* 1484. - privilegii, 1737, 1842. - responsabilitatea sa, 1483.
ARMATĂ - ridicarea ei contra Statului, *P.* 82. - puterea armatei. *Const.* 118-122.
ARME - calificarea lor, *P.* 91. - perderea dreptului de a purtă arme, 22. - procurate inamicilor Statului, 82. - purtate în contra Statului. 66. - trădarea de depozite la inamici, 68.
ARVUNĂ - vânzări. *C.* 1297. - arendări, închirieri, 1416.

www.digibuc.ro

ASASINAT. *P.* 250.
ASCENDENȚI - alimente. *C.* 187. - dreptul de succesiune, 670 urm. - partajul făcut de ei 704 urm.
— lovirea sau rănirea lor. *P.* 243. - tăinuitori de lucruri furate. *P.* 307.
ASCUNDERE - de obiecte ale succesiunei. *C.* 712. - cadavrelor. *P.* 285. - de înscrisuri. *P.* 203, 205. - de documente. *P.* 73. - de lucruri furate, 53. - minorilor răpiți, 280.
ASIGURAREA - contract aleatoriu. *C.* 1635. - despăgubire afectată la privilegii și ipoteci. *C.* 1727, 1729.
— act de comerț. *Com.* 3. - act de comerț nnmai pentru asigurător, 8. - bilanțul societăților al căror obiect este asigurarea, 179.
ASIGURAREA [CONTRACTUL DE] -. *Com.* 442. - maritimă, 443. - societățile de asigurare mutuală, 444. - conținutul poliței, 445. - prezumțiunea că s'a făcut pe compt propriu, 446. reasigurare, cesiunea drepturilor, 447.
— IN CONTRA DAUNELOR - act de comerț. *Com.* 3, n. 17. - dispozițiuni generale. 442—447. - de cine se poate face asigurarea, 448. - valoarea, ce se poate asigurà, 449. - 450. - a oua asigurare. 451. - asigurări posterioare, asigurări contimporane, 452. - pentru o sumă mai mare decât valoarea lucrurilor asigurate, 453. - declarație falșă sau eronată. 454. - nulitate. 455, 456. - liberarea asigurătorului 457. - falimentul uneia din părți, 458. - pierderi și pagube 459. - determinațiunea daunelor 460. - obligațiunile asigurătorului, 461. - plata despăgubirei, 462. - subrogarea asigurătorului în drepturile asiguratului, 462. - înstrăinarea lucrurilor asigurate, 463. - asigurarea solvabilității debitorului, 464 - daunelor provenite din foc, 465. - daune asimilate celor provenite din incendiu 466. - începutul riscului, 467. - calculul daunelor la incendiu 468. - asigurarea în contra risriscurilor locative și recursului vecinilor, 469, - recoltelor sau fructelor pământului, 470. - lucrurilor transportate, 471. - termenulla asigurarealucrurilor transportate, 472.
— CONTRA RISCURILOR NAVIGAȚIUNEI - act de comerț. *Com.* 3, n. 18. - dispozițiuni comune, 616. - indicațiunile poliței, 617. - obiectul, 618. - nulitate din cauza obiectnlui 619. - pluralitatea de asigurări, 620. - timpul riscurilor, 623. - prețul pentru care se face asigurarea

www.digibuc.ro

şi preţuirea lucrurilor, 623. - cursul schimbului, 624. - călătoria nu are loc mai înainte de începerea riscurilor, 626. - riscul asigurătorului 627. - riscurile de războiu, 628. - schimbarea de cale, de călătorie sau vas, 629. - culpa sau prevaricaţiunea căpitanului sau celor din echipagiu, 630. - taxe care nu privesc pe asigurător, 631. - contractul de dus şi întors şi lipsa de încărcare la întoarcere, 632. - lucruri încărcate pe mai multe vase, 633. - durata riscului cât timp lucrurile sunt pe bord, 634. - liberarea asigurătorului 635. - pluralitate de sinistre, 636. - «fără avarie», 637. - notificarea daunelor, 638. - pierderea mărfurilor notificare 639. - pierderea mărfurilor încărcate în comptul căpitanului, 640. - scăparea şi conservarea lucrurilor, 641. - cererea de plată, 642. - proba sinistrului şi termenul de plată, 643. - v. *Abandon*.

ASIGURAREA PRODUSELOR SOLULUI. *Com.* 470, v. *Asigurarea contra daunelor*.

— SOLVABILITĂŢII DEBITORULUI. *Com.* 464, v. *Asigurarea contra daunelor*.

— LUCRURILOR TRANSPORTATE. *Com.* 471, v. *Asigurarea contra daunelor*.

— ASUPRA VIEŢEI - întrebuinţarea sumelor plătite pentru asigurări şi procentele lor. *Com.* 147. - *bilanţul* societăţilor de asigurare, 178. - irresponsabilitatea asigurătorului, schimbări în viaţa asiguratului. - declaraţiuni falşe, nulitate, 476. - moartea sau falimentul asiguratului, 477.

— TERESTRE. v. *Asigurări contra daunelor*.

ASISTENŢA CURATORULUI *C.* 428.

ASOCIAŢIA DE ASIGURARE MUTUALĂ - scopul. *Com.* 257. - proba, 258. - administratori, 259. - reguli, 260. - obligaţiunile asociaţilor, 261. - încetarea de a face parte din asociaţie, 262. - moartea şi falimentul asociatului, 263.

— ÎN PARTICIPARE - când are loc. *Com.* 251, 252. - condiţiunea legală faţă de terţi. 253. - drepturile participanţilor, 254. - convenţiunile părţilor, 255. - scutirea de formele societăţilor, proba, 256.

— FĂCĂTORILOR DE RELE - *P.* 213. - când există, 214. - neurmată de altă crimă, 215. - favorizatori, 216.

ASOCIAŢI - pricini dintre asociaţi, şedinţa secretă. *Pr. c.* 99. Excludere. *Com.* 188—190. v. *Societate*.

ATENTAT LA VIAŢĂ - cauză de divorţ. *C.* 215. - ex-

www.digibuc.ro

cludere dela' succesiune. *C.* 655.
— contra persoanei regelui. *P.* 76, 80 - contra liniştei Statului, 81, 92. - aţâţare la răsboi, 81. - contra corpurilor legiuitoare, 93.- contra libertăţei, 90-108. - la bunele moravuri, 267—268. - la pudoare, 263, 264, 266. - la pudoare comis de ascendenţi, 265.
ATENUANTE - v. *Circumstanţe atenuante.*
ATESTAŢIUNI - v. *Mărturii.*
AUDIENŢE - poliţia lor. *Pr. c.* 86—90. - publicitate, 86: - secrete, 99.
AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT - când este *C.* 1201, *Pr. c.* 183, 329, 375—377, 404.
AUTORIZAREA FEMEEI MĂRITATE - de către bărbat *C.* 199, 203. - bărbatul sub condamnaţiune criminală. *C.* 203. - bărbatul sub interdicţiune, 204, - bărbatul minor, 205. - generală, 206. - cine poate cere anularea actelor fără autorizaţie, 207. - facerea testamentului, 208. - pentru averea parafernală 1285. - la succesiuni, 687. - prescripţie 1879
— — de tribunal. *Pr. c.* 624 627.
— — de judecătorie. *L. jud oc.* 43.
— — pentru exerciţia comerţului. *Com.* 15. - facultăţile femeii comerciante, 16. - revocarea autorizaţiunei, 18.
— MINORULUI COMERCIANT. *Com.* 10. - revocarea autorizaţiunei, 18.
— GUVERNULUI, - pentru acceptarea succesiunei sau legăturilor în favoarea pers. morale. *C.* 817.
AUTORI - în delict de presă. *P.* 47, 193. - în rebeliune, 244. - publicaţiuni sau reprezentaţiuni făcute fără voia autorului, 339, 342.
AVALUL CAMBIEI: forma. *Com.* 296. - obligaţiunile avalantului, prezumpţiune, conservarea acţiunei cambiale din partea posesorului, 297. - drepturile avalantului, 298.
AVARII - responsabilitatea căraşilor şi căpitanilor, *C.* 1475.
— determinarea. *Com.* 654. - comune, 655. - considerate comune, 650. - aruncarea lucrurilor, 657. - particulare, 658.
— A MĂRFEI - în timpul călătoriei. *Com.* 66. - v. *vânzarea comerciaă.*
AVEREA ABSENTULUI punerea în posesie. *C.* 106 urm. v. *Absenţă.*
— DOTALĂ. v. *Dota.*
— PARAFERNALĂ. v. *Paraternă.*
AVIZUL CONSILIULUI DE FAMILIE v. *Tutelă.*
— RUDELOR - pentru vânzarea bunurilor nemişcătoare ale nevârstnicilor. *Pr. c.* 681 urm.
AVORT - răniri şi loviri cauzând avortul. P. 210. - provocarea avortului, 240.

www.digibuc.ro

B

BÂLCIURI - plata cambiilor în. *Com.* 308.
BĂLȚI [OTRĂVIREA PEȘTILOR DIN] *P.* 368.
BANCĂ [OPERAȚIUNI DE] *Com.* 3. n. 11.
BANCNOTE FALȘIFICATE. P. 125.
BANCRUTĂ simplă - comerciantul care a încetat plățile în anumite condițiuni *Com.* 876, 877. - mijlocitor, 878. - atribuire de activ sau simulațiune de pasiv, 879—880. - penalitate, 881, 882. - delictele altor persoane decât falitul, 883—888.
— FRAUDULOASĂ. *Com.* 880.
BANI PUBLICI - răpiți, *P.* 86. - sustragere comisă de depozitar, 140.
BĂRBAT - autorizați ce trebue să dea femeii pentru a porni judecată. *C.* 197 urm., autorizarea pentru ca femeia să facă acte, 201 urm. - autorizarea femeei comerciante, 220; *Com.* 15 - autorizare generală. *C.* 206. - tutor de drept al femeii interzise, 451, v. *Autorizarea femeei măritată.* - *Femeie măritată.*
— obligația de a transcrî contractul matrim. făcut în străinătate. *P. c.* 720. - drept de a cere extract legalizat după contr. căs. *Pr. c.* 713.
— omorul comis de el în persoana femeii. *P.* 253. v. *Femei.*
BASTARZI - copii naturali. *C.* 8, 304—308, 667—668.
BĂTĂI - simple. *P.* 238. - cari produc incapacitate de lucru, slutire, etc. *P.* 239 urm. - comise în persoana părinților, 243.
BĂUTURI PREFĂCUTE - vânzarea lor. *P.* 247.
BENEFICIU DE DISCUȚIUNE - la fidejusiune. *C.* 1662 urm., - nu poate fi cerut de fidejusorul judecătoresc. 1677, 1678. - cumpărătorul cu pact de rescumpărare, 1679. - detentorul imobilelor ipotecate sau cu privilegii, 1794.
— DE DIVIZIUNE - nu-l pot invocă debitorii solidari. *C.* 1042. - la fidejusiune, 1667.
— DE INVENTAR - acceptarea succesiunei sub beneficiu de inventar. *C.* 704, 705. - termen pentru inventar, 706—707. - condițiunea juridică a eredelui în timpul termenului, 708. - cererea unui nou termen, 709. - cheltuelile urmăririi, 710. - conservarea dreptului și după expirarea termenului 711. - decădere, 712. - dreturile beneficiarului, 713—714. - responsabilitate, 715. - vânzarea mobilelor. *C.* 716, *Pr. c.* 702 - vânzarea imobilelor *C.* 717, *Pr. c.* 703—704.

www.digibuc.ro

- vânzarea imobilelor fără formele legei. *Pr. c.* - 705. - darea cauţiunei *C.* 718, - desfacerea sarcinelor succesiunei. *C.* 718-722. - cheltueli în sarcina succesiunei, 723.
— — vânzarea lucrurilor mişcătoare înainte de a se declară moştenitor. *Pr. c.* 702. - vânzarea nemişcătoarelor. 703, 704. - decădere, 705. - acţiunile în contra moştenirei, 706. - socoteala administraţiei, 707.
— DE CESIUNE - cesiunea bunurilor. *P. c.* 651. - cei cari nu pot fi admişi. 653.
BENEFICII - acordate impiegaţilor sau agenţilor unei societăţi. *Com.* 87. - restituirea lor de asociaţi, 110. - rezultate din acţiuni subscrise, 131.
BESMAN. v. *Embatic.*
BIGAMIE - nulitatea căsătoriei. *C.* 130, 170, 188. - pedeapsa. *P.* 271.
BILANŢ - la cesiune. *Pr. c.* 648.
— anual al comerciantului. *Com.* 24. - al societăţilor şi asociaţiunilor, 178-184. 216, 217, 223, 260, 266. - prezentarea în caz de faliment, 754, 755, 756.
BILETE DE BANCĂ - contrafacere. *P.* 5, 12 - falsificate, 125.
BISERICA - discursuri seditioase ţinute în *P.* 167, 168.
BISERICEŞTI - scrieri, delict de presă. *P.* 169. - ultragiu contra persoanelor bisericeşti. 211.
BOALĂ - cauzată prin substanţe vătămătoare. *P.* 245. - molipsitoare. neluare de măsuri, 377.
— CEA DIN URMĂ - cheltu li privilegiate. *C.* 1729.
BOTEZ. - afinitate. prohibiţiuni la căsătorie, *C* 145.
BRUTARI - pâne lipsă la cântar. P. 393.
BUN ŞI APROBAT. *C.* 1180. *Com.* 275.
BUNA CREDINŢĂ - efectele faţă de posesorii bunurilor absentului. *C.* 123. - relativ la căsătorie declarată nulă, 183, 184. - ce este buna credinţă, 1898. - dobândirea fructelor, 485, v. *Posesiune-Prescripţie.*
BUNELE MORAVURI - atentat la. *P.* 267. 268. - confiscarea scrierilor, 391.
BUNURI - distincţiunea lor. *C.* 461. - în raport cu cel ce le posedă, 475urm.-partea disponibilă, 841 urm. - cesiunea lor, 1122 urm.
— DOTALE v. *Alienabilitatea imobilului dotal - Dotă.*
— FĂRĂ STĂPÂN. *C.* 646 urm.
— IMOBILE v. *Imobile.*
— MOBILE. v. *Mobile.*
— PARAFERNALE. v. *Paraferná.*
— VACANTE - succesiuni. *C.* 680.
— VIITOARE - ipoteca legală a Statului. *C.* 1768. - donaţiuni, 821.

www.digibuc.ro

— cesiunea lor: procedura. *Pr. c.* 648—654. - nemișcătoare ale succesiunei: vânzarea lor. *Pr. c.* 681—690. - eșire din indiviziune, 691, 701, în devălmășie. 694 - mișcătoare: executarea silită, 406. - mișcătoare care nu se pot urmări, 406—410. urmăribile în anumite cazuri, 407. - urmăribile pentru alimente și chirii, 408—409. - vânzarea lor pe baza art. 730. *C.* 677—680.
— dobândite de femee cu banii falitului. *Com.* 792. - nedovedite dotale sau parafernale ale femeei falitului, 793. - nulitatea înstrăinării făcută de falit, 561, - proba achiziționei, posesiunei și înstrăinărei titlurilor de credit și acțiunilor societăților, 794.
BURSĂ - contractul d . *Com.* 73. - interzicerea falitului de a intră în locurile de bursă.

C

CADAVRU - ascunderea lui. *P.* 285.
CĂDEREA DREPTULUI - prin sfârșirea termenului. *Pr. c.* 733.
CADUCITATEA LEGATELOR, TESTAMENTELOR. v. *Legate*, *Testamente*.
CAI [FURT DE] *P.* 309.
CĂI DE COMUNICAȚIE - distrugerea lor. *P.* 376. - distrugerea liniilor ferate, 370.
CĂLĂTORI - convențiuni speciale și dispoziții generale în contractul de închiriere, *Com.* 592. - - întârzierea, plecărei. 595. - obligațiunile vasului, 596. - întârzierea în timpul călătoriei, 597. - alimente, 598.
CALOMNIE - contra funcționarilor publici *P.* 294—297, - gravă prin pledoaria advocaților, 302, 303. - prin acte publice, 298. - adusă în persoana suveranilor streini, 299.
CAMBIE - este act de comerț. *Com.* 3 n. 14. - condițiunile esențiale, 270. - scadența 271, - loc l plății, 272. - efectele lipsei uneia din condițiunile esențiale, promisiunea de dobânzi, 273. - cum poate fi trasă, 274. - bun și aprobat, 275. - autentică, 276. - girul, 277—281. - duplicate, 299—302. - copii, 303-304. - scadența, 305—308. - plata, 309—321. - plata pentru onoare, 322—325. - protest, 326—334. - contra-cambie, 335—338. - prescripția, 949, v. *Acceptare* - *Aval* - *Acțiune cambială* - *Gaj* - *Plată*.
— LA O ZI FIXĂ. *Com.* 271.
— LA VEDERE, *Com* 271, 305, 311.
— LA UN TIMP ANUME HOTĂRÂT DUPĂ VEDERE. *Com.* 271, 282, 284, 306, 311.

www.digibuc.ro

— LA UN TIMP ANUME HOTĂRÂT DELA DATĂ *Com.* 271.
— LA UN BÂLCIU. *Com.* 271, 308.
— CU ISCĂLITURI DE INCAPABILI SAU FALȘE. validitatea relativă *Com.* 352. - obligațiunile giranților, avalanților și acceptanților, 353.
— PERDUTĂ SAU SUSTRASĂ - declararea fără tărie. *Com.* 354. - ordonanța președintelui de tribunal, 355. - facultatea proprietarului. -356. - dreptul posesorului, 357.
— TRATĂ. *Com.* 270, 271, 297.
CAMERA DE ACUZAȚIE. *Pr. p.* 213—245, 503-505.
— DE CHIBZUIRE - încheeri. *Pr. c.* 104.
— DE COMERCIU - avizul ei. *Com.* 138.
— DEPUTAȚILOR v. *Adunarea deputaților.*
CÂMP - punerea de foc la bucatele de pe câmp. *P.* 360. - furt de pe câmp, 309.
CĂPITAN - responsabilitatea proprietarilor de corabie. *Com.* 501. - responsabilitate, 506, 508. - încărcarea lucrurilor. 507. - întocmirea echipagiului, 509. - registrul vasului, 510. - când nu e obligatoriu. 511, - vizitarea vasului, 512. - documente ce trebuie să le aibă per bord, 513. - comanda vasului, 514. - contravențiuni la obligațiuni. 515. - aflarea în localitatea domiciliului proprietarilor sau armatorilor, 516. - neînțelegerea dintre proprietari: pentru închiriere, facultatea căpitanului, 517. - întrebuințarea lucrurilor după bord, 518. - necesitatea în timpul călătoriei: împrumut maritim, 519. - proceseie intentate de și contra căpitanului, 520. - comptul cheltuelilor din locul în care au fost făcute 521. - obligațiuni necesare făcute de căpitan; responsabilitate, 522. - vas ce nu mai e în stare de a navigă, 523. - îndeplinirea călătoriei, 524. - profitul asupra încărcărei, 525. - vizarea registrului nautic și raporturi speciale, 526. - cui se face raportul, 527. - verificarea raportului, 528 - raporturi neverificate, 529. - interzicerea de a descărcă înainte de a face și a verificà raportul, 530.
CAPTAȚIUNE. v. *Testament.*
CĂRĂUȘI - falșificatori de vinuri. *P.* 331. - furt comis de 310.
CĂRĂUȘ. v. *Transport.*
CĂRAT (SCRISOARE DE) v. *Transport.*
CARTE DE JUDECATĂ - cum trebue redactată. 92. - căile de atac în contra cărții de jude cată. 95—108. - execu tarea lor 109—111.
CĂRȚILE DOMESTICE - putere probatorie. *C.* 1185.

www.digibuc.ro

CĂRUŢAŞ - contravenţie. *P.* 389.
CASA DE DEPUNERI - consemnarea preţului adjudecaţiunei *Pr. c.* 551—553, 561. - depunerea veniturilor urmărite, 483. - plata creanţelor după tabloul de ordine. 585, 586. - vânzare 585, 586. - sequestru, 483.
CASĂ DE JOC - de noroc fără autorizaţie, *P.* 350.
— **DE MUNCĂ** - în reclusiuni. *P.* 15, 17.
— **DE CORECŢIUNE** *P. P.* 24.
— **DE POPREALĂ.** *Pr. p.* 202, 228, 238, 515, 576—586.
CĂSĂTORIE - condiţiuni cerute pentru a săvârşi: etatea. *C.* 127. - dispensă, 128. - consimţământ. 129. - trecerea în a doua căsătorie, 130. - consimţământul părinţilor 131-133. - pedepsirea ofiţerului stării civile, 139. - copilului natural. 141. împedicări: în linie directă, 143. - în linie colaterală, 144. - rudenie din botez, 145. - adopţiune, 146, 147, 148. - legături din tutelă, 149. - dispensă, 150.
— formalităţile relative la celebrarea căsătoriei: unde se celebrează. *C.* 151. - celebrată în ţară străină, 152.
— opoziţiuni la căsătorie: cine are dreptul la opoziţiune, *C.* 153—156. - cè va arătà actul de opoziţiune. 157. - termenul pronunţării tribunalului, 158. - dacă urmează apel, 159. - dacă urmează recurs 160, - efectul respingerei opoziţiunei, 161.
— cereri de nulitate: lipsă de consimţământ, eroare *C.* 162. - împreună vieţuire de 6 luni, 163. - când erà nevoe de consimţământul altora şi nu s'a cerut, 164—165. cine poate atacà, 166. - lipsa de vârstă, 167, 168. - persoanele cu interes pecuniar, 169. - cazul când s'a contractat a doua căsătorie: nulitatea sau validitatea celei dintâiu, 170—172. - căsătoria făcută în taină, 173. - nerespectarea regulilor dela publicaţii, 174—175.
— probarea: posesie de stat. *C.* 176—179. - prin rezultatul vreunei proceduri criminale, 180. - intentarea acţiunei de responsabilitate în contra ofiţerului de stare civilă, 181—182.
— obligaţiile ce isvorăsc din căsătorie. *C.* 185—193.
— drepturile şi datoriile respective ale soţilor. *C.* 194—208.
— încetăţenirea prin căsătorie. *C.* 12.
— **PUTATIVĂ.** *C.* 183, 184.
— Cu o minoră răpită. *P.* 282.
CĂSĂTORIE (CONTRACTUL DE) - e guvernant de convenţiunile părţilor şi

www.digibuc.ro

de lege. *C.* 1223. - pacturi, derogări şi renunţări inadmisibile, 1224—1226. - adoptarea regimului dotal 1227. - trebuie făcut prin tribunal mai înainte de celebrarea căsătoriei, 1228 - schimbări, 1229, 1230. - făcut de minor capabil de a se căsători, 1231. - începerea regimului convenţional sau legal, 1232.
— transcrierea. *Pr. c.* 708. - de cine se iscăleşte, 709. - unde se autentifică. 710. - dacă sunt mobile, 711. - liberarea de extract, 713. - procesul-verbal după încheerea transcrierei, 714. - luarea contractului autentificat, 715. - schimbări 716, - restituirea 717. - în străinătate - 720.
— când mai din persoane e comerciant. *Com.* 19, 20.
CAUŢIUNEA. - pentru punerea în posesiune a averei absentului *C.* 106. uzufuct. 541—504. 566. - eredele beneficiar 718. condiţiunile cauţiunei, 1659. - poate să dea şi un amanet sau altă asigurare, 1676. - a soţului supraviеţuitor, 682. v. *Fidejusiune.*
— administratorilor de societăţi. *Com.* 124, 155, 223. - în materie cambială, 339, 340, 356. - la contractul de transport, 427. - de asigurare, 458. - închiriere maritimă. -562.- asigurare maritimă, 639. - - creditorii privitegiaţi asupra corăbiei, 689, n. 9, 692. - faliment, 825, 833. - mijlocitorilor.
— condiţiunile de primire. *Pr. c.* 392—396. - amânarea adjudecaţiei, revendicare, 530. - creanţele condiţionale, 590—592 - executarea provizorie, 159 384. - la executări silite, 129, 384, 392—396, 401, 533, 590—592. - suspendarea împărţirei preţului, 568. - vinderea bunurilor 652.
— *L. jud. oc.* 38. — la executarea provizorie a cărţilor de judecată, 105.
— liberare pe cauţiune. *Pr. p.* 115—127.
CAUZA - obligaţiunile fără cauză, cauză falsă sau ilicită nu au efect. *C.* 966.- nu e neapărat să fie expresă, 967. - când e ilicită, 968.
— **DETERMINATĂ** - divorţ *C.* 216 urm.
— independente de voinţa autorului în crime. *P.* 57.
CAZ FORTUIT - debitorul nu răspunde de daunele-interese. *C.* 1083. - trebuie probat, 1156. - la vânzare e în sarcina cumpărătorului, 1358. - la comodat, 1565, v. *Forţă majoră.*
CEATA MOŞNENILOR - cum se citează. *Pr. c.* 76. - modul citării. *L. jud. oc.* 71. - reprezentare, 75, 76, 77, 78.
CEK când e act de comerţ. *Com.* 6. - noţiune. 364. -

www.digibuc.ro

conținut, scadență, 365. - dispoziții comune cu cambbia, 366. - prezentarea, 367. - neînfățișarea în termen 368, amendă, 369. - prescripție 949.
CENSORI. Societății *Com.* 185—187.
CERCETAREA MATERNITĂȚEI *C.* 308.
— PATERNITĂȚEI *C.* 307.
— IN REGISTRE LA INSCR. priv. și impot. 726
CERCETĂRI LA FAȚA LOCULUI. *Pr. c.* 83, 222-226 - concluziunile procurorului, 226.
— PRIN MARTORI. *Pr. c.* 185—210.
CERTĂ (DATĂ) *C.* 1182.
CERTĂ ȘI LIQUIDĂ - datorie. *C.* 1145.
CERTIFICAT FALȘ. *P.* 135—138.
CESIUNEA CREANȚELOR- predarea prin remiterea titlului. *C.* 1391. - răspunderea de existența valabilă a creanței, 1392. - notificarea debitorului. 1393. - cesiunea de chirie sau amendă pe doi ani viitori, trebue transcrisă, 1394. - plata înainte de notificare, 1395. - ce cuprinde cesiunea unei creanțe, 1396. - nu se răspunde de solvabilitatea debitorului, dacă nu-i convenție contrară, 1397. - cazul de convenție contrară, 1398. - unui drept litigios, 1402—1404.
— BUNURILOR. *C.* 1122—1127. *Pr. c.* 648—653.
— DE PENSII. *Pr. c.* 409.
— DE VENITURI - transcriere. *Pr. c.* 722.
— CAMBIEI. *Com.* 278, 281, v. *Gir.*
— DREPTURILOR COMERCIALE - nu dă loc la retract litigios. *Com.* 45.
CETĂȚENIA - cum se dobândește cetățenia (naturalizarea). *Const.* 7 *C.* 6—20. Vezi: *Legea din 1924.*
CHELTUELI DE JUDECATĂ - când se acordă *Pr. c.* 140. - când sunt mai multe părți condamnate, 141 142. - pricina între soți, rude de sus, frați, surori sau aliați în același grad, 143. - compensarea lor, 144. - tutorii, curatorii, moștenitorii sub beneficiu de inventar, administratorii, grefierii, portărei, 145. - ce cuprind cheltuelile de judecată, 146.
— — privilegiate, *C.* 1727, 1729, 1730, 1731, 1732, 1735.
— — privilegiate asupra navlului. *Com.* 685. - la faliment, 734. - concordat, 860.
— DE BOALĂ. *C.* 1729.
— DE INGROPARE. *C.* 1729.
CHEI MINCINOASE - furt prin. *P.* 310, 315, 316.
CHEMAREA PĂRȚILOR *Pr. c.* 91—93; *L. jud. oc.* 67.
— IN GARANȚIE *Pr. c.* 112—114; *L. jud. oc.* 85.

www.digibuc.ro

— LA INTEROGATOR *Pr. c.* 227.
CHIRII. *C.* 1410 urm., v. *Locaţie Proprietari.*
— (URMĂRIREA) *Pr. c.* 477—478.
— NEPLĂTITE - sequestru asigurător. *Pr. c.* 610-613. v. *Proprietari.*
CIRCUMSTANŢE ATENUANTE *P.* 57—65.
CITAŢIUNI ŞI CERERI. *Pr. c.* 66—79 - cuprinsul lor, 69—72. - timpul şi modurile predării, 73—79. - cum se citează comunele, administratorii, stabilimente publice, societăţile civile şi com., statul, membrii corpului consular a acelor fără domiciliu, cei din hoteluri, închisori, aflători în ţări streine, 75. - martorii, 186—187. ceata moşnenilor, 76. - masa cred. falim. 75. - nulităţi, 76. - ostaşii, cei din spitale, 75. - termenul lor, 78—79.
— LA JUD. DE OCOALE. *L. jud. oc.* 59—71.
CITAŢIUNI IN PENAL - prin avertisment al primarului, 166. - la contrav. 143—145.
CLAUZĂ PENALĂ - definiţiune, 1066. - nulitate 1067. - facultatea creditorului, 1068. - compensaţiunea daunelor interese, 1069. - poate fi împuţinată de judecată, 1070. - obligaţia principală e indivizibilă, 1071. - obligaţiunea principală e divizibilă, 1072.
— — la transport. v. *Transport.*
— REZOLUTORIE *C.* 1019—1021, v. *Condiţiune rezolutorie.*
— obscură obişnuită: interpretare. *C.* 978 urm.
— FĂRĂ PROTEST (FĂRĂ CHELTUELI). *Com.* 333.
— FĂRĂ AVARIE. *Com.* 637.
— la gir. v. *Girul.*
CLIENT - trădarea afacerei lui de către advocat. *P.* 324.
COABITAREA FEMEEI *C.* 196.
COLATERALI - reguli pentru succesiunea lor legitimă. *C.* 672 urm.
COLPORTORI - nu li se aplică regulile referitoare la registrele comerciale *Com.* 34.
COLON PARŢIAR - uzufruct. *C.* 524.
COMANDAMENT - urmărire imobiliară *Pr. c.* 496. - unde se face, ce cuprinde, transcriereea lui, 497. - comunicarea lui, 498. - în contra unui incapabil, 499. - trecerea a 6 luni din ziua comunicărei: perimare, 500. - observare sub pedeapsă de nulitate, 501. - când se poate suspendă urmărirea după comunicarea comandamentului, 502. - transcrierea în registrul de urmăriri, 724.
— PENTRU URMĂRIREA

www.digibuc.ro

VASELOR. *Com.* 914, 915, 884.
COMANDANŢI - de corpuri: oprirea lor de a face comerţ. *P.* 143. - de oştire: refuz de serviciu datorit legalmente, 190.
COMANDITĂ. v. *Societate în comandită.*
COMERCIANT - cine sunt comercianţi. *Com.* 7. - minori emancipaţi, 10-12. - părinţii, tutorele, 13. - interzisul şi cel pus sub consiliu judiciar, 14. - femeea măritată, 15. - femeea măritată comerciantă nu are nevoie de autorizaţia soţului pentru tot ce priveşte negoţul, 16. - drepturile bărbatului prin contractul de căsătorie, 17. - revocarea autorizaţiunei dată de părinţi, tutor sau bărbat, 18. - căsătoria comercianţilor. 19, 20. - separaţiunea de patrimonii. 21.
— soţia comerciantă nu are nevoe de autorizaţie pentru anumite afaceri. *C.* 202.
- minorul emancipat *C.* 433. - acţiune recursorie, 1060.
COMERŢ - fapte de comerţ. *Com.* 3, 6. - ambulant, 34.
— oprirea funcţionarilor publici de a face comerţ. *P.* 143.
— MARITIM. *Com.* 490-694.
COMISARI - agenţi ai poliţiei judiciare. *Pr. p.* 16-20, 584, 585.
COMIŞI CĂLĂTORI - răspunderea celui ce îi trimite. *Com.* 402 - nu pot si bscrie «prin procură», 403.
— PENTRU NEGOŢ. *Com.* 404.
COMISION - obiect. *Com.* 405. - poziţiunea juridică a comitentului şi a comisionarului, 406. - obligaţiunile comisionarului, 407, - operaţiunile făcute de comisionar cu violare sau cu exces de mandat, 408 - responsabilitatea comisionarului, 409. - obligaţiuni în caz de vânzare pe datorie, 410. - facultatea comisionarului relativ la titlurile de credit, 411. - proviziunea «pentru credit», 412. - întreprinderi de comisioane, 3 n., 7.
— responsabilitatea comitentului pentru fapta prepuşilor. *C.* 1000. *Com.* 368. 393.
COMISIUNE ROGATORIE. - ascultarea de martori, *Pr. c.* 210. - interogator, 236. - jurământ. 243. - ordinea creditorilor, 505.
— — *Pr. p.* 81, 232, 328, 448, 498, 508.
— — *L. jud. oc.* 37, 55. v. *Judecătorii de ocol.*
COMISIUNEA JURAŢILOR *Pr. p.* 258, 259, 279.
— DISCIPLINARĂ. *L. jud. oc.* 23—26.
COMISORIU (PACT). *C.* 1365.
COMOARA - uzufruct. *C.* 538. - definiţune, cine e proprietar, 649.

www.digibuc.ro

COMODAT - definiţiune, 1560. - e gratuit, 1561. - proprietatea lucrului, 1562. - obligaţunile trec la erezi; excepţiune, 1563. - obligaţiuni comodatarului 1564. - uzul contrariu lucrului prin caz fortuit, 1566. - lucrul preţuit 1567. - deteriorarea lucrului, 1569. - comodatarul nu poate reţine lucrul spre compensaţiune, 1570. - solidaritatea comodatarilor, 1571. - obligaţiunile comodantului, 1572. - excepţiune, 1573. - cheltueli extraordinare făcute de comodatar, 1574. - - responsabilitatea comodantului pentru defectele lucrului, 1575.

COMPARAŢIA DE SCRIPTURI - verificarea, declarare în falş. *Pr. c.* 162—168

COMPENSAŢIUNE - când are loc, 1143. - se face de drept, 1144. - între ce datorii are loc, 1145. - termen de graţie acordat debitorului 1146. - cauze care împiedecă compensaţiunea, 1147. - fidejusorul poate să opue pentru ceeace creditorul datoreşte debitorului principal, 1148. - acceptarea pur şi simplu a cesiunei: 1150. - imputaţiunea mai multor datorii compensabile. - 1151. - nu prejudiciază drepturile terţilor, 1152. - plata unei datorii stinse. prin compensaţiune, 1153.

COMPETENŢA (MATERIE CIVILĂ) - tribunalelor române, actele stărei civile. *C.* 299. - faţă de streini 13.

— a tribunalelor de judeţe: regulă generală. *Pr. c.* 54. - în apel pricinile venite dela judecătorii de ocol, 55.

— după valoare. *Pr. c.* 56. 57.

— după teritoriu: acţiunile personale şi mobiliare. *Pr. c.* 58. - acţiunile imobiliare, 59. - mobilul, supus la mai multe jurisdicţiuni, 60. - în materie de societăţi, 62. - în materie de moştenire, 63. - domiciliu ales, 64.

— după conexiune: acţiune accesorie. *Pr. c.* 61. - acţiunea reconvenţională, 61. - în materie de garanţie, 64. - acţiunea intentată înaintea a două instanţe, 110.

— în materie de faliment: trimitere la codul comercial. *Pr c.* 64 a

— în ce mod se invoacă şi se declară incompetinţa. *Pr. c.* 108—110, 111 bis.

— a judecătoriilor de ocoale. *L. jud. oc.* 13 urm.

— COMERCIALĂ *Com.* 889—909.

COMPETENŢA (MATERIE PENALĂ) - a procurorilor. *Pr. p.* 22. - tribunalelor poliţieneşti, 141 urm. - tribunalelor corecţionale, 176, urm. - curţei cu juraţi, 212 urm. - re-

www.digibuc.ro

gulament de competenţă, 522—538. - recurs, 416, 417, 423.
— a judecătoriilor de ocoale. *L. jud. oc.* 51 urm.
COMPLICI - în adulter. *P.* 260, 270. - arătarea autorilor infracţiunlor. 50. - în arestarea ilegală, 272. - în atentat la bunele moravuri, 267. - în crime, 53, 157. - în delicte crme comise de oşt, 253. - în escrocherii, 332. - - în găzduirea autorilor crimei, 52. - în falş de mărci, timbre publice, 118. - în falş de sigiliu 5. - în furt, 310. - în omor, 234. - în spargerea sigiliilor, 200 - în scăpare de arestaţi, 195. - vânzarea lucrurilor provenite dintr'un delict, 50-pedeapsă 48, 51.
— LA FALIMENT - arestarea lor. *Com.* 713. - pedeapsă, 883 urm.
COMPLOT - contra Regelui. *P.* 79. - contra Statului, 81, 82. - denunţare, apărare de pedeapsă, 92.
COMPOZIŢIUNEA CURŢEI CU JURAŢI. *Pr. p.* 247, 250, 256.
COMPROMIS - puterile mandatarului. *C.* 1537.
— *Pr c.* 342—344, 348, 356, 363, 369. - actul numirei arbitrilor, 342.
COMPT CURENT - act de comerţ. *Com.* 6. - efecte, 370. - drepturile de comision şi plata cheltuelilor, 371. - încheerea şi lichidarea, 372
COMUNICAREA DE ACTE. *Pr. c.* 70, 97, 326, 526. - retragerea lor, 97. - beneficiu de inventar, 703 - cesiunea bunurilor, 650. - consiliul de familie 639. - interdicţie, 644. - Minist. public, 80—85, 639, 644, 650, 703.
— COPIILOR - după hotărîri. *Pr. c.* 137.
— HOTĂRIRILOR ARBITRILOR. *Pr.* 357.
— de petiţii sau dosare procurorului. *Pr. c.* 639, 644, 650.
— REGISTRELOR. *Com.* 31—33.
— ORDONANŢEI PREZIDENŢIALE - în materie de vânzare. *Com.* 72.
— CĂRŢILOR DE JUDECATĂ. *L. jud. oc.* 95, 99. - comunicarea colectivă, 101.
CONCEPŢIUNE - când validează căsătoria. *C.* 167. - copilul conceput în timpul căsătoriei, 286 urm. - în afară de căsătorie, 304 urm. - capacitatea de a succede, 654 urm. - de primi prin donaţiuni, 808.
CONCEPUT - v. *Concepţiune*.
CONCLUZIUNI SCRISE. *Pr. c.* 98. - rezumat dat grefierilor, 101.
CONCLUZIUNILE PROCURORULUI *Pr. c.* 81, 120. v. *Ministerul public.*
CONCORDAT - când poate avea loc şi ce se poate conveni. *Com.* 845. - provocat de sindic, 846. - formalităţile adunării, 847.

www.digibuc.ro

- cu ce majoritate se poate face, 848, 850. - soţia falitului nu poate lua parte. 849. trebuie subscris în aceiaş adunare, 851. - omologarea de tribunal, 852. - când e inadmisibil, 853. - opoziţiunea creditorilor şi apelul, 854—857.
CONCURS DE CRIME *P.* 234.
— de infracţiuni. *P.* 40. 46.
CONCURSUL CREDITORILOR - urmărire imobiliar. *Pr. c.* 450—462. - mobiliară, 523, 524.
CONDICTIO INDEBITI - acţiunea în restituire. *C.* 992 urm., 1092.
CONDIŢIONALE (OBLIGAŢIUNI) *C.* 1004 urm.
— (CREANŢE) - ordinea creditorilor. *Pr. c.* 589-595 - cautiune. 590—592.
CONDIŢIUNEA - întrebuinţărei la dotă. *C.* 1247.
— REZOLUTIVĂ - în contr. bilat. *C.* 1020. - la vânzările comerciale. *Com.* 67.
CONDIŢIUNI - cazuale. *C* 1005, 1012. - esenţiale pentru validitatea contractelor, 948. - la căsătorilicite, 966, 968. - impotorie, 127 urm. sibile, imorale, - mixte, 1007. - potestative, 822, 1006, 1010. - oprite de lege, 1008. - rezolutorie, 1019, urm. - suspensive, 925, 1017 urm.
— pentru a sta în judecată. *Pr. c.* 67. - rezolutorii: creanţe, ordinea creditorilor, 590. - suspensive:
CONEXITATE, *Pr. c.* 110-111 bis.
CONFIRMAREA - unei obligaţiuni anulabile. *C.* 1167. - o donaţiune nulă ca formă nu se poate confirmă, 1168.
CONFIRMATIVE (ACTE) - când sunt valabile. *C.* 1190.
CONFISCAREA - în materie de contravenţie. *P.* 384, 386. - lucrurilor de mâncare vătămătoare, băuturi falşe, scrieri, 391. - scrierilor contrafăcute, 341. - lucrurilor provenite din delict, crimă, 37. - măsurilor mincinoase, 394.
— de către procuror. *Pr. p.* 35, 36. - de către judecătorul de instrucţie, 84-87.
CONFLICT DE JURISDICŢIE. *Pr. c.* 262—265.
— — (MATERIE PENALĂ *Pr. p.* 5522—538.
CONSEMNAŢIUNEA PREŢULUI - adjudecaţiunei şi vânzărei. *Pr. c.* 551-557. 561.
— ACŢIUNILOR LA PURTĂTĂU *Com.* 219.
CONSEMNAŢIUNI ŞI OFERTE - când se fac ofertele. *C.* 1114. - cum trebuesc făcute, 1115 - ce condiţiuni se cere, 1116 - cheltuelile, 1117, - dreptul debitoru- lui până la primirea creditorului, 1118, - debitorul dobândeşte o hotărîre judecătorească, 1119 consimţirea credito-

www.digibuc.ro

rului ca debitorul să-şi retragă consemnaţiunea, 1120. - lucrul debit este un corp cert, 1121.
— — procedura, *Pr. c.* 604—609.
CONSILIU DE FAMILIE. *C.* 125, 142, 156. - compunerea lui, 357, - convocarea lui, 356, 387. - interdicţiune, 440 urm. - tutela aleasă de el, 355 urm. - numărul consilierilor, 357, 365. - mama care trece în a doua căsătorie, 347, 348. - necapacitate, excluziune, destituire, 383 urm. - administrarea, 390 urm. deliberările. *Pr. c.* 638. - aprobarea şi comunicarea tribunalului, 639. - când au dreptul membrii să ceară aprobarea 640. - opunere, 641.- drept de apel, 642. - interese contrarii între minori 643.
— incapacitatea de a fi în. *P.* 22.
INGRIJITOR *C.* 345.
JUDICIAR - risipitori. *C.* 458 urm. - în caz de respingerea cererei de interdicţie, 445.
— LEGISLATIV. *Const.* 76, 134.
DE MINIŞTRII. *Const.* 93.
TEHNIC AL PĂDURILOR. *C. silv.* 18.
JUDEŢEAN ŞI COMUNAL. *Const.* 108.
al apărării. *Const.* 122.
CONSIMŢIMÂNT - la adopţiune. *C.* 310 urm. - la căsătorie, 129, 131 urm., 141 urm., 148 urm., 159 urm., - la contracte: cauze care îl viţiază: 953 urm.
— PRIN TELEGRAF. *Com.* 49.
— MUTUEL - divorţ. *C.* 254 urm., 280 urm.
CONSTITUŢIE (CRIME ŞI DELICTE IN CONTRA) *P.* 93. urm.
CONSTITUŢIONALITATEA LEGILOR. *Const.* 103.
CONSTRÂNGEREA TUTORULUI - depunerea socotelilor. *C.* 417.
— CORPORALĂ. *Pr. p.* 77, 101, 155, 455, 556, 448 458.
CONSTRUCŢIUNI - distanţe de observat. *C.* 610 urm. dacă sunt făcute pe propriul pământ cu materialele altuia sau viceversa, sau cu materiale şi pe pământul altuia. 493—494 - responsabilitatea arhitectilor, 1483.
— (INTREPRINDERI DE) - fapte de comerţ. *Com.* 3.
CONTENCIOSUL ADMINISTRATIV. *Const.* 107.
CONTESTAREA LEGITIMITĂŢEI. *C.* 289 urm.
CONTESTAŢIUNI - tablou, de distribuirea preţului- *Pr. c.* 452. - la distribuţiunea preţului, apel, 453. - la admiterea creanţei adjudecatarului, 552. - propriri, 463. - la tabloul de ordinea creditorilor, 506 bis, 580, 587.
— LA EXECUTARE - cine

www.digibuc.ro

poate face contestaţie. *Pr. c.* 399. - chemarea părţilor în termen scurt, 400. - suspendarea execută rei, 401. - timpul când se poate face, 403, 404. - apel, 402. - daune interese, 405. - desf. urmărirei, 530.
— COMERCIALE. *Com.* 894. - contra încetărei plăţilor. 719. - contra privilegiului în faliment, 784. - la lichidarea plăţilor în faliment, plăţilor în falimentul societăţilor, 717. - la transigerea lor de către sindic, 807.
— la executarea actelor autentificate de jud. de oc. *L. jud. oc.* 49. - apel, 100. - recurs, 106.
CONTRA-CAMBIE - condiţiuni, efecte. *Com.* 335-338.
CONTRA-INSCRIS - acte sub semnătură privată. *C.* 1175.
CONTRACTE - definiţiunea. *C.* 942. - unilaterale sau bilaterale, 943, 944. - oneroase sau gratuite, 945 946. - comutative sau aleatorii 947. - condiţiunile esenţiale, 948. - capacitate, 949. - persoane incapabile de a contracta, 950. - lezarea minorului, 951. - cine poate opune incapacitatea, 952. - cauzele de nulitate ale consimţimântului, 953. - când eroarea produce nulitate, 954. - efectul violenţei, 955—957. - temerea reverenţiară, 958. - efectul aprobărei după încetarea violenţei, 959. - dolul 960. - contractele astfel viţiate nu sunt nule de drept, 961. - obiectul contractelor, 962—965. - cauza, 966—968. - cauza ilicită. - efectul contractelor, 969. cum trebuesc executate, 970. - transmiterea proprietăţei prin efectul consimţimântului părţilor, 971. - efectul posesiunei de bună credinţă în ce priveşte mobilele, 972. - contractele n'au efect decât între părţi, 973. - dreptul creditorilor de a exercită drepturile şi acţiunile debitorului, 974. - să atace actele viclene, 975. - drepturile succesorale, contractul de căsătorie, drepturile soţilor, 976. - interpretarea contractelor, 977—985.
— DE BURSĂ. *Com.* 73.
— DE NOROC - joc şi prinsoare. *C.* 1636—1638.
CONTRAFACEREA - biletelor de bancă şi a sigiliului Statului. *P.* 5. - în scrieri, 339. - vânzarea lor, confiscarea, 340, 341.
CONTRAVENŢIUNI. *P.* 1. - Considerate ca delicte, 238. - amendă, 9, 385, 393, 396. - pedeapsă, 9, 387, 390, 391, 395.
— *Pr. p.* 139—175, 208, 412—415.
— competinţa jud. de oc. *L. Jud. oc.* 51, 52.
CONTUMACIE - când e,

www.digibuc.ro

efecte. *Pr. p.* 470. - reînfăţişare, câştigare şi efecte 483.
COOBLIGAŢI ŞI FIDEJUSORI - cum concură creditorul mai multor coobligaţi faliţi la mesele respective. *Com.* 798. - regresul între coobligaţi pentru dividendele plătite 799. - coobligatul şi fidejusorul care a plătit în parte datoria solidară; cum vine la masă, 800. - coobligatul şi fidejusorul falitului cu ipotecă sau gaj condiţionat, 801. - garanţia continuă şi după concordat, 802.
COOPERATIVE. v. *Societăţi cooperative.*
COPIER - registru comercial. *Com.* 22. - cum trebue ţinut şi cât timp, 29, 30. - comunicarea şi înfăţişarea lui, 31, 32, 33.
COPII - găsiţi, lepădaţi. *P.* 276—279. - nedeclararea la ofiţerul stărei civile, 276. - răpire, 275, 280. - schilodiţi prin lepădare, 278. - substituţiune, 275.
COPIILE TITLURILOR AUTENTICE - dovada obligaţiunilor. *C.* 1188.
— HOTĂRIRILOR - când se pot da, *Pr. c.* 133, 134, 137. - comunicare, 137.
— DUPĂ ACŢIUNE. *Pr. c.* 70.
— — *L. jud. oc.*, 60.
COPROPIETATE - indiviziune, partaj. *C.* 728 urm.
CORABIE. v. *Vas.*
CORECŢIUNE - dreptul tatălui asupra copilului. *C.* 329 urm. - dreptul mamei, 335, 337.
CORPURI LEGIUITOARE. v. *Reprezentarea naţională*
CORPURI LEGIUITOARE - atentat contra. *P.* 93.
COTITATEA DISPONIBILĂ. - donaţiuni testament *C.* 841
COTUTOR. *C.* 348.
CRIMĂ - agenţi provocatori. *P.* 47. - autor minor 61, 62. - comisă de bărbat asupra soţiei, 253. - comisă fără voinţă, în stare smintire, legitimă apărare. 58. 59, - din ordinul superiorilor, 160. - confiscarea lucrurilor, 37. - contra exerciţiului drept politice, 93—96. - contra siguranţei Statului, 5, 76—80. - de înaltă trădare, 66-75, - demenţă, apărare de pedeapsă, 57. escaladare, 44. - legitimă apărare. 58. - mărturi mincinoase 287. - neisbutită, 38. - participanţi, 165. - publicarea sentinţei, 34. - prin asociaţi, 213—216. - săvârşită afară din România 4. - scuzabile, 58, 250, 254. rebeliuni, 174, 175, 177, 244. - tentative 38. - tăinuitori, 53. - ascunderea criminalilor, 197. - ucigaşi cu premeditare, 233. - sustragerea criminalilor dela pedeapsă, 154.
— arest arbitrar. *Pr. p.* 588, 590, 592.
— DE AUDIENŢĂ. *Pr. p.* 518, 519.

www.digibuc.ro

CULT - furt de obiecte ale cultului. *P.* 310. 312. - ultragiu adus ministrului de culte, preotului, 211.
CUMPĂRARE. v. *Vânzare.*
CUMUL - de delicte. *Pr. p.* 388. - recidivă, *P.* 40, 46.
CURĂȚIREA ȘANȚURILOR, CANALURILOR, etc. - competența. *L. jud. pc.* 29.
CURĂTOR - al absentului. *C.* 99. - emancipațiune, 425 urm., - interdicțiune. 451 urm. - succesiuni vacante, 701, 725.
— condamnarea la cheltueli de judecată. *Pr. c.* 129. 145. - absență, numirea lor, 623. - în caz de proces contra moștenirei, 706.
— incapacitate de a fi. *P.* 22. - în administrația averei condamnatului, 13, 330. - de rea credință, 330.
CURTE DE APEL. *Pr. c.* 130, 316—338. v. *Apel.*
— DE CASAȚIE - acțiune recursorie civilă. *Pr. c.* 309. - desființarea dispozițiunilor contrarii procedurei civile, 741. - regularea de competență, 262, 263 - revizuire, 304.
— — camera consiliului. *Pr. p.* 436 - conflict, 525, 528—530, 535. - nulități, 225, 405—408, 414, 415, 431—436, 439, 443. - strămutarea proceselor, 539, 542—547, 549. - terminarea judecății 428. - terminarea pricinei, 215. - regula de competență, 524—530. - recuzațiune, 514 - 429, 430, 441, 442, - reviziune, 445—449. - daune interese, 441—475, - dacă cauza ce se află înaintea Camerei de punere sub, acuzațiune trebue judecată de Curtea de Casație 215. - darea în judecată a funcționarilor, 496 urm.
— CU JURAȚI. *Pr. p.* 226, 246, 248, 257 - funcțiunea Președintelui, 298. - funcțiunea procurorului, 304. - introducerea cauzei, 335. - procedura anterioasă judecății, 318. - cercetarea cauzei, 340. - deciziunea ei, 380, 573. - executarea deciziunilor, 398. anularea deciziunei, 404, 405. compunerea și funcționarea.
CUSTODE - remunerația sa. *Pr. c.* 421. - desdaunărei 422. - punerea peceților la succesiuni, 600, 663, predarea silită a mob. și imob. 595, 600. - succesiune, 660, 663. - urmărire: după facerea procesului verbal se instituește un custode, 418. - ce condiții trebue să întrunească custodele, 419, 420. - după punerea peceților se va lăsă custodelui lista obiectelor, 425. - ridicarea pecețior 441. - valori poprite 465. -
— răspunderea de primirea arestatului fără mandat. *P.* 103. - ruperea sigiliilor de, 198—200.

www.digibuc.ro

D

DAR MANUAL A se vedea donaţiuni, testamente.

DĂRÂMAREA - edificiilor Statului *P.* 353. - edificiilor publice, 365.

DAREA SOCOTELILOR - tutelei. *C.* 415—420.

— de către moştenitorul beneficiar. *Pr. c.* 707.

DARURI - primite sau pretinse de funcţionari, mită *P.* 144.

DATĂ - când este certă faţă de terţi. *C.* 1128. - când e nevoe ca data să fie certă, 1441.

— ce trebue să arate şi cum trebue stabilită faţă de terţi în materie comercială. *Com.* 57. - în cambie şi alte titluri se consideră adevărată până la proba contrarie. -57. - probarea, 46.

DATORII - suma plătită pentru stingerea datoriilor este raportabilă. *C.* 758. - cum trebue să contribue coerezii la plata datoriilor, 774—779. - remiterea datoriilor, 1138—1142.

— CERTE ŞI LIQUIDE - executări silite. *Pr. c.* 378. v. *Compensaţiune*

— NELIQUIDE. *Pr. c.* 378.

DECES - acte de deces. v. *Actele stării civile.*

DECIZORIU (JURĂMÂNT) v. *Jurământul decizoriu.*

DECLARAŢIUNEA ABSENŢEI. v. *Absenţa.*

— NAŞTERI - termenul. *C.* 41.

— IN FALŞ. v. *Verificarea scriptelor.*

— CREANŢELOR. v. *Faliment.*

— DOMICILIULUI. v. *Domiciliu.*

— IN FALIMENT. v. *Faliment.*

— DE RĂSBOIU - prin scrieri, crimă de înaltă trădare. *P.* 74. - prin acte neaprobate de guvern, 75.

— în stare de vagabondaj. *P.* 218.

DECLINATORII (EXCEPŢIUNI) v. *Excepţiuni declinatorii.*

DECONFITURĂ - debitorul căzut în deconfitură nu mai poate reclamă beneficiul termenului. *C.* 1025. - debitorul delegat căzut în deconfitură în momentul delegaţiunei, 1133. - cumpărător căzut în, 1323. - fidejusorul debitorului căzut în deconfitură poate cere despăgubire, 1676.

DECORAŢIUNI - streine purtate de Români. *Const.* 10.

DEFERIREA JURĂMÂNTULUI. v. *Jurământ.*

DEFRIŞAREA PĂDURILOR *C. silv.* 12—14.

DEGRADAŢIUNEA - lucrurilor mişcătoare şi nemişcătoare *P.* 352. - liniilor telegrafice, 373.

— CIVILĂ - pedeapsă criminală. *P.* 1, 7. - în ce constă, 22. - ca pedeapsă principală poate fi înso-

www.digibuc.ro

ţită şi de închisoare corecţională, 23. - în caz de circumstanţe atenuante, 60. - funcţionarii publici cari au refuzat sau neglijat să dea ascultare unei reclamaţiuni legale, 102. - pedepsirea procurorilor, judecătorilor sau ofiţerilor publici, 105, 108. - a prefecţilor, subprefecţilor şi altor funcţionari administrativi, 110.

DELEGAŢIUNE - în ce consistă, când produce novaţiune. *C.* 1132. - efectele sale, 1133.

— DATĂ MAGISTRATULUI STAGIAR. *L. jud. oc.* 7, 8.

DELIBERĂRILE CONSILIULUI DE FAMILIE - v. *Consiliul de familie.*

— CREDITORILOR - v. *Faliment-Concordat.*

DELICTE - ce este delictul *P.* 1, 7. - agenţi provocatori, 47. - găzduirea complicelui, 52. - pedeapsă pentru delicte, 8. - pedeapsa complicilor, 48, 49, 51. - confiscarea lucrurilor provenite din delicte, 37. - ascunderea lucrurilor provenite din omor, tăinuiri, 53. - contra autorităţilor prin rebeliuni, 170. - contra ordinei publice, prin scrieri pastorale, 169. - contra siguranţei Statului. 76-80. - considerate ca contravenţiuni, 238. - cumul, recidivă, 40—46. - participanţi, 165. - prin răniri cu voinţă, 238. - prin rebeliuni, 174, 175, 177, 244. - scuzabile, 251-254. - tentativă, delicte neisbutite, 39.

— DE AUDIENŢĂ *Pr. p.* 177, 515—517. - contra respect dregătorilor, 515-521.

— DE PRESĂ - răspunderea autorului. *P.* 47. - publicarea răspunsului, 193. - competinţă. *Const.* 26. v. *Curtea cu juraţi.*

— POLITICE - împedicarea lor. *P.* 93—98. - confiscarea instrumentelor, 384.

— FLAGRANTE. *Pr. p.* 31—40, 47, 56, 57, 108. - crimă săvârşită în. *P.* 253, 381. v. *Flagrante delicte.*

— SILVICE. *Pr. p.* 176, 178, 186, 197.

— — de competinţa jud. de oc. *L. jud. oc.* 53.

— — penalităţi. *C. silv.* 59—76. - urmărirea lor, 77—92.

— CONEXE. *Pr. p* 221, 222, 388, 522, 513.

DELICTE şi QUASI-DELICTE - minorul nu are acţiune în resciziune. *C.* 1162. - probarea, 1198. - înstrăinarea imobilului dotal. 1255, v. *Daune.*

DEMENŢĂ - interdicţiune. *C.* 435 urm., v. *Interdicţiune.*

— cauză de scuză în infracţiuni. *P.* 57.

DENATURAREA DE ACTE - motiv de recurs. *L. jud. oc.*, 106.

www.digibuc.ro

DENEGARE DE DREPTATE - pedeapsă. *P.* 152.
— — când are loc. *C.* 3.
— — răspunderea judecătorilor către prigonitoarele părți. *Pr. c.* 305. - când este, 306. - cum se constată, 307. - unde se face urmărirea, 308, 309. -
DENUNȚAREA - falșificatorilor de monete, apărare de pedeapsă. *P.* 116. - în complot, apărarea de pedeapsă, 92.
— definiție *Pr. p.* 5. - datoria de a denunța 28, 29. - cum se fac denunțurile, 30. - denunțarea nu constitue o prezumțiune destul de puternică spre a seda manda de aducere 39. - cine le primește 308. - denunțătorii ca martori, 348. - pentru falșul unei scripturi, 469. - denunțarea crimei comise în exercițiul funcțiunilor va fi denunțată Ministerului de justiție, 496.
DEPOZIT - definiție *C.* 1591. - de câte feluri este, 1592. - caracterele depozitului propriu zis, 1593. - voluntar sau necesar, 1594. - cum se formează depozitul voluntar și de cine se face, 1595, 1596, 1922. - se face prin înscris, 1997. - făcut de o persoană capabilă către una incapabilă, 1598. - obligațiunile depozitului, 1599, 1600. - forța majoră, 1601. cum și de către cine trebuie să se restituie lucrul depozitat, 1604, 1605. - luarea prin forță majoră a lucrului și primirea unei sume de bani. 1606. - moștenitorul depozitarului care a vândut lucrul cu bună credință, 1607. - restituirea fructelor și dobînzelor, 1608. - persoană căreia trebuie să se restituie lucrul, 1609, 1610, 1638. - existența a mai multor erezi, 1611. - schimbarea Statului personal al deponentului, 1612. - depozitul făcut de tutor sau alt admini strator 1613. - locul și timpul restituirei, 1614—1616. - stingerea oricărei îndatoriri din partea depozitarului, 1617. - îndatoririle deponentului, 1618. - drept de retenție, 1619. - depozit necesar, 1620. - proba cu martori, 1621. - regulile ce i se aplică, 1622. responsabilitatea birtașilor și hangiilor, 1623, 1624. - excepție, 1625.
— PUBLIC - spargerea sigiliilor. *P.* 198. - răpirea de bani publici, 86. - sustragerea comisă de depozitarii publici, 140. - sustragerea lucrurilor produse dintr'un delict și aflate în depozite publice, 203. - sustragerea și ascunderea de acte publice, 204.
— al notițelor de hotărîri. *Pr. p.* 573, 575.
DEPOZITUL - pentru cauze

www.digibuc.ro

de comerţ. *Com.* 3, - în dokuri şi intrepozite, 3
— SAU SEQUESTRU LUCRULUI VÂNDUT. *Com.* 71.
— BANILOR ŞI OBIECTELOR FALITULUI. *Com.* 752.
DESAVUAREA (ACŢIUNEA IN) *C.* 286 urm.
DESCHIDEREA SUCCESIUNILOR. v. *Succesiuni.*
DESCENDENŢI - dreptrile asupra bunurilor absentului. *C.* 118. - căsătorie: prohibiţiune între ascendenţi şi descendenţi. 143. - alimente, 187 urm. - cum succed ascendenţilor, 669, v. - *Partaj* - *Succesiune.*
DESCENTRALIZAREA ADMINISTRATIVĂ - *Const.* 108.
DESFIINŢAREA DE HOTARE. *P.* 355. - competinţa jud. de oc. *L. jud. oc.* 58.
— HÂRTII, INSCRISURI, ACTE. *P.* 203, 204, 205.
DESFRÂNARE - conrupere de minori. *P.* 267, 283.
DESISTARE - dela proces. *Pr. c.* 260, 261.
DESPĂGUBIRI. v. *Daune.*
DESPĂRŢENIE. v. *Divorţ.*
DETENŢIUNE - natura pedepsei. *P.* 1. 7. - cum se execută, 20, 21. - caz special, 80. - în crime de înaltă trădare. 71, 74.
DETURNARE - de bani publici. *P.* 140.
DILATORII. v. *Excepţiuni dilatorii.*
DISPENSA - de rudenie la căsătorie. *C.* 150. - de etate, 128.
— DE RAPORT. *C.* 770.
— DE CHELTUELI. *Pr. c.* 143.
DISPONIBILĂ. v. *Partea disponibilă.*
DISPOZIŢIUNI CU TITLU GRATUIT. v. *Donaţiuni.*
— INTRE SOŢI - prin contractul de căsătorie. *C.* 936. - în timpul căsătoriei, 930. - nu pot în mod reciproc printr'un singur act, 938. - cât pot să-şi dăruiască, 399, 940, 1099. - persoane interpuse, 941.
DISTRIBUŢIUNEA PREŢULUI - apel contra hotărîrei. *Pr. c.* 453. - contestaţie, 580. - deschidere, 574. - închidere, 587. - plata creanţelor, 578-587. - suspendare, cauţie, 568. - tablou, vânzarea mobilelor, 450, 454, 488, 490 505, 506 578—593.
— opoziţiuni la distr. preţ. în urmărirea şi vinderea vaselor. *Com.* 933.
DISTRUGEREA - de acte publice. *P.* 338. - căilor de comunicaţie, 376. - edificilor Statului, 85. - monumentelor publice, 206. - de hotare, 355, *L. jud. oc.* 53.
DIURNE - urmărirea lor. *Pr. c.* 409.
DIVERGENŢĂ DE OPINII - norme. *Pr. c.* 116, 117. - la Curtea de apel, 330.
DIVIDENTE - restituirea lor în caz de faliment. *Com.* 799.
DIVORŢ - cauză de adulter.

www.dacoromanica.ro

C. 211. - excese, cruzimi sau insulte grave, 212. - osândirea la muncă silnică, 213. - consimţământ mutual, 214. - vrăşmăşirea vieţei celuilalt soţ, 215. - unde se face cererea pentru cauză determinată, 216. - urmărire criminală; suspendarea acţiunei de divorţ, 217. - cum se face cererea, 218. - procesul verbal de primirea cererei, 219. - ordonanţa de înfăţişare, 220. - sfătuirea judecătorului; comunicarea procurorului, 221. - darea sau suspendarea permisiunei de a se face citaţiuni, 222. - citarea, 223. - expunerea motivelor, dovezile. 224. - interzicerea ca părţile să se înfăţişeze prin procuratori cari să pledeze, 225. - propunerea martorilor, 226. - înfăţişarea, procedura, 227. - citarea pentru audienţă publică, 228. - admiterea divorţului, 229. - hotărîrea asupra fondului, procedura, 230 urm. - apel recurs, 245, 247. - nulităţi, 248 urm., înscrierea hotărîrei, 246 urm., 276. - pensie alimentară, 250, 281. - stingerea cererei, 251 urm. - urgenţă, 244. - prin consimţimânt mutual, 254—276. - efectele divorţului, 277—285. - şedinţe secrete. *Pr. c.* 99—100. - drepturile copiilor, transcriere, 722.

DOBÂNDA - plata se impută mai întâiu asupra dobânzei şi apoi asupra capitalului. *C.* 1111. - împrumutului cu dobândă, 1587—1590. - la sumele datorite de tutor minorului, 420. - în favoarea legatarului, 900. - când e datorită de uzufructuar, 552. - când sub formă de daune interese, 1088. - cari venituri produc dobândă din ziua cererei sau a convenţiunei 1090. - la dotă, 1241, 1242, 1278. - la mandat, 1544 urm. - la societate 1504. - solidaritate, 1046, 1051. - vânzare, 1381, 1363, 1812, 1652, - la fidejusiune, 1669. - la amanet, 1692.

— LA DOBÂNDĂ, CANATOCISM). *C.* 1089.

— cereri noi în apel. *Pr. c.* 327. - executarea silită, 81. - ordinea creditorilor, 581.

— produsă deplin drept la datoriile lichide şi plătibile în bani. *Com.* 43. - dobânda legală, 81, 109, 602, 608, 609. - creanţelor admise la pasivul falimentului, 778, 780. - compt curent, 370.

DOBÂNDIREA PROPRIETĂŢEI - diferite moduri. *C.* 644 urm.

DOKURI. v. *Depozit.*

DOCTOR - dispoziţii între vii sau testamentare. *C.* 810. - prescrierea acţiunei sale, 1904.

— medicamente date pentru

www.digibuc.ro

avort. *P.* 246.- darea de certificate medicale contra adevăruui, 137.
DOL.- la convenţiuni. *C.* 960. - la mandat, 1540.- la contracte aleatorii, 1638.
DOLIU - an de doliu: dreptul văduvei. *C.* 1279.
DOMICILIU - unde este. *C.* 87.- schimbare de domiciliu, 88—90.- numirea într'o funcţiune temporală, pe viaţă, 91,92. - femeei măritate, 93 - servitorilor şi lucrătorilor, 94. - succesiunei, 95. • unei persoane juridice, 96.
— este inviolabil. *Const.* 13.- violarea lui. *P.* 151.
— CONJUGAL - părăsirea lui. *C.* 250. schimbarea domiciliului. *Pr. c.* 69. *L. jud. oc.* 69.
— ALES. 97. *Pr. p.* 116 ,179.
DONAŢIUNE - e un mod de a dispune cu titlu gratuit. *C.* 800.- definiţiune, 801.- substituţiunile sau fideicomisele sunt prohibite, 803.- uzufructului şi nudei proprietăţi la două persoane diferite,8 05.- capacitatea de a donà şi a primi, 806—812- forma şi efec-tele, 813—828.- revocarea, 829—840.- partea disponiblă, 841—846.- reducerea donaţiilor, 847—855.- făcute soţilor prin contractul de căsătorie, 932—935.-între soţi făcute în contractul de căsătorie sau în timpul căsătoriei, 936—941.- nulităţi, 822, 823, 839, 940. -
— REMUNERATORII. *C.* 836.- în favoarea doctorilor, sanitarilor, spiţerilor, 810.
— DEGHIZATE. *C.* 803, 812.
DOSIRE - crimă comisă pentru a înlesni dosire. *P.* 234.
DOTA - definiţiune. *C.* 1233.- care avere e dotală 1234.- constituirea ei, 1235—1239.- răspunderea de evţiune, 1240.- produce de drept dobânda, 1241.- condiţiunea averei dotale în timpul căsătoriei, inalienabilitate dotală 1242 urm.- închirierea imobilului dotal 1268 urm.- separaţiunea de patrimonii, 1256, 1270.- schimb dotal, 1254.- restiturea ei, 1271—1282.- reportul ei la succesiune, 761, 1282 1914.- nscripţiunea ipotecară, 1754 urm. -înstreinarea averei dotale, 1248 urm., 1250 urm.
— *mobiliară convenţiunimatrimoniale. Pr. c.* 711.
— imobiliară *Pr. c.* 713, 714 717—720.
DREPTURI CIVILE. *C.* 6 urm.- pierderea lor, 17.- străinii se bucură ca şi Românii, 11.
— violarea lor. *P.* 95.
DRUMURI - mari, mici: domeniu public. *C.* 476.
DUBLU EXEMPLAR - acte sub semnătură privată. *C.* 1179.
DUEL - *P.* 258—261.
DUPLICATE • cambii. *Com.* 299—302.

www.digibuc.ro

E

ECHIPAGIU- cei cari îl compun. *Com* 531.-cum se face contractul de înrolare 532 - durata lui şi navigaţiunea, 533 - serviciu peste termen, întoarcerea vasului mai înainte de termen 534. - înrolare pe timp nedeterminat, 535.- concedierea în scris, 536- interzicerea de a încărcà pe cont propriu, 537.- înrolare cu luna 538.- întreruperea călătoriei, 539.- interzicerea comerţului cu locul de destinaţie, 540, 541.- prelungirea călătoriei, 542.- prescurtarea călătoriei, 543.- înrolare cu parte la câştig sau navlu, 544.- pierderea întreagă a vasului, 545.- scăparea unor părţi, 546 - îmbolnăvirea sau rănirea marinarului în serviciu, 547.- din culpa sa, 548.- moartea, 549 - prizonier, 550.- vinderea vasului, 551. - concediere înnainte de termen, 552. - dreptul de întreţinere, 553. - carantină, 554.- cedarea şi sechestrarea salariilor, 555- normecomune tuturor persoanelor, 556. v. *Căpitan*.

EDIFICII - responsabilitate în caz de dărâmare. v. - *Delicte şi Quasi-delicte*.

— PUBLICE - dărâmarea lor. *P*. 312, 353, 365.- furt în edif. pub., 312.

EDITORI - editura fapt de comerţ. *Com*. 3.- în delict de presă. *P*. 47, 193. v. Proprietate literară.

EDUCAŢIUNE - îndatorirea părinţilor către copii. *C*. 185.- în caz de divorţarea părinţilor, 283, 285.- cheltuelile educaţiunei în sarcina uzufructuarului legal, 339.

EFECTE DE COMERŢ. v. *Cambie - Cek - Ordine în producte*.

— PUBLICE - falşificate, în trebunţarea lor. *P*. 117.

EFRACŢIUNE - definiţiune. *P*. 314.- furt prin efracţiune, 310.

ELIBERAREA PROVIZORIE - a inculpatului *Pr. p*. 115—127.

EMANCIPARE - de drept prin căsătorie. *C*. 421.- minorul necăsătorit: modul emancipărei şi formele, 422—424.- curator, 425, 480. - socoteala tutelei, 426.- acte de simplă administraţiune, 427.- acte pe care nu le poate face decât cu asistenţa curatorului, 428.- deliberarea consiliului de familie necesar la împrumutarea emancipatului, 429.- aplicarea normelor dela minoritate, 430.- pierderea beneficiului emancipărei, 431. - efectele publicărei revocărei, 432.- emancipatul comerciant, 438.- emancipatul poate fi mandatar, 1538.

— autorizarea minor. emancipaţi de a face comerţ. *Com*. 10, 11.

www.dacibuc.ro

EMBATIC. *C.* 145.
EPIZOTIE - pedeapsa medicilor şi a funcţionarilor ce nu o preîntâmpină. *P.* 378.
EREDE. v. *Succesiune.*
EROARE - la căsătorie. *C.* 162.- la contracte, 953, 954, 961.- la transacţie, 1712.- plata făcută prin eroare, 993, 1092.
ESCALADARE - definiţia ei. *P.* 313 - crime comise prin escaladare, 251.- legitimă apărare, 257.- furt prin escaladare, 310.- pedepse pentru crime prin escaladare, 44.
ESCROCHERII - la asociaţiuni comerciale. *Com.* 264, nereabilitarea falitului, 831.
— definiţiunea şi pedepse. *P.* 332—336. calificată. 334.
EŞIRE DIN INDIVIZIUNE - competinţa jud. de oc. *L. jud. de oc.* 34.
ESTIMAŢIUNEA BUNURILOR - la succesiuni. *C.* 734 urm.
— — nevârstnicilor; vânzarea lor. *Pr. c.* 684, 685.
ETATE - efecte la absenţă. *C.* 114.- pentru a contracta o căsătorie, 127 - pentru a adoptă sau a fi adoptat, 309.- fixarea majoratului, 434.- pentru a face testamente, 807.
EVICŢIUNE - coerezii după partaj sunt răspunzători pentru evicţiune. *C.* 787.- responsabilitatea 788. - când e responsabil donatorul, 828. - la vânzări, 1337. - consecinţe şi normele evicţiunii, 1338—1351.- la schimb, 1408.- la societăţi, 1503.
EXCEPŢIUNI - de incompetenţă; când şi cum trebuesc propuse. *Pr. c.* 106, ratione materia se poţ ridică chiar la Curtea de casaţie, 109 - litispendenţă conexitate, 110 - nulitatea actelor de procedură 111 - ordinea în care se propun, 111 bis. - dilatorii: chemarea în garanţie 112—114.
— de incompetenţă a jurisdicţunei civile pentru cauzele comerciale şi contrarul. *Com.* 895.
— LA CAMBIE. v. *Acţiunea cambială.*
EXECUTARE PROVIZORIE - când se poate încuviinţă *Pr.c.*129.-în apel, 130 - nu se admite pentru cheltueli de judecată, 131 - la jud. de oc *L. jud. oc.* 105
— — IN CONCORDAT. *C.* 856.
— VOLUNTARĂ - a unei obligaţiuni anulabile. *C.* 1167.
— SILITĂ - titlurile cerute pentru executarea silită. *Pr. c.* 371—378.- persoanele şi bunurile supuse executărei silite, 379 - când se poate exercită execuţiunea silită, 381—391.- darea cauţiunei, 392, 396.- în contra moştenitorilor 397—399 - contestaţiuni asupra executărei silite, 400—405.- bunurilor

www.digibuc.ro

mişcătoare care nu se pot urmări, 406—410.- bunurilor mişcătoare ce se află în posesia datornicului, 411—430.- vânzarea sau licitaţia bunurilor mişcătoare urmărite, 431—449 - distribuţia preţului, 450, 454.- urmărirea şi oprirea bunurilor mişcătoare ale datornicului, care sunt în mâna celor de al treilea, 455—465.- urmărirea fructelor prinse de rădăcini, 468—476 - urmărirea veniturilor unui bun nemişcător, 477—491.- bunuri nemişcătoare care pot fi urmărite, 492—495.- unde se va face urmărirea imobiliară, 495.- facerea comandamentului 496—502. - procesul-verbal de situaţie, afiptele şi publicaţiile, 503—513. - efectele urmăririi imobilelor, 515—516.- păstrarea bunurilor nemişcătoare urmărite, custode, 517—522.- concursul mai multor urmăriri imobiliare, 523—524.- opoziţie şi cereri incidente la o urmărire imobiliară, 525, 529.- amânarea judecăţei, 530—535.- licitaţia şi adjudecarea bunurilor nemişcătoare urmărite, 536, 550.- consemnarea preţului, 551—557.- actele de adjudecare şi recursul în contra lor, 558—564.-efectele adjudecărei, 565—568 - deschiderea distribuţiei şi înfăţişarea titlurilor, 574.- închiderea distribuţiei şi plata creanţelor, 578—593.- predarea silită a mişcătoarelor şi nemişcătoarelor, 594—603.

— — reguli generale. *C.* 1824—1836.

— HOTĂRÂRILOR ARBITRILOR. *Pr. c.* 358.

— amendei în moştenirea condamnatului. *P.* 35.- de deciziuni date de autorităţi incompetente 110.

EXECUTOR TESTAMENTAR.- numirea. *C.* 910.- posesiunea ce li se poate da, 911.- cum pot fi scoşi din posesie de erezi, 912.- incapacitate, 913—915.- atribuţiuni şi îndatoriri, 916.- dreptul nu trece la moştenitori, 917.- responsabilitatea solidară dacă sunt mai mulţi executori, 918.- cheltueli, 919.

— ACŢIUNEI PRIVATE

EXPERŢI - la partaj. *C.* 734, 735, 743.

— IN COMERCIAL. *Com.* 909.

— IN FALIMENT. *Com.* 733.

EXPERŢI - amendarea, aducerea lor. *Pr. c.* 216.- citarea lor, 217.- declararea în faş, 173.- depunerea jurământulu, 218. - forma jurământului, 219.- indemnizarea, 216.-numărul lor, 213.- numirea, 211—212, raportul de expertiză, 219, 221.- recuzarea, 214—215.

EXPERŢI - incapacitatea de a fi. *P.* 25.- mituire, pedeapsă, 144.

www.digibuc.ro

EXPERTIZĂ - succesiuni, împărţiri şi licitaţiuni. *Pr. c.* 695, 699, 700.- vânzarea succesiunilor, 684—685.
EXPROPRIERE - pentru utilitate publică. *C.* 481.- transcriere. *Pr. c.* 722.
— când poate avea loc exproprierea. *Const.* 17.
EXPULZAREA - vagabonzilor străini. *P.* 220.
EXTRACTE - din registrele stării civile. *C.* 32.
— după contractele de arendă sau închiriere, transcriere. *Pr. c.* 722.
EXTRADARE - pedeapsa pentru crime comise în străinătate. *P.* 5.
EXTRADAREA - refugiaţilor politici. *Const.* 32.

F

FABRICI - fapte de comerţ. *Com.* 3.
FĂCĂTORI DE RELE - asociaţi. *P.* 213.
FACTURI - termen de păstrare. *Com.* 30.
FALIMENTUL - celui delegat de debitor. *C.* 1133.- cumpărătorului, 1333.- este cauză de dizolvare a societăţei, 1523.- de încetare a mandatului, 1552.- efect asupra depozitului, 1612
— declararea şi efectele sale: stare de faliment. *Com.* 695.- singurul refuz al unei plăţi, 696.- comerciantul în situaţie dificilă sau care înstrăinează avutul său în condiţiuni dezavantajoase 697.- refuzul nejustificat din partea creditorului de a primi delegarea, 698.- onorarul custodelui, 699.- când încetează măsurile arătate, 700.- sentinţa, 701, competinţa, 702.- declararea încetărei plăţilor şi prezentarea bilanţului şi registrelor, 703.- cererea declarărei făcută de creditor, 704.- declararea din oficiu, 705.- tabloul protestelor, 706.- comerciantul retras sau mort, 707.- ordonanţa de arestare a falitului şi complicilor dată de tribunal, 712. 713.- independenţa celor două proceduri, 714.- tabloul falitilor, 715. - interzicerea falitului de a se depărta dela domiciliul şi îndatorirea de a se prezentă judecătorului, 716.- poziţiunea juridică a falitului după declarare, 717.- dobinzele creanţelor în contra falitului. 718.- scadenţa datoriilor, 719.- chiriile datorite, 720.- reziliera contractului de locaţiune, 721.- ziua încetărei plăţilor, 722. - contestaţiuni în contra fixărei încetărei plăţilor, 723.- acte şi plăţi nule, 724.- actele şi plăţile în frauda creditorilor, 725.- prezumţiune de fraudă, 726.- inscripţiunile ipotecare, 727 - acţiunea pentru restituirea banilor cu cari s'a plătit cambii, 728.- soţul, copiii şi erezii comercian-

www.digibuc.ro

tul mort, 729.- administrarea de judecătorul sindic, 730.- despre sindici, 731. - cum sunt numiţi, 732. - recuzarea lor, 732 - experţi, 733. - statul cheltuielilor, 734. - judecătorul-comisar, 739. 742. punerea sigiliilor, inventar, 743—753. - administrarea falimentului: îndatoririle sindicului, 754. - bilanţul falitului, 755. - 756. - examinarea registrelor, 757. - încasarea creanţelor, 758. - corespondenţa falitului, 759. - vânzarea lucrurilor, 760. ajutoare falitului, 762. - depunerea banilor proveniţi din vânzări şi încasări, 763. - retragerea banilor depuşi, 764. - încetarea funcţiunei sindicului, 767.
— lichidarea activului: îndatoririle sindicului, 803. - continuarea exploatărei, 804. - continuarea exploatării şi darea de seamă, 806. - tranzacţiuni, 807. vânzarea: mobilelor, 808.- vânzarea în masă, 809. - imobilelor: forma, 810. - repartiţiunea între creditori şi închiderea falimentului: statul lunar, 819. - statul de repartiţie, 820. - reabilitarea: obţinerea ei, 826. - cererea de reabilitare 827. - opunerea la reabilitare, 828. - sentinţa de reabilitare, cum poate fi atacată, 829. - reabilitarea după moarte, 830. - bancrutarii şi reabilitarea, 831. - infracţiuni penale: acţiune publică, 875. - infracţiunile altor persoane necomplice în bancrută: prepusul sau reprezentantul falitului, 883, - administratorii şi directorii societăţilor încomandită pe acţiuni sau anonime, 884. - sindicul, 885. - alte persoane 886. - creditorul, 887. v. Bancrută.
— SOCIETĂŢILOR COMERCIALE - declararea. *Com.* 866. - asociaţii ilimitat responsabili, 867. - falimentul asociaţiilor, 868. - societate în comandită, pe acţiuni sau anonimă, 869. - creditorii asociaţii în participare, 870. - posesorii obligaţiunilor la purtător, 871. - cererea vărsămintelor ulterioare, 872. - concordatul societăţei anonime, 873.
— SOCIETĂŢILOR ANONIME - *Com.* 148, 869, 873.
FALŞ. - actele stărei civile. *C.* 37 urm., - în actele autentice, 1173. - în actele sub semnătură privată, 1178.- înscrierea în falş, 1173. - verificarea scriptelor,1178 v. *Verificarea scriptelor.*
— în actele societăţei. *Com.* 264. - cambie, 352, 353. - certificat medical. *P.* 135, 137, 138. - liberarea de cert. medicale de funcţionari, 136. - în acte comerciale, 123, 126. - în acte publice, 123, 124. -

www.digibuc.ro

în acte private, 125, 126. - bilete de bancă, 125. - în foi de drum, 132, 133 - - monete puse în circulaţie, 114. - paşapoarte la vagabonzi, 224.
— (INSCRIERE IN) procedura. *Pr. p.* 450—469. - la jud. de oc. *L. jud. oc.* 89, 90
FALSIFICAREA - de vinuri de către cărăuşi. *P.* 331. - sigilului statului, 117. - timbrelor, mărcilor, 117, 118, 119. 120.
FALSIFICATORI DE MONETE, *P.* 112—116.
FAPTE DE COMERŢ. *Com.* 3—6.
FARMACIŞTI. - prescripţiunea acţiunei lor. *C.* 1904. dispoz. între vii şi testamente, 810.
— dând medicamente pentru avortare *P.* 246.
FEMEEA MĂRITATĂ. - naţionalitatea ei. *C.* 19. - tutrice de drept a bărbatului interzis 452, - porţiunea virilă din averea soţului, 684, - ipotecă legală, 1754 urm. v. căsătorie—autorizaţia femeiei măritate.
— FALITULUI - drepturile ei asupra bunurilor dotale, parafernale, *Com.* 790, 791, 793. - care bunuri se presupun că aparţin bărbatului, 79. - data certă a actelor dobândite, 794. - datoriile şi ipotecile care grevează bunurile sale sunt în sarcina ei, 975. - întinderea ipotecei legale, 796.
FEMEI - condamnaţiune la muncă silnică. *P.* 11. - condamnaţiune la detenţiune, 21. - la închisoare corecţională, 26 - la recluziune, 19. - furt comis în dauna bărbatului, 307. - omucidere din cauză de siluire, 257.
FEŢE BISERICEŞTI - turburări aduse ordinei publice de feţe bisericeşti. *P.* 166—169.
FIDEICOMISE - prohibiţiunea lor. *C.* 803.
FIDEJUSIUNE - natura ei. *C.* 1652. - trebuie o obligaţie validă, 1053. - nu poate întrece datoria debitorului, 1654. - îndatoririle fidejusorului trec la erezi, 1658. - condiţiunile garantului; capacitate, solvabilitate, 1659, 1660. - efectele fidejusiunei între creditor şi fidejusor, beneficiu de discuţiune, 1662—1665. - fiecare fidejusor e obligat pentru întreaga sumă, 1666. - beneficiul de diviziune, 1667, 1668. - efectele între fidejusor şi debitor, 1669. - regres, 1672, 1671. - când n'are regres, 1672. - desdăunare 1673. - efectele între mai mulţi garanţi, 1674.
— fidejusiune legală şi judecătorească, 1675, 1678.
— cauzele de stingere, 1679. - confuziunea 1680. - excepţiunile ce poate invoca fidejusorul, 1681. - când se liberează prin fapta creditorului, 1682. - credi-

www.digibuc.ro

torul primește un imobil sau alt lucru în plată, 1683. - prelungirea termenului 1684. *Pr. c.* 393—396.
FILIAȚIUNE - copilul conceput în timpul căsătoriei, imposibilitate fizică de coabitare. *C.* 286. - bărbatul nu va putea să nu recunoască subcuvânt de impotență sau adulter, 287. - când bărbatul nu va putea tăgădui paternitatea copilului născut mai înainte de 180 zile, 288. - contestarea legitimității copilului născut după 300 zile dela desfacerea căsătoriei, 289. - termenul și locul contestării, 290. - moartea bărbatului în timpul când putea contestă, 291.
— dovedirea filiațiunei legitime, 292. - posesiunea de stat, 293. - elementele posesiunei de stat, 294. - efectele concordanței între actul de naștere și posesiunea de stat, 295. - dovada prin martori, 296. - început de dovadă scrisă, 297. - dovada contrarie, 298. - competința, 299. - legitimarea copiilor naturali 304—306.
— cercetarea paternității e oprită, 307. - cercetarea maternității, 308.
FINANȚE - impozite, buget. *Const.* 109.—118.
FIRME SOCIALE *Com.* 105, 115.
FLAGRANTE-DELICTE - instrucțiunea și judecarea lor *L. flagr. delict.* 1—12. v. *Delicte flagrante.*
FOC - amenințare de punere de foc. *P.* 366. - punere de foc, 357, 358, 361. - comunicarea lui, 362. - punere de foc la lucrul său, 359. - punere de foc la păduri, 360 - daune, 364. - moarte cauzată prin punere de foc, 363.
— ASIGURARE CONTRA. v. *Asigurare.*
FOI DE DRUM - false. *P.* 132, 133.
FORMULA «BUN ȘI APROBAT». v. *Bun și aprobat.*
— EXECUTORIE - vânzări. *C.* 1832. - textul *Pr. c.* 135 - actele autentificate de jud. de oc. *L. jud. oc.*, 49.
FORȚA MAJORĂ la obligațiuni. *C.* 1083, 1198. - la vânzări, 1358. - la închirieri, 1431 urm., - la locațiunea lucrărilor, 1475. - la depozit, 1601 urm., v. *Caz fortuit.*
— la facerea protestului. *Com.* 334.
FRAȚI - membrii în consiliul de familie. *C.* 358, 408. - succesiuni, 672 urm.
— CONSANGUINI UTERINI. - dreptul de succesiune. *C.* 674.
FRAUDE. v. *Dol.*
— LA LEGE *C.* 812, 939, urm., 1307 urm., v. *Deghizare—Donațiuni deghizate.*
FUGA DIN INCHISOARE. *P.* 44.
FUNCȚIONARI - urmărirea lefurilor, pensiilor. *Pr. c.* 409

www.digibuc.ro

FUNCȚIONARI PUBLICI - acte arbitrare, arestarea ilegală. *P.* 89. - abateri dela atribuțiuni, 108—111 plăsmuitori în acte, 123—124. - arestare ilegală din parte-le 149. - abuz de putere, 155. - calomnie în contra lor, 294. - falsificare în acte publice, 136. - falsificare în atestate, 139. mită, 144, 146. - pedeapsă pentru neglijență, 102. - violarea secret. scris., 156. - sustragerea vinovaților dela pedeapsa legală, 154. - taxe incasate pe nedrept, 141. - torturi comise în exercițiul funcțiunei. 148. 150, - ultragiu, 183, 185, 187. - loviri. 184. - omor, 188. - sustragerea lucrurilor provenite din crime, 200. - violarea domiciliului, 151.

— — darea în judecată. *Pr. p.* 491—514.

— — Minister public, juraţi *Pr. p.* 304—317.

— ADMINISTRATIVI - abus de autoritate. *P.* 147.

FUNCȚIUNI PUBLICE - admisibilitatea Românilor și streinilor. *Const.* 8.

FURNITURI (INTREPRINDERI DE) - fapte de comerț. *Com.* 3.

FURT - prin spargere de sigilii *P.* 202. - comis de frați, de soție. de părinți, copii. 307. - comis de servitori sau calfe, 309. - în biserică, prin efracție escaladare. 310. - tăinuito i. 316, - prin violență, 317, 319.

G

GAJ - definițiune. *C.* 1685, - dreptul creditorului 1686, - formalitatea gajului asupra mobilelor încorporale, 1687, - posesiunea creditorului, 1688- - dreptul creditorului în caz de neplată, 1689. - cine este proprietarul lucrului dat în gaj, 1690. - responsabilitatea, creditorului, cheltuelile făcute de el. 1691. - darea în gaj a unei creanțe care produce dobânzi, 1692 - abuzul, 1693. - când poate cere debitorul restituirea, 1694. - indivizibilitatea amanetului de și datoria este divizibilă între erezii debitorului, 1695. - reguli speciale în materii comercială și case de împrumut pe amanet 1696. - produce privilegiu, 1730, n. 3. - rangul preferinței, 1733, v. *Amanet.*

GAJ COMERCIAL - când e nevoie de probă scrisă *Com.* 478. - cambiilor și tlurilor, 479 - privilegiu, 840. - îndatoririle creditorului, 481 - vânzarea iucrurilor amanetate, 482. - când devine executorie ordonanța prezidențială, opozițiuni, 483 - termenul de apel, 484. - moartea sau falimentul debitorului, 487. - nulitatea cauzei prin care creditorul poate să-și apropie gajul sau să dispue de el, 482. - legi speciale și regula-

www.digibuc.ro

mente anumitor gajuri 489.
— ASUPRA VASELOR v. *Vase*.
GARANȚI IN CAUZĂ - eredele debitorului chemat în judecată poate chemà pe coerezi. *C.* 1065. - cumpărătorul în caz de evicțiune va chemà pe vânzător, 1351.
— chemarea lor; excepțiun dilatorii. *Pr. c.* 112—114. înaintea jud. de oc. *L. jud oc.* 85.
GARANȚIE - cerută administratorilor societăților anonime. *Com.* 124.
— creanțe condiționale. *Pr. c.* 590—592. - ridicarea sequestrului asigurător, 617.
— ACȚIUNI IN GARANȚIE - competința. *Pr. c.* 46 v. *Fidejusiune.*
— dată pentru vagabonzi. *P.* 222.
GARD COMUN - servituți. *C.* 606 urm.,
GĂSDUIREA - autorului unui delict. *P.* 52. - asociaților crimin. 216. - în hoteluri a persoanelor cu nume mincinoase, 134. - rebeliuni, 88.
GĂSIRE - de lucruri, abus de încredere. *P.* 327, 328.
— DE COPIL - nou născut *C.* 44. - nedeclararea lui *P.* 276.
GĂSIȚI [COPII] - naționalitatea lor. *C.* 8.
GERANT - sequestru, numirea lui, socoteli *Pr. c.* 487—489. responsabil delict de presă *P.* 47.
GESTIUNEA DE AFACERI - quasi contract: îndatorirea de a o duce până la sfârșit. *C.* 987, 988. - îngrijirea unui bun proprietar, 989. - responsabilitate 990. - îndatorirea celui administrat, 991.
GINERI - datorie alimentară.
GIR. v. Cambie. *C.* 188.
GIRUL ACTULUI DE IMPRUMUT MARITIM. *Com.* 277. - efectul clauzei *nu la ordin*, 278. - forma, girul în alb. 279. - efectul girului cu clauze speciale, 280. - cambia ajunsă la scadență, 281.
— POLIȚEI DE INCĂRCARE. *Com.* 515.
GRAȚIE [TERMEN DE]. *C.* 1101. - în obligațiile comerciale. *Com.* 44, *I-* în cambii, 312.
— — *Pr. c.* 126, 128.
GREFIERI - registre de ipoteci și privilegii, responsabilitate. *C.* 1816 urm. apărați de tutelă, 370.
— la jud. de oc. *L. jud. oc.* 3, 4, 5.
GUNOAE - aruncate în stradă, contravenție *P.* 388.

H

HABITAȚIUNE - v. ABITAȚIUNE.
HANGII - excepție în materie de probă. *C.* 1198. - depozit necesar, 1623. - în cât timp se prescrie acțiunea lor, 1903. - contravențiuni. *P.* 134, 389.

www.digibuc.ro

HIROGRAFARI. Creditori în concurenţă cu cei privilegiaţi. *Com.* 785.
HOTĂRE - servituţi. *C.* 584.
— [DESFIINŢARE DE] *P.* 355. Competenţa. *L. Jud. oc.* 53.
— [STRĂMUTARE]. *P.* 321, 355.
HOTĂRÂRE - interzicerea judecătorului de a se pronunţa în hotărîri pe cale - pronunţare *Pr. c.* 99, 103, 104.
— ARBITRILOR. v. *Arbitri.*
HOTĂRÂRI IN CIVIL - ce trebuie să curpindă. *Pr. c.* 123. - comunicarea copiei, 137. - date în lipsă, 148—158, 318, 319. - desăvârşite, 372, 376. - desdăunări, cheltueli, 138 147. - eliberarea copiilor, 133—134. - ziţie, provizorie, 129. - fără drept de opoziţie, 151. - formula executorie 135 - date în ţări streine, 374. - împărţirea părţilor 116—118 - motivarea opiniei minorit., 119. - opinia şi concluziile procurorului, 120.
— DEFINITIVE. *Pr. c.* 377.
— EXECUTORII. *Pr. c.* 373—374.
— IN GENERE. *Pr. c.* 115-137.
— PREMERGĂTOARE *Pr c.* 159—161, 171, 174, 323.
— EXECUTORII PROVIZORIU. *Pr. c.* 382—384.
— ABSOLUTORII. *Pr. p.* 11.
— ACHITĂTOARE. *Pr. p.* 11.
HOTĂRÂRI IN PENAL - recuzaţiune *Pr. p.* 567. - contravenţiuni, 161, 162, 173., - în lipsă, - contravenţiuni 147, 148. corecţionale, 186, 191, 192 206. - în lipsă, corecţion. 198, 203. - camera de acu zaţie, 229. - în lipsă, criminale, 239. - preparatorii, 416, 446. - în apel, 206. - fără recurs, 287, 288, 374, 396. - criminale: publicarea lor. *P.* 34.
HOTĂRNICII - regulamente de hotărnicii. *Pr. c.* 745. -
HOTELIER - v. *Hangii.*
HIPOTECA - v. *Ipoteci.*

I

IDENTITATE - recunoaşterea identităţei indivizilor condamnaţi scăpaţi şi reprinşi. *Pr. p.* 484—486.
IMOBILE - aflătoare în România stăpânite chiar de streini sunt supuse legilor române *C.* 2. - bunurile sunt imobile sau prin natura lor, sau prn destinaţiunea lor, sau prin obiectul la care ele se aplică 462—471. - dreptul de accesiune, 489—503. - dotale: inalienabilitate, imprescriptibilitate, când se poate înstreină, 1248, 1250 urm. - imobilele ce se pot ipoteca, 1750. - prescripţiune, 895.
— vânzarea lor în faliment. v. *Faliment.*
IMPĂDURIRI *C. Silv.* 8—11.
IMPĂRŢIRI. v. *Partaj.*
IMPĂRŢIRI ŞI LICITA-

www.digibuc.ro

ŢIUNI, v. *Partaj*. - *Licitaţiuni*.
IMPOZITE v. *Finanţe*.
IMPRUMUT - definiţiune.- *C*. 1576. - efect, 1577. - norme pentru restituirea sumei numerice împrumutate. 1578. - împrumut de vergi metalice sau producte, 1579, 1597, - obligaţiile împrumutătorului, 1580—1583. - obligaţiile împrumutatului, 1584—1586 - împrumutul cu dobândă, 1587. - plata dobânzilor nestipulate sau mai maridecât cele stipulate, 1588. - dobânzi legale, 1589. - adeverinţa dată pentru capital fără rezerve asupra dobânzilor, 1590.
— MARITIM - fapt de comerţ. *Com*. 3. - definiţiune, 601. - lipsa de act scris, ce trebuie să cuprindă actul scris, 602. - unde trebue transcris şi adnotat, 603. - cum se transmite actul de împrumut: garanţia se întinde şi la folosul maritim 604. - pe ce poate fi constituit 605. - validitatea împrumutului care întrece valoarea lucrurilor 606. - de cine poate fi contractat 517, 519, 607. - din ziua scadenţei nu se datoreşte decât procentele legale, 608. - efectele călătoriei întrerupte înaintea începerei riscurilor, 609. - - când începe timpul riscurilor, când n'a fost determinat prin contract, 613. prescrierea acţiunei, 950.
IMPUTAŢIUNEA PLĂŢEI - v. *Plata*.
INALIENABILITATE. v. *Dotă*.
INAMIC (TRĂDARE LA) *P*. 68.
INCAPABILI. v. *Capacitate* - *Tutelă*.
INCAPACITATEA - de a ocupă funcţiuni publice. *P*. 154. - de a fi jurat expert. 22. - de a fi în consiliu de familie 22. - de fi în consiliu de familie 22. - dela juraţi. *Pr. p*. 260—262, 287. - martori, 347. - de lucru, 239, 245.
INCASĂRI DE TAXE ILEGALE. *P*. 141.
INCENDIU - este răspunzător locatarul, excepţie. *C*. 1435.
— dare de foc. *P*. 357, 358. - furt comis, 311.
INCEPUT DE PROBĂ SCRISĂ. v. *Probă*.
INCHEIERI - date în camera de chibzuire. *Pr. c*. 104. - la jud. de oc. *L. jud. oc*. 91.
INCHIDEREA - distribuţiei şi plata creanţelor, *Pr. c*. 578—588. - judecăţei, judecăţei, forma în care se face, 260. - la jud. de oc. *L. jud. oc*. 79.
INCHIRIERE DE VASE - contract. *Com*. 557—600. - e fapt de comerţ, 3. - trebue făcut prin act scris, 557. - schimbarea de căpitan sau patron, 538. - timpul încărcărei sau des-

www.digibuc.ro

cărcărei 559. - curgerea închirierei, 560. - împiedicarea plecărei de către o putere, 561. - împiedicarea din cauză de forță majoră sau caz fortuit, 562. - oprirea intrărei în port, 563. - plata transportului și primirea fără rezerve, 564, v. *Navlu.*

ÎNCHIRIERI. v. *Locațiune.*

ÎNCHISOARE - în caz de nesolvabilitate. *P.* 28, 30. - casă pe popreală. *Pr. p.* 576—586, - provizorie, 131, 137. - vizitarea de jud. de instrucție, 583.

ÎNCIDENTE LA URMĂRIRI *Pr. c.* 525—530. v. *Executare silită.*

INCIDENȚE LA URMĂRIRI *Pr. c.* 525—530. v. *Executare silită.*

INCOMPATIBILITATE DE FUNCȚIUNI. *P.* 142, 143.

ÎNCOMPETENȚĂ. v. *Competență-Excepțiuni.*

ÎNCREDERE (ABUZ DE). *P.* 322—331. - comis de custozi, tutori, curatori, etc., 330.

ÎNCUVIINȚĂRILE PREZIDENȚIALE - apel. *Pr. c.* 66 bis.

ÎNDEMNIZAȚIILE DE CHIRIE - neurmărirea lor. *Pr. c.* 409.

INDIVIZIUNE. v. *Eșire din indiviziune.*

INECĂCIUNI - cauzând moartea. *P.* 356, 369, 389.

ÎNDEPLINIREA PROCEDUREI LA JUD. DE OC., *L. jud. oc.,* 66, 67, 68.

ÎNFĂȚIȘAREA PĂRȚILOR - la trib. *Pr. c.* 94. - la jud. de oc., *L. jud. oc.,* 73 urm.

— **FALITULUI** - prin mandatar. *Com.* 716.

ÎNFRACȚIUNI - de câte feluri sunt. *P.* 1. - aplicarea pedepsei, 2. - comise de un minor, 61, 62. - nepedepsite, 2. - neprevăzute, comise sub legea veche, 2.

INFUNDAT (LOC) drept de trecere. *C.* 616 urm.

ÎNGRĂDIREA PROPRIETĂȚEI. *C.* 584, 585.

INGRATITUDINE - revocarea donațiunilor. *C.* 831 urm.

INGROPARE - cheltueli privilegiate. *C.* 1729.

— **FĂRĂ AUTORIZAȚIE.** *P.* 284—286.

ÎNJURII - comise de stăpâni servitorilor. *P.* 301. - aduse corpurilor legiuitoare, 299. - simple, 300. v. *Calomnie - Insulte.*

INJURII GRAVE - cauzele divorțului. v. *Divorț.*

ÎNLOCUIREA SINDICULUI - prin alt sindic. *Com.* 733.

ÎNSCRIEREA HOTĂRIREI DE DIVORȚ. v. *Divorț.*

ÎNSCRIERE ÎN FALȘ - v. *Fals - Verificarea scriptelor.*

ÎNSCRIPȚIUNI. v. *Ipoteci - Privilegii.*

ÎNSCRIPȚIUNI - ipotecare în faliment. *Com.* 726, 727. - în numele masei, 758. - omologărei concordatului, 858.

www.digibuc.ro

— de acte autentif. de jud. de oc., *L. jud. oc.*, 46.
INSOLVABILITATE - efecte. *C.* 1025, 1133, 1323, 1673.
— pentru plata amenzilor. *P.* 28, 30.
INSTITUTORI - responsabilitate. *C.* 1000.
INSTITUȚIUNI FIDEICOMISARE. v. *Fideicomise.*
INSTRĂINAREA IMOBILULUI DOTAL. v. *Dotă - Imobil dotal.*
— OBIECTELOR SECHESTRATE. *P.* 330. - competința judec. oc. *L. jud. oc.*, 53.
INSULE - accesiune. *C.* 499 urm.
INSULTE. v. *Calomnie - Injurie - Ultragiu.*
INTERDICȚIUNE - când are loc. *C.* 435. - cine o poate cere, 436—437. - unde se face cererea, 438. - formalitățile cererei, 439. - părerea consiliului de familie, cine nu e admis a face parte, 440—441. - interogatorul, 442. - numirea unui administrator provizoriu, 443. - darea hotărîrei în ședință publică, 444. - măsuri ce poate lua tribunalul deși respinge cererea de interdicție, 445. - interogatorul în apel, 446. - publicațiunea hotărîrei, 447. - de când își produce efectele. 448, când se poate atacă pe motiv de smintire, actele unei persoane moarte dar nu interzise, 449. - tutorul, 450. - bărbatul e tutor de drept, 451. - interdicția bărbatului, 452. - cine poate fi obligat a fi tutorul unui interzis mai mult de 5 ani, 453. - 455. - înzestrarea copiilului unui interzis, 456, încetarea interdicțiunei, publicațiuni, 457.
— cum se va face cererea. *Pr. c.* 643. - comunicarea procurorului și cererea părerei consiliului de familie, 644. - notificare pârîtului, 645. - martori, 646. 647.
INTEROGATOR [MAT. CIV.] admiterea chemării la interogator. *Pr. c.* 227. cum se vor face întrebările și cum se răspunde, 228-231. - citirea declarației. 232. - administrațiile și stabilimentele de utilitate publică, 233. - nerăspunderea la interogator: efecte, 234. - împiedicare întemeiată, cum se ia terogatorul, 235, 236.
— [MAT. PEN.] - în caz de mandat de înfățișare și de aducere. *Pr. p.* 95. - luat de judecătorul membru al camerei de acuzare, 232. - la curtea cu jurați, 318, 335. - în caz de revizuire, 446
INTERPRET - înaintea justiției *Pr. p.* 357.
INTERPRETAREA CONTRACTELOR *C.* 977-985. - când suma arătată în act diferă de cea din «bun și aprobat», 1181. - la vânzarea, 1312.

www.dacoromanica.ro

INTERVALE LUCIDE - interdicțiune. *C.* 435.
INTERVENȚIUNE - cine poate cere. *Pr. c.* 247. - cum se va face și înaintea cărei instanțe, 248. - judecătorii vor judecă admisibilitatea, 249. - amânare pentru a luă cunoștințe de acte, 251. - intervenientul va luă procedura din punctul de unde se găsește, 252.
INTERZIȘI - domiciliu la curator. *C.* 93. - sunt asimilați cu minorii, 454. - nulitatea actelor făcute de ei, 448. - acceptarea unei succesiuni, 687. - acceptarea unei donațiuni în favoarea interzisului, 815. - recurs în contra tutorului, 820. - sunt incapabili de a contractă 950. - efectul actelor făcute în interesul lor, 1166. - dacă întorc ceeace au primit în baza unei convențiuni anulate, 1164. - prescripția în contra lor e suspendată, 1876. - când curg prescripțiile în contra lor, 1908, v. *Interdicțiune.*
— Ministerul public, *Pr. c.* 81, 85.
INTRERUPEREA PRESCRIPȚIEI. v. *Prescripție.*
INTREȚINEREA COPIILOR - divorț. *C.* 249.
— FEMEI divorț: pensie alimentară. *C.* 250.
INVENTAR - la absenți. *C.* 111. - legatar universal. 897. - la locațiune, 1431 urm. - la succesiune, 705 urm., 726, urm., 813. - bunurilor minorilor, 391 urm., *L. jud. oc.* 39. - la uzufruct, 540. v. *Beneficiu de inventar.*
— succesiuni; ridicarea peceților. *Pr. c.* 673—676, 679.
— v. *Lichidarea societăților - Faliment - Registre.*
INVOELI AGRICOLE - judecătorul veghează la respectarea lor. *L. jud. oc.* 36.
IPOTECI - definițiune *C.* 1746. - se constituesc numai în cazurile și cu formele prescrise de lege, 1747. - *legale sau convenționale*, 1748, 1749. - bunurile ce se pot ipotecă, 1750, 1751. - asupra navelor și bastimentelor de mare, 1752.
— *ipoteci legale*, 1753.
— *ipotecile femeilor măritate.* 1754. - ipoteca dotală e specială, 1755. - femeia poate în timpul căsătoriei să ceară înscrierea ipotecei pentru dota alienabilă, 1756. - pentru orice pretențiuni în virtutea foii dotale, 1757. - specialitatea inscripțiunilor ipotecare dotale, 1758. - inscripțiunea o poate cere constituitorul dotei și chiar procurorul, 1759. - femeia nu va putea renunța în favoarea bărbatului, 1760. - bărbatul va puteă contesta valoarea dotei alienabile, formalități, 1761.

www.digibuc.ro

— *minorilor şi interzişilor* - consiliul de familie va arătà suma şi imobilele, 1762. - tutorul va fi chemat spre a fi ascultat, 1763. - contestaţia tutorului, 1764.-luarea inscripţiunei, 1765, 1766. - nu are loc când tutor e tatăl sau mama, 1767.
— ale Statului, comunelor şi stabilimentelor puplice, *C.* 1768.
— *ipoteci convenţionale* - capacitatea de a ipotecà *C.* 1769. - cei ce au un drept condiţional, 1770. - bunurile minorilor şi interzişilor, 1771.· - act autentic, 1772. - când au efect ipotecile consimţite în străinătate, 1773, - trebue specificată natura şi situaţiunea fiecărui imobil, 1774. - nu pot fi ipotecate bunurile viitoare, 1775. - determinarea sumei, 1776. - întinderea ipotecilor, 1777. - rangul lor, 1778, 1779.
— inscripţiuni; unde se fac; luate după moartea debitorului, *C.* 1780. - cum se iau inscrpţiunile, 1781.- ordonanţa preşedintelui, 1782. - inscripţiunea unei ipoteci legale, 1783. - inscripţiunea asupra bunurilor unei persoane moarte, 1784. - rangul dobânzilor, 1785. - când trebuesc reînoite inscripţiunile, 1786. - la reînoire trebue indicată inscripţiunea primitivă; efectele neobservărei acestei reguli, 1787. - ştergerea şi reducerea inscripţiunilor, 1788. - actele de ştergere şi reducere făcute în streinătate, 1789.
— efectele: urmărirea imobilului. *C.* 1790. - nepurgarea imobilului, consecinţe pentru deţinător, 1791. - îndatoririle detentorului. 1792.- 1795, 1796, 1797. - renaşterea drepturilor detentorului, *C.* 1798. - recurs în garanţie în contra debitorului principal, 1799.
— stingerea privilegiilor şi ipotecilor; cum se sting, *C.* 1800.
— purgarea de privilegii şi ipoteci: transcrierea actelor translative de bunuri şi drepturi ce se pot ipoteca. *C.* 1801—1803. - când trebue să notifice noul proprietar creditorilor, 804. - ce va declara noul proprietar, 1805. - ce va putea face creditorul nemulţumit, 1806. - plata creditorilor, 1807.- vânzarea la licitaţie, 1808. - 1810. - retragerea creditorului care a provocat licitaţia, 1811. - recursul în contra vânzătorului 1812. - detentorul este cumpărătorul mai multor bunuri 1813.- cum se poate libera un imobil de ipoteci legale, 1814.- inscripţiune. *Pr. c.* 721, 725, 728. - urmărirea imob. 505, 511, 583.

www.digibuc.ro

J

JEFUIRE. *P.* 244, 354, 389.
— BANILOR PUBLICI. *P.* 86.
JOC ŞI PRINSOARE - contract aleatoriu. *C.* 1635. - legea nu dă acţiune, 1636. - la cari jocuri şi prinsori acordă legea acţiune, 1637 - când poate pierzătorul, cere suma înapoi, 1638.
JOCURI DE NOROC. *P.* 349. - case fără autorizare, 350.
JUDECAREA IN LIPSĂ. *Pr. c.* 93, 148—152, v. *Opoziţie - Faliment.*
— (MAT. PEN.) - contravenţiuni. *Pr. p.* 147. - delicte, 182, 197. - crime, 239.
JUDECĂTOR - refuz de a judeca. *C.* 3. - hotărîri pe cale generală, 4. - cesionări de drepturi litigioase, 1309.
— recuzarea lor. *Pr. c.* 374—287. - răspunderea lor 305—315. - tăgadă de dreptate, 306—307.
— COMISAR - împărţirea succesiunilor. *Pr. c.* 700. - închiderea tabloului, 583—584. - ordinea creditorilor, 506 bis. - strămutarea proprietăţei, 726.
— RAPORTOR - în pricini complicate. *Pr. c.* 96. - el îşi dă cel din urmă părerea, 115. - la împărţiri. 694.
— SINDIC v. *Sindic.*
— DE OCOL - autentificarea foilor dotale. *Pr. c.* 718. - tablou de proteste. penalitate. *Com.* 706. - personalul judecătoriei admisibilitate, examen de capacitate, poziţiunea lor, pedepsire. *L. jud. oc.*, 2 urm.
— DE INSTRUCŢIE - numirea, privigherea asupra lui, suplinirea lui. *Pr. p.* 53—55. - flagrant delicte, 56—57. - instrucţiunea, 58—59. - plângeri, 60-67. - ascultarea martorilor, 68—83, probe scrise şi acte incriminătoare, 84—87. vizitarea penitenciarului, 583.
JURĂMÂNT - *decizoriu.* 1208. - nu poate fi dat decât asupra unei fapte personale, chiar când nu există nici un început de dovadă, 1209, 1210. - efectul neprimirei sau nereferirei. - când nu se poate referi, 1212. - efectele jurământului, 1213. - nu poate fi retras dacă adversarul a primit să jure, 1214. - ce dovadă produce, 1215. - între debitorii şi creditorii solidari, 1216—1218.
— *suppletoriu* sau din oficiu. *C.* 1219. - sub ce condiţii îl poate da judecătorul, 1220. - nu poate fi referit, 1221. - asupra valoarei lucrului reclamat, 1222. jurământ dat cu vădită rea credinţă. *Pr. c.* 237, 238. - se va da în şedinţa în care a fost admis, 239. - formula, 240. - modifi-

www.digibuc.ro

carea lui după religiuni, 241. - se va săvârşi fiind chemată formal partea potivnică, 241. - împedicare legitimă, comisie rogatorie, 243. - declaraţiile părţei ce a jurat, 244. - nevenirea părţei căreia s'a dat jurământ, 245.
— arbitri. *Pr. c.* 351. - experţi, 217, 685, 695. - martori 196. - martori minori, 197.
— MINCINOS *P.* 293.
— funcţionarilor publici, *P.* 163. - juraţilor. *Pr. p.* 337. - martorilor, 153, 342, 357, 377.
JURAŢI - incapacitatea de a fi. *P.* 22. - afaceri nepuse la camera de acuzare, 105. - nu pot judecă crimele comise de minori, 65. - refuz de venire, 192. - incompatibilitate. *Pr. p.* 263. - formarea curţei cu juraţi. 246-247. - funcţiunile preşedintelui curţei cu juraţi, 298-303. - funcţiunile Ministerului Public de pe lângă curtea cu juraţi, 304—317. - procedura înaintea juraţilor, 318—334. - cercetare, judecată şi execuţiune, 335—403.
JURISCONSULŢI - avizul lor la transacţiunile în care figurează minori. *C.* 413.
JURNAL v. *Registre.*
JUST TITLU - prescripţia de 10—20 ani. *C.* 1995 urm. v. *Prescripţie.*

L

LAZARET - cheltueli pentru întreţinere în lazaret. *Com.* 554.
LEFURI - urmărirea lor. *Pr. c.* 409.
LEGALIZAREA SEMNĂTURILOR. *L. jud. oc.* 45.
LEGAT - se poate dispune prin testament de toată sau de o fracţiune din averea cuiva. *C.* 887.
— *legat universal*: definiţiune, 888. - legatarul va cere punerea în posesie dela moştenitorii rezervatari, 889. - de când are drept la fructe, 890. - legatarul va cere punerea în posesie dela justiţie când nu sunt moştenitori rezervatari, 891. - prezentarea testamentului olograf sau mistic, 892.
— *legatul unei fracţiuni* - care este obiectul lui *C.* 894. - de unde se cere posesiunea, 895. facerea inventarului, efectele nefacerei 897. - de când are dreptul la fructe, 898.
— *legatul singular*: legatul pur şi simplu dă drept asupra lucrului din ziua morţei; de când are drept legatarul la fructe. *C.* 899. - când îi se cuvine fructele şi dobânzile 900. - cheltuelile cererei pentru predare, 901. - obligaţia erezilor de a plăti legatul, 902. - lucrul legat se va

www.digibuc.ro

preda cu accesoriile, 903. - 904. - ipotecarea lucrului legat, 905.- legarea lucrului altuia, 906. - legarea lucrului altuia, neştiind testatorul, 907. - lucru nedeterminat, 908. - legatarul singular nu este obligat să plătească datoriile, 909.

LEGEA PROPRIETARILOR - *L. jud. oc.*, 30. v. *Proprietari.*

LEGITIMĂ APĂRARE - înlătură crima. *P.* 58, 256, 257.

LEGITIMARE - cum se face. *C.* 304. - se poate face chiar în folosul copiilor încetaţi din viaţă, 305. - drepturile celor legitimaţi, 306.

LEGITIMI v. *Copii - Filiaţie.*

LEMNE [IN PĂDURE] - furt. *P.* 309. - punere de foc, 360.

LEZIUNE - minori, acţiunea în resciziune. *C.* 1157. - majori, 1165, v. *Resciziune.*

LIBERALITĂŢI. v. *Partea disponibilă.*

LIBERAREA - obţinută de debitor. *C.* 1102 urm. - oferte reale, 1114. - debitorul unui drept litigios. 1402. - prin novaţiune, 1128. - cum se obţine de către codebitori, 1137. - cum se probează, 1138.

— asigurătorului prin clauza «fără gir». *Com.* 637. - a asociatului depunător de creanţe, 81. - de garanţiile concordatului prin anularea lui, 862. - giranţilor prin plata pentru intervenţie, 324. - grefierilor şi sindicilor, 951. - lichidatorilor, 218.

— PE CAUŢIUNE. v. *Libertate provizorie.*

LIBERTATE - atentate în contra libertăţei, libertate individuală. *P.* 99—107, garanţia libertăţei individuale. *Pr. p.* 587—592. v. *Libertate individuală.*

— CONŞTIINŢEI. *Const.* 5 urm.

— ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PRESEI, INTRUNIRILOR. *Const.* 5. urm.

— INDIVIDUALĂ - este garantată. *Const.* 11.

— PROVIZORIE. *Pr, p.* 115. - în cursul instrucţiei, 116. - când o poate acordă judecătorul de instrucţie, 117. - nu se acordă vagabonzilor şi certaţilor de judecată pentru crime, 118. - cererea va fi notificată părţei civile, 119. - solvabilitatea cauţiunei, 120. - cauţiunea o poate da şi prevenitul însuşi, 121. - quantumul cauţiunei, 122. - cauţionatorul va face sumisiune, 123. - destinaţia banilor depuşi drept cauţionare, 124. - ordonanţa judecătorului de instrucţie pentru plata sumei cauţionate, 125. - prevenitul va alege domiciliu la reşedinţa tribunalului, 126.

www.digibuc.ro

- prevenitul care lasă să fie urmărit cauţionatorul, efecte, 127.
— — a falitului. *Com.* 713.
LICHIDAREA ACTIVULUI FALIMENTULUI. *Com.* 803—811. v. *Faliment.*
— SOCIETĂŢILOR COMERCIALE. *Com.* 199—220.
LICHIDE v. *Datorii certe şi lichide.*
LICITAŢIUNI - adjudecarea definitivă. *Pr. c.* 549-550. - capacitatea de a concură 542. - afişe, conţinutul lor pentru mobile, 437-439 - epoca vânzărei, obiect, mobile, 433—435. - imobile urmărite 535—550. - începerea strigărilor, 539—545. locul unde trebue să se facă, 432. - supralicitare, 547—550. - vânzarea mobilelor urmărite, 431—449.
— împedicarea concurenţilor. *P.* 351.
— PARTAJ. *C.* 763. Vânzări. 1388, când sunt minori 1389.
— VASELOR. v. *Sechestrarea şi vânzarea silită a vaselor.*
LICITAŢIUNI ŞI IMPĂRŢIRI - împărţirea succesiunilor. *Pr. c.* 691. - cererea părţei celei mai stăruitoare, 692. - minori cu interese contrarii, 693. - vânzarea prin licitaie, 694. - experţi, 695. - împărţirea veniturilor până la vânzare, 696. - preţul mai mic de cel fixat de tribunal, 697. - supralicitare, 698. - tragerea loturilor, 700.
LISTA MARTORILOR. v. *Martori.*
LISTA JURAŢILOR. *Pr. p.* 266—286, 293. - suplimentară, 270, 271, 277, 289. v. - *Juraţi - Curtea cu juraţi.*
LISTELE BURSEI. *Com.* 40.
LITISPENDENŢĂ. *Pr. c.* 110—111 bis.
LOC INFUNDAT - servitute. *C.* 616 urm.
LOCALURI DE BURSĂ - interzicerea falitului de a intră, *Com.* 715, v. *Bursă.*
LOCAŢIUNEA - obiectul contractului. *C.* 1410. - 1411. - locaţiunea lucrărilor, 1412. - de câte feluri e locaţiunea, 1413 - 1414. - embatic, 1415. - contractul verbal fără să fi primit punere în lucrare, 1416, - discuţie asupra preţului, 1417. - dreptul de sub-arendare şi subînchiriere, 1418. - arendarea averilor femeilor măritate şi ale minorilor, 1419. - îndatoririle locatorului, 1420, 1421. - garantarea de stricăciunile şi viţii 1422. - distrugerea totală sau parţială a lucrului prin caz fortuit, 1423. - schimbarea formei, 1421. - reparaţiuni, 1425, turburare din partea terţilor, 1426, 1427, 1428 - îndatoririle locatarului, 1429. - desfiinţarea contractului, 1430. - resti-

www.digibuc.ro

tuirea conform inventarului, 1431. - lipsa de inventar, 1432. - uzurpare din partea terților, 1433. - responsabilitate în caz de incendiu, 1435. - încetarea locațiunei și locațiune tacită, 1436—1438. - desființarea prin perderea totală, 1439. - 1440. - vinderea lucrului 1441. - desdaunare, 1442. - cumpărătorul va înștiința pe locatar, 1443. - în caz de concedere, locatarul va fi despăgubit, 1444. - cumpărătorul cu pact de răscumpărare, 1445.
— durata locațiunilor făcute de uzufructuar. *C.* 534. - ce face bărbatul cu averile dotale, 1268 urm. - vânzătorul cu pact de răscumpărare, trebue să respecte locațiunea, 1380.
— dreptul proprietarului, sequestru. *Pr. c.* 610—612. - efectul adjudecațiunei, 566. - și nulități, 129, 477, 484, 516. - transcriere, 722.
— CASELOR (ÎNCHIRIERE) - nemobilarea în deajuns a casei. *C.* 1446. - cari sunt reparațiuni mici sau locative și în sarcina cui, 1447. - pricinuite din cauza vechimei sau forței majore, 1448. - curățirea puțurilor și plimbătorilor, 1449. - închirierea mobilelor pentru mobilarea unei case, apartament, magazie, 1450 - durata închirierei unui apartament mobilat, 1451 - relocație tacită, 1452 - efectele desființărei contractului din culpa chiriașului, 1453 - privilegiul proprietarului, 1730.
— PE FRUCTE - norme comune cu arendarea pe bani, *C.* 1466. - interzicerea sub-arendărei, 1467. - cazul desființărei, daune, 1468. - perderea recoltei prin caz fortuit, 1469, v. *Arendare*.
— LUCRĂRILOR - de câteleri e. *C.* 1470. - limitarea obligațiunei, 1471. - paza și conservarea lucrurilor încredințate cărăușilor și căpitanilor de corăbii, 1473. - responsabilitatea și îndatoririle cărăușilor, căpitanilor de corăbii etc., 1474—1478. - responsabilitatea arhitecților și antreprenorilor, 1483. - dacă pot cere mărirea prețului, 1484. - desființarea contractului de locațiune prin moarte a arhitectului, etc., 1485. - ce trebue să se plătească moștenitorilor, 1486. - zidarii lemnarii, etc., au acțiune în contra comitentului pentru plată, 1488. - 1489, 1490. v. *Întreprinderi de lucrări*.

LOCUS REGIT ACTUM. *C.* 2, 34, 159.

LOTERII - fără autorizație. *P.* 350. - pe străzi, în piețî, bâlciuri etc. 89. - confiscare 391.

LOVIRI - causând moartea.

www.digibuc.ro

P. 241. - contra funcționarilor publici, 184. - cu precugetare cauzând moartea, 342. - cu voință, 238. - fără voe cauzând moartea, 248. - grave, 239. - în persoana preoților în biserici, 211. - în persoana părinților, 243. - voluntare cauzând incapacități pe toată viața, sluțiri, smintire, etc. 240.

LUCRUL ALTUIA - legat. *C.* 906 urm. - datorit, perdere, 1156. stelionat. 1846.

LUCRU PERDUT. *C.* 1156. - prescrierea lui, 1909. lucru furat. 1910.

LUCRU JUDECAT - autoritatea. *C.* 1200.. 1201.

— formula executorie. *Pr. c.* 375—377. - efectul perimării apelului, 329.

— IN PENAL ASUPRA CIVILULUI. *Pr. p.* 11.

M

MAGISTRAT - acțiune recursorie. *Pr. C.* 305. 316 - denegare de dreptate. 306 - 307 - recuzare. - 274 - 287 - injurii. *P.* 299.

MAGISTRAȚI - răspunderea față de părți. *Pr. c.* 305—315. - recuzarea lor, 274—287. - denegare de dreptate, 306—307. *P.* 152.

MAGISTRAT STAGIAR. *L. jud. oc.* 3, 4. - delegațiunea de a înlocui pe un judecător, 7. - atribuțiunile lor, 8. - condițiile de admisibilitate, 14. - jurământ, 15. - îndepărtarea lor, 16. - onorariu, 20.

MAJORITATE. *C.* 434.

MALTRATĂRI. *P.* 148.

MANDAT - definițiune. *C.* 1532. - expres sau tacit, 1533. - gratuit, 1534. - special sau general, 1555. - efectele mandatului 1536. - limitele mandatului, 1537. - femeile și minorii emancipați pot fi mandatari, 1538. - îndatoririle mandatarului, 1539. - dol și culpă, 1540. - când e solidaritate între mandatari, 1543. - când e dator, mandatarul dobânzi, 154. - trecerea peste marginele mandatului, 1545. - nu poate să cumpere bunurile pe cari a fost însărcinat să le vândă, 1308. - obligațiunile mandantelui, 1546. - - cum se stinge mandatul, 1552. - revocare, 1553. - efectul revocărei față de terți, 1554. - revocarea tacită, 1555. - renunțarea la mandat, 1556.

— COMERCIAL - obiectul. *Com.* 374. - limitele, 375. - refuzul de a primi mandatul, 76. - lucrurile primite în socoteala mandantelui 377. - răspunderea mandatarului pentru daune, 379. - dobânzile la sumele de bani cuvenite mandantelui, 380. - neîndeplinirea mandatu-

www.digibuc.ro

lui, 383. - arătarea mandatului celor de al treilea, 384. - plata mandatului, 386. - privilegiul mandatarului, 387. - exercitarea dreptului de privilegiu, 388. - pluralitate de mandatari, 389. - încetarea mandatului, 390. - întrerupere, 391.
— DE ÎNFĂȚIȘARE, DE DEPUNERE, DE ADUCERE, DE ARESTARE - ce se numește mandat. *Pr. p.* 88. - sunt 4 feluri, 89. - mandatul de înfățișare și aducere, 90. - de depunere 92. - când poate judecătorul să dea mandat de aducere, 93, 94. - în caz de mandat de înfățișare și aducere, când se face interogatoriu, 95. - liberarea sau schimbarea mandatului în mandat de depunere sau de arestare, 96. - forma mandatelor, motivarea mandatului de arestare, 97, 98. - notificarea lui 99. - directorul închisoarei va da adeverință de executarea mandatului de deficarea lui, 99. - punere, 109. - când e mandat de arestare și prevenitul nu poate fi prins, 111. - prevenitul prins în puterea unui mandat de arestare sau depunere, 112. - ce va face ofițerul însărcinat cu executarea mandatului de arestare sau depunere, 113. - efectele neobservării formalităților, 114. - mandatul de arestare dat de jud. de oc., *L. jud. oc.* 54.
MĂRCI - false. *P.* - întrebuințate alterate, 118.
MARINAR. v. *Echipagiu.*
MARTORI - la căsătorie. *C.* 61. - la actele de stare civilă, 24. - divorț, 224 urm. - la anumite testamente, 868 urm. - proba cu martori, 1191 urm. - în materie comercială. *Com.* 46. - inadmisibilitate, 55, - minicinoși. *P.* 287—292.
— [MAT. CIV.] - de punerea listei de martori, termen, 186. - citare fără comunicare de copie, 187. - amendarea din cauza lipsei, 188, 189. - justificarea lipsei, 190. - cei cari nu sunt admiși a fi martori, 191. - introducerea martorilor, 194. - întrebările președintelui, 195. - jurământul, 196. - copil mai mic de 16 ani, 197. - despăgubire cerută de martor, 203. - martorul care fără just motiv nu voește să jure sau să mărturisească, 207.
martor bolnav, audiere la domiciliu, 209. - comisiune rogatorie, 210. - la jud. oc., termenul de depunere a listei, la comunele rurale părțile pot să-și aducă martori necitați. *L. jud. oc.* 86. - darea mandatului de aducere în contra martorilor, 87.
— (MAT. PEN.) mincinoși în afaceri corecționale,

www.digibuc.ro

288, 289. - refuz de venire 192.
— la instrucţie. *Pr. p.* 68-83, 232.
— la contravenţiuni. - ascultarea în şedinţă publică. *Pr. p.* 151. - cum se probează prin martori contravenţiile, 125. - jurământ, 153. - persoanele, ce nu pot fi martori, 154. - martorii cari lipsesc, 155. - revenirea asupra amenzei 156. - citarea martorilor, 167. - se vor puteà ascultà în apel, 172.
— la delicte. - delicte de audienţă. *Pr. p.* 177. - proba delictelor, 185. - ascultarea martorilor, 186 - crime. - preşedintele Curţii cu juraţi poate chemà orice persoană ca martori, 302. - ascultarea de martori noi, 328. - martorii cari nu se prezintă sau refuză să depună, 329. - martorii acuzatului, 346. - persoanele cari nu pot fi martori, 347, 348. - martori mincinoşi, amânare, 355, 356. - interpret, 357. - amânarea din cauza revenirei vreunui martor, 377. - martorii celor scăpaţi şi reprinşi, 485. - 504. la jud. de oc. - în afaceri penale martori propuşi de Ministerul public călătoresc gratuit; despăgubire *L. jud. oc.* 88.

MĂRTURISIREA UNEI PĂRŢI. *C.* 1204.

MĂRTURISIREA JUDICIARĂ. *C.* 1206.
— EXTRA JUDICIARĂ. *C.* 1205.

MĂSURI MINCINOASE - confiscarea lor, *P.* 394.

MATERNITATE - cercetarea ei. *C.* 308.

MATRIMONIALE. v. *Căsătorie.*

MERCURIALE - determinarea adevăratului preţ şi a preţului curent la vânzări. *Com.* 40.

MICŞORAREA PEDEPSELOR. *P.* 57—65, 287.

MIJLOCIRE. v. *Samsărie.*

MILITARI - actele stărei civile afară din teritoriu român sau în timp de răsboiu. *C.* 73 urm. - tutelă, 370. - testamente făcute în timp de răsboiu, 868 urm. - urmărirea salariilor, pensiilor. *Pr. c.* 409.
— aplicarea dreptului comun. *P.* 6. - sustragerea dela serviciu, 191. - duel, 261.

MINE - proprietatea lor, legi speciale *C.* 491. - uzufruct, 537 urm.

MINISTER PUBLIC - verificarea registrelor stărei civile. *C.* 39. - măsurile ce ia la absenţă 100, - când poate cere nulitatea căsătoriei, 166 urm. - amendarea oficerului stărei civile, 139. - divorţ, 221 urm. - la tutele, 395, 402, - minori, tranzacţie, 413. - interdicţie. 437, 456, consiliu judiciar, 460.
— atribuţiuni *Pr. c.* 80. - con-

www.dreptbuc.ro

cluziuni când parte în proces sau interesat este un minor, interzis sau sub consiliu judiciar, 81. - concluzii în civil. 120. concluzii în fals, 184. - concluzii la absenţă, 621. - concluzii la interdicţie, 644. - — competenţa sa. *Pr. p.* 21—45, 240, 241. - punere sub acuzare. 212—246. - act de acuzaţie, 236, 242. recurs, 200. - curtea cu juraţi, 304—317, 331, 340. - 539—549.

MINIŞTRI - arestarea fără autorizaţie. *P.* 104. - insulta lor. 299. - darea în judecată, *Pr. p.* 492. - apăraţi de tutelă. *C.* 370.

MINORI - cine e minor. *C.* 342. - tutelă, 125, 126, 343—420. - domiciliul lor, 93. - consimţământul pentru căsătorie, 131—133. - acceptarea succesiunilor, 405. - incapacitatea de a dispune prin donaţiuni şi testamente, 806, 807, 808. de cine se acceptă donaţiunile făcute minorilor, 815, - ce drept au dacă cei însărcinaţi cu acceptarea n'au acceptat. 820. - incapacitatea de a contracta, 950. - anularea obligaţiunilor contractate de ei, 1157 urm. - minorul comerciant, bancher sau artizan 1160. - când nu poate anula convenţiunile din contractul de căsătorie 1161. - sunt asimilaţi cu majorii pentru obligaţiile ce rezultă din delicte şi quasi-delicte, 1164. - - capacitatea pentru convenţiuni matrimoniale, 1231. - prescripţiunea în contra lor, 1876, 1908. - — ministerul public parte alăturată, *Pr. c.* 81, 85. - vânzarea bunurilor nemişcătoare ale minorilor. *Pr. c.* 681—690.

— formalităţile pentru a face comerţ. *Com.* 10. - putinţa de a ipoteca şi înstrăina imobilele, 12. - răpire de minori, *C.* 280—283. - răpire de minori, tăinuitori, 275. - spoliaţiune de minori, 322. crime comise de minori 61. - comise cu pricepere, 62. - casă de închisoare pentru minori, 64.

MITUIREA - funcţionarilor publici. *P.* 144—146. - martorilor mincinoşi, 291.

MOAŞE - culpabile în avort. *P.* 246.

MOBILE - dreptul de accesiune, 504 urm. prin natura lor, 473. - prin determinarea legii, 474. - locatarul e ţinut să mobileze îndeajuns casa, 146. - închirierea mobilelor pentru mobilarea unei case, magazin, etc., 1450. - privilegiu asupra lor, 1728 urm.

— (EXECUTAREA ASUPRA) v. *Executare silită.*

MOBILIARE - cereri-competenţa. *Pr. c.* 58.

MOBILIER - închirierea lui. *C.* 1450.

MONETA - FALŞĂ *P.* 112,

www.digibuc.ro

115. - în structia falșului *Pr. p.* 468.
MONUMENTE PUBLICE stricarea, distrugerea lor *P.* 206.
MORATORIU - când poate fi cerut de falit și de ce trebuie să fie însoțită cererea. *Com.* 834, 842. - convocarea creditorilor, 835. ce trebuie să arate procesul-verbal al adunării, 836. sentința tribunalului, 837, debitorul are dreptul să lichideze, 838. - înțelegerea de bunăvoie în timpul moratorului 840. - revocare, 844. - când se poate acorda un al 2-leă moratoriu, 843.
MORE JUDAICO - modificarea jurământului, *Pr. c* 24
MORMÎNTE - profanare, *P.* 286.
MOȘNENI - modul citării. *Pr. c.* 75.
— SAU RĂZEȘI - stabilirea drepturilor lor asupra pădurilor, poienilor, etc. *C. silv.* 29—36. - exploatarea pădurilor lor, 37—54.
MOȘTENIRI. v. *Succesiuni.*
MOTIVAREA OPINIEI - la împărțirea părerilor. *Pr. c.* 118.
MOTIVE DE DIVORȚ v. *Divorț.*
MUTAȚIUNI DE PROPRIETATE - transcriere. *Pr. c.* 721 urm.

N

NAȘTERE (ACTE DE) v. *Acte de naștere.*
NATURALIZARE. v. *Cetățenie.*
NAȚIONALITATE. v. *Cetățean.*
NAUFRAGIU - abandonarea lucrurilor asigurate. *Com.* 644, - depozitul făcut cu ocazia naufragiului, are caracter de depozit necesar. *C.* 1620.
NAVIGAȚIUNE. v. *Asigurare - Navlu - Transport - Vase.*
NAVLU - convenția părților obiectul navlului *Com.* 571. - căpitanul care declară fals capacitatea vasului, 572. - încărcarea parțială, 573. - când se plătește jumătate navlu, 574, 575. - mărfuri încărcate dar nedeclarate, 576, - retragerea lucrurilor în timpul călătoriei, 577. - responsabilitatea căpitanului, 579. - reparațiuni făcute corăbiei în timpul călătoriei, 580. - vas care nu e în stare al naviga, 581. - interzicerea comerțului, 582, 583. - oprirea unui vas din ordinul unui Stat străin sau adăpostirea într'un port, pentru reparații, 584. - vinderea, punerea în gaj sau întrebuințarea lucrurilor încărcate, 585. - lucruri aruncate în mare, 586. - lucruri pierdute prin naufragiu și răpite, 587, - rescumpărarea vasului și lucrurilor, scăparea lor, 588. - refuzul primirii lucrurilor încărcate de

www.digibuc.ro

către destinatar, 589. - neplata navlului, 590. - abandonul pentru navlu, 591.
NEBUNI - pedeapsa celor ce lasă să umble liberi nebunii sau furioşii. *P.* 389. - lăsarea fără pază a nebunilor, 393.
NEDEMNI DE A SUCCEDE. v. *Succesiuni.*
NEGOTIORUM GESTOR. v. *Gestiunea de afaceri.*
NERECUNOAŞTEREA COPILULUI. v. *Filiaţie.*
NOVAŢIUNE - în câte feluri se produce. *C.* 1128. - condiţiune pentru validitate, 1129, - nu se prezumă, 1130. - substituirea unui nou debitor, 1131. - când delegarea unui nou debitor produce novaţiune 1132, - privilegiile şi ipotecile vechei creanţe, 1134, 1135. - novaţiunea cu codebitorul solidar, 1136, 1167.
NUME FALSE. *P.* 134, 344.

O

OBLIGAŢIUNI - contractate de un Român în străinătate. *C.* 14. - condiţionale 1004—1020. - cu termen, 1022—1025. - alternative 1026—1033. - solidare între creditori, 1034—1038. - solidaritatea între debitori, 1039—1056. - divizibile şi indivizibile 1057, 1065. - cu clauză penală 1066—1072. - efectele obligaţiunilor, 1073 urm. v. — COMERCIALE - când e contractul perfect. *Com.* 35, 36, - revocarea propunerei şi acceptărei, 37 - de când e obligatorie propunerea în contractele unilaterale, 38. - acceptare, condiţionată sau limitată. 39. - listele bursei şi mecurialele locului, 40. - moneta de plată, 41. - codebitori şi fidejusori, 4. - datorii lichide şi exigibile, 43. - neadmiterea terminului de graţie, 44. - retract litigios: nu are loc, 45. - mandat şi consimţământ prin telegraf, 49. - registrele comercianţilor, 50—54. - proba scrisă, 55. - unde se execută o obligaţiune comercială, 59.
OBŞTEA - cum se citează. *Pr. c.* 75. *L. jud. oc.*, 71. - reprezentarea ei. *L. jud. oc.*, 5 urm.
OCUPAŢIUNE - mod de a dobândi proprietatea, 645, vânarea şi pescuirea, 648. - proprietatea tezaurului, 649.
OFENSA adusă Regelui. *P.* 77.
— cauză de divorţ. v. *Divorţ.*
OFERTE DE PLATĂ şi CONSEMNAŢIE - când au loc şi ce efecte produc, 1114. - condiţiuni pentru validitatea ofertelor reale, 1115. - retragerea consemnaţiunei, 1118, 1120. - lucru datorat e un corp cert, 1121.

www.digibuc.ro

— procedura ofertelor şi consemnaţiunii. *Pr. c.* 604—609.
OFIŢERI DE POLIŢIE - auxiliarii procurorului. *Pr. p.* 46—52.
OFIŢERII ARMATEI - acte de stare civilă. *C.* 73 urm. - refuz de forţă publică, *Pr.* 190.
— STĂREI CIVILE v. *Actele stării civile - Căsătorie* - neînscrierea actelor de stare civilă. *P.* 161.
OMOLOGAREA - deliberările consiliului de familie de către tribunal. *C.* 402, 405, 413. - cine cere omologarea. *Pr. c.* 639, 640. - oricare membru al consiliului de familie are drept a se împotrivi, 641.
OMOR - definiţiune. *P.* 225. - ce e asasinat, 226. - când e precugetare, 229. - ce e pândirea. 228. - paricid şi pruncucidere, 229. 230. - otrăvirea, 231. - pedepse, 232, 233, 234. - ordonat de lege, 255. - legitimă apărare, 256.
OPERAŢIUNI DE BANCĂ. *Com.* 3.
— DE BURSĂ. v. *Bursă.*
OPOZIŢIUNI (MAT. CIV.) - când se dă o hotărîre în lipsă. *Pr.* 148—150. - când din doi sau mai mulţi reclamanţi sau pârîţi lipseşte unul, 151. - dacă citaţia e nulă sau dacă cuprinde un termen mai scurt decât cel însemnat de lege, 152. - partea condamnată în lipsă are drept de opoziţie în termen de 8 zile, de când curge acest termen, 154 - hotărîrea nu se execută în timpul termenului de opoziţie şi apel precum şi în timpul judecăţii, 155. - efectul opoziţiei în ce priveşte procedura şi hotărîrea, 157. - opoziţie la hotărîrea dată asupra opoziţiei nu se admite, 158. - la urmărirea de bunuri nemişcătoare, 525—529. - la punerea peceţilor, 666—667.
— în materie de faliment. *Com.* 944.
— când cărţile de judecată sunt susceptibile de opoziţie, termen. *L. jud. oc.*, 85. - cum e face opoziţia, 96. - oponentul nu e ţinut să-şi justifice lipsa, 97. Fallschessel 9 Maiu
— (MAT. PEN.) - la ordonanţa judecătorului de instrucţie. *Pr. p.* 137, 224. - în materii poliţieneşti, 137 148, 149, 183, 184. - în materii corecţionale, 183, 184, 203, 224. - regulament de competinţă. 532. - la strămutarea unui proces dela un tribunal la altul 542, 546, 547. - martorii pot face opoziţiuni când au fost condamnaţi, 379.
— LA CĂSĂTORIE .v. *Căsătorie.*
ORDIN IN PRODUCTE ŞI MĂRFURI. *Com.* 358—363. - 338.
ORDINEA CREDITORILOR comisiuni rogatorii. *Pr. c.* 505. - contestaţii la ta-

www.digibuc.ro

blou, 506 b., 580, 587. - deschiderea ordinei şi înfăţişarea titlurilor, 505, 506 b., 574. - creanţe condiţionale, 589—593. - creanţe speciale, 589—593. - dobânzi, 581. - închiderea, 578—587. - plata creanţelor, 578—586. - tabloul de ordine, 506 b.
— PUBLICĂ - delict contra ordinei publice. *P.* 169.
ORDONANŢA JUDECĂTORULUI DE INSTRUCŢIE - de liberare. *Pr. p.* 96.
— nu există caz de urmărire, 128. - dacă judecătorul de instrucţie găseşte că faptul nu este decât o contravenţiune. 130. - dacă delictul va trebui pedepsit cu pedeapsă corecţională, 131 - dacă delictul nu atrage pedeapsă corecţională, 132. - îndatorirea ministerului public de a trimite actele la grefa tribunalului, 133. - procurorul va face să i se trimită inculpatului chemarea de înfăţişare, 134. - dacă faptul e de natură a fi pedepsit cu pedepse criminale, 135, 136. - unde se trec ordonanţele, 136. - opoziţiuni la ordonanţele jud. de instr. 137. - efectele respingerii opoziţiunii părţii civile, 138.
ORDONANŢA DE ADJUDECARE. *Pr. c.* 558. - recurs în contra ei, 559, 560. v. *Acte de ajudecare* - *Executare silită.* - transcriere, 722.
— PREZIDENŢIALĂ (référé). *Pr. c.* 66 bis.

P

PACT COMISORIU. *C.* 1367.
— DE RĂSCUMPĂRARE definiţiune. *C.* 1372. - cuce termen se poate stipula, 1873. - termenu nu se poate prelungi, 1374, - termenul curge şi în contra minorului, 1376. - îndatoririle vânzătorului care voeşte a exercita dreptul de răscumpărare, 1377. - ce drepturi are cumpărătorul cu pact de rescumpărare, 1378. - beneficiu de discuţiune, 1379. - sarcinile şi ipotecile stabilite de cumpărător, contractele de locaţiune, 1380 - cumpărătorul cu pact de răscumpărare a unei părţi nedivize, devine adjudecatar al întregului imobil, 1382. - dacă sunt mai mulţi vânzători dar un singur contract şi imobil comun, 1383. - cel ce a vândut singur un imobil şi lasă mai mulţi moştenitori, 1384 - dreptul cumpărătorului în caz când sunt mai mulţi vânzători sau moştenitori, 1385. - dacă comproprietarii au vândut separat, 1386.
— SUCCESORAL - nulitatea lui. *C.* 702.
— QUOTA LITIS. v. *Quota litis.*
PĂDURI - uzufruct. *C.* 530 urm.

www.digibuc.ro

PÂINE - lipsă la cântar. *P.* 393.
PÂNDIRE - răniri şi loviri. *P.* 239. v. *Omor.*
PARAFERNĂ - ce este. *C.* 1283. - dacă toată averea femeei e parafernală, cum contribuie la sarcinile căsătoriei, 1284. - ce drepturi are femeea, 1285. - procura dată bărbatului de a administră. 1286.
— averea femeei falitului. *Com.* 790. - bunuri nedovedite, 793.
PĂRĂSIREA DOMICILIULUI CONJUGAL. *C.* 250.
PARICIDUL - definiţiune. *P.* 229. - pedeapsă, 232. - nu e niciodată scuzabil, 252.
PARTAJ - averea minorilor. *C.* 409 urm. - nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune mai mult de 5 ani, 728. - poate fi cerut chiar dacă coerezii au stăpânit părţi separate, 729. - punerea peceţiilor dacă sunt moştenitori absenţi sau minori ori interzişi, 730. - drepturile creditorilor, 731, 732. - dacă vreunul din coerezi nu consimte la partaj sau se ivesc contestaţiuni, 733. - estimaţiunea imobilelor de experţi, 734. - de cine trebuie să se facă estimaţiunea, 735. - numirea unui arbitru, atribuţiuni 737 - raport, 738. - preluări, 739. - formarea quotelor, 740, 741. - cu ce se compensează părţile inegale date în natură, 742. - de cine se formează părţile, tragerea la sorţ, 743. - contestaţiuni înaintea arbitrului, 746. - când partajul trebuie să fie judiciar, 747. - licitaţie la partajul judiciar, 748. - efectele partajului făcut cu formele legii de reprezentanţii celor incapabili, 749. - titlurile de proprietate, 750.
— *efectele partajului*: efect devolutiv, 786. - garanţia de turburări şi evicţiuni, 787, 788, 885. - garanţia pentru solvabilitatea debitorului unei rendite, 789
— *desfiinţarea sau resciziunea partajului*: pentru violenţă sau dol. 790.- înstrăinarea părţii ereditare după descoperirea dolului sau încetării violenţei, 793.
— *de ascendenţi*: cine-l poate face, 794. - forma, 795. - dacă la moarte ascendentele lasă şi alte bunuri, 796. - anularea partajului, 797, 798.
— cum se face procedura. *Pr. c* 691—701.
PARTE DISPONIBILĂ. *C.* 841—846.
PAŞAPORT - falş. *P.* 224.
PĂŞUNATUL IN PĂDURI *C. silv.* 15—17.
PATERNITATE - prezumpţiune. *C.* 286 urm. - cercetare, 307 v. *Filiaţiune.*
PAULIANĂ (ACŢIUNE) *C.* 975.
PECEŢI - la numirea tutorului, *C.* 392. *L. jud. oc.*

www.digibuc.ro

39. - ridicarea lor. *C.* 393. - când între moştenitori sunt absenţi, minori sau interzişi, *C.* 730.
PUNEREA PECEŢIILOR DUPĂ MOARTE - de cine se pun *Pr. c.* 654. - - de cine poate fi cerută punerea, 656. - punerea din oficiu ; în comunele rurale, 657. - dacă peceţiile nu vor fi puse înaintea îngropării, 658. - ce va cuprinde procesul-verbal al judecătorului, 659. - de custode, 663, - cheile, 661. - găsirea unui testament sau alte hârtii pecetluite, 662. - mobile asupra cărora nu se pot pune peceţii ; - când se va fi depus la tribunal un testament, 664. - deschiderea porţilor şi uşilor închise, 665. - opoziţii la punerea peceţiilor, 666—667. - ridicarea peceţilor şi inventariu, 668—676.
— rupere în scop de a fura. *P.* 310. - ruperea de către custode, 198. - spargere a lor, 199. - complici, 200. - spargerea prin violenţă, 205.
PEDEAPSA - natura pedepselor. *P.* 7—9. - munca silnică, 10—14. - recluziunea, 15—19. - detenţiunea 20—21. - degradaţiunea, 22—23. - închisoarea, 24-26. - interdicţiunea corecţională, 27. - amende, 28. - închisoare poliţienească, 29. - amenda poliţienească, 30—37. - apărarea de pedepse, 46. - maximum, 40, 42, 60, 243. - micşorare, 57, 60. 65, 287. - concurs 40. - socotită pentru minori, 62—63.
— pentru contravenţia la regulile relative la societăţile comerciale, *Com.* 264-268. - relative la cek, 369. - pedeapsa sindicului, 885.
PENITENCIAR - vizitarea de către jud. de instr. *Pr. p.* 583.
PENSIUNE - urmărire. *Pr. c.* 409. - pierderea dreptului la pensiune. *P.* 140—145.
PERCEPEREA DE TAXE ILEGALE. *P.* 141.
PERCHIZIŢIUNE - făcută de procuror în scop de a găsi probe. *Pr. p.* 35 urm. - făcută de jud. de instrucţie, 84 urm.
PERIMARE - condiţiunile pentru ca cererea de perimare să fie admisă, procedura. *Pr. c.* 257. - efectul perimărei, 258—259.
PERSOANE INTERPUSE *C.* 812.
— JURIDICE - domiciliul lor. *C.* 96. - acceptarea donaţiunilor făcute persoanelor juridice 817.
— în ce condiţiuni pot sta în judecată. *Pr. c.* 66. - cum se citează, 75. *L. jud. oc.* 71.
— CU NUME MINCINOASE - găzduirea lor. *P.* 134
PERSONALE (ACŢIUNI) - competinţa *Pr. c.* 58. - rezultând din operaţiunile unei societăţi. *Com.* 898.
PETIŢIONARE - dreptul de petiţionare. *Const.* 30.

www.digibuc.ro

PETIȚIUNI. v. *Cereri*.
PICĂTURA STREȘINILOR - servitute, *C.* 615.
PIESE - jucate fără voia autorului. *P.* 342.
PIEȚE PUBLICE - furt comis pe, *P.* 210.
PLATA - datoriilor unei succesiuni, *C.* 774—785. - ca mod de stingerea obligațiunilor, 1092. - de cine poate fi achitată o obligațiune, 1093. - dacă obligațiunea de a face se poate achită de un terțiu, 109. - condițiuni pentru validitatea plății 1095, cui trebuie să se facă, 1096 - plata de bună credință, 1097. - făcută unui incapabil, 1098. - sechestru sau opoziție din partea terților, 1099. - plata cu alt lucru decât cel stipulat 1100. - plata parțială, 1101. - plata unui lucru cert și determinat, 1102. - a unui lucru determinat numai prin specia sa, 1103 - locul plății, 1104,
— PRIN SUBROGAȚIUNI *C.* 1106. - subrogare convențională, 1107. - subrogare de drept, 1108, - dacă are lor în contra fidejusorului, 1109.
— imputarea plății. *C.* 1110. - plata făcută în contul unei datorii ce produce dobânzi, 1111. - primirea unei chitanțe prin care plata se impută asupra unei datorii, 1112. - modul imputațiunei când chitanța nu zice nimic, 1113.
— v. *Oferte de plată*.
— CAMBIEI - posesorul: proprietar. *Com.* 309. - locul și ziua. 310. - termen pentru anumite cambii, 311. - termen de grație, 312. - nepotrivirea sumelor scrise, plata sumei celei mai mici, 313. - plata parțială, 314. - moneta, 315. - plata înainte de scadență, 316. - plata la scadență fără opoziție, 317. - chitanță, socoteala de întoarcere, 318. - protest, 319. - consemnarea sumei, 320.
— prin intervențiune sau pentru onoare; declararea în actul de protest, 322. - drepturile celui ce plătește 323—324.
POLIȚĂ. v. *Cambie*.
POLIȚIA JUDICIARĂ - ce urmărește. *Pr. p.* 13. - de cine este exercitată, 14. - prefecții de județe și de poliție, 15. - primari, ajutori de primari, comisari de poliție și subprefecți, 16—20. - ofițeri de poliție auxiliari ai procurorului, 46—52. - supravegherea celor însărcinați cu poliția jud. 312—317.
— RURALĂ - servituți, 589, *Fr.* 952.
— ȘEDINȚELOR v. *Audiență*.
— PĂDURILOR. *C. silv.* 55—58.
PROPRIRE. *Pr. c.* 455—465.
PORTĂREI - oferte de plată, somațiuni. *Pr. c.* 605. - sequestru asigurător, 612. -

www.digibuc.ro

predarea silită a bunurilor, 594.
— protestul cambiilor. *Com.* 329. - la faliment, 706.
POSESIUNEA - efectul posesiunei de bună credință, 485. - când e posesiune de de bună credință, 486. - cum încetează buna credință, 487. - v. *Prescripțiune.* - acțiune posesorie. *L. jud. oc.* 31.
— DE STAT - probarea căsătoriei. *C.* 177—179.
PRECUGETARE - crime comise cu prec. *P.* 226, 228.
PREFECT - apărare de tutelă *C.* 370. - agentul judiciar. *Pr. p.* 16—20, 175, 521, 584, 585.
PREPUȘI ȘI REPREZENTANȚI - definițiune. *Com.* 392. - răspunderea patronului, 393. - mandat, 394. - efectele mandatului tacit, 395. - ce trebuie să declare când tratează, 396. - îndatoriri, 397. - responsabilitate solidară cu patronul 368. - revocarea mandatului expres, 399. - în justiție, 400. - reprezentanți 401. v. *Comiși* 883.
PRESĂ (DELICT DE) *P.* 162. - responsabilitatea autorului și girantului, 47. *Const.* 26.
PRESCRIPȚIUNE - definițiune. *C.* 1837. - când se poate renunță la prescripție, 1838. - renunțarea tacită și expresă, 1839. - cine nu poate renunță, 1840. - în civil se aplică prescripția numai când cel interesat o invoacă, 1841. - până când în timpul procesului se poate opune prescripția, 1842. - dreptul creditorilor și altor interesați, 1743. -
— *posesiunea cerută pentru a prescrie* - definițiunea posesiunei, 1846. - ce posesiune se cere pentru a prescrie, 1847. - când e discontinuă, 1848. - când e întreruptă, 1819. - continuitatea și neîntreruperea se prezumă, 1850. - când e turburată, 1851. - când e clandestină, 1852. - precaritate tolerată, 1853 - prezumpțiunea că posesorul posedă pentru el 1854. - prezumpțiunea când s'a început posesia pentru altul, 1855. - posesiunea vițiată când devine utilă, 1856. - schimbarea posesiunei precare în posesiune utilă, 1857, 1858. - trecerea posesiunei prin mai multe mâini, 1859.
— *întreruperea prescripțiunii* - întrerupere naturală și civilă, 1863, când e naturală, 1864. - întrerupere civilă, 1865. - efectele, 1866, 1867. - când cererea în judecată întrerupe, 1868, 1869. - întreruperea făcută în contra unui debitor solidar și în contra unui moștenitor, 1872. - în contra debitorului principal, efecte în privința cauțiunii, 1873.
— *suspendarea* - efect, 1874. -

www.digibuc.ro

în contra căror persoane nu curge prescripţiunea, 1875, 1876. - în contra femeei măritate, 1877. - când curge prescripţiunea relativ la imobilele dotale inalienabile, 1878. - acţiunea de nulitate a femeei în contra actelor făcute de ea fără autorizaţie, 1879. - acţiunea ce s'ar puteà resfrânge în contra bărbatului, 1880 - între soţi, 1881. - eredele beneficiar şi succesiunea, 1882. - administrator, 1883. - în contra unei succesiuni vacante, 1884. - 1885.

— *timpul cerut pentru a prescrie* - naşterea acţiunii supusă prescripţiei, 1886. - calculare pe zile, 1887, 1888. - când se socoteşte împlinită prescripţia, 1889. - prescripţia de 30 de ani: ce acţiuni se sting prin această prescripţie, 1890. - instanţele începute şi deiăsate, 1891. - renditele, 1892, 1893. - prescripţia de 10 până la 20 ani: când are loc, 1895. - just titlu, 1897. - buna credinţă, 1898, - probarea justei cauze, prezumarea bunei credinţe, 1899. - acţiunea în anularea unei convenţiuni, 1900. - acţiunea minorului în contra tutorului, 1901, arhitecţii şi antreprenorii, 1902. - prescripţia de 6 luni, 1903. - de un an, 1904. - când încetează a curge, 1905. - deferirea jurământului, 1906. - prescripţia de 5 ani, 1907. - curge în contra minorilor şi interzişilor, 1908. - prescripţia mobilelor, lucru pierdut sau furat, 1909, 1919. - prescripţiile începute la publicarea codului actual, 1911.

— hotărîrilor neexecutate. *Pr. c.* 404. - cererilor de evicţiune a imobilului adjudecat, 568.

— COMERCIALĂ - acte comerciale numai pentru o parte. *Com.* 945. - curgerea şi întreruperea, 946. - de 10 ani, 947. - revendicarea unui vas şi posesorul în virtutea unui titlu cu bună credinţă, 948, - prescripţia de 5 ani, 949. - de 3 ani, 950. - grefierii şi sindicii, 951. - de 2 ani, 952. - de un an, 953. 954, 955. - în contra cărăuşului, 956.

— ACŢIUNEI PENALE - de 10 ani. *Pr. p.* 593. - de 5 ani, 594. - de un an, 595.

— PEDEPSEI PENALE - de 20 ani. *Pr. p.* 596. - de 5 ani, 597. - de 2 ani, 598. - condamnaţiunile civile, 599. - contumacie, 600.

PREŢ. v. *executare silită - Vânzare.*

— CURENT - cum se determină, *Com.* 40.

— NEDETERMINAT. *Com.* 61.

PREŢUIREA IN CONTRAC-

www.digibuc.ro

TUL DE CĂSĂTORIE. *C.* 1245 urm. - obligaţia de a face preţuirea. *Pr. c.* 718.

PREZUMPŢIUNI - definiţiune. *C.* 1199. - prezumpţie stabilite de lege, 1200. - lucru judecat, 1201. - efecte, 1202. - nestabilite de lege, 1203.

PRIMAR - atribuţiuni. *Pr. p.* 16, 19, 20, 48, 82, 164—168, 175, 240, 521, 584, 585.

PRIVILEGII. - definiţiune. *C.* 1722. - rangul, 1723. - creditorii cu acelaş rang, 1724. - tezaur public, 1725. - asupra mobilelor şi asupra imobilelor, 1726, asupra mobilelor şi imobilelor, 1727. - asupra mobilelor, 1728. - generale asupra mobilelor, 1729. - asupra mobilelor determinate, 1730. - concurs între privilegii asupra mobilelor, 1731—1736. - privilegii asupra imobilelor, 1737. - cum se conservă, 1738—1740. - privilegiu coeredelui sau copărtaşului, 1741. - arhitecţilor, antreprenorilor, etc., 1742. - separaţia de patrimonii, 1743. - cesionarii creanţelor, 1744.

— inscripţiunea lor. *Pr. c.* 725—728.

— creditorii în materie de faliment cu privilegiu asupra mobilelor. *Com.* 782—785. - asupra imobilelor. 785—789.

— mandatarului. *Com.* 387. - cărăuşului, 437. - asupra vasului. v. *Creanţe privilegiate maritime.*

PROBA - obligaţiunilor, cui îi incumbă proba; *C.* 1169. - mijloacele de probare, 1170. - act autentic, 1171. - act autentic nul, 1172. - efectele actului autentic, 1137—1174. - act secret, 1175. - act sub semnătură privată, 1176. - verificarea actului, 1177, 1178. - în câte exemplare se face, 1179. - «bun şi aprobat», 1180. e data de când face credinţă, 1182. - registrele comercianţilor 1183, 1184. - registrele şi cărţile domestice, 1185. - adnotări pe titlu de credit, 1186. răboaje, 1187. - copiile titlurilor autentice, 1188. - acte confirmative, 1189, 1190, 1204. - mărturisire extra - judiciară, 1205. - judiciară 1206, scrisă. *Pr. p.* 84-87, 232.

— OBLIGAŢIUNILOR COMERCIALE. v. *Obligaţiuni comerciale.*

PROCESE - ordinea judecăţii lor. *Pr. c.* 91. - stingerea lor, 280.

PROCESE-VERBALE - instrucţie *Pr. p.* 38, 41, 152, 185. - forţa de probare la delicte. 185. - perchiziţiune, 36. - şedinţă 395. - execuţia sentinţei, 401. - falşe, 451, 453, 459, 465.

PROCUROR. v. *Ministerul public.*

www.digibuc.ro

PROCUROR GENERAL - v. *Ministerul public.*
PRODIGI. v. *Risipitori, Consiliu judiciar.*
PROFANARE DE MORMINTE. *P.* 286.
PROPRIETATE - definiţiune. *C.* 480. - expropriere pentru cauză de utilitate publică, 481. - drept de accesiune, 48, v. *Accesiune - Succesiune* -
PROTESTUL CAMBIEI. - cine îl face. *Com.* 326. - un singur act, locul, 327. - conţinutul 328. - îndatoririle portărelului, 329, 330. - când şi cu ce se poate înlocui protestul, 332. - «fără protest» sau «fără cheltueli», 333. - forţă majoră, 334.
PROVOCATORI. *P.* 47. v. *Agenţi provocători.*
PUBLICAŢIUNI LA CĂSĂTORIE. *C.* 49, 79.
— ŞI AFIPTE. v. *Afipte.*
PUDOARE (ATENTAT LA). *P.* 262—265.
PUNERE SUB ACUZARE v. *Acuzare.*
— DE DEGET - semnarea cambiei. *Com.* 276.
PURGAREA PROPRIETĂŢEI. v. *Ipoteci.*
PUTERE PĂRINTEASCĂ - respect către mamă şi tată, autoritatea lor. *C.* 325, 326. - în timpul căsătoriei tatăl o exercită, 327. - copilul nu poate părăsi casa părintească, 328. - mijloace de constrângere, arestarea copilului, 329—333. - tatăl recăsătorit, 334. - mama văduvă şi dreptul de arestare, 335. - copilul cu avere proprie, 336, copii naturali, 337. -uzufruct legal, 338. - sarcinile uzufructuarului, 339. - tatăl sau mama în contra căruia s'a pronunţat divorţul, 340. - averea câştigată de copii sau donată cu condiţiunea ca tatăl şi mama să n'aibă uzufruct legal, 341.

Q

QUASI-CONTRACTE - definiţiune. *C.* 986. - gestiunea de afaceri, 987—991. - plata nedatorită, 992-997. - obligaţiunile născânde dintr'un quasi-contract; proba cu martori e admisă pentru orice sumă, 1198.
QUASI-DELICTE - în ce consistă. *C.* 998, responsabilitatea pentru neglijenţă sau imprudenţă 999. - responsabilitatea celor ce au sub pază persoane şi lucruri; resp. părinţilor, stăpânilor, institutorilor şi artizanilor, 1000. - responsabilitatea pentru animale, 1001. - pentru un edificiu, 1002.
QUASI-POSESIUNE. v. *Posesiune.*
QUASI-UZUFRUCT. v. *Uzufruct.*
QUOTA-LITIS. *C.* 1309.
QUOTITATE DISPONIBILă v. *Parte disponibilă.*

www.digibuc.ro

R

RADIERE - v. *Ipoteci.*
RĂNIRI - cu voință. *P.* 238. - cu precugetare cu pândire, 239, 242. - cauzând moartea, 241 - simple, grave, 238. - voluntare cauzând slutirea, smintirea, 240. - scuzabile, 250, 251.
RĂPIREA DE MINORI. *P.* 280. - unei fete mai mici de 16 ani, 281. - căsătorie, 282. - spre a o întrebuința la cerșetorie sau desfrâu, 283.
RAPORT. - la divorț *C.*, 228, 239. - făcut la faliment de sindic. *Com.* 766, în pricini complicate. *Pr. c.* 96. v. *Expertiză.*
— la succesiuni. *C.* 738 urm., *C.* 751 urm. *C.* 846.
RATIFICARE - condițiunile pentru validitatea confirmărei sau ratificări. *C.* 1190. - după ajungerea la majoritate, 1163. - executarea voluntară ține loc de ratificare, 1167. 1168.
RĂZEȘI. v. *Moșneni.*
REABILITARE. *Com.* 826—831, v. *Faliment.*
REBELIUNI - crime și delicte. *P.* 90, 92, 170—172, 174, 178, 180.
RECĂSĂTORIRE - termenul de când femeea se poate recăsători. *C.* 210. - mama recăsătorită și nuimirea tutorului, 350, 351.
RECIDIVĂ - în crime. *P.* 40—46. - prescrierea agravării pedepsei, 4. - în delicte și contrav. 43, 166, 302, 308, 392, 395, 397. - ce însemnează recidivist. *Pr. p.* 7. 313 - 316.
RECHIZIȚIUNI. *Pr. p.* 128, 136, 219, 226, 245, 309, 310, 311, 501.
RECHIZITORUL PROCURORULUI. *Pr. p.* 44, 51, 61, 128.
RECOGNITIVE (ACTE). *C. C.* 1189.
RECOLTE - când sunt imobile, când mobile. *C.* 465. - asigurarea lor. *Com.* 470.
RECOMPENSE NAȚIONALE - urmărirea lor. *Pr. c.* 409.
RECONCILIERE - divorț. *C.* 251 urm.
RECONVENȚIONALE (CERERI) - unde se fac. *Pr. c.* 61.
RECTIFICAREA ACTELOR STĂREI CIVILE - tribunalul va hotărî cu drept de apel. *C.* 84. - efectul hotărîrei față de terți, 85. - transcriere și adnotare, 86.
RECUNOAȘTEREA - actul de recunoaștere al unui copil. *C.* 48. v. *Legitimare.*
— UNUI ACT SUB SEMNĂTURĂ PRIVATĂ. *C.* 1176 urm., v. *Verificarea scriptelor.*
RECURS (MAT. CIV. COM.) - în anularea opoziținei la căsătorie. *C.* 160. - în materie de divorț, 245, 274, 275. - în contra încuviințărilor prezidențiale

www.digibuc.ro

Pr. c. 56 bis. - în contra încheerilor date în camera de chibzuire, 104. - în materie de perimare, 257. - în conflict de jurisdicţie, 265. - în materie de strămuturi de procese, 270, 272. - asupra suspendării sau acordării execuţiunei provizorii, 338. - la contestaţii, 402. - contestaţii la distribuirea preţului, 580. - în contra actelor de adjudecare, 558—664.
— în contra hotărîrilor comerciale. *Com.* 905.
— în contra cărţilor de judecată. *L. iud. oc.* 106. - tribunalul evoacă întreaga afacere, 107. - judecarea de urgenţă, compunerea tribunalului, 108. - recursurile pendinte la punerea în aplicare a Leg. jud. de oc., 121.
— [MAT. PEN.] - sentinţă poliţienească. *Pr. p.* 174, 404, 412, 413. - delicte, 200, 203, 211, 404, 412, 413. - crime, 253, 311, 326, 389, 396, 404, 409, 411, 416, 418, 423, 425, 427. - efectele casării, 431—440, 445, 447. - efectele respingerei, 421, 429, 430, 441, 442. - contumacie, 478—486 - în interesul legei, 407, 444, -
RECURSORIE (ACŢIUNE). *Pr. c.* 305 urm.
RECUZAREA ARBITRILOR. *Pr. c.* 345.
— EXPERŢILOR. *Pr. c.* 214—215.
— INTERPREŢILOR. *Pr. p.* 357.
— JUDECĂTORILOR - când un judecător este recuzat. *Pr. c.* 274—277. - judecătorul se va recuza el însuşi, 278. - părţile pot primi ca judecător pe cel recuzabil, 279. - când se va propune recuzarea, 280. - se va propune prin act scris, 281. - procedura recuzării, 282, 283. - efectele primirei şi respingerei, 285.
— JUDECĂTORULUI SINDIC. *Com.* 734, 736.
REDESCHIDEREA PROCESELOR. *Pr. c.* 91, 256.
— PROCEDUREI FALIMENTULUI. *Com.* 825.
REFERE. *Pr. c.* 66 bis.
REFUZ DE SERVICIU DATORIT LEGALMENTE - refuz de forţă publică. *P.* 190. - punere în stare de a nu fi propriu pentru serviciul militar, 191. - nevenirea martorilor şi juraţilor, 192. - ce trebuie să publice girantul sau editorul unei scrieri periodice, 193.
REGE - atentat în contra vieţei Regelui. *P.* 76. - ofensă comisă în public în contra persoanei Regelui, 77. - ofensă în contra familiei, 77. - atentat prin revoltă, 78. - complotul, 79.
— puterile Regelui, *Const.* 77, 88.
REGIM SILVIC - cari sunt

www.digibuc.ro

pădurile supuse regimului silvic. *C. silv.* 1.
REGISTRE - actele de stare civilă. *C.* 27 urm., 44, 46, 48, 53, 66, 75, 76, 78, 80, 86. - de inscripţiuni şi transcripţiuni: publicitatea lor, liberarea de certificate, responsabilitatea grefierilor, cum vor fi ţinute 1816—1823. - domestice, 1185. - convenţiuni matrimoniale. *Pr. c.* 708—720 - cesiunea bunurilor, 648. - dota imobiliară, 712, 714—720. - reg. de inscripţiuni şi transcripţiuni 721—728.
— DE COMERŢ - putere probatorie. *C.* 1183 urm.
— — obligatorii pentru comercianţi. *Com.* 22. - registru jurnal 23. - inventarul, 24. - registru copier, 25. - formalităţi prescrise, 26, 27. - registru de prezentarea registrelor la tribunal, 28. - cum trebuesc ţinute şi cât timp, 29, 30. - când se poate ordonà comunicarea, 31. - înfăţişarea lor, 32. - fac probă în justiţie, 46, 50, 53.
— PUBLICE - distrugere. *P.* 367.
REGISTRU ASOCIAŢILOR. *Com.* 142.
— ADUNĂRILOR GENERALE. *Com.* 142.
— INTRUNIRILOR ŞI DELIBERAŢIUNILOR ADMINISTRATORILOR. *Com.* 142.
— CONDAMNAŢILOR. *Pr. p.* 573—575.
— PENITENCIARULUI. *Pr. p.* 579, 580, 582, 592.
REGULAREA DE COMPETINŢĂ. *Pr. c.* 262—265. *Pr. p.* 522, 538.
RELIGIUNE - propagandă în contra religiunei. *P.* 209. - împedicarea cultului, 210.
REMITEREA DATORIEI - restituirea titlului original dă proba liberaţiunei. *C.* 1138. - remiterea lucrului dat ca siguranţă, 1139. - remisiunea faţă de codebitori, 1140. - remiterea în folosul unuia din codebitorii solidari, 1141. - făcută debitorului principal, 1142
RENDITA PE VIAŢĂ - cum se poate constitui. *C.* 1639, 1640. - prin donaţiune sau testament, reducţiune, persoană incapabilă de a primì, 1641. - în favoarea unei terţe persoane, 1642, 1643. - terţa persoană moartă în momentul constituirei 1644. - în favoarea unei persoane afectate de o boală de care a murit în interval de 20 zile după constituire, 1645. - când se poate cere desfiinţarea, 1646. - neplata renditei, 1647. - cum poate constituitorul renditei să se libereze, 1648. - cum se dobândeşte, 1649.
RENUNŢARE LA SUCCESIUNE - cum se face *C.* 695. - cum e consi-

www.digibuc.ro

derat cel ce renunță, 696. - ce se face cu partea renunțătorului, 697. - cel ce renunță nu poate fi reprezentat, copiilui, 698. - creditorii celui ce renunță, 699. - prescrierea dreptului de a acceptă sau renunță, 700. - când poate revenì cel ce a renunțat, 701, - renunțarea la succesiunea unei persoane în viață, 702. - cei ce au dat la o parte sau ascuns bunuri succesorale, 703.
— LA APEL. *Pr. c.* 317, 344.
— LA RECURS. *Pr. p* 252.
REPLICA. *Pr. c.* 95. -
REPORT - în ce consistă. *Com.* 74. - prelungire, 75. dacă la scadență se lichidează diferențele, 76. - fapte de comerț 3.
REPRESALII - expunerea la represalii, *P.* 75.
REPREZENTANȚI DE COMERȚ - le sunt aplicabile dispozițiunile referitoare la prepuși. *Com.* 401.
REPREZENTAREA NAȚIONALĂ. *Const.* 42 urm.
REPREZENTAȚIUNE - efecte la succesiuni. *C.* 664, cât se întind, 665—668, - cel ce renunță nu poate fi reprezentat, 698.
RĂSBOIU - actele stărei civile. *C.* 73 urm. - testamentele militarilor în timp de răsboiu, 868 urm.
RESCIZIUNE (ACȚIUNEA IN). *C.* 1157 urm.
RESPONSABILITATE v. *Daune - Quasi-delicte.*
RETRACT LITIGIOS. *C.* 1402.
RETROACTIVITATE - legea nu are putere retroactivă *C.* 1.
— ordonanțe de adjudecare. *Pr. c.* 56. - cod de procedură, 742.
REVENDICARE - *C.* 1730; lucrul pierdut sau furat. *C.* 1909, 1910. L. J. O. 63.
— IN FALIMENT - a titlurilor de credit ce se află la falit în ziua sentinței declarative de faliment. *Com* 812. - a mărfurilor care i-au fost predate cu titlu de depozit spre a fi vândute, 813. - când pot fi revendicate mărfurile expediate dar neplătite, 814. - facultatea vânzătorului de a reține mărfurile neexpediate încă 815. - sindicul poate plătind prețul să ceară predarea, 816. - cui trebuesc propuse cererile de revendicare, 817, 818.
REVIZUIREA CONSTITUȚIEI. *Const*, 129, 130.
— HOTĂRIRILOR ARBITRILOR, *Pr. c.* 365, 367.
— JUDECĂȚILOR - cazurile în care se poate cere. *Pr. c.* 288—292. - formele și termenii cererilor de revizuire, 293-304. *Pr. p.* 445—449.
REZERVĂ. v. *Parte disponibilă.*
REZILIEREA - contractelor bilaterale, *C.* 1020. - vânzări, 1365 urm.

www.digibuc.ro

REZUMAT SCRIS, *Pr. c.* 101.
RISIPITORI. v. *Consiliul judiciar, Prodigi.*

S

SALARIILE - urmărirea lor. *Pr. c.* 409. - privilegiu. *C.* 1729. - prescripţiune, 1903, 1904.
SAMSĂRIE. *Com.* 3. - abuz de încredere. *P.* 330.
SĂRBĂTOARE LEGALĂ prelungirea termenelor. *Pr. c.* 731.
SCADENŢA CAMBIEI - cambia la vedere. *Com.* 305. - la o epocă fixă după vedere, 306. - termen fixat pe zile, pe luni, 307. - în timpul unui bâlciu, 308.
— TERMENULUI. v. *Termen.*
SCĂPAREA ARESTANŢILOR. *P.* 193—197.
SCHILODIREA COPILULUI LEPĂDAT. *P.* 278.
SCHIMB (CONTRACTUL DE) definiţiune, *C.* 1405. - se face prin singurul consimţimânt, 1406. - caz de reziliere, 1407. - evingere, 1408. - regulile dela vânzare, 1409.
— (cursul) *Com.* 41, 42, 337.
SCRIERI - confiscarea lor, *P.* 37, 391. - contra făcute, vânzarea lor, 339, 340. contra bunelor moravuri 391. - v. *Autori. Piese.*
SCRIPTE. v. *Verificarea scriptelor.*
SCRISOARE - violarea secretului. *P.* 156. *Const.* 27.
— DE CĂRAT. *Com.* 414—417. v. *Transport.*
SCUZE - crime şi delicte scuzabile. *P.* 250 urm: - când nu sunt admise scuze, 252, 253.
SECHESTRAREA PERSOANELOR. v. *Libertate individuală.*
SECHESTRU convenţional sau judiciar. *C.* 1626. - definiţiunea sechestrului convenţional, 1627. - poate să nu fie gratuit, 1628. - cum e reglementat cel gratuit, 1629. - obiectul 1630. - dacă depozitarul poate fi liberat înainte de terminarea procesului, 1631. - sechestru judiciar, 1632. - obligaţiunile sechestrantului şi depozitarului 1633. - cui se dă sechestru judiciar, 1634.
— ASIGURĂTOR - în virtutea contractului de locaţiune. - creditorii cu act scris sau fără act scris, 613. - cu încuviinţarea cărui tribunal, 614. - când există un proces asupra proprietăţei sau posesiei, 615. - când se poate sechestra averea mobilă deşi creanţa nu a ajuns la scadenţă, 616. - cazul când datornicul nu dă garanţie îndestulătoare, 617. - vânzarea silită a mobilelor nu va avea loc decât după dobândirea titlului executor, 620.
SEMNĂTURA FALSĂ. SOCIALĂ *Com.* 105.

www.digibuc.ro

SENATUL - Senatori, corp electoral. *Const.* 67—75.
SENTINȚE. v. *Hotărîri.*
SEPARAȚIUNEA DE PATRIMONII - când se poate cere, *C.* 1256. - creditorii femeei, 1257. - separațiunea voluntară. este interzisă, 1258. - cererea trebuie autorizată, publicațiune, 1259. - mărturisirea bărbatului, 1260, creditorii bărbatului, 1261. sancțiunea neexecutărei hotărîrei în termen de o lună, 1262. - de când are efect hotărârea 1236. - cerditorii bărbatului pot cere anularea. 1264. - drepturile femeei după separațiune, 1265' îndatoririle ei, 1266. - răspunderea bărbatului în caz de vânzare, 1267. - închirierea averei dotale pe mai mult de 5 ani, 1268 rearendarea sau reînchirierea, 1269. - încetarea separațiunei, 1270. cererea de separațiune de patrimonii când unul din soți e comerciant. *Com.* 21. autorizarea dată de prezidentul tribunalului. *Pr. c.* 628. - publicarea unui extract după cerere, 629, 630. - măsuri conservatorii, după cât timp se va da hotărîrea, 631. - publicarea hotărîrei, 632. - creditorii bărbatului, 633. - încetarea separațiunei, 634—637.
— PATRIMONIUL DEFUNCTULUI DE A-CELA AL EREDELUI. - când creditorii pot cere. *C.* 781. - când creditorii nu pot cere, 782. - cât timp pot exercită acest drept, 783. - creditorul eredelui nu poate cere, 784. - cum se conservă privilegiul, 1743.
SERVICIU - datorit legalmente de un ziar. *P.* 193.
— MILITAR - la streini. *C.* 20. - sustragere dela serv. militar. *P.* 191.
SERVITOR - furt comis de servitor. *P.* 309. - abuz de încredere comis. de servitori, 323. - dojană, 301. -
SERVITUȚI - definițiune. *C.* 576. - isvoarele servituților, 577. - ce se nasce din situațiunea locurilor: locuri inferioare și superioare, isvor, irigații, îngrădire, 578—585. - stabilite de lege: de utilitate publică și privată, obligații între proprietari, 586—589. - zidul și șanțul comun, arbori, 590—609. - distanța și lucrările intermediare cerute pentru oarecari construcțiuni, 610. - vederea în proprietatea vecinului, 611-614. - picătura streșinilor, 615. - dreptul de trecere, 616—619. - proprietarii pot stabili servituți, 620. - urbane și rurale, 621. - continue și necontinue, aparente și neaparente, 622. - ce servituți se pot dobândi prin posesiunea

www.digibuc.ro

de 30 de ani, 623, 624. - cu ce se poate înlocui titlul la servituțile ce nu se pot dobândi prin prescripțiune, 628, 629. - drepturile proprietarului fondului căruia se cuvine servitutea, 630—635. - modul stingerei servituților 636-643.
— transcriere, *Pr.* c. 722.
SEZINA - descendenții și ascendenții au sezina. *C.* 653.
SIGILII. v. *Peceți.*
SIGILIU STATULUI - contrafacerea lui. *P.* 5. - plăsmuirea de sigiliu, 117 urm. - instrucțiunea contrafacerei. *Pr p.* 468.
SIMULAȚIUNEA, v. *Deghizarea.*
SINDICI - administrarea falimentului. *Com.* 730. - despre judecătorii sindici. 730. - despre judecătorii sindici. 730—742. - punerea sigililor, 742—753.
SLUTIRE - provenită prin răniri, *P.* 240.
SMINTIRE - opozițiuni la căsătorie. *C.* 155 urm. - atacarea actelor după moarte, 449.
— crimă comisă în stare de simntire. *P.* 57. - provenită din răniri sau loviri, 240.
SOCIETĂȚI - definițiune. *C.* 1491, 1492, universale sau particulare, 1493. -1494. - societatea tuturor bunurilor prezente, 1495. - societatea universală a câștgurilor, 1496. 1497. - între ce persoane se poate contractă societatea universală, 1498. - societatea particulară, 1499, 1500. - începutul și durata societății, 1501, 1502. - fiecare asociat e dator pentru ceeace a promis să pună în comun și răspunde de evicțiune. 1503. - pentru care sumă datorează dobâdzi, 1504. obligațunea asociați cares'a obligat să depue industria sa, 1505. - plata făcută de debitorul unui asociat, care debitor este și debitorul societății, 1506. 1507 - responsabilitatea asociaților pentru daunele cauzate societății, 1508, - 1509 - acțiunile asociatului în contra societății, 1510. - 1511 1512. - stipulațiuni cari sunt nule, 1513. - norme relative la administrațiune, 1514—1516. - regule de observat în lipsă de stipulațiuni speciale, 1517. - asociat neadministrator, 1518. - asocierea unui terț la porțiunea unui asociat, 1519. - obligațiunii easociaților către terț, 1520—1522.
— *cum încetează*, 1523. - proba prorogării, 1524. - când peirea sau pierderea lucrului atrage încetarea, 1525 - moartea unui asociat, 1525. - când se poate să se desfacă prin voința părților, 1527. - renunțarea de rea. credință sau făcută fără

www.digibuc.ro

timp, 1528. - societăți comerciale, 1531.
— competența. *Pr. c.* 62. - citațiune, 75.
— COMERCIALE - obiectul lor *Com.* 77. - firma socială, 78. - asociat nou, 79. - cesionarul, 80. - vărsământ de creanțe 81. -vărsământ de lucruri, 82, 83. - 84. - compensațiunea daunelor și foloaselor, 85. - creditorii asociatului 86. - participarea impiegaților la beneficii, 87.
— *forma contractului* - act scris și act autentic, 88. - conținutul, 89, 90. - depunerea actului, autorizare, publicitate, 91, 92. - reprezentanțe, 93. - publicațiuni, 94, 95 - schimbări 96. - asociatul care îndeplinește formalitățile, 97. - constituirea legală a societății, 98. - cererea dizolvării, 99. - schimbările actului constitutiv, 100. - reducerea capitalului, 101. - opozițiunile creditorilor asociatului în contra prelungirei, 102. - disolvarea înaintea termenului, 103, 104.
— IN NUME COLECTIV. *Com.* 77. - forma contractului, 88. - conținutul actului, 91. - publicațiuni, firma socială, 105. - responsabilitatea solidară a asociaților, 106. - majoritatea, 107. - modificațiuni și operațiuni, altele de cele stabilite, 108. - acțiunea asociatului contra societății, 109. - obligațiunea asociatului care întrebuințează în folosul său bunurile sociale, 110. - interzicerea de a luă din fondul comun mai mult decât s'a fixat fiecăruia,111.- interzicerea asociatului de a face operațiuni de același fel de comerț, 112. - desdăunarea datorită de asociat 113. - lichidarea, 210
— IN COMANDITĂ. *Com.* 77. - forma contractului 88. 89. - statului 90. - depunerea actului 91, 92, 93. publicațiunea actului, 94 95, 96. - administrațiunea 114. - comanditari în firma socială, 114. - în nume colectiv și în comandită, 115. 116, esponsabilitatea comanditarului, 117. - acte de administrație făcute de comanditar, procură, 118. - revocarea administratorului în societate în comandită pe acțiuni, 119 - subrogarea administratorului, 120.
— — pe acțiuni. *Com.* 127—187.
— ANONIME ȘI IN COMANDITĂ PE ACȚIUNI *Com.* 77. - forma contractului, 88. - statutele, 90. - depunerea actului constitutiv și statutelor, 95, 96. - minimum de asociați, 121. - administrațiunea, 122. - responsabilitatea administratorilor, 123. - garanție, 124. -

www.digibac.ro

numirea, 125. - durata mandatului și retragerea, 125. - înlocuirea administratorului lipsă, 126. - responsabilitatea fondatorilor, 127. - obligațiunile acestora, 128. - act autentic, 129. - subscripțiune publică, 130. - subscripțiunele acțiunilor, 131 - capital social, vărsământ parțiar, 132. - termen pentru facerea vărsămintelor, 133. - unde se va face, 134. - convocarea adunărei generale, 135. - amânarea adunărei, 136. - actul constitutiv, 137. - autorizarea tribunalului, 138. - înstrăinarea acțiunilor înnaintea constituirei legale, 139. - operațiunile promotorilor străine constituirei, 140. - administratori - obligațiuni, notificarea numirei, 141. - registre, 142. 143. 144. 145. 146. - întrebuințarea primelor societăților de asigurare asupra vieței și celor ce administrează tontine, 147 - reintegrarea capitalului, disolvarea, faliment, 148. - responsabilitatea administratorilor, 149. - director strein, 150. - administrator neculpabil și de altă părere, 151. - pierderea calității, 153. - acțiunea în responsabilitate, 154. - neregularități, 155, adunările generale - ordinare și extraordinare, 156. - convocarea, 157. - prima adunare generală, 158. - adunări succesive, 159. 160. - adunare extraordinară, - 161. - reprezentanții asociaților, 162. - votul administratorilor, 163. - amânarea ședinței, 164. - 165, acțiuni nominative sau la purtător, cuprinsul titlurilor acțiunilor, 167. - acțiunile neplătite întreg, 168. - situațiunea acțiunilor, 169. efectele neplății vărsămintelor, 170. - proprietate - cesiune schimbarea de proprietate 171. - o acțiun nominativă în proprietatea mai multor persoane, 172, obligațiuni - emisiune, 173. - condițiuni, 174, - subscripțiune publică, 175. - subscripțiuni, 176. - conținutul titlurilor, 177, bilanț - prezentare, 178. - situațiuni lunare, 179. - observațiunile și propunerile censorilor, 180. - depunerea înaintea de aprobare, 181. - depunerei după aprobare, 182. - 183. - fondul de rezervă, 184, censori - numirea și înlocuirea lor, 185. - îndatoriri, 186, 187.

— CIVILE - forma. *Com* 236

— *excluderea asociaților. Com.* 188. - efecte, 189. - obligațiunile celui exclus, 190. dizolvara - cauze, 191. - de drept, 192. - deosebite feluri de societăți, 193. efecte pentru administ-

www.digibuc.ro

tori minte - deliberare, 195. - publicaţiuni, nou sediu, 196. - 197. - 198, lichidarea - reguli, 199. - situaţiunea societăţei în lichidare, 200. - înlocuirea lichidatorilor, 201. - îndatoririle lichidatorilor, 202. - 203. - 204. - puterile lichidatorilor care plătesc datoriile societăţii, 206. - regulile mandatului, 207. - acţiunile creditorilor, 208. - nu împedică falimentul, 209, lichidarea societăţilor în comandită pe acţiuni şi anonime. - 212. îndatoririle administratorilor, 213. - compturile administratorilor, 214. - administratori - lichidatori, 215. - bilanţul anual făcut de lichidatori, 216. - contestaţiunile asociaţilor 217. - aprobarea prezumată a bilanţului, 218. - sumele nereclamate. 219. - registrele 220.

SOCIETĂŢI COOPERATIVE - reguli la cari sunt supuse, *Com.* 221, 223, 228. - cum trebuesc constituite, 222. - maximum părţei sociale, 225. - acţiunile vor fi nominative, 226. - determinarea prin statut a - primul vărsământ, 227. - îndatoririle administratorilor, 229. - reprezentarea la adunări generale, 230. - admiterea de noi asociaţi - retragere şi escludere, 231. - 232. - reprezentarea în justiţie, 233. - scutirea de taxe, 235.

SOCIETĂŢI STRĂINE - reprezentanţe şi sedii în România. *Com.* 238. - constituite în străinătate dar cu sediul principal în România, 239. - stabilirea sediului secundar în ţară, 237. - operaţiuni ce nu le poate face în ţara în care se află sediul principal, 240. - revizuirea făcută de guvern, 241. - impozite, 242. - actele ce prezintă guvernului, 243. - pe acţiuni, 244. - de ce acte va fi însoţită cererea de autorizare, 245. - dispoziţiuni speciale, 246. - neobservarea formalităţilor, 247. - cum încetează, 248 249. 264—269.

SOMAŢIUNE - oferte de plată. *Pr. c.* 605. - predarea silită a mişcătoarelor şi nemişcătoarelor, 594, 599. - urmărirea fructelor, 468.

— De executare *Pr. c.* 387, 388, 416 v. *Executarea silită.*

SOŢI - drepturile şi îndatoririle între soţi. *C.* 185, 194, urm. *Pr. c.* 203, 212 urm. - consimţimânt la adopţiune, 310, 344. - tutela soţului interzis, 451, 452, 453, 506—508. - drept de succesiune, 679 urm., 767 urm.

SPERJUR. *P.* 287—293.

SPION. *P.* 68.

STABILIMENTE PUBLICE cum se citează. *Pr. c.* 75. -

STARE CIVILĂ. v. *Actele stării civile.*

www.digibuc.ro

STAT. cum se citează. *Pr. c.* 75.
— crime în contra siguranței exterioare a Statului. *P.* 66—75. - crime și delicte în contra siguranței interioare a Statului, 76—80. - crime și delicte în contra liniștei Statului prin războiu civil, prin ilegală întrebuințare a forței armate, prin devastațiuni și jefuiri publice, 81—92.
STAT STRĂIN - intrarea în serviciul unui Stat străin. *Const.* 32.
STATUT PERSONAL ȘI REAL. *C.* 2.
STATUTELE SOCIETĂȚII. *Com.* 90, v. *Societăți comerciale.*
STELIONAT. *C.* 1346. - stelionarii nu sunt admiși la beneficiul de cesiune. *Pr. c.* 653.
STRĂINI - drepturi civile *C.* 6, 8, 11. - persoane și averi. *Const.* 9,
— vagabonzi, expulzare, *P.* 220. - crime comise în străinătate de străni - competență, 5.
STRĂMUTAREA CREANȚELOR. v. *Cesiunea creanțelor.*
— JUDECĂȚII - excepțiuni *Pr. c.* 108—110. - pentru rudenie, afinitate, 266-273 - când trebuie propusă, 267. - recuzație, 274-287. — (IN PENAL). *Pr. p.* 539—549.
— DE HOTARE. *P.* 321.
STRAȘINA - servitutea picăturii străsinei. *C.* 615.
SUBLOCAȚIUNE - dreptul de sublocațiune. *C.* 1418. - arendare pe fructe, 1467. v. *Locațiune.*
SUBROGAREA. v. *Plata prin subrogațiune.*
SUBPREFECT - agent al poliției judiciare. *Pr. p.* 16—20, 175, 521.
SUBSTITUȚIUNE FIDEICOMISARĂ. *C.* 803.
— FĂCUTĂ DE MANDATAR. *C.* 1542.
— DE COPII. *P.* 275.
SUCCESIUNE - se deferă prin lege sau prin testament, *C.* 650.
— *deschiderea succesiunilor* - se deschid prin moarte, 65. - moștenitori legitimi, copii naturali, Statul, 652. - sezina, 653.
— *calitățile cerute pentru a succede* - condițiuni, 654. - nedemni, 655, 656. - efecte 657. - copii nedemnului, 658.
— *gradele succesiunii* - cui sunt deferite succesiunile, 659. - ce este un grad. 660. - ce este linia, linie dreaptă. - linie colaterală, 661. - cum se socotesc gradele în linie dreaptă și colaterală, 662, 663.
— *reprezentațiune* - definițiune, 664. - reguli, 665—658.
— *descendenți și ascendenți*, 669—671.
— *colaterali*, 672—676.
— *copii naturali*, 677, 678.
— *soțul supraviețuitor și Statul*, 679—683.

www.digibuc.ro

— *femeia în concurenţă cu alţi succesori*, 684.
— *succesiuni vacante*, 724—727,
— TESTAMENTARĂ. v. *Testament*.
— vânzarea mişcătoarelor unei succesiuni. *Pr. c.* 677—680.
— competenţa jud. de oc., *L. jud. oc.*, 34.
SUPERARBITRU. *Pr. c.* 347, 353, 354.
SUPRALICITARE - adjudecare definitivă. *Pr. c.* 549-550. - adjud. mişcăt. urmărite, 547—559.
SUPRIMAREA STĂRII CIVILE. *C.* 300.
SURDO-MUŢI - acuzaţi, martori. *Pr. p.* 357.
— acceptarea donaţiunilor. *C.* 816.
SUSPENDAREA PRESCRIPŢIUNEI. v. *Prescripţiunei.*
— PRICINILOR. *Pr. c.* 91, 253 urm.
— TERMENULUI DE APEL. *Pr. c.* 321.
— EXECUTĂRII. *Pr. c.* 338. - cauţie, 401.
— PROCEDURII - în caz de conflict de jurisdicţie, *Pr. c.* 264,
— ÎMPĂRŢELII PREŢULUI. *Pr. c.* 562.
— procesului. *Pr. p.* 215, 375. - executării sentinţei, 170, 198, 396, 402, 445, 447. - şedinţei, 376, judecăţii, 463, 530, 533, 547. - pentru fals, 463,
SUSTRAGERE - de bani publici de către depozitari, *P.* 140. - condamnaţilor dela pedeapsă de către funcţionari, 154. - dela serviciu militar, 191. de lucruri provenite dintr'un delict sau crimă. 203. - de acte, documente, 326'
ŞANTAJ. *P.* 334.
— servitute. *C.* 590 urm.
ŞANŢ. ŞEDINŢE. Poliţia şi publicitatea lor. *Pr. c.* 86—90.- şedinţe secrete. 451—452.

T

TABLOU - de creditori. *Com.* 754.
TĂEREA MONETELOR. *P.* 115.
TĂGADA DE DREPTATE. *C.* 3, *P.* 152.
TAINICE LUĂRI - furt comis de rude. *P.* 307, 329.
TĂINUIREA UNEI PĂRŢI DIN ACTIVUL FALIMENTULUI. *Com.* 880.
— UNUI COPIL. *P.* 275.
TĂINUITORI - pedepsirea tăinuitorilor, 53, 54—57.- în furt, 316.
TÂLHĂRIE. *P.* 317, 319.
TEATRU. v. Piese.
TELEGRAF - împiedecarea firelor. *P.* 372. - degradaţiuni, 373. - împedecarea fără voie a liniilor 375.
TELEGRAME - cât timp trebuesc păstrate de către comercianţi. *Com.* 30.- fac proba obligaţiunilor, 46. - când are puterea unui act sub semnătură privată, 47. - erori, schimbări sau întârzieri în

www.digibuc.ro

transmitere, 48. - mandatul prin telegramă, 49.
TENTATIVĂ - crimă. *P.* 38. - delicte, 39.
TERMENE - se socotesc pe zile libere, *Pr. c.* 729. - calculare, 730. - ce se sfârşesc în zi de sărbătoare legală sau Duminecă, 731. - prelungire sau scurtare de către judecător, 732. - decădere, 733. 734.
TEZAUR. v. *Comoară.*
— PUBLIC - efecte false, *P.* 117.
TESTAMENT - definiţiune, *C.* 802, 895. - capabil de a dispune prin testament şi a primi. 806 urm. - regula generală pentru capacitate, 856. - nu se poate face un testament de mai multe persoane, 857. - olograf, autentic, mistic, 858. - condiţiunile de validitatea testamentului olograf, 859. - testamentul autentic formalităţi, nulitate, 860—863. - testamentul mistic, 864. - cei ce nu ştiu carte, 865. - testator care nu poate vorbi, 866, 867, testamentul militarilor, 868—871. - în caz de boli contagioase, 872, 873. - pe mare, 874—884. - românul în străinătate, 885. - nulităţi, 886.
— *legaturi universale*, cu titlu universal, cu titlu particular, 887.
— cum poate fi revocat un testament, 920. - revocarea prin testament posterior, 921, 922. - caducitatea prin moartea legatarului înaintea testatorului, 924. - moartea înaintea îndeplinirii condiţiunii, 925. - dispoziţiunea testamentară făcută dela un timp înainte, 926. - peirea totală a lucrului legat, 927, neacceptarea legatului sau incapacitate, 928. - legarea totalităţii obiectului 929. - revocare ca la donaţiuni, 930.
TIMBRE FALSIFICATE. *P.* 118.
TITLU AUTENTIC. v. *Probe.*
TITLURI DE NOBLEŢĂ neadmise în Stat, *Const.* 10.
TONTINE. *Com.* 147.
TORTURA - comisă de funcţionarii publici în exerciţiul funcţiunii. *P.* 150.
TRĂDARE - crimă de înaltă trădare. *P.* 66—75.
TRADIŢIUNE - mod de a dobândi proprietatea. *C.* 644. - nu e necesară pentru a transmite proprietatea sau alt drept, 971.
TRANSACŢIUNE - definiţiune. *C.* 1704. - act scris, 1705. - condiţiune pentru a puteă transige, 1706. - se poate transige asupra unei acţiuni civile ce derivă dintr'o infracţiune, 1707. - admiterea clauzei penale, 1708. - efectele transacţiunii 1709, 1710. - are puterea unei sentinţe 1711. - nulitate pentru

www.digibuc.ro

eroare, 1712. - se poate atacă dacă a fost făcută spre executarea unui titlu nul, 1713. - asupra unui proces finit prin sentinţă neapelabilă 1715. - descoperirea de documente prin care se probează că o parte n'aveă nici un drept, 1716, 1717.
TRANSCRIPŢIUNI - donaţiuni. *C.* 818 urm. - vânzarea, 1295.
— dotă nemişcătoare. *Pr. c.* 710—720. - câte registre de transcripţiune ţine fiecare tribunal, 721. - ce acte se transcriu. 722. - ce efect au actele netranscrise, 723. - comandamentele şi urmăririle de venituri se transcriu în registru de urmăriri, 724 - unde se face cererea de transcriere, şi pe baza căror acte, 724 bis. - înscrierea privilegiilor şi ipotecilor, 725—728. - transcrierea amanetelor, 728 bis.
TRANSPORT. întreprinderile de transporturi sunt fapte de comerţ, *Com.* 3, n. 13.
— (CONTRACTUL DE) - între cine are loc; cărăuş. *Com.* 413. - scrisoarea de cărat, 414. - ce trebuie să arăte scrisoarea de cărat, 415. - actele de vamă, 416. - exemplarele scrisoarei de cărat ce se dau expeditorului, 417. 418. ordinea expedierii, 419. 420. - dreptul de a suspendă transportul şi schimbarea destinatorului 421. - termenul predării, 422. - responsabilitatea cărăuşului, 423. dreptul cărăuşilor succeivi, 424. - pierdere sau stricăciune, 425. - presumpţiune cu derogare dela responsabilitatea cărăusului, 426. - probarea stricăciunilor, 427. - întârziere în executare, 428. micşorarea naturală în greutatea şi măsura lucrurilor, 429. - calcularea pagubei pricinuită prin pierdere sau stricăciune, 430. - neresponsabilitatea cărăuşului în caz de anumite nedeclarări, 431 - drepturile destinatarului, 432, 434. - cererea de despăgubire, 436. - privilegiul cărăuşului, 437. - lipsa destinatarului sau neînţelegeri în privinţa primirei lucrurilor, 438. - clauze penale, 439. - acţiunea în contra cărăuşului, 440. - stipulaţiuni nule, 441. - prescripţiune, 956.
— PE CALE FERATĂ - clauza de neresponsabilitate la transportarea lucrurilor fragile, deteriorabile sau animalelor. *Com.* 426. - tarife speciale, 441.
— abuz de încredere comis de cărăuşi. *P.* 330, 331.
TRANSPORTUL LEMNELOR - pe uscat. *C. silv.* 24. - pe apă, 25—28.
TRECERE (DREPTUL DE) - servitute. *C.* 616 urm.
TUTELĂ - tutela tatălui şi a

www.digibuc.ro

mamei. *C.* 343—348. - numită de tată sau mamă. 349—351. - tutela ascendenților, 352—354. - tutela aleasă de consiliu de familie, 355—369. - cauzele care apără de tutelă, 370, 382. - necapacitatea excluziunea și destituirea din tutelă, 383—389. - administrațiunea tutorilor, 390—414. - socotelile tutelei 415—420.

TUTORI - nu pot cumpără bunurile minorilor. *C.* 1308. - ipotecă legală. v. *Ipoteci legale - Tutelă.*

— condamnarea lor la cheltueli de judecată. *Pr. c.* 145. - numire, execuție provizorie, 129.

— continuarea comerțului în interesul minorului. *Com.* 13.

— incapacitatea de a fi. *P.* 22. - abuz de încredere, 330 *L. jud. oc.*, 53.

U

UCENICI - abuz de încredere comis de ucenici. *P.* 323.

ULTRAGIU. *P.* 180—189. - în ședință, 181—184. - prin presă, 182. - funcționari publici, 183, 185-187.

UNIFORMĂ - purtare de uniformă fără autorizare, *P.* 208.

URMĂRIRE. v. *Executare silită.*

UTILITATE PUBLICĂ - expropriere. *C.* 481.

UZ și ABITAȚIUNE. v. *Abitațiune.*

UZUFRUCT - definițiune. *C.* 517. - stabilit prin lege sau prin voința omului, 518. - pur, cu termen, cu condiție, 519. - asupra căror bunuri, 520.

— dreptul la fructe, 521. - fructe naturale, industriale, civile, 522—525. - lucruri ce se consumă îndată, 526. - uzufructul unei rente pe vieață, 527. - pomii roditori, 533. - facultatea uzufructuarului de a cedă uzufructul, 534. - durata închirierilor, 534, - adăugiri prin aluviunie., 535. - de ce drepturi se poate folosi uzufructuarul, 536. - minele, petrăriile și nisipurile, 537—538. - proprietarul nu poate vătămă drepturile uzufructuarului, îmbunătățiri făcute de uzufructuar, 539. - facerea inventarului lucrurilor mobile și constatarea stării celor imobile, 540. - cauțiune, 641. - măsuri în caz de nedare de cauțiune, 542, 543. - întârzierea de a da cauțiune, 544. - reparații, 545, 546. - ceeace a căzut prin vechime. 547. - sarcinele, 548, 549. - plata pensiunilor alimentare, a legatelor, rentelor, datoriilor, cheltuielilor de procese, 550—553. - uzurpațiuni din partea unui terț, 554.

— *stingerea uzufructului*, 557—564. transcriere, *Pr. c.* 722.

www.digibuc.ro

— LEGAL. v. *Putere părintească.*
UZURPARE DE TITLURI. *P.* 207, 208.

V

VĂDUVĂ - redobândirea calităţii de romîncă. *C.* 19. - tutoare care vrea să treacă în a doua căsătorie 347, 348, dreptul la succesiunea soţului, 684.
VAGABONZI. *P.* 217—224.
— neliberarea lor pe cauţiune. *Pr. p.* 118.
VÂNZARE - definiţiune. *C.* 1294. - e perfectă prin consimţimânt, 1295. - diferite feluri de vânzări, 1296. - vânzare cu dare de arvună, 1297, 1298. - vânzarea cu grămada 1299. - după greutate, număr sau după măsură, 1300,- după gustare, 1301. - pe încercate, 1302. - cum trebuie să fie preţul, 1303. - determinarea preţului de către o terţă persoană. 1304. - cheltuelile vânzării, 1305.
— *cine poate cumpără sau vinde*, 1306—1309, 1597. - lucrurile care se pot vinde, 1310, 1311, 1601. - obligaţiunile vânzătorului, 1312, 1313. - predarea lucrului - definiţiune, 1314. - cum se îndeplineşte predarea imobilelor, 1315. - predarea mobilelor 1316.- în sarcina cui sunt cheltuelile, 1317.- cum se face tradiţiunea lucrurilor necorporale, 1318. - unde se face predarea, 1319. - predarea la timp, efecte 1320, 1321. - când vânzătorul nu e dator să predeà, 1322. - nesolvabilitatea şi falimentul cumpărătorului, 1323. - în ce stare trebuie să se predeà lucrul, 1324. - cuprinde şi accesoriile, 1325. 1336..
— *răspunderea de evicţiune*, 1337—1351. - răspunderea de viţiile lucrului vândut - viţii aparente, ascunse, efecte termen,1352—1360. obligaţiunile cumpărătorului - plata preţului, 1361. - locul şi timpul plăţii, 1362. - dobânzi, 1363. - rezoluţiunea vânzării, 1367—1369.-
— COMERCIALĂ. - preţ nedeterminat, 60. - vânzarea făcută pe adevăratul preţ, pe preţ curent, arbitrii, 61. 62. - mărfuri care se află în călătorie pe mare, 63-66, - când condiţiunea rezolutorie se îndeplineşte deplin drept, 67. - neîndeplinirea obligaţiunilor respective ale vânzătorului şi cumpărătorului, 68. - când termenul este esenţial naturii operaţiunii, 69. - când trebuie să se denunţe viţiile ascunse şi aparente, 70.
VÂNZAREA JUDICIARĂ. v. *Licitaţiune.*
— INTRE SOŢI. *C.* 1307 urm.
— BUNURILOR NEMIŞCĂTOARE ALE NE-

www.digibuc.ro

VÂRSTNICILOR. *Pr. c.* 681—690.
— BUNURILOR. v. *Executare silită.*
VÂRSTĂ - dispensă regală la căsătorie. *C.* 128. - apără de tutelă, 374.
VASE (de navigaţiune). - cumpărarea, construcţiunea, etc. *Com.* 3, n. 15, n. 14. - sunt mobile, 490. - contracte, 491. - rezilierea contractului, 492. - înstrăinare sau cesiune, 493. - intervenţia autorităţilor consulare, 494. - gaj, 495, 496. - custode, 497. - girul înscrisului de gaj, 498. - înstrăinarea sau cesiunea unui vas în călătorie către o ţară străină, 499. - contractele corăbiilor care nu ies din porturi, râuri, etc. 500. - proprietarul responsabil de faptele căpitanului, 501. - abandonul, 502, 503. - depărtarea căpitanului, 504, coproprietari, 505.
VENITURI - urmărirea veniturilor. *Pr. c.* 477-491. - transcriere, 724.
VERIFICAREA SCRIPTELOR - procedura, fals civil şi fals criminal. *C.* 1178. *Pr. c.* 162—184.
VINURI - amestecate cu materii vătămătoare. contravenţie, *P.* 331.
VIOLAREA. DOMICILIULUI. *P.* 51.
— MORMINTELOR, *P.* 286.
— SECRETUL SCRISORILOR. *P.* 156.
VIŢII - la obiectele date în dotă. *C.* 1240.
— la vânzare. v. *Vânzare.*
VOT - falsificare, cumpărare sau vindere, *P.* 97, 98.

Z

ZĂLOG. v. Amanet.
ZESTRE. v. *Căsătorie.* Dotă.
ZENOBIAN. v. Jurământ. *C.* 1222.
ZID COMUN - servitute. *C.* 590—609.
— DE FORTĂREŢE - domeniu public. *C.* 478.
ZIDARI - acţiune directă în contra comitentului *C.* 1488. - când sunt socotiţi ca întreprinzători, 1489, 1490.
ZILE în care nu se pot înmâna citaţii. *Pr. c.* 73. - în care nu se pot face executări silite, 385-389.
— LIBERE - termene. *Pr. c.* 729.

www.digibuc.ro

www.digibuc.ro